UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Iasonis Mayni I. V. C. In ... Infortiati Partem Commentarii

In Secvndam Infortiati Partem Commentarii

Dal Maino, Giasone

Lvgdvni, M.D.LXIX.

De lega. j.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96950

Visual Library

De legatis primo.

Jasonis de Maino Mediolanen-

sis, illustris Patricij, I.V. monarchę, & Ducalis senatoris, in secundam Infortiati partem Commentaria, in florentissimo Ticinensi gymnasio edita, cum apostillis & additionibus per eum nuper adiunctis, Summarijs insuper singulis legibus prefixis, fœliciter exordiuntur.

De legatis primo. Rubrica.

1 ¶ Continuatio debet fieri ad proxima.
Continuatio componitur a con, quod est simul, & teneo.
Continuatio librorum quod possit fieri ad remota.
2 Testamentum large comprehendit etiam codicillos, & codicilli dicuntur, testamentum. 16.
Legata etiam in codicillis relinquuntur.
3 Cõtinuatio non ỗ fieri a remotis pp titulos intermedios.
4 Legata sunt accessoria testi, & qñ non dicantur accessoria.
5 Legata an dicantur proprie pars testamenti, & quomodo.
cum nu. se, vbi quod sint pars accidentalis.
6 Testm̃ est iusta sua de eo q̃ qs fieri voluit de bonis suis.
7 Pars subiectiua vel predicamentalis que dicatur.
8 Testm̃ in genere non comprehendit necessario legatus, & in specie & in genere potest esse sine legatis.
9 Legata etiã in donatione causa mortis, relinqui possunt.
10 Pars quod etiam dicatur sine qua totus consistere potest.
Dies appositus in stipulatione non dicitur pars substantialis, sed qualificatiua.
11 Tituli positi a titulo de testa. vsq; ad hunc titulum, an sint accessorij ad testamentum.
Substitutiones facte in testõ non magis debent dici principaliter pertinere ad testamentum, quã ipsa legata que sunt accessoria.
12 Testamentum etiam militis imperfectum rõne voluntatis non valet, nec aliquid probat inter liberos.
13 Forma essentialis testamenti concluditur in vltimo pũcto, & in vltima litera.
14 Substitutio ex quo est, & institutio, & ab ea testm̃ potest inci pere, potest dici caput testamenti sicut prima institutio.
15 Codicilli sunt accessorij ad testm̃, & large dicuntur testamẽtum, vtra peruntur publicari sicut testamentum.
16 Emphyteusis ecclesiastica si ex pacto relinqui potest in testamento, poterit relinqui & in codicillis.
Instrumentum notarij in quo dicitur. Titius fecit testm̃ i quo relinquit Seio centũ, Sempronio fundum, licet aliter heredem non instituit, quod sustẽtatur, qr intelligitur pro codicillo.
17 Actus iudicatur ab effectu, & non a nomine.
18 Alienare prohibitus per testm̃, quod non censetur prohibitus alienare per codicillos, quod tamen dicit falsum.
19 Diuisio istorum trium librorũ de legatis, fuit facta gratia commoditatis vsus, & in quibus differant.
20 Quare prius non tractat de fideicommissis vniuersalib⁹, quam de legatis & fideicommissis particularibus.
Fideicommissarius vniuersalis habetur loco heredis.
21 Quare nõ tractauit Iurisconsultus de fideicommissis & legatis separatim, prout in institõnibus, & C. fecit Imperator.
22 Diuisio librorum quid operetur.

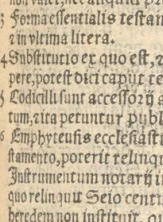

Ro expeditione

huj⁹ Rubrice, capio glosam rubrice, quã diuide i duas partes. In prima cõtinuat istã rubricã ad precedẽtes. In scõa formatq; & solutione se remittit, scõa ibi, ſ3 q̃ re i tres libros diuisit. Ex prima pte subintelligitur intruẽdo vba gl. ſ3 sint pauca, habes elicere q̃tuor conclusiones, duas expresse, & duas tacite. Prima est expressa. s. continua tio Rubrice ad precedentẽ. Ista continuatio non videtur esse bona, cum fiat ad multum remota. Nam inter istum titulum & titulum ſ. de testa. sunt duo libri intermedij. s. quart⁹ & quintus. ✝ Sꝫ cõtinuatio ꝺꝫ fieri ad proxima, vt dicit text. in l. fi. ff. de statu ho. ibi, & his primos ziunctosq; applicans. Et ſ3 istud non diceret leges, hoc denotat significatio vocabuli, cõtinuatio, qñ quandã cõtiguitatẽ designat, a cũ, q̃ est similis, & teneo, facit l. continuus in prin. ff. de ver. ob. ¶ Reperio istã cõtinuationẽ q̃ defendi a ſ ribentib⁹ hic altero 8 trib⁹ modis. Primo rñdeũt⁹ Jmo. & Flo. hic q̃ hic sumus i principio tertij libri Infortiati, ſ3 in principijs librorũ põt fieri cõtinuatio ad remota per gl. quã reputat singularẽ in rub. ff. de qdi. fur. in fi. & ẽt ad hoc reputat sing. Jo. de Jmo. in rub. ff. solu. ma. & ibi latius ꝺ. Alex. q̃ eam ampliat. Ang. de Are. in proemio inst. Jo. de Ana. in rub. extra de accu. & ꝺ. Car. Ale. in pemio sui operis sup feudis. Ego als audiui so lẽnes doctores q̃ tenebãt q̃ illa gl. in rub. de cõdi. fur. nihil pbaret. Dicebãt isti q̃ illa gl. nõ pbat qr in fine ꝺr, & qr multa in medio inseruit, ẽt liburn hic incipit. Sꝫ q̃ dicat q̃ in principio librorũ debeat fieri cõtinuatio a remotis, de hoc nihil ꝺr. rñdeo allegãt a legistis & cano. teneo q̃ illa gl. bñ probet ex q̃ ꝺr. Itẽ qr multa in medio inseruit, iõ posuit hic libũ. Naꝫ vult gl. q̃ multitudo interme dia cã inchoandi libri, q̃ multitudo intermedia sit nõ impedit cõtinuationẽ qñ inchoat liber, quẽ als impediret p l. fi. ſ. de sta. ho. cũ alijs supius adductis. ¶ Alio mõ saluãt cõtinuationem gl. insignis doctor ꝺ. Pe. de bellutio & Are. hic, q̃ ista cõtinuatio nõ fiat a remotis. Jmo ad titulũ immediate precedentẽ. s. de iure codicillo & capiẽdo testm̃ large vt ẽt cõprehendat codicillos, & sic subti. de testamẽt. cõprehenduntur, nõ solũ tituli precedentes depẽdentes a testõ, ſ3 ẽt titulus codicillorũ, vt ꝺr tex. in l. fi. ſ. quitus. C. de vete. iure enu. Cõfirmat qr ꝺ. sposita in codicillis perinde habent ac si essent dispposita in testõ l. fi. ſ. codicillorũ. ff. de iur. codicil. Itẽ legata ita relinquunt in codicillis sicut in testõ l. si qs cã testã nulli. in pn. & l. cõiicimus. in pn. ff. de iur. co. gl. rubrice. C. de le. & ad hoc bñ faciunt q̃ dicaꝫ j. in tertia cõclusione gl. ¶ Ista saluatio nunq̃ placuit mihi per tex. inst. eo. in pn. vbi ppie tex. facit propriã cõtinuationẽ & gl. & tũ ibi nõ pot intelligi testm̃ pro codicillis, cũ ibi ꝺ. dicatur, & de codicillis tractet, ſ3 in titulo ppio de codicillis q̃ qd ad hoc conet rñdere Are. hic, nec tutẽto gl. vllo mõ fuit intelligere codicillũ pro testõ, cuius dicat visum est de testis, nũc ponit de accessorijs testm̃. ¶ Tertio mõ & melius saluat ista cõtinuationẽ ꝺ. Christo. de castel. hic, q̃ tituli intermedij per tinentes ad materiã nõ faciũt cõtinuationẽ dicta remotis facta, & nihil ad hoc allegat. Tu p hoc allega ꝺnos tex. primo tex. ante. in princip. ff. rubr. test. inul. extra. vbi iurisconsultus cõtinuat illã titulũ ad titulũ de bo. pos. q̃ est multũ remot⁹, & infiniti tituli sunt intermedij, & ꝺnus libri, & alij tituli intermedij cũ sint de materia nõ vitiãt cõtinuationẽ tãq̃ a remotis factã. quẽ tex. no. Jo. de Jmo. in rub. de app. & seq̃t Ang. de Are. in pemio inst. Idem ꝺcit Rico de Neap. & ꝺ. Ale. l rub. sol. ma. facit tex. in l. hẽdes pala. ſ. fi. ff. de test. & l. ꝺnos reos. ſ. fi. ff. de ꝺuo. reis. Secõ allegat in specie tex. inst. eo. de leg. in pn. vbi tex. cõtinuat illũ titulũ de legatis ad titulũ de testa. & tũ ibi sunt intermedij nouẽ tituli, & qr sunt ptinẽtes & de materia, iõ nõ vitiãt cõtinuationẽ tãq̃ a remotis factã, & sic tene cõtinuationẽ gl. quã facit tex. inst. eo. in princ. & in l. ũ. ſ. quitus C. de vete. iure enu. ¶ Põt & aliter cõtinuari ista rubr. dicit⁹ est ſ. de testa. & de his q̃ principaliter pertinẽt ad testã. Itẽ & de codicillis, ſ3 qr legata tã in testõ quã in codicillis relinquunt vt in iurib⁹ ſ. allegat. iõ subijcit ista rubrica de leg. ¶ Ista cõtinuationẽ ponit Ric. & neap. Jo. & Jmo. Ang. de perusio & ꝺ. Ale. hic, & ista cõtinuationẽ facit gl. C. com. de lega. ¶ ✝ Secõa exẽplaꝫ conclusionẽ habes ex glo. q̃ legata sunt accessoria testi. ¶ Cõtra hoc b opponit, accessoriũ non pot stare sine suo principali l. cũ principalis. de re. iu. l. eos. in pnc. C. de vsur. l. centũ capue ſ. fi. ff. de eo qõ cer. lo. & tũ legata pũt stare sine testõ qr pũt reling ab intestato & in codicillis. ſ. 5te rea. inst. de fideic. here. ſ3 rñde qõ legata facta in testõ non pũt stare sine testõ, qr annullato testõ legata corruunt l. eã quã. C. de fideic. l. finemo. ff. de testa. tut. Sꝫ qñ legata fierent sine testõ, tũc non diceremus accessoria testamenti, ſ3 hic nos loquim̃r qñ legata sunt facta in testõ, q̃ ptꝫ qr si nõ fieret testm̃, impossibile esset q̃ tunc legata dicerent accessoria testamẽti, qñ nõ esset factum testm̃. ¶ Tertio habes tacite ex ista gl. & in Ly. ꝺ. Alex. & Mod. seneñ. hic, ✝ q̃ legata nõ ꝺcunt proprie pars testamenti, nam gl. cũ mysterio ꝺcit q̃ legata sunt accessoria testamenti, qr illa ꝺr pars sine qua totus cõsistere non põt l. malũ. in pn. ff. de ver. sig. ſ3 testm̃ sine legatis cõsistet põt l. i. ſ. q neq; legatarius. ff. de here. instit. Mod. seneñ. hic subtilizando ista cõclusionẽ, ꝺcunt q̃ pars põt ꝺci dupliciter, vel subiectiua, vel integralis, vt declarat Barto. in l. qui vsumfructũ. ff. de ver. obli. pars. n. integralis ꝺcitur sine q̃ totũ consistere non põt, vt in domo que consistit ex pariete & tecto, vna sublata non ꝺr domus l. eum qui edes. ff. de vsu-

a ¶ Rñdẽ. Adde p ista saluatione quã ponit Bal. in rub. C. & ser. fug. vbi ꝺcit quod in principijs librorũ non est necessaria cõtinuatio, qr qõ primũ est tex. ſ. nos aũt. ſ. i pẽ. ffoꝛuꝫ. Secũdo facit, qr ſ3 ꝺicta continuatio non fiat ad proximã precedentẽ materiam testamentoꝛ & institutionũ heredu, que fiunt in ipsis testamentis, q̃ continuatio non solu in principijs librorum tolleratur, vt per gl. j. de pri. dotis. i ru. & probat optime per tex. institu. de obl. que ex deli. vel quasi na. ſ3 etiam vbi nõ sumus in pn cipijs librorum, vt est oprimus tex. i. l. j. ſ. si tab. test. nul. extra.

¶ Contra hoc. adde qõ imo videtur dicendu, q̃ vel dicant testamentum, vel pars testamẽti, vbi facta fuerũt in testõ tanq̃ ad accessorium ad testm̃. Naꝫ testamentum est vnũ totum indiuiduum. Si in aũt legata essent quid accessoriuꝫ ad ipsum testm̃, non possent ꝺci testm̃ l. si idẽ codicilli. C. de cod. Nec obst. si ꝺcetur q̃ legata non ꝺcuntur necessaria in testõ prout heredis institutio, vt l. j. ſ. qui neq;. ſ. de here. instit. Nam ex hoc non seq̃t q̃ posteaq̃ sunt facta, non ꝺcantur pars testamẽti, sicut ꝺies adiectus in stipulatiõe ꝺcitur pars stipulationis. vt l. i. ſ. ꝺiez. ſ. de edẽ. Et sub

stitutio dicit ps testamenti, vbi testator ipsq3 facit, scdo quod si ipsam nō perfecit prout destinauerat testm̃ tanquam imperfectum nō valet d.l.is qui testm̃. Et, sic vt q̃ legata sint magis accessoria ad institutionē heredis que est caput testamenti. §. ante heredis. instī. de lega. cogita.

ca. Tē hō cōsistit ex aīa z corpore, vno sublato nō ēt hō, dicunt q̃ partes integrales, q3 integrant totū, sz testm̃ pōt stare sine legatis z erit pfectū d. l.j. §. q neq3 legaturus. ergo relingt̃ qđ legata nō sunt pars integralis testi, declarando tū vt hic p tū. Sz legata bñ dicunt̃ pars subiectiua seu pdicamentalis testi, siue capiamus testm̃ in genere, siue ēt in specie, in q̃ sint facta legata, + q3 testm̃ q̃ est iusta sua de eo q̃ qs fieri voluit de bonis suis. l.j. de testa. pdicat̃ de legatis z fideicōmissis, sicut de hr̃dis instōne, vt insti. de testa. in pnc. sicut genus pdicat̃ de suis speciebꝫ q̃ sunt ptes subiective, vt declarat Bar. in d.l.q vsumfructū. facit l. p duos. ff. de ẏhen. emp. inducēdo vt p Bar. in l. scire debemus. in pn. in ū. opp. ff. de ver. ob. ¶ + Sz tu aduerte q3 pars subiectiua seu pdicamentalis ōr illa q̃ subest generi z ponitur sub suo genere, z posita specie necessario ponit z genꝫ, nā animal est genus, hō, equus, bos, z similia sunt partes subiective, q3 subiiciūt dicto generi z pdicant̃ de genere, q3 si dico est hō, necessario segt̃, q̃ est animal. l. si qd earū. §. interēptū. ff. de leg. iij. declarat Bar. in d.l.q vsumfructū, sz non sic est in ppōsito, q3 non segt̃ est legatū, ergo testm̃, q3 legata pñt fieri sine testō, ab in
8 testato vt dixi. + Itē si ponat̃ testm̃ in genere non cōprehendet necessario legatū, q3 testm̃ z in genere z in specie pōt esse sine legatis d. l.j. §. qui neq3 legaturus. Et si dicas capiendo testm̃ in genere prout ipse ōr, testm̃ in genere cōprehendit ēt codicillos, z tūc legata erūt pars pdicamētalis vel subiectiua testi in genere, q3 si dico est legatū, necessario segt̃ ergo est testm̃ vel codicilli. Si vero capiamus testm̃ in specie pro testō in quo sunt facta legata, ista legata dicunt̃ pars subiectiua illius testi in specie, q3 si dicas est legatū, ergo est aliquod testm̃ in q̃ est factū, necessario segt̃, ita viderent̃ posse saluari. Sz nec ista solutio mihi satisfacit. q3 ēt capiēdo testamentū in genere ēt vt cōprehendat codicillos, nō segt̃. est
9 legatū, q̃ necessario est testm̃ vt codilli, ex + q̃ legata pñt oīno reling sine testō z codicillis, puta in donatione cā mortis vel aliter. §. ꝑterea. instī. de fideic. her. Item tunc testm̃ in genere cōprehēdit codicillos large, q̃ non esset ppie legatus ps. similiter nec considerādo testm̃ in specie, q3 qñ loquimur de parte subiectiua vel pdicamentali, capimus genꝫ absolute nō aūt restrictiue, vt ipse facit. ¶ Aduerte ēt q̃ gl. l d. l. ma
10 lū. in prin. in gl. ff. de ver. sig. ōr quod imo + pars dicatur ēt sine qua totū cōsistere possit, nā dies est pars stipulationis l.j. §. diē. ff. de eden. z tñ stipulatio pōt cōsistere absq3 die. §. ois. in ver. pure. instī. de ver. obl. Sz ad hoc rīdet d. Alc. in d.l.j. §. diē. post Ang. ibi, qđ dies est pars q̃lificatiua, nō aūt pars substātialis vt no. Bar. in l. ita stipulatus. ff. de verb. obl. sz pdicta loquunt̃ de parte substantiali. ¶ Cōcludo igit̃, q̃ legata nō sunt pars substātialis, nec essentialis testi, nec pdicamentalis, nec subiectiua, nec ēt integralis, sz bene sunt pars accidentalis, cū possint adesse z abesse pp corruptionez
11 subiecti, z sic testameti. ¶ + Quarta cōclusio quā sentit gl. ē q̃ tituli positi ī. in duob⁹ libris pcedentib⁹ vsq3 ad titulum de testa. nō sunt de accessoriis testamenti. eo q3 sunt talia que ad testm̃ principaliter ptinent z nō secundario, vt institutiones hr̃dum, substitutiones, aditio hr̃ditatis, testamenta apiri. ¶ Contra istā quartā ꝛclusionez duo vident̃ fortiter obstare. Primo q3 substitutiones facte in testō non magis debent dici pncipaliter ptinere ad testm̃, q̃ ipsa legata, que sunt accessoria testi z non pars, vt hic in gl. Aut n. ꝛsideramus testm̃ in genere, z tunc sicut testm̃ pōt esse sine legatis, ita pōt esse sine substitutionibus d.l.j. §. q neq3 legatur⁹. ff. de her. instī. Aut ꝛsideramus testm̃ in specie, prout est in fieri, z put est in intentione testatoris, z tūc si in aliquo deficeret illud qđ ordinauit facere testator z non potuit pficere, z
12 tunc non est testm̃ pp defectū voluntatis impfecte testatoris l. si is q. z l. ex ea scriptura. in prin. ff. de test. z l. fideicommissa. §. quoties. ff. de leg. iij. q̃ logt̃ de legatis z fideicōmissis q̃ non valēt, quāuis fuerint in scripturā redacta, qñ testator pparauit facere testm̃ z prius decessit q̃ pficeret. Nam etiā testm̃ militis non valet in aliquo si est impfectū rōne voluntatis l. lucius. z ibi no. Bar. ff. de testa. mili. Item testm̃ imperfectum rōne voluntatis testatoris nihil probat ēt inter liberos l. fin. cum gl. j. in verb. implek. z ibi Bar. ad hoc not. C. fami. er. ¶ Testm̃. n. est qd individuum, z q̃ partē individui facit, nihil fecisse vī l. furiosum. z ibi Bar. z alī ad hoc no. C. q̃ testa. facere pos. z tunc si deficerent legata que testator ordinauerat facere, ita testm̃ esset imperfectum z nullū, sicut si
13 deficerent substitutiones, q3 + forma essentialis testamenti cōcluditur in vltimo puncto z in vltima litera, vt ōr Bal. in d.l.si is qui. per illum tex. ¶ Aut consideramus testm̃ in specie prout est perfectum z cōplerum, z in eo sunt facte substitutiones z facta legata, z tūc legata ita vident̃ pars testamenti sicut z substitutiones. Q3 testm̃ vt dixi est vnū totum indiuiduū, cui oēs sub se instōnes heredū, z substitutiones, legata z similia, quo ergo pceder et ista quarta cōclusio glo.
14 ¶ + Hanc obiectioni rūdeo, q̃ sicut institutio heredis est caput testamenti. §. ante heredis. instit. de lega. z sine instōne heredis non pōt valere testm̃. l. prime. ff. de his q̃ in test. dr. ita ēt substitutio ōr esse scda instō. l. instōne §. incerte. ff. adl. fal. gl. in rub. ff. de vulga. z pup. vbi dicit, testm̃ pōt abeam cipere, si primus gradus instōnis esset nullus l. ū. §. fi. ff. de lib. z post h. z tūc si substituti nō adiret hr̃ditatē, q3 nō vel let, vel q3 non posset l. cū pponas. C. de here. instit. vitiaretur tunc testm̃. Ergo apparet q̃ substitutiones pñt dici pars testamēti z venire eque principaliter, nō aūt sunt accessorie, Secus in legatis q̃ nō sunt pars testamenti nec scdo, nec tertio, nec quarto, nec vltriori gradu, put sunt substitutiones. z ls legata corruerent, non p hoc vitiaret testm̃, nec q̃ adiretur hereditas corruūt legata, vt dixi. §. in scda conclusione. Secus est in substitutionib⁹, q3 ls primus gradus instōnis annullet, nō p hoc vitiat testm̃, nec corruit substitutio. Imo tūc testm̃ incipit a substitutione d. l. iū. §. fi. ff. de lib. z posth.
15 ¶ Scdo sz istā quartā ꝛclusionē gl. obstat, q3 ēt sunt codicilli, de qbus tractat titulus pcedens. + z tñ codicilli sunt accessoria testamēti l.j. C. de codicil. vbi rupto testō runpūt̃ ēt codicilli, q3 sunt accessoriū, z rūpunt̃ legata in codicillis facta ergo gl. nō bn ōr. Dic q̃ codicilli largo mō dicunt̃ test. ff. vt ē gl. in c. quanq̃. in gl. fi. de v sur. in vj. z gl. in l. ū. circa fin. in verbo pso nales. vt ibi Bal. C. cōia de leg. z gl. in l. ū. circa fin. in verbo C. de consti. pecu. Bal. in l. fi. in ū. q. in fi. C. de ec. ic. ol. adri. tol. z in l. hāc ꝙsultissimā. C. q̃ test. fa. pos. z in l. fi. C. de test. Hinc est q̃ actio ex testō cōperit ēt ad ea q̃ in codicillis relinquūtur, sicut z in testō. gl. est in l. iū. in ver. do ex eo. de iure codi. in d. l. ū. C. cōia de leg. Barro. in l. j. in prin. j. e. ¶ Item sicut testm̃ petitur publicari a iudice, sic petitur publicari l. publicari. C. de test. ita codicilli. de quo dic vt singulariter p Bal. in l. ne casu. ad fi. C. de discusso. lib. z. vbi ōr + Sali. in l. filij. in primo not. a. C. fa. erc. per illum tex. cum glo. ru dic per hoc q̃ testm̃ l[illegible]to sumpto vocabulo cōprehendat
16 ēt codicillos. ōr se consuluisse Ferrarie, q̃ + habens feudum in emphyteusim ab ecclesia cū pacto q̃ possit relinquere in testō cui vellet, p[illegible]otuit ēt relinquere in codicillo, tū q3 codicillus largo sumpto vocabulo est testm̃ vt s. dictum est, tum q3 illa facultas cōcessa non cōcernit heredis instōnem, sz lecto. + Sibi notabiliter Bal. decidit in l.j. ff. de test. per glo. ibi, Saluari testm̃ in quo legauit titio z centū. Sēpronio fundus, z aliter heredē non instituit, q3 intelligitur testm̃ large pro codicillo. Refert z segt̃ Pau. de ca. in l. proxime. ff. de his que in test. de vbi ōr se fuisse illis diebus de hoc interrogatus, z q̃ quidam dicebant Sz ium, cum adhibuisset septem testes, z sic dicebant legata non valere per l. non codicillū. C. de testa. q3 illa lex logtur qñ instituit heredē ls non cōz septē testibus, tunc non valet. Adde tu pro hac decisione bonū tex. in l. fi. ff. de iur. codicil. vbi dispositio vltime voluntatis q̃ non ꝙs he
17 redē, semper dicitur codicillus. Et facit rō, q3 + factum non iudicat ex nomine, sz ab eius essentia z effectu. vt notabiliter declarat Bar. in q. p eum disputata, inci. publicamus, z in l. cōtē terro. §. q maximos. in ū. q. ff. de publica. ¶ Alibi tū mirabiliter cōsuluit Ange. in consi. vij. incip. ex dicto themate
18 plura dubia oriri pñt. col. fi. + quod cū prohibitio alienationis sit exorbitās + odiosa, z auferat ingenuis hoībus libertatē alienandi l. non vsq3 adeo. ff. si qs a paren. fue. ma. q̃ prohibitus alienare per testm̃, poterit tū in codicillis alienare, qđ singulariter no. si est verū. Sz credo q̃ sit falsus, per reg. l. ū. z quod ibi Bar. z doct. §. eo. vbi q̃ prohibetur testari, prohibetur ēt codicillari. alias de facili eluderetur talis prohibitio. ¶ In scda parte gl. ista gl. formar vnā q. de sol. se mittit ad locū vbi vī formari diuersa q. Vide m̃ querit glo, quare iurisconsultus materiā legatorū diuisit in tres libros, vbi aūt queritur in q̃ differant isti tres libri inter se, iste videntur diuerse gōnes, nisi dicas + bñ q̃ differentia fuerit cā diuisionis. Sz ad primū quesitū potes dicere sz Jo. de Imo.
19 + q̃ ista diuisio in tres libros fuit facta gratia cōmodioris vsus z cōmodioris intelligētie. arg. l. Caius. §. fi. ff. de leg. iij. z quod in simili habet̃ p gl. z doc. in rub. ff. sol. ma. Ad fm in quo differāt isti tres libri, ponit gl. in d. rub. §. de leg. iij. quā sic declaro. Hā in legatis z fideicōmissis pñt tria principaliter cōsiderari. §. res que relinquunt, itē persone. itē verba, in hoc ergo libro tractat̃ de rebus que pñt legari. z quid z quantū. In sequenti tractat̃ de pōnis q̃ relinquunt, z quib⁹

rel nquitur.

relingk,z a qbus. In tertio tractak de verbis p q̃ legak,z de ipsoꝝ significatione. z lz qs in vno ꝓncipaliter tractek i alio incideret interserak.hoc nō est absurdū p l.iā dubitari.ff.de her.instī.z gl.in rub.ff.de procur. Tī Alb.de ro. hic refert Ꝺdof.dicere totū eȝ,qs in isto titulo ponak de psonis legātū z qb⁹ legak,lz in titulo sequēti ponak de ꝓhibitis z de ꝓmissis legari,z postea in ti.de leg.iij.ponak de reb⁹,z de personis,z significatione verborū. Alio mō dixit Barto.fm Ja.de Are.in d.rub.j.de leg.iij. q in isto ti.tractak de legatis relictis a legatario,in ti.de leg.iij.tractat mixtim,de legatis relictis ab hr̃de z a legatario, z de significatione verborꝝ. Extra gl.posset de duob⁹ dubitari. Primo cū iste titul⁹ tractet de legatis z fideicōmiss.singularib⁹ fm Bal. z alios in l.j.j.e.Cre nō prius tractauit ꝺ fideicōmissis vniuersalib⁹ q̃ sunt dignioza,vt facit Imperator istud dicēs.instī. de fideic.hr̃.in prin. Nā fideicōmissarius vniuersalis habet loco hr̃dis l.fi filius.ff.j.ff.qs cu⁹ eo.z l.fi hr̃s ab eo.in fi.pn. ff.ad treb.vbi hr̃dis vice fungi eu⁹ cui fideicōmissum relictū est,z priuilegis loquens de hr̃de hȝ locū in fideicōmissario vniuersali.l.j.ꝺ illo.vbi Bar.no.z ibi plene dixi.ff.ad treb. Rīde q hoc fecit,qz multo plura erat facturus de lega.z fideic.particularib⁹,q̃ de vniuersalibus,patet,qz in oībus titulis sequentib⁹ vsq; ad titulū.ff.ad treb.p quinq; libꝛos sequentes psequit materiā legatoꝝ z fideicōmissoꝝ particulariū.postea in titulo.ff.ad treb.tractat de fideicō.vniuersalibus. Sedo posset dubitari q̃ reiuriscōsulti hoc titulo simul tractauerint ꝺ legatis z fideicōmissis, z tū imperator in C.z instit.fecit totū oppositū,qz fecit titulum de legatis,z postea titulū de fideicō.de per se,z tū imperatores potius debeant facere siū,cū p imperatores magis expresse fuerint adequata fideicōmissa legatis z eȝ l.j.z ꝺ.C. commu. de leg.z ſ.ſz ne in primis.instī.de lega. z in specie declarant Bar.z doc.in l.j.j.e.Rīde q in instōnibus,vt ꝺt tex.in l.j.ſ. ſz ne in primis,ió fecit diuersos titulos, qz liber instōnum factus est gratia inuenū,vt vbi ꝺt text.vt facilius intelligerent. Nōt gl.notabilis in ſ.pen.in proemio instī.qs Ditiſio animū legentis incitat,mentē intelligentis ꝑparat,z memoriā artificiose corroborat. Sȝ imperator in codice,lz fecerit separatim titulos de leg.z fideicom. gratia cōmoditatis doctrine.arg.l.caius.ſ.j.ſ.de lega.ij. postea fecit vnū titulū cōem in q̃ simul tractat de leg.z fideic.ſ.titulū cōia de leg. z fideicō.ita pōt persuasiue dici. Et ita habes perfecte expediam istam rubricam. Lex j.

1 Legata z fideicommissa sunt inter se diuersa z separata.
2 Copula cadit inter diuersa.
3 Legandi mōdus olim erat quadruplex. (nes.
4 Legata facta qbuscūq; vbis valēt z p eis ꝙpetūt tres actiones.
5 Verbum lego,quando trahatur ad institutionem.
6 Legatum dicitur quedam donatio in testamento relicta z ibi aliam diffinitionem verbalem.vide z nu.51.z 52.
7 Fideicommissa vnde habuerunt originem.
8 Legata que ꝓprie dicantur.
9 Fideicommissum quod ꝓprie dicatur.
Argumentuȝ ab etymologia vocabuli negatiue procedit.
10 Legatum a fideicommisso per que verba discernatur z fideicommissum directa institutione.
11 Fideicōmissi vires que olim erant maiores quā legatoruȝ.
Legata olim relinqui non poterant nisi in testamento.
12 Dictio ex,significat augmentum.
13 Dominū rei legate recta via transibat in legatariū z ipso iure.z nu.58.z quando etiam in fideicommissarium.nu.81.
14 Pro fideicommisso particulari ita competebat actio de iure digestoꝝ,sicut pro legato.z nu.45.
15 Dictio per omnia,indistincte z sine exceptione.
16 Priuilegia studij Parisiensis si per oīa sint indulta studio Tholosano z studio Parisiensi alia priuilegia sunt addita de notio quod censentur addita etiam Tholosano.
17 Forensis creatus ciuis alicuius ciuitatis per omnia nō potest esse de prioribus stante statuto quod nullus possit esse de prioribus,nisi sit originarius.
18 Suis a q̃ nō est appellatū sicut ꝓsumit rite z recte lata z indudat ꝓncipale z accessoriū,an icludat veritatē z solēnitatē.
19 Dictio negatiua que sumitur ex vniuerso si fuerit in aliquo falsa redditur in totū falsa.z nu.38.
20 Clausula in oībus z per omnia appositā in statutis vel i instrumentis operatur quod inter duo subiecta non ꝺ esse alia differentia z in quibus iuribus reperitur.
21 Verba geminata debēt ampliare effectū vt aliq̃d operētur.
22 Abbas lz sint concessa ea que competunt episcopo non tū dicuntur concessa que sunt ordinis episcopalis.
Clausula in oībus z per omnia in statutis quod recipiat restrictionem ne sequatur absurdum.
Potestas qui hȝ potestatem exequendi suias in omnibus z per omnia sicut consules non poterit exequi medīāte banno cessantis z fugitiui sicut faciunt consules.
23 Verba quantuncunq; precisa tū recipiunt limitationem z interpretationem congruam.
24 Clausula oīa z singula apposita in aliqua dispositione operatur vt nihil permittatur.
25 Adequatio legatoꝝ ad fideicōmissa qs non ꝓcedat in libertate.z nu.31.z vide nu.56.z vide ēt aliquid in nu.75.cuȝ seq.
26 Adequatio legatoꝝ z fideicōmissoꝝ quo ad que ꝓcedat vbi quod quo ad sex.z qualiter dicatur facta lite.nu.72.z ibi.
27 Statutū in vno ex eq̃paratis q̃ censeat ēt statutum in alio.
Leges loquentes in legatis habent ēt locum in fideicōmissis,z econtra. Item in hereditatibus.nu.28.
29 Hereditas relinquitur honestiore z plenioꝛe titulo.
Concessio facta minoribus censetur ēt facta maioribus.
30 Legata singularia nō eq̃parant fideicōmissis vlt⁹ nec eȝ.
32 Libellus in quo qs petit sibi dari rem legatā in testō, q̃ sustineatur,lz appareat esse fideicommissum z non legatum.
33 Libellus in quo quis deducit dolum non sustinetur,lz libellans probet latam culpam.
Lata culpa qs veniat appellatione doli ēt q̃n lex tractatiue loquitur.
34 Dolus est crimen.
35 Accusatus ꝓ homicidio lata culpa commisso si postea de dolo probetur quod condemnari debet.
36 Homicidium sine dolo commissum non punitur.
37 Quando vnum alteri adequat tūc illi ad quod fit adequatio nihil additur,sȝ bene contra.
38 Statutum adequans conditionem popularium nobilib⁹, vel scholares ciuibus qualiter intelligatur.
39 Reducere rationem ab effectu ad suam causam non licet.
Quicquid est causa cause,est causa causati.
Rationes differentiarum inter legata z fideicommissa.
40 Succedens ab intestato dicitur habere ex tacita z ficta voluntate defuncti,non ex vera.
41 Obligatio debet coherere ossibus eius qui debet obligari.
42 Ius digestorum dicitur esse media iuris prudentia.
43 Verbum necessarium exponitur pro vtile.
44 Extrēho lz nō fit licita in correctoriis,tū fit in equiparatis.
46 Verbū lego ꝺ iur antiq̃ssimo an cōprehēdebat fideicōmissa.
47 Institutiones quod fuerunt facte post codicem. (dit.
48 Cōtrarietas iuriū vt eniteſ,licite a ꝓprietate vocabuli recedit.
Verbū presens ponitur pro preterito ēt a iureconsultis.
49 A ꝓprietate vnius vocabuli positi in vna lege quod licite recedit̃ per aliam legem.
50 Hereditas non datur in codicillis,sed bene fiunt legata.
51 Diffinitio bona ꝺz conuerti cum quolibet diffinito,z a nullo diffinito separari potest.
52 Legatarij in re legata an habeant vim heredis.
53 Legata an possint relinqui a legatario vel ab intestato.n.52.
54 Qualitas quod non possit esse sine subiecto.
55 Nomina appellatiua sunt immutabilia.
56 Circuitus quando possit esse vtilis.z nu.65.z nu.75.
57 Detractio trebellianice quod sit contra mentez testatoris.
59 Testator an habeat libertatem serui cātiue,ita vt ea relicta seruo p fideicōmissuȝ transeat in hr̃dē iuspatronat⁹ ipso iure z libertas in seruū sine manumissione.z de hoc ēt.nu.75.
60 Dominū seruitutis z vsusfruct⁹ legati qs transeant in legatariū ipso iure ēt ignorantē qz cātiue est apud testatoreȝ etiam si relinquatur per fideicommissum.nu.62.z 124.
61 Principaliter quod agitur attenditur nō quod accessorie.
63 Heres q ꝺz ex legato vsumfructū qs possit diminuere ius vsusfructus seruitutē cōstituēdo lz teneatur ad interesse.
64 Experimētū ꝓ rū sermonū ē qs ꝙcordent cū reb⁹ sensatis.
66 Usufruct⁹ q est cāliter penes dūm ille idē ꝓcesse legādo vel fideicōmittendo trāsferr in legatariū vel fideicōmissarium.
Iuspatronat⁹ z ius vsusfruct⁹ qs differāt,z an sit ꝑa.zn.68.
67 Iuspatronatus quod qs hȝ ex sua manumissione qs sit diuersus a iurepatronatus quod qs hȝ ex persona patris.
68 Usufructus alius causalis alius formalis.
69 Iuspatronatus quod acquirit testator manumittendo seruum ꝓprium an transeat ad heredes extraneos. (pnt.
70 Ope officiales sunt ipsepabiles z a psona patroni, ꝺlegari ū
71 Iuspatronat⁹ ecclie q̃ sit trāsmissibile ad hr̃des extraneos ēt si nihil dictū sit de extraneis in ei⁹ fundatiōe vl donatiōe.
73 Libertas directo seruo alieno legari nō pōt ēt si dominus serui a testatore heres instituatur,sed per fideicommissum sic.
74 Libertas legata seruo ꝓprio vt ad hoc valeat quid requir.

76 Differentie plures inter legatum libertatis directe, z qñ debetur p fideicõmissum.nu.73.cum pluribus seq.vbi ponit septem differentias z addit octauam.

77 Fideicõmissarius vniuersalis cogit heredem adire,qõ non facit legatarius particularis,z in hoc differunt.

78 Legatarius particularis non cogit heredem adire,ẽt si p̃staret cautionem de conseruando eum indemnem.

79 Fideicõmissus vle qõ differt a legato particulari, qz lz hr̃s repudiet hr̃ditatẽ nõ p hoc fideicõmissus extinguit,lz legatum particulare extinguat si non est alius substitutus.

80 Suitas filij abstinẽtis ab hereditate patris cõfirmat fidei commissum vniuersale non particulare. (ctione.

82 Hr̃ditate vẽdita si euincat res singularis, non agit de eui-

8. Hr̃ditas 8z ius vniuersale,z põt cõstituere sine corporib⁹. Vniuersitas facti non potest consistere sine corporibus.

84 Dominium partis omnium bonorum legatorum quod non transit ipso iure in legatarium.

85 Legatũ exp̃sse illud dicit qõ natura verborum importat. Exp̃ressum dicitur illud qõ cõtinet sub gñalitate verboꝝ.

86 Actio cõpetens p̃mo legatario nõ transit in fm,sicut actio cõpetens heredi non transit in fideicommissum nisi facta restitutione,competit tamen vtilis.nu.88.

87 Dominiũ fundi legati titio z ab eo sempronio,q nõ trãseat in sempronium fm legatariũ ipso iure requiritur restitutio.

89 Legatũ factũ a testõre hr̃ditate nõ exñte soluẽdo nõ vz fideicõmissus vle fic,z qñ valeꝛ possit legatũ.vbi ponit duos casꝰ.

90 Emere fundũ nobis viciniũ ẽt lõge maiori ptio nr̃a interest. Item redimere fundum qui fuisset maiorum nostrorum.

91 Fideicõmissum vle purum fideicõmissario decedẽte ante factam restitutionẽ non transmittitur,secus est in legato.

92 Fideicõmissum vniuersale conditionale si fideicõmissarius decedat conditione pendente quod transmittatur ad liberos z descendentes sicut legatum particulare,z est cõis.

93 Pendẽtia cõditionis ẽt in filio impedit transmissionem.

94 Testatoꝛ si hergde instituto fundum eius nepotis leganit sub cõditione qõ oñcunq; decederet sine liberis reuerteꝛtur ad primum heredem,z hr̃s decesserit ante nepotem, qõ fundus non reuerteꝛtur ad primum heredem.

95 Legatũ cedit legatario statim a morte testatoris, s̃z fideicõmissum vniuersale ab adita hereditate z sic tardius.

96 Fideicõmissum vle cedi non võt,s̃z legatũ particulare sic.

97 Jura hereditaria non transferuntur in alios ex contractu.

98 Recedi quod nõ possit a verbis senatusconsulti trebelliani.

99 Fideicommissum vniuersale non potest fieri fratribus minoribus,sed legatum de re particulari sic.

100 Actio ex testõ qñ cõpetat p̃o legato rei particularis, vbi ponit regulam cum tribus 8 ampliationib⁹ z sex fallentijs. Actio ex testõ cõpetit ẽt p̃o legato facto in codicillis.

101 Actio ex testõ cõpetit ẽt p legatis cõseruãdis p aut.ex cã. Dñs Thade⁹ de peyulis fuit dñs Bononie z valẽs in iure:

102 Actio ex testõ qõ cõpetat ẽt p legatis q̃ debenꝰ ex edicto 8 legatis p̃standis,lz ipse videatur tenere contrarium.

103 Actio in factum qõ competat p̃o oĩbus edictis pretorijs.

104 Utilitas resultans an competat p̃o legato actio ex testõ vel actio in factum.

105 Actio ex testõ qõ non competat p̃o legato concernẽte tm̃ honorẽ z authoritatẽ testatoris,s̃z datur officium iudicis.

106 Actio ex testõ qõ non cõpetat p̃o legatis cõtinentib⁹ vtilitatẽ alterius nõ estimalẽ per pecuniam,s̃z officium iudicis.

107 Actio ex testõ quod non competat p̃o legato conditionali quando conditio habetur p̃o impleta de iure speciali.

108 Actio ex testõ quod non competat p̃o legatis qñ sustinetur per titulum,si quis omi ssacausa testa.

109 Actio ex testõ q; ñ cõpetat p legatis qñ in testõ vel statuto caueret q; legata vel fideicõmissa debeanꝰ hr̃ditate nõ adita. Hr̃s adeundo hereditarem dicitur quasi contrahere. Actio personalis ex testamento contra heredem datur.

110 Testatoꝛ an possit apponere clausulam in testõ,quod legata debeantur hereditate non adita. Clausula quecunq; sit apposita in testõ quod non valet nisi testamentum confirmetur per additionem.

111 Statutuz disponens quod legata debeantur hereditate nõ adita quod valeat.

112 Statutum dictans filium teneri ad debita patris, etiam si hereditatem non adierit valet.

113 Statutũ irrõnabile nõ valet, qz dz esse sanctum z honestũ:

114 Rei vendicatio an z quando competat p̃o legatis.

115 Dominium rei legate ad hoc vt trãseat ipso iure in legatarium quatuoꝛ debent concurrere.

116 Dies ẽt certa apposita legato licet non impediat eius trãsmissionem,impedit tm̃ translationem dominij.z nu.127.

117 Uniuersitas est triplex,z ibi.

Rei vendicatio quando competat p̃o legato vniuersali.

Rei vendicatio p̃o peculio legato quando competat. (gẽe.

118 Rei vẽdicatio cõpetit p legato i specie certa relicta nõ ãt in

119 Rei vendicatio quod non cõpetat p̃o legato alternatiuo, nisi sequuta declaratione.

120 Legatũ si ẽ factũ de certa re s̃z de q̃,nõ cõstat,stãt declaratio ni heredis,z ante declarationẽ dñi nõ trãsit in legatariũ.

121 Rei vendicatio quod non cõpetat p̃o legato facto de re aliena,etiam si sit exp̃ressus consensus domini. Legare vel leganti consentire quod differunt.

122 Dominium rei legate heredis cum exp̃resso eius consensu non transit in legatarium sine traditione.

123 Dominiũ rei testatoris p alium possesse quod transfertur in legatarium si testatoꝛ ad eam rem legat rei vendicationẽ.

125 Dominium rerum que vsu consumuntur qõ nõ transfertur legatarius vsufructus earum contra Ulp.

126 Testatoꝛ si grauat heredem quod vendat talẽ fundũ titio p mille,z titi⁹ offerat illa mille,dñium fundi cẽsetur ipso iure translatum in legatarium.z dicit q cõiter reprobatur.

127 Rei vendicatio quod non competat p̃o legato puro facto ad diem certam nec etiam conditionali.

128 Lex non facit operationes suas inuanum z frustra.

129 Publiciana quod competat p̃o re testatoris legata p qua testatoꝛ habebat rei vendicationem.

130 Dñiũ rei legate a testõre bõa fide possesse si vsucapio ieap ficiak qõ trãseat i legatariũ ipso iur̃,z q̃liter hoc p̃cedat ibi.

131 Hereditas repz̃sentat personam testatoris.

132 Hypothecaria qñ competat p̃o legatis.z refert tria membra Bar.illis addendo.

133 Fideiussoꝛ quod accedat officio iudicis.

134 Arguere de fideiussione ad hypothecam quod licet.

135 Officium iudicis largo modo p̃supponit obligationem. Rei vendicatio largo modo p̃supponit obligationem.

Per omnia. Ista lex fm do. Petrũ de berutio,qz i hac materia p ma venit ad nuptias fuit bñ recepta z cõmentata, z hz materiã intricatã, in qua animi iuuenum vix vnquam bñ cõquiescunt. Ad euidentiam huius l.z gl. z materie,z totius tituli,p̃mitte qõ legata z fideicõmissa sunt inter se diuersa z separata. Istud p̃z ex multis. P̃mo diuersitate nominũ,qz si essent idẽ,non haberẽt diuersa nomina. si idẽ.C.de codici. Secõ qz in ista rubrica ponit copula.de le
1 ga.z fideic.+s̃z copula cadit inter diuersa,vt est gl.in rub.ff. de iur.z fac.ign.z gl.exp̃ssioꝛ in c.querelã de simo. Tertio clarius,qz in C.z instit.ponunt diuersi z separati tituli, primo titulus de legatis.z postea titulus de fideicõ. Quarto z notabili⁹,pbatur ex diuersa origine z inuẽtione: naz legata seu modus legandi fuit adinuentus z approbatus antiquissimo iure l.xij tabularũ l.verbis.in p̃in.ff.de ver.sig. C+Et
3 olim mod⁹ legandi erat quadruplex.s.p vendicationem,per damnationem,per p̃ceptionẽ,z sinẽdi mõ.de qbus tex.facit mentionẽ in §.i.z ibi gl.instit.eo.z in l.j.C.commu. de leg. C Per vendicationẽ,qñ testatoꝛ dicebat legatario vendica tibi talẽ rem,z nõ cõpetit actio ex testõ,s̃z rei vendicatio, Per damnationẽ,qñ testatoꝛ dicebat damno te heredẽ illuz ere alieno liberare. Per p̃ceptionem si testatoꝛ dicat vni hr̃ dum p̃cipito rem illam.i.ante partez capito,z istis duob⁹ casibus solum cõperebat actio psonalis ex testõ. Item sinẽdi mõ,qñ testatoꝛ dicebat grauo heredem,quod talem rẽ quã commodam titio, finat eum habere, z p̃o tali legato nulla
4 actio cõpetebat,s̃z solum exceptio.+ Tamen hodie reiectis istis formis z differẽtijs legandi,statutum est quibuscunq; verbis fiant legata qõ valeant,z p̃o oĩbus tres actiones cõperant.s.psonales,in rem,z hypothecaria d.§ instit. de leg.z d.l.j.C.commu.de leg. Et illo iure antiquissimo verbũ lego, habebat latissimam interpretationem, vt ẽt comprehẽderet institões directas,vt dicit tex.in d.l.verbis legis. Et istud
5 etiã hodie procedit qñ verbũ lego adãcik vniuersitati bonorũ vt hereditati,vt qz testatoꝛ dicat lego bona mea titio, vel lego hereditatẽ,cũ nullo alio dato hr̃de,iste censet heres vniuersalis c.raynutius.in verbo legauit testa. quẽ tex.ad hoc reputat sing.Bal.in l.fi.C.fa erc. De q̃ vltimo qz est lar⁹ articulus,vide p Bar.in l.centurio.ff.de vulg.z pupil.in vlti.q.p̃me qõnis principalis.vbi plene examinaui,lõ hic non pono. Et late prosequit d. Ale.hic z ibi,z hic de directo 3tia tur his que ibi tz p̃ouit ibidem retuli. Tñ in isto ti.z sequẽtibus restringit significatio verbi legatũ,z capit stricte pro legatis rerũ particularũ,qñ alicui legat fund⁹,dom⁹,pecu-

nia z similia, vt ēt ꝺt tex. in ꝺ.l. vbis legis. in verbo ſz interp̄
6 ratione. Et diffinit q legatū ē donatio q̄dā testō relicta
in l legatum. prima. ſ. de leg. ij. Aliter q̄ ad verba ſz non quo
ad effectū diffinit in l. legatū ij. in prin. ſ. e. q legatus est illud
7 os testator ex hꝰ ditare alicui collatū voluit. † Fideicomis-
sa vero nō habuerūt originē ita antiquā a lege xij. tabularū,
ſz dudū postea, nec habuerūt originē licitā, imo reprobataz,
qz originē habuerunt a volentib⁹ legē fraudare. Mā q̄dam
erant incapaces qb⁹ non poterat legari vel relinq, vt depor-
tati. l.j. C. de hered. inſti. z nūlis tpibus banniti, item dnati in
meralib. z spurij restatoris, z silles q̄s enumerat gl. magistra
in ſ. legari. inſti. eo. Mā testatores volētes fraudare legē in-
ſtituebant hꝰdes aliquē amicum de cuius fide cōfidebat, ei⁹
fideicōmittentes vt illā hereditatē postea tali incapaci, pu-
ta spurio restitueret, z ista fideicōmissa ēt si fuissent relicta
habilib⁹ vel pſone capaci, tū qz confistebant in sola fide, z pu
dore gravati nō erāt efficaciter, nec exigi poterāt aliquo iu
re vel actionis vel officio iudicis, z sic fideicōmissarius non
poterat cōpelli ad p̄standū vel soluendū illud de quo fidem
accōmodauerat. Postea diuus pi⁹ ob magnā perfidiā cuius
dā fideicōmissarij, q ēt iu rauerat a pipſius principē z nō adim
pleuit, isto casu particulari statuit qō cogeſ ad implendū fi-
deicōmissum, tū istud non gñaliter statuit. Sz postea alij pn
cipes, z inter eos diuus Claudi⁹ statuit fideicōmissariū de-
bere cogi ad obseruandā fidē promissam, z hoc fauore vlti-
marū volūtatū, z ne volūtas defunctoz deciperet, vt ō istis
hꝫ tex. inſti. de fideicō. here. in prin. z in l. ij. ſ. post. deinde di-
uus Claudius. ff. de origi. iur. Si tū apponeret fidē accōmo
datā ne restituendo incapaci, tunc fiscus aufert, vt ab indi-
gno. l. fi. vbi gl. z larius Bar. ff. de his q. vt indi. gl. z doc. in l.
fi. C. eo. z sic apparet legata z fideicōmissa esse inter se diuer-
sa z varia. ¶ Videndū est q̄ que dicanť propie legata, z q̄
dicanť ppie fideicōmissa, z istud ē necessariū scire p intelle-
ctu istī⁹, z aliox iuriū pſertim anti quoz, z pro intellectu sta
tutoz que de eis loquerenť. Et sm d. Ale. hic iura videnť in
hoc satis varie z satis ambigue loq, z passus non vī bñ clar⁹
sm eum, qui sup hoc satis insistit. ¶ Breuiter dic ex mente
8 Paul. de cast. z in effectu ex mente eiusdē d. Ale. † q̄ legata
ppie dicunť q̄ fiunt verbis dispositiuis, z cōiter dirigūtur
ad honoratū, z sic ad legatariū, vt relinq̄ titio fundū vel do
mū, vel volo q̄ titius habeat talē fundū. Et ōt Bar. in l. cen
turio. ff. de vulg. in vlt. q. j. q. principalis, q̄ verbū lego, est in
dubio directū ad ipsum legatariū, per gl. in l. lucio. ff. de leg.
9 ij. † Sī vero verba dirigantur ad gravatū, z sint precaria
vel inflexa, z sic nō receptiua nec dispositiua, tunc ōt propie
fideicōmissum. ſ. pe. z ſi. inſti. de sing. re. p fideicō. re. in prin.
qz si non cōmitterenť fideicō. gravati nō possent dici fideicō
missa. cū fideicōmissum dicať a fide. Et argu. ab etymologia
vocabuli negatiue p̄cedit l. ij. ſ. appellata. vbi dixi ſ. si cer-
pe. Ad ſī q̄ testator ōt, lego, vel relinquo, cum sint verba di-
spositiua, apparet q̄ testator velle vult q̄ illud detur, nec
q̄ testator vtitur verbis deprecatiuis, seu inflexis, tunc vī
10 relinquere solū fideicōmissum. Et sic † legatus discernitur a
fideicōmisso habendo respectum ad quē verba dirigantur,
sic ēt discernit fideicōmissum vniuersale a directa institōne, qñ
ꝺ. verba sonant quod q̄s accipiat hereditatem manu pro-
pria, est directa institō, ſz cū sonant q̄ capiat de manu alteri⁹
est fideicōmissus vniuersale l. eā quā. cū gl. in verbo directis
C. de fideicom. Bar. post gl. in l. ij. in prin. C. cōia de le. z ple-
ne Bar. in d. l. centurio. in vlt. q. prin. Est verū q̄ iura aliq̄
promiscue vruntur istis vocabulis ponendo vnuꝫ pro alio,
sic fideicōmissum pro legato, vel eō, z hoc pp adequationē
de eis factā p istā l. Istud ptz in l. titia cū testō. ſ. j. j. de leg.
ij. vbi verba fuerunt relata ad honoratū, z non sunt precaria
z tū dicitur fideicōmissum. sup quo tex. insistit d. Alex. hic, z
larius insistit Mod. Sz in rub. ē. eo. vbi cōnanť dupliciter
rīdere ad illum tex. in effectu dicunt illud qō dici, q̄ ibi fi-
deicōmissum ponit pro legato. Ad idē l. peto. in prin. cū gl. j.
de. ij. z ad illud q̄ statim tenui est tex. notabilis in l. fideicō
missum j de lega iij. vbi ōt tex. q̄ appellatione legati z fidei-
commissi z don. cā mor. continentur. idem dicit notabiliter
Bar. j. in ij. col. ¶ Scōo ppius ad tex. ꝓmitte, q̄ olim vi-
res fideicōmissoz erāt maiores in mō ineūdi, q̄ legatoruꝫ,
11 vt legata olim nō poterāt reling nisi in testō, non aūt ab in
testato ſz fideicōmissa sic. Itē legata nō poterāt reling post
mortem hꝰdis, ſz fideicō. sic. Itē a legatario non poterat le-
gari, ſz bñ fideicōmitti, vt habes hic in gl. Qz erat inconue-
niens q̄ fideicōmissa essent melioris conditionis q̄ legata q̄
prius fuerint inuenta, z licitā habuerint originē, vt dicit ſ.
in primo euidentiali, iō per hanc l. vires fideicommissorum
sunt attributę legatis, vt ēt legata possint fieri ab intestato,
z post mortem heredis, z possint fieri a legatario sicut z fi-
deicōmissa. z sic legata sunt p oia exequata fideicōmissis. Et
iste tex. vtiq̄ non solū termino vniuersali p oia, ſz ēt termino
12 exequata. † Mā dictio ex, significat augmentū, sicut dictio ō,
l. i. in p̄n. ff. de positi. z sic exequata. l. valde equata. tū iste dif
ferentie non erāt de iure stricto, ſz ante, vt dicā in gl. ſz ista
lex facit vniuersalē adequationē per oia de legatis ad fidei-
cōmissa. Itē aduerte sm Paul. de ca. q̄ ō olim legata habe-
bant quasdā vires, q̄s nō habebāt fideicōmissa, z sic in aliq-
bus erat melioz cōditio legatorū q̄ fideicōmissoz, qz legata
poterant peti iure actionis, ſz non fideicōmissa, p qb⁹ solum
cōpetebat officius iudicis, iō fuerat ſpecialiter introduct⁹
pretor fideicōmissarius, q̄ pro fideicōmissis ius diceret, vt
13 inſti. de fideicō. her. in prin. ¶ † Itē in legatis dātum rei le-
gate recta via, z ipso iure trāsibat in legatarū, absq̄ vllo fa
cto hꝰdis l. a titio. in fi. ff. de fur. l. si heredis seruus. vbi gl. j.
eo. q̄ nō erat in fideicōmissis, z iste vires legatorū nō fuerūt
attributę fideicōmissis p istā legē, ſz hodie p Justinianuꝫ in
l. j. z ij. C. cōia de leg. Sz tu aduerte q̄ gl. in l. si hꝰs ab eo. in
prin. in gl. in ver. ſz legatū. ff. ad treb. colligit ex illo tex. fidei
cōmissuꝫ particulare eq parari legato ēt isto iure ffori. Itez
14 habes tex. in l. si res. ff. de leg. iij. † qs p fideicōmisso particu
lari ita de iure ffori cōpetebat actio, sicut p legatis. quem
tex. allegat Bar. j. vbi dicit q̄ de iure ffori non erat ita apte
facta exequatio de legatis ad fideicōmissa, sicut postea facta
fuit p Justinianū. in d. l. j. C. com. de leg. ¶ Istis sic p̄missis
venio ad tex. z ſz pp breuitatē non videatur posse congrue
summari, tū h. d. Vires fideicōmissorum sunt attributę lega
tis. h. d. sm verū intellectū. vel sic z pinguius. Legata z fidei
cōmissa reiectis superfluis differentijs quo ad virtualē effi
15 caciā sunt exequata. h. d. ¶ † In tex. ibi p oia. z sic idistincte
z fine exceptiōne, z ꝙsequenter inter legata z fideicommissa
nulla est differētia. ita istā dictionē p oia, exponit tex. in ſ. ſz
non vsq̄z. inſti. eo. Addunt Ang. z Mod. duos alios tex. in
ſ. j. inſti. de do. vbi tex. ōt donationes cā mortis per oia esse
adeq̄tas legatis, tū postea inferi⁹ addit dictionē fere. z tex.
i ſ. pari rōne. inſti. qb. mo. ius pa. pote. sol. Tu adde plures
alios tex. in l. Antonin⁹. in verbo. p oia. ff. de fideicō. liber. z
in l. ius ciuile. in verbo p oia. ff. de iust. z in. z in l. fi. in verbo p
oia. C. de ꝺh. emp. z in c. cū inter. ad fi. in verbo p oia. de re iu
dic. z ibi Bal. notat. z ſ. statim refera. Per istam decisionem
p oia plures decisiones in practica traduntur a scribētib⁹.
¶ Primo, p eam decidit notabiliter Bal. post Bull. ō Cu.
16 in l. oia. C. de epis. z cle. † q̄ si studio Tholosano sunt indul
ta priuilegia studij Parisiensis, z postea studio Parisiensi
fuerunt addita aliq̄ priuilegia, q̄ illa priuilegia postea de no
uo addita ēt cōpetent studio Tholosano, qñ in cōcessiōe fuit
dict⁹, q̄ p oia sint paria, qz illa dictio per omnia, respicit nō
solum modū, ſz ēt rēs. z cuz illa decisione tranſit ō Abb. in c.
fi. ne cleri. vel mona. z ō. Ale. hic, q̄uis Mod. seq. hic aliquid
pungant in oppositū. ¶ Scōo, dicit notabiliter Bald. in l.
17 oēs populi. ff. de iusti. z iu. † q̄ si statutū ciuitatis disponat
q̄ nullus possit esse de prioribus nisi sit originarius ciuis,
z aliqs forensis fuerit creatus ciuis per o'a. poterit esse de-
18 curio seu prior ciuitatis, vt ibi late p Bal. † Tertio, idez
Bal. in d. c. cum inter. de re iudi. notat cū tex. ibi dicat, quod
qñ a sententia non est appellatū, presumit rite z recte p oia
pronunciatum, quod includat z principale z accessoriū. Itez
includat veritatē z solemnitatem pp illud verbū per omnia,
ibi positū cum mysterio. ¶ Sz tu aduerte q̄ ſz tex. hic di-
cat q̄ per oia exequata sunt legata fideicommissis. z tex. in
d. ſ. ſz non vsq̄z adeo. dicat ōs inter legata z fideicommissa
nulla sit differentia, z tū adhuc est dare differentiam, ſcz in li
bertate, an legeť directo, an per fideicōmissum, z illa differen
tia ēt hodie procedit vt late dicā ſ. in gl. in tertia parte prin
19 cipali. Ergo † oēs negativa q̄ fiunt ex vniuerso si fuerit
in aliquo falsa redditur in totū falsa, vt inquit tex. in l. fi is qui
ducenta. ſ. verum. ff. de reb. dub. nisi dicas ōs verba vniuer-
salia recipiūt fallentiā z limitationē per aliam legez, de quo
vltimo late diximus post Bar. in l. j. ſ. nuntiatio. ff. de ope. no. nū.
20 Alibi iuriſcōsult⁹ † vtiq̄ cum geminatione. ſ. omnibus z per
omnia, in l. ij. ſ. furiosus. ff. de iure codic. z quē tex. Ange. ibi
ad hoc reputat singularem, z ōt q̄ raro reperitur in iure ta-
lis modus loquendi. ſ. in omnibus z per omnia, z quod no-
tarū sepe vruntur in scribus dictis verbis, z statuentes in
statutis, z quod importātia illoꝝ verborū est, q̄ inter duo
subiecta non debeat esse aliqua differentia. De quo reputat
notabile pro assumpto in ciuem in omnib⁹ z per omnia, qz
habebit actiue z passiue omnia que habent veri ciues, qs est

notabile fm eũ, z istud vltimũ satis impertinẽter psequit d. Ale. hic. Tu aũt ad illũ tex. in d. l. ij §. furiosus. de illis verbis geminatis in oĩb' z per oĩa, adde Ang. in l. in negotijs. ff. de re. iu. Lud. ro. in consil. lxxxij. incip. q ad id qõ querit. Et ls ille tex. sit singularis de iure ciuili, tñ ꝺ iure canonico sunt plures tex. similes vtẽtes illis verbis in oĩbus z p oĩa, tex. in c. grãdi. circa me. de sup. negli. pla. in sexto. z in c. fundamẽta. post mediũ. de elec. in vi. z in cle. ciuit de paradiso. in §. circa equor. de ver. sig. ¶ Sꝫ aduerte diligenter qõ illa verba geminata in oĩbus z p omnia, importãt qñ inter duo subiecta nõ debeat esse differentia aliq, fm Ang. in d. §. furiosus. z d. Ale. hic. Istud idẽ importat dictio simplex p oĩa, vt hoc tex. iuncto §. ſz non vsq; adeo. q geminatio nihil operat, qõ

21 vr abſurdũ, z ſz regulã l. balista. ff. ad treb. Nam ¶ verba geminata debẽt ampliare effectũ, vt aliqd operet fm Bal. in l. fructus. C. de act. emp. z gl. in c. reqsiti. in verbo. decens est. de test. z ad hoc neminẽ inuenio aduertere. ¶ Limita istam dictionẽ geminatã, in oĩbus z p oĩa, duobus notabilib' modis. Primo limita notabiliter fm d. Anr. de bu. in qñ. qr. in ci. qz hic agit de prãte episcopali. vbi notabiliter tꝫ quod ls abbati sint cõcessa ea q̃ cõperunt epõ in oĩbus z p oĩa, tñ talis adequatio non trahit ad insoluta, inhonesta, z cũ difficultate concedenda, z iõ non intelligunt cõcessa, que sunt ordinis epãlis, vt ibi pulchre per eũ. ¶ Scõo limitat fm Ang.

22 in consi. vj. inci. lata sniã. q ¶ qñ lex vel statutũ vteret istis dictionib' geminatis, in oĩbus z p oĩa, tñ hec clausula nõ impedit restrictionẽ, ne sequat aliquod absurdũ vel inconuenies, ne qs indebite cãnum patiat, arg. l. scire oportet, §. aliud. ff. de excu. tut. z l. ij. C. de noral. Et iõ ꝓsuluit egregie, q statẽ statuto Florẽtino, qõ potestas habeat facultatẽ exequendi suias ꝓsulũ, ꝓout ipsi consules in oĩbus z p oĩa, non tñ poterit prãs exequi mediante banno cessantis z fugitini, q̃ quod ẽt filij z vxores obligant, ls istud possent facere ꝓsules virtute alterius statuti florẽtini, qz hoc esset valde iniquum z inhumanũ ac crudele q filij z vxores possint compelli pro debitis fugitinoz, vt ibi notabiliter p eũ, quẽ segit Are. hic p aliqua similia, que tñ videntur a remotis. Sꝫ d. Ale. leuiter reprobat, qz talis restrictio non dꝫ posse fieri nisi p alia iura vel statuta cõcedatur. ad hoc allegat §. j. insti. de do. qui tex. parum vꝫ facere, nisi forte ponderentur dictionem fere p oĩa, vbi si nõ esset illa dictio fere, non fieret restrictio, z ideꝫ ꝫ Ang. z latius sequunt Boder. seneñ. hic. Sꝫ tu sequere illã

23 limitationẽ Ang. q̃ est equa z rõnabilis. nam ¶ verba quantuncunq; precisa tñ recipiunt limitationẽ z interpretationẽ ꝛgruam, vt est gl. in l. stipulat' sum damam. in verbo, continuo. z ibi Bar. ad hoc no. ff. de ver. obl. cũ concor. quas ibi

24 alias dedi. ¶ ¶ Quid aũt si diceretur oĩa z singula' dic q natura istoz verborũ est, vt nihil pretermittat, vt est gl. in c. vt circa. §. j. in verbo oĩa z singula. de elec. in vj. Barto. in consi. ciuũ. incip. ꝓcessum fuit ꝫ titium de adulterio. in fi. ¶ In tex. ibi fideicõmissis. Barto. post antiquos apostillat illud

25 verbũ tex. satis obscure. tu aũt dic clare qõ Dy. ¶ intellexit, singularib' z pecuniarijs vel reducibilib' ad pecuniã, non aũt fit exequtio in relicto libertatis, qz libertas est res inestimabilis z nõ reducibilis ad pecuniam l. plane. in prin. §. e. Mã ibi est differentia an libertas legetur seruo directo, quo casu efficit liber ipso iur. An vero reliquat p fideicõmissum, qz tunc regrit q̃ manumittat ab herede, z sic iste tex. nõ procedit in libertate vbi legata z fideicõ. nõ equarant. Pe. vero de bellaper. intellexit istũ tex. pcedere in fideicõmissis in quibus circuitus erat inutilis. Nam nullã vtilitatẽ cõsequitur heres si dicamus dominiũ rei legate nõ transire recta via ſz regrl eius traditionẽ, cũ facta traditione nihil apud ipsum hꝛdem sit remansurũ. Et iõ tollit iste circuitus, vt sicut qñ legat transit dominium ipso iure sine traditione, ita qñ relinquitur p fideicõmissum. ita proprie loquitur ista lex. Sꝫ in relicto libertatis circuitus nõ est inutilis, qz si libertas relinquat seruo p fideicõmissum, heres hꝫ eũ manumittere, z sibi prestare libertatẽ, ex qua manumissione conseqt iuspatronatus, quod est magne vtilitatis. secus qñ libertas legatur. tũc ipso iure efficit liber. Et sic est differẽtia an libertas relinquat directo, an p fideicõmissum, qz ibi circuitus est vtilis, z in tali relicto libertatis nõ pcedit ista lec. Ita eã subtiliter intelligit Pe. de bellaper. Bal. aũt intelligit in alio tertio mõ vt hic p eũ, qs aũ sit verior intellect' dicet in gl.

26 in tertia parte principali. ¶ ¶ No. j. ex isto tex. q̃ ꝓla exequata sunt legata fideicõmissis, z ꝙr vires fideicõmissoꝝ sunt attribute legatis, vt hac lege z ꝫ, vt l. ij. C. cõia de leg. z sic legata z fideicõmissa sunt adinuicẽ exequata. Amplia q̃ ista adequatio pcedat q̃ ad sex. ¶ Primo, q̃ ad psonas acti

ne, z sic respecta psonarũ relinquẽtiũ, qz q̃ põt reliquer legatũ, põt ẽt relinq re fideicõm. ssis z ꝫ. ¶ Scõo, passiue in psonis qb' relinq', qz cui põt relinq legatũ, põt ẽt relinq z fideicõmissaz. ¶ Tertio, in materia z sic in reb', qz q̃ põt relinq via legati, põt ẽt relinq via fideicõmissi, z ꝫ. ¶ Quarto, in mõ relinquẽdi z sic in verbis qz p q̃ verba relinquunt legata, põt ẽt relinq fideicõmissa z ꝫ. d. l. ij. C. cõia de leg. Bar. hic. ¶ Quinto, q̃ ad actiones, qz ille tres actiones q̃ competũt p legatis, cõperunt ẽt p fideicõmissis. d. l. j. §. ij. C. cõ. de leg. z hic in gl. in ſcõa parte. ¶ Sexto, leges loquẽtes de legatis

27 habent ẽt locũ in fideic. z ꝫ ¶ qz qñ duo eqparant a lege, qd statuit in vno, intelligit esse statutũ in altero, vt est gl. in l. ſz qs seruo pfuserit. in gl. fi. vbi Bar. z alij notãt. C. de fur. z gl. expssioz in l. qõ vero ꝫ. ff. de legi. Bar. in l. marcellus. in pn. ff. ad treb. vbi extẽdit hoc pcedere ẽt in materia correcto ria. z Bar. in l. ij. j. e. Itẽ appellatione legatorũ ẽt fideicõmis

28 sa ꝓtinent. l. z fideicõmissaz. ff. de leg. ij. Imo fortius ¶ leges loquẽtes de legatis vel fideicõmissis, habẽt locũ ẽt in heredibꝫ. l. filiũ. §. ſz ẽt si pozrio. in ver. cũ hꝛditates. ff. de leg. ꝓtã. z ibi Bar. ad hoc notat, z ꝺt esse vtile ad multa. Et ideꝫ Bar. in d. l. z fideicõmissaz. z simpliciter d. Ale. hic. ¶ Tu aũt aduerte, q istud nõ est ita passim z indistincte verũ, nã tex.

ibi assignat rõnes, qz qñ fauoz attribuit legatis z fideicõmissis, fortius intelligit attribuꝫ hꝛditatibus p rõnes tex. ibi,

29 ¶ qz honestioze z plenioze titulo hereditatis relinquũtur, vñ illud qꝺ ꝓcedit minoꝝ, fortius intelligit esse concessum maioꝝ l. cũ pacto. ff. de ser. expoz. ¶ Limita istam adẽtionem ꝓcedere inter legata particularia z fideicõmissa par

30 ticularia. Itẽ inter legata z fideicõmissa vniuersalia. ¶ Singularia aũt legata non equiparant fideicõmissis vbis, nec

31 ꝫ, p illud qꝺ ꝺt gl. hic in fi. vbi plene dicet. ¶ Scõo limita nõ ꝓcedere in libertate relicta, vbi est differentia an legetur an fideicõmittat, vel ex eo qz ista lex logt in fideicõmissis secundarijs fm Dy. vel ex eo qz ibi circuitus est cum vtilitate fm Pe. vt dixi §. apostillãdo tex. A el tertio, qz ista lex ꝓcedit in legato vel fideicõmisso illarũ rerũ quas habem' vere, z realiter, aut cãtiue, secus in his q̃ nõ habemus vere, z realiter, nec ẽt cãtiue cã immediata ſz mediata fm Barto. §. vbi

32 dicet. ¶ Scõo ꝓncipaliter p istũ tex. determinat Pau. de ca. ¶ q̃ si in libello aligs ageret ad rẽ sibi legatã in testõ, z peteret sibi dari ex legato, z in testõ appareret q̃ est fideicõmissum, tñ ꝺ obtinere, pp eqparationem hic factam. Itẽ quia verba in libellis debẽt large z improprie accipi, vt libellus sustineat l. ſz z si possessor. §. itẽ si iuranero. vbi Bar. no. ff. de ture iu. cũ multis ꝓoz. z multis additionib' quas ibi dedi. z credo q̃ ista decisio Pau. de ca. sit vera z quasi indubitata. Cõtra istã decisionẽ do. Alex. opponit de eo qõ signanter tꝫ

33 Bal. an l. ij. C. de ꝓob. vbi tꝫ ¶ q̃ si aligs in libello deducat dolũ, z postea, pbet latã culpã, dꝫ succumbere, per tex. in l. illud. cum gl. ff. de lib. cã. z tñ appellatione doli venit lata culpa, ẽt qñ lex taxatiue logt. tex. est notabilis z vulgatus in l. j. §. ff. si messoz fal. mod. dix. z ad istud d. Ale. non rñder. Tu rñde cenendo decisionẽ Pau. de ca. q̃ Pau. de ca. logt in cãmere ciuili, ſz Bal. in d. l. ij. logt in cã criminali, qñ qs accusat criminaliter aliquẽ dolo fecisse, quo casu in criminalibus lata culpa non equiparatur dolo l. in l. coz. ff. ó sica. gl. z doc. l. actionibus ff. de in litem iurando late Bartolus in repetitio-

34 ne l. qõ Herua. ff. de posiri. Quod cõfirmo rõne, ¶ q̃ dolus est crimen gl. in l. j. z ibi Bar. no. ff. de fideiuss. ru. ego soleo p hoc allegare tex. melioꝛem de iure. in l. j. §. nunc tractemus. in ver. plane si ex dolo. ff. de tutel. z rõ. distrahen. ſz non sic est

35 in lata culpa, ergo apparet ¶ quod in criminalib' lata culpa non eqpararetur dolo. S inaũt econtra qs accusaret aliquem de homicidio lata culpa commisso, z postea probaret de dolo quod est fortius, procederet accusatio, z ille deberet condemnari fm Bal. in l. que fortuitis. in versi. ſz dubitatur si

36 accuso homicidam. C. de pigno. acti. ¶ Qz homicidium sine dolo cõmissum non punitur, fm Bart. in l. quid ergo. §. pena grauioz. ff. de mfa. z est bonus tex. in l. cum aũt. §. ecipit primo. in verbo capitale. ff. de edil. edic. Et libellus supplet z substineꝫ ex ꝓbationibus postea factis, vt est gl. singularis in l. j. §. si qs argentum. ff. de posiri. de qua plene dixi in l. j. ff. ó offi. assesso. ¶ Ultimo in quantũ tex. dicit legata esse exequata fideicommissis. Ya. de Are. intellexit quod vires legatorum tribuant fideicõmissis, quod Bar. z alij bene reprehen-

37 dunt, qz verba istius tex. potius important econuerso, ¶ q̃ qñ vnum alteri adequatur, tunc illi ad quod fit adequatio nihil additur, ſz bene econtra. Unde cũ iste tex. dicat qõ exequata sunt legata fideicõmissis, daꝫ intelligi q̃ vires fideicõmissoꝝ sunt attribute legatis, ſz nõ ecõtra. Sicut videm' qz

ferentias

femine equi parant masculis, dat intelligi q3 femine cõsequã
tur oẽ illud ius q3 vltra eas masculi habeb3t. l. ma cũ vi-
tũ. in verb. equalance. z in verbo ad instar filij. C. de libe. pte.
¶ Si p statutũ adequaretur 2dõ popularium nobil b9, tũc
nobiles qb9 fit adequatio nihil haberẽt ex psona populariũ,
sed bũ populares sequerent ex persona nobiliũ. Sic̃ si ex
forma statuti scholares adequarent cĩ nobilis esset sensus q3
scholares cõsequerent̃ priuilegia ciuiũ, sed nõ ecõuerso. Et p
vto mẽbro vltra iura allegata p Bar. adde tex. expressus in
Lillud. in pn. ff. de dona. ca. mor. vbi 3t ad literam tex. q3 cũ
donationes cã mortis sint adequate legatis, quodcũq3 ius
in legatis est, id in donationib9 cã mortis erit accipiendũ. z
tex. ff. j. ff. si quid in fran. pat. Si aũt plures adinuicẽ ade-
quarent, vt q3 populares z nobiles adinuicem adequarent,
tunc hinc inde fieret adiectio in eo q3 vnus haberet plus al-
tero. Et ad hoc inter cetera Bart. allegat tex. bũ facientẽ in
Lo2 autẽ. in ver. si vero nõ incidit. ff. si q3 omiss. cau. testa. vbi
3t tex. q3 fideicõmissa sunt adinuicẽ exequata, ideo hinc inde
fit contributio, z ibi de fideicõmissis soluz dubitat, z nihil de
legatis vt superius dixi. In vero cõtribuemus cẽs fidei-
cõmissarios quasi equales, ita tene qcqd alias 3 Bart. dixe-
rim sup illo tex. triplr inducẽdo 3 Bar. sed ille inductiones
cessant cũ ibi nõ fiat adequatio legator z fideicõmissor, z sic
diuersarum specierũ, sed solum inter ipsos. i. ipsor fideicõ-
missariorũ, z ista est veritas. Cuz ista doctrina Bar. trãseũt
Ang. z oẽs alij excepto Raph. cu. q3 3 doctrinã Bar. subtilr
inducit tex. retorquendo eũ 3 Bart. in ℣. sed nõ vsq3. insist. de
leg. vbi tex. 3t, q3 legata sunt fideicõmissa exequata, sicut z
hic tex. z tũ ibi 3t q3 non solũ accrescit legatis adequatis,
sed cõtra, ergo de directo facit 3 doctrinam Bar. 3 3
rũde q3 tex. ibi nõ simplr facit adequationẽ sicut hic, sz subdit,
vt nulla interea sit dõia. z q3 deest legatis hoc repleatur
ex natura fideicõmissorũ, z si qd amplius est legatis per hoc
accrescere fideicõmissorum natura. z isto modo bũ facit p10
primo mẽbro Bar. ¶ Bl. vnica diuidit in quatuor partes
principales. In prima opponit 3 tex. de quatuor differẽtijs
inter legata z fideicõmissa z triplicĩter rũder. In 2da ponit
viam illationis. In tertia removet illud terribile 3tium. In
quarta z vltima removet aliud 3tium. 2da ibi fraternizauit.
Ergo hodie, tertia ibi, sed in casu quo ad vsum, quarta z vlti
ma est ibi, item hoc cõio. ¶ P20 expeditione prime partis
opponit 3 tex. dupliciter. 3t vniuersaliter tex. q3 per omnia
42 exequata sunt legata fideicõmissis, sz aũ oratio sumitur ex
vniuerso, si in vno reperiatur falsa in oĩb9 3t esse falsa. ita 3t
iurisconsultus in l. si is qui ducenta. ℣. veruz. ff. de reb9 dub.
Sz quatuor reperiuntur dõie inter legata z fideicõmissa, de
qbus in pn. huius glo. ergo illa vlis p omnia, posita in text.
reddit in totũ falsa. Secõo, si iste tex. verũ diceret, q3 p omnia
sunt exequata legata fideicõmissis, ergo falsuz diceret Im-
perator q3 sibi attribuit istã adequationẽ in l. ũ. C. cõia de leg.
z clarius in ℣. sed nõ vsq3 adeo. insti. eod. aut nobis seruiuis-
set de vento. Stringe tertio tex. in ℣. sed nõ vsq3 adeo. vbi
3t necessariũ diximus legata fideicõmissis exequare, sz stã-
te ista lege non erat necessariũ. Itẽ antequã deueniãt ad sol.
glo. Adde q3 rõ prime dõie posite in gl. erat, q2 cum fideicõ-
missa cõsisterent in sola fide, z pudore fideicommissarij, nemo
huius cõpellebatur pstare illud de quo solũ fuerat rogat9.
Istam rõnem assignat tex. inst. de fideicõ. here. in prin. Item
qñ testator 3t lego, vult q3 precise heres teneat dare, sed qñ
rogo, cõmittit eius fidei si vult, ideo tunc non tenebat ef-
ficaciter, z sic non cõpetebat actio. ¶ Rõsdẽ dõie poterat
esse triplex. P20ma fm Joã de Imol. q2 ex quo legata olim
habebãt efficaciã, vt l. verbis legis. ff. de ver. sign. z sic pote-
rãt efficaciter peti, vt in pcedenti particula gl. ideo solẽnem
voluntatẽ regrebant, z sic q3 fierent in testõ. Ista rõ nõ pla-
cet, tũ ideo mõ esset reducere rõnem ab effectu ad suaz cãm, q3
nõ est dicendũ p ea q3 habenẽ in l. j. ℣. veteres. ff. de acqui. pos.
43 ¶ Contra aũt qcqd est cã cause, est cã causari. l. manumissio
nes. ff. de inst. z iu. ¶ Alia subtiliorẽ rõnẽ assignat Raph.
cuius, q2 ei q3 succedit ab intestato nihil ẽ datũ ex vera z ex-
pressa dispositione defuncti, sz ex ficta z tacita voluntate. l.
cõmunis. in pn. z l. si q3 cũ nullũ. ff. de iu. codi. ergo nõ pote-
rat legatis grauari efficaciter. cui nihil erat relictũ. l. ab eo.
Cde fideicõ. in l. Imperator. in pn. ff. de le. ij. Tu ass. gna aliam
rõnem, z cũ legata nõ possent olim relinq a legatario, sz tñ
ab herede, q est caput testamẽti, vt ℣. in ũ. fal. gl. z heres non
posset instituiin codicillis, sed tñ in testõ, q segq3 q3 tñ in te
stamto poterãt legata fieri, z hoc ẽ q3 voluit tex. in ℣. ante
bras insti. de leg. bũ 3t, q3 aũ hẽdis institutionẽ legata oliz
44 alienũ poterãt. ¶ Ratio tertie dõie erat, q2 cũ obligatio
debeat cohærere ossib9 ei9 q3 obligari. l. q3 ergo cãsus. ad
fi. ff. de pecu. z est gl. no. in l. ũ. in pn. ff. p so. lex potis habãt p
absurdo q3 obligatio legati deberet incipere post mortẽ he
redis: q2 olim obligatiões z actiões nõ poterãt incipere ab
heredibus grauari. l. vnica. C. vt act. ab here. z 3 here. hodie
tñ istud est sublatũ p l. ferunpulosam. C. 3 3he. l. z co. stip. z l. j.
C. vt act. ab here. z 3. Ratio quarte dõie potuit esse duplex.
Prima, q2 cũ olim legata nõ possent relinqui nisi in testõ, vt
3. in ũ. dõia, lex habuit, p absurdo q3 possent ab alio relinqui,
quã ab herede q est caput testamẽti. d. ℣. ante heredis. insti.
de le. Itẽ 2 sco, cũ heres sit ille cui quẽ trãseãt obligatiões z
actiones actiue z passiue, cũ sit successor vlis, nõ aũt legata-
rius q ẽ successor singularis. l. j. ℣. si hẽs pcepto fundo. ff. ad
T reb. ideo lex oliz nolunt legata posse relinqui ab alio q3 ab
herede vli. Jn ead. gl. ibi, sol. hoc ẽ de media iuris prudẽtia.
42 Ista prima sol. cõiter tenet p Bar. z alios: + nã istud ius fo2
3t esse media iuris prudẽtia, q2 est ius mediũ inter ius anti
quissimũ. l. ũ. tab. z leges imperiales q3 sunt in codice, z inst. vt
declarat tex. j. ℣. media. inst. 3 legi agna. suc. Sed aduerte, q2
ista prima so. gl. cõiter approbata, bũ tollit primã oppositionẽ
superius formatã 3 tex. sz nõ rollit secam, q2 si verũ esset il-
lud q3 3t tex. q3 legata sunt p oia exequata fideicõmis-
sis, certe falsuz diceret Justinian9 imperator q sibi attribuit
istã adequationẽ, z nobis seruiuisset de vẽto. d. l. ũ. C. cõia 3
leg. z clari9 i d. ℣. sz nõ vsq3 adeo. Et stringe fortiter illũ ℣. sz nõ
vsq3 adeo. sz Raph. cu. in ℣. necessariũ. ibi, cuz aũt antiquitate
inuenim9 legata quidẽ stricta fideicõmissa pinguiore natura
habere. necessariũ durim9 oia legata fideicõmissis exequar.
Mã si exequario erat facta prius p istã legẽ, q3 nõ erat necessa
riũ q3 imperator eã faceret, d. Alex. z d. Barth. soci. hic rũdẽt
43 + q3 ibi ybũ necessariũ intelligit. i. vtile. sicut ẽt expouit l. j.
ff. de offi. dfe. pco. z l. j. ff. sol. ma. z in. pe. codi. in pn. sz stante
ista lege illa nõ erat necessariũ: Imo nec vtile. Alio mõ rũdet
d. Alex. q3 tex. ibi 3t necessariũ, habito respectu ad ius anti
quissimũ q3 erat aũ ius fo2ũ, fm q3 plenu9 erat pnisuz fidei
cõmissis q3 legatis q3 nõ erat de iure fo2 q3 nihil ẽ. Tu ter-
tio rũde q3 tex. ibi nõ simplr dixit necessariũ dupliciter. sed ea lega
ta fideicõmissis exeq3re, sz subiũgit vt nulla sit interea dõia,
sz q3 dee3 legatis ℬ repleat ex natura fideicõmissorũ, z si qd
amplius est legatis, p ℬ crescat fideicõmissor nature. Istud
totũ simul bũ fuit necessariũ, vt p3 ex doctrina Bar. quã po
nit declarãdo istã sol. gl. nã 3t Bar. q3 sz ex diuersis legib9
fo2 sparsis colligeret q3 ẽt fideicõmissa erãt adeq3ta legat:
nõ tñ bũ expresse, nec p regulã. put postea Justinian9 imperato2
regulã expressas induxit i d. l. ũ. C. cõia 3 le. z i d. ℣. sz vsq3. z fuit
vtile q3 ibi imperator faceret oĩmodã adeq3tionẽ 3 legatis ad
fideicõmissa, z ex3 p viã regle, q2 isto mõ licita erit exẽtio 3 le
gatis ad fideicõmissa p illã reg. exequãtẽ ẽt i correctorijs, vt
44 sz Bar. i l. Marce. l°. i pn. vbi digi. ff. ad T reb. + sz als i co2
rectorijs nõ fit licita exẽtio. l. peipim°. C. 3 app. gl. z doct. in
aut. q3 actiões. C. 3 la. san. ecc. ¶ + Adde q3 sz de iure fo2 ẽt
45 p fideicõmissis videret̃ petere actio sicut p legat. l. si res.
z l. a patre. z l. ex imperfecto. ff. 3 leg. ũ. z l. si alien9 seruus. j. de
leg. ij. Bar. Ang. Pau. de ca. z d. Alex. ℬ q3 is Bal. Imo. z
Raph. cu. post antiquos 3tium tenerẽt, vt ℬ p d. Alex. z sic
ibi fieret eq3paratio 3 fideicõmissis ad legata q3 ad potestatẽ
exigẽdi. Itẽ in l. hẽs ab eo. in pn. ff. ad T reb. nõ valeat fidei
cõmissus p ticulare hẽde nõ existẽte soluẽdo, sicut ẽt nõ valet
legatũ, z p ho. gl. ibi in ℣. si legatũ. colligit ex illo tex. q3 ẽt 3
iure isto fo2 fideicõmissum pticulare erat exequarũ legato.
Itẽ in l. q3 sub 2dõne. ℣. B edictũ. ff. 3 2di. inst. sicut 2dõ iuris-
iurãdi reũcit 3 legato, ita ẽt reũcit de fideicõmisso. z subdit
tex. ibi rõnẽ, q2 fideicõmissa legator vice fungunt̃, z sic p ista
iura videret q3 ẽt 3 iure fo2 fideicõmissa ẽnt exeq3ta lega-
tis sicut i ista l. sit exeq3tio. Econtra tñ imperator Justinianus
q3 alius z vlius fecit istã eqparationẽ hinc inde, z clari9 pui
dit q3 ẽt pnisuz p iura fo2. z ℬ respectu dixit necessarium
46 Caue tñ dũ Bar. 3t: q3 3 iure antiquissimo legis ũ. tab. ybũ
lego 2pleb3debat ẽt fideicõmissa, istud ẽ falsum, z in d. l. ybis
legis. 3 fideicõmisso, ybũ nullũ. Mã fideicõmissa ũ erãt tuẽta
3 iure ũ. tab. sz postea fuerũt adinuẽta, vt p3 insti. 3 fideicõ.
here. i pn. z l. ũ. ℣. deinde Din9 Claudi°. ff. 3 orig. iur. z dixi 3.
i eod. ẽ tali ab9. ¶ Contra ea istã cõem sol. gl. z doc. stringit fortiz
ter tex. in ℣. preterea. insti de fideicõ. here. allegat9 i gl. dum 3t
q3 alio q3 legata nisi ex testõ nõ valeãt, z sic põdera q3 tex. ibi
vtik verbo pñtis tpis nõ valeãt, z nõ 3t nõ valebãt. Sic̃ vi-
get tex. insti. de fin. re. p fideicõre. in pn. ẽt allegat9 in glo qẽt
3t q3 vis a legatario legari nõ possit, vbi ẽt tex. loqtur p ybã
pñtis tpis, z non 3t nõ poterat. Ex hẽ p istos duos tex. ap-
paret, q3 ẽt tpe institutionũ durabãt dicte due differentie.

inter legata z fideicommissa, ergo falsa est sol. gl. z doctor, q
ille dñe erãt de iure antiquo ante ius ffor. cũ ẽt durent tpe
institutionũ. ¶ Huic oppositioni rñdet Are. qs si ista indu
ctio facta de illis duob⁹ iurib⁹ institutionũ esset vera, seque
47 ret q etiã de iure codicis fuissent dicte due dñe, ex † quo in-
stitutiones tãquã posteriores corrigũt iura codicis, vt de-
clarat Bar. in l. q se patris. C. vñ lib. istud aũt est ꝫ casum in
terminis in l. ij. C. cõia de leg. sz istud est multiplicare incõue
nientes, z nõ realiter soluere. l. ratas. C. de rescin. vẽd. Tũ pp
hoc necessariũ est dicere q illa iura instit. q̃uis loquant per
ꝓba pñtis tpis. necessario se referãt ad ius antiquũ ante ius
48 ffor̃ũ, put in vtroq; loco dicãt gl. † Nam licitũ est recedere a
ꝓprietate ꝓbor, vt euitetur iurũ ꝫnetas. ar. l. vnice. C. de
inof. do. z c. cũ expediat. de elec. in vj. fm do. Bar. soci. ẽ. Tu
rñde plani⁹ q ẽt in legib⁹ iurisconsultor̃ verbũ pñs, ponit
p ꝓterito. l. si cũ dies. in pn. ff. de arb. z ibi gl. in ꝓbo finirek.
ad hoc allegat multos ꝛcordantes tex. tãro magis in iurib⁹
49 institutionũ, vt euitet ꝫnetas. Itẽ p aliã legẽ licitũ est re-
cedere a ꝓpria significatione vnius vocabuli vel ꝓbi positi i
vna lege. gl. in l. nõ dubiũ. z ibi Bar. C. de leg. ¶ Sc̃do prin-
cipaliter ꝫ istã cõem sol. Raph. cu. adducit text. in l. illud. ff.
tractari. ff. de iure codi. vbi fm eũ est tex. qs ẽt de iure ffor̃ũ,
legata nõ poterant relinq in codicillis, q̃uis fideicõmissa fic:
ergo sc̃da dñia gl. ꝓcedit etiã de iure ffor̃um, z sic sol. cõis est
falsa. ¶ Ad ill̃ũ tex. rñdet d. Alex. q tex. ibi non ẽt qs lega-
50 ta in codicillis nõ possent reling, sed bñ ẽt qs † hereditas nõ
poterat i codicillis dari: Nã quicquid põt in testõ relinqui,
põt z in codicillis testõ cõfirmatis, put in dubio ꝑsumunt cõ
firmari. l. ij. ff. de test. ru. Et vltra d. Alex. qs tex. in d. ff. tra-
ctari. hoc nõ ꝓbet, q ibi solũ fit dñia ammi testõis, an testõr
voluerit restari an codicillari, z ibi colligitur ꝑsumptio qs
voluerit testari, p hoc solũ qs legata facta fuerint, sed q fa-
cta fuerũt ab illo qui ẽ voluit heredẽ esse, licet ẽtiã potuissent
ab eo fieri in codicillis, sz verisimili⁹ est qs voluerit testari,
vt ibi in lra. ¶ Tertio pncipaliter ꝫ sol. gl. z doc. qs legata pos
sent solũ in testõ relinqui, z sic q sc̃da dñia glo. ꝓcederet de
iure ffor̃ũ, facit diffinitio legati posita in l. legatũ. ff. j. ti. j. vbi
51 ar qs legatũ est donatio quedam in testõ relicta. † Nã bona
diffinitio dz cõuerti cũ quolibet suo diffinito. l. j. ff. dolũ. z ibi
Bar. no. ff. de dolo. gl. in l. nihil aliud est hereditas, z in l. fi. ff.
de ꝓ. fig. z gl. in ru. extra de sum. trĩ. ¶ Itẽ diffinitio a nullo
diffinito separari põt fm Bal. in c. ex parte M. de appel. sz
si legata possent fieri ab intestato, diffinitio nõ esset bona cũ
dicat testõ, z sic non cõgrueret cuilibet legato, z sic cuilibet
diffinito. est tex. in ff. j. inst. de leg. Addit vnũ verbũ illi diffi
nitioi iurisconsulti. l. legatũ ẽ donatio q̃dã a defuncto relicta
z ab herede ꝑstanda. addit illud verbũ z ab herede ꝑstanda.
Pondera istud vltimũ ꝓbuz ab herede ꝑstãda ergo apparet
qs ẽt q̃rta dñia gl. adhuc duraret fm iura institutionũ. s. q a
legatario legari nõ posset, als diffinitio nõ ꝙueretek cũ q̃li-
52 bet diffinito. † Et si tu subtilis rñderes, qs legatarũ i re lega
ta habẽt vim heredis. l. id tps. ff. j. ff. de vsuca. dic qs tex. ibi
vtr̃ duplici improprietate. s. quod dãmõ. z quasi, q̃ casu sensuz
improprissimũ facit, ita p illũ tex. in d. l. id tps. ff. j. ff. Bal in
l. si abducta. C. de fur. Sic tex. in l. legatũ. iij. in pn. ff. eo. dif-
finit, qs legatũ est deliberatio hereditaris ex qua testator ex
eo q vniuersuz heredis fozet alicui qd collatum velit. Et sic
cũ dicat testator itẽ heredis, itẽ hereditaris, apparet qs le-
gata nõ põt relinqui ab intestato nec a legatario, qr tũc non
eẽt hereditaris diminutio, ꝫ legati, z ficvt q sc̃da z quarta
dñia gl. adhuc ꝓcedat isto iure ffor̃ũ. alias diffinitio nõ esset
bona, qr nõ ꝙueretek cũ q̃libet diffinito, vt dixi. ¶ Ad ista
que vñr colorata, z pma frõte satis vigere, rñdeo qs † dicris
iurib⁹ no diffinit legatũ simplr, ꝫ diffiniunt legata q̃ in testõ
relinquunt. Aũ ẽt Bar. hic i j. oppo. q legata ꝓprie dicunt
esse illa que in testõ ab herede relinquunt, sic etiã gl. in rub.
ff. eo. ẽt q legata que fiũt in testamento sunt accessoria testa
menti, qr si non esset testm̃ non possent esse accessoria testa-
53 menti, † qr qualitates non põt esse sine subiecto. l. eius qui i
prouincia. ff. si cer. pe. z tñ etiã de iure ffor̃ũ legata poterant
etiã in codicillis reling. l. quidã refertur. in pn. ff. ẽ iure codi.
z l. codicillis. in pn. ff. de leg. ij. Et hoc mõ tollunt obiectiões
supza facte, qr ꝓdicte diffinitiones cõueniũt cũ quolibet le-
gato in testõ facto, alias dicte diffinitiones starẽ nõ possent.
¶ Ultimo circa istã primam sol. gl. vt nihil omittat, addo q
excell'es Joã. fa. in d. ff. sz nõ vsq; inst. eo. ẽt q ista gl. assignãs
multas dñias nõ procedit de iure ffor̃ũ. Imo est falsa in sin-
gulis. Nam de iure ffor̃ũ fideicõmissa efficaciter petunt. l. si
alienus seru⁹. ff. eo. z l. si res. ff. de leg. iij. z l. qõ mihi. ff. de lib.
leg. Ita de iure ffor ẽt in codicillis legabat. l. si tibi homo.
ff. j. ff. eo. z l. codicillis. in pn. ff. titu. j. z sic in alijs duab⁹ diffe-
rentijs sequentib⁹. Aũ fm eum non adhereas h̃ic gl. sed in
tellige qs iste dñe erant fm antiquitatẽ, q̃ fuit ante cõpila-
tionẽ ffor̃, z ante tpa Ulpiani, sed non bñ gustauit istam gl.
que ꝓprie istud formalr tenet. ista pma solu. z per Bar. z
alios ẽ approbata. ¶ In ea. gl. ibi, vel dic, qs hic ẽ aliqd de
tractũ a verbis Ulpiani. Adde qr forte Ulpianus dicebat
per ola fere exequata sunt. put etiã in silr ẽt tex. in ff. j. inst.
de donatio. z illud fere vel pene vel quasi fuit detractũ a cõ-
pilatorib⁹, vel forte erat negatiua nõ. s. p ola, nõ sunt exequa
ta, z illa negatiua fuit detracta, tñ qr est apta diuinatio hec
solu. cõiter nõ tenek licet Raph. cu. eam teneat pp difficulta-
tẽ aliquoz̃ ꝫriozũ que ẽ. adduxi. ¶ In sc̃da parte pncipali
gl. ibi, item fraternizant, dum ẽt quo ad effectum intellige. s.
translationis dñij, z quo ad alia que dixi in tex. ini. no. z duz
54 subdit gl. z quo ad nomẽ hoc improbat Bal. † Qr nola ap-
pellatiua sunt immutabilia. l. fi qs in fundi vocabulo. j. e. Sz
fz Imo. Raph. z Moder. gl. non meruit in hoc reprehendi,
qr nõ dixit q fideicõmissum appelletur legatũ, z sic q muter
nomẽ, sed bñ dixit qõ omne fideicõmissum põt dici legatuz z
ecõtra. l. z fideicõmissum. ff. de lega. iij. z sic qõ censentur sru-
onyma idẽ importãtia. ¶ In tertia parte pncipali glo. ibi,
55 sed in casu quo ad vsum, habes ex glo. † qs non est dñia inter
fideicõmissariam libertatẽ z directo legatã, nisi quo ad vsu
loquendi, non aũt quo ad iuris effectum. idez tenet gl. in l. ij.
in verbo in rẽ. C. cõia de leg. z gl. in d. ff. sed nõ vsq; inst. de
leg. z ibi p hoc volunt glo. qs fit correcta l. cũ vero. ff. appa-
ret. z ff. subuentũ. ff. de fideicõ. liber. Doctores oẽs indifferẽ
ter tenent ꝫriũ, z glo. met sibi ꝫria in l. cũ inter veteres. C. de
fideicõ. liber. eo qr qñ relingtur libertas seruo p fideicõmis-
sum, nõ põt conseq nisi eã capiat p manum heredis, saluo nisi
heres esset contumax aut valde absens, tũc decerneretur li-
bertas tali seruo p decretum iudicis. l. fin. C. de ma. testa. gl.
pe. C. de fideic. liber. z l. fina. C. q manu. non pos. Sed si liber-
tas legarek efficerek directo liber ipso iure, ergo in liberta-
te non solũ quo ad vsum loquendi, sed etiã in effectu est dñia,
nec d. l. cũ vero. ff. apparet. z ff. subuentũ. est correcta, cũ ides
statuatur p iura codicis, ergo male ẽt iste text. qui vtr dicit
qõ per ola exequata sunt legata fideicommissis. z ẽt ter. in d.
ff. sz nõ vsq; qõ sunt adeo exequata qõ inter ea nulla est dñia,
qr imo est dñia in libertate. Et ex quo in vno reperit falsa il
la vlis per omnia, tota oratio est falsa. d. l. si is qui ducẽta. ff.
vtrũ. ff. de reb. dub. Istud est terribile ꝫrium, qr illud est ex-
peditum qs est dñia an libertas legetur an fideicõmittatur.
Subtilis Pe. de bel. pert. ẽt qs exequatio p hanc legẽ est fa
cta vbi circuitus est inutilis, qr nullam vtilitatẽ haberet he
res, an legatarius ipso iure acquirat dñium rei legate, an ve
ro debeat tradi p manum heredis, qr p hoc q heres tradat
56 nullã habet vtilitatẽ, sz in libertate circuitus est vtilis: † qr
si libertas legẽt directe ipso iure consequitur libertatẽ, sed
q̃ relingtur p fideicõmissum heres manumittendo conseq-
tur iuspatronatus, ergo circuitus est vtilis. Silr in fideicõ
misso vbi circuitus est vtilis pp retentionẽ quarte Trebel-
lianice. Bar. istud reprehendit, qr ẽt in alijs legatis põt esse
vtilitas si caperenk de manu heredis, z nõ trãsirent directo
in legatariũ, pp retentionem seruitutis, iuxta l. Papinian⁹.
cũ gl. que declarat. ff. de seruit. z l. seruus Titij. in ij. respõlo.
j. eo. Itẽ qr interim posset heres alteri soluere, z sic euadere
penam. l. Imperator. ff. j. titu. j. z sic etiã in alijs legatis cir-
cuitus posset esse vtilis heredi. Sz parcat mihi Bar. qr ista
sunt casualia z non regularia, sed vtilitates Petri sunt re-
gulares, z ordinarie, z procedunt nullo extrinseco cõsidera-
to, semper. n. ex manumissione sequit vtilitas ius patrona-
tus, z ex fideicõmisso vlr detractio trebellianice. Non dico
prout Imo. z Mod. qs vtilitates Pet. procedant ex mente
57 z volũtate testatoris, qr detractio † quarte trebellianice est
ꝫ mẽtem testatoris. l. Titia. in fine. in verbo ꝫ suiaz matris.
ff. ad leg. fal. etiã hodie, quãuis testator possit eã ꝓhibere. c.
Raynaldus. ad fi. in verbo ꝫ voluntarẽ testatoris. de testa-
men. p quem tex. ita tenet do. Alex. in d. l. Titia. ini. no. Et
istã solutionẽ subtilis Petri sequuntur cõiter Moder. ꝓce-
58 sertim Imo. z do. Alex. † Alio modo rñdet Bar. conclu-
dendo q in ẽs que testator habet realiter z vere vel causari
ne causa immediata, ita qõ põt statim causare, tunc nulla est
dñia sine directo sive p fideicõmissum relinquat, cum vtroq;
casu recta via transit dñium vel ius. z in istis terminis pce-
dit regula z exequatio huius tex. Secus in ẽs que non sunt
vere nec can satiue testatoris cã immediata, qr testor non po
test statim causare z inducere, vt in re alteri⁹ redimẽda, aut
etiã in re hr̃dis, tũc. n. nec p legatũ nec p fideicõmissum recta

via transfertur

59 via transferr' in legatariu3.† Cū ḡ in fideicōmisso libertatis relicte seruo velit testator pmidere duob⁹. s. seruo. z ēt hr̄di, & sic velit relinquere iuspatronat⁹ ipsi heredi, z istud nō habebat testator nec vere nec realiter nec causatiue, q2 op3 qō causet in psona hr̄dis mediante manumissione. nimirū si recta via nō trāferr' in heredē, cū ēt nō possit cedi nec delegari. l. si nō sortē. ff. libertus. in pn. ff. de 2di. indeb. S3 tu aduerte licet circa istā doctrinā Bar. Mod. ficco pede leuiter ptrāseant, tū 3 eā ineuitabiliter stringit, q2 imo testator h3 libertatem serui causatiue z cā immediata, q2 testor pōt manumittere, z sic causare libertatē seruo suo. l. manumissiōes. vbi gl. z doc. ff. de iusti. z iur. z instit. & liber. i pn. z fatet Bar. met hic. Aū cum possit directo manumittere seruum suū, ḡ siue directo leget libertatē, siue p fideicōmissum, deberet recta via trāfire libertas in seruū, absqz alia manumissione he
60 redis. Sicut ōr Bar. † in scō mēbro in vsufructu z seruitute reali, quas non h3 testator vere sz causatiue, q2 pōt statiz causare absqz medio alteri⁹, z tūc siue p fideicōmissum siue p legatū relinquat vult q recta via z ipso iure trāseāt in legatariū. l. si partē. ff. quēadmo. ser. amitt. gl. i l. corruptionē. C. de vsufru. ergo idē in casu nr̄o. ¶ Nec obstat pncipale assumptū Bar. inquātū Bar. t3 q testor relinquēdo libertatē fideicō. velit pmidere duob⁹. s. seruo z heredi. q2 pncipaliter
61 agit relinquere libertatē seruo. † vñ attendit illud q pncipaliter agitur. l. si qs nec cā3. cū vulgarib⁹. ff. si cer. pera. Illud aūt de iure patronatus venit in 2ñiaz z tacite. vñ etiā in legatis qñ aliqd venit in cōsequentiā, z tacite etiā si sint ppriate statoris, tū nō trāfit ipso iure. l. seruū filij. ff. si. ¶ e. firmat bar. ff. prime. Aū nō est bonū sīle Bar. cū legat res hr̄dis, vl res aliena redimēda, q2 ibi relinquunt pncipalr, sed qñ libertas relinqt p fideicōmissu3, vbi iuspatronat⁹ venit tacite, z in cōsequētiā. Tū psiderauit Bar. q tale inspatronat⁹ nec essentialr nec causatiue cā immediata est in psona testōris, sz dz cōstituit p manū heredis mediāte manumissiōe, ergo nō pōt ipso iure cōpetere. Itē Bar. vult q qū non acquireret aliqd inspatronat⁹ nec hr̄di nec alteri, qō tūc nō esset dōia an liber tas legaret an fideicōmitteretur, q esset multū restringere tria iura codicis superi⁹ allegata. ¶ Scōo pncipalr inqrū
62 Bar. in scō mēbro vult qd tin vsufructu siue relinquat p legatū siue p fideicōmissu3 trāsferatur recta via, z ipso iure ēt in legatariū ignorātē, p tex. in l. si partē. ff. j. quēad. ser. amitt. Et sic vult Bar. q si testator granat heredē p fideicō. qd cōstituat vsumfructū Titio. q ēt isto casu trāsferr' ipso iure. tū tex. in d. l. si partē. ff. j. nihil ōr de fideicōmisso, z si verū est illd qd vult Bar. est magna z solēnis ampliatio ad d. l. si partez. ff. z cū Bar. trāseūt simplr alij, lz aliter ñ examinēt. S3 tu aduerte q nō solū qñ relinquit p fideicōmissum, sz ēt q ē forma qñ vsufruct⁹ directo legat, qō nō trāseat ipso iure in legatariū. facit forti⁹ tex. 3 Bar. in l. si ab hr̄de. ff. si vsufr. pe.
63 vbi pbatur 15† heres q d3 ex legato vsumfructū pōt diminuere eius vsufructū 2stituēdo seruitutes ante traditionē, lz teneat ad interesse, sz istud nō posset facere si vsufruct⁹ esset 2stitut⁹ ipso iure, z illū tex. 3 Bar. allegat Bret. nō hic, sz j. z relingt cogitādū. Nō inueni⁹ istū passu3 ab aliquo in spē examinatū nec vnq̄ eū tetigi, sed p Bar. qñ testōr vtit vbo lego, q trāferat directo z ipso iure ius vsufruct⁹ in legatariū, allego tex. in l. si Titio fund⁹. in vbo vēdicare. ff. & vsufr. leg. z tex. in l. si. in verbo vēdicare. ff. de serui. leg. Pau. de cam. l. tinere, vbi limitat p illū tex. ff. de serui. rusti. pred. gl. in terminis in l. iū. ff. vñ vi. in gl. si. in vbo vēdicare. ff. de vi z vi ar. Et p illā gl. Ang. ibi ad fi. no. q dñiū iuris vsufruct⁹ relicti in vltima volūtate trāfit directo z ipso iure i legatariu3. Et ad ß ter. ō. l. si ab hr̄de. allegatū p Are. rūde q ibi text. loquit in deteriorationib⁹ facti pp quas teneī heres ad interesse, z sic cōtinuādo logr̄ de seruitutib⁹ impositis ō facto, q nō preindicāt legatario cū sint invalide. Aī el si vis intelligere illū ter. in seruitute imposita p heredē de iure, intelligē vt p gl. ibi, qō ille fundus in q relict⁹ fuit vsufruct⁹ erat hr̄dis, z nō testōris, ideo ius vsufruct⁹ nō potuit trāfire ipso iure. l. si hr̄dis seru⁹. j. eo, Aī el intellige qñ nō fuit pure relictus, als ipso iure trāsiret p d. l. si Titio fund⁹. z d. l. si. ff. de ser. leg. ¶ S3 aduerte qd d. l. si partē. j. z alia duo iura que ego allegaui, loquunt qñ testator vsus est vbo lego, sed qñ testōr cōmittit fidei hr̄dis qō 2stituat vsumfructū, hn est vere qō ita obligat hr̄s efficaciter p vbū fideicōmitto, sicut p vbū lego, vt ß tex. z d. l. j. z ū. C. cōia de leg. z d. ff. sz nō vsqz. S3 q tūc ipso iure acqrat ius vsufruct⁹ vel alia seruit⁹ realis
64 antq̄ 2stituat ab hr̄de. put testor ordinauit, istud nō bū ca in in sensu hoīs sensatū. Et † experimētū verū sermonuz est q accidēt reb⁹ sensatis, vt magn⁹ ingt Auerrois, qđ re-

fert Bal. in l. j. C. de ser. fug. z in suo diuino 2filio schismatis qō posuit post rub. C. si qs aliquē testa. phi. Item istud q ōr Bar. nō est verū p tex. clarū in l. ū. in pn. z ff. dare. ff. ō vsufr. vbi ōr tex. qō pōt 2stitui vsufruct⁹ iure legati si heres iubeat dare alicui vsumfructū, dare aūt intelligit si induxerit in fundum legatarium, z eū vti frui patiat. z ita est veritas.
65 ¶ Ex istis pōdera duo.† Primo, ff sol. Pe. de bella pti. ff. relatā qō ff circuit⁹ est inutilis, z tū in seruitute psonali vsufructus, z in alijs seruitutib⁹ realib⁹ est dōia inter legō z fideicōmitto, q2 primo casu transferr' ius ipso iure, in scō requirit q 2stituat ab herede. Scōo, pondera 3 fm mēbrū Bart. qō in istis iurib⁹ seruitutū que pōt testator immediate causare ē dōia quo ad trāslationē, q2 si testator dicat, lego vsum fructū vel seruitutē, trāsferr' ab adita hereditate ipso iure in legatariū secus si dicat: fideicommitto heredi qō constituat.
66 ¶ † Itē pōdera i isto scō mēbro Bar. subtiliter velle si bñ inspiciat, q ille idē vsufruct⁹ q est causaliter penes dñm, ille idē precise legando vel fideicōmittēdo trāsferr' in legatariū. Et qō istud velit Bar. patet, q2 facit dōiam inter ius vsufructus z iuspatronat⁹, z vult qō si testator manumitteret seruū suū pprium, z sic haberet iuspatronatus, tū illud idē iuspatronat⁹ nō ē trāsmissibile ad extraneos hr̄des. l. si nō sor-
67 Itē. ff. liberis. ff. ō 2di. inde. Imo nec ēt ad ipsum filiū, † q2 aliud est iuspatronatus qō h3 ex sua manumissione seruī, aliud qō habet ex persona patris. l. si fili⁹. ff. erit q3. ff. de fideicō. liber. ergo vult sec⁹ esse in vsufru. Nā si ali⁹ vsufruct⁹ trāsferret nō esset dōia an leget ius vsufruct⁹, an leget iuspatronat⁹. put Bar. in scō z tertio mēbro facit dōia3. Istud aūt ō vsufructu est falsum z 3 tex. in l. stipulo ista. ff. si qs ita⁹ stipula-
68 tus. in pn. licet diuersi sint fructus. ff. de ver. obli. Et p† vna a
rōne, q2 vn⁹ est vsufruct⁹ causalis. l. cū cā z dñio quē habet dñs. alius formalis. i. forma qdam separata, z sic seruit⁹ personalis. insti. de vsufru. in pn. cu3 gl. q ita declarat, ergo impossibile est q idē vsufruct⁹ transferat. imo si testator non esset dñs, z acquisiuisset vsumfructū formalē in fundo cū pacto qō posset eū trāsmittere z eū alij legare, nō trāsiret in legatariū idē vsufruct⁹, imo nec in herede, q2 pm⁹ extinguit z ali⁹ renouat, vt est tex. in ff. si qs ita stipulat⁹. Ergo nō est vera dōia Bar. quā bñ inspiciēdo vult Bar. inter ius vsufructus z iuspatronat⁹. Considera tū si pōt in ß defendi Bart. z si alia i hoc fuerit eius mēs ne ita supine vitus sit errare.
69 ¶ † Tertio pncipaliter inquārū Bar. in tertio mēbro pncipali tenet q si testator manumitteret seruū suū pprium, ex qua manumissione cōsequeret iuspatronat⁹, qō illud iuspatronat⁹ nō est trāsmissibile ad heredes extraneos p. l. si nō sortē. ff. libert⁹. in vbi. sed z si delegat⁹. ff. de condi. indeb. vbi si non pñt delegari alteri opere liberti q sunt effect⁹ iurispatronatus, ergo multominus ipsum iuspatronatus qō est cā
70 efficiēs. † Tū ille tex. ppriē loqtur de operis officialib⁹, que sunt inseparabiles a psona patroni, vt ingt tex. in l. opere in rerū. ff. de ope. lib. ideo delegari non pñt, oēs aūt alie opere bñ sunt delegabiles, vt in d. ff. libert⁹. in fi. vnde p 2clusione Bar. melius facit tex. in l. si operarū. cū glo. no. ff. de ope. li-
71 ber. † Adde secus esse iuspatronatus ecclesie, qō bñ est trāsmissibile ēt ad extraneos heredes, vt c. significauit. ō testib. vbi extrane⁹ heres nō citarek sup iurepatronatus ecclesie nisi ad eū trāsiret, z ibi d. Abb. in j. no. ad ß notat. z extendit istā regulam ēt si patronat⁹ tpe fundationis ecclesie vel do-
a nationis vel fabrice nihil dixerit⁹ de extraneis heredib⁹, dūmodo eis expresse nō renūtiauerit, z excluserit extraneos heredes. Istud idem qō iuspa. ecclesie transeat ad extraneos heredes t3 idē do. Abb. in c. j. in j. no. z in c. cū seculū. de iurepatrona. z est glo. ordinaria in cle. fi. in verbo heredes. de iurepatro. Bal. in l. ū. in ū. not. C. de in ius voc. Ang. i l. fin. C. ō ope. lib. Jo de Imo. in l. si patroni. in pn. ff. ad Treb. Et istā dōiam ponit ēt gl. iuris ciuilis in d. l. si operarū iudicio. ff. de op. lib. d. Abb. in c. i de iurepat. z qō clerici moti sunt ad hoc cocedendū vt laici facilius inducant ad fundandū ecclias vl cōstruendū vel dotandū, quib⁹ casib⁹ acquirit iuspatronat⁹, vt p Abb. in rub. extra de iurepa. ¶ In tāta difficultate q̄ versatur circa intellectū istī⁹ tex. qui vlr ōr p ora. z tex. in d. ff. sed non vsqz. qui subiungit, z quod nulla sit inter ea dōia 3 vtrā qz vlem z affirmatiuam z negatiuam stringit, q imo est dōia i libertate an legeī an fideicōmittatur: ergo vtraqz oratio est falsa. Et sol ones antiquor. s. Dy. Pe. z postea Bar. ponūt diuersitates casuū 3 non eneruant difficultatem pdicte dōie. Et in pn. huius l. sūz pfitus q nūquā animi inuenū
72 bene conquiescant. † Ego nouissimus ista dicerem, q legata sunt exequata fideicommissis, z econtra, per istam l. iuncta d. l. j. z ff. communia de leg. z d. ff. sed nor vsqz, z q fideicō-

¶ Nihil dixerit. Adde z vide tu oino Bal. in l. ff. C. de in ius voc. quē alle. Jas. j. z quē refert Feli. Sali. in suo tra. qñ litere pīudi. patrono. ff. corroboro. q vī velle q testator possit disponere vel ordinare qō tale iuspa. eccle. non trāseat ad extraneos, z talis dispositio vel ordinatio valeat, z videt vera, dūmodo tali dispositioni consentiat Epūs p no. in d. c. cū scīm. Et pdictis adde q no. 2soluit Pet. de anc. i ff. suo lxxx. incip. pma facie. vbi ōr q lz testator disponat, q iuspatronatus spectet filio suo z descēdētib⁹, qō si filⁱ⁹ decedat si ne descendētib⁹, sz cū herede collaterali vel extraneo qō talis hr̄s erit patron⁹. rōnes vide ibi per eum.

missi ita sunt efficacia, sicut ꝛ legata, ꝛ qꝫ ita efficaciter obligatur quis ex fideicõmisso sicut ex legato, licet olim fideicõmissa essent inefficacia, vt insti. de fideic. here. in pn. ¶ Item tres actiones. s. psonalis ex testõ. rei vẽdicatio, ꝛ hypothecaria ita cõperunt p fideicõmissis ꝛ legatis, ꝛ cẽ. ¶ Itẽ ille psone que pñt actiue legare, etiã pñt fideicõmittere. ¶ Itẽ passiue, quib⁹ personis põt legari, potest etiã fideicõmitti. ¶ Itẽ oẽs ille res que pñt legari, possunt etiã fideicõmitti, ꝛ ꝑtum ad ista p ola hincinde facta est adequatio, ꝛ nulla interea est dña. ita ꝓcedunt isti ter. ꝛ alij pallegati: Tñ postea reperio qꝫ varij ꝛ diuersi sunt effect⁹, pser tim in relicto libertatis, ꝛ ꝓpterea vtile est multũ cognoscere an sit legatũ, an vero sit fideicõmissum, put declarauí. s. in pmo euidentiali.

¶ In pmis si legat libertas seruo, heres nõ cõsequit iuspatronat⁹, qꝫ adita hereditate seruus ipso iure efficitur liber, si aũt relinquat libertas seruo p fideicõmissum, qꝫ tũc dz capi ꝺ manu heredis, quo casu heres manumittẽdo talẽ seruũ
73 consequitur iuspatronat⁹, vt in iurib⁹ ꝺ. allegatis. ¶ † Sc̃o, qꝫ seruo alieno non põt legari libertas directo, etiam si dñs serui instituerit heres a testatore, vt est text. notabilis in l. seruo alieno. C. de testa. ma. ꝛ tñ põt relinqui p fideicõmissum. l. ũ. §. j. ff. de iure codi. ꝛ l. si seruus legatus. §. si seru⁹ alien⁹. j. eo. ꝛ l. libertates. ꝛ l. alieno seruo. ff. de fideic. lib. ꝛ l. seru⁹. ff. de manumis. testa. ꝛ §. libertas. insti. ꝺ fingu. re. p fideic. relic.
74 ¶ † Tertio, qꝫ qñ testator q nõ est soluẽdo legat libertatẽ seruo suo, ad hoc vt tale legatũ libertatis nõ valeat duo requirunt. s. ꝙ eius bona non sint soluẽdo, itẽ ꝙ habeat animũ fraudãdi creditores, ꝛ sic requirit fraus ꝛ euent⁹. Sz qñ relinqtur libertas p fideicõmissum, ad ꝺ vt impediat libertas, sufficit solus euẽtus lz heres nõ habeat animũ fraudãdi. l. j. ꝛ si. C. q ma. nõ pos. ꝛ l. ergo. §. si quis aũt. ff. de fideicõ. liber. ꝛ
75 §. in fraudẽ. insti. qꝺ⁹ ex ca. ma. nõ li. † eo qꝫ directa libertas cõpetit statim adita hereditate nullo heredis-bũficio, sed fideicõmissariã ipse heres põstat, g nihil vltra vires hereditatis põstare tenet. l. j. §. pe. ff. ad Treb. fm glo. in d. l. si. C. q ma. nõ poss. Item qꝫ facili⁹ reuocat libertas ꝺ facto põstita ab herede ꝙ a defuncto, cui⁹ depositio videbat esse lex, fm gl. in d. §. in fraudẽ. Et sic põdera ꝙ hic circuit⁹ ẽ inutilis respectu heredis, ꝛ tñ non adequat legatũ libertatis directũ fideicõmisso, ꝛ sic ʒ sol. Pe. q cqd hic dicat d. Alex. Itẽ hic nõ ꝓsiderat aliqꝺ iuspatronatus, ꝛ tñ sit differẽtia, ergo ʒ sol. Bar. ¶ Quarto, si relinquat libertas directo sub diuersis ꝺditionib⁹, attendit illa conditio q̃ est leuior, ꝛ tñ si relinquat libertas fideicõmissaria sub talib⁹ conditionib⁹, attendit posterior conditio ꝛ nõ leuior. l. ꝙ traditũ. iũcta l. p fideic. ff. de ꝺdi. ꝛ demon. ʒ. ꝛ l. libertas. ff. de manu. testa. Rõ est fm d. Alex. qꝫ libertas directa est nobilior ꝛ fauorabilior, ꝙ fideicõmissaria, ꝛ tñ ibi circuitus est inutilis. ¶ Quinto in libertate directo relicta sub cõditione dãdi heredi aliqd, puta centũ, si semel fiat oblatio heredi, ꝛ sic i mora recipiẽdi, nõ põt ampli⁹ petere, text. est notabilis in l. cũ quidã C. de ꝺdi. inser. secus in libertate fideicõmissaria fm Bar. in l. cui fund⁹. ff. de ꝺdi. ꝛ demon. vbi Bar. assignat rõnem diuersitatis, qꝫ cũ libertas directo cõpetat, ꝛ sic nihil petat ab hẽde, ideo heres q semel fuit in mora recipiẽdi illud tñ cã cõditionis implende, non põt ampli⁹ illud petere. Secus in fideicõmissaria libertate, q̃ ꝺz prestari p manũ heredis, qꝫ licet semel fuerit in mora recipiẽdi, poterit iterũ petere anteꝙ manumittat seruũ. ¶ Sexto, in libertate directo relicta seruo sub die incerta. puta post mortẽ hẽdis vel legatarij, dies incerta reñcit, ꝛ statim efficit liber. l. si post mortẽ. §. fin. ꝛ ibi gl. j. eo. secus in fideicõ. libe. l. peculiũ. §. j. j. de lega. ij. gl. ꝛ Moder. in l. idẽ est. ff. de vulg. ꝛ pupi. ꝛ ibi in specie. Alre. no. istam ꝺriam inter libertatẽ directo relictã ꝛ fideicõmissariã, ꝛ assignat rõnẽ diuersitatis, qꝫ fauorabilior est directa libertas ꝙ fideicõmissaria. ¶ Septimo ꝛ vltimo habes ecõtra casum notabilẽ in quo libertates fideicõmissarie sunt fauorabiliores quã directe, ʒ ea q̃ statim hic dixi. Hã si q̃rela inoff. testa. fit intẽtata p filiũ exheredatũ. ꝛ obtẽta intra quinquenniũ. put ꝺz, certe libertates fideicõmissarie cõpetũt solutis, ex. aureis. p singulo seruo. Sec⁹ est i directis libertatib⁹, qꝫ ille extinguũtur. text. est sing. in l. Papinian⁹. §. fi. cũ l. seq. ff. de inoff. testa. Rõ diuersitatis ẽ ꝙ gl. ibi, qꝫ fideicõmissarie libertates duplici authoritate nituntur. s. heredis ꝛ testõris. directe aũt libertates nituntur sola authoritate testõris. Sz ista rõ est periculosa ꝛ nihil valet, qꝫ ea attẽta sequeret qꝺ fideicõmissarie hẽditates semp deberẽt esse fauorabiliores ꝙ directe, cũ nitant duplici authoritate, ꝛ tñ ꝺ est falsus ꝛ ʒ iura pallegata in ꝓcedentib⁹ differẽtiã.

¶ Aliã rõnẽ diuersitatis magis colorat̃ assignat Jo. fab. Ang. de are. ꝛ alij in §. in fraudẽ. insti. qui. ma. li. vel nõ. qꝫ directe libertates non pñt deberi nisi ex testõ, ꝙ illud est ruptũ ꝙ querelã inofficiosi testamẽti obtenta merito libertates directe corruũt, ꝙ fideicõmissarie pñt deberi ẽt ab intestato. l. eã quã. C. ꝺ fideic. ꝛ l. j. §. fi. ff. ꝺ leg. iij. Sz nec ista rõ mihi satisfacit, qꝫ fideicõmissarie libertates bñ possent ab initio relinq ab intestato, ꝙ si sint relicte in testamẽto, ꝛ illud rũpat ꝙ querelã, ita corruũt fideicõmissarie, sicut directe, nisi in qbusdã spãlib⁹ enumeratis p gl. in d. l. eã quã. in qb⁹ ẽt sunt directe. ¶ Et sic habes octauũ diuersum modũ, qꝫ directe libertates nõ pñt relinq nisi in testõ, sed fideicõmissarie ẽt ab intestato. vt ex ꝓdictis ptz. Et pondera qꝺ in ꝓdictis octo casib⁹ vr plurimũ circuit⁹ sunt inutiles, nec agit de iure patronat⁹, ꝛ tñ sunt dñe inter libertatẽ directã ꝛ fideicõmissariã, ergo ʒ sol. Pe. ꝛ etiã ʒ sol. Bar. ¶ Al.
76 tra libertatẽ, est ꝛ nona ꝺria inter legatũ ꝛ fideicõmissũ, † qꝫ si legat vsufruct⁹ vel seruit⁹ realis, ipso iure trãsferẽ ius in legatariũ etiã ignorãtẽ adita hẽditate p heredẽ. ꝺ. l. si partẽ. §. j. ff. quẽad. ser. amit. ꝛ ꝺ. l. si titio fund⁹. ff. de vsufr. leg. ꝛ l. ij. ff. de ser. leg. Et tñ sec⁹ qñ testator cõmittit fidei hẽdis q̃ cõstituat vsumfructũ vel seruitutẽ realẽ. l. ũ. in pn. ꝛ §. dare. ff. de vsufr. q cqd hic dicat ꝙ legata ꝛ fideicõmissa fraternizant q̃ ad effectũ, qꝫ dico qꝺ imo reperiunt effect⁹ diuersi ꝛ varij, pser tim i relicto libertatis, vt dixi. ꝺ. Quis cũ illa gl. alij scribentes simplr trãseant. Circa vltimã partẽ gl. habes vnam
77 ꝺriam inter fideicõmissum vle ꝛ legatũ particulare, † fideicõmissarius vlis põt cogere heredẽ ꝛ inuitũ adire. sec⁹ in legatario singulari, vt in iurib⁹ allegatis in gl. Ratio diuersitatis est, qꝫ in primo casu heres q cogit adire nullũ ꝺnum patit, qꝫ ola iura actiua ꝛ passiua trãseũt i fideic. l. apud Julianũ. §. antistia. ff. ad Treb. sec⁹ in legatario singulari, cũ sit singularis successor. l. j. §. si heres ꝓcepto. ff. ad Treb. ꝛ l. fi. §
78 fin. ff. de ʒhen. empt. ¶ † Amplia istã ꝺriam vt ꝓcedat ẽt si legatari⁹ pstaret cautionẽ de cõseruãdo hẽdẽ indẽnem, adhuc heres inuitus nõ põt cogi adire. text. est in l. naz qꝺ. §. fi. ff. ad Treb. eo. qꝫ hẽs nõ ꝺz se submittere periculo rõne illi⁹ cau-
79 tiõis. l. q ita. §. j. ff. ad Treb. ¶ † Vltra scribẽtes ex ista ꝓma ꝺria gl. quã oẽs sequunt ego infero duas alias ꝺrias inter fideicõmissũ vle ꝛ legatũ particulare. Alz heres repudiaret hẽditatẽ p hoc nõ extinguit fideicõmissus vle, ex quo fideicõmissari⁹ põt hẽdẽ, q repudiauit inuitũ cogere ad adeũdũ hẽditatẽ. l. nã qꝺ. §. si q̃s cõpulsus. ff. ad treb. sec⁹ est in legato ꝑticulari, qꝫ si hẽs repudiat hẽditatẽ ola legata corruũt, si nõ est ali⁹ substitut⁹. l. si nemo. ff. ꝺ testa. tu. ꝛ l. nemo. ff. de reg. iu. ꝛ l. eã quã. C. ꝺ fideic. vbi gl. notabilis enumerat aliquos casus spãles i qb⁹ legata valẽt etiã hẽditate nõ adita, ꝛ de vtro ꝙ casu est text. i l. si qs omissa. ff. si qs omi. cau. testi.
80 ꝛ in l. si heres ab eo. ff. ad treb. ¶ † Sc̃o colligo ꝺriam, qꝫ si filiꝰ abstineat ab hẽditate patris, sola suitas filij abstinentis cõfirmat fideicõmissum vle. text. est in l. ita tũ. §. si patre. ff. ad Tre. ꝛ tñ nõ ꝛrmat fideicõmissus ꝑticulare. l. mutter. §. fi. ff. ad treb. Rõ diuersitatis colligit ex ꝺria gl. nostre, qꝫ filius abstinens oĩno põt cogi ad adeũdũ, ꝛ restituẽ dũ fideicõmissario vli. ideo est sibi vtile qꝺ suitas sola hoc operet, secus est i fideicõmisso vel legato ꝑticulari, ꝙ qꝺ filius nõ põt cogi adire fm Bar. ꝛ doc. in d. l. ita tũ. §. fi pater. Bal. in l. fi paterna. C. de reuocan. ũs q̃ in fran. cre. Ang. ꝛ Mod. i l. si q pater. ff. de vul. ꝛ pu. ꝛ sic bñ stat ꝙ ex ꝺria gl. sequunt alie due ꝺrie, ꝛ sic sunt tres. ¶ Alias septẽ ꝺrias ponit Bar. post Dy. qua
81 ruz quinqz in effectu reꝓbat. ¶ † Aliã ꝺriã ponit Dyn. qꝫ in singulari relicto trãsit dñium recta via in legatariũ. l. ariti. in fi. ff. de fur. secus in fideicõmisso vli nõ facta restitutione. l. restituta. ꝛ l. facta. in pn. ff. ad treb. Istã ꝺriam reꝓbãt Bar. data paritate terminoz: nã ideo in fideicõmisso vli nõ transit dñiũ rerũ ante restitutionẽ, qꝫ ille res veniũt in cõsequentiã: naz idem est in legatis parricularib⁹ venientib⁹ in cõsequẽtiã. l. fi. filij. §. fi. j. eo. Adde bonũ text. in l. j. C. de
82 eui. † vbi vẽdita hẽditate si euincant res singulares nõ agit de euictione, qꝫ res singulares nõ sunt vẽdite ꝓcipalr, ꝙ in consequentiã. ¶ Sed istud reꝓbãt Jmo. ꝛ Mod. ꝛ Jmo. in l. si locus. ff. de acqui. pos. nã in legato vli peculij continent singulares res in consequentiam, ꝛ tñ ipso iure transit dominiũ. l. si peculium. in pn. ff. de pecu. leg. ꝛ l. grege. j. e. Bar. nisi
83 dicas qꝺ Bar. hic loquitur in vniuersitate iuris, † vt est hereditas, que põt cõsistere sine corꝓribus. l. hereditas. in pn. ff. de peti. here. Aliud in vniuersitate facti consistente in corꝓribus, sine quib⁹ consistere non põt, vt grex, vel in vniuersitate mixta, vt est peculiũ, vt dicam. j. in vlt. q. Bar. do. Alc. impugnat Bar. alia ratione, qꝫ si verũ esset illud qꝺ dt Bar. pari ratione deberemus dicere qꝺ qñ testator legat tertiã partem omniũ bonorum, qꝺ tunc dñium istarum rerum non transiret

transferr in legatarium, ex quo ēt tunc res venīt in ꝑsequē
tum, z tñ tūc ē actiū fin ē im laton amplius. ſ. ſi. cum l.
84 seq. ſ. eo. ¶ Sed errat, qz imo in legato partis oīm bonoꝝ nō
trāſit dñium rerū ipſo iure, put tenēt Bec. Cy. Bar. Bald.
Ang. Imo. z Pan. dec. in l. ſi quis bonorū. ſ. eo. z ita tenēt
oēs exceꝑto Bar. in d. l. nō amplius. ſ. ſi. z ibi ipſemet d. Alex.
ſibi ſimꝰ ita tenet, z ita ē cōem opi. ¶ Ad l. ſeruū filij.
ſ. ſi. allegatā ꝑ Bar. nō ſentit Imo. z Moder. etiā tenēdo in-
telle. cū Bar. qđ hīc ex vi verboꝝ ſingale res contineñ, ibi
nō niſi in cōſequētiā vſusfructꝰ legati, nec vſusfructꝰ fundi ſi-
neſe ritute vle ſit inutilis. ¶ Cōfirmo ꝙ doctrinā quā ad
d. l. ſeruū filij. ſ. ſi. tradit idē Bar. in l. vxorē. ſ. agri plagā. ff.
85 de leg. iij. z in l. ſi fideiuſſor. ſ. memīſſe. j. cod. ¶ qđ natura
verboꝝ importat illud, tunc non ēt tacite legatū ſed exꝑſſe.
Jtē illud ē exꝑſſum ꝙ ꝓtinetur ſub gñalitate verboꝝ
ſm Bar. in l. ꝓtor. ait. in ꝓn. vbi dicit. ff. de oper. noui nunti.
86 ¶ Subdit Bar. ꝙ ſicut actio cōpetēs heredi nō trāſit in
fideicomiſſariū vſq; niſi facta reſtitutiōe, ita actio cōpetēs
ꝓmo legatario non trāſit in ſcōs legatarioꝝ qui ꝓmꝰ eſt gra
uatus fideicōmiſſo niſi facta reſtitutione. l. Impator. in ꝓ. j.
ſi legatarij. ff. de leg. iij. ꝙ intellige vt declarat Bar. l. ſi qs
ſeruū. ſ. certā. pillā tex. ſ. ſi. j. ¶ Adde. ꝙ ꝓbatur infert d. Alex.
87 ad practicā ꝙ ¶ ſi teſtōr legauit Titio fundū ſuū, z ab eo le-
gauit vel ꝙ fideicōmiſſum re ipſe Sēꝓnio, qđ dñiū iſti ſcōi
qs recta via trāſiit in ꝓmꝰ legatariū, nō trāſibit mediāte in
ſcm abſq; reſtōne, ne duo reperiant eſſe dñi inſolidā, qđ eſt
impoſſe l. ſi vt certo. ſ. ſi duob⁹ vehiculū. ff. cōmo. z ſic ꝓmus
legatarius teneť cedere ſcō actiōes ꝓ d. l. Jmpator. z d. l. ſi le
gatarius, z ita ē tenere Imo. z Bȳ. in l. vnū ex familia. ſ. ſz
ſi vno. j. etiā. z ē eſſe credere qđ iſtud inueniēs in paucis lo-
cis, ſz mirādū eſt de d. Alex. qđ iſtud tāgit in paucis locis.
vñ de hoc habes gl. ordinariā z exꝑſſam in l. ij. in verbo in
rē. C. cōia de leg. qz ſz opi. Bȳ. z Bal. ibi etiā ſequit. ¶ Nec
obſtat rō qua ipſe addūcit ꝛ Bȳ. qđ duo reperirē dñi inſo-
lidū, nā ex quo a ꝓmo legatario dñiū ſtatim tranſit in ſcm,
ergo penes ꝓmū non remanet, ꝙ nō ſunt duo dñi inſolidū.
Tñ Pau. de ca. in d. l. ij. ēt ꝙ ſi tenerem⁹ opi. illius gl. ꝙ eo-
dē momēto quo dñiū trāſit in ꝓmū legatariū, eodē momēto
trāſiret in ſcm, certe ꝓmū momēt aneū or nulli⁹ vtilitatis
nihil valeret. l. qui ſic. ff. de ſolu. Unde ad ß vt ꝓmū legatū
ſit validū tene ꝙ dñiū nō trāſferat ſtatim a ꝓmo legatario
in ſcm, ſz reqrat reſtō, vt ibi per eū. Et dixi eſt mirū qđ d.
Alex. nō habuerit notitiā ß gl. ordinaria. Bal. z Pau. ß ca. i
d. ij. C. cōia de leg. z bñ facit deciſio Bar. hic, qz ſi in ſm lega
tarij nō trāſeūt actiōes, ꝙ nec rei vendi. ergo nec etiā dñium.
Jdē ꝛ doc. Bar. facit tex. in l. ſi quis ſeruū. ſ. certā. j. de le. ij.
88 Rūdē ¶ ſm Bar. ibi, per illū tex. tenet qđ licet ſcōs legatarij
non habeat directam actionem ſine ceſſione, habet tñ vtilez.
qz cū habeat directam actionē quā hz ꝓmus legatarius ℨ
heredē, per ꝙs hz vtilē. l. nomen. ſ. j. C. que res pig. ob. poſ.
Poteſt. n. intereſſe ſcōi legatarij ꝙ ꝓmo nō ſoluat ne ꝓm⁹
aſſumat. ita ē ibi Bar. z iſto mō not. limita deciſio. Bar. hic.
89 ¶ Secūda ꝺria Bȳ. eſt, qz fideicommiſſum vniuerſale valet
Quis hereditas non ſit ſoluendo, qz iſtud nō eſt nociuū cre-
itorib⁹, qz fideicōmiſſarius vltꝝ teneť ſoluere creditoribus
ſicut z heres. ſecus in legato ſingulari. l. ſi heres ab eo. ff. ad
Treb. or legata z fideicōmiſſa particularia nihil valent, qđ
deducto ere alieno nihil ſuperet ex hereditate. l. ſi vniuerſe.
C. de lega. Subdit Bar. qđ idē eſſet i legato particulari, qđ
poſſet dari caſus in quo legatū non noceret creditoribus qđ
hēditas nō eſt ſoluēdo. z exēplificat qđ hodie heres nō faceꝛ
ret inuentariū, quo caſu vltra vires hereditarias teneť cre
itorib⁹ z legatarijs. Tu vltra Bart. exēplifica alijs duob⁹
notabilib⁹ modis, puta qđ res relegaret, puta fund⁹, cū hoc
qđ legatarius ſatiſfaciat creditoribus, tūc valeꝛ legatū, qz nō
eſt in preiudiciū creditorū. gl. eſt notabilis in l. ſeruum filij.
ſ. ſi idē ſeruus. in verbo in fraudē. z ibi Ang. z Moder. ad ß
no. ſ. eo. z ad hoc reputant ſingu. Pau. de ca. z d. Alex. in d. l.
ſi vniuerſe. C. cōia de leg. z poterit intereſſe legatarij habere
fundū legatū, z ſatiſfacere creditoribus de eo qđ ex fundus.
¶ Qz intereſt noſtra emere vicinū fundum, etiā lōge maioꝛi
90 ptio ꝙ valeꝛ ꝙ vicinitatē, ita ſt tex. in l. ſi cui fundus. ff. d
lega. ij. vel qñ talis fundus fuiſſet maioꝛis ac ꝓgenitoꝛ ſuoꝛ,
intereſt eū redimere etiā lōge maioꝛi ptio ꝙ valeat etiam in
pupillo tex. eſt notabilis in l. ſi in emptione. ff. d. mino. ¶ Se
cundo exēplifica qñ eſſet legata pars bonoꝝ. l. ſi quis ſeruū.
ſ. ſi. cū l. ſeq. j. de leg. ij. cū bona intelligant deducto prius ere
alieno. z ſic prius ꝛ ſatiſfacere creditoribus. l. fabij ſignatū. ſ. bo
91 zſi. in l. ſi filio. in verbo retentū. ſ. eo. ¶ Tertia ꝺria ponitur
ſum vle purū, z fideicōmiſſarius decedat ante factā ſibi ra-
tionem, illud fideicōmiſſum vle ꝓpurū nō trāſmittit ad
heredes, ſecus in legato particulari puro, qz cū trāſeat do-
minium ipſo iure trāſmittit ad heredes, ſz iſta ꝺria eſt falſa
in ꝓmo mēbro, z eā reꝓbāt Bar. z doc. in d. l. cū filio. in iij.
92 qōne. vbi dicā. ¶ Quarta ꝺria eſt, qz fideicōmiſſum vle fa-
ctū ſub ꝙdōne, ſi fideicōmiſſarius decedat pendente ꝙdōne il
lud nō trāſmittit etiā ad liberos, z deſcendentes ſuos. Se-
cus eſt in legato ſingulari facto ſub cōdōne, qz ſi legatarius
moriat pendente cōditione bñ trāſmittit ad liberos, z deſce
dentes ſuos, licet nō ad alios, ita tz gl. in l. ſi ꝙ ſub conditio
ne. ſ. ſi. ff. de acr. z obli. Sed illā glo. reꝓbat Bart. z bene ꝓ
tex. expreſſum i l. vnica ſ. ſinautē ſub ꝙditione, vbi ēt Bal. z
Raph. ad hoc notāt. C. de cadu. tol. z ſ. ſium tenēt gl. Bar. z
oēs in l. vnica. C. de ūs ꝙ ante aper. tabu. gl. in l. heredes mei.
ſ. cū ita. in ꝓ. ſuſce piſſe. ff. ad Treb. Et illā gl. in d. l. is cui ēt
reꝓbat Bal. in c. j. ꝙ ſucceſſ. teneant. z in l. ſi pater. in iij. qō.
C. de inſtit. z ſubſti. z in l. ſi plures. C. de ꝙdic. inſer. z in l. ſi in
perſona. C. de fideicom. z in l. ſi quis. C. de lib. ꝓter. d. Ant. de
bu. in c. Raynal. ad ſi. de teſtā. Old. lau. in conſi. ex vri. quidā
habens tres filios. do. Alex. in cōſi. xcij. tertio vol. qđ incipit
ſuper eo de quo queriť in ſuperiori themate. vbi etiā ēt ꝙ
93 glo. in d. l. is cui. eſt cōiter aꝓbata. ¶ Adde bene face-
re ꝙ pēdentia ꝙditionis etiā in filio impedit tranſmiſſionē. l.
ſi cui legetur. ſ. j. z ibi Bal. z Flori. ad hoc notāt. ſ. eo. Jtē
adde tex. notabilē in l. clauſe. ij. in ſ. Ꝑponius. cum gl. ff. de
94 mino. z ibi Bal. not. caſum valde quotidianum, qđ ¶ ſi teſtatoꝛ
reliquit neporī ſuo domū vel fundū, z adiecit ꝙ ſi talis ne-
pos quandocūq; decederet ſine filijs maſculis, ꝙ talis dom⁹
vel fundus reuertat ad heredē quē inſtituit, pone qđ heres
ꝓmus moriatur, deinde poſt eum decidit nepos ſine liberis
maſculis, nūqd illa dom⁹ vel fund⁹ de bebit heredib⁹ ꝓmi
heredis defuncti, determinat ſingulariter qđ non. Qđ valꝛ
de no. qz quilibet ꝓma facie crederet ſium ſequit d. Alex.
in l. gallus. ſ. etiam ſi pareāte. ff. de liber. z poſthu. z in l. q li-
beris. ſ. hec verba. ff. de vulg. z pupil. vbi reputat hoc eſſe be
ne notandum. z ōt ibi bene ꝓbari z latius idē. Alex. in l. ſi.
95 C. de lega. ¶ Quinta ꝺria eſt, qz legatū cedit ſtatim a mo
te teſtatoꝛis, ſed fideicommiſſum vle ſolum ab adita heredi
tate, z ſic fideicommiſſum vle tardius cedit quam legatum
particulare l. quidā ita, in ꝓn. ff. ad Trebe. glo. exꝑſſa in
l. iij. ff. de regu. cato. de quo ponit Bart. in l. cum filio. in vj. q.
96 j. eo. z ibi dicam. ¶ Sexta notabilis ꝺria eſt, qz fideico m
miſſum vle non pōt cedi z qñr non poteſt reſtitui illi ceſſio-
nario qui eſt ꝓcurator in rem ſuam, ſecus eſt in legato vel fi
deicōmiſſo ſingulari, tex. eſt ſolennis z not. dignus in l. ſi mu
lier. ſ. ex aſſe. ff. de iu. do. z non eſt alibi in iure ſm Bald. in c.
97 nonnulli. vbi limitat de reſcrip. Rō ¶ qz iura hereditaria nō
poſſunt in alū tranſferri ex Scti deo non poteſt reſtitutio
alteri fieri quā cui teſtatoꝛ iuſſit ſm Bal. in l. ij. in prima op
po. C. de pac. z in l. ſancimus. C. ad Treb. z tex. ꝓprie in d.
ſ. ex aſſe. aſſignat rationē, qz tunc reſtitutio nō fieret ſm qđ
teſtatoꝛ diſpoſuit. Adde nec ſm verba ſenatuſcō. Treb. ſm
98 Bar. in l. q ita. ſ. j. ff. ad Treb. z neca verbis ſenatuſconſulti
Treb. poteſt recedi ſm Bald. in rub. extra de procu. ad fi.
99 ¶ Septima z vltima ꝺria eſt, qz fideicōmiſſum vniuerſale
non poteſt fieri fratribus minoribus, eo qz ſuccedit loco here-
ditatis. l. ſi filius. ſ. j. ff. qđ cū eo. l. j. ſ. de illo. z ibi Bar. ff. ad
Treb. ſz fratres minoꝛes ſunt incapaces hereditatū, clemē.
exui de paradiſo. de ver. ſigni. ſecus in legatis particulari-
bus. Quia poteſt relinqui fundus, vel aliud ſibi fratribus mi-
noribus, vt poſſit vendat z ex pecunijs ſubueniat eoꝝ neceſſitati-
bus, vt eſt tex. in d. ſ. exiui ꝛ paradiſo. ſ. ad hec. z ponit late
Bar. i. tract. ſuo minoꝛicarū. cū ꝛcoꝛ. hic traditis ꝓ d. Alex.
¶ Extra gl. queriť Bar. qz ꝓ legatis ꝙpetūt tres actiones
actio ꝓſonalis, ex teſtō rei vēdi. z hypothecaria. ¶ Queriť
Bar. qñ, z qđo, z ꝓ quib⁹ legatis cōpetāt iſte tres actiones.
100 z vt ſunt tres actiones faciā tres cōes. ¶ Circa actionē
ex teſtō qñ cōpetat Bar. facit tria mēbra. ¶ Tu añ dic me-
lius faciendo regulā cū tribus ampliationib⁹, z quinq; fal
lentijs. ¶ Regula ſit, ꝙ qñ legatū cōtinet alterius vtilitatē
z valet de iure cōi, tunc ꝓ tali legato competit actio ex teſtō.
¶ Jſtam regulam ampliat primo Bar. ſine legatum ſit fa-
ctum in teſtō ſine in codicillis, qz etiā ꝓ legatis factis in codi
cillis cōpetit actio ex teſtō, z ad ß Bar. alleg. duas. gl. Adde
tres alias gl. in iij. in ſ. ex eo. ff. de iure codi. z in l. j. ff. de teſt.
z in ſ. fi. inſtit. de codicill. bñ facit qz appellatione teſti largo
101 mō veniūt codicilli. put late diri in rub. ¶ Sexto ampliat qñ
teſtm rūpitur ex cā preteritionis filij vel exheredationis. q
caſu ſuſtinent legata z fideicōmiſſa ꝓ ant. ex cā. C. de lib. ꝓte.

certe talia legata pereunt p actionē ex testō, p rex. notabilē in l.fi. ad sc.ff. de here. instit. z ita tz Bart. in l.j. in ig. q. ff. de iure codi. z in aut. ex cā. C. de lib. prete. z in l. filio preterito. ff. de iniusto rup. Et in istis locis refert Bar. ita fuisse pnūciatū p d. T. hadeū de pepulis dñm Bononie, z q in iuuentute sua fuit valens in iure. Bū facit, q. cum talia legata sustineant de iure cōi, z nō aliquo iure vel pūlegio singulari, z alterius vtilitatē contineant, merito cōpetit actio ex testō, q. sumus

102 in doctrina Bar. in primo mēbro. ¶ Tertio ampliatur etiaz p legatis que debent ex edicto de leg. prestan. qñ filius preteritus zrabulat testū patris. Nā zrabulato z expugnato testō sustinent legata, z fideicōmissa facta cōiunctis psonis, p illud edictū de lega. prestan. Tūc p talib⁹ legatis cōpetit ēt actio ex testō. ita singulr tz Bal. in l.j. in vltimis verbis. C. de bo. pos. Zra. z ibidē Ang. p rex. in l.j. C. cōia de leg. circa medīū, ibi, z pcipue cū talia sint legata. Sed aduerte q̄ uis non reperiam reprobatū, z magna sit auctoritas Bal. z Ang. p̄sertim qñ nō habēt zdicēte, teneo zium, q. cū ista talia legata pūlegiata sustineantur p edictū pretoris positū in d.

103 fi. de lega. prestan. † ergo debet cōpetere actio in factū, que cōpetit pro oib⁹ edictis, iurta gl. in l. quoties. vbi dixi. ff. de prescript. verb. nō aūt dz cōpetere actio ex testō. Et sī dicas

104 que† vtilitas est an cōperat actio in factum, an actio ex testamento, dic q. vtilitas est euidēs, q. actio ex testō hz naturam actionum bone fidei, vt fructus, z interesse veniāt a tpe more. l. in minorū. C. de in inte. rest. mi. sed actio in factuz est stricti iuris. vnde fructus, z interesse nō debent nisi a tpe litis contestate. Item fundus. in prin. vbi dixi. ff. si cer. pe. Secundo moueor z Bal. z Ang. q. qñ legata sustinent de iure cōi, puta ex cā pretentionis, vel ex heredatiōis tunc p tal⁹ legatis bene cōpetit actio ex testō, vt dixi in precedenti ampliatione. Secus qñ sustinentur de iure speciali aliquo speciali fauore, vt qñ cōditio apposita legato habēt pro impleta fauore libertatis, tūc nō cōpetit actio ex testō, sed actio i factū pretoria: vt dicā statim. j. in ij. limitatione. Sz p edictū de lega. prestan. sustinent legata non coiter, sed spāli fauore personarū. s. pro psonis cōiunctis tm̄, ergo no debet cōpetere actio ex testō, sz actio in factū. Tertio moueor q. qñ legata sustinent per edictū. ff. si qs omi. cau. test. tūc non cōpetit actio ex testo, sed actio in factū pretoria, vt dicā statim. j. tertia

105 limitatione. ¶ Limita istā regulā quinq; modis. † Primo qñ legatū nō cōcernit vtilitatē alterius, sed solū honorē, z auctoritatē testōris, tūc nō cōpetit actio ex testō, sed solus offīn iudicis, fm Bar. hic p rex. in l. quintus mutius. in ver. pōnonius. z in versi. seq. ff. de annuis leg. pura qñ testōr grauauit heredē qd faceret sibi tumulū sepulchrū, vel aliquam statuā. istud legatū nulli⁹ vtilitatē ḡtinet. Et vltra Bar. ad de duos rex. in l. hereditas. ad fi. ff. de peti. here. z rex. in l. mevia. ad fin. de manu. testa. z isto casu etiā posset cōpetere iudicium famil. ercis. qñ essent plures coheredes fm Bau. de ca. p rex. in l. his qñ. j. ff. fami. erci. sz nō aduertit qd istud idē dr rex. allegat⁹ p Bart. in d. l. quintus. in ℣. Pōponi⁹. z in ℣ fi.

106 aliter arctz. ¶ † Secūdo limita qñ legatū ḡtinet vtilitatē alterius, sz nō estimabilē p pecuniā, puta qñ heres vel legatarius grauant emācipare filios, tunc p tali emācipatione legata nō cōpetit filiis actio ex testō, sed offīn iudicis, rex. est i l. si cui legatū. ff. de cōdi. z demō. z in l. filiusfa. §. fm vulgarē. j.eo. z istū casum omisit Bart. q. pōt in hoc dici defectiuus.

107 ¶ † Tertio limita qñ qdō adiecta legatis habēt p impleta, vt est qñ stat p hērē cui dz impleri. l. iure ciuili. ff. de qdi. z demon. tūc habēt p impleta d iure cōi, cōpetit actio ex testō. Sinaūt habēt p impleta iure speciali, puta fauore libertatis. l. cū ita dat. ff. de cōdi. z demō. tūc cōpetit actio in factuz, vel offīn iudicis, vt l. si peculiū. §. is cui seru⁹. ff. de sta. libe. ita tenent Bar. Zmo. z Raph. cu. in l. in testō. ū. in vlt. q. ff. de cō di. z demon. Ang. in l.j. C. de insti. z substi. vbi dixi qcquid ibi

108 tz Sali. ¶ Quarto vltra Bar. limita † qñ filius⁹ institut⁹ repudiaret in fraudē ex testō, z veniret ab intestato, q. casu legata sustinent p edictū. ff. si qs omis. cau. test. tūc cōpeteret actio in factū pretoria, z nō actio ex testō fm Bar. in l. si peculiā. ff. si qs omis. cau. test. Bal. z Sali. in l. fi. C. eo. facit ter. in l. duo hērdes. ff. si qs omis. cau. test. Dū dr perinde hē ac si ex testō hereditatē adūsset pretorio iure, pōdera illud pretorio iure, ergo dz cōpetere actio in factū. Nec obst. rex. in l. si eadē. in fi. in ℣. vēdicauit. ff. si qs omi. cau. test. oz predit si adeatur ex testō. si aūt ab intestato omissa cā testi, tūc cōpetit actio

109 in factū pretoria. ¶ † Quinto limita qñ testōr i testō disposuisset, vl qñ statuto caueret q̄ legata vl fideicōmissa sbeant ētiā hērditare nō adita, tūc cōpetit qdictio ex lege vel statuto, vel offīn iudicis, nō aūt actio ex testō. ita singulr tz Bal. in l.j. C. fi qs omis. cau. test. vbi reputat suū nouū dictū. bñ fr cit. q. heres adeundo hereditatē dr quasi zhere cū legatarijs, l. apud Iulianū. §. fi. ff. ex q. cau. ma. §. heres. instit. de obligo si nō adijt non pōt z eū oriri actio psonalis ex testō z heredē, er

110 † Predicta pcedūt posito, p vero q. testōr possit talē clausulam in testō apponere. s. q. valeāt legata ēt non adita hereditare p heredem z Bal. ibi, inclinat. z bene qd nota, q. nulla clausula testamenti valet nisi confirmetur per aditionem. l. fi iure. ff. de leg. iij. vbi tenet Bar. qd si non valet testū nō valet etiā clausula cassans z irritās in eo apposita. vt habet in l. ne

111 mo pōt. j. e. ¶ † Quantū aūt ad statutū disponēs qd legata z fideicōmissa debeant nō adita hereditate d. Alex. dr nō esse dubitandū valere tale statutum obligans heredē ad legata, etiā si hereditatē nō adierit, per illud qd aperte tenet Bald. in l. doctis. C. de iure do. per glos. no. ibi ad fin. que dr connumerantur etiā si nō sint heredes. Per quā gl. decidit ibi Bal.

112 † valere statutū quo cauet filiū teneri ad debita patris, etiā si eius hereditatem repudiauerit, sicut valeret pactū factus inp hoc per filiū cū creditorib⁹, prout tenet glo. in rub. C. de deere. decur. lib. x. Et illā decisionē Bal. sequit Pet. de anc. in c. canonū statuta. de cōst. in ℣ fi. vltrius quero scriptum est. Zmo. in c. pen. ad fi. de consue. Joā. de ana. in c. fi. de delict. puero. alij nihil tāgūt. Ego aūt teneo zium, q. termini non sunt pares, q. Bar. loquit in filijs, quos facilius statuta obligant ad debita paterna z econtra p gl. in d. rubrica. C. de decret. decur. lib. x. Bar. in l.j. in ij. q. C. ne filius p patre. Sz d. Alex. loquit quo ad extraneū non adeuntē hereditatē q. valeat statutū eū obligans ad legata. Sēdo Bal. logk in creditoribus, qui tractāt de dāno, z nō in legatarijs, q. tractāt de mero lucro, z sic par non est rō lucri z dāni. l. fi. in fi. C. de condic. Tertio qz resultaret maximū absurdū z q. testōr pauper posset obligare dimitē ad magna legata, instituendo eū hērdē ex quo obligatur ad legata ēt si hereditatē nō adeat, q. statu

113 tū esset irrationabile, ergo nihil dz valere. † qz statutū dz ē sanctum z honestum. c. erit autem lex. quarta distinct. Bar. in l. oēs populi. in quarta qō. iij. qōne principa. ff. de iustitia z

114 iure. ¶ † Secunda qō est de actione in rem, z sic de rei vendicatione, an z qñ competat, vt clarius habeas que tradunt per Bar. Aduerte qd ad hoc vt legatario competat rei vendicatio requiritur q. dominū rei legate sit ipso iure trāsla tū in eū. l. a Titi. in fi. ff. de fur. qz rei vēdicatio presupponit dominium in agēte. l. in rem. z l. offīn. ff. de rei ven. z c. exami-

115 nata. de iudic. ¶ † Unde ad hoc vt dñū rei legate ipso iure trāseat i legatariū ex dictis Bar. quatuor debēt ocurrere. Primo, q. sit legatū rei particularis, nō aūt vle vel generale, declarando tū vt per Bar. vt statim dicā. Secō, q. legatū sit in specie certa, non aūt in quantitate, nec in genere, nec alternatiuū. Tertio, q. res sit testōris, non aūt hērdis z multo minus alteri⁹ tertij z sic aliena. Quarto, q. legatū sit expressum non aūt tacitū. Quinto, vltra Bar. regrit q. legatū sit purū, nō aūt in diē etiā certum, z multo min⁹ cōditionale.

116 Et in hoc vltimo Bar. fuit defectiuus, † nā lz dies certa nō impediat trāsmissionē legati ad hērdē. l. fi cū dies. ff. nō dies leg. ce. impedit translationē dñi, vt est rex. reputat⁹ sing. i l. Sēpronius attalus. ff. si vsufr. leg. z ista quinq; regsita sunt necessaria ad reg. d. l. Titio. in fi. vt dñū ipso iure trāsferat l. legatariū. ¶ Examinem⁹ p ordinē ista quinq; regsita, z istā materiā totā clarā habebim⁹ circa legatū vle, q. Bar. cōsule loquitur z doct. non declarant. Tu dic clare qd triplex est

117 vniuersitas. ¶ † Quedā est vniuersitas iurū, vt hērditas q. cōprinet iura hērditaria actiue z passiue, z pōt ḡsistere sine vllis corporib⁹, nā hereditas etiā sine vllo corpore iuris intellectū hz. dr rex. in l. hereditas. in pn. ff. de pet. here. Et hoc dic qd pro fideicōmisso vti hereditatis nō cōperit rei vendicatio, nisi facta restitutione p heredem. l. restituta. z l. facta. i pn. ff. ad Treb. z idem qñ legatur pars hereditatis, intelligeno ab ipso hērde, sec⁹ si a legatario. l. mulier. §. fi. ff. ad Trebel. ¶ Quedam est vniuersitas corporū vt grex, q. sola corpora continet. §. grege. instit. de lega. z tunc cōpetit rei vēdicatio nō solū ad singula corpora, sed etiā ad totum gregē. l. vendicatio. ff. de rei vendi. z l. grege. j. eod. ¶ Quedā est vniuersitas iurū z corporum, z sic mixta, vt peculium ob contractum obligationes, z actiones actiue z passiue, z sic iura. Item spēs z sic corpora. l. fi. peculiū. in pn. ff. de pecu. lega. declarat glo. in d. l. vendicatio. z declarat Bar. in rub. ff. solu. matri. z tunc licet Barto. equiparando dicat q. qñ est vniuersitas legatur peculium z grex, q. vendicantur per dictā l. si peculium. in principio. Quantū ad gregē bene dr, oz totus grex simul z ēt singula corpora gregis pūt de per se vendicari, vt

est rex.

est ter.in.d.l.vēdicatio.Sed quantū ad peculium verū est qđ singula corpora q̄ sunt in peculio pñt de per se vendicari. ita proprie loquit ter. quē allegat Bar.in.l.si peculium.in princ.z in d.l.vendicatio,sed ipsum peculiū p̄out est vniuersitas:iuris vendicari nō pōt.vt est text.expressus in d.l.vendicatio.Q̄uis verba Bar.innuāt,sz debent sane intelligi z declarari sm legē quā allegat vt dicit Bart.in l.nō solū.ū §. si liberationis vers ba.c.ī. de lib. leg. Item Barto.in l.cum quidam de his quib. vt indig. Salr.in l.si ex cautione. C.de non nu.pe. Jo. And.in c.cum nuntius,de testi. Scdo requiritur quod legatum sit in specie certa non aūtin quantitate,nec in genere nec alternatiū,nā q̄ legatur quantitas vel homo in genere, tūc propter incertitudinē nō potest dici translatū dñium. Vnde est † qđ si legaretur certū corpus nūmorum,puta lego centū que habeo in tali capsa,tūc bene trāsfert ipso iure dñium.z sic cōpetit rei vendicatio.text.est no.7 melior de iure in l.j.§. si decem que in arca.in verbo ipso iure.v.vēdicabit.ff.vt leg.nom.caue.Nō, q̄ tunc non iudicat quātitas,sed certū corp⁹ z vt species certa. Italis scriptura.in versi.itē si legēt pecunia que in arca.in verbo species legat.in l.plane.§.si eadē res i §.sed hoc ita.z in §bo sed si certos.z si in l.seruus legat⁹.§.p quinq;.j.eo.z in l. si certo.ff.de ver.obli.z in l. hec vēditio.§.j.z ibi gl.no.in verbo quā ff.de §hen.emp. † Similiter q̄ legatum est alternatiuum propter incertitudinem nō transfertur dñiuz,nec competit rei vendicatio nisi facta declaratione.l.haiusmodi.§.stichū.j.eo.z Lapud ausidium.ff.de op.lega. Adde rationez esse:q̄ q̄ aliqđ est in obligatione, si tū incertū sit qđ futurū in solutione, nūq̄ dominium talis rei legate transit in legatariū nisi constiterit quid sit soluendum patet p̄prie in legato alternatiuo in quo vtrūq; est in obligatione,sed incertū est quid sit in solutione, l.plane.§.si ita titio.j.eo.z l.illud.in pn.z ibi gl.ff.de cōsti.pecu, in l.cum his qui.§.fi.z ibi glo.ff.de condi.indebi.z tū ante q̄ declaretur nunq̄ transit dñiuz in legatarium.d.l.hmōi.§.stichū, z d.l.apud ausidium.z glo.in d.l.in rem.ff.de rei vendi. Ratio rationis est ne contingat dñium esse frustratoriū si heres post ea eligeret aliud soluere sm Are.in l.non amplius.§.cum bonorum.j.eo.Cōfirmat † q̄ q̄ testator legādo sensit de certa re nec apparet de qua senserit statur declarationi heredis, z nō declarationē heredis non transit dominiū in legatariū: ita probat text.in l.legato generaliter. in versi. si de certo. iuncto ver.at si apparet.j.eo.z ibi no. Are.in iū.no.z reputat semper tenēdū mēti. Sz Z ista allego tibi ter.nā si testator legat duobus separatim eandē rez,hoc acto q̄ cuilibet debeat insolidū, quo casu necesse est q̄ vni soluat̄ res alū estimatio, z sic incertū sit qđ futurū sit i solutione.l.si plurib⁹.ad fi.j.eo.z tū a principio transit dñium in vtrunq; p̄o parte.ter.est in l.iū.z ibi Bar.in fi.ad hoc no.ff.de serui.leg.q̄uis cōtrarium teneat Bar. z cōiter alū in d.l.si pluribus. sed non faciunt mentionem de ter.in d.l.iū.vbi est casus in oppositū dicti in d.l.si plurib⁹. ¶ Tertio requiritur q̄ res sit propria testatoris,nō aūt heredis z multominus aliena. † Quia testator nō pōt transferre dñium rei aliene nec etiam heredis.l.si heredis seruus.j.eo.q̄ non potest quis in alium trāsferre qđ nō hz.l.traditio.ff.de acq. re.do.z c. qđ aūt.de iure patro. z male dat qui non hz. z l. vniuerse. z ibi Bar.C.de legat. Item fz Bar.ī.in iū.col.super pe.parte gl.cū testor nō habeat tunc dominium vere z realiter nec causatiue cā immediata:ideo non pōt illud directo transferre. Amplia q̄ istud p̄cedat etiā si testator legaret rē alienā cū expresso cōsensu dñi.adhuc nō transferret dñiuz legatario.nec sibi competeret rei vendicatio.ita singulariter tenet Ang.in l.j.circa fi. C.cōia de leg. Mouet quia speciale est in legato,qđ dñū ipso iure trāseat in legatariū absq; traditione.Z l.traditionibus.C. de pac.ergo procederetur in legante nō autem in cōsentiente: q̄ ista differūt.z aliud est legare,z aliud legati q̄sentire.l.aliud est vendere,ff.de ver.sig. Item aut vis, q̄ legatarius habeat dominiū a testatore legante,z istud nō pōt dici,q̄ testator nō erat dñs. Aut vis q̄ habeat p̄pter consensum dñi, z istud ēt nō pōt dici er quo dñs nō legat,ergo sine traditiōe nō pōt dñium transire. Tū posset dici q̄ istud argumētū Ang. procedit separatim,nō aūt simul iungēdo legatū testatoris z cōsensum expressum dñi. Adde quod fortius tz Bald. in d.l.j.C.commu nia de leg. quod etiā si testor legat rē heredis cū expresso cōsensu ipsius heredis,adhuc nō transferet dñium in legatarium sine traditione:q̄ solo consensu transferri nō pō nisi res esset penes legatariū.l.quedam mulier.ff.de rei vendi.z l. qua rōne. interduz.ff.de acq.re.do. Sed tu pōdera,qđ Bar.sentit §iuz. dum dicit quedam non habemus vere. nec causatiue, vt est res aliena.misi testator redimat,vel dñs cōsentiat. Ergo vult quod q̄ dñs consentiret testatori leganti transferret dñū in legatum. Q̄ legatur expresse res certa z p̄pria testatoris,tunc dominiū transferet ipso iure in legatariū.d.l.a Titio.in fi.z sic competit rei vendicatio. ¶ + Amplia duobus modis primo vt p̄cedat etiā si res p̄pria testōis possideretur per tertium,z testōr legat mihi rei vēdicationē,que sibi competit:q̄ videtur legare ipsam rem,dominium ipso iure transit in legatariū, sm Bald.in l.si creditoris.C.de fideicōmi.z in l.j.C.communia de leg. ¶ + Scdo amplia vt p̄cedat etiā,q̄ legat res que non est vere nec realiter testatoris, sed causatiue cā immediata,vt seruitus personalis vsusfructus,vel realis,tunc transfert ipso iure dñium vsufru.in legatariū ignorantē,z sibi cōperit rei vēdicatio.l.si partē.§.j.ff.quemad.ser.amit.secundum Barto. ī. sup tertia parte gl.vbi plene dixi. Limita † q̄ legaretur vsus fructus rerū,que vsu consumuntur tūc nō transfert dñium recta via,sz requirit q̄ p̄cesser cautio a legatario de restituendo tātūdē in genere z ea p̄stita,transfert z nō aliter.§.cōstituit. z in §.seq. Insti.de vsufru.z l.si tibi vini.ff.de vsufr.ea. re. q̄ vsu consu.ita consuluit Pe.de Anc.in §.ccclj.quod incipit p̄mus dubium. Istud reprobat Alexan.per ter.in l.fi.ff.de vsufru.ea. re.que vsu.consu.qui dicit p̄prietatem esse legatā ergo oblata cautione ex tūc dñiū trāsibit ipso iure in legatariū p doctrinam Bar.in l.vroiem.§.agri plagam.per illum ter. ī. de lega. iij. Ubi tz Bar.† q̄ si testator grauauit heredē qđ vendat talem fundū Titio p mille.z Titius offerat illa mille dominiuz censet ipso iure translatū in legatariū per illum ter. in ver. petere. Subdit.d. Alex.qđ nō reperit in terminis ab aliquo scriptū. Ego teneo opinionē Pe.de anch.p qua consulerē z iudicarem per ter.formalē in l.j.§.si decez que in arca.ff.vt leg. not. caue.vbi est ter.qđ q̄ legatur vsusfructus pecunie,nō trāsfertur ipso iure. Ubi Bar.expresse dicit q̄ dicit q̄ lz iura.i tit. ff. de vsufru.ea.re.dicāt trāsire p̄prietatem.tū dicit Bar. q̄ ipso iure non transit p̄prietas ex testamēto,p̄out in alijs rebus q̄ nō fuit legata p̄prietas.z sic dominiū pecunie nō transit incontinēti sed ex quadam necessitate:q̄ aliter nō pōt p̄stitui vsusfructus pecunie, z hoc respectu dicitur p̄prietas esse legata:q̄ non pōt aliter separari vsusfructus a p̄prietate. d.l.fi. z sic est ex natura rei legate.z ita habes ter.z expressa decisionem Bar. ī. d. Alex. Hec obst. illud q̄ tz Bart.in d.l.vroiē. §. agri plagā.q̄ dico q̄ illa decisio est cōiter reprobata p scribentes in l.fi fideiussor.§.meminisse.vbi dicā.j.e. ¶ Ultio requirit q̄ legatū sit purum nō aūt in diē etiā certā z multominus cōditionale: † q̄ lz dies certa vt diri nō impediat transmissionē legati.l si cū dies.ff.q̄ dies leg.ced.tū impedit translationem dominiū vt est ter.reputat⁹ singularis in l. Sempronio⁹ Attalus.ff.de vsufru.leg.quē ter.ad hoc reputāt fing. Joā. de Imo. hic.z illum ter.etiam dicit esse vnicum in iure Bald. in c.j. de plus peti. Adde gl.z doc.in l.si ita sit scriptū.§.j.j.de leg.ii.glo. Bal.z doc.in l.si seruus Titij.j.eo.Barto.in l.j.z in l.fi.§.pen. C.cōia de le.z Bar.hic. Cui⁹ rei pōt esse rō.nā translatio dñi in legatariū fit opera.z ministerio legis.d.l.si a Titio.i fi.ff.de fur.lz lex † nūq̄ vult facere operationes suas in vnum, z frustra.l.non cogendum.ff.de procu.z l.hec stipulatio.§.dimus.ff. vt leg.no.vñ lex noluit istius legati in diē facere legatariū dominū: q̄ frustra illud fecisset,ex quo legatari⁹ aū diē effectualiter agere nō posset.z si aū ageret.male ageret.l.j.in fi.ff.q̄ dies le.ce. ¶ + Successiue tāgit Bar. si testor legat rē p qua hz publicianā. an etiā cōpetat legatario sine traditione: z sic an illō qđ est dictū in dominio habeat locum in quasi dominio quod hz p̄scribens.z tz q̄ sic p l.cū spōsus.§.j.ff.ō pub.in rē ac. Addē qđ idē tenet Bar.in l.j.ff.de pub.in rē ac.z in l.in fideicommissum.ff.ad Treb.bū facit q̄ ea q̄ debenti rei vēdicatiōe habēt sum.ff.ad Treb.bū facit q̄ ea q̄ debenti rei vēdicatiōe habēt locū in publiciana.l.eū qui.§.publiciana.ff.de pub.in rem acti. ¶ + Amplia q̄ etiā si perficiat vsucapio talis rei aliene i qua testor habebat bonā fidē,vt hr̄ditate iacēte,vel p hr̄dē transit dñiū in legatariū ipso iure gl.est valde notabilis vtens termino rei vēdicationis in l.j.in fin.in gl.magna.ff.de eo per quem no rei vēdicationis in l.j.in fin.in gl.magna.ff.de eo per quem fac.erit.z ibi Bal.in lectura antiqua z d. Alex. hic q̄ multū exclamat illaz gl.z Are.hic qui eam ad hoc notat p̄o singulari. Tu aduerte qđ istud procedat q̄n vsucapio perficitur heredi tate iacēte.l.ceptam.ff.de vsucap.ter quo hereditas representat p̄sonā testatoris.§.j.inst.de stip.ser.vnde censet quelita testatori.z sic bñ trāsferr̄t legatarium. Sz q̄ heres p̄ficeret vsucapionē.ex quo manquā fuit dñium penes testatorē.nō potest dici transferri a testatore in legatariū,sicut q̄n legat res heredis.l.si heredis seru⁹.j.eo. Nisi dicat q̄ heres in illa re in qua perficit p̄scriptionē.z repreſentet personā defuncti.l.cū heres. C.de diuer.z tem.prescri.ergo testatori dicitur trāsferre, secus ¶ + Ultimo quer̄t de actione hypothecaria,z an quando cōpetat p legatis. Bar.facit tria membra,z in omnib⁹ cōcludit hypothecariā cōpetere p legatis,tū in vltimo mēbro dicit quod illa hypothecaria est vtilis

¶ In primo membro, qñ p10 legatis ñ cõpetit rei vẽdicatio, ſz actio ex teſtamento, qõ eſt, qñ legat quãtitas, vel gen⁹, aut legatũ eſt alternatiuũ, vel qñ legat res hr̃edis, aut res aliena ñ cõpetit rei vẽdicatio: q1 dñiũ non trãſſerẽ vt vidim⁹ i precedẽti qõne z eſt gl. notabilis in. ſ. nr̃a aũt. Inſti. de leg. Tũc ſcõm Bar. pculdubio cõpetit hypothecaria etiã de iure ffoꝛum p. l. creditoꝛibus. ff. de ſepa. bo. z ita etiam tz Bart. in. l. is cui. ſ. poſtq̃. ff. vt in poſ. leg. Et in hoc vltimo Bar. nõ bene dicit: q1 Imperatoꝛ de nouo talẽ hypothecariã adinuenit vt eſt tex. in l. j. in⁹ verbo nos in pſenti. C. communia de leg. z in. ſ. j. Inſti. de leg. Nec ob. d. l. creditoꝛib⁹. q1 non loquit de hypotheca generali q̃ p legatis inducit hodie in omnib⁹ rebus teſtatoꝛis ſed loquit de hypothecaria inducta a pꝛetoꝛe mediãte miſſione in poſſeſſionem de qua loquitur titul⁹ ex qbus. cau. in poſſ. catur z ſic loquitur de pretoꝛio pignoꝛe, qñ legatarius ex cã legati mittitur in poſſ. l. nõ eſt mirum, cum glo. ff. de pig. act. ¶ Scõo inquantũ Bar. tz q̃ p10 re legata p10 qua cõpetit rei vendicatio: z ſic vbi translatũ eſt dñiũ nõ cõpetit hypothecaria quia res ſua nõ põt ſibi eſſe hypothecata. l. neq; pignus. ff. de reg. iur. vnde cõpetit p10 alijs reb⁹ defuncti. in. l. j. i fi. C. cõmunia ſ leg. ita tz glo. in. ſ. noſtra aũt. inſti. de leg. glo. Bar. z cõmunit doc. in. l. j. C. cõia de leg. Barto. in. l. fi. co. ij. z ibi plenius Bal. C. de ſac. ſanc. eccle. Et iſtud cõiter tenẽt Bar. tũ hic ſt poſſe teneri, q̃ etiã p10 ipſa re cõpetat hypothecaria per. l. in bello. ſ. ſi quis ſeruum. ff. de cap. ſed parum facit, quia non dicit, qõ qñ res eſt mea de iure ſpeciali quod tunc cõpetat hypothecaria, ſz bene dicit qõ qui hz dñium reuocabile põt per pꝛeſcriptionẽ acquirere irreuocabile: tñ p Bar. q̃ qñ res eſt mea de iure ſpeciali, quod poſſit mihi eſſe hypothecata, adde tex. in. l. ideinq;. z ibi gl. z Bar. ff. q̃ po. in pig. hab. ¶ Tertio inquãtũ Bar. tz q̃ qñ p10 re legata ſolum cõpetit officium iudicis, tũc etiã cõpetit hypothecaria ſaltẽ vtilis: vt pone exemplũ, q̃ legatũ ꝛtinet nõ vtilitatẽ alterius, ſed tm̃ honoꝛẽ teſtatoꝛis. vel qñ legat aliq̃d q̃ nõ eſt eſtimabile p pecuniã, quib⁹ caſib⁹ ſolũ cõpetit officiuz iudicis, vt dixi. ſ. in. j. q. vel qñ legant alimenta ſeruo. l. ſeruos. z ibi Bar. ff. de ali. z cib. le. vel qñ legata debent hereditate nõ adita fm̃ Bald. in. l. j. in vlt. col. C. ſi quis omiſſ. cau. teſt. vel qñ condõ adiecta legato habeꝛ p impleta de iure ſpãli fm̃ Bar. i. l. inteſtõ. ij. in vlti. q. ff. de cõdi. z demõ. In iſtis omnib⁹ caſib⁹ ſolũ cõpetit officiũ iudicis: tũ fm̃ Bar. etiã tũc cõpetit vtilis hypothecaria per. l. hereditas. i fi. ff. ſ peti. her. z p tex. expreſſioꝛe in. l. de pollicitationib⁹. ff. de pollici. Sz certe iſta iura Bar. parũ faciunt: q1 lz dicãt quod vbi dar officiũ iudicis etiã dar retẽtio bonoꝛũ, z ſic cõpulſio realis: certe p b̃ nõ ſequit. ergo etiã cõpetit hypothecaria, iſta nõ vr̃ bõa cõſe-
133 quẽtia. Aũ p Bar. facit fm̃ † Jmo. q1 qõ officio iudicis accedat fideiuſſio. gl. z Bar. i. l. cuz qs. ſ. ſi quis p eo. ff. de ſol. Bal. in. l. Marcellus. ff. de fideiuſ. ergo z hypothecaria. z ante eum fuit rõ Bartol. in. l. ſi finita. ſ. Julianus. ff. de damno. infecto.
134 Cõfirmat̃. † q1 bonũ eſt argumentũ ꝺ fideiuſſiõe ad hypothecam. l. ſi legati. in fin. ff. de minoꝛ. dum dicit tex. in pignoꝛe ſicut i fideiuſſoꝛe, z cum iſta ratiõe Jmole trãſeunt. d. Alex. z Are. Sed iſta ratio parum aut nihil valet: q1 loquit in fideiuſſione expreſſe, z veruz eſt q̃ ſicut ei quod debetur officio iudicis põt expreſſe dari fideiuſſoꝛ, ita poſſent expreſſe bona hypothecari ſz nos loquimur de hypotheca inducta a lege. Aũ p 3cluſio-
135 ne Bar. melius facit † q1 officium iudicis largo modo p̃ſuponit obligationẽ. vt eſt gl. i. l. ſi ſeruũ. ſ. fi. ff. de ver. obli. Bart. in. l. fin. ff. de iniur. ſicut etiã rei vendicatio largo modo pꝛeſuponit obligationẽ, vt eſt gl. inſti. de actio. in pꝛin. inver. debeꝛ. Unde ſicut p10 legatis p quib⁹ cõpetit rei vẽdicatio, competit etiam hypothecaria idem dicẽdũ etiam, qñ ſolum competit officium iudicis. Et per iſta remanet expedita iſta lex plenius z ſubtilius quam vnq̃ eam legerim.

1 ¶ Legatũ z fideicõmiſſa eqparanꝝ in pſonis relinquẽtium
2 Fideicõmiſſum relinquere non põt ille qui teſtari non poteſt.
Denegato eo q̃ eſt plus nõ cenſetur denegatũ qõ eſt minus.
3 Teſtamẽti appellatiõe large q̃ ꝛtineaꝰ q̃libet vltima volũtas.
4 Fideicõmiſſum relinquere poteſt etiam ille, qui teſtari poteſt.
5 Donatio cauſa moꝛtis eſt vltima voluntas.
6 Dictio eſt, denotat veritatem z ſubſtantiam.
Statutum loquens de vltima voluntate nõ cõpꝛehendit donationẽ cauſa moꝛtis.
7 Donatio cauſa moꝛtis in reſpicientibus oꝛdinationem vel ſolennitatem equiparatur contractibus. z. n. 9. nu. 11.
8 Statutum diſponens quod in teſtamentis ſufficiant duo teſtes q̃ ſufficiunt etiam in donatione cauſa moꝛtis.
10 Donatio moꝛtis cauſa ita pacto nudo perficitur ſicut donatio inter viuos.
11 Donatio cã moꝛtis poſtq̃ eſt in eſſe pꝛoducta, quãtuz ad effi-
caciam z effectuz cenſetur vltima voluntas z nu. 19. vbi ponit multa. z num. ſeq.
2 Statutum quod mulier non poſſit contrahere ſine conſenſu duoꝝm pꝛopinquoꝝm an habeat locum in muliere donante cauſa moꝛtis.
13 Adultus curatoꝛem habẽs poteſt ſine curatoꝛe donare cauſa moꝛtis.
14 Teſtamentum non poteſt ſola voluntate teſtatoꝛis reuocari niſi faciat aliud eque ſolenne.
15 Pupillus ſine tutoꝛis authoꝛitate non donat cauſa moꝛtis.
16 Statuta in contractibus minoꝝm vel mulierũ exigentia certam ſolennitatez ſunt equiſſima z ipſis renunciari non poteſt etiam cum iuramento.
17 Statutum quod pꝛohibet mulierẽ nõ poſſe cõtrahere ſine cõſenſu pꝛopinquoꝝm non habet quin poſſint teſtari.
18 Teſtamentum z donatio cauſa moꝛtis poſſunt quandocunq; vſq; ad extremum vite exitum reuocari. z nu. 14.
Donatio cauſa moꝛtis reuocatur ſola penitentia. z. ſ. nu. 19.
20 Jus accreſcendi ita habet locum in donatione cauſa moꝛtis ſicut in vltimis voluntatibus.
21 Donatio cauſa moꝛtis reuocatur per alienationẽ volũtarie factam de re donata ſicut reuocatur legatum.
22 Mulier intra annum lectus non eſt capax donationis cauſa moꝛtis, ſicut non eſt capax habere ex vltima voluntate.
23 Cautio mutiana ita habet locũ i donatiõe cauſa moꝛtis ſicut in vltimis voluntatibus.
24 Actio competens pꝛo donatione cauſa moꝛtis, licet ſit ſtricti iuris tamen habetur inſtar bonefidei.
25 Falcidia detrahitur de donatione cã moꝛtis ſicut de legatis.
26 Donatio cã moꝛtis cõſeruatur per titulum ꝺ leg. p̃ſtan.
27 Florentis ex diſpoſitione ſtatuti nõ poteſt vẽdi nec donari res in eſtimo poſita: poterit tamen ei donari cauſa moꝛtis.
28 Patronus acceptãs donationem cauſa moꝛtis a liberto repellitur a contrata, ſicut quando acceptat legatum.
29 Hereditas directo in donatione cã moꝛtis relinqui nõ poteſt.
30 Intellectus ad. l. ſiarrogatoꝛ. ſ. de adoptio.
31 Statutum pꝛohibens minoꝛẽ teſtari an pꝛohibeat codicillari.
32 In correctoꝝ quando duo caſus reperiuntur equiparati a lege antiqua quicquid ſtatuitur p legem nouam corrigentem in vno, intelligatur etiam corrigere in alio.
33 Pꝛohibitus teſtari ratione etatis quod pꝛohibetur codicillari z donare cauſa moꝛtis.
34 Codicilli conditi coram tribus teſtib⁹ q̃ nõ valeãt lz ſtatutũ diſponat qõ teſtamentum poſſit fieri coram quinq; teſtibus.

Sciendũ. Iſta lex, ꝓpter breuitatẽ breuius ſummari nõ põt. ¶ Hoc. ex hoc ter. fm̃ Bar. hic pꝛobari illud q̃ dicit Bart. in l. j. ff. eod. † quod legata et fideicommiſſa equiparãtur in perſonis relinquentium. Tu poteſt dicere, q̃ in iſto tert. de legato verbũ nullũ ergo nõ vr̃ hic pbari iſta equiparatio. Quis verũ ſit q̃ iſta lex generaliter intelligat, vt pceda ̃t in legatis tũ de legato in tex. verbũ nullũ. ¶ Ultra Bar. not. ex iſto tert. duas regulas: vnã negatiuã z pꝛhibitiuã, aliã affirmatiuã z ſic permiſſiuã. Pꝛima regula eſt, † qõ q̃ nõ põt teſtari nõ põt etiã fideicommiſſum relinquere: ſicut q̃ nõ põt teſtari, nõ põt etiã codicillari l. diuus. ſ. pe. ff. de iure codi. alleg. hic in gl. ¶ Et ex hoc correlarie no. qõ cui nõ 3cedit qõ eſt pl⁹, non 3cedit etiã qõ eſt min⁹. ¶ Contra iſtã regulã facit q1 cui denegat qõ eſt plus nõ cenſet denegatũ q̃ ẽ min⁹ tex. eſt no. in. l. relegatoꝝ. ſ. pen. j. de interdi. vbi dicit tex. maioꝝibus pꝛhibitũ, minoꝝes petere nõ pꝛhibeꝛ. Ex illo tex. no. vbi Bar. q̃ cui eſt interdictũ maj⁹ officiũ põt accedere ad min⁹ p. l. cui pacto. in fi. ff. de feriis expoꝛ. Adidẽ facit tex. in. l. magiſtratib⁹. ff. de iur. om. iud.
3 Reſpõde † q̃ teſtm̃ large cõpꝛhẽdit ſub ſe qũlibet, et vltimã voluntatẽ tanq̃ quoddã genus aptitudine z potentia lz non ſemp actu cũ ſit volũtatis, noſtre iurta i ſniaz ꝺ eo qõ gs poſt mortẽ ſuã fieri voluerit. l. j. et ibi gl. ff. de teſtam. Et qõ appellatiõe teſtamẽti large cõpꝛhẽdat quelibet vltima volũtas. eſt gl. in verbo. pſonalis in. l. ij. C. cõia ꝺ leg. z ibi Bal. ad hoc valde no. vñ a quo remouer̃ gen⁹, remouer̃ q̃libet ei⁹ ſpeces. l. ſi q̃ eaz. ſ. interemptũ. j. de leg. iij. gl. in. l. j. ſ. ſi j. de ſuis z legi. q̃ ceſſat in cõtrariz. ¶ Itẽ no. ex hoc tex. regulam affirmatiuã.
4 † qõ cui licitũ ẽ teſtari, licitũ eſt etiã fideicõmiſſuz relinquere, rõ q1 affirmatiue cui 3cedit qõ eſt mai⁹ et potẽtius, intelligit etiã cõcedi qõ eſt min⁹. tex. eſt in. l. nec in ea. ſ. j. j. de adul. z tex. in. l. in ſuis. ad fin. ſ. ꝺ lib. z poſt. z in regula cui lz de regu. iur. in. vj. z q̃ in maioꝛi cõcedit, licitũ eſt etiã in minoꝛi. ꝺ tex. l. ca. p venerabilẽ. circa pꝛin. q filij ſint legi. ¶ Expeditis tertualib⁹, capio gl. vnicã q̃ diuide in quq; ptes. In pꝛia allegat tres 3col. ad tex. In ſcda ad declarationẽ ponit, q̃ pone ſi poſſint teſtari

testari. Jn tertia opp. z soluit. ī quarta ad ampliationē rei, ponit vnū dictū. Jn quinta z vltima remouet aliud Jrium. sosa ibi q aūt sint isti. tertia ibi ſ3 oppono. q3 ta ibi, trez eſ3. ata z vltia ē ibi, ſ3 l3 h̄ pariūcer. ¶ Jn tertia pte gl. Bart. alr soluit Jrīū in gl. formatū vt hic p eū. Circa q dicta Bar. aduerte in primis dū Bar ōr, q donatio cā mortis est vlti- 5 ma volūtas, pōdera, q Bart. vtil t ybo, est, importāte vltra té. nō aūt vtil ybo vr, vel hr, nā verbū est, importat essentiā, e sic subſtātiā z vitatē, A ū aliō est esse tale, aliud habeti p tali. primū importat vitatē, sm fictionē. l. mercis appellatiōe. z ibi gl. ī. de ver. sig. Bar. in l. ſi marit⁹. ſ. leg. 1. ī. de adul. Si 5 multi verbo est, q donatio causa mortis, sit vltima volūtas, vtil Bar. in d. l. tā his. ſ. j. ff. de dona. ¶ Ex hoc infert, q ſi 6 donatio cā mortis vere est vltima volūtas, ergo statuti lo quēs ō vltia volūtate cōphēdit donationē cā mortis. ex quo in statutis ꝓba debēt vere z ꝓprie intelligi. Cōtrariū i hoc vltimo tene, q statutū loquēs ō vltia volūtate nō cōphēd. t donationē cā mortis p illud qō no. decidit Bal. i l. hac ꝙsultiſ. C. q test. fa. poſ. vbi stāte statuto q volūt cōdere vltimaz voluntatē in secreto nō per manū tabellionis, illa scribāt, de inde ponāt in sacriſtia fratrū minoz in psentia vij. testiū, e habebīt publicata: alr nō decidit Bal. q talē statutū nō h3 locū in donatiōe cā mortis: eo q donatio cā mortis nō est mere vltima volūtas, iō ōr Bal. stabo turi cōi. Illā decisio, Bal. sequit ibi Ful. eā etiā sequit Alex. in l. ij. in prin. ſ. ō v. 7 obl. Cōfirmo decisionē Bal. t q2 in respiciētib⁹ ordinationē seu solēnitatē, donatio cā mortis eparat Jctib⁹, z nō vltime volūtati, vt j, statum dicā. Nec ob. q Bar. hic, z i d. l. tā is. dicat q donatio cā mortis est vltima volūtas p verbū est, q2 Bar. nō ōr simplr, ſ3 statim addit, q ēt sapit naturā Jctiū 8 bīverū est, t q ſi statutū disponeret q in testamētis duo testes sufficiār, multo magis sufficerēt i donatiōe cā mortis. ita t3 Bal. fin. z ibi Ang. Sal. C. de test. p. l. cū hic stat⁹. ſ. imi les. ſ. ō do. iter vi. z vx. ſ3 ñ eūdo p mēdicata suffragia, p isto vltio, tu adē tex. no. i l. marcell⁹. i pn. ī. de do. cā mor. vbi solēnitas remiſſa i vltima volūtate cēsēt ēt remiſſa i donatio 9 ne cā mortis, z ibi gl. clare no. ¶ Jtē inſpiciū Bart. ōr, q donatio cā mor. ēt sapit naturā Jctiū p gl. ord. i l. ij. i pnc. j. de dote pleg. q dicit, q donatio cā mor. magis accedit donationi inter viuos, z sic Jctus quā legato, z sic vltime volūtati. z illā gl. reputat singularē Bal. in l. Labeo. in pnic. ſ. de pac. Sīc ōr Bar. in d. l. tā is. ſ. j. q donatio cā mor. pl⁹ sapit de natura Jct⁹ quā vltime volūtatis. Jstā cōclusionem ꝓbiqz cōfirmat Bar. q2 donatio causa mortis dz fieri ta ſsente ſsenti. l. inter mortis. ī. de do. cā mor. sec⁹ in alia vltima volūtate q̄ pōt fieri absenti z ignoāti. l. cū pacer. ſ. sur do. ī. de leg. ij. gl. in l. inter vestē. ī. de aur. z arg. leg. Jtē in do 10 natione cā mortis requirunt traditio vel stipulatio. l. mortis cā donatio. z l. ſi mortis. ſ. ſi. ī. de do cā mor. z hodie ꝓdonatio cā mor. pacto nudo perficitur per l. ſi qs argētum. C. de dona. sicut z donatio iter viuos. gl. est ō hoc reputata singu. in l. cū pr̄. ſ. Mevio. z ibi Bar. j. de le. ij. quā gl. ōr nō ee alibi, Bal. in c. j. ad fi. de ſsir. vti. vel inutil. z in l. cū virū. C. de fideicō. ſ3 est alia gl. que idē dicit in l. ij. in gl. magna ppe fi. C. de iure do. z ista est magis cōis opinio, f3 Alex. z Are. hic cū cōtr. alleg. per Alex. ¶ Intelligo cōclusionē Bar. z gl. ordi. in d. l. ij. in prin. ī. de dote pleg. q̄ donatio causa mortis magis accedat contractui, quam vltime voluntati vt p cedat a principio quoad ꝓductionē in esse. z sic quoad modū reuōdi. z quoad ordinationē, tūc bene donatio cā mortis 11 mortis equiparat Jctibus. ꝓSed postq̄ est in esse ꝓducta ad efficactā z effectus censetur vltima volūtas. d. l. fin. C. de do. cā mor. z l. fi. C. de cod. ista est effectualiter doc. Bal. hic, quam ceteri omnes sequunt. z totus mundus t3. z no. idem Bal. in cōſi. ccxlviij. quinte partis. inci. an cecus possit causa mortis donare. ¶ Predicta communis cōclusio que h3 q̄ donatio cā mor. quando in esse producitur quoad solennitatē, z formā equiparetur contractibus, z nō vltime volūtati. tacit in practica ad vtilē, z solemnē q̄. quam intendo late 12 disputare. ꝓ Statutum per totā Italiā disponit, q̄ mulier nō possit Jhere nisi in contractu interueniat consensus duorū ꝓpinquorū. predicta communis conclusio quam totus mundus obseruat facit q̄ etiā non poterit donare cā mortis. cum ad ſsi ordinationē, z sic ad solennitatem equiparet Jctib⁹, z statutū in cōtractibus, mulierū requirit cōsensum duorū ꝓpinquorū. z ita in specie cōſuluit Pet. de anc. in cō a ſil. ccclxxj. incī. Vbiū in hac questiōe facit mixtura donatiōis, q̄ refert, z sequit Alex. hic, Idem tenent Alexan. et Are. in l. ij. in prin. ī. de verb. obl. vbi reprehendunt Lud. ibi, in hoc teneatem cōtrariū. m: eo q2 Lud. tenet Jōem do ctri. Bal. quā proxime retuli, q imo donatio cā mortis quo ad ꝓductionē in esse, z sic quo ad solennitates nō equiparetur contractibus, vt omnes volunt, sed vltime voluntati z male. z eum etiā reprobat Alex. hic. ¶ Adde vltra eos, q idem not. consuluit Abb. in consi. cxlvij. quod est in ij. vol. xl. z incip. factū in effectu sic ꝓponit. vbi no. cōſulunt q̄s statū Senēse disponēs q̄s nulla mulier possit facere aliquē cōtractū vel obligare se in ꝓtiudiciū dotium suarum sine consensu mariti, q̄ etiam nō poterit facere donationē cā mortis, vt ibi per eum. ¶ Licet omnes ita teneant, ego teneo cōtrariū. et cōtrariū cōſulerē, z iudicarem. Moueor multipli 13 ci fundamento z primo, q̄ nā in Jctu adulti habēt curatorē requirit authoritas, z sic adultus habēs curatorē, cū equipareť pupillo, phibeť p legē Jhere nisi interueniat authoritas curatoris, z sic requirit illa solēnitas. l. ſi curatorē habens. C. de in. inte. resti. mino. z tū pōt donare cā mortis sine authoritate curatoris, z sine illa solēnitate. ergo opi. doct. ꝓme relata cōrruit. Assumptū ꝓbo sic, q adult⁹ habēs curatorē possit sine ei⁹ authoritate donare causa mortis. q2 pt facere testū, qō est fort⁹, nec ibi regrit authoritas curatoris. tex. est in l. aurelio. ſ. Lai⁹ Scius. ſ. de lib. le. Bal. z doc. in l. j. ſ. fuit q̄ſtū. ī. ad treb. Bal. z alīi in l. ſi ff. C. q testa. fac. poſ. Rō est: q2 qñ adult⁹ facit testū nō pōt causari lesio, ex quo pōt illud ad libitū reuocare, z iō nec sibi nec eius here di dat in integrū restitutio. Jsta ratio militat in donatione 14 causa mortis. imo fort⁹, q2 testamentū nō pōt sola volūtate testōris reuocari nisi faciat aliud eque solēne. tex. est melior de iure, in ſ. ex eo ēt solo. isti. ex qb. cau. test. infr. Bar. i l. ſi iure. ī. de le. ij. z tū donatio cā mortis ex sola penitentia dōātis reuocat p l. nō ois. i pn. ff. ſ. ſi cer. pe. z ita in terminis, q adult⁹ hūs curatorē possit donare cā mor. sine aliqua authoritate curatoris. t3 Bal. i l. j. in pn. ſ. de tute. z ra. dis. Bal. z Alexan. expresse in d. l. ſi curatorē habēs. C. de in. inte. resti. mi. Quis Jrius, z male sub dubio forte teneat. idē Bal. i c. j. ff. ītē sacra. de pa. iur. fir. quā maduertenter sequit Alex. ā. sibi Jrius hic in fi. Sicut ergo adult⁹ habēs curatorē phibet Jhere sine solēnitate curatoris, z tū pōt donare cā mortis: q2 eā pōt ad libitū reuocare. ita dicimus in proposito q mulier que p statutū phibet Jhere per hoc nō intelligat phibita donare cā mortis, ex quo non est sibi ꝓiudicialis sicut Jct⁹ q sunt irrenocabiles. vt stati dicā, z p ſ vr mihi, qō corruāt fundamēta tenētiū Jrii. ¶ Et si tu subtilis diceres Jstā opi. quā teneo fortit strigere, q l3 adult⁹ possit dona 15 re cā mortis sine authoritate curatoris, z tū pupill⁹ pp imbecillitatē intellect⁹ nō pōt ēt donare cā mortis. tex. est q reputat ad hoc fm. i l. ij. in prin. ff. de tut. z rat. dis. tacit. l. discretis. z ibi Alex. in j. no. C. q test. fa. poſ. Nō sic, si pupill⁹, q nō pōt Jhere sine authoritate tutoris nō pōt ēt donare causa mortis, z pp imbecillitatē intellect⁹: ergo idē dicendū est in muliere phibita Jhere ex forma statuti sine certa solennitate. qō propter imbecillitatē intellectus prohibeat etiā donare cā mortis, probo assumptū ex eo qō in proposito huius statuti egregie ōr Bal. in l. ij. in ij. q. C. de resci. ven. vbi ōr 16 Bal. qō i mulieres, z minores facile subducūt, ideo essima sunt statuta q̄ in Jctib⁹ minoz, vel mulierū exigūt consensum ꝓpinquorū, quibus statutis etiā cū iuro renuntiari nō pōt, vt ibi egregie per eum. Similiter idē Bal. in c. ij. de ꝓba. dicit, q talia statuta habēt in se rōnem naturalem: quia a mulieres, z minores sunt subiecti multis deceptionib⁹ ꝓpter cōſilium tenuitatis. idē. facit bene tex. in l. cuius bonis. circa prin. ſ. de cura. fur. z in l. imperialis. in prin. C. de nupt. qua ergo ratione pupillus, qui nō pōt cōtrahere sine cōſensu tutoris non pōt etiā donare cā mortis ꝓpter imbecillitatē, z lubricū etatis, eadē rōne dicēdū est in muliere ꝓhibita Jhere ꝓ statutū q etiā nō possit donare cā mortis. Cōfirmat, q2 si statuētes fuissent interrogati de donatiōe cā mortis, vtiſimiliter idē statuissent, ergo dz haberi ꝓ statuto, z expresso. p gl. in l. tale pactum. ſ. fi. ī. de pac. cū cōtr. quas ibi dedi. ¶ Jsta videbantur facere ꝑ opi. quā ego teneo ꝑ communem. sed istis fundamētis facile respōdet ex his q̄ nunc subiecto. ¶ Secūdo pro opi. mea z tra cōmunē moueor alio 17 bono fundamēto: q2 statutū ꝓhibens mulierem nō posse Jhere sine cōſensu ꝓpinquorū non prohibet quin possit testari. l. verba cōtrahentes. ī. de verbo. signi. z vt dicit gl. hic oēs possunt testari qui nō reperiuntur expresse phibiti, sed mulier nō est phibita testari, nec de iure cōi nec ꝓ statu tuz: ergo posset testari, tūc z sic mulier potest testari sine solēnitate dicti statuti, ergo fort⁹ pōt donare cā mortis sine solēnitate illi⁹ statuti: q2 cui cōceditur q̄s est maius, intelligit etiam concedi quod est minus, vt hoc tex. vbi diri in vltimo

a ¶ In cōſ. eccl xſ. Adō tu, q est in ſ. eccxciij. licet qdā mod. pus. ꝑ dicāt se illud cōſilium Petrinō inuenire, l3 ei⁹ decisionē sequanē, q qua facit q̄s ōr Bal. i c. ſ. in ſfic. quid si vasalli. ō phi. feu. ali. per Feder. z refert Mari. Soci. in ſ. extix. in ỹ. nec obstat. q vbi si alicui ꝓcedit q possit donare, non tamen poterit donare causa mortis.

nota. statutū ergo phibēs mulierē ȝhere sine ꝓsentia duorū ꝓpinquorū, ideo sic phibuit: qz contractus sunt magis ꝓiudiciales cū sint irreuocabiles. l. sicut. C. de act. z obl.

18 l. in cōmodato. §. sicut. ȝ. commo. † Sz testū, z donatio causa mor. pñt qñcūqz vsqz ad extremū vite exitū reuocari. l. cū hic stat⁹. §. oratio. ȝ. de don. inter vi. z vxo. c. cū marthe. ôce le. mis. ꝓsertiz donatio cā mortis q̄ reuocat sola penitētia, vt dixi. ¶ Tertio moueor, sicut adult⁹, q̄ pōt testari, qs est pl⁹ sine authoritate curatoris, ita ēt donat cā mortis, vt dictū est: eodē mō mulier q̄ pōt testari (qs est plus) dz posse donare cā mortis sine solēnitate illius statuti, q̄uis vterqz ꝓhibeat ȝhere, vn⁹ de iure cōi, alt⁹ ꝓo ex solēnitate statuti. Sz pupill⁹ nō pōt testari. l. qua etate. §. ō test. Ita nec donare cā mor. ergo ibi apparet qs maio z ibecillitas itellect⁹ iudicat in pupillo cū nō possit testari, vt dixi pp defectū itellect⁹, quāi muliere q̄ bñ testari pt: ergo nō est tāt⁹ defect⁹ intellectus: ergo cessant argumēta q̄ feci in ȝriū ō pupillo. z ita teneo ȝ cōem. z si casus ꝙngeret vt pluries dixi ita ꝙsuleré,

19 z iudicarē, z nō habes alicubi articlm ita discussum. ¶ † Dixi ſcdo q̄ donatio cā mor. quoad effect⁹ egparat vltimis volūtatib⁹ p tex. l. l. fi. C. de don. cā mor. Istō ꝙfirmat ex multis. Mā sicut i legatis, z fideicōmissis dñiū trāsit ipso iure a morte testōris absqz alia traditiōe, l. a Titio. i fi. ff. de fur. l. si tibi hō. §. cū seru⁹. f. e. Idē est in donatiōe cā mor. in qua nō regrit aliqua traditio. l. j. in fi. cū l. seq. iūcta gl. ſ. de publicia. et tex. l. l. si mortis cā donatio. I vbo vēdicare. z ibi gl. exꝑssa §.

20 de do. cā mor. q̄ multis cōcor. hic adducris p Alex. ¶ † Secūdo in donatiōe cā mor. hz locū ius accrescēdi, ꝓout i vltimis volūtatib⁹. l vni. §. fi. z ibi Bar. z alij no. C. de cad. tol. Bar. i l. re ꝙiūcti. ad fi. vbi dicit §. ō le. iij. q̄uis sec⁹ sit i ȝcti

21 bus. l. si mihi z Titio, vbi Bar. z alij. ff. ō ꝙ obl. ¶ † Tertio sicut p alienationē volūtariā factā a testōre ōlegato revocatur legatū, l. rē legatā. §. de adi. leg. l. fideicōmissa. §. si rē. §. de leg. iij. ita ēt revocat donatio cā mor. Dictū est solē. Dy. i l. stichū q me⁹ erit. §. e. z Bal. ibi reputat eē aureū, ibi plene di

22 cēt ō hoc. ¶ † Quarto sicut mulier nubēs intra annū luct⁹ nō pōt a marito capere i vltima volūtate: ita nec p donatiōnē cā mor. lz sec⁹ p̄dō. inter vinos. l. j. cū gl. in verbo donationē. z ibi Bal. ad hoc pōderat. C. si mulier scōo nup. Sic le in l.

23 cū hi. in pñn. §. de trāsa. ¶ † Quinto in ȝcti⁹ nō hz locum cautio mutiana vt hr̄ in l. j. C. de pac. z in l. fine apud acta. C. de trāsa. ſ. bñ i vltimis volūtatib⁹. l. mutiane. §. de cōdi. z de mō. eodē mō hz locū in donatiōe cā mortis. tert. est de hoc valde fing. in §. que ỽo nūc sequit. versi. ꝑfate. in auc. de nup. ita etiā not. tz Bal. i auc. cui relictū. C. de indi. vi. tol. in viij.

24 no. p illā tex. ¶ † Sexto sicut actio cōpetens ex testō, lz sit stricti iuris, tñ hz naturā bonefidei z iō fruct⁹ in alia accessoria venūt a tpe mortis, sicut in alijs actionib⁹ bonefidei. ita actio cōpetēs ꝓo donatiōe cā mor. lz sit stricti iuris, tñ hz naturā bone fidei. l. seia. §. bonefidei. z ibi gl. no. in ỽbo ꝙstituto. §. de dona. cā mor. ¶ † Septimo sicut de legatis detrahitur falcidia ita ēt de donatiōe cā mor. tex. est i l. si mortis.

26 C. ad l. fal. z in l. cū pr. §. eorū. §. de leg. ij. ¶ † Octauo sicut ruꝓto testō p ȝta. cōseruantur legata relicta cōiūctis psonis p titulū ff. de leg. pstā. ita ꝙseruantur donationes cā mor.

27 tis. l. iij. in pñn. z ibi Bar. §. de leg. pstā. ¶ † Nono z hic attēde, si statutū disponat, q̄ forēsi nō possint vēdi vl donari res existētes in estimo cōis, tñ bñ poterit donari cā mortis: qz iste casus est omissus a statuto. ita singlr determinat Bald. nec alibi legi in c. qz Bul. ad fi. de ind. vbi reputat bñ no. z ōt qs sepe de facto ꝓngit, nō reperio vt dixi ab aliquo tactū. ¶ Dubito, q̄ hic tractat de donatiōe cā mortis facienda, z sic put in esse deducit, z tūc equiparatur ȝctibus, vt dixi in membro precedēti. Scōo qr eadē rō statuti quare res existēs in estimo cōmuni nō possit vēdi vel donari forēsi, est qz forēsis nō sustinet onera ciuitatis. eadē rō militat in donatiōe cā mortis. no. qz passus est non⁹ z egeret lata ydagine.

28 ¶ † Decimo sicut patron⁹ acceptās legatū repellit a ȝtabulādo testm liberti. l. ij. C. de bo. pos. ȝtab. ita acceptās donatiōnē cā mortis. l. si ỽo. §. si seruo. z §. fz z si mortis. ff. ō bo.

29 lib. ¶ † Undecimo sicut i codicillis nō ꝓt directo relinq hereditas, ita nec in donatiōe cā mortis. l. lz inter ꝓuatos. et ibi Bar. z alij ad hoc no. ibi alicū plene dixi. C. de test. Plu

30 ra alia poteris studio tuo cumulare. ¶ † Extra gl. Bar. format duas opp. z duas qō. Adde circa ij. opp. d. l. si arrogator. qō pl⁹ni⁹ pt rūderi, z melⁱ⁹ quā faciat Bar. q̄ ideo ibi in illa quarta parte arrogator nō pt ipponere granamē fideicō missi: eo qr illa quarta nō debeт ipuberi ex dispositiōe hōis ſz legis. vū quē nō honore grauare nō possum. l. ab eo. C. de fideic. istā rōnē ꝓprie assignat ibi tex. ſz substitutio pupillaris est merū cōmodū impuberis. l. patris z filij. §. de vulg. ꝛ pup. gl. in l. ex tribus. C. de inoff. test. Sz fideic. est on⁹ z gra-

31 namē. l. cohērdi. §. cū filie. ȝ. de vul. z pup. ¶ † Querit Bar. an statutū ꝓhibēs minorē ex. annis testari inter igat ēt p. hibere, ne possit codicillari, determinat q̄ sic, z cū Bar. trāt eūt Bal. flo. z ceteri mod. hic excepto Raph. cu. cū alijs adductis p Alex. quos q̄ te videas. Sūm ergo tz Raph. ō pallā qua gb⁹ rñdet Alex. z Are. hic videas q̄ te. Sūm ēt tz Bal. in l. fi. C. de test. qr istud statutū est stricti iuris z ius cōe, ergo est strictissime interpretādū. ¶ Tu aduerte q̄ iura q̄ allegat Bar. loquuntur in materia exhoꝛbitāri vel imitatoria, ſz q. Bar. ꝓprie est in correctoriis in statuto corrigente

32 ius cōe. z ꝓpterea defendēdo Bar. dic† q̄ ēt in correctoriis q̄ duo casus reperiūtur egparari a l. antiqua qcd statuntur pl. nouā corrigēte i vno. intelligit etiā corrigere i alio, ita in correctoriis tz Bar. in auc. sed cū testōr. C. ad l. fal. idē Bar. i l. Marcell⁹. i pn. ad Tre. Ang. de are. ſ. fi. mitt. gb. manu. nō licet. per gl. ibi, in verbo impleuerit. z hoc bene nota ꝓ ampliatione regule quā tradit gl. in d. l. quod ỽo cōtra. ȝ. de legi. est verū q̄ circa hoc multū insistit Are. hic, et

33 idē Are. in rub. j. de acqui. pos. ¶ † Itez ꝓo decisiōe Bar. bene facit, qr vbicūqz rōne etatis ꝓhibet aliqs testari, phibetur ēt nō solū codicillari etiā donare cā mortis, vt est tert. not. in l. j. in pñn. in ver. nā sicut. ȝ. de tutel. z rō. distra. z in l. discretis. C. q testā. fac. pos. z dixi pleni⁹ ȝ. in illo articulo, nūquid statutū ꝓhibēs mulierē ȝhere sine certa solēnitate, ꝓ

34 hibeat ēt donare cā mortis, ibi plene ista retuli. ¶ † Secūo q̄rit Bar. si statutū disponat, q̄ valeat testm cū q̄qz testibus, nunqd valebunt codicilli cum tribus testib⁹? determinat qs nō, z bene. z ceteri cū eo tenent cū concordan. alleg. p Alex. Sed aduerte dñ Bar. allegat ꝓo hoc not. in l. illud. C. de sac. sanc. eccl. Certe illud quod ibi tenet gl. no. in verbo, cās, facit in ȝrium, ſz Bar. post Per. de bella per. eā repehendit ex no. do. que bene facit ꝓo no. decisione Bart. hic.

Lex iij.

1 Dictio quisquis, idest si aliquis.
2 Dictio quisqs, iūcta verbo futuri temporis facit ꝙditionē.
3 Legata facta sub aliqua ex cōditionibus, de quibus in text. quod non dicantur conditionalia.
Legata conditionalia non transmittuntur ad heredes si legatarius ante euentum conditionis moriatur.
4 Legata vt debeantur tam ex testamento, quam ab intestato requiritur aditio hereditatis.
5 Expressio conditionum que de necessitate insunt operatur quod habeant figuram conditionum verbalem, non quoad vim z effectum. j. in nu. 34. z 40. cum seq.
6 Mandatum pape per quod mandatur conferri beneficius alicui si est idoneus, non est conditionale.
7 Cōditio aliquādo nō importat cōditionē, ſz admonitionem.
8 Expressio eius quod ex dispositione l. ad effectū alicuius actus necessario requirit, si fit in viz ꝙditiōis, nihil operat.
9 Cōditio iuris plata ab hoīe intelligit ſz dispositionē iuris.
10 Cōditio iuris exꝑssa ab hoīe ñ ỽo cōditio hominis ſz iuris.
11 Statutū dispōēs id qs ius commune, dicit ius commune.
12 Dispositio hominis facit cessare dispositionē iuris specialem z extraordinariam: alias non.
Cōditio iuris nō ipedit trāsmissionē, ſz hoīs sic, vt ſ. nu. 10.
13 Expressio eorum que tacite insunt q̄ nūl operentur. et j. nu. 43. z seq. vbi late quando possint operari. z nu. 88.
14 Si aliquis recipiatur in canonicum hoc acto expresse ꝛ ibi cōferatur prima prēbēda vacatura, hoc non est simonia. Stāte statuto q̄ positionib⁹ clare rñdeatur nō pōt rñdens adīcere conditionē q̄ tacite ex cōsecuris subintelligatur.
15 Intellectus ad l. in conditionibus. ij. j. de condi. z demonst. Testator si instituit plures hr̄des z reliquit legatū ab vno eorū, si hr̄s erit, illo nō adente legatū debetur a coherede.
16 Portio coheredis repudiantis accrescit coheredi cum onere suo virtute tacite repetitionis.
17 Hereditas si non potest adiri ex testamento ꝓpter errores testōris circa psonā instituti, quomodo tūc legata debeant.
18 Legatum nominatim relictū ab vno herede quando dicat.
19 Legata relicta a primo herede quando censeantur repetita a secundo, z sic a substituto vulgari.
20 Primus dicatur respectu secundi.
21 Aduersatiua ſz, an ꝺbeat aduersari his q̄ sūt einsdē gñis.
22 Substitutiō nō est locus quādiu primus hr̄s pōt adire.
23 Jus accrescēdi procedit ex legis dispositione non ex dispositione testatoris directa.
24 Legata in terminis huius §. non redduntur conditionalia quando debentur ex titulo, si quis omissa causa testa.

Conseruatio

25 Cõseruatio legatorum que fit per aut. ex causa, fit ex legis dispositione nõ testatoris.
26 Testator psumit velle illud, qõ lex ordinat, & cogitare, q lex disponit, psertim i fideicõmissis intellige qiecturatiue. nu. 28.
27 Coniecturatã mentem testatoris q sequantur in fideicommissis & legatis.
29 Clau. ista qsquis mihi heres erit presset talia legata, apposita in testamento non habet vim clausule codicillaris, vt per hoc intelligantur grauari venientes ab intestato.
30 Legata facta in terminis hui⁹ l. quisquis mihi heres erit, pfert talia legata qõ dicantur conditionalia & non trasmittantur si in testamento est apposita clausula codicillaris.
31 Clausula codicillaris apposita in testamento, an operetur quod sint due dispositiones, an vero vna. & nu. 32.
33 Repetitio quod intelligatur facta cum qualitatibus suis.
34 Dictio si, apposita actui cui inest de necessitate exponitur pro quia, & quando ponatur pro quando.
35 Testator q possit facere q cõditiones in terminis huius l. sint mere conditiones & suspẽdant ac impediant transmissionem. Testator põt facere quod conditio non habeatur pro impleta etiam quando non stat per debentem implere.
Testator potest facere quod legatum alias trãsmissibile nõ transmittatur.
36 Testator quando dicatur velle quod conditiones, de quibus hic in tex. sint mere conditiones.
37 Clausula sub ista conditione non reddat actum conditionalem qui sui natura non erat conditionalis, fallit nisi sequatur dictio si. nu. 39.
38 Verba debẽt intelligi, vt nõ sint superflua, ſz aliqd operent.
41 Forma quando est precisa ad vnguem debet obseruari, & nõ potest impleri per equipollens.
42 Vltima forme dicitur quod apponitur contra substantiã ipsius actus: secus si opponeretur contra exequutionem.
44 Expressio eorũ q tacite insunt, si fiat per modum dispositionis nõ pt operari dãnũ & grauamẽ, ſz fauorẽ, & cõmodũ sic.
45 Clausula generalis non refertur ad specificata.
46 Expressio tacita venit ex presumpta mente defuncti, an aliquid operetur, ponderatur Bar. contrarius.
47 Solutio noua ad d. l. fi. C. de instit. & substi.
48 Dispensationes contra ius sunt valde odiose.
49 Sententia capitalis extincta, an & quando dicatur etiam extincta publicatio bonorum.
50 Expressio relatiua eius quod tacite inest nihil operatur, secus in dispositiua.
51 Arbiter si in condemnatione apposuit terminum legalem adsolvendũ sub pena, talis terminus dicitur terminus arbitri & non legis, & eo elapso mora non potest purgari.
52 Societate ꝺcta inter aliquos quod si aliqua iusta hereditas obueniret alicui eorũ q debeat ceteris cõicari, qõ si vni obueniat hereditas ex testamento, in quam omnino successurus fuisset ab intestato hec etiam communicabitur.
53 Heres legitimus si instituatur in testamento heres, quod dicitur testamentarius & non legitimus.
54 Conditio debet impleri in forma specifica.

Hec verba. Expressio ꝺditionis p eum modum, per quẽ ex necessitate tacite inest, nihil operat. h. d. ſz Bar. Ego aũt temmo sic. Conditio appposita legato q de iure tacite inerat, nõ reddit legatum ꝺditionale. h. d. ¶ † In text. ibi, qsqs mihi ex suprascriptis hr̃s erit, intelligit, i. si aliqs. tex. est ad l. fa. i. l. q liberis. in fi. pn. & ibi Bar. & alii nor. ſ. de vul. & pup. facit nõ, q † distributiuũ, qsqs, iucrũ vbo futuri tpis erit, facit cõditionẽ. l. stichũ q me⁹ erit. ī eo. tñ q tacite inest a lege, nõ reddit legatũ ꝺditionale. ¶ No. primo ex hoc tex. † q legata facta sub aliqua ex trib⁹ ꝺditionib⁹ positis in ter. nõ reddũt ꝺditionalia, vt impediat trãsmissio. cũ legata ꝺditionalia nõ trãsmittant ad hr̃des, si legatarius moriat ante euentũ cõditiõis. l. vnica. ſ. finaũt aliquid sua conditiõe. C. de ca. tol. rõ est, put ẽt volunt gl. nostra: q etiã si nõ fuissent expresse a testõre, inerãt tacite a lege: nõ rõnis est, q legata & fideicõmissa nõ debeantur nisi adfit caput testamenti: nec sic nisi sit hr̃s. ſ. ante hr̃dis. Instit. de leg. † nec sufficit, q aliqs sit heres, nisi etiã adeat hereditatẽ. l. si nemo. ſ. de test. tutel. per quam aditionẽ quasi ꝺhitur cũ creditoribus & legatariis, & sic hoc mõ heres eis obligat. l. apud Julia. ſ. fin. ff. ex qb. cau. in pos. ea. ſ. si hr̃s. Instit. de obl. q ex quasi ꝺctu. & iste pcedit nõ solũ cõdito testõ, ſz ẽt qñ legata & fideicommissa essent relicta per vementes ab intestato ad hoc, vt debeantur, est necesse, q ab intestato adeat hereditas p illos qui ab intestato successuri sunt. gl. est valde no. in l. q filiꝰ. ſ. j. in verbo liber ex codicillis. ſ. de here. instit. quã gl. ad b repu. sing. Bal. in aut. ex cã. Ix. op. C. de lib. pte. & est tex. l. ij. & ibi Bar. ad hoc not. j. de fideic. lib. † Expssio ergo istarũ cõditionũ, que de necessitate insunt, facit vt habeãt figurã conditionũ quoad verba, sed nõ quoad vim, & effectũ. Ita dicit tex. not. in l. cornelius. ad fi. ſ. de hered. instit. † ficut qñ papa mandat cõferri beneficiũ alicui, si est idoneus, tale mãdatũ nõ est cõditionale per cle. j. de concess. pb. Ab. i c. j. ad fi. de postul. pla. & late Ab. in c. fi. de ꝑsum. in c. j. & in c. de cetero. de re iudi. ponunt etiã Cano. in cle. j. de offi. deleg. † Sicut aliquãdo cõditio nõ solũ importat cõditionem, sed admonitionẽ quandã. tex. est no. in l. muto. ſ. sub cõditione. ſ. de tute. late Bar. in l. j. ſ. de cõdi. & demon. ¶ † Scõo no. ex hoc text. bona regulã, qõ qñ ex dispositione legis ad alicuius actus effectum aliquid requiritur de necessitate expressio eius in vim cõditionis facta nihil operat, & presumit facta eo modo, quo necessario regritur a iure, ſz alias vba de sui natura possent alis importare, nã possent ipportare, vt faciãt merã ꝺditionẽ si testõr ista vellet, vt est solẽ. tex. in l. in cõditionib⁹. ſ. j. ſ. de cõdi. & demõ. sup quo tex. Bar. j. multũ insistit. itẽ vba q qs quis mihi ex suprascriptis, pũt ꝓficari etiam in substituto ipsi heredi. l. q liberis. ſ. hec vba. ſ. de vul. & pup. Et rõ est: q ista est cõditio iuris, vnde † prolata ab homine intelligitur fm dispositionem iuris. c. quero. ſ. inter locatorẽ. ſ. io. & l. q dã cũ filiũ. j. de vb. obl. ¶ † Tertio no. ex hoc tex. q qñ conditio iuris exprimit ab hoie nõ dr cõditio hominis, ſz iuris. & ideo nõ impedit trãsmissionẽ. Sic statutum disponẽs id, quod ius cõe, nõ dicitur esse statutũ, sed ius cõe, vt est gl. in c. i. in vbo, & ibi sint. de cõsti. i vj. Bar. & alii in l. j. i pn. j. ad l. fal. & est tex. in c. pastoralis. de fide instr. & in c. ex parte. vltimo. & ibi Ant. ad hoc no. de vb. sig. Nec ob. si diceretur, q dispositio hominis facit † cessare dispositionẽ legis. l. fi. C. de pact. conuen. Respondetur, qõ facit cessare dispositionem iuris specialis vel extraordinariã, alias non, fm Bar. ibi, & in l. et habet. ſ. cũ quis. j. de ꝑca. Cy. & alii in l. ij. C. de iure emphyt.

¶ † Quarto no. q cõditio iuris nõ impedit trãsmissionẽ. ſz bene cõditio testõris, & sic hominis. ita vbi ex hoc text. iuncta gl. ratio diuersitatis est fm fm Bald. hic: q impedire trãsmissionẽ, est impedire iudiciũ testatoris. vnde nõ dr impediri p legẽ, ſz bene põt impediri facto testõris. & ista sunt verba tex. in simili. in l. si in testamẽto ſ. si qs omis. cã testa. vnde lex noluit impedire nisi appareat de volũtate testõris. ¶ Quinto & vltimo no. ꝛlaz ad quã tota die allegat ista lex qõ † expressio eorũ, q tacite insunt nihil operat. ad idẽ, text. in l. nõ recte. C. de fideiuss. alle. in gl. & tex. in l. verba hec. ſ. de condi. instit. ¶ † Adde pro ampliatione qõ etiam in spiritualibus exprimere illud qõ tacite inest nõ est simoniace: puta si quis recipiatur in canonicũ hoc acto expresse q sibi cõferat prima prebenda vacatura. gl. est in c. ad audientiã. el ij. in gl. iij. de rescrip. & ibi Abb. card. & Imo. gl. in ca. relatũ. in gl. j. de pbẽ. gl. in c. cum M. ferrariensis. in verbo, percipere nt. & ibi Anto. de But. de consti. gl. in c. olim. j. in gl. ij. & ibi Abb. de resti. spo. gl. in c. significasti. de elec. gl. & Archi. viij. q. iij. in summa. ¶ † Querre cũ ad istam regulam tex. quod si statutum velit clare respõderi positionibus nõ põt adiici conditio que tacite ex coniecturis etiã subintelligitur. ita notat Bal. in c. qr propter. de elect. ¶ Expeditis textua. vt sequar ordinem Bar. Bart. format opp. satis leuem, vt per eum. ¶ Capio gl. ij. in verbo Seius. in gl. ij. in fi. in quantum Bar. contra so. gl. datam ad l. si Titio. ſ. fi. in ea allegatam opponit d. l. in conditionibus. ſ. j. ſ. de conditi. & demõ. & respondet inferendo no. vt hic p eũ. Ex dictis Bart. circa d. l. in conditionibus. ſ. j. habes elicere sex conclusiones pncipales. ¶ † Prima cõclusio est, q quãdo testator instituit duos, vel plures heredes, & legatum relinquit ab vno eorũ si heres erit, illo nõ adeũte legatũ debebit a coherede: quia portio coheredis repudiãtis sibi accrescit cũ onere suo virtute tacite repetitiõis. l. si Titio, & Mevio. ſ. iul. ſ. tit. j. habetur in l. ſz imperator. in prin. ſ. eo. licet non ex voluntate testatoris, ſz ex dispositione legis. ¶ In ista prima conclusione Bar. vr male dicere, q qñ testator instituit duos vel plures heredes, puta Titiũ, & Seiũ, & Seium tantũ grauauit onere legati, certe eo repudiãte cohr̃s, cui accrescit illa portio, nõ tenetur ad illud legatũ, & sic ꝺ directo ꝺ Bar. ex quo tale legatũ erat iniunctũ innominatim Seio per nomen ꝓpriũ: ergo nõ potest deberi ab alio coherede cui portio grauata accrescit. tex. est in l. Celsus. ſ. qõ alicui. & ſ. fi. ſ. ꝺ le. n. & ita declarat ipsemet Bar. in l. Titio & Mevio. ſ. fi. & l. cũ pater. ſ. cũ estimaret. j. de leg ij. & in l. que conditio. j. de condi. & demon. & sic Bart. videtur in hoc male dicere. Confir-

mo p illud qō tz Bar.in l.eam quā.circa fi.C.de fideicō. vbi
17 tenet,q in casu illius l.quando hereditas †non potest adiri
ex testō ꝓpter errorē testatoris circa psonā instituti, nunquid legata debeātur a coheredibus,distinguit:aut sunt relicta simpliciter,z transeūt ad coheredes cū onere,aut sunt relicta nominatim ab instituto,in cuius persona est erratū, z tūc nō transeūt ad coheredes. Defendēdo Bart.aduerte,
18 †qō legatū dicitur esse relictū nominatim ab vno hēde,qū relinquit sub eius nomine ꝓprio:alias nō dicit nominatim fm gl.z firmius Bar.in d.l.Celsus.§.qō alicui⁹. vñ dico,qō Bar.nō loquit qñ nomine ꝓprio illius heredis est ab eo relictū legatū:qz si isto mō loqueref,male diceret,vnde intelligo Bar.quādo legatū est relictū ab vno ex heredibus,sed nō expresso noīe,ꝓprio illi⁹.z explificio Bar.duplr. Primo quādo sunt duo heredes,z ab vno tantum legauit,vt dicit Bar.fz nō nominatim,i.expresso noīe,ꝓprio, puta (vt dixi) quos hēdes instituit,vnū in dodrāte,alīū in quadrāte.z dixit qsqs mihi in dodrāte hēs fuerit,z hereditatē adierit, dānas esto dare tali cētū:tūc legatū est relictū ab vno solo, fz nō nominatim,hoc est nō noīe ꝓprio,z tunc bene ꝑcedat, qō ōt Bar.Sco pōt explificari in casu d.l.in conditionibus.§.j.intelligēdo,put est veritas,z statim dicā,q ibi primus z secundus nō sunt ꝓpria nomina fz appellativa respectu ordinis scripture. ibi,ergo ē legatū, si prio erit hēs det legatū:tūc nō est sub noīe ꝓprio,fz sub appellatiuo.ita saluo Bar.alia filia exēpla poteris p te cogitare. Sco pō
19 dera subtilr Bar.† velle q si testō instituit vnū hēdē a quo legata relict sub cōditione,si hereditatē adibit vel si heres erit,z illi heredi substituit vulgariter,quo casu vulgariter substitut⁹ succedit ex expssa dispositiōe testōris.l.ij.§.si duo. j.de bo.pos.fm tab. z legata relicta pmo herede censentur repetita a scō,z sic a substituto vulgari.l.fz imperator.j.e. tūc illa legata erūt ꝙditionalia:z sic nō trāsmittetur:qz tūc ad validitatē nō est necesse q adeat p pmū ex testō,z sic cōditio expressa nō inerat de necessitate,ex quo legata poterunt deberi a substituto veniēte ex expressa dispositiōe testōris. ita vult Bar.si bñ ei⁹ ꝓba libres.z ista est bona limitatio ad reg.hui⁹ tex.si est vera. Sz aduerte,qz ista cōclusio vī eē contra text. in d.l.in cōditionib⁹.§.j.in prin. in verbo si primus heres.vbi legatū factū,si prim⁹ aderit hereditatē.ergo ibi habebat substitutū vulgarē,q est scōs,cui⁹ respectu dici
20 tur prim⁹.†nā pm⁹ ōr respectu scōi.l.si a primo.§.de lib. et posthu.z tz eēnt instituōes,dicūt primo gradu,z nō primus z secūdus.l.ij.§.deferī.j.de bo.pos.fz tab. erat ergo ibi substitut⁹ vulgaris,z tñ tex.ille expresse decidit,q legatum ita factū nō est cōditionale:ergo de directo z Bar.nec est verū illud,qō ibi ōt gl.fm aliquos.q pm⁹ eēt ꝓprīū nomē, qz nihil est.probo inexitabiliter pp ver.fz z si fic leget.in eadez l.vbi tex.aduersative veniens ponit alīū casum,qñ testōr dixit,si primus heres nō erit scōs dānas esto,ꝛc.z sic primus dicit respectu primi grad⁹:scōs respectu secūdi,qñ est sub-
21 stitut⁹:†nā illa aduersativa fz, dz aduersari his, que sunt eiusdē generis,vt p Bar.in l.si mariti.§.fi.p gl.ibi.j.& adul. Defendēdo Bar.rīde valde no.qō in d.l.in cōditionib⁹. §.j.ibi,prim⁹ nō dr respectu secūdi,qz haberet secūdū substitutū,fz qz erat prim⁹ in ordine scripture testamēti:z sic erāt plures hēdes eiusdē gradus,put ēt voluit Bart.z si dicas obstat ille v̄.fz si fic leget,qui dicet,si prim⁹ heres non erit scōs nūdus dānas esto:ista est substitutio vulgaris. Rñdeo substitutionis q ibi necessario primus z secūd⁹ nō dicūtur respectu substitutionis,sed respectu ordinis scripture.ꝓbo inexitabiliter, qz tex.ibi continuans eundē casum dicit:nā si prim⁹ adierit
22 cū scō,fz istud nō posset esse l substitutio:qz †quādiu prim⁹ heres pōt adire,nūq̄ possibile est q sit locꝰ substituto.l.ij. z l.quādiu institut⁹.§.de acq.here.z iste est ver⁹ intellect⁹ ad illū tex.fm quē apparet,q ille tex.nō obstat ꝙcloni Bar. qz
23 ille erat substitut⁹. †Tertio vult Bart.q ius accrescēdi ꝑcedat ex dispositiōe l.nō aūt ex volūtate testōris.Contra istā cōclusionē Bar.facit,q imo q succedit in portione coheredis p ius accrescēdi,succedit ex mēte ipsīus testōris.tex.est l.si Titio z Mevio.§.iul.ī ybo quasi substitut⁹.j.de leg.ij. Est verū q alibi gl.i l.aps iul §.idē iul.j.ad tre.tz cū Bar. h,q ius accrescēdi,nō ꝑcedit ex iudicio testōris. Itē illis qō qs cōsegt exiure accrescēdi,ꝙsegt iure suo.l. si mihi z tibi.i pn.i ybo ex meo legato.j.e.z ibi Bal.z alīj ad h no.illū text. Breuiter p nunc ꝙclude,q illō qō qs hz p ius accrescēdi,hz immediate p legē,z nō ex dispositiōe testōris directa.ita ōr Bar.in l.in testō.p illū tex.cū gl.§.de vulg.z pupp.z iō Bar. hic bñ dixit,dū dicit,nō debeī legatū,put testōr expresse,et immediate disposuit ab illa psona cui testator imposuit on⁹
24 legati. †Quarta cōclusio Bart.est, dū op.de tit.§.fīqs omiss.cau.test.p quā ampliat dispō hui⁹ tex.q legata nō redāt ꝙditionalia i terminis hui⁹ tex.ēt qñ prīt deberi ablato eo,q hēs istitut⁹ adeat ex testō,z sic prīt deberi ēt ab intestato ex dispositione legis,z nō ex dispositiōe testōris,qñ legata debentur ex edicto,si quis omissa cā testa.cū Bar.tenent cōiter alīj. Sed Bal.tenet de directo fz ū in aut.ex causa.in quarta op.C.de libe.prete.vbi tenet q quando filio ꝓterito legata sunt relicta ab intestato sub conditione,si hereditatem adierit,tunc non habet locū ista lex:eo qz tunc ista conditio,si scriptus hereditatem adierit, non inerat de necessitate legatis cum vitiata institutione ꝓpter ꝓteritionē filii
25 legata cōseruarentur p illā aut. Sed nō aduertit⁹ Bal.de errore suo,qz talis cōseruatio legatorꝫ paut.ex cā.fit ex dispositione legis,nō ex dispositione testatoris.put est ꝓpria doctrina Barto.z doc.hic:z ita ēt in specie repobat Ulex. hic. Tu aūt fz h dicta Bartol.argue fortiter hoc modo.
26 †testatoꝛ psumit velle illud qō lex ordinat fm Bar.z alios in l.heredes mei.§.cū ita.z in l.heredib⁹.§.j.j.ad tre. Bar. il.iurisfur.rādi.§.si liberi.j.de ope.lib. Bal.in l.j.C.de sa.sanct.ecc. Itē testōr cēsēt cogitare illud,qō lex disponit, ōr Bal. in l.precibus.C.de imp.z p tex.in l.si duo.§.de acqui.hēd.
27 †ꝑsertim in fideicommissis,z legatis,in quib⁹ sequimur cō iecturatam mentez testatoris, d.l.in conditionibus.in pn.z l.cū proponebatur.j.de leg.ij.z l.cū questio.in fi.C.de leg.et l.cū virū.C.de fideic.facit qō dicit text. in l.duo heredes.§.si quis omis.cau.test.dum dicit deberi legata ab herede, acsi cēt adita hereditas ex testō,qñō ergo Bar.facit differētiā inter volūtatem testatoris z dispositionem legis? Defen
28 dēdo Bar.†responde q licet testatoꝛ presumatur velle illud qō lex ordinat,z illō qō lex disponit,tñ istō nō est de directo z dispositiue,z expsse,si sic disponat,put loqt Bar.fz ē
29 ziecturatiue. †Quinto vult Bar.bñ inspiciēti q illa clā apposita in testō,qsqs mihi heres erit, talia legata prester. non hz de per se vim clausule codicillaris,z sic p illa verba nō intelligūtur grauati veniētes ab intestato ad prestandū talia legata,fz solū heredes scripti in testamento. Adde qō istud expressius tz Bar.in l.si qs cū testm nullū.in princ,et idē Bal.z Ang.§.d iur.cod. Cōrariū in terminis tenet gl. reputata singularis in l.ex duob⁹.§.j. in verbo patris.§.de vul.z pup.quā ibidē sequitur Bart.sibi contrari⁹.sed hōc dēs cōclusio est magis cōmunis,put ordinarie tenet gl in d.l.
30 ex duobus.§.j.ad ibi dicta me remitto. †Sexta,z vltia cōclusio Bar.est,p quā limitatur ista lex,quod quādo in testamēto esset adiecta clausula codicillaris, si non valet iure testamēti,valeat iure codicillorum,ꝛc.que clausula cōiter et quasi semper apponitur p notarios in testamētis,tūc cōditio expressa p illa ẏba quisquis mihi heres erit,talia legata ꝑster,reddet talia legata cōditionalia,z q̄r nō trāsmittent. eo qz expressa volūtate defuncti,hereditate nō adita ex testamēto,poterāt deberi legata ab intestato,z sic tacite non inerat ō necessitate ꝙditio,put erat expressa a testōr. Rap. cū.quē male z alio mō recitat Ulex.reprehēdit in hoc Bar.
31 qz †qñ in testō est adiecta cla codicillaris,tūc sunt due dispositiones.vna testamēti,alia codicillorū in defectū testamēti. z in testō testōr apponit ꝙditionē.z sic,inspecto testamento, apponitur ꝙditio que tacite inerat.clausula vero codicillaris extendit illā dispositionē,vt dispositū principalr in testō extendat etiā ad codicillos,fz nō extendit ipsam cōditionē:illa ergo conditio nō intelligitur reperita in codicillis.l.si qs a filio.in prin.j.e.z dicit Raph.q i hoc decipit Bar. Tu
32 aūt defendēdo Bar.dic,†q imo repetitio intelligit facta cū qualitatibus suis,vt est gl.in c. P.z B.in gl.mag.de offi.de le.z dicā ordinarie i d.l.si quis a filio.z ita habes bñ enucleatā doctrinā Bar. Capio gl.fin.in verbo cōditionale, quā diuide in quatuor partes. In prima declarat ter. In secūda eū extendit. In tertia assignat rōnē ad ter. In quarta vltia illā rōnē declarat,z allegat tres cōclusiones.ad ter.secunda est ibi,idē est.tertia ibi,z est rō.quarta z vltima ē ibi, quasi dicat. Et istā vltimā partē gl.pōderat Bar.hic,i duo
33 bus locis. In prima oppo.in ij.fol.†qō qñ dictio fi, apponit actui,qui inest de necessitate,tūc exponitur si,p q:alioñ capit,p quādo.l.in cōditionibus.§.j.ff.de cōd.z demon.z dicit Bar.q vtraq̄ expositio est tolerabilis. Extra gl. Bar. examinat duas materias. Prima est hui⁹ l.an expressio conditionis,que tacite inest aliquid operet. Secunda materia est an expressio eoꝝ,que tacite insunt p viā dispositiōis ali
34 qd operet. †Circa primā materiā, Bar.format tres opp. z vnā q.adde circa primū fīlū,q fol.quā dat Bart. sequēdo Pet.ad l.ij.§.filī⁹.§.de lib.z posthu,fuit ante q ambo nascē

rentur

rent sol.gl.in l.si qs Sempronio.in gl.fi.ff.de heredi. instit. plura possent referri,q̃ traduntur in illa l.iij.ff.filius. et dicit Christo.de castellio,q̃ nullus fuit clar⁹ de isto Tit̃io. Sz mihil medius hꝫ,quã illud qđ ꝺt Bar.est verũ,q̃ ī Titio qđ forma bo cõra Bar.ponã aliã solutionẽ. ¶ Circa fm Titium d. l.si ita legarũ.ff.illi si volet.adde q̃ sol.quam dat Bar.añ eũ ponit gl.in l. aliqñ.ī.de condi.z demon.itez inquantũ Bar. in q.p eũ formata tenet† q̃ testator potest facere, q̃ iste sint cõditiões mere,z q̃ suspendãt,ac impediãt trãsmissionem p tex.in l.inconditionibus.ff.in verſic.nisi forte.ff.de cõdi.et demõ.qui tex.nõ est ad hoc alibi in iure fm Bal.il.vnica.ad fi.prin.C.de cad.tol.z in c.cumana.de elec.z ꝺt Ray.in d.l.in cõditionib⁹.ff.i.q̃ istud nõ reperit alibi in iure ita bene,sicut ibi.Adde,q̃ per illum tex.tenet Bart.in l.vter ex fratribꝰ. ff.de cõdi.instit.quod testator põt facere,qđ quando non stat p debente implere conditionem,q̃ tñ nõ habeatur pro impleta. Sic etiã põt testator facere,q̃ legatum alias trãsmissibile:qz purũ nõ transmittatur fm Bal.in l. si pater. in iij. q.C.de instit.z substi.z l.vnica.in ij.nota.C.vt actio.ab here.et con.here. ¶ Sz aduerte,qz necessariũ dubiũ est ad intellectũ Bar.qñ testor dicat velle,q̃ iste sint mere cõditiones,et q̃ impediãt trãsmissionẽ. Sol⁹ Bal.q̃ nihil intactũ reliquit in l.vnica.ad fi.prin.C.& cad.tol.dicit z valde singlr,q̃ qñ testator diceret,lego tali sub ista cõditiõe,si Titius hꝰ erit, vel si adiuerit,ex quo dicit sub ista cõditiõe ꝺt tũc ꝑstare de alio testõris,q̃ voluerit esse cõditionale,z sic impedire trãsmissionẽ,vt dixi pp illa ꝓba,sub ista ꝑditiõe,q̃ ita declarant volũtatẽ testõris,monet p tex.in d.l.in cõditionibus. ff.i.q hoc nõ ꝓbat. Pau.de ca.hic,in fi.idẽ tenẽt cum Bart.Alex. z Are,z reprehẽdũt istã decisionẽ Bal.pulch2o,z colozaro fundamẽto,qz hec† verba,sub ista ꝑditione,nõ reddũt actũ conditionalẽ,qui sui natura nõ erat cõditionalis, z pro hoc allegat tex.in l.meuia.ff.de manu.testa. Testator relinqt libertatẽ tribus seruis sub ista cõditione, vt alternis mẽsibꝰ vadãt ad sepulchrũ testatoris cum lucernis,z debita mozuo psoluãt.† Querit tex.pone q̃ serui nõ adimpleuerint istã cõditionẽ,nũqd dicañ eẽ liberi,an nõ? ꝺt tex.q̃ sunt liberi nõ obstãtib⁹ illis ꝓbis,sub ista cõditiõe.ad idẽ tex. l.iij. ff.si.ī.de don.p que iura istã doctri.tradit Bar.in l.quibus diebus.ff.Termili⁹.ī.de cõdi,z demon.z in l.nihil.ī.de contingen.cum eman.lib.z in l.societatem.ff.arbitrorũ.in prin. ff.pro soc. ¶ Ego teneo doc.Bal.quã sequitur Pau.de cas. hic,que est verissima:qz alias ista ꝓba, sub ista conditione, nihil importaret,† z verba semper debẽt sic intelligi, vt non sint superflua,sz aliquid operentur.l.aliquãdo.in prin.ī.eo. c.si papa.de priui.in vj. ¶ Hec obstat fundamẽtũ Alexã.et Are.qđ videbat valde colozatũ de d.l.menia.z d.l.iij.ff.si. et Bar.l locis ff.all.qz dico,q̃ illa iura ad lram z Bar. exꝑsse dicũt,q̃ qñ post illa ꝓba,sub illa,coditiõe,adꝺicit dictio vt,sub ista cõditiõe vt vadas ad monumẽtũ.tũc ẽ verũ:† qz dictio vt,nõ importat cõditionẽ sz modũ,ista oratio nõ est conditionalis.z de hoc etiam est tex.in c.cũ Joannes.z ibi Abb. in iiij.no.de fide instru.secus est quando post illa verba, sub ista cõditiõe,sequitur dictio si,tũc faciãt cõditionẽ,z iste est casus Bal.z casus noster,Lego titio sub ista conditione, si heres adierit:qñ ergo post illa ꝓba sub cõditione,sequit dictio si,q̃ importat cõditionẽ,tũc illa ꝓba ẽt cõditionẽ ꝑportant.ita ad lram dicit Bar.in l.sub cõditione.ī.de solu. allegãdo no.in l.q absenti.ff.ī.de acqui.pos. ¶ Ultra Bar.circa istã materiã tex.opponit̃ fortiter de l. act⁹ legitimi.in v. nũquã.ī.de re.iu.vbi† conditio tacite inest a lege ex natura ipsi⁹ act⁹.z tñ si exprimit,put tacite inest,opat:qz vitiat ipm actũ.huic difficillimo Tit̃io respõdent Bal. Jmo.z Rap.cu. hic,q̃ ibi iõ est,qz ꝺditio exprimit Tit̃ vitium forme,z isto mõ posses tu ẽt rñdere ad l.iij.ff.filiꝰ.ff.de lib.z post.& qua bart. ff.opp.q̃ ibi est defect⁹ Tit̃ vitiũ forme. Itẽ exheredatio ẽ res odiosa,†nã forma adeo ꝑcisa est,z ad vnguẽ ꝺz obseruari, q̃ nihil addi vel minui põt,fm Bal.in l.fina.C.de suis,z leg. adeo,q̃ illud qđ est de forma nõ põt impleri etiam p equipollens.ita tenẽt Mod.ꝑsertim Alex.in l.j.ff.de lib.z post. hu.z Tit̃ istri patres nõ dicãt ante eos.ita ꝺt Bar.in loco suo ordinario in l.in diẽ.in fi.ī.de acce.† Dicit añt vitiũ forme, qñ cõditio apponitur Tit̃ substantiã ipsius actus,d.l.act⁹ legitimi:sec⁹ si apponeret Tit̃ executionẽ l.muto.ff. sub cõditione.verſi.hãcañt.ff.de tute.z ita habes expeditã primã materiã Bar. ¶ Secũa materia de expressione eorũ,que tacite insunt si exprimãtur per viã dispositiõis, an talis dispositio aliquid operet.Bar.format quatuor opi. ¶ Circa prima oppo.ꝺ l.talis scriptura.in v.qđ si forte.rñdet Bart.qđ ibi illud tacitũ inest ex volũtate testatoris,qui potuit alium terminũ illi legato assignare:ideo tunc expressio aliqd operat:ita ẽt rñdet Bar.in l.re ꝑuncti.in v.opp.ī.de le.iij.z l.cẽturio.ff.de vul.z pup.Sz qz huic solu.refragatur l.nõ recte.C.de fideiuss.alio mõ respõdẽt Bal.z Jmo.in l.si in diẽ. ff.i.ī.de cõdi.z demon.z sequitur Alex.hic. ¶ Tu autẽ responde dupliciter ad hoc contrariũ. Primo ex mente Bal. hic,† qđ illud,qđ tacite inest,si exprimat per modũ dispositionis nõ põt operari damnũ,z grauamẽ.ita ꝑrie loquit̃ tex.in d.l.si arrogator.in ver.ceterũ. vbi fideicomissum est grauamẽ z on⁹.l.cohꝛdi.ff.cũ filie.ff.de vulgar.z pupil.sz bñ põt operari cõmodũ z fauoꝛẽ.ita loquit̃ d.l.talis scriptura. in ꝓ.qđ si forte.z l.Titia.ī.ad l.fal.de qua Bar.ī. opp.z ita formalr rñdet ipsemet Bar.ī.in distinctiõe sua, vbi dicit,q̃ in d.l.si arrogator.nõ operat in ꝑiudiciũ,sz bñ in fauoꝛẽ d.l. Titia.Sed o rñde,q̃ in l.talis scriptura.illa cla qbus dies appositus nõ est,intelligit̃,s.ab homine:vnde qñ testator legat cẽtũ pñtia,q̃nis talis adiectio sit super nacua q̃ tũ advim,z effectũ legati:tũ ꝑficit vt pñti die legatus debeat.ita ibi formalr ꝺt tex.z sic cũ sit expressius dies ab hoie, nõ ve-
45 nit sub prima† generali clausula,que nõ referr̃ ad specificata.l.coheredi.ff.qui patrẽ.ff.de vul.z pup.z l.doli clausula.ī. de ver.obl. ¶ Circa fm Titiũ de l.si.C.de instit.z substi. iuncta l.ꝑcibus.C.de impub.z alijs. Tu aduerte inquãtũ Bar.rñ-
46 det,q̃ ibi† tacita venit ex ꝓsumpta volũtate defuncti,si exprimat,facit cessare tacitũ:z sic aliqd opat sz eũ:nã ibi Bar to.vr sibi de directo Titi⁹.ī.ff.q.dũ ꝺt,q̃ si tacitũ venit ex ꝓsumpta volũtate ẽfuncti,vt l.ꝑficiũt.i pn.ff.de iure cod.tũc exprimat,nihil opat:qz iter tacitũ,z exꝑsum nõ est dria. l. cũ qd.ff.si cer.pe.istũ idẽ ẽt repetit Bar.ī.ff. fue distinctio nis.in tertio mẽbro,nec video qño bñ saluet Bar.ab hac Tit̃ rietate. ¶ Itẽ dũ Bar.in fi.istⁱ Tit̃ allegat istã l.vr ea male allegare:qz(vt ff.declarauit Bar.)ista lex.loqt i ꝓma materia,qñ illis qđ tacite inest,exprimit p viã ꝺditiõis,vñ me-
47 li⁹ allegasset d.l.si arrogator. ¶ † Circa istũ Tit̃ soleo tradere verã,z nouã sol.quã posui in l.cũ qd.ꝑ.z l.cẽturio.ff. de vul.z pup.nã l.dispẽsauit cũ prẽ Tit̃ oẽs rlas iuris, qđ pr̃ posset facere substitutionẽ pupillarẽ pupillo,q̃ substitutio est testm ipsius pupilli.l.pr̃is z filij.ff.de vul.z pup.z voluit qđ pr̃ filio pupillo posset substituere penit⁹ extraneũ z excludere matrẽ ẽt a ltima ipsi⁹ filij q̃ non potuisset facere filiꝰ,si fuisset maior.ꝺt tex.in l. Pap.ff.sz nec ipuberis.ff.de inoff.
48 test.i c.si pr̃.ꝺ testa.i vj.† iste dispẽsatiões,qz sunt Tit̃ ius sunt valde odiose z multũ restringẽde.c.si.de pẽby.gl.in c. ordinarij.ꝺ offi.ordi.in vj.qz ergo pr̃ ex dispẽsatiõe legis pt substituere pupillo,z excludere matrẽ ẽt a ltia,certe ꝺz multũ restringi,vt ꝑcedat qñ pr̃ exprẽsse substituit pupillariter filio:sec⁹ si exꝑsse nõ substituit:q̃nis als sub vulgari qmeat tacita pupillaris.ista ẽ ꝓpria,z fũdamẽtalis rõ,z so.ad istũ Tit̃. ¶ Circa quartũ Tit̃ium d.l.ī.ff.si penden.app.mozuo in-
49 ter.inquãtũ ꝛcludit† Bar.q̃ qñ iudex cõdẽnauit aliquẽ capitaliter,z publicauit eius bona per dictionem z, que eque p̃ncipaliter importat,tũc extincto reo pẽdẽte appellatione nõ extinguitur publicatio bonorũ eque principalis. Sz qñ iudex nõ exprẽssit,publicatio bonorũ venit accessorie,vñ extincto p̃ncipali delicto,extinguit̃ ẽt publicatio bonor accessoria. Limita multũ no.istã doctrinã Bar.z sic tex.ī.d.l.j.nisi iudex in ꝺdẽnatiõe adꝺiceret cla⁹ semper solitã apponi qđ si sniã esset supra vel vltra ius qđ eã reducit ad ius cõe:certe qz tũc apparet,qđ iudex nõ vult partẽ grauare, nõ est dria an loquatur per dictionẽ z,an per dictionẽ cũ,z sic dictio z, tũc nõ cõiungit principaliter ex mente iudicis proferentis. ita limitat Sali.in l.iij.C.si reus vel ac.mor.fue.z ante eus Bal.in l.vni.C.ex delictis defun.referr̃ z sequit Augu. Arimin̄.in addi.ad Ange.in tra.malefi.in verbo z ei⁹ bona pu-
50 blicam⁹.z hoc teneas bene cor ꝺi. † Circa istas duas materias Bar.vt nihil omittat,adde qđ alibi Bal. se expedimt vno ꝓbo in c.cũ ordinẽ.de rescrip.vbi ꝺt,q̃ expressio relatiua ei⁹,qđ tacite inest,nihil operat.ita loquit̃ ista l.sec⁹ i dispositiua p l.Celsus.ff.de arbit. Sz ista sunt impfecte, z min⁹ bñ dicta,vt pt̃ ex doctrinis Bar. ¶ Ultra Bar.Tit̃ istã secũdam materiã opp.ꝺ.l.si stipulat⁹.ff.de vsur.vbi exprimit illud qđ tacite inest,s.vacuã possessionẽ tradi. l. rõ, alias incipit,datio.ff.ī.ff.de actio.emp.z tũ,si exprimat,veniunt fructus,z partus,qui alias nõ venirẽt.gl.ibi rñdet,qđ fallit ibi. Bar.meli⁹ rñdet,qđ ibi exꝑssio fuit facta alr,quã inesset:qz ibi exꝑssit duo,s.fundũ dari,z vacuã possessionẽ tradi.ista tacite nõ intelliguntur,merito ambo exꝑssa operant vt ibi.
51 ¶ Istã vltimã materiã Bar.iducit ad duas gões.† Prima ẽ,qđ si arbiter ī ꝺdẽnatiõe apposuit terminũ legalẽ ad soluẽ

posita in cõpromisso, an post lapsum huj⁹ termini admittat purgatio more, z sic an dicat dilatio legalis, an dilatio arbitri. Concludit Bar. qs dicat termin⁹ arbitri, z nõ si admittat purgatio more. rõ qr arbiter poterat aliũ terminũ dare. l. die pferre. ff. stari. ff. de arbi. Sz vltra Bar. habes meliorẽ rex. i pposito i l. qd tũ. ff. solutiõi. ff. & arb. firmat Bal. i c. qrẽ re. i vl. q. & off. dele. qs nõ pt inde rex facere, d. l. iij ff. si qs ꝑ demnat⁹. cũ gl. Pro ista deci. Bar. adde gl. q hoc explic tenẽt i l. eũ q certa. ff. si. i gl. mag. circa fi. z ibi Ang. z Bau. & ca. ff. & ẏbo. oblig. idẽ tenẽt Jmo. z Paul. de ca. in l. ũ insulam. j. de ẏ. obl. Jmo. i c. ex insinuatiõe. de rescr. z cũ Bar. tenẽt Sali. z Are. hic. z ista opi. & Rap. cu. qs putat eẽ de iure verius Iz alia videat equior. idẽ tz Pe. de anc. & quo aliũ nõ faciũt mẽtionẽ in c. j. de cõsti. in vj. p ista opi. bñ facit d. ff. stari. allegat⁹ p Bar. si eũ arbiter hz ptãẽ etiã inique disponẽdi circa materiã cãe, ꝙto magis circa appositionẽ termini & solueñdo. z ita teneas, Quis Jac. de are. An. de Pisis Bal. fio. z Alex. hic tenear Jtiũ cũ aliis cõcor. alle. p Ale. sz nihil alle
62 gat qs vr geat, iõ nõ refero. ¶ + Scdo ꝙrit Bar. de societate Jcta iter aliquos, qs si aliqua iusta hrditas obueniret alicui eorum, qs debeat ceteris cõicari, si ex testõ deferak illi, q erat oĩo ab intestato successur⁹, an debeat cõicari, Concludit Bar. post Pe. de bella pti. q sic. Idẽ tenẽt Pe. z Cy. in d. l. si arrogator. z ibidẽ Alb. de ros. z cõiter Mod. hic. z ista est cõis opi. fm Ale. hic, qqd sz eũ teneat Jmo. istã decisionẽ repẽdit Are. hic p duos bonos tex. ꝓmo p tex. expressum
63 fm eũ in l. illõ. in prin. ff. de acq. here. + vbi si successur⁹ ab intestato istituak hrs, nõ deferk sibi ltima hrditas ab intestato, sz ex testõ. z br se ꝑ certo admirari & tãto doctore ꝙtus ẽ Bar. qs i ẽ pũcto direrit Jter. legñ. Scdo mouek Are. p rex. i l. iure nr̃o. ff. si. z l. seq. sz ꝓmã lec. gl. ff. & test. tut. vbi est rex. qõ q eẽt tutor ltim⁹ ab intestato, si fctõ testõ, creak tutor, nõ br tutor ltim⁹, sz testamẽtari⁹: ꝙ Jo Bart. ¶ Defendẽdo Bar. rñdeo ad vtrũq; rex. nã Bar. ũ negat qs legitim⁹ hrs si istituak i testõ, nõ dicak testari⁹, z qs alis sit eẽ ltimũ hrdẽ ab intestato, z alis hrdẽ instituũ. facit bñ tex. i l. plurimũ. i ꝓn. in ẏbo, ẽt si idẽ sit ad quẽ vtroq; mõ ptineat. z tex. i l. is, q hrs. in ꝓn. z in l. nec is. ff. si. & de acq. he. Sz ꝑsiderat Bar. q ex quo ltima hrditas tota ab intestato debeak ex ꝑsumpta volũtate defuncti. l. cõficiunt. i ꝓn. z l. si qs cũ testm̃ nullũ. ff. de iur. cod. qs si fiat istitutio in testõ, q nihil ẽbeat operari, istud est ꝓpriũ fundamẽtũ Bart. z ad hoc nihil obstat fundamẽtũ Are. facit l. obuenire. in ẏbo nõ ꝓprie. ff. de ẏ. sig. Jtẽ ad fm tex. Are. rñdeo z alr, qs nihil facit: q ꝓma lectura gl. nõ est ẏa. z tex. ibi refragak. Ta vera est scda lectu. gl. q ibi patru⁹ nõ erat dat⁹ tutor in testõ, sz ali⁹ q cõfirmak excluso patruo legitimo. z ita ibi clare loquit̃ text. ꝑsertim in ẏ. nã cõmodis. ¶ Pe. de Bezu. reprehẽdit subtilr Bar. z br se audacter tenere ꝫ Bart. eo, qr ẏba pacti cõprehẽdũt solũ hrditatẽ obuenientẽ ab intestato. d. l. iij. ff. de illo. ff. & socio. ergo sibi imputare ẽbẽt quare legẽ aperti⁹ nõ direrũt. l.
54 veterib⁹. ff. & pac. ¶ + Scdo qr cõditio dz ꝑ pleriq; forma specifica. l. q hrdi. z l. Meui⁹. ff. de cõdi. z demõ. sz forma specifica pacti est de hereditate iusta, z sic obuenientẽ ab intestato. ¶ Tertio mouet fortiter ꝫ Bar. z istõ valde strigit. z p istõ ego etiã teneo ꝫ Bart. qr saltẽ excepta ltima poterit eũ testator priuare reliquo + hrditatis sue: sz fm Bar. i mille locis z oẽs doc. hic, qñ illud qs tacite inest, sest ex volũtate testõris, tũc exꝑssio bñ opak, i. talis scriptura. ẏ. qd ergo. ff. eo. ri. cũ ergo eẽt in mera volũtate testõris ꝓuare istũ reliquo hrditatis, ergo si exꝑssit illud qd tacite inerat ex volũtate, exꝑssio dz opari. z isto mõ apparet fundamẽtũ Bar. esse falsum, z retorqueẽ & directo ꝫ Bar. qr si ex volũtate inest nõ ẽ verũ, q sit par virt⁹ taciti, z exꝑssi. put Bar. in istis suis doctrinis pluries, z pluries repetit. itẽ Bar. ff. i scda op. secũ de materie tz in hoc de directo. Jtiũ, q qñ aliqd inest tacite ex ꝑsumpta volũtate testõris, si illud exprimit̃ qr exꝑssus facit cessare tacitũ, illa exꝑssio aliqd operak, ergo de directo 2 Bar. ¶ Hoc intelligit tũ, z hũ esse verũ. nisi iste soci⁹ ab intestato succedat⁹ in fraudẽ pacti solicitasset se institui ex testameto vt excluderet socios: qr cũ per eũ factũ sit quominꝰ cõditio impleretur: z sic quominus succederet ab intestato dz haberi ꝑ impleta. l. Labeo scribit si mihi bibliothecã. ff. de ẏh. emp. z l. Julian⁹. ff. mutui. ff. ad nace. qr non dz aperiri via fraudib⁹. l. in fundo. ff. de rei vẽd. &c. quãto. de iure. z istud vltimũ teneo ꝫ Bar. z si casus mihi ꝓingeret consulerem z iudicarem contra eum ex dictis Barto.

Lex. iiij.

1 ☞ Error tam nominis proprij quam appellatiui in dispositionibus quando vitiet.

2 Error in nomine proprio an vitiat.
3 Error confiniũm non vitiat dispositionem.
4 Error patrie, parochie, vel vicinie, quando vitiat, z nu. 35.
5 Rescriptum impetratum super tali ecclesia contra certum presbyterum, licet constet de ecclesia, si errat̃ est in nomine proprio presbyteri, rescriptus vitiatur. z nu. 35
6 Rescriptum in quo papa mandat prouidere de beneficio in territorio Bononiensi, B. scholari Bononiensi: an vitiet re scriptum si ille B. sit Paduanus studẽs tamen Bononie.
7 Baptizans feminam intendens baptizare masculũ, z eĩ imponit nomen masculi, talis puella non erit baptizata.
8 Error in nomine proprio rei legate non vitiat legatũ quando constat de corpore, z ibi rationem habes. z vide etiã nu. 28. z 29. z nu. 35.
9 Error in corpore, z sic in substantia seu predicamẽto substãtie vitiat legatum. z nu. 31. z vide nu. 42.
10 Error in nomine appellatiuo semper vitiat legatum. z nu. 26. vbi ponit regulam z fallentias. z vide nu. 44. z nu. 47.
Nomina appellatiua imposita a natura, vel in regentiũ sunt immutabilia z sunt ipposita a iure gẽtiũ. nu. 11. z vide nu. 48.
11 Errare in nomine appellatiuo, z nomine suo ꝓprio argui stultitiam.
12 Significatio vocis non trahitur ad ea, que sunt in mẽte retenta. Propositum in mente retentum nihil operatur.
14 Nomen appellatiuum est de rerum substantia, z eo destructo, destruitur substantia.
15 Procuratoris constitutio an vitietur si in constitutione dicak, cõstituo Titiũ asinum meũ ad agendũ, z defendendum.
16 Promitto tibi istũ equũ si bos demõstratur, ꝓmissio valet.
17 Procurator quod quis videtur constitutus si dicatur, constituo Titium ad agendum, z defendendum.
18 Expressio inepta minus vitiat, quam omissio.
19 Error in nomine officũ non vitiat sicut, nec in noĩe artificij.
20 Verbum iniuriosum appositum in constitutione procuratoris q nõ vitiat mandatũ, sicut nec vitiat institutionẽ hrdis.
21 Pater non censetur exheredare filium si in testamento eum maledicat z apponat vnam ex causis exheredationis.
Papa non censetur excommunicare, licet in rescripto dicat apostolicam maledictionem.
22 Testator si dicat, constituo Titium dilapidatorem bonorũ meorum ad exequendum testamentum per hoc nõ vitiatur constitutio executoris.
23 Procuratoris constitutio non vitiak. Jz in instrumento dicak constituo Titiũ procuratorẽ ad dissipãdum, z pdendũ.
Procurator constitutus ad perdendum potest donare.
24 Error in nomine appellatiuo inducto a iure ciuili non vitiat dispositionem.
25 Error in nomine appellatiuo Jctus non vitiat cõtractum.
27 Testes non veniunt appellatione supellectilis, vel massariarum. z nu. 45.
29 Cõstare de corpore i noĩb⁹ ꝓprijs nõ dicak, ne legatũ vitiet.
30 Error corporis z substantie non sunt idem contra gl.
31 Argui ere de contractu ad vltimas voluntates licet.
32 Confinia vel qualitas rei adiecte per testatorem magis attenduntur quam nomen proprium rei.
Error in nomine proprio magis ẽsumitur quã in ꝓnib⁹.
Demonstratio que fit per confinia est fortior quam illa, que fit per nomen proprium.
Presumptio fortior tollit minus potentem.
33 Testator si legat fundum cornelianum in quo sit olinetum, licet erret in nomine proprio, si tamen qualitas est vera de corpore constare dicitur, z valet legatum.
34 Demonstrationes due si adũciuntur legato, quarũ vna sit falsa, legatum sustentatur ex vera.
36 Error in nomine proprio in stipulatiõe z iudicijs nõ vitiat.
37 Error in corpore quomodo probetur.
38 Error probatur quando in tractatu de faciendo testamentum vel alium cõtractũ alicui exprimitur, z postea aliud fit.
39 Error potius presumitur, quam voluntatis mutatio.
Durare in eadem voluntate quando quis presumatur.
40 Fundus pratinus differt a veneto specie.
Legato fundo aratorio non cõprehendit vinea, z qñ nu. 41
41 Qualitates alicuius rei dicũtur que possunt adesse z abesse preter subiecti corruptionem.
Testator legando fundum simpliciter qd intelligak legasse,
42 Error in adiectiuis, siue accidentibus non vitiat legatum.
43 Agro legato, an veniat vinea.
Ager est genus.
Distinctiua posita inter genus, z speciẽ resoluitur in idẽ.
46 Tutoris appellatione quando veniat curator, z e conuerso.

Ratio

47 Ratio quare predictio testatoris coꝛa aliquibus non sufficit, sed expressa protestatio ante testamentum fic. z nu. 51.
49 Stipulatio facta per b. z licet inter contrahentes coram testibus expressum actum sit qꝫ dicendo a. intelligatur promittis, z dicendo b. intelligatur promitto, non valet.
50 Species si pluries legatur vni quod semel tantum debeat, z quando in tali legato fiat multiplicatio. nu. 55.
52 Homo fictionem inducere non potest. z s. nu. 47. z 48.
53 Fictionem inducere, z declarationẽ facere, inter se differũt.
Fictionis natura est inducere.
Ficto declaratiua retrotrahitur z non requirit extremuꝫ a quo esset habile.
Ficto declaratiua non est propriae fictio.
Fictio inductiua requirit duo extrema habilia, scꝫ a quo, et ad quod.
54 Voluntas z sensus quod attendatur in legatis, nõ expressio verborum.
55 Probationes liquidissime dicuntur coniecturę, vel presumptiones legum.
56 Legare nutu q̃ non possit ille, in quo nulla est infirmitas.
57 Error in nomine appellatiuo data rei presentia z demonstrata per testatorem digito non vitiat.

SI quis in fundi vocabulo. Error i noie ꝓprie rei legate nõ vitiat legatũ, secꝰ si fit error in coꝛpoꝛe, vel noie appellatiuo. h. d. z ficta lex tractat de triplici erroꝛe, vti gl. j. z ista lex est magis difficilis quã ostẽdat ꝑm Pau. ò ca. hic, i fi. ¶ Ad euidẽtiã huiꝰ legis. ne equiuocemꝰ in terminis, z q̃ñ ne fallamur habẽt ꝑmittere iuuenes, † qꝺ ista l. loquit in erroꝛe rẽ legatarũ, put ẽt loquit tex. in l. fi fortidianũ. C. de le. De erroꝛe aũt in noie heredis vel legatarũ loquit ꝓpꝛie tex. in l. fi in noie. C. de test. z i §. fi. qꝺ i noie. inst. eo. de erroꝛe nominis ꝓpꝛij ipsiꝰ testoꝛis, qui vꝫ arguere stultitiã est tex. in l. fi. C. de here. instit. z ibi Bar. z alij ad hoc no. z ibi legẽdo fit mẽtionẽ de Rap. z Mod. Senẽ. hic, z ibidẽ Bal. ponit ꝺ erroꝛe i noie ꝓprio filij testoꝛis, z quid de erroꝛe † nois proꝓrij paternimnungd iste erroꝛ vitiaret, consuluit in terminis Lud. ro. in consi. clxxix. inci. amplissime doctoꝛ. in j. dubio. z quid in iudicijs z in contractibus an erroꝛ vitiet ꝓprie loquunt iura alleg. per gl. j. in gl. iij. z ibi dicetur. ¶ † Et qd in erroꝛe confinium an dispositionẽ vitiet, habes tex. qꝺ nõ i l. patronꝰ. §. Sẽproniꝰ. z §. libertis. ff. de le. iij. z est gl. not. z ord. in l. forma. in ꝓin. ff. de cẽs. z gl. in l. fi fortidianũ. C. de le ga. ponũt Jmo. z ꝺ. Alex. z ceteri Mod. hic. † Quid autez de erroꝛe patrie, vel parochie, habes tex. in l. his verbis. §. fi. §. de he. inst. z tex. in c. significãte. vbi ponũt Cano. de resc. ponit Bar. in l. demonstratio. in ꝓin. in v. q. ꝓin. j. de cõdi. z demõst. Bal. in l. pe. C. de exe. rei iud. istas materias tradũt hic Mod. z nõ sunt de materia ꝓpꝛia istiꝰ legis, qꝛ ista lex solũ tractat qñ est erratũ in nomine ꝓpꝛio vel in coꝛpoꝛe, vel in noie appellatiuo rei legate, z istã materiã ꝓpꝛiã legis ego attigã ceteris ꝓtermissis. ¶ † Aduerte tñ q̃ si ipe traui rescriptũ sup tali ecclesia ꝺ talẽ ꝓsbyterũ, sꝫ errauit in nomine ꝓpꝛio presbyteri, lꝫ cõstet de ecclesia, rescriptum nihil vꝫ: eo qꝛ rescriptũ est stricti iuris, ꝑm Jo. an. in addi. Spe. in ti. de rescrip. ꝓsen. §. ratione aũt cause. in v. qꝛ si indubitate. z põdera bñ rõnẽ, quã assignat Joã. an. qꝛ rescriptũ est stricti iuris, z hoc mõ ꝺak magna limitatio ad regulã q̃ ꝺꝫ, q̃ erroꝛ in nomine ꝓpꝛio regulr nõ vitiat, vt hic, et ꝺ. l. fil nomine. ¶ † Quid aũt si papa mãdat, puideri de beneficio in territoꝛio Bononiẽsi, ꝺ. scholari Bononiẽsi, z ille ꝺ. sit Paduan⁹, tñ studẽs Bononie, an p̃ vitiet rescriptũ? ponũt Jo. an. z oẽs Lañ. in c. significãte. de resci. z no. Ab. in cõs. cc. incip. in qõne que ad ꝓsens vertitur inter capitulũ.

7 ¶ † Scꝺo pro pulchra limitatione aduerte, q̃ si baptizans intẽdit baptizare masculuꝫ z ei imponit nomẽ masculi, puta Petrus, cũ i veritate sit puella, nõ est baptizata talis puella, secꝰ si de hoc nõ cogitaret baptizãs, sꝫ simplr baptizaret. ita no. decidit Host. i summa sua in ti. de baptismo. in §. qño fit. in ver. qꝺ ergo si quis putet. z ratio est, qꝛ oportet qꝺ in tertio babtizantis fundetur super vero, vt ibi no. declarat Host. in ver. sed cum paruuli. ¶ Not. primo ex hac lege, qꝺ erroꝛ in nomine ꝓpꝛio rei legate non vitiat legatum, qñ constat de coꝛpoꝛe. ratio est: † qꝛ ꝓpꝛia nomina sunt inuenta ad recognoscenda ea quibus imponunt. ꝺt tex. in l. ad recognoscẽdos. C. de inge. ma. si ergo cõstat, de qua re dispositum testatoꝛi talis erroꝛ nõ ꝺꝫ vitiare. istã rõnem formalr assignat tex. in § fi. qꝺ i noie. instit. eo. nã qñ cõstat de coꝛpoꝛe, exprẽsso ꝓpꝛio nominis censẽt eẽ superflua. l. j. in fi. §. de do. pleg. et l. j. in fi. §. de actio. emp. z l. certũ. §. si certũ pe. vñ exꝑssio nominis ꝓpꝛij erronea tanq̃ superflua nõ �herentiam vitiare ꝑ regulã l. vnice. in ꝓn. C. de rei vxo. actio. ista rõ cessat in erroꝛe nominis appellatiui, z sic in nominibus appellatiuis generũ,
9 que non sunt inuẽta vt cognoscamus individua. ¶ † Scꝺo no. q̃ erroꝛ in coꝛpoꝛe, z sic in substãtia seu ꝑdicamento substãtie vitiat legatũ vtẽdo vocabulis gl. prime, quã j. repꝛobabo, rõ qꝛ nõ ꝺebeẽ illud qꝺ exꝑssit cũ in illo nõ adfit voluntas testoꝛis, nec illud qꝺ voluit testatoꝛ: qꝛ i eo deficit dispositio. istã rõnẽ assignat formalr tex. in l. ambiguo. §. ꝺ reb. du. z tex. i l. quoties. in ꝓin. §. de he. inst. z ad istꝺ no. vltra cõ coꝛdãtias gl. adde bo. tex. in l. fi me in vacuã. in ꝓin. §. ꝺ acq.
10 pos. ¶ † Tertio no. ex tertia parte tex. q̃ erroꝛ in noie appellatiuo semp vitiat dispõnẽ. duas rõnes assignat iste tex. Prima, qꝛ noia appellatiua a natura vel iure gẽtiũ sunt immutabilia. Scꝺa ꝺ rõnẽ assignat in verbo, vel q̃ est stultius, qꝛ talis erroꝛ sapit stultitiã. ideo est intolerabilis, vñ dicit
11 no. † Bal. in ꝺ. l. quoties. in fi. ꝓin. §. de here. instit. q̃ tũc stulta voluntas errat in eo in quo nemo vnquã sane mẽtis erraret, vñ talis erroꝛ nũq̃ põt actibꝰ hominũ accõmodari sicut qñ qꝺ errat in noie suo ꝓpꝛio, istud etiã arguit stultitiã. ꝺ. l. fin. in ꝓin. C. de here. instit. ꝺ erroꝛ in nomine ꝓpꝛio rerũ, vt psonarũ est tolerabilis. Tertiã rõnẽ assignat tex. in ꝺ. l. quoties. in ꝓin. qꝛ in eo qꝺ exꝑssit voluntas deficit i eo qꝺ voluit,
12 deficit dispositio, z scriptura, † z q̃ñ significatio vocis nulla mõ põt trahi ad ea q̃ sunt in mẽte retẽta: qꝛ ꝓpositũ i mẽte retẽtũ nihil opaꝛ. l. fi repetẽdi. C. de cõd. ob cau. ¶ Quar
13 tã rõnẽ assignat Bal. in ꝺ. l. fi in nomine. C. ꝺe testa. † qꝛ nomẽ appellatiuũ generis est impositũ de iure gentiũ, z importat seu ꝺesignat ꝓpꝛiã substãtiã cuiuscunq̃ rei, vnde eiꝰ coꝛruptio inducit coꝛruptionẽ forme substãtialis: qꝛ q̃ est i intellectu, nõ põt tũc sensu pcipi. ¶ Quintã z vltimã rõnẽ assignat Bal. in l. fi fortidianũ. C. de legat. quã ꝺt esse subti-
14 lioꝛe, z eã sequit Flo. hic, qꝛ † nõ põt res carere nomine appellatiuo, quin careat eẽ: qꝛ sunt de rerũ substantia. Unde si ꝺestrueret nomẽ appellatiuũ ꝺestrueret substãtia z esse. ¶ Iuxta istũ tex. z istud not. qꝺ erroꝛ in noie appellatiuo
15 semp vitiat dispõn. ẽcadit pulchrũ z no. ꝺubiũ. † Si ꝺico in instro, cõstituo Titiũ afinũ meũ ad agẽdũ z defendẽdũ cas, etc. an ꝺicak legitimꝰ ꝓcuratoꝛ: an ꝺo vitiabit talis ꝙstio ꝓcuratoꝛis, est pulcher passus. ꝺ. Un. ꝺe bu. z Jmo. i c. petitio. in ꝓin. ꝺe ꝓcu. tenẽt q̃ talis cõstitutio ꝓcuratoꝛis vitiabit pr̃am huiꝰ tex. qꝛ est erroꝛ in nomine appellatiuo, z in hoc reprehenꝺũt Host. ibi qui tenebat ꝺnũ. ista opi. Ant. z Jmo. qꝺ vitietur talis constitutio ꝓcuratoꝛis tꝫ Alex. hic Rap. Ful. z Alex. in l. testm nõ ideo. C. de testa. idẽ Alex. in l. fi qꝺ mihi bona. §. sed quid si mandauit. §. de acquirẽ. here. Saluat Alex. hic opi. Host. qñ ille qui est constituꝰ ꝓcurator ꝓper illa verba, constituo te afinũ, etc. esset ꝓsens actui, eo tpe quo cõstituit motus, ꝑ illud qꝺ vult gl. reputata fin
16 gu. in vb. applone. in l. q extrinsecꝰ. §. ꝺe v. ob. † que vult qꝺ si ꝺico ꝓmitto tibi istũ equũ ꝺemõstrato bonẽ i pũtia ad oculũ, talis erroꝛ nois appellatiui nõ vitiat ꝓmissionẽ. qñ gl. Bar. §. allegat. ibi ꝺe ea ꝺicã. ¶ Ista saluatio Ale. nihil penitꝰ vꝫ, qꝛ pũtia coꝛpoꝛis, tũc operak qñ errak in noie appellatiuo, sꝫ in ista q. nõ est aliqs erroꝛ, imo nec equocatio. Sola difficultas est ꝓp terminũ afinũ. z ista ꝓp pũtiã ꝙstituti i remouet, nihil g̃ penitꝰ faceret pũtia isti ꝙstituti. ¶ Mod.
17 senẽ. hic ꝺefendit opi. Host. ꝺuplici fundamẽto. † Pio, qꝛ si simplr ꝺicerẽ cõstituo Titiũ ad agẽdũ, z defendẽdũ, censẽt cõstituꝰ ꝓcuratoꝛ, lꝫ nõ ꝺixerim ꝓcuratoꝛẽ: qꝛ istud ostenꝺit ꝗba, ꝓcedẽtia z sequẽtia, vt ꝓbak in l. j. in fi. z qꝺ ibi Bal. tꝫ §. ꝺe her. instit. in ꝓposito si fuisset ꝺictũ cõstituo ꝓcuratoꝛem ad agẽdũ z tacuisset afinũ: illa cõstitutio vꝫ, z tꝫ: ergo fortius si est tacita exꝑssio ineptꝰ: qꝛ ꝺixi afinum, no
18 ꝺꝫ vitiare ꝑ regulã no. † qꝛ min⁹ vitiat ineptꝰ exꝑssio q̃ omissio. est ꝺoc. no. Bar. in l. ꝺemõstratio. in ꝓin. §. de condi. z demõ. ¶ Scꝺo mouek, qꝛ hic nõ fuit erroꝛ in nomine ꝓpꝛio
19 nec appellatiuo, † sꝫ in nomine officij: qui erroꝛ nõ ꝺꝫ vitiare sicut nec erroꝛ in nomine artificij, vt est tex. solẽ. in l. pe. j. ꝺ reb. ꝺub. quẽ tex. qꝛ gl. alle. ibi inducã. Quid tenẽdũ? Teneo opi. Host. q̃ est verissima, z credo q̃ sit magis cõis. eam etiam tꝫ Bal. z Pau. ꝺe ca. in ꝺ. l. testamentum. non ideo ꝑ illum tex. C. de testa. Lud. ro. z Aret. in ea. l. fi quis mihi bona. in §. sed quid si mandauit. z Alex. sibi contrarius, in consil. xlvij. quarto vol. incipi. visis z ponderatis his, que continentur in ꝓcessu. Idem tenet Abb. in ꝺ. c. venio. in ij. no tã ad finem. ꝺe procura. ad ita tenendum mouent me multũ infrascripta, z presertim quia hic non fuit erroꝛ, nec constituens fuit ita supinus, quod crederet afinum vocari, aut

significare ꝓcuratorem, ſz illꝰ vocabulū fuit iniuriosum, seu contumelioſum, z conſequenter maledictio, non autem fuit
20 erroneū, ⁊ vnde talis iniuria seu maledictio nō debet vitiare cōſtitutionē ꝓcuratoris, ſicut nō vitiat inſtitutionē heredis. tex. ad hoc valde no. in l. bis ꝙbis. ff. ſ. ſ. de her. inſtit. vbi ꝺr ad ſſam tex. ſi teſtōr dicat ille filius meus impiſſimus de me male meritus hꝝs eſto, decidit ibi tex. qꝺ illa iſtitutio oppꝛobrioſa nō vitiaꝝ, lz ſit facta cū ꝙbo maledico, hic ꝙbum iniurioſum nō ꝺz vitiare ꝙſtōnē ꝓcuratoris, ꝑſertim cū hic ꝙſtet de corꝓore z ꝑſona: qz Titꝰ, z de effectu: qz ꝺz agere z defendere, z iſtud eſt offm ꝓcuratoris: vñ iſtō vocabulū iniurioſum nō ꝺz nocere ſicut nec vitiat inſtōnē. Adde ꝑ ꝙſtr
21 matiõe bñ facere, ⁊ qꝺ ſi ꝑ maledicat filiū in teſtō, et exꝑſſa vna cā ltima, ex quo poſſet eū exhꝛdare, nō ꝑ hoc filiꝰ ꝺr exhꝛdarꝰ ſicut nec bſidicẽdo filiū ꝑb celeꝁ inſtituꝰ: ita ſingłr determinat Bal. in ꝑe. decre. ſicut etiã ſm eū papa maledicẽdo vel apponẽdo in reſcripto apoſtolicã maledictionẽ, nō ꝑ hoc cenſeꝁ excõicare. S z admiroꝛ qꝺ Bal. q fuit tantus textualis nō viderit de hoc tex. exꝑſſum, z valde ſolẽ. in c. lz. ꝺ voto. in ỹ. ſub interminatiõe maledictiõis paterne. iũcta
22 deciſione ipſius tex. ¶ ⁊ Scõo ꝓincipaliter ad tenẽdū opin. Boſt. moueoꝛ ꝑ illud qꝺ no. decidit Bal. in l. id qꝺ pauperibus. l. j. q. C. de epi. z cle. qꝺ ſi teſtōr in teſtō dicat ꝙſtituo Titiũ dilapidatoꝛẽ bonoꝝ meoꝝ ad eꝛequẽdū teſtm meū, per hoc nō vitiaꝁ cõſtitutio executoris, lz appellauerit ꝙbo iniurioſo dilapidatoꝛẽ. vbi ꝺebat dicere executoꝛẽ: qz ſz Bal. cū habeamꝰ effectū parū eſt curãdū de ineptitudine talium
23 ꝙboꝝ. Cõfirmaꝁ, z tertio, ⁊ qz ſi in iſtro ꝓcuratoris ꝺ q ẽ qõ nr̃a diceret, ꝙſtituo Titiũ ꝓcuratoꝛẽ meū ad diſſipādū z ꝺẽdū, tñ vz iſta ꝙſtō ꝓcuratoꝛ. ita tz no. Bal. i l. filius ſ. j. ſ ꝺo. vbi fozzi ⁊ q ꝙmo nõc ꝓcuratoꝛ ita ꝙſtituꝰ ad diſſipādū et ꝺẽdū poſſet ꝺonare cū ꝺonatio ſit ꝓditio, vt ibi in tex. qꝺ vltimum teneas valde coꝛꝺi ꝓ limitatione regiſte ꝺ. l. filius-
24 fa. ¶ ⁊ Quarto ꝺato ẽt z cõceſſo ſineveri ꝓiudicio q in iſta q. eẽt erroꝛ in noĩe ãppellatiuo adhuc iſte tex. ñ obſtaret, qz ꝓcẽdit qñ eſt erroꝛ in noĩbꝰ appellatiuis a rerũ natura, vel iure gẽtiũ impoſitis: ſecꝰ eſt in noĩbꝰ appellatiuis ipoſitis a iure ciuili, vt eſt iſtō nomẽ, ꝓcuratoꝛ: tũc erroꝛ nō vitiat, ꝓut declarat Bal. in l. ſi in noĩe. C. de te. z i ꝺ. l. ſi fozzi diqnũ.
¶ Quinto z vltimo accedat qꝺ in cõſtitutione ꝓcuratoris nō eſt vis in noĩe. tex. eſt in ꝺ. c. petitio. de ꝓcur. z in l. j. ſ. qbꝰ. ſupza qꝺ cuiuſcꝛ vniuerſi. Ab. in c. i ꝙtractãdis. de iura. ca
25 lũ. ¶ Sicut etiã ⁊ erroꝛ in noĩe Jctus appellatiuo nō vitiat Jctũ. l. inſulã. z ibi Bar. ſ. ꝺe ꝓeſcri. ver. l. ſi oleũ. z ibi Bar. C. loca. l. ſi vino. i ꝓn. ſ. e. ſcz loca. Et teneꝁo iſtã ꝓtẽ nō ob. ſi diceret, q multũ me fundo ſup l. his ꝙbis. ff. ſ. ſ. de here. inſti. vbi inſtitutio verbis iniurioſis facta valet, z tz, ſz q ille tex. nihil obſtat, eo qz ibi teſtōr ꝓceſſit ad expreſſionẽ heredis, z dixit ille filius meꝰ impiſſimꝰ de me male meritꝰ hꝝs eſto exꝑſſe: ergo inſtituit, z tex. ibi ſe fundat qꝺ ex quo exꝑſſe inſtituit, lz cũ maledictiõe filiꝰ erit heres, qꝺ nō eſt in qõ. iſta. Reſpõde q ꝙmo ſatis exꝑſſit, ex quo dixit ad agẽdũ et defendẽdũ, q verba nõ cõuenĩt niſi cõſtitutioi ꝓcuratoris, vt ſupꝛꝰ deduxi. z ita habes bñ diſcuſſu, vt puto pñtem
26 articulm. ¶ ⁊ Stat q rla ex tex. q erroꝛ in noĩe appellatiuo vitiat. Adde q ꝑ iſtũ tex. ſt no. Bal. in l. ſi is. q ꝑ emptoꝛe. i j. q. ꝓn. j. ꝺ vſuc. qꝺ hõ ñ ꝓt facere q ꝺicẽdo bene ĩtelligat de aſino, qz re z vocabula ſunt imutabilia, vt hoc tex. z ab hoĩe fictio induci nõ ꝓt. ꝺe quo videbim⁹ j. in glo. q vr̃ aꝁ tenere.
¶ Iſta rla tex. limitat duobꝰ modis. Ꝑzio qñ vnũ nomẽ appellatiuũ haberet multã ꝓximitatẽ cũ alio, ꝓ l. libꝛoꝝ. ſ. q ⁊ñ. de le. iij. ꝺe qua l. op. gl. in ver. nõ ꝺeberi. reſeruo ſuper ea oõm. Scõo fallit ⁊ ꝺata pñtia rei ꝑ gl. ſin. in l. q extrinſecꝰ. j. ꝺ v. obl. quã j. ad ß allegat Bar. z j. diceꝁ. ¶ Quarto not. ex
27 hoc ⁊ tex. qꝺ appellatione ſupellectilis nõ ventũ veſtes, ſed hodie i vſu qꝺidiano nõ vtimur iſto ꝙbo ſupellectilis, lz termino maſſariciarũ, z illud qꝺ ꝑ leges venit appellatione ſupellectilis, ẽt venit appellatiõe maſſariarũ, z eõ ſm Bar. in l. j. ꝺe ſupe. le. ió facit iſte tex. ſm Ang. q ſi teſtōr legat vꝛo ri maſſaricitias q nõ ventũ veſtes, z ſequunt Imo. z Mode. hic. ¶ Adde tn q appellatiõe maſſariciarũ vel ſupellectilis ventũ lecti, culcitre, capſe, ſcãna, z ſimilia, ſm Abb. q ita cõ ſulnit in facto in cõſ. exev. inci. caſus in facto ſic ꝑponit q-
28 ꝺã ꝺñs Ant. ꝛc. ¶ Expeditis not. ⁊ antequã veniã ad gl. ꝑ intellectu tex. oppono fozziter ꝺ text. q imo nõ ſit ꝺria inter erroꝛẽ noĩs ꝓpꝛii, z erroꝛẽ noĩs appellatiui data paritate terminoꝝ: qz i q erroꝛ noĩs ꝓpꝛii nõ nocet, qñ ꝙſtat ꝺ corꝓore, idẽ ẽt eſt i ſcõo, vt hic in gl. approbata l. j. ff. ſ. de do. ꝑle, aꝁs ſi nõ ꝙſtaret de corꝓore vtrũqꝛ vitiaꝛẽ rõne incertitu-
dinis, tãi ꝓzio q̃ i ſcõo caſu. l. ſi fuerit. de reb. ꝺub. iſtã ꝺi-
ficultatẽ tãgit i diſcurſu ſermonis ſubtilis Rap. z nõ clare ſoluit ꝺ. ꝑet. ſ ꝺez. ex mẽte Rap. aꝁ rñdet q ij. caſu qñ error in noĩe appellatiuo requirit q res ꝺemõſtret euidẽtꝛib⁹ z fozziozib⁹ indiciis: qz eſt erroꝛ magis craſſus: facit l. nõ eſt veriſimile. ſ. q met. cau. ſz in erroꝛe noĩs ꝓpꝛii q eſt magis tolerabilis nõ erit opꝰ tãta ꝺemõſtratiõe, z in hoc vꝛ ꝙſiſtere vis z ꝺria huiꝰ legis, ſm eũ. ¶ Tu ꝺde q ꝺo. ꝑe. poterat ad hoc allegare Bar. hic ſup gl. in ỹ. vocabulo, vbi exꝑſſe ꝺr q i appellatiuis nõ ꝺz ꝙſtare ꝺ corꝓore ex iudicis eo, qz ꝑdixerat, rõ qz noĩa appellatiua ſunt ita cõia, z not. q lz nõ ꝑſumik aliqꝺ erraſſe ex aliqꝺ indiciis, ſecꝰ eſt i erroꝛe no
minis ꝓpꝛii, z ſic ſo. quã ſibi aſcribit ꝑe. eſt aũ eũ ſol. Bart.
29 hic. ¶ Tu aũt pleniꝰ ſolue hãc difficultatẽ ⁊ q erroꝛ i noĩe ꝓpꝛio nõ vitiat. eſt verũ ꝺũmõ ꝙſtet de corꝓore. Ita exꝑſſe ꝺr tex. i ſ. ſi qs i noĩe. inſt. de le. z in l. ſi fozzidianũ. C. e. ꝺz aũt cõ ſtare de corꝓore in noĩbꝰ ꝓpꝛiis ex ſolo vſu loquẽꝺi teſtõis q ita ꝙſueuit appellare, ſz hoc nõ ſufficit i noĩbꝰ appellatiuis, vt ẽt tex. in l. Labeo. circa me. z ibi aſſignat rõnẽ. j. de ſup. le, itẽ ex ſola ꝑfatiõe teſtõis. Itẽ ꝑ ꝙfines vł ꝑ vnã ꝺemõſtrationẽ, vt oliueũ, vt in gl. Iſta aũt nõ ſufficereꝁ i noĩbꝰ appellatiuis, q ſunt nimiũ ꝺifformia mẽti teſtõis. ¶ Capio nunc gl. ꝓzimã, in ỹ. ſi qs i fundi vocabulo. z q̃ro, vt ſea, ꝛc. ¶ In ea. gl. ibi, itẽ i corꝓore rei ſeu ſubſtãtia. Iſta gl. j. vult duo. Et
30 i vtroqꝛ male ꝺr. ⁊]Ꝑzio vult gl q erroꝛ corꝓis z ſubſtãtie ſint iꝺẽ. Jn Jtiũ ẽ formalis i l. i vẽditiõibꝰ. i ỹ. iꝺẽ q̃rit. ſ ꝺ, hẽ. ép. q ꝺr ſi i ipſo corꝓore ñ errak, ſz i ſubſtãtia erroꝛ fit. Se-
31 cũꝺo vult gl. ⁊ q erroꝛ i ſubſtãtia vitiet legatũ, ſicut ẽt vitiat ẽptionẽ, ꝺ. l. i vẽditiõib⁹. arguẽꝺo ꝺ Jcrib⁹ ad legata, z ſic ad vltias volũtates. l. ſeruũ filiꝰ ff. eũ q chyrographũ. z l. q ſle-
ga. j. e. ſz i ß ẽt gl. male ꝺr, z i Jtiũ ẽ tex. i l. ſi qs aurũ. ſ. ꝺ ỹb. ob. vbi erroꝛ in ſubſtãtia nõ vitiat ſtipulationẽ, q ẽ ſtricti iuris: q̃ minꝰ ꝺz vitiare vltimã volũtatẽ, in qua ſit benigniozis interpꝛatio. c. cũ ꝺilecti. ſ ꝺo.]Ꝑec ob. l. i vẽditiõib⁹. qz logk in Jctu oneroſo pp ꝓtũ q nõ eſt i legato veli ſtipulatiõe: nã illa lex ſi cũ aurũ. ſ intelligiꝁ in ſtipulatiõe ex cã lucratiua ſm
Bar. z ꝺoc. ibi: ſecꝰ ſi ex cã oneroſa. ꝺ. l. in vẽditionib⁹. ſz le-
b gatũ ⁊ nõ ꝓt eẽ oneroſuz. l. hẽditatẽ. in ꝓn. ſ. mãda. ¶ Capio
32 gl. ỹ. in ỹ. noĩ auerit. Iſtã gl. ꝑ ſingulari no. Bar. z ꝺoct. ⁊ q magis ꝺebẽt attẽꝺi ꝙnia vel qualitas rei aꝺiecte ꝑ teſtões qua noĩa ꝓpꝛia, z ſic ꝓtiꝰ ꝑſumik erroꝛ in noĩe ꝓpꝛio qualimibꝰ, vel in qualitate rei legate, z ſic fozziozi eſt ꝺemõſtratio, q ſit ꝑ nomẽ ꝓpꝛiũ: qz prima nõ eſt ita ꝺe facili mutabilis, ſicut ſcõa, vt hoc tex. z ſic fozziozi ꝓſumptio tollit minus fozte. l. ꝺiuꝰ. ſ. ꝺe in integ. reſt. Itẽ veriſimitudo maioz tollit
33 minoꝛẽ ſm Bar. i l. ſiue poſſideris. circa ſi. C. ꝺe ꝓb. ⁊ Scõo habes notare ex hac gloſſ. q ſi teſtōr legat fundum cornelianũ, q̃ eſt oliueũ, q lz erret i noĩe ꝓpꝛio: ſi tñ q̃litas ẽ va ꝺz ꝙſtare ꝺe corꝓe, quẽaꝺmoꝺũ eꝛ ſi nõ errak i noĩe ꝓpꝛio, ſz in falſa ꝺemõſtratiõe vꝛ z tz. tex. eſt no. in l. quiꝺ ꝺieꝰ. ſ. q ꝺotalẽ. j. ꝺe cõꝺi. z ꝺemõſt. facit, qz in ꝺubio ꝺz attendi il-
34 lud qꝺ facit actũ valere. l. quoties. z l. vbi. j. ꝺe reb. ꝺu. ⁊ Itẽ ſi teſtōr in re legata aꝺiecit ꝺuas ꝺemõſtrationes, quaruz vna cõuenit rei legate, alia nõ, attẽꝺik illa q facit actũ valere. tex. eſt no. in l. pe. ff. paterfa. j. ꝺe leg. iij. Q ñ nõ apparet ſ alia re, cui alia ꝺemõſtratio aliter cõueniat. ¶ Capio glo. in ver. ſed ſi in corꝓore. Diuiꝺe iſtã gl. in ꝺuas ꝑtes ꝓin. Jn prima exꝑplificat tex. z iſta prima pars erit valde no. Jn ỹ. allegat varias concoꝛꝺãtias q̃ loquũk nõ ſolũ in vltimis volũtatiꝁ, lz ẽt in Jctiꝰ ſtricti iuris z in iudicijs, z ꝙñ ampliat rlam tex. nr̃i. q erroꝛ in nomine ꝓpꝛio non vitiat nec ꝺ legatũ, ſz nec ſtipulationẽ, nec iudicia. ſcõ ſi ibi no. ergo q er-
35 roꝛ iura q̃ allegat gloſſ. ⁊ videntur facere ꝛ illud qꝺ tz Jo. and. in addi. Spe. in ti. ꝺe reſcri. ꝑſen. ſ ratiõe. aũt forme. in ver. qꝺ ſi ꝺubitaret, qꝺ retuli ſ. i euiꝺẽtialiꝰ legis, qꝺ ſi ali quis impetrauerꝛ reſcriptũ ſup tali eccleſia, ꝺe qua cõſtat, z errauit i nomine ꝓeſbyteri, nõ vz reſcriptũ qꝺ eſt ſtricti iuris, ꝺicit ſ. ¶ Mo. iſtã rõnẽ: qz ſi eſſet vera eẽt magna limitatio ad iſtã z ſimiles. Sed in Jtiũ videꝁ fozziter facere tex.
36 in l. ſi in noĩe. j. ꝺe verb. ob. allegata in gl. q̃ logk ⁊ in ſtipulatiõe, q eſt ſtricti iuris, z tñ erroꝛ in noĩe ꝓpꝛio nõ vitiat ſtipulationẽ. Itẽ in iudicijs q ſiꝛ ſunt ſtricti iuris erroꝛ noĩe ꝓpꝛio nõ vitiat. tex. eſt i l. põp. ſcribit ſi frumẽtũ. ſ. pen. ſ. ꝺe rei vẽ. quẽ ẽt allegat gl. nr̃a: ergo ſ rõnẽ Jo. an. Rũde q illa iura exꝑſſe loquunk qñ cõſtabat ꝺe corꝓore, ſz in ꝺicto Joã. cõſtat ꝺe corꝓore, z ad hoc bene facit tex. in c. ſignificãte. ꝺe reſcri. ſm cõem intellectũ ſcribẽtiũ q teneꝁ q erroꝛ ibi patrie vel parochie vitiet: qz nõ cõſtabat ꝺ corꝓe. z ita ẽt intelligit Bar. in l. ꝺemõſtratio falſa. i ꝓn. v. q. ꝓnc. j. ꝺe con. z õm. ita Jo. an. log k in reſcripto ſi petrato ad bñficia, ſz fic eſt, q reſcripta ad bñficia ſunt ambitioſa, z ſic valꝺ odioſa, z ꝙñ

a ¶ In conſtrev. Adde tu qꝺ ẽ in ỹ. volu. cõſ. lxxxviij. Et aduerte, qz Bar. in l. ij. ſ. ꝺ ſupe. le. ſt, q cultitre de cõi vſu loquendi non ve nũt appellatione maſſariciarũ.

b ¶ Sed legatũ. a Adde tu, z qꝺ ſi legato talis erroꝛ nõ vitiat, et vide pe. Bart. i l. demonſtratio falſa. ti. z iiij. q. j. de ꝙdi. z demon.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

multũ restringẽda, vt ẽ tex. ad lr̃am, i c. q̃uis. ff. de p̃bẽ. in vj.
¶ Ex prima parte hui⁹ gl. habes elicere quatuor no. 2clu-
37 siones. ¶ + Prima est fz Bar. z scribẽ. qũo p̃bet error i cor-
pore, sec. ex ẏbis q̃ testór dixit añ ẏfectionẽ testamẽti, ex quo
38 correlarie + fcdo no. ex hac gl. q̃ qñ aliquis ante testm̃ cõfe-
rés cũ amicis suis dicatur se velle aliquid facere in testõ si
postea in ꝫtũ faciat qõ ór errasse. nec p̃sumit eũ penituisse
prioris volũtatis, z p hoc meli⁹ facit tex. in l. quoties. ff. f.
ẽ. de her. inst. z p illũ tex. no. ibi Bar. in f. tãtũdẽ. z reputat
bene sin. qõ error p̃obat qñ in tractatu de faciẽdo testm̃, vel
alĩ ꝫ. tũ aliqd exp̃rimitur, z postea aliud fit, de quo tũ vide
gl. valde no. in l. cũ p̃ponebat. z ibi Bar. z Jmo. f. de lega. ij.
39 ¶ + Tertio no. ex hac gl. qõ pot⁹ p̃sumitur error q̃ muta-
tio volũtatis. Jn dubio eñ p̃sumit qs durare in eadẽ volũ
tate. l. eũ qui. z l. cũ tacitũ. ẽ. de p̃ba. l. cũ hic stat⁹. i p̃in. z f.
ẽ. de do inter vi. z vx. c. matores. f. fi. z ibi ad hoc no. d. Ab.
de baptis. c. cũ marthe. de cele. mis. c. lꝫ. z ibi Hẽmi. ad B not.
de p̃cu. in vj. Intellige sane, nisi testór ex magno interuallo,
post faceret tale testm̃: tũc nõ p̃sumeret̃ duratio eiusdẽ volũ
tatis. l. p retẽtionẽ. C. de vsur. l. cũ in plures. f. locato⁹ hor-
tei. ẽ. loca. Bar. z alĩ in l. pacta nouissima. vbi aliqñ de B vl-
40 timo plene dixi. C. de pac. ¶ + Quarto no. ex hac gl. qõ lꝫ di
ctio fundi, sit generalis cõp̃hẽdẽs taz p̃atiũ, quã vineã. l.
fundi appellatiõe. j. de verb. sig. tũ fundus p̃atiuus differt
a vineato i spẽ, capiẽdo sp̃ẽm. put capiũt legiste. Jõ si testór
leget fundũ p̃atiũ, quẽ hz iuxta Titium in tali legato, nõ
venit fund⁹ vineat⁹. z p ista gl. ór Ang. fuisse de facto deter-
minatũ ꝫ quẽdã cõsanguineũ suũ, cui testator legauerat pe
tiã terre aratorie exñtẽ iuxta Titũ, cũ vere ibi haberet vi-
neã z nõ terrã aratoriã, fuit decisuꝫ q̃ nõ deberẽt illa terra
vineata: qz vinea ñ erat legata, nec ibi erat terra aratoria. z
sequunt Jmo. Rap. z Alex. hic. ¶ Tu aduerte cũ eãt de pe
tia terre existẽtis iuxta Titiũ, q̃ talis error ór poti⁹ i qua-
litate quã in corpore. ergo nõ dz variare sicut nec falsa de-
mõstratio vitiat q̃ cõstat de corpore. l. falsa demõstra. i p̃n.
z q. qõ aũt. f. de cõ. z demõ. z l. patronus. f. j. z ij. f. de le. iij. qõ
aũt iste sit error in qualitate z nõ in corpore, sc̃ẽ p̃atiuũ z
nõ vineatũ. sunt duo boni tex. in l. si in qualitate. z l. si duo
rũ. ẽ. de act. em. quos tex. ẽt all. Are. hic, q ita reph̃edit An
ge. z de claro induco vtrũq; tex. z vltra q̃ de hoc sint tex. ex
41 pressi in d. l. si in qualitate. z i d. l. si duoꝝ. p̃t⁹ viua rõne + qz il
le dicunt eẽ qualitates, q̃ possunt adesse z abesse p̃ter sub-
iecti corruptionẽ: sz esse vineã z p̃atũ, iste sunt qualitates.
vt tota die experiẽtia docet. q̃ nõ fuit erratũ in corpore ter
re, sz erratũ in qualitate. ¶ Scõo aduerte, q̃ ista gl. nõ lo-
quit̃ put Ang. z doc. pal. eã allegãt. ista gl. nõ loq̃t qñ testór
legauit fundũ p̃atiuũ cũ haberet vineatũ iuxta Titiũ, sed
ei⁹ ẏba sunt qõ credebat legare vineã, quã putabat hr̃e iu-
xta Titiũ, z dixit lego fundũ existẽtẽ penes Titiũ: z sic sim
plr ór qñ legat fund⁹, z nõ ór p̃atiu⁹ vel vineat⁹. quo casu cũ
dictio fundi sit gñalis z cõp̃hẽdat tã p̃atiuũ q̃ vineatũ. l.
fundi. z l. ager. j. de ẏ. sig. q̃ legãdo simplr fundũ existẽtẽ pe
nes Titiũ, vt ór gl. vꝰ q̃ veniat vineat⁹, ex quo gl. solũ exp̃s-
sit fundũ p̃ts, qz si exp̃sisset fundũ p̃atiuũ, supfluũ eẽt illũ
qõ ór gl. q̃ intendebat: imo exp̃sse ẽ dixisset. z re vã gl. sc̃ẽ
ei⁹ ẏba, ita loquit̃ z male. ¶ Sz salua ista gl. altero de duo
bus modis. Primo q̃ in tertio gl. si tota simul iũgãt, est p̃o
prie facere dr̃iam inter fundum p̃atiuũ, z fundũ vineatũ,
nõ aũt est log de fundo simplr. ¶ Scõo z fundamẽtalit salua
ista gl. cui⁹ intẽtio est q̃ testator legãdo fundũ simplr in-
tẽdebat legare fundũ p̃atiuũ existẽtẽ penes Titium: z ita
p̃terat cozã aliquib⁹, si postea legat fundũ simplr quẽ hz
penes Titiũ, z ille fit vineat⁹ ostẽdit error testóris sup idẽ-
titate corporis: nõ vitiat vt neut rũ debeãt. ista ẽ ꝓpria mẽs
gl. nihil subaudiẽdo ad eã. Quid tenẽdũ? Ego sic distinguo
z credo eẽ vitatẽ, q̃ si testór habebat solũ vnũ fundũ existẽ-
tem penes Titiũ quẽ credebat esse p̃atiuum put p̃dixerat
cozã aliquib⁹ cũ esset vineat⁹, z iste nõ dicit eẽ error. i corpo
re, sz in qualitate, z tũc nõ vitiat cũ cõstet de corpe, vt dixi.
vlstis terminis male loquerẽt gl. Ang. z alĩ ẽ. relati. q̃r
42 matur dupl̃r: + qz si error in substãtia legata non vitiat, l. si
cũ aurũ. j. ff. ob. vt dixi ẽ. in gl. q̃ tomn⁹ error i ista qualita
te dz vitiare? Jtẽ error in adiectiuis seu in accidẽtib⁹ nõ vi
tiat legatũ put f. tz gl. fi. ad fi. sz iste ẽ talis error, p̃ts, qz ac-
cidẽtia dicunt̃ q̃ p̃nt adesse z abesse p̃ter subiecti corruptio-
nẽ, z talia sunt esse p̃atiuũ z vineatũ, qz p̃nt adesse, z abesse,
remanẽte salua substãtia. solũ. l. certo generi. in p̃in. ẽ. ser-
rusti. p̃di. Aut testór habebat duos fundos, vnũ vineatũ, a-
lĩ p̃atiuũ, z intẽdebat legare p̃atiuũ quẽ credebat eẽ pe-
nes Titiũ, put p̃dixerat, z repit̃ q̃ ẽ fund⁹ vineat⁹, z tũc bũ
ór esse error in corpore. l. in vendition ib⁹. vbi tex. magistra-
lis. ẽ. de ẏb. cm. z iste error bñ vitiat: z ita p̃cedit iste tex.
Nõ: qz tũc in eo, quẽ exp̃ssit, deficit volũtas testóris, in alio
deficit dispositio, vt ór tex. in l. ambiguo, z l. quoties. in p̃n,
43 f. de reb. dub. ¶ + Vlq; aũt in legato agri, si testór legat a-
grũ simplr, nũq; veniat vinea, q̃ p̃prie dicit̃ ager vineatus
z nõ simplr, z eꝫ an legata vinea intelligat̃ legatus ager, ha
bes tex. no. in l. si nulla. C. de ac. pos. i ẏ. agrũ suũ, seu vineas,
q vꝰ ẏbare cõnõ, ex quo ponunt̃ tanq; diuersa agrũ, seu vi-
nea. z ibi Bal. z Ang. ad hoc no. illũ tex. z ita tenẽt. ad idem
facit tex. in l. fideicõmissa. f. si quis ita. f. de leg. iij. vbi ór tex.
ponit vt diuersa agrũ, z vineã. Jsta decisionẽ reph̃edit Ale
xã. hic, z bñ. qz ager est genꝰ cõp̃hẽdẽs sub se gñaliter quẽ
cũq; loco carẽtẽ edificio. tex. est i l. ager. z i l. fundi. j. ff. f. sig.
Nec ob. d. l. si nulla. in ẏ. agrũ tuũ seu vineas: qz aduertẽdũ
est z bene, q̃ illa distinctiua ponit̃ inter genus, z speciẽ: iõ
resolutur i. i exp̃ssiuã gl. in rub. C. de serui. z aqua. z l. vbi
pactũ. C. de transac. Tu p̃o ista decisione cõtra Bal. z Ang.
adde tex. in l. certo generi. ẽ. de serui. rust. p̃d. vbi ór tex.
formal⁹, certo generi agrozũ acquiri seruitus p̃t veluti vi-
neis z cõsiderabile solũ, non autem superficies, vt in litera.
¶ Capio gl. in ver. nõ deberi. quã diuide in duas partes p̃n
cipales. Jn prima assignat rõnẽ ad tex. in ij. op. z de sol. se re
mittit. Scõa ibi, sed f. ff. ij. ¶ Jn ea. gl. fi. in fin. ꝛ ñder Bart.
44 + q̃ qñ vnũ nomẽ appellatiuũ haberet magnã p̃rimitatem
seu cõformitatẽ cũ alio, tũc error nõ vitiaret p tex. in d. l. li-
brozũ. f. q̃ tñ. de leg. iij. De quo tex. opp. gl. z nõ solute. z ista
eẽt bona limitatio ad hũc tex. si eẽt va. z eã reꝫetit bis Bar.
i hac l. in ij. opp. z j. circa gl. in ẏ. vocabula. z tenẽt cõiter oẽs
hic. Jta ẽt tz Bar. in l. quesitũ. f. pen. j. e. z ante Bar. allego
tibi gl. ita tenẽtẽ in f. si qs in nose. in ẏ. intelligãt. ad fi. Inst.
de leg. Jstã cõem limitationẽ rep̃hẽdit subtilis Pe. de be
45 tu. hic, p istũ tex. + nã vestis hz magnã p̃rimitatẽ cũ supel-
lectili, qõ ptz: qz dubitatũ fuit an appellatione supellectilis
veniat vestis. l. j. f. de supel. le. z tñ talis error vitiat, vt hoc
tex. Jn hoc nõ facio magnã vim. Et rñdet melius, z istõ ma
gis plz ad d. librozũ. f. q̃ tñ. q̃ tex. ibi nõ fundat se super p̃-
rimitate vel cõformitate, sz fundat se sup demõstrata volũ-
tate testóris pp̃ tria, que ibi cõcurrebãt, z q̃ seriatim ibi põ
derat tex. p̃mo, qz testór q vniuersas chartas legauerat nõ
habebat in domo alias chartas nisi lib os. Jtẽ studiosus le
gabat studioso. Jtẽ cõcurrebat vsus loquẽdi pluriũ: qz ple
riq; solẽt libros chartas appellare. Et iõ bñ ór ibi tex. nisi
forte ad B nos viserit volũtas testóris. põdera tu. puecte q̃
ille tex. est de directo ꝫ Bar. z doc. nisi q̃ illa tria cõcurrũt:
z sic tex. ineuitabiliter retorqueꝫ ꝫ Bar. z doct. ¶ Ego vl-
tra scribẽtes ꝫ istã limitationẽ Bar. z cõem allego fortẽ tex.
in l. tutores. f. j. inci. curator. ẽ. de admi. tu. vbi est tex. solẽ-
nis, sz terribilis: testór habebat filiũ impuberẽ, z in testõ di-
xit, relinquo filio meo caiũ curatorẽ. z debebat dicere tuto
rẽ, ꝺcidit ibi ad lr̃am tex. q̃ iste error vitiat donatio. tutele,
imo fortius si bona fide ille cuius administrauit bona istius
ipuber ꝫ nihil vꝫ qõ administrauit: z tñ ego habeo qõ tutor
46 z curator hñt magnã p̃rimitatẽ, z cõformitatẽ: nã + applone
curatoris venit tutor saltẽ largo sumpto vocabulo, z eꝫ tex.
est i f. j. cũ gl. in ver. ad curatorẽ. i aut. vt hig obli. se phi. et
gl. in aut. minoris debitor. C. q da. tu. pos. z tñ lꝫ habeãt tã
tã conformitatẽ z paritatẽ error in nomine appellatiuo vi-
tiat. ẽ bñ. verũ eꝫ qõ appellatiõe tutoris venit curator. tex.
est no. in l. pater seuerinã. f. cõditionũ ẏba. j. de cõd. z demõ.
vbi est tex. testór in testõ ór, cõstituo filio meo caium tuto
rẽ vsqz ad xviij. annũ filij mei, q̃rit ibi iurisco. nũq̃d valeat. vꝰ
q̃ nõ, qz tutela nõ durat vltra xiij. an. finitur pubertate, quo
potuit dari vsqz ad xviij. an. z rñd. qõ ibi dictio tutor, capiẽ
p curatore. Sz ad illũ tex. rñdet Bar. in d. l. tutores. f. j. q̃
illud ibi ideo est, qz tutor se hz pl⁹ q̃ curator: qz tutor dat
principaliꝰ p̃sone in cõsequentiam rebus, curator aũt datur
solis reb⁹. l. in copulãdis. C. de nup. vñ illud qõ ẽ pl⁹ ór capi,
p eo q̃ est min⁹, sz eꝫ curator est min⁹ nõ põt capi p tutore
q̃ est pl⁹. d. l. tutores. f. j. z ista sol. fegẽt ẽt Paul. de ca. in d. f.
Additionũ ẏba. p̃fectio ingenioꝝ restrozũ supplebit de rñiõe.
¶ Capio gl. in ver. vocabula. Diuide ista gl. in tres princi-
pales p̃tes. Jn prima declarat no. istũ tex. Jn scõa vnã fallẽ
tiã. Jn tertia aliã. Scõa est ibi, nisi Bactũ erat. Tertia ibi,
47 vel nisi cõsuetudo. ¶ + Jsta gl. in p̃ia z scõa parte vꝰ fibi in
uicẽ ꝺdicere, vt p Bar. hic, qẽ ano. 2cordat, z sic vult Bart.
q̃ sola p̃dictio testóris cozã aliq⁹ nõ sufficiat: sz qñ exp̃ssa p̃
testatio fcã aũ testm̃: rõ diuersitatẽ l p̃optu, qz l p̃so casu ór
tacite, gstare p ẏba enũtiatiua plata cozã alioꝝ, sz l ff. casu
cõsse gstat p ẏba dispositiua testórꝫ. Jstã gl. sic ꝺclaratã z

approbatā p Bar.z cōiter oēs reprehēdit d. Ale.hic, p duo. Primo pillō qō tz ipsemet Bar.sibi ꝺzi l.fi is,g ꝑ empto re.in j.q.prin.ff.de vsuc.z ibi sequit Jmo.q dicit Bar. ibi me lius log℈ hic,vbi tz Bar,qō homo nō pot facere qō dicen-
48 do bouē intelligat de equo,vel de mulo, eo,qz ꝑ rer uz voca bula sunt immutabilia,vt dicit tex.hic,z qz homo nō ꝓt idu cere fictionē sine authoritate legis,l.fi forte.ff. de cast. pecu.
49 ¶ ꝑ Scōo mouet p illud,qō vult gl.solēnis,z sing.l ff.tz b so lēnia.in ver.qbuscūqz.insti.de ver.obl.vbi tz gl.solēnis. Pō ne qō actū ē exprīsse inter te,z me cozā testib⁹ qō dicēdo a.itel ligat ꝓmittis,z rndēdo b.intelligat ꝓmitto, nunquid po terit ꝺhi stipulatio p a.z b.ōt gl.solēnis q nō,quis ibi inter uenerit exprīssa ꝓtestatio in partes, qz ptes nō pūt facere q a.significet ꝓmittis,z b.ꝓmitto. Delde refert d. Ale.q istā gl.etiā reprobat Hic.de neap.hic p istū tex.z Lud.ro.in l.ff. ff.si qs ita.ff.de vb.obli. Adde tu vltra d. Alex.z scribētes, q istā gl.approbatā p Bar.z cōiter alij reprehēdit Ar.in l. plane.ff.j.in ij.no.ff.eo.vbi pōderat esse tex.singularē ꝛfundētē istā doc.gl.z Bar.quē reputat ad hoc semp tenēdū mē ti.lz eū doc.nō aduertāt in v.euidētissimis ꝓbatiōib⁹.vbi tz
50 eū est tex.solēnis,ꝛq si testō in eodē testō legauit pluries eadē spēm vni,vt pura lego Titio talē domū,z istō pluries repetīt:nūqd iste legatari⁹ debebit pluries hre,z sic domū z estimationē,videret qō sic,ex quo testō istō pluries repe tīt z ꝓtestatus est ante testm.tex.tū decidit ꝺzitū qn nisi eui dētissimis ꝓbationibus ostēdat testōrē pluries voluisse le gare nō habebit legatari⁹, nisi semel spē ꝺato q testō⁹ pri⁹ ꝓtestat⁹ fit,qō volebat deberi z spēm z estimationē ꝓut ibi
51 lati⁹ videas inductionē.ꝛ Quid tenēdū:teneo cōclusionē gl. Bar.z cōem quā ꝛfirmo p aliā gl.fin.z approbatam in l.que extrinsecus.ff.de ver.ob.quā ff.proxime alleg.Bar.vbi dicā qz si pūtia rei facit,vt error nois appellatiui non vitiet pp demonstrationē q̄ fit ad oculū,q̄tomagis,vt ſalteꝛ eque ꝺz
52 opari exprīssa ꝓtestatio z dispositiua testōris;ꝛ Nec ob.fun damēta duo Ale.hic,z primo q homo nō pōt inducere fictio nē,z in hoc pōderat Bar,cōtrariari hic. rndeo clare qō istō nō inducit vi fictionis quā homo non pōt inducere, vt dicit Bar.in d.l.fi is,q ꝑ emptore.lz est vi declarationis pp volū tatē ꝓcedētē exprīsse declarantē sequentē,z ista valde diffe-
53 rūt inter se:ꝛqz de natura fictiōis est inducere nō declara re principalr:z ideo in fictiōe declaratiua que retrotrahit nō requirit extremū a quo,eē habile:qz fictio declaratiua nō est ꝓprie fictio,vt est tex.no.in l.lz z fi qs stipuleꝛ.ff.j. ff.qd ergo.z ibi Bal.ad hoc no.ff.de vsufr.eū refert z sequit Ar. il.j.ff.si qs ita.ff.de ver.obli.z rū secus est in fictione inducti ua.l.huic scripture.ff.ad leg. Aqui.qz illa regrit duo extre-
54 ma habilia,a quo,z ad qō. ¶ ꝑ Nō ob.scōo gl. sing. in ff. hec solēnia.in v.qbuscūqz.insti.de verb.obli.qz de plano rndeꝛ q illa gl.loquit in stipulatione q̄ ꝑ forma requirit exprīs sionē verborū z non cōstat solo cōsensu,lz cōsensu z verbis simul,vt est gl.in l.nō figura.ff.de act,z obli.lz nos logmur in legatis in quib⁹ attēdim⁹ cōsensum z volūtatē.l. cū qō. in fi.C.de le.z l.in cōditionib⁹ primū locū.ff.de cōdi.z de. ¶ Nō ob.vltimo tex.in d.l.plane.ff.j.in ver.euidētissimis ꝓbatio-nib⁹.quē ibi ad hoc pōderat Are.vt ff.retuli:qz ad illū tex.
55 clare rndeo ꝑ q ibi coniecture vel psumptiones legum dicū tur euidētissime ꝓbationes.l.licet imperator.in pn.ff. e.l.lz locuples.ff.de manu.test.tū ille non ſufficiūt,vt ibi dicit tex. ad hoc vt legatū speciei duplicet,sed Bar.hic loquitur cuz gl.nostra,qñ voluntas testōris fuit exprīssa verbis claris, quo casu ēt ibidē decidit q in legato speciei fiat multiplica tio,qñ testō⁹ exprīsit qō voluerit legatū his ꝺberi. Et ita ha bes defensatā doc.gl.approbatā per Bart.z cōiter. ¶ Tu autē aduerte inquātū gl.z doc.fundant se sup l.nutu.ff.de le, iij.q illa lex non vr bene facere:qz loquit qñ testator, q pri⁹
56 articulate loquebat, nūc vero ꝓpter infirmitatē nō pōt articulate loqui,ille bñ pōt relinquere legata nutu, secus in eo quē nulla infirmitas impediret ad articulate loquendū, qz ille nō posset legata nutu relinquere. ita singulr limitat d.l.nutu. Ja.de bu.in l.z in epistola,C.de fideicom.z ibi Sa li.refert z sequit,reputāt sing.z no.dignum. Idē etiā tenet Bar.ꝺ.l.nutu. Ista tamen vr magna restrictio ad illū tex.
57 ¶ ꝑ Ultimo inquantū Bar.alleg.gl.q reputat fin. in l.que extrinsec⁹.ff.de ver.obl.q data pūtia rei si testō⁹ eā digito demōstrauerit error nois appellatiui ñ vitiat.z ē bona z ma gna limitatio ad rlam hui⁹ legis. Illā gl.ad hoc reputāt fin. z nō reperiri alibi in iure Ang.z Jmo.in l.fi ita stipulatus fuero hāc summā.in pzin.ff.de v.ob.idē Ang.in l.quoties.in pn.ff.de here.insti.Ang. Jmo. Flo.z Alex.hic.pōdera ergo Bar.pillā glos.velle qō tū operaꝛ res in presentia demon-

strata digito q̄ tū operaret exprīssa volūtas vbis fctā. Ad hoc addo bñ facere tex.il.certū.in v. an digito ostendātur s.fi cer.pe.z stringe fortⁱ illū tex.qz si ibi nō vitiat stipula tionē que est stricti iuris,multominus hic legatū,z sic vti mā volūtatē vbi fit benignior interpretatio.c.cū dilecti.de don. ¶ Sz aduerte,qz Bar.in d.l. que extrinsecus, dicit te allegare p illa gl.tex.in l.nemo.ff pn.s.de here.instit. adde iūcta l.iubem⁹.C.de testa. qñ fit testū nuncupatiū, q te statoꝛ ꝺz exprimere testib⁹ noia z cognomina hrdum ꝓpria noie,pone q testōr cozā notario vr cozā testib⁹ dicat, istituo istū hrdē data ei⁹ psentia,nūqd dicat testibus noia hrdū ex primere,ōt tex.q fic.put etiā dicit in d.l.certū.in verſic. ad digito ostendātur.sed certe ista iura nihil penit⁹ facit pro ista gl.qz illis iuribus nō erat aligs error noīs appellatiui, z sic nihil ad ꝓpositū. ¶ Capio gl.in v. hominū,quā diuide in quatuoꝛ partes. ¶ In prima ꝺupliciter declarat tex. In scōa assignat rōnē diuersitatis inter noīa ꝓpria z appellati ua. In tertia format qōnē.z ꝺn Bar.post gl.i ista tertia p te alleg.l.j.ff.de reb.dub.est corruptus Bar.ꝺz allegare l.je nul.q non est alibi fm Bal.in c.quoniam abbas.de off. dele, In quarta z vltima allegat plures cōcordātes ad tex. Se cūda est ibi,z rōfm Joan. Tertia ibi, sic ergo subintrantia. Quarta z vltima est ibi.z facit ff.si cer.per.

1 ℣ Testatoꝛ p ea parte grauasse psumit,p qua honorauit,
2 Distributiua ꝺuplicia que dicantur,z que simplicia.
3 Dictio quecunqz,an sit distributiuum ꝺuplex, sicut dictio quisquis,z si quis.
4 Intellectus ad tex.in l.ex facto.la grande.ff.de here.instit.

1 **§. Si quis heredes.** ꝑ Distributiua ꝺu plex,ff.p pfectione oratiōis regrēs ꝺuo ꝓba,fz qō distribuit actū primi vbi,ita distribuit actū scōi.h.ꝺ.valō no.z rō fundamētalis hui⁹ tex. est,qz testōr psumit p ea pte grauasse p q̄ honorauit.l. Lu cius.ff.pr.ff.ad Tre.l.vnica.ff.lz vt manifestet.C.de cad.tol. l.ab oīb⁹.ff.e.z l.fi plib⁹.ff.de le.ij. Cōtra istū tex.opp. Bar.ꝺ l.q filiab⁹.ff.j.ff.e.z rndet,vt ꝺ p eū z bñ, q̄uz alio mo rndeat
2 ꝺ. Pe.ꝺ be.u.lz teneas so.bar. ¶ Pro intellectu lre,ꝛz sum marij supi⁹ ꝺati vidēdū ē q̄ ꝺicāt distributiua ꝺuplicia,z q̄ ꝺicāt distributiua simplicia. Bar.late i l.ꝺ articlo.ff.ꝺ her. insti.tradit no.doc.quā postea iducit ad no.qō.i practica,qñ rex facit pclama qcūqz itrauerit ciuitatē,ꝛc.ꝺ q̄ qōne ꝺicit ll.g filiab⁹.ff.e.rit.ōt ergo Bar.q illa ꝺicit distributiua ꝺu plicia,q̄ ad pfectionē oratiōis regrūt ꝺ necessitate duo ꝓba qz p vnū ꝓbū oratio ñ ē pfecta.z ꝺ istis distributiuis ꝺupli cib⁹ ponit tria exēpla ꝺictio qsqs,ꝺictio si qs,z ꝺictio qcū que,ista tria sunt distributiua ꝺupl cia:qz ad pfectionē ora tiōis,de necessitate regrūt duo ꝓba. Distributiuū simplex ꝺz illud qō ad pfectionē oratiōis nō regrit, nisi vnuz ꝓbū,et ponit exēplū in ꝺictiōe glibet,qz vnū ꝓbū sufficit. Ex ista do ctrina sequunt plures effect⁹,z plures vtilitates in practica ad multas qōnes,vt ibi p Bar. Istā doc.Bar. exprīsse re ferūt z sequunt Pau.de ca.z ꝺ.Alex.hic,fz lati⁹ Pau.de ca. Lz nō reperiā tactū mihi vr q ista doc.Bar. approbata p oēs nō sit vera,inquant ñ Bar.ōt q ꝺictio qcunqz,est distri butiuū ꝺuplex,sicut ꝺictio qsqs,z ꝺictio si qs,eo qz regrit ad pfectionē oratiōnis ꝺuo ꝓba.sed ꝺictio glibet,est distri butiuū simplex:qz ad pfectionē orationis vnū ꝓbū sufficit. exēplū,glibet hrdū det Titio cētū.mihi vr q ideꝰ sit i distri butiuo quicūqz heredū meoꝝ det Titio cētū,sicut glibet heredū meoꝝ det Titio cētū.z tū Bar.vult q ꝺictio qui cūqz,ē distributiuū ꝺuplex,sec⁹ i distributiuo glibet istō⁹ fit ꝺem,vt melⁱ⁹ ꝑsideretis ꝺoc.Bar.an sit ꝓa vel nō. ¶ Capio gl.i v.ab oīb⁹. In ea.gl.ibi,nisi vni sint assignate p.l.ex fctō. magna.ff.de here.inst.aduerte,qz illa lex,vr fortiter facere
3 i ꝺzitū ꝺ gl.vbi vult tex.tqꝺ si plures sint hrdes instituti,et vni eoꝝ sint assignate res gallicane,cēsent illi plegate z one ra hrditaria ad oēs hrdes equalr spectāt,z ille cui sunt assi gnate res gallicane pp ꝺ nō tenet ad onus legati,z rū pōde ra tu,puecte qō rō hic assignata i tex.vr tūc cessare, q̄re eū oēs hrdes ad legatū teneāt,tex.assignat rōnē,qñ ad eū oēs res gallicane ptinēt,fz i casu nro res gallicane nō ptinēt ad oēs hrdes,ex q̄ spālr sunt ꝺsignate.vni q̄ cessante rōne tex. videret militare ꝺcisio gl.istō ēt suadet eqtas:equū em ē,vt ille sol⁹ pstet legata,q sol⁹ res gallicanas cōsequit:qz vr di xi assignādo rōnē tex.p ea parte,p qua trāseūt cōmoda de bēt trāsire onera.breuit teneo cōclusio.gl.z dico q tex.fal. ꝺ.l.ex fctō.magna.nō pcedit qñ on⁹ legati est notarum ipsoꝝ tū illis reb⁹ pricul⁹ assignatis,put est hic,qz q ꝺz res galli canas tenet tū dare Titio. Istud on⁹ legati notatim ē intū ctū illis reb⁹ gallicanis,ergo ille solus ꝺz teneri, vt aperte

probat

probat tex. noster, sec⁹ qñ simplr esset onus hĕditarñ, vel est alienñ psoluĕdñ, tũc bene verũ est qd oẽs heredes tenentur non attento, qd ille res specialiter vni eorũ essent assignate qz cẽsent ei plegate. ita ppie loquitur d. l. ex fctõ. z credo q̃ ista sit mera veritas, quamuis alĩ non tangant.

Lex v.

1 Electio in vltimis voluntatibus est innariabilis.
2 Variatio quando admittatur. ℓ nu. 6. 11. 12. 14. 17. 19. z 20.
3 Electio inualida non aufert ius. z intellige nu. 4.
Actus nullus non impedit receptionem eiusdem.
Electio nulla, non est electio.
4 Iudex ordinarius qui habet iurisdictionem iure proprio, si semel iudicauit z nulliter, potest denuo iudicare.
5 Requisita vt electio valeat. z nu. 9. z 10.
7 Traditio etiam si fiat ex falsa causa, transfert dominium.
8 Traditio est facti.
9 Hereditatis aditio requiritur ad hoc, vt electio rerum legatarum valeat, non tamen requirit in legato alternatiuo.
Testamentum est nullum hereditate non adita.
10 Pupillus eligere non potest.
13 Interlocutoria q̃ secũ trahit executionẽ q̃ nõ pt reuocari.
15 Electio personalis ex contractu que est variabilis transit, ex eo non fiat executio ipso iure quoad dominium.
Vltime voluntates non stant in pendenti sicut contractus, nec contractus quando sunt puri. nu. 6. z vide num. 25.
16 Ultima voluntas magis assimilat legi, quam contractui.
18 Rescripta derogatoria sunt valde odiosa.
21 Verbũ volo, qñ iducat dispõnẽ. nu. 22. 24. 27. 30. 32. 33. z 34.
23 Matrimoniũ de presenti ℑ hitur per verba futuri temporis quando respiciunt executionem matrimonñ.
25 Infinitum ꝫ importet tria tempora, tamen iunctũ verbo presentis temporis importat presens tempus. z nu. 47.
26 Agens quando est liberum z non impeditus, z patiens est dispositus, statim quod volo agere, ago.
28 Veres qui adĩt post terminum, non potest dicere qd coactus adĩt suspectam hereditatem.
29 Confessio facta post terminum datum ad respondendũ non potest pretextu erroris reuocari.
31 Effectus primi z secundi decreti an inducatur per illa ẏba iudicis, volumus te ire in possessionem talis fundi.
37 Verba enuntiatiua militis etiã propter aliud disponunt.
38 Verba enuntiatiua geminata disponunt.
39 Testes in testamento necessario debent rogari non in codicillis, z an a testatore vel notario. z nu. 40. z sufficit qd rogentur, post testamentum incontinenti. z nu. 42.
41 Testes quando debent esse rogati necesse est quod rogẽtur ab eo, qui actum facit.
43 Notarius qd sit rogat⁹ a partibus requirit in ol instrumẽto.
45 Heredis institutio, an inducatur per verbum volo vel esto, sicut per verbum, facio, vel instituo.
46 Verba enuntiatiua de futuro principaliter propter se prolata, vltimis voluntatibus inducunt dispositionem.
48 Testõi vltimꝫ volũtatib⁹ morte sequuta, nil aliũ velle pt.
49 In scrib⁹ de pẽdẽtib⁹ a volũtate duorũ si dicat aliqs, volo emere, z interueniat cõsensus alteri⁹ partis, iducit emptio.
50 Matrimonium inducitur per ista ẏba, volo te accipere in vxorem, si tunc interuenit consensus mulieris.

Serui electiõe. Ista l. ex ĵ. dicẽdis reddã no. subtilẽ, z vtilẽ. ✝ In vltimis volũtatibus electio est innariabilis. h. d. vsq; ad §. Labeo. ¶ Not. primo ex b⁹ tex. qd in vltimis volũtatib⁹ in electionib⁹ nõ ẽ pmissus variare. Ad idẽ est tex. i. l. huiusmodi. §. Stichũ. ĵ. eo. Rõ vr est, qz in vltimis volũtatibus electio semel facta trahit secũ executionẽ: qz statim eligẽs efficit dñs illi⁹ rei, ergo nõ admittit variatio. tex. ẽ i. l. apũ Ausidiũ. ĵ. de opt. le. vbi tex. vr hãc rõnẽ assignare. Cõfirmat, qz qñ fit executio a lege, vel ab hoẽ nõ admittit variatio, nec etiam purgatio more, vt dicã statim ad fin. glo. ¶ An tũ ista ratio sit bona, dicã sup glo. ff. ad fi. vbi Bar. eã assignat z ibi referã alias rõnes. Limitatiõ tex. vt ppetat, qñ electio conceditur inter res legatas, vel inter personas honoratas. l. cũ qdã. ĵ. e. tit. sec⁹ ✝ quando est electio ℑ psonas grauatas, tũc bñ admittit variatio. l. si ex toto. §. i. ĵ. e. Caue tñ, q̃ etiam ibi qñ electio trahit executionẽ cõtra vnũ, etiã ibi nõ pmittitur variatio. Secũdo limita qñ q̃ electionẽ querit ius, tũc nõ admittit variatio, vt dic, d. l. apud Ausidiũ. alias bñ admitteret variatio: vt qñ hẽs grauat, cũ mozieꝫ restituere fundũ vni & familia, quẽ elegerit. nã si elegit ante tps põt variare, tex. est in l. vnũ ex familia, z ibi Bar. ff. l. §. leg. ĵ. facit bene tex. i. l. ĵ. §. ait prętor ĵ. quorũ lega. Alias limitationes videbimus ĵ. per gl. ¶ Capio gl. ĵ. in ver. possumus. quã diuide magistraliter i quatuor partes. In prima allegat duas leges 2 ordinãtes ad tex. vna loqr̃ & electiõe rerũ legatarũ, z illa est ad ppositũ: postea allegat aliã legẽ q̃ loquit in electiõe actionũ, seu remediorũ, iõ gl. cũ mysterio allegat istã scam i ar. In scõa pte remouet 3 riũ de l. ĵ. ĵ. de opt. leg. inductũ p Bar. hic. In tertia enumerat magistraliter sex requisita ad hoc, vt valeat electio. In qrta z vltia fortiter opponit ℑ tex. z nihil rñdet. Scõa ibi, et hoc, si tenuerit electio. Tertia ibi, ad qs plura sunt necessaria. Quarta z vltima est ibi, ꝫ ar. ℑ. In gl. ĵ. ibi, z hoc si tenuerit electio. not. ✝ electio inualida nõ aufert facultatẽ de nouo eligẽdi, vt ẽ tex. ad lr̃am i l. ĵ. ĵ. & opt. le. quẽ allegat Bar. hic, facit tex. i. c. cõpromissari⁹. iuncto c. vt circa. de elec. in vj. Et sic correlarie habes q̃ act⁹ null⁹ nõ impedit repetitionẽ eiusdẽ act⁹. ad idẽ est tex. valde no. i l. q̃ pluralitẽ. ad fin. ℑ. de iureiur. Adde rõnẽ eẽ, qz electio nulla ẽ electio, nec ꝫ nomẽ electiõis, iõ nõ permittit facultatẽ eligẽdi, sicut fñia nulla nõ & eẽ fñia nec permittit iurisdictionẽ ordinarñ. tex. est in l. iiij. §. cõdẽnatum. ĵ. de re iudi. z tex. in cle. pastoralis. e. tit. de re iudi. facit qd egregie no. Bal. in c. cõstitut⁹. ꝑ illũ text. de trãsa. qd nõ põt dici instr̃ guarẽtigie illud, qd est nullũ, z sic illud qd de iure nõ vꝫ. Intellige istã cõclusionẽ, qñ act⁹ 4 fit iure ppio ✝ vnde iudex ordinari⁹, q ꝫ iurisdictionẽ iure proprio, si semel iudicauit z nulliter, põt denuo iudicare. l. absentẽ. ĵ. de penis. l. fi vr ꝑponis. z l. preses. C. qũo, et qñ iudex sec⁹ est in iudice delegato, q nõ ꝫ iurisdictionẽ iure ppio, nã si semel iudicauit, siue bñ, siue male, semel functꝰ est officio suo, z ampli⁹ iudicare nõ põt. l. iudex posteaq̃. vbi gl. z doc. ĵ. de re iud. Sic in habẽtib⁹ ptãtẽ eligẽdi iure proprio, si semel elegerint, z nulliter, pt iterũ denuo eligere. tex. est hic, nisi scierer inhabilẽ elegisset. d. c. cõpromissari⁹. z c. vt circa. de ele. in vj. sec⁹ in his, q habẽt ptãtẽ eligẽdi nõ iure ppio, ꝫ ex ptãte eis attributa, si semel elegerũt, z nulliter, nõ pñt ampli⁹ variare fm Bar. i d. l. ĵ. ĵ. de opt. leg. z late p 5 Mod. hic, cũ multis cõcordãtijs traditis p Alex. ¶ ✝ In tertia parte gl. magistraliter enumerat sex, q̃ requiruntur ad hoc, vt electio valeat. z Bar. simpliciter transit cũ gl. Adde aliã gl. in l. fi tibi. ĵ. vnius. ĵ. de opt. leg. Videamus per ordinẽ, an ista sex requisita gl. sint vera, z an alia plura requirãtur. ¶ Circa fm requisitũ gl. qd tota familia seruoꝝ debeat exhiberi volẽti eligere, alias electio nõ vꝫ, neq; tenet, neque impedit variationẽ p tex. ad literã, in l. iiij. ĵ. de op. leg. alle. in gl. Add qd in ℑriũ vigeat fortis tex. in l. fi is, cui. ĵ. de le. ℑ vbi nõ solũ familia seruorũ nõ fuit exhibita legatario habẽti electionẽ, imo legatari⁹ ignorãs electionez sibi cõpetere vnũ ignoranter vẽdicat. & tex. q̃ sibi pręiudicat, vt nõ possit ampli⁹ variare, z illũ tex. reputat hic fin. Bal. in c. fi. de feriis. Bar. ibi multũ no. illũ tex. ꝑ limitatiõe huius gl. a vr ista 6 gl. ✝ intelligatur, z pcedat qñ relinquitur optio serui in gñe vel optio pluriũ rerũ, sec⁹ est in electiõe legati alternatiui: tũc si aliquis error interueniat, nõ impedit electio, quin valeat, z quin tollat variatio. Ratio diuersitatis est fm Bar. ibi, qz in legato alternatiuo, in quo legatari⁹ ꝫ electionẽ, ꝫ errat zqz ignorat, nõ est error i causa substãtiali obligatiõis, ꝫ i qdã extrinseco. f. i electiõe: eo qz species electa oino erat in obligatiõe, cũ habeam⁹ regulã tritã, qd in legato alternatiuo q̃libet species est in obligatione z q̃libet põt peti. l. plane. §. si Titio. ĵ. e. z l. illud. in prin. vbi gl. z doc. ff. de cõsti. pec. qd nõ est i legato i gñe. Istũ intellectũ Bar. z ista limitationẽ sequũtur Bal. Rap. cu. Pau. de cas. z Alex. hic, q nihil addũt, imo simpliciter referũt limitationẽ Bar. Add qd Mo. seq. tradũt aliũ nouũ intellectũ ad d. l. fi is cui. z dicũt, qd ibi se quinta erat traditio, q̃ et si fiat ex cã erronea, tñ trãsfert dominiũ. l. iij. §. subtili⁹. ff. de cõdi. cã da. z sic trahit secũ executionẽ, ex quo trãslatũ fuit dñũ, iõ cõsumit electionẽ ampli⁹, admittat variatio, vt inqt tex. in d. l. apud Ausidiũ. ĵ. de opt. le. sec⁹, qñ esset fcta simplex electio ẏbalis, nõ facta exhibitione olim seruorũ, illa nõ valeret. Ita loquit l. iiij. ĵ. de opt. le. allegat per tex. ¶ ✝ Iste intellectus nouus mihi nullatenꝰ plꝫ, qz imo in illo tex. in ꝓma parte, q̃ ponit ℑriũ non interuenit aliqua traditio sed simplex vẽdicatio: nã & ibi formaliter tex. vẽdicauerit ampli⁹ mutãde vẽdicatiõis ius nõ hꝫ, iõ Bar. ibi, z bñ & qd solũ in secõ casu illi⁹ tex. erat facta traditio, ꝫ nõ in primo, q facit ad ppositũ. Itẽ dicere, qd ibi interuenit 8 traditio, q̃ est mere somniare, ꝫ qz traditio est facti. l. ꝓtilio. in fi. §. de cura. fur. facta, aũt nõ ꝓsumunt nisi ꝓbent. l. in bello. §. fcte. ĵ. & captiuꝫ. Preterea & fatẽdo, q̃ ibi interuenisset traditio, q̃ traditio sit ex cã erronea, ꝫ trãsferat dñũ i d. l. iiij. §. subtili⁹. cũ illo dñũ ẽ reuocabile ꝑ dict. indeb. vel ob

¶ Hui⁹ gl. Ad de tu, z limita hanc glossã alio modo. vbi, post factaz electionẽ nõ exhibitis oibus seruis, certioratus eligẽs electionem ratificauerit, nã tũc ꝓsumpta est oi. no electio. ita Bal. i. l. fi. §. ĵ. C. commu. de le. qd ꝓbatur ar. tex. in l. fi is q Stichũ. §. de procur. qd dicer ibi bal. nõ procedere in electione prelati nullaz̃q talis electio ratificatio potest.

cām, vel fine cā, ergo nō dz eē in cōsideratione, vt operetur
2sumptionē, z variationē impediat. Unde teneas intellectū
9 Bar. ibi cōiter approbatū, q min⁹ est priculosus. ¶ † Tertiū regsitū gl. est, q hereditas sit adita, rō est ꝙz Bar. qz in electiōe regrik cā valida, ex qua deferat ius eligēdi qō nō ꝑt dici hr̄ditate nō adita, qz legata regr nō debent hr̄ditate ñ adita. l. eā quā. C. de fideicō. l. si nemo. §. de testa. tute. z l. si ne mo. j. de re. au. ¶ Istō regsitū gl. limitat singr Rap. cu. B, nō habere locū in legato alternatiuo, in quo etiā añ aditā hr̄ditatē pōt quis eligere. allegat ad hoc text. not. in l. si vsusfructus. in pzin. j. qñ di. leg. ced. tñ subdit Rap. q ille tex. est ali qualr dubius. Alex. dt, qō ille tex. in mille annis non ꝑbat limitationē Rap. ꝙz meli⁹ ꝑbat in d. l. si is, cui in rōne sui. j. de leg. ij. prime alle. ¶ Tu añt sequēdo declarationē Bar. legū illuminatoris ad illū tex. potes eū optime inducere añ annū millesimum in limitatione Rap. put etiā aduertunt subtiles Mod. hic nā ibi fm declarationē Bart. z bene, est duplex legatū, vnū vsusfruct⁹, cui⁹ dies nō cedit, nisi ab adita hr̄ditate, tex. est i l. vnica. §. inouissimo. C. d ca. tol. Aliud erat legatū de x. cui⁹ dies bū cedit a morte testōris, put regulariter in oib⁹ legatis. Nō decidit ille tex. i vtroq; legato, q quātū ad electionē inspicit ips adite hr̄ditatis, ꝙz quā tū ad trāsmissionē vtrūq; seruat naturā suā, ergo dař intelligi p illū tex. qō si loco vsufru. eēt relicta species, cuius legati dies cedit a morte testōris, q i tali legato alternatiuo nō differret electio post aditā hereditatē. Ista modo inducēdo vr optime facere p limitatiōe Rap. Jtē inquātū Alex. dicit q p dicta limitatiōe Rap. meli⁹ faceret tex. in d. l. is cui, in ratiōe sui. Dic qō ille tex. nihil facit i duob⁹ milib⁹ annis: imo nec facit ad ꝓpositum, qz ibi erit cā valida ad electionē cū legatari⁹ hz electionem legati alternatiui, sed erat error i causa: qz ignorabat electionē sibi cōpetere, sed hic ante aditā hr̄ditatē nō suberat causa valida, cū legatar⁹ hr̄ditate non adita nō debeant. Et p hāc rōnē q est Bar. z cōiter approbata teneo q ista limitatio Raph. nō sit vera. Rō eiꝰ quare ante aditā hereditatē nō admittař electio est, qz ante aditā hereditatē nō subest cā valida, qz hereditate nō adita testm̄ est nullū z legata corruūt, vt dictū est ꝙ. Ista rō militat ēt in legato alternatiuo, qz ante aditā hereditatē nō subest cā valida: qz hereditate nō adita cū testm̄ sit nullū ola legata ēt alternatiua corruūt. z ista est vera, z viua rō ꝙ limitationē Rap. ¶ Quartū requisitū est qō eligēs sit maior ꝓ tex. in l. z si fine. in pn. ff. de mino. Tu aduerte, q ille tex. nihil facit, imo pot⁹ facit in 3ziu: nā ibi nō ipedit electio, quin valeat, ꝙz si minor sit lesus bū dař restitutio. nō Bar. ꝓ hoc me
10 lius allegat l. pupill⁹. §. de acqui. here. † vbi pupillus nō ꝑt cognoscere cām sue aditiōis, z ꝓpterea sicut non pōt adire, ita nō pōt eligere. Bar. melius alle. d. l. pupill⁹. sentiēs, q si electio fit fcta a pupillo nihil vz, z ita intelligēdo ꝓcedat gl. hic: qz etas pupillaris qcqd videt ignorat. dt tex. in l. j. i fin. C. de fal. mone. Si añt electio fiat ab eo, q excessit puberta tē, z sic q est maior xiij. annis. ꝙz minor xxv. tūc vz, z nō ipedit electio. ꝙz si ledař ꝓp talē electionē, dař ei restitutio: ita ꝓprie loquit d. l. z si fine. ¶ De qnto requisito, qñ dicit volo eligere, dicā statim infra sequēdo ordinē Bar. ¶ Sextū regsitū est qō eligēs sit sui iuris. Ratio est, qz in electione agēs dz eē liberū, z expeditū ꝙz cōstitut⁹ sub aliena ptāte nō est agens liber, ideo nō pōt eligere. Facit qō vult Bar. in l. q in aliena. in pn. §. de acq. he. ¶ Ultra sex regsita gl. z Bar. adde septimū, q electio fiat in tēpore. l. vnū ex familia. i pn. ad hoc no. z l. cū pr. §. a filia. z ibi ēt Bar. ad hoc no. j. de leg. ij. facit qō tenet gl. hic in tertio regsito qō hr̄ditas dz ee adita. ¶ Adde z octauū regsitū qō electio fiat in forma data a testatore alis nihil vz. l. si tibi. §. vni⁹. z ibi Barto. ad ff no. ff. de opt. le. z ita remanet pfecte (vt puto) expedita ff pars gl. ¶ In eadē gl. ad fi. solue qō Jziū loquit in Jctib⁹ in quibus bene admittit variatio, secus est in vltimis volūtatib⁹, in quibus in electionib⁹ variatio nō admittit. vt hic cū 2cor
11 dātijs allegatis in tex. ¶ † Operepretiū est scire q sit rō diuersitatis, quare in Jctib⁹ admittat variatio, in vltimis volūtatib⁹ sit sec⁹. Est difficultas maxia, repio hincide assignari q̄tuor rōnes diuersitatis. ¶ Prīa est Bar. h: qz i vltimis volūtatib⁹ electio statim trahit secū executionē, qz stari trāsferr in eligentē dñium: ergo cū fiat executio nō admittit variatio. Ista rōnē ꝓprie assignat iurisc. in l. apud Aufidiū. j. de opt. leg. sec⁹ est in Jcibus, z cū sit rō Jurisc. non possum melio rem adhibere. Ista rōnē ēt tz gl. in l. hmōi. §. stichū. et ibi Bar. j. e. z gl. in l. statuliberū. §. Stichū. j. de leg. ij. z glo. in l. si qs stipulat⁹ sit Stichū. j. de ver. ob. cōfirmo istā rōnez
12 optime, † qz qñ fit executio a lege, vr ab hoīe ibi nō admittit nec variatio, nec purgatio more. l. si cui. j. & act. z obl. l. q ab rē nō defensam. §. de qd. ide. z istō ꝓcedit ēt i vltimis volūtatib⁹, vbi qñ fit executio ipso iure nō admittit purgatio more, z sic nec variatio fm Bar. in l. si is, cui. j. de leg. ij. z l. fi. in
13 fulā. i nij. q. j. de v. obl. Cōfirmo z scdo, † qz lz fulā iter loquutoria possit qñcūq; renocari p iudicē q cā tulit, l. qs iussit. j. de re iudi. tñ qñ traxit secū executionē, nō ꝓt amplⁱ renocari. gl. est valde no. z signāda q Bar. ibi multū no. in l. j. §. fi. j. de ꝓto. stipu. cū suis cōcord. ¶ Aduerte qō fm istā rōnē sequū
14 tur duo corrolarie. ¶ † Primo, q si aliquis donasset inter vinos, aut vēdidisset eccle, vel ciuitati illā, vr illā rē fctā ecclīe, nō admitteret amplⁱ variatio: eo qz ipo iure ei eccliā, vel ciuitatē trāsferret dñiū. l. fi. C. de sacrosan. eccl. z ita i specie tz Bal. i l. hmōi. §. Stichū. j. e. ¶ Secdo ex hac rōne corrolarie sequit, q si pmisisses mihi Stichū, aut Pāphilū, z eligeres Stichū existētē penes me quo casu ꝓ patīctā tuā cū titulo i me ipo iure trāsferr dñiū. l. qua rōne. §. interdū. j. de acq. re. do. §. iterdū. Jnst. de re. diui. tūc in Jctib⁹ nō liceret variare: qz militaret tūc rō, q in vltimis volūtatib⁹, qō ipso iure fieret executio, z ita (vt vides) multū limitat d. l. eū q certarū. §. fi. alie i gl. ꝓ Jzio. Ista rōnō vr eē ḡnalis: qz nō ꝓcederet, qñ dñiū rei legate nō trāsferr ipo iure l. legatarū, z sic lex ipo iure nō facit executionē, qs casus enumerat magistr a r Bar. in l. j. vbi dixi §. e. z sic non ꝓcederet qñ legaret optio in quātitatib⁹, vel i reb⁹ alienis, vel i reb⁹ hr̄dis, qs casib⁹ lex nō facit ipso iure executionē. Ū ñ Ang. z Pau. de ca. h fatēr Jzio z tenēt, q imo istis casib⁹ licita est variatio, cū nō fiat ipo iure executio: z ita limitat ista lex cū sit ib. ne alias reddař imperfecta rō iurisc. i d. l. apud Aufidiū. idē tz Are. in l. q ex plurib⁹. j. de ver. obl. Alex. leniter rephēdit p gñalitatē huⁱ⁹ legis. z d. l. statuliber. §. fi. q leges indistincte loquunt. Tu potes confirmare optime istā opi. Ang. z Pau. z Are. qz lz in vltimis volūtatib⁹, qñ executio fit ipo iure ñ admittař purgatio more, nec variatio, vt dixi §. tñ i vltimis volūtatib⁹, vbi nō fit executio ipo iure, ꝓ qtie mora purgari. l. j. §. ite si ita. j. ad l. fal. ¶ Predicte oppositiōi aliter rēdet subtilis Pe. & Bexu. i d. l. hmōi. §. Stichū, qō i dictis casib⁹ lz nō fiat executio ipso iure, q ad dñiū, tñ ipo iure trāsit actio ps̄onalis ex testō, z sic quoddā ius irrenocabile. Ista
15 rūsio mihi vz; † qz ēt i Jctib⁹ lz nō fiat executio ipo iure quo ad dñiū, tñ trāsit actio ps̄onalis ex Jctu, q est variabilis. l. si cut. C. de act. z obl. l. i cōmodato. §. icut. §. cōmo. ¶ Sed arō diuersitatis est, qz vltime volūtates nō debēt stare in pēdēti sicut Jct⁹. l. si. i fi. §. cō. ꝓe. Ista scdam rōnē tz alibi vbiq; Bar. i d. l. hmōi. §. Stichū, z in d. l. eū q certarū. §. fi. z i d. l. apud Aufidiū. z i l. si qs stipulat⁹ sit stichū. in pzin. j. de v̄b. obl. z istā ēt tenēt Bal. z Jmo. hic. Cōfirmař ista rō, qz publice interest vltimas volūtates executioni mādari, put dt tex. i l. vel negare. j. qui ēad. test. ape. Ista scdam rōnē rephēdit Pe. de Bexu. in d. l. hmōi. §. Stichū. qz imo vltime volūtates stāt in suspēso q diu hr̄s deliberat adire hr̄ditatē, z
16 q diu legatari⁹ deliberat acceptare legatū ad d. l. si. in fin. §. cō. ꝓe. rūdet ipse, q loquit quoad cessionē diei, quoad ff nō pōt stare i suspēso. Tu aduerte ad d. l. si. in fi. q Bar. in d. l. si. in duob⁹ locis dt qō illa lex vult dicere, qō lz iure quodā speciali in seruitutib⁹ fit receptū, vt Jctus stent in pēdenti, tñ istō ius singulare ñ ē extēdēdū ad vltimas volūtates. Istū
17 dt eē ꝓpriū intellectū illi⁹ tex. ptz hoc esse verū, qz ēt Jctus regulr nō stāt in suspēso, q sunt puri, vt declarat late Bar. i l. vsusfruct⁹. j. de stip. ser. Joā. fa. i §. j. Insti. de inuti. stipu. ¶ Tertiā rōnē assignat Pau. de ca. in d. l. eū q certar. §. fi. q fit speciale in vltimis volūtatib⁹, vt dispositio testōris ce lerior ē habeat exitū. Ista hz modicū psuasionis, lz parum bom fundamēti. ¶ Quartā z vltimā rōnē assignat excellētissimus inter Mod. Are. hic, qz vltima volūtas censet eē lex. §. disponat. in aut. & nup. z sic magis assimilat legi, q Jctui. Ū ñ qñ electio deferr a lege, ibi nō admittit variatio amplⁱ semel facta electiōe. Ita dt esse casum no. in l. si plurib⁹. in fi. j. e. reperio qō ibidē Are. in v. no. ad hoc no. illū tex. Ad idē alle. tex. i l. cui⁹ bonis. §. de cura. fur. z si istud assumptū esset verū, rō eēt ꝓbissima, lz (vt audietis) illud assumptū erit valde dubiū, z nō verū. Istā rōnē Are. impugnāt Mod. Senē. z dicūt qō est 2 tex. in d. l. eū q certarū. §. fi. in fi. z ibi gl. z Bar. vbi exꝑsse loqr tex. qñ electio cēdit ex dispositiōe legis, z nō ex exꝑssa dispositiōe 3hētis, z tñ decidit qō admittit variatio. z assignat rōnē, qz aliō ē in his q exꝑsse cēditur, aliud in his q tacite, z sic p legem cēdunt. z ad tex. in d. l. si
18 plurib⁹. in fi. rūdēt, † q ibi inducit electio p litis ḡestationē q litis ḡtest. solet variationez excludere, vt habet in d. l. eū q certarū. §. fi. z l. si qs stipulatus sit Stichū. j. de verb. oblig.

obli. Ad l. cui⁹ bonis. rũdent ꝓdicti Senenses Mod. q ibi electiõ erat demãdata executiõi merito nõ admittit̃ variatio. Alij mihi tãgũt. Tu aduerte sustinẽdo Aret. eo mõ, quo põt. Potes rũdere ad tex. l. d. l. eũ q certarũ. §. fin. q ly ibi cõperet electio ex dispositione legis: tũ nõ cõperebat ex mera dispositiõe legis, sz mixtim cõsiderata ẽt voluntate stipulãtis, q vt dedisse electionẽ ꝓmissori, ex quo sibi nõ reseruauit. z hoc vt sentire tex. ibi, in fi. cũ dicit, qs diuersa cã est electiõis exprimere, et ei⁹ q tacite inest, ita posset respõderi, nõ firmo. sz ad tex. in d. l. si plurib⁹. in fi. tu potes meli⁹ respõdere put rũdet Bar. magister Legistarũ, in d. l. eũ q certarũ. §. fi. qs ideo in d. l. si plurib⁹. illud est eo, q vnũ erat in obligatiõe tm, z aliud in solutiõe. nõ ergo mix fi actor post quã semel elegerit, nõ põt ampli⁹ variare, sz ilegato alternatiuo vtrũq; est in obligatiõe. l. plane. §. si Titio. §. e. gl. i l. cũ is. §. §. fi. §. de cõdi. ide. z i l. illꝰ. in pn. §. de cõsti. pec. Quarũ ad l. cui⁹ bonis. dic q sol. Senesiũ nõ est bona, z ẽ sz illũ tex. q tex. ibi logẽ ẽt qñ electio nõ erat mãdata executioni. ita cãtat ibi tex. in ver. nõdũ expliciro negotio. ¶ Tu aduerte, qꝰ tex. d. l. cuius bonis. etiã ꝓ singulari ad hoc ponderat Are. in d. l. eũ qui certa. Sz tu rũde clare, qꝰ ille tex. mihi facit: q nõ loquit̃ i alternatiua rerũ debitarũ put loqmur hic, sz loquit̃ i alternatiua remediorũ, z inter ista est euidẽs dꝛia, vt declarat magistrat̃ Bar. in l. vbi pactũ. C. de trãs. Quid tenendũ? Tu ꝓ assumpto Aret. allega aliũ tex. in l. si mihi, z tibi. in pn. §. eo. z ibi Aret. in vl. no. illũ tex. ponderat, q vbicũq; alicui a lege ꝺferr̃ electio ad electionẽ semel factã, illa est inuariabilis, sz tu rũde, q ibi electio erat mãdata executioni, super qua tũ sol. melius cogita inspiciẽdo illũ tex. Ad idẽ Aret. in d. l. eũ q certa. §. fi. allegat aliũ text. in cũ. ad fi. de rescri. in vj. Ad illũ tex. põt multipliciter respõderi. Primo ꝓnõe, quã ibi assignat tex. qꝛ de facili cõmitteret fraus, si pmitteret variatio. Scõo ibi loquit̃ in rescriptis ꝑ ernẽtib⁹ iurisdictionẽ ꝺlegataꝛ, que* rescripta sunt valde odiosa, qꝛ ꝺrogãt iurisdictiõi ordinarie. tex. ẽ i c. sane. 8 off. dele. z tex. in c. studuisti. de off. leg. gl. in cle. ij. de off. ord. gl. in c. statutũ. §. sancim⁹. de rescri. in vi. Quid tenendũ? teneo ℨ Aret. ꝓ tex. in l. qui ex plurib⁹. §. de ver. obl. z ibi Are. intũ. no. ad hoc põderat illũ tex. ℨ se, z nõ rũdet, †q vbi debitor cõperit electio ex dispositiõe legis, põt variare vsq; quo soluerit vnã rẽ. Istã opi. tenet Bar. in l. si quis stipulatus sit stichũ. de ẏb. obli. dũ rũdet ad l. eũ q certarũ. §. fi. qꝰ ibi habebat electionẽ a l. tacitã. z ibi ꝙ te videas. Cõfirmo optime, qꝛ qñ vnum est in obligatione, z aliud in solutiõe ex dispositione legis, ibi admittit̃ variatio etiã post sũlam, qꝰ est bñ no. tex. est in l. itẽ veniũt. §. idẽ recte ait. §. de pe. hꝛd. tũ, quãdo vnum est in obligatione, z aliud in solutione ex dispositione contrahentiũ nõ admittit̃ur variatio, mi⁹ vsq; ad litẽ cõtestatã. tex. est in l. si qs stipulat⁹ fuerit decẽ i mel. §. de sol. Bar. in d. l. eũ q certa. §. fi. ergo apparet euidẽter, qꝰ in ista materia variationis, mitiꝰ agit̃ cũ lege, quã cũ hoc: ergo facili⁹ ibi ℨ cõcedi variatio, z credo ꝙ hũc artic. ulũ habeas bñ z subtiliter discussuꝛ. Ego ũ discedo (vt dixi) a ꝓma rõne iuris. qꝛ meliorẽ nõ inuenio. Quid aũt in statutis ponẽ statutũ dat electionẽ reo i penis sustinendis: *nũ qd electione semel facta ꝑ reũ poterit iterũ variare? vide no. Bar. i gl. c. j. inci. Girard⁹ ꝺ tuderto minoꝛ xxv. annis. i quar to dubio. ¶ Ultimo, qꝛ gl. ẽt q ẏbũ volo eligere, nõ inducat electio. z sic nõ inducat dispositio. Bart. ponit doctrinã satis plãã, an z qñ ẏbũ, volo, inducat dispositionẽ, z qñ nõ. Sz (vt clari⁹ habeas doc. Bar.) diuide istã materiã in duo mẽbra ꝑncipalia. Primũ est qd in actib⁹ inter vivos pẽdẽtibus a solo volẽte. Scõm qd in vltimis volũtatib⁹. ¶ Circa ꝓmũ ex dictis Bar. habes regulã, z tres fallẽtias. Rta est, q verbũ, volo, cũ infinitiuo in actib⁹ iter vivos nõ disponit. Et ũ ista ẏba, volo eligere, simpl⁹, plata nõ inducit electio, et ꝛũr talia ẏba nõ disponũt. ¶ Falsit ꝓmo nisi post terminũ datũ ad deliberate rũdẽdũ ita diceret. Scõo fallit nisi ad interrogationẽ ei⁹, cui⁹ interest ita rũdere. ¶ Tertio fallit, qñ act⁹ est expediẽd⁹ ab alio, z volẽs nõ hꝛ, nisi explicare voluntatẽ suã, vt si dico, volo te gerere negotia mea, ista ẏba inducit mandatũ, z sic disponũt l. i. in fi. vbi etiã Bar. idẽ no. Imãda. cũ alijs turib⁹ ꝑ eũ alleg. ¶ Ut ideamus ꝑ ordinem anreg. Bar. sit vera, z an sint vere dicte tres fallentie. z his breuiter expeditis remanebit expedita ꝓma materia ꝺ actibus inter vivos. ¶ †Cõtra ꝓncipalẽ regulã Bar. q ẏbũ volo, sũ infinitiuo i actib⁹ iter vivos nõ disponat fortiter strinxit. l. hmõi. §. Stichũ. ℨ. e. z ibi Jmo. ad ℬ no. illũ tex. ℨ rtz: Bar. ℬ. ad ℬ ẽt põderat illũ tex. Are. i l. Clodi⁹. in ij. no. ℨ. de acq. here. vbi est tex. qꝰ si mortuo testõre, heres, qui hꝛ electionẽ dandi vel istũ, vel illũ seruũ, si dicat volo dare sticchũ: ẏbũ, volo dare, disponit, z inducit electionẽ, z sic põdera, q ille tex., ꝓpie loquit̃ in materia electionis, vbi hꝛs hꝛ electionẽ, z si dicat volo dare, inducit̃ electio z dispositio ℨ rtz Bar. z cõem, z ibi loquit̃ in actu, in quo lex ipso iure facit executionẽ sicut facit i electiõe. l. apud Aufidiũ. §. de opt. leg. z ꝓterea multi tenuerũt cõtra istã regulã Bar. Sustinẽdo regulã, quã tradit Bar. hic, z in l. j. C. de sum. tri. z cõiter oẽs sequuntur. Rũde valde no. z magistraliter ad illũ tex. d. §. Stichum, qꝰ ibi verbũ, volo dare, magis tẽdit ad executionẽ, z implemẽtũ, q̃ ẏbũ, volo eligere, qꝰ magis inclinat ad suspẽsionẽ z deliberationẽ: nõ igit̃ mirũ, si primo casu disponit, z inducit electionẽ, nõ aũt in scõo. ¶ Istã sol. qꝛ magistralis est firmo multipliciter. Primo ex doctri. Bart. in l. gerit. de acqui. here. z in l. facta. §. fi sub cõditiõe. ante fin. p gl. ibi. §. ad treb. in gbus locis tꝛ Bar. qꝰ si heres dicat, volo esse heres, verbũ volo, disponit de ꝑsenti, z inducit additionẽ ꝓ tex. in l. iam dubitari. ad fi. §. de here. instit. sec⁹ si dicat, volo adire hꝛditatẽ, tũc ẏbũ, volo adire, nõ inducit additionem ꝓ istã gl. hic. Et licet Are. hic ad aliud ꝓpositus reprehẽdat istã dꝛiam, qꝛ vtroq; casu verbũ, volo, iungitur pariter cum infinitiuo, z nõ videt differentiã inter ẏbũ, eẽ, z ẏbũ adire, cũ vtrũq; significet acquisitionẽ hꝛditatis. z q qs vult eẽ he
22 res. †Ad nõ dꝛ referre, quib⁹ verbis quis adeat hꝛditatẽ. l. si qs mihi bona. §. fꝛ qd si mãdauit. §. de acqui. hered. Tu tene illã dꝛiam Bar. z assignat subtilẽ rõnem dꝛie ex eo, qꝰ no. dicit Bal. in l. vnica. C. de ꝑfect. in ver. pone. qꝰ reus dixit. nõ cõfiteor. vbi no. dicit Bal. q qñ verbũ volo, iũgit̃ cũ infinitiuo significãte aliũ actũ futurũ, tũc de ꝑsenti nihil perficit̃ disponit. Ad hũ si re⁹ accusat⁹ de crimine dicat, volo ꝑfiteri delictũ, nõ ꝓ hoc cẽsẽt ꝑfiteri, cũ reg. rak act⁹ extrinsec⁹ cõfessionis future, sz qñ ẏbũ volo, iũgit̃ cũ infinitiuo significãte essentiã. vt volo eẽ hꝛs, tũc disponit statim cũ essentia sit in ei⁹ volũtate absq; ei⁹ facto extrinseco, q ẏba sunt valde substãtialia ꝑm eũ. Bñ facit, q vult idẽ Bal. in l. cũctos populos. C. de sum. trin. in iij. op. qꝰ si dico, volo esse heres, ẏbũ, esse, informat ẏbũ volo, super ꝑsenti essentia actus: ideo dis-
23 positionẽ inducit. ¶ †Scõo ꝓncipalr ꝑfirmo, qꝛ qñ verba futuri tẽporꝛ respiciũt executionẽ matrimonij, tũc ℨhit matrimoniũ de ꝑsenti, sec⁹ si respiciãt ipm, ℨhere, vt qꝛ dicã, volo ℨhere matrimoniũ cũ tali, ꝛc. ita no. Abb. in c. ex parte. in iij. no. ꝓ illũ tex. de spon. z in c. inrault. in j. no. de ẏba. z in c.
24 quẽadmodũ. in ij. no. per illũ tex. de iureiur. ¶ †Tertio nõ eũdo ꝑ remota suffragia cõfirmo a magis ꝓpinis: qꝛ ly ẏbũ volo eligere, nõ inducat electionẽ, qꝛ respicit suspẽsionẽ i futurũ, tũ si dico volo habere istã rẽ, vel volo sumere istã rez, statim inducit̃ electio inuariabilis. tex. est in l. apud Aufidiũ. §. de opt. leg. z ꝑ illũ tex. Bar. in l. gerit. §. de acqui. her. Ꝑdera diligẽter hãc doc. an infinitiuũ iũctũ verbo volo, respiciat deliberationẽ z suspensionem in futurũ, z tũc no dispo nit ꝺ pñti, vt cũ dico volo eligere, sec⁹ si respiciat executionẽ, z implemẽtũ, vt volo habere vel volo sumere istã rẽ, tunc de ꝑsenti inducit̃ electio inuariabilis, z est optima z necessaria limitatio ad istã materiã, quã Bar. nõ tãgit, nec aliqs scri-
25 bentiũ. ¶ †Scõo ꝓncipalr ℨ suprascriptã rtm Bar. facit, qꝛ ly infinitiuũ ꝺ ꝑ se nõ adaptabile ad tria tpa nẽpe, pñs, ꝑteritũ, z futurũ: tũ qñ iũgit̃ ẏbo pñtis tpis, vt hic, volo eligere, tũc iportat tps pñs, z q de ꝑsenti velit eligere gl. cõ or. z approbata in l. v. §. stipulatio. vbi Bar. z aliꝰ j. de ℣. ob. ergo iportat q ꝺ pñti eligo. ¶ Tertio i ℨtiũ facit fundamentũ
26 theologoꝝ relatũ ꝑ Bar. †q qñ agẽs est liberũ z nõ impeditũ, z patiẽs est dispositũ statim q volo agere ago, ergo cuꝫ ℬ nõ sit impedimẽtũ statim, q dico, volo eligere, dico eligere, nec ista fundamẽtũ tollit̃ ꝑ ẏba Bar. q ꝺ qꝰ ista ẏba significat qꝺ primo⁹ mot⁹ me⁹ dirigit̃ ad eligẽdũ talẽ rẽ, nõ tũ, q eligã, z in pũcto iuris ista pars ẽt sustentabilis ℨ Bar. z oẽs. Disputatiue dico, nõ decisiue, q ꝑ ẏbũ, volo eligere, inducat electio, qñ nullũ est impedimẽtũ. ¶ Tenẽdo tũ rtam Bart.
27 descẽdo nũc ad fallẽtias. ¶ Prima est †qñ post terminũ assignatũ ad deliberãdũ ꝺt, volo eligere, tunc inducit̃ electio ꝑ l. ℨ z si alio. ũ. rñ. z l. oẽs q. z vtrobiq; no. Bar. ℨ. ad Trebel. Adde facere, q per illa iura z idẽ Bar. in d. l. gerit. q ꝑ illa verba, volo adire, plata post terminũ datũ ad adeũdũ inducit̃ aditio sicut ecõtra per ẏba, nolo adire hereditatẽ, plata post tps datũ ad repudiãdũ inducitur repudiatio, ita per d. iura, tenẽt Bar. z Pan. de ca. in l. si qs suus. C. de iur. delib. Bar. in l. filij⁹ mater. §. i. ℨ. ad ozi. mo. in l. q se patris, vbi aliqñ posui. C. vnde lib. ¶ Sz aduerte illa iura nõ cõcludẽ
28 ter ꝑbãt fallẽtiã Bar. qꝛ solũ dicũt, †q hꝛs, que adũt post tps datũ ad deliberandũ nõ põt dicere, q coactus suspectã

ādūt.z ita ēt ad illa iura qō nihil ꝓbēt,ꝛ Bal.in l.fi.ff.cū igi
tur.C.de iur.delī.Tu ergo ꝑ ista ꝓma limitatiōe Bart.
29 †adde simile,qō cōfessio facta post terminū datū ad respon
dendum,qz cēsēt deliberata nō ꝓt ꝓtextu erroris reuocari.
gl.est de hoc valde no.I c.ex literis.i gl.ff.ad fi.de dinoz,quā
signa,qz eā reputat singularē Ub.in c.olim ex literis.de rē
scri.Bar,in l.cū ꝓtecū.ad fi.C.de lib.cāu.dixī in l.erroz.C.ō
30 iu.z fac.ign.¶†Scōa limitatio Bar.qñ ad interrogationē
eiꝰ,cuius interest.Jdē dicit Bar.in d.l.gerit quando ad in
terrogationē eiꝰ,cuiꝰ interest,heres respōdit se velle adire
hereditatē:tūc verbū volo adire,qō ꝓfertur respondēdo al
teri intelligitur esse deliberatū,z sic inducit aditionē here
ditatis,ꝑ gl.in d.l.in vendentis.vel emētis.in vl.q.C.de ȝh.
empt.facit l.de etate.ff.qui interrogatus.z ff.q tacuit.ff.de
inter.act.z ff.ꝓterea. Jnsti.de inuti.stip.¶Circa iij. fallen.
Bar.adde bñ facere illud,qō no.tz Bal.in aut.ei q.C. de bo
nis autho.iudi.poss.in ꝟ.qro vlterius,an ꝑ hec verba iudi
31 cis,ꝛc.vbi qrit Bal.†an ꝑ illa verba iudicis, volum⁹ te ire
in possessionē talis fundi,inducak effect⁹ primi,z scōi decre
ti:vltra ibi dicta ꝑ eū ista doctrina Bar.hic facit,qō sic,ex
quo act⁹ missionis debet explicari ꝑ aliū,z ad iudicē ꝓferē
32 tē spectat sola declaratio volūtatis.¶†Vltimo inq̄tum
Bar.ōt qō qñ ꝟbā volo,respicit ōterminationē certe rei,pu
ta volo istā rē,inducit dispositionē.alle.ad hoc l.ij.ff.de opt.
leg.debuit allegare rex.in l.apō Aufidiū.z ibi Bar.no.ff.de
op.leg.z rōest,qz i certis nō est locꝰ ꝓiecturis.l.ꝙtinus.ff.
cū qs.ff.de ꝟb.obli.fm Bar.in d.l.cūctos ppłos.z ita habes
expeditū pfecte(vt puto) primū mēbrū principāle Bart.
33 ¶†Circa fm mēbrū principale quid in vltimis volūtatib⁹
Bar.hic,z in d.l.i.C.de fum.Trin.tz,q ista verba,volo,vel
vellē relinquere Titio talia ꝑdia,disponant ꝓtex.in l.Pā
philo.ff.ꝓpositū.ff.de leg.iij.z assignat rōnez diuersitatis
inter vltimas volūtates,z actus inter vinos.¶Idē da ergo
sunt duo i hoc no.passu. Primo,an rō diuersitatis assigna
ta ꝑ Bar.hic,z in d.l.ff.sit bona.Scōo,an ꝑncipalis ōcctio sit
vera,istis duob⁹ breuiter expeditis,erim⁹ expediti de hac
34 materia,z de ꝑncipio hui⁹ legis.¶†Circa primū inquan
tū Bar.assignat rōnē diuersitatis iter vltimas volūtates,
z act⁹ inter vinos eo,qz cū vltima volūtas habeat dependē
tiā a futuro:tō ꝟba,volo relinquere,cū similiter habeāt de
pendētiā a futuro,cōuenīūt huic actui,ideo disponūt.istaz
35 rationem impugnant Bet.de Bexu.z Are.hic,z bñ:†nā
vltima volūtas dicitur stare in suspēso,nō qz nō disponat
de ꝑsenti,ſz qz ipsa dispositio perfecta de ꝑsenti est resolu
bilis ꝑ ȝriā volūtatē vsq; ad mortē.l.cū hic status.ff.ff.de
dona.inter vi.z vt.c.cū marthe.de celeb.missa.alias nōn di
cit stare in pēdēti.l.ff.in fi.ff.cō.ꝓd,z l.ſz z si quis.ff.interdū.
cū de vsufru. Preterea vltra eos ratio Bar.nō infert
ne tio illud,qō pe eū dicit:nā ꝑ hoc q vltime volūtates
hab depēdētiā de futuro quo ad suā reuocabilitatē,put
dicūt iura q alleg.Bar.in l.rē legatā.ff.de adi.le.z l.cōficiūt.
ff.ff.ff.de iure cod.nō per hoc sequit,ergo si testōr dicat,vo
lo,vel vellē relinquere.ergo talia ꝟba nō disponūt,ista illa
tio nō bene infert.z sic reneo,q rō Bar.nō cōcludat in ꝓpo
36 sito.¶†Scōo inꝓmū Bar.tz q in vltimis voluntatib⁹ ꝟ
bū,volo,iū ctū cū infinitiuo inducat dispositionē z sic,si te
stator dicat volo,vt vellē relinquere talia ꝑdia Titio,q ta
lia ꝟba disponāt per tex.in l.pāphilo.ff.ꝓpositū.ff.de leg.
iij. Iste est pulcher,z necessarius passus,z si qō ꝙtingeret
in facto esset questio ꝓ amico. Adde,q idē cū Bar. tenēt
Ly.Bal.z Flo.hic,Bal.in l.vēdētis,vel emētis.in vj.q.C.ō
ȝh.ēp. Lu.ro.I l.j.ff.si qs ita.ff.ō v.ob.ista opi.Ly.all.tex.
I l.hmōi. ff.Stichū.ff.e.de quo tex.fuit plene dictū in mēbro
ꝓcedēti,ſz vltra Ly.tu stringe fortⁱ illū tex.qz si ibi actu in
ter vinos ꝟbū,volo,cū infinitiuo disponit,quātomagis i vl
timis volūtatib⁹ ꝑ doctrī.Bar.hic.z qz magis faueē vlti
mis volūtatibus.I.in testāmētis.ff.de reg.iu.C.cū dilecti.de
don.¶Istā opi.Bar.reprehēdūt Ang.Jmo.Pau.de ca.
Rap.cu.z Are.hic,z Pau.de ca.I l.j.C.de sum.trin.z sicvr
magis cōiter dānari a scriben.hic Bori,qz opi.Bar.nō ꝑ
bat iure. Nec ob.d.ff.ꝓpositū.i q solo se fūdat Bar.qz Bar.
in d.l.gerit.dicit,q ibi cōuocauit amicos,ex quo actu ꝑsumi
tur qō deliberate ꝓtulit illa verba,ideo nō mirū si dispo
nūt.z ōt q iste est intellect⁹ illius ff.Quis alio mō intellexe
rit hic:z sic Bar.seipsum emēdat.ita ēt dicit Bar. in l.fi.ff.
de testam.z in l.j.ff.si qs ita.ff.ad Tre.¶Tu dic pleniꝰ vltra
Mod.q in illo ff.ꝓpositū.sex cōcurrebant que apparent in
tex.ex serie litere. Prio carētia liberozū z cognatoz. Scōo
cōuocatio amicozū ad illū finē tantū facta,que deliberatam
plationem ostendit fm Bar,in locis ꝑalle.Tertio ibi, erat
37 miles,vt tenet gloss.ibi, in verbo, contubernali.†Sed ꝟbi
militis enūtiatiua etiā ꝓpter aliud disponūt.l.ex his ꝟbis.
C.de testa.milit.Quarto ibi sunt verba geminata q multū
important z ostēdūt eorum volūtatē.l. Balista.ff.ad Treb.
38 †Jdeo verba etiā enūtiatiua qñ sunt geminata disponūt fm
Bar.i l.cū scim⁹.ad fi.C.de agric.z cēli.li.xi.cū cōcord.quas
alias dedi in d.l.ex his verbis.C.de testa.mil. Quinto post
plationē talū verborū respondit denuo interrogationi al
teri⁹,z hoc ēt multū operat,iuxta gl.in l.iubem⁹.C.ō testa.
Extrō illō relictū fuit factū ꝙtubernali,z sic socio z ꝓsequē
ter ꝙsone dilecte,qō multū operat,iuxta gl. in l.cū i testamē
tis.ff.de fideic.lib.z qō no.Bal.in l.fi testō.C.de test.manu.
vñ ꝓp tor ibi cōcurrentia disponit.ergo pōt ille tex.ꝫ Bart.
retoz iqueri. Scōo z fortⁱ ꝫ Bar.facit,qz aut Barto.loquit
qñ apparet de liberatione,q talia verba sunt deliberate ꝓ
lata,z tūc nō esset differētia inter vltimas volūtates,z act⁹
inter vinos,quā dēriā Bar.cōst:tuit:ergo apparet,q Bar.
nō logk i isto casu.z hoc valde stringit,vt dicā nūc. Aut ta
lia verba sunt indeliberate plata:z tūc vī q nihil habeant
disponere.l.din⁹.ff.de testa.milī.ff.plane. Jnsti. eo. Ale.hic
fuit in noua z singulari opinione,q aut istō ꝟbū,volo relin
quere,est ꝑlatū in testamētis,z tūc i dist incte dispositiones
39 inducit,z isto casu tz opi.Bar.ista alia rōne,†qz i testō ne
cessitate requrit,q testes sint rogati.l.heredes palā.ff.i testa
mētis.ff.de testa.ergo talis rogat⁹ testiū inducit,q testū cē
seak deliberare fcm,z ꝓr q talia ꝟba disponāt,aut talia ꝟ
ba sunt ꝑlata in codicillis:z tūc secus,z in hoc tz ꝫ Barto,
eo qz in codicillis nō requirit testiū rogit⁹.l.fi.C.de codici.
vñ si codicillās coz ā quīq; testib⁹ diceret,volo reliquere Ti
tio cētū vel tale ꝑdiū,talia ꝟba nō inducerēt dispositionez.
Adde q ante eū istud est de mēte Jmol.in d.l. gerit. vbi in
40 hoc reprehēdit Aug.q videbak ȝnū tenere.¶†Ista doc.
Alex.vī eē dubia,cū i testō nō fit necesse,q testator ipse ro
get testes,ſz sufficit testes esse rogatos vel a notario,vl ab
alio quocūq; tertio fm Dy.z Pau.de ca.in d.l. hr̄des pa
lā.ff.in testamētis. Jo.fab.in ff.fi. Jnsti.de testa. Alex.in ff.
xlvij.q.vol.inci.abūde.z in cōſi.xxxiij.ij.vo.incip.pōderatis
ꝟbis vltimi testamēti.ergo sola rogatio testiū nō vī induce
re deliberationē,nisi dicas saluādo Ale.qō dato,q nota
rius,vel qlibet ali⁹ possit rogare testes testamētarios.tū re
quirit,q istud faciat in ꝑsentia ipsi⁹ testōrū,vt dicūt do. in
41 locis ꝑalle.ergo tūc testōr videt tacite rogare.†quinimo.
z fortⁱ no.Ang.in ff.z ſz.in aut.de testi.ꝑ illū tex.in ver.ab
eo qui deduxit qō vbicūq; testes debent esse rogati necesse
est,q rogenē ꝑ illū qui actū facit:z ideo non sufficeret si ta
bellio rogaret testes.q etiā dicit sentire gl.ibi,tū nō puto
42 hoc verū ꝑ ꝓdicta z cōsuetudo ȝriū obseruat.¶†Scōo z
fortⁱ ꝫ Alex.facit,qz sufficit testes esse rogatos post cōdi
tū testū incōrinēti tū.ita fingit tz Bald.in l.fi.C.de fideicō.
in bonis lect.nā in impressis deficit ibi quasi vna col. integra.
43 ¶†Tertio ꝫ Alex.fortiter facit, qz in omni instrumento
notarⁱ ꝺz esse rogatus a partib⁹.ff.nos autem.in aut. de ta
bel.Bar.in l.ij.ff.de stipu.ser.z in aut.si quis in aliquo.C.de
eden.ergo vbi adesset instrm notarū semper verbum, volo,
cū infinitiuo etiam in actibus inter vinos disponeret:et sic
verbū,volo eligere,ꝺuceret electionē,q eēt multū restrin
44 gere istā gl.z Bar.hic.¶†Vltimo aduerte ad illud qō di
cit Alex.de codicillis,q in codicillis illa verba nō dispone
rētnā cōsidera,q in casu d.l.pamphilo.ff.ꝓpositus.vbi est
tex.ꝑncipalis hui⁹ materie ibi testōr necessario faciebat co
dicillos cū nō adesset aliqua istitutio hr̄dis.l.fi.ff.de iureiu.
z tū ibi cōuocatio testū facit ꝑsumi deliberationē pp quam
ꝟba velle relinquere disponūt,fm Bar.z oēs in d.l.gerit.et
alīs locis ꝑallegatis,z tū in codicillis ꝙocatio testū nō
est necessaria.d.l.ff.ad fi.C.de codic. Quid tenēdum in ꝑnci
pali articulo q est pulcher z disputabilis,an ꝟbū volo iunc
tū infinitiuo in vltimis voluntatib⁹ disponat:reneo opin.
Bart.q sic,z si casus mihi cōtigeret i fctō ita ꝙsulerē,z in
dicarē ꝑ Bar.ꝫ cōem opi.q i vltimis volūtatib⁹ ꝟbū,volo,
cū infinitiuo disponat:z qz Ang.z Mod.hic,quos ff.retu
li,reprehēdūt opi.Bar.qz dicūt eā nō ꝓbari iure,ego ꝓ opi.
Bar.allego bonū z no.tex.I l.z eo mō relictū.ff.e.vbi est tex.
q ista ꝟba,volo hr̄ditatē meā eē Titij,disponūt,z inducūt fi
deicōmissuz vle,nisi ꝓderes dēriaz eē iter ꝟbū, an testōr di
cat esse vl relinquere, put dixi in mēbro ꝓcedēti testōr dixit
volo hr̄ditatē meā esse Titij.ista ꝟba disponūt,z inducūt fi
deicōmissum vniuersale,nisi doceres eē dēriaz,an testōr post
verb.volo,vrak ꝟb.esse,an infinitiuo,relinquere,put dixi in
mēbro preced.I j.mēb.hui⁹ materie. Ad idē bñ facit tex.in l.
45 qñ indignū,allegata ꝑ Bar.vbi tex.magistraliter dicit,†qō
nihil

nihil interest, vtrũ testator dicat talẽ hr̃dẽ facio vl̃ istituo, vl̃ volo, vel esto, vl̃ erit, vbi vbũ volo, inducit istitutionẽ, ergo fortius legatũ. Idẽ vbi vbũ est vel erit, & sic ẽt mere futur. Ergo ibi est tex. q̃ nõ refert, an testator vtat vbo p̃sentis tẽporis an futuri. ¶ Tertio ad idẽ allego tex. in l. si pr̃. §. quidã, §. de fideic. liber. vbi qui dixit coram pluribus tales, & tales ancillas liberas esse volo, q̃uis ẽt ab intestato decedat intelligit disponere & grauare venientes ab intestato vt dẽt libertatẽ. ¶ Quarto q̃ in vltimis volũtatib⁹ ẽt vba enũciativa de futuro principalr̃ pp̃ se ꝓlata dispositionẽ inducit. l. hoc mõ. & l. eo modo. §. e. Bar. in l. Titia. §. cũ testm̃. in pr̃m. §. de leg. ij. late Bar. & alij in l. ex hac scriptura. §. de dona. Bal. hic, in fi. Alex. in l. fi qs mihi bona. §. fi. quid si mãdatũ. §. de acqui. here. ¶ Quinto (vt superius dixi) licet infinitiuũ sit adaptabile ad ola tẽpora, tamen iũctum verbo p̃sentis tẽporis, vt hic, importat tẽpus p̃sens. gl. & doc. in l. v. §. stipulatio. §. de verb. obli. ¶ Sexto si testor testator dicat, volo relinquere Titio tale p̃diũ, si ista verba nõ dispone rẽt essent superflua & nihil operarent̃ cõtra l. si quando. in pr̃m. §. e. Nec ad hoc potes dicere qs dicẽdo, volo relinquere, ibi fit pr̃m⁹ mor⁹, vt ot Bar. §. & q̃ in vltimis volũtatibus, in qb⁹ sequuta morte aliud velle nõ pot testor. l. j. C. de sacrosanc. eccl. istũ nõ cõgruit. & ita (vt ot) cõsulerẽ, & indicarem p Bar. magis cõem. ¶ Vltimo inquantũ Bart. tz, qs in 3cib⁹ depẽdẽtib⁹ a volũtate duorũ si pferãt in p̃senti, vt volo emere, & interueniat p̃sensus alter⁹ partis, iducit emptio p gl. in d. l. l. vẽdẽtis vel ementis. in fi. ¶ Ho. q̃ cõclusio facit qs in matrimonio ista vba, volo te hr̃e in vxorẽ, cũ sint de p̃senti si interueniat, tũc cõsensus mulieris inducit matrimoniũ fm Abb. in c. ex literis. j. & ibi latius Ant. de Bu. & spo. & faciũt q̃ dixi. §. j. arti. p̃cedẽti. & p ista cũ laude Dei credo q̃ subulr̃ & vtilr̃ fit expeditũ p̃ncipiũ hui⁹ l.

1 ¶ Quod cõe est, meũ est quãtũ ad dispositionẽ partis mee. & nu. 4. 10. & 22. Et an dicat meũ etiã p pte socij. nu. 20. & 21.

2 Ratio dubitandi in hoc tex. est dupler.

3 Legatũ rei, vel serui sub cõditione si meus erit, valet solũ quo ad partem testatoris quam habet communem cũ alio.

5 Dominium rei, vel quasi potest haberi etiam in parte.

Pronomẽ suũ, in aliqua dispositione põt stare quotitatiue.

Usus alicuius rei non potest stare quotitatiue.

6 Papa si facit castra alicuius nobilis exẽpta intelligit exemisse tm̃ p̃priã illius nobilis & nõ q̃ habet cõia cum alio. Ut ensilia mea si dono alicui, in tali donatione nõ veniũt ea que habeo cum alio communia.

7 Legatũ factũ de seruo Titij qui erit Titij tẽpore mortis fue, si reperiet̃ tẽpore mortis eius tm̃ p̃ dimidia nõ tenet.

8 Rerũ appellatione q̃ñ p̃sona veniat scilicet serui, & ancille.

9 Publicaris reb⁹ alicui⁹, itelligãt ẽt publicati serui, & ãcille.

Exemptio cõcessa p reb⁹ intelligat etiã cõcessa p hominib⁹.

11 Testes in cã vniuersitatis, q̃ñ possint eẽ illi de vniuersitate.

12 Si Venetus electus officialis ab omnibus vnius terre cũ qua Veneti cõuenerãt nõ ponere officiales nec de eis, se impedire, per hoc Veneti nõ incidunt in penam.

14 Si duo fratres habent castrum commune & vnus alium expellat, expulsus nõ põt partem suam alicui p̃ncipi vel cõmunitati vendere, & venditio facta non tenet.

15 Actio de dote licet sit communis patri & filie, non tamen dicitur p̃priа patris, nec filie.

16 Soci⁹ põt vti tota re cõi ad vsum destinatum socio inuito. Fratres duo vel socij q̃ habẽt domũ cõez vl̃ hospitiũ, si vn⁹ vult locare & alter nõ, pferr̃ locare volẽs, si cõsueuit locari. Volens inhabitare domum communem etiam cõsuetam locari, prefertur volenti locare.

17 Socius vel frater habitans totam domum communem nõ tenetur fratri vel socio ad aliquam pensionem.

18 Socius inuito socio potest syluã ceduaz cõem incidi facere.

19 Frater qui fundum communem seminari fecit altero fratre nolẽte q̃ sua pars seminaret̃, non tenetur idẽ dare fructus.

21 Dictio, p̃ domino, importat fictionem.

24 Bl. in l. id quod nostrum. de re. iur. procedat quo ad dispositionem totius.

25 Verbum est, importat veritatem.

26 Arguere nõ tz ex tex. ex his q̃ ꝓponũt̃ gratia dubitatiõis.

27 Verbum continetur, importat vere, & ꝓprie.

28 Statutum puniẽs aliquem vulnerantem in domo percussi an habeat locum in domo communi.

29 Statutum qd transiens per territoriũ alicui⁹ loci, teneat soluere gabellam sub pena, nõ tz locũ in loco cõi cum alio.

30 Bandarum pape super re pertinente ad aliquez, intelligit de illa que est sola illius, non de communi.

31 Reseruatio pape facta de omnib⁹ beneficijs ciuitatis Mediolanensis exceptis illis que pertinent ad collationem epi scopi, quod talis reseruatio non cõprehendit beneficia spectantia ad collationem capituli, & episcopi simul.

1 **§. Labeo.** †Qd cõe est, meũ est q̃tũ ad dispositionẽ partis mee. Ita summat Bar. & cõter doc. hic. Sed tu caue, q̃ istud summariũ Bar. & doct. tz fit verũ in se, tũ nõ quenit mẽti huius tex. q̃ iste tex. nõ dubitauit sup re cõi an testator possit disponere de parte sua: q̃ istud fuisset penit⁹ indubitatũ. Sed tex. dubitat, si testor legat seruum vel aliã rẽ, qui meus erit cũ moriar, & sic cõditionaliter, ũ sit communis an debeak in totũ, vt dicebat Labeo. Ego vero solũ p parte testatoris, put tenebãt Trebat⁹, & Cassi⁹, & iurisco. approbat secũdã opi. q̃ nõ debebak totũ, tz solũ pars testatoris, & potuit esse dupler rõ dubitandi in

2 hoc tex. †Prima quã tãgit gl. in §. seq. nã si seruus legatus fuisset in totũ alienus testator legando intelligeret velle, qd heres redimat eũ, & legatario tradat. l. cũ aliena. C. de leg. & §. si aliena. Insti. eo. Idẽ videbak in ꝓposito, q̃ legatũ valeret in totũ. & sic ẽt p parte soci. Tziũ decidit iurisco. q̃ solũ valeat rõne ptis testatoris. Ratio decidẽdi fuit q̃ testator in dubio nõ vr̃ grauasse heredẽ onere redimědi partẽ socij sui. l. vnum ex familia. §. fi rẽ. §. de leg. ij. ex quo legatũ valet, & est efficax quo ad partẽ ipsi⁹ testoris. ¶ Sed potuit esse rõ dubitãdi fm̃ Rap. cu. & Pau. de ca. Nã testor dixit, q̃ meus erit, & sic conditionalr̃. l. stichũ q me⁹ erit. §. eo. ergo cõditio debuit impleri in forma specifica & sic insolidum. l. q heredi. & l. Meu⁹. §. de condi. & demon. Ratio decidẽdi fuit, q̃ illa verba, q̃ me⁹ erit, exponunt̃, i. quatenus meus erit, vt ot tex. in d. l. stichũ q me⁹ erit. cũ cõcor. quas ibi tradã, ergo verificant̃ si sit ꝓparte ipsius testatoris. Et ꝓpterea summa istũ tex. aliter quã Bar. & doc. †Legatũ rei, vl̃ serui sub

3 cõditione, si meus erit, vz solũ quo ad partẽ testoris, quã hz cõez cũ alio. h. d. ꝓprie iste tex. Itẽ (vt nihil in tex. omittatur) cõsidera dũ text. ot certa res aut p̃sona legat̃, q̃ meus erit: illud relatiuũ, qs, masculi. generis ad quoduis p̃cedẽs referat̃ male vr̃ stare, cũ vtrũq; p̃cedẽs sit femini generis, ergo vr̃ mala grãmatica §. l. Plautius. §. de aur. & argẽ. leg. & c. ad audiẽtiã. ij. de rescrip. Responde dupliciter. Primo qd relatiuũ q, in hoc tex. nõ facit relationẽ ad illa duo exꝑssa in tex. tz ad tacitũ, nã sub dictione persona, intelligit, i. seruus, vt ot gl. hic: & tũc bene sequit̃, q̃ meus erit. Secõ & melr̃ rnde q̃ prima verba sunt verba legislatoris: nã Labeo ait cũ certa res aut p̃sona legat̃, postea text. subdit ita, q̃ meus erit cũ moriar hr̃s illi dato. Ista sunt verba testatoris cui nõ cõgruit dicere, lego certã rẽ, vel personam, esse ineptus, tz est necesse qd est in indiuiduo dicat, lego talẽ seruũ, vl̃ talẽ

4 equũ, q̃ meus erit ex istis casus est plan⁹. ¶ Ho. p[illegible] ex isto §. Labeo. illud ad quod tota die allegat̃ q̃ quo ad [illegible] sitionẽ ptis mee cõe intelligitur esse meũ. ¶ Ampliat[illegible] rlam & istũ tex. vt ꝓcedat nõ solũ in legato particulari certe & determinate rei, tz etiã in legato incerto & indefinito, puta lego Titio seruos meos, tũc veniũt nõ solũ ꝓpriũ, tz etiã quos habeo cõez cũ alio. text, est formalis in l. si quis suos seruos. & in l. Julian⁹. §. seruos. §. de leg. iij. Ingratiã facit tex. in l. hoc legatũ. §. de leg. iij. vbi testor legauit vxori ola q̃ parata sunt vsus sui cã, pone, q̃ aliqua sint parata ad cõem vsum tã mariti, q̃ vxoris: ñq̃d talia veniant in legato: decidit ibi no. Jurisco. qd no: ergo in legato indefinito nõ veniũt ea, q̃ sunt cõia. Huic 3tio respondet no. Pau. de ca. hic, qs q̃ñ testator legat oẽs seruos suos, & ꝓsequẽter legat seruos q̃ in totũ sunt ꝓpriũ testoris multomagis intelligit legare etiã illos, in quib⁹ solũ hz partẽ. Ista rõ cessat q̃ñ testator legat vxori ea q̃ ei⁹ cã parata sunt, q̃z p hoc nõ intelligitur relinquere ea q̃ sunt parata ad cõez vsuz. Ista sol. Pau. de ca. sequit̃ Are. hic dicẽs esse verissimã. ea ẽt sequit̃ simpliciter Alex. hic. Sed mirandũ est vehemẽter de Pau. de ca. Are. & Alex. qs nõ viderint Bar. in l. quint⁹. j. §. de aur. & argẽ. lega. vbi alis duobus modis respõdet & melius ad istud

5 3tiũ. Primo, † q̃ illa dictio, seruos suos, intelligit respectu dñi vel quasi, & tale dñiũ, vel quasi pot haberi in pte. Sz q̃ñ testor relinq̃t ea q̃ sunt parata ad vsuz mulieris, vsus est indiuiduus. l. vsus pars. §. de vsu & habi. ideo vxori nõ pot hr̃ q̃ parata sunt ad cõem vsum. Secõ respõdet Bar. q̃ illud ꝓnomẽ suũ, pot stare quotitatiue p vna dimidia, p vna tertia, p vna quarta, tz vsus nõ pot stare quotitatiue. Adde etiã ad d. l. hoc legatũ. tex. similẽ. in d. l. Quintus. & aliũ tex. similẽ in l. legatis vxori. j. de leg. ij. Et per d. l. legatis vxori.

6 scidit ibi no. Bal. † q̃ si papa, vel ꝓnceps fecit exẽpta castra alicui⁹ nobilis, itelligit eximere illa, q̃ ptinẽt ad ipsum

solũ, nõ aũt q̃ ille nobilis hz cõiaĩ alio, in qb⁹ iurisdictio est ꝑmiscua ⁊ cõis, arg. illius ff. ⁊ hoc no. q² alias ꝑiuilegiũ, seu beneficiũ ꝑncipis est latissime interpretandũ ℔ ipsum ꝑncipẽ. l. pen. vbi aliq̃ dixi. ff. de cõ. ꝑnc. ¶ Adde ĕt qđ ꝑ ista iura decidit no. Bal. ĩ l. j. in vl. q. ff. de statu homi. q̃ si dono alicui oĩa vt̃ẽsilia mea, nõ veniũt illa, q̃ habeo cõia cũ alio, q² vnũ extremũ ex simplicib⁹ nõ cõtinet mixtrum, ⁊ sic habes bonã ampliationẽ ad istũ tex. ¶ Limitat tex. istũ, vt nõ ꝓcedat q̃n testator legaret stichũ Titũ, q erit ꝑpr⁹ titũ tpe mortis sue: q² si reperiret ei⁹ ꝑ pte tm̃, in nihilũ valebit legatũ: ꝺeo q² res ℔ ꝑpria Titũ, q̃n est in totũ sua. l. si defensor. §. q interrogat⁹. ff. de interrog. ac. no. in l. si rẽ. ff. de rei vẽ. Ergo cõditio volũtaria ℔ ꝑprie implere. l. qui heredi. ⁊ l. meum. §. de cõdi. ⁊ demõ. Ergo legatũ ꝑmo nõ ℣. ita limitat Rap. cu. hic, in fi. ¶ Istã limitationẽ reprehẽdit Albe. ⁊ bene, q² illa ẽba q Titũ erit, exponunt, i. quando erit Titũ. l. Stichũ q me⁹ erit. §. e. l. ij. ĩ ꝓn. §. de cõdi. isti. ⁊ l. si. ĩ ꝓn. §. de vulga. ⁊ pup. ergo sine ĩ totũ reperiat esse Titũ, siue ꝑ parte ꝑ illa ꝑte debebit legatario. ¶ Scõo põdera ex text. ibi, res aũt, psona. ꝓ q̃ appellatiõe rei non venit psona pura seru⁹, vt ancilla. ita ꝑbat iste tex. in alternatiua dũ ℔, Cum res aut psona legat. In ℣ũ est tex. no. hz vulgat⁹ in l. oĩa. §. fi. ff. de le. ij. vbi est tex. ¶ Pone testõr legat Titio talẽ fundũ cũ oĩb⁹ reb⁹, q̃ ibi sunt, nunqd sub noĩe, rerũ, veniãt serui, ancille, ⁊ alie psone deseruiẽtes illi fundo? ℔ ibi tex. no. q̃ sic; q² appellatiõe rerũ veniũt psone, ⁊ sic serui ⁊ ancille. ⁊ illũ tex. ad hoc põderãt Bal. ℑmo. ⁊ Pau. de ca. ibi. Et p eũ no. inferũt⁹ qđ publicatis reb⁹ alicui⁹ intelliguntur ĕt publicati serui, ⁊ vasalli. Idẽ p d. l. oĩa. §. fi. hz Bal. in l. j. §. de stat. ho. vbi hz q̃ appellatiõe rerũ mea ꝛ veniãt hoĩes mei, nisi ĕent sanguine cõiuncti. Adidẽ ĕ tex. no. in l. senatorũ. C. de dignit. xũ. ⁊ p illũ tex. no. ibi An. de Baru. ⁊ Jo. de pla. qđ appellatiõe rex cõtinẽt hoĩes, ⁊ sic immunitas sex exẽptio data reb⁹ intelligit ĕt data hoĩb⁹. qđ facit ꝼm Joã. de pla. ibi, ad qõnẽ, q̃ als fuit in facto inter ꝓlatos ⁊ regẽ; q² ꝓlati immunitatẽ cõcessa hz reb⁹ eccl'ar volebãt exẽdere ad vasallos ecclesiar. ¶ Q̃o ergo rñdebim⁹ ad hec ℑria? Rñde valde no. qđ iura ℑria loquuntur q̃n vniuersaliter, vt indefinite q̃s legat oĩs res, hz iste tex. loquitur cũ mysterio, q̃n legat certa res ĩ specie, vt clare cãtat tex. ibi certa res, tũc appellatiõe certe rei ĩ specie nõ venit psona. ¶ Expeditis text. ĩ gl. nihil est. Extra gl. Bar. examinat an ⁊ q̃n illd qđ est cõe dicat eẽ meũ, ⁊ ponit egregiã doc. quã de vbo ad vbũ refert, ⁊ silr segt Alb. in c. iũ. de ꝓb. ¶ Tu aũt ex dictis Bar. fac tex. 2clusiões. ¶ ℣ Prima 2clo est, q illud qđ est cõe plurib⁹, ⁊ vniuersis, nõ est meũ: ⁊ sic illud, qđ est vniuersitatis vel collegii vel cõiunctis nõ ℔ eẽ singulorũ. vltra iura que allegat Bart. adde tex. ĩ l. j. §. seruũ. ff. de qõ. ⁊ tex. xũ. q. ij. ĩ c. q manumittit. ¶ In ℑ allego fortẽ tex. ĩ l. j. §. fi. ff. de colle. illic. vbi tex. ℔ q libet recuperat ꝑte sua. ⁊ text. in l. iij. q̃ incipit collegia. e. ti. gl. ibi. ꝑ fol. laborat. Bar. ibi ĩtelligit illã tex. q̃n dissoluit vniuersitas, tũc res q̃ erãt vniuersitatis bene efficiũtur singulorũ. Caue, ista fol. Bar. nõ vr bona, q² tex. ibi log. in vno recedẽte de collegio ⁊ trãsferẽte se ad aliud collegiũ, ergo nõ loquit q̃n primũ dissoluebat. Tu, puecte, cõsidera qđ tex. in illa l. j. in §. fi. vt ꝓsupponere, q̃ collegiũ nõ solum hr̃et bona q̃ essent tot⁹ collegii, hz ĕt aliqua, que essent cõia plurib⁹ vt singulis. ¶ Retẽta cõclusione Bar. qđ illud qđ est cõe pluribus vt vniuersis non dicitur esse singulorũ ℔ de vniuersitate. ¶ Ex ista cõclusione inferr̃ ad practicã, ꝓ qđ illi de vniuersitate possunt esse testes in cã vniuersitatis. Ita hz gl. vbi plenius Bar. ⁊ alij in l. intrãtũ. §. vniuersitatis. ff. de re. diui. gl. ĩ l. fi municipes. vbi Bal. ⁊ Ang. §. q̃ cuiusq̃ vni. gl. in §. cogitãdũ. ĩ aut. de mona. ⁊ in l. idonei. ff. de testi. ⁊ est tex. in c. cũ nũti⁹. ⁊ ibi gl. de testi. ℔ quo plene dixi⁴ in l. hz et si hac. §. q manumittit. ff. ℔ in ius vo. vbi dedi quatuor not. limitationes ad hoc. Secũdo ad istam ꝓmã conclusionem Bar. adde qđ no. decidit Pe. de anc. in cõsi. cc. incip. visis et põderatis. vbi ꝙsulunt ꝓ q̃ si dñi Veneti ꝓmiserunt nõ ponere officiales in certis terris Ungarie, necse impedire ℔ eis sub magna pena: tũ si vn⁹ ciuis Venet⁹ est elect⁹ in officialẽ ab hominibus illius terre põt officiũ acceptare, nec ꝓ hoc Veneti incidũt in penã ꝓmissam, eo q² tũc nihil fit in noĩe dñũ Veneti tanq̃ noĩe vniuersitatis, hz ab illo, vt singulari. ¶ ℣ Scda cõclusio Bar. est in his q̃ sunt cõia plurib⁹, vt singulis quo ad dispositionẽ partis mee tm̃, illud qđ est cõe ℔ esse meũ. ¶ Limita ꝑ illud qđ singulr tenet Bal. in l. j. in pe nul. q. C. qui. testa. face. pos. qđ si duo fratres habent castrũ cõe, q̃ vnus nõ potest partẽ suã alicui alteri vendere, ⁊ sic nõ potest disponere de parte sua si hoc principaliter faciat ad emulationẽ socij, q² specialissimũ est in iurisdictionibus castrorũ, q̃ vnus nõ possit ad emulationẽ alteri⁹ vẽdere ꝑtẽ suã. alle. l. quicũq̃ castellorũ. C. de fun. limitro. li. xj. ℑ tu caue, q̃ ille tex. loquitur, q̃n venit ad emulationẽ reip. vel ꝓncipis, tũc nõ hz, vt est gl. ordi. in l. per prouincias. C. de edi. ꝓnua. ¶ Cõfirmo tũ illã decisionẽ Bal. ꝓ illud qđ singulariter decidit Bar. in l. iij. per illũ tex. C. ne fil. vel reipu. vbi

14 net, ꝓ q̃ si duo fratres, vel duo cõsanguinei habẽt castrũ cõe, ⁊ vn⁹ expellit aliũ de castro, put tota die ꝙngit, si fr expulsus vendat partẽ suã alicui principi vel alicui cõitari, pura Veneris, talis vẽditio non ℣ neq̃ tenet, eo q² tũc superior vel princeps ꝓhibeĕ emere tale castrũ sic litigiosum. illuc text. clarum ⁊ valde no. ad hoc, valde no. q² sepe cõtingit in facto. sequunt ibi ℳod. ꝓsertiz Pau. de ca. qui ℔ qđ casum vidit de facto Florẽtie. ¶ Scõo limita istã 2clonem

15 Bar. nõ ꝓcedere ꝓ in actione de dote que hz fit cõis patris ⁊ filie. l. ij. §. qđ si in ꝓris. ⁊ l. nõ solũ. ff. fol. matr. ⁊ l. q homines. §. si gener. ff. de sol. tũ nõ ℔ ꝓprie nec patris, nec filie ĕt quo ad agẽdũ ꝑ parte dictis iurib⁹, ⁊ hoc fauore dotis. ¶ Tertia 2clo Bar. est qđ socius põt vti tota re cõi etiã inuito so-

16 cio, q̃n vtr̃ ad vsum destinat⁹. ꝓ Adde bene facere, qđ si duo fratres vel socij habẽt domũ cõem vel hospitiũ cõe, qđ ꝙsueuit locari ⁊ vn⁹ eorũ vult locare, alius nõ. ꝓferat voles locare ꝑ vsum destinatũ, q² vult vti ad vsũ destinatũ ℔ Bal. ⁊ Ang. in l. duo fratres. ff. de acq. here. Bald. ĩ l. j. ad fin. C. q tes. fac. pos. ⁊ in c. j. §. fi q̃s de mãso. de cõtrouer. inuest. ⁊ in c. cũ oẽs. de cõsti. ⁊ est de mẽte Bar. in l. ⁊ hec diffinctio. §. cum fundũ. ⁊ ibi Pau. de ca. ff. loc. ¶ Limita singulr ꝼm Bal. iij. Sabin⁹. ⁊ vltimis verbis ꝑ ĩlũ tex. ff. cõmu. diui. nisi ĕt discordia inter fratres, q² vnus eorũ vellet inhabitare domũ, alter vo vellet q̃ locaret, ꝓferr̃, ille q vult inhabitare, ꝙ quo

17 dic, vt plenius ꝑ Aret. in l. duo fratres. ¶ ℣ Scõo ad vltraz cõclusionẽ Bar. adde q̃ si duo fratres vel socij habẽt domũ cõem ꝑ indiuiso ⁊ vnus eorũ tota domũ inhabitat qđ nõ renet ad aliquã pẽsionẽ ꝑ parte socij, cũ vtat̃ re cõi ad vsũ destinatũ. ⁊ no. bũ hãc decisionẽ, q² quotidiana est in d. l. Sabinus. ⁊ ibi gl. in terminis hoc tz. Ita ĕt tenet Bal. ⁊ Ang. ibi. l. duo fratres. ꝑ illũ tex. vbi refert Bal. post Richar. malũ. ita in cõtingẽtia facti fuisse iudicatũ. Idẽ tz Bald. in ca. §. ꝓterea ducatus. de ꝓhi. feu. alie. per Fed. Pau. in l. j. in fi. C. q test. fac. pos. Aud. ro. in cõsi. clxvij, incip. circa primum quo

18 queritur an renũtiatio in vltimo dubio. ¶ ℣ Tertio adhũc cõclusionẽ Bar. adde q̃ si duo socij habẽt ꝙsuã cõem ꝑ in-

b diuiso, a talis ꝙsua sit cedua q̃ socius inuito⁹ socio põt eam facere incidi, eo q² vtr̃ ad naturalẽ ⁊ destinatũ vsum ꝙsue. l. arborib⁹. §. nauis. ff. de vsufr. ⁊ ita ĩ spẽ determinat Bal. ĩ §. xvij. q̃nte ꝓtis, q̃ incipit qdã Meri⁹ accusauit, etc. ¶ Quarto ⁊ vltimo ad istã cõclusionẽ Bar. adde illd qđ mirabiliter hz

19 Sal. in l. nubem⁹. ij. in ꝓn. ꝑ gl. ibi. C. de sac. sanc. eccle. ¶ Si duo fratres vel socij habẽt fundũ cõem, ⁊ vnus eorũ vult qđ colat ⁊ seminet, put heri dz, ⁊ est cõsuetũ, alter vero rigorosus

r capitosus nõ vult qđ pars sua seminet̃, certe si frater prudẽtior faciat totũ fundũ colĩ ⁊ seminari nõ tenebit in aliquo rñdere de fructibus fratri ĕt ꝑ parte dñica. qđ multũ no. si est verũ, tũ gl. ibi, in scda sol. quã approbat Bar. tenet cõtra

20 rũ. ¶ ℣ Quarta cõclusio Bar. est, qđ illud qđ est cõe pluribus, vt singulis nõ dicit eẽ meũ quo ad dispositionẽ partis socij l. falso. ⁊ meli⁹ in l. seq. q̃ incipit portionẽ. C. de cõmu. rũ aliena. Mo. istã cõclonẽ, q² facit an socij habẽs rẽ cões cũ

c socio possit eã testis in causa socij⁹ ꝓ illius parte. De quo est gl. ⁊ ibi Bar. ⁊ Sal. ĩ l. q̃n. C. de testi. Bal. in l. oĩb⁹. C. de Spe. in ti. de teste. §. j. in ver. item qđ est socius. Ang. in l. duo. in ꝓn. ff. q̃s cau. Cano. in c. cũ nunti⁹. in c. insuper. de

21 testi. ¶ ℣ Quinto Bar. ponit quinq̃ fallẽtias, quibus cõe ℔ eẽ meũ ĕt ꝑ parte socij eo inuito. Pꝛima est propria fallẽtia, alie nõ. Adde tu aliã fallẽtiã fauore libertatis. tex. est in l. j. C. de cõ. seruo manu. ꝑ quẽ tex. no. ibi Bal. in fi. qđ si testator mandat ꝙstrui eccleĩam in loco cõi q̃ socij⁹ inuit⁹ teneĕ ptẽ suã vẽdere fauore religionis. Ad ℬ etiã allegat tex. no. l. si qs sepulchrũ. ff. de relig. ⁊ sump. fune. ¶ Sexta ⁊ vltima

22 cõclo Bart. ⁊ est q̃ vbicũq̃ cõe ℔ esse meũ illud est ꝓ fictionẽ, ⁊ nõvere nec ꝓprie: ꝓout tz gl. ord. in l. id qđ nostrũ. §. de reg. iur. ⁊ ꝓ ea Bar. allegat tex. in l. illud. in verbo non ꝓprie. ff. de ritu nup. Ille tex. ꝼm Are. subrr̃ ꝙbat totũ cõtrariũ, q² hz primo loco referat illud dictũ Labeonis, tamẽ recidit ab illius sniã cũ plerisq̃ aliis relatis in tex. ⁊ sic ꝓrigit primũ dictũ Labeõis, eo q² nõ ꝓ negari q̃n liberta cõis, sit mea, hz ĕt sit alteri⁹, hz hoc posset negare de ꝓpietate ser-

monis, si nõ ĕet ꝓprie mea, cui⁹ ℑnũ decidit ibi tex. Et ita q illũ tex. tenet Vic. de Neap. hic relatus per Alegan. ⁊ Bal. de rol.

a ¶ De quo plene dixi. Adhũc tu vltra ea, que ibi aut hoz ponit, et q̃ ponit Feli. ĩ c. insup. de testib. Et nõ dicũt qđ q̃n illi ℔ vniuersitate, vt singuli ꝓcipiũt cõmodũ de eo, super quo testificant, tũc nõ admittũtur, intellige tu predicta vã, nisi q̃n tale cõmodũ ꝓcederet gratis: sec⁹ si aliqd solui deberĕt vel aliqd alis facere: q² tũc bene posset testificari. ita Bal. in l. parentes. C. de testi. ⁊ Alex. de imol. in cõs. cxix. circa fi. in v. vol. ⁊ Frã. de Are. in c. cũ nũtius. in ꝓn. extra de testib. ⁊ ibi ĕt ponit aliã declarationẽ q̃n tale cõmodum ꝓcideret de manu alterius, q̃ not.

b ¶ Inuito. Adde tu circa ℬ qđ si socius inuadit rem cõem p vim, qđ incidit ĩ penã l. si qs ĩ tãtã. C. vñ vi. li. gl. est et ibi Ja. bu. a in d. l. si qs in tãtã. Exponit Alex. ã. in §. ciij. maxime ver. nõ obstat quartũ argu. in j. volu.

c ¶ Socij. Adde ⁊ intellige q̃ sic, dũmõ sibi emolumentũ nõ ꝙrat̃ur, vt ibi ꝓdoc. ⁊ ꝑ Are. in cõsil. xiij.

de rosa.in j.pte statu.q.cxxxij.l.vſ.itē q̄ro an statutū habeat locū.Tu dic ad illū tex.q̄ ibi altercatio iuris.ōsultor erat sup effectu decisiōis,nō aūt sup rōne ibi reddita p Labeonē. vtili iurisc̄ōsul.ibi reprobet p̄mā opi.z b̄ pter reuerētiā iu ris patronalis qs est indiuiduū:nō tū reprobat rōnē labeo nis sup qua se fundat Bar.b̄,iuxta gl.ord.i l.j.in pn.j.d cōiū. cū emā.li.z gl.z Bar.i l.j.in pn.j.d legi.tut. ¶Tu p̄ cōclusiōe Bar.adde tex.vtētē ꝑbis importātib⁹ fictionē.i l.extraneo. 23 f.j.j.de qō.in verb.p dño fore vt illa dictio p dño,z illud ꝑbū vt, importat fictionem l.j.§.detectasse.j.de vi z vtar.De quo dixi plene anno ꝓterito,in l.iij.§.ex ctrario.j.d acq.pos. ¶Scōo p Bar.bū facit:q2 illud dr ꝓprie z pe meū q̄ pos sum vēdicare.tex.ēm l.gnt⁹.scōa.i §.argēto.z §.cui legatum. ff.de aur.z arg.le.j3 partē socij vēdicare nō possuz,igitur ꝛc. ¶Tertio adde tex.i c.ficut.circa pn.xlvii.dist.q.ad literā dr ꝓprīū nemo dicat qs est cōe,l3 gl.ibi exponat cōe,i.cōicādū. Ad idē adde tex.in c.nulli.§.j.xij.q.j.q̄ dr de cōi null⁹ dicat b̄ 24 meū est.Itē addet Pau.de cast.i cōsi.cccxlij.ici.in hoc pas su duo sunt.vbi dr q̄ gl.in l.id qs nostrū,p̄cedit quo ad di spositionē tot⁹,nō aūt q̄ad dispositionē ptis mee.tu aduer te q̄ Bar.hic,i fi.vniuersaliter dicit vbicūqs superi⁹ dixi,z sic intellegit illā gl.etiā q̄ ad dispositionē ptis suę:rīū restrictio Pau.de ca.est rōnabilis z pl⁹ placet. ¶Cōtra istā cōclusionē Bar.allego duos tex.Primo tex.q clare ꝓbare vr q̄ q est p parte dīs:dr vere z ꝓprie dñs totius:z sic q̄ res cōis dr ꝓ ꝓprie mea in totū.tex.est in l.cetera.§.si duob⁹.j.e.in verbo qz 25 dñs est vtriusq;.Tū vbū est,importet veritatē fm Bar.i l. fi mant⁹.§.legis.j.de adul.z ita subtilz Are.i illo §.si duob⁹. in iij.not.ad hoc no.illū tex.Ō istā cōclusionē Bar.Et ij nec hic nec ibi q̄ tagūt.Tu rīde ad illū tex.valde no.qs ibi tex.dū ꝓponit dubitationē z q̄nē dr b̄ videri: q2 dñs est vtriusq;. 26 Cōtrarīū tū decidit ibi expresse tex.vnde tex his q̄ ꝓponunt gratia dubitationis i tex.nō est licitū aliquo mō arguere.gl. est ord.in l.vnica.in iij.lec.C.q̄ nō pe.par.vbi ordinarie legē do aliegaui quā plures alias gl.idē dicētes:nō repeto nūc. ¶Scōo cōclusionē Bar.adde alīū tex.no.in l.si qs seruos 27 suos.j.de leg.iij.in vb.cōtingētur,tq̄s verbū cōtingent im portat q̄ vere z ꝓprie fm Bar.in l.q eorū.§.affinit ates.ff.d poītu.z in l.hec verba.j.de adul.tū Ō illā regulā Bar. multa iura obstātalias tetigi z cumulaui.nō pono hic. ¶Prędi 28 cta facīūt in practica tad statutū disponēs q̄ si qs vulnera uerit aliquē in domo ꝓcussi qs amputet sibi manus:an ha beat locū si dom⁹ sit cōis cū alio,cū in statutis ꝑba debeāt ꝓ prie accipi.de qua questiōe habes p Bal.Ange.z Sal.in l.j. C.qui testa.fa.pos.z latius d.Alex.hic,z ibi cū cōcor.p eum adiactis.z vltra eū ads Ang.de are.z Mod.in trac.malefi. in verbo in platea cōis.Alb.de ro.in j.parte statu.q.clxviij. 29 inci.q̄ro an in statutis. ¶Adde q̄ si statutū disponat qs transiens per territoriū talis loci teneatur soluere certā ga bellaz sub pena,nō h3 locū in trāseunte p locū qui est cōis cū alio.Ita no.z fatent d.Abb.in j.fi.ccc.inc.disponēte statuto terre cōis. ¶Adde etiā ad materiā qs suum pōt dici illud q̄ est suum in parte z nō in totū.Ita no.Bemi.in c.cū nō de ceat.p illū tex.de elec.in vj.z in c.ex eo.in j.no.p illū tex.e.ti.z libro.Tu allega ad b̄ tex.in l.in re cōi.in ꝑb.res sua.z ibi gl. §.de seruit.vrb.ꝓed.z tex.no.in l.pupillus.§.fi.j.d ver.fig.z tex.in l.qui seruos suos.z in l.iul.§.seruos cōes.j.de lega.iij. 30 ¶Item adde q̄ mandatū pape sup re pticte ad aliquē:in telligitur de illa que est sola ipsius nō de illa que est sibi cōis cū alio:z isto casu nō dr meū id qs est cōmune cum alio.c.cū inillis.§.fi.z ibi glo.fi.de ꝓeb.in vj.z ibi Bemi.ad hoc not. ¶Alibi Jo.cal.in consi.xxij.posito sub ti.de ꝓeben.tz q̄ in materia fauorabili vbi verba sunt late interpretāda:illud di citur esse meū quod est cōe cū alio.l.si qs seruos.de lega.ij.z c.j.d.vsu pallij:secus est in materia odiosa z preiudiciali.p b̄ 31 decidit q̄ + si papa reseruauit oia beneficia certe ciuitatis z dioc̄esis exceptis illis q̄ ptinent ad collationē episcopi,q̄ in tali exceptione cadunt oia beneficia spectantia ad collationē episcopi z capituli simul z sic cōiter.Cum talis reseruatio q̄ derogat ordinarie potestati sit odiosa.ff.q.j.in c.peruenit.z ita refert z sequitur Bemi.in d.c.cū in illis.§.fi.facit tex.in c. j.ne sede vac.in vj.Adde etiā ad hāc materiā q̄ si qs h3 terram cōem cum damnato de hereſi:defendendo propter par tē suā totā terram non dicitur esse fautor illius damnati f3 Bemi.in c.fi.sententia.§.i.de sent.excom.in vj.Et per ista cū laude Dei fit ꝓpos⁹ finis huic nota.§.z huic bone materie.

1 ¶Res communis cum alio si legatur in dubio censetur par tem suam quis legare.

2 Testator in dubio ꝓsumit legare illud ius quod habet in re.

3 Legato facto de feudo vtrū ipse titio in quo legās habeat ser uitutem,non videtur legata liberatio seruitutis.

4 Testator non solum ꝓesumitur legare ius quod habet in re,sed etiam ius quod habet ad rem.

5 Testator qui post testū redemit partem rei cōmunis legate a socio:non intelligitur legasse nisi eius dimidiam.

6 Testator legans fundum qui in totum erat ipsius,sed partē debeat alteri actione personali,pars debita nō intelligitur legata.z num.26.

7 Pars fundi legati que erat testatoris censetur legata etiā si legato fundo sint opposita confinia totius fundi.
Demonstratio confiniū non ampliat legatum.

8 Dictio meum,q̄ restringat legatum ad partē testatoris tm̄ z latius,an hoc sit verū,j.in vers.expeditis textualibus.

9 Adiectū p testatorem rei legate quando debeatur legatario.

10 Legato fundo cōi:si testator redimat partem socij,q̄ totus fundus debeatur legatario contra communem.

11 Arguere a diminutione ad augmentum in materia legato rum quod liceat.

12 Fundo cōi legato si pars alterius redimatur ex causa neces saria adiudicationis,illa non debetur legatario,cōtra Bar. tamen tenet Bar.contra communem.

13 Augmentum factum rei empte q̄ debeatur emptori.

14 Legatum factum de fundo alieno quem testator sciebat alie num valer,z heres redimere tenetur,alias non.

15 Falsa demonstratio in parte tantum q̄ vitiat legatum factū in parte,an procedat,num.17.

16 Argumentum de toto ad partem non procedit quando est diuersa ratio.

18 Falsa causa eodem modo vitiat sicut falsa demonstratio.

19 In stipulationibus pretorijs vnus potest alteri stipulari.
Tex.in l.stipulatio.§.fi.j.de no.oper.nun.qs loquatur in sti pulationibus pretorijs.
Testator presumitur minus grauare heredem quam possit.

20 Testator legans totam rem quam cōem habet cum herede quod tunc censetur totam rem legare.
Fallit qñ testator apponit in legato rei istud pronomē meū.

21 Testator potest disponere de re heredis sicut de re ppria,z presumitur hoc facere quando simpliciter legat.

22 Testator si legat fundum proprium in quo heres vel alius habet vsumfructum,fundus z vsufructus debetur legata rio:z vide etiam num. 28.

23 Legato facto per testatorem de dimidia fundi corneliani in quo ipse habebat dimidiam dimidie,an debeatur dimidia to tius fundi,an dimidia illius quarte.
Dimidie appellatione venit dimidia totius rei.

24 Legato facto de toto vel omni fundo quod videtur etiam legata pars socij redimenda per heredem.

25 Testator si legauit ritio decem iugera fundi corneliani,l3 te stator in eo fundo non habeat tot iugera:tamen legatum in tegrum debetur,secus si incipit a corpore.
Iugera quando censeātur apposita in dispositione vel cōtra ctu causa demonstrationis.

27 Arguere ex narratione facti quod non liceat.

§.Cū fundus.

Qui legat rem cōem cū alio cē setur solū legare partē suā.h.d.

1 ¶No.j.ex hoc tex.regulā q̄ + testator legando rē cōem cū alio:intelligit solū legare partē quā ea re h3:z sic nō vr gra uasse hērē in redimēdo partē socij.Ratio est duplex.prima q2 ex quo legatū est valēdū in parte z efficaz:nō ꝓsumit testa tor in plus grauasse heredē:q2 testator in dubio ꝓsumit mi nus grauare heredē q̄ fit possibile.l.vnū ex familia.§.si rē.j. de lega.ij. ¶Scōa rō q2 + testator in dubio ꝓsumitur legare solū illud ius qd h3 in re:nō aūt totam ipsam rem.l.fi dom⁹. §.fi.z l.q̄ in rerū.§ j.j.e.z l.vro2 patrui.C.de lega. ¶Cōtra vtranq; rōnem fortiter vrget tex.in §.sed z si rem suā.inst.d leg.z in l.si res obligata.j.eo.z in l.prędia.C.de fideic.gb⁹ in ribus expresse decidit quod si testator legauit alicui rem suā alteri pignorata q̄ heres tenetur eam luere seu redimere nō aūt legatarius:ergo nō est verū q̄ testator in dubio ꝓsumat solum legare illud ius quod habet z nō grauare heredē.z re putaui semper difficile contrariū.Cōis scriben.est q̄ ille quod dicitur in hoc tex.z in alijs prēallegatis q̄ testator p sumit legare ius qd h3:z sic rē talē qualis est:z ꝓsequēter nō presumitur grauare heredē.procedit cum vna limitatione nisi ius deficiēs testatori esset tale ꝓpter q̄ posset tota res auoca ri vel euinci,vt est ius q̄ h3 creditor fm Bar.in l.fi dom⁹.§.d euictione.j.eo.Bal.in d.l.prędia.z ita rūdent Imo.z Pau. de ca.z d.Alex.in d.l.si res obligata. ¶Sed p certo ista cō munis solu.non eneruat difficultatem:z confunditur, q̄ d.l. quod in rerū.§.j.z d.l.si dom⁹.§.fi.z d.l.si vro2 patrui. qbus

iurib⁹ dicitur q̄ testator legādo rē intelligit̄ solū legare illū ius qō hz q̄is ei⁹ mortis ⁊ fecturū: puta si solū haberet ius vsusfructꝰ. cogita ⁊ dicē plen⁹ in d.l.si res obligata. ¶ Secūdo cōtra istū tex. ⁊ p̄dicta opp. Nā si testator hz seruitutē realē in domo vicini: ⁊ leget illi vicino illū fundū suū, nō tū intelligit̄ legare liberationē illi⁹ seruitutis, ⁊ cōsequēter nō intelligit̄ legare illū ius qō habet, imo legatū redditꝰ frustratorīū. tex. est not. in l. meni⁹. §. fundo. in fi. de leg. ij. ergo directo cōtra predicta. Ad illum tex. respōdet ibi no. Bar. in fi. post
3 gl. solennem ibi ✝ q̄ si lego tibi fundū tuū debentē seruitutē ideo nō videor legare liberationē illius seruitutis, eo q̄ res nullū ius habeo qō ponat aliq̄d in me. Sz illud ius seruitutis ē in fundo meo dominātē quē tibi nō lego. l.q̄ aliena. §. fi. ff. de ne. gest. quā sol. bñ signa q̄ videt rigorosa interpretatio vt legatū frustratorīū ⁊ nullū reddat. ¶ Ampliat̄ iam hui⁹
4 tex. quatuor no. modis. ¶ ✝ Primo vt testator videat̄ nō solū legare qō hz in re, vt b̄ tex. sed etiā ius qō hz ad rem, ⁊ nō i re. vnde vide legatū nomen debitoris ⁊ actio psonālis. tex. est no. in l. apud iul. §. fi. titius. in ver. idē iul. ⁊ ibi Jo. & ino.
5 ad fi. ad hoc pōderat ⁊ simpliciter seq̄t Aret. hic. ¶ ✝ Secō amplia regulā huius tex. etiā si post testm̄ conditū testator redimat aliā partē socij adhuc nō debeat nisi dimidia fz gl. b̄ in prin. sup qua latius dicē. ¶ Tertio amplia regulā hui⁹
8 tex. vt procedat ✝ etiā si fundus legat⁹ esset i totū testoris fz partē debeat alteri act. psonali: tūc illa pars quā dz, nō cedit legato fm Bar. hic, in fi. vbi plen⁹ dicē. ¶ Quarto no. amplia etiā q̄n essent appositꝰ cōmia totius rei seu tori⁹ fundi legati: nā per hoc tota res cōmunata nō veniet in legato fz
7 sola pars testatoris: eo q̄ ✝ latior demōstratio p̄iudicat nō ampliat legatū. ita not. determinat Bal. in l. cū aliena. C. de leg. ⁊ in l.j. ⁊ ibidē Pau. de cast. C. qui testa. facere poss. d. Alex. ⁊ Are. hic: ⁊ not. idē d. Alex. in consi. liij. ij. vol. inci. pōderatis verbis testamēti. Ita tz quāuis ōrnū ⁊ male teneat idē Pau. ō ca. hic allegando Bal. in l.j.q̄ tenet cōtra eū. credo qō inaduertenter aut corrupte loquat. ¶ Multas limitatiōes ad hūc tex. colligā j. ex dictis Bar. extra gl. vbi quasdā alias addā. ¶ Secō principal⁹ pōdera tex. ibi, ⁊ nō adiecta portione. q̄ videt duo p̄bare a ōrio. Primū ē q̄ si testator reliquit fundū ad mēsurā: puta tot iugerū. ⁊ sic adiecta portiōe, q̄ tūc legatarius ōbeat habere integra iugera. qō ponit Bar. ibi reseruo. ¶ Secōm qō si testator legauit dimidiā fundi corneliani, q̄is ad ipsum primeret solū dimidia dimidie: q̄ tū tota dimidia debeat ex quo legatū factū est adiecta portiōe, vt hic ōt tex. Jtū tū determinat Bar. j. ij. q. vbi reseruo plenius dicēdū. ¶ Tertio pōdera tex. ibi, fz meū nominauerit.
8 ✝ q̄ dicit meū, videt restringere legatū ad partē tantū testatoris, put etiā hic p gl. siue adiciat verbo futuri tpis, vt i §. precedēti, siue adiciat verbo p̄sentis, vt b̄ tex. Cōter tū tenet q̄ hic tex. simplicit̄ p̄cedat etiā nō adiecto p̄nomine meū, vt dicā statim in gl. tex. nr̄ videt se satis fundare q̄ meū nominauerit. ¶ Expeditis textua. capio gl. vni. in verb. cōstat, quā diuide magistraliter in q̄tuor p̄tes. In p̄ma amplian do tex. rūdet tacite qōni. In scōa p viā qōnis ōpp. ō tex. fm vnū modū intelligēdi ⁊ verū, vel fm Bar. op. cōtra partē p̄cedentē gl. in tertia allegat quatuor cōcordātes ad tex. In quarta ⁊ vltima opp. cōtra tex. ⁊ nō soluit. scōa est ibi, fz cur pars alterius. tertia ibi, itē facit. q̄rta ⁊ vlti. est ibi, fz arg. cōtra. ¶ In p̄ma pte gl. cū ista cōclusione gl. trāseūt oēs indifferēter ⁊ antiqui ⁊ noui. Sz tu aduerte subtiliter ante quā vlteri⁹ p̄cedā q̄ Bar. tūgendo scōaz partē gl. cū p̄ia videt restringere p̄mā decisionē gl. q̄n p testatorē in legato fuit appositū p̄nomē meū. Jsto casu ñ post tale testm̄ testor redimat aliā partē, illā nō cedet legatario. Jsto mō itelligēdo p̄mā partē gl. put Bar. exp̄sse eā intelligit tūgēdo secūdā partē sequit̄ q̄ si testator simpliciter legasset fundū cornelianū: ⁊ post testm̄ redemisset aliā ptē socij: q̄ tūc augmētū veniret in legato, ex quo nō adiecit p̄nomē meū. Sz aduerte q̄ idē Bar. §. in duobus locis videt tenere cōtrariū qō nō referat an apponat p̄nomē meū, vt simpliciter fiat legatū: q̄ vtroq; casu testator videt solū legare ius qō hz. ⁊ sic in hoc Bar. vi sus est sibi aliqualiter cōtrarius nec bene aperit q̄lis fuerit eius mēs vel eius intētio. Tamē declarādo apertius illō qō vult Bar. eius mēs ⁊ intētio videt Bar. velle q̄ quantum ad istū tex. ⁊ similes, q̄n testator hz rē cōmunē cū alio ⁊ eā legat, nō refert nec est differētia an apponat p̄nomē meū vel nō: ⁊ p̄terea si gl. referat̄ ad tex. male dr: sz in q̄one quā formatgl. in p̄in. bñ est dōia: q̄ si testor dicat, lego fundū meū. illud p̄nomē meū, facit vt pars postea redēpta nō veniat in legato: eo q̄ testor apponēdo p̄nomē meū, vult inspici tps testamēti. d. l. si ita. j. de aur, ⁊ ar. leg. ⁊ sic vides qūo Bar. multū restringat primā partē gl. Sz p certo ista vr̄ mihi nimia restrictio ad p̄mā partē gl. q̄ b̄ mō vt dixi. si testor habēs fundū cōem cū alio legauit illū fundū simpliciter nō adiiciēdo p̄nomē meū, ⁊ post testm̄ redimeret aliā partē, illa ps spectaret legatario: nescio si vnq̄ gl. habuit istū sensuz nec etiā docto. ¶ Cōtra istā p̄mā cōclusionē gl. quā vt dixi oēs ⁊ antiq ⁊ noui differēter sequunt, fortiter obstat tex. in l. si ex toto. j. p̄in. ⁊ in l. q̄ in rerū. §. si qd post. §. e. in l. cū fund⁹ nostarim. j. de ꝛ.
9 q̄bus trib⁹ iuribus clare decidit̄ q̄ illud qō postea adiectū est p testatorē rei legate, illud cedit ⁊ ōbet ipsi legatario. Ad ista iura rūdet Bar. post Jac. de are. ⁊ Dy. q̄ loquūt̄ nō legatus fuit tot⁹ fund⁹ vere ⁊ exp̄sse exprimēdo totus, tūc illi q̄ postea adiectū est p testatorē rei legate bñ debet legatario. sed hic in prima cōclusio. gl. testator videt legasse solū partē quā habebat: ⁊ sic partē limitatā: iō pars postea acq̄sita nō accedit legato, sicut nec noua vestis. d. l. si ita. q̄. limitatū legatū nō dz augmētū recipere. Jstā sol. Bar. post antiquos sequit̄ Ang. Pau. de ca. ⁊ d. Alex. hic. ⁊ idē Bar. in d. l. si ita in ver. scō est videndū. ⁊ in l. seruū filij. in prin. j. e. ⁊ in l. cū fund⁹ nominatim. j. de leg. ij. ⁊ Jmo. in d. l. si ex toto. in p̄n. j. e. ⁊ sic ista sol. vr̄ cōiter approbari. ¶ Tu aduerte q̄ ista so. antiquoz ⁊ Bar. vr̄ p̄cedere q̄ tū ad l. si ex toto. fz nō q̄tū ad l. os in rerū. §. si qd post. ⁊ q̄tū ad d. l. cū fund⁹ nōtatim. in gl. ij. fundus fuit simpl̄r legat⁹: sicut etiā hic, ⁊ dicere q̄ in illis ll. tot⁹ fund⁹ vere fuerat legat⁹, vt ōr Bar. istud p certo ē diminare ⁊ sommiare ad illa iura. Ego salua sol. Bart. ⁊ cōem dico, qō Bar. voluit dicere q̄ in p̄dictis ll. testator vere legauit totū fundū: q̄ cū fund⁹ esset tot⁹ testoris, siue dicat lego totū fundū, apponēdo dictionē totū: siue simpl̄r legēt: ex quo tot⁹ est testatoris, intelligit̄ vere totū legare. ⁊ isto casu in talilegato venit augmētū postea factū a testatore. fz in ista l. in hoc tex. solū pars erat testatoris: ideo testor legādo simpl̄r, intelligit solū partē legasse: q̄ testor in dubio p̄sumit solum legare illud ius: qō hz in re, put dixi in tex. Ista est ppria mēs ⁊ intētio
10 Bar. ¶ ✝ Sz aduerte lz oēs ⁊ antiq ⁊ noui teneāt istā p̄mā cōclusionē gl. tu potes optime tenere cōtra gl. ⁊ oēs q̄ imo si casu huī⁹ §. testator post testm̄ redimat partē socij: tot⁹ fundus debeat legatario, p tria iura superius allegata, q̄ gl. ibi dāt regulā q̄ totū illud qō adiicit p testatorē rei legate: illū totū debeat legatario, ⁊ ad illa iura nō bñ rūdet: nisi cū violēta vel restrictione: q̄is d. Alex. referat quasdā alias sol. Cy. ⁊ Raph. cu. d. l. si ex toto. ⁊ aliorū scrib. q̄ nihil valēt. ¶ Pro ista mea opi. ō gl. ⁊ oēs vltra iura p allegata arguo fortiter: q̄ sicut q̄ diminutionē volūtariā facta a testore de pte fundi legati diminuit legatū, l. fideicōmissa. §. si res. j. ō leg. ij. ergo eo mō p augmētū volūtariū factū de pte fundi a testatore dz
11 augeri ipsum legatū: ⁊ q̄ bonū est argumētū in ista materia nra a diminutione ad augmentū: put arguit iurisco. in d. l. si ex toto. in p̄n. j. e. Et si tu subtilis diceres: ista rō ēt militat i d. l. si ita. ⁊ l. si. j. ō au. ⁊ arg. leg. ꝓpiue ꝓsiderādo rōnē quā assignat tex. in d. l. si ita. rūdeo valē no. q̄ alia iura loquūt̄ q̄n ē est aliq̄s augmentū circa rē legatā, nec vnitatē eiusdē corporis. hic em̄ est ppria augmētū: q̄ alia pars fundi redimet a testore, ⁊ vnit̄ totus vnus fund⁹. ibi ergo ppria est augmētū ⁊ vnitas eiusdē corporis, fz in illa l. si ita. illud qō auget erat circa res separatas: q̄ ibi erāt noue vestes, nouū argētū diuersuz ⁊ separatū a p̄mis. ⁊ ita exp̄sse declarat Bar. in d. l. si ita. facies differētiā an augmētū sit in ipsa re legata ita q̄ augmentū iungat̄ cū eodē corpore: ⁊ illō cedat legatario, an vero sit circa diuersas ⁊ separatas res, put etiā tenet Bar. in d. l. cū fund⁹ nominatim. j. de leg. ij. ad hoc bene quadrāt ꝓba tex. in d. l. si ex toto. in p̄in. ⁊ in d. l. q̄ in rerū. §. si quid post. in verb. accedit. vbi ppria loquit̄ iurisco. de accessiōe ad ipsas rem legatā que cū ea vnit̄, ⁊ facit vnū corpus. Ad idē bñ facit: q̄ tūc cessat rō decidēdi quā ā. assignaui in tex. in j. nor. de grauamine heredis in redimēdo. Jsta rō cessat ex quo ea testator redemerat: ⁊ credo q̄ ista opi. mea ꝛ gl. ⁊ oēs sic re-
12 ressimā. ¶ Retenta tū cōclusione gl. ✝ quā oēs sequūt, eam limitat Bar. post Jac. de are. nisi pars alterius fuisset redēpta ex cā necessaria ad iudicationis: q̄ tūc illa bñ deberet legatario p tex. in l. iul. §. idē celsus. ā. & acti. emp. sequūt Alb. de ros. ⁊ Bu. hic: ⁊ ē bona āpliatio ad dic. §. idē celsus. ¶ Sz istaz limitationē Bar. reprehendūt Ray. Bal. Raph. cuma. Pau. de ca. Flo. ⁊ d. Alex. ⁊ sic vides q̄ ista limitatio Bar. ē magis cōiter reprobata, eo q̄ tex. in d. §. idē celsus. loquit̄ in titulo onerosō emptionis ⁊ vēditionis. nos loquimur in legato: ⁊ sic in titulo mere lucratiuo. l. si hereditate. in p̄n. §. mā. ⁊ l. apud celsus. §. de authoris. j. de excep. do. ¶ Pro ista opi. cōtra Bar. d. Alex. hic mouet duplici rōne. ⁊ sint ambe satis colorate. Prima est valde colorata: q̄ si res legata diminue-

retur ex

retur ex cā adiudicatiōis:qz ista est cā necessaria nō diminue
retur legatū ſz ꝺberet estimatio.l.fideicōmissa.ff.si rē.ſ.ō le-
ga.in l.rē legatā.ſ.ō adi.leg.ergo eodē mō si augeat ex cā ad-
iudicatiōis z sic ex cā necessaria:augmētū nō ꝺz cedere lega
tario arguēdo a diminutiōe ad augmētū,put arguit iurisco.
in l.fiet toto.in pri.ī.e. ¶ Adde q̄ lz ꝺ.Alc.sibi ascribat ista
rōnem:tū ante eum fuit rō Ray.de fozli.z Rap.cu. hic. Sed
ꝓsidera tu ꝓuecte q̄ ista rō lz videat colozata tū nihil vz imo
ꝓbat ꝛzius:qz qñ testōz diminuit rē legatā ex cā adiudicatio
nis:qz est cā necessaria nō diminuit legatum: imo legatario
ꝺebetur estimatio illi⁹ partis diminute,z iurib⁹ palleg. Ita
ecōrario qñ auget res legata ex cā adiudicationis certe le-
gatari⁹ cogit̄ soluere estimationē ꝑ illa ꝑte adiudicata q̄ ꝺe
berur socio ꝑut expresse ꝺr tex.in ꝺ.l.iul.ſ.idem celsus.z ita
13 etiā rūdet Raph.cu hic. ¶ †Scꝺo mouet ꝺ.Alex.qz in em-
ptione ꝺebet totū augmentū rei ēpte ipſi emptori.l.id aūt.
ſ.ꝺe peri.z cōmo.rei vēd.l.iul.ſ.si fructib⁹.ſ.ꝺe act.empt.se
cus est in legatario.rūdet q̄ ēt istud �somodo fundamētū nihil facit
qz nō loquitur in augmēto ex cā necessaria adiudicationis: z
ad hoc pōdera tu ꝓuecte bene facere rōnem tex.in ꝺ.ſ. idem
celsus.in ver.equū est eū.vbi ꝺicit tex.esse equū q̄ illi⁹ seruet
in venditoꝛe q̄ seruaret in ipsomet ēptoꝛe si secū postea age
retur cōi ꝺiuidundo. Ista rō etiā militat in casu nostro:z sic
teneo limitationē Bar.ꝑuis alij cōiter ipugnēt. ¶ In scꝺa
parte gl.ibi,ſz cur pars alteri⁹. Ista gl.fm Bar.pōt itelligi
ꝺuobus modis. Primo vt referat ad tex.z tunc ad argumen
tum gl.rūdet q̄ ꝓcedit qñ res legata erat in totū aliena; tūc
heres cogit̄ eā in totū redimere. Ratio qz nō possum⁹ ꝺicere
q̄ testator magis voluerit hāc partē ꝑ illā reliquere,ſz tex.
noster loqtur qñ fundus nō erat in totū alienus: imo testōz
habebat partē:z tūc qz intelligit legasse illā partē quā hz he
res nō cogitur ad aliqd redimēdū. ¶ Scꝺo mō pōt itelligi
ista gl.fm Bar.q̄ nō referat ad tex.sed ad partē gl.ꝓcedēn
tem:z isto mō pōt saluari fm Bar.sed certe ꝺicat Bar. quic
quid velit,ista gl.retulit se ad tex.z sic bū repreh̄ꝺit ꝓdoct.
nā ad partē ꝓcedentē gl.nullaten⁹ pōt referri,vt vult Bart.
qz gl.in ꝑte ꝓcedēti loqtur post redemptionē factā a testato
re:post̄q̄ testōz iam redemerat aliā partē soci⁹ hic aūt loqt
gl.anteq̄ redimeret:ptz qz gl.loquit ꝺe parte alterius re-
ꝺimenda q̄ hr̄ꝺe:iuxta ſ.si res aliena.insti.ꝺe leg.ſz in parte
ꝓcedēti nō erat redēpta. Itē argumētatio gl.nō bñ adaptat
ad partē ꝓcedentē ꝓut etiā no.Are.eo qz hic heres censetur
grauatus ꝺe redimēdo:qñ testōz sciebat rē esse alienā, ſz in
ꝑte iā redēpta ꝑ testōrē ꝓut loqt gl.ſ.nō pt cadere istōs gra
uamē hr̄ꝺi redimēꝺi.cū iā fuit redempta.z sic intellect⁹ Bar.
ad istā partē gl.nullatenus pōt stare. ¶ Itē inquātū Bar.
ꝺicit q̄ stat q̄ testator sciebat partē esse alienā.ex q̄ postea
eā redemit.ꝺic q̄ Bar.nō bene loqtur nec ista est bona cōse-
quentia q̄ ex quo postea redemit illā partē:nō seqtur ꝑ hoc
qꝺ scuerit ꝛge ꝙꝺiri testamēti partē esse alienā:imo ꝛzū ap
14 paret ex quo testōz ꝺixit fundū meū. ¶ Teneas ergo†qꝺ si
fundus legatus sit in totū alien⁹:z testator sciat esse alienū:
hꝰ cogit̄ in totū redimere:als in nihilo valeret legatū.ſ.si
res aliena.insti.ꝺe leg.alleg.i gl.z l.cū alienā.C.ꝺ leg. secus si
fundus legatus sit in ꝑte ipsi⁹ testatoris,z in alia alteri⁹:tūc
heres nihil cogit̄ redimere:ex q̄ testōz censet legasse illō ius
qꝺ hz in re ꝙsequēter illā partē quā hz in fundo. ¶ Per istū
15 tex.ita declarat̄ fert no.Rap.cu.ff.no.†qꝺ lz ꝺemōstratio
falsa nō vitiet legatū.l.ꝺemōstratio falsa.in pri.ſ.ꝺe ꝙꝺl.z de
mon.ſ.huic prima.inst.ꝺe leg.illud est verū qñ esset falsa ꝺe
mōstratio in totū:qz tūc nō vitiat legatū.secus si sit falsa de
mōstratio in ꝑte tm:qz tūc legatū falsū in ꝑte vitiet q̄ ad il
lz partē ꝑ istū tex.Refert z segt simplr ꝺo.Alex.hic,in fin.
reputās ꝺ esse ꝺil.gēter not.z nihil addit, nec plus ꝺr. Alij
nihil tangūt. Si hoc est verū est bona limitatio ad regulā ꝺ.
l.ꝺemōstratio falsa.in pn.z ꝺ.ſ.huic pri. Ergo lz ipsi non ꝺi
cant posse assignari rōnem ꝺiuersitatis:qz in primo casu qñ
demōstratio est in totū falsa:certe legatū esset penitus z in
totum inutile,si falsa ꝺemōstratio vitiaret:secus est in secun
do casu vbi saltē vz legatum,ꝑ parte,nimirū si facili⁹ falsa ꝺe
16 monstratio vitiat alia partē.Cōfirmo†qz nō est bonū argu-
mentū ꝺe toto ad partē qñ subest ꝺiuersa rō. Ita ꝺr gl.i cle.
vn.in verbo defensoz.ꝺe re.eccl.non alie.z gl.in l.qui hominē.
17 in prin.ff.ꝺe sol. ¶ †Ego teneo ꝛzi istam limitationem Rap.
cu.z ꝺ.Alex.in l.si ꝺinoꝛtio.ī.ꝺe ver.ob.vbi est tex.no.q̄ ꝺe-
mōstratio falsa seu falsa cā:siue sit in totū siue sit falsa ꝑ ꝑte:
nunq̄ in aliquo vitiat:ergo ꝺe directo ꝛz istam limitationem
Rap.cu.z ꝺ.Alex.Et pōdera q̄ si ibi nō vitiat stipulationes
est stricti iuris,multominus ꝺz vitiare legatū qꝺ est lōge
magis fauoꝛabile:qz legatis sit benignioꝛ interpratio quā
in ꝛctibus pstim stricti iuris.c.cū ꝺilecti.ꝺe ꝺon.l.in testa
18 mentis.ī.ꝺe reg.iur. Et si subtilis ꝺiceres ille tex.† loqtur
in falsa cā z nō in falsa ꝺemōstratione, put loquunt Raph.z
ꝺ.Alex.hic.ꝺic q̄ iuris est in falsa ꝺemōstratione,multo ma-
gis est in falsa cā. Ita ꝺr tex.in ꝺ.l.ꝺemōstratio falsa.in ſ.qꝺ
aūt iuris est.z sic videt mihi q̄ ille tex.stringat ꝛz hanc limita
tionē. Nec obst.ille tex.in quo se fundat Rap.cu.qz hꝰ nō fuit
falsa ꝺemōstratio in parte lz testatoꝛ ꝺixerit meū:qz nō ē ꝺif
ferentia an apponat ꝓnomē meum,vel nōreo qz testatoꝛ ꝺi-
cendo meū intellexit q̄tenus est meū z sic voluit soluz legare
ius qꝺ habebat:z sic solā ptē quā habebat in fundo cōi. Ita te
nent Bar.z oēs indifferenter hic,ꝑ.si dom⁹.ſ.si.ſ.e.z l.vxoꝛ
patrui.C.ꝺe leg. ¶ In ea.gl.i fi. Vy.rūdet ꝛzio formato i gl.
z eius rñsionē repzehendit Bar.hic:z in ſ.ꝓcedenti aliter rñ
der q̄ in ꝺ.l.stipulatio.ſ.ū.q̄ illa stipulatio,quanti ea res est,
ꝓdesset socijs erat eis vtile z nemine ledebat.hic aūt secus:z
sic in effectu vult Bar.put eū pōderat Sal.q eū segt,qꝺ ibi
est fauoꝛ:ideo ampliat.hic aūt est aditū ideo restringit:z cū
ista sol.Bar.etiā alij trāseūt.Subtilis ꝑe.ꝺe bexu.repreh̄e
ꝺit ista sol.Bar.z cōem z bñ:qz etiā i hoc tex.q̄ toti⁹ fund⁹
ꝺebeat respicit cōmodū legatarij,sicut z ibi q̄ ꝓcuꝺ⁹ socius
intelligat respicit cōmodū oīm:z sic vtroq; casu ſ ꝓsideres
tractat ꝺe cōmodo vni⁹ z ꝺe cōmodo alteri⁹.ibi eū illo qꝺ ꝓ-
desset socijs nocet ꝓmittenti. Ita hic illud qꝺ ꝓdest heredi no
19 cet legatario.vñ rūde melius fm eū †qꝺ ibi loquit in stipula
tionib⁹ ꝓtoꝛijs q̄ interpretant fm mentē ꝓtoꝛis:z in qꝺ⁹ pot
vnus alteri stipulari.l.i olbus.ꝓma.z ibi Bar.ſ.ꝺe ꝓcu.stip.
vnde cū ibi sint verba gñalia in rē respicientia totū coꝛp⁹ z to
tam rē,ſ.stipulādo quāti ea res est,ıó mens ꝓtoꝛis fuit q̄
oibus socijs pſit. Iste est ꝓprie casus z ꝓpria mēs illi⁹ tex.
Sz hic loqmur in vltimis volūtatibus in qbus fit interpre
tatio fm voluntatē testōris:q̄ voluntas ꝓsumit esse in mi-
nus grauare heredē q̄ fit possibile.l.vnū ex familia.ſ.si rē.ſ.
ꝺe leg.ij. Itē q̄ solū videat legare ius qꝺ hz vt ꝓme ꝺixi.ſz
ista sol.lz ꝺ.Ꝑe.ꝺe bexu.sibi ascribat fuit ante eū Alb.ꝺ rol.
hic. ¶ Extra gl.Bar.formal in effectu qnq; cōnes. ꝓma est
20 †si testōz legauit rē quā hz cōem cū hr̄ꝺe suo:an videat to-
tā legare:an vero solū partē suā.z determinat no.q̄ tūc itel
ligat totā legare ꝑ tex.no.in l.cum filius.ſ.ꝺns.ſ.ꝺe leg.ij.z
Bar.voluit pōderare rōnem illius tex.q̄ ideo ibi totū ꝺebeat
legatario:qz vsusfructus pozzionis instar obtinet:ergo vult
ille tex.q̄ qñ hr̄s hz partē rei simplr legare qꝺ tūc tota ꝺbea
tur legatario etiā quo ad partē hr̄ꝺis. Alot.qz est pulchra z
no.limitatio ad hūc tex. Adde bñ facere tex.in l.vnū ex fami
lia.ſ.si rē.in rōne ibi expōssa in tex.ſ.ꝺe leg.ij.vbi testator i du
bio psumit ita reliquere partē hr̄ꝺis sicut partē ꝓpriā,sec⁹
qñ illa pars esset soci⁹,lz ille tex.loquat qñ fund⁹ legat⁹ erat
in totū heredis,hic aūt ꝑ parte. ¶ Limitat Bar.qñ testōz
apponeret ꝓnomē meū:tunc ꝓpter illud ꝓnomē meum,non
veniret pars heredis. Caue:qz Bar.ſ.i re cōi cū alio legata
vult nō referre an apponat ꝓnomē meū,vel nō,ꝙ ꝺ.l.si dom⁹.
ſ.si.ſ.eo.cū semp videat legare solū illud ius qꝺ hz.l.vxoꝛ pa
trui.C.ꝺe le.Sz qñ res legata est cōis cū herede:tūc ꝛstituit
differentiā an apponat ꝓnomē meū vel nō.z sic Bar.in hoc
videt inequaliter ꝛzius. ¶ Sed saluando Bar.ꝺic qꝺ rō ꝺi-
21 uersitatis est in promptu†qz testōz lz possit ꝺisponere ꝺe re
hr̄ꝺis sicut de re ꝓpria,ꝺ.l.vnum ex familia.ſ.si rem.ē verū
si testatoꝛ vult qꝺ ꝓsumit qñ simpliciter legat,secus qñ ad
ꝺit ꝓnomē meū.ista est ꝓprie mēs z intētio Bar. ¶ Ultimo
aduerte inquātum Bar.principalr se fundat in ꝺ.l.cū fili⁹.ſ.
22 ꝺns.q̄ loqtur† qñ vsusfructus rei alteri legate erat hr̄ꝺis:
quo casu z ꝓprietas z vsusfructus i totū ꝺbet legatario.rō
fm Bar.qz res erat cōis cū herede testatoris.Sz certe idē
est si vsusfructus esset alteri⁹ tertij z nō hr̄ꝺis: adhuc ꝺebet
legatario ꝓprietas fundi.z ēt vsusfruct⁹ lz sit alterius tertij:
z nō hr̄ꝺis. tex.est fortissimus p quē subuertit ꝺecisio Bar.
in l.meuius.ſ.fundo legato.z ibi cōiter scribentes.ī.ꝺe le.ij.z
lz Bar.ibi ꝺicat q̄ ille tex.nō patit talē intellectū q̄ fund⁹ le
gatus esset testōris z vsusfructus esset alteri⁹ tertij,eo qz tūc
fm eū testatoꝛ videret solū legasse ius qꝺ haberet in re:misi
ꝺixisset q̄ fundus integer ptaretur.vnde Bar.intelligit istū
tex.in fundo alieno legato q̄ nō erat testōris vel qñ vsusfru-
ctus erat heredis.Sz pōt cātare Bar.quātum velit,ista so-
23 nat ꝓcedentē itellectū clare z expedite. ¶ †Scꝺo q̄rit Bar.
si testator legauit ꝺimidiā fundi cornelianī cū solū haberet
ꝺimidiā ꝺimidie z sic q̄rtā,an solū illa quarta ꝺebeat? Con-
cluꝺit q̄ sic:cum Bar.tenēt cōiter alij hic,z ꝺ.Ant. z ꝛmo.
in c.pastoralis.ꝺe ꝺon.q̄quid pugnat Are.hic in ꝛzum. Et
ꝑ sol.eoꝝ q̄ adducit Are.aduerte:nam sicut appellatiōe
fundi in ꝺubio intelligitur de toto.l.locus.ſ.ꝺe ꝛbo.sign.z

appellatiõe rei,intelligit de tota.l.si i rẽ.in pn.vbi gl.z Bar. ff.de rei vẽ.eo.mo appellatione dimidie fundi,venit ppria dimidia totius.l.nomẽ iuliarũ.§.portiõis.& ver.fig.z l.Lucius.§.filiã.cũ gl.i v.dimidia.z ibi Bar.i.& le.ij. Tñ sicut i prio casu recedimus a ppria significatiõe:illa rõne qz testõr psumit solũ legare illud ius qđ hz,z nõ psumit in pl' grauare hrdẽ. l si dom'.§.fi.i.e.millies ad hoc allegata:eodẽ mõ ẽ in scdo casu.z istũ est qđ pprie vult dicere Bar.arguẽdo & toto ad partẽ. ¶ Tertio Bar.limitat istã l.z pdictã nisi testõr diceret,

24 †lego oẽm vel totũ fundũ,tũc venit etiã pars alteri' redimẽda ab hrde.p tex.no.in l.iul.i pn.i.del.ij. Adde idẽ esse qñ testõr diceret qđ fundus integer prestaret hz Bar.in l.meni'. §.fundo.i.de leg.ij. Itẽ aduerte qđ dictũ Bar.quis in se sit verũ:tñ nõ est vera limitatio quã ipe dat ad istũ tex.eo qz in istotex.est dictio meũ. Hz qñ cũ signo vniuersali apponit dictio meũ:tũc nõ venit pars pignorata:z sic tũc nõ hz locũ.d. l.iulian'.tex.ẽ in l.q habebat.cũ gl.i.de leg.iij.z tex.no.i l.legata.§.fi.z ibi gl.z Bar.i.de sup.leg.d.Ant.de bu.in pf.lv.ic. i q.vertẽte iter Jac.Itẽ aduerte qđ d.l.iul.i pri.alle.p Bar. nihil facit ad ppositũ Bar.qz ibi hrs nõ grauat aliq onere redimẽdi:sicut hic cũ ibi debeat legatario res pignorata:z sic obligatio pignoris,z sic illo ius qđ habebat testõr vt quãtitas ẽbiti si ẽbitor redemisset pign'.z ita ibi gl.expsse declarat illũ tex.nisi intelligas illũ tex.z forte nõ male,q ibi debeat legatario ipsa res,vel ei' estimatio:nisi esset respectu ptis soci:z nõ so.a obli.pignoris:cũ tex.dicat etiã eã partẽ in fidei.q̃missio venire q erat pignori obligata,isto mõdo tex.faceret p Bar.tñ & vltimũ nõ ponio.p firmo,nec videt esse oio de mẽ

25 te illius lrẽ. ¶ Quarto istã l.limitat bar.qñ † testõr legaret ad certã mẽsurã,puta tot iugera fundi:tũc illa integra deberẽt q̃uis aliq essent aliena. Intelligi limitatio. Bar.put ipe loquit qñ solũ iugera in legato noiauit seu prticas.si aũt inciperet a corpe puta,lego fundũ cornelianũ sic cõsignatũ tot iugerũ:tũc iugera intelliguntur apposita,solũ ad ẽmõstrãdũ,z sic nõ ampliãt legatũ:iurta tex.no.i l.Julian'.§.si titi'.ff.de ac.em.Bar.no.in rub.C.& Jhẽ.em.in xxij.q.z i l.ficut.circa fi. C.de acc.z obl.post Jo.an.in addi.Spe.in ti.de em.z vẽ.§.j. in v.pe.Sal.l.ij.C.& Jhen.emp.d.Abb.z alij cano.ic.p tuas. de don.z originaliter Oldra.in consi.cevij.inci.in cõcessione cuiusdã donatiõis hec clausa,ptinetur.quã formaliter refert

26 Alb.de ro.in l.cõprehẽsum.ff.de Jhẽ.emp. ¶ Ultimo q̃rit Bar.si testõr legauit fundũ q erat su',hz ptẽ ẽbebat alij actione psonali,nũ qd illa pa cedat legatar' determinat q nõ,p tex. no.in l.q cõcubinã.§.qui fundũ.j.de leg.iij.quẽ tex.alle.gl.& Sol.Ra.cu.ff. quod ille tex.nihil facit p Bar.qz cũ mysterio loquit qñ testõr illũ fundũ suis finib' per prees pri' diuiserat:quo casu etiã si alij nõ pmisisset tñ destinatiõe patrisfa. plures fundi essent effecti.l.qđ i rerũ.§.si qd post.i.e. Tu aũt

27 defendẽdo Bar.aduerte q illud ibi de diuisione fundi ẽ narratio facti† ex qua narratiõe facti nõ lz arguere:cũ tex.i ea ibi se nõ funder,vt ẽit gl.no.z approbata in l.vnica.C.qñ nõ pe.par.in iij.le.gl.vbi legẽdo addidi q plures alias cõcor.nã ibi tex.in decisione nõ fundat se sup diuisione p ptes,hz qz nõ est verisimile q testõr grauaverit heredẽ mãdari. ¶ Pro cõclusione Bar.addit Raph.cu.tex.no.in l.pe.i.de do. ple.qui tex.loquit in fortiorib' terminis:qz legatũ nihil operat.imo nec repzesentationẽ. ¶ In fitũ hz Bar.fortiter viget tex.in l.pdta.§.liber.ff.de fun.instr.tex.ibi dicit nisi heres probet ẽtã fuisse volũtatẽ testatoris.gl.ibi fm Ro.dicit q eo ipso qđ testator vendidit illud vinũ,probat cõtraria volũtas:z sic vinũ nõ debebit legatario.z istã so.sequit ibi Bar.sed truffa ẽit,z alia est mens illius tex.put clare in eo apparet:qđ quãtus testõr vẽdiderit illud vinũ z receperit ptẽ prij:tñ vult q legatari' debeat hre illud vinũ,nisi hrs pbet de fita volũtate testatoris:ergo fita volũtas testoris hz probari aliter quã p vẽditionẽ vini. ¶ Ultra gl.z Bar.qz supra i tex.i.i.no.posuit q tuor apliationes ad hũc tex.nũc ex dictis Bar. habes tres limitationes. Prima est,vt iste tex.ñ pcedat qñ res legata esset cõis cũ hrde:qz tũc debebitur tota,nisi adiceret hz nomen meũ. Ita vult Bar.in j.q. ¶ Scdo limitat Barto.qñ adiceret dictio vniuersalis tãtũ vel omnẽ que ẽ bona limitatio i se hz q ad istũ tex.vt superi' dixi. ¶ Tertio limitat Bar.

28 qñ legaret ad mẽsuram,puta tot iugera fundi. ¶ † Quarto vltra Bar.limitat d.Alex.hic qñ testõr habes mdã pro prietatẽ rei legate,fundũ simplr z vsufructũ est alienus:tũc intelligitur legare nõ solũ ius qđ hz sed etiã vsumfructũ,q deficiẽs auferet emolumẽtũ legati,p tex.in l.Meui'.§.fundo.i.& leg.ij.hz intellectũ Dy.Ray.z Jmo.ibi,z eũdẽ Jmo. in c.pastoralis.de dona. ¶ Sed aduerte qz istã limitationẽ reprẽdit ipsemet d.Alex.sibi cõtrarius,in l.si domus.§.fi.in vj.fallen.vbi videas.j.eod.

Lex vj.

1 ¶ Relatiuum quis vl qui,iunctum verbo futuri tẽporis facit conditionẽ:demõstrationem vero iunctum verbo presentis temporis,z quando habeat vim taxationis.nu.2.z quãdo non faciat conditionem. nu.9.

2 Futurum est incertum.

Verbum presentis temporis non habet tractum de futuro.

3 Cõditio si deficit facit deficere legatũ.secus i demõstratiõe.

4 Legatum factum sub cõditione,si testator ante conditionem rem legatam alienet,non debetur.

Res legata per demõstrationem alienata ex causa necessaria per testatorem debetur ab herede respectu estimationis.

5 Distributuum quisquis,iunctum verbo futuri temporis, facit conditionem.

Dictio quicqd,iuncta verbo futuri tpis, inducit cõditionẽ.

6 Relatiuum quantitatis vel accidentis iunctum verbo futuri temporis q̃ faciat conditionem.

7 Relatiuum iunctum verbo optatiui vel subiũctiui quod faciat conditionem.

8 Relatiuum si iungitur cum futuro subiunctiui,quod importat futurum z preteritum:z sic faciat conditionem.

Futurum subiunctiui importat etiam futurum.

10 Relatiuum iunctum verbo futuri temporis respiciente executionem,tamen substantia z dispositio est de presenti,non facit conditionem.

11 Relatiuũ iunctũ vbo pẽsentis temporis facit demõstrationẽ.

12 Si demonstratio falsa importata per relatiuum facit deficere substantiam rei legate,z tunc legatum vitiatur.

13 Relatiuum adiectum incerto corpori etiam per verba presentis temporis,inducit taxationem z limitationem.

14 Demõstratio proprie fit per verba pẽsentis tẽporis.z nu.19.

15 Euẽtus conditionis vbi principaliter respicit rẽ de q̃ est facta dispositio,z sic cõditio venit i plẽa in re disposita,tũc dicitur ipsa dispositio eatenꝰ quatenꝰ euenerit ipsa conditio.

Sentẽtia in qua tibius cõdemnatur ad centũ si est probatum eum debere in processu de dimidia,licet ẽbetur q̃ sit nulla.

16 Legatum conditionale importatum per relatiuum,quod eatenus reuocatur,quatenus testator alienet rem legatam.

17 Dictio magis, posita inter duo extrema contraria,stat electiue:si sunt me qualia ponitur comparatiue.

19 Relatiuum an faciat conditionale suũ antecedens ad quod refertur.

20 Contractus qui habet sua substãtialia valet,licet ille q habebat arbitrari super qualitate accidentali non arbitretur.

Interpretatio lata z benigna fit in vltimis voluntatibus,z supra in §.cum fundus.nu.17.

21 Conditio de presenti vel de preterito nullo modo suspendit.

22 Conditio de presenti vel de preterito est magis causa finalis quam conditio de futuro.

23 Relatiuum iunctum verbo futuri tẽporis licet inducat conditionem:tamen eius defectus non vitiat dispositionẽ,quando talis conditio apposita pendet a mera volũtate testoris & non implet,quia tunc videtur penituisse.

24 Defectꝰ designationis partium magis vitiat quam defectꝰ designationis personarum quibus relinquitur.

25 Conditio importata per relatiuum iunctum verbo futuri tẽporis dicitur tacita conditio z nõ expssa,z que vilitas resultet q̃ sit tacita z non expressa.nu.27.z ibi quãdo dicitur tacita importata verbis specialibus.

26 Conditio tacita ita impedit ortũ obligationis et actionis, sicut expressa.

27 Conditio tacita importata per relatiuum ita impedit trãsmissionem legati sicut expressa:si legatarius premoriatur.

28 Donatio causa mortis an reuocetur per alienationẽ facta de re donata per donatorium:z per quam alienationem.

29 Donatio causa mortis postquã est in esse producta equiparatur legatis.

30 Donatio causa mortis facilius reuocatur quam legatũ:gsola ex penitentia.z nu.31.

31 Donatio causa mortis facta per infirmum reuocatur ex conualescentia.

32 Legata facta per testatorem infirmum quod nõ reuocentur ipso reconualescente.

33 Conditio apposita per hec verba qui meus erit,quãdo resolnatur z rescindatur id est,quatenus meus erit.

34 Conditio quando eius implemẽtum debet fieri circa rem deductam in dispositione,quãdo diuidatur z exponatur,id est quatenus meus erit.

35 Substitutio vulgaris facta si hrdes mei hrdes ñ erũt,tũ

subſtituo requiritur q̄ 2ditio eueniat in perſona vtriuſq;.
35 Conditio qñ ꝓfertur in alia rem extriſecā ab ea de qua fit diſpoſitio: tūc non pōt diuidi ꝛc. ſed ſi ꝓmittatur ſi eumcat qō pena ad duplam committitur, ſi res euincatur ꝓ parte.
37 Clauſula codicillaris ſi ū valet iure teſtamēti q̄ reſoluatur, id eſt, quatenus nō valet iure teſtamēti, vbi concordantes. De ſtatuto diſponēte q̄ mulier nō poſſit contrahere ſine cōſenſu duorum propinquorum. nu. 38. & 39.
40 Conſenſus vnius propinquorum in cōtractib⁹ mulierū ſufficit quando alius haberi nō poſſit, licet ſtatutum in cōtractibus requirat conſenſum duorum.
41 Vnus ſolus architectus vel agrimenſor vel perit⁹ ſufficit ſi alij haberi non poſſunt.
42 Conditio collata in defectū ꝓme 2ditionis regulatur l cōtrarium caſum ſicut ꝓma, & erit diuiſibilis ſicut illa ꝓma. Stipulatio penalis q̄ ſuccedit i locū ſortis dividue ly in ei⁹ locum ſubintret, non tamen ꝓpter hoc dicitur dividua.

Stichū qui meus erit.

Iſta l. eſt no. & mentī tenenda a capite vſq; ad fi. ſz Bar. h. d. in effectu. ✝ Relatiuū qs vel qui, iunctū ꝙbo futuri tpis facit 2ditionē, ſz iunctū ꝙbo pñtis tpis ōmōſtrationē īducit.
1 Ité 2ditio q̄ venit implenda in re de q̄ fit diſpoſitio reſoluit l 3 genius. h. d. no. & ſemp allegat iſta l. ꝓ no. ¶ Vbi tria dicta. Primū ē qñ relatiuū iūgit ꝙbo futuri tpis. Scōo qñ iungit ꝙbo pñtis tpis. Tertio circa pmū remouet quoddā dubiū. ſcīa ibi, ea q̄ ſi demōſtrādi cā. tertia ibi, ſz 2ditio talis acci.
2 ꝓdz. ¶ Ratio añt primi dicti eſt: qz qñ relatiuū iungit ꝙbo futuri tpis: qz futurū eſt incertū: & ſi pōt ſe habere ad eſſe & nō eē: ergo nō hz tractum de futuro, & ſic nō hz ſe ad eſſe & nō eē: ergo nō facit 2ditionē ſz demōſtrationē, vt dicit litera. ¶ Et ſi dicerēs q̄ vtilitas eſt q̄ faciat 2ditionē & nō demōſtrationem,
3 Dic q̄ duplex eſt vtilitas. Prima qz ꝓ 2ditio deficiēs facit ō fieri legatū. l. vnica. ſ. ſinautē aliqd ſub 2ditiōe. C. de cadu. tol. ſec⁹ eſt in demōſtratiōe: qz ly deficiat: tuno demōſtratio ſit falſa, tñ nō deficit legatū qñ cōſtat de corpore. l. demōſtratio falſa. in pri. & l. falſa. in prin. ſ. de 2di. & demon. & ſ. huic prima. inſti. de leg. & ad iſtā vtilitatē habes tex. i l. gntus. i ſ. fi.
4 poſt med. ſ. de ann. leg. ¶ Scōa vtilitas ē: qz ſit cōditio, ✝ teſtat⁹ alienet ſiue ex cauſa volūtaria ſiue neceſſaria ſemp extinguit legatū: eo qz deficit 2ditio ſub qua factum eſt legatū, ſed qñ eſt demonſtratio ſi teſtat⁹ alienat rē legatā ex cā neceſſaria: tamē debeē legatū reſpectu eſt imatiōis. l. cū alienam. C. de leg. ſecus ſi alienaret ex cā volūtaria. l. fideicōmiſſa. ſ. fi rē. ſ. de leg. iij. & iſtā vtilitatē ponit ad literā. tex. ſing. il. gntus. ij. ſ. fi. ff. de aur. & arg. leg. ¶ No. ſ. ex ꝑ tex. regulā ad quā ſemp allegat iſta lex. qō relatiuū qs vel qui, iunctū verbo futuri tpis inducit 2ditionē. rōnem dixi ſ. Adde tex. in l. ſi debitor. ſ. veriſimile. & ibi Bar. ad hoc no. ſ. de ꝟhen. empt.
5 & tex. in l. nup. in ver. fi. ſ. de leg. iij. Alibi eſt tex. ✝ q̄ relatiuū qs vel q: iuncū verbo futuri tpis hz vim taxati ōis, ſeu taxationē importat. tex. eſt in l. cū incertus. ſ. de vt. tri. ſz taxatio futura naſcituroū hz vim 2ditiōis. l. interdū. ſ. de v. ob. & l. ſ. fi. ſ. de 2di. & demō. ¶ Amplia regulā hui⁹ tex. qnqz no. modis. Primo q̄ ſimpliciter diſtributiuū quiſquis, iunctū ꝙbo futuri tpis facit 2ditionē. tex. eſt in l. qui liberis. in pn. & ibi Bar. & doc. ad hoc no. ſ. de vulg. & pup. ¶ Scōo amplia idē eſſe in dictione quicquid: vnde ſi promitto tibi p ſtipulationem quicqd talem debere apparuiſſet: illa dictio quicqd, iuncta ꝙbo futuri tpis ꝓportat 2ditionē. tex. eſt no. l. l. q Rome. ſ. Augerius. i. de ver. ob. ¶ Tertio amplia no. iſtā regu
6 lam ✝ vt ꝓdat nō ſolū in relatiuo ſubſtātie ꝓout eſt relatiuum qs vel q. vt eſt gl. in l. i. C. de ſen. q̄ ꝓ eo qō intereſſ. ſz etiā ꝓcedit in relatiuo accidentis vl quātitatis vel q̄litatis vt qualis, quāt⁹ & quorus: & in ſimilibus, vñ ſi teſtōr in teſtō legat quātā partē vel quotā partē habebit i ſticho tpe mortis. Iſta ꝙba ſimiliter faciūt 2ditionē: qz militat eadē rō. put in relatiuo ſubſtātie, ſm Bal. & Jmo. in l. ſi titius. ſ. cū ita. ſ. de leg. ij. quāuis Bar. ibi ſtatuat differentiā. per illū tex. ad quē ſtatim rīdebo. & Pau. de ca. hic, tñ d. Alexā. tz etiam iſtam ampliationē. Ego addo Bart. q̄ etiā tenet hanc ampliationē, ſed nō allegat p aliquē in mundo in l. ſ. de condi. & demō. in duobus locis, i ver. quero de aduerbio quātitatis: & not. in verſic. ex hoc concludo aliud de quo poſſes querere.
Idem tenet Barto. in l. ſi quis fundum. per illum tex. & ibidē
7 Bald. ſ. de ꝟhen. empt. ✝ Quarto amplia iſtā rīaz vt pcedat etiā qñ relatiuū iūgeret ꝙbo optatiui vel ſubiūctiui mo

di: puto lego ſtichum q meus eſſet cū moriar. nam tunc ēt facit 2ditionē: qz ly fit ꝓtrit tpis tñ etiā futurū importat, ſz Bar. in l. cū qdā. & in l. viij. ſ. idē ſcribit. ſ. de aur. & arg. leg. p tex. in l. cū certus. ſ. de vt. oleoq; leg. & l. ſi debitor. ſ. veriſimile. ff. de ꝟhen. empt. ✝ Et adde bonū tex. in d. l. g Rome. ſ. Augerius. in verbo ſtitiſſet. & tex. in l. clemens. ſ. fi. cū gl. ſ. & he re. inſti. ¶ Quinto & vlt. amplia iſtā regulā ēt ſi relatiuū iungatur cū futuro ſubiūctiui qō ꝙportat ꝓtritū & futurū, puta
8 lego ſtichū q meus fuerit. ✝ & qō futurū ſubiūctiui ꝙportat ꝓtritū, eſt gl. no. in l. cū tale. ſ. fi. in ꝙbo dixerunt. in fi. ſ. de cōdi. & demō. & glo. in l. iij. ſ. ex pluribus. in glo. parua. in verbo vſuceperit. quā Bar. ibi, multū no. ſ. de acqui. poſ. & gl. in c. ij. in verbo cōmiſerint. & ibi Hemi. no. de conſti. in vj. Bar. in l. hoc articulo. ſ. de her. inſti. & in l. oēs populi. ī iij. q. vj. q. prin. ſ. de iuſt. & iur. Facit tex. in l. fi. ſ. ſed & ſi qs. in verbo quē titi⁹
9 elegerit. C. cōmu. dele. ¶ ✝ Limita iſtū tex. & iſtā regulam qñ teſtōr ſciebat vel credebat q̄ id qō adīciebat per relatiuum qs vel qui, ſe habere poſſe ad eſſe & nō eſſe: & ſic voluit facere 2ditionē vt hic, ſed ſi credebat illud ſe habere ad eſſe tantum, tūc nō facit 2ditionē, ſed cauſam. tex. eſt no. iuncta gl. i l. fi. C. de poſth. her. inſti. vbi teſtator infirmitate grauatus putās ſe ex illa infirmitate moritur inſtituit poſthumū qui ſibi naſcetur poſt mortē: illud relatiuū qui, iunctū ꝙbo futuri tpis nō facit 2ditionē: qz ēt ſi naſcat in vita teſtōris erit inſtitut⁹: qz cauſa inſtitutiōis finalis non fuit qz naſceret poſt mortē: ſed qz filius. Ita p illū tex. limitant Pau. de ca. & do. Alexā. hic. Iſte intellectus qō ibi teſtator eſſet ex illa infirmitate moriturus, ideo inſtituit poſthumū qui naſceretur poſt eī⁹ mortē intra decē menſes tenet p gl. Bar. & cōiter ſcribent. ibi Bar. Bal. Ang. & Mod. in l. 2mo diſſime. ſ. & lib. & poſth. Sed iſte intellectus nō caret maxima diminutiōe & reſtrictione ad illū tex. ad quem o. no ſommitar: ideo ibi retuli alios ſi tel
10 lectus. ad ibi dicta me remitto. ¶ ✝ Scōo no. limita qñ relatiuū refert ad verbū futuri tpis reſpiciens executionē: ſi tū ſubſtātia & diſpoſitio eſt de preſenti: tunc nō facit 2ditionē. tex. habes & exemplū, in d. l. ſi titius. ſ. cū ita. i ꝙbo exegerit. de leg. ij. & ibi Bal. & Jmo. ad hoc no. illū tex. & d. Alex. hic facit l. ſi decē cū petiero. ſ. de ver. ob. hic alle. in gl. fi. ꝓ cōtraria ſm qō rīdent Bar. & doc. hic facit d. l. ſi. ſ. ſed & ſi qs. in verſi. quē titius elegerit. C. cōia de leg. & ita habes abſolutū pmū
11 no. tex. ¶ ✝ Scōo no. ex hoc tex. q̄ relatiuū iunctū verbo p̄ſentis vel preteriti temporis: facit ſo. ū demonſtrationem: & nō 2ditionem: rō eſt vt dixi ſupra: qz nō hz tractum de futuro: & ſic nō hz ſe ad eſſe vel nō eſſe. l. i, & l. legata. ī. de 2di. & demon. l. cū ad p̄ſens. cū duabus ll. ſeq. ſ. fi cer. per. Ideo ſi teſtator falſa: puta qz teſtōr alienaſſet ex cauſa neceſſaria: nō vitiaret legatū: qz falſa demonſtratio nō vitiat legatū qñ conſtat de
12 corpore, vt dictū eſt ſ. ¶ ✝ Limita quādo falſa demōſtratio importata per relatiuū facit deficere ſubſtātiā rei legate. vt ſi lego tibi decem q̄ titius mihi dz. nā ſi titi⁹ mihi nō debeat vitiatur legatū. tex. eſt valde no. in l. ſi ſic. ſ. i. & ibi Bar. ī. eo. Pau. de ca. & do. Alex. hic. ad idē eſt tex. i l. legaui. ī. & lib. le. & in l. qō ſi in venditione. ff. de here. vel actio. vē. & in l. ſi quis
13 fundum. ſ. de ꝙtrahen. emp. ¶ ✝ Scōo limita quādo adīciť certo & determinato corpori, puta ſticho, ſecus ſi adīciat incerto corpori puta vniuerſitati: tunc facit taxationē & limitationē, vnde ſi lego omnes veſtes que mee ſunt: non tenet legatum niſi in veſtibus q̄ tunc ſunt mee, in alijs nō. l. nuper. i ver. ſi vero incertū. & ibi Bar. firmat. ī. de leg. iij. Pau. & alij oēs ita teneant ille tex. fortiter viget in oppoſitū. dum dicit q̄ non puto fortiter poſſe defendi. & miror qō Bar. & Mod. nō aduerterint ad verba clara illius tex. Pro illa limita. melius facit tex. l. l. gnus. la. ī. de aur. & arg. leg. vbi tex. expreſſe facit iſtā diſtinctio-
14 nem. & ibi Bar. ad hoc no. ¶ ✝ Tertio no. ex hoc tex. q̄ demōſtratio ꝓprie ſit per verba preſentis tēporis, vt hic. & l. nominarum. ſ. fi. ff. de condi. & demon. allegata in gl. Ratio eſt: quia illud quod non eſt in eſſe ꝓductum de preſenti ꝓprie demōſtrari nō poteſt, vt declarat Bar. in d. l. demōſtratio falſa. in
15 pri. ī. de 2di. & demō. ¶ ✝ Quarto no. ex hoc tex. q̄ vbi euentus 2ditionis principaliter reſpicit rē & qua facta eſt diſpoſitio. & ſic 2ditio venit implenda in re diſpoſita: tunc dividit ipſa diſpoſitio eatenus quatenus euenerit ipſa cōditio. Idē no. Bar. in d. l. ſi debitor. ſ. veriſimile per illū tex. ſ. de ꝙtrahen. emp. Bar. in l. in 2ditionibus. ſ. fi. ī. de cōdi. & demō. facit bene tex. in l. ſi. in prin. ī. de vul. & pup. vbi illa 2ditio ſi heres non erit, exponitur id eſt quatenus hēs nō erit: & ſic iſta 2ditio ſticho qui meus erit. exponitur, id eſt, quaten⁹ meus erit. ¶ Adde q̄ alibi decidit no. Bar. per tex. noſtrū, in l. ait
prætor. ſ. ſi inde. ex. in penu l. q. ī. de re iudi. qō ſi inde. ex. in ſente

ria 2demnauit ad dandũ cẽtum titio si est pbatũ eũ debere: pone ꝙ est pbatum in processu solum de parte dimidia, tꝫ Bar. ꝙ sna est in totum nulla: qz illa verba, si pbatum est, ex ponuntur, id est, quatenus pbatum est, & non est, pbatũ nisi ꝺ dimidia, vnde si sna lata i parte nihil valer, requirit qꝺ sit lata sup toto, & ꝙ in parte nõ pbata absoluat. l. in ꝟ iudicio. ff. fa. erc. fegk & multũ cõmendat Bal. in c. quod ad consultatio

16 lem. de re iudi. ¶ Quinto & vlt. no. quod testatoꝛ alienãdo rem legatã sub 2ditione importata ꝓ relatiuũ eatenus extinguit legatũ quatenus alienat, vnde si alienat totam rem legatam, in totum extinguit legatũ, si in parte alienat, in parte extinguit. & pondera diligenter ꝙ talis reuocatio ꝓcedit nõ ratione mutate volũtatis, iuxta l. iij. ff. nõ solũ. ff. de adi. lega. ꝫ qz alienando deficit 2ditio sub qua factũ est legatũ, ió etiã si esset necessaria alienatio inducit extinctionẽ legati, vt est text. valde fin. in l. quintus. ij. ff. fi. in fi. ff. de aur. & arg. leg. & diceꝝ ff. in gl. fi. ¶ Expeditis textua. capio gl. in ꝟb. magis. quã diui de in tres partes. In prima timore ʒij declarat tex. & ꝓ cõtrario gl. allegat l. scribit. §. fi. ff. de aur. & arg. leg. debuit gl. allegare tex. in l. quintus muti⁹ scribit. & est l. ij. ff. si. eo. ti. In ij. gl. oppo. & soluit. In iij. gl. format duas opp. & simul eis respondet. Secunda est ibi, sed cõtra. iij. ibi, item argu. contra. ¶ In ea. gl. ibi, vtrunq; ꝫtinet. scilicet 2ditionẽ & demõ. Cũ ista gl. transeunt Bar. & omnes scriben. indifferenter. Tamẽ contra istam conclusionẽ gl. est fortissimus tex. in l. nuper. ff. fi. ff. de leg. iij. quem tex. gl. fi. allegat ꝓ cõcordanti. vbi ỏr ad literã tex. ꝙ ista verba, stichum qui meus erit, faciunt 2ditionem. istud est expeditũ. Postea subdit qõ Labeo tꝫ, qꝺ ista verba faciunt demonstrationẽ. iuriscõ, reprehendit eũ & dicit qꝺ alio iure vtimur: ergo ibi est tex. inexitabilis qꝺ ista ỹba, stichũ q meus erit, nõ faciunt demonstrationes. Ad ides

17 stringit bona rõ: ꝺ qz dictio magis, qũ ponit inter extrema ʒia, tunc stat electiue. sed quando ponitur inter extrema inequalia, tũc ponit cõparatiue: qz comparatio non est aliꝺ nisi excessus positiui. l. vbi añ nõ apparet. in prin. ff. de ỹ. ob. ista doctrinã de dictione magis, tradit no. Bal. in l. transactione finita. C. de transa. & in l. iubere cauere. ff. de iur. om. iu. sed ꝟ extrema sunt contraria condi. & demõ. nam defectus cõditionis facit deficere legatũ, sed nõ defectus demõstratiõis. put dixi & declarauí ff. in prin. huius l. Tamẽ ꝓ gl. & doc. est text. clarus quẽ gl. allegat in d. l. quintus. ij. ff. fi. alle. in gl. vbi tex. ad literã dicit ꝙ ista verba, lego stichũ qui meus erit, faciũt demonstrationem & augmentũ, & sic nõ conditionem, qui arguit quomodo 2cordabim⁹ istos duos tex. Raph. cy. rñdet ad d. l. nuper. in fi. q illa verba qui meus erit, nõ faciũt demõstrationem. verum est de ꝑsenti, vt⁹ ibi dicit tex. ꝫ bene de futuro purificata 2ditione tẽpore mortis testatoris, vt hac gl. & Raph. nõ dicat ante eũ. ista sol. ad hos duos tex. ponit originaliter gl. in d. l. qne⁹ mutius. ff. fi. in ꝟbo demonstrationẽ.

18 ¶ Sed aduerte qz demõstratio ꝓprie cadit de ꝑsenti, & sic de re certa & nõ de futura: qz ꝓprie demonstrari nõ põt. l. nõ latim. ff. fi. allegata in gl. & ita declarat Bar. in d. l. demonstratio falsa. in prin. & istud erit tertiũ fundamentum ꝺ cõclusionem gl. Bar. & doctoꝝ. Aliꝫ scribẽtes vt dixi, nihil ratgũt. Ego aliter rñdeo ad d. l. nuper. ff. fi. que fortiter videt vigere mã Labeo ibi volebat ꝙ iste sermo, stichũ q me⁹ erit, faceret demõstrationẽ, & sic nõ 2ditionẽ: & 2sequenter volebat qꝺ si stichus reperiat alien⁹ tpe mortis testatoris qꝺ p hoc nõ vitiaret legatũ, eo qz falsa demonstratio legatũ nõ vitiat. d. l. demõstratio falsa. & l. falsa. in prin. ff. de cond. & demon. iuriscõ. ibi reprehendit Labeonẽ & dicit, qꝺ alio iure vtimur, & sic qꝺ iste sermo nõ solũ facit demõstrationem vt dicebat Labeo, ſz etiã conditionem. & ideo defectus conditionis reddit legatũ nullũ: si stic⁹ nõ sit testatoris tẽpore eius mortis, vt hoc tex. ista est vera & propia sol. ad illum text. ¶ In ea. gl. ibi, alias qz totũ testm̃ periret non est conditio. Bar. & do. reprehendunt istam rationem gl. per tex. in l. talem. ff. ꝺ here. instit.

19 Bar. Ergo formalius respõdet quod relatiuũ facit conditionale suum antecedens ad quod refertur. vnde quãdo antecedens relatiui est ipsa substãtia dispositionis, tunc reddit ipsam dispositionẽ cõditionalẽ: ſz qñ antecedẽs relatiui est quedã qualitas, vt ẽ distributio partiũ: tũc principalis dispositio remanet pura, sed ipsa qualitas reddit conditionalis. & istud est etiam qꝺ voluit dicere gl. nostra hic, & gl. in l. vter ex fratribus. in ꝟbo ipso iure. ff. de cõdi. instit. & clarius ac latius idem Bar. in l. ff. de cõdi. & demõ. in v. q. prin. Cũ ista sol. ceteri trãseũt. Are. ꝓ subtilissimo ingenio reprobat istã sol. Bar. & cõmunem per tria fundamẽta. Primo ꝓ tex. fortem, in l. si coita sit societas. ff. ꝓ so. vbi plures cõtrahentes societatem ꝓ illis partibus quas titi⁹ declarauerit si titius moriatur anteq; declaret partes, societas est nulla. Modo si vera esset sol. Bar. qꝺ qũ ꝓ relatiuũ iunctũ ꝟbo futuri tpis, apponitur cõditio distributionis partiũ qꝺ nõ intelligitur apposita essentie vel substãtie dispositionis, ſz solũ qualitati: ergo societas ibi haberet sua essentialia etiã partib⁹ nõ expressis. l. si nõ fuerint. ff. ꝓ soc. ergo deberet valere societas, cui⁹ co-

20 trariũ decidit ille tex. Item Jacobus habẽs sua substãtialia valet licet ille qui hꝫ arbitrari super qualitate accidentali nõ arbitretur. l. hec vẽditio. ff. fi. ff. de ꝟhen. emp. gl. in l. in emptionis. & ibi declarat Bal. C. de cõtrahen. emp. Adde qꝺ illũ tex. ante Are. allegat gl. que de eo opp. & non soluit in d. l. ij. in gl. j. in fi. de he. instit. Sed ad illũ tex. respondet Imo. & Bal. de ca. in d. l. ij. qꝺ aut loquimur in vltimis volũtatibus in quib⁹ fit lata & benigna interpretatio. c. cũ dilecti. de don. & tũc ꝓcedit d. l. ij. aut loquimur in cõtractibus: & tũc est cõtraria loquitur d. l. si coita. hãc sol. declarat plenus: nãm vltimis voluntatibus earum fauore lex non presumit qꝺ testor instituẽdo ex partibus quas ascripserit, voluerit ita simpliter recedere a legis dispõe, que lex disponit qꝺ si partes nõ sint appposite intelligãtur equales. ff. si plures. instit. de hꝛ. instit. & ió si dicat, istituo tales hꝛdes ex partib⁹ ꝙs ascripsero: videtur duo capita fecisse, vt dicit ibi tex. d. l. ij. ibi quasi duplicia facta institutiõe, sed in ꝺctibus qui nõ sunt ita fauorabiles & qui ꝺpẽdet a volũtate duoꝝ: & trahẽtes voluerũt recedere a ꝓuisiõe legis si nõ faerint i cõtrahẽdo societatẽ expsse partes quas tituꝫ ascripserit: & sic voluerũt pres fieri ab homine aliter quã fiant ꝙ legẽ. & sic per talẽ ꝓuisionẽ videtur recessisse a ꝓuisione legis. & istud est quod dicit text. in d. l. si coita. in fi. nam hoc actũ est ne aliter societas fit quã titi⁹ partes arbitrẽt. Cæterea in d. l. si coita. illa futura distributio partium pẽdebat a facto alterius tertij: sed in d. l. ij. pẽdebat a solo facto & a sola volũtate testõis. & iunge simul ambas sol. & res reddetur clarior. ¶ Secũdo cõtra sol. Bar. & communẽ mouetur Are. ꝓ tex. in d. l. ij. in fi. vbi tex. dicit qꝺ si testator istituat aliꝺs hꝛdes ex plurib⁹ ꝓtib⁹ ꝙs ascripsit ipertitum, si nulle ꝓtes sint ascripte institutio est nulla. sec⁹ si vrat verbo futuri tẽporis ꝙs ascripsero. & tamẽ si vera esset sol. Bald. & cõis qꝺ distributio partiũ respiceret solã quantitatẽ & non substantiã dispositiõis, certe siue vteret ꝟbo ꝓterito siue futuro nũq; deberet vitiari institutio. cuius cõtrarium decidit tex. Adde qꝺ istã inductionẽ cõtra Bar. ante Are. facit do. Christ. de caste. hic & rñdet dupliciter. Primo qꝺ in ꝓterito vel in presenti ex partibus quas ascripsit: si nõ sunt ascripte partes, vitiat institutio. d. l. ij. in fi. eo qz ꝓteritũ & ꝑsens cõsistẽs in facto dispoñtis est certũ ipsi dispoñti: qui bñ scit si asscripsit vel nõ. Cũ ergo friat se nõ ascripsisse & sic cõditio ẽ falsa, vitiatur institutio, sed cõsistẽs in futuro nõ est certũ nisi soli Deo. Ideo videtur disponere: si nõ ascripsero partes i futuruꝫ vel nõ potero ascribere: volo qꝺ ꝙ equalib⁹ partib⁹ sint hꝛdes. Secõ respondeꝛet qꝺ in d. l. ij. in prin. cõditio futura depẽdebat a solo facto dispoñtis. Ideo si non implet presumitur testatoꝛẽ penitu isse: cum nõ voluerit partes ascribere.

, l. pe. C. de instit. & substi. que ratio cessat qñ in presens vel in ꝓteritum confertur: vbi nõ cadit penitentia. Tertio modo re-

21 spondent Moder. senen. hic, fm gl. j. in d. l. ij. ꝙs quando est conditio de ꝓterito vel ꝑsenti, nullo modo suspendit: ideo facilius impedit actum. secus qñ habet suspẽsiuẽ in futurũ licet postea non impleatur. argu. l. cum in secũdo. ff. de iust. rup. & l. fi. ad fi. ff. de bo. pos. fm rab. quia tunc censentur due institutiones. qꝺ nõ potest dici in primo casu: qz vna pura tantum est, sed certe illa duo iura que ipsi allegant vident pos⁹ facere ad oppositũ. Unde ego quarto modo & notabilius re-

22 spondeo qꝺ ꝺcõditio de ꝓterito vel de ꝑsenti est magis cã finalis quã fit cõditio de futuro. Ita declarat Barto. in l. j. ff. de condi. instit. vnde cessante causa finali dispositionis, necessario sequitur defectus essentie dispositionis. ¶ Tertio moruetur Are. per tex. in ea. l. ij. in princ. vbi tex. dicit non esse differentiã an testoꝛ dicat ex partibus quas ascripsero: an dicat si ascripsero. sed quãdo dicit si ascripsero: ista cõditio respicit substãtiam dispositionis: ergo etiam idẽ in primo. ergo contra sol. Bar. ad istud respondeꝛ ꝫ do. Alex. in d. l. penul. C. de instit. & substi. qꝺ instituere heredes ex partib⁹ ꝙs ascripsero: ista ꝓsero: vt instituere hꝛdes ex partibus si eas ascripsero: ista bñ equiparãtur, ita qꝺ possũt capi duplex istitutio, vt ibi dicit tex. qꝺ nõ equiparãtur instituere simpliciter si partes ascripsero: quia tunc cõditio respicit essentiam & substantiã institutiõis. l. quoties. ff. tantundem. ff. de here. instit. & ibi plen⁹ ꝙ eum. & sic est defensata sol. Bar. & communis. ¶ Alio modo respondet Areti. secundum Barto. & docto. in d. l. secunda, Imo. in l. cum pater. ff. fina. ff. ꝺ lega. ij. quod licet regulariter relatiuum

23 relatiuũ † iunctum verbo futuri t̃pis inducat 2ditionẽ cui⁹ defectus vitiat dispositionẽ, vt ff. Fallit nisi 2ditio q̃ apponitur pẽdeat a mera volũtate testõris: z sic p̃ipm testatorem implenda: tũcũ nõ implet videt eã penituisse. z sic recessisse a 2ditione appposita p d.l.pe. z d.l.cũ pater. §.fi. z ita ẽt tenet gl. in l.fi. qs heredẽ scripserit. §. de here. inst. istam sol. etiã t̃z d. Alex. in d.l.pe. C. de inst. z subst. z idẽ d. Alexã. hic, in j.no. Tu iunge simul istã sol. cũ so. Bar. z habebȝ merã ve ritatẽ. ¶ Ultra Are. ff. sol. Bar. z cõem videt etiã stringere text.no. in l.q plures. ff. de vsufr. leg. vbi testõr habẽs multos libertos legauit habitationẽ dom⁹ illis libertis, quos ſ. i. co dicillis designabit: si postea nullos designauerit legatũ habi 24 tationis est imperfectũ: nec oẽs equaliter admittunt, put in illa l.ij. de her. inst. Rñde defendẽdo Bar. † q̃ eius doctrina loquit z p̃cedit q̃n defect⁹ est circa distributiões partiũ, ibi em sunt due institutiones: vna pura ỹ institutiõe, alia 2ditionalis de distributione partiũ, si illa 2ditio deficiat remanet p̃ma institutio pura. Sȝ in d.l.q plures. est defect⁹ circa pso nas gbus relinq̃tur habitatio. vnde cũ ibi nõ sit p̃sona certa ideo nõ põt dici dispositio pura. z sic magis vitiat defect⁹ designationis p̃sonarũ quib⁹ relinquit quã defect⁹ descriptionis partiũ. z ita dicit text. in d.l.q plures. in fi. i ybo nõ existẽte, cui datũ intelligi possit. ¶ In ea. glo. ibi, l. talem. §.j. rñde qõ ibi⁹ patronat⁹ remanẽs testatori post manumissionẽ subrogat loco dñi. ideo nõ censet seruũ alienasse. z sic defecisse 2ditionẽ, ex q̃ remanẽt relicte dñi. ¶ In ea. gl. in fi. dic, q̃ in legato libertatis exp̃sit 2ditionẽ q̃ tacite inerat. vñ fit vt nõ operat illa 2ditio in exp̃sso, id est, i legato libertatis: ita nec operari ȝ in tacita. i. in legato vel in institutiõe simpliciter facta. in qua tacite intelligit repetita conditio exp̃ssa in primo legato libertatis. l. alia. i p̃n. §. 2di. et demo. ¶ In 25 gl. parua, in ver. 2ditio talis. Habes q̃ † 2ditio importata p relatiuũ iunctũ ỹbo futuri t̃pis: ȝ tacita 2ditio z nõ exp̃ssa. idẽ z latius tz Bar. in d.l.iiij v.q. in p̃in. ff. de condi. z demon. z in l.fi ita quis. in p̃in. ff. de ver. ob. Adde bñ facere text. in l.cũ illud. §.fi. ff. qñ dies leg. ced. in verbo qñ. tacita conditio inserta fit. z in fi. ibi, cui cõditio nõ ascribit. quãuis extrinsec⁹ spectanda sit. Et si dicis cuius vtilitatis ẽ an faciat 2ditionẽ exp̃ssam vel tacitã cũ par sit virtus taciti z exp̃ssi. l. cum qd 26 cũ vulg. §. fi cer. per. Itẽ z fortius † tacita conditio ita impeditoria obligationis z actiõis sicut exp̃ssa. gl. est no. in l. ire q. §. de pac. cũ 2cor. quas ibi dedi. ¶ Tertio ista tacita cõditio importata p relatiuũ impedit trãsmissionẽ legati: sicut exp̃ssa, si legatarius p̃moreret cũ dependeat ex testõ, quãuis sit tacita z extrinsec⁹. pueniẽs. text. est i l. cum quidã ita. circa med. ff. de leg. ij. Bal. in l. 2ditiones extrinsec⁹. ff. de condi. z demon. Imo. z d. Alex. hic, cum alijs concor. per d. Alex. addu 27 cis. Dic vtilitatẽ esse ex mẽte do. Alex. sed ad aliud p̃opositum: q̃ 2ditio exp̃essa equalis est illa que fit per dictionẽ fi, etiã adiecta executioni reddit trñ dispositionẽ p̃incipalẽ cõditionalẽ. secus est in cõditione tacita, vt statim dicet i gl. fi. in fi. Ita tenet gl. valde no. i l. si decẽ cũ petiero. quã doc. ibi sequunt. ff. de ob. ¶ Mihi pl⁹ p̃z illõ q̃ tz subtilis d. Pet. de bez. hic q̃ dicat tacita vbis specialibus vel indutidis, sed exp̃essa verbis gñalibus inxta ea q̃ tradunt Bar. z alij i l.j. in p̃n. ff. de vulg. z pup. z in l. preter. ait. i p̃i. §. de oper. nou. vñ nõ est exp̃ssa in p̃pria figura 2ditionis: z in illa forma verbor: q̃ p̃prie faciunt cõditionem sicut dictio fi, sed est exp̃essa generaliter per verba equipollẽtia importãtia effectũ resolutionis actus ob earũ defectus. z hoc mõ ȝ exp̃ssa generaliter. ¶ Capio gl. fi. quã diuide in tres p̃tes. In p̃ia re mouet tacitũ ȝnum seu respondet tacite questioni. In scõa allegat octo 2cordãtes ex text. In tertia opponit z ñ soluit. secũda est ibi, facit. tertia z vltima est ibi, ſz argumẽtũ 2tra. ¶ In prima parte gl. vult gl. q̃ in ista l. in fi. que dicit q̃ d p alienationẽ sticho legati reuocat legatũ eatenꝰ quatenꝰ fuit alienatio: ȝ distingui vt p̃cedat in alienatione volũtaria: nã per eam bene reuocat legatũ, secus est in alienatiõe necessaria. istã gl. reprehendũt oẽs z bene p̃ text. sing. ad literã. in l. quintus mutius. §. fi. ff. de aur. z arg. leg. Rõ est: q̃ in hac l. reuocatio fit ex defectu 2ditionis sub qua legatũ erat relictũ, sed p̃dicta distinctio fit i alijs legatis simplr relictis. ¶ Circa 28 istam partẽ gl. no. diligenter illud solenne z famosum dictũ Bȝ. hic q̃ † distinctio q̃ fit in legatis circa alienationẽ: q̃ si fuit volũtaria p volũtariã alienationẽ reuocantur legata. secus si fuit necessaria, vt. l. fideicõmissaria. §. fi rẽ, allegata i gl. ista distinctio hȝ etiã locũ in donatione cã mortis. Jõ reducãdo rẽ ad practicã si aliqs donauerit post suã mortẽ tales possessiones tertio, z i vita eas alienauit: ista ẽ donatio cã mortis ex quo i ea est facta mẽtio mortis. l. seia. §. cũ glo. j. de do. cau. mor. z l. seia. j. de do. pleg. si alienatio fuit volũtarie facta reuocat talis donatio cã mortis, secus si ex necessitate, q̃d di cũ Bal. hic in fi. ẽt esse aureũ z se nescire alibi. sequunt Jm. Raph. cu. Flo. d. Alex. z Are. Jo. Fab. in l. idẽ rescripserunt. in fi. de leg. idẽ tenent Ly. z Sal. in l. si maritus. scõa. C. de dona. inter vir. z vxo. Credo quod dictũ sit verũ sed nõ sit ita singulare, p̃out isti doc. exclamant: q̃n cessarent authoritates Bȝ. z aliorũ. probo esse verum quinque fundamentis. Primo per text. in l. illud. in p̃i. j. de do. cau. mor. qui ẽt ad literã, quodcunq; in legatis iuris est, id in donationibus cã mortis erit accipiendũ. z text. in l. marcell⁹. §. j. eo. ti. S cõo q̃ 29 † donatio cã mortis post q̃ est in esse p̃ducta equiparat legatis vt est gl. ord. in l.ij. in p̃in. de dot. p̃leg. vidimus la- 30 te l.ij. §. eo. ¶ † Tertio z fortius q̃ donatio cã mortis est reuocabilior q̃ legata: hoc est facilius reuocat quã ipsa legata, pater: q̃ donatio causa mortis reuocat ex sola penitẽtia z sic ex sola volũtate l. nõ omnis. q̃ p̃in. §. fi cert. peta. Secus est in testamẽto z in alia vltima voluntate, z sic i legatis. text est melior de iure ad hoc, in §. ex eo añ solo. inst. qb. mo. tolla 31 infir. late Bar. in l. si iure. ff. de leg. ij. ¶ † Quarto idẽ cõfirmatur: q̃ si infirmitate grauatus faciat alicui donationẽ cã mortis deinde reconualescat: p̃ solam reconualescẽtiam abliq; eo q̃d aliud dicat vel faciat reuocatur ipso iure illa donatio cã mortis. l. nõ omnis. in p̃i. §. fi cer. per. gl. in l.ij. z ibi Bar. ff. de do. cau. mor. z tñ si grauatus infirmitate ex qua credat se moriturum faciat testamẽtum in quo aliquem instituat heredem vel faciat legata alij: z recõualescat ex illa infirmitate, tamen institutio nõ reuocatur. ita tenent Bal. z Mode. oẽs in l. fi. per illum text. C. de posth. her. inst. Bar. in l. potest qs. 32 ff. de her. inst. z † istud p̃cedit etiã in legatis que nõ reuocantur per hoc q̃d testator in infirmitate 2stitut⁹ ex ea cõualuerit, p̃out expresse tenent Bal. z Ro. in d.l. nõ omnis. in p̃i. d. Alex. in l. sanctimus. in j. no. C. de testa. ergo apparet q̃d facilius reuocatur donatio causa mortis quã reuocent legata. Si ergo legata reuocantur p alienationem voluntariã: multo fortius donatio cã mortis. Quinto z vltimo † moueor: nã 33 donatio cã mortis ex sola penitẽtia donãtis reuocat, vt dictũ est, sed alienãdo dr̃ penitere. text. est in l. cũ hic status. §. maritus. z in l. vxori. §. de do. inter vi. z vxo. z istud solũ fuisse ceret ad firmãdũ hãc 2clusionẽ. Ex istis apparet dictũ Bȝ. esse clarũ z expeditũ etiã sine eius authoritate. ¶ Extra gl. Bar. formar vnã opp. 2 text. z duas q. i practica. Circa ỹ op. de l. cui fundus. in p̃in. j. de cõd. z demõ. Bar. hic z plenius in l. 2ditionibus. §. fi. j. de cõd. z demõ. tradit no. doc. faciendo tria mẽbra, vt hic per eũ. ¶ Tu aduerte q̃ Barto. in ista sua doc. bis allegat l. pe. C. ỹ 2di. inser. ad diuersũ ppositũ. §. p̃ primo mẽbro q̃n 2ditio confert in potestatẽ honorati. deinde allegat p tertio mẽbro, q̃n nõ cõfertur in potestate honorati, sed in aliã rem extrinsecã: saluando Bar. dic q̃ d.l. pe. optime facit ad vtrumq; mẽbrũ: q̃ vt ibi declarat gl. j. z ibidẽ lati⁹ Bar. illa 2ditio potest exẽplificari, puta si in capitolũ ascenderit: z isto mõ vadit ad primũ membrum: secundo modo exemplificatur si domum edificauerint z hoc modo vadit ad tertium mẽbrum Bar. ¶ Scdo ȝ doctri. Bar. z ȝ istum text. allego fortẽ text. in l.ij. in p̃in. §. de 2di. inst. quẽ gl. allegat p̃o concordãti, vbi testõr dixit hoc modo: sticho⁹ seruus q̃ meus erit cũ moriar heres esto, postea testõr viuens alienauit partẽ istius stichi: z sic tpe mortis testõris nõ est ei⁹ nisi p̃o parte tñ: tamen illa verba qui meus erit, nõ scinduntur nec exponuntur quatenus meus erit, sed in totũ efficitur heres z non dicitur defecisse cõditio talis institutiõis p alienationẽ partis. ita ibi formaliter ẽt text. Aduerte q̃ ille casus d.l. secunde, nõ quenit ad p̃imũ mẽbrũ Bar. q̃n conditio cõfertur in potestate honorati: q̃ illa cõditio q me⁹ erit, nõ pẽdet a potestate serui instituti. magis ergo videtur cõuenire scõo mẽbro Bar. q̃n 2ditio dȝ impleri si superre sup qua fit dispositio: nã ibi conditio dȝ impleri super ipso seruo sup quo fit institutio z dispositio: ergo ibi est text. cõtra Bar. hic ȝtra istũ text. cũ nõ scindatur nec exponatur id est quatenꝰ. Laue: q̃ 2ditio ibi bñ dȝ impleri in p̃sona serui instituti sȝ actiue, nõ circa ipsius seruũ passiue: z sic ibi 2ditio bñ dȝ impleri ea dẽ p̃sona serui instituti, sed nõ in re alij legata passiue, put loquit iste text. iõ Bart. cũ mysterio in isto scõo mẽbro duo copulatiue requirit. Primo q̃d cõditio sit implenda in ipsa re: z postea subdit z etiã in ipsam rẽ in qua cadit dispositio: tamẽ Bar. postea j. in ij. q. dicit q̃ q̃n 2ditio z dispositio sunt circa idem, tunc exponitur p̃o quatenus, p hanc l. z ita est i d.l. ij. ibi cõditio z dispositio sunt circa idẽ: z tamẽ ibi non exponit p̃o quatenus. Cogita si melius possit respõderi ad illũ text. ¶ Tertio p̃incipaliter aduerte inquãtũ Bar. in scõo mem

34 bzo tenet q† qñ implementum cõditionis dz fieri circa rem deductã in dispositione qs tũc diuiditur z exponit p quatenus, per istum tex. Cõtra istud ſm mẽbrũ Bar. facit text. in l. legatis vroꝛi. ſ. de leg. ij. z in l. hoc legatũ. ſ. de leg. iij. z in l. quntus. de aur. z arg. leg. vbi tex. determinat q si testatoꝛ legat vroꝛi q eius causa parata sunt, conditio ibi dz ipleri circa rẽ deductã in legatoꝛ: tñ nõ exponit pro quatenꝰ. Ad illũ tex. potest dupliciter rñderi. ¶ Pzio qs ibi res erat idiuidua nõ añt sola ꝯditio. vsus enim est indiuiduus. l. vsus pars. ſ. de vsu z habi. z ita in simili responder Bar. in d. l. quintꝰ. pzia. vel scõ respõde qs ibi loquit in relatiuo iuncto verbo presentis tẽpoꝛis, z sic non est ad propositũ nostrũ. z ad alios tex. vide que dixi, in l. si quis fundi vocabulo. ſ. eo. Vide ẽt i materia z ex no. in l. pe. ſ. pater. ſ. de le. iij. z no. bñ istũ text. z l. nostram z eius materiam. ¶ Item per istã doc. Bar. i hoc secũdo membꝛo infert d. Alex. in l. pe. C. de impu. z alijs sub
35 sti. Quod† si substitutio vulgaris sit facta per ista verba, si heredes mei non erũt heredes titiũ substituo: non requirit qs cõditio eueniat in persona vtriusq; qꝛ cũ conditio sit implenda in ipsa z circa ipsam rem de qua fit dispositio scz circa ipsaꝫ hereditatẽ: ideo dz cõditio diuidi z intelligi q tenꝰ heredes nõ erũt p istã doc. Bar. hic in scõo mẽbꝛo. Sed Zium tenent Bar. z Pau. de ca. in l. heredes mei. ſ. cũ ita. ad tre. Bal. Ang. z Sal. in d. l. pe. C. de impu. sed tu allega pro ista decisione d. Alex. melioꝛẽ tex. de coꝛpoꝛe iuris z in terminis in l. si. in prin. ſ. de vulga. z pupil. vbi illa verba, si heredes nõ erunt, apposita i substitutiõe exponũtur id est quatenus nõ erunt heredes. z ibi Bald. z And. ad hoc not. in illum text.
36 Tertia conclusio Bar. est† qs quando conditio cõfertur in aliã rẽ extrinsecã ab ea de qua fit dispositio: tũc nõ põt diuidi nec in parte impleri, per l. pen. cum gl. C. de cond. inser. z l. si ita fuerit seruus. in prin. ſ. de man. testa. lz Bar. coꝛrupte alleget alium tex. ¶ Pondera diligenter istud tertiũ membꝛũ Bar. quia facit contra doctri. gl. z Bar. in l. j. ¶ de euic. vbi si ego vendidi tibi rem z promisi duplam si euincatur z sic cõditio venit adimplenda sup alia re quam fuerit facta dispositio, qꝛ dispositio fuit super re vẽdita: cõditio vero implet su per dupla, z tamẽ Bar. ibi concludit post gl. qõ si euincat p parte, qs p parte tantum dupla cõmittat: z sic diuidat illa
37 cõditio si euincatur, id est quatenꝰ euincatur. ¶† Circa primam questionẽ Bar. de clausula codicillari adde plene Bar. in l. j. in ix. q. j. de iur. cod. z in aut. ex causa. vbi p alios. C. de lib. prete. gl. in l. controuersia. in gl. magna. in verbo hereditatis. ante mediũ. ſ. de trãsactio. z ibi Bal. z Ang. ad hoc no. illam gl. z Bar. ibi reputat eam sing. ad hoc. ¶ Circa secũdã
38 questionẽ Bar.† de statuto dispoñẽte qs mulier non possit cõtrahere sine consensu duoꝛũ consanguineoꝛũ ex parte patris si eos habeat, z si nõ habeat, ex pte matris: z ita si mulier habeat solum vnum consanguineũ ex parte patris, ille dz adhiberi simul cũ alijs ex parte matris. Cum Bart. transeunt omnes indifferenter z Bal. in l. in iniunctione. C. de nup. do. Abb. in c. quoties. in iij. not. de testib. Pet. de ancha. in commento c. canonũ statuta. de constit. in versi. trãseo ad statuta que quandoq; phibent. Pzo ista decisione Bar. z communi adde qs tenet no. Bar. in ca. j. in titu. quid sit inuesti. in vsu. feu. nam de iure inuestitura feudi debet fieri coꝛam duobus paribꝰ curie, nec põt pzobari nisi per pares curie, si nõ habet princeps nisi vnũ parem curie, ille dz adhiberi cum vno extraneo, qꝛ suppletio numeri debet fieri vt ille q reperit
39 idoneus nõ abjciatur. Itẽ adde†q si statutũ disponat qs in contractibus mulierũ debeat interuenire consensus duoꝛũ coniunctoꝛũ vsq; ad tertiũ gradũ: z sic non supersunt pzentibus duobus alijs pximioꝛibꝰ seu affinibus, tunc nõ sufficit vnus de numero coniunctoꝛũ z alius de numero affiniũ, cum vnus pariter de vtroq; haberi possit ſm Angel. in ꝑa.
40 clx. inci. domina Catherina. ¶† Tertio addo quod si statutũ requirit in cõtractibus mulierum consensum duoꝛum pzopinquoꝛum, z mulier nõ habeat nisi vnum pzopinquum ille vnus sufficiet. Ita signãter determinat Bal. in l. j. in prin. C. vnde vir z vxoꝛ. per istũ tex. z l. nõ est sine liberis. ſ. ꝺ ver. sig. Refert z simpliciter sequitur Pau. de ca. in l. cũ dotẽ. ſ.
41 si patri. ff. sol. ma. ¶† Ego pzo ista decisiõe allego bonũ tex. in ſ. quod autẽ. in aut. de nõ alie. in verbo coꝛã duobꝰ archiectis, aut etiã vno si ciuitas vnũ soꝛũ habeat. per quẽ tex. vide qs decidit Bar. in pzoemio ffoꝛũ ad fi. prin. z in l. j. in prin. ſ. de ven. inspi. z in l. fi. ff. de fica. z ꝺ illũ tex. decidit Bart. in l. j. ſ. fi. ſ. de ver. ob. cũ 2coꝛ. quas ibi dedi. z no. Ang. i l. per
42 luminibus. ff. de ser. vrb. pred. ¶† Quarto z vltimo aduerte inquãtum Bar. ad fi. vult qs cõditio collata in defectũ prime conditionis regulatur in cõtrariũ casuꝫ sicut prima. z sic quatenꝰ prima deficiat, z sic sicut illa ꝑma cõditio erat diuisibilis, z exponebat p quatenus. Ita etiam ista scõa que in locum prime deficientis subintrat: nam in cõtrariũ videtur esse doctrina eiusdẽ Bar. in l. iiij. ſ. cato. ſ. de ver. obl. i cviij. oppo. ad fi. dum alleg. d. l. cui fundus. ſ. de cond. z demon. vbi penalis stipulatio que succedit in locum sortis diuidue, z sic obligationes diuidue: non tamen per hoc diuidit lz in eius locũ subintret: ꝛimo indiuidua remaneꝛ. l. stipulationũ alie. ſ. fi. ſ. de ver. ob. z si cessatur in partẽ, cõmittitur in totũ pena.

Lex vij.

1 ¶ Legatũ factũ seruo, quãdo dñs repudiare possit. z nu. 7.
2 Dominium rei legate fingitur ab adita hr̃ditate vsq; retro a morte testatoꝛis acquisitum legatario.
3 Testatoꝛ q nõ possit adimere a domino legatũ factum seruo, nec a patre legatum factum filio.
4 Legatum non potest adimi nisi ab eo cui est datum.
5 Pater sine consensu filij isto iure ff. legatum factum filio an potest repudiare.
6 Filius ex pluribus vijs põt acquirere hr̃ditatẽ vl legatum.
8 Ille qui solus adire potest q solus repudiat.
9 Tutoꝛ solus agnoscit bonoꝛum possessionem pupillo delatam, z tamen solus non repudiat.
10 Pater solus ideo non repudiat hereditatem filio delatam: qꝛ ante aditam hereditatem nullum est causatum ius.
11 Pzecedentia declarant sequentia, z econtra.
12 Relatio debet fieri ad pxima z immediata.
13 Abbas an solus repudiat hr̃ditatẽ vel legatum delatã monacho: vel saltem requiritur consensus capituli. num. 15.
14 Monachus non habet neq; velle neq; nolle.
16 Federici de senis authoꝛitas magna est z magne scientie rectoꝛ appellatur: z precipuus decretoꝛum doctoꝛ.
17 Abbas in acquirendis an facere possit conditionem ecclesie deteriozem. z nu. 21.
Lucra nõ capere, z iã qsita perdere, ratio nõ est par. z nu. 22.
18 Ecclesia equiparatur minoꝛi.
19 Verbum esse, denonat veritatem.
20 Alienare non dicitur qui hereditatem vel legatũ repudiat.
21 Solus pzelatus potest remittere caducitatem emphyteute ecclesie qui cessauit triennio soluere canonem debitum.
22 Filius z seruus in acquirendis possunt pzeiudicare patri z domino: non autem in acquisitis.
23 Statutum q in contractu mulierum debeat interuenire cõsensus duoꝛum consanguineoꝛum, non habet locum i legato repudiato vel donatione non acceptata.

1 **Legatum.** Not. q† dñs põt repudiare legatum factum seruo suo ex quo ipsi dño acquiritur cõmodum, licet indirecte pzout videbimus, in l. cũ filio. ſ. eo. Intellige istam regulam, pcedere post aditã hereditatẽ per heredem. Nam ante non potest legatũ repudiari. gl. est no. in l. qui autem. in prin. in verbo legatum. ſ. de his q in frau. cre. quã glo. ad hoc reputat sing. Lud. ro. z Are. in l. is qui heres. in pzi. ſ. de acq. here. Tu adde duas gl. cõcoꝛdantes. gl. in l. si fundũ sub cõditione. ſ. si titius. ſ. eo. z glo. in l. ex repudiatione. C. de fideicom. nam† ab adita hereditate fingitur dominium vsq; retro a morte testatoꝛis acquisitũ legatario z nõ prius, vt no.
2 in l. si tibi homo. ſ. cum seruus. vbi Bar. z Iarius d. Alex. i. e. ¶ Contra istam ꝯclusionẽ duo vigent ſm Aret. non hic, sed in d. l. is q hr̃s. in prin. Nã in legato generis ante electionẽ non transfertur dominiũ in legatarium. l. apud auſidiã. ſ. de optio. leg. z tamen admittit repudiatio. l. si pãphilo. ſ. ꝺ op. leg. Responde quantũ dici potest q saltem sibi cõperit actio personalis ex testõ, vt dixi in l. j. ſ. eo. z ei⁹ respectu admittit repudiatio. ¶ Secundo obst. tex. in l. legatũ. ij ſ. de leg. iij. vbi dicitur q legatum recta via transit in legatariũ nisi repudiet. qs videtur intelligi ante aditam hereditatẽ: cũ principale dictũ loquatur hereditate iacente. alias exceptio nõ esset bona: ꝛ no. in l. j. ſ. de reg. iu. Sed intellige vtrũq; dictum ab adita hr̃ditate, put habetur in d. l. si tibi homo. ſ. cũ seruus. ¶ Capio gl. vnicam quã diuide in quatuoꝛ partes. In
3 prima remouet vnum Zium. in secunda allegat tres concoꝛdan. ad tex. in ij. oppo. z de solu. se remittit in quarta z vltima oppo. z soluit. secunda ibi, z 2coꝛdat huic. tertia ibi, sz argumentum cõtra. quarta z vltima est ibi, Item contra. ¶ In prima pte gl. habes qs† lz domin⁹ possit repudiare legatũ factum seruo, vt in hoc text. tamen testatoꝛ non potest adimere a domino legatũ factum seruo, nec adimere a patre legatum factũ filio. l. legatum. ſ. de adimẽ. leg. Ratio diuersitatis est ſm Imo. Raph. cum. z Pau. de cast. qꝛ ademptio que fit in testamẽto per ipsum testatoꝛ fit tẽpoꝛe quo legatũ non-

dum est alicui quesitū, cum dies legati nō cedat nisi a tempore mortis testatoris.l.vnica.ff.cū igit.C.de cadu.tol.ideo nō pōt adimi a dño cui nō est quesitū, ſz repudiatio fit post mortem testatoris, z sic ex tēpore quo cessit dies legati.numerū, si tūc potest per dominū repudiari, l.n post diē.in fi.ff.qū dies lega.cedit. Adde licet ipsi nō dicāt q̄ istam rationem añ eos assignat Bar.in d.l.legatū. Ista ratio Bar.z Mod.mihi nō placet, z credo q̄ nō sit vera: q̄ ea attēta nō posset etiam per testōrē adimi ab ipsomet seruo legatario: cuz viuēte testōre nihil sibi sit q̄situm: imo fortius attēta ista ratiōe sequeret q̄d a nullo legatario posset p testatorez adimi legatum, cū viuo testatore nullū ius sit q̄situm legatario, q̄d est cōtra totum titulū de adimē. leg. Pisi dicas q̄d saltē habēt ius dispositionis testōris, vera ergo ratio est quā assignat tex. ſd.l.legatū. q̄ legatū nulli alij pōt adimi quā cui est datū. Sicut ēt nō potest adimi illud q̄d nō est datū. l.ij. ff. cōditio. ff. de adimē. le. q̄ priuatio p̄supponit habitū. l. decē. ff. de ꝝ. ob. z l. remittit. ff. de uretur, Sed legatū factū seruo nō est factū dño. l. q̄ liberis. ff. hec verba. ff. & vul. z pup. z est tex. valde no. in l. ij. ff. liberis. z ibi Bar. no. ff. de le. prestā. ſz ex p̄sona serui acgratur dño. l. cū filio. ff. e. ergo a dño adimi nō pōt. ¶ In ea. glo. in fi. vult gl. q̄d† pater sine cōsensu filij isto iure ffozū nō possit repudiare legatū factū filio per d.l. is qui hꝝs. neq; filius, quāuis dūs solus possit repudiare, eo q̄ filij pl̄ iuris habet quā habeat seruus. patet: q̄ filius etiā viuo patre dicit quodāmodo domin⁹ bonorū paternorū. l. in suis. ff. de libe. z posthu. ff. sui. instit. de here. qua. z differ. z l. fi. in p̄n. ff. de bonis dā. ergo multo magis in hereditate in qua est p extraneū in stitut⁹. facit bene tex. in l. ij. ff. si qd minori. in fi. ff. de mino. ibi propter spē legati quod filio post mortē patris cōperit. Itē †in filio sunt plures vie puenīēdi ad existētiā sui iuris, z sic ad acquisitionē legati vt hereditatis puta p emācipationē, vel per adeptionē dignitatis, vel alios modos enumeratos instit. qui. mo. ius pat. pōt. sol. per totū. item p mortē patris. iuxta naturale votū parentū. l. nā z si parentib⁹. in princ. ff. de inoffi. testa, z l. scripto. in fi. ff. vnde libe. sed in seruo nō est nisi vna via, ſp manumissionē. Ista gl. cōmuniter reprobat q̄ istoiure quicquid querebat tam filius quā seruus, statim querebāt domino, vel patri. l. placet. ff. de acqui. he. ad l. is q heres. ff. si. rūdet Ray. q̄ loquit in hereditate, z assignat rōnem diuersitatis inter hr̄ditatē z legatū, vt hic p Bar. istam opi. Ray. reprehēdit Bar. q̄ dicit esse ꝯtra tex. il. j. ff. p seruum. ff. de succed. edi. Tu stringe fortiꝰ illū tex. ꝯra Ray. q̄ hereditatē vel bono. possessionē delatā seruo nō pōt dūs fine cōsensu serui adire vel agnoscere. l. cū proponas. C. ō her. instit. z cū solus p̄t repudiare. tex. est in d. l. ij. ff. p seruū. ergo rō Ray. fundit⁹ ē falsa. ¶† Pro clara itelligētia p̄dictorū videdū est an sol⁹ dūs sine cōsensu serui possit repudiare hereditatē vel bo. possessionē delatā seruo, z i hoc videret tenēdum q̄d sic, per d. l. ij. ff. per seruum. per quā l. Bar. hic videt hoc tenere, z firmat gl. no. in d. l. is qui heres. ff. si. z gl. i l. ij. C. de bo. pos. z gl. z Bar. in d. l. tutor. ff. de bon. pos. z gl. in l. fi. in p̄n. C. de vul. z pup. z ista est cōis opi. tā legistarū quā cano. quos refert hic d. Alex. z sequit quāuis dicat q̄ ꝛūū z male tenuerit idē Bar. sibi ꝛri⁹ i d. l. is q heres. ff. si. z ibi Rapha. cu. z Pau. de cast. z Sal. in d. l. ij. C. de repu. bo. pos. pro ista cōi opi. Rap. Ful. in l. j. C. de repu. bo. pos. allegāt bonū tex. in l. quia autē. ff. si seruū. ff. de his que in frau. cre. in verb. q̄ licuit ei etiam repudiare hereditatē. ¶ Ego teneo cōtra istā cōmunem opi. per vnū fundamentum Bart. fortissimum, in d. l. is qui hꝝs. ff. si. cui nō bene respōdetur. † Ille potest repudiare qui pōt sol⁹ adire. l. is potest. ff. & acqui. her. ſz sol⁹ dūs nō pōt adire hereditatē delatā seruo, vel bo. pos. agnoscere d. l. cū proponas. ergo solus nō pōt repudiare, nec est bona rō fio Imo. Are. z d. Alex. hic, qui dicūt q̄ ista equiparatio procedit in his qui suo nomine vellēt adire vel repudiare. sec⁹ si ex p̄sona alterius, tūc ista equiparatio ſz eos nō est bona, z hoc probāt: q̄ nā solus tutor pōt agnoscere bo. pos. delatā pupillo. l. bonorū. fm cōem opi. C. qui admit. z tū sol⁹ tutor nō potest repudiare. l. tutor. cū gl. ſ. ō bo. pos. Ista respōsio est ineptissima, z cōcludit totū cōtrarium eius quod ipsi dicunt: nam ista sol. bene cōcludit q̄ nomine alieno facili⁹ admittat aditio q̄ repudiatio. non autē cōcludit ecōtra. p̄out nos loquimur, z sic fm istā rationē solus dūs deberet posse adire hr̄ditatē delatā seruo, quāuis sol⁹ nō possit repudiare. istud expresse cōcludit rūsio istorū Mod. cū ergo primū sit euidēter falsum quod facilius cōcedat aditio: q̄ dño nō concedit adire sine cōsensu serui, per cōsequēs falsum est secundum de repudiatione. ¶ Secūdo p̄ista parte facit illa rō quare pater solus nō potest repudiare hereditatē delatā filio, † ratio est: q̄ ante aditā hereditatē nullū est causatū ius, vt est tex. in l. p̄terea rerū. in p̄n. ff. ad l. falc. quē tex. ad hoc reputat fin. Bal. i l. ij. circa fin. C. de iur. z fact. igno. Ista ratio assignat p omnes, in d. l. is qui heres. ff. si, q̄ ratio etiā militat i hereditate delata seruo: q̄ ante aditionē nullū ius est causatū: ergo repudiare non pōt. Ad idē z tertio facit tex. in l. seruus dotalis. ff. sol. mat. vbi seru⁹ dotalis heres institut⁹ iussu mariti, z sic dñi pōt adire vel repudiare: ergo nō sol⁹ marit⁹. ¶ Tenendo istā partē cōtra cōem, nō obstat tex. ſd. l. j. ff. p seruū. ff. de succe. edic. q̄ rūdet q̄d tex. ibi nō dicit q̄d dūs possit repudiare bo. pos. delatā seruo: put Bar. z alij intelligūt, z gl. hic, sed bene ꝛt, dūs pōt repudiare bo. pos. ipsi dño delatā. z ita singulariē intellexit Sal. in l. ij. C. de repu. bon. pos. quem intellectū sibi ascribit, z sequit Lu. ro. in l. j. C. qui admit. z ſz d. Alex. hic, z in l. ij. rephēdat istū intellectū, q̄ violat illū tex. fm euz. videt q̄ iste intellect⁹ sit verus z optim⁹: q̄ declarat nō solū ex precedentibus, sed etiā ex sequētib⁹. z clarum est
11 quod† precedēria declarāt sequentia, z econtra. l. qui filiab⁹. in p̄n. z l. si seru⁹ plurū. ff. si. j. e. ſz in ff. pinde. d. l. j. ō succes. edic. iuriscō. posuit an bonorū possessio delata dño possit repudiari p procuratorē postea in ff. sequēti p seruū q̄rit an dūs p seruū possit repudiare bo. pos. decidit q̄ sic. postea in ff. sequen. tutor ponit an bo. pos. delata pupillo possit repudiari p tutorē. Et sic diceres clarū esse q̄d seru⁹ pōt esse procurator domini. l. seruū quoq; in p̄n. ff. de pcu. ergo iste intellectus esset indubitabilis ad illū tex. rūdet q̄ in magnitiōe z repudiatione bo. pos. versat aliqd iudiciale. l. ij. ff. si causa cognita. ff. de bo. pos. z l. fi. C. qui admi. ergo videbat seruū nō habere integrā personā. l. seru⁹. C. de iudic. Itē p intellectu bene facere videtur regula ḡialis precedēs posita in vſi. vnusquisq; ī d. l. j. ō succes. edic. vbi dicit tex. vnusquisq; suā bon. pos. repudiare pt, alienā nō potest, post quem ver. ḡnalem: postea successiue dubitat de procuratore z de seruo z de tutore: vnō illud de seruo nō esse ad propositū si intelligeret de bo. pos. delata ipsi seruo, z isto modo iste intellect⁹ videt reddi ver⁹ z optimus ad illū tex. z semp solit⁹ sum eū sequi legēdo istā l. z l. j. C. q admit. ¶ Sed aduertendo intellectum Bartol. z cōmunez ad iliū tex. possunt supradicta fundamenta in contrarium adducta retorqueri in oppositū. Nā i precedētib⁹, z sic in ver. vnusquisq; non dubitat an quis possit bon. pos. ibi delatā per alium repudiare, istud bene dubitat an qs possit repudiare bo. pos. delatā alicui alteri, z tradit ibi regula generalis q̄d vnusquisq; suā bono. pos. repudiare pōt, nō autem alienā. Hic iferetur quod bo. pos. delatā domino procurator repudiare nō pōt, nec delatā pupillo potest tutor repudiare. ab ista regula ponit exceptio, in d. versi. p seruū. q̄d dominus pōt repudiare bo. pos. ōlatā ipi seruo. ¶ Secundo ille, ff. per seruū. potest dupliciter intelligi. Primo q̄ illa dictio per seruū. determinat verbū repudiare, z erit sensus. dominus bono. poss. sibi delatā potest repudiare p seruū. z iste est intellect⁹ Sali. z Lud. secūdo potest intelligi quod determinat participiū ōlatā immediate sequens, z erit sensus, q̄ bo. poss. delatā per seruū, domin⁹ potest repudiare. z iste est sen
12 sus Bar. z cōmuniter qui videt esse verior: q̄ relatio† debet fieri ad prima z immediata z nō ad remota. l. fi idem cum eo
13 dem. ff. si. vbi gl. ſ. de iurisd. om. iud. ¶† Ultimo restat arduū dubiū apud cano. z legistas valde dubitabile, quid i abbate vel in prelato, an possit sol⁹ repudiare legatū vel hr̄ditatez delatā monacho. Nam clarū est q̄d p solū abbatez pōt adiri, z sic acquiri hr̄ditas debita monacho sine cōsensu monachi. tex. est in c. in presentia. z ibi doc. de pba. q̄d nō potest facere dominus solus q̄ui nō potest adire hereditarem vel bonorū possessionē delatā seruo absq; expresso consensu serui. l. cum proponas. C. de hered. instit. z l. seruo iuuito. in p̄n. ff. ad treb. an ergo sicut pōt adire sine cōsensu monachi, ita etiam solus possit repudiare per regulam d. l. is potest. ſ. de acqui. hr̄di. an vero requiratur p̄sensus capituli z cōuentus, iuxta c. sine exceptione. xij. q. ij. Nam de consensu monachi nō dubitatur
14 q̄† monachus nō habet velle nec nolle. c. si religiosus. ō elec.
15 in vi. Sed dubiū† maximū est an eius loco requirat consensus capituli vel cōuentus. In isto valde arduo passu Fed. ō sen. in cōsi. ix. quod incipit, casus talis est res aliqua immobilis. tenuit partē affirmatiuā, quod solus abbas vl sol⁹ prelatus monasterij possit repudiare legatū vel hr̄ditatē ōlatā monacho absq; consensu capituli vel conuentus: eo quia ista non est alienatio, vt est tex. no. in l. qui autem. in p̄n. ff. de his que in frau. credito. vbi debitor qui nō est soluēdo nō potest aliqd alienare in preiudiciū creditorum: z tamen pōt repudiare hr̄ditatē vel legatū: q̄ istud nō est alienare. z i hoc fundāmēto iacet tota difficultas p̄sentis q̄ troueriē. Authori-

16 tas Fede, est magna z ôt Paul. de ca. hic in fi. qs †fuit vir excellentissim⁹. Ē magne scientie doctorē appellat Joan. an. z Be. in c. de mato. z ob. in vj. Bart. in l. si quis ad declinādam. C. de epi. z cle. ôt Fed. de se. recolēde memorie patrez z dñm suum ruisse precipuū decretorum doctorē inter cunctos de mūdo. Istud idē tenuit Lap. de cast. alle. ggvj. Jmo. z Be. i c. j. de reb. eccle. nō alie. i vj. d. Card. z d. Abb. in c. tua nuper. de his que fiunt a pla. sine cōsen. cap. 13 subjiciat d. Abb. qō est casus valde dubi⁹. Idē tenuit d. Abb. vbiq; in c. j. de do. z cōt. z in d. c. in plentia. z in cōsi. xxxij. inc. Ad clarā decisionē oīm doctorum. Idē tz do. Ant. de but. in d. c. in presentia. z idem d. Ant. in c. qm. p illum text. de dec. z vltra cano. istam opp. tenent etiam Bar. in l. tutor. ad si. j. de bo. pos. Bar. in l. pupillorum. C. de repu. here. idē Bald. in aut. ū qua mulier. j. de sac. sanc. ecc. z in l. j. in ix. q. z in l. bonorum. in v. q. C. qui admi. z idē Bald. in l. ex repudiatione. C. de fideic. Lu. ro. in consi. cxciij. inci. visis que narrātur in facto. Alb. de ros. hic. idē tenet d. Feli. in c. in presentia. vbi ôt istam esse communē op. tz d. Aleg. hic. z male dicat q 3tia op. sit magis cōis. nam etiā Ar. in d. l. is qui heres. §. fi. ôt q istā op. Fede. seruare tur in practica: q est cōis apud can. ¶ Cōtrariā opi. tic ne gatiuā tenuit idē Bal. vari⁹ z 3tius in l. cōtra iuris ciuilis regulas. §. j. §. de pac. z in l. magis puto. §. fundum. §. de reb. eo. p illū text. q valde stringit. fm Paul. de ca. z Are. z d. Al. hic. subdit d. Aleg. hic. vt §. prime retuli q ista ē magis cōis opi. sed credo qō nō dicat verū. Idē tenet Lu. z Are. in d. l. is q heres. §. fi. Per. de anc. z Jo. de imo. in c. vt sup. de reb. eccle. nō alie. Jo. de imo. in c. tua nuper. Lau. de rodul. i rep. c. sine exceptiōe. i l. v. q. xij. q. ij. ¶ Pro ista opi. stringit fortiter text. in d. l. magis puto. §. fundu. pfertim i rōne quā assignat dñ ôt, eē em z hāc alienationē. z sic tex. est ibi qō repudiatio est alienatio. Sz i alienatiōe rei imobilis requrit cōsensus capituli. c. j. z ij. de reb. eccle. nō alie. in sexto. d. Alb. in c. tua nuper. ôt qō Fed. de se. nō rūdet ad illum tex. Sed ipse rūdet qō loquit in pupillo qui nō hz administrationē rerū suarū,
17 ideo †sol⁹ ei⁹ tutor repudiare nō pōt, hz nos loquimur i pīato vel in abbate, qui in acquirēdis potest facere conditionez ecclesie deteriorē: ad hoc allegat tex. i c. cū apostolica. de his q fiunt a ma. par. ca. vbi solennitas requrit quando alienāt res que possidetur ab ecclesia: q tūc est vera propria alienatiōnā non est par rō. lucra nō capere, z iā quesita perdere. l. fi. ad si. C. de codicil. l. si spōsus. §. si marit⁹. §. de do. iter vir. z vxo. pro hoc etiaz adducit c. qm. de dec. vbi sol⁹ plat⁹ pōt donare noualia q oriunt j. diocesim suā ex quo nō sunt certe
18 acquisita ecclesie. ¶ Sz tu aduerte restringēdo illum tex. z impugnādo sol. do. Abb. Nā ecclesia equiparat minori. c. j. ō i integ. rest. gl. in l. res publica. z ibi Bar. C. ex qb. cau. ma. ergo cū ille tex. pcedat in minore etiā habebit locū i ecclesia cōtra sol. d. Abb. ¶ Secūdo stringe illū tex. dū dicit, esse em z
19 hāc alienationē. †pondera illō verbū esse, qō denotat veritatem, hz Bar. in l. si marit⁹. §. legis. j. de adul. z sic repudiatio est vera alienatio. Itē subdit ibi tex. rōnē rōnis: cuz res sit pupilli. z illō ꝑbū sit, simil⁹ denotat veritatē. Tu p ista opi. negatiua pōdera facere tex. in l. j. §. cōfert. j. d. coll. bo. qui dicit qō nō acquirere est sibimet insidiari. istō nō 2gruit plato qui tenet pcurare vtilitatē ecclesie, z acgrere ecclesie quātū pōt, alias tenet de suo satisfacere, vt habes tex. xij. q. iij. in c. quicūq; z ibi gl. no. do. Abb. in c. j. de iure. resti. ¶ Quid tenendū? Ego teneo primā opi. Fede. affirmatiuā fm quā cōsulerē z iudicarē, q: reputo eā eē cōez vt patet ex authoritatib⁹ doc. §. ralatis. ¶ Pro ista opi. stringit fortiter text. d. l. q
20 aūt. in pn. alle. p Fed. †q expresse decidit qō repudiare hereditatē vel legatū nō est alienare. Strige illū tex. fortⁱ iūgendo tex. in l. j. §. fi. eo. ti. de his que in frau. cre. vbi tex. phibet omnē oīno alienationē, p istas duas vniuersales oēs, oīno, z tū tex. in d. l. q aūt. in pn. ôt qō pōt repudiare hēditatez vl legatū, ergo apparet, q repudiatio nō est oīno alienatio. Nec est vera sol. ad d. l. q aūt. illa quā ponit Paul. de cast. z do. Ale. hic dū dicūt qō ibi nondū erat acquisitū legatū creditorib⁹, ideo nō ôt alienatio, sz hic erat acquisitū legatū ecclesie a morte testōris. Sz truffa est, cū ibi ita acquisitū eēt legatū creditorib⁹ ignorātib⁹ a morte testōris, sicut ipsi ecclesie. Fortⁱ ista solu. pcedit respectu creditorū vt etiaz ôt Paul. de ca. nō aūt. pcedit respectu debitorū qui sunt legatarij vel heredes qb⁹ legatū acquiritur a morte testatoris sicut ecclesie. Scōo rūdet qō ibi erat psona habilis ad repudiādum, hic sec⁹. ista etiā est truffa, cū ibi phibeat omnis omnino alienatio, z tū possuz repudiare. Tu posses respōdere gl. z Bar. ibi in illa l. qui autē. in pn. q ibi loquit in illis personis q non tenētur acquirere: tunc repudiatio non est alienatio, sed prelat⁹ tenet acquirere ecclesie Secūdo pro ista parte allego bo. tex. in l. j. §. vtrū aūt. z seq. §. fi. qd in frau. patro. maxime in ratiōe tex. dū ôt, quāuis eīn legatū retro nostrū sit nisi repudiet, attū iam tex. no. i l. pfectitia. §. j. §. ō in. dor.
21 i l. si spōsus. §. fi. marit⁹. §. ō do. inter vi. z vxo. ¶ Tertio p ista parte facit q: sol⁹ prelat⁹ in acquirēdis pōt facere deteriorem cōditionē ecclesie. gl. est. xvi. q. vj. in c. fi. in gl. fi. Jmo. in c. ij. de dona. bū facit l. iubem⁹ nullā. in prin. vbi gl. z Bart. C. de sac. rosa. ec. Cano. in c. j. de do. z cōtu. qū nō sint res de mensa ecclesie z nondum incorporate ecclesie fz Bal. in aut. si
22 una mulier. post med. C. de sac. san. ec. Hinc est †q si epⁱpus vel rta ecclesie cessauerit triēnio soluere debitū canonē, licet possit priuari omni iure suo: tamē solus prelatus pōt ei remittere caducitatē, recipiendo simpliciter canonē temporis preteriti. ita no. determinat d. Car. flo. in c. portuit. de loca. z ibi dē pleni⁹ Jo. de imo. eodez modo filius z seruus possunt pōt iudicare patri z domino in acquirēdis, non acquirendo. l. si. C. de acqui. pos. z d. l. cū proponas. C. de he. instī. q: vt dixi nō est par eademque ratio lucrum non acquirere, z propium perdere. l. si. ad si. C. de codici. bene facit qō no. decidit Paul. de cast. in consilio rj. incip. in casu presenti visis omnibus. z Jmo. in cōsi. lxxiij. inci. in casu premisso visis ac 2sideratis,
23 vbi no. determinat q †stante statuto qō in cōtractibus mulierū debeat interuenire cōsensus duorū 2sanguineorū: alias nihil valeāt, tale statutū non habet locum in legato repudiato vel in donatione nō acceptata, q: istud est perdere ius nōdum quesitum, ar. c. si tibi. de preben. in vj.

Lex viij.

1 ☞ Legatum si aliquid ei detrahitur vel augeatur: ita diminuitur vel augetur.
Oppositum in opposito operatur id qō operatur propositum in proposito.
2 Testamēti reuocatio poterit probari per duos testes, si per statutum ad testamentum probandum sufficiunt duo.
3 Augmentum superueniens rei legate post testamētum auget legatum, intelligē in re propria. nu. 5.
4 Testator si legauit rē quā habebat i emphyteusim, z postea directum acquisiuit, illud plenuz dūium debetur legatario.
6 Augmentum iudicatur sicut principale.
7 Immunitas cōcessa a collectis an cōprehendat collectas impositas propter guerram, quod nō. z est magis communis.
8 Priuilegium immunitatis non extenditur ad incogitata.
9 Immunitas cōcessa a collectis nō comprehendit impositas necessitatis causa. z nu. 13.
10 Extensio de similibus ad similia q sit licita etiam in egorbitantibus, vbi tractatur de fauore.
11 Immunitas concessa collectis an extendatur ad futuras.
12 Concessio immunitatis latissime concedentez interpretatur.
14 Statutum imponens penaz proponenti in consilio de imponenda collecta, nō comprehendit proneposē pprer guerrā.
15 Clerici possunt grauari ad collectas z data impositā ad repellendum societates, que veniunt tempore guerre.
16 Vasallus requisitus a domino tenetur ei subuenire in necessitatibus eidem propter guerram occurrentibus.
17 Omnes debent constringi, nec excusatur priuilegiatus ad congregandam pecuniam pro emendo frumento vel ordeo tempore necessitatis.
18 Necessitas non subest legi, z facit illicitum.

1 Sy certo to. †Si rei legate aliqd stra|hitur, legatū diminuit. z ℈ si aliquid adiciatur legatū auget. h. d. ℈ Bar. vel alter. Diminutio z augmētū rei legate cedit ad damnū z cōmodū legatarij. h. d. ¶ No. primo ex hoc tex. qō illō qō operat adiectio ad augmētū, operat detractio quo ad diminutionē. Ex quo colligit arie not. qō illis operat oppositū in opposito qō operat ꝓpositū i ꝓpositō: q: 3tiorū est eadē disciplina: de quo late p Bar. in l. iter stipulantē. §. sacrā. j. ō ver. ob. z in l. in fundo. §. de rei ven. z in l. si. §. fi. per illū tex. §. de le. iij. Bal. i l. j. C. qñ licear ab emp. dis. vbi ad hoc allegat
2 Aristotelē †vñ si ex forma statuti duo testes sufficiūt ad pbandus testū, similiter econtra p duos testes poterit pbari reuocatio testamēti, fm Bal. in l. si. C. ō fideic. do. Car. Per. de anch. z Imol. in c. relatum. vltimo de test. dixi de hoc late
3 in ru. j. de acq. pos. z q ibi posui possent repeti hic. ¶ Scōo not. ex hoc text. qō augmentuz superueniens rei legate post testamētū, auget legatū. plures concordātes ad hoc alle. hic
4 gl. Adde †q si testator legauit rē quā habebat in ēphyteusim, z postea acquisiuit directū dūiū, illis dūiū plenum debetur legatario. ita no. per hūc tex. determinat Bar. in l. fermū fili⁹. in prin. vbi dicit j. eo. de quo nō meminit Are. hic q inad

vertenter

uertenter tenet cõtrariũ allegãs Bal.iu c.j.ff.ecõtrario.&i. uestri.& re.alle.fac. vbi Bal.hoc nõ dr. ¶ Limita istã l.vt p cedat i augmẽto facto p ipsuz testõrẽ i re ꝓpria legata.+se cus est in re aliena sciẽter legata p testõrẽ,q̃ post factũ testa mentũ fuit aucta a vero dño z nõ a testatore.nã per hoc au gmentum legatũ nõ augeꝫ.l.si chorus.ff.area.ff.de leg.iij.fm Bar.Rap.cu.d.Alle.z Are.il.seruũ filiũ.ff.si gree.f.e.Raph. cu.z Alex.hic.z facit rõ diuersitatis,fm Alex.qz qñ augmẽ tum fuit factũ a testatore:presumit q̃ legatũ augere volue rit testator,que presumptio cessat quãdo tale augmẽtũ fit ab alio extraneo z nõ a testatore,nec dicat ꝑ dictũ Mod.se nẽ.hic,q̃ istud fit diuinare.ad l.si chor⁹.ff.area.cũ in illo tex. non appareat an illud augmẽtũ fuerit factũ a testatore vel a dño aree legate:qz rñdeo q̃ istud nõ est diuinare, z ꝑbo ne cessario:qz si ibi area lagata fuisset,ꝑpria testõris:certe ediſi ciũ sup eã factũ deberet legatario.d.l.seruũ filiũ.ff.aree.cui⁹ ꝓtrariũ dicit expresse tex.in d.l.si chor⁹.ff.area. ¶ Tertio no.
a ex hoc tex.q̃ idez iudicamus de augmẽto[a] qđ iudicamus de
6 filio principali:+qz accessoriũ debet iudicari eiusdez nature cui⁹ est suũ ꝓncipale.facit bene tex.in l.etiã.z ibi Bart.z alĳ ad hoc no.C.ô in.do.z tex.in l.inter socerũ.ff.cũ inter.vff.fin. ff.de pac.dota.z tex.in d.l.si.ff.j.in fi.ff.ô le.iij.cũ multis 2coꝛ dantijs.z nota.dictis,que ponã in l.q̃ in rerũ.ff.si qd post.f. eo. ¶ Ultimo inducit ista lex per Dy.z antiquos ad q̃stio
7 nem valde quotidianã,+pone:aliqui cõcessa est immunitas a collectis postea augeꝫ vl riducit noua collecta ꝓpter guerrã, an ille habẽs immunitatẽ a collectis teneat ad illã collectã su peruenientẽ ꝓpter guerrã? In isto no.z q̃tidiano passu sunt quatuoꝛ principales opi.iste em̃ tex.videret facere qđ nõ:qz cũ ista collecta ꝓpter superuenientẽ guerrã dicat accessoria: ergo sicut ille hz immunitatẽ a ꝓncipali⁹ collectis,tũc vigẽ tibus,debet etiã habere ab illa que venit p modũ augmẽti. Ita facit ista l.que ꝓterea inducit ad hãc qõnẽ. prima er go fuit opi.Dy.affirmatiua,q̃ iste teneat ad talẽ collectã ꝓ pter guerrã,nõ obstãte q̃ habeat ꝓuilegiũ immunitatis a col lectis,eo qz fm Dy.in tali ꝓuilegio immunitatis nõ cẽsẽt co gitatum ô tali collecta ꝓpter guerrã,nisi forte tpe 2cessio
8 nis immunitatis iã erat cepta guerra,z ideo+ꝓuilegiũ ĩmu nitatis quãnis amplũ,nõ extẽdit ad incogitata.l.que cũ tu torib⁹.z l.cũ aquĩ.ff.de trãsa.z in l.lege.z l.rutilia polla.ff.ô 2trahẽ.emp.nã q̃ de nouo emergũt,ô nouo idigẽt auxilio.l. de erate.ff.ex causa.ff.de iterro.act. Itẽ nouis morbis noua opꝛ antidoꝛa reparari.ôr tex.no.i.c.ceterũ.ô iur.calũ.itẽ no uum factũ,nouũ cõsiliũ.l.j.in ꝓn.z ibi gl.expressa ff.de vẽ.in spi.z ita vt ôr determinat Dy.ꝓncipaliter p tex.optimũ in l.
9 j.vt nemi.lice.ab emptio.specie.se excusa.li.x.+vbi qñ vrgẽte necessita.publica inducunt munera emendi vel vendẽdi fru menta vel blada pp milites,nemo est immunis ꝓpter quod cũq̃ ꝓuilegiũ immunitatis.z dicit tex.quocũq̃ modo z quo cunq̃ tpe priuilegiũ immunitatis habeat.z gl.j.ibi i vbo,ne cessitate.exẽplificat ô necessitate rõne guerre.nec ẽ bona sol. ad illũ tex.quã ponit Ray.hic.q̃ ibi fit specialis casus.nam ex quo ñ assignat rõnẽ spãltatis est refugiũ miserorꝛ dicẽte q̃ sit spãlis casus.vt dicit gl.i l.filiũ qnẽ habentẽ.C.fa.er.p
10 terea vt etiã arguit do.Alex.hic.+vbicunq̃ tractat de fauo re,licita est extẽsio de similib⁹ ad similia etiã i exoꝛbitãtib⁹ vt est gl.in l.si cõstãte.in ꝓn.ff.so.ma.z ibi Bar.in ix.oppo.f. partis.z gl.in l.illud.in verbo,alia cã.C.ô sac.san.ec.cũ 2coꝛ dantijs hic alleg.per d.Alex.istã opi.Dy.tenẽt Alb.de ro. Sali.z d.Alex.hic,z Flo.in l.si seruit⁹.in ꝓn.de ser.vrb.pre di.Jo.An.in addi.Spe.in ti.de cẽsib⁹.ff.ij.in verbo sciendũ est.d.Ant.de bu.in c.ꝓuenit.de immu.ecc.Alb.de rosa.late disputans istũ passum in secunda ꝑte statutoꝛũ.i q.cxxxviij. incip.statutũ est ciuitatis alicui cõcedẽs.d.Alex.in cõsi.ccv. ij.vol.incip.Rec arguẽdi summus.z in cõsi.cxcij.ij. vol. incip.
11 ex themate premisso.in iij.dub. ¶ +Contrariam opi. tenuit Ray.ô foꝛ.hic z erit secũda opi.motꝰ qz 2cessio immunitatis simpliciter facta videt extẽdi ad futuras collectas,vt i simili est tex.no.in d.l.si seruit⁹.ff.de ser.vrb.ff.z qñ no.Bart.in l. si mihi z tibi.ff.in legatis.vbi dicit f.e.per Bar.in l.si ita.f.ô aur.z arg.leg.z in l.dãni.ff.si is q vicinas.f.de dã.infe.ad idẽ don⁹ tex.z valde not.in c.circa.de priuileg.vbi papa mona chis omniũ sanctoꝛũ 2cessit immunitatẽ ab episcopalib⁹ de cimis,querit ibi tex.nũquid illô priuilegiũ exceptiõis extẽ dat etiã ad possessiões postea i futurũ quesitas. determinat no.q̃ sic:qz beneficiũ principis concedens talez immunitatẽ debet latissime interꝓetari,vt ibi tex.ad idẽ tex.in l.in ho norib⁹.ff.q munerĳs.f.de vaca.mune.z in l.j.z ibi Bar.C.de vaca.mune.pub.lib.x.vbi sunt tex.qui formaliter ita dicũt:q̃ muneris publici vacatiõnẽ habẽt,ex ꝓuiso collatiões in
ductas recte recusant. ¶ Sed ad omnia ista iura allegata ꝑ Ray.z q̃ ipsuz põt rñderi q̃ in illis turib⁹ nõ suberat publi ca necessitas ꝓpter guerrã,vt in casu ꝓsenti. Istã opi.Ray. tenẽt Jmo. Pau.de ca.z Are.hic monet Pau.de ca.vt rñ deat primo fundamẽto Dy.superius relato:qz cõcedẽs im munitatẽ saltẽ poterat in gñe cogitare de hoc casu necessita tis guerre future,lz nõ in specie. Ergo ad hũc casum gñalis 2cessio extẽdi dz.l.q̃ iure militari.ff.de testa.mil.no.ĳ.l.sub pretextu.secũda,vbi Bar.z alĳ C.de trãslac. Itẽ in bũcvis
12 +vt est ista cõcessio immunitatis latissima interpretatio fit cõ tra concedẽtẽ.l.si.ff.de cõsti.prin.c.cũ dilecti.de don. z istud in ꝓposito adducit rex.in prealle.qz circa.de priuile. Istã a ¶ Judicam⁹ de augmento, Eádo tu z intellige ſ verũ quãdo au gmentũ venit ac cessorie:sec⁹ si ñ venit accessorie: ita videt ꝑbari ex no.ꝑ Bar.ĳ. si pueneriț.ff. si nuda.ff.ô pigno. act.z facit ca.j.z ibi Bal.in ff.ecõ trario.de iuesd⁹ re alie.fac.Et vi de que ponit do. Alex.in cõsi. xx. ver.ij.ꝓbatur. in j.volu.
opi.Bal.quam sequit Flo.hic,nã distinguit Bal.an collecta facta seu imposita ꝓpter guerrã fit imposita ꝓnomina mul tiplicativa,puta qz dicatur q̃ ꝓpter guerrã soluat duplum ei⁹ qđ erat solitũ exigi.z tũc qz ꝑ modũ accessionis videt im posita ꝓcedit opi.Ray.aut fuit simpliciter ipposita tã̄ no ua collecta,z tũc ꝓcedat opi.Dy.istã dist.reprehendit Jmo. z Pau.de ca.hic q̃ sequerẽt absurdũ,q̃ semp eẽt i potestate ponẽtis,collectã tollere immunitatẽ 2cessam.ô l.ne i ptãre. ff.ô arbi.z l.ij.ff.ĳ si agãt.ff.ô iudi. ¶ Quarta z vltima fuit opi.Rap.cu.hic q̃ distinguit q̃ aut guerra erat iusta z licita respectu ciuitatis collectã imponẽtis:z tũc ꝓcedat opi.Dy. aut erat illicita:z tũc ꝓcedat opi.Ray.qz ex facto illicito nõ dz venire cõtra habentẽ immunitatẽ.l.ff mer ces.ff. culpe.ff. loc. ¶ Quid tenẽdũ? ego teneo opi. Dy.ꝑ veritate fm quã z cõsulerẽ z iudicarẽ:qz videt esse magis cõis opi.vt appa ret ex prime relatis. Et ad tenẽdũ opi.Dy.moueoꝛ sex ꝓn cipalib⁹ fundamẽtis. Primo ꝑ illô qô valde ad ꝓpositu no. b Bal.in l.iubemus nullã.in j.z ĳ.no.ꝑ illũ tex.C.ô sac.san.ec.
13 vbi Bal.no.q̃ta necessitatib⁹ imminẽtib⁹ ꝓpter guerrã nul lus põt se excusare rõne alicui⁹ ꝓuilegĳ:qz publica vtilitas est cuilibet ꝓuilegio ꝓferẽda:z qz ꝓuilegiũ immunitatis gna liter indultũ nõ includit casum publice vtilitati cõtrariũ z si icluderet nihil valeret ꝑ illũ tex. ¶ Secõ facit q̃ dicit An ge.post Ly.in l.diuus.per illum text.ff.de peri. hered.quod
14 +si ex forma statuti imponit pena faciẽti ꝓpositam in cõsilio ꝓ imponẽda collecta,tale statutũ nõ cõprehẽdit ꝓponẽ tem collectã ꝓpter necessitatẽ guerre.z ista duo etiam alle. do.Alegã.hic. ¶ Tertio moueoꝛ ꝑ illud qđ singulariter tz Bar.il.null⁹.ꝓ illo tex.C.de cur.pub.li. ĳ. vbi ꝑ illũ tex.no
15 ta.+q̃ clerici possunt grauari ad solueñdũ collectas z data z ad alia que imponũt ꝓpter societates repellẽdas q̃ veniunt tempoꝛe guerre i cõmtatu depredãdo,occidẽdo z alia mala facẽdo.facit bene text.in c.ĳ.z ibi d.Abb.de immu.eccle.de cuius veritate videatur ꝑ d.Abb.in c.non minus.de immu. eccle. ¶ Quarto facit q̃ signãter cõsuluit Joã.de ana. doc. Bono.z maxime cõsiderãte,in cõsi.vij.incip.visis z põderatis
16 his que narrãtur in themate,vbi egregie querit+an vasall⁹ requisitus a domino teneatur ei subuenire de certa quãti tate pecunie ꝓpter necessitatem guerre.primo dicit videri qõ non ꝓpter rex.in c.licet vasallus.ff. de feu.fue.cõtro.in ter domi.z agna.vbi est tex.q̃ vasall⁹ nõ tenetur subuenire dño de pecunia etiã si videriț ipsum perire,z ibi ĕt immine re periculũ anime que est pretiosioꝛ coꝛpoze.l.sancti.C.ô sa crosan.ecc.c.cũ ĩfirmitas.de pe.z remiſ.postea cõcludit qõ si est magna necessitas,vel sit i euidẽti periculo ꝓpter guerrã z va sall⁹ fit dives,tũc tenetur de pecunia subuenire dño. Ita dicit cõcludi ꝑ Jac.ardiz.in summa feu.in titulo quomõ negli gentia perda.feu.in ĝ.itẽ q̃rit.i verſic.itẽ quero. ¶ Quinto adduco qõ tenet And.de baru.in d.l.j.ꝑ illum text.cũ gloſſ. C.vt nemi.lice.ab ẽpti.spe.se excusa.lib.x.qnẽ tex. dixi ô.pu
17 cipaliter allegari ꝑ Dy.nã tenet And.ô baru.q̃+si frumẽta z hoꝛrea publica nõ sufficiãt militib⁹ tpe guerre,z sic est ne cessaria pecunia,p emẽdo frumẽto,oꝛdeo z blado,ad hãc pe cuniã cõgregãdã oẽs debẽt cõstringi,nec aligs excusat qlibet priuilegio immunitatis.refert z sequit Bal.i cõsi.ccccvj. v.vol.inci.lata fuit sniã.vbi late ponit de intellectu d.l.j.z gl. j.z ibidẽ dñ exẽplificat rõne famis vel guerre. ¶ Sexto z vl
18 timo ꝑ ista opi.Dy.+accedat illis qs vulgo dicum⁹ q̃ necessi b tas nõ subiacet legi,nec legẽ hz.ita dicit tex.in c.ĳ.circa fi.de obser.ieiu.z tex.de conse.dist.j.in c.sicut.z gl.in c.qõ nõ est.de reg.iur.in vj. Itẽ necessitas facit licitũ illis qs alias per legẽ esset illicitũ.ita ad literã dicit tex.in d.c.quod non est licitũ. de reg.iu.facit bene tex.in c.j.de pig.z sic per ista sex funda menta teneo opi.Dy.fm quã vt dixi z cõsulerẽ z iudicarem, z qz est magis cõmunis,z apud me habet magnã equitatez, z per ista remanet solemniter expeditum istud principium.

1 ☞ Heredes grauati alternatiue quilibet eorum tenetur insolidum tanquam correi. z nu. 2.
3 Copulatiue natura quesit.
4 Solutio vnius ex correis insoliduz obligatis, liberat alios.
5 Diuisio inter heredes grauatos nō inducit p preteritionē vel receptionē partis factam ab vno eorum. z quādo. nu. 8.
6 Variatio circa psonas grauatas in vltimis volūtatib⁹ admittitur.
7 Petere z recipere equiparantur, z in quo differant.
9 Duo rei cōstituti in vltima volūtate q̄ eqparātur duobus reis cōstitutis in cōtractibus quo ad modum constituendi, sed non liberandi.
10 Creditor recipiens partem spectantem ad vnuz ex debitoribus cum protestatione q̄ vult sibi esse salvū ius in residuuz vel ius solidi, q̄ non inducat diuisionem.
11 Protestatio declaratoria voluntatis licet contraria facto, non tollit per factum compatibile cum ea.
Protestatio quando dicatur compatibilis cum facto.
12 Factum contrarium protestationi presumptiue non tollit protestationem.
13 Petitio partis facta ab vno ex correis nō inducit diuisionē, secus si omnes conueniant pro parte. (tiue.
14 Alternatiua posita inter ptes honoratas q̄ ponat copula
15 Alternatiua si est posita iter honoratos, z electio soluēdi datur grauato, inducit duos reos, z grauatus potest soluere solidum cui velit.
Tutela principaliter est honor.

1 **§. Si ita scriptū.** †Alternatiua posita iter grauatos obligat eos tā quā correos insolidū. z p ptis petitionē vel receptionē nō inducit diuisio. h. d. z est no. z fortis §. fin Bar. ¶ Diuidit i tres ptes pncipales. in pma ponit ō alternatiua posita iter psonas grauatas. i scōa ponit de ptis petitōe. i tertia ō partis solute receptōe. scōa ēt ibi, qd ergo si ab altero. tertia z vltima est ibi, idē erit. ¶ No. pmo ex hoc tex. qō heredes grauati alternatiue tenēt glibet eoz insolidū tanq̄ correi z sic p alternatiuā ⁊stituūt duo rei debēdi. facit tex. i aut. si qñ. z ibi Bar. in ifi. no. ad hoc no. C. de cōsti. pecu. Rō fundamentalis
2 hui⁹ tex. z hui⁹ no. est †q̄ de natura alternatiue est attribue re actū cuilibet insolidū. l. si hērdi plures. ff. de cōd. insti. z l. si titio. §. de leg. ij. z l. si is q ducēta. §. vtrū. §. de re. du. iō sec⁹ est
3 in copulatiua p quā nō cōstituunt duo rei. †rō q̄ de natura copulatiue est attribuere actū cuilibet p partes z nō insolidū. l. reos. §. cū i tabulis. §. de duo. re. l. §. z ij. C. si plu. vna sen. Bar. plene in l. ij. §. §. §. de duo. re. nisi ex presse fuerit actū q̄ q
4 libet teneat insolidū. l. eādē. in pn. §. de duo. re. ¶ †Secōo no. q̄ duo rei teneāt z obligati sint insolidū, tū vni⁹ solutio oēs
5 liberat, vt hic, z l. ij. cū sim. ff. duo. re. ¶ †Tertio no. q̄ p petitionē vel receptionē partis factā ab vno ex hērdib⁹ alternatiue grauatis, nō inducit diuisio. nā si facta esset diuisio nō posset postea eundem quē ab vna parte conuenit ad aliā partē cōuenire. l. liberū. C. de fideiuss. de quo dicetur super glo. fin.
6 ¶ †Quarto not. in ver. qd ergo. q̄ legatarius pōt petere ab vno ex heredib⁹ alternatiue grauatis, z postea redire ad aliū, z sic vult iste tex. q̄ electio sit variabilis. Sz in Jtiū facit l. a. l. serui electione. in pn. ff. e. vbi in vltimis volūtatib⁹ electio circa res nō est variabilis. ergo nec circa psonas, cū bonū sit arg. de reb⁹ ad psonas z ecōtra. l. qui plures liberos. §. & vul. z pup. l. si qs inquilinos. §. si ito legatū. §. e. Bar. in l. milites ita. §. §. de rest. mili. rūdet Bal. z Rap. cu. q̄ ⁊traria loquunt in electiōe circa res vel circa psonas honoratas. Iste vero tex. loquitur i electiōe circa psonas alternatiue grauatas. q̄ aūt sit ratio diuersitatis, nō declarat. imo Rap. cu. de rōne diuersitatis relinquit cogitandū. Tu dic rōnez diuersitatis eē in pōptu. q̄ qñ qs ex testō habet electionē pluriuz rerum, z vnā eligit, electio sortitur plenū effectū, ptz q̄ per talē electionē trāsfert dūtum. tex. est in l. apud auſidiū. §. de op. lega. gl. in l. huiusmodi. §. stichum. §. eo. z ideo tunc nō admittit variatio, ex quo electio sortita est plenū effectū, ita loquit regula d. l. serui electiōe, sec⁹ qñ legatari⁹ eligit petere ab vno ex plurib⁹ grauatis, q̄ per hoc nō est cōsecut⁹ itē tum, ideo admittitur variatio nisi sequat effectualis solutio tot⁹, tūc em electio eēt cōsumpta z nō admitteret variatio.
7 ¶ †Quinto no. ex eodē ver. qd ergo. iuncto ver. fi. ideꝫ erit, q̄ petitio z receptio equiparant quicquid velit hic Bar. si p gl. ff. qui inter ista duo constituit differētiā. Jn vno tū casu no. q̄ petitio z receptio nō eqparāt. imo differūt. Nam creditores hereditarū petēdo seu agendo cōtra emptorē hērditatis videntur fecisse tacitū pactū de non petēdo amplius ab hērde qui hereditatē vēdidit. tex. est in l. ij. C. de pact. secus si solutionē recipiāt. tex. est in l. tale pactū. §. post diuisionē. z ibi Bar. ad hoc no. ff. de pac. Pau. de ca. z d. Alex. d. l. si cū necesse habēt solutionē recipere, pactū no videtur. l. fideicōmissa. §. si rem. §. de leg. iij. z l. rem legatā. §. de adi. le. ¶ Capio gl. primam in verb. cū vero velit. quā diuide in tres partes. Jn pma declarat tex. Jn ff. op. z dupl⁹ solut. Jn ista gat vnā cōcordātē ad tex. ij. est ibi. z sic est contra. tertia ibi facit §. ti. ij. z dum gl. in ij. parte allegat tex. ii. i. vnica. §. finaliter ad deficiētis. ille tex. videtur potius ⁊trariū. pbare dūmodo restatoz grauādo diſiūctim vult vnū quemlibet on⁹ sui heredis
8 fig. ¶ †Primū ergo Jtiū de l. si creditores. vadit ⁊tra vltimā partē tex. ibi. recipiēdo solutionē partis ab vno nō inducitur diuisio, z tū cōtrariū dicitur i d. l. si creditores. q̄ motu p receptionē ptis solute ab vno inducatur diuisio, z adhuc cōtrariū vadūt tres prime so. quarū due prime nihil valēt. q̄ destruunt tex. tertiā so. reprehēdit gl. p l. reos. C. de fideiuss. que nihil facit ad ppositū. huius cōtrariū. q̄ illa l. loquit in petitione partis, sed l. liberū. loquit in receptione ptis solute: ideo Bar. sequitur tertiā sol. gl. cū quadam distinctiōe de qua hic per eum, quē sequunt Ang. z Sal. hic. z Bar. in d. l. si creditores. z in l. ex duob⁹. in iij. q. j. & duo re. Bar. Ang. z Jmo. i l. inter eos. §. j. §. de fideiuss. ¶ Istam sol. impugnāt Bal. Jmo. Pan. de ca. z plen⁹ Are. hic: Cy. Bal. z Sal. post
9 Did. in. l. si creditores. eo q̄ iste tex. †eqparat duos reos cōstituto. s i vltima volūtate reis cōstitutis i cōtractib⁹. vt patet i tex. ibi, quasi duo rei ꝓmittēdi. Jsta obiectio parū viget vt ēt inquit Aret. q̄ i hoc tex. sit equiparatio quo ad modū cōstituēdi duos reos, sed non quo ad liberādū ab exactione solidi. Secōo monentur: q̄ nō pōt reddi vigens ratio diuersitatis iter vltimas volūtates z cōtractus. Tu dic q̄ imo ratio diuersitatis est in ꝓpōtu i hoc casu ad ꝟ vt vltima volūtas pleniorē z facilioꝛem exitum sortiatur. Ipsi tū aliter solunt istud cōtrariū z bū: quod in d. l. si creditores. creditor
10 ꝓceperit partē p vnū qui solvit, z sic p sua virili seu p parte eum tangente. z hoc fuit expressum vt patet ibi i tex. in ij. bo p sua pte, nimirū si ibi iducit diuisio. hic aūt recepit simpliciter. z ista sol. ſz do. Alex. est magis cōis. z Ar. ōt q̄ ista so. multū sibi placet. ¶ Tenēdo istā so. ad d. l. si creditores.
10 Limita no. fm Bal. d. Alex. z Ar. hic† nisi recipiēs ptē spectantē ad vnum debitorē protestaretur salvū sibi esse ius in residuū, vl recipiēs protestaret se recipere salvo sibi iure solidi cui pōdicare nō intēdit. p tex. no. in l. si debitor. §. §. g. mo. pig. vel hypo. fol. z ita etiā tenet Cy. post Bul. de fusa. d. l. si creditores. in vlti. not. z idem Bald. in fi. z Sal. z dicit
c ibidē Alb. de rosa. idem tenens quod sic vidit de facto fieri, similiter Pau. de ca. ibi, dicit q̄ ipsa etiā vidit sic fieri, sed ſz eum aliqui dubitarēt, quia nō intelligebant quid esset dicere salvo iure solidi. Jstam limitationem reprehendunt Mod. senen. hic in fi. quia cū factum, scz receptio partis sit contrariuz protestationi, ergo tollit ipsam protestationem. c. solicitudinem. in fi. de appel. habēt in c. cum Ad. ferrariensis. de consti. Bart. in l. non solum. §. morte. §. de operis noui nunt. Tene istam limita. que est vera z communis, z ad fundamē-
11 tum Mod. senen. respondeo no. †q̄ cuz ista protestatio sit declaratoria volūtatis recipientis, potest simul stare cū facto nec ei cōtrariatur, ergo non tollitur per factum compatibile cū protestatione, z q̄ō protestatio dicatur compatibilis cū facto, declarat magistraliter Bart. in l. j. C. de lit. contes. item quā-
12 do †factum est contrarium protestationi nō vere sed ꝓsumptiue, tunc nō tollit protestationē. ita pulchre no. Bem. in c. pe. §. j. in tertio no. per illum tex. de proc. in vi. ¶ Secundum contrarium gl. de l. liberum. C. de fideiuss. vadit cōtra secundam partem tex. vbi per petitionem partis nō inducitur diuisio. vt hic, z l. reos. C. de fideiuss. sed in l. cōtraria inducitur diuisio. Bar. †tenet vltimam sol. gl. que vera est, q̄ō in
13 d. l. reos. z hic convenit vnum tantum pro parte, ideo pars parte potest convenire quē velit. sed in l. contraria. oēs cōuenti fuerūt pro rata portionū suarum, merito inducit diuisio. z ita etiā cōcordatur d. l. liberum. cum d. l. reos. Ista so. tenēt omnes hic, z Bar. in l. ex duobus. magna. in tertia q. de duo. re. quāuis contrarium ibi teneat solus Ang. z male vt hic per do. Alex. ¶ In eadē gl. in fi. bona est so. gl. ad illa

vltimum

ultimũ cõtrarium. Et pd. l. pe. C. de ver. sig. determinat no.
14 Arc. z Bem. l. c. pastoralis. vñ. q. j. qõ † si papa cõferat eccle-
siam illi vel illi, qõ vterq; habebit eam: qz alternatiua ponit
inter psonas honoratas: ergo ponit copulatiue, vt est tex. in
d. l. pe. z vnus eorũ nõ vult, z alteri accrescit. §. si eandẽ. insti.
de le, fz eos. ¶ Limita istã sol. z sic d. l. pe. qñ alternatiua po-
nitur inter honoratos z electio dat grauato, tũc cõstituunt
duo rei, z grauat⁹ põt soluere solidũ cui velit. tex. est in l. si ti-
tio aut scio. j. ó leg. ij. fz Bar. z alios hic. Necob. solutiõi gl.
15 nostre, qõ tex. in d. l. pe. † idẽ decidit in tutela, vt etiã ibi al-
ternatiua resoluat in coniunctam. z tũ tutela est onus. l. j. §.
pe. j. de mune. z hono. insti. de excu. tu. in pnc. z insti. de legit.
patr. tutel. §. fi. in verb. tutele oñ⁹ esse debet. respõde fz Bal.
in d. l. pe. Imo. Flo. z Mod. hic, q tutela est honor principa-
liter restamẽto centurio. §. j. j. de manu. test. qz est potestas i
capite libero. l. j. C. de tutel. z insti. de tutel. in pn. licet in ꝑse
quẽtiam habeat onus annexum vt iurib⁹ prealleg atis. ideo
attẽditur illõ qõ principale est. l. si quis nec causam. ff. si cert.
per. vel aliter respondẽ fz Bar. in d. l. pe. quod ibi speciale sit
fauore pupilli vt plures habeat administratores. z ꝑ ista cũ
laude Dei remanet expeditus iste §.

1 ¶ Legatum si in vna parte alternatiue est vnus, licet in alia
parte plura, illud quod est vnũ non recipit diuisionem.

2 Una pars alternatiue si est indiuidua, altera quoq; cẽset in
diuidua. Nomen numerale octo, q stet collectiue.

3 Legatum qñ est vnum non potest tãtum ꝑ parte acceptari.

4 Dictio in singulos. q fit distributiua.

5 Legatarius habens electionẽ legati alternatiui, nõ põt eli-
gere partem in vno z partẽ in altero quãdo in vna parte al
ternatiue legatum est vnum, z in altera plures quantitates
subrogate loco vnius.

6 Rusticus qui tenetur singulis annis pstare certas operas,
aut pro singulis operis solidos quinq;, non potest cogi ad
prestandum partem operarum, z partem pecunie.

7 Legatum si est factũ titio per testatorẽ de seruis lecticarũ
aut stichũ aut pamphilũ: tũc legatari⁹ eligat stichũ: qz ista
secunda pars alternatiue non est respectiua ad primam.

8 Unitas legati non põt ꝑ parte acceptari, z ꝑ pte repudiari.

9 Legatarius in legato alternatiuo habet electionem.

10 Rei vendicatio q detur pro legato alternatiuo ante electio
nem contra Bar.

11 Pecunia z nummus sunt sinonyma: z idem importans.
Pecunia potest capi tribus modis.

12 Nummorum appellatione qnõ veniant oẽs res mutabiles.

13 Quantitas si legatur ad pondus, dicitur vnum legatum, nõ
tot legata quod pondera.

14 Alternatiua q tribuit actus verbi alteri ex membris alter-
natiue insolidum.

15 Nomina numeralia duo, tria, octo z similia, dicuntur collecti
ua non distributiua seu diuisiua.

16 Argumẽtũ de tempore ad rẽ, an procedat. z nu. 19. circa fin.

17 Habitatio an cohereat persone, z an habens habitationem
possit eam locare, z nu. 18.

18 Habitatio si legatur alicui quo ad viueret, an dicatur vnus le
gatum vel plura. z idem in stipulationibus.

19 Variatio electionis quod in cõtractibus sit permissa, nõ in
vltimis voluntatibus.

20 Dictio alterutra, id est vtraq;.

21 Variatio circa idem vel circa res que ratiõe cõueritatis idẽ
censentur, quando permittatur.

22 Postulantes aliquẽ in prelatum q etiã post postulationem
inter q postulatio superiori psentata fit variare non possunt.
Eligentes electione facta variare nõ possunt.

23 Variare quando possit in electionibus officiorũ, remissive.

24 Patronus laicus i presentãdo, quot modis variare possit.

25 Variatio q euitanda sit magime in personis ecclesiasticis.

26 Variare an possit domin⁹ predij seruientis i seruitute vie.

27 Doc. qui male cõsulunt potest consilij emẽdare, z sic variare.

28 Cõtrarietas licet sit turpis i doctore, tũ speculatiua z ima
ginatiua que est vtilior pars intellectus, non semper est eadẽ.

29 Revocare hominẽ qui male loquut⁹ sit est magne sapientie.

30 Consilium in melius mutare sapientis est.

Reprehensibile non debet iudicari quod fm varietatem tẽ-
porum statuta humana variantur.

31 Iustum tẽpore guerre quod i tẽpore pacis est iniustum.

32 Hominis propositum variabile est z mutabile.

§. Sita legatũ. Iste §. erit multũ notabilis
et subtilis, vt apparebit ex
dictis. † Si in vna pte alternatiue legatũ est vnũ, i alia
plura, illd qõ est vnũ, nõ recipit diuisionẽ ꝓpter plura. h. d.
fm Bar. ¶ Istud summariũ cõiter sequunt doc. in spẽ do.
Alex. z Are. fz postea j. sibyllis. putant oñ reprehendit istũ
intellectũ Bar. z tenẽt q in vtraq; parte alternatiue legatũ
sit vnũ, vt ꝓbat fm eos, iste tex. i ver. alterutra. sed ego j. de-
2 fendã Bar. tu summa breui⁹. † si vna ps alternatiue ẽ indiui-
dua, altera qz cẽset esse indiuidua. h. d. ¶ Diuidit iste §. in v.
ptes. In pma ponit thema, decisio, z ro decidẽdi. in 2da cõ
probat decisio p sile. in tertia cõ. ꝓbat p deductionẽ ad absur
dũ. i quarta tollit qdã tacita opp. in v. z vlt. ex remotione illi⁹
obiectionis iferẽ conclusio. 2da ibi, quemadmodum si olei. tertia
ibi, nec inter obseruãtib⁹. qrta ibi, nec iteresit. v. z vlti. est ibi, z
certe octo seruis. ¶ In tex. ibi, lecticarios octo. istõ legatũ
dr vnũ fz ꝓtineat octo seruos: postq; nõ fuerũt singlr notati.
fz p nomẽ numerale octo, qõ stat collectiue, vt dicet i gl. q. si-
cut si simplr dixisset seruos meos lecticarios. l. scire debem⁹.
3 i §. stipulationẽ. j. de v. ob. † istõ cũ vnũ sit legatũ: nõ ꝑt ꝑ pte
tm acceptari. l. neminẽ. cũ l. seq. j. ó lega. ij. z l. legatari⁹. j. eo.
¶ In tex. ibi, aut ꝑ pts in hoies singulos certã pecuniã. ista
4 ps alternatiue censet ꝓtinere plura legata pp† dictionẽ sin-
gulos, q est distributiua, sicut si testõr octo vicibus legasset
t. sec⁹ si dictio distributiua nõ eet apposita, vt qz dixisset aut
octuaginta ꝑ oĩb⁹ seruis, tunc ẽt ẽ casu vnicũ eet legatũ ta-
ctũ ꝑ nomẽ collectiuũ, vt i vltia pte hui⁹ tex. tũ i vtroq; ca-
su idẽ est vt nõ possit legatari⁹ alternatiu⁹ ꝑtẽ de vno acce-
ptare z partẽ de altero imuto hr̃de, vt i n. hui⁹ §. qz fz i 2da
pte alternatiue sint plura legata: tũ subrogãt loco vni⁹ ꝓtẽ-
ti i pma pte. z isto est qõ vult dicere tex. dñ assignat rõne ꝺci
ꝺci, qz vnũ in altera utra cã legatũ fit. q. d. sufficit q sit vnũ i
altera ꝑte alternatiue. ¶ In tex. ibi ne alr obseruãtib⁹. ꝓbat
decisionẽ q reductionẽ ad absurdũ, qz si legatari⁹ posset eli-
gere ꝑtẽ i vna, z ꝑtẽ i altera, sequeret q q si testõr legares sti-
chũ aut t. q casu in vtraq; pte alternatiue legatũ est vnũ, q
posset dimidere z petere ꝑtẽ i vno hoie z partẽ quãtitatis, z
tũ qñ est falsũ. l. in executiõe. §. ꝑ parte. j. de v. ob. q z alĩs.
Sz aduerte q iste inconuenies vel absurdũ iuris cõsulti non
videt bñ adaptari ad decisionẽ hui⁹ tex. nõ em videt eẽ bonũ
argumẽtũ de diuisiõe eiusdẽ speciei, z sic vni⁹ hois, ad diui-
sionẽ pluriũ specierũ vbi vnaquecq remanet integra. nisi di-
cas q iurisc. ita habeat ꝓ absurdo q vnũ z idẽ legatũ pluriũ
specierũ dimidat, iuxta l. neminẽ. cũ l. seq. j. ó leg. ij. sicut ht̃ ꝑ
absurdo q solutio fiat in pte eiusdẽ hois, iuxta d. l. in executiõe. §. ꝑ pte. ¶ In tex. ibi, nec interest. collit quãdã tacitaz
oppo. q posset fieri, q si testõr legasset vni octo seruos aut ꝑ
eis octuaginta, z sic summã nõ diuisisset, posset tunc ꝓcedere
decisio tex. fz qz hic est facta diuisio dicẽdo, aut i singulos ho
mines certã pecuniã, non ŏberet ꝓcedere qõ dr tex. Ad hoc
rñdet in risc. q nõ refert an fuerit diuisa vel cõiunctim posi-
ta: qz sicut si cõiunctim poneretur: non posset fieri diuisio, vt
subijcit tex. in fi. ibi, aut pro omnib⁹ certa pecunia. ita etiã qñ
5 diuisim, vt in pmo exẽplo tex. ¶ † Nota. ex isto tex. q legata-
rius habẽs electionẽ legati alternatiui nõ põt eligere ꝑtẽ in
vno z ꝑtẽ in altero, qñ in vna pte alternatiue legatũ est vnũ,
z ita in altera plures quãtitates sint subrogate loco vni⁹. ita
q 2da ps q̃ius distributiua respicit primã cõiunctam. z hoc
respectu segr effectũ pme indiuidue. nã testator in hoc tex.
voluit legatariũ habere, vel octo seruos simul, vl ꝓ oĩb⁹ certa
quãtitatẽ pecunie, vt dr tex. in v. fi. ideo alterũ tm dr integ-
raliter eligere. ¶ Per istũ tex. determinat Dy. Bal. Imol.
6 Flo. z de. Ale. b† q si miles dr hr̃e q busdã rusticis suis sin-
gulis annis certas opas, aut ꝑ singulis opis solidos q;, nõ
poterit pstari nec petis ps operarũ z ps pecunie. z ita fz gl.
in l. si sterilis. §. fi. in ver. pstari. ff. de act. emp. ¶ Limita istũ
7 tex. duo. no. mod. fz Pe. de bexu. Primo limita † qñ 2da ps
alternatiue non esset respectiua ad pmã: puta qz testor lega-
ret octo lecticarios seruos, aut stichũ z pamphilũ, tũc posset
eligere solũ stichũ: qz ista 2da ps alternatiua: aut stichũ aut
pamphilũ, nõ refert ad primã sicut in hoc tex. vbi dicit, vel i
singulos seruos de quib⁹ dixerat in prima parte. vñ legata-
rius poterit eligere vnũ de positis in ij. pte alternatiue. l. si i
chũ ó p se. qz quo ad secũdã partẽ sint plura legata. z iõ po-
teris eligere de plurib⁹ legatis duo, nihil eligẽdo ó pria par
te alternatiue. l. fz si duo. z l. ff. j. ti. j. Ita sub dubio fortẽ limi
rat prefatus d. Pet. de bexu. dicẽs se istõ ponere vltra doc.
¶ Secõno limitat qñ i terminis hui⁹ tex. posset iste legata
ri⁹ alternatiu⁹ accipere duo aut tria z. nullũ de seruis le-
cticariis accipere: qz iste tex. hoc nõ negat, fz tm ꝓhibet lega
tariũ accipere partẽ seruoꝝ z ꝑtẽ pecunie, qz si cõsideras se
cũdã ꝑtẽ alternatiue de p se: ibi, aut i singulos seruos certã
quãtitatẽ. certe tot sunt legata quot quãtitates distribuũ-
tue i singulos seruos, vñ ꝑt vnã acceptare dñmõ velit ꝑtẽ de

mācipūs,qz isto casu nō acceptat nisi vnā ptez alternatiue,z hoc ꝑt ita dici ꝓut egregie limitat d. ℙDe.de beg.hic. Idē tenēt Moder.senē,z sibi ascribūt nullā ꝺ eo faciētes mētionē. ℭSibi neutra istarū limitationū plz,nō qdē ꝓma,qz ēt i ꝓximo casu scōa ps alternatiue de sticho z pāphilo est respectiua ad ꝓmā ꝓt alternatiue,vez casu q̄ illa ꝓma nō acceptet, ita rō assignata i tex.qz in vtraqz pte legatū est vnū,militat
8 ēt isto casu:qz ⁊ vnitas legati nō pōt ꝓ pte acceptari z ꝓ pte repudiari,d.l.neminē.z l.seq.z l.legatarij. in pn.ſ.e.z ꝓ hoc etiā cōfundit scōa limitatio.ꝓterea legatū qꝺ est idiuiduū i vna pte alternatiue,censet etiā idiuiduū i altera pte,vt hoc tex.in rōne p eū assignata.itē iste tex.ꝓparat pecuniā diuisim legatā in singulos seruos,vt in pnc.hui⁹ tex.z cōtūctim legata ū posset ꝓ parte acceptari,vt iurib⁹ ꝓalle. ergo nec alio casu q̄ summa eēt diuisa. ℭTertio mō limitat ℔s gl. primā hic,z ibi exp̄ssi⁹ Bar.vbi dicit. ℭScōo pōdera tex. ibi,vtrū legatarij volet. nā videt innuere q̄ si ista verba nō fuissent exp̄ssa ꝓ testatoꝛe,q̄ nō eēt electio legatarij,ꝯrariū
9 tñ est verū,ꝓ l.Iucio.z ibi gl.magistr.ſ.de leg.ij.⁊ vbi i alternatiuis i dubio electio est legatarij.vñ in hoc tex.fuit exp̄ssus z a testoꝛe illud qꝺ tacite erat. Add tū idē ēe si electio eēt debitoris,z sic heredis:qz nō posset legatario inuito solue re partē de vno ex alternatiuis,z partē de altero.ꝺ.l.in executiōe.ſ.ꝓ pte. ℭTertio diligēter pōdera tex.ibi,nō pōt legatari⁹ ꝓte seruoꝝ vēdicare.i illo ꝙbo vēdicare,hic videri
10 text.mirabilē,q̄ tin legato alternatiuo cōpetit vēdicatio añ electionē factā,⅋tra doctri. Bar.z cōm,in l.l.ſ.e. Nec dicat q̄ in isto tex.petendo dicat eligere,qz cū talis petitio nihil de iure valeat,vt hoc tex.ideo nō cōsumit electionem.tex.est i l.ij.in ꝓin.ſ.de optio.leg.Bar.in l.serui electiōe.in ꝓin.in ſ.op.ſ.ea.l.cogita sup hoc. ℭQuarto pōdera tex.ibi,certā
11 pecuniā.z j.ꝓme nūmos petere.⁊ fictiu risco.vtiq̄ ꝓmiscue termino pecunia z termino numm⁹.z sic vult⁹ q̄ sint sinonyma idē importāria. Ad idē tex.in l.certi cōdicio.ſ.nūmos.z in l.si filiusfa.z in l.singularia.ſ.si cer.pe.z in l.nūmis.ſ.de in lit.iu.z in l.litigatoꝛes.ſ.qꝺ ait ꝓtoꝛ.ſ.de arbi.z tex.i l.scire debem⁹.in pn.ſ.de ver.ob.capit pecuniā,denarios⁊ nūmos ꝓ eodē. ℭVinc in ferē q̄ sicut termin⁹ pecunia,ꝑt capi trib⁹ modis,stricte ꝓ pecunia numerata.ſcōo large ꝓ omni re mutuabili,z largissime ꝓ quacūqz re mōdi q̄ sit nobilis,vt ꝺclarāt Bar.z scriben.in l. talis scriptura.in ꝓin.vbi dicit ſ.e. qꝺ ēt idē sit in dictione nūmus.⁊ ita sentit Bar.in ꝺ.l.singularia,in quarto spāli. Contrariuz ibi exp̄sse tenent Sali.z Lu.ro.vterqꝫ.qz dictio nummus,strictius accipitur quam
12 terminus pecunia.⁊ appellatione nummi non veniunt oēs res mutuabiles sicut appellatiōe pecunie,quod ꝓbāt ex diuersa etymologia vocabuloꝝ.nam pecunia olim dicta tiōnē sumpsit a pecudib⁹ in quibus olim cōsistebāt hominū facultates ℔s catholicorē quā ipsi allegāt.z est tex.exp̄ss⁹, licet ipsi non allegant in c.totū quicqd.ſ.q.ij. Mirabiliuz si appellatione pecunie omnia possunt cōprehēdi. Sed nūm⁹ denominationē sumpsit a numero vel a noīe vel fm alios a Numa põpilio.q̄ deriuatio alīs rebus nō ꝙuenit. ℭQuinto no.ex isto tex.in ⁊si. quēadmodum.⁊ sic in secūda parte ℔s Are.qꝺ
13 ⁊ qñ legat certa quātitas ad pondus, nō dicit esse tot legata quot pōdera,℔s dicit vnū legatū ꝓpter vnū nomē numerale,s.quinquaginta qꝺ cōplectit ista pōdera.bene facit q̄ si qꝺ donat alicui mille pōdo olei,nō sēsēnt plures donatiōes sed vna.iō si excedat summā quingētoꝝ aureoꝝ regrit insinuationē,alias nihil valeret.l.si qꝺ argētū.in pn.tūcto vsi. ℔s in omnibus.z l.sanci.ſ.j.C.de don.z multū nor.Bart.in l. modestin⁹.circa fi.ſ.e.ꝺ don. ℭExpeditis textua.capio glo. primā in ℣.lecticariꝺs.quā diuidē in duas partes. In ꝓma declarat tex.qui dicant seruī lecticariī,z ꝺr quod q̄ sciunt facere lecticas,meli⁹ est dicere qui ferebāt lecticas quib⁹ romani ꝓsertim cōsules vehebātur. In secūda remouet vnū ℨuū, z limitat istū text.scōa est ibi,z facit vim. ℭIn ea.glo. ad fi.ex ij.ꝓte gl.habes duo notare. ℙDicto limitationē ad hūc tex.vt ū ꝓceꝺat qñ ex vtraqz pte alternatiue eēnt plura legata disiuncta:tūc posset partē ꝺe vno z partē de altero eligere: z in hoc ista gl.est satis fortis.fm Bar.hic qui eā tenet.z cōtra alīs scribē.Sol⁹ d.Jac.but.ad fin.tenet cōrariū qꝺ imo iste tex.ꝓceꝺat etiā qñ in vtraqz pte alternatiue essent plura legata:qz adhuc legatarij⁹ nō posset partē acceptare in vno
14 z partē in altero.z istud est ℔s eū ⁊ ꝓpter naturā alternatiue q̄ tribuit actū verbi alteri ex mēbris insolidū.arg.l.si heredi plures.ē.de cōd.inſ. nec pōt quis diuidere.l.ij.ſ.ex his. z l. in executiōe.ſ.ꝓ parte.ſ.de ver.obli.z l.si nō sortē.ſ.pe.ē.de condi.inde. Tu tene limitationē gl. cōmuniter approbatā z eā cōfirmā p istū tex.in ratione decidēdi dum dicit:qz inal. teruptra vnū ē legatū.ergo vult q̄ si vtraqz pte alternatiue plura essent legata,deberet i eis admitti diuisio. Nec obstāt iura alleg.ꝺ. Jac.bu.qz ꝓceꝺit qn ꝙuenerun⁹ ad tōnēs.ꝺ.l.i executio.ſ.,pparte.ſ.q̄ in vna pte eiusdē speciei fieret ꝓticularis solutio,q̄ ꝓueniēs cētiat i terminis istis.
15 ⁊ ℭScōo not.ex ista gl.q̄ nomina numeralia,s.duo,tria,quatuor z similia sunt nōia collectiua,nec dicunt distributiua seu diuisiua.z istā gl.sequunt simp⁹r Bar.z alij z ad hoc quoꝝdā allegāt ista iura alleg.ꝺ. Jac.bu.qz ꝓceꝺit qn ꝙuenerun⁹ ad tōnēs.ꝺ.l.i executio.ſ.,pparte.ſ.q̄ in vna pte eiusdē speciei fieret ꝓticularis solutio,q̄ ꝓueniēs cētiat i terminis istis. Christi sunt xp̄i. ℙetrus z ℙaul⁹ sunt apli.ergo ℙetrus z ℙaul⁹ sunt xp̄i. Ista cōsequētia nō tz:qz terminus apostoli in maiori ꝓpositione stat collective pp nomē numerale ⁊ vt hac gl.in minore autē ꝓpositiōe stat distributive. ℭContra istō no.gl.approbat,ꝓ Bar.z oēs allego ꝓxime tex.qui nemo alie.hic,in l.si ita sit scriptū.ſ.e.vbi testoꝛ in testo dixit,si cui bis legauero semel deberi volo.vnde legauit duos fundos vel duas quātita.tunc illa numeralia duos, no stat collective,qz tūc vnū eēt legatū,℔s stat distributive,z ficcēsent duo legata,z sic cēset bis legasse:si vnū ex eis censeꝺ adeptū per illā clausulā derogatoriā ꝓcedentē,si cui bis legauero semel deberi volo. ℙau.de ca.ibi videt q̄ ille tex.ꝓceꝺit attēta mente testoꝛis.z nō ꝓprietate ꝙborū,qz testoꝛ ibi posu⁹ ꝓsideranit pluralitatē rerū legatariarū ⁊ actū legādi,z ad ℔s reputat ℙau.de ca.illū tex.esse sing.z sequit ibidē ꝺ.Alex.i primo no.Raph.cu.z Are.ibi dicūt q̄ ille tex.ꝓceꝺit qñ testoꝛ illos duos fundos spāliter nolauit,puta lego fundū sempronianū z fundū cornelianū,alias fm eos eēt vnicum legatum de
16 duob⁹ fundis,per istū tex.ci gl.z cōsequēter nō ꝓcederet ille tex.reseruo ibidē lari⁹ dicēdū. ⁊ Capio gl.in verb.nūmos petere.q̄ opponit ꝺ l.si sterilis.ſ.fi.z illa opp.venit arguēdo de tēpore ad rē,iuxta l.milesita.i ꝓin.ē.de testa.milita.vnde ficut ibi admittit variatio in tpe:ita hic deberet admitti variatio in reb⁹.z dupliciter rndet Bar.vtraqz sol gl.reprobat. Salua tā secūdā so.gl.quod in ꝺ.l.si sterilis.ſ.fi.istipulatione annua veniebat aliqd implendum illi cui stipulatio querit qꝺ pson⁹ eius coheret.vt est habitatio.tūc tot censent stipulationes quot sunt anni.l.si seru⁹ communis meus.ſ.o stip.ser.cū ista so.Bar.trāseūt cōmuniter scriben.presertim Bal.z Ang.Sal.Ful.ꝺ.Christo.de caste.Imo.Pau.de ca. ꝺ.Alex.hic,z idē Bar.in ꝺ.l.si sterilis.ſ.fi.z i simili Bar.l.
17 a nobis.ſ.ꝺ annu.le. ⁊ ℨ aduerte q̄ Bar.facit assumptū qꝺ habitatio dom⁹ coheret ꝓsone stipulatoris.sed istud assumptū nō ꝓbat lege nec ratione. Istō ergo assumptū mutatur ꝺ.Alex.per aliqua cōprobare,ꝑsertim qz habēs dubitationē nō pōt alteri locare.mirabiliter est de tāto patre:qz dicta tex.exp̄ssuz,in l.cū antiquitas.C.de vsufru.vbi est tex.ad
18 literā ⁊ qꝺ habēs habitationē ꝑt eā alteri locare,z ibidē tex. circa medū assignat rationē,qz nihil ꝛeꝛest an ipse legatarius inhabitet domū,an ꝙo alij causa locet,vt mercedes accipiat, vñ ꝺ.Alex.i hoc graviter errauit laduertēter loquut⁹.Ego nō eūdo ꝓ medicata suffragia ꝓ isto assumpto Bar.q̄ habitatio dom⁹ cohereat ꝓsone,allego tibi text.exp̄ssum in l.si habitatio.ſ.qñ dies le.ced.vbi ad ifam ōr text.q̄ habitatio coheret ꝓsone.ista sol.Bar.℔s cōter approbata videt ꝙfundi
19 ꝓ tex.clarū in l.dāmas esto.in pn.ſ.de vsufr.leg.vbi⁊si testator legat alicui habitationez dom⁹ q̄ ad legatarius viueret, ꝺr tex.q̄ vnū videt esse legatū,ergo cōtra sol.Bar.volentis q̄ tot censeant stipulationes quot sunt anni habitationis.z illū tex.allegāt Moder.senē.hic circa fi. Quasdā alias sol.ad istō ℨuū gl.referūt ꝺ.Alex.z Moder.hic.quas ꝓ te videas. ℭEgo añt ℔s Alex.z Are.dicāt qꝺ istud cōtrariū ꝺ.l.si stirilis.ſ.fin.sit valde difficile,puto ꝺ facili aliter posse rnderi, qꝺ ibi nō dicit⁹ q̄ possit solui pars de habitatiōe z pars ꝺ pecunia:tūc si ita diceret tex.eēt ꝺ directo cōtra tex.nostrū, ℔s tex.ibi dicit,qꝺ singulis annis de altero debet integra solui vel integra habitatio ꝓ totū annū vel integra z.ergo ibi decidit illud idē qꝺ hic,ergo non videt facere ad oppositū, nec obstat si diceret q̄ ibi ꝓmittatur variatio ex tēpore,q̄ vno anno posset ꝓceꝺi habitatio,z postea alio anno pecunia, z sic successiue de anno in annuꝫ permitti⁹ variatio ex tpe,ergo similiter in hoc tex.ꝺberet ꝓmitti variatio in reb⁹.arguēdo vt dixi de tēpore ad res:qz ad hoc nō respōdet q̄ ille tex.
20 loquit⁹ in ℨcrib⁹.⁊ in cōtractibus ꝓmissiua est variatio electionis.l.eum qui certarū.ſ.fi.ſ.de verb.obli.secus est in ultimis volūtatib⁹ in quib⁹ loquit⁹ iste ſ.qz in eis nō permittitur variatio.l.seruī electione.in pn.ē.eo.z hoc modo possem saluare primaz sol.huius glo.dū facit differentiam inter contract⁹ z vltimas volūtates licet Bar.z omnes eā reprobēt, est verū qꝺ glo.in illa ꝓma sol.aliter monet quaz ego dixe-

rim.Pre

rim. Preterea i d.l.si sterilis.§.fi. illa quēlibet habebat tractū successiuū i futurū donec vēiret ad diuersos pstationū diuersaꝝ rerū, nimirū si fingēs animis admittit variationē habitationis vt pecunie.qs nō est i hoc §.vbi venit illos quod habet causam momētaneā et potest momēto expediri.
¶Capio gl.in verb.in alterutra.Bar.aliter intelligit vt hic p rege.in illo verbo,in alterutra. ¶Intelligit,id est vtraq; per §. pcedēte,et.l.§.si.§.de feriis.in postea i effectu tenēt intellectū Bar. vt hic p d. Alex. ¶Capio gl.si.in verbo debere,quā diuide i tres partes. In prima timore tacite contrarij glo. declarat rē.z illud contrariū est. Mā in legato alternatiuo vtrunq; debet:z vtrunq; est i obligatione ꝛ nōin solutione.l.illud aut illud.z ibi gl.magistra.§.de cōsti.pec.in l.si duob⁹. §. de ver. obl.sed contrariū dicitur in hoc tex. in fi.ibi heredē nō debere,ppter ꝙ gl.exponit nō debere,s.cū effectu,vt vtrūq; soluat. In tertia gl.alle.iuris.2cor.ad tex. Sed cane dū allegat l.tritio aut seio,illa l.nihil facit ad litū §.ſ ad §.pcedēte z similiter l.iij.§.fi.j.de duob.re.secūda ibi,z no.variationez.tertia ibi. Ité facit ad §. ¶Circa secūdā partē gl.an z qñ licitū sit variare,dicūt Dy.Ray.Bal.z Imo.hic,qñ variatio nō p̄mittitur circa idē vel circa res que ratione 2nexitatis cēsēt idē vt hic.sed circa penitus diuersa est secus.l.de reb⁹. §.re. amo.z in l.nōnunq; in prin.§.de colla.bo.de qua opp.gl.ideo p̄mittit variatio:quia verba erunt suspēsiua in futurū. Tu distingue in hoc plenē z magistralius, vt p Bart.in d.l.de reb⁹.cū concor.z additionib⁹ remissiue tractis per d. Alex. hic. ¶Ultra do.Alegā.adde q̄ postulātes aliquē i platū possunt variare multo postulato ēt post publicationē scrutiniꝝ,ante tū quaꝫ postulatio sit p̄sentata supiori,vt pbat in c.bone.fcō.de post u.p̄ela.z ibi not.d.Abb. secus est in electiōe in qua eligentes post,si vnum elegerint amplius variare non possunt.c.publicato,de elec.ista differentiā ponit gl.ord.xxix.dist.ic.de syracusane,in gl.ij. Ratio diuersitatis est:qz in electiōe post publicationē scrutinij censet acq̄situm ius electo,sed p postulationē nullus ius acq̄ritur postulato cū sit inhabilis.nec superiori pōt 2queri,ex quo nō est sibi facta p̄sentatio,s̄m d.Abb.in d.c.publicato. ¶Quid aūt in alijs officijs an facta electiōe sit licitū eligētibus variare,vide p d.Abb.in c.pe.de postu.pla.pōt Bar.in l.absenti. j. de dona.z an electores ecclesiastici possint variare aliū eligēdo vide p d.Abb.in c.causam que el j.de elec. ¶Scdo adde q̄ patron⁹ laic⁹ pōt variare i p̄sentādo,z sic vno p̄sentato potest aliū postea p̄sentare,z sic variare.sec⁹ est in patrono clerico.z tex.est de vtroq; i c.cū autē,de iure patro. ¶Illos qs dixit de patrono laico q̄ possit variare in p̄sentādo amplia duob⁹ notabilib⁹ modis. Primo vt p̄cedat etiā in clerico si est patron⁹ rōne patrimonij sui,z sic p̄sentat vt laic⁹ z nō vt cleric⁹.c.cū dilect⁹.de iure patro.z ibi.d.Abb.in §.no. valde no.illū tex.ad hoc,z pōt q̄libet nō ita bñ pbat. ¶Secūdo amplia q̄ patron⁹ laicus pōt variare vt p̄cedat etiā interposita appellatione p̄ pmū p̄sentatū.c.pastoralis.de iu re patro.† Ité in psonis ecclesiasticis variatio maxime est euitāda ꝛ tex.in cle.vni.de renūtia.ité erubescēda est varietas dicit tex.in l.eos.ad fi.C.de mō mul. Et an in bñficijs ecclesiasticis post acceptationē liceat variari,vide p Bemi.ic.ne captāde.de concessio.p̄eb.in vj. ¶Tertio adde q̄ in seruitute rusticē vie pōt debens talē seruitutē variare locū sine incommodo p̄dij dominātis. tex.est singu.in l.ij. §.pe.§.de relig.z sump.fune.per quē tex.ita tenēt gl.Bart.z Pau. de cast.in l.si cui.§.de seruitu.titulo generali. d.Alexan.in l.ij. ff.sol.mat.quicquid tenet Ange.in d.l.si cui.z Flo.in d.l.ij. §.pe. ¶Quarto adde q̄ de.tot q̄ male consuluit pōt consiliū mēdare,z sic variare. Ita no.Bal.in l.si.§.sed cū in secūda.ad fi.C.ō fur.p illū tex.vbi papinian⁹ mutauit p̄silū. idē ꝛ Bar.in c.ne imitaris.de cōsti.Bal.z Ang.in l.labeo. de serui.rusti.p̄edi.z illā glo.ibi no.Bald.ad excusationem doctorū qui diuersis tēporibus fecerunt diuersa cōsilia, vel ppter imbecillitatē memorie vel ppter mutuationē opinionis.nouā eñ quotidie in nobis generantur fantasmata. Alibi dixit Bal.in cōsi.xciij.quarte partis quod incip. sciēdū est interdum dos reperit. in fi.¶ qō licet ꝛ rietas sit turpis in doctore 2sulēte,tū speculatiua z imaginatiua que est vtilior pars intellectus z cōclusiua nō semper est eadē. Alibi Bal.i l.de rutela.circa medium.C.de in inte.restit.mino.dicit q̄ qs nō dēt esse si bi contrarij licet hodie credat vnū z cras credat cōtrariū,quod facīat s̄m eum ad excusationē doctorum qui dant consilia contraria cōtrarijs temporib⁹ p verbū credo,ſ varietas sit erubescēda.d.l.eos.ad fi.z ita etiā ꝛ Joā. an.in addi.Spe.i ti.d requisitio.2dlg.§.i v.occurrit. ¶Tu adde istis illos qs dicit egi egi⁹ rex.xxij.q.iij.m c.magne. † q magnē sapiētie ē revocare hominē qs male locut⁹ est. Alibi sanū dz esse cōsilij si qs revocauerit q̄ male fecerit. c.cū cessante.z ibi.d.Abb.ad hocno.ō app. Alibi dicit rex.in c.quia liter z qñ.el j.de accu. Nō pudeat vos errorē vestrū corrigere q positi estis vt alioꝝ corrigatis errores. Alibi dt sol ēnis rex.in §.j.in fi.in v.nō enim erubescim⁹.i aut.ō nup.nō eñ iquit imperator erubescim⁹,si qd meli⁹ eozum que ipsi pri⁹ statuimus cōpetenti correctiōe emēdem⁹.nec ab alijs expectare vt corrigamur.z ibi gl.no.fm Salomonē,q sapientis est in melius mutare p̄silium.z idē dicit gl.in l.nōnunq; in pri. §.de colla.bo. Alibi dicit rex.valde no.in c.nō dz.in prīc.de cōsan.z affin. ¶Nō dz reprehēsibile revocari ñ fm varietatez tēporū statuta qñq; variant humana,cum etiā ipse Deꝰ ex his que statuerat in vteri testō nonulla mutauit in nouo. z refert Bal.in l.vni.in prin.C.de cadu.tol.qs sepe Papiēsis antistes eū interrogabat cur leges vna die statuūt vnū: alia die statuūt aliud oppositū,vnde procedit tanta varietas cōtra diffinitionē iustitie, Justitia, est cōstās z ppetua volūtas.l.iustitia.in pnc.ſ.de iusti.z iure.z initi.de iust.z iu. in prin.dt Bal.q sibi rīdebat p illū rex.d.l.vnice.quod sicut a.igd est iustū tēpore guerre,quod est iniustū tēpore pacis: Ita illud est iustū qs quilibet in tēpore suo expedit.nā sicut medicⁱ obseruat tēpora,ita z iurisperit⁹.poterat bal.respōdere illi ēpo Papiēsi p rex.formalē.in d.c.nō dz.in prīc.de quo Bal.nō fuit recordat⁹. ¶Quinto adde q̄ variatio p mittit,z q̄ ppositū hominis est mutabile z variabile.rex.est no.in c.licet.de pcu.in vj.z rex.in l.deberi.C.ō fideic.lib.z ibi Bal.ad hocno. Et p hoc pulchrē infert q̄ si citatus dixerit nūtio citāti,nolo venire,ꝰqs tū est expectādus in tota illa citatione:qz pōt variare z mutare ppositū. Idem etiam tenet Bal.in l.ea q̄ circa p̄in.C. qūo z qū iud. Alibi decidit not. Bal.in c.cū nō ab homine.circa fi.de iud. Stāte statuto q̄ si qs vulnerauerit aliquē puniat⁹ in centū, que si soluere nolue rit vel nō potuerit itra mēsem,amputetur ei manus:qs lz ille vulneraūit p̄stet se nō soluturū illa centū,tū dz expectari tempus toti⁹ mēsis:qz volūtas hominis est variabilis vt no.ff.l.qui bona.§.si quis stipulatus.j.de dam.infect.

Lex ix.

1 ¶Res hostiū q̄ semel fuerunt nostre, legari possunt ppter spem postliminij z in stipulationem deduci. num.11.
2 Spes postliminij est approbata a iure propter quaꝫ res nostra que est apud hostes dicitur esse in commercio nostro.
3 Res nostra que apud hostes est,si legatur quis eaꝫ redimere habet,an heres an legatarius.
4 Sola spes quam habet testator ad rem existentez apud hostes si legatur,an res videatur legata.
5 Res mea capta ab hostibus si recuperatur ab hostibus per milites nostros,an mihi restituenda sit sine pretio.
6 Firmius retinetur illud quod quis habet ex acquestione sua ꝫ propria virtute quam ex persona alterius.
7 Res capta ab hostibus,z illico recuperata fingitur nunquam capta
8 Lex specialis q̄aliter intelligi debet ppter rationē q̄alez.
9 Legatū si non valet quando relinquitur nō pōt postea recōualescere licet testator supervivat z cesset impedimentum.
10 Regula catoniana non habet locum vbicunq; cessat impedimentum ex causa que retrotrahitur propter fictionem.
11 Fictio postliminij q̄ impediat regulam catonianam.
12 Concessio facta p papam regi Carolo de regno Hierusalem q tenuerit ex quo semel fuit nostrū ppter spem postliminij.
13 Pape z imperator possunt cōcedere regibus nostris regna que tenentur per saracenos que antea fuerunt nostra.
14 Recuperans regnum a faucibus infidelium q̄ consequatur plenum ius in illo regno absq; vllo titulo pape.
Reges Hispanie ideo de iure non recognoscunt imperatorem:quia de faucibus infideliū eruerunt illa regna.
15 Res que semper fuit hostium potest legari vel donari si capiatur ab hostibus.
16 Causa libertatis dicitur pia causa.
17 Res mea propria potest mihi legari sub conditione si desierit esse mea.
18 Papa an possit in ciuitatibus que semper fuerunt saracenorum,constituere episcopos.
19 Rex Francie an dicatur rex Hierusalez ex quo donatio pape non fuit sortita effectum.
Episcopus factus in aliqua ciuitate que adhuc est apud saracenos,an possit episcopus nominari.

a ¶Patrono clerico. Adde tu an z qñ variatio sit p̄missa clerico.et vide q̄ ponit Felin.in c.p̄sentata. versicu. quid autem, extra de testi.

b ¶Nolo venire. Adde,z de veritate hui⁹ dicti vide q̄ ponit Bart. i l.fi.§.de i integ. resti.in.

20 Suspēsio executionis cōtract⁹ nō impedit titulū p̄tract⁹.
21 Electus in episcopum z a papa cōfirmatus, non potest ante consecrationem appellari episcopus.
22 Id quod caret effectu caret nomine quod ab effectu puenit.
23 Comes sine comitatu non est proprie sed abusiue comes.
24 Comes qui habet potestatem legitimandi quoscūq; exceptis filiis comitū poterit legitimare filios naturales comitum palatinorum.

1 ID qō apud hostes. † Id in quo habet spes postliminiū legari p̄t. h. d. ¶ No. prio. q̄ res, hostiū q̄ semel fuerūt nostre possunt a nobis legari ppter spē postliminiū. dubiū faciebat tex. i l. apō iul. §. fi. ff. e. vbi res p̄cipis nō pōt legari nec deduci in ꝯctu ppter difficultatē p̄stationis. Sed maior difficultas est in redimēdo res a manib⁹ hostiū: ergo videbat q̄ nō essent in cōmercio cōi. z sic q̄ legari nō possent. Istā rōnē dubitandi mouet tex. in l. fi. §. de act. empt. ibi pot⁹ em̄ difficultatē in eo p̄stādo inesset. Cōtrariū decidit i hoc tex. † qz postq̄ res fuit semel nostra, sperat recuperari posse fictione postliminiū z talis spes est approbata a iure, in q̄ pōt fundari legatū z ēt pōt dici esse in cōmercio nostro, put decidit tex. in d. l. fi. i fi. esset commerciū. z ad d. l. apud iul. §. fi. rnde qō i nr̄a capta ab hostib⁹ fictio postliminiū q̄ hz spē probabilē operat validitatē legati. que fictio nō cadit in re principis qñ p puatus alteri legat. ¶ † Pro intellectū huj⁹ tex. q̄ro de necessaria qō ne, vñ testōr legat rez q̄ aliq̄n fuit sua existēt penes hostes, quo casu vz legatū. vt hac l. an heres teneat eā redimere, an vero legatarius. Pau. de ca. hic tenet q̄ donec fuerit apud hostes heres ad nihilū teneꝫ. si aūt fuerit p aliquē ab hostib⁹ recuperata cū efficiat capiētis, l. in bello. §. fi q⁹ seruū. §. & ca. tūc tenebit heres illā redimere, sicut si testōr sciter legasset rem alienā, z si ille q recuperauit nolit eā vēdere, tenebit heres tūc ad estimationē legatario, iuxta l. nō dubiū. §. fi. j. & le. iij. z l. cū alienā. C. de leg. ita ēt Pau. de ca. se intelligere hāc l. z sequunt Mod. senē. q̄ rīdent obiectis d. Alex. tenētis cōtrariū. d. Alex. & q̄ ab alio scriptū nō reperit quā a Pau. & ca. z reprehēdit qz nō videt rōnē diuersitatis, quare magis heres teneat redimere ab illo qui recuperauit ab hostibus, quā ab ipsis hostib⁹. itē qz testōr videt solū legasse ius qō hz in re legata. etiā si in sola spe p̄sistat, z cōsequēter videt solā spē legasse, z p̄n̄ hr̄s ad nihilū teneꝫ. ad hoc allegat tex. not. in l. seruū filij. i prin. cū gl. j. §. e. z ibi exp̄esse firmāt Dy. bal. An. z d. Ale. adē tz Bal. in l. cū alienā. C. de le. Ego cōtra d. Alex. z eius opi. allego tibi tex. in l. fi quis seruum. §. fi. §. de
4 cap. vbi est text. † q̄ si legatari⁹ redemerit ab hostibus rem sibi legatā, dz ab hr̄de legatario solui prium quo illā rē redemit, ergo apparet heredē teneri. z ad fundamētū d. Ale. an sola spes quā hz testator intelligat legata nec ne, an hoc sit verū videbim⁹ in d. l. seruū filij. i prin. qz in cōtrariū facit tex.
5 in d. §. fi qs seruū. §. fi. ¶ Subdit d. Alex. † q̄ si seruꝰ vl alia res nr̄a capta ab hostib⁹ p milites nr̄os recuperet ap ipsis hostib⁹ p eos venit restituēda priori dño fine vllo prio. allegat ad hoc tex. in l. ab hostili. z ibi Bald. z Ang. C. de cap. lz ipse cōrupte alleget l. si capti⁹. ij. C. de cap. z tex. i d. l. ab hostib. in fi. assignat pulchrā rationē, qz milites nostros defensores esse decet, z nō fieri dominos. alij nihil tāgūt. Ego in cōtrariū allego egregium tex. notabiliter distinguētē i l. si qd bello. §. de ca. vbi est text. q̄ si milites nr̄i recuperauerint ab hostib⁹ rem nostrā nō teneꝫ nobis restituere nisi oblato prio. saluo nisi illa res fuerit pri⁹ nostra, eo qz ea virtute bellica acquisiuerim⁹, tūc bñ dz restitui illi pori dño. z Bar. ibi in j. no. notat multū ḡnaliter qō illō qō capit in libello eff. cit capientis nec reuerrit ad priorē dñm, nisi prioris dñi fuisset
6 ex virtute bellica ppter occupationē prius p eum i bello facta. ex quo successiue no. bar. † q̄ firmi⁹ retineꝫ ill⁹ qō qs hz ex acqsitione sua z ppria virtute, quā ex p̄sona alteri⁹. & quo vltimo dicā statim in l. seq. z sic vides duos tex. qui ad inuicē cōtrariā. f. tex. in d. l. ab hostib⁹. ij. z text. in d. l. si quid bello. Ang. in d. l. ab hostib⁹. p cōcordia distinguit, qō aut predā ab hostib⁹ captā milites nostri vi armorū icōtinēti recuperant, z tūc illa debēt sine prio restituere priorib⁹ dñis. p illum tex. in vb. illico, quē tex. sic intelligit Ang. † Itē qz ingit nūquā capta ab hostib⁹ propter subitā recuperationē. l.
7 ij. §. cū igitur. ff. de vi z vi ar. Si aūt fuisset recuperata ex i teruallo post, tūc cū semel pfecte sit facta hostiū nō dz restitui priori dño, sz dicit inf ipos milites recuperātes. ¶ Tu aduerte lz alij nihil tangāt q̄ Ange. in p̄mo mēbro equocat ad illū tex. in l. ab hostib⁹. ij. in v. illico. quod verbū nō refertur ad p̄cedentia, vt intelligit Ang. dū dicit tex. virtute militū nr̄orū liberari illico: qz illō illico, nō referꝫ ad ista p̄cedentia, sed bene ad sequētia. s. illico statim q̄ amiserūt recipiūt. Cōtra fz m. bñ Ang. q̄ qñ p̄da fuit recuperata ex iterualło ab hostib⁹ nō fit restituenda priori dño, sed dividenda inter ipsos milites recuperātes. aduerte: qz fortiter obstat rō generalis posita in d. l. ab hostib⁹. in fi. vbi tex. assignat rationē qz milites nostros defensores esse cōuenit. z nō dños. nā nos
8 habemus † q̄ qñ ratio legis est ḡnalis z ipsa lex specialis, tñ ḡnaliter est intelligēda ipsa lex ppter rationē ḡnalē. l. regula. §. fi qs. i fi. & lz. vbi Bar. z Bal. ad hoc not. ff. de iur. z fac. igno. ¶ Capio gl. in verb. cōsistere, quā divide in tres ptes. In prima declarat tex. z eū dupliciter ampliat. In secunda remouet vnū cōtrariū. In tertia allegat tres cōcor. ad tert. scda est ibi, sz si fuit nr̄a. tertia z vltima ē ibi, ité facit. ¶ In scda parte gl. dic q̄ cōter teneꝫ ista sol. gl. que est vera ad dicū ꝯrariū. l. liber homo. parua. i fi. §. & verb. oblig. Aliā tñ sol. ponit gl. in cōtrario. z gl. in l. testamēntis. §. de reg. iur. qō aliud sit in legato vt hic aliud in stipulatiōe, vt in cōtrario: rō diuersitatis est, qz dies stipulationis statim cedit quo ad ei⁹ validitatē: legatū vo cedit a morte testōris. Istā sol. re-
9 p̄hēdit Bar. ppter regulā cato. q̄ vult † q̄ si nō vz legatus tūc cū relinquit nō pōt postea recōualescere lz testōr supiuuat, z cesset impedimētū l. j. z p totū §. de re. cato. l. cetera. §. §. e. z cuz ista reprehētione Bar. oēs idifferēter tenēt. ita ēt tenēt Bar. z alq̄ i d. l. liber homo. parua. lz Bar. z oēs istos neat. credo q̄ sit animaduertēter z erronee dictū, qz rem̄a capta ab hostib⁹ alij legata rīa cato. nihil obstat nec hz locū,
10 dato q̄ a principio nō valeret, † eo qz regu. cato. nō hz locū vbicūq; cessat impedimētū ex cā q̄ retrotrahit ppter fictionem. tex. in l. seruū filij. in p̄in. z ibi Bar. ita summat §. e. z p illā l. seruum filij. ita eriam det terminat Bart. in l. j. de reg. cato. z in l. fi seruo. §. j. §. e. S3 postliminiū fingit vsq; retrorē fuisse nostrā. l. retro. z l. postliminiū. i pn. ff. postliminiū. & capt. z postli. reuer. z §. fi ab hostib⁹. inst. gb. mod. ius pa. po. sol. ergo in casu nō cessat regula cato. z ista pater hoc tex. vbi fictio postliminiū impedit rīam cato. q̄ als attēta veritate haberet locū. vñ si testator legasset rē q̄ semp fuisset hostiū, qz tūc cessaret fictio postliminiū dato q̄ testōr supiueret z efficeret sua, nō valeret legatū, qz tūc cū cessaret regla
11 catoniana. ¶ † Rerenta so. gl. nostre vera z cōi qō in re q̄ semel fuit nr̄a, z nūc est ab hostib⁹ occupata valet stipulatio
12 legatū ppter spē postliminiū, vt in hoc tex. ¶ † Per hoc infert no. Bar. q̄ papa potuit cōcedere regnum Hierusalē Carolo regi z ei⁹ successorib⁹, eo qz lz ecclesia nūc nihil teneat de tali regno, tñ qz semel fuit ecclesie valuit talis pessio ppter ius z spē postliminiū. cū Bar. trāseūt indifferēter oēs B. Tu aduerte inquantū Bar. p̄supponit q̄ regnū Hierusalē semel fuit ecclesie, istud nō videt ei⁹ verū. imo regnū Hierusalē fuit romanorū imperatorū qb⁹ erāt subiecti iudei, z p̄terea dicit in specie Inno. in c. cū sup. circa med. de voto. q̄ terra sancta, z sic regnū Hierusalē iusto bello fuit subiecta ab imperatore romano post mortē Christi: vñ Papa nō videt habere ius in eo sed imperator. z sic videt papa donasse regi carolo rē alienā z ppterea nullū ius i spe postliminiū p̄situ fuisse, iuxta l. aristo. §. labeo. j. dona. Idcirco ipsemet Bar. fortē de hoc per pēdēs in d. l. liber homo. parua. melꝰ dicit q̄ regnū Hierusalē iam fuit nostrū, z nō ēt ecclesie. put hic. Si-
13 militer idē Bar. in d. l. fi. §. de actio. emp. † dicit qō papa z imperator possint cōcedere regib⁹ nostris regna q̄ tenēt per saracenos que antea fuerūt nostra. z sic papa potest cōcedere regna que iam fuerūt ecclesie, sed nūc occupantur ab infidelibus, z imperator illa que fuerūt de imperio. nā papa nō pōt & aliquo se impedire nisi in spiritualib⁹ de his q̄ spectāt imperatori. tex. ē no. i c. cū ad verū. xcvj. dist. z tex. in c. nouit. & iud. z in c. solite. de ma. z obe. ¶ Secūdo z notabilis aduerte quod talis donatio facta & regno Hierusalē p papā vel imperatore carolo magno z eius successorib⁹ in regno Frācie
14 videt esse supflua z sine vllo effectu: † qz redimēs seu recuperans regnū Hierusalē vel alis regnum a faucibus infidelium cōsequitur plenū ius in illo regno absq; vlla donatiē pape, hinc est quod reges Hispanie de iure nō recognoscūt imperatorē: eo qz de faucib⁹ infidelium erāt illa regna, secūdum gl. valde no. in c. adrianus. secūdo. lxiij. dist quam sequitur do. Abb. in c. venerabilem. de elec. ¶ Tertio aduerte inquantum Barto. z omnes doc. indifferēter tenent quod res
15 † que semper fuit hostiū potest relinqui vel donari nō pure sed sub cōditione si capiētur ab hostib⁹, qz expectatio talis cōditionis est honesta. per tex. in c. abbate sane. de re iudic. i vj. vbi rex Aragonū donauit hospitali sancti Joānis castrū

loca erant

loca erãt infideliũ, nec vnq̃ fuerũt nostra sub cõditiõe si ille rex ea caperet ab hostib⁹, valet talis donatio. idẽ tenẽt Bar. z cõiter alĳ. d. l. liber homo. parua. qcqd ibi teneat Ang. quẽ refert z impugnat d. Alex. ibidẽ addit d. Alex. p ista cõclusiõe tex. i l. generaliter. ff. j. g incipit, hostiũ. ff. de fideicõ. lib. vbi dicit q̃ seruo hostiũ põt reling libertas sub cõditione si noster esse ceperit. Sed tu caue cõtra omnes: qr si vera esset cõclusio Bar. z cõis q̃ res q̃ semp fuit hostiũ possit reling vel deducet in cõtractũ sub illa 2dicõe si capiat ab hostib⁹ certe vana z inanis fuisset dubitatio iuris cõsulti in d. l. generaliter. ff. an seruo hostiũ posset reling libertas sub tali cõdicõe si noster eẽ ceperit, cũ libertas sit res multũ fauorabilĳ z ẽ multa p libertate cõtra iuris rigorẽ esse statuta. Ita inquit tex. i tit. l. gñaliter. ff. si q̃s seruo pignorato. z ppter ea considera q̃ tex. in d. c. abbate sane. allegat⁹ p Bar. z doc. loquit in pia causa in tali donatiõe facta sub 2dicõe pie cause. 16 ff. hospitali. Similiter tex. ĩ d. l. gñaliter. ff. j. loquit⁹ l liber tate, q̃ eodẽ mõ dicit pia causa. vt est tex. i l. vnica ad fi. C. de seruo pig. da. ma. in vb. ad hãc pietatis rationẽ. z ibi Bald. ad hoc no. z fic cũ ista duo iura allegata a scribẽ. loquãt i causib⁹ specialib⁹ pie cãe, ergo videt q̃ limitatio Bar. z doc. generaliter ĩ. pcedat. tñ. p limi. Bar. z doc. q̃ gñaliter pcedat facti simile⁹ qr res mea ppria põt mihi legari sub 2dicõe si 17 deserit esse mea, z tñ si legat simplr nõ valet nec postea reconualescit pp regulã cato. l. cetera. ff. j. e. fĳ Paul. de ca. hic.

18 ¶ Tenẽdo decisionẽ Bar. z cõm, adde q̃ p eã dicit Bal. a z Flo.⁹ hic q̃ papa nõ posset in terris vel ciuitatib⁹ q̃ semp fuerũt saracenoz̃, gĳtiuere z ordinare eps z tales epi nõ sunt epi, et nolle, nec debẽt epi denotari fm Bal. z Flo. sequit Rapha. cu. hic, q fortius tz q̃ etiã sint ciuitates q̃ olim fuerint nre, vt est videre i ciuitate Cõstãtinopolitana q̃ a Turcis nõ multis retro annis fuit occupata z papa ibi cõstituet epm q̃ interiz nõ põt dici epus donec recuperet a manib⁹ 19 Turcaru. ĩnec interim reges galloz̃ sunt reges Hierusalẽ, eo qr interim donatio pape nõ est sortita effectũ, z sic interim nõ põt dici rex, nec epus, fz stat in suspẽso, donec illa loca recuperent a manib⁹ infideliũ. l. illa instit. utio. ff. j. s. de here. instit. ẽ pulcher passus, nũq̃ interiz donec ille ciuitates deteñt ab fidelib⁹ possit titulari seu denotari epus vt rex ppue, an solũ abusiue. Cõtrariũ tz subtilis doctoz. Pe. de begu. 20 per. in d. l. ff. de act. emp. q̃ vult q̃ Jctus rei exhibẽdis apud hostes, interim est pfect⁹, fz sola exequutio stat in suspẽso. vñ sicut ibi suspẽsio exequutiõis nõ ĩpedit titulũ Jctus, ita nõ ĩpedit quomĩ⁹ interim possit se titulare regẽ vl epm. Itẽ et cõsuetudine reges Frãcoz̃ appellãt z intitulãt se reges Hierusalẽ. Tu añ pro opi. Raph. cu. q̃ interim nõ debeãt appellari epi nec reges añ facta recuperatione nisi abusiue, adde multa facere q̃ sunt allegata p̃ scholastica lectiõe. In 21 primis addo⁺ q̃ electus in epm z confirmatus a papa añ consecratione nõ põt dici nec appellari epus. cũ interiz nõ habeat administrationẽ, z sic exequutionẽ. tex. ẽ in c. rua nuper. z ibi do. Ab. in j. no. ad hoc no. de ẽs q̃ fi. a ma. par. capi. z tex. in c. eãte. z ibi no. Abb. de reseri. z tex. in c. meminim⁹. z ibi do. Abb. i j. no. ad hoc no. de accu. z tex. i c. cozpozalia. de trãsla. piela. z tex. no. c. fi. eo. ti. gl in c. j. in gl. j. de reli. do. d. Abb. in 22 c. nostri. in vlt. no. de elec. ¶ + Scõo qr illud qd caret effectu caret etiã nomine. tex. est in l. vni. z ibi Bal. C. de no. iu. gri. tollen. z illã tex. no. ibi Bal. ad propositũ nostrũ cõtra tales ejos q̃ dicũt nullatenẽses cũ habeãt titulos nullius vtilita 23 tis vel possessiõis. cle. pleriscq̃. de elec. fz eũ. ¶ + Scõo facit bonũ simile⁹ comites sine comitatu nõ sunt ppue comites fz abusiue, vt sunt comites Palatini seu comites sacri palatĳ, ita inquit Bal. in c. j. qs dicãt duz, co. vel marc. in vsi. feu. Idẽ tenet do. Abb. in c. venẽs. in ĳ. no. de pscrip. z idẽ do. Ab. in c. legebat. de maio. z obe. d. Car. flo. in cle. ne roma ni. ff. sane. in vj. q. de elec. do. Alex. in dispu. sua q̃ incip. fig⁹ mundus. z idem tenet d. Mar. Lan. in dispu. sua que incip. augerius. vbi reputat istud dictum Bald. esse singularissi 24 mum, z per illud signanter infert ad practicam⁺ q̃ habẽs a papa vl imperatoze potestatẽ legitimãdi quoscunq̃ exceptis filiis comitũ z Baronũ, certe poterit legitimare filiũ naturalẽ comitis palatini qui non habet comitatum. z sic q̃ est solũ comes abusiue, qr dicta exceptio debet intelligi de comite vero qui habet comitatũ, z nõ de abusiuo, z ita anno preterito cõsului in ciuitate Patauina. ¶ Quarto facit qr fire primeris nec nomẽ habere mereris. Ita dicit gl. ff. in c. admonere. xxviij. q. ũ irẽnomina debẽt esse cõsonãtia reb⁹. ff. eit z alĳs. inf. de dona. z xv. q. j. in c. si cupis. ¶ Tamẽ si vel les tenere opin. d. Pet. de ber. posses in qõne nra ad ista ola vno vbo rñdere, q̃ aliud sit in casu nostro pp ter spẽ p babilẽ iuris postliminiũ, vt hoc tex. qui nõ militat in ĥs que ꝓxime dicta sunt ad oppositũ in quibus nõ militat postliminium, z sic q̃si loquimur in ciuitatibus que aliq̃n fuerunt nostre, in quibus ꝓpzie cadit postliminium.

Lex x.

1 ☞ Filiusfamilias solus sine iussu patris precedẽte nõ habet ius optãdi, fz optio fit sibi in testamẽto relicta.
2 Ratio q̃re filiusfa. nõ pt optare, z ibi ponit quatuoz rõnes.
3 Filiusfa. non adit nec vouet sine iussu patris, z de rõne. nu. 5.
4 Filiusfa. cui cõperit ius eli. et ex sua stipulatione sol⁹ eligit. Filiusfa. in legato alternatiuo solus eligit.
5 Ratihabitio cõsistit i simplici volũtate, z tũ filiusfa põt sol⁹ ratum habere.
6 Dominium z ius rei legate acquiritur ex optione.
7 Optio q̃n cõperit ex stipulatione, an sol⁹ filĳ⁹ optare possit.
8 Optio quod sit quedam repudiatio. a
Ius causarum ex cõtractu z ficex ppria prouisiõe qs sit potius quã causatũ ex vltima voluntate. z nu. 14.
9 Ratio quare pater non possit sequnta optione p filiũfa. facta prestare cõsensum z eam ratificare.
10 Optio nõ potest fieri ante aditam hereditatem.
11 Testm̃ cozruit hereditate nõ adita, z legata non debentur.
12 Argumentum de contractibus inter viuos ad vltimas voluntates an sit bonum.
13 Adire non pũt seruus nec filius sine cõsensu patris vel domini nec ipse pater vel dominus soli adire possunt q̃n filius vel seruus sunt instituti.
15 Filiusfamilias solus an possit eligere q̃n electõ sibi cõperit ex suo contractu, ex quo sibi solut potest.
16 Lex fi. in prin. ff. de ver. obli. q̃ loquat in electione que cadit in alternatiuis, z qs hic tex. loquat in optione generis.
17 Differentia iter optionẽ, z electionẽ: qr optio, ppie cadit in legato generis z electio i alternatiuis, z circa ĥ vide ff. nu. 2.
18 Optio est magis iuris q̃ facti, z est magis iuris querẽdi, q̃ questi, sed electio est ius quesitum.
19 Differentia inter optionem generis z electionẽ alternatiue.
20 Optio est legata filio in gñe aliquo, ex quo nõ est ius quesitus patri talis optio remanet penes filiũ, z nõ trãsit ad patrem? an dicat ius acquisitum. ff. nu. 23.
Facultas optãdi an trãseat ad patrẽ an ad dominũ. ff. nu. 23 qs transmittitur.
21 In legato generis an aliquid sit in obligatione.
22 Filius in querẽdis magis põt piudicare patri, q̃ in q̃sitis.
Prelatus solus sine capitulo potest preiudicare ecclesie in querendis nõ quesitis.

Julianus. Optio nõ potest fieri a filiofa sine iussu patrĳ, nec añ aditã hereditatẽ. h. d. Ista lex videt congruentius situata in titu. ff. de optio. le. Ista lex ponit duo de regĳtis ad hoc, vt valeat electio vltra ista, alia tria regĳta ponit gl. magistra in l. serui electione. in pn. s. eo. hic allegata per gl. z gl. in l. fi tibi. ff. vnius. ff. de optio. lega. Ho. i. ex ĥ
1 tex. + qs filiusfa. solus sine iussu patris precedẽte non habet ius optãdi q̃ uis optio ipsi filiofa. fuerit in testamẽto relicta. Operepretiũ est videre p intellectu tex. q̃ sit ratio huĳ⁹
2 regule, q̃re + filiusfa. q pũt facere omnes Jctus z alios act⁹ sine iussu patris, z ex eis personaliter obligãt excepto mutuo z voto. l. filiusfa. ff. de actio. z oblig. z l. ram ex Jctibus. s. de iudi. quare sine iussu patris nõ potest optare. reperio assignari q̃tuoz rationes, p̃ma assignãt añ Jmo. z Paul. de ca. hic, q̃ colligit ex no. per Bar. in l. g in aliena. in prin. s. de acqui. heredi. z l. seruo inuito. i prin. ff. ad trebel. qr electio cõ
3 fitit in libera volũtate sicut aditio hĳditatis, z votũ + vñ sicut filius nõ pt adire hĳditatẽ nec vouere nisi pcedẽte iussu patris l. fi qs mihi bona. ff. iussuz. s. de acq. here. z l. si qs rẽ. ff. voto. ff. & pollicita nõ pt filiusfa. optare nisi, tussus patris pcedat. ista rationẽ impugnat d. Alex. duplici fundamẽto.
4 Primo qr arrẽta ista rõne sequeret + q̃ ẽt electio q̃ cõperet filio ex sua stipulatiõe ñ posset p solũ filiũ expediri, qđ ẽ
3 l. fi. i pn. z l. si stipulat⁹ fuero illud. ff. de v̄. ob. Sz ad ista p̃ma impugnatione d. Alex. tu potes clare rñdere q̃ in cõtractibus illis fit: qr electio cõperit filio ex sua stipulatiõe, z sic ex sua opera ergo solus filius eligit. ita loquũt iura palleg. z ita rñdet glo. hic in vltima sol. cõiter approbata. Tamen caue, qr isto modo dicta rõ Jmo. z Paul. de ca. nõ procederet gñaliter. ¶ Scõo impugnat d. Alex. qr in legato alternatiuo põt solus filius eligere fm Bar. z alios ĥ, z in d. l. fi. i pn. vbi est tex. de hoc cui⁹ cõtrariũ effet dicendũ si dicta ratio esset vera, sed tu rñde ex doctrina Bar. hic circa fi. q̃ qñ electio est i alternatiuis cũ vtrũq̃ sit i obligatiõe, z sic obliga

ddd

¶ Et Flo. adde qs cõtra dictum Bal. videtur facere qđ ponit Inn. in c. qđ sup. de voto. vbi vult qđ papa habeat etiã iurisdictionẽ sup infideles, ꝓterea 2stitutio epi vt fieri vt fides christi p̃dicet, z christiani moneãtur in fide. c. cleros. xvj. dist.

tio tunc querat patri, z remaneat electio q̄ est meri facti, ió. vūc p solū filiū explicat cūad patrē vel dñm nō transeat. ℣. sed cū factū. instit. de stipu. seruo. Sed cane, qz etiā isto mō restringeret dicta ratio, vt generaliter ū procedat. ¶ Ego 5 vltra do. Alex. impugno dictā rationē alio medio, qz ratihabitio cōfirit i simplici volūtate vni⁹, z tñ sol⁹ filiusta. p̄t hr̄e ratum etiā sine iussu patris. l. ult. in fi. ff. so. ma. l. z fi fine. ℣. fi. j. rēra. hab. z ist̄s pungit Bar. in d. l. qui in aliena. i pn. vbi circa hoc Bar. plene distinguit, vt ibi p eū. ¶ Preterea z scōo q̄ ista ratio Jmo. z Pau. de ca. dū arguūt de hereditate z voto ad optionē, nō videt esse bona, eo qz in aditiōe hr̄editatis z in voto causat obligatio, z ita loquit Bar. i d. l. q in aliena. in pn. ℣ in optione legati nō causat obligatio nec onus nisi fuerit expressum a testatore. l. fi hr̄editatē. in pn. ℣. mā. ¶ Se cūdā principalē rōnē assignat d. Alex. z no. p Bar. hic, eo qz in iure querēdo patri est necessarius cōsensus patris sicut est in aditione hr̄editatis, z hoc in optione. Ista rō mihi nō placet, nec est generalis, eo qz in voto nō agit̄ de iure querēdo patri, z tñ regrit cōsensus patris. l. fi q rē. ℣. voto. j. ō polici. ¶ Tertiā subtilior ez rationē assignat i effectu Are. hic, ℣ p alia vba q̄ vident ad aliud tēdere: qz optio habet mixtu 6 rā iuris z facti. † De pmo ptz, qz p optionē acqrit̄ ius z dñiū rei legate. z apud auñdiū. j. de op. leg. de scōo ēt ptz cū fit nuda declaratio volūtatis filij in specialibus ab ei⁹ psona. d. ℣. sed cum factū. ūcta d. l. fi quis stipulatus fuerit illud. in pn. vñ succedit ratio iurisco. in l. acqrit̄. ℣. j. de acqr. re. do. vbi 7 dicit tex. † q̄ filj⁹ z seru⁹ nihil ꝓprium hr̄e pñt, ideo si heres i stitut⁹ sit, nisi nostro iussu adire hr̄editatē nō pōt: qz mihi iuris sibi p̄t acqr̄ere. ¶ Et si diceres ℣ ista rōne Are. put alig in ℣ iū facere vident qs attēta ista rōne seq̄ret q̄ vbi optio cōpeteret ex cōtractu, z sic stipulatiōe nō posset solus filius optare ꝓpter respectū iuris, cōtra d. l. fi. in pn. j. de v. ob. defendēdo rationē Are. tu rūde ex doctri. Bar. hic in fi. q̄ fi electio cōpetit in alternatiuis, vtrūq; est ꝓ obligatiōe, z obligatio, z sic ius pmo acqrit̄ solū patri, z postea electio q̄ est meri facti explicat p sol⁹ filiū. ita loq̄t d. l. fi. in pn. an tñ il la doc. Bar. sit vera statiz ℣. plene dicēt. ¶ Quartā rationē 8 habes ex mēte Bar. i d. l. q i aliena. l pn. † qz optio est q̄dā repudiatio, nā optādo vnū repudio ceteros. Sz sol⁹ filiꝰ sine iussu patris nō, potest repudiare. l. is q hr̄des. ℣. fi. j. de acq. here. z Bar. in d. l. q in aliena. ad hoc pōderat ista tex. z fi dicat, ergo idē in ℣ctu ℣ d. l. fi. j. de v. ob. dic q̄ potēs⁹ est ius cātū ex ℣ctu, z sic ex ꝓpria pulsione q̄ ēt vltima volūtate fz 9 gl. hic i fi. vbi dicēt. ¶ Scōo circa istū tex. p̄t dubitari: † nā ad hoc vt filj⁹ possit optare, regrit iussus patris, vt ōr tex. fz iussus dz p̄cedere, l. si quis mihi, bona. ℣. iussum. ℣. de acq. here. q̄re nō sufficiat simplex iussus patris, ēt postea subsequēs potest dicere q̄ optio est actus legitim⁹ z q̄n fit nō p̄t stare in suspenso. l. act⁹ legitimi. j. de reg. iu. c. cū in electioni bus. de elec. i vj. fz si posset postea ratificari p patrē staret in pēdēti. In ℣iū videt stringere text. in l. cū icert⁹. j. eo. vbi in legato generis si hr̄s tradat stichū seruo legatarij, dicit tex. q̄ si legatarij⁹ postea habeat ratū est pinde ac si a principio fuisset in obligatiōe. rūdeo q̄ ibi nō erat relicta optio illi ser uo cui hr̄s tradidit stichū, z sic nō videt ad ꝓpositū facere. 10 ¶ † Scōo no. ex tex. q̄ optio nō pōt fieri añ aditā hr̄editatē, cōcordat l. ū. l. iij. z l. optiōe. j. de op. leg. Ratio hui⁹ regule est, qz ad hoc vt valeat optio, dz precedere cā valida ex qua ius eligēdi deferat, z sic q̄ hr̄ditas sit adita fm Bar. in l. ser ui electiōe. in pn. c. in. j. oppo. ℣. eo. facit l. i. j. ℣. qs ait ꝓtor. j. 11 quo. leg. † Nā hr̄ditate nō adita cōrruit test⁹. insti. ō hered. que ab intest. in pn. z legata nō debent hereditate nō adita. l. nemo. ℣. de testa. tut. l. fi nemo. j. de reg. iur. z l. ea quā. C. de fideicō. ¶ Expeditis textua. Capio gl. in vb. optari posse. quā diuide i duas ptes. In ꝑma declarat tex. In scōa opp. z quadrupliciter soluit, tñ ꝑma z quarta sol. tenēt ad idē z ficilla quarta solu. est ratio ꝑme sol. z cōsequēter in effectu sunt tres tm̄ sol secūdā est ibi. z sic est ℣. Prima sol. de per 12 se nō vr̄ bona, † cum bonū sit argumentū de cōtractib⁹ inter vinos z vltimas volūtates. l. seruū filij. ℣. eum qui chyrographū. z l. que de legatis. j. eo. nisi iungas quartā sol. gl. vbi ponit rōnē diuersitatis inter cōtract⁹ inter vinos z vltimas volūtates. Tertiā so. gl. quod suppleat per istā, vt iura iuri bus cōcordent, tenet subtilis Per. de bella p. vt refert Bar. sequit And. de pisis, vt refert Bal. istā solu. etiā sequitur Are. in d. l. fi. in pn. ℣ istā solu. reprehēdūt. Bal. Flo. do. Alex. z do. Pe. bexu. hic, qz fm eos est de directo cōtra tex. in d. l. fi. in pn. qui dicit, nō pater vel dñs, sed filj⁹ z seruus debēt eligere. ¶ Tu aduerte qz ille tex. nihil penit⁹ facit ℣ istā solu. qz ℣ dicat, q̄ pater vel dñs nō debeat eligere, ℣ fi. lius vel seruus, per hoc non sequit, ergo q̄n filj⁹ vel seru⁹ eligēt nō debet p̄cedere iussus patris vel dñi, vt hac l. probo cla 13 rissime. † Nā q̄n filius vel seru⁹ sunt heredes instituti, p̄t vel dās pñt ladire. l. cū proponas. C. de here. instit. z tñ si filj⁹ vel seruus volūt adire, requirit̄ q̄ p̄cedat iussus patris vel dñi. l. ſi qs mihi bona. ℣. iussum. ℣. de acq. her. Isto mō optime defendit ista tertia sol. ¶ Ultimā gl. tz Dy. hic per no. per gl. in l. fi vbi ē in gl. fi. C. de cōdi. inser. z per gl. in ℣. ex cōditionali. instit. de ver. obli. Istā so. tenet Bar. in primo mēbro sue dictim. eā sequit̄ do. Alex. hic. ad fi. sequit̄ Bar. in d. l. ſi. in 14 pn. z istā quartā tene, p qua bene facit, † qz firmi⁹ z potēs⁹ ē ius qs qs acquirit sua opera, z sua probitate q̄ qs hz ex psona alterius. tex. est. no. in l. si quid bello. z ibi Bar. ad hoc no. ℣. ō capti. facit l. fi filj⁹. ℣. erit rubriano. z ibi gl. j. de fideicō. li. Bar. cōiungēdo simul has sol. distinguit, z facit duo mēbra ꝑncipalia vt hic p eū. z cū ista doctrina Bar. tenēt Bal. Alu. Sal. z Flo. hic. ¶ Tu aduerte circa ꝑmū mēbrū Bart. hic 15 z in d. l. fi. in ꝑin. inq̄ trū Bar. facit istā cōsequētiā † filio vel seruo potest libere solui illud qs debet ex cōtractu peos celebrato. l. qs seruus. ℣. deposi. z l. si vn⁹. in ꝑin. ℣. de pac. ergo libere pōt sol⁹ filj⁹ eligere q̄n electio cōpeteret suo ℣ctu, qz fimō posset libere eligere nō posset ei solui. reprobat Are. nō hic, ℣ i d. l. fi. in pn. p tex. in l. cōtra iuris civilis regulas. ℣. fi. ℣. de pa. vbi procurator habēti liberā administrationē, z liberū mādatū pōt solui, z tñ ipse nō pōt acceptare rē dēteriorez, p melioze, z sic eligere, sicut hic ēt posset cōtingerem electiōe q̄ filius optaret rē deteriorē. Cōfirmo: qz recipere solutionē debiti videt esse qd facilius q̄ eligere seu optare: qz eligere posset esse ꝑiudiciale patri vel dño eligēdo rē deteriorē. Itē qz vnā optādo alias repudiat, vt dixi in tex. z sic aufert patri ius electionis qs nō est recipiēdo solutionē veri z ꝓprij debiti. nisi tu diceres q̄ ēt recipiēdo solutionez posset filj⁹ vel seru⁹ ꝑiudicare patri, vel dño si cōsumeret vt pderet rē soluta, z sic cōsiderādo accidētia q̄ pñt cōtingere. 16 ¶ † Circa scōz mēbrū Bar. aduerte q̄ Bar. vltra sol. gl. ponit nūc aliā q̄ntā solu. ad d. l. fi. in pn. q̄ illa loquat in electiōe q̄ cadit in alternatiuis, fz ista lex loquit i optiōe generis. z sic loquūt in diuersis terminis. lz Bar. z alij nō declarēt. Tu declara istā sol. nā q̄ in ista l. sit optio generis, ptz qz filiof. fuit legatū ius optādi, z sic in genere nō desiēdēdo ad aliq̄ speciē, pura lego filiofa. optionē vni⁹ de seruis meis i genere. fz tex. in d. l. fi. in ꝑin. loquit̄ in electiōe q̄ cadit in alternatiuis ibi specialiter expressis: qz filj⁹ vel seru⁹ stipulat⁹ est illā aut illā rē quā vellet, eas specialiter exp̄mēdo. ergo bene stat q̄ ista, l. loquit z p̄cedit in optione generis. lex ℣ia loq̄t in electiōe q̄ cadit in alternatiuis, z sic in diuersis terminis. Et q̄ fit rō diuersitatz declarat Bar. lz ℣. statiz dicā. ¶ Scōo 17 diligēter aduerte q̄ Barto. † cōstituit duas differētias iter optionē z electionē. ¶ Prīa q̄ optio dr z cadit ꝓprie in legato generis in quo nihil est in obligatiōe. l. cū incert⁹. j. eo. gl. in l. meuius. ℣. duob⁹. j. de leg. ij. gl. i. l. cū qs. gl. magna. ℣. de cōdi. inde. sed electio cadit in alternatiuis in qb⁹ vtrūq; est in obligatiōe, fz alterū tñ in solutione. l. illud. cū gl. magistra. ℣. de cōsti. pec. l. si duo. j. de v. ob. z sic vno vbo optio 18 ē generz, electio alternatiue. ¶ † Scōa differētia ē qz optio est magis iuris, q̄ facti, z est magis iuris q̄ rēdi q̄ q̄siti, ideo cōcernit patrē ratiōe acquisitiōis cōsistēris in iure, vt hac l. Sz electio est ius q̄sitū cuius exequutio q̄sistit postea in mero facto. z sic in declaratiōe volūtatis, ideo cōpetit solisti lio vel seruo sine patre vel dño. ℣. fz cū factū. isti. de stipu. ser. z d. l. ū. in pn. z sic vno vbo optio est ius q̄rendū, electio ius q̄sitū. Istas duas differētias vult Bar. hic, si bñ aduertat, 19 z ad scāz differētiā adde Bal. hic, alij nihil tāgūt. ¶ † Ad de tu tertiā differētiā iter optionē generis z electionē alternatiue, quā ponit Bar. i l. fi is cui. in vltima opp. ℣. de leg. ij. vbi⁹t Bar. q̄ q̄n est legata optio circa gen⁹: qz ibi nulla res est in obligatiōe, vt dixi, erronea optio ñ nocet eligēti, q̄n optās putarit illū solū sibi eē legatū quē eligit. si vero est le gata electio in alternatiuis i qb⁹ vtrūq; est i obligatiōe, vt dixi, certe errōea electio bñ ꝑiudicat eligēti, si eligēs p errorē putauerat illā rē solā quā elegerit fuisse sibi legatā. put ō hoc est tex. no. i d. l. fi is cui. z hoc Bar. ibi reputat bñ no. z illū tex. in l. fi is cui. alibi reputat singulare Bal. in c. fi. de 20 ser. ¶ † Istā doc. Bar. inquārūvult q̄ q̄n legata est optio filio de aliquo in genere, qz nō est ius q̄ situz, optio remanet penes filiū vel seruū. z nō tranſit ad patrē vel dominuz, lz eorū iussus debeat p̄cedere, vt hac l. reprobat subtiliter Raph. cu. qz ēt facultas optādi in genere trāsit ad patrem z dōm. per tex. fortem in l. fi pamphilo. j. de optio. lega. Ille tex. p certo est solēnis z mirabilis, z multū stringit ℣ Bar.

Do. Alex.

CDo. Alex. hic videt ad illū rex. fm Bar in l. si stipulat⁹ fuerim illis. in pn. ff. de vb. ob. qs ibi ille pāphilus seru⁹ erat manumissus a dño post cessionē dicti legati. ideo cū defecerit eē in ptāte dñi, z sic cesset iussus dñi, ideo de necessitate trāsit optio ad ipsū. fm. sec⁹ est q̄ diu durat in ptāte dñi, vt hac l. ista sol. fortiter reprehēdit idē Rapha. cu. z miror q̄ do. Alex. nō referat: qz ista solu. Bar. nō hz rationē, qz si dño q̄ rit optio seruo manumisso, ergo fort⁹ dz q̄ri si est in ptāte, iz defendēdo sol, Bar. dic, q̄ donec seruus est in potesta te dñi in simplici legato optiōis nō pōt eligere sine iussu dñi tex. est hic. Sz q̄n est liberat⁹ a dñica potestate añ factā electionē, iz post diē cedētē legati, tūc sol⁹ dñs pōt optare: eo q̄ durāte dñica ptāte pt inbere seruo q̄ optet, iō iterū nō cōpent dño ius optādi, qđ iubere nō pōt soluta potestate. ita loquit tex. ibi. CDo. Alex. & alios nō discutere verita
21 tē doctrine Bar. z in alio rephēdit Bar. ¶ inquātū cōstituit differētiā inter legatū optionis generis, z legatū electiōis alternatiue, qm̄ fm eū vtroq; casu res ꝺz in obligatione, cū postea veniat p̄ sol. certificāda. l. cū icert⁹. z ibi no. ff. e. iō trāsmittit ius optādi ad hr̄des. l. illꝺ. ff. de opt. lega. z si dicat q̄ in legato generis nihil fit i obligatiōe. p gl. in l meu⁹. ff. duo bus. z gl. in l. cū quis. in gl. magna. ff. de cōdi inde. Ridet d. Alex. fm Bar. in dictis locis, z Bar. in l. ff. z harū. ff. de ꝟ. ob. q̄ ille gl. prędūt qm̄ nondū est certificata res, iz ea certificata cēset ab initio semp fuisse in obligatiōe, sed equi uocat. d. Alex. eo q̄ Bar. loquit ab initio ante factā certificationē vbi tūc dicit ius q̄rēdū habito respectu ad rē q̄ postea certificat mediāte optione, z que cōtinet sub genere. CEgo contra doctrinā Bar. fortius teneo: mā Bar. vult q̄ in optione generis: qz agit de iure querēdo cū nihil sit in obligatione, filius nō possit optare sine patre, vt hoc tex. z ficnō possit prę iudicare patri. secus est in electione alternatiue, vbi obligatio est quęsita patri cū vtrūq; si in obligatiōe. Ista doctri. Bar. videt esse de directo cōtra cōmunes regulas: mā habe
22 mus⁹ q̄ in querēdis filius magis pōt p̄iudicare patri q̄ in iis quęstis. l. fi. C. de acq. posses. l. filius pactiscēdo. C. ꝺ pac. l. cū proponas. C. de her. instit. Sicut etiā solus prelat⁹ eccle sie obligq; capitulū potest p̄iudicare ecclesie in q̄rēdis, sz non in iā quęsitis. l. iubem⁹ nullā. vbi gl. Bar. z alij. C. de sac. san. eccle. gl. xvj. q. vj. c. fi. in gl. fi. d. Ab. z alij in c. j. ꝺ dolor cōtu. z in c. tua. ad fi. de ęs que fiunt a prela. sine cōsen. cap. z sic de beret cōcludi totum contrarium eius qđ vult Bar. in do
23 ctrina sua. CScꝺo cōtra Bar. moueor, qz etiaz in optiōe, z sic in legato generis, dicit esse ius quęsitū patri, z non que rendū, vt vult Bar. saltē in genere ius quęsitū z ad ipsum legatū ptz clare, qz tale ius transmittit ad hr̄des patris. d. l. illud. ff. de optio. lega. z ¶ optionis. insti. de leg. qđ nō trās mitteret si nō esset ius quesitū, dato q̄ nulla res specialiter videat esse in obligatione. l. cū incertus. z ibi no. ff. eod. ergo videretur qđ filius ita deberet posse optādo p̄iudicare patri, sicut eligēdo, vnde absolute teneas vltimā sol. gl. reiecta theor. Bar. in ꝟ. eius membro.

Lex xj.

1 CCasus in terminis in ista lege.
2 Legatarius grauatus restituere alteri legatario nō detra hit trebellianicā. Idē de fideicōmissario vniuersali.
3 Beneficiū q̄ qs hz ex persona mea nō ꝺz sibi me retorquere. Miles z doc. nō cognit vtroz eorū appellare dominas, iz ipse ex illorū persona domine appellari debeant.
4 Fideicommissuz extinguit si fideicōmissarius decedat ante grauatum. z nu. 24.
5 Fideicōmissum iniunctū patri vel domino heredi instituto de restituendo filio vel seruo quādo valeat, z grauari detra hit trebellianicam. z vide nu. 64.
6 Fideicōmissum iunctū filio vel seruo heredi instituto de restituēdo patri vel dño ant extraneo quādo valeat.
7 Verbum do, est aptū comprehēdere heredis institutionē, z quando sit verbum obliquum. ibi.
8 Verbum relinquo, proprie ad vltimā volūtatē adaptat, z etiam ad actus inter viuos. nu. 9.
Verbum dare, signficat dominium transferre.
10 Damnatus per sententiam relinquere omnia bona que fue rūt tū, non intelligit per vltimā volūtatez, sed quod statiz restituat.
11 Grauari onere fideicōmissi an possit ols ille cui acquirit cō modū ex testamēto siue immediate per se siue per mediā p̄sonam alterius, z vide nu. 32.
12 Heres legatarij q̄ possit grauari licet ex testamēto nihil ei relinquatur.
13 Puer vel dñs si sunt grauati de restituendo fideicōmissuz ex testō in quo filius vel seru⁹ sunt heredes instituti, an z qñ trebellianicam detrahant.
14 Heres etiā nō scriptus in testō, sed ex legis dispositiōe z tacita voluntate defuncti granatus detrahit trebellianicam.
15 Obligatus sibipsi q̄ quis esse non possit
16 Actio z passio non possunt in eodem subiecto cōcurrere cū sint cōtraria.
17 Differentia personarum inter quos esse debeat.
18 Ludere ad tabulas quis secummet non potest. Imperare sibimet quis non possit.
19 Eligere seipsum iz quis nō possit, tū pōt electioni de se fā cte cōsentire. nu. 21.
20 Creditor cui data est potestas vendendi pignus cui voluerit, non potest vendere sibimet.
22 Judex potest seipsum eligere depositarium, z q̄ sequestrū penes se ponatur.
23 Casus in quo persona legatarij z res legata sunt vnū z idē.
24 Fideicōmissum conditionale nō trāsmittit ad hr̄des si fidei cōmissarius conductione pendente moriatur.
25 Testator si reliquit nepoti, z si decederet sine liberis q̄ res reuertat ad heredē vniuersalē, si interim heres vniuersalis predecedat, restitutio non debetur.
26 Filius nō transmittit fideicommissum cōditionale si moriat conditione pendente.
27 Fideicōmissum pure z simpliciter relictum a patre filio an semp videat delatū in tempus sui iuris.
28 Filiū emā cipare z seruum manumittere pendet a volūtate patris vel domini. z vide ff. nu. 59. in fi.
29 Filiusfa. institutus heres acquirit sibi hr̄ditatē, z non patri sed quo ad vsumfructum.
30 Peculium aduentitium non cadit in seruo. Lex ista q̄ hodie habeat locū non solū in seruo, sed etiā in filio in hereditate aduentitia.
31 Testator non potest grauare onere fideicōmissi illū cui in testamento nihil relinquit.
32 Grauari per fideicōmissuz q̄ possit ille ex legis dispositione z volūtate testatoris cōmodum incōtinēti presenti statu confiderato ex testamento habet. z ff. nu. 11.
33 Utrēdi nō ꝺz illō qđ in futurū pt euenire a casu vel fortuna.
34 Heres heredis sub nomine appellatiuo grauari potest.
35 Quando filius vel seruus instituunt hr̄des, an acquirat patri vel domino ex testatoris volūtate.
36 Si testator instituit aliquē heredē, z si decesserit sine filijs, z filij filiorū sine filijs grauat ipsos filios vltimo decedentes z fideicommissum valet.
37 Scriptū ꝺz qđ oculis corporeis legit z nō iudicio intellect⁹.
38 Testator presumit cogitare illud qđ lex disponit z eius voluntatem cōformare dispositioni legis.
39 Augmētū ē eiusdē nature cui⁹ est alia portio cui accrescit.
40 Fideicōmissum q̄ nō possit relinq a substituto filij, ex here dari cui testator aliquid legauit etiā in eo quod ei fuit relictū ad substitutum peruenit.
41 Testator quod possit grauare heredem legatarij.
42 Filius exheredatus cui fuit factum legatū q̄ grauari fideicommisso possit.
43 Filius licet in legitima grauari nō possit, tamē eius substitutus grauari potest.
44 Arrogati substitut⁹ q̄ grauari possit in quarta arrogato debita, iz ipse arrogatus grauari non possit.
45 Legitima que debet filio, ītē arrogato, ītē dño debet ex legis dispositione, ideo in ea grauari nō possunt.
46 Ratio specialitatis. l. cū quidā. C. de lega. que fit remissiue.
47 Grauari fideicōmisso, qñ possit ille ad quē peruenit de bonis testatoris medi ātē persona alterius. Sentiēs cōmodū non pecuniariū ex testamēto nō potest fideicommisso grauari pure, sub cōditione sic. nu. 50.
48 Grauamen debet esse cōmensurabile oneri iniuncto.
49 Ille cui relictū est iuspatronatus ecclesie q̄ nō pōt grauari onere fideicommissi.
51 Grauari q̄ quis possit plus q̄ sibi legatū sit per viam fideicōmissi cōditionalis. Seru⁹ cui libertas est relicta q̄ possit sub cōditiōe grauari.
52 Ille cui aliqd peruenit ex legis dispositiōe vel casu fortuito z nō incōtinēti iz ex interuallo q̄ possit grauari fideicōmisso sub nomine appellatiuo, z sic in genere vt heredez heredis.
53 Heredem habere ex testamēto vl ab intestato necessariū est.
54 Heres heredis an sub nomine proprio nominatur.
55 Jus in specie an sit potentius quā ius in genere.
56 Rationale dictū magis deberet mouere iudicē q̄ lex ipsa. Querere rationē vel legē vbi naturalr sentim⁹, nihil aliud

est quam infirmitas intellectus.
57 Soluens vt statim recipiat qō nihil agat.
58 Fideicōmissum relictum filio vel seruo a principio cōditi testamēti nō valebat nō potest cōfirmari ex validitate postea superueniēte.
59 Testm̄ q̄ abstitio est nullū ex casu superueniēti nō cōfirmat.
60 Seruus gb⁹ cassib⁹ libertatē cōsequi possit etiā dño inuito.
61 Hic tex. an intelligi debeat qñ pater vel dñs fuerint grauati fideicom. in die vel sub conditione.
62 Tertius intellectus ad hanc tex. q̄ nō procedit: q2 non pōt ad seruum adaptari ex quo in eo nihil est unmutatum.
63 Filiusfa. qō habeat plus iuris quaz seruus.
64 Fideicōmissum pure z simpliciter relictū a patre vel dño filio vel seruo heredibus instituris an valeat.
Verbū venire appositū i dispositiōe q̄ intelligat cū effectu.
65 Heminatio qō ostēdat volūtatē entram disponentis.
66 Si filiusfa. instituit heres z pater grauat de emancipando filiū, tunc censetur pater grauatus de restituēdo filio emācipato oia bona ipsius testatoris. secus si pater est institut⁹ z grauatus de emancipādo filium.
67 Argumētū a cōtrario sensu non sumitur qñ ob hoc resultaret absurdus intellectus, z alijs iuribus repugnans.
68 Tacita conditio an faciat cessare regulā catonianā annullā rem fideicōmissum.
69 Fideicōmissum an simpliciter relinqui possit a patre vl dño heredib⁹ institutis filio vel seruo nisi expresse sint adiecta verba importantia dilationē in tempus relictum valeat.
70 Quando seruus est institutus z grauatus dñs de prestando fideicōmissum extraneo, z seruus effect⁹ sui iuris adeat, an teneatur ad fideicōmissum.
71 Si seruo hērde insolidū instituto sint facta legata, z in eodez testamēto pariter fiant legata a dño, tūc eorū legatorū nō fit cōtributio ad detrahendam falcidiam.
72 Pater grauat⁹ de restituēdo filio quādo detrahat trebellianicam ab ipso filio.
73 Filiusfa. heres institutus hereditatē adeundo facit patrez heredem. z nu. 83. quo ad effectum z cōmodū, z heres remanet quo ad nudū nomen facti, nu. 76. z seq.
74 Seruus heres institutus an sit heres nomine z effectu, vel nōie solum. z nu. 76. z ibi q̄ etiā nec nomine quo ad directas. z nu. 77. z 86. 87.
Heres nudo nomine nō excludit substitutū vulgarem.
75 Heredem esse de iure ciuili non cadit in seruo.
78 Successoriū edictū nō habet locum in fultate de psona ad personam
79 Fultas cōfirmat exheredationem filij absq; alia adiectiōe.
80 Vtiles actiōes q̄ ñ trāseāt qñ restituto sit habēti directas
81 Actus testatoris vt valeat nō debet attendi illud qō testator fz verba ordinauit, sed illud qō ius disponit.
82 Pater in hereditate aduentitia filio relicta habet hodie solum vsumfructum, z in eo dicitur singularis successor.
84 Filius z seruus heredes istituti ante aditā hereditatē nō dicuntur proprie heredes.
85 Ius adeundi añ aditā hereditatē nō sz esse i bonis nostris.
87 Filius z seruus q̄ nō acquirāt eis sunt facti patri vl dño.
88 Quos effect⁹ pduxit notatio hērdis remanēs i filio vl fuo.
Jura sepulchrorū q̄ remaneāt penes hērdē nudo nomine, z sic acquirit filio z seruo heredi instituto.
89 Feudum acquisitum pro se z heredib⁹ suis qualibuscūq; cō prehēdit legatariū z eū qui improprie est heres.
90 Filiusfa. si institutus est heres a testatore errāte quē putabat sui iuris, an habeat illa distinctio que habetur in seruo.
91 Substitutio pupillaris qñ est facta per illa verba quisquis mihi hēs erit, sit hēs filio meo impuberi decedēti in pupillari etate filius vel seruus instituti adiuerūt iussu patris vel dñi, si postea tpe mortis pupilli reperiūtur sui iuris potuerūt ex substitutione pupillari admitti z sibi acquirunt.
92 Pat. si ex forma statuti dz haberi ab hērde occisi z seru⁹, vel filius sit hēs institutus z iussu patris vel domini adiuerūt hereditatē occisi, an debeat haberi ab heredib⁹ scriptis, an vero a patre vel dño. z 96. cum pluribus seq.
93 Conditio implenda in persona hērdis q̄ debeat impleri in persona filij heredis scripti.
Nominat⁹ hēs in testō q̄ sit heres quo ad ea que sunt facti.
94 Patrem facere est meri facti, z nō est quid hereditariū. nu. 95. z vide. nu. 89. in fi.
95 Bannit⁹ si non possit reuerti intra decē annos nisi habuit pacē ab hērdib⁹ occisi ex forma statuti q̄ sufficiat si habeat pacem a filio qui hereditatē repudiauit.
95 Filius z seruus heredes scripti post acquisitionē factam a patre vel domino dicūtur heredes improprij.
97 Verba in statutis proprie nō improprie accipiūtur.
98 Verba in cōditionibus, proprie z nō improprie accipiūtur.
Verba intelligi debent cum effectu.
99 Heres est idem quod dominus.
100 Pacē facere de morte occisi nō pertinet ad filias feminas nec etiā sanguinis vindicta, sed ad masculos spectat.
101 Statutū q̄ occidēs occidat nisi habuerit pacē ab hērdibus occisi, est contra ius cōe z vtilitatem publicam.
Pena pecuniaria que applicat per statutū pro dimidia heredibus occisi q̄ debeat patri vel dño filio vel seruo heredibus institutis qui iussu patris vel dñi hērditatē adiuerint.
102 Adiectiuū plurale qō deb̄ duobus substātiuis in singulari, z qñ etiā addatur in singulari. nu. 104.
103 Adiectiuū i plurali qñ possit vni substātiuo l singulari addi.
105 Fideicōmissarius vniuersalis mortēs añ restitutionē ficiei cōmissi fibi factā ab herede q̄ trāsmittat tale fideicōmissum ad hērdes suos, lz fideicōmissum esset pure relictū, z est cōis.
106 Fideicōmissarius vniuersalis est quasi heres z iura de herede loquentia procedunt etiā in eo.
107 Hereditas nō adita ideo non trāsmittit: q2 hēs añ aditam hereditatē nullum ius habet. z nu. 108. z seq. z nu. 113.
109 Facultas adeūdi ad hērdes iō trāsmittit: q2 est meri facti.
110 Heres ante aditā hereditatē quod ius habeat.
111 Bonorum possessor añ agnitā bonorū possessionem q̄ habeat ius, id est bonorū possessorem.
112 Hereditas nō dicit esse in bonis heredis ante editā hereditatē nec ad eam heres hz aliquod quesitū sz querendum.
Hereditas non adita non trāsmittitur.
113 Fideicōmissarius vniuersalis añ restitutionē hz actionē ex testamento quā trāsmittit z cōpetit sibi officiū iudicis cōtra heredem recusantem adire.
114 Ius trāsmissibile dicit quasi q̄sitū, z esse in bonis nostris.
Officiū iudicis est trāsmissibile ad heredes.
115 Officiū iudicis competēs bonorū possessori pro agnoscēda bonorū possessiōe nō trāsmittit ad heredes.
116 Officiū iudicis qō cōpetit fideicōmissario vniuersali quare sit qō transmittat ad heredes. z nu. 118. z nu. 120.
Libellus in officio iudicis cōpetēs fideicōmissario vniuersali z hērde recusante re tinuere qō regrat z q̄liter q̄cludat.
117 Fideicōmissum vniuersale cōditionale q̄ nō trāsmittat si fideicōmissarius conditione pendēte moriatur.
Heres pēdēte cōditiōe fideicōmissi vniuersalis cogit adire.
Fideicōmissum potest p procuratorē peti, lz hereditas per procuratores aditi nō possit.
118 Fideicōmissum vniuersale quo ad transmissionē an cedat a morte testatoris, an vero ab adita hereditate qō a morte testatoris z est communis.
119 Aditio hereditatis non pōt diuidi quin heres adiēs declaretur heres insolidum.
120 Fideicōmissum vniuersale factū in testō min⁹ solēni in quo fit appposita clausula codicillaris an nō agnitum trāsmittat.
121 Actio vtilis ex testō q̄ cōpetat etiā ex codicillis.
122 Transmittere hereditatē vel fideicōmissum q̄ nō fit qd dependēs ex testamēto, sed quid extrinsecū extra testamentū.
123 Res vna qñ in aliā conuertit attendit natura rei in quam fit cōuersio, nō añt rei que conuertitur.
124 Fideicōmissarius vniuersalis q̄ trāsmittat ius deliberādi sicut heres qñ mortis hereditate non adita.
Fideicōmissari⁹ vniuersalis decedēs post petitionē factā, lz añ hērditatē aditā vlañ restitōnē q̄ trāsmittit fideicōmissum.
125 Petitio fideicōmissi ante aditā hereditatē nō cōperit fideicōmissario. z nu. 132.
Fideicommissum lz cedat statim a morte testatoris quo ad trāsmissionem nō tamen quo ad petitionem.
126 Petitio partis q̄ nihil operet in ijs q̄ venūt expediēda officio iudicis, vt ē aditio hērditatis z fideicōmissi petitio. n. 131.
127 Ius singulare z cōtra regulas iuris non extēdit ad casum habentem minorem rationem.
128 Petitio extrajudicialis nō dicit petitio, sed interpellatio.
129 Dictum doctoris intelligit fm legem quam allegat.
132 Heres cōstituit in mora etiā ante aditā hereditatem.
Mora cōtracta in adeundo hereditatē censet etiā cōtracta in suo consequenti.
133 Lex cessat cessante eius ratione.
134 Jn trāsmissione vel retentione fideicō. q̄ nulla sit differētia inter filium z extraneum.
135 Quinta lectura ad istū tex. q̄ sit vera, z est amica litere.
136 Intellectus ad l. si cū hēs. z l hēs meus. j. de cōdi. z demon-
Fideicōmissus relictū ex extraneo si deficit quare ē q̄ nō remanet penes

per penes filiū ficut quādo est relictū patri.
117 Substituto p hec verba qsquis mihi heres erit sit etiā he
res filio meo impuberi q facit filiū esse hrdē vigore substitu
tiōis pupillaris si tpe mortis pupilli reperiet fact⁹ sui iurīs.
118 Retinens quartam qō vtatur beneficio heredis instituti.
119 Fideicōmissus q retineri pōt per quēcūq; etiā nō heredē.
140 Pater grauat⁹ restituere filio post mortē ipsius patris,
an teneat dare fideicōmissum in vita si filium emanciparet.
141 Nō refert quid ex equipollētibus fiat, qñ id qō fieri dz nō
est de forma.
142 Tert⁹ grauat⁹ restituere filio post mortē patris q cēseat
grauat⁹ restituere et si fili⁹ efficiat sui iurīs p emācipationē.
143 Beneficio emācipationis qō habuit filī⁹ a patre non pōt
vti contra ipsum patrem.
144 Filius quo iure agat cōtra patrē cui a patre relictū est fi
deicōmissum. remissiue.
145 Lex ista an hodie procedat in hereditate profectitia reli
cta filio contemplatione patris.
146 Quartā otrahere vt qs possit regrīt q sit hrs et grauat⁹.
Dispōsitiuncula q duas rōnes et vna cesset, tn ipsa remanet.
147 Beneficiū qō dz pr a filio q nō debeat illō dz filiū retorquere.
148 Acquisitio q nō radicat et fundat in persona illius cui⁹ cō
templatione fit relictum alteri.
149 In hereditate profectitia qñ filius instituitur cōtēplatione pa
tris est perinde ac si pater fuisset institutus.
150 Ista lex q hodie non procedat in hereditate aduētitia q̄tū
ad proprietatē, sed quantum ad vsumfructū sic, et an hoc sit
verum ibi nu.151.
152 Testator⁹ si prohibet vsumfructū acquiri patri, tūc filius
habebit proprietatē et vsumfructum.
153 Verbū restituere qō significat plenā restōnē cū fructib⁹.
154 Inter pretatio lata qō fiat in vltimis volūtatibus.
155 In hereditate aduentitia in qua filius est heres institutus
et pater grauatus de restituēdo per fideicōmissum, tale fidei
cōmissum nō potest intelligi nisi in vsufructu.
Expressum dicit specialiter id qō aliter nō potest in dispos
tione intelligi.
156 Seminatio act⁹ an extendat extrā voluntatē disponētis.
157 Vsufructus patri nō acqrīt in omnib⁹ illis casibus in q
bus olim fideicōmissum relictū a patre filio habebat l se ta
cita additione cū erit sui iuris, acquirit tū cōmoditas donec
filī⁹ efficiatur sui iuris.
158 In illis casibus in quibus patri nō acquirit vsuffructus,
acqrit tū cōmoditas iure patrie potestatis.
159 Arguere de arrogatione ad legitimationem quod liceat.
160 Lex ista inquātū loquit de filio legitimo et naturali qō ha
beat etiam locum in filio legitimato.
161 Plus est esse filiū legitimatū quam arrogatum.
162 Statutū q existētibus filijs masculis femine nō succedant
qō dz locum existentibus filijs legitimatis.
163 Legitimati qñ nullo mō differāt a legitimis et naturalib⁹.
164 Actiones vtiles ex trebelliano an trāseant in filiū restitu
tiōe fideicōmissi vniuersalis facta a patre filio instituto, et et
directe. ibi. nu. 166. et vide nu. 171.
165 Legitimatus est in potestate patris legitimātis.
166 Pater restituēdo filio fideicōmissum nō solū trāsfert actio
nes vtiles, sed etiā directas que per filiū patri acqsite fue
runt, et vide ibi q2 tenet cōtrariū. nu. 160.
167 Res de facili reuertitur ad suam naturam.
168 Statutū q mulier non possit alienare sine certa solēnitate
q nō dz locū qñ mulier vellet redonare rē sibi primo dona
tā. et nu. 170. impugnat.
172 Pater q est rogatus restituere filio hrditatē profectitiaz
in qua ipse filius patris cōtēplatione fuerat institut⁹ q de
trahit trebellianicā etiam a filio.
173 Concessa vinea, et fundo fructibus plena, an intelligank etiā
cōcessi fructus vinee.
174 Adiectiuū singularis numeri qñ referak ad ola pcedētia.
175 Cōcessa re qō videnk cōcessi fructus pendentes.
176 Dispositio testatoris q debeat referri ad id qō salua ra
tione recti sermonis referri potest.
177 Qualitas addita in scōo legato, nō videt repetita in pmo.
178 Qualitas adiecta i pcedēti legato q cēset repetita in seq.
Precedētia magis influunt ad sequētia quam contra.
179 Fructus pēdētes cēsenk pars feudi, ita q ex illis pōt fieri
supplementum legitime filio.
180 Fundus si vēdit in quo sunt fructus cēsenk etiā fruct⁹ vē
dit. et etiam respectu partis colonj partiarij.
181 Tertio pro socio vel ex cōducto q cōpetat colono cōtra vēdi
torem qui vēdit fundum in quo erant fructus.

CAm filiosa. Ista lex omnium iudicio difficilis reputat. et ff Ra ph. cu. est difficilior lex q̄ sit alia huj⁹ rituli habēs materiā altā, et pfundā. Ad euidentiā huius l. p̄mitte q̄ ista l. i ij. parte i ver. ac tūc demū ex psona ipsorū. legit in gl. altero de duob⁹ modis. Primo vt intelligat ex p̄sona, i. ex volūtate patris vl dñi, et sic q̄ validitas fideicōmis si relicti a patre vel dño filio vel seruo qñ filī⁹ vel seru⁹ sunt instituti hrdes pēdeat a volūtate patris vl dñi si velint eos hrē fideicōmissum, als sec⁹ est. Ista lec. 13 gl. j. et gl. nīpe. i v. patris. Scōo mō legit q̄ imo dictū fideicōmissum fit necessi tatis, et vbi ex psona exponat in v. deinceps nā qñ pr vel dñs tenent ex ppria eorū psona ad fideicōmissum p eos relictū filio vel seruo, tūc tenet vt psona cōmodū capiēs ex testō, et non vt hrs. sec⁹ qñ tenent extraneo ex psona filij vel serui, et tunc tenent heres, et ista est vera lectura que subdiuidit in quatuor modos per gl. ij. in verbo ex psona ipsorū. et ibi vi debim⁹ de hoc. ¶ Scōo ad euidētiā premitte q̄ ista lex in j. et ij. parte cōiter pcedit in tex. in filio et seruo. 13 postea in ij. et ij. parte videt solū procedere in filio, et tex. videt caute tacere de seruo 13 d. gl. in gl. in verb. 13 vt patri cōiter tenet q̄ tota ista lex promiscue loquat in filio et i seruo, vt habes per Bar. in ij. oppo. tertie partis. vbi dicet. ¶ Vltimo pre mitte i v. fi. et ideo legit p gl. i ver. retēturū. altero de duob⁹ modis. Primo q̄ hic subaudiat dictio maxime, et sic q̄ idē fit in extraneo q̄m i filio. Scōo q̄ denotet facti q̄ingētiā. Tertio mō saris extraneo, legit fm Jac. de are. q̄ loquat solū de cōmodo fructuū perceptorū q debuissent fīlio restitui si su pervixisset post patrē. Quarto mō legit fm Bar. vt habes per eū i j. op. ij. partis. Quintā lec. ponit Paul. de ca. quē sequit Are. Sextā ponit subtilis do. Pe. berū. et sequūtur moder. seneū. que fit verior dicet sup d. gl. in ver. retēturus. ¶ Istis sic breuiter p introductiōe pmissis, diuidit in qua tuor ptes principa. In prima ponit vnū dictum generale tā in filio q̄ in seruo et tā l vniuersaliter istitutis q̄ legatarijs. In scōa circa illos vnū dubiū declarat. Tertio ex illa declara tiōe ponit vnā illationē Juliani. Quarto ponit aliā illatio nē authoris hui⁹ l. scōa ibi, ac tūc demū. tertia ibi, deinceps. quarta, et ideo. Prima pars nō dz varietatē. Scōa pars in v. ac tūc demū, ex psona ipsorū. legit in gl. altero de duobus modis. et scōs intellectus subdiuidit i alios quatuor modos p gl. tertiā in vbo cū ipsis. vbi dicet. Tertia et quarta pars vident solū log de filio. et tex. videt caute de seruo tacere fm gl. tertiā, et aliā gl. in vbo, 13 vt patet. Tamē vt superi⁹ dictū est, cōiter tenet, et bene q̄ tota ista l. p̄miscue pcedat in filio et in seruo, vt p Bar. in ij. oppo. tertie partis. vbi dicet. Vltima pars legit p gl. in vb. retēturū. altero de duob⁹ modis. et extra gl. legit alijs quoq; modis p doc. vñ pp tot varieta tes ista lex reddit valde difficilis. h. d. 13 Bar. cui⁹ summariū est bonū, et pt quālibet lectura applecti capiēs cōmodū ex vl tima volūtate p mediā psonā alteri⁹ pt onere fideicō. graua ri, et si extraneo relinquat, tūc vt hrs trebellianicā deducit, 13 si ei p quē acqrit si videt grauat⁹ vt hrs, nec q̄rtā deducit, et mortuo fideicōmissario añ diē cedētē fideicō. remanet pe nes grauatū. Vel sic plen⁹ filiosa. vel seruo alieno hrdib⁹ istitutis vl legatarijs pñt eorū pr vel dñs qb⁹ cōmodū acq rit onere fideicommissi grauari, et si grauank restituēdo fidei cō. ipsis filio vl seruo, tūc tenet pr vl dñs ex ppria eorū pso na si tā p hrdes, 13 tā cōmodū ex testō sentiētes, ió tūc tre bellianicā vel falcidiā nō detrahūt ex psona filij vl serui, et sic tā p hrdes. sec⁹ qñ sunt grauati ad dādo fideicō. extraneo, et si filī⁹ vl seru⁹ istituti vl legatarij qb⁹ fideicō. venit restituē dū si supuixerit patri vl dño et añ mortē deficit cōditio, et sic extinguit fideic. et remanet penes patrē vl dñs grauatos, q ex ppria psona tenēt h. d. tota ista lex, nihil, pter misso. † Bo ne casus i terminis plen⁹ q̄ gl. j. testator instituit hrdē filiū fa. vl seruū alienū aut eis legatū relinqt, et cogitauit illā hrditatē vel legatū acqri patri vel dño ex dispositiōe l. q̄ vult q̄ qcqd acqrit filiusfa. vel seru⁹ incōtinēti acqrat patri vel dño, vt nec momēto remaneat penes filiū vel seruū. l. placet. ff. de acq. her. et l. j. i pn. ff. si qs a pa. fue. ma. Vtrū deliberauit q̄ oīno talis filī⁹ vel seru⁹ cōsequet effectu talē hrditatē vel legatū, ió grauauit patrē vl dñs onere fideicō. vt illō q̄ ad eos pueniret ex hrditate vel legato filio vel seruo relictis vt eis restitueret cū erūt sui iuris. Ex isto themate de qua tuor dubitari cōtingit, sicut sunt q̄tuor ptes. Prio an tale fideicō. valeat. Scōo ex cui⁹ psona vires capiat. Tertio an pp tale fideicō. possit otrahi trebellianica vl falcidia. Quar to si filī⁹ vl seru⁹ premorianк, an tale fideicō. debeat remanere penes grauatos. In pma qōne dubiū faciebat, q̄ pater vel

dñs non fuerunt a testatore honorati, z regula iuris est qđ quē nō honore grauare nō possuz, vt dicā in gl. ū. Cōtrariū decidit: qz ls pr, z dñs nō fuerint immediate a testōre honorati, tñ mediāte psona filiꝰfa. vel serui cōmodū hr̄ditatis vel legati cōsequunt. ¶ In ū. q. ex cuius psona tale fideicō. vires capiat dubiū faciebat: qz videbat q tale fideicō. ex psona patris vl dñi nō posset vires accipere cū. ipsi nō essent instituti nec eis factū legatū. Itemnec ex psona filij vl serui qz ipsi nō fuerūt grauati nec eis fuit imūctū fideic. cū decidit l ū. parte q tale fideicō. vires capit ex psona patris vel dñi. Rōnē assignat tex. i v. deniqz. i fi. qz si tale grauamē sumeret originē i psona ipsoz filij z serui, z postea trāsiret i patrē vl dñm certe ex psona ppria filiꝰ vel seruꝰ inciperet sibimet obligari, ls istud stare nō pt: qz a seipso sibi ipsi fideicō. incipiat deberi, ideo opz dicere q fideicō. imūctū patri vl dño ex ppria eoz psona valeat z ipsi teneant filio vl seruo. ¶ In tertia querit, pone q pater emācipauit filiū vel dñs manumisit seruū, z filiꝰ effectꝰ sui iuris petit fideic. vl legatū a patre, an pater poterit prius detrahere querelā trebel. q regularit detrahit de fideic. vniuersalibꝰ vel quartā falcidie q detrahit regularit & legatꝰ dubiū faciebat, † qz hr̄s directꝰ grauatus fideicō. est ille q pōt detrahere trebellianicā vl falcidiā, nō aūt altus seriēs cōmodū ex testō. vñ legatariū grauatꝰ restituere alteri legatario nō detrahit aduersus illū aliū legatariū: qz nō est hr̄s directꝰ, vt l. lex falcidia. ſ. nunq. ff. ad l. fal. nec fideicō. vniuersalis aduersus aliū fideic. l. j. ſ. deniqz. z §. ide neratꝰ. z vtrobiqz gl. z l. mulier. ſ. fi. ff. ad treb. cū ergo i casu nostrō pr vel dñs nō fit grauatꝰ vt heres, ls vt pr vel dñs ergo nō detrahit. ad hoc rñdet iurisco. i ꝑ. deniqz. q p tū attriuet ad principalē casuz huiꝰ. l. qñ pr vel dñs sunt grauati de restituēdo eidē filio vel seruo nō pñt abeis detrahere trebellianicā nec falcidiā. z rōnē assignat tex. qz tenent ad tale fideicō. fi vt hr̄des ls vt pr. z ille tñ pōt detrahere q grauatꝰ est vt hr̄s, vt statim dixi. Et fi dicas q re isto casu pr nō cēsēt grauatus vt hr̄s sicut in casu sequēti qñ est grauatꝰ de restituēdo extraneo: dic qz filiꝰ z seruꝰ sunt directo instituti hr̄des nec isto casu facit trāsitū de psona filij vl serui ad psonā patris vl dñi, vt sic detrahāt trebellianicā vl falcidiā tāq hr̄des: qz † bñficiū qđ qs hz ex psona mea nō dz contra me retorquere. l. amicissimos. ſ. fi. z ibi pulchre Bar. in lec. Nico. de neap. ff. de excu. tu. z ītā rationē assignat Bar. j. i ū. opp. tertie partis ad fi. Hinc videm q vxores doctoꝝ z milituꝫ debēt appellari dñe ex psona maritoꝝ suoꝝ, ió nō pñt retorquere ꝺ eos vt etiā marito debeāt eas dñas appellare fm Bar. in l. donationes quas parētes. C. de do. iter vi. z vxo. z in l. post mortē. ſ. fi. j. de ꝺta. z idē Bar. in lec. Nicol. de nea. i d. l. amicissimos. ſ. fi. idē ꝺ. Ab. i c. ex pte. B. i fi. de fo. 2pe. ls alibi fit tex. in. ſ. pe. in vb. dñari, iaut. q. mo. na. effi. legit. z ibi Ang. eū ad hoc no vbi maritꝰ appellat vxorē suā dñaz. Itē qđ fauore alicui⁹ est inductū, nō dz in eiꝰ dānum retorqueri. l. cū fauore. cū vulg. C. & leg. Hinc cessante ista rōne sequit q si pr vel dñs essent grauati de restituēdo fideicōmissum extraneo, tunc tāq hr̄des ex psona filij, vel serui bñ detraherēt ꝺ extraneū trebellianicā vl falcidiā. ¶ In vl. q. sciēdū est q fideic. relictū post mortē grauatꝰ dicit esse cōditionale, ſ. si fideicōmissariꝰ superuiuat post grauatū. † z si ꝑdecedat fideicōmissariꝰ extinguit fideicōmissum deficiēte cōditiōe. l. hr̄s meus. in ꝓn. ff. de ꝺi. z demō. z l. ū. ff. qñ dies leg. ced. vñ cū pr vel dñs fuerint grauati de restituēdo fideicōmissum filio vel seruo post mortē ipsoꝝ patris vl dñi, z si filius vel seruꝰ fuerint ꝓmortui euanescit fideicō. z remanet penes grauatos: ex quoꝝ psona vires sumit, etiā si illi ꝓpus effecti fuissent sui iuris p emācipationē vl manumissionē, z sic hr̄e potuissent hr̄des: qz nō trāsmitterēt tale fideicōmissum ꝺitionale ad eoꝝ hr̄des p regulā. l. unice. ſ. finaūt aliqd sub ꝺitione. C. de cadu. tol. remanet ergo vt dixi penes grauatos. iste est casus plan⁹ z nitid⁹ i tota ista lege. ¶ Itē aduerte. pitellectu istiꝰ l. er mēte Pau. & ca. z sibi ascribit d. Ale. q † interdū instituunt pr vel dñs z grauant de restituenda hr̄ditate filie vel seruo eoꝝ, z tūc valeat fideicō. nō est materia huiꝰ, legis ls alibi distinguit aut tale fideicō. relinqt exire cū illi erūt, sui iuris z valet. z tūc cū ipse pr vel dñs sint directo z immediate instituti detrahēt aduersus eos trebellianicā z falcidiā, sicut si essent grauati de restituēdo extraneo. sec⁹ si grauarēt simpliciter restituere filio vel seruo fm qđ plene habēt i l. cogi. ſ. fi pr. z in l. vbi pure. i ꝓn. ff ad tre. z i l. fideicōmissa. ſ. fi. filio. ff. & lega. iij. z i ſ. an seruo. isti, & lega. † Interdū instituit filius vel seruus alienus, z ipsis iniūgit onus fideicōmissi, z ista etiā nō est materia istius l. vñ si grauauit restituere patri vel dño, z tēpore quo adeūt hr̄ditatez erāt i illoꝝ potestate nō vz fideicō. eo qz illis acqrit tota hereditas, ſz si reperiant sui iuris tpe quo adeūt z tunc valet fideicōmissum, tex. est i l. a filio. z ibi gl. j. e. ls si grauauit restituere extraneo tūc idistincte vz l. j. ſ. fi filio. ff. ad treb. si aūt filius vel seruꝰ sint directo instituti, z pr vel dñs grauāturi one re fideicōmissi, z ista ē ꝑpria materia huiꝰ l. in qua distinguit in v. deniqz. aut grauāt restituere ipsis filio vel seruo, aut extraneo, vt dicā statim j. in ū. no. qñ aūt grauarēt filiꝰ, z seruꝰ hr̄des instituti z ēt eoꝝ pr vel dñs, z isto casu loq tex. in l. nesenni. ſ. seruo. ff. ad l. fal. vt debeant ex psona filij vl serui tāq ab hr̄de relicta. z i cōputatiōe patrimonij puꝰ habēt ratio relictoꝝ a filio vl seruo, z postea relictoꝝ a patre vl dño vt ibi. z habes oēs casus distinctos z separatos.

7 Pōdera in primis tex. ibi legatū vel hereditas dat † vbū do, est aptū ad hr̄dis institutionē z legatū. bñ facit qđ poē ꝙ bū potest fieri institutio p qđ apparet de volūtate testōris. l. qñ indignū. C. de test. hinc ex isto tex. ifero limitationē ad illd qđ ls Bar. i l. cēturio. ff. de vul. z pu. vbi ls q verbū det, positū in testō, est obliquū nō aūt verbū directū: qz sonat q qs capiat de manu alteriꝰ. p tex. i l. sempronius attalꝰ. ff. de vsufru. leg. Hoc intelligo esse verū, qñ testatoꝛ iussit hr̄dem dare alij. ita loquit ille tex. i vb. dare iussit. ſz qñ testatoꝛ diceret do hr̄ditatē meā titio, vl do talē hr̄ditatē caio, tūc crederē q esset vbū directū: qz tūc cessaret ratio Bar. qz tūc sonat q qs capiat de manu sua, z nō de manu alteriꝰ. iuxta gl. in l. eā quā. in vb. directis. C. de fideicō. Bar. in l. ū. C. cota de le. ſz Jo. de imo. hic nō faciēs & ꝓdictis mētionē simpliciter exponit tex. ꝺat, i. relinquit p gl. i cle. ij. & iurepat. z plꝰ nō ꝺt poterat imo pōderare istū tex. j. in vl. pte dū ꝺt ex legato vl
8 hr̄ditate relictis. ¶ † Itē verbū relinquit, ꝓprie adaptat ad vltimas volūtates ſz gl. i ꝺ. cle. ij. i vb. relicti. z gl. no. i ſ. si vero nulla. in vbo relictis. in aut. de here. z fal. z gl. in l. his vbis. in pn. ff. de here. inst. Verbū aūt dare, significat dñium trāsferre, z sic denotat actū psentis traditiōis. ſ. sic traqz. insti. & actio. ls nō videt ita cōuenire actui vltime volūtatis. Tñ puto q tex. bñ stet dū ꝺt ꝺat, nō impropriādo verbū li-
9 tere p tex. in ꝺ. l. qñ indignū. C. de testa. z verbū † relinquit etiā adaptat ad actus inter viuos, vt habes tex. melioꝛe de coꝛpore iuris in l. hoc sermone. ff. si liber. ing. eē. ꝺi. p quem
10 tex. no. ibi ꝺ. Bñdi. de plū. † q fialqs fit ꝺēdnaꝰ p filiaz relinquere oīa bona q fuerūt talis, illud verbū relinquere nō intelligit p vltā vltime volūtatis, ſz q statim restituat p illū
11 tex. refert z segt ꝺ. Alnd. sicu. i c. reg fisti. de testa. ¶ † Secōno. ex isto tex. q oīs ille cui acquirit cōmodū ex testō siue immediate per se, siue per mediā psonā alteriꝰ pt grauari one re fideicōmissi, z sic siue capiat ex dispositiōe testatoris siue ex dispositiōe legis, z tacita volūtate testatoris, vt hic, z l. j. ſ. fi. z j. ti. ū. Hinc est q ille q fictiōe iuris cēsēt eadē psona cū illa q i testō honorat pt grauari onere fideicōmissi, vñ hr̄s legatariꝰ pt grauari. ls ex testō nihil ei relinquat l. si fuerit. cū l. seq. ff. de leg. iij. sicut hic in filio z seruo q cēsent eadē psona cū patre vel dño. l. a patre. j. de le. iij. iuncta l. fi. C. de im
12 pu. z ali. subst. ¶ † Tertio no. in ver. deniqz. q si testōr instituit filiū vel seruū alienū, z patrē vel dñm quibꝰ per eos acquirit grauauit onere fideicōmissi fit distinctio: qz pater vl dñs grauant & restituēdo fideic. ipsis filio vl suo cū erūt sui iuris, tūc qz cēsent grauati nō vt hr̄s, sed vt pater vel dñs, nō detrahūt trebellianicā vel falcidiā: qz ille em pt detrahere q est directo heres. vt dixi ſ. in figuratione casus. z rōnē assignat tex. in ſ. his igit. in vbo, oīno cōplere. in aut. ꝺ here. z fal. assumptū prz: qz ex isto casu fideicō. nō assumit vires ex psona filij vel serui, ls ex psona patris vel dñi: qz istud grauamen nō cēsēt p primus imūctus filio vel seruo, z postea trāsitū facere ad psonā patris vel dñi: qz si sic esset sequeret absurdū q filiꝰ vel seruꝰ censerent grauati de restituēdo sibi ipsis z sic sibimet essent obligati, ſz istō est impossibile vt dicā statim i seq. no. ergo necesse est dicere fideic. cēseat imūctū patri vl dño z q ipsi ex propria psona grauent. z vt hr̄des cū nō fuerint instituti, z p ꝓs nec trebellianicā nec falcidiā detrahūt aduersus filiū vel seruū, cū erūt sui iuris quo tpe eis relinquit fideicō. ſz qñ pr vel dñs sunt grauati de restituēdo fideicō. cuidā extraneo tūc bñ detrahūt trebellianicā: qz tunc onꝰ fideicō. censēt p primus imūctū filio vel seruo heredibꝰ scriptis z ab eis facit postea trāsitū in patrē vel dñz ad quos puenit ꝓmodū hr̄ditatis, vñ tūc pater vel dñs gbꝰ p filiū vel per seruū acquirit hr̄ditas bñ detrahūt trebellianicā: qz tūc censent heredes ex psona filij vel seruꝰ: qz ꝺt tex. in l. acquirit. ſ. j. ff. de acqui. re. do. qđ qñ filiꝰ vel seruus sunt instituti hr̄des, z iussu patris vel dñi adeunt hr̄ditatē, perinde est ac si nos ipsi, id est pater z dñs hr̄des instituti esse

mus,

mus ꝛ tũc cessat absurdũ de quo in casu pcedẽti, ꝛ sicut filius vel seruꝰ si essent sui iuris ꝛ fuissent grauati, detraherẽt trebellianicã, ita pater vel dñs pñt detrahere: qz tenentꝫ ex psona filij vel serui qꝫ pꝛiꝰ fuit instructũ, ꝛ quoꝝ locũ assumũt
14 ita ẽt declarat Bau. de ca. hic ꝛ sibi ascribit d. Ale. ☩ ꝛ ita ampliant iura superiꝰ allegata q̃ volũt illũ solũ posse detrahere trebellianicã vl falcidiã qz est hꝛs institutꝰ vt pcedãt
15 sine hꝛs scriptꝰ in testõ sed ex dispositione l. ꝛ tacita voluntate defuncti est loco hꝛdis. ita est tex. no. hic. ¶ ☩ Quarto no. ex tex. ibi: qz ex psona sua sibi filiꝰ obligari nõ possit, pregulã, qꝫ qs nõ põt sibi ipsi esse obligatꝰ, ꝛ iõ a seipso sibi legari nõ põt, facit l. legatũ. iij. ff. j. ꝛ l. qui filiabꝰ. ff. ti. j. e. ꝛ l. de biton. C. de pac. ꝛ gl. in l. frater a fratre. i gl. mag. circa fi. ff.
16 de condi. inde. ☩ eo qz actio ꝛ passio cũ sint ẽdẽ ia nõ pñt in eodẽ subiecto ocurrere. l. vianius. ff. vj. fz cũ duo. ff. de fideiuss. ꝛ
17 est tex. no. in l. qui hominẽ. ff. si debitorẽ. in fi. ff. de sol. sic ☩ dz esse differẽtia psonarũ inter stipulatẽ ꝛ rẽ stipulatã. l. ij. ff. de stip. ser. ꝛ inter baptizãtẽ, ꝛ baptizatũ, vñ nõ posset qs semet ipsũ baptizare. c. debitũ. de baptis. nec semetipsũ presentare: qz inter patronũ psentãtẽ ꝛ psentatũ dz esse differentia c. p vestras. de iure pa. ꝛ sic dz esse differẽtia psonarũ inter datẽm ꝛ accipiẽtẽ, ẽt tex. in c. fi. in fi. de inst. ꝛ inter donãtẽ ꝛ confirmãtẽ. c. inter dilectos. in ver. ceterũ. ꝛ ibi d. Abb. ad hoc no. de fi. instru. ꝛ inter rẽ fiduciariã fideicõmissariã hereditatẽ ꝛ eũ cuiꝰ restitutio. l. i. §. finaliter collegiũ. i fin. ꝛ ibi moderne. in fi. ad hoc no. ff. ad treb. ꝛ inter emẽtẽ ꝛ vẽdẽtẽ. l. pupilꝰ. §. item ipse. ꝛ ibi Bar. no. ff. de auth. rut. ꝛ inter vincentẽ ꝛ vi
18 cũ. ☩ vñ nõ posset qs secũmet ludere ad tabulas. l. iij. §. fi plures. ꝛ ibi Bar. in fi. adhuc no. ff. de pcur. sic etiã dicimꝰ qꝫ qs nõ põt sibimet imperare vel iubere. l. pe. ff. de arbi. ꝛ ibi glo.
19 dicit, qꝫ ista est ratio quare verbũ imperatiuũ nõ hꝛs primã psonã: similiter ☩ nõ põt qs semetipsum eligere. tex. est no. in lã mãdauero tibi. §. fi tibi cẽtũ. ꝛ ibi Bar. ad hoc no. ff. mãd. gl. in l. plane. ꝛ ibi Bar. ff. qꝫ cuiuscũqꝫ vniuer. ꝛ i d. §. si tibi rẽ
20 tũ. est tex. valde no. qꝫ si tradidi alicui pecuniã vt det cui voluerit, ñ pt sibimet dare. Et ita illũ tex. no. Bar. i l. si is cui. C. de fur. ꝛ p illũ tex. ibi no. Bald. in l. ordo. C. de execu. rei
21 iud. tq̃ si data est potestas creditori qꝫ possit vẽdere pignꝰ acui velit, nõ poterit vẽdere sibimet, qꝫ no. tũ tz ☩ si qs nõ possit seipsũ eligere, põt tñ electionẽ de se facte pserire, ꝛ eiꝰ cõsensus cõnumerabit in numero eligẽtiũ. tex. est valde no. i
22 cõ iure reperiꝰ. de elec. ꝛ ibi gl. valde no. ponit si aliqs iurauit eligere meliorẽ, ꝛ ipse sit melior an poterit seipsum eligere. ¶ ☩ Tũ iudex põt seipsum eligere in depositarium vel facere qꝫ sequestrũ penes se reponat. gl. est ordinaria i l. se natusconsulto. §. fi. in gl. fi. in verbo, ꝛ deponat. ff. de offi. pfi. ꝛ ita tz Bal. Aud. ro. ꝛ do. Alex. in l. fideiussor. §. fi. vbi dixi. ff. qui satisdare cog. lz Raph. Ful. ibi dicat, qꝫ nõ multis retroactis temporibus ex ciuitate Feltrẽsi super hoc cõsultus non fuit
23 ausus cõsulere. ¶ ☩ Item adde casum in quo persona legata rẽ ꝛ res legata sunt vnũ ꝛ idẽ, ꝛ sic qs legat sibi ipsi: nã ibi re uersus ab hostibꝰ fuit sibi ipsi legatꝰ. tex. est in l. senatus. §. fi. ꝛ ibi Bal. ꝛ Imo. ad hoc no. j. eo. ¶ Ite in seruo fugitiuo idẽ est fur, ꝛ res furata, l. j. C. de ser. fugit. ꝛ l. ancilla. de furt. Tũ ad tex. in d. l. senatus. §. fi. põt dici fm Paul. de ca. ibi, ꝛ bene, illud esse verũ quo ad coꝛtiẽ verborũ, fz nõ ꝗtũ ad veritatẽ: qz ibi res legata est itaꝫ ius incorporale qõ ratione
24 pignoris legãs habebat: sed ipsa psona legatarij in qua habebat ius, est penitus diuersa a tali iure. ¶ ☩ Quinto no. ex verbis, si qõ fideicõmissarius superuiuat ipsi granato, vñ si pdecedat extinguit tãꝫ defecta cõditione. l. heres meus. in pun. ff. de cõdi. ꝛ demõ. nec fideicõmissum cõditionale transmittitur ad heredes si fideicõmissarius interim pendente cõditiõe moriat. l. vnica. §. finaliter aliquid sub cõditione. C. de cadu. tol.
25 lẽ. l. si ita legatũ. §. illi si volet. j. e. facit qõ figuãter not. Bal. in l. in cause. in §. pompo. per illũ tex. ff. de minor. ☩ qõ si testator relinqt nepoti, ꝛ ñ decederet sine liberis reuerteret ad heredẽ vniuersalẽ, si interiz hꝛs vniuersalis pdecedat amodo restitutio nõ debet: qz non trãsmittit ad heredẽ pendente cõditione, vt ibidẽ est tex. sequit d. Alex. in l. gallus. §. ẽt si parẽte. ff. de libe. ꝛ posthu. ꝛ in l. q liberis. §. hec verba. ff. de vulg. ꝛ pupi. vbi reputat hoc esse bene notandũ, ꝛ dicit ibi bene probari ꝛ latiꝰ idẽ do. Alex. vbi videas i l. fi. C. de leg.
26 imo fortius ☩ etiã filius fideicõmissum conditionale relictũ fratri a patre si moriatꝫ pendente cõditione, non transmittit. gl. ei communiter approbata in l. vni. ꝛ ibi Bar. ꝛ alij. C. de his qui ante aper. tab. gl. in l. heredes mei. §. cum ita. in ver. supposuissent. j. ad treb. cũ suis cõcorãtibus. nã pendẽtia fideicom. etiã in filio impedit transmissionem. l. si cui legetur. § j. ꝛ ibi Bal. ꝛ Flo. ad hoc no. j. eo. ¶ Sexto no. ex ☩. fi. ibi, ꝛ iõ si filio rogatus sit pater post mortẽ suã, hic videri tex. cõtra illud qõ
27 tz Bar. j. in ij. oppo. tertie pnis, vbi tz qꝫ fideicõ. pure ꝛ simpliciter relictũ a patre filio videt semper dilatũ in tempꝰ sui iuris, nec curat Bar. si fuerint apposita verba q̃ sapiãt dilationẽ vel nõ. idẽ tz gl. ij. hic in fi. certe si hoc esset verũ frustra testatoꝛ in hoc tex. exp̃resisset differẽdo post mortẽ patris, vñ idẽ Bar. per pẽdẽs de iisto tex. l. vlti. op. quarte partis rñdet, qꝫ in hoc tex. fideicõ. fuit exp̃sse collatũ post mortẽ patris: sed dilatio in tẽpus existentie sui iuris põt contingere, nõ solũ morte patris, sed etiã emãcipatione ꝛ aliis modis q ponunt. instit. q. mo. ius pa. po. sol. ¶ Bl. prima ponit casum quẽ s. latiꝰ ꝛ clariꝰ figuram, ꝛ dũ gl. intelligit tex.
28 in vb. ex psona ipsorũ, i ex volũtate: qz nisi vellẽt nõ valeret tale fideicõ. ꝛ sic ẽ i potestate patris vel vñi facere qꝫ valeat vl ñ valeat fidei. c. restituẽdũ filio vl fruo, put ẽt itelligit. j. gl. asipenul. in vb. patris. d. c. qꝫ ite gl. aliter ꝛ melius intelligunt fm vb. deniqz. put intelligit gl. ij. in verb. ex persona eorũ. ꝛ ibi Bar. ꝛ alij, vbi dicã. põt tñ saluari ista gl. fm do. Alex. ꝛ Puteũ hic, ꝛ bñ, vt habeat aliũ sensum, dũ dicit ex voluntate sua, sz si emãcipauerit vel mandauerit: ☩ nã istud pẽdet a voluntate patris emãcipare filium, ꝛ dño manumittere seruũ: qz pater inuitus nõ põt cogi regulariter emãcipare filiũ. l. nõ pt. ff. de adopt. l. nec auꝰ. C. de emãci. libe. l. filiusfa. §. fz vulgarẽ. j. e. ꝛ § fi. isti. q. mo. ius pa. po. sol. ꝛ postqꝫ pater voluerit emãcipare filiũ, ꝛ emãcipauerit, tũc fideicõ. statim debeꝫ in vita patris, sz si noluerit eũ emãcipare fideicõmissum nõ habebit vires in vita patris, sz qñ pꝛ mortẽ patris efficit sui iuris, ꝛ qꝫ ista fuerit mẽs gl. patet, qz gl. in fi. dr, sz si
29 ãsi emancipatione decedat filius remanet patri a cuiꝰ volũtate pẽdebat, ꝛ sic gl. nõ vult qꝫ pẽdeat a volũtate patris vl dñi an fideicõ. valeat vl nõ, sz bñ pẽdeat ab eius voluntate an filiũ emãcipet vel dñs seruũ manumittat. ¶ Bl. ij. in verb. patris, remouet duo ẽntia. primũ est dum gl. dr vt vsufructuꝰ.
30 nã videt qꝫ ista l. hodie nõ procedat: qz ☩ si hodie filiusfa. isti tuaꝫ heres, hereditas nõ acquirit patri, imo est ꝓpria ipsiꝰ filij. l. cũ opz. in pn. C. de bo. que lib, ꝛ § j. instit. p quas perso. no. acqui. gl. dũ dr vt vsufructuarius habuit respectũ ad iura nouaC. quibꝰ dispon. ꝗ in aduẽtitijs, solũ querebat vsufructuarius patri ꝛ ꝓpria bona ipsi filio. vt in iuribus palleg. ꝛ pr i illo vsufructuarius põt grauari, ꝛ in hoc bñ. loq̃, ꝛ eã tenet Bar. j. in ij. q. extra gl. ꝛ sic põdera gl. sentire qꝫ adhuc tex. hodie procedat i hꝛditate aduẽtitia. ꝛ sequit Bar. i d. q. ij. vbi late dicit qꝫ
31 ẽntia ꝛ tenet gl. seqnẽs referẽdo opinionẽ Roglerij. caue tũ cũ ista lex in j. parte loquat exp̃resse in filio, ꝛ seruo, ꝛ in huo nihil est immutatũ nec in eo cadit peculiũ aduẽtitiũ, vt per Bar. in d. ij. q. qꝫ dr, qꝫ in seruo sine dubio nihil est immutatũ ꝛ sic ista l. pcedit hodie non solum in seruo fz etiã in filio in hꝛditate aduẽtitia, vt ibi dicit. ¶ Scdz ẽntia est: nã testatoꝛ fi pr grauare onere fideicõmiss. illũ cui nihil i testõ relinqt: qz quẽ ñ honoꝛo grauare ñ possuꝫ. l. j. C. ti fideic. ꝛ l. j. §. fideicõ. j. ti. ij. ꝛ l. iperatoꝛ. in pn. ff. de leg. ij. nec recipiẽdũ ẽ vt cui nihil dederis cũ rogãdo obliges. ita ☩ tex. in l. fz ꝛ fi sic. §. j. l.
32 fi. ff. de le g. iij. ☩ nec plus põt qs grauari restituere, qꝫ ꝗtũ ei relictũ ẽ ☩ tex. in l. filiusfa. §. apud marcellũ. j. e. gl. rñdet qꝫ lz pr veloñs nõ sunt instituti, tñ p obliquũ sentiũt cõmodũ hꝛditatis vel legatiꝰ ex psona filij, vel serui q sunt instituti, ꝛ
33 sic q eis acquruntꝫ, ☩ ꝛ sic ex legis dispositiõe ꝛ tacita volũtate testatoꝛis dicunt hñe cõmodũ, tõ grauari põt. Ista ꝛclusione gl. intelligit Bar. ꝓcedere qñ incõtinẽti ꝛfiderato pñti statu ex dispõne legis, ꝛ ex tacita volũtate testatoꝛis scietis acquirit patri vel dño, tũc pñt ipsi grauari fideicõmisso. ita loquit tex. hic, secꝰ si statiz nõ acgrat ꝛfiderato pñti statu, tũc qz ẽt postea acgrieꝛ fortuna, ꝛ ñ ex volũtate testatoꝛis, q ignorat an sibi debeat queri vl nõ ꝛ tũc rõ pt imũgi onꝰ fideicõ. illi q p mediã psonã alteriꝰ ꝛsequeꝫ cõmodũ ex testõ. l. sz ꝛ si fic. §. j. ꝛ l. fi. j. pn ff. de leg. iij. ꝛ l. q fundũ. §. q filios. j. ij rñ. ff. ad
34 l. fal. ☩ qz nõ dz attẽdi illo qõ i futurũ põt euenire a casu vel a fortuna vt qs possit grauari fideicõmissoꝛ, vt ẽ tex. no. i l. ipse ratoꝛ. §. fi cẽtũ. ff. de leg ij. ☩ sz caue qz hꝛs hꝛdis pt sub nomine appellatiuo grauari. l. si fuerit. q est l. q nta. §. j. ff. de le. iij. Bar. j. pxime i fi. sue distinctiõis, ꝛ rñ nõ statiz venit q̃rẽdum inspecta potẽtia pẽntis statꝰ, sz lõge post, nec testatoꝛ sciebat vtrũ hoc deberet sibi queri ergo nõ hz ex volũtate testatoꝛis, ergo cõtra sol. Bar. ꝗuis heres hꝛdis dicaꝫ esse testatoꝛis heres l. fi. vbi dixi. C. de here. instit. cogita. Bar. bñ
35 sentit hoc ẽntiũ in sua distinctione. ¶ ☩ Itẽ inquãtũ Bart. tz qõ quãdo filius vel seruus instituunt heredes, ex patri vel dño acquirit ex volũtate testatoris. Aret. hic in ij. no. tex. reprobat, ꝛ dicit qꝫ istud videt exp̃resse cõtra tex. in l. q liberis.

§.hec verba.ff.de vulg.z pupil.i ỹb.qz nõ ex iudicio testatoris veniũt, vbi pater qui cãuit hẽs per filiũ,z dñs p seruũ nõ veniũt iudicio testatoris,z gl.parua ibi exponit ex iudicio,i.ex volũtate testatoris,z nc nõ cõphẽdunt sub illa clausula qsquis mihi heres erit sit heres filio meo,nec potes illũ rez.restringere fm eũ,qnõ veniunt ex iudicio testatoris, s.expsse ſz bñ ex tacito:qz ñ venit rẽt ex iudicio testatoris ẽt tacito cõprehẽderent sub illa clausula,vt pz in l.si in testõ. e.ti.vbi cõprehendunt qui veniũt p ius accrescẽdi,z sic iste due ll. simul iũcte videnť cõtra Bar.stringere,z ipse nõ rñder. Adde q aũ eũ ista opo.formatd.Christo.de castel.hic. z rñdet q cõtrarium loquit qñ filius z seruus simpliciter instituuntur z nõ grauank aliquo fideicõmisso pater vlosis, tũc tm veniũt ex legis dispositione,z nõ ex iudicio testatoris vt ibi,sec' ſi pater vel dñs est grauat' fideicõmisso, tũc veniũt ex legis dispositiõe z ex volũtate ofuncti,vt hic.Ad de p ista solu. bñ facere illud qõ tz Bar.in l.centurio.in pe.

36 char.ff.de vulg.z pup.vbi tz,q+ſi testator istituit aliquẽ heredẽ z ſi decesserit sine filiis z filij filiozum sine filijs granat ipsos filios vltimo morientes de restituẽdo hẽditatẽ alteri tertio q tale fideicõmissum vz z tz:qz ex quo filios filiozũ grauant onere fideicõmissi,videť eis tacite reliquisser hẽditatẽ.p l.deniqz §.iterdũ.ff.de pec.leg.ſz qñ nullũ fideicõmissum eis imũgeret tũc nõ intelligit eis relinquere p l.luci'. cũ gl.ff.de leg.ij. Ista vltima ẽ grunda z dubitabilis q stio in qua sepe cõsului.ibi late dixi nõ astringo nunc. Ista sol.dñi Christophori licet colorata mihi nõ placet:qz esset magna limitatio z restrictio ad tex.in d.§.hec verba.pater z filius nõ veniũt ex iudicio expsso z scripto testatoris:qz nõ sunt scripti i testõ,vt dicit tex.in d.l.cũ filio.scriptos tãtummodo ad hereditatẽ

37 admitti.+Mã scripti dicunť qui pũt oculis corporeis legi. z nõ qui veniũt iudicio intellectus l.j.in prin.ff.de his que i test. delẽ.z l.vnica.vbi tex.no.ff.si tab.test.nul.extra in ỹb.qz ex cõiectura nõ proprie scripť videť,sed bene veniũt ex tacita volũtate testatoris,pz qz pť potuit nõ instituere filium alienũ,z seruũ,z hoc mõ nihil peruenisset ad patrẽ vl dñm, ergo instituẽdo filiumfa.vel seruũ vult tacite q pueniat ad

38 patrẽ vel dñm.l.cõiicunt.in prin.§.ti.j.z l.ab exhẽdati.i pn. s.e.+ma testator pſumit cogitare illo qs lex disponit l.si duo. cũ gl.ff.de acq.here.fm Bar.i l.pcib'.C.de impu.z alijs substi. Itẽ testator pſumit volũtatẽ suã cõformare dispositioni legis fm Bar.z alios in l.heredes mei.§.cũ ita.ff.ad treb.z l.vt iuri fiu randi.§.si libe.ff.de ope.lib.z si dicas q certũ in d. l.si ex testãmẽto.ille q venit per ius accrescendi venit ex voluntate testatoris tacita z nõ scripta.l.si titio z mevio.§.iulianus.ff.de le.ij.ſz nõ ex expssa volũtate,vt est gl.in l.apud iulia.§.idẽ iulian'.in gl.ſi.ff.ad treb.z tñ cõprehẽdit sub illa clausula.qſqs mihi hẽs erit.d.l.si in testõ.rñde ſz Bar.z

39 alios ibi,q ibi expẽsse fuit institut' in testõ in parte hẽditatis,z sic illã partẽ hẽs a defuncto ex expssa volũtate ofuncti, aliã vero partẽ p ius accrescẽdi hẽs directo z ex pſona sua z ñ p mediã pſonã alteri',vñ cũ ille cui accrescit fuerit a testatore script' hẽs in pte,certe etiã in alia parte accrescẽte reputat script' hẽs,ita pbat tex.no.in d.l.si i testõ.iũcta l.cũ filio.e.ti.+eo qz illo augmẽt ũ cẽsetur eẽ eiusdẽ nature cui' est alia portio cui accrescit,vt l.eriã.l ſi.z ibi Bar.z alij no C.de in.do.z l.inter socerũ.§.cũ inter.ff.ó pac.do.z l.si cõuenerit. §.si iudo.ff.ó pig.act.z §.j.z ibi notabiliť Ang.i aut.de eẽ. do.z l.si ex toto.i pn.s.e.si q pť vl dñs dicunt capere p filiũ vel seruum ex voluntate testatoris tacita,vt hic dicit Bar. sed nõ ex iudicio testatoris expsso z scripto ita loqtur tex. i d.l.q libe.§.hec vba.iũcta l.cũ filio.e.ti.qz scriptũ dr qs le

40 gi pt,nõ aũt intellectu pcipi,vt dixi §.z in ista est vera solutio. ¶ Sc̃do opponit Bar.d.l.cũ qdã.C.de leg.vbi ẽ tex.+q a substituto filij exhẽdati cui testator aliqd legauit nõ põt testõ fideic.relinquere ẽt in eo qs ei fuit relictũ,z ad substitutũ puenit,ſz ipse exhẽdat' grauari potuit vt ibi.z l.ab exhẽdati.§.e.z l.q fundũ.§.q filios.ff.ad leg.fal.z ita ẽ pcedit ẽt i testõ mili.vt l.miles ita hẽdẽ.§.si miles.ff.ó test.mili.Barũ.q ille casus est spãlis z sing.ſz nõ assignat rõnẽ specialita

41 tis. Illa decisio vł mirabilis triplici ratiõe.+Pzia qz sicut testator pt grauare legatariũ ita hẽdẽ legatarij.l. si fuerit. §.j.ff.ó le.iij.ſz testator pt grauare filiũ exhẽdatũ legatariũ quẽ affecit iniuria exhẽdatiõis.l.cohẽdi.§.cũ filio.in ñ.ff.de pupl.z pup.z d.l.cũ qdã.C.de leg.ergo multo magis dz posse

grauare eius substitutũ,quẽ nulla iniuria affecit,ſz cõmodo

42 substitutionis,cũ alij potuisset substituere.+Sc̃da z fortior ratio,nã si ipse filius exhẽdat' q nullũ cõmodũ capit ex testõ nisi legatũ põt grauari,multo fortius dz posse grauari eius substitut' ad quẽ nõ solũ legatũ relictũ a testatore,sed etiã tota hẽditas filij exhẽdati iudicio testatoris ad eum pueniť,nec dicat q dicta iura pcedũt odio pris exhẽdatj cũ mal' odij fit respectu filij exheredati,q respectu substituti honorari. Tertia qz substitut' ỏberet facilius posse grauari q ille cui

43 substitut' pt,+pt3 i filio,pprio testatoris q ñ pt i legitima gravari,z tñ ei' substitut' ad quẽ pueniť legitima filij bñ pt gravari.vt ẽ tex.no.l i.si fundũ p fideic.§.fi.cũ l.seq.z ibi Bar.

44 vbi dicã.j.e.+Idẽ i filio arrogato q nõ pt i qrta q sibi debeť a patre arrogatore grauari,vt l.si arrogator.ff.ó adop.z tñ eius substitut' bñ põt grauari,vt ibi dixi post Bar.si' patron' nõ põt grauari i qrta q sibi debeť a liberto,z tñ hẽs patroni bñ pt a liberto grauari.vt ẽ tex.no.ll.cũ patron'. j.ti.j.ergo idẽ videreť dicẽdũ i pposito,z tñ ẽ totũ ẽ pura

45 §alle.+Cũ ad ista pt dici z bñ,q i istis trib' casib',ltia ẽ bef filio vo,itẽ arrogato,itẽ patrono ex legi§ quidẽ tia,z ñ testatoris,vt ỏr tex.l.si arrogator.nõ quẽ testatoripnõ honorauit nõ pt grauare.l.ab eo.C.de fideicõ,z l.j.§.sciẽdũ.ó le.iij.qra rio cessat i eo? substitutis q̃s testator honorauit cũ posset alios substituere.d.l.ab exhẽdati.i pn.z d.l.§ficiunt.l pn.ſz

46 q ſit+rõ.d.l.cũ qdã.cũ alijs pallẽt Bau. de ca.hic,q forte nõ reperiť casus i corpore iuris de quo min' possit assignari rõ.si' Bar. i d.l.cũ qdã.dt,q nõ põt bñ reddi rõ spãlitatis,tũrõnẽ assignat Bar.z alij l.q fundũ.§.q filios.ff.ad le. fal.ego plene dixi q;qd ó rõne dici pt i d.l.cũ qdã.ad ibi di-

47 cta me remitto. ¶+Successiue Bar.tradit doctrinã,an z q̃ alicui pueniť de bonis testatoris mediãte pſona alteri' possit fideic.grauari,z facit duo mẽbra pncipalia cũ eo cetera trãseũt. ¶ Tu aũt ex dictis Bar.fac duas cõclu. Pzia q qñ aliqs sentit cõmodũ ñ pecuniariũ,tũc nõ pt fideic.gravari pl.plane.ij.§.fi.j.e.adde tex.i l.assignare.i ñ.ff.ó assig.lib. 2 i l.titi',z ibi gl.Bar.z alij.C.de ope.libe.z tex.no.i l.ij.§. fi'e.z i §.fi.ad ñ.ff.ó leg.iij.gl.i l.j.i ỹ.lucri.z ibi Bar.C.cõia

48 ó leg. Itẽ facit ratio,+qz grauamẽ dz eẽ cõmẽsurabile onerj imũcto.l.iperator.i pn.ff.ó leg.ij.z l.filiuſſa.§.apũ marcellũ.§.eo.ſz ó estimabili ad estimabile ñ cadit cõmẽsuratio,sic nec iñmiti ad finitũ nulla ẽ ppoztio. Adó q p hãc cõclusionẽ

49 ifert d.Bartho.soc.hic z bñ q+ille cui ẽ relictũ iuspatronatus ecclie qñ nõ ẽ honorat' cõmodo pecuniario, ſi pt grauarj onere fideicõmissi,z eo magj qz ñ vł simplr hẽs a testõre, ex q regrit pſensus ept z sic ordinarũ.vt p do.Abb.i c.cũse culũ.de iurepat.d.Ant.de bur.i c.illud.e.ti Ly.Bal.Sal.z Pau.de ca.in l.monumẽta.C.de leg. Limita istã cclusionẽ

50 pcedere qñ grauamẽ imũgeret pure,sec' si sub ꝺditiõe:+nã illeq nõ sentit cõmodũ pecuniariũ ex relicto testatoris nõ põt grauarj pure,ſz bñ sub ꝺditiõe,rõ qz tũc nõ dr ppie grauarj:qz ea q sunt in cõditiõe nõ sunt i dispositiõe.l.si qs sub cõ

51 ditiõe dãdo z.ff.si qs omis.cau.testa.+sicut p viã fideicõmissi simplicis ſi pt qs plus grauarj q̃ fuerit ei relictũ l.i ciuitatibus.§.fi.z l.filiuſſa.§.apud marcellũ.j.e.z tñ p viã cõditiõis põt i pl' grauarj ſz Pau.de ca.i l.hunusmodi.j.e.z il. plautius.ff.ó 2di.z ómõ.qz condõ ẽ i plẽda añ cõmodũ pecuniariũ tõ sibi iputet si volũtarie eã iplenit. Sz caue qz eadẽ ratio vł qñ fideicõmissus ẽ purũ qz iputet sibi q acceptauit relictũ z ſz istã limitationẽ pcedit tex.i l.iij.z tot' ti.ff.de sta libe. ibi testator reliqt libertatẽ suo vñ seruo nullũ cõmodũ pecuniariũ sentit,z tñ pt sub ꝺditiõe grauarj si ỏderit p.hẽd, vt ibi,z l.vnica.C.de his q pe.no..z l.deniqz.§.interdũ.ff.de

52 pecu.le.qz ñ grauat pure ſz sub cõdõne vt dixi.+Sc̃da ꝺdutio Bar.ẽ,q qñ aliqd pueniť ad grauatũ ex legis dispõne vł casu fortuito z nõ cõtingẽti ſz ex iteruallo,si grauet sub nole appellatino z ifẽ i gñe vt p hẽdẽ hẽdj vł hẽdẽ legatarij z tũc vł.si fuerit.§.j gl.ff.ó le.iij.sec'.si nole,ppzio,vt l.ſz z si fic.§. j.ff.ó le.iij.vbi Sec' erat istituť' hẽs a testõre,stich' erat gra

53 uat' sub nole ppzio qz erat hẽs z illi hẽdis nõ vz grauamẽ vt ibi rõnẽ diuersitatis assignat gl.i d.l.ſz z si fic.§.j.z qz hẽs aliquẽ hẽdẽ in gñe ex testõ vel ab itestato ẽ necessarium,ſz habere illũ nominatũ nole ppzio puta stichũ est a fortuna.cũ

54 Bar.tenẽt cõiter alij.+Sol' ſlignis doctor d. Bet. de beru. dixit,q ſz i iudicãdo ista ſnia sit tenẽda,tñ disputãdo tz oppositũ,q imo hẽs hẽdis possit grauarj fideicõmisso ñ solũ i gñe sub nole appellatiuo ſz ẽt notario,z sic sub nole ppzio. Not' p quatuor fundamẽta qb' rñdẽt mode. Sẽ.ff.de beru.

55 cipũ fundamẽtũ ẽ,+qz potẽt' dz esse ius in specie,q i gñe cũ gñl p spẽz ỏrogeť.l.i toto.ff.ó reg.iu.z l.vxore.§.feliciss.

mo.ff.de leg.iij.si ergo heres heredis pōt grauari in gñe ḡ
ēt poterit grauari in specie:nā qñ testator noīat hr̄dē here
dis in specie ꝛ sic nole ꝓprio,magis cogitat ꝙ bona sua de-
beāt ad eū puenire quā si grauat in gñe,ergo ꝓcedēti casu
magis dicū ē obuenire ex volūtate testatoris,cū videaī voca
tus magis certo iudicio testatoris. Ista opinio d. Bet. de
bexu.ℨ gl.ꝛ doc.videt esse multū rationabilis ꝛ multū cade
rel sensus naturalē:nā pone testator noluit grauare aliquo
honore fideicō.heredē quē instituit ꝛ quē multū diligebat
tūc eo mortuo voluit ꝙ eius heres eēt grauat⁹ in bonis suis
tale fideicō.certe istud fideicōmissum relictū sub nole appel
latiuo hr̄dis ꝓcludubio valet ꝛ tenet.modo teneꝙ testator
dicat si tit⁹ fuerit heres illius quē instituit grauo titū ꝙ
de bonis meis tm̄ restituat,istud fideicōm.in hoc casu
magis deberet esse validū,qꝛ magis est certū iudiciū testato
46 ris ꝛ magis certa ꝑsona grauati,ꝛ vñ rationabile dictū ma
gis dℨ mouere iudicē ꝙ ipsa lex,ℨ And.de Ꝟser.summū feu
distā in premio feud.itē querere legē vel rationē vbi natura
liter sentimus,nihil aliud est quā infirmitas intellectus,vt
inquit magnus Auerrois quē refert Bal.i l.testiū.C.de test.
ꝛ in l.actor qđ asseuerat.C.de ꝓba. Bald.in l.executorē.tū qꝛ
ꝑ cōl opt.gl. Bart.ꝛ doc.habem⁹ tex.claros q faciūt differē
tiā an grauamē sit impositū sub nole appellatiuo heredis,ꝛ
tūc valeat,aut sub nomine ꝓprio,ꝛ tūc secus.d.l.si fuerit.ff.
j.ꝛ d.l.ℨ ℨ sic.ff.j.ideo nō recedas a cōi differētia,ꝛ ad funda
mētū d. Pe.de bexu.qđ videt satis coloratū,respōde ꝙ imo
casu nostro grauamē impositū ꝑ nomē appellatiuū est for
tius quā sub nole ꝓprio,ꝛ magis habet iudiciū testatoꝛ,eo
qꝛ acquisitio q̄ fit ꝑ nomē appellatiuū gñale ē magis cauta
ꝛ magis verisimilis quā illa que est solū verificabilis in vno
solo ꝛ sic remanet expedita ꝓma pars hui⁹ tex.Capio gl.ter
tiā vb.cū ipsis.q̄ diuidit l duas partes principa. In pri
ma ponit duos intellectus ad illa vba tex.ex ꝑsona ipsorum
sēs afortiter opponit ℨ tex.ꝛ tripliciter sol.ij.est ibi,ℨ quo
modo. ¶ Pro clara intelligētia istius gl.oppono fortius ℨ
tex.quā faciat gl.qđ imo nō possit valere fideicōmissum reli
cū a patre vel dño filio vel seruo heredib⁹ instituti⁹,eo qꝛ
facta restitutione fideicō.filio vel seruo vna manu statim re
acquireret patri vel dño,adeo ꝙ nec momēto staret penes
filiū vl seruū l.placet.ff.de acq.here.ꝛ l.i.in pn.ff.si qs a pat.
57 fue.ma.ꝛ vñ q̄ soluit vt statim recipiat mihi agit.l g fic.ff.de
solu.facit l.ñ.C.de bo.q̄ libe. Itē esset idē in effectu ac si tale
fideic.esset relictū a seipso sibūpsi ergo valere nō pōt.l. g fi
liabus.ff.j.ꝛ l.legatū.iij.ff.j.ff.e.qꝛ ex ꝑsona sua gs nō ꝑt sibi
ipi esse obligatus,vt hoc tex.in ver.deniq̄.vbi plane dixi in
q̄ij.not.tex.ꝛ Itē fideicōmiss.relictū filio vel seruo qđ a pn-
cipio cōdi testamēti nō valebat,nō pōt cōfirmari ex validi
tate postea superuenīte ꝑ hoc qđ postea efficiant sui⁹ iuris
59 mediate emācipatione vel manumissione,ꝛ qꝛ obstat regula
cato.q̄ disponit ꝙ illud qđ inspecto initio est nullū,ex supue
nīēti casu nō cōfirmat.l.i.ff.de reg.Cato.ꝛ l.cetera.ff.j.ff.eo.ꝛ
Ian.seruo.instī.de leg.ꝛ sic videt ꝙ fideicomissum imūctus
patri vel dño restituēdū filio vel suo institutis nō possit va
lere. ¶ Propter difficultatē istī⁹ ℨ ij.gl.tota ponit ꝙtuor
intellectus,ꝛ sic quatuor sol. ¶ Prima est in exponēdo illa
verba,ex persona ipsorū.i.ex volūtate ꝙ fideicōmissum non
vꝫ nisi hoc ꝓcedat ex volūtate patris vel dñi.in emācipādo
filiū vel manumittēdo seruū.gl.tñ in ista prima sol. nō satis
aperit in q̄ vsek volūtas patris vel dñi,an in emācipādo fi
liū vel manumittēdo seruū,qui actus ab eorum volūtate de
pēdet,put intellexit gl.j.ℨ figurādo casum vt ibi declarauī
videt intelligere gl.j.in vltī.patre.i verb.patris,an ꝙ pē
deat ab eorū volūtate.s.validitas vl invalliditas talis fidei
cōmiss.prout magis videnī sonare vba gl.an vero qꝛ pr̄ vel
dñs si volūt pōt restituere fideicōmissum filie vel seruo etiā
dū sunt l restituēdi tū potestate,ita qđ patri vl dño nō acgra
tur,eo qꝛ nolūt reacquiri,put etiā dicit gl.j.i ij.sol.l filio nō
aūt in seruo.gl.tū nō ꝓsistit in ista ꝓia solu.ꝛ bñ ꝑpter istū
ter.an verb.deniq̄.vbi ista vba exponunt vt nō intelligātur
ex ꝑsona.s.ex volūtate,sed qꝛ fideicōmissum capit vires ex p
sona patris vel dñi,nō vt heredis ℨ vt sentiētis cōmodū ex
hr̄ditate vt ibi. ¶ Sc̄do qꝛ tale fideicōmissuꝫ qđ ℨ regulas
a principio nō vꝫ pater vel dñs nō pōt postea facere ꝙ va-
leat emācipādo vel manumittēdo:qꝛ obstaret regula Cato
nana,vt ℨ dixi. Tertio ꝛ fortiꝰ:qꝛ frustra tractaret in hoc
tex.an trebellianica vel falcida possit detrahi si starēt i volū
tate ꝑis vel dñi facere ꝙ fideicōmissuꝫ i mihilo valeat ar.l.
videam⁹.ℨ.pe.ꝛ fin.ff.de i lit iur.Sꝫ aduerte i suo instituto
tūc ē dño de restituendo fideicōmissum ipsi suo istitu
to,videt ꝙ ꝓdeat validitas a vera volūtate dñi,ꝛ sic videt
collatū in merā volūtatē dñi,cū libertas seruī,ꝛ sic ꝙ efficiat
sui iur⁹ ꝓdeat a sola volūtate dñi,cū seru⁹ nō speret aliquo
modo libertatē ēt post mortē dñi,ergo in volūtate dñi cōsi
stit,an ꝛ qñ velit dare libertatez ꝛ fideicom.seruo ꝛ sic videt
ꝙ prima expositio gl.q̄ exponit tex.ex ꝑsona eorū.i.ex volū
tate i seruo sit necessaria,in filio aūt nō sic, qꝛ filius post mor
tē patris erit sui iuris.Sꝫ ad hoc respōde ꝙ si ista ratio cēt
vera sequeret ꝙ si dñs esset grauat⁹ ℨ restituēdo fideicō.ser
uo suo instituto cū erit liber,ꝙ tale fideicō.esset inutile tāꝙ
pēderet a sola volūtate dñi,ꝛ tū ℨ est falsum,ꝛ ℨ tex.expꝛssuꝫ
60 in l.qdā ita.ff.si seruo.ff.ad treb.ꝛ ad obiectū dicit ꝙ imo
ēt ꝑter volūtatē dñi pōt seruus cōsequī libertatē in pluribus
casib⁹,ℨ quibus in titulo,qñ seruī ꝑ premio libertatē acci
piūt.ꝛ in l.si qs i graui.ff.vtrū.in fi.vbi ē casus fin.ff.ad fille.
in quo seru⁹ qꝛ deterit occisores dñi cōsequī libertatē, etiā
si dñs ordinasset ꝙ talis seruus nūꝙ possit fieri liber, ꝛ sic
61 efficit liber ℨ expꝛssuꝫ volūtatē testatoris. ¶ Sc̄do casu.gl.
est,ꝙ hic pr̄ vel dñs fuerint grauati fideicōmisso nō pure vl
simplicicer,ſꝫ in die vel sub conditione,ꝛ interim filius fuit
emancipatus vel seruus manumissus,ſꝫ qꝛ ista solu.diuinat
ad tex.in quo nihil dicit ꝙ fideicōmissum fuerit collatū i diē
vel sub cōditione ꝛ interꝫ sequuta sit emācipatio vel manu
missio.ideo tāquā diuinatiua repēdit ꝑ Bar.ꝛ alios,ſꝫ sub
tilis Raph.cu.defendit istā scām so.Roglerū.a diuinatio
ne,ꝛ qđ satis ꝓbabiliter,vt plen⁹ dicā.ꝛ sequit ēt d.Barth.
soci.hic:qꝛ iurisc̄osul⁹ in ista l.nō dubitauit an fideicō.relic
tū a patre vel dño ipsis filio vel seruo instituris valeat nec
ne,ſꝫ ponit ꝓ firmo ꝙ valeat,nā dicit tex.cū filio vel seruo
legatū vel hereditas dat fideicōmitti patri vel dño pōt, er
go tex.ponit ꝑ cōstāti ꝙ tale fideicōmissum valeat,vñ ꝓnci
palis dubitatio in hac l.erat ex cuius ꝑsona vires capiat ta
le fideic.vt sic intelligam⁹ an trebellianica vl falcidia possit
detrahi,vt habes in litera.vnde oportet ꝑsupponere termi
nos in qbus tale fideicōmissum possit valere,vt est qñ in diē
vel sub cōditiōe fuit relictū,ꝛ vltra Raph.istō euidētius ap
paret ex vltima parte hui⁹ l.que venit illatiue ex ꝓcedētib⁹
cū tex.dicat,ꝛ ideo in ea ponunt termini fideicōmissi magis
clare qñ pr̄ fuit rogatus de restituēdo post mortē suo filio.
pōderat illō post mortē.ꝛ sic in diē incertū,vñ oportet etiam
in prima parte huius legis ꝑsupponere terminos in quib⁹
fideicōmissuꝫ valeat.ꝛ dñ gl.subdit opinionē Roglerū,adde
qđ eā recitat Bar.j.ij.q.extra gl.qđ Rogleri⁹ velit, ꝙ ista
lex hodie nō ꝓcedat in hereditate aduētitia:qꝛ cū pr̄ solū
habeat vsumfru.ꝛ illū sit granat⁹ restituere filio,certe per
filiū idē vsufructus queret patri,ꝛ sic nō haberet locū ista
lex cū restitutio vsusfruct⁹ esset inutilis filio ex quo incōti
nēti reuertit ad patrē.Sꝫ tū sensit gl.ꝓcedēs dum dicit,vt
vsusfruct⁹.vbi pōderauī dicta late j. sup illa.ij.q. Bar. Ter
62 tia solutio gl.est ꝙ pr̄ noluit sibi acqrī.reꝓbat Bar.ꝛ cōi
ter alij:qꝛ tūc fideicommissum nō assumeret vires ex ꝑsona
patris vel dñi,vt ℨ tex.imo apud filiū remaneret ipso iure
cū ipe sit heres institut⁹ l.si heres.ff.ad treb.ꝛ l.seruū filiū.ff.
j.ꝛ sic remanet apℨ filiū iure directo,ꝛ ñ iure fideicōmissi,
q̄uis Jo.ℨ imo.conet defendere istā sol.ab hac impugnatiōe.
vt habes ꝑ d. Alex.ꝛ larius Are.bic,ſꝫ nō expedit in hoc in
fistere cū alia obstēt.nā ℨ istā tertiā so.ēt facit,qꝛ nō ē vīsimi
le q̄ pr̄ recusasset hr̄e hereditatē restituēdā filio si fuisset lu
crosa,vñ ista lex solemnis nō est intelligēda l casu nō verisimi
li qñ pr̄ recusat verisimiliter raro contingere, ꝛ leges ada-
ptāde sūt ad ea q̄ frequēter ꝛingāt.l.ñ ad ea.ff. ℨ legt. Ꝓ
terea ꝛ tuti⁹ ista tertia solu.ꝛ iste terti⁹ intellect⁹ nō ꝑt ada
ptari ad seruū.put gl.met.ꝛ doc.fatent ꝓpduo. Ꝓ ꝛio qꝛ ꝙ
hodie nō acqrit dño nisi solū vsusfruct⁹ ex ꝑsona seruī,istud
est falsum:qꝛ i seruo nihil est hodie immutatū, ſꝫ solū i filiū,
ꝗterea qñ dñs recusaret hr̄ditatē vel fideicōmissum nō pōt
seru⁹ petere ꝙ sibi det ꝛ cōstituat curatoꝛ illis bonis, put
63 dicit gl.in filiosa.eo qꝛ filiusfa.plus iuris hz ꝙ seru⁹.ſꝫ gl.
in l.legatū.vbi dixi ℨ.eo.qꝛ seruus nō ita verisimiliter expe
ctat libertatē sicut filiusfa.q̄ saltē mortuo patre efficiet sui
iuris.l.i ℨ g hr̄s.i ℨ.neq̄ fili⁹.vbi gl.ꝛ doc.ff.de acq.here.vñ
cū iste intellect⁹ nō possit adaptari ad seruū.ꝛ text.ꝓmiscue
loquit̄ de filio ꝛ seruo,ergo iste intellect⁹ ad hūc tex.ꝓcedere
nō ꝑt. ¶ Quarta so.gl.cōmuniter ꝛ Bar.ꝛ alū ꝙ instituto
filio vel seruo fideicōmissum eis relictū a patre vl dño erat
purū tū inest tacita cōditio ℨ restituēdo,cū erūt sui iuris.ꝑ
64 l.vbi pure.in ꝓin.ff.ad treb.allegatā in gl.ꝛ istud ꝛ est neces
sariū scire ad intellectū hui⁹ legis nūqd fideicōmissuꝫ pure
ꝛ simpl⁹ relictū a patre vel dño filio vel seruo heredib⁹ in-
stitut⁹ ꝙ valeat:eo quia subintelligat tacita ꝙdditio cum erūt
sui iuris.gl.vt dixit Bar.ꝛ magis cōiter alī,tenēt quod sic

pō.l.vbi pure.in pn. ¶ Sz aduerte,qz ille tex.nihil facit,duplici rōne.pma qz ibi fuerūt apposita talia verba p q̄ satis apparet testatorē ita voluisse cūibi fideicōmisso puro essent adiecta ista verba geminata,rogo vt filio tuo des,faciasq; vt ad eū puenīat. p que ꝟba apparet in id tps cōferri quo sui iuris fieret.ita ibi formaliter dicit tex. in l.fideicō.§.fi filio. ff.ō leg.ij. Itē vbī puenire positū i d.l.vbi pure intelligit cū effectu,vt i.ij.§.puenisse.ff.ō here.vel act.ven.ergo vbi talia verba nō essent expressa videret secus esse,z sic tex.in d.l.vbi pure pōt retorqueri ad oppositū ꝫ gl.vnde Bar.dixit veri tarē ponendo duas formales cōclusiones, q̄ illa duo iura loquunt prout ita vere loquunt q̄n pr̄ instituit heres z ab eo relictū fit legatū vel fideicōmissum filio,tūc ista pma fit cōclusio q̄ tale fideicōmissus no valet,nisi in eo expresse sint opposita verba importātia dilationē in tēpus, cū erūt sui iuris ite no est casus noster, qz ista lex loq̄t q̄n filius vel seruus sunt instituti hēdes,z pr̄ vel dñs rogauit simpliciter ō restituēdo fideicō.filio vel seruo,tūc fit scōa formalis cōclusio q̄ tale fideicō.pure z simpliciter relictū vs z tenet, eo qz semp videt dilatū in tēpus existētie sui iuris,z ita ēt tenet Bar. in l.ij vlustrice.ff.ad.sc.q̄ dr.leg.ce. ¶ Hūc operepretiū est videre que sit ratio diuersitatis inter istas duas cōclusiones, qz solū diuersificare casus, vt facit Bar.z nō assignare rationē diuersitatis nihil est p̄sertim in istis correlatiuis in q̄bus no videt referre,an pr̄ institutus grauet fideicōmiss. restituēdo filio,an vero filio instituto pr̄ fit gravat⁹. ¶ Unde assignat fundamētalē rationē diuersitatis:nā q̄n testator primo loco instituit filiū vel seruū heredes,deinde scōo loco eisdē relinquit fideicō.a patre vel dño, Ista geminatio ostēdit eniā vo ñ rare testatoris volētis q talia bona ad filiū vel seruū.z nā geminatio ostēdit eniā volūtatē testatoris.i. bailia.ff.ad treb.l.si mulier.ij.C.ad velleia.facit q̄ singu.no.Bar.in l.cū scimus.in fi.p illū tex.cū gl.C. d agri.z cēū.lib.vj.z q̄ dicit ce.d.l cū pater.§.filius matrē. ibi,nā enīm volūtatis precea.ff.de leg.ij.ex quo enim primo loco instituit filiū vel seruū heredes,certe si cōtingeret eos ante aditā hereditatē sui iuris reperiri eis tm acquireret hēditas.i.si pater fa.ff de here.inst.z §.fi isti.ō vulg.subsiti. z q̄n ptingeret q̄ essent sub potestate patris vel dñi, q̄ casu adeūdo acgreret patri,vt dño,testator scōo loco grauauit patrē vel dñs ō restituēdo fideicō.ipsis.s.filio vel seruo, vñ nimirū si pp enīam volūtatē testatoris z geminatā. Itē pp validitatē fideicō.tacite subintelligit cū, erūt sui iuris,sec⁹ est ecōtra,q̄n a pr̄e vt dño instituit heredib⁹ relinq̄t simpliciter filio vt seruo,tūc nihil valet.tex.ē in §.an seruo istituto.ō

66 lega.qz tūc solū grauauīt fideico.interuenit. ¶ +Confirmo optime istā differētiā Bar.qz q̄n filius est institutus heres z pr̄ gravat⁹ de emācipādo filiū isto casu pr̄ cēset ēt gravat⁹ fideicōmisso de restituēdo oīa bona testatoris ipsi filio emāciparo.tex.est valde not.l ¶ Quis.C.ō fideicō.z in l.si cui legatū.i vbi pe.ff de q.di.z demō.secus est ꝫ si pr̄ fuit institutus z gravatus de emācipādo filiū nō p hoc cēset gravatus de restituēdo bona testatoris ipsi filio emācipato ꝫ Bar.in d. l.si cui legatū.qeqd ibi teneat gl.z ita ēt tenēt Pau.de ca.z Raph.Ful.in d.l ¶ Quis.vbi ēt idē tenui,z ista est mera veritas,ꝫ Bar.z scribētes nō sic declarēt,z ista ē fundamētalis ratio diuersitat⁹ inter duos casus Bar.z duas cōclusiones ē.tactas. Pro cōclusione gl declarata declarauī Bar.allegat duos tex.in l.epistolā.§.fi.i.tex.z gl.ff.ad treb.z tex.in l.filiā. ff.ō aur.z argē.leg.ꝫ p certo illi tex. nihil facūt put ēt dicūt Pau.de ca.d. Alegā.z Are.hic.nā l.epistolā.§.fi.logt in matre fideicōmissaria,z sic que nō poterat habere filiā in potestate z q̄ habuit fideicō.relictū a filio suo herede instituto z illud habuit expresso iudicio testatoris, vnde oñ grauatur de restituēdo tale fideicōmissum simpliciter eidē heredi cēset grauata restituere post mortē suā aīs fideicōmiss.primo loco relictū ipsi matri fuisset inutile q̄ nō cēset testator voluisse,nos vero loquimur in patre q̄ solū habuit cōmodū here dūtatis ex dispositione legali,nō aūt ex expressa volūtate testatoris. Tu cū videas tex.q videt mirabilis in l.vxorē.§.fi. ff.de le.ij. vbi testator heredē institutū grauauit p fideicō.vt restitueret vxori sue, deinde grauauit vxorē simpliciter q̄ restitueret filio infanti q erat cōis filius testatoris z vxoris. Itē liberauit vxorē a p̄stāda satisdatione fideicō.z tūc ibi mirabiliter decidit tex.q vxor tenet statim restituere illud fideicōmiss.filio infanti,z tūc isto modo fideicōmissum relictū vxori reddit⁹ penitus inutile z inane.est verū q̄ ibi vxor nō capit fideicōmissum ab eo cui tenet restituere,sed ab alio.herede instituto. Tūc ista est solū diuersificatio casuū,put ēt solut Bar.ō.l.vxorē.§.fi.similiter tex.i d.l.filiā.nihil facit,qz testator ibi vsus est verbo,seruēt,qō verbū videt importare fideicō.illud esse dilatū in tps quo sui iuris fieret,vt ibidem expresse dicit tex.in fi.z ibidē expresse Bar.z sic iura allegata p Bar.nō pbat cōclusionē gl.z magis cōem z minus pbat. d.l.vbi pure.in pn.allegata p gl.vt superi⁹ dixi,z sic remanet cōclusio gl.z Bar.z magis cōmunis sine aliqua bona l. z pp̄terea d.Alex.dicit,q̄ ¶ Quis passus iste sit dubi⁹ nec iura allegata p gl.z Bar.pbēt istā cōclusionē, cū putat eā posse sustineri p tex.nostrū q̄ aliter intelligi nō pōt nisi violando literā ꝫ Rap.cu.z Pau.ō ca.reprobāt cōclusionē gl.z Bar. z intelligūt istū tex.q̄ fideicō. valeat cū fuit dilatū in tēpus existētie sui iuris expresse vel ēt tacite p appositionē alicuius verborū q̄ hoc sapiāt,put etiā intelligebat Old. Laud. relatus p Bar.monētur p forte tex.in l.qdā ita.§.fi seruo. ff.ad treb.vbi dicit tex.seruo herede instituto valet fideicō. quo grauat dominus de restituēdo eidē seruo cū liber esset pōdera q̄ ibi seruus erat institut⁹ heres,nō aūt dñs,z fideicōmissus vniuersale erat relictū a dño, cū seruus esset liber, ergo vs,q̄ expresse fuit collatū in tēpus quo ēt sui iuris,q̄ alias nō valeret, ergo ibi est tex. cōclusionē gl.Bar.z magis cōmunē z ēt declarādo,put declarat Bar.ꝫ ad illū tex.

67 respōdet Alex.+q̄ nō dz ibi sumi tale argumētū a ctrario sensu,qz resultaret absurdus intellectus z aliis iuribus repugnās.iuxta gl.in l.ij.C.de cōdi.inser.z c.j.ō eta. z quali.in vi. ¶ Sz certe nulla lex in mūdo bene pbat cōclusionē gl.z Bar.vnde tu potes aliter respōdere ponderādo illū tex. vt faciat p cōmuni opinione.s.cū liber esset, vrile fideicō. vsic q̄ fideicō valeat q̄n erit liber nō aūt q̄ illud sit ibi dictū a testatore q̄s habebat q̄n erit liber. ¶ Altra scribētes pōdera Bar.istū tex.in vltima parte, vbi rogatus fit pater post mortē suā.prout etiā notaui in tex.in vlt.no.nā testator frustra expressisset dilationē in tēpus mortis patris si semper intelligeret dilatū tēpus existētie sui iuris. Bar.nō hic, sed j.in ij op.quarte partis princi.ppendit de isto tex.z dicit q̄ iste tex. videtur destruere omnia que hic ponit,cū innuat q̄ fideicōmiss.nō videat relictū post mortē patris nisi hoc fuisset expressum a testatore,z rūdet q̄ illud q̄s hoc tenuit s. videri fideicōmiss.dilatū in tēpus existētie sui iuris,pōt esse vel morte vel emācipatione,sed iste tex.in vlti.parte loquitur q̄n fuit expresse collatū post mortē,z sic vnū casuz tāgit. Ista solutio Bar.mihi nō satisfacit,qz si dilatio nō censet factū vnū casum nisi exprimat vt in hoc tex.ergo mīn⁹ generaliter pceder cū erit sui iuris. Itē expressio in vnū casū esset superflua si generaliter intelligit semper cōferri in tēpus cū erit sui iuris,nisi dicas q̄ testator hic in vltima parte voluit eē locū fideicōmisso,nisi vnū casum tm,sc; mortis pr̄is gravati z nō in alīū casum. Itē ꝫ dictā cōclu.z gl.z Bar.facit. Nam volunt in hoc tex.sustineri fideicōmiss.pp tacitā cōditionem que subintelligit cū erūt sui iuris, Istud nō videt vllo modo

68 posse stare,+qz tacita cōditio nō facit cessare regulas Cato. annullārē dictū fideicōmiss.,put tenet Bar.in l.si optio.pilū tex.ī.de opt.leg.Idē Bar.in l.si dño stichus.ī.eo. Sz de ¶fendēdo gl.z Bar.respōde no.q̄ assumptū nō videt verum dñ dixi,q̄ tacita cōditio ñ facit cessare regulā Cato.nā ꝫ tenet expresse Bal.z Flo.in l.seruū filij.in prin.p illuz ter.ī. eo.gl.in d.l.si dño stichus.in gl.ij.ī vb.data.ad fi.z ibi Imo. ī.eo. Sz adhuc fatēdo assumptū Bar.p vero q̄ tacita conditio ñ faciat cessare regu.Cato.adhuc not.respōdeo q̄ istō est verū cōditione tacita puenīēte ex legis dispositione que nō impedit cedere diē legati,vt l.cōditiones que extrinsec⁹. ī.de cōdi.z demon.secus est in cōditione tacita puenīēte ex volūtate testatoris tacita.p validitate actus,z tacita que impedit legati cessionē,prout est ista de qua nos loquimur,z ista nō facit cessare regulā Catoñ. Ita ēclarat Bar.in l.j.ī.ō regu. Cato. Itē mīrēuz Bar.post Old. Laud.tenet q̄ a patre vel dño heredibus institutis nō pōt relinqui fideicōmiss.simpliciter filio vel seruo nisi expresse sint apposita verba importātia dilationē in tēpus existētie sui iuris,alias nō valet p tex in ¶.an seruo.instī.de leg. Ille tex.hoc expresse dicit.z tex.in l.legatarī⁹.§.an seruo.ff.ō leg.iij. Postea ad hoc Bar. allegat tria alia iura.s.l.a filio.z l.quesitū.in prin.ī.eo.z l.cū lega.in fi.ff.q̄n dies leg.ce. Ista iura tria nihil facūt ad pro

69 positum,qz solū dicūt q̄ a filio instituto herede pōt legari patri,z rationē diuersitatis assignat tex.in d.§.an seruo.in ver.ex diuerso,ista cōclusio Bar.indifferenter tenet per omnes.z ita ēt tenet gl.in d.l.a filio.in gl.ij.z gloss.in l.ej asse. ff.ad leg.fal.z glo.in §.ex diuerso.instītu.de leg. ¶ Contra istam conclusionem approbatam per omnes indifferenter viget fortiter tex.in l.cogi.§.si pater.ff.ad treb.vbi a patre

instituto herede,fideicō.vniuersale fuit relictū simpliciter filio in

filio in potestate ꝛ valet ꝛ tenet tale fideicom. ꝛ tñ ibi nō fuit apposita aliqua verba importātia dilationē in tps existētie sui iuris, imo fideicōmissu ꝛ ibi fuit relictū simpliciter. Varie so. dāt ad illū tex. quas reprobat d. Alex. post alios hic, ꝛ ibi, ꝛ late psequit Are. hic cōiter rñdet q̄ ille tex. & ne cessitate debeat intelligi qñ testator fuit vsus vbis importā rib⁹ dilationē in tps existētie sui iuris, als fideicō. ñ valeret ita Imo. Raph. cu. Pau. & ca. d. Alex. cōiter alīj, ꝛ Lud. ro. ꝛ d. Alex. ibi, ſ ista esset suppletio ad illū tex. ꝛ manifesta di uinatio, cū tex. ille loquat qñ fideicōmiss. fuit relictū simpli citer, ꝛ subaudire q̄ ibi testator fuerit vsus vbis importāti bus dilationē in tps existētie sui iuris est destruere illū tex. ꝛ tex. fuisset supin⁹ omittere illud qđ erat necessariū ad vali ditatē fideicōmissi. vñ tu respōde cū Gruetius, q̄ iuris cōſ. ibi ñ intēdit tractare an ꝛ qñ fideicōmiss. relictū a patre q̄ est instituti filio in potestate valeat necne. nec de hoc dubitat ibi tex. ſ solū tractat an filius fideicō. possit cōpellere patrem institutū ꝛ grauatū fideicōmisso ad adeūdū ꝛ restituēdū. ꝛ fit ct. ibi p̄supponit p̄ primo valere illud fideicō. nō obstāte patria potestate, ergo logk qñ fideicōmissus fuit relictū a patre inde vel sub cōditione, vel qñ fuit collatū in tps qñ filius erit sui iuris, quib⁹ casibus fideicōmiss. valet ꝛ tenet. ꝛ ibi decidit tex. solū hoc q̄ nō obstāte patria potestate filius fideicō. possit cōpellere patrē recusantē adire ꝛ restituere, tñ nō trā fibūt actiones in fideicōmissarū nisi aduenīēte die vel cōditione vel habilitate filij. l. apud iulianū. ſ. antistia. ff. ad treb. ꝛ isto modo nō erit diuinatio ad illū tex. put etiā dixi ꝛ. ad tex. nostrū, fm Raph. cu. in ij. ſol. glo. Et ad hoc ēt in effectu tēdit pcedēs ſol. Imo. ꝛ moder. licet nō sic declarēt. ¶ Capio gl. in ver. qñ ex psona filij. quā diuide i duas partes. In prima declarat tex. In ſcda opponit. de solu. se remittit. sed solutio ibi ponit in tex. ij. ibi. itē ad id qđ dicit Bar. ꝛ doc. ſol

70 uūt ✝ q̄ qñ est institut⁹ seruus ꝛ grauatus dñs de pīcādo fideicōmissu cuidā extraneo, attēto rigore fideicōmiss. debet ex psona dñi q̄ ipse dñs est grauatus, ideo ō rigore si seru⁹ effectus sui iuris adeat istā hr̄ditatē, nō tenet ad tale fideicōmissum. l. celsus. ſ. qđ aliciuius. in fin. j. de lega. iij. ſ cōsiderato effectu debet ex psona filij vel serui vt hic, ideo seruus effectus sui iuris ꝛ cōsequutus hereditatē ex equitate tenet ad fideicōmissu, vt expresse dicit tex. in d. l. si alien⁹ seruus. aduerte ēt q̄ ✝ tum ad ordinē soluēdi legata relicta a seruo instituto ꝛ legata relicta a dño, pri⁹ habet ratio relictorū a seruo, vt est tex. in l. nesennius. ſ. seruo. ff. ad leg. falcid. de q̄

71 opponit Bar. ✝ ex hoc ibi est casus singularis in quo nō fit cōtributio omnū legatorū relictorū in eodē testamēto quo ad in eādē rationē falcidie. ꝛ ita ēt illū tex. p̄ singulari not. Jo. de imo. hic. ꝛ d. Alex. ibi. Capio gl. in verb. sed vt pater. quā diuide magistraliter ex medulla Bar. in quatuor ptes. In prima declarat tex. ꝛ infert. ꝛ ista pars est clara. In ſcda que

72 est ibi, sed videt ℨ. gl. opponit ℨ tex. inq̄ tum vult q̄ ✝ pater grauatus & restituēdo filio nō detrahit ab ipso filio quartā trebellianicā. ℨ d. l. iubemus. ſ. idēq̄ in retinēda. C. ad treb. ꝛ respōdet ꝛ bene q̄ ibi ipse pater fuit heres institutus ꝛ sic fuit grauatus vt heres, ꝛ sic istud cōsequit a seipso ꝛ nō a filio. ✝ tūc bene detrahit trebellianicā ipſi filio vt ibi. sed hic filius fuit institutus heres ꝛ sic pater grauat fideicōmisso nō vt heres sed vt cōmodū sentiens ex hereditate mediāte psona filij instituti. ideo nō detrahit trebellianicā cōtra ipſum filium ꝛ assimilat legatario q̄ nihil detrahit, vt l. i. ſ. j. C. cōja de lega. ¶ In tertia parte ibi, ſ quero quis est heres. gl. p viā questionis opponit ℨ tex. ꝛ dupliciter soluit ꝛ Bar. opponit hoc modo. nā tex. innuit q̄ filius institutus sit heres, ℨ d. l. placet. ff. de acquir. here. tu clarius oppone ex mente Pau. de cast. nā videt q̄ qñ pater grauatur restituere fideicōmissum filio instituto debeat cē leri grauat⁹ vt heres cōse-

73 quēter possit detrahere trebellianicā. ✝ qr filius institutus adeūdo hereditatē facit patrē heredē. d. l. placet. ꝛ l. qui in aliena. ſ. interdū. ff. de acq. here. ꝛ l. qui liberis. ſ. hec verba. ff. de vulg. ꝛ pup. ꝛ tñ ℨ iū decidit in hoc tex. ergo male gl. ponit duas solu. ꝛ tenet primā. ſ. verū ēt q̄ facit patrē here dē quo ad effectū ꝛ cōmodū, qr ineffectu acquirit incōtinēti patri ſ quo ad nudū nomē hereditarū. filius est heres nōe

In quarta parte ibi, ꝛ caute tacet. & seruo gl. remouet aliud

74 ꝛ teitū ℨ iū. ꝛ Bar. illud formar hoc modo: ✝ nam qñ seruus est institutus heres nullo modo est heres nec̄ nōe nec̄ effectu, ſ facit dñm heredē, ergo ℨ tex. q̄ innuit q̄ ēt qñ seruus est institutus heres, q̄ ipse seru⁹ dicat esse heres. ꝛ qō nullo modo dicat ēe heres p̄bat Bar. qr loc⁹ ē̄ substitutioni vulgari q̄ capit in illō casum si heres ñ erit, qñ testator isti puer illā quē ignorabat ēe seruū. l. cū pponas. C. & here. insti. ꝛ instī. de vulg. subst. ſ. sed tu aduerte. qr Bar. nō videt bñ p̄bare assumptū qō facit, q̄ qñ seru⁹ instituit q̄ nullo modo sit heres, nec̄ nōe nec̄ effectu: nā iura p eū allegata. ſ. d. l. cū pponas. ꝛ d. ſ. fi. nihil faciūt. prō, qr in illis iurib⁹, nec ipse seru⁹ est heres in cui⁹ psona testator errauit, nec ēt facit dñs hr̄dē ſ admittit substitutus vulgaris, nec nudū nomē hr̄dis sufficit ad excludēdū substitutū vulg. l. ꝛ si sint. ſ. ſ. qō papinian⁹. ff & mino. Bar. ꝛ alīj l. ij. ſ. interdū. ff. & vulg. ꝛ pupil. q̄ iura allagata p Bar. nō p̄bāt, q̄ ideo seru⁹ institutus si sit heres nec̄ nōe nec̄ effectu, eo qr faciat dñs heredē: qr in illis iurib⁹ nō facit dñs heredē, imo exclusoꝛ troq̄ loc⁹ est substitutioni. ¶ Unde tu clarius forma istā oppositionē ℨ illud qō tenuit gl. q̄ filius institutus sit heres nōe ſ nō effectu, ℨ opponit. nā ista loquit tā in seruo quā in filio, ſ in seruo nō pōt p̄cedere illud qō tenet gl. eo qr penes seruū nō pt remanere nomē heredis, cū istud sit de iure ciuili. l. legeobue

75 nire. ff. de verbo. signi. ꝛ l. verbis ciuilib⁹. cū ibi no. ff. & vulg. ꝛ pup. ✝ ergo nō cadit in seruo q̄ habet p̄ mortuo quo ad ea que sunt iuris ciuilis. l. qō attiner. ff. de reg. iu. Itē q̄ qs sit heres in testamēto est inductū & iure ciuili, vt est gl. in l. j. ff. de acqr. re. do. late Bar. in l. ex hoc iure. ff. de iusti. ꝛ iu. ergo seru⁹ est illius oino incapaq. d. l. q̄ alteri⁹. ꝛ l. q̄ testamēto. ſ.

76 seru⁹. ff. & testa. ¶ In eadē gl. i fi. ꝛ cludit gl. ✝ q̄, filiusfa. institutus heres adita iussu patris hereditate remanet, heres nomine sed nō effectu, seru⁹ aūt nec nomine nec effectu dicit esse heres. Bar. late ꝛ subtiliter disputās istā materiā reprehēdit differētiā gl. inter filiū ꝛ seruū, ꝛ vult in hoc nullā esse differentiā, ꝛ q̄ nemo eorū dicat heres nōe qud ad directas vel vtiles actiones, ꝛ sic quo ad effectus iuris, sed bene dicā tur heredes nōe. i. nominati ꝛ descripti heredes in testō, ꝛ sic quo ad effectus facti tm̄, p̄ l. q̄ heredi. in pn. ff. de cōdi. ꝛ & mō. Istā op. Bar. ℨ gl. tenēt cōiter scribētes hic nemine modernorū dissentiēte. ꝛ dicit d. Alex. q̄ est magis cōis opi. ꝛ q̄ ēt tenēt moder. i. l. placet. ff. & acq. her. ꝛ dicit Are. q̄ ista opi. Bar. sibi placet. Idē tenet Ang. in l. ij. ff. de peti. her. p illā tex. iūcta l. iij. in prin. eo tit. vbi dicit esse casum nō violādo literā. ¶ Istā cōmunē 2clusionē ℨ gl. indubitāter tenet q̄ vis Ang. hic post antiquos ꝛ in d. l. placet. ꝛ l. sub 2dition, vbi ēt Bal. ff. de libe. ꝛ post h. teneat ℨ iū sequutus differētiā gl. hic p̄ aliqua leuia qbus respōdēt Imo. ꝛ d Alex. ꝛ alīj mod. tu aūt ex dictis Bar. facias duas 2clusiones. ✝ prima q̄ filius ꝛ seruus heredes instituti nō dicunt heredes ēt nōe quo ad directas vel vtiles actiones, ꝛ sic quo ad effectus iuris, ſ tota liter faciūt patrē ꝛ dominū heredes etiā nomine quo ad directas vel vtiles actiones, ꝛ sic quo ad effectus iuris, pinde ac si p̄ꝛ ℨ dñs essent heredes instituti, vt dicit tex. in l. acqrit.

77 ſ. j. ff. de acqui. re. do. ¶ ✝ Scda cōclusio est q̄ filius ꝛ seruus hr̄des instituti dicunt hr̄des nōe. i. nominati in testamēto, ꝛ sic sunt heredes q̄ ad effect⁹ facti. ¶ Pro prima 2clusione Bar. adducit tex. in l. q̄ in aliena. ſ. interdū. ff. de acqui. her. ꝛ illū tex. subtilius inducūt Are. ꝛ d. Soc. hic, nā ibi filius fuit ex heredat⁹ ꝛ nepos l. eius potestate existēs fuit ab auo institut⁹. dicit ibi tex. q̄ nepos sine aditione facit patrē heredē suū ꝛ necessariū, ergo directū. ſ. sui. institu. & heredū qua. ꝛ diffe. q̄ directa suitas nō remānit penes nepotē iusti tutū

78 ✝ qr ñ remānisset in suitate nō est loc⁹ successorio edicto & psona ad psonā, l. j. ſ. sciēdū. ff. de suis ꝛ legi. late Bar. ꝛ alīj inst. q̄ se patrē. C. vnde lib. ¶ Sz tu aduerte lz ista iductio videat subtilis ꝛ colorata tñ cōfundit, qr est ℨ illū tex. in fi. dū dicit nā p eū qs existere necessarius nō potest, q̄ ipse nō esset extiturus, ꝛ sic vult q̄ nepos primo fit necessarius, ꝛ postea

79 facit patrē suū necessariū. Itē dicit ibi tex. ✝ tale suitatē cō firmari exheredatione filij absq̄ alia aditione que alias requirit l. filiū. ſ. sed i cū exheredatio. ff. de lega. prestā. ergo nō ab ipso filio exheredato ℨ seipsum cōfirmat exheredatio, qr hoc esset absurdū, sed a nepote instituto ad idē tex. in l. filius patro. ff. & bo. lib. vbi dicit tex. q̄ filius exheredatus extitit heres necessarius qñ nepos ex eo fuit institut⁹ nō p̄ semetipsum sed per aliū ad hereditatē admittit. ergo apparet qō nō directo ꝛ ipso iure vt dicūt Are. ꝛ Soc. hic nec obstat fundamētū eorū & materia. l. q̄ se patris. C. vnde libe. ꝛ & leg. j. ſ. sciendū. ff. de suis ꝛ legi. q̄ illa materia loquit qñ existens in primo gradu est suus sibi ipſi soli, ꝛ nō qñ alij in cuius est potestate, prout loquunt d. l. q̄ aliena. ſ. interdū. ꝛ d. l. filius patroni. tu p̄ista prima conclusione Barto. adde bonū tex. in d. l. j. ſ. fi filio. ff. ad trebel. iuncta l. ſi heres institutus. i prin. c. tit. dicitur. in d. ſ. fi filio q̄ ſi filius ꝛ seruus fuerint hr̄des instituti, ꝛ pater ꝛ dominus fuerint grauati eis restituere hereditatem, quod restituendo transeunt in eos vtiles actiones, ꝛ eo apparet q̄ penes filium non sunt directe actiones

qz qñ restitutio fit habeti directas actiões nõ trãseũt vti-
80 les. d.l.si heres instituat⁹. in pn. ¶ † Sz aduerte qz ꝫ istam
primã ꝛclusionẽ Bar.cõiter approbatã videtur facere iste
tex.i ista tertia pte.z sic in ꝑ.deniqz.dupliciter iducẽdo istũ
tex.prio dñ dicit tex.q pr̃ ex psona filij hr̃dis ꝺtrahit ab ex-
traneo quartã trebellianicã,ergo nomẽ hr̃dis vr̃ apud filiã
remanere cũ aliquo effectu iuris,s.ꝺtractionis trebellianice
tñ ad b̃ potes respõdere exmẽte Bar.q iste effect⁹ causat ñ
qz nomẽ heredis fit cũ iuris effectu apud filiũ,sz qz ipse fili⁹
fuit script⁹ heres i testõ z pr̃ vt dñs ẽ heres q̃ ad oĩa iura eo
modo q̃ essent filij⁹ vel seru⁹ si essent sui iuris,sz si eẽt sui iu
ris ipsi detraheret quartã trebellianicã,g̃ similiter isto casu
pr̃ dñs eã detrahẽt. ¶ Sc̃so obstat iste tex.dñ dicit vt pr̃
nõ vt heres,sz vt pr̃ rogati.vr̃ ergo filio⁹ eẽ heres z ex sua p
sona sibi obligari nõ pt,vt ꝺz in tex.z ita iducit istũ tex.gl.b
Sz respõde, q tex.nõ dicit,nec posset dicere q pr̃ nõ sit he-
res effectu p d.l.placet.ff.de acq.here.sz bñ dicit tex.gbñ vi
detꝫ rogatus vt heres.ratio est fm Bar.ne istud beneficiuz
qs hz p filiũ vtp ei⁹ psonã efficiat heres effectu z retorqueat
ꝫ eũ ꝫ.l.amicissimos.in fi.ff.ꝺ excu.tu.z l.iudex circũuẽto.ff.
ꝺ mino. ¶ Sc̃so ꝓcipaliter ꝫ primã ꝛclonẽ Bar.ꝺ fuo vr̃ str in
gere tex.in l.legatũ est.in §.alien⁹.j.e.vbi tex.formaliter di
cit q seruus alien⁹ heres instituꝰ legari ipse a se cuidam
tertio,nec totus nec ꝑ parte pt,qz iter hr̃dẽ aq̃ relinq̃t z rẽ
legatã ꝺz esse differẽtia z tñ si dñs esset heres effectu posset
legari,ergo ibi videt esse casus q legatũ relictũ a seruo he-
rede instituto capit fundamẽtũ in psona ipsi⁹ serui.z ita illũ
tex.põderat Bre.in d.l.placet.in fi.z respõde,q attẽto iudi
cio volũtate testatoris legatũ debet a seruo,ergo ñ potuit
formaliter fieri eo mõ q̃ testator disposuit,sz aliud fit ex de-
81 positiõe iuris d.l.q liberis.§.hec ẽba. ¶ † Sz tu aduerte ꝫ
istã solu.Bre.q ad hoc vt actus valeat nõ ꝺz attẽdi illud qs
testator fz verba ordinauit fz illud qs ius disponit l.cũ que
stio.cũ simi.C.ꝺ lega. Istã primã ꝛclusionẽ Bar.limita duo
bus modis.prio vt in filiosa.ꝑcedat attẽto iure ffori. z ẽt
hodie in hereditate ꝑfectitia in qua filius esset institut⁹ cõ-
82 tẽplatione patris fz in hr̃ditate † aduẽtitia cũ hodie sit sta-
tutũ q̃ filij⁹ sit heres q̃ ad ꝓprietatẽ nolẽ z effectu.l.opz.in
prin.C.de bo.que lib.z §.j.insti.p quas pso.no.ac q.z sic pa-
ter habeat solũ vsumfr.certe pr̃ cẽsebit hodie singularis suc
cessor tali vsufru.nõ aũt habebit vt heres.ita signãter de-
clarat Bal.in l.si putas.circa mediũ.C. de pet. here. refert
z simpliciter seq̃t ac putat singulare d.Alex.hic. ¶ Tu ad-
de illud qs late tradũt Bar.z alij j.in ij.q.extra gl. dñ exami
nãt an ista l.hodie ꝑcedat in hr̃ditate aduẽtitia ibi dicẽt.
83 ¶ † Sc̃so limita istã primã cõclusionẽ Bar.vt ꝑcedat post
aditã hereditatẽ,qñ iussu patris vel dñi filij⁹ vel seru⁹ adi-
uerint hereditatẽ,tũc bñ faciũt patrẽ vel dñz in totũ here-
des,z istud est q̃ dicit tex.ibi.l.acquirit.§.j.ff.de acqui.re.do.
vbi dicit tex.qñ filij⁹ vel seruus sunt instituti heredes, si iu
bẽtib⁹ nobis adita sit hr̃ditas acqrit nobis ꝓinde ac si nos
ipsi heredes fuissem⁹ instituti,sz ante aditã hereditatẽ ipse
filius vel seruus dicunt heredes,nõ autẽ pr̃ vel dñs qz ad
ipsos spectat facultas adeũdi,z nõ ad patrẽ vel dñz,patet qz
filius vel seruus instituti possent nolle adire poti⁹ pati se
expoliari quã adire.vt dicit tex.i l.cũ ꝓponas.C.ꝺ here.in-
stit.z i l.ꝓ hr̃de.in pn.ff.ꝺ acq.here.z in §.pe.Instit.ꝺ her.qua.
z diffe.z ita ẽt tenet Bar.hic in sc̃so effectu respõdẽdo ad d.
l.iij.ff.de vul.z pup. Nõ intelligas ẽ q filij⁹ z seruus institu
84 ti ante aditã hereditatẽ dicãt ꝓprie heredes,qz nemo † etiã
habilis z existẽs sui iuris ante aditã hr̃ditatẽ dicit ꝓprie
heres:qz ille ꝺz ꝓprie heres q hr̃ditatẽ adiuit.l.iij.§.si qs
hr̃di.ff.ꝺ statulib.z l.iij.§.si qs ita.z ibi põderãt Bal.z Jmo.
85 ff.ꝺ her.insti.z l.si in diẽ.in pn.ff.ꝺ cõdi.z demõ.q ius † adeũ-
di nõ dicit esse in bonis nostris ante aditã hereditatẽ,vt est
tex.not.in l.ꝑtia rerũ.in pn.ff.ad leg.fal.quẽ tex.ad hoc re-
putat fing.Bal.i l.iij.circa fi.C. de iur.z fac.igno. Idẽ tenet
Bar.in l.post emãcipationẽ.§.j.ff.ꝺ lib.leg.Bal.in l.deo no-
86 bis.ad fi.C.de epis.z cle. ¶ † Circa sc̃daz ꝛclusionẽ Bar.q
filius z seruus heredes instituti dicũt heredes nolẽ. i. noia
ti z sic cẽsent heredes quo ad ea que sunt facti,ideo cũ imple
mẽtũ cõditionis sit facti ꝺz implerí psona filij z serui q sunt
noiati,z sic ꝺz eis solui illud qs debet gratia cõditionis im-
plẽdenõ, aũt debet solui patri vel dño,vt est tex.in d.l.q he-
redi.in prin.ff.de cõdi.z demõ.z ex hoc colligit Bar.rationẽ
l.q liberis.§. hec ẽba.ff.de vul.z pu. q illa ẽba qsqs heres
mihi erit,resoluãt in cõditionẽ,si aliqs mihi sit heres,sim-
plemẽtũ cõditionis dicit esse facti,z quo ad ea que sunt fa-
cti pater vel dñs nõ dicunt esse heredes,sz Areti.hic.impu-
gnat istã rõnẽ Bar. Tu adde cõgruentiorẽ rationem quod
87 † sz filius z seruus faciãt patrẽ dñm toraliter heredes in ef
fectu,tñ nõ faciũt eos dici scriptos heredes, qz cũ istud fit
facti nõ põt acquiri ꝑ filium vel seruũ patri aut dño. §. sed
cum factum.instit.de stipu.ser.z d.l.qui heredi.in prin.z ita
ꝓcedit tex. in d.l.q liberis.§. hec verba.tũcra l.cum filio.in
verbo scriptos rantũmodo.nã ista verba quisquis mihi he-
res erit,intelligunt.s.ex suprascriptis,vt ibi z l.in substitu-
tione.ff.eo.de vulg.z pup.z dicit ẽt ꝺ.in gl.ij.ergo pr̃ vt dñs
nõ admittunt,qz nõ sunt scripti heredes ꝙuis effectualiter
hereditatẽ habeãt.ista ratio est magis de mẽte dictoꝝ iurũ
quã fit ratio Bar. ¶ Successiue inq̃tum Bar. ponit illos
duos effectus quos operat noiatio heredis remanẽs i filio
vel seruo heredibus instituti quo ad ea que sunt facti. Ad
88 dit Lud.ro.tertiũ effectũ q̃ ad ius sepulchroꝝ † q si testa
tor acquisiuit sepulchrũ ꝑ se,z heredib⁹ suis acquirat filio-
familias hr̃di nudo nolie,ꝑ tex.fm eũ singularẽ l.familiaria.
cũ l.seq.in prin.ꝺ. de reli.z sump.fu.do. Alex.reprehẽdit p
l.qz pinde.§.j.ad tre.vbi iura sepulchroꝝ remanent apud
heredẽ q hz iura directa,ergo ẽt debet esse in patre cui acq.
rit hereditas z nõ in filio,z respõdet ad iura allegata p Lu
dou.q dicit nihil facere, sine Ludoui.ponderauit illa iura
dñ loquunt de filio q abstinuit se ab hereditate patris,z ꝙle
quẽter est heres nudo nomine,z tũ habet ius sepulchroꝝ,
sine ẽt voluit põderare illũ tex.in verbo ꝑ minima parte in-
stitutus. Ego dico q illi tex.optime faciũt ꝑ Lud. Rom.z
q Ludo.aliter debuit inducere illos tex.quã ponderet do.
Alex.dñ tex.ubi dicit hr̃dib⁹ ceteris q̃z successoꝝ⁹ qualescũ
que fuerint,q̃ operet vt ꝓprehẽdant ẽt heredes nudo nolẽ
lz vere z effectualiter nõ sint heredes. Istud assumptũ ꝓbo
p illud qs singulariter decidit Bal.in c. imperialẽ. in prin.
89 de prohi.feu.alie.p Fede.vbi determinat q † feudũ acqui-
sitũ ꝑ se z heredibus suis quibuscũq̃z cõprehẽdit etiã eũ q
est improprie heres,z sic cõprehẽdit etiã legatariũ.refert z
sequit do.Alexã.in l.quedã.§. nihil interest.ꝺ. de eden.z l.
gallus.§.etiã si parẽte. ꝺ. de lib.z posthu.z in l.etiã.in prin.
vbi etiã sequit Ludo.ro.ꝺ.solu.matri.z do.Alex.in l.qs di
cit in vlt.char.§.de verb.oblig.z latius do. Alex.in l.si pa-
troni in prin.§.ad treb.sequit etiã Ludo.ro.in l.id tẽpus.
§.j.§.de vsur.ꝺ. Abb.in cõsi.ex.incip.nitar presenti causa. in
ij.dubi.accedat q verba geminata solent multũ operari. l.
balista.ff.ad treb.z istud idẽ qs hic z Ludo.de isto iure se-
90 pulchroꝝ in d.l.q in aliena.§.interdũ.ꝺ. de acq.her. ¶ † Ex
pedita theorica Bar. eã inducit in practica ad duas qões.
prima an distinctio q̃ fit in seruo instituto herede, quẽ testa
tor errãs putabat esse liberũ.in l.si pater familias in pn. ff.
ꝺ here.instit.de pupil.substi.habeat locũ i filiosa.quẽ testa-
tor errãs putauit esse turis,z determinat q sic,qz ẽtum ad
hoc nõ est differẽtia inter filiũ et seruum.z ita tenet gl.in l.si
quis filiũ in gl.j.vbi Bar.idẽ tenet.ff.de acq. here.idẽ tenet
Bar.in l.cũ ꝓponas .ad fi.C de here. instit. vbi plane dixi.
ad ibi dicta me remitto.z ibi etiã tetigi quid iuris fm iura
hodierna fm q̃ filius acqrit sibi ꝓprietatẽ z patri solũ vsum
91 fructũ. ¶ † Sc̃da q. Bar.est qñ subst. tutio pupillaris est fa-
cta ꝑ illa verba qsquis mihi heres erat sit etiã heres filio
meo impuberi decedenti in pupillari etate,z filius vel seru⁹
instituti adiuerũt iussu patris vel dñi postea tẽpore mortis
pupilli reperiunt sui iuris,poterũt ex substitutione pupilla
ri admitti z ibi acquirere hr̃ditatẽ pupilli fm Bar.z alios
hic,z in d.l.iij.ꝺ vulga.z pup.vbi dixi.ad ibi dicta me remit
to. Idẽ tenet Joã.fab.in §.instituit.insti.ꝺ pup.substi. est
bonus tex.ꝺ hoc in l.coheredi.§.j.in ver.vel alij acqsite.z ibi
Bar.ad hoc not.ff.ꝺ vulg.z pup.z illũ tex.ẽt ad hoc adducit
Rapha.cu.in d.l.iij.z Bre.hic. Ultra scribẽtes induco theo
ricã Bar.superius relatã ad nouã z solemnẽ questionẽ,pone
92 q statuto caueẽ q q occidit hominẽ occidat fi ñ habuerit pa
cẽ cũ herede occisi,vel pone statutũ remittit in totũ vel di-
minuit penã bãnito si pacẽ habuerit ab herede occisi.pone
q filiusfa.vel seru⁹ alienus fuerũt heredes instituti ab eo q
fuit postea occisus z iussu patris vel domini adiuerũt hr̃di
tatẽ illi⁹ occisi,querit a quo debeat paz haberi, an a seruo z
filio hr̃d.bus scriptis an vero a patre vel domino l quo trã
seũt oĩa iura hereditaria directa z vtilia,z sic sunt heredes
effectu.habeo istã questionẽ ꝑ valde dubia,z cõsidera ꝑ qua
parte faciat doctrina Bar.qz videt ad vtranq̃ partẽ posse
adduci,vt infra statim subiiciã.Ego intẽdo istã questio.bñ
discutere qz est nouus articulus a nemine vnq̃ tactus.z qñ
debeat haberi paz a filio vr̃ seruo hr̃dib⁹ scriptis,lz nudo no-
mine sint heredes,bñ facit,qz statutũ loquit ꝺditionaliter si
93 pacẽ habuerit ab herede, † sed cõditio cũ sit facti,ꝺz impleri
in persona filij heredis scripti z nominati fm,nõ aũt in psona
patris vel

patris vel dñi, vt est tex. clar⁹ in l.q heredi.in pn.ff.de 2di.z
demō.z in l.q liberis.ſ.hec verba.ff de vulga.z pupil.z istō
tenet Bar. hic i ō. effectu, z istud stringit p hac parte. ¶ Se
cō do facit, q2 quo ad ea que sunt facti nominat⁹ cēsetur esse he
res, licet ipse nullas habeat actiones directas vl vtiles. ista
est ē doctrina Bar. hic i scdo effectu, q2 ea que sunt facti nō
trāseāt a filio vel seruo heredibus institutis in patrem vel
dōm. vt dicit tex. ind. l.q heredi. in prin. z in d.ſ. sed cū factū.
94 insti de stipu. ser. ✝ sed facere pacē est meri facti sicut ȝ here
l. cōfilio in fi. de cura. furio. istud etiā stringit p hac parte, z
sic vides q doctrina Bar. videt facere q⁹ obeat pax haberi
a filio vel seruo heredibus institutis, z nō ab eorū patre vel
dño. ¶ Tertio facit, q2 nō debet attendi cui emolumentum
hereditatis acquirat, sed cui honor habitus sit, z sic qs in
testō sit scriptus heres, an filius vel seruus, an vero pater
vel dñs, ita dicit egregius tex. in l.iij. ſ. hoc aūt solū. in ver.
certū. ff. de leg. ✝ istū. rū ad illū tex. potes respōdere q⁹ dispo
sitio illi⁹ tituli fuit inducta vt honor legatarioꝝ ꝙseruetur
ideo dicit ibi ter. q nō attēdit cui acquirat cōmodū, sed cui
honor exhibeat, ſzin casu nostro statutū cōsideraūt heredē
effectualē z sic effectū acquisitionis hereditatis: vt statum ſ.
dicā. ¶ Quarto facit qđ notabiliter tenet Bal. in l. ſi filius
q patri in j. q. ff. de vulg. z pu. z sequuntur Bal. Jmo. z cō
95 muniter mod. vbi dicit. quod ✝ante statuto perusine ciui
tatis, q⁹ exbānitus nō possit reuerti ad ciuitatē intra decem
annos nisi haberet pacē ab heredibus occisi. dedit ibi Bar.
fing. q si fili⁹ istius occisi abstinuit se ab hēditate paterna z
sic solū est heres nudo z vano nole qs tū obeat ab eo pax ha
beri, z ita ē est in q. nostra. mouet Bar. q2 facere pacē non
est qđ hereditarū. l. p heredē. ſ. fin. ff. de acqrē. here. z l. pe.
ff. de sepul. vio. z istud vltimū ē dicit idē Bar. in l. dānī. ſ. fa
bii. ff. ō dā. inſe. ſz tu aduerte, q⁹ ſz fili⁹ abstineat ab heredita
te patris forte, q2 est dānosa z debitis grauata, tū est filius
qui⁹ pricipaliter tāgit iniuria, z offensa patris occisi, z p ꝙse
quēs ad eū spectat vindicta, igit ē ad eū dz spectare facere
pacē. Ita pcedit dicta decisio Bar. ſz ista ratio cessat in ca
su nostro in filiofa. z seruis alienis q nō attinēt in aliquo oc
cisō. ¶ In ȝtiū q⁹ imo pax haberi debeat a patre vel dño q
sunt heredes effectuales z ad quos trāseūt directe z vtiles
96 actiōes, facit ✝ q2 fili⁹ z seru⁹ post acqstionē hēditatis factā
patri vl dño p d.l. placet. dicūt hēdes impropie formali
ter dicit gl. i l. quoties. ſ. fin. in ō. ſz z si pure. i gl. ſi. ad ſi. ff. de
97 here. instī. quā gl. allegat Bar. h. ✝ſz i statutis vba obēt p
prie accipi nō aūt impropie. l. i. ſ. ſi is q nauē. ff. ō exer. l. ille
aut ille. ſ. cū aūt i ✝bis. z l. ſi aliter. ff. ō lega. iij. ſz ad ō rūde
98 q⁹ ē in statutis vba obēt stricte z pprie accipi, z tū verifi
cat tur eo q heres ē nudo nole z sine effectu, vt ē tex. no. l. ſi ita
scriptum. ff. de cōdi. instī. z in d. l. q heredi. in prin. ¶ Secdo
p hac parte facit, q2 vba debēt intelligi de herede cū effectu
li. ſ. hec verba. vbi aliquando plene dixi. ff. quod quisque
tur. z relatū. de cleri. nō refi ergo intelligūt de patre z dño
99 q sunt heredes in effectu. ¶ ✝ Tertio facit q2 heres idē ē q
dñs. ſ. pe instī. ō here. q̄lit. z differ. ſz fili⁹ z seru⁹ eū adita he
reditate trāsferāt totū in patrē vel dūm, ergo nō sunt dñi, ſz
pr vel dña, ergo ō eis statutū intelligit. ¶ Quarto facit vna
ratio quā ad istud statutū assignat Bar. in l. iij. ſ. cato. ff. de
reb. obliga. vbi dicit. q⁹ si bñ ꝙsideramus verba, z mētē istius
statuti, istud statutū voluit fieri pacē ab eo q repreſentat p
sonā defuncti in solidū, ſz filius z seruus nō repreſentāt imo
pater z dñs q effectualiter successerūt in hēditate z eā possi
dēt z quib⁹ cōperīt iura hereditaria actiue z passiue, vt in
auf. de inre tur. a mo. prestī. Et sic pōdera Bar. ibi velle in
ista rōne, qđ ius faciēdi pacē de occiso sit qđ hēditariū, cui⁹
100 ȝtiū tenet expresse Bar. in d. l. fili⁹ q patri. ad fi. z in d. l. dānī
infecti. ſ. sabini. ¶ ✝ Quinto facit, q2 facere pacē de morte
occisi nō pertinet ad filias feminas, etiā si nō essent masculi,
sicut nec ad eas spectat vindicta sanguinis ſz ad masculos, vt
est gl. reputata sing. in c. j. ſ. hoc autē notādū. i gl. magna ad
fi. q⁹ feu. da. pos. z ibi Bald. dicit qđ illa gl. facit ad statuta lo
quētia de pace tenēda ab heredibus occisi. tamē dicit q⁹ illa
gl. pcedit ſm leges Lōgobard. z sic videt innuere qđ ō iure
cōmuni nō sit vera. sed illā gl. sequit idē Bald. in l. tiria. ſ. lu
cius. ff. de leg. ij. eam tenent z reputāt singularē Ang. Jmo.
z Raph. cuma. z Bau. de ca. in l. iij. ſ. cato. ff. de verb. ob. z in
lp here. ſ. ſi. ff. de acq here. z in d. l. ſi filius q patri. ad ſi. ff. de
vulg. z pupil. Ang. in cōſi. xvij quod incip. viso facto. ſi ergo
facere pacē nō spectat ad filias feminas occisi, ergo multo
minus sufficiet habere pacē a seruo vl filiofa. alienis heredi
bus institutis q sint: h redes vano nole z nō repreſentāt p
sonā d. functi, vt dixi, tamē quod illa glos. nō sit vera de iure
cōmuni, tenet Lud. ro. in l. i. ſ. potuisse. p illū tex. ff. ad syllā.
z in d. l. pro herede. ſ. fin. z ibidē do. Ale. z idem Ludo. in
d. l. iij. ſ. cato. do. Alexan. in d. l. ſi filius qui patri. vbi dicit
q⁹ ita solitus est tenere z ibidē Areti. ad finē. ¶ Secto facit
q2 statutū requirēs pacē haberi ab heredibus occisi cōside
rauit, q⁹ isto modo tollat rancor z inimicitia existēs inter he
redes z occisorē defuncti, ſz huic rationi nō videt satisfactū
si habeatur pax a seruo vel filio heredibus institutis, ex quo
nō sunt heredes in effectu, ſz vano nomine pſertim cū istud
101 statutū sit ȝ ius cōmune, z ȝ publicā vtilitatē ✝ que vult q⁹
homicidia z similia delicta puniātur l. iij. C. de epis. audien. iū
cta l. ita vulneratus. ff. ad le. aquil. z q⁹ not. Bar. in l. quem
admodū. circa medi. C. de agri. z censi. lib. xj. ergo debet in
telligi de herede effectuali, z nō vano nomine. Et in istā secū
dam partem sum proclivior licet reputem articulum valde
dubitabilem ex deductis p alia parte. ¶ Si aūt essemus in
alio statuto disponēte quod pro homicidio ponat pena pe
cuniaria, cuius partē vult applicari heredi occisi, z alia par
tē fisco, z filius vel seruus heredes instituti iussu patris vel
domini adierunt hereditatem, tūc bene videret q⁹ illa pars
pene pecuniarie debeat applicari patri vel domino, cū ipsi
sint heredes in effectu, z sic ad eos spectent cōmoda emolu
menta d. l. placet. ff. de acquirēda hereditate. ¶ Blo. in ver
bo relictis. in ista gl. opponitur ȝ tex. nam hic dicit relictis
102 in plurali, z substātiuū est in singulari. ✝ ergo videtur mala
grāmatica ȝ l. plautius. ff. de auro z argē. leg. z c. ad audien
tiā. de rescrip. huius timore glo. p viā notabilis dicit q⁹ hic
sunt duo subſtātiua singularis numeri quibus bene cōpetit
adiectiuum plurale. z ad hoc gl. allegat nouē ll. 2cordantes
103 ✝ vni ergo substātiuo singulari salua ratione recti sermo
nis non posset addi adiectiuū plurale, intellige nisi illud sub
stantiuum esset collectiuum plurium personarū, vt capitu
lū, populus, z similes, tunc posset dari adiectiuum plurale,
vt c. bone. ſ. in verſi. citari fecerunt. de elect. z tū loquit ō ca
pitulo in singulari ad idē tex. in c. cauus. eod. tit. de elec. z no.
Joā. an. in c. capitulū sancte crucis. de rescrip. Jmol. z d.
Alex. hic accedat illud Virgi. in ſ. Eneid. Pars in frustra
104 secāt. Idē intelligē, ✝ q⁹ nō pcedūt duo substātiua singula
ris numeri, ſz possit dari adiectiuū plurale, vt hoc tex. z hac
gl. tamē ē ad duo substātiua singularia pcedētia pōt dari
adiectiuū singularis numeri. l. nā q⁹ liquide. ſ. ſi. ff. ſoe penu
leg. p quē tex. ita limitat istā glo. Bar. in d. l. plautius. in ō.
oppo. ff. de aur. z arg. leg. Et habes meliorē tex. in l. extat. ff.
cō met. cau. ibi, rē illā obligatā vel pecuniā debitā illud ad
iectiuū debitam, ponit in singulari. z tū refertur ad ambo
substātiua pcedētia. z ibi Bar. ad hoc not. illū tex. z repu
tat tenendum mēti. ¶ Istā gl. Bar. ſ. ad fi. inducit post Dy.
ad notabilē questionē ibi reſeruo dicendū, vt sequar ordinē
Barto. ¶ Capio glos. in verbo retenturum, que diuiditur
principaliter in quinq; partes principales. In prima extē
dit tex. vt procedat, nō solū in fideicō. vniuersali, ſz ēt in sin
gulari fideicōmisso, sic relicto post mortē patris z nō ad
uertit gl. nec doct. q⁹ ista extensio est superflua, cū iste tex. lo
quat de vtroq; ibi ex legato vel hereditate. in q. gl. ſm Bar.
respōdet tacite notabili questioni p tres tex. z p duo simi
lia. ita istā partē expedit Bar. p viā questionis. tu dic me
lius q⁹ cū gl. primo loco extēdat istū tex. vt procedat etiā in
fideicōmisso singulari, subdit q⁹ in fideicōmisso vniuersali est
hoc plus quā i singulari. q⁹ etiā si fideicōmissum vniuersale
sit purū, z fideicōmissarius decedat ante restitutionē sibi fa
ctā, quod non trāsmittit ad heredes, sicut necētia transmit
titur hereditas nō adita nec bonorū pos. non agnita, ſz bene
trāsmittit ius deliberādi. in tertia pte glo. ſm Bar. rūdet
alī tacite q⁹ōni, an fideicōmissarius vniuersalī decedēs añ a
ditam hereditatē q non trāsmittit fideicōmissum vniuersa
le, an trāsmittat ius deliberādi, sicut fit transmissio p here
dē. In quarta forciter opponit ȝ rōnē tex. in fi. ibi, q⁹ fidei
cōmiss. ex pſona patris ſui vires recepit z dupliciter soluit
In quinta z vlt. gl. querit z se remittit ad not. in l. eā quā. C.
de fideicō. Bar. ſ. in pe. q. de hoc se remittit ad not. in l. ille a
quo. ſ. ſi testō. ad treb. Scda ibi. sed in vniuersali est hoc pl⁹.
tertia ibi, sed hic forte ita transmittit. quarta ibi, ſz ſm hoc
quare dicit. quinta z vlti. est ibi, ſz an heres rogari. ¶ Ex scda
105 parte gl. habes notabilē ꝙclusionē q⁹ ✝ fideicō. vniuersalis
moriens ante restitutionē fideicōmissi sibi factā ab herede
nō trāsmittit tale fideicōmissum ad heredes suos q⁹ is tale
fideicōmiss. esset pure relictū, mouet pcipue gl. q2 simile vi
demus in hereditate q̄ si nō fit adita nō trāsmittitur, idē in
bonorum pos. Tu aūt forcius inducas ista duo similia glo.
prout inducit Bar. in d. l. a testatore. ff. de cōd. z dem. nā resti

rutio fideicō. vniuersalis idē operat̄ qō aditio hr̄ditatis. l. j.
106 ꝛ ij. ff. ō fidei here. petit. ꝛ fideicō. vſus cenſet qſi heres l. ſi
filius. ℔. j. ff. ad macedo. ꝛ iura loquēt̄ia in herede, pcedūt et
in fideicō. vñ, vt no. Bar. in l. j. ℔. de illo. p illū rex vbi dixi. ff.
ad treb. vñ ſicut heres hr̄ditat̄e nō aditū nō trāſmittit. l. vni
ca. ℔. in nouiſſimo. C. ō ca. tol. eodē mō fideicō. vniuerſalis nō
dz trāſmittere fideicōmiſſ. ſi decedat ante reſtitutionē ſibi
factā. Eādē opi. tenet gl. i l. a teſtatore. ff. ō 2di. ꝛ demo. ꝛ gl.
in l. filiusſa. ℔. dum pmo. in vbo, deceſſerit. j. eo. ꝛ gl. in l. ſi mu
lier. ℔. ex aſſe. ff. ō iur. do. ¶ Jn 3tio eſt cōis ſnia quā tenet
glo. 3tia in l. apud iulianū. ℔. virū. ff. ad treb. Antiqui doct.
Bar. ꝛ cōiter alij, Bar. in d. l. a teſtatore. Bar. ꝛ Jmo. in l.
cogi. ℔. ide metianus. ff. ad treb. ꝛ in l. vētre. ff. de acq. here. ꝛ
ita cōſulit Bar. in 2ſi. xiij. qō incipit. ex facto ppoſito plura
dubia oriunt. ꝛ in cōſ. xxij. qō incl. homo accuſatori. ꝛ iſta cō
ſilia corrupte allegat d. Alex. hic idē tenēt Ly. Bal. Ang. ꝛ
alij in l. cū pm̄ p illū rex. C. de fideicō. Bal. in l. ſi in pſona. eo.
tit. Jo de Jmo. in l. ſi. ℔. j. ff. de leg. ij. p illū rex. iuncta glo. in
vbo. lucretj, ꝛ ita teneas. 3ō aduerte in q̄ tum Bar. ꝛ doc. di
cūt p iſta cōſnia eſſe rex. ex preſſum in l. poſtulāte. in pnn. ff.
ad treb. nā gl. noſtra hic allegat illū rex. p ſe, ꝛ ſic aut gl. ꝛ aut
doc. dicpunt̄ illo rex. Et p certo videt q̄ ille rex. nō faciat
p cōſnia. nā ibi heres fideicōmiſſarij premortui nō cogit̄
inuitus acceptare hereditatē ratione tranſmiſſionis ſz eo
qz fideicō. viuēs coegit heredē inuitū adire, ꝛ tunc ſicut he
res fideicōmiſſario inuito ſi viueret poſſet reſtituere hr̄dita
tē ita ēt p̄ reſtituere eius heredi inuito. ergo non ꝓbat ille
rex. ſimpliciter, vt volūt Bar. ꝛ doc. q̄ fideicōmiſſ. vniuerſa
lis decedēs ante reſtitutionē fideicōmiſſū trāſmittat. ꝛ ſic
credo q̄ gl. melius alleget illū rex. p ſe qō nō bene aduerte
runt Bar. ꝛ doc. q ibi dicūt eē rex. ex preſſum in 3tio. Jtē in q̄
tū Bar. ꝛ doc. reſpōdēt ad l. apud iulianū. ℔. vt rū. ꝛ ℔. anti
ſtia. ff. ad treb. allegatus in gl. noſtra, put reſpōdet gl. met in
d. ℔. vtrū. qō ibi fideicōmiſſ. vniuerſalis decedēs ſine here
de eius ideo nō trāſmittit ad hr̄dē cū heredē nō habeat. Iſta ſolu
tio diuinat ꝛ hoc modo nullā dubitationē haberet ille rex.
nā in d. ℔. vtrū. ꝛ in ℔. antiſtia. dubiū nō erat rex. eo q̄ fideicō.
deceſſerit ſine herede, put volūt Bar. ꝛ doc. ſed dubiū erat
qz fideicōmiſſ. poterat decedere ante reſtitutionē quo caſu
videbat̄ q̄ nō trāſmitteret ad heredē, ſed q̄ albina eius ma
ter admitteret q̄ prędit hereditatē ſibi relict̄ā, ſi fideicō. nō
trāſmittat. ¶ Tertio diligēter aduerte ad rationē funda-
107 mēntalē quā aſſignat Bar. ad regulā, ꝛ q̄ hereditas nō adita
nō trāſmittit. l. vnica. ℔. in nouiſſimo. C. de cad. tol. ſicut, nec
ſubſtitutio q̄ eſt ſcōa inſtitutio nō adita nō tranſmittit ad he
redes. l. ſi ex plurib⁹. vbi rex. magiſtralis. ff. ō ſuis ꝛ legi. l. ro
ties. ff. ō acq. here. ꝛ l. ſz ſi pluries. in pnne. ff. de vul. ꝛ pup. ꝛ
108 ſimiliter ꝛ bona ꝛ poſſ. nō agnita nō trāſmittit. l. ij. ℔. acgre
re. ff. de bo. poſ. ꝛ l. emācipata. vbi dixi. C. q admit. Nā ratio
eſt ſz Bar. qz ante aditā hereditatē heres nullā ius hz, me
rito nō trāſmittit illud qd nō hz. l. traditio. ff. ō acgrē. re. do.
109 ꝛ nā heredi ante aditā hr̄ditatē cōpetit ſimplex facultas
adeūdi. ℔. pe. ꝛ fin. inſti. ō here. qua. ꝛ diffe. que facultas cū ſit
meri facti ad hr̄des nō trāſmittit. Eādē rationē ponit Bar.
in l. arreſtatore. ad ſi. ff. de cōdi. ꝛ demō. ꝛ p iſta ratione q̄ he
res hr̄ditate non adita nullū ius habeat tō nō tranſmittit.
Adde bonū rex. in l. ſi ſeru⁹ hr̄ditarius, ꝛ ibi Bal. ad ō no.
ff. ō ſtipula. ſer. 3ō arrēde q̄ 3 iſtā rōnem fundamēntalē Bar.
multa videt̄ obſtare q̄bus reſpōdebo ꝛ defendā rōnez Bar.
110 ¶ Jn primū aſſumptū Bar. videt eſſe falſū, qz imo heres
ante aditā hr̄ditatē videt habere ius cui ſcribit xxx. annis.
vt declarat Bar. in l. is p̄t ad ſi. ꝛ meli⁹ in v. ff. de acq. her. ꝛ
eſt de hoc rex. formalis in l. ſi mater ad ſi. in verb. ius adeūde
hereditatis. ꝛ ibi Pau. ō ca. ꝛ moder. ad hoc no. C. ō inſt. ꝛ
ſubſtitu. rex. in l. qō ſi dubiter. in ver. ius adeūdi. ff. ō acq. he
111 re. ꝛ ſimiliter bono poſſ. hz ius ante agnitā bonoꝝ poſſ. qz hz
edictale q̄ ipſo iure cōpetit ex edicto ꝓtoris, ꝛ tū trāſmittit
112 d. l. ij. ℔. acgrere. ꝛ 3z ad ō potes reſpōdere ex vbis Pau.
ō ca. hic, qō heres ante q̄ adeat nullū ius hz in bonis vel ad
bona defuncti qō ſit in eſſe formatū, lz habeat ius adeūdi qō
eſt ius acgrendi ꝛ nō ius acgſitū. ideo ante q̄ heres adeat nō
dicit hereditas i bonis eius, vt eſt rex. not. in l. pretia rerū.
℔. j. ff. ad le. falci. quē rex. ad hoc allegat Bar. in l. poſt emāci
pationē. ff. de lib. lega. ꝛ eū ad hoc reputat ſingu. Bal. in l. ij.
ad ſi. C. ō iur. ꝛ fac. igno. ꝛ dixi ēt ō. ꝛ licet Pau. de ca. nō di
cat ante eū fuit reſpōſio Bar. in d. l. is poteſt. ff. de acq. here.
vbi dicit Bar. q̄ hereditas nō adita nō dicitur eſſe in bonis,
heredis, nec heres dicitur habere aliquod ius queſitū, ſed
ſolū ius querendi, ꝛ ſic adeundi quod non trāſmittit, ꝛ pon
dera q̄ Bar. met hic ſe remittit ad ea q̄ dixit in d. l. is p̄t. ſz
caue, qz ēt in fideicō. vniuerſali ante reſtitutionē factā ſolum
adeſt ius querendū ꝛ nō ius queſitū, qz fideicō. vniuerſali is
habet ius cogēdi heredē adire, ꝛ ibi reſtituere, tamē fideico.
vniuerſalis trāſmittit illud ius querēdū ſi decedat ante re
ſtitutionē ſibi factā, vt eſt cōmunis opinio doctō. hic. ergo
dicta reſpōſio nō ē vera, Bar. ō hoc ppēdēs hic ad hoc reſpō
113 det ꝛ q̄ fideicōmiſſarius vniuerſal⁹ ante reſtitutionē habet
actionē ex teſtō quā trāſmittit, ſed heres ante aditā heredi
tatē nullū ius ꝛ nullā actionē hz, ꝛ ita etiā reſpondet Bar.
in d. l. a teſtatore. circa ſi. ¶ Sed caue, qz iſta reſponſio non
videt poſſe ſtare, qz ſolū qñ heres ſpōte adiunt hereditatē,
tūc ad reſtitutionē bene cōpetit fideicō. vniuerſali actio ex
teſtamēto, vt declarat Bar. met in l. ſi legatus. in pnn. ff. ad
treb. ita nō eſt caſus noſter, ſed qñ heres recuſat adire tunc
fideicōmiſſario cōpetit officiū iudicis ꝛ nō actio ad cogendū
heredē adire ꝛ reſtituere, qz ſicut vtitur officio iudicis in co
gendo heredem adire, ita debet vti officio iudicis in cogen
do eū reſtituere. ℔. ſed ſi recuſet, iuſtit. de fideicōmiſſ. here. ꝛ
ita tenēt gl. ꝛ Bar. in d. l. ſi legatus. in pnn. ꝛ glo. melioꝝ. in l.
ſz ꝛ fine. C. ad treb. ꝛ tūc bene verū eſt q̄ officiū iudicis ſatis
tura trāſmiſſibile eſt, vt eſt rex. in l. nō ſolū. ff. ō in integ. reſti.
ꝛ in l. pantonius. in pn. ff. de acquir. here. ꝛ in l. q duos. ff. de
114 reb. du. ꝛ Et illud q̄ eſt, trāſmiſſibile dicit eē quaſi queſitū ꝛ
eē in bonis noſtris, vt declarat Bar. in l. q duos, in princip.
ita limitās d. l. pretia rerū. vnde ſine dicas fideicōmiſſario
vniuerſali cōpetere actionē ex teſtamēto, vt dicit Bar. clarū
eſt q̄ actiones trāſmittunt̄ ad heredes. l. optimā. C. de con
trahen. ꝛ cōmit. ſtipu. ꝛ toto ti. C. vt act. ab here. ꝛ 3here. ſine
dicas cōpetere officiū iudicis qō videt verius, certe officiū
iudicis ſui natura eſt trāſmiſſibile ad heredes ſed hereditа
te nō adita nō cōpetit heredi, nec actio nec officium iudicis
115 ideo non trāſmittit. ꝛ Et ſi diceret q̄ bonorū poſſeſſori pro
agnoſcēda bonorū poſſeſſioni cōpetit officiū iudicis. l. j. ℔. decreta
lis. de ſucceſſedi. ꝛ tamē bonorū poſſeſſio nō agnita nō trāſ
mittit. d. l. ij. ℔. cauſa cognita. ergo dicta ratio de officio iu
dicis nō eſt vera. Reſpōde notabiliter q̄ fideicom. vniuerſa
li cōpetit officiū iudicis ad aliud quā cōpetat bonorū poſ
116 ſeſſori. ꝛ Quia pro officiū iudicis qō cōpetit fideicō. vniuer
ſali aliquid petit fieri ab aduerſario, ꝛ iſtō actionis vbo, cō
tineat. l. actionis verbo. ff. de act. ꝛ obli. declarat Bar. in l. j.
ff. de iuriſdi. om. iudi. ꝛ in iſto implorādo requirit libell⁹, vt
declarat Bar. in l. nec quicq̄. ℔. vbi decretū. vbi dixi. ff. ō offi.
proco. ꝛ lega. ꝛ iſtud officiū iudicis bene trāſmittit ad here
des. d. l. nō ſolū. ff. ō in inte. reſt. ſed in bonorū poſſeſſione nō
eſt ſic, qz ibi officiū iudicis eſt loco iuris adeundi, vt decla
rāt gl. ꝛ Bar. in l. ij. ℔. cauſa cognita. ff. de bo. poſ. nec ibi ali
quid fieri ab aduerſario petit, vnde ſicut ius adeūdi ſi trāſ
117 mittit, ita nec bonorū poſſeſſio eorū loco ſuccedēs. ¶ Nō
obſtat ſi diceret q̄ fideicōmiſſum vn̄ iuerſale cōditionale nō
tranſmittit ſi fideicō. moriat̄ pēdēte cōditione. vt eſt rex hic l
fi. ꝛ in l. vnica. ℔. fin autē ſub cōditione. C. de cadu. tol. ꝛ tamē
fideicōmiſſario cōditionali vniuerſali cōpetit officiū iudicis
per qō cogitur heres adire, vt eſt gl. valde no. in l. ſed ſi alie.
℔. ſi. ff. ad trebel. Reſpon. q̄ licet heres pendente cōditione
fideicōmiſſi cogatur adire nō tamē cogitur reſtituere. vt ibi
declarat gl. ꝛ ſic nō cōpetit officiū iudicis cū effectu, vt in ca
ſu noſtro. ¶ Jtē aduerte ad confirmationē predictorū q̄ in
aditione hereditatis maior perſonalitas requiritur quā
in reſtitutione fideicōmiſſi vniuerſalis. Jſtud patet, qz adiri
hereditas p procuratorē nō ꝓt ſm cōmunia. l. paulus, alias
incipit p procuratorē. ff. de aquiren. here. ſecus eſt in fideicō
miſſo vniuerſali q̄ poteſt p procuratorē peti. l. apud iu
lianū. ℔. vtrū. ff. ad trebel. lz nō poſſit cedi, vt eſt rex. ſingu. in
l. ſi mulier. ℔. ex aſſe. ff. de iure do. de quo rex. dixi in l. j. poſt
Bar. ſz. eo. ¶ Succeſſine iuxta hanc partē gl. querit Bar.
ō alia queſtione, quid ſi fideicōmiſſ. vniuerſalis decedat poſt
mortē teſtatoris ante aditā hereditatem p heredē an tranſ
118 mittat ad heredes ꝛ ſic punctus eſt ꝛ an fideicō. vniuerſale
quo ad trāſmiſſionē cedat a morte teſtatoris, an vero ab adi
ta hereditate. concludit Bar. qō cedat a morte teſtatoris
q̄ tum ad tranſmiſſionem ſicut cedūt legata ꝛ fideicommiſſa
particularia. Mouetur p aliqua leuia, videp eū quib⁹ reſpō
det Areti. ꝛ iſta eſt cōmunis opinio ſcōz Jmol. ꝛ do. Alex.
hic, ꝛ eam teneas ꝛ p ea bene facit, qz fideicōmiſſ. vniuerſali
competit officium iudicis ad compellendum heredem inui
tum adire, vt dixi in articulo precedēti. ſed officium iudicis
nobile ſurrogatum loco actionis ſui natura tranſmittit ad
heredes. l. nō ſolū. ff. ō in integrū reſtitutione. cum concor
dantiis datis in articulo precedēti. Sed in q̄ tum Bar. pro
iſta cōmuni allegat rex. in l. cogi. ℔. idem metianus. i verſicu.

deſiderantibus

testatores ib', cū ceperint ceteri ꝺ fideicōmissarios. ff. ad treb. dic q̄ ille rex. nihil facit, q̄z ibi fuit adita hereditas ꝑ patrē ad petitionē vni⁹ fideicōmissarij. ¶ Ñ aditio ñ pōt diuidi q̄n cēseat heres insolidū, z fic q̄n testm̄ i totū ꝓfirmet l. vnica. §. his ita. C. ꝺ cad. rol. z l. nemo. ff. ꝺ test. tu. q̄ ñ pt dici q̄ ibi fideicōmiss. decesserit hereditate ñ adita, ideo Bar. hic, ꝺ ñ forte ꝑpēdēs subdit q̄ ille rex. posset aliter induci. ¶ Itē inq̄rū circa l. q̄dā ita. in pn. ff. ad treb. Bar. tripliciter respōdet vt ꝺ pū. dicmeli⁹ q̄ imo ille rex. ꝑbat cōem. nā dicit: q̄ puer cui erat relictū fideico niss. ꝺcessit añ aditā hr̄ditatē, deinde dicit q̄ ñ cesserat dies fideicōmissi trāsferr i mortē, q̄ apte ostēdit q̄ fideicōmiss. vniuersale poterat cadere añ aditā hereditatē z sic trāsmitti. z ita ēt pōderat ꝺ. Alex. ℔. ¶ Istā cōes ꝛclusionē limitat singu. Bar. i l. j. in j. q. j. ꝺ iure codi. q̄n testm̄ nō posset ꝛseruari virtute testamēti ꝛ clausule codillaris i testō apposite, pura q̄z testator fecit testm̄ minus solēne z apposuit clausulā codi. q̄ nō valet iure testamenti, valeat iure codicillorū, q̄z cū tūc virt⁹ testamēti trāsmittat in codicillos z fideicōmiss. vt ꝑbat tex. sing. in l. q̄rebat. ff. de testa mil. dū dicit vim testamēti i cās codicillo⁹ z fideicōmiss quertisse, ergo sicut nō trāsmittit hr̄ditas nō adita si direcō succederet, ita ēt nō trāsmittit fideicōmiss. nō agnit. cū tūc institutus directa trahat ad tale fideicōmissum. z dicit Bar. se ita ꝺ facto dixisse. z ita ꝛsuluit in cōsi. j. ñ. incip. si qs instituit heres. Idē tꝛ Ang. ꝺ are. in tract. testa. z vlt. vol. in gl. in v. z iure codicillo⁹. vbi dicit se cōsuluisse fm Bar. in q. cuiusdā dñi Basparis. Idē late tenet ꝺ. Bar. soci. hic, q̄ dicit q̄ licet moder. cōiter impugnēt Bar. cū in iudicādo z cōsulendo nō ꝛs facile recedere ab opi. Bar. z conat respōdere his q̄ in ꝛ adducunt. Idē tenet Alex. q̄ postea est sibi ꝛ⁹ il. si qs pnote. ad fi. ff. ad treb. ¶ Cōtra ita limitationē Bar. facit, q̄z nō sup q̄ fundat cōis opi. est ꝓ officiū iudicis q̄ cōpetit fideicōmissario vniuersali hr̄ditate non adita, z ēt ꝓ actionē ex testō q̄ cōpetit adita hereditate, vt declarauī in articulo p̄cedēti z vtrū q̄z trāsmittit. Ista ratio ēt militat q̄n̄ codicillis debeāt fideicōmiss. ¶ Nā ēt ex codicillis cōpetit actio vtilis ex testō glo. in l. ij. C. cōia deleg. Bar. in l. j. ad fi. vbi dixi ꝺ. eo. Et ista limitationē Bar. reprehēdūt Alex. z Areti. hic, z dicit Alex. q̄ illa limitatio Bar. semp visa fuit sibi mirabilis, z q̄ nō ꝑbat iure. Ita tenet ēt Alex. i l. q̄dā ita. in pn. ff. ad treb. Are. in l. ex testa. §. i. ad fi. ff. ꝺ test. Ludo. ro. in l. si qs p̄note. §. ad trebel. Raph. cu. i ꝺ. l. j. ff. ꝺ iure codi. vbi dicit q̄ ꝺ. l. q̄rebat. nō vult dicere illud ad q̄ allegat ꝑ Bar. q̄ ille rex. solū vult dicere, q̄ illud q̄ ꝓtio valebat in re testamēti nūc valeat iure codicillo⁹. nō aūt q̄ virt⁹ testamēti trāsmittat in codicil. ꝛs certe Raph. nō bene vidit illū rex q̄ exꝓsse dicit vim testamēti i cās codicillo⁹ z fideicōmissi quertisse. Quid tenēdū in hoc vtili passu? tꝛ authoritas Bar. legēdo z ꝛsulēdo fit suprema cū aliis q̄ eū sequūt, z authoritas ist⁹ moder. tenētiū ꝛiū nō sit tanta, tñ ego ēt in puncto iuris teneo q̄ illa limitatio Bar. non sit vera ex infrascriptis fundamētis, z q̄z totū fundamētū Bar. est in ꝺ. l. q̄rebat. certe ille rex. nō cōcludēter ꝓbat limitationē Bar. q̄z ꝛs dicat vim testamēti in cās codicillo⁹ z fideicōmissi quertisse, nō tñ ꝓ hoc segt q̄ sicut hr̄ditas nō adita ñ trāsmittet tes, eodē mō, nec fideicōmissus, eo q̄z trāsmittere nō est ex virib⁹ testamēti seu qd dependēs ex testō, ꝛs imo est qd extrinsecū a testō z extra testm̄ Bar. in l. si frater is. C. ꝺ iure ꝺ libe. in l. si fil⁹ q̄ patri. ff. ꝺ vul. z pup. z in l. apud iul. §. idē iul. ff. ad treb. q̄ cū sit qd extrinsecū extra testm̄, ꝛs rex. ibi dicat vim testamēti ēt trāslatā i vim codicillo⁹ z fideicōmissi, ꝓ hoc nō segt q̄ sicut hr̄ditas nō adita nō trāsmittit, ita nec fideicōmissus. ¶ Secō, q̄z dū rex ibi dicit vim testamēti in vim codicil. z fideicōmissi querti, intelligit respectu institutionis, vt q̄ erat directa trāsferat in obliquā, nō aūt respectu trāsmissionis. ¶ Tertio q̄z q̄n vna res quertit in aliā, tūc attēdit natura rei in quā fiet quersio, nō aūt natura rei q̄ cōuertēt. ꝺ uortio. vbi rex. plura exēpla ponit. ff. ꝺ nego. gest. l. cū i fundo. §. si fund⁹. ff. ꝺ iure ꝺ. Ar et. in ꝺo. l. ex ea. §. j. ff. ꝺ test. vbi ad ℔ allegat l. aliā. ff. ꝺ noua. cū q̄ testm̄ quertat in cām fideicōmissi, ergo attēdem⁹ naturā fideicōmissi q̄ est vt trāsmittat, ꝛs fideicōmiss. ꝺ cedat ante restitutionē fideicō. nō ibi, aūt attēdem⁹ naturā testamēti. ¶ In tertia parte gl. ꝛs hic forte. ita trāsmittitius deliberādi vt heres. ✝ Habes q̄ sicut heres q̄ mouit hereditate nō adita trāsmittit ius deliberādi l. cū anti gozib⁹. C. de iur. delib. ita z fideicōmiss. vniuersalis, cū ipse habeat ius deliberādi fm gl. in l. j. §. fi. ꝺ iur. ꝺlib. sēus in legatario vel fideicōmiss. singulariter, q̄z cū ad eū nō trāseāt onera hereditaria z legata afferat solū lucrū l. si heredit. ꝺ pn. ff. mād. ideo deliberatione nō indiget, sec⁹ in fideicōmiss. vniuersali in quē trāseūt onera hr̄ditaria cū sit loco heredis. l. si fil⁹. §. j. ff. ad macedo. no. Bar. i l. j. §. ꝺ illo. ff. ad trebel. Ista gl. sequūt Bar. z alī cōiter z nō est alibi in iure fm Ang. hic, eā ēt vt singu. sequūt Ang. z Imo. i l. j §. si is q̄ ꝺ ꝺraginta ff. ad treb. cū aliis cc cor. hic tradit⁹ per ꝺ. Alex. q̄ uis ꝛnū teneat Ly. in ꝺ. l. cū antiquorib⁹. in ij. q. ¶ Subdit singu. Bar. q̄ si fideicōmiss. decederet post petitionē factā, ꝛs ante restitutionē vl ante aditā hereditatē q̄ trāsmitteret fideicōmissus ꝑ l. nō iustā. C. ad treb. ꝺ ad fi. dicit se putare q̄ lectu. Bar. cōiter corrupta habeat, q̄z illa lex, nō iustā. non dicit illud ad q̄ ꝺ maduerteuter allegat Bar. ꝛs fm eū nulli⁹ dicat, alīj nihil tāgūt. ¶ Ultra ꝺo. Alex. addo alia q̄ fortⁱ⁹ videt vigere ꝛ Bar. primo Bar. ꝓsuppo nit vnū q̄ videt falsum, q̄ fideicōm. ss. potuerit perere ante q̄ heres adeat hereditatē. istud nō videt verū, q̄z petitio fideicōmissi a re aditā hereditatē nō cōpetit fideicōmiss. q̄z ꝛs fideicōmissus vniuersale cedat statim a morte testatoris quo ad trāsmissionē, nō tñ cedit q̄ ad petitionē. l. vnica. §. cū igit. cū gl. C. ꝺ cad. rol. z hoc voluit ēt Bar. in p̄ce. q̄. ꝺ respōdet ad l. q̄dā ita. in pn. ff. ad tre. q̄ bene cedit a morte testatoris quo ad trāsmissionē, ꝛs nō quo ad petitionē, vt peti possit ab herede ante q̄ heres adeat. ¶ Scꝺo z fortⁱ⁹, in his q̄ veniūt expediēda officio iudicis, vt aditio hereditat ꝛ, z restitutio fideicōmissi, vt dixi ꝺ. in ista q. gl. certe petitio partis z sic fideicōmiss. nihil operat. l. cū postulasset ꝛ. in pn. ff. ꝺ dam. infe. z ibi Bar. pūctualiter exēplificat in termin is nostris, q̄n fideicōmiss. peteret ab herede q̄ adiret z restitueret, illa petitio ꝑtis nihil operat nec ꝛstituit heredē ꝺmora, vt ibi dicit rex. z declarat Bar. i l. j. vbi dixi. ff. ꝺ iurisdi. om. iud. vñ ē necesse iplorare offm̄ iudicis, z facere q̄ inde inbeat, ergo petitio partis z sic fideicōmissarij, ꝺ q̄ logt Bar. nihil facit z nihil operat. ¶ Tertio rex. in l. nō iustā. nō videt facere ꝑ dicto ꝺ ar. primo q̄z logt q̄n mortu⁹ fuit heres post factū sibi iussum nō q̄n mouit fideicōmissarⁱ⁹, vt in casu nostro. Scꝺo z fortⁱ⁹ ille rex. logt q̄n p̄cessit iussus iudicis. sed Bar. hic loquit q̄n p̄cessit ꝑtis petitio z nō iudicis. ✝ Ñ cū ille casus sit spālis z ꝺ regulas iuris cōis. §. ꝺ l. ille a quo. §. si ꝺ testamēto. ff. ad treb. nō videt exprēdēdus. l. ius singulare. z l. q̄s vero ꝺ. ff. ꝺ leg. ꝓsertim ad casū habētē minorē rationē, vt ē casus noster in quo solū p̄cessit petitio partis. ibi aūt iussus iudicis q̄ est fortior, tertio z q̄ fortⁱ⁹ rex. i ꝺ. l. nō iustā. vt se fundare nō solū i iussu iudicis, ꝛs ēt sup rescripto diui Antonini q̄ disponit q̄ fideicōmiss. relictū ab instituto cēseat ēt reperitū a coherede vel a substituto. l. ꝛs ꝑatoꝛ. vbi dicā, eo. ꝛs istud vltimū nō ꝛgruit casui nostro, q̄ illa lex nō videt bene allegari ꝑ Bar. ꝛs inaduertēter z corrupte, vt dicit ꝺ. Alex. ꝛs nihil ꝺ ꝓdictis adducat. ꝺ ꝛs ꝓdictis nō obstātib⁹ ꝛs videt ¶ colorata z ꝓma inspectiōe vigere, tū teneo, z ꝺfendo ꝛclusionē Bar. nā inq̄rus logt Bar. q̄n fideicōmiss. vniuersalis decidit post petitionē factā ✝ nō intelligas ꝺ petitione extraiudiciali, q̄z illa dicit iter pellatio. l. si ex legati causa. ff. ꝺ ꝛb. obl. z si l. q̄s solutioni. §. fi. z l. mora. in pn. ff. ꝺ ꝛsur. logt ergo Bar. de petitione iudiciali seu facta in iudicio: nā illa dicit petitio. l. ampli⁹ nō peti. in pn. vbi glo. z Bar. in ij. opp. ff. rē ra. hab. z sic q̄n petitio fuit facta iudicialiter ꝛplorato officio iudicis inbētis hr̄di q̄ adiret z restitueret, put logt ꝺ. l. nō iustā. C. ad treb. ✝ Nā dictū doctoris ꝺz intelligi fm legē quā allegat, vt inqt Bar. in l. nō solū. §. si liberationis ꝛba. ff. de lib. leg. z in l. q̄ dā. ff. de his q. vt indi. Sali. i l. si cautione. C. de nō nume. pecu. Joan. an. in c. cū nūtius. de testi. z hoc modo cessarēt adducta a superⁱ⁹ Bar. z res esset plana ꝑ Bar. Itē sicut in ꝺ. l. nō iustā. heres grauat⁹ de restituēdo fideicōmissum si fit iussus adire z moriatur ante q̄ adeat, videbat tale fideicōmissus amplius nō valere, q̄z si nō est adita hereditas regulariter fideicōmissus vniuersale nō valet. l. ille a quo. §. si ꝺ testamēto. ff. ad treb. z l. si nemo. ff. ꝺ testa. tut. tamē q̄z p̄cesserat iussus iudicis de adeūdo tale fideicōmissum ꝺbet, vt ibi est rex. ita in ꝓposito petitio fideicōmissarij p̄cedēs, licet postea moriat, facit vt tale fideicōmissum trāsmittat ad eius heredes sic ✝ sicut vbi iussus iudicis operat, vt hereditate nō adita ꝑ heredē q̄ postea mortu⁹ est, tamē fideicōmissum ꝺbeat vt ibi. ita petitio fideicōmissarij operat vt fideicōmissarius decedat post petitionē facta, tamē tūc fideicōmissum trāsmittat. z isto modo Barto. voluit inducere dictam l. nouā iustam. licet ꝺo. Alex. ꝺicat q̄ inaduerter ter corrupte allegetur ꝑ Bar. ¶ Recōbstat ꝺuꝛ dicebat quod illa lex loquitur quando mortuus est heres post factum sibi iussum, non autem quando mouitur fideicōmissarius vt in casu nostro, quia ad hoc notabiliter respondeo, quod sicut quando decessit ipse heres post iussum

sibi factū de adeūdo. istud nō nocet fideicōmissario ne culpa
& negligētia ac mora heredis ei noceat l.iū. § j. i ꝟ. idē dicere.
ff. & adimē. leg. ita nō dz nocere si fideicōmissari⁹ p̄moriat post
petitionē factā ipsi heredi p quā ipse heres in culpa & mora
constituit vt statim dicā. ¶ Nō ob. sc̄do q̄ ille tex. loquat q̄n p̄-
cessit iussus iudicis, sed Bar. logit q̄n p̄cessit partis petitio
131 † & in his q̄ veniūt expediēda officio iudicis vt hic petitio
partis nihil operat d. l. cū postulasses. i p̄n. q̄ dico q̄ intelli
gēdo Bar. log & petitionē iudiciali facta implorādo offm iu
dicis vt dixi & declarauit, cessat ista oppositio. ¶ Nō ob. ter
tio q̄ tex in d. l. nō iusta. nō fundat se solū sup iussu iudicis,
sz ēt sup rescripto diui Antonini q̄ disponit q̄ fideicomiss.
relictū ab instituto cēseat relictū a substituto: q̄ ad ꝟ respō
det, vt dicit tex. primo q̄ ibi in ver. cū diuo Antonino ē pba
tio a simili, put ēt l. ij. titio & mevio. ff. ad leg. ij. fz Rap.
Fulg. & moder. ibi vl̄ scō ibi iussus operat repetitionē fidei
cōmissi substituto, & eo casu q̄ als nō operaret, puta q̄n sub-
stitut⁹ ēt ipse grauatus als onerib⁹, tūc nō dz aliena onera
agnoscere, vt habeti d. l. ij. per ator. fm Bal. & Pau. de ca.
ibi, l. o. l. iā ista. ¶ Nō ob. ēt dū dicebat q̄ petitio fideicōmissi
ante aditā hereditatē nō cōperat fideicōmissario: q̄ ad hoc
132 no. resp̄deo q̄ heres p̄t in mora cōstitui ēt ante aditā he-
reditatē si sit negligēs in adeūdo, vt est tex. i l. si seruꝰ legat⁹.
ij. ff. de vsufr. p quē tex. ita dicit Sal. in l. ij. C. & vsu. & fru. le g.
& mora ꝟcta in nō adeūdo hereditatē cēset ēt ꝟcta in suo cō-
sequēti. l. in fideicōmisso restituēdo, vt est tex. no. in l. si cui le
gatū. ad fi. ff. & q̄di. & demō. & ita ēt ad aliud ꝓpositum tenet
Bar. Soci. hic. & ita habes bñ defensatā singularē cōclusionē
Bar. & q̄ fideicōmissari⁹ vniuersaliz diedat post petitionē fa
ctā q̄ fideicōmissum trāsmittit, lz ipse fideicōmissari⁹ moriat
ante aditā hereditatē vl̄ ante restitutionē fideicōmissi. ¶ In
quarta parte gl. ibi, fz fm hoc quare dicit ꝓ clara intelligētia
tex. & gl. opponit forte ꝟ rationē quā ite tex. i fi. assignat ibi,
q̄n fideicōmissum ex ꝑsona patris sui vires⁹ receperit, & sic
vult q̄ aliud esset si tale fideicōmissum fuisset relictū extra-
133 neo post mortē patris, ꝙ cessante rōne legis cessat ipsa lex.
l. adigere §. Quis. ff. de iure pat. l. cū tale. §. falsam. ff. & q̄di. &
demō. & l. q̄ & dicti. ff. de pac. & c. cū cessante, & appella. & in hoc
est falsuz, q̄ imo idē esset in quolibet extraneo cui fideicom
missum esset relictū post mortē patris, vt l. si cū dies. ff. q̄n di
leg. ce. & l. heres meus. ij. resp̄so. ff. & q̄di. & demō. ergo ratio
tex. nō est vera. hui⁹ timore gl. ponit duas sol. quas Bar. re-
probat & bene. Ultra Bar. reprobat fortē scōaz solū. glo. q̄
tūc termini nō essent pares inter filiū & extraneū. put ēt ibēt.
nā in filio log tex. q̄n fili⁹ fideicōmissari⁹ mortu⁹ ē vivo pa
tre grauato, fz in extraneo fideicōmissum est relictū intelli-
git gl. q̄ extran⁹ fideicōmissarius vivebat, ergo termini nō
sunt pares nec bon ad istā legē. Itē q̄n extran⁹ est fideicō-
missari⁹ q̄ filius sit mortu⁹ vivo patre nihil facit ad ꝓpositū
fideicomissi relicti ipsi extraneo, imo fortius ex q̄ extraneus
fideicōmissari⁹ vivit, put intelligit gl. tūc nō pōt tractari q̄
p̄s grauat⁹ habeat retinere tale fideicōmissum relictum post
mortē patris, & sic ite casus nō pōt cōgruere nec adaptari
vltime parti hui⁹ tex. ¶ Sz aduerte q̄ p̄ma sol. gl. ā effectu
tenēt do. Pe. & bera. & do. Bart. soci. hic, q̄ tenēt q̄ i isto ꝟ fi.
nulla differētia ponat inter filiū & extraneū in trāsmissione
134 fideicōmissi nec l eius retētione. † Ita si p̄ sit grauat⁹ restī-
tuere filio post mortē ipsi⁹ patris & p̄cedat filius⁹ fideicōmiss.
remanet penes patrē, q̄ ex eius ꝑsona vires capit sicut re-
manet penes quēcūq; aliū heredē ex cui⁹ ꝑsona fideicō. vi-
res accepisset d. l. si cū heres. & d. l. heres meus. ij. r̄nso. & sic mul
la i ꝟ erit differētia inter filiū extraneū, & si dicas q̄re ḡ tex.
assignādo rationē dicit q̄n fideicōmiss. ex ꝑsona patris sui
vires receperit, respōdēt ipsi q̄ iuriscons. voluit ponere dif
ferētiā inter filiū & extraneū, ꝓsupponēdo p possibili q̄n p̄
est grauatus filio ištituto restituere hereditatē post mortē
patris q̄s fideicomissum accipiat vires ex ꝑsona filij, tūc bñ
esset differētia, q̄ filius⁹ moriēs ante patrē tūc nō trāsmitteret
extraneus d. l. si cū heres. & si dicis ꝓsupponi impossibile &
falsum, q̄ a seipso filio fibñ ꝑsi fideicōmissum ꝺberi nō pōt, vt
ē tex. B. i ij. parte. ꝟ. demq; respōdet illud tolerari, p elicie-
da veritate, fz truffa ē dicere q̄ iurisconsi. i assignatione rōnis
l quas ꝙsitit tota difficultas voluerit remouere dubitationē
l casu ipossibili, q̄s ē ridiculū. ¶ Tertiū intellectū Jac. Bare.
refert & reprehēdit Bar. & bñ pp duo ꝑtertum, q̄ ē olno extra
ne⁹ ad tex. & vltra Bar. exponere tex. ꝑsona ꝑtis. i. voto ꝑtz
videt inepta expositio. ¶ Aū quartū intellectū ponit Bar.
quē dicit eē clarū & apertū vt B p eū, & dū allegat l. a filia. §.
alumno. ff. ad treb. & l. liberto. §. largi⁹. ff. & annu. lega. melt⁹
facit tex. l. firmio. §. j. ff. q̄n dies lega. ced. istū intellectū se-
quunf Ang. Imo. Flo. & lati⁹ d. Alex. q̄ conat eū defendere
cū certis declaratiōnib⁹ & subaditionib⁹, vt hic p eū, & ꝺcit
Flo. hic q̄ fm istū intellectū Bar. ista lex reddit peregrina &
singularis. Istū intellectū Bar. reprehēdūt alij omnes. Ia.
Christ. & caste. d. Ang. de perillis. Raph. cu. Pau. de ca. d.
Per. & bera. & Are. hic. Ultra eorū reprehēsionē iste intel
lect⁹ Bar. ēt mihi nullatenꝰ placet, q̄ lz posset ꝓcedere q̄ tes
ad filiū cui p̄ est grauat⁹ restituere post mortē ipsius ꝑtis,
q̄ si filius p̄moriat fideicōmissum remaneat penes patrē ſ
in extraneo nō posset ꝓcedere intellect⁹ Bar. inter quos
stius legis q̄n p̄ instituti esset grauat⁹ post mortē suā resti
tuere fideicōmissum extraneo, q̄n extraneo fideicōmissario
ꝺcēdēte ante mortē patris, fideicōmissum remaneret simpli
citer apud ipsum patrē cui grauamē initūctū erat. l. vnica. ſ
finante aliq̄d sub ꝙditione. C. & ca. tol. & do. Alex. expresse facit
& lectura Bar. nō posset ꝓcedere in terminis hui⁹ l. vt tūc
tex. ꝺberet intelligi q̄n extraneo fuit aliq̄d relictū a testator.
& terti⁹ fuit iussus illud accipere & restituere illi extraneo
post mortē ipsi⁹ tertij, & tūc si cōtingat extraneū ante mor
illud relictū nō remanebit apud tertiū grauatū, q̄ est mer⁹
minister & ex ei⁹ ꝑsona fideicōmiss. vires nō assumpsit. l. ſigni
tio. i p̄n. ff. & lega ij. fz ꝺbebit remanere apud heredē testato
ris vel substitutū ita declarat istū intellectū Bart. laude.
Alex. hic, & isto modo fm lect. Bar variātur termini acciden
tia facti, & sic lectura Bar. laboriat eodē morbo q̄ Bar. reſ.
h⁹ dit sōam solu. gl. & ēt lectu. Jaco. & arer. vltra q̄ sufficienti
teste diuinationes ad tex. Itē cū iste tex. i ꝟ. & ideo, veniat il
latime ad ꝓcedētia ergo logē stārib⁹ eiusdē terminis, & lectu
ra Bar. nō cōgruit huic litere. nā vt illatio bñ veniat ex pre
cedētib⁹ intelligēdus est iste tex. in fi. q̄ fiat differētia an ꝑ
fit rogat⁹ restituere filio, an vero extraneo, q̄n filius erat insti
135 tut⁹, que decisio stare nō pōt l extraneo fm lec. Bar. ¶ Si
teneas quintā lec. quā ponit Pau. & ca. & segē Are. & dicit ei
verā, & ego eā sequor, q̄ est amica litere, & nō ḥz diuinatiōnē,
q̄ i isto ver. fi. fiat differētia an fideicōmissum sit relictū a pa
tre post eius mortē vlo instituto, & tūc si filius⁹ prius moriat
remaneat penes patrē, ex cuius ꝑsona vires accepit, q̄ vt ꝺ
clarāt tex. & in ver. deniq;. tūc ex ꝑsona filij nō ꝑt fideicōmi
ssum vires accipere, ne videat a seipso fideicōmiss. relictū, ci
ergo pōt sustinere onus fideicōmissi si filius nō fuisset ꝑmor
tuus, ita ḥz sustinere cōmodū si ꝓpter mortē illi⁹ fideicōmiſ
sum deficit. & est q̄s ꝓprie voluit dicere iste tex. & hoc erā
voluit gl. fi. hic, & iste ꝑm⁹ casus clare ꝓcedit sine vllo scru
pulo. Si vero erat relictū fideicōmiss. a patre post eius mor
tē cuidā extraneo, tūc q̄ assumit vires ex ꝑsona illi⁹ institu
ti, vt dicit tex. & in ver. deniq;. & sic ipse filius cēset grauat⁹
lz post mortē patris, eo q̄ p̄ pstat fideicōmissum vt heres
ex ꝑsona filij, & sic cēset nud⁹ minister. d. l. si q̄s titio. in p̄n.
ff. & le. ij. ideo tūc remanebit fideicomissuz penes filiū q̄ erat ef
fectus sui iuris tpe quo decessit extraneus ante patrē, & ꝺ
ēt fatēt ad hūc tex. d. Pe. & bera. d. Alex. & Are. hic, & hoc in
nuit iste tex. a ꝺtioſensu. ¶ Et subdit Pau. de ca. in vltimis
ꝺbis istius l. q̄s ista est veritas ad hūc tex. ꝙ neminē tacta.
& hoc modo cessat oppositio superius formata. d. l. sicū he,
136 res, & d. l. heres meus. ij. respōso. † q̄. ꝓcedunt q̄n p̄ fuisset
institut⁹ heres & a patre instituto post eius mortē relictū
fuisset fideicōmiss. extraneo, tūc si extran⁹ p̄moreret cōdito
fideicōmissi ꝺiceret & sic fideicōmiss. remaneret penes ipsuz
patrē heredē instituti, ſzin casu. l. nostre filius fuit institut⁹
heres & a patre post mortē ipsius patris fuit relictū fideic
cōmissuz extraneo si extran⁹ p̄moriat eo tpe q̄ filij⁹ institut⁹
reperiat sui iuris, certe fideicōmiss. remanebat penes illum
heredē instituti ꝙ istū tex. a ꝺtio sensu. & ista est veritas. Et
si dicere⁹ q̄ fideicōmiss. relictū extraneo deficiēs nō possit re
manere⁹ penes filiū instituti ex q̄ ipse filij⁹ nō est heres q̄ ad ef
fectū iuris, sed est p̄ fm Bar. & comunē opi. quā firmaui ſ. in
gl. in ver. fz vt p̄. respōdet Are. ex mēte iurisc̄ol. q̄ deo fidei
commissum deficiēs remanet apud ipsum filiū eo q̄ p̄ lz reue
ra sit effectualiter heres, tū q̄ hāc hereditatē queſiuit p me
diā ꝑsonā filij certe filius cēsebit heres quo ad effect⁹ q̄ se-
quēt in futurā post acquisitionē factā patri. si illo tēpore re
137 periat esse sui iuris. ¶ Hinc est q̄ substitutio facta p illa
ꝟba, q̄ s mihi heres erit sit ēt heres filio meo impuberi fa
cta nō ꝺcat filiū esse heredē vigore substitutionis pupillaris si tpe
mortis pupilli reperiat fact⁹ sui iuris fz Bar. & doc. Barto
fi. ij. partis in ꝟ. scō. ꝙsuevit dubitari, vbi ꝺxi. Bar. & doc
l. iij. ff. & vulg. & pup. lz posset ꝺci q̄ ideo ibi sit q̄ filius erat
scriptus heres & nō pater. l. q̄ liberis. §. hec verba. iuncta cū
filio. ff. & vulga. & pup. ¶ Ista lec. Pau. de cast. reprehendit
& quidem subtiliter d. Bart ho. soc. hic per istum tex. mi-

parte vol

ptē. vbi Iurisconsult⁹ indistincte vult q̄ pr̄ detrahat ab extraneo quartā Treb. z sic gñaliter siue filī⁹ tūc tpe detractionis quarte erat sui iuris, siue nō, z illā quartā detrahit ex psona filij. ℊ fortius dz pr̄ retinere fideicōmissuz in hac vltima pte tex. ℊ sequētia pbat. qz si filī⁹ deberet retinere fideicōmissuz z nō pr̄, qz sumat vires ex psona filij, multo fortius deberet fieri retētio quarte trebellianice a filio, quā fideicō-
1 missi tūc in retētione quarte fit op⁹, q̄ oino vtak bñficio filij hr̄dis instituti alis nō posset quartā detrahere l. si mulier. ℊ. ffin. ff. ad Treb. nō sic in restōne fideicōmissi, + qz q̄ quēcunq; grauatꝰ ēt nō h̄ redē fideicōmissuz retinere pōt, vt hac l. in fi. facit l. vnica. ℊ. ℘ scdo. ℊ. finaūt sub 2ditione. C. de cad. tol. vbi fideicōmissuz deficiēs nō solū remanet apud heredē, ſz ēt apud legatarios vl alios q̄ fideicōmisso grauari pñt. ¶ Lz istud fundamētū videat subtile, z colozatū, tū defendēdo lec. Bau. de ca. est vera, rñde notabiliter, q̄ aliud est in quarta trebellianica, quā pr̄ ab extraneo indistincte detrahit, z nō filius. in d. ℊ. deniq;. eo. qz illa pure debeb. non sic ē in vltima parte tex. in fideicōmisso relicto a pr̄e extraneo, qz illud non fuit relictū pure, ſz post mortē pr̄is, z sic h3 tacitā 2ditionē si extraneꝰ nō moriat pr⁹ d. l. si cū hr̄s. z d. l. hr̄s meus. z sic effectꝰ huiꝰ acq̄sitiōis pēdet a futuro. Un si filī⁹ reperietur sui iuris anteq̄ extraneꝰ moriat, capiet tale fideicōmissuz cū fit hr̄s institutꝰ ex cui⁹ psona vires capiet, vt hoc tex. in fi. a 3tio sensu iūcto ver. demq;. ℊ. ea. l. z ista ē veritas. ¶ Sextā z vltimā lectrā ponit subtilis Pet. de Bezu. z sequuntur Mod. Sene. plenꝰ declarādo, q̄ in ver. fi. nulla differētia ponat inter filū z extraneū in trāsmissione fideicōmissi neq; in retētione. Nā si pr̄ sit grauatus restituere filio post mortē ipsi⁹ pr̄is, z si pdecedat filꝰ fideicōmissuz remanet penes patrē, qz ex psona ei⁹ vires capit, sicut manet penes quēcunq; aliū hr̄dē ex cui⁹ psona fideicōmissum vires accepisset d. l. si cū hr̄s. z d. l. hr̄s me⁹. z sic nulla in b erit differētia inter filiū z extraneū, ſz iurisco. volunt ponere differētiā inter filiuz z extraneū p̄supponēdo p possibili, q̄ qū pr̄ est grauatꝰ filio restituere hr̄ditatē post mortē patris q̄ fideicōmissuz accipiat vires ex psona filij. tūc bñ esset differētia qz filꝰ mortēs añ pr̄es tūc trāsmitteret, extraneꝰ nō d. l. cū hr̄s. Et si dicis p̄supponi impossibile z falsuz rñdet illud tolerari p elicienda veritate. iste intellectꝰ mihi nullatenus plz qz diceret, q̄ Iurisc. voluerit remouere dubitationē in casu impossibilē ex no alienū nec vllo mō sit verisimile. vñ teneas lectu. Paul. ℊ ca. declaratā z detensatā. vt ℊ. ¶ Ultimo Bar. formar opositionē 3 istū versi. fi. dū dr, q̄ pr̄ fuit rogat⁹ post mortez suā, nō destruāt ola p̄cedētia posita p ipz Bar. in ih̄. op. scde partis cū innuat iste tex. fideicōmissuz nō videri relictū post mortē pr̄is nisi istud ex primata testōe cuius 3tiū ibi fuit dictū. Rādet Bar. q̄ fideicōmissuz vt collatū in tps existē-
tie sui iuris, qō pōt esse vt morte, vt emācipatione, ſz ille tex. loqf, qñ ex pr̄sse fuit delatū in mortē patris, z sic in vnū casuz
1401 cū. alū nihil dicūt in B. + Tu pōdera diligenter Bart. velle vnū, q̄ ē vtile in practica z necessariū ad intellectū huiꝰ ver. fi. q̄ si pr̄ emāciparet filiū in vita, q̄ filio nō deberet statim fideicōmissuz sibi relictū a pr̄e post mortē pr̄is. Sz aduerte qz Ale. tz de directo 3tiū sup gl. j. in fi. p. quā gl. no. iūcto tex. in hac vltima parte, q̄ pr̄ grauatꝰ restituere filio post mortē ipsius pr̄is tenek dare fideicōmissuz, ēt si filiuz in vita emāciparet, ſz nō facit mentionē de Bar. hic tenēte 3tium. tamē Ale. mouek, eo qz fideicōmissuz delatū post mortē pr̄is grauari, h3 locū ēt p emancipationē factā viuēte pr̄e, vt est tex. i. l. mulier. in pnn. ff. ad Treb. z in l. fideicōmissa. ℊ. fi cui. ff. de
141 leg. tiū. z l. si mr̄. vbi ponit casus e3. C. de instit. z substit. + qz nō refert gd ex egpollentib⁹ fiat, qñ nō est de forma vt ibi. z late Bar. z alū in l. Gallus. ℊ. os si rīn. ff. de lib. z posth. z sic non vr̄ referr an pr̄ moriat an vo in vita emāciper filiū ad hoc vt fideicōmissum debeat ipsi filio. ¶ Ego teneo indubitanter 3tium z seqtoz illud qd est de mente Bar. hic z ꝑbo ineuita biliter. nā Bau. de ca. Ale. Are. z Pet. de Bezu. tenent q̄ iste ver. fi. necessario sit intelligēdus qñ filiꝰ añ mortē patris
142 erat effectꝰ sui iuris alias attēto isto iur̄ fforū nō pcederet, qz ēt si fideicōmissum esset purū euanesceret, z remaneret penes patrē, ℔to magis qñ est cōditionale, z filius añ moriāt, z tū in isto tex. filio effecto sui iuris nō debeb. a patre fideicommissum filio añ mortē ipsius patris. ergo hic est tex. ineuitabilis. q̄ si filius emāciper a patre p hoc non debeb. fideicōmissum filio relictū a pr̄e post mortē ipsius patris. Nec obstāt
143 ura in oppositū adducta, qz loquunt in diuersis terminis ſz + qñ aligs tertiꝰ est grauatꝰ restituere filio post mortē patris. tūc bñ cēset grauatꝰ restituere ēt si filius efficiat sui iuris p emācipationē, qz tūc 2ditio ratꝰ effectu, nō infert gd ex egpollētibus fiat, nā illis iuribus, iō testōr reliqt fideicōmissum filio post mortē pr̄is, ne acgrereť ipsi pr̄i viuēti, cer te idē effectꝰ segt filius emāciper a pr̄e, secus est i casu nō qñ ipse pr̄ grauak restituere eius filio post mortē eius pr̄is tūc si filius efficiat sui iuris p emācipationē nō tenebit ei re
144 stituere fideicō. añ mortē ipsius pr̄is, + ne bñficio emācipationis q̄ filius habuit a pr̄e vtak ℨ ipsum patrē ℨ l. amicissimos. ℊ. fi. ff. de excu. tut. facit optimus tex. in rōne sui, in l. filio. ff. vt leg. no. caueak. vbi ꝑpte Iurisconsultus vtit simili rōne, ſz qñ aliud tertius est grauatus restituere filio, tūc cessat pdicta rō, si pr̄ filiū emācipat, qz non potes dicere, q̄ vti nō possit tali bñficio, ex quo illud nō habuit ab illo tertio, ſz a pr̄e. ¶ Extra gl. Bar. formar q̄stiōr quōes vltra eas q̄ po
145 nunk in gl. ibi tetigi. ¶ + Prima qō est q̄ iure aget filius ℨ patrē cui a patre relictū ē fideicōmissuz dic, z bñ vt hic p eū, qcqd dicat Ang. de perus. q in totū oppugnat Bar. ¶ Scōa q. nūqd illa l. pcedat fm iura hodierna. z distinguit Bar. vt
146 hic p eū. Adde in primo mēbro in quantū tz Bar. q + ista l. in scōa parte non pcedit ēt fm ista iura in hr̄ditate profectitia relicta filio ꝓplatione patris vbi pr̄ grauatus restituere fideicōmissum ēt filio instituto dicit semper fideicommissuz capere vires ex persona pr̄is, ex q̄ segt singularis limitatio ad hūc tex. q̄ tūc pr̄ poterit detrahere quartā trebellianicā aduersus filiū, eo qz tūc nō h3 bñficiū a filio vt ex eius psona pr̄ dicak hr̄s, imo tūc pr̄ h3 a seipso lz per mediā personā filij, z cum Bar. tenent Ang. Pau. de ca. Ale. hic, z ōt Pau. de ca. q̄ ista limita. Bar. ad istū tex. est singularis, z verissima, quā ēt tz Raph. cu. hic. z ita teneas, quāuis 3rium teneant Joā. de 3mo. z Ang. de peru. hic p aliqua le-
147 ma qbus rñdent Ale. z Mod. hic, 3tium ēt tz Bart. Soci. hic, + qz ad hoc vt qs possit detrahere quartā trebellianicā duo copulatiue 2curruntq̄ qs sit hr̄s z q̄ sit grauatus vt hr̄s l mulier. ℊ. fi. ff. ad Treb. ſz lz hereditas profectitia patri acgrat nō cōtemplatione filij, ſz ꝑpria ipsius patris l. si seruu. vbi gl. ff. de vsufr. z l. aditio. in ver. fi. ff. de acq. here. allegati p Bar. nō tū facit vt pr̄ censeak grauatus vt hr̄s. ¶ Cō firmo vltra eum: nā qñ in aliqua dispositione sunt due rōnes, lz cesset vna rō tū adhuc h3 locū dispositio legis vt ℊ. affinitatis. inst. de nup. z l. si ventri. ℊ. in bonis. z ibi Bar. ff. de priui. credi. z ē tex. melior de iure, z l. si non lex Entia. z ibi
148 Bal. ad hoc no. ff. de hr̄. instit. ſz hic sunt due rōnes vna q̄ po
147 nit in tex. qz a seipso sibi deberi nō pōt, alia qz bñficium qs h3 pr̄ a filio non dz posse retorqueri 3 filium, ꝓut Barto. istas rōnes declarat ℊ. in ih̄. opp. scde partis. Prima qz non est rogatus vt heres, ſz vr pr̄. z ista rō militat ēt in casu ꝓsenti, lz cesset alia rō, q̄ pr̄ non habeat ꝑpetuz filiuz imo ꝑpetuum. tū Bar. forte de hoc perpendens ōt hic q̄ ambe rōnes cessant in hr̄ditate ꝓfectitia, ſz aliter in specie non declarat.
148 ¶ + Tene 2clusionē Bar. q̄ acq̄sitio radicak z fundatur in psona illius cuius cōtemplatione fit relictū alteri l. fideicōmissa. ℊ. interdum. ff. de lega. ih̄. qz nō est inquirendum cum q̄ testatoꝛ de supremis loquat, ſz in quez voluntatis intentio dirigak, ōr Iurisconsultus in l. cum pr̄. ℊ. donationes. ff. de
149 leg. ℊ. ¶ + Itē hereditate ꝓfectitia qñ filius instituitur cōtemplatione patris est perinde ac si pr̄ fuisset institutus l. qdā cū filium. ff. de here. instit. qz testatoꝛ habuit respectuz ad personā filij solū vt ei⁹ ministerio patri acgreretur l. si filio. ff. de condi. z demon. l. cum aliqs. C. de iure delib. iō pr̄, cuius contēplatione institutus est filius, censetur esse ipse heres mediāte psona filij. iō q̄rtā trebellianicā detrahit d. l. mulier.
150 ℊ. fi. ¶ + Scōo inquantum Bar. tz q̄ ista lex in prima parte non procedat hodie in hereditate aduentitia, quantū ad ꝓprietatē, ex quo in aduentitijs ꝓprietas est filij, cuius est hodie capax, z sic nō pōt sibi q̄ fideicōmissum restitui res sua, qz qd meū est non pōt amplius per restitutionem fieri meū, l. ꝓprietas. C. de leg. z l. mea res. ff. de condi. z demon. z l. cetera. ℊ. f. ℊ. eo, ſz bene quantum ad vsumfructū, ex q̄ pater censetur grauatus restituere filio, cū erit sui iuris, z illo tpe vsusfructus reuertitur ipso iure ad ꝓprietatē absq; alia restitutione facienda per patrem, cū pr̄ in medio tpe habebit cōmodum fructuū l. si quenerit. ℔. ff. de pac. do. sed in tps existentie sui iuris restituet filio fructus, quos medio tpe percepit, per l. in fideicommissi. ℊ. cum philidius. ff. de vsuris. iūcta tertia lectura Jac. de Are. ℊ. relata per Bar. ¶ Sz ad-
151 uerte qz Raph. cu. est in noua opinione, z vera, + qđ sicut hodie non valet fideicommissum in hereditate aduentitia rōne ꝓprietatis que acquirit filio, ita ēt non valet rōne vsusfructus cum ēt vsusfructus acquiratur filio, z sic in terminis huius l. in hereditate aduentitia nihil remanet penes patrē grauatum, nec de ꝓprietate, nec de vsufructu, mouetur qz

ex quo testor grauauit patrē de restituēdo p fideicōmissum filio, intelligit de plena restōne et cū vsufructu l. videam⁹. ff:

152 in fauiana. ff. de vsur. ¶ sicut testor phibet vsumfructū acqri patri, tūc filius hz totū. auk. excipit. C. de bo. q̄ li. z §. j. auk. vt liceat matri z auie. z nō dz esse dria, an testator grauet an puideat l. ij. C. cōia de leg. cū vtroq; casu testator voluerit filiū er vsumfructū habere. Idē tz Pau. de ca. hic in discursu sermonis dicēs, q̄ tūc cēsēt potius phibita acqsitio vsufructus patri q̄ phibitio pōt fieri p d. auk. excipit. Are. hic dt, q̄ ista opinio Raph. cu. multū sibi placet, z q̄ hz magnā egratē vt seruet mens testatoris, q2 ex q̄ testator voluit he-

153 reditatē restitui filio, z¶ verbū restituere, significat plenam restōnem d. l. videam⁹. §. in fauiana. q̄ voluit vsumfr. in istis terminis nō acqri patri. Ale. ascribit istā nouā opinionem Pau. 8 ca. z male, cū sit opinio Raph. z eā reprobat, q2 tex. in d. auth. excipit. z in corpore vnde sumit. regrit expressam adēptionē testatoris, q̄ testator expresse phibuerit vsumfructū acqri patri. ergo non dz sufficere verbū restituere p §. si vero expressum. cū ibi no. p Ang. in auk. de here. z fal. Quid te nēdū? iste ē pulcher, z vtilis passus. teneo opinionē Raph. z vltra eū, q̄ verbū, restituere, importet plenā restitutionem cū fructib⁹. addo tex. in l. in cōdēnatione. §. j. ff. de reg. iur. z i l. ex diuerso. §. j. sol. ma. z in c. grauis. de restit. spol. tū ad oia ista iura posset dici, q̄ pcedūt i dispōne l. qñ verbū restituo, pfertur a lege, ita pprie loquunt iura allegata. z in specie no. Bal. n rub. C. de fruc. z lit. expē. vñ secus videret qñ illa

154 verba apponunt in dispositione testatoris. ¶ † Tū caue, q2 imo in vltimis voluntatibus dz fieri lata interpretatio l.

155 in testamētis. ff. de re. iu. c. cum dilecti. de dona. ¶ † Sc̄do p ista parte bū facit, q2 in hēditate aduentitia in qua filiꝰ est instituturus hēs, z pē grauatꝰ de restituēdo istud fideicōmissum suū nō pōt intelligi de pprietate, q2 illa remanet penes filiū put oēs fatent z nemo discrepat, q̄ necessario intelligitur de vsufructu q transiuit in patrē, ergo cū in fideicōmissum non possit intelligi nisi in vsufructu, tū est, pinde ac si testator eū specialr expressisset. p l. fundus q locat⁹. ff. de fun. inst. z l. ij. ff. de lib. z posth. Sz si testator grauasset in specie patrem qs restitueret vsumfructū filio, diceret prohibuisse patrem ne vsumfructū habeat, alias illud fideicōmissum esset inane, z nihil operaret nisi intelligeret in vsufructu z l. si qñ. ī. eo. z in c. si papa. de priui. in vj. Tertio facit, q2 cū instō sit facta solū ptēplatione ipsius filij instituti, z similiter fideicōmissum

156 sit factū cōtemplatione filij, † isti duo actus geminati ostendūt enim volūtatē testōris p quā vē prohibuisse patrē habere vsumfru. in illa hēditate aduentitia arg. l. cū pē. §. filiꝰ matrē. ff. de leg. ij. z l. balista. ff. ad Treb. z q2 geminatio multū operat. vt no. Bar. in l. cū scimus. ad si. prin. C. de agric. z

157 cēsi. li. xj. facit l. si mulier. ij. C. ad Velle. ¶ † Quarto p ista parte multū me mouet. nā in casib⁹ in qb⁹ olim fideicōmissus relictū a patre filio habebat in se tacitā ḡditionē, cū erit sui iuris. vt in casu psenti. l. vbi pure. in prin. z l. epistolā. §. fi. ff. ad Treb. in illis oībus hodie censet phibitus acqrī vsufructus pri. p. d. auk. excipit. vbi tex. z gl. z ita ēt tz gl. l. si vsufructus. §. j. z ibi Bar. expresse ita no. ff. qñ dies leg. ced. q8 teneas cozdi p ampliationē. d. auth. excipit. z in corpore vñ sumit. z istud fundamentū sufficit ad tenendā istā opinionez. z miroz q̄ pfati doctores nō fuerint de hoc recordati. Tenendo istā opi. Raph. Pau. z Are. quā teneo pro vera, intelligo, q̄ hz patri in tali hēditate aduentitia non querat neque pprietas, neq; vsufru. vt dixi, qñ filius est institutus, tū pē semp dz habere cōmoditatē illius iuris donec filius efficiat sui iuris. ita singulariter z expresse tz Ang. de Are. in §. j. Insti. p quas pso. nobis acq. vbi tz q̄ in oībus casibus in qbus nō acqrit vsufructus patri q enumerant p gl. in auk. vt lic. mat. z auie. in pn. z in auth. idē est. C. de bo. q̄ lib. semp tū pē dz habere cōmoditatē. p tex. in l. plenū. §. si vsufructus. in ver. q̄p. in l. filiosa in fi. ff. de vsu z habitu. Et subdit Ang. 8 Are. q8 est singularis limitatio si est vera. ¶ Cōfirma tu vltra eum p illud q8 tz Jac. de Bel. in c. ij. de fratr. de no. be. in questi. quā refert z segt Bald. in l. cum oportet. C. de bonis q̄ libe. q8 in feudis, in qbus patri non q̄ritur vsufructus, tū

158 querit cōmoditas iure patrie potestatis, † q2 que non pñt acqri patri quo ad vsumfruc. acquirunt semp quo ad cōmodi tatez l. fin. C. de vsufr. z l. necessario. §. fi. ff. de peri. z cōmo. rei ven. z in casu nō istud idem de cōmoditate tz Raph. cu. hic, z solū allegat gl. in d. auth. vt liceat mat. z auie. in princ. fm tū notata in d. l. si. C. de vsufruc. fm eum, z rōne illius cō moditas posset teneri, q̄ valeat fideicommissum iniunctum patri, sicut ēt tz Bar. hic de commodo medū tpis, lz fructꝰ interim percepti sint restituendi filio, cum erit sui iuris.

¶ Tertio querit Bar. q. i in filio arrogato, z nūdet q̄ idem quod in naturali, z legitimo alij nihil ranguc. Ego autez ex

159 hac decisione Bar. no. infero. † arg. nē do de arrogatione ad a legitimationez, q̄ argumentū valet, a z tz, vt est glo. in l. j. ad si. in ver. parentib⁹. ff. ad munici p. Bar. in l. Gallus. §. nunc de lege. in penul. q. §. de libe. z posth. q̄ ista lex z ea q̄ dicta sunt in filio legitimo, z naturali ēt habeat locū in filio legiti-

160 mato. † nam legitimatio est similis arrogationi. l. iubemus. C. de na. libe. fm Bal. in l. j. C. de iureiurā. ḡ cum ista lex z ea materia habeat locū in filio arrogato, ergo ēt habebit locus

161 in filio emancipato. ¶ † Confirmo q2 plus est esse legitimatū, q̄ arrogatū. ita no. Bal. in l. si te parens. C. de iuis z legiti. Item fauorabilior est legitimatio, q̄ arrogatio fm Bal. in

162 neq; absens. circa fi. §. de adop. ¶ † Cōfirmo q2 statutū disponēs q̄ existentib⁹ filijs masculis filie femine nō succedāt, istud statutū hz ēr locū in filijs legitimatis fm Bal. in l. cuz acutissimi. C. de fideicō. z l. eam quā. C. de fideicom. cum suis concor. z tū non hz locū in filijs arrogatis fm Joa de Ana. in consi. xxvij. inci. Aliso casu. facit bū tex. in l. fideicōmissus. j. de condi. z demon. ¶ Adde idē q̄ lex ista, z eius materia

163 habeat ēt locum in filijs legitimatis, † bene facit q2 legitimati in nullo differūt a legitimis z naturalib⁹ tex. est in §. lz igitur. in ver. nihil a legitimis filijs differētes. z in §. reliqui. in auth. qb. mod. natu. effi. legi. z tex. in §. si qs igit legitimos filios. in auth. quib. mod. natu. effi. sui. Ad idem facit q2 ista l.

164 z eius materia fundat in patria ptāte. † sz legitimatus est in ptāte patris legitimātis, vt ex tex. in §. ḡaliter. in auk. qb. mo. natu. effi. sui. Bar. in l. inuiti. §. ō his q̄ sunt sui vel alie.

165 iur. ¶ † Quarto querit Bar. an in restōne fideicōmissi vniuersalis facta a pē filio instituto transeant vtiles actiones in filium ex trebelliano, z tz q̄ sic, p gl. §. in verb. non admissa. q̄ allegat bonū tex. in l. j. §. fi. filio. in ver. idē est. iuncto per l.

166 illius §. fi. j. ad Treb. z sequunt Ang. z cōiter alij. ¶ † Adde q̄ fortius tz singulariter Pau. de ca. hic, pē restituēdo fideicōmissum filio nō solū transferat actiones vtiles, sz ēt directas, q̄ p filium fuerunt acqsite patri mouek q2 lz alias directe actiones non possint ab ossib⁹ nēis separari l. qs ergo casus. ff. de peculio. z l. iij. in prin. vbi gl. magistra. ff. p socio. tū fallit qñ agitur de transferendo in eum a quo processerūt

167 † q2 res de facili reuertitur ad naturā suā l. si vnus. §. pact⁹ ne peteret. ē. ne in specie. ff. de pact. z c. ab exordio. xxv. di. vñ qñ pē restituit filio hereditatem eadē iura directa tota liter ab eo euelluntur, z redeunt ad filiū penes quē semel fuerunt z remāserunt reliqe. f. nomen hēdis, tō facilior ē regressus. z pro certo est pulchra opi. p qua adde q8 in simili tangit ipse Pau. de ca. in §. fi. §. q8 incipit. In casu presenti vtilis

168 omnibus. † q̄ si sit statutum, q̄ mulier non possit alienare immobilia sine certis solēnitatibus, q̄ tale statutū non habeat locū qñ mulier vellet redonare eandem rem ei puta patri qui prius sibi donauerat. arg. l. si vero non remunerandi. §. idem Papinianus. ff. mā. quasi pp obligationē ad antidora non requirat solēnitas. 8 tū Pau. de ca. se hoc nō affirma

169 re sz relinquere sub dubio. † Itē adde q̄ decisionē Pau. de cast. hic, lz pulchra videatur, tū impugnat Alex. z bū p tex. in d. l. j. §. fi hlio vbi tex. eparat hos duos casus an filio instituto pater grauet de restituendo extraneo, an ipsi filio instituto, sz clarum est q̄ per restōnem factam extraneo soluz vtiles transferunt. §. restituta. Instit. de fideicō. here. ergo idem in restitutione facta per patrē filio, lz Alex. corrupte aliter inducat illum text. ¶ Nec obstat q8 directe actiones ex persona filij transiuerunt in patrē, nā illud tō est q2 filius est incapax directarum. vnde acqruntur patri, qui est capax earum. vnde qñ postea pē restituit hereditatem filio ex sententia consulto, nō transeunt nisi vtiles actiones d. §. restituta.

¶ Itē adde q̄ illud q8 dicit Pau. de ca. sz non firmat, in cōsi. xj. non est vezū. lz nemo ponat, q2 in Zium allego tibi tex.

170 ono. in l. ij. C. si aduer. dona. † vbi mīoz non potest fine solēnitate requisita a iure. z sic fine decreto iudicis p̄sentire patri volenti alienare rē suam immobilem quāuis illā habue-

171 rit dono ab ipsomet patre. ¶ † Circa principalē p̄clusionez Bar. adde quod eā reprobat solus Raph. cu. hic, de q̄ Alex. z Are. non faciunt mentionē. motus per duo. Primo per l. mulier. §. fi. ff. ad Trebel. vbi ad hoc vt ex Trebelliano fiat restōne transeant acciones, regritur q̄ restituens sit hēres, z q̄ sit rogatus vt heres, hic aūt pater nō est hēs, z dato q̄ esset, nō est rogatus vt heres, vt patet in hoc tex. i ver. demiq;. sz ad hoc rūdi plene s. in §. q. Bar. z vl tra ea que dixi s. quod illud quod dicitur patrem non censeri grauatum vt heredem, fuit introductum in fauorem filij, vt declarauit. §. in tex. ne pater censeatur grauatus a filio a quo pater habet

bene ficium.

§ ¶ Valet. Adde q̄ imo tale argumentum non valet, z fortior ē legitimatio q̄ adoptio vt habes per Ale. in cōsi. §. versi. preter filius, in fi. vo.

de eficiū, que rō cessat hoc casu in q̄ transit⁹ actionis in filio
et fidei vtilis, imo si aliter diceremus, retorqueret in odiū si
lij ℨ l. q̄ fauorē. C. de legi. z c. q̄ō ob gratiā. de regu. iur. in vj.
ℨ Scio z melⁱ⁹ st Raph. q̄ ista q̄ō Bar. nō videt hodie ha-
bere dubiū. aut. n. logt Bar. in hēditate pfectitia, in qua fi-
lius est institutus p̄ē platione patris, z pr̄ est rogat⁹ restī
tuere filio, z tūc censet esse heres, z detrahit trebellianicā ēt
a filio, vt per Bar. in ij. q. z ibi dixi. z tūc pr̄, qū restituit, trās
fert vtiles actiones in filiū, aut logmur in hereditate aduē
tritia, z tunc cū fideicōmissū non valeat respectu p̄rietatis
cū filius sit heres nomine z effectu, nisi rōne vsusfructus vel
fructuū p̄out retigi post Bar. in ij. q. z tūc q̄ fideicōmissū
non est vniuersale, nō est tractandū an actiones trāseant ex
trebelliano. ℨ. restitura. insti. de singu. re. p fideicō. re. imo me
lius tūc vsusfruct⁹ ipso iure reuertitur ad p̄rietatez absq̄
aliqua restitutione fiēda p patrē ℨm Bar. z Ang. in d. l. ij. q.
ℨ cū ibi nō cadat restō, ergo nec trāsitus actionū. z ista est ve
ritas. ¶ Ultimo Bar. post Dy. inducit istā legē in argumē
tum ad gōnem, videntis. in fi. q̄ ad duo singularia ponitur
ℨ adiectiuum pluralis numeri. ℨcor. sunt in gl. q̄* dūs ℨcessit
vasallo vineā, z fundū fructib⁹ plenū, an p̄ista v̄ba videat ēt
ℨcessisse fructus vinee, z sic vuas vinee, z sic vindemiā deter
minat q̄ sic tria. Primo q̄ fructus sunt pars vinee l. fru
ctus pēdentes. ff. de rei vend. z l. in l. falcidia placuit. ff. ad le.
ℨ Aq̄l fal. ergo si cōcessit totū, ergo ēt quelibz pars v̄ esse cō
cessa l. si ex toto. ℨ. e. l. si qs cū totū. ff. ó excep. rei iudi. ¶ Se
cūdo q̄ illud adiectiuū plenū, lz singularis numeri referē
ad ola p̄cedentia l. heres. ℨ. vlt. ff. de le. ij. Tū (vt ibi dicit
Bar.) illud ibi operat signum vle adiectū. ſ. oē, q̄ non est in
ℨsenti q. Et ita ēt ōt Jo. de imo. hic. ¶ Tertio q̄ ēt ū ni
hil esset dictū, tū fructus pendentes vident esse ℨcessi l. fi. ℨ.
pe. ff. de iur. fis. z l. Julian⁹. ℨ. si fructibus. ff. de act. emp. ads
rertūno. in l. fi. ℨ. pe. ff. q̄ in frau. cre. vbi ōt tex. q̄ pendenti
bus fructibus in fundo nō possumus dicere duas esse res
sūdū z fructus, ℨ vnā tm̄. ſ. fundū tm̄. vñ expressio eorū
q̄ tacite insunt nihil operat l. ij. ℨ. e. z sic illa dictio plenū, ex
pressa q̄ nō regrebatur, nihil faꝛit l. vnica. in p̄n. C. ō rei vxo.
ac cū Bar. simplr transeunt Bal. Jo. Raph. cu. z Pet. ō
Ego, hic Pet. de anc. z Jo. imo. in c. p tuas. ad fin. de dona.
ℨ Jo. de imo. Ang. de perillis. Pau. de ca. Ale. z Are. ibi
tenent decisionē Bar. p̄cedere, q̄ fructus erant pendentes
d. l. fructus, z ita p̄cedunt tres tex. allegati p Bar. in d. l. fru
ctus pendentes d. l. fi. ℨ. fi. ff. de iure fis. z d. l. Julianus. ℨ. de
fructibus. ℨ vbi fructus essent a solo separati, tūc nō veni
rēt fructus vinee, ℨ solū fundi, q̄ adiectiuū plenū masculi
rini generis nō p̄t referri ad vineā feminini generis. † Ad di-
ſpositio restatoris dz referri ad id, ad q̄ salua rōne recti ser
monis p̄t referri l. plauti⁹. ff. de aur. z arg. leg. ℨ certe intē
tio Bar. est solū log de fructibus pendentibus pp dictionē
plenū, q̄ non p̄t referri ad fructus iam collectos, q̄ illi non
implent fundū nec faciunt dici plenum q̄ d dicāt Jmo. a se
rmquaces proxime relati. † Ad idē adducit Are. q̄ illa quali
tas plenū, adiuncta in scō legato non v̄ repetita in primo
ſuis ambo regant ab eodē vbo, vt soleniter declarat Bar. l
i. in repetēdis. ff. de leg. ij. secus eℨ qū esset qualitas edicta in
p̄cedēti legato, q̄ illa bñ censeret repetita in sequēti l. Seie.
ſ. Cato. quod ibi Bar. ff. de fun. instr. † Rō q̄ p̄cedētia ma
gis influūt ad sequentia, q̄ eℨ. fm Bar. in l. q̄ſq̄s. ff. de leg. ij.
cui l. auia. ff. de cōdi. z demon. Ita ēt ōt ipse Are. in l. centu
rio. ff. de vulg. z pup. q̄ lz Bar. hic faciat doc. ipsius Bar. in
ſ. d. in repetendis. adde † ad predicta quod fructus penden
tes adeo censent pars fundi, q̄ ex illis p̄t fieri supplemen-
tum legitime filio q̄uis fil⁹ debeat habere legitimā de sub-
ſtantia bonoꝛ patris, z non de fructibus l. scimus. ℨ. reple-
tionē. z auc. nouissima. z vtrobiq̄ dixi. C. de inof. test. ita sin-
gulariter tz Ang. in d. l. fructus pendētes, q̄ tūc dicunt esse
ſde substantia ipsius fundi, † Itē vendēdo fundū in q̄ erant
fructus pendentes, intelligitur ēt ipsos fruct⁹ vendidisse,
vt est tex. in d. l. Julianus. ℨ. si fructibus. z in d. l. fi. ℨ. fi. ff. de
iure fisci. z in d. l. fi. ℨ. pe. ff. q̄ in frau. cred. ¶ Amplia ēt vt
intelligat vendidisse portionē spectantē ad colonū partiariū
iurta l. si merces. ℨ. vis maioꝛ. ff. loc. Aū si fundus in quo est
partiarius vendatur per dōm fructibus pendētib⁹, illi fru
ctus pēdentes in totū sunt emptoꝛis. q̄ est singularis succes
ſoꝛ. eo q̄ fructus pēdentes sequunt fundi alienationē iuri-
bus allegatis, ℨ fundus integraliter p̄tinet ad emptoꝛez,
ergo ēt fructus pēdentes, qui sunt pars fundi. d. l. fructus.
ſ. ℨ colono partiario, p medio fructuū illius fundi cōpe-
ſ. actio personalis p̄o socio vel ex cōducto ℨ venditionē q̄
non p̄t cōpetere ℨ emptoꝛem q̄ est singularis succesſoꝛ l. fi.
ſ. fi. cū si. ff. de ℨhen. empt. Ita tz Lud. ro. in cōſi. ccciv. quod
incip. v̄ p̄ma facie dicendum Augustinū. quod not. q̄ est
magna ampliatio ad iura allegata z multi crederent ℨtiuz
quasi venditoꝛ intelligat solum vendidisse illud ius, z illam
partem quam hz in fructibus pendentibus z non partem
colonj partiarij. Ego crederē limitationē Lu. esse veram cū
grano salis, si venditoꝛ ignoꝛabat ibi esse colonū partiariuz,
z in dubio p̄sumitur ignoꝛantia per regulam l. veriꝰ. ff.
de p̄oba. alias si sciret tūc venditoꝛ, intelligeretur tunc ven
didisse solum ius quod hz in fructibus pēdentibus, z sic so-
lum partem suā, vt est tex. in l. qui tabernas. ff. de ℨhen. emp.
gl. in l. si quis emptionis. ℨ. j. in gl. si. in ver. scit. vbi Bal. C. de
p̄scri. xxx. anno. z declarat Bal. in rub. C. de cōtrahen. ēpt.
z in l. in testamento. C. ad legem falc.

Lex xxij.

1 ☞ Plura quando deueniunt ad vnum potest ille facere qō
poterant illi plures. z nu. 14.
2 Coniuncti verbis ſz ex re defuncti z econtra qui dicantur.
3 Jus accrescendi z decrescendi qñ habeat locū. z nu. 4. z ſ.
6 Acquisitio que fit legatario cui legata est species, z sic do-
minium quod dicitur acquisitio ficta que fit per legem.
7 Id quod quis consequitur ex iure accrescendi id dicitur ha
bere ex suo iure.
8 Prohibitus alienare portionem suā an dicatur prohibit⁹
etiam alienare portionem quam hz per ius accrescendi.
9 Portio accrescit alij rei, cum suis qualitatibus.
Qui venit per ius accrescendi dicitur quasi ſsubstitutus.
10 Jus accrescendi non habet locum quando pars conserva-
tur iure singulari.
11 Dictio ex, significat causam immediatam.
12 Res si simpliciter petitur an tota intelligatur petita.
13 Electio est inuariabilis.
15 Qui omisit hēditatē ex instōne vt habeat iure accrescēdi te
netur ad solutionē legatoꝛ vigoꝛe tituli, si quis omissa cā.
16 Onus legati si nominatim est iniunctum repudianti nō ac-
crescit vtenti per ius accrescendi.
17 Heres legatarij an possit repudiare legatum factum defun
cto ad damnum creditoꝛum, vel legatariorum. z nu. 21.
18 Facere illud quod mihi non prodest, z alteri nocet quod nō
possum, secus si mihi p̄sit, licet alteri noceat.
19 Stāte statuto, q̄ capellanus debeat hēre quartā de relictis
z relinquat aliqd ordini fratrū minoꝝ si fratres ℨcordant
z repudient nō tenet repudiatio ad p̄eiudicium capellani.
20 Repudiatio de legato facto matri p filiū heredē institutum
q̄ matri successerat vt excluderet creditoꝛes matris z rē le-
gatā retinuerat tanquā sibi debitam vt heredi patris tz.
22 Intellectus ad tex. in l. liberto octoginta. ℨ. de bon. liber.
23 Repudiatio legati facta in fraudem legis est ipso iure nul
la, secus si sit in fraudem hominis.
24 Si res duobus disiunctum legata sit, tunc in p̄sona cuiusli-
bet eoꝝ censetur vnum legatum de tota re, z illa tota res
remanet in meo legato per ius non decrescendi.
25 Portio deficiens licet in hereditatibus accrescat ipso iure
multo per ius accrescendi, tamen secus est in legatis.

1 SJ mihi z tibi. † Qñ plura deueniūt
ad vnū, p̄t ille facer
qō poterāt illi plures. h. d. ℨ Bar. Sed istud sum
marij Bar. est defectiuū z nō cōplectit totuz tex.
Jō summa sic. Si legatarius succedat collegatario post diē
legati cedentē p̄t legatū ex p̄sona sua repudiare z accepta
re ex p̄sona defuncti z eℨ, z vna via electa nō p̄t ad aliā re-
dire. h. d. totus tex. ¶ Premitte ad euidentiā q̄ ista lex le-
git in gl. j. altero de duob⁹ modis. Primo q̄ loquat in duo
bus ℨiūctis vbis, ℨ disiunctis re. Sc̄o mō q̄ logt eℨio in
2 disiūctis verbis, ℨ re cōiunctis. † Et q dicāt ℨiūcti verbis ℨ
disiūcti re, z eℨ q dicant re ℨiuncti ℨ verbis disiūcti. habes
gl. ordi. z magistrā in l. j. ℨ. pe. C. de vsuf. accre. late Bar. in l.
re ℨiuncti. ℨ. de leg. iij. Et aduerte q̄ gl appellat ℨiunctos il
los q̄ sunt verbis tm̄ ℨiuncti. Disiunctos aūt appellat illos
3 q̄ sunt coniuncti re tm̄ z nō verbis. ¶ † Itē aduerte q̄ in con
iunctis verbis tm̄ hz p̄oprie locum ius accrescendi. Nam
vno repudiāte, alius nō admittit iure suo, ſcz iure nō dimi
nuendi ex quo sunt disiuncti re, z sic alius non hz ius nisi in
parte rei, ergo bñ stat q̄ alia partē hz iure accrescendi. Sed
in ℨiunctis re tm̄, quos gl. appellat disiunctos, si vn⁹ repu-
diet, alter hz solidū iure suo. ſ. iure nō diminuēdi. Nā si eadē
res legat Titio in vna oratione, z postea Sēpronio in alia,
isti sunt disiuncti verbis cū sint in diuersa oꝛone, z ℨiuncti
re, ex quo vocati ad eandē rē insolidū, z si vn⁹ eoꝝ repudiat
legatū, alius hz totā rem iure suo, p̄ ius nō diminuēdi seu p

ius nō decrescēdi, ꝙ est idē, qz si alius nō vult' secū ꝙcurrer, p ꝙñs partim ei nō facit, ꝙ ille hz solidū iure suo, vt hic i gl.
4 iij z l. vni. §. vbi añt. cū se ꝙuentib⁹. C. de cad. tol. ¶ + Ad. ncē ꝙ si aliꝙs on⁹ illi repudiāti erat impositū nō trāsit ad alū, qz nullū lucrū hz ex eius ꝑsona, sz ex ꝑprio legato, vt ex̄pisse dt tex. in d. l. vnica. §. finañt ad deficiētis. z gl. hic in v. vt tora. ¶ In tex. ibi, die legati cedēte. hoc iō dt tex. qz si ante diē legati cedentē, z sic añ mortē testōris decessisset collegatari⁹ me hr̄de instituto, nō posset partē suā legati cōseq iure hereditario tā ꝙ eius hr̄s. Sz totā habebo ex ꝑsona mea per ius accrescendi vel ꝑ ius nō diminuēdi l. vnica. §. in ꝑmo. z §.
5 ꝑ scō. C. de cad. tol. + Itē intellige tex. ꝙ die legati cedente decessit, sz añ agnitionē legati, sec⁹ si decessisset post acceptationē z emolumētū ei acgritū, ꝙ tūc nō hz locū ius accrescendi, nisi in vsufructu. l. j. §. interdū. z ibi no. §. de vsufr. accre. ¶ Et si diceres, pone ꝙ in ista l. esset legata species, dñiuz, z sic ius ipso iure acgrereť legatario l. a Titio. in fi. §. de fur. l. si partē. §. j. ff. quēad. serui. amit. ēt ignorāte legatario l. cuz pr̄. §. fur do. §. de leg. ij. ergo tūc nō haberet locū ius accrescēdi qō esset restringere istū tex. Rñde, ꝙ bñ dñium ipso iure acgrit, sz renocabiliter, qz adhuc pōt repudiari ꝑ legatariū
6 + qz est acquisitio ficta que fit ꝑ legem. secus qñ ꝑ legatariuz est agnitū legatū, tunc est acquisitio vera z irrenocabilis vt declarat gl. magistralis, in l. si qs ita hr̄ditatū. z ibi Bar. §. 8 cōdi. insti. Jō añ agnitionē nō impedit ius accrescēdi. z per ista habes declaratū illud qō vult Bar. in ꝑma op. ¶ Jstis sic adiecuidetiā ōmissis, no. ꝑmo ex tex. ibi ex meo legato. scōz
7 Bar. z Mod. + ꝙ illud qō ꝙsequor ex iure accrescēdi, dicor habere iure meo, z ex meo legato. facit text. in l. si in testō. z ibi Bal. And. z Mod. ad hoc no. §. de vul. z pup. iuncta l. qui liberis. §. hec verba. eo. ti. z ꝑ hoc inferunt Bal. z doc. ibi ꝙ
8 + phibitus alienare portionē suā extra familiā censet, phibitus alienare ēt illā partē quā hz ꝑ ius accrescendi, z ita dicunt fuisse determinatū Florentie in ꝛingentia facti. Adde tu alū tex. in l. si Titio z mihi. in ꝑn. in verb. vel ex mea ꝑsona cā. §. de le. ij. Itē adde qō vtraqz portio, z sic ēt illa q̄ accrescit ꝑ ius accrescēdi petit eadē actione ex testō. in l. re cōiuncti. §. de lega. iij. in versi. quarto vtrū accrescit alū. ¶ Ad de ēt duplicē rōnem. Prima est fm Are. + qz portio accrescit alū rei cū suis qualitatib⁹. l. ēt. C. de iure do. l. inter socerū. §. cū inter. in fi. ff. de pact. do. Scōa rō est, qz ꝙ venit per ius accrescēdi, ēt quasi substitutus. textus est in l. si Titio z Mevio. §. qdē Julianus. ff. de lega. ij. ¶ Cōtra istā cōem de
10 cisionē duo obstāt. Primo obst. tex. in l. iij. in ver. z si cōiunctum. §. de lega. prestā. + Rñde fm Bar. ibi ꝙ non hz locū ius accrescendi, eo qz pars ꝙseruať non de iure cōi, sz de iure singulari quo casu qñ pars legati ꝙseruať non de iure cōi, sz de iure singulari, z sic ex ꝑuilegio ibi non hz locū ius accrescēdi. tex. est reputatus sing. lz vulgatus in l. mulieri z Titio. §. de condi. z demon. ꝙ cū ibi ius accrescendi nō fit in esse deductū, nō facit ad ꝓpositū nr̄m. ¶ Scōo z fortius ꝙ istud no. nō bene colligať ex hoc tex. imo iste tex. potius faciat in oppositū, ꝑbať fortiter sic. Vā in hoc tex. nō clare apparet an isti collegatarij essent ꝛiuncti, vel disiūcti. Ad ā si intelligať in disiun-
11 ctis, istud notabile nō ꝑbať hic. + eo qz in disiunctis hz locuz ius nō diminuendi, nō añt ius accrescendi, ꝑut declarauī in emdentialib⁹. z lz gl. in l. si Titio z mihi. §. de leg. ij. teneat ꝙ iste tex. loquať in ꝛiunctis, z sic in iure accrescēdi, tū in ꝛiū fortiter facit iste tex. ibi, vt tota meū sit ex meo legato. nam si cōsequor totū immediate ex meo legato, ergo logť in iure nō diminuēdi. Cū dicto eg, significet cām immediatā l. j. §. ex
12 da. ¶ + Scōo no. in ver. z si voluero. ibi vt tota mea sit. hic subtiliter ꝑbari ꝙ petēdo simplr rem, non intelligit totum petere nisi adꝛiciat totā. z ita in discursu ponderat Are. hic
a scōo no. Breuiter tene ꝙ petendo rē a simplr intelligať totā petere. gl. est in l. si in rē. in ꝑin. z ibi Bar. z alū. §. de rei vē. tex. in l. de pupillo. §. q nuntiat. z ibi Bar. ad hoc no. z ibi di
13 sum diuersor⁹ iurū ex ꝑsona diversor⁹. ¶ + Tertio not. ꝙ electio est inuariabilis. rō, qz statim cū volo hāc rē legatam ad me ꝑtinere ex mea ꝑsona, z ex meo legato, lex facit executionē, z ius legati trāsit ad me l. apud ausidiū. §. de opt. leg. iuncta gl. in l. si qs ita hr̄ditatē. §. de ꝙdi. insti. Vñ facta ere
14 cutione non est locus variationi l. serui electione. in ꝑn. vbi dixi §. c. ¶ + Quarto z vltimo no. ꝙ vbi iura diuersarum ꝑsonarū cōsoldanť in ꝑsonā vnius, ꝑōt ille vn⁹ qō poterāt illi duo attēta origine. facit tex. in l. tutorē. §. de his qbus vt indi. z in l. nō est nouū. §. de act. emp. z in l. sicuti. §. fi. §. quod

a Adde quod ista est ꝛmunis opp. vt refert Feli. in 9 d. c. ij. vers. z ꝓ cōclusione ista, ó libel, obla.

cuiuscz vni. no. Capio gl. in ver. vt tota. quā diuide in duas partes. In prima oppo. z de so. se remittit, sz postea so. ponit in gl. ij. in fi. gl. seqūs i fi. rñdet. In scōa ꝑ viā qōnis opp. scōa est ibi, sz qd ꝑdest. ¶ In ea. gl. ad fi. qz vtilitas quā assignat gl. solū. pcederet in disiūctis, z sic iurta scōm intellectū gl. nō añt pcederet in disiunctis verbis sz disiunctis re, z sic fm ꝑmum intellectū gl. Jō Bar. ponit aliā vtilitatē, ꝙ procedit fm vtrunqz intellectū gl. ¶ Tu aduerte lz oēs indifferenter trāseant cum ista vtilitate Bar. ego in ꝛium allego
15 decisionē Bar. in terminis in l. fi. §. fi qs omisc. cau. testa. i ver. qro qd si omisit ex substitutione. + Ubi lz ꝙ si aliqs omisit ex initōne vt habeat iure accrescendi ꝙ tenet soluere legata vigore illius edicti si qs omisc. cau. test. acti ex substitutione adiuisset. Tu potes ponere aliā tertiā vtilitatē ēt fm ꝑmā
16 intellectū in ꝛiunctis verbis tū. + Q si onus legati ēt noiaminatim iniunctuz repudianti, tunc nō accresceret venienti ꝑ ius accrescēdi. tex. est sing. in l. celsus. §. fi. §. de leg. ij. sec⁹ si veniret iure hr̄ditario. ¶ Successiue in quātuz Bar. opponit de l. liberto octoginta ff. de bo. lib. z rñdet tradēdo tri-
17 mēbre doctrinā. + Aduerte qō tota doctrina Bart. logťan heres legatarij possit repudiare legatū factum defuncto, z hāc materiā attingā, z nihil logť Bar. de ꝓncipali, z sic nihil facit l. q añt. in ꝑn. §. q in frau. credi. l. j. §. vtrū. z §. seq. §. fi qđ frau. pat. q̄ iura ꝛ Bar. allegant Pau. ō ca. in vna lec. z Ale. hic. ¶ No. diligenter ex ꝑmo mēbro doctrine Bar. q heres legatarij nō pōt repudiare legatum factuz defuncto ad dānum creditor⁹ vel legatarioz qñ hr̄s nō est ex hoc cōmodum reportaturus. Jta intelligit d. l. liberto octoginta. secus si repudias esset cōmoduz reportaturus ꝑ hāc l. z ista cōclu-
18 sio Bar. vr̄ equa, z rōnabilis. + Rō, qz qñ illud qō facio, mihi mō ꝑdest z alij nocet, non ꝑmittit, secus cuz facio vt mihi ꝑsim, lz alij nocē. l. j. §. deniqz. j. de aq̄ plu. arc. z quod decidit Bar. in l. quominus. in ij. q. vbi dixi j. de flu. z late Bar. in l. ij.
19 §. j. §. sol. mat. ¶ Cū ista doctrina trāseunt cōiter doc. + z per eā infert ꝑmo Sal. hic ad q. si relinqť aliqđ ordini fratrum minorum z statuto cauet ꝙ guardian⁹ vel capellan⁹ debeat habere quartā mⁱ fratres ordinis cōcordant z repudiant legatuz vt ꝑueť illum q̄rta, nō ꝑñt, postꝙ ex tali repudiatione ipsi nihil cōsequunť ꝑ hanc doctrinā Bar. ¶ Scōo ꝑ
20 istā doctrinā Pau. de ca. hic ēt eam esse multuz no. ad q. quā dicit sibi contigisse de facto. + Quidam testator fundum legauerat vxori sue, z filium suum instituerat heredem, qui filius postea etiam ipsi matri successit, z cum mater multos haberet creditores, repudiauit legatum fundi relictum matri sue vt excluderet creditores matris a dicto legato, ꝙ legatū ipe tā ꝙ hr̄s patri sibi retinuit. Referť fuisse decisum ꝑ istā doctrinā Bar. talē repudiationē valere. z ita etiā con
21 sulunt Alex. in consi. j. proxime allegando. ¶ + Istā doctrinā impugnat Raph. cu. z Pau. de cast. z dicit Raph. ꝙ non habet sapozem. z confunditur per d. l. liberto octoginta. quia imo ibi repudiatio tendebat ad commodum repudiantis, quia per talem repudiationem excludebatur patronus a bono. possess. contra tabu. in bonis liberti. Pau. de cast. strictius inducit d. l. liberto octoginta. contra Bart. ꝙ imo ibi repudiatio tendebat ad commodum repudiantis. naz si here liberti agnouisset legatuz, reperiret libertus maioz cēnario in ꝛx. vnde de iure ffoꝝ patronus ꝑ contratabulas aduocabat dimidiā, z sic heres liberti solū haberet sexagintā. si añt repudiet cū reperiatur maioz cēnario nō posset cōtratabulare. Alex. Jac. de but. Moder. senten. defecunt Bart. z dicūt ꝙ d. l. liberto. procedit secundū iura noua fm que legitima patron est tantū tertia z non dimidia. §. sz nostra. Jnstit. ó succes. liber. Unde siue heres liberti acceptet legatū, siue repudiet, semp habet octoginta: qz patron⁹ solū debet habere tertiā, z sic. xl. qs illa. l. liberto loquať scōm iura noua, alleg̃at Jo. Fab. ita tenere in d. §. sed nostra. Adde quod ita etiā respondet Alex. vbi no. cōsuluit ꝑ cōmuni sentētia, in cōsi. cxiij. incip. Pro decisione supradicte cōsultationis presuppono in tertio volumi. que sol. mihi nō placet. Adde etiā qō Bal. in l. fi. §. tali. C. de ꝑcura. furio, dicit ꝙ ōasus d. l. liberto, ꝑ sing. in iure, z ꝙ ibi est rōne fraudis illi hr̄s redis legatarij. z ita ēt dicit Bal. in l. pinde. i fi. §. fi cer. ꝑt. ¶ Sed tu aduerte ꝙ tex. in d. l. liberto. non fundat se i rōne
22 Bart. z qz ibi nullum sit cōmodum repudiātis, nec ēt fundat se in rōne Bar. ratione fraudis. + Et ꝓpterea Moder. Senen. ponit aliū intellectū ad illuz tex. ꝙ ratio huius text. sit, qz in legitima patroni attenditur estimatio hereditatis secūdū tēp⁹ mortis. ꝓout etiā est tex. in l. etiā. §. fi. j. de bo. liber. nec curat an postea augeať, vel minuatur hereditas. Unde cū tēpore mortis liberti

bertj eius hereditas estimarek vltra c.pp cõputationem legarj,ergo iam cepit esse locus legitime,z sic ius iaz quesitũ, ergo repudiatione legatj amplius sibi auferri non potuit.
21 Adde alium intellectũ ad illum tex.+q ibi logk in repudiatione que fit in fraudẽ legis,z ista est ipso iure nulla.secus si fieret in fraudẽ hominis.tex.habes solennem,q ponit hanc differentiã in terminis nris.in l.si libertus minorẽ. in prin. j.de iure pat.q lex ẽ ad hoc multũ singu.Sz Bar.ibi.¶ Secundo ꝙsidera duo circa tex.in l.si fundũ sub conditione.§.si Titus.j.eo.hic allegatũ,q Bar.&t ibi tex.z heres Titũ legatus non repudiauerit.Põdera illud nõ repudiauerit.nã illa negatio,z sic illa priuatio,ꝓsupponit habitũ,z sic potentiã repudiandj,z sic q repudiare potuisset l.decez.j.de ver. ob l.remittit.ff.de iureiu.lz gl.ibi destruat illum tex.z dicat quod non repudiauit,q2 non potuit repudiare. ¶ Sc̃do cõsidera qꝺ falsum est illud quod &t Barto.ad illum tex.quod ibi versat cõmodum repudiantis,imo ibi nullum est cõmodum pecuniarium vel interesse heredi repudiare tale legatum,prout etiam tz Ale.hic z in preallegato consi.crij ter rũ vol.¶ Capio gl.ff.in ver.non posse. quam diuido in tres partes: In prima oppo.3 textum z sol. In scda formal vnã qõnem in tertia aliam. Scõa ibi,sz ad partem tertia ibi,itez
22 si velit dimidiam. ¶ + In eadem gl.in ff.dic rõnem diuersitatis esse.o2 in primo casu qñ legatur disiunctim tunc in persona cuiuslibet eorũ est vnus legatũ de tota re,vnde si vnus repudiat tota illa res remanet in meo legato per ius non diminuẽdi vnde cum vnum sit legatum nõ possem illud scindere,z sic pro parte acceptare,z pro parte repudiare l.nemi
23 nẽ cuz.ll.sequentibus.¶ + Et sic no.ex ista gl.ꝑm Bal.Jmo Raph.z Pau.de ca.quod lz in hereditatibus portio deficiẽs ipso iure accrescat inuito pius accrescẽdi l.vnica.§.his ita.C.de cad.tollẽ. ne testator decedat ꝑ parte testat⁹ z pro parte intestatus l.ius nrm.ff.de reg.iur.bo.tex.in l.si duob⁹ ff.de test.mili. Secus est in legatis a cessante rõne,q2 in legatis portio deficiens accrescit volenti,z non inuito,q2 alia pars remanet penes heredem d.l.vni.§.vbi aũt.vbi Bald.z alij assignant dictam actionem diuersitatis.

1 ¶ Difficultates prestationis legatũ non vitiat,sz reꝯcitur quando.j.nu.9.
2 Bades est insula in finibus Hispanie in occidenti.
3 Extẽs in articulo mortis potest condere testamentum,z quando non.nu.5.
4 Arguere de contractibus ad vltimas voluntates licet.
Contractus possint fieri vsq; ad vltimum vite spiritum.
5 Extẽs in articulo mortis non potest hereditatem adire.
Nullibz in articulo mortis si efficitur mutus habẽs linguã ingrossatam z balbutientem ita quod articulate non loquik, non potest condere testamentum.
6 Dies non constituit in mora nec pro homine interpellat qñ dilatio est ita breuis qñ prestatio est impossibilis.z quid in contractibus stricti iuris.nu.8.
7 Mora est delictum negligentie.
Negligentia non cadit vbi est impossibilitas.
9 Angustie temporis que concernunt executionem legati non vitiant ipsum legatum,sz reꝯciuntur z qñ vitiant vide regulam cum tribus fal.
10 Impossibilitas resultans pp longitudinem temporis apposite prestationi legati vitiat etiam legatum libertatis.
11 Angustie temporis lz reꝯciantur de legato quo ad dispositionem non tamen reꝯciuntur quo ad conditionem.
12 Angustie temporis lz reꝯciantur quo ad principalez dispositionem legati etiam reꝯciuntur quo ad penam.
Testator si mandat aliquid fieri vel dari infra certum tps a die mortis sue quod est possibile prestari, an heres possit hoc differre sub pretextu quod vult deliberare.
14 Tempus prefixum a testatore a die mortis intelligitur z adite hereditatis.
15 Angustie temporis in contractibus bonefidei in vltimis voluntatibus que illis equiparantur quod non vitiant sed reꝯciuntur.z vide.nu.17.
Secus in contractibus stricti iuris.
16 Vltime voluntates habent instar contractuum bonefidei quo ad quid equiparentur.
17 Conditio impossibilis vitiat quoscunq; contractus ẽt bonefidei non tamen legatum nec vltimas voluntates.
19 Differentia inter angustias temporis z conditionem impossibilitatem ad inualiditatem vel validitatem.

1 **§. Si quis seruos.** Alia inci. Procul⁹ aſt. + In testis difficultas prestationis subducit,z legatũ firmũ remanet.h.d.ſm Bar. Ego breuius sic summo. Impossibilitas ꝓstationis legatuz
2 nõ vitiat,sz reꝯcit.h d.¶ + In tex.ibi gadibus.gl.in l.vnic. §.leganerat.j.de leg.iij.declarãs in tex.nro illud gadibus,&t q est patria q subest Aeneris,z est sedes eorum patriarchalis,z refert z simplr sequit Pau.de cast.hic q subdit q olim erat portus Aglegie. Dic melius ſm oratores q ẽ in sula in finibus Berice.i. Hispanie in occidẽti vbi Europa ab Africa distinguit aut circundat mari in modũ sepis,io &t Gades q3 penor lingua sepe indicãt,z ibi colũnas Herculis fixas fertur.¶ Põdera in primis tex.ibi quod Rome mortes fecerat,hic esse tex.no.ſm subtilẽ Pe.de Beru. Jac.de bu.
3 + q mortes z sic existẽs in articulo mortis pot cõdere testm. Ego puto q iste tex.nihil penitus ꝓbet q2 non &t tex.q moriens fecerit testm.Sz bñ &t quod Rome moriens z sic qui mortuus est Rome ibi fecerat testm,z sic in preteritum testm fecerat z postea Rome mortuus est.¶ Si credo, qꝺ istud not.sit verũ lz nõ probek p istũ tex. Sz ego probo p multos tex.iuris ciuilis,z per multos iuris canonici. Primo p tex. in l.cũ qs decedens.in princi.ff.de admi.tut.z in l.j.in verbo decedente.z in verbo,postq̃ aliud velle nõ pñt.C. de sacrosc. eccl.z in l.pamphilo.§.ꝓpositũ.in ver.in discrimine vite cõstitutũ.ff.de legatiij.z in l.si pr.§.si.j.de fideicõ.liber. in ver. in extrema esset valetudine.z tex.valde solẽnis in l.qm̃ indignũ.C.de testa.in v̄.seminecis z balbutiens lingua profundit.Habent cano.oprimos text.in c.Raynutius.in verb. in extremis ꝓstitutus.de testa.z in c.nos qdẽ.in verb. de hac luce migrãte.de testa.z in c.ſi.in verb.agens in extremis.de a succes.ab intest.z vltra tex.rõest,viuens.n.mortẽ l.q duos.§.
4 j.z ibi gl.j.de manu.testa.¶ + Hinc arguẽdo de vltimis voluntatibus adõctus quod argumentũ validuz est in iure.l. seruũ filiũ.§.q chyzographũ.z l.q̃ de legato.j.eo.seqt̃,q ẽt tẽctus pñt fieri vsq; ad vltimũ vite spiritũ.tex.est de hoc sing. in l.seia.§.ſi.in verbo l extremis vite ꝓstitutus.l.de do. cau. mor.quẽ tex.ad hoc põderat z reputat sin.Bal.q nihil ignorauit,in c.qm̃ frequẽter.in prin.vt lire non conteit.¶ + Li
5 mita z intellige duobus nor.modis.¶ Primo dũmõ nõ sit in vltimo articulo mortis,q2 tunc nihil põt facere imo tunc nõ põt adire hereditatẽ ꝙuis solo aio fiat.gl. est valde solẽnis z sin.in l.ſi.j.qñ dies lega.ce.Cõfirmo q2 qlibz in articulo mortis efficit mutus,ita &t gl.in c.j.in verb.mutus.in ti. Epm vel Abba.in vſi.feu. Item p ista limitatione bñ facit tex.in l.ſi qs libertatẽ.in prin.in verbo vltimo vite rpe.ff.de stat.lib.¶ Sc̃do intellige,qꝺ moriens põt ꝙferre testm dñmõ articulate loquak,alias si haberet linguã ingrossatam z balbutientẽ sic,q articulate nõ loquerek non posset condere testm.tex.est de hoc valde no.in l.iubemus.C.de testa.in verbo neqz articulate log põt mortuo simulis est,z ibi Bar.multũ no.illum tex.ad hoc vt &t quod vidit de facto. z ita ẽt li-
6 mitat Bal.in d.l.qm̃ indignũ.¶ + Sc̃do no.ex tex.q lz alias
a regula sit,q dies interpellat pro homine,ꝫ ꝙstituit i mora. l.magnã.C.de ꝛhen.z cõmittẽ.stipu.l.ij.ad ſi.C.de iur.emp. c.potuit de loca. Istud est verũ,nisi dilatio sit ita breuis,q impossibilis sit ꝓstatio q2 vitiak,vt hoc tex.z p cõsequens ſi cõstituit in mora. Ira ponderãt istũ tex.Bal.Ale.z Mod. Senen.hic.Alij nihil tangunt.facit bene tex.in l.q insulaz.§.
7 ff.loca.+ Cõfirmak q2 cum mora sit delictum negligentie,vt habetur in l.mora.ff.de vsur.Certe vbi est impossibilitas ibi non cadit negligentia,vt est bonus tex.in l.quod te.in verbo ſi in ptãte tua fuerit.ff.ſi cert.pet. Adde vltra ꝓfatos scribẽtes qꝺ idẽ per istum tex.lz Lud.Ro.in repe.rub.ff.de arb.
8 ¶ + Intellige istud no.ꝓcedere in ẽctibus bone fidei, vel in vltimis voluntatib⁹ eis eqparatis in quib⁹ solum angustie tpis subducuntur,z actus remanet validus,vt hic,z d.l.qui insulã.§.j.Sz in ẽctibus stricti iuris ista limitatio nõ procederet cũ illos angustia tpis reddat nullos,vt in gl.vbi dicẽt.Unde non est tractandũ de cõmissione inore.ita declarat istud no.Bal.alibi Lu.Ro.in l.ſi ex legati cã.ff.de ver.obl.
9 z credo eandẽ fuisse mentẽ Bal.z sequacium hic.¶ + Certio nota ex hoc principaliter,q angustie tpis q̃ concernunt executionẽ seu prestationẽ legati nõ vitiat ipsum legatuz,sz reꝯciunt,z istud est quod principaliter decidit iste tex.¶ Limita istũ tex.non procedere qñ impossibilitas seu difficultas causak pp angustias,z sic breuitatem temporis in prestando,tunc q2 breuitas temporis est apposita per testatorem fauore legatarij,q2 testator volet legatarium quã citissime consequi,certe non vitiat legatum ita logk ter. hic,ne

¶ Homine. Ad de hoc,z vide q Bar.ll.traditione.§.illo.j.&t act. z obliga. Et qñ hoc intelligatur vide q Ale.r. de Jmo.in ꝙſi. lxv. z in consi.lij.in v. vol.z per Soc.l consi.cvij.vers.fic sit ergo ꝙclusio.

inducta in fauorē retorqueant in dānum ℨ l.qō fauorē.C.de legi.ℨ l.legata inutiliter.ℨ.eo.vbi dicēt.ℨ c.cū ob grāz. de re.
10 iur.in vj.†secus,qñ impossibilitas resultat pp longitudinē tpis appositi ꝑ stationi legati,ℨ sic in dānū legatarij, tūc vitiat legatū ēt libertatis.tex.est no. quē Ray. ibi ꝺt non esse alibi.in l.cū hꝺs.§.j.de statuliber.ℨ ibi tex.in fin.assignat rōnem,qz nec animꝰ adest dande libertatis. Jta teneas ad illū tex.quāuis Ale.hic in fi.aliōs modis rñdeat cuius solutiones impugnāt Mod.Senē.hic ℨ alio mō rñdet.ſz relectis oībus aliōs solu.teneas istā,q̄ est verissima. ¶ Scōo limita fm Raph.cu.hic,ꝙ lz angustie tpis reūciant q̄ ad dispositio
11 nē vt hic,nō tñ reūciunt q̄ ad ꝺōnez.†Ū ñ fi testator aliqd mihi legat sub ꝺōne,si intra triduum faciā tale monumentū,qꝺ est impossibile,tale legatū fm eū non valet,ꝓ tex in l.si qs ita fit institutus.ℨ de ꝺi.insti.lz glo.ibi videat ℨdicere fm eū. Tu ꝺfirma.nā eadez impossibilitas adiecta ꝺditioni magis vitiat,qz cōditiones sunt magis ꝓcise ℨ debēt impleri in forma specifica.l.q hꝺi.ℨ l.Meuius.ℨ.de cōdi.ℨ demō. Dic melius,ꝙ tex.in ꝺ.l.si qs ita institutus.solū ꝺt cōdonez ita euanescere,ꝓ hoc non seqt,q̄ ēt legatū euanescit,imo in vltimis volūtatibꝰ ꝺditio impossibilis reūcit,ℨ legatum pure valet.tex.est clarus in l.i.ℨ.de ꝺi.insti.ℨ in l.obtinuit.ℨ.ℨ cōdi.ℨ demō.ℨ ita tenuit glo.ℨ Bar.in ꝺ l.si qs ita instit̄utus.
12 ¶ Tertio mirabiliter limita fm Raph.cu.ꝙ lz angustie tpis reū ianꝭ de ꝓncipali dispositione legati,nō tñ reūciunt q̄ ad penā.Ū ñ si in casu huiꝰ.§.testōr adiecisset penā.si hꝰs non dedisset.ℨ.triduū,incidisset in penā q̄ vis impossibile sit dare,allegat l.multa.in ꝑnc.ℨ l.in testō.prima.ℨ.de cōdi.ℨ demō.Credo ꝙ sit error manifestus,qz leges allegate ꝑ Rayꝑbat rorū ℨrium,ℨ excusant a pena. Ad idē tex.in l.q insulā. §.i.fm ꝑmum intellectū gl.ℨ.locati. Jtē pena est accessoria,* ergo regulāꝝ fm ꝓncipale l.si ita stipulatꝰ.ℨ.de verb.obli.ℨ l.Scius,ℨ Augerius.ℨ.ad leg.fal. Bū facit qꝺ ꝺcidit Bal. in c.j §. ad hec.in ti.hic finiꝭ lex Cozra. vbi q̄rit aliqs ꝓmisit dño Comiti virtutū facere castrū in xxx.diebus sub pena,ℨ dedit fideiussores,certe ex breuitate tpis erat quasi impossibile facere an incidat in penā? ꝺterminat ꝙ nō ꝑ ꝺ.l.q insulā §.i.ℨ ita tene qz pene sunt odiose ergo restringende l.cū qdaz.ℨ.de lib.ℨ posth.c.odia.de reg.in in vj. ¶ Ultimo sub
13 tiliter no.ex isto textu fm oēs subtiliter ponderat Bald.†ꝙ qñ testator mandat aliqd fieri,vel dari intra certū tēs a die mortis sue,qꝺ est possibile ēstari, non pōt heres differre eo pretextu,ꝙ velit deliberare,ℨ sic differre terminum ad deliberandum,qz iste terminus immediate incipit currere a tpe mortis.Rapha.cu.in fi.in vlt.verbis ēt ꝙ iste tex.parū facit.Tu dic oēs imo multū facit,qz si istud tps certum non inciperet currere,nisi a die adite hereditatis.certe tēs non reūceret tanꝙ nimis breue,qz heres posset tñ differre ad adeundū ꝙ serui ex gādibus interim Romā venirent.Jmo.
14 ℨ Ale.ℨ cōmuniter alij reprehendunt,†qz cū legata nō possint peti nisi adita hꝺitate l.eam ouē.C.de fideic.certe tps prefixum a testatore a die mortis intelligiꝭ,ℨ adite hereditatis sicut in simili supplet gl.in l.si.§.i.in ver.delatā.C.de iurꝺeli.Tu dic ꝙ istud parū facit,qz non seqt,legatū non debet ante adita hereditatē,ergo tps prefixum a testatore nō incipit ante currere,non est bona ꝺsequentia,qz imo currit,ℨ postea adita hereditate legatū ꝺebebiꝭ,qz tūc terminꝰ erit lapsus. ¶ Breuiter cōis cōclusio est,ꝙ terminus certus ꝑfixus a testatore post mortez suā incipit solūz currere a die adite hereditatis l.ij.§.si qs heredi.ℨ ibi Bar.ad hoc no.ℨ. de statu lib.ℨ illū tex.ad hoc reputat fing.Bar.in l.si.in pri.C.de iur.ꝺeli.ru adde simile tex.in l. si hꝺitas. in princ.e.ti. Sz ad ista iura posset facile rñderi,quod loquunt in tpe assignato legatario ad dandū heredi,ꝙ nō currit nisi ab adita hereditate,eū non sit in ptāte legatarij facere,qꝺ hꝰs adeat, secus est in tpe certo statuto ipsi heredi qui pōt adire qñcū que vult.idē tz Barto.in l.si in diem.in prin.per illum tex.ℨ ibidē alij.ℨ.de ꝺi.ℨ demon. Sz ēt ille tex.posset retorqueri ad oppositum dum ꝺt neqz initium tpis ascriptū.tñ ista est cōmunis conclusio,quā tz Bald.in l.vnic.in rū.q.C.de his q̄ pe.no.Lu.Ro.vbiqz in repe.l.prime.ℨ.si quis cau.ℨ in cōsi. cccxvij.inci. ꝓpo plena discussione.in primo dubio,ℨ in cōsi. cccclx.inci.quo ad primum ꝓpositę cōtulationis articulū. in quo querit an heredes. Jtē tz Ant.de Bu.vbi limitat in consi.lvij.incip.in cōne surgite. ¶ Expeditis textua. capio gl.ū.in verb.angustias.quā ꝺuide in tres ptes principales. in j.oppo.ꝺupliciter soluit,in secunda similiter oppo.ℨ ꝺupliciter soluit,in tertia colligit ex tex.no.ꝺeinde oppo.ℨ non soluit.scōa ibi,item contra.insti.eo.tertia ℨ vlti. est ibi,item no.angustiam tpis. ¶ In ea.gl.ibi sol.ibi inter viuos. In-

* ¶ Accessoria ad de c.accessoriuz. de reg.iur.li.vj.a

tellige sez stricti iuris. Jsta doctrina cōiter tenet per Bar.ℨ
15 cōiter alios hic,†qō in ℨctibus bone fidei,ℨ in vltimis volūtatibus que illis equiparanꝭ angustie tpis non vitiant, sed reūciunt,vt hic iuncta l.q insulam.§.j.ℨ.loc.secus in ℨctibus scripti iuris,vt i ll.allegatis ꝑ gl.ꝓ ℨrijs. Jsta sol.tenēt ēt Bar.ℨ ala in l.vni.C.de his que pe.no.ℨ in l.continuus.§. illud.ff.de verb.obli.ℨ in l.j.ℨ.de cōdi.insti.ſz ēt gl.vltra allegata per Bar.in l.ū §.fi.ℨ.fi quis cau.q cqd teneat Rapha. Ful.in ꝺ.l.qui insulā.§.i.ℨ in ꝺ.l.vni.ad fi.Are hic,ℨ in ꝺ.l.cōtinuus.§.illud. Tu vltra scriben.aduerte ad duo, primo in quantū Bar.ℨ doc.hic,ℨ in locis preal. arguunt quod sicut angustie tpis nō vitiāt in ℨctibus bone fidei.ꝺ.l.qui insulaz.
16 §.i.ita ēt non vitiant in vltimis voluntatibus,eo qz†vltime voluntates habent instar ℨcruū bone fidei l.in minorum.C. de in integ.resti.imo. istud non vꝰ vllo mō bene dictum,ℨ confundit ꝓ doctri.eiusdē Bar.in l.si heres.ℨ.de eo qō cert. loc.que doctrina est indifferenter ab oībus approbata, vbi ꝺt Bar.ꝙ vltime voluntates eqparantur ℨctibus bone fidei solum quo ad ꝺuo. Primo q̄ ad fructus,vsuras interesse,vt in vltimis voluntatibus incipiunt currere a tpe mortis sicut in ℨctibus bone fidei. Scōo qz si res soluta sit tradita deterior,pōt ꝺenuo agi ad totā rem ac si nō esset tradita sicut in ℨctibus bone fidei l.ū §. fi reddita.ℨ.cōmo.l. hinōi. §.heres.ℨ.eo.exceptis istis ꝺuobus vltime voluntates non eqparanꝭ ℨctibus bone fidei,ſz strictī iuris,ſz hic nō sumus in aliq̄ ex istis ꝺuobꝰ.ergo Bar. male ꝺt. ¶ Si vis saluare Bar.oportet supplere istū tertiū casum illi doctrine Bar.l ꝺ.l.si hꝰs.ℨ ita legendo istū tex.supplenti istū tertiū casuz ꝙ ēt vltime voluntates eqparanꝭ ℨctibus bone fidei, quantuz ad angustias tpis adiectas ꝺispositioni,vt sicut nō vitiant ℨctuz bone fidei ꝺ.l.q insulā.§.j. Jta ēt non vitiāt vltimā voluntatē.casus est hic. Iste tertius casus necessario est addēdus illi doctrine Bar.ℨ ita ibi legēdo addidi. ¶ Tertio ad
17 uerte in quantum Bar.ℨ scribē. teneant qō angustie tēporis †non vitiant ℨctus bone fidei ꝺ.l.q insulā.§.j. nec vltimas voluntates vt hic,ſz bū vitiat ℨctus strictī iuris.ꝺ.§. locā. ℨ l.ij.§.si qs ita.allegata in gl.ℨ sic ℨctus bone fidei ℨ vltime voluntates eqparantur ℨ ꝺiscrepāt a ℨctibus strictī iuris. Hunc ostendam ℨ istam doctrinā cōem ꝙ ℨctus bone fidei ℨ ℨctus strictī iuris in simili materia eqparanꝭ,ℨ ambo ꝺiscrepant ab vltimis voluntatibꝰ ℨ illud quod tz Bar.ℨ oēs hic.
18 †Nam conditio impossibilis indifferenter vitiat non solūz ℨctus strictī iuris sz etiam quoscunqz ℨctus bone fidei.tex. est no.in l.non solum.§.de actio.ℨ tñ ego habeo ꝙ conditio impossibilis non vitiat legatum nec vltimas voluntates.imo reūcit.tex.est in l.j.ℨ in l.si qs ita instituꝝ.ℨ ꝺe cōꝺi.insti.ℨ in l.obtinuit.§.ꝺe ꝺi.ℨ demō.ergo vltime volūtates nō eqparanꝭ ℨctibus bone fidei ℨ Bar.ℨ doc.hic. nec cōtractus bone fidei ꝺifferunt a cōtractibus strictī iuris.Remoto in specie attingit hāc difficultatē ꝑ hunc modū nec vnq̄
19 ita tetigit. ¶ Rūde breuiter,†ꝙ illud quod ꝺicunt Bart.ℨ doc.hic ꝓcedit quantū ad angustiā tpis seu breuitatē tpis. Cōtraria loquunt quantum ad ꝺitionē impossibilē,ℨ sic est materia separata.Rō ꝺiuersitatis est in ꝓpōtu,nā angustie tpis respiciūt substātiā obligationis,sz eius prestationē ℨ sic executionē,ℨ cōsequēter respiciūt quoꝺdā accidens, s.ꝺiē vel conditionē,ℨ istud non est substantiale in ꝺispositione,ℨ tunc nō vitiant in fauorabilibus,ℨ ꝺi agitur ꝺe bona fide.ℨ sic in vltimis volūtatibꝰ ℨ in cōtractibꝰ bone fidei ℨ istis terminis ꝓprie loquūtur Bar.ℨ scribē.hic. Sed cōditio impossibilis respicit ipsam obligationē ℨ cōsequēter ipsaz substantiā ꝺispositionis.nō est ergo mirū,si vitiat nedū ℨctꝰ strictī iuris sed ēt bone fidei.ꝺ.l.non solum.ſz Bart. in is.li.j. ꝺe cōꝺi.ℨ ꝺemon.ista est ꝓpria ꝺifferentia inter angustias temporis,ℨ conditiobem impossibilem.Et si ꝺicas quātū ad cōditionem impossibilem cū non tollis difficultatem,qz conditio possibilis inꝺifferēter vitiat nedū cōtractus strictī iuris sed ēt cōtractus bone fidei ꝺ.l.non solū.ℨ tamen conditio impossibilis non vitiat legatū nec vltimas volūtates inꝝ prealleganꝭ.ergo vltime volūtates nō equiparanꝭ cōtractibus bone fidei cōtra Bar.ℨ doc.hic,ꝺicuꝝ istā difficultatem non tollunt. Dico quod ad hoc respōꝺet solenniter tex. in l.non solum.vbi formaliter ꝺicit,quod in actis ꝺependēti bꝰ ex ꝓsensu seu volūtate ꝺuoz vel pluriū nihil agi existimatur,apposita tali cōditione,quā sciunt esse impossibilē pōdera ꝙ tex.ibi in assignatiōe rationis ꝺicit cū mysterio in actu ꝺepēdēte ex volūtate ꝺuoz,ergo vult secꝰ esse vltimis volūtatibꝰ,qō ꝺpēꝺēt a volūtate vniꝰ tm.ſ.testatoris,ergo vult ℨ bene ꝙ si testator scienter apponat cōꝺitionē impossibilez, tamēn nō vitiat legatū nec vltimas voluntates,vt expresse ꝺicunt

cit leges prealle.ita declaro presentē materiā.Ratio rōnis est,q in depēdētib⁹ a cōsensu duoz̄ est imputandū partib⁹ quare talē cōditionē apposuerūt,quā scīūt esse impossibilē, si in vltimis volūtatib⁹ nihil potest imputari heredi vel legatario q̄ re testator appositurit cōditionē impossibilē.¶ Al rimo circa sequēs contrariū gl.Bar.refert aliā sol. gl. in §. fi.inst.eo.t repzehēdit,quia in hoc tex.testator grauauit heredē dare intra triduū:nō aūt grauauit cōstituere.Tu rep- hendē forte⁹,q̄ si in hoc tex.heres fuisset grauat⁹ ad cōstituēdū nō ad dandū,t consequenter respiceret solū grauamen cōstituēdi t nō pstationē legati nō essent angustie tpis: medii in triduo,vt dicit tex.imo nec in alio breuiori termino ex quo constitutum potest breui admodum tempore fieri per heredem,q̄ heres statim potest constituere.

1 Seruo quod legari potest id quod domino legari possit.

2 Seruum esse capacem vel incapacē dependet a capacitate vel incapacitate domini.t limitat.§.nu.12.t.13.

3 Seruus cēsēt eadē psona cū dño t eius vox censeā dñi vox.

4 Statutum puniens contrahentem cum bannito,nō comprehendit cōtrahentem cum seruo banniti, vel eius filio procuratoris nomine banniti.t nu.§.tenet contra Bar.t quid in contrahente procuratorio nomine.nu.8.

5 Statutuz disponens de contractu intelligitur de contractu vero,t non ficto.

6 Tutor quare prohibetur emere a pupillo t sic etiā ei⁹ fili⁹.

7 Quod non possum per me,nec id possum per alium.

8 Tex.in l.ij §.hoc autē solū.ff.de lega.prestan. procedit quo dam iure speciali t contra regulas iuris.

9 Statutū phibēs dominū,ne vendat seruū q̄ nō habeat locū.

10 Statutum puniens loquentem cum bannito habet locum mittentem nuntium,vel epistolam.

11 Seruus posthumi alieni instituī potest, licet posthumus adhuc instituī non possit.

12 Seruus si est institutus eius comtemplatione t nō cōtemplatione domini, tunc eius capacitas vel incapacitas non attenditur ex persona domini.

13 Capacitas serui a persona domini ideo consideratur quando dominus est in totum incapax.

14 Seruus recipit capacitatem in genere a dño non in specie.

§. Regula. †Seruus dr esse capax si dñs ē capax. h.d.casus est plan⁹.¶ Ho.ex hoc tex. regulā affirmatiuā q̄ illud,q̄ possuz legare dño possum ēt legare eius seruo vt hic.t nō io minus.§.de here.instī. Vide dño colligit regula negatiua, q̄ illud q̄ nō possuz legare seruo,nō possuz ēt legare ei⁹ dño.l.neq;.C.de he. inst.t d.l. nam minus. Hinc ex istis duobus legt regula generalz, ad q̄ quocūcie allegāt iste tex.† q̄ capacitas vel incapacitas serui pendet a capacitate vel incapacitate dñi. Hinc est,q̄ qui nō pōt vsucapere suo nomine non pōt ēt vsucapere per seruum suum,tex.est in l.Labeo.§.fi.ff.de vsuca.¶ Rō huius regule est,q seruus censēt eadē psona cum dño, q̄ vox serui vox dñi dr tex.in §.ei qui. Inst.de inu.stip.nā seruus quantū ad ea in his,q̄ sunt iuris ciuilis p nihilo reputāt l.q̄ attinet.§. de reg.iu.¶ Per istā regulaz tex.nostri 2fundūt no. decisio Bar.in l.ij.§.hoc aūt solū.ff.de leg.prestan. vbi p illum tex. dicit Bar.† q̄ si statutuz phiber 3hi cū bannito sub pena certum 2trahens cū seruo vel filio banniti,ita q̄ acgrat bānitū,non tñ incidit in penā statuti,q̄ inspicitur cum quo cōtrahitur,non aūt cui acgrat ex dispositione legis, per illum tex.secus si 2trahō cum eo q̄ venit pcuratorio nōie banniti, nunc pnkor pena statuti,q̄ inspicit cui acgrit ex dispositione dominis vt ibi in ver.item si qs. ¶ Istam tñ decisionem Bar.p no.segt Are.in l.Bal⁹.§.quid si is.ff.de lib.t posth. motus duplici fundamento. Primo,q̄ statutū fm eum cōsiderauit conuersationē,que haberet cum bannito secū cōtrahendo,q̄ consuetudo cessat si 2trahat cum eius seruo,vel filio,sic statutum potius 2sideravit conuersationē cum bānito. Ē eius effectū.Sc̄o† q̄ statutuz disponens⁵ sup con- tractu intelligitur de contractu vero t nō de ficto,vt est tex. in l.ij q̄ in legatione.t ibi no.Bal.§.de iud.t Bar.in l.mulier interest.C.si qs alte.vel sibi.t sic statutū procedit,q̄ñ venit 3hitur cū exbannito ,non aūt q̄ñ cōtrahit cū eius seruo, aut filio.¶ Sz certe putēt dicunt Mod.senē.vtraq; ratio Bar.2fundit p illud q̄ subdit Bar.de pcuratore.nam vult Bar.q̄ 2trahens cum pcuratore bānīti incidat in penā statuti,t cū cōtrahendo cū procuratore nō cōuersat cū bānito. Sed vbi vere nō contrahit cū bannito sz ficte.¶ Ego p clarā intelligentia diuido istā solennē q. Bar.in duos articulos. Primus erit,q̄ñ qs 3hit cū seruo vel filio banniti. Secundus erit,q̄ñ 3hit cū procuratore bānīti.¶ Circa primū articulū 3 decisionē Bar.facit tex.no.in l.pupillus.§.fi.ff.de aut.ho.tut.vbi sicut tutor phibet emere a pupillo,ita phibet filius tutoris,t quelibet alia psona eius iuri subiecta. Ad istum tex. rñdet idem Are.in l.j.in pn.ff.de ver.obl.q̄ logt q̄ ad prohibendū acqrī,sz nō q̄ ad penā,aut logt Bar.Sz tu aduerte q̄ Bar.fundat se in penalitate,vt p3 ex tex. i quo se fundat Bar.in d.§.fi aūt solum.io ego aliter rñdeo ad illuz tex.quā rñdeat Are.t rñdeo† q̄ aūt tex.in §.itē ipse tutor in eadem l.pupillus.vbi dr tex.q̄ io tutor prohibet emere a pupillo,eo q̄ ipse tutor esset t emptor t venditor p eandem rōnem,ergo ēt non pñt filius t seruus tutoris,sic ceaseantur eadē psona l.ñ.C.de impube.t aliis substitut.iuncto §.ei q. Inst.de inuti.stipu.¶ Sc̄o 3 Bar.pōdero tex.in illa l.pupillus.§.t si p interpositam.vbi dr tex.q̄ tutor,q̄ prohibet emere a pupillo,prohibet ēt emere p interpositam personā rō,dr ibi tex.q̄ qui cōtrahit per interpositam personā, facit in fraudem legis.ergo nō vz. Itemet tex.t eius rō militat cōtra decisionē Bar.¶ Tertio contra Bar. allego tex. valde no.in l.ñ.§.j.ff.de admini.re.ad ciuita.primē.vbi formaliter dr tex.q̄ si qs suo nōie exercere prohibet,id nec p subiectam sibi psonā agere dz. Et glossa ibi no.† quatuor que videas p te,t presertim q̄ illud quod nō possum per me,nec p alium possuz.ad hoc allegat infinitos 2cordantes tex.quos potuissem hic adducere.¶ Quarto 3 Bar.allego tex.in l. milites agrum.in princ.ff.de re milita.in verb.nec sub alieno nōie.t glo.ibi exponit.i.nec p interpositam psonam.¶ Tenendo istam partē 3 Bar.prout teneo nō obst.tex. in quo se fundat Bar.in d.l.ñ.§.hoc aūt solum.q̄ ad illuz tex.rñdeo dupliciter. Primo quod ille titulus procedit iure quodā speciali t singulari 3 regulas iurz cois,† q̄ 2tratabulato testō oia legata cozruūt.ibi sustinent in 2iunctis psonis.io nō est mirum,si ibi strictius consideraī psona,cui relingt,q̄ effect⁹ ipsius acgsitionis.Sc̄o rñdet, q̄ dispositio illi⁹ tituli fuit inducta vt honor legatariorum conseruetur. Jō dr ibi text. q̄ nō attenditur cui acgratur,sz cui honor exhibetur,sz in casu nostro statutum vr considerare effectuz 3ctus,t sic acgsitionis qui oino fieret bānīto p mediū nūq̄ t serui, t ita habes expeditum primum articulū in q̄ teneo 3 Bar.¶ Circa scōm articulum q̄ñ qs contrahit cum procuratore exbannīti in quo Bar.tz quod tunc incidat in penā statuti, lz nemo arguat.adde quod idē tz Ang.in l.Antistius.§.fi.ē de acquir.here.item adde bene facere illud quod tz Bal.in l.p diuersas.C.mand.† vbi vult q̄ si bannitus prohibeatur agere in iudicio quod ēt cessionarius nō potest intentare directas nōie bānīti,cum eas intentent,t tanē procurator in rē suā.

Ista decisio Bar.scōa ēt vr mihi periculosa,t cōtra eaz alle go ibi solennē tex.in l.q̄† sepe.§.si qs amico.ff.de contrahē. emp.vbi est egregius tex. quod statutū prohibens dñm ne vendat seruū in fuga cōstitutum non hz locū in procuratore dñi vendēte si procurator venderet,t illū tex.no. Bal.q̄ nihil ignorauit.in auth.habita.C.ne filius pro pa. Ad idem 3 Bar.facit quod vult gl.reputata sing.in c.cōstitutionem.in verb.participatione.de sen.excō.in vj.p quā gl.no.Lu.Ro. in l.j.in pn.ff.de verb.ob.† quod statutū puniens b certa pena loquentem cum exbannito hz locum in mittente nuntiuz vel epistolam quāuis nō sit procurator,t est simulis glo.in cle.si summus pontifex.de senten.excō.t ita habes expeditam illam bimēbrem decisionē Bar.in illa l.ñ.§.hoc autem soluz. Sc̄o principaliter p istā regulā vr confundi illud quod tz Bar.in l.eius seruū.per illum tex.ff.de here.instī.vbi tz mirabiliter Bar.† quod lz non possit instituī posthumus alienus.§.posthumo. Inst.de lega. tū pōt instituī seruus eius. sequunt Ang.t Imo.ibi,sz certe hec decisio Bar.confundit p regulam huius tex.t ita eam reprehendit Ale. in l.Gallus.in prin.ff.de libe.t posth.Limita istam regulam tex. tribus modis.† Primo limita,q̄ñ seruus est institutus,vel legatū ei factū cōtemplatione dñi vel simpliciter, quo casu vr institutus contēplatione dñi l.cū aliqs.C. de iure delib. tunc bene consideratur capacitas dñi ad quē habitus est respectus,secus si esset institut⁹ contēplatione ipsi⁹ serui, tūc nō 2sideraī psona dñi sz serui vnde si tpe cedentis legati reperit liber,sibi acgrit vel alteri dño capaci in cuius dñio postea reperiet. Ita limitat Bar.in l.si seruus eius. p illū tex. j.de acq her.sequunt Imo. Pau.de ca.hic t Sali.t alij in l. j.C.de her.inst. ¶ Sc̄o limitat† q̄ñ dñs in qbusdā ē capax, in qbusdā nō,vt i spurio q̄ lz nō possit capere ab alijs l.si is q bonis.§.de vulg.t pup.tūc bñ inspicit persona dñi,secus q̄ñ dñs esset in totum incapax.iuxta gl.magistrum,in §.legari. instī.de leg.tunc enon cōsideramus capacitatem serui a per-

Disponens. Adde in l.ij.§. hec vba.ff. de nego.gest. Bar.i l. si is q pro ēptore.ff.& vsuc.c.cū dilectus. de cle. ñ resid.c. si quē. de spon.lib.vj.

Puniēs. Adde Dominicū in c.vbi periculuz. in §.nulli.de ele. lib.vj. Felt.in c. ego enim.de iureiurando.

sona dñi ex quo dñs est in totū incapax. Ita limitat Bart.in l.ñ deportati seruo.p illū tex.j.de leg.iij.Bar.Bal.z Sal.l j.vbi late dixi.C.de here.instit.z Ang.hic,z ex varijs sol.q̄s dedi in d.l.j.colliguntur varie limitationes ad hāc regulaz.

¶ Ultimo limita p tex.in d.l.si debitor.§.fi.de leg.ij. allega

4 tum in gl.vbi est tex.multū no.prout ibi multū no.Bar.† q̄ seruus recipit capacitatē a dño in genere,ſz nō in specie. vñ si dñs est capax in genere ſz non ad illā speciē,tū ad eam seruus admittit z reputatur capax.Confirmo q̄ ls dñs non sit capax stipulari,puta q̄ sit mutus,surdus,vel furiosus,tū q̄ est capax acq̄sitionis,z alioz contractuū eius seruus poterit stipulari.tex.est in l.j.in prin.in ver.si quis igitur.j.de ver.obl.z tex.in l. Antistius.§.fi.ſ.de acqui.here.

1 ¶ Voluntas vltima prevalet nisi prima sit derogatoria.

2 Clausula cassans z irritans omne aliud testm̄ censetur tacite inesse in vltimo testamento.

3 Ultima pars testamēti derogat priori q̄ sit ex interuallo.

4 Clausula derogatoria precedens tollit secundam dispositionem z in secunda lectura.nu.3.

5 Juramentum appositum in prima dispositione tollit sequētem.nu.13.

a ¶ Sequēs.Ad de Lu.Ro.cōſi. cccrxxvj. inc.q̄ indultuz Petri.6 Ale de Imo. cō 7 ſi.xxvij.inci.viſo libello pducto. in j.vol. idem cō sideraris statutis de quibus ſ. in eod.vol. idem cōſi.cij. inci.cum 9 statutuz dirigit prohibitionē. in 10 iij.volu.

Juramentum habet vim clausule derogatorie.

Constitutio derogatoria quantumcunq̄ generalis sequens non tollit actus precedentes iuratos. (tia.

Clausula media brogatoria trahit tā ad pcedētia q̄ sequē-

Voluntas testatoris est que facit actum valere,z in secunda lectura.nu.6.

Lex sequitur voluntatem testatoris,sicut venatoz lepores.

8 Testatoz qui rem legauit,si illā ademit sub conditione,an videatur denuo legare.z in secunda lectura.nu.6.

Ademptio facta sub conditione nō dz operari validitatem nisi contrarium appareat de presumpta mente testantis.

Scriptura testi tunc dz pfecta q̄n fuerit tota completa.

Testamenti perfectio stat in vltima syllaba.

10 Inducta ad diminutionē debent operari augmētuz,z sic inducere legatum q̄n non possunt operari diminutionez nisi prius operentur augmentum,z in secunda lectura.nu.8.

11 Qui vult consequens,videtur velle omne necessarium antecedens ad illud.

12 Primum testm̄ habens clausulam derogatiuā ad sequētia', q̄n tollatur per secundum,z in secunda lectura.nu.9.z nu.11.

14 Revocatio facilius pcedit in vltimis volūtatib⁹ q̄ pcessio.

Juramentum hz vim expressi ita vt sufficiat generalis cum iuramento vbi requiritur specialis.z de hoc in nu.17.

15 Juramentū non suppler vbi deficit consensus,z voluntas.z nihil operatur.z de hoc nu.18.

16 Ubi actus non valet ex psumptione defectus consensus iuramentum nihil operatur.

19 Testm̄ quod fit inter liberos,derogat primo habenti clausulam derogatoriam,licet de eo non fiat mentio.

In testamento patris inter liberos inest clausula derogatoria ad sequentia testamenta.

20 Ardoz liciti amoris operat revocationē clausule derogatorie q̄ tente in primo testō. Item hz vim clausule codicillaris.

21 Primlegiū concessum ab imperatore nō obstante aliqua cōstitutione vel statuto,q̄ tollat et statuta futura,z quid ſ cōsuetudine,z in secunda lectura.nu.14.

§. In legatis.

¶ Ultima voluntas prevalet ni

1 si prima sit derogatoria.h.d.

¶ Not.j.regulam q̄ in vltimis voluntatibus vltima derogat priori.z illud quod dr tex.hic in legatis.z in l.clari.C.de fideicō.z in alijs cōcoz.gl.pcedit in institōnibus,z substitutionibus.c.cum Marthe.de cele.miſ.l.hac consultissima.§.fi qs aūt.z l.sancimus.C.de testa.gl.no.in c.j.de consti. in vj. idem in codicillis.l.cū pponatis.z ibi gl.z Bar.C.de codi.† Hinc est,q̄ in vltimo testō tacite inest clausula cassans z irritans oē aliud testm̄,quod prius fecisset,z sic superflua est clausula notariozum in hoc fm Bald.in l.fin.in v.q.C.de edi. dini Adria.tol.facit tex.in d.l.sancimus.in ver.ipso iure.z in §. pe.Justi.qb.mo.testa.infir.idez est in scribus l.pacta nouissima.cum ñ.C.de pac.vbi plene cumulaui idē esse in oī materia.z vide de hoc gl.no.in l.quoties vtriusq̄.ff.de regu. iur.

3 ¶ † Scōo no.ex tex.q̄ vltima pars testamēti derogat priori,qs intellige,q̄n ex interuallo fit,secꝰ si incōtinenti, q̄ nisi appareat testatorem voluisse se corrigere,stabit vtriq̄ l.nō

4 ad ea.ff.de cōdi.z demō. ¶ Tertio no.† q̄ clausula derogatoria pcedēs tollit sequentē dispositionē,rō q̄ lex presumit abesse voluntatē,in scōa facit l.ſi qs in principio testamenti. ſ.de leg.iij.idem in scribus gl.est no.in d.l.pacta nouissima. quā doc.ibi pſertim Bal.Ang.z Pau.de ca.multū not.re-

putāt singulare. Hinc infero,q̄ſi in prima pte adesset iuramē

5 tū tolleret sequentē dispositionez. † Rō,q̄ iuramentū hz vim clausule derogatorie ad sequentē dispositionē, fm Jo.an.in regula qs semel.in mer.Bal.in l.oēs populi.in iij.q. pncipali.ad fi.ff.de instit.z iur.z in d.l.ſi qs in prin.testi. Accedat q̄

a q̄stitutio sequēsa quantuncunq̄ gñalis,z derogatiua ſi tollit actus iuratos pcedētes.gl.est no.in c.cū nō deceat. in gl. fi.de elec.in vj.quā p singulari no.Ang.in l.j.ſ.q̄ onerāde.ſ. quarū rer.actio nō da.z ē bon⁹ tex.in c.q̄stitut⁹.de rescri.fa-

6 cit qs vult gl.i cle.dud.i.§.fi.in v. pacta.de lepul. ¶ † Quarto no.q̄ clausula media derogatiua legatoz trahit tā ad pcedētia legata,q̄ ad futura.vtdicef in l.talis scriptura.i pn. vbi ēt tex.ſ.eo.facit l.iij.§.ſi filiꝰ iter medias.ff.& lib.z posth.

7 ¶ † Ultimo no.in fi.q̄ voluntas testōris est q̄ facit actū valere,iō illa pdominat,z attēdi dz l.cōdōnibus pmū locū.in pn. cū mille simili.ff.de qdi.z demō.z in l.cū qō.in fi.C.de legaiō lex pedetētiz seqt̄ voluntatē testōis sicut venatoz lepores. dixit Bal.in l.pe.C.de necef.seruis here.instituē. ¶ Bl.i.in fi.Cōtra istā gl.tenēt Jac.de Are.Pe.Cy.Ray.Bar.z Sa

8 li.hic,† q̄ adēptio q̄ fit ad minutionē ñ dz operari validitatē, vt hic p Bar.Cōfirmat,q̄ Quētio,q̄ fit ad resoluēdū ñ pōt operari effectū,pductiuū actiōis l.ab emptiōe.i fi.z ibi Bar. in vlt.no.ad Bno.ff.de pac.z l.vēditi.C.de act.emp.z p eadē parte bū facit tex.pſertiz in rōne decidēdi,in l.ſi te solū.ff.de her.instit.quē allegat Pau.de ca.hic.vbi ſ pmo instituo te hrēdē pure,z postea sub 2dītione nihil vz scōa instō,q̄ prima plena fuit.q̄ idē in ppōsito. ¶ Cōtrariā opinionē,z sic cū gl. tenēt Cy.Alb.Imo.Raph.cu.Ale.z Alī. hic moueri. Imo q̄ testōr vī velle scōaz adēptionē aliqd operari.l.ſi qñ. in pn. j.eo.ſ nihil pōt operari sub 3tia 2dītione intelligāt datū.Ad fundamentū Bar.z doc.q̄ inducta ad diminutionē ꝛc. rñdet verū esse nisi in 3tiū appareat aliā mō de psumpta mente te

9 stātis. ¶ † Scōo facit q̄ iura exprsse dicūt q̄ legatū sub cō-ditione adēptū censet sub 3tia 2ditione datū l.aliqd in fi.ff. de qdi.z demō.l.qō pure.ff.qñ dies leg.ced.z l.legatū sub cō ditione.ff.de adi.leg.z tex.in l.pecuniā.ff.ſi cer.pet.Sz ad B rūdent subtiliter Pau.de ca.z Flozi.hic,acēt Ale.q̄ illa iura pceduṫ,q̄ſi legatū fuit pmo datū pure,z postea adēptum sub 2ditione,tūc bū censet sub 3tia cōditione datū nō ex eo q̄ fuit 2ditionaliter adēptū,q̄ inducta ad diminutionē non debēt operari 2firmationē ſz virtute legati pmi puri,qō remanet in suo roboze si deficit cōditio adēptionis.ſz hoc non pōt esse in ppōsito,vbi p aliā adēptionē purā fuerat iā sublatū legatū.ad hoc vide bonū tex.in l.ſi ita qs libertatē.ſ. fi.ff.de stat.lib. ¶ Tertio p ista pte Raph.cu. pōderat tex. hic in ver.ſz z ſi sub alia. vbi si testōr adimit legatū sub vna 2ditione,z postea adimit sub alia,vz vltima,ſz prima adēptio sustulit legatū in casuz euenientis cōditionis ergo adimendo scōo loco sub cōditione vī denuo legare vt reperiat,qō adimat.Ad hoc facilis est rñsio,q̄ in hoc text.prima adēptio erat cōditionalis.interim ergo pēdente cōditione legatum valebat l.ſi qs sub cōditione.ff.ſi qs omiſ.cau.test. non ergo emirū ſi scōa ademptio q̄ sustulit legatum validuz attēditur.

¶ Quarto p ista pte bū facit, q̄ scriptura testi nō dz vnq̄ pfecta,nisi postq̄ fuerit tota cōpleta l.ſi is q.ff.de testa.z ibi Bal.no.q̄ pfectio testi stat in vltima syllaba. Rō,q̄ in individuuz vt est testm̄ l.furiosuz.C.q̄ testa.face.poſ.z ibi Bart. no.nihil dz actū cū qd supest ad agendū l.ſi.C.ad Sila.vnde testōr q̄ fecit primaz ademptionē,z postea scōam cōditionalez cū prima nondū esset pfecta,vī q̄ p priam recesserit a prima l.ſi ita scriptū.ſ.e.Scōm tū regulā l.non ad ea.ff.de condi.z demon.ergo teneo istā partē gl.Z.Bart.z antiquos,z vtoz eoz fundamento q̄ retozqueo Z Bar.z antiquos. Hā dico

10 q̄ inducta ad diminutionē debēt operari augmentū,z sic inducere legatum qñ nō pōt operari diminutionem nisi prius operent augmentū,tex.est no.in l.deniq̄ ſ.interdum. quem ibi ita summat Bar.ff.de pecu.lega.ad idē tex.no.in l.proculus.per quē Bar.z alij multa bona decidunt.ff. de vſufruc. Bar.in l.ex hoc scriptura.ff. de dona.ſz sic est in propoſito nſo,q̄ ista adēptio scōa conditionalis non pōt operari diminutionem,imo esset oīno superflua, nisi prius operetur au-

11 gmentū legari.ergo prius inducet augmentuz,† qui.n.vult consequens intelligitur velle omne antecedens necessarium ad illud.l.illud.ff.de acqui.here.hic allegata in gl. Facit qō vult Barto.in l.Centurio.ſ. de vulg.z pup.z ibi Imo.z alij Moder.plenius tangunt de intellectu illius l. deniq̄.ſ. interdum.z ibi plenius dixi z ibidem Barto. allegat quedam alia iura.z ad l.Titia. ſ.fin.ff. de manu. testa. respondet vt per Bar.in l.actione.z ibi dixi.C.de transa.in l.ſi eum.ſ. qui

12 iniurtarum.ff.ſi quis cau. ¶ Gloſſ.in ver. † non valebit. in fi. Idem

1 Adde gl. in d. l. si qs in prin. testam. & in vb. nemo. Spec. in tit. de instru. edi. §. cōpēdiose. ver. ſꝫ quid ſi i primo. Sali. i l. ancimus. C. de testa. & Jo. de imo. hic. Contra istā gl. tenēt Bar. & alij oēs antiqui & noui. Bar. in d. l. si qs i pn. test. Cy. Raph. Ful. in d. l. sancim⁹. eo qꝫ in qōne gl. sunt vba dero-
2 gatiua potestatis & sic ꝫ bonos mores. Aū absq; alia reuocatione pōt fieri aliud testm̄. cōclusio ergo gl. procederet qū in primo testō adesset clausula derogatoria voluntatis. Aū
3 tunc nō valeret testm̄, nisi in eo fieret specialis mentio illius clausule. ita proprie loquit tex. in d. l. si qs i prin. testa. Ista vltima cōclusio & sic d. l. si qs in prin. testamenti. recipit plures limitationes quā ponūt Bal. & Moder. in d. l. sancimus. vbi ego posui duodecim limitationes ad hoc, vnā nō omitto, qꝫ est valde dubia & vtilis in practica. qñ in scōo testamē
10 to adesset in fm. testo qꝫ iurm habet vim specialis derogationis ad clausulā, que erat in precedenti testō. ita singulariter tenet Bal. in d. l. sancim⁹. & ibi oēs Mode. sequunt verum, qꝫ Bal. ad hoc nihil allegat ibi. Istud confirmat ibidem Alex.
qꝫ cum iurm appositum in primo testō habeat vim clausule derogatorie, vt dixi in tex. ergo pari ratione si apponantur in scōo debet habere vim derogationis ad clausulā primi testamenti. cū pater §. filij matrē. ff. de leg. ij. vt Jnnoc̄ eadez
15 sit iuris disciplina. l. j. ff. de his qui sunt sui vel alie. i gl. & ibi in rubrica. ff. de acq. pos. Tu fortifica, qꝫ in vltimis voluntatibus facilius cōcedit reuocatio, q̄ cōcessio, vt probat tex. in l. si fuerit. ff. de reb. dub. Ad idē bene facit qꝫ iuramentum hꝫ vim expressi, et sic ibi dꝫ intervenire aligd̄ specialiter in casu nostro sufficit generale cuꝫ iuramento. ita & Bal. in l. j. in ij. q. C. commo. per d. §. filius matrem. segt Lu. in l. j. §. si quis ita. ff. de verb. obl. ¶ Contra istam limitationem Bal. & omnū moderno rū plura fortiter stringunt.
20 primo stringit. nā fm testm̄ postea factum ideo nō tollit primum, in quo adest clausula derogatoria ſꝫ econtra, eo qꝫ lex ſimilꝫ in secundo testō deficiat volūtas testatoris pp illā clausulā derogatoriā ita declarant Bar. & oēs. i d. l. si qs in pn. testamēti. & dixi in tex. sed sic est + qñ vbi deficit cōsensus vel voluntas ibi, iurm non supplet. l. fin. C. de nō nu. pec. declarat Bart. in l. si qs pro eo. i prin. ff. de fideiuss. in vltimo
25 membro. Joan. de Imo. in c. per tuas. de arb. & in c. j. de iud. Confirmatur, quia vbi deficit consensus vel voluntas, tunc non habet locum §. filius matrez. & nec tunc iuramentum aliquid operatur ſꝫ Lud. ro. in cōsi. cccccxvij. q̄ incipit in casu proposite cōsultationis. Areti. in consi. cxiij. incipient. quamor dubia. Ad idē facit quod proprie vult Bal. in l. j. in ij.
30 C. commo. + qñ vbi act⁹ non valet ex p̄sumptione defectus cōsensus, iuramētū nihil operat: secus si adesset cōsensus in genere vbi p̄ū. Ad idē, + & quarto facit qñ volūt Bar. doc. in Licet si qs. §. quesitū. ff. si qs cau. Jo. an. & alij in c. j. de commoda. qꝫ in generali renūtiatiōe casuū fortuitorū si apponatur iuramentum nihil operatur, per d. l. fin. C. de non nu. pec.
35 ad idē & quinto facit regula quā tradit idē Bal. in d. l. sed & ſgs. §. quesitū. qñ iuramētum generale nihil operat i his q̄ debēt specificari. ita dicit esse gl. or. in auc. sacramēta pub. C. fiduciar. vendi. sed hic in secundo testamēto requiritur specialis mentio clausule derogatorie primi testamēti, put dicit tex. in d. l. si qs in prin. testamen. & gl. hic ergo iuramentū nihil operatur. ¶ + Pro veritate cōsidera, qñ vbi nō adest cōsensus nec in gñe nec in specie, tūc iurm nihil operat. ita logit d. l. si. C. de nō nu. pe. sec⁹ qñ adest cōsensus saltē in gñe. arg. 1. iure militari. ff. de test. mil. ita declarat Jo. de Imo. in cōsilio. cū cōtingat. de iureiu. & in c. j. & cōmo. Alex. i d. l. j. §. si quis ita, in effectu Bal. & Sal. in d. l. j. ff. commo. vnde in proposito nostro dico, qꝫ si testator faciēs fm testamentum dicet in genere, qꝫ revocat omne aliud testamentū istud nō fuit
40 facturus propter clausulā derogatoriā p̄cedentis testamēti, qꝫ requirit specialis revocatio. d. l. si qs in prin. testa. tamē si apponeret iuramētū sufficeret, ex quo adest saltez in genere: simliter qñ fieret fm testamentū diceret velle certis testamē
45 tis que fecit prevalere, & juraret valere fm testamētū istis terminis & similibus procedit limitatio Bal. & Mode. in d. l. sancimus. secus qñ faceret ſꝫ testm̄ simplr cū iuramēto & nō
50 fieret cōmemoratio alterius testamēti, nec in genere nec in specie tūc procedūt alia in cōtrarū adducta. ita potes cōcordare
55 predictas varietates. & credo qꝫ sit veritas qꝫ tū dicit Bal. limitando approbatur per Mode. potes addere + qꝫ testamētū qs fit inter liberos derogat prio habēti clausulā derogatoriā ſꝫ De cōmō fiat, mētio gl. est singularis in §. si qdē, in vb. fiecta, & ibi Jung. in auc. de testa. imperf. Bal. Sal. & alij auc. hoc inter liberos. C. de testam. Lud. ro. ꝫsi. clxxix. qs incipit amplissime doc. & in consilio cccl xxxv. quod incipit, in casu p̄missō querit an fm testm̄. Alex. in cōsi. cxxxiij. qs incipit p̄missō the mate. in j. vo. Cōfirmat, qꝫ in testō p̄ris inter liberos inest clausula derogatoria ad sequētia testamēta. d. auc. hoc inter liberos. & sibi dꝫ habere vim clausule revocatorie derogatiōis p̄tēte in primo. vt Jnnoc̄ eadē sit disciplina. Si ät istud ꝫcedit in scōo testō fauore filiorꝫ fortiꝫ fauore iuramēti, ꝫ regulā l. sancim⁹. C. de sac. san. ecc. + imo fortiꝫ, qñ in scōo testō est instituta p̄sona valde dilecta testōri hꝫ vim revocatiōis derogatorie clausule ꝫtēte i primo: qꝫ ardor liciti amoris supplet revocationē dicte clausule. ita tꝫ Lu. ro. in d. §. cl xxix. qs incipit amplissime doctor. p. gl. i l. i testō. ff. de fideic. lib. alleg. & i sili Bal. i l. si iure. ff. & test. manu. q & qꝫ ar-
21 dor liciti amoris idē operat q̄ cla codicillaris. ¶ + Extra gl. q̄rit Bar. posi Dy. nū. qd p̄uilegiū cōcessuꝫ ab imperatore non obstāte aliq̄ ꝫstōne vel statuto tollat & statuta futura, & determinat qꝫ sic, cū eo trāseūt idifferēter oēs hic & alijs locis allegatis. p Alex. hic, p eūdē i §. cccxxxiij. qs incipit ex theorema p̄missō. i iij. ad fi. seq. & est i ij. vo. §. cxcij. & Rap. cu. hic, q̄ ista decisio Bar. hic nō solū est vera, ſꝫ est indubitata. Jnnoc̄ tū facit illis qs vult gl. qꝫ i cle. statutū. in vb. ꝫsuetudine. de elec. & in cle. ij. in gl. pen. de reb. ec. nō alie. q̄ gl. volunt qꝫ
b cla gñalis nō obstāte aliqua cōsuetudine intelligit derogare ꝫsuetudini p̄terite, nō aūt future. & ſide dupl̄r, primo, qꝫ ille gl. male dicūt i tex. i l. iij. §. diu⁹. ff. de sepul. vio. & cōter sunt reprobate. vt late p Alex. hic cū cōcor. p eū allegatis. in ꝫsi. a
cxcvj. in ij. vo. q̄ incipit viso testō dicti Frā. & est in ij. vol. §. cxcv. Scōo posito qꝫ ille gl. sint vere, rñde fm Pau. de cast. qꝫ aliud est in statuto p qs de facili posset eludi. p̄uilegiuꝫ principis, aliud in cōsuetudine, qꝫ cū inducatur ex longo tē-
b poze & frequentia actuum nō ita facile p̄sumitur fraus.

¶ Juramenti. Adde Jas. in l. exigēdi. C. de p cura. Purp.

¶ Generalis. Adde Abb. &c. ficut ꝫsuetudo. de probat.

c ¶ Nō. primo. Vide aliud Fel. in c. cū M. de cōstitu. Purp.

d ¶ Clausula. Declarat qꝫ b, hec p̄rogatio erat ꝫcepta, ita qꝫ cō p̄hendebat etiā actuꝫ, q fit ex interuallo Feli. i c. cū M. de consti. Purp.

¶ Alia lectura d. §. in legatis.

1 ¶ Vltima derogant prioribus in vltima voluntate, idez in codicillis, & contractibus. & nu. 2. & 3.
4 Testator non potest mutare solennitatem iuris publici.
5 Vltima voluntas est, que facit actum valere.
6 Posterior ademptio multum operatur.
7 Ademptum semel amplius adimi non potest.
8 Actus conditionalis nihil disponit.
9 Clausule derogatorie effectus.
10 Nemo potest sibi legem imponere a qua ꝫcedere nō liceat.
11 Juꝫ inter positū sup actu libero nō facit actū eē necessariū.
12 Testator in secundo testamento potest facere mentionez de clausula derogatoria contenta in primo tripliciter.
13 Clausula derogatoria ad sequentia apposita in primo testamento quibus modis concipi debeat.
14 Si ad dignitatē in ecclia Bononiēsi aliquis hꝫ literas cum cla nō obstātib⁹ literis impetratis vl impetrādis, & postea papa scribit capitulo illi⁹ ecclesie q̄ archidiaconatu dicte ecclesie alicui p̄uideri non valeat per literas impetratas vel impetrādas an primus debeat habere archidiaconatuꝫ.
15 Mot⁹ pp̄ri⁹ꝫ tollat surreptionē nō tū tollit v⁹ alteri q̄stū. Jus alteri quesitum non censetur tolli per secundum rescriptum, licet sint apposite clausule generales.
16 Papa si confert alicui beneficiū cū clausula nō obstante collatione alteri facta, intelligitur de collatione inualida.

§. In legatis.

Vltima volūtas p̄eualet nisi prioꝫ sit derogatoria scōe. h. d. Dividit i q̄tuor ptes. in p̄ma ponit regulā, in scōa ponit fallentiā. in tertia ext̄sione fallentie, in q̄rta & vltima ponit rō gñalis ad oia. scōa ibi, interdum. tertia ibi, nā & cū sermonē.
1 quarta & vltima ibi volūtas ergo. ¶ + Pro p̄mo ex isto tex.
c regulā generalem qꝫ in vltimis volūtatib⁹ vltima derogāt prioribus & illud qꝫ dicit tex. in legatis hic. & in l. clari. C. de fidei com. hꝫ locū in institutionib⁹ & substitutionib⁹. l. si qs eū. in prin. §. de vulg. & pup. l. hac cōsultissima. §. si autē. & l. sanci-
mus. C. de testa. c. cū marthe. de celebra. mis. & gl. no. in c. j. de
2 ꝫsti. in vj. + Idem etiā est in codicillis, vltimi derogāt precedentibus. l. cū pponatis. & ibi gl. & Bar. C. de codicil. Sic ēt in scribus & generaliter in omni materia, vltima derogant prioribus. l. pacta nouissima. vbi multa cumulaui circa hoc C. de pac. & habes gl. no. in l. quoties in vtriusq̄. §. de regu. iur.
d ¶ Scōo no. in ver. interdū. q̄ cla derogatoria, p̄cedens tollit sequētē dispōnē. facit l. si qs in prin. testamēti. §. de leg. ij.
3 idē etiā est + in scribus. vt est gl. no j. d. l. pacta nouissima. quā doc. ibi multū no. & Bald. & Ang. & Pau. reputant sing. In contrariū ꝫ istud no. & istum tex. vigeti fortis tex. in l. dimus. §. licet. ff. de iur. codic. p̄sertim in ratione decidendi Per. de Bexu in d. l. si quis in princ. testamenti, dicit quod istud

est durissimum 3 ziũ. ¶ Bl. ibi, in d.l.si quis in prin.testamẽti. ponit quatuor sol. quas oẽs Bar. ibi reprobat, postea Bar. finaliter tz sol. Dy. z Ray. q illa l. diuus. §. iz. intelligatur, si prima derogatoria specialiter reuocet, z sic declaret p illam l.si qs in pnc. testamenti. z ibi Rap. Cu. q ista sol. est cõis. z q sibi plz, qz sicut pncipiũ illius l. suppleꝛ p vers. sed hoc ita illa l. diuus. suppleat per d.l.si qs in prin. testamẽti. istã sol. etiã tz Bar. in l. oẽs populi. §. de instit. z iu. in ij. q. ij. prin. in ver. circa fm. ad fin. eã tenet Bal. in d.l. diu⁹. §. licet. z Sali. vbi ibi hanc esse cõem sol. in l. sanctimus. C. de testam. istã etiam solu. si bene aduertis, tz gl. hic in verb. non valebit. ¶ Ista sol. Bart. z cõis mihi vr deterior ceteris solu. z primo vltra oẽ dubiũ est 3 rationẽ decidendi quã ibi assignat tex. vnde mihi plz sol. Ol. Laud. z And. de Perusio ibi, qs in d. §. iz. sint verba derogatoria solẽnitatis, z nõ voluntatis, qz testator ibi, nolo alias valere codicillos, nisi sint manu mea scripti, vel q me signati, z tunc valẽt codicilli postea
4 facti solẽnes de iure cõi sine illa solẽnitate testatoris, † qz testator non põt mutare solẽnitatẽ iuris publici. l. testandi. C. de testa. z l. nemo potest. §. eod. 3 hic, z in d.l.si qs in prin. testamenti. sunt verba derogatoria voluntatis legandi. Bar. ibi, i d.l.si qs in prin testamenti. reprehendit istã solonẽ, qz imo in d. §. iz. adest clausula derogatoria nõ solũ solẽnitatis: 3 ẽt voluntaris, pp verba tex. dñ ibi non alias valere velit. illud verbũ velit, ẽt significatiuũ voluntatis, sed tu tene istam solu. q optima est z ad obiectionẽ Bar. rnde q illa verba abnegant validitatẽ actus principaliter respectu solẽnitatis, non aũt respectu deficientis voluntatis, nisi in ꝙnam solẽnitatis nõ obseruate, nec aliud voluit dicere ille text. ¶ † Ultimo not. er tex. in ñ. q voluntas testatoris est illa q facit actus valere, ideo dicimus q voluntas testatoriũ tanq̃ regina p̃dominatur, z attenditur in vltimis voluntatib⁹. l. in conditionibus primum locũ. in prin. §. de cõdi. z demon. l. cum qõ. in ñ. C. de lega. cũ mille sint. Alibi ibi egregie Bar. in l. pen. l pũ. C. de necess. seruis her. instit. qs lex pedetẽtim sequit volũtatẽ testatoris sicut venator sequitur leporẽ. ¶ Capio gl. primã quam diuide in duas partes. In prima declarat tex. In scõa querit, z dñ gl. in illa secunda parte ibi argumentũ 3, in auth. qui mo nat effic. leg. §. qñ. dic, q gl. male ibi signando p cõtrario. Imo illud facit pro gl. z propterea Bar. dñ recitat istã gl. allegat illud facere p gl. z non 3. ¶ In ea. glad si. pro clara intelligẽtia reassumo in dubium qõnem gl. † si testator ademit legatũ pure, postea ademit sub condit one, an posterior ademptio conditionalis aliquid operetur, z ficaꝛ videat denuo legare, in quo articulo q est disputabilis ad vtrãq̃ ptẽ z vtraq̃ pars defensabilis est de facili. dic sunt opi. ¶ Prima opinio gl. nostre, q sub 3 tia 2dõne intelligat relictũ, z sic posterior ademptio cõditionalis multũ operet. 3 istã gl. tenẽt Ja. de Are. Pet. Dy. Bald. Sal. z Mod. senẽ. hic, motꝛ, qz adẽptio, q̃ fit ad diminutionẽ nõ dz operari 3 riũ effectũ, z sic operari validitatẽ l. legata inutiliter. in pn. vbi dicit §. eo. l. cũ alijs alleg. p Bar. ¶ Cõfirmat, qz cõuentio que fit ad resoluendũ nõ põt operari p productionẽ actionis. l. ab emptione. in fi. z ibi Bar. ad hoc no. ẽ de pact. l. venditi. C. 8 ac. emp. ¶ Ad idẽ tertio facit, qz qs semel adẽptũ est amplius adimi non põt. l. nã z si sub 2dõne. ver. post defectum. §. de inin. rup. c. ad dissoluendum. de despon. impube. ¶ Quarto bñ facit ter. alle p Pau de ca hic, vbi si pmo instituo te heredẽ pure, z postea sub 2ditione nihil valet scõa institutio, qz prima plena fuit, ergo idẽ in casu nostro. ¶ Cõtrariã opi. tenẽt Dy. Alb. d ro. Imo. Rap. cu. Alex. z Are. hic, mouẽt in pmis Joã. de Imo. qz si testator primo ademit legatuz pure postea ademit sub 2ditione, vr velle scõaz adẽptionẽ aliqd operari. l. si qñ. in prin §. e. 3 nihil põt operari nisi sub 3 tia 2dõne intelligatur datio ad fundamentum 3 tium duz dz qs inducta ad diminutionẽ nõ debent operari augmentum seu validitatẽ. rñdet Imo verũ, nisi aliquo modo in 3 tium appareat de pfumpta mente testãtis. ¶ Scõo p ista opi. Raph. cu. ponderat esse tex. hic in vers. 3 z si sub alia, vbi si adimo sub vna cõdõne, z postea adimo sub alia, vz vltima adẽptio, z tñ prima sustulit legatum in casum enumẽratis 2dõnis, ergo adimendo scõo loco sub 2dõne, vr denuo legare vt reperiat, qd adimat, 3 ad hoc facilis est rñsio, qz i hoc tex. prima adẽptio erat 2ditionalis, interim ergo pendente 2dõne adhuc legatũ valebat nõ est mirũ. si scõa ademptio que reperit legatũ validũ attẽditur: † qz actus 2dõnalis nihil disposuit. l. si quis sub 2dõne dandoꝛũ decẽ. ff si qs omis. cau. test. ¶ Tertio, z vltimo facit fm Pau. de ca. hic, l. aliqñ. in fi. i. de cõd. z demõ. l. qs pure. §. qñ dies leg. ced. z l. legatũ sub cõdõne. §. de adi. leg. in qb⁹ iurib⁹ expresse dr, q legatum sub 2dõne adẽptum censeꝛ sub 3 tia cõditione datũ, z vltra Pau. de ca. ad idẽ adde text. l. pecuniã quã. §. si cert. pe. ter. in l. si qs ita libertatẽ. §. fi. i. de statulib. 3 ad omnia ista iura rñdent subtiliter Pau. de ca. Flo. hic, 3 Alex. sibi adscribat. q illa iura procedunt, qñ legatum fuit datum pure z postea solum fuit adẽptum sub 2dõne, tunc ceꝛsetur sub 3 tia 2dõne datum, non ex eo qd fuerit 2dõnalis adẽptio eo qz inducta ad diminutionem (vt dixi) non debent operari augmentũ, 3 virtute primi legati puri, qd non põt esse hic. i q. gl. qz per primã ademptionẽ purã iam fuerat sublatũ legatum, vt dixi. Ego tenendo hanc partẽ retorqueo argumẽtum Bar. z antiquorum in oppoſi. Nam inducta ad diminutionem debent operari augmentum qñ alias non possent operari diminutionẽ, nisi pr⁹ operenr augmentũ. i. tex. est 3 hoc valde no. l. denicz. §. interdum. quẽ ibi ita firmat Bar. §. de pec. leg. z tex. no. in l. pculus. §. de vsufr. z ita tz Bart. in l. ex hac scriptura. i. de do. Bar. in l. centurio. in prin. vbi dixi. §. de vulg. z pup. Sed hic ista adẽptio 2dõnalis non potest operari diminutionẽ nisi pr⁹ operaret augmentũ, ergo ꝛc. ¶ Capio gl. in verbo, nõ valebit, qua diuide i duas partes. In prima remouet vnum 3 tium. In secunda formaz vnam questionem, z respondet, secunda est ibi, sed quid si primo dixit. ¶ In ea. glo. ad fi ex hac glo. in ij. parte habes colligere
9 duas conclusiones. prima, † q̃ qñ in primo testamento precedit clausula derogatoria valet secunda voluntas si in ea renocetur precedẽs. Idem tenet gl. in d.l.si quis in prin. testamenti. in ver. nemo. Spe. in tit. de instru edi. §. compẽdiose, in ver. sed qd si in primo. z latius Imo. hic qui conatur defendere istã gl. sed eius defensiones impugnat Alex. z latius Mod. Senen. hic. ¶ Contra istam gl. in terminis, in quib⁹ loquitur tenent Bar. alij oẽs antiqui z noni hic, z lari⁹ Bar. in d.l.si quis in prin. testamẽti. Cy. z Raph. Fulg. in d.l. sanctimus. oz in terminis glo. sunt verba derogatoria potestatis, z sic 3 bonos mores, cum auferant liberam testandi facultatem, vnde absq̃ alia renocatione valet scõa volũtas, qz
10 † nemo potest sibi legem imponere a qua recedere nõ liceat. d.l.si quis in prin. testamenti. Addo idem esse in omni actu dependente a mera voluntate, qz non possum facere, qõ non liceat meam voluntatem immutare, vnde si constituo te procuratorem hoc acto qõ non possim te renocare, istud nihil valet. ita no. Bar. in l. cum precario. per illuz tex. §. de preca. Addo fortius qõ istud procederet, etiam si esset iuratum, qz adhuc non obstante iuramento possum renocare. gl. est fin. z valde solẽnis. in c. fi. §. fi. de pcu. in vj. † Cõfirmo qz iurim interpositum sup actu libero non facit actum necessarium. ita no. dr Bal. in rep. l. §. C. de sac. sau. eccl. Cõclusio. ergo istius gl. procederet qñ in primo testamento esset clausula derogatoria voluntaris, non vz fm testamentum nisi in eo fiat specialis mentio illius clausule derogatorie. tex. est in d.l.si qs in princ testamenti. ex plum in eo qõ quotidie fit. z quotidie notariũ faciunt, testator fecit testũ, in quo apposuit clausulam, q volebat omnib⁹ preualere. z sic contingeret futurum
11 *facere aliud testũ, q nolebat illud fm valere, nisi in eo esset descripta de verbo, ad verbũ aue Maria, vel alia oratio ista conclusio recipit plures limitationes quas ponunt Bart. z Mod. in l. sanctimus. C. de testam. vbi ego recolligi xij. limitatio. ad hãc conclusionẽ. ¶ Scõa pncipalis cõclusio gl. est dñ gl. dr si exprimat qualitatẽ illius pme voluntatis, ista bñ no. q ad hoc vt 3 testũ postea factum tollat primũ habens clausulã derogatoriaz regrit q fiat in indiuiduo reuocatio poris clausule derogatorie ex primẽdo ei⁹ qualitates. z ita istã gl. põderat Bar. nõ hic, 3 in d.l. si qs in pn. testa. in ꝛ. venio ad fm testũ. vbi Bar. dr esse hic gl. qõ non sufficiat facere mentionẽ prioris testamenti z ei derogare, nisi ertã fiat mentio de verbis derogatoriis in eo insertis. Ponderaꝛ illud de verbis derogatoriis, ergo in indiuiduo. ¶ Veritas est, z
12 cõis † opi. q testator in scõo testõ põt facere mẽtionẽ de clausula derogatoria cõtenta in precedenti testõ tripliciter. s. in genere, z istud nõ sufficit, puta si testator diceret, non obstante quocunq̃ testõ sub quacunq̃ verborũ forma concepto, ista
a fuit derogatio in genere que non sufficeret fm Pau. de ca. q ita in specie cõsuluit in cõsi. ecclxij. a incip. queda domina in suo testõ. ¶ Scõo indiuiduo singulariter exprimendo verba clausule derogatorie, z ista nõ regritur, 3 sufficit tertio modo in specie dicere nõ obstãte quacunq̃ clausula derogatoria apposita in precedẽti testõ, vt est tex. in d.l. si qs in prin. testamẽti. in verbo specialiter, z ibi Bar. ponderat z firmat, z alij ibi sequuntur. idem tenet Ang. z Pau. de ca. hic. Bal. z alij in d.l. sanctimus. ¶ Tu aduerte licet ista sit communis opi. q sufficiaꝛ in scõo testamento fieri mentionem clausule derogatorie

a ¶ Consi. ecclxij. Adde tu q est nu. iij. in j. parte cõsiliorum antiquorũ fm impressionez Sapiensem.

derogatorie cõtẽte in primo specialiter nõ aũt in indiuiduo singulr. Pro certo i oppositũ fortiter viget tex. cui nũq̃ vi di bonũ risum, scr. in d.l.si qs in prin. testamẽti. vbi forma liter & spãliter dixerit se prioris volũtatis penituisse z vo lierit vt z legatari⁹ plura, legata accipiat, z sic ille text. duo regrit. s.q̃ fiat specialis derogatio pcedẽtis volũtatis. Itẽ ẽt fiat in indiuiduo, sic z nõ sufficit dicere z specialiter, nõ obstante clausula derogatoria, sed ẽt requirit̃ qs vbi primo dixerat. si cui bis legauero, volo semel tm̃ deberi in nomine indiuiduo vult, q̃ legatarius plura legata accipiat, z sic qs in indiuiduo disponat 3rium eius, qs cõtinebat clausula p̃ cedẽs derogatoria, ita ibi est tex. ergo 3 cõz olim opi. Alle. in cõs. cxxiij. prime partis, qs incip. preuiso themate ante posito, vbi plenissime vltra oẽs examinat istã materiam. for tr sentiens istã difficultatem & quod ideo in d.l.si qs in pn. testamẽti. duo copulatiue requiruntur, s.qs testator specia liter dicat se prioris voluntatis penituisse, z q̃ vult qs lega rius plura legata accipiat, ⁹sequenter, q̃ in iudiuiduo cõ trarium disponat eius, q̃ primo dixerat eo, q⁹ fm eũ p verba satis obscura, que clarius ponã, si testator tm̃ primũ di xisset se prioris volũtatis penituisse, in qua dixerat si cui bis legauero semel tm̃ ẽbere volo nec postea adiecisset fz. s. legatari⁹ plura leg⁹ta acciperet, certe legatari⁹ nihil ha beret, z sic ẽt semel nõ deberent, eo q⁹ prior volũtas erat so lũ in vno legato, si ergo ibi sufficeret penitere prioris volun tatis ergo nec vnũ quidẽ legatũ deberet, si ergo nõ deberet semel, ergo nec bis deberi poterat. arg.l.j.ff. si stipulãti j de ver. obl. cã in furti. 3. de in lit. in. ergo vltra speciale derogationem ibi etiam regritur qs specialiter disponat, q̃ plura legata accipiat z istud ẽt se ponderare, q⁹ est nouũ z subtile ad.l. si quis in prin. testamẽti. secũdũ eũ. Põdera Alex. velle, q̃ in d.l. si quis in prin. testamẽti. fit speciale, q̃ duo ibi requirit̃ per rõnẽ supra p eã assignatam alias vnũ sufficere z sic specialis derogatio, z ita pcedit cõis sua. Ista sub tilis z nona cõsideratio Alex. de qua nullus facit mentionẽ, mihi nõ placz. z vr, q̃ cõtineat expressam fallentiã ad illũ ter. cap. pria pars volũtatis derogatorie erat respectu vni⁹ legati vbi. bis fuisset legatũ, z sic in vno semp stabit firmũ legatũ ergo renocãdo simp̃r clausulã derogatoriã. plura legata essent debita absq̃ eo qs illud fz repeteret, cui⁹ 3rium dedit ibi tex. ergo ista sol. stare non põt. Vnde Bar. in d.l. si qs in prin. testa. in ver. venio ad scm̃ testm̃. ponderatillũ tr. qm̃ fi. nõ. duo requirit. primo qs spãliter peniteat prioris voluntatis. sc̃o qs 3rium eius disponat, qs primo dixerat. Pro sol. ẽt Bart. aduertẽdũ qño ẽba derogatoria sint cõ supra. ⁋ Ram si testator dixit si aliud testm̃ fecero nolo illud valere, z sic prima dispositio est solũ derogatoria sequẽtis. et me revocando primum testm̃, z dicendo hoc vltimũ volo valere, satisfit illi legi. q⁹ speciali⁹ mẽtionẽ primi testamẽti fa cit ẽt vltimũ se velle valere, z sic asserit 3rium eius qs primo dixerat, secus si prima dispositio non esset derogatoria sup. h. fz cũ aligb⁹ qualitatib⁹, q⁹ verba derogatoria essent cõcepta hoc modo, si qs aliud testm̃ fecero nolo illud valere nisi talis forma sit obseruata, z tũc fm Bar. regrit̃ qs irri tet aliud testm̃ z ẽba derogatoria in eo appposita als non vr ẽfferet 3rium ei⁹ qs primo dixerat. ita ẽt se intelligere gl. hic. Sic nec ista sol. tollit difficultatem illius tex. q̃ vult qs vltra ipsam renocationẽ derogationis regrat̃ etiã in diuiduas disposito 3rias eius qs continebat in pte stattione z sic 3 cõem opinionẽ cõsideras in vtroq̃ mẽbro distinctionis Bar. i ef fectu regrunt̃ pdicta duo ergo non solnat cõis opi. Cogita q⁹ semp dubitaui circa illũ tex. ⁋ Extra gl. q̃rit Bart. post Dyn. ⁋ nunqd priuilegium imperatoris cõficiendi instrã in quocũq̃ loco nõ obstãte aliqua cõstitutione, vel statuto tol lat statuta futura determinat qs sic, z ita transeunt Bald. Ang. z alii oẽs hic, cũ cõcor. hic alle. p Alex. z p eundẽ Alex. in consi. cccl. ã. volu. incip. ex themate premisso. z ibi Raph. Cal. q̃ ista decisio Bar. est indubitata. ⁋ Tu 3 istam determinationẽ Bar. vr facere illud qs vult glo. ord. in cle. statu. in. 9b cõsuetudinẽ. de elec. z gl. in cle. ĥ. in gl. pe. & reb. ecc. ab alle. Quis Alex. z male alleget istã secundam glo. velle cõ trariũ. nam ille gl. volunt, qs aũ per l. vel per statutũ est de rogatũ cõsuetudini puta, q⁹ dicat̃ non obstante 9suetudine, ut ille gl. intelligit preterite, non aũt future, z circa hoc multum diffu sit extendit Alex. Tu rũde dupl̃r ad illã gl. Primo quod ille gl. male dicunt, z communiter reprobantur per l. iij. ff. di ver. & j. de sepul. vio. vt hic per Alexand. cum concordan. late eram adducturus. z in consi. cxv. ũ. volu. incipien. viso testamento dicti Fran. Secundo respondetur, posito quod ille gl. essent vere secundum Paul. de castr. hic quod aliud

est in statuto p quod de facili posset excludi priuilegiũ pncipis aliud in cõsuetudine que inducit̃ ex longo tẽpore z frequẽtia actuũ, sic nõ ista cadit suspicio fraudis. ⁋ Juxta que stionem Bar. subijcio aliã vtilẽ q̃stionẽ. aliquis expectat dignitatẽ in ecclesia Bononiẽsi, p literas pape cõcessas cũ clausula non obstantibus literis impetratis, vel impetrãdis: postea Papa scribit capitulo illius ecclie q̃ de archidiaconatu alicui puideri nõ valeat per literas impetratas vel impetrãdas, an prim⁹ impetrãs debeat obtinere archidiaconatũ videret q̃ sic: ex quo i secũdis literis pape nõ fit exp̃ssa mẽtio de illa prima indulgẽtia habẽte clausulã derogatoriã ad literas impetrãdas p istũ tex. in d.l. si qs i pri. testamẽti. In 3rium facit tex. ad literas. in l. q hominẽ. z i l. seq. j. de adi. leg. vbi testõr legauit hominẽ in genere, postea adimit stichũ, & tex. p Bnõ & annihilatũ legatũ, sed bũ restrictũ. ita in ppo sito papa concessit dignitatẽ in genere in ecclesia Bononiẽsi postea p secũdas literas ademit archidiaconatũ per hoc nõ videnr reuocate prime litere, sed bũ restricte. Et tenẽdo istã partẽ posset rñderi ad clausulã derogatoriã cõtentã in primis lris q̃ loquaz in literis impetrãdis põdera illud, impetrãdis: ergo si papa scripsit motu ppio, tũc piudicauit prime gr̃e pterea iura in 3rium adducta loquunt in vltimis voluntatib⁹ vbi nullũ ius est acq̃situ viuo testõre. fz hic erat iã acq̃situ ius ad rẽ. ⁋ Istã q. formar in terminis Bern. i. c. cũ in illis. in prin. de prebe. i vj. vbi post relatas alioz opi. ipe determinat. qs prim⁹ debeat obtinere archidiaconatũ siue fm rescriptũ, sit cõcessuz p papã motu ppio, siue nõ: teo q⁹ motus ppii⁹ tollit surreptionẽ, fz ñ tollit ius alteri q̃situ, vt habẽt in c. si postq̃. z in c. si motu. ppio. de pben. in vi. Itẽ papa nõ intendit p fm rescriptũ lz in eo apponant clausule gñales nõ obstãtiũ to lere ius alteri q̃situ vt in c. si ppter tua debita. z qs ibidẽ no. de rescrip. in vi. ita tz ibi Be. Ego p ista decisione allego bene. z aliud bonũ sẽle. Primo allego tex. ic.

16 Quis. de rescri. in vi. Secundo† z multũ no. q̃ si p papã con a ferẽ alicui bñficiũ cũ clausula nõ obstãte collatõe alteri facte: predicta clausula intelligit̃ de collatõe inualida⁹ q⁹ si esset valida papa nõ intẽdit ei derogare. ita signãter tenẽt Jo. Andr. Ant. de But. z Jo. de Imo. in c. cãm que. de rescrip. idem tenet Bern. in c. fi post quã. de prebend. in vi. Istam decisionem sequitur Alexander in quatuor consilijs. in cõsilio cxxv. ũ. volu. q̃ incip. viso titulo questionis z in consi. xxxv. in ũ. vol. inci. viso pcessu cause vertentis inter communitatez z in cõsi. xxiij. v. vol. quod inci. viso pcessu cause vertentis inter magnificum. z in consi. cxlij. v. vol. incipi. viso pcessu cause vertentis inter Angelum & Bebrum.

a ⁋ Invalida. ad de de hoc, z vide per Fel. in d.c. ceterũ. versi. non obstante collatõe alteri facta.

Lex xiij.

1 ☞ Res soluta cẽsẽt fuisse in obligatione in legato generis.
2 Solui potest aliq̃d de voluntate mea, z aliud pro alio.
3 In legato generis electio est heredis.
4 In legato generis nihil est in obligatione.
5 Soluens aliud pro alio adiecto solutioni, creditore volente, liberatur ope exceptionis non ipso iure.

1 Cum incertus. † In legato generis res soluta cẽsetur fuisse i obligatiõe h. d. ⁋ Aduerte, ista lex vr inanis, z 8 indubitabili, z fir rõ, quã assignat tex. nã ẽt tex. qs si facto legato generis hr̃s tradiderit stichum seruo de volũtate dñi legatarij, vel dño ratũ habẽte, qs hr̃s 2 est liberat⁹ perinde, ac si stichus legatus esset. † Certe clarũ est qs nõ solũ seruo, fz etiã alij⁹ extraneo de voluntate mea põt solui. l. solutum. ff. solutã. 3. de pig. act. idẽ aliud pro alio volente creditore põt solui, z solũs ipso iure liberatur l. ij. ff. si cert. pet. l. j. ff. an põt. 3. de cõstit. pecu. z ex hoc vr reddi inanis rõ tex. ibi perinde, ac si stich⁹ legat⁹ esset, q⁹ ẽt posito, q̃ stichus nunq̃ fuisset legatus tũ adhuc heres fuisset liberatus ex quo (vt dixi) interueniente voluntate dñi aliud p alio solui põt. ⁋ Hinc infertur qs etiã iste text. non pbat illud ad qs eum allegãt doct. z quotidie allegatur qs i legato generis ulud dicat̃ vsq̃z retro fuisse in obligatione qs deducit in solutione, cuz tex. loquatur q̃n talis solutio fit de 3 voluntate dñi. † Item cũ in isto legato generis electio esset ipsius heredis, vt hic. z est gl. magist. in l. heredes. ff. si incerto. 3. fami. erc. hic allegata in glo. Ergo heres potuit eligere Stichũ z eũ soluere. Rñde, pdicta pcedũt, q̃n esset creditor 4 de cuius volũtate aliud pro alio solueretur, † sed hic non est propẽe creditor, q⁹ in legato generis nihil est obligatione, nihil est quod debeatur. vt l. iij. in fin. vt j. qui z a qui. gloss. z Bar. in l. Meuius. ff. duobus. j. de lega ij. Bar. in l. ij. ff. i. vbi dixi. ff. de verborum obligationibus. gloss. in l. fi is qui Stichum. j. de procuratoz. per Bartol. z alios in l. si quis. ff.

sed si generaliter. ff. de pac. Ite, in hac l. dns mādauerat solui legatū seruo suo, si nō mandauerat quis seruo eberet solui. ideo erat dubiū, an heres soluēdo Stichū seruo esset libera
5 tus ex q nō erat mādatū de Stycho recipiēdo. † Ite qñ solutū aliud p alio adiecto sokni. volēte creditore, nō liberatur soluens ipso iure, si tñ ope exceptiōis. tex. est in l. si. §. cū mihi aut Titio. si dñs inspectris. tex. ibi. Bar. j. de ver. ob. z expressius Bar. in l. si cū fundū. ff. de pac. Barthe. in no. cxj. Nec obst. dñ dicebat, q in legato generis est electio heredis quē velit soluere. istud est verū, dñ tñ eligat mediocrē, vt no. in l. legato gñal. r. vbi dicā. j. e. Sz hic cōcurrēte voluntate dñi ēt si rich⁹ nō esset mediocris, tñ cōtingit liberatio. Et hoc nō habes dñs enucleatū istum tex. ad quem alij non respiciunt.

Lex xiiij.

1 Ademptio legati facta in eodem testamento siue precedat, siue sequatur, perimit ipso iure legatum.
In legatis quod minimum est debetur. z num. 17. z imitat vt nume. 20. 21.
2 Due cause lucratiue in eadem re ex eodem testamento concurrere non possunt.
3 Nomen numerale duos, q stat collectiue.
4 Verbum bis, q non solum ad res referatur sed etiam ad actum duplicem legandi.
5 Legatum factuz de fundo in genere ratione incertitudinis non valet.
6 Arguere de personis ad res licet.
7 Aduersatiua sed, sine copula denotat diuersum factum, z diuersum ius.
8 Protestatio, vel limitatio apposita in principio vel in fine actus idez operatur dummodo apponatur antequ actus sit a partibus absolutus. z vide nu. 11.
9 Exceptio incompetentie potest opponi in principio vt in fine scripture exceptionum nec videtur per alias primo oppositas in iudicem consentire.
10 In cōiunctionib⁹ null⁹ ordo est an in prin. an post scribank. Clausula, appellatiōe remota, appositā qñ papa committit plures articulos q intelligatur ab omnibus articulis remouisse appellationem, siue apponatur in principio siue in medio siue in fine.
12 Clausula in principio posita est maioris potentie ad determinandum lequentja quam econtra.
13 Simulatio contractus q magis probatur per contractum precedentem q̄ per sequentem.
Cōditio adiecta in institutiōe q intelligit adiecta in legato.
Venditio fortius declaratur quando pretium precedit traditionem rei, q̄ quando sequatur.
14 Antecedens non sapit naturam sequentis sed sequens debe sapit naturam antecedentis.
15 Testator post q̄ habuit testamentuz pro perfecto si aliquid, vel addit vel detrahit dicitur noua dispositio.
Clausula actū ꝛc. i mbzeuiatura notarij significat rē pfectā.
Signum tabellionis q̄ est terminus significās rē perfectā.
16 Ademptio legati in eodem testamento quando sit qñ vnum legatum adimatur.
Verba legis propzie accipi debent.
Ademptio tacita nō adimat ipso iure, sed ope exceptionis.
18 Testator presumitur minus grauare heredem, q̄ possit.
19 Mandata duo facta eodem die si producuntur, illud preualet quod minus continet.
20 Adimere legatum z dare procedunt a pari.
22 Clausula derogatoria an relenet si apponat i pncipio, vel fi.
23 Codicilli ad tollendum legata idem tollunt, sicut testamentum. z nu. 28.
24 Clausula derogatoria appositā in testamento ita tollitur in codicillis, sicut in testamento solenni.
25 Ademptio legati in eodem testamento an differat ab ea, que fit in alio testamento. z nu. 27.
Exceptio que inest in instrumento necessario non est opponenda per partem, sed iudex ipse opponit.
26 Ademptio legati quādo est facta in eodem testamento etiā nuncupatiue in scriptis redacto non expedit circa eam aliquid allegare, nec probare.
29 Testamentum primum conditum ad pias causas coram septem testibus q̄ reuocatur per secundum cōditum ad pias causas coram duobus testibus tantum.
30 Res dissoluitur per easdemmet causas, per quas nascitur.
31 Actus validus per se sine magna solennitate si deducitur in maiorem solennitatem non confirmatur, sed nec tolli modo potest sicut a modo z antea poterat.
32 Emptio deducta in stipulationem non possit tolli per nudū consensum ipso iure.
33 Incertitudo qñ versatur circa res faciliter cognoscitur qs legatum sit maius, z quod minus.
34 Qualitas affectionis, z charitatis in personis legatarijs quando sumus in dubio, presumatur non sic in rebus.
35 Adēptio propter incertitudinem personarum qñ vitietur.
36 Tex. l. si fuerit. j. de re. du. nō pcedat fauore pie cāe. z nu. 40.
37 Legatum libertatis vitiatur propter incertitudinem.
Libertas censetur esse pia causa.
38 Calix si debet fieri de mandato testatoris in ecclesia si prius non est declaratum intelligitur de honorabili secundum illius ecclesie consuetudinem.
39 Calix qui ex dispositione testatoris debet fieri in ecclesia, debet fieri de argento, z non de alia materia.
41 Argumentum de Scto⁹ ad vltimas voluntates est bonum.

1 Si ita sit scriptum. † Adēptio legati facta in eodē testō siue precedat, siue sequat, legatū ipso iure perimit, z qō minimū est, debet. h. d. sequēdo cōia diuidit in tres ptes pncipales, aut tria ponunt dicta. scōa ibi, si Pap. tertia, z vlt. est ibi, si qō magis erit ademptū. Quero ante oia, que fuerit rō dubitādi ad hūc tex. qz p certo ista decisio vī esse fine dubitatione. presertim qñ clausula derogatoria sequit post legata bis facta. Bar. subtripli ci exēplo ponit rōnem dubitādi. ¶ Tu aduerte, qō primus exemplū Bar. nō vī posse procedere ad hūc tex. duplici ratione. Primo, qz in hoc tex. nō legauit bis eandē rē vel eandez summā cū tex. dicat duos fundos vel duas quātitates. Sz ad hoc salua Bar. qz Bart. non ōt, q in hoc tex. bis legauerit eādē rē. si bñ ōt, q videbat qō talis clausula derogatoria, si cui bis legauero, semel tm̄ deberi volo, q intelligeret qñ bis legauit eandē rem, z non qñ legauit duos fundos, vel duas quātitates. ¶ Secōo forti⁹ obstat, qz qñ testator legauit bis eādē rē, vel quātitatē, clausula ista derogatoria ēet
2 penit⁹ superflua, † qz due cause lucratiue in eadē re, ex eodē testamēto cōcurrere nō pñt. l. plane. §. si eadē. j. e. l. oēs. j. de act. z ob. vñ absq; alia derogatione nō valeret nisi vnū legatū, z sic inepta esset dubitatio Bar. Similiter in scōo z tertio exēplo Bar. qñ legauit fundū, z quātitatē titio simul in eadem oratione, vel diuisim, neuter est bonus sensus. ad hūc tex. cū tex. dicat alternatiue duas quātitates vel duos fundos, nō añt dicat vnū fundū vel quantitatem, vt ōt Bar. ¶ Aliam nota. rōnē dubitādi, que multū cōgruit litere assignat Pau. de ca. nec melⁱ dici posset. nā qñ i vnico actu legādi diuersas res reliqt, qz testator dixit lego Titio duos fundos meos,
3 vel duas quātitates. Istud esse cēset vnicū legatū, † qz illud nomē numerale duos stat collectiue, vt dicat vnū legatū tm̄. tex. est. l. si ex toto. l. § fi. z ibi gl. j. quā multū no. Bar. z ibi dixi. ff. e. vñ videbat vtrūq; deberi, ex quo vnū ex legatis eo, qz illa ꝓba, si cui bis legauero, referunt nō solū ad res, sz etiā ad geminatū actū legādi, qz tūc ꝓprie dico bis legare. Contrariū determinat in hoc tex. q est valde sing. scōm eū attēta mēte testōris, z effectu porⁱ, q̄ ꝓprietate ꝓbor, vt tāq; bis legauerit debeat vn⁹ fundus tm̄. refert z sequit simplr Ale. hic. z ita limitat. d. l. si ex fundo. §. fin. cū glo. ¶ Rap. Cu. hic tenet Jziū, z ōt q iste tex. pcedit, z ōz intelligi, qñ fundos specialiter de p se numerauit z nō collectiue, qz tūc vnū esset legatū de duob⁹ fundis. d. l. si ex toto. §. fin. z l. si duos. j. tit. i. z
4 sīr nō pcederet iste tex. † qz ꝓbū bis, nō solū refert ad res, sz etiā ad actū duplicē legādi. ¶ Are. hic etiā reprehendit duplici fundamēto. Primo p istū tex. in ff. sz Papinianus, vbi ōt, q ista clausula idē operat, qō dictū erat in pn. si sepⁱ legata fuerint ascripta, z sic pz, qō vtroq; casu legata erant
5 seperatim facta. Scōo arguit fict⁹ aut intelligim⁹ duos fundos simplr legatos, z certe nō valet legatū rōne incertitudinis, eo qz dādo cespitē terre p fundo liberat. i. cū post. §. gener. cū glo. ff. de iur. dot. gl. in l. si dom⁹. in pn. j. e. Aut intelligim⁹ fundos spāliter esse noiatos, puta fundū Seianū, z fundū Sempronianū tūc, tot essent legata, quot res specificate, l. scire debemus circa me. j. de ver. ob. ¶ Sz aduerte qz istud scōm parum faceret, qz intelligo qñ testator legauit duos fundos simplr, vt dixit litera, z testator non habebat, nisi illos duos fundos vbi nō cadit incertitudo. sed bñ cadit dubitatio an vter q̄ fund⁹ an alter debeat. z sic tene rōnem dubitandi assignatā p Pau. de ca. ¶ Adde, q alia z not. pōt esse rō dubitādi ad istū tex. qñ testator legauit simplicter duos fundos vel duas q̄tates, z dixit vel i pn. testamēti, vel in fi. si cui bis legauero semel tm̄ deberi volo. nā ignorabatur qō legarum fuisset ademptū, z sic rōne incertitudinis videbatur q vtrumq; esset ademptum, z sic nihil deberetur. Sicut undu-

ent inducit adēptio in totū rōne incertitudinis psone, vt est
reg. no. l. li fuerit. in ℣. & veri⁹ est. ſ. ō reb. dub ō qua. l. oppo.
glarguēdo de psonis ad res. q argūm est valitū in iure. l. si
gs tiquilinos. ſ. si ita legatū. ſ. e. l. q plures liberos. ſ. ō vul.
pup. & tū iurisc. in hac l. notabiliter determinat Ꝛtium q
dria est, an incertitudo verſet circa res & tunc loqtur ista l.
an verſetur circa psonā, & tūc loquit l. si fuerit. Rationē di-
uersitatis dicā. ſ. super gl. ſi. ¶ Item (vt nihil omittatur in
ter.) aduerte circa ℣. ſ3 Papinian⁹ & illa aduersatiua, ſ3, sine
copula vī male posita. & q aduersatiua sine copula denotat
diuersum factū, & diuersum ius. l. ſ3 & si lege. in pn. & ibi gl. ℣.
de pe. he. & gl. in l. patris, & filij. vbi Bar. & ibi aliqñ dixi. ℣. de
vul. & pup. late Bar. in l. hoc ampli⁹. ſ. de his aūt. ſ. de dam.
infec. Sz in ℣ tex. importat idē ius est sine clausula deroga-
toria ꝓcedat, siue sequatur, q vtroq; casu vnū legatuz ipso
iure admit, ergo male stat ista aduersatiua sine copula &, vñ
videret, q tex. melius staret cū copula ſ3 &, Papi. cū q cōi-
ter libri tā impressi, q̄ scripti sunt sine copula, cogita, si pos-
set teneri q sit diuersum ius, q. in pn. qñ ꝓcedit illa clau-
sula derogatoria, si cui bis legauero, semel deberi volo, si po
stea bis legēt vnū tñ ℣ datū, cū in alio pri⁹ adēpto nunquā
fuerit voluntas testōris, secus aūt sit ecōtra, qñ legata dupli
cis ꝓcedunt, & postea sequit dicta clausula derogatoria. tunc
ambo a ꝓncipio fuerūt data, sed postea vnū censet ipso iure
adēptū, & ad hoc faciūt multa, q̄ statis dicā. in ſ. nota. q. plus
operat clausula, que ꝓcedit quā illa sequit, tñ in eadez scri-
ptura cuiusdē testamēti vī q̄ nō fit dare ꝓius, nec posteri⁹.
vſ. dicet. Itē tex. in ſ. parte ℣ vnū videri legatū, ideo ꝓ cer
to videret q̄ copula sed &, melius staret: Pēdet hoc ab his
q̄ fuc dicam. in ſ. no. ¶ No. ꝓmo ex hoc tex. ſm Bar. & altos
doc. q̄ nō refert vtrū ptestatio, vel limitatio ponat in pn.
vel in fine actus, dūmodo apponatur antequā actus sit abso
lutus a partib⁹. iuxta l. Ꝛctus. C. de fid. instr. facit tex. in l. iij.
C. de dil. iactio. ¶ Et reducēdo istud no. Bar. ad actū pra-
ticā si aliqs intēdit ēclinare iurisdictionē alicuius iudicis,
certe non vī referre ſm Imo. & Mod. † an illa ptestatio nō
consentio in vos tanq̄ in iudicē cōperentem per aliquē actū
quem facio vel in futurū faciam nō refert an ponatur in pn.
scripture exceptionū vel in fine, dūmodo sit eadē scriptura,
ideo q̄ per primas exceptiones nō vī in iudicē consensisse, &
ita tenet Bar. in l. quidā cōsulebāt. ſ. de re iudic. cum mul-
tis cōcordantiis allegatis p Alex. hic, & ibi, vltra quas ad-
de not. Bal. in c. cum inter monasterium. de re iudic. ¶ Itē
adde ad istud no. Bar. tex. in l. quidā. ſ. de pec. leg. vbi ℣ ad
literā tex. in coniunctionibus † ordinem nullū esse, nec quicq̄
interesse, vtrū eoz pmū dicerēt, aut scriberēt. ita formaliter
ibi tex. Ad idē adde tex. valde no. in c. secūdo requiris. de
app. vbi papa appellatione remota cōmittit plures articu-
los, annuncd intelligatur ab omnib⁹ articulis remouisse ap
pellationē, & tex. qs vtriusq; iuris authoritas continetur,
ista clausula appellatione remota apponaſ in pn. q. refer
tur ad mediū & finē an apponaſ in fi. q. refertur ad princi
piū & finē. Ad idē tex. in l. iij. ſ. filius inter medias. & qs ibi
no. Bar. & doc. ff. de lib. & posth. ¶ † Licet oēs indifferenter
loquant istud no. istā regulā Bar. q̄ nō refert an ptestatio,
vel derogatio ponaſ i principio act⁹ vel in fine, a qua regula
veruntamē vnquā vidi dissentire. Mihi vī, q̄ ista regula sit val-
de dubia, & in Ꝛtiū adduco infinita, & in ꝓmis q. Bar. & doc.
colligūt istud no. ex hoc tex. & iste tex. vī stringere ad oppo
situm in illa aduersatiua, ſ3 Papin. que, ſm oēs libros est sine
copula & ꝛz denotare diuersum ius, ergo vult esse dēriam an
clausula derogatoria apponaſ in pnc. an in fine post legata,
ergo iste tex. de directo retorquet ꝛtium. Bar. & doc. ¶ Scdo in
facit illa no. regula quā sepe consulēdo soleo allegare
& maioris potētie ad determinandū sequētia, & econtra. ita
no. Bar. in l. quisquis. p illū tex. ſ. de lega. iij. gl. in l. q. in pn.
& ibi Bar. de cōdi. & demō. Idē Bar. in l. si quis ex argētarijs.
ſ. si mitiū tabularū. ſ. de eden. Pau. de ca. & Raph. Fulg.
in l. C. de lib. prete. Matheſi. in no. c. ſ. Lu. Ro. in cons. ciiij.
ciis. Alex. in cōſi. ccccxvj.⁸ incip. viso themate supra scripto.
ergo de directo cōtra regulaz Bar. & omniū qui dicūt nō re
ferre imo multū refert an clausula ponatur in pn. vel in fi.
¶ Tertio facit qs signāter renet Jaco. de Are. in l. iiij. ſ. si
signoro. ſ. de manu. vbi egregie renet, † q̄ p contractū pre
sentem meū⁹ probat simulatio sequētis cōtractus, quam
diuersa, & eum refert, & sequitur Bal. in rub. extra de pac.
¶ Quarto in Ꝛtiū facit q̄ dō adiecta in institutiōe intelli
gitur petita in legato postea facto. l. duos. & l. aula. & ibi not.
Bart. ſ. de qd. & demō. Sec⁹ si legatū ꝓcedat institutionē. l.
filij. in pn. & ibi gl. & Bar. ſ. qñ dies leg. ce. ¶ Quinto in Ꝛtiū
facit illud qs no. Abb. & Jo. de Anania. ſ. c. intrarūt. in iij. no.
p illū tex. de simo. vbi formaliter no. q̄ forti⁹ declarat vēditio,
qñ pretium procedit traditionē rei, q̄ qñ sequit, & sic tradi-
tio precedit. ¶ Sexto facit illud qs no. Bar. in l. q̄ties scda
14 ad fi. C. de fideicō. vbi no. † q̄ antecedēs, & sic illō q̄ ꝓcedit nō
sapit naturā sequētis, sed bene sequens antecedētis, vt ē ibi
tex. vbi institut⁹ qui precedit nō prestat legata relicta a sub
stituto, & tū secus est econtra, q. substitutus renet ad legata
relicta ab instituto ꝓcedente. l. nō iustā. circa fin. C. ad trebel.
l. vnica. §. p scō. C. de cadu. tol. & l. ſ3 imperator. vbi traditur
p doc. ſ. e. Ista sex reddunt mihi valde dubiam istā regulam
Bar. & omniū doc. presertim cum etiā colligaſ ex tex. Et tex.
b fine copula, & de directo probat contrariū. ¶ Scdo no. b ex
15 tex. ibi. & hoc ante impletū testm, q̄ † postq̄ testōr habuit te
stamentū p̄o perfecto, & cōpleto si ei aliquid detrahitur vel
additur vī esse noua dispositio. facit l. heredes palā. ſ. si qd
post. & ſ. ſ3 & si notā. ff. de testa. adde q̄ qñ notariꝰ dicūt in p-
tocollis suis actū &c. significāt rem perfectā ſm Bar. in auc.
qs sine. C. ō testa. facit qs vult Bar. in l. si is qui. ff. e. Vez si-
gnum tabellionis est terminus significās Ꝛctum esse absolu
tū a partibus. ita no. Bal. in l. j. C. de fide instru. & iure haste
fisca. lib. x. ¶ Tertio no. ex isto tex. ibi, in verbo. ipso iure. q̄
16 † qñ fit adēptio in eodē testō, ipso iure vnū legatū adimit.
In cōtrarium vī tex. q̄ imo ope exceptionis in l. non ad ea.
in fi. ſ. de condi. & demō. Sunt qui rñdent q̄ ibi loquatur de
exceptione doli, que cōcurrit cū exceptione intentionis, & fa
cti. Ista sol. nō placet, qz in dubio verba legis debent ꝓprie
accipi, & sic intelligi de exceptione iuris que est actionis ex-
clusio. l. j. ſ. de exce. Ideo rñde no. quod in d. l. nō ad ea. in fi.
verba non soluāt expressam ademptionē, sed tacitam, qz nul
la verba sunt adēptiua, ſ3 qz illis qs pure legauit, postea le-
gauit sub ꝺdōne, ex hoc vī adimere in Ꝛtium euentū cōditio
nis. l. aliqñ. ſ. de condi. & demō. l. qs pure. in pn. ſ. qñ dies leg.
ced. Sed sic est, q̄ tacita adēptio nō admit ipso iure sed so-
lum ope exceptionis, vt out hic tenet gl. in verb. ipso iure. ad a
17 fi. ¶ Ultimo no. ex isto tex. ſ. fi. regulā, † q̄ in dubio illud cs
est minimū cēsetur esse in legato, cōcordantes haberis in gl.
Rō huius regule est duplex. Prima, qz ademptio fit in fa-
uorem heredis. Ideo fit interpretatio ℞ eo vt minimū de b
beat. l. qs fauoze. cū sim. C. & legi. & qs no. Bar. in l. si cui pri-
18 ma. in pn. ſ. e. Scda rō est. qz † testator in dubio ꝑsumit mi-
nus grauare heredē q̄ possit. l. vnū ex familia. ſ. si rem. ſ. eo. l.
titia. §. qui inuita. ſ. de leg. ij. Adde, q̄ ista regula ꝓcedit etiā
in cōtractib⁹, & in stipulationibus. l. si. ſ. ibi gl. ſ. de pacto. sti
pu. & l. fideiussorē. ſ. man. Adde etiā p̄o cōcordanti tex. no. i
l. cum cētum. ſ. de auro & argē. leg. quē reputat fin. Lu. Ro.
19 in fing. ccviij. ¶ Itē adde, q̄ si quis producat duo mādata
diuersa que sunt facta eodē die & nō apparet qd pri⁹ & quid
posterius ꝑualet illud qs minoze ballia prestat. Ita no. te-
net Bal. in l. falsus. C. de fur. ¶ Cōtra istud no. & cōtra istam
regulā facit tex. in l. qui duos. ſ. eo. vbi ℣ tex. aliqns habe-
bat duos seruos, vnū ex his legauit, & nō apparet quē lega-
uerit, electio est legatarij, non aūt debeſ minimum. hic lega-
uit duos & vnū ademit nō apparet qs fit, legatus electio de
beret esse legatarij. Rñde ex mēte Bar. in l. legato gñaliter.
ante si. ſ. e. qs in d. l. q duos. testator reliquit incertum de cer
tis, merito electio transferſ ad legatariū. Sed in ista l. ver-
ba fuerūt ita composita, qs nullo modo pōt intelligi relicta
optio, merito debeſ qd est minimū. ita ibi Bart. ¶ Scdo ℣
20 istā regulam, ſz ſ3 istū tex. oppo. Nam † adēptio legati & da-
tio equiparanſ l. iij. ſ. si duob⁹. ſ. de adi. leg. Sed testator le-
gando duas res si voluisset vnā tñ deberi, deberet minima,
vt hic. & l. nūmis. ſ. de lega. iij. ergo etiā adimendo ℣ censeri
minima esse adempta. Istā opp. formal Raph. Cu. hic ad fi.
& relingt cogitandū de rñsione. Tu rñde q̄ assumptū Rap.
nō est verū, sed errat, qz qñ legaſ vna res & duab⁹, & sic incer
tū de certis, nō est, verū, q̄ minima debeaſ imo tūc electio est
legatarij, put est tex. in d. l. q duos. quā statim allegaui. Itez
eq parario adēptionis legati & dationis quā facit tex. in d. l.
iij. ſ. si duob⁹. ꝓcedit, qñ est ambiguitas respectu personarū
quibus legatur, secus, qñ est ambiguitas rerum & inter ista
est dria, vt ſ. p gl. fi. vbi dicet de hoc. Limita istam regulam
duob⁹ modis. ¶ Primo nisi propria significatio vocabuli
aliud importet. tex. est not. quē ita ibi intelligunt gl. & Bart.
in l. si is qui. cc. in pn. ſ. de reb. dub. ¶ Secundo fallit in ca-
su l. legato generaliter. ſ. e. quando legatur res in genere de
bet prestari mediocris, & non minima. & ratio ibi ponitur
21 per doctō. ¶ † Tertio fallit fauoze dotis, vbi in obscuris

¶ In cōſi. cccc-
xvj. Adde q̄ als
est in consil. lj. in
iij. volu.

b ¶ Scdo no. Ibi
& hoc ante imple
tus. qs postq̄ te
stator habuit te
stamentū p per
fecto, & cōpleto.
si ei aliqd detra
hit, vel addit, & tunc noua dispo
sitio. facit l. here
des palā. ſ. si qd
post. & ſ. sed & si
notā. ſ. de testa.
Et adde, q̄ qñ
notariꝰ dicūt in
protocollis suis
actum &c. signifi
cāt rē ꝑfectā. ſm
Bal. in auc. qs si
ne. C. de testam.
facit quod vult
Bart. in l. si is q
ſ. e. ti. de tes. Itē
signū tabelliōis
est termin⁹ signi
ficatus Ꝛctū ab
solutū a partib⁹
ita not. l. j. Bal.
in l. j. de fide in-
stru. & iur. hast.
fis. lib. x.

non debeꝫ qꝫ minimum est.l.nuptura.ff.fin.ꝛ ibi gl.ff.de iure
22 do.qꝫ aũt sit fauore religionis,dicã j.in gl.fi. ¶ Vltimo vt nihil omittaꝫ,qꝛ dixi ff.in j.no.qꝫ iste tex. fortiter retorqueꝫ ℨ Bar.ꝛ doc.ex quo hiceſt aduersatiua ſꝫ, sine copula q̃ denotat diuersum ius an clausula derogatoria ponaꝫ in prin. an vero ponatur in fi.reperi postea,qꝫ Rapha. Cu. hic in j. no.expresse idẽ no.ex hoc tex.qꝫ dria fit an clausula derogatoria apponatur in prin.an ponatur in fi.quãuis ipse nõ aliter põderat aduersatiuam sine copula. Nec ob. si dicerẽtur put heri dicebaꝫ per duos bonos scholares,qꝫ imo hic sit copula,cũ tex.dicat ꝛ si post legata iũgẽdo dictionẽ ſꝫ,cũ illa copula,ꝛ si post legata dico,ꝛ heri dicebã,qꝫ istud stare nõ põt dupli cirõne,qꝛ aduersatiua, ſꝫ Pap.cum sit sine copula denotat Papinianũ velle diuersum ius ab aliis iurisc.superi⁹ relatis.Scõo ꝛ melio⁹ dictio etſi,stat p q̃uis.fic nõ est ibi copula.Sicut etiã stat in c.ꝛ si Christus.in prin.de iureiu.ꝛ in c. etſi qõnes.in prin.de fimo. ¶ Expeditis textua.capio gl.in ꝟb.ipso iure.quã diuide in duas ptes put duo remouet ℨ ria.scõa ibi. Itẽ ꝛ hoc qñ exꝑsse. Jn ea.gl.ibi vt codicillis.ℨ riũ tꝫ gl.in l.fideicõmissum.C.ỏ fideic.quã sequunt cõiter do
23 cto.hic,ꝛ ibi Bar.in l.hẽdes palã.ff.si qd post.de testa. eo qꝛ fm Bar.† codicilli sunt ita solẽnes ꝛ pfecti ad tollẽdũ legata sicut ꝛ testm̃.alle.ad ℨ Bar.tex.insti.de adim.leg.in pn. Tu allega meliorẽ tex.fm Are.hic,in l.qdã referũt.in prin.ff.de iur.codi.ꝛ in l.si qs cũ.in prin.ff.ℨ vulg.ꝛ pup. facit tex.in l.
24 ũ.ff.j.de iure codi. ¶ † Adde etiã ad hoc bñ facere,qõ clausula derogatoria apposita in testamẽto,põt ita renocari in codicillis,sicut in alio testõ solẽni.adeo qꝫ si postea testõr faceret aliud testm̃ vꝫ, lꝫ in eo nõ faciat mẽtionẽ de clausula derogatoria apposita in primo testõ ex quo fuit reuocata per codicillos. Ita fingu.tꝫ Sal.in l.ij.C.ỏ codi. refert ꝛ simplr
25 sequif Ang.de Are.in ff.codicillis. Jnst.de cod. ¶ † Itẽ in quãtũ Bar.in doctrina sua ỏt,q̃ est dria an in adẽptione legatorũ fiat in eodẽ testõ,an in alio, qꝛ si fit in eodẽ testõ non est op⁹ q̃ heres opponat ℨ legatariũ agẽtẽ aliquã exceptionẽ iuris,vel facti,qꝛ ex ipso testõ liquet iudici legatũ esse revocatũ. Adde p ista decisione Bar.bñ facere illud,qꝫ ibi sepe tꝫ Bar.qꝫ qñ pactũ apponik ex parte rei incontinenti,ꝛ sic in eodẽ instr̃o,nõ est necesse qꝫ reus opponat aliquã exceptionẽ,eo,qꝛ iudex videt exceptionẽ facti ex inspectiõe instrumẽti.ita not.tꝫ Bar. in l.lecta.ff.si cer.pe.ꝛ in l.eũ qi ta.ff.qui ita.ad fi.j.de ꝟb.ob.vbi ỏt no.qꝛ nunc intelligis,qd est hoc dictum,pacta incõtinẽti apposita ex parte rei inesse.qꝫ nũq̃ amplius intellexisti,cũ cõcordãtꝫs,quas alias dedi in
26 d.l.lecta. ¶ † Itẽ aduerte,dñ Bart.vult,q̃ qñ ademptio fit in eodẽ testõ,qꝫ nõ expedit circa adẽptionẽ aliquid allegare nec pbare, eo qꝛ ex ipso testõ iudici apparet. Dicit Raph. cu. ex hoc appare re qꝫ Bart. intelligit de testõ in scriptis. Alij nõ tãgũt. Ista eẽt magna restrictio,qꝛ rarissime,ꝛ quasi nunq̃ fiũt testamẽta in scriptis. Aũ dico,q̃ imo idẽ est in testamento nũcupatiuo redacto ad scripturã per manũ notarij put quotidie fit ꝛ melio⁹ dixisset Rapha.cu.qꝫ Bar.intelexit,si est scripta volũtas,vt cõprehẽdat etiã testm̃ nũcupatiuũ ꝛ etiã codicillos. ¶ Tertio diligẽter põdera qꝫ ex hac doc.Bar.potes tollere vnũ obiectrũ qꝫ obstare vꝫ ℨ ter.nostrum. Nam si admittur ipso iure in alio testõ solẽni.l.si iure.j.de leg.iij.ad qꝫ dicit iste ter.ꝛ hoc ante impletũ testm̃ fecerit. Jsta verba vident esse frustratoria,ex quo etiã impleto testõ ipso iure possint adimi legata in alio testamẽto so-
27 lẽni.† Mã certe dria est,vt hic no.declarat.Bart.qꝛ si ademptio fiat in eodem testõ,fit ipso iure,adde q̃ non est opus.q̃ heres opponat aliquã exceptionẽ iuris vel facti,qꝛ iudici liquet de adẽptione legati ex ipsa inspectione testamẽti.secus qñ adẽptio fieret in alio testõ. Jmo.aꝛ rñdet huic difficultati tex.q̃uis de Bar.sup hoc non faciat mentionẽ.nã dicit Jmo.q̃ in alio est dria qꝛ qñ ante cõpletus testm̃ fit adẽptio vꝫ nec datũ,nec legatũ iuris fictione pp instãtanea adẽptionem.arg.l.lecta.in ver.dicebã.in fi.ff.si cert.pe.facit l.qui sic soluit.j.de sol.secus,qñ adẽptio fit ex interuallo in alio testõ solẽni,tũc interꝫ medio tpe legatũ est datũ,ſꝫ postea ipso iure tollit.d.l.si iure.j.de leg.iij.ꝛ sic habes primũ fundamẽtũ Bar.ℨ gl.ꝛ eius doctrinã. ¶ Adde aliud no.fundamentuꝫ,
28 qꝫ adducit idẽ Bar.ℨ istã gl.in l.heredes palã.ff.si qd post. circa med.de testa. vbi dicit,† qꝫ si in ꝟmo testõ adhiberenẽ ex.testes ꝛ duo notarij cum tm̃ sint necessarij septem, tũ per secũdum testm̃,in quo adessent solũ vij.testes tolleretur ipso iure illud primũ nec attenderetur id,qꝫ esset superfluum in primo,ita in proposito nostro ad adẽptionem legatorũ sufficit codicillus,q̃ ẽt ab initio sufficiebat ad dãdũ legatũ ergo etiã ita p codicillos ipso iure adimit legatũ,sicut p testm̃,ꝛ istud est,qꝫ etiã volũt Bar. ꝛ doc.hic,dicũt,q̃ in admedo legatũ codicilli⁹ est ita pfectus sicut ꝛ testm̃. no.diligenter illã decisionẽ Bar.in d.ff.si qd post.qꝛ reperio,q̃ Pau. de ca.in consi.cclxiij. qꝫ incipit dubiũ facit in supascripto
29 põcto ꝛc.pulchre cõsuluit,† q̃ si pcessit primus testm̃ cõditũ ad pias cãs factũ cũ solẽnitate septẽ testũ, cuꝫ tũ de iure cõi duo sufficerẽt.c.cũ esses.ꝛ c.relatũ.de testam. ꝛ postea idem testator fecit aliud fm testm̃ ad alias pias cãs.puta instituẽdo aliã ecclesiã corã duob⁹ testib⁹ tm̃,tũ per fm tollitur primum.l.ij.ff.de iniust.rup.quã decisionẽ late pſequit Alegan. in l.hac cõsultissi.ff.si qs aũt.C.de testa. istud idem qꝫ tenet Bar.in d.ff.si qd post.tenet etiã Alex.in ff.clxvj.ij.vol.inci. viso themate supascripto.vbi idẽ tꝫ, qꝫ Bar.ꝛ tũ ỏ Bar. nullã facit mentionẽ,de quo satis admiror.ꝛ idẽ Alex.in ff. clij.iij.vol.inci.viso ꝛ diligenter cõsiderato themate.ꝛ ita ꝛneas cũ Bar.ℨ gl.q̃uis Pau.ỏ ca.hic,ꝛ plenius in d.ff.si qd post.ꝛ in l.datũ.C.de leg.tenuerit cõclusionẽ gl.per aliqua le
uia fundamenta,quib⁹ rñdent Alexã.ꝛ Are.hic, ita ẽt tenet Ange.de Are.instit. de ademp.leg.per tex.bo.in l.aliũe.ff. Tutio,ff.ỏ adi.leg. Sed ad illũ tex.no.rñde,qꝫ ibi loquitur, qñ legatum in testõ factum fuerat etiã in codicillis generaliter confirmatum,ꝛ alij specialiter legatum,tunc primũ ope exceptionis tm̃ tollitur,eandem opi.tenet Christ.de castel. quẽ refert Pe.de Bexu.ꝛ idem tenet,ꝛ refert Christo.poz. Jnst.de ademp.leg.eo,qꝛ legatum factum in testõ est relictũ in magis solẽni volũtate quã fit codicillus.l.j.ff.de testa.iuncta l.si idẽ.C.de cod.ergo,nõ dꝫ tolli ipso iure nisi tollatur in alio testõ eque solẽni,qꝛ nihil est tam naturale quam vnum
quodq̃ tolli eo modo, quo inductũ est.l.nihil tã naturale.ff.
30 de regu.iur.l.prour.ff.de sol.ꝛ vltra Christo. confirmat,ff qꝛ omnis res per quascũq̃ causas nascitur p easdem dissoluit. ita ỏt tex.in c.ff.de reg.iu.ꝛ xvij.q.ij.in c.oẽs res. ¶ Et si dicere q̃ respectu legati non est necessaria solẽnitas testamẽti,nec in dando,nec in admendo,ad hoc replicat multũ sub-
31 riliter Pe.de Bexu.ꝛ est optimũ fundamentũ,† q̃ qñ actus valet de q̃ se sine magna solẽnitate si deducit in maiorẽ solennitatem,illa maior solẽnitas non solum confirmat actuꝫ,sed facit,q̃ nõ possit amodo tolli eo modo quo antea poterat, nã emptio ỏhitur nudo cõsensu ꝛ re integra tollitur ipso iure nudo cõsensu.l.ab emptione.ff.de pac.l.j.ij.C.cũ lice.ob
32 emp.disce.† pone modo,q̃ emptio fit deducta in stipulationẽ,tũc nõ põt tolli per nudũ cõsensum ipso iure.l.emptio.in fi.ff.de rescin.ven.modo ĩ proposito fateor,qꝫ legatũ potest relinqui nudo cõsensu in codicillis,ꝛ tũc ipso iure tollitur p alios codicillos,ſꝫ si legatum relinquik in testõ,qꝫ est magis solẽne,si postea adimik in codicillis, nõ debet tolli ipso iure, ꝛ per istud fundamentũ,qꝫ mihi multũ placet,posset defendi ista opi.ℨ Bar.ꝛ magis cõem opi. ¶ Capio glo.fi.in ver. exiguum,quã diuide in vij.partes. Jn prima colligit no.ex tex.allegando cõcordãtes, postea formaꝫ sex op.sed cane qꝛ „oẽs iste oppo.vadunt ℨ tex.dũ dicit q̃ minimũ prestatur,pre ter q̃ pen.oppo.que est de l.si ita.ff.si.que vadit ℨ tex. dũ ỏt ipso iure,ꝛ sic debuit poni in pceden gl. ¶ Jn ea.gl.ibi,sed, argumentũ ℨ j.de reb.dub.l.si fuerit.gl.hic.ꝛ ibi soluit ℨ nũ d.l.si fuerit.ꝛ bene qꝫ i ista l.ambiguitas versatur circa res,
33 ibiq̃ut circa psonas.† Ratio diuersitatis est,qñ incertitudo versatur circa res faciliter cognoscitur,qꝫ legatũ sit maꝫ,ꝛ qꝫ sit minus.,vñ qñ testator legat duas res,ꝛ postea adimit vnũ legatũ,ꝛ nescimus,qꝫ voluerit adimere, p̃sumimus qꝫ voluerit natus adimere vt sic min⁹ debeaꝫ,qꝛ testator presumitur in min⁹ grauare heredẽ quã possit,vt dixi in tex. non sic est,qñ incertitudo est in psonis equa charitate cõiunctis, ideo tũc in neutri⁹,psona valet legatũ. ¶ Jsta rationes diuersitatis etiã tenet Alex.hic.Sed ista ratio nõ vꝫ esse generalis data equalitate rerũ in bonitate ꝛ in pretio.ꝛ sic data paritate in reb⁹ sicut in psona, non vꝫ q̃ predicta rõ diuersitatis militer, qñ ambe res essent equales bonitate ꝛ prio,nõ posset tunc cognosci que sit maior aut q̃ minima. ℨ saluando istã rõnem diuersitatis dicas ꝛ subtiliter ꝛ bene,q̃
34 † in personis legatarijs, qñ sumus in dubio presumitur inter eas equalitas affectiõis ꝛ charitatis.l.si qs seruũ.ff.si inter duos. in ꝟbo,duo eiusdẽ nominis amici testatoris.ff.de leg.ij.qñ aliter nõ appareret diuersitas meritorum iuxta l. nec adiecit.ff.pro so. Sed in reb⁹ qñ sumus in dubio,nec põt nec dꝫ presumi equalitas bonitatis,ꝛ pretij cũ ex sola inspectione rerũ de facili discernatur dria.l.si irruptione.ff.fini. reg. ¶ Contra d.l.si fuerit.obstãt due magne difficultates.
35 Prima,† dñ loquitur de adẽptione,qꝫ pp incertitudinem psonarũ adẽptio nõ vitiatur, in ꝟrium est de directo fortis

rec.l.iij.§.fi duob⁹.ff.de adim. leg. vbi rex. decidit ꝺ directo
3ium q̄ imo adēptio vtiq; q̄ incertitudinē personarū qñ
est incertū, a qua psona testator admittit. sicut ꝺc rex. legatū
vtiq; q̄ incertitudinē personarū, Ad istud 3iū potes du-
pliciter rūdere. Primo fm gl. in d.l.si fuerit. qui sequūtur
cōiter doc. ibi z Alex. hic, q̄ ibi vna, z eadē res fuerat duob⁹
simul legata, ideo adimēdo vni censet vtriq; ademptū, sed in
d.§.si duob⁹, incertitudo erat circa res z circa psonas erant
duo eiusdē nominis, ambo vocabant titius vni titio, legauit
domū alteri titio legauit fundū postea ademit legatū factū
titio. hic est duplex incertitudo, et psone z rei. talis incerti
tudo duplex bñ vitiat. Et si dicerēt, put alias dicebam q̄ ista
sol. diuinat, q̄ nō apparet magis i vna lege q̄ alia, q̄ diuer
sa res fuerit legata, potes rūdere, q̄ istud satis apparet in
d.l.iij.§.fi duob⁹. cū mysterio ꝓsupponit, q̄ testator duob⁹ q̄ vo-
cabat titius, separatim legauerat ℔ mō, lego titio de tali pa
rochia fundū. Itē lego titio & alia tribu domū. ſz in d.l.si fue
rit legatū fuit factū simul puta Sempronius lego cētum. ita
et ibi expresse tex. in ꝓl. sed si duob⁹. in verb. puta Sempro-
nius. vñ in primo casu si testator dicat adimo titio, non valet
ademptio, q̄ nescit, a quo voluerit adimere, cū vtriq; sepa-
ratim fit legatū, z iste est ꝓprie casus d.§.si duob⁹. ſz in secō
casu valet adēptio in vtroq; ex q̄ simul vtriq; legauit, q̄ vt ꝺ
vtroq; intelligisse. z iste est ꝓprie casus d.l.si fuerit. iste est
pulcher z no. intellectus ad vtrāq; legem quē postea reperi
ponere Raph. cu. in d.l.si fuerit. ¶ Secō circa d.l.si fuerit.
multū dubitat Imo. z Alex. z Are. ℔ quare ibi legatū, q̄ ē
fauorabile factū duob⁹ ꝓp incertitudinē vitiatur. cū adem
ptio q̄ est odiosa ꝓp incertitudinem vitiet ꝑsertim in adi-
mēdo legato libertatis q̄ est fauorabile, z prio sol. nihil bo-
ni afferunt q̄ ꝺ difficultatem submoueat. ꝺic (put alias dixi)
q̄ in nostro casu legatū debeat, fiue loquamur de legato in-
certo fiue de adēptione incerta, neutro casu legatū debet ꝓp
liberationē heredis. nam si legatū factū non valet ꝓp incer-
titudinē ꝑsonarū heres liberat a legato, sīr si adēptio vt3 in
vtraq; ꝑsona fiat heres liberatur allegato. Ista est mera ve
ritas ad illū tex. ꝑz ē in hoc tex. iuncta l. nūmis. ff. ꝺ leg. iij.
testator in dubio vt legare illud q̄ est mīn⁹, z sic vt mīn⁹
grauare heredē. l. vnā ex familia. ff. si rem. z l. titia. §. qui in
vita. de legā. ita hic adimendo in dubio vt ademptū id, q̄
est maius, vt sic id, q̄ est maius remaneat in legato, q̄ uis de
hoc vltimo multū dubitet Rap. cu. in fi. z relinquat cogitan
dum, z sic vna z eadē rō, ꝓducit istos effectus q̄ licet videant
sibi tendunt ad idē. Et si opponerēt fortiter de d.l.iij.§.fi
duobus, potes dupliciter rūdere, vt dixit in ꝓcedentib⁹. ¶ Li-
cet ab.l.si fuerit. non ꝓcedere fauore pie cause. + nā si repe-
riant due ecclesie eiusdē nominis vel eiusdē sancti, z leget sim
pliciter ecclesie sancte Marie cū due reperiant legatum ꝓp
incertitudinē nō vitiat, sed debet pauperiori. tex. est de hoc
in §. si quis aūt vnū. in auc. ꝺ ecclesia. ri. z ibi Ang. ad hoc
in illi tex. p limitatione d.l.si fuerit. z dicit q̄ ibi est spe-
ciale in isto loco. Sz tu aduerte, q̄ tex. in d.l.si fuerit. in ver.
si vel plurib⁹. z seq. loquit etiā in legato libertatis q̄ ſtr
non vitiatur ꝓp incertitudinem, z tū libertas cēsetur esse pia
causa. vnica circa fi. in ver. ad hāc pietatis rōnem. z ibi Bal. ad
hoc no. C. de cō. ser. ma. idēnot. Bar. in l. proxime. §. j. ff. ꝺ his
q̄ in test. dele. z in l. si vn⁹ C. de testa. cū aliis concor. vnde dic
tus q̄ tex. in d.§. fi. quis aūt vnū. non loquit data pari-
tate, q̄ monasteria non erāt equalia cū alterū esset paupe-
rius, vt ibi ſtr litera, z ita etiā est de mente Abb. in c. indican
te de testa. vbi subdit q̄ñ esset paritas ecclesiarū, tunc ꝑs eli
geret. Itez aduerte q̄ predicta procedūt in pia cā q̄ñ est in-
certitudo ꝑsonarū, seu ecclesiarum, q̄ñ aūt esset incertitudo
rerū quid iuris sit statim videbim⁹. ¶ In ea. gl. in. l. Titia.
§. Seia. gl. ibi q̄ cōiter tenet fm Bar. rūdet q̄ñ ibi est specia
le fauore religiōis, z ꝓp dignitatē legatarij. s. rēpli. Tu ad-
verte. q̄ ibi non est aliq̄ ꝺ speciale. vt gl. z Bar. dicūt. imo ille
tex. concordat cū isto, nō est in aliquo ℨius ꝓout etiā est de
mente Imo. hic. nā in illo tex. erat cōsuetudo, q̄ dona fierent
de ipso aur aurea aut argentea tm. vt ibi ꝺt, litera. vnde si
heres teneatur ꝓstare argentū vt decidit ibi tex. certe ꝓ-
bat illud, q̄ est minus. ergo concordat cū isto tex. z ꝺ heres
poterit prestari enea nō pōt, q̄ testator ꝓsumitur fecisse
legatū fm consuetudinez illius templi. l. sed z si fuerit. §.

fi libertis, ff. de iud. z l. vel vniuersor. ff. ꝺ pig. ac. z sic nō est
verū, q̄ ibi debeat mediocre, imo illud quod est minus. Con-
firmo q̄ illud q̄ñ not. tenet Bar. per §. Seia. in l. si nondū. C.
38 de fur. + vbi determinat, q̄ si testator mandauit in ecclesia fieri
calicē nec exprimauit pretiū, neq; materiā, q̄ intelligitur de
calice honorabili fm cōsuetudinē illius ecclesie. ¶ Et aduer
te q̄ Bar. in d.§. Seia. graviter errauit in intellectu illius
tex. nā vult Bar. q̄ ibi intelligat relictū illud, q̄ñ est maius,
z ꝓtiosius. z ꝓ hoc infert ad duas decisiones quas ꝺt vidisse
de facto vt ibi per eū sequūt Abb. Pe. de Anc. z Imo. in c.
indicante. de testam. Sz iste intellect⁹ Bar. quē cano. inad-
uertēter sequūt est euidēter erroneus, q̄z si in illo §. Seia.
intelligit relictū illud, q̄ñ est maius z ꝓtiosius, ergo deberet
prestari aureū. z tū tex. ibi decidit argenteum prestandum:
ergo manifestus est error Bar. quē etiā reprehendit Bald.
Mouel. in trac. de dote. in vj. parte. in ꝓtilegio. lxxiij. Adde
ꝓ hoc facere illud q̄ñ per d.§. seia. decidit Bal. l. si q̄s ad de
39 clinandā. C. de epis. z cle. + vbi determinat, q̄ñ si testator man
dat in capella sua fieri calicē, vel crucē nec designauit ex qua
materia q̄ ꝺz fieri nō vili materia, puta de peltro vel aurical
cho sed solū de argento, q̄ñ dicit tenendā mēti, ergo nō de au
ro Sz Bar. z Cano. Teneas ergo istā secundam sol. meā q̄ñ ꝺ.
§ Seia. concordat cum regula l. nostre, z non est cōtrarius.
40 + Nō omitto, q̄ tertio mō rūdet Bar. i ꝺ. §. Seia. in fi. q̄ ibi a
testatore erat tarata certa quantitas pecuniarū, que ex-
pendi debebat, put ibi ꝺt rex. in ꝓbo ex libris centū. vnde ibi
nō est plus, vel minus q̄ñ inspiciatur. Credo q̄ etiā in hoc er
rauit Bar. ad illū tex. nā dñs rex. ibi exꝓsse ꝺt q̄ signū dei ibi
fieret ex cētum libris, illud ex cētū libris, significat pōdus q̄ñ
in pondere esset centū librarū. nō aūt significat quātitatē pe
cunie q̄ expendi deberet, z ita etiā reperio illum tex. intelli-
gere And. Bar. in c. indicāte. de testa. vbi etiaz ipse in hoc re
prehendit Bar. tenēdo istā sol. quaz ego tenui ad d.§. Seia.
cessat ad illū tex. alia difficultas de tex. in c. ex parte de cens.
vbi Abb. formar istam opp. z ꝺt, q̄ est difficile 3ium z non
tactum a doc. nā in d.c. ex parte. est tex. q̄ si legentur aut vo-
ueant ecclesie x. mēsure frumenti, z in ciuitate habeantur di-
uerse mensure intelligit de minori, ergo fauore ecclesie non
intelligitur fm eum de maiori. ꝓbat in d.§. Seia. fm erro-
neū intellectū Bar. Rūdet ibi duplr Abb. Primo q̄ tex. in
d.c. ex parte. loquit in 3cibus, q̄ñ quis vōuit ecclesie. ſz di-
cens §. Seia. loqtur in vltimis voluntatib⁹. ista prima solu.
41 nihil valet, + q̄z bonum est argūm de 3cibus ad vltimas vo-
luntates z ecōtra. l. seruū filij §. cū qui chyrographū. z l. aue
de legato. ff. eo. Secō sicut in vltimis voluntatibus debetur
illud q̄ñ est minimū ita etiā in 3cibus. l. fideiussorē. ff. mand.
l. fi. vbi gl. j. de ꝓcu. stip. z ꝓpterea secō modo rūdet Abb.
quod in d.c. ex parte legatum illud veniebat applicandum
personis ecclesiasticis, tunc minor mensura debetur per ra-
tionem illius tex. ne clerici videant talibus rebus nimiū ana
ri, z nimium mundanis rebus anhelare, sed tex. in §. Seia.
loquitur, q̄ñ legatum venit applicandum ipsi ecclesie in qua
cessat dicta rō. z si ista soluꝰ esset vera, sequeretur, q̄ñ d.c. ex
parte. si legatū fuisset factū ipsi ecclesie, q̄ñ nō intelligeretur
de minori, tamen super hoc secundo reliquit cogitandū. Sz
tu refectis istis sol. Abb. respondet planius, q̄ñ tex. in d.§.
Seia. concordat cum d.c. ex parte. cum etiam in d.§. Seia.
debeatur illud quod est minus, vt ā. declarani.

Lex xv.

1 ¶ Voluntas testatoris probata prevalet scripture in
augmento z diminutione legati.
Error in nomine appellativo de facili vitiat. z nu. 6. nu. 9.
2 Minor summa inest in maiori etiam in conditionibus, z li-
bertatibus. nu. 3.
3 Summa minor inest maiori ex proprietate sermonis z non
ex interpretatione.
4 Mandatum licet impleri debeat in forma specifica dicitur
tamen impleri etiam quando pinguius adimpletur.
5 Verbum inesse, denotat proprietatem, verbum sum, es, est,
denotat veritatem.
7 Interpretatio fauorabilior quod sit in institutione, quam
in legatis.
Conditio apposita in legatis est, atim cum quis potest, debet
adimpleri, secus in institutione.
8 Arguere de magis fauorabili ad min⁹ fauorabile nō licet.
10 Tutoris appellatione licet veniat curator, non tū econtra.

1 ¶ Si quartā. + Voluntas testatoris pba
ta prevalet scripture in au-
gmēto z diminutione legati. h. d. ¶ Ratio dubitā
di ad hāc lex. fuit, quia error in nominib⁹ ap-
pel-

¶ Hominibus. Adde l. in vendi
tionibus. de cō-
trahē. empt. z in
l. si in nomine. z
ibi Bal. C. de te
sta. Bal. in l. non
ideo. C de here.
instit. Old. consi.
cclvj. incip. pri-
mū, de quo que-
ritur.

latinis de facili vitiat vrūqz.l.si qs in fundi vocabulo.ff.e. ita q̄ nō debet nec omissum,nec scriptū,vt ibi,sz i tex.non ro alia est appellatio dimidie, alia q̄rte.ergo videbat,q̄ iste error ꝺberet vtriqz vitiare.rō decidēdi ponit i tex.q̄ cū q̄rta insit dimidie,ista habēt ꝓformitatē rōne q̄ntēte,ex quo res figuficata p vnā realiter continet sub altera, ꝯ in summa q̄ erat legata merat leganda,nō ergo sunt oīno diuersa.put vbi vna spēs merat alteri. ¶ †Ro.primo qꝺ i maiori summa ineſt minor siue loquamur in quātitate cōtinua siue in discre ta,z sic siue loquamur quotitatiue,siue quātitatiue,vt hic,z l.j.ff.si stipulāti.vbi plene de materia.ff.de ver.ob.z l.q cōcubinā.ff.de leg.iij.z in l.cū turti.ff.de in lit.iurā. z in l.q̄ties. ff.sz si maiorē.ff.de he.instī.z in l.si qs cū totū.ff.ꝺ except. rei iudi. Adde q̄ ista regula cēt ꝓcedit,vbi ꝓba ꝓprie,z posse debēt capi,†put est in conditionib⁹ q̄ debēt impleri ꝓprie z in forma specifica.l.q hēdi.z l.meum⁹.in pn.ff.de cond.z demon. A⁹ si libertas fuerit relicta seruo si dederit quinqz heredi. dādo.vtiq; implet ꝯdonē,tex.est no.in l.iuj.ff.si plus.ff.ꝺ statu lib.quē tex.alle. Are.hic p istū tex.infert idē Are.in ꝺ.l.j. si stipulāti.q̄ in maiori summa ineſt minor ex ꝓprietate sermonis,z non ex interꝓtatione ꝺ Ray.z Jmo.ibi. Tu posses rūdere ad illā tex.defendēdo Jmo.ex doctrina Bar.in l.gallus.ff.z qꝺ si rūn.ff.de lib.z posth.q̄ q apponit ꝯdonē,vult,q̄ adimpleat specifice aut in effectu facti equipollentis,testō ergo i ꝺ.ff.si plus voluit,qꝺ i effectu adimpleret.put sit qñ pingatus adimplet̄ur†ficut in filī,ꝫ forma mādati sit diligēter attēdēda i.diligēter.in pn.ff.man.c.p rmas.de arbit.adeo q̄ omne id qꝺ sit ꝓter formā cōmissionis ē ipso iure nullū.l.utez eoz.ff.sed si ita.z ibi Bar.ad ꝺ no.ff.qꝺ cuiusq; vnius.tñ si adimpleri i forma specifica,qñ pingatus adimpleſ tex.est in l.si qs mihi bona.ff.pen.in ver.si ex parte.z ibi Jo.no.ff.de acq her.z ff.lex.in l.si qs impuberē.C.ꝺ iur.dele.Sz ista cōclusio Are.q̄ in maiori summa cōtineat minor,ex ꝓprietate. ¶Modera tex.hic,z in oībus cōcordātib⁹ ꝺ.adducētis dū vtik ꝺbo ineſſet.†q̄ ꝺbū,ineſt,significat ꝓprietatē,vt p Bar.in l. maritus.ff.legis iulie.ff.de adult.ꝺbū,n.sum,es,est.importat veritatē,eoꝝ demōstrat substātiā fz Bal.in l.q formis. C.de pig.act. ¶ In gl.si.fz Bar.z Ang.hic teneāt,q̄ valeat legatū solū in minus cū distinctione de qua p eos.tñ vltimā opi.gl.q̄ valeat in plus,tenent alij oēs p tex.in l.quoties.ff. sed si non in corpore allegatum in gl.ad ar. Bar.q̄ error in nole appellatiuo vitiet.rūdent,q̄ est verum in appellatiuis omnino diuersis,z diffoꝛmib⁹,secus est in errore quātitatis z sic i his,q̄ habēt se vt excedēs ꝛa z excessa vel vt totū,z pars z ista parte tene. ¶ Aduerte tñ defendēdo Bar.posse rūderi ad ff.sed si nō in corpore.aliter quā rūdeat Bar.diuinādo q̄ fz ibi istud disponat in institutionib⁹ nō sequit ergo,idē z in legatis,†cū fauorabiliꝰ fit interꝓtatio in institutione quā in legatis,vt est glo.in l.si plures.in gl.si.ff.de cōdi. inst. Bar.in l.sub ꝯdōne.post gl.ibi.ff.ꝺ her.instī.ꝓbatur in l.pe. ff.j.ñcto ff.illo.C.de necess.seruis her.instī.facit qꝺ i legatis ꝯditio appōsita ꝺz statim impleri ff primū pōt,alias habek ꝓ defecta.l.hec ꝯdō,si in capitoliū.ff.de condi.z demon.z tñ secus est in institutione.gl.est no.in l.si qs instituatur heres in diem.in pn.ff.de her.instī.Bar.in ꝺ.ff hec conditio.† nō ergo est licitū arguere a magis fauorabili ad min⁹ fauorabile z sic de institutiōe ad legatū,tñ posses rūdere,q̄ ꝺ.l.quoties.ff.fz si nō in corpore. nō fundat se in fauore institutiōis. fz in rōne que est etiā generalis ad legata.f.q̄z minus est scire ptū,ff sit nūcupatū. ¶ † Ire aduerte q̄ fz Jmo.z oēs Mo. hic teneāt q̄ in oībus appellatiuis error non vitiat qñ non est magna ꝺfformitas.put ēt tz gl.i.l.liberto z.ff.qꝺ tñ Cassius.p illā tex.ff.de leg.iij. Bar.z alij scribētes in ꝺ.l.si qs in fundi vocabulo. Tu in Jtiū allega forte tex.in l.tutores.ff.j. ff.de admi.tut.vbi si pater in testō filijs suis impuberib⁹ dederit aliquē in curatorē cū deberet dicere tutorē, iste error vitiat z tñ ibi nō est magna ꝺfformitas,pz q̄z curator generaliter ponit p tutore.ff.j.z ibi gl.in verb.ad curatorem. in aut.vt hi q obli.z sic inter ista nota appellatiua curator.z tutor est modica ꝺfformitas.z tñ ille error vitiat.z licet Bar. †ibi dicat,q̄ sub nole tutor.bñ cōprehendak curator.l.pater Seuerinā.ff.cōditionū verba.ff.de cōdi.z demō.tñ sec⁹ fit ex p rationē de qua ibi p eū istud nō vt bene dictum p ꝺ.ff.j.cū illa gl.in verb.ad curationē. Jtez aduerte,q̄ non vt multum facere,q̄ in isto tex.fit aduersatiua cū copula p:out ꝺr Bar. q̄z ꝺato q̄ in hoc tex.fit copula, rūdetur qꝺ importat identitatem iuris quo ad validitatem legati,vt quemadmoꝺum in superioribus non obstante errore sustinetur legatum, ita etiam fit in isto ver.sed z si.non autem importabit identitatem iuris respectu portionis debende.

A ¶ Numer⁹ pluralis.Adde doc. in l.falsa ff.si.ff. de ꝯdi.z demon. Doct.in l.nō est. ff.de ver.sig. z in l.qsquis.C.ꝺ impu.z ibi.substi.z in l.j.C.de condi. inter.

1 ¶ Nomina collectiua vt est nomen filiabus,inducunt,coniunctionem verbalem z sic ius accrescendi.
2 Taratio impedit ius accrescendi.
3 Jus accrescendi,nō habet locū in ꝺispositionib⁹ limitatis.
4 Numerus pluralis verificatur in singulari.

1 **Si quis vnam.** †Ro.qꝺ nota collectiua,vt ē nomen filiab⁹,inducūt coniunctionē verbalē z sic ius accrescēdi. Rō isti⁹ notabilis est q̄z vna cōceptione ꝺbor sunt cōiuncti.facit l.interdū.in pn. ff.de her.inst.z in l.si pater.ff.de vulg.z pup.in l.seq.ff.si.vbi
2 ponit Bal.J.eo.Bar.in l.re cōiūcti.de leg.iij.† Limita istuꝫ tex.z sic es,nisi legatū fuisset relictū pro alimentis tūc nō cēt locus iuri accrescēdi tex.est not.in l.dñs.ff.j.ff.ꝺ vsufr. facit l.pe.ff.j.in fi.ff.ad leg.fal.nor.in l.libertis.ff.de ali.z ciba.leg.
3 rō istius faliētie est,fm Bal.in ꝺ.l.dñs.ff.j.qz relictū alimē torū naturalr est taratū. z regula est qꝺ taratio impedit ius accrescendi.l.Luci⁹.ff.q̄ habebat.ff.ad Trebel.p quē tex.ita no.Bal.in l.si arrogator.in pn.ff.ꝺ adop.z in repe.l.j.C.ꝺ sac. san.eccle.Lud.ro.in l.unic.in prin.ff.si qs ius ꝺi non obtem. alibi p illū tex.ꝺicit Bal.in l.j.C.ꝺe secun.nup.qꝺ in isto
4 tionib⁹ limitatio nō hz locum ius accrescendi. ¶ †Secūdo
a no.fm Alex.qꝺ numerus pluralis verificatur in singulari. de quo late ꝺixi in l.Gallus.ff.quid ſi is.ff.ꝺe lib.z posthu. vbi multa cumulaui circa istud no. Jtez ꝺic,quod in isto tex. iste numerus pluralis a prin.verificabatur in ꝺuabus.

Lex xvj.

1 ¶ Qui non admittitur ad partem,sed admitti sperat,ut interim facit partem z impedit ius accrescendi.
2 Jus accrescendi vt habeat locum requiritur, q̄ portio coheredis funditus z ipso iure deficiat.
3 Legatum si est ꝺuobus coniunctis vnus non potest petere totum,licet alter interim differat petere.
4 Pendentia spei non impedit veniē rem ad totum per ius non diminuendi,quando est coniunctio realis.

1 **Si duobus res.** †Qui nō admitti tur ad partē,ſz ad mitti sperat,interim facit partē z impedit ius accrescēdi.h.ꝺ. ¶ Ro.primo q̄ ius accrescēdi cessat, qñ coniūctus nō est in rerū natura.sed sperat. Ex quo colarie no.qꝺ sola spes z sola potentia impedit ius accrescē-
2 di facit l.si ꝺño stichus.J.eo.†imo ad ꝺ vt habeat locū ius accrescēdi regrik,q̄ portio coheredis fundit⁹,z ipso iure deficiat.nā si solū ope exceptionis,nō est locꝰ iuri accrescēdi.gl. est no.in l.si duo.in pn.quam Bar.ibi reputat mirabilē.ff.de iureiur.ibi ꝺixi. ¶ Scōo no.in verbo,sola partē.fm Alex.
3 †q̄ si duob⁹ legatum est coniunctū,vnus nō potest petere totum,licet alter interim differat petere,qꝺ est verū,qñ isti legatarij fuerunt coniuncti ꝺbis.secus,si fuissent disiuncti ꝺbis,coniūcti tñ re tūc vn⁹ solus altero differēte posset totū petere.tex.est in l.unica.ff.vbi aūt.in ver.si vero nemo alius. C.de cadu.tol.Rario est,q̄ tūc sermo testōris vt attribuere cuilibet rē insolidū,eo ipso qꝺ eos re cōiunxit. Jdē si essent coniuncti re,z verbis simul,q̄ tunc etiā sermo testatoris vt attribuere rez cuilibet insolidū fm Cy.in ꝺ.ff.vbi aūt.qui p ꝺoc subdit qꝺ By. eo audiente male exē plificabat istum tex. in coniunctis re,z verbis simul,q̄ solum ꝺz intelligi in his, quib⁹ verbis sunt coniuncti,qꝺ est notabile pro limitatione huius text.fm Alex.qui ꝺr doct. non tangere hoc. Et sic
4 no.correlarie ex predictis†qꝺ pendentia spei nō impedit venientē ad totum p ius nō diminuendi,z sic, qñ est coniūctio realis,secus,si ꝺbalis tñ.Et ista distinguit gl no.in l.ū.ff.si pars he.pe.Et ita etiā limitant istū tex. Bal.Jmo.z Raph. cu.hic,licet Alex.ꝺicat doct.non tāgere. Sz Are.ponderat in Jtium subtiliter istū tex.vbi eadē res fuit legata ꝺuobus coniunctis sine expressa distributione partium, ergo erant coniuncti re,z verbis.l.triplici.ff.de ver.si.ꝺeclarat gl.magist.in l.j.ff.si.ff.de vsufru.accr.z sic vnicuiq; videbat factum legatū insolidū,z tñ natus nō admittitur ad totum similis tex.in l.plane.ff.si coniunctim.J.eo.vbi ꝺicetur z Jtium Bal. in ꝺ.ff.vbi autē.alias oportet diuinare,z restringere istum tex.z ꝺicere quod erant bene coniuncti verbis sed non re.

1 ¶ Onus iniunctum heredi z alteri qui non est heres debetur a solo herede.
2 Limitatio ad l.ab eo.C.de fideic.vt non habeat locum quādo legatum coniunctim est relictum.
3 Testatoꝛ si habebat bona cōia pro indiuiso cū fratre,z reliquit vroꝛi alimenta de bonis communibus sibi z fratri q̄ tum relictum debebitur ab herede de parte testatoris.
4 Collecta si imponst ꝑ subsidā locis vel illis,z aliquis sit exem-

ptus

prius tota collecta debeatur ab alijs non priuilegiatis.
3 Onus quando imponitur ville, vel ciuitati simpliciter, alij tenentur soluere illud pro illo qui non tenetur soluere.
4 Ino rustico non existente soluendo exigitur ab alijs.
5 Institutus non videtur grauatus propter grauamen, qđ ab aquo relinquitur.
6 Dispositio nugatoria non vitiatur, quando partem solam dispositionis respicit.
7 Copula posita inter plures quorum aliqui possunt grauari, & aliqui non: tunc diuidit onus inter eos. secus quando est posita inter oneratos.
8 Legatum vnum quando relinquitur a duobus nominatim, tunc vno repudiante debetur ab altero.
10 Argumentum de p non scriptis ad quasi caduca, est bonum.
11 Coheres ita demum tenetur ad legatum pro parte cohere-dis, si pars eius ad eum peruenerit.
12 Substitutus veniens ex expressa voluntate testatoris vt facit cessare ius accrescendi, ita veniens ex tacita substitutiõe.
13 Vide tex. qđ procedit in casibus in quibus non haberet locum ius accrescendi inuito herede.
14 Vnus heredum si esset grauatus nominatim onere legati alimẽtorum portio deficiens accrescit cum tali onere.
15 Legatum ad pias causas equiparatur legato alimentorum.

§. Heres. †Onus iniunctum heredi, & alteri, q non est heres, debet a solo hẽde. h.d. fm verũ intellectũ diuidit ex mẽte Bar. & doc. in tres partes. In pri ma loquit in p nõ scripto. In 2da in caduco. In tertia po nit modificatio. 2da ibi, nã & si duos. tertia ibi, si pars eius. Et fm hoc tex. ibi q heres nõ fit: intelligit, l. in rerũ natura, & hoc mõ est legatũ p nõ scripto. Intellige melius, & magis cõgrue litere: q hẽs nõ fit. sc3 instituꝰ: vl(vt & gl.) erat in stituꝰ nugatorie, & in hoc differt a sequẽti ꝑ. vbi erãt ambo instituti, s3 alter omisit. Sũt & q3 intelligãt istũ tex. l. pn. qđ lo quat̃ vna, & eadẽ psona: q̃ primo fuit instituta pprio, & vero no mine: s3 i grauamine fuit ei adiectũ nomẽ qđ nõ erat hẽdis: & sic erat suũ pprium nomẽ, & satis amicat vbis litere: ibi ad lectoꝛ ei nolle cuiusdã q hẽs ñ fit. tñ obest tex. dñ & torũ lega tũ3. & sic videt dubitare ꝺ parte alterius cohẽdis. Itẽ ob. tex. i fi. ibi si pars eius q nõ adũsset: intelligẽdo qđ clausula in fine posita referat ad vtrãq3 dctionẽ ꝑcedẽtẽ. l. talis scriptu ra. l. pn. ff. eo. & l. j. i fi. C. ꝺ lib. ꝓte. Sec⁹, fit tm̃ referas ad pri mũ ꝑcedẽtẽ. vñ teneas illud qđ statim dixi. ¶ Not. ff. ex isto puncto. §. qđ ẽ notabile & allegabile ad multa vt statim subũciã. Et no. 2mo limitationẽ ad regulã l. ab eo. C. ꝺ fideicõ. & l. j. §. sciẽdũ. ff. de leg. iij. † vbi nõ valet legatũ relictũ ab eo q ñ fuit a testatore honorat⁹. Nã illa regula ẽ vera, nisi tale legatum cõuictum fit relictũ ab vno q nõ est honoratus, & ab alio q fit honorat⁹: q3 tũc ab honorato solidũ ꝓstãdũ est. ¶ Secõ ꝑ istũ tex. ꝙsulunt notãter Bar. ꝙsilio qõ incipit qdã sibi filios hẽdes. † qđ si testatoꝛ habebat bona cõia, ꝑ diuiso cũ fratre & relinquat vxoꝛi asimẽta & bona cõib⁹ sibi, & fratri, q̃ totũ relictũ debebit ab hẽde de pte testõis: ex q̃ simul & cõiũctis relinquit alimẽta i bonis suis, & fratris: qđ ẽ ꝑpetuo tenẽdũ mẽti fm Bau. de ca. & dic qđ q nesciret istũ tex. illã decisio nẽ Bar. de facili fuisset ꝺ 3tũ & simpliciter sequuntur Alex. & Are. hic. ¶ Tertio iste tex. in pn. facit fm Are. † qđ si su perior imponit collectã gbusdã locis, vl villis, & aliqs ex il lis locis nõ teneat ad on⁹ collectarũ: forte ex priuilegio vel exꝑscriptiõe q̃ totũ on⁹ ꝺbebit ab alijs si ꝓuilegiatis. Et ad hoc addit, qđ voluit Bar. & doc. in l. ab oĩb⁹. in pn. j. eod. & qđ tradit Bar. ff. munerũ. §. fi. ff. ꝺ mune. & hono. Tu ꝙfirma cla ra rõne, † q3 qñ on⁹ imponit ville, vel ciuitati simplr, put lo quit Are. nõ ẽ dubiũ, qđ ad illud qđ vn⁹ soluere ñ ꝺz alij teneat. Ita notãter ꝺclarat Bar. i l. ũ. C. ꝺ apo. pu. li. x. ex q̃ est impositũ l. ꝓponebat. ff. ꝺ iudi. & q̃ ẽt p Bar. i l. iiij. §. actor. vbi plene Mod. ff. & re iudi. Bar. idẽ tenẽs. i l. fi. C. ꝺ execu. rei iu. ¶ Adde tñ illud qđ alibi no. Bar. ff. legatoꝛũ. i pn. p illũ tex. j. ri. j. vbi ꝺt illũ tex. facere 3 ꝙsuetudinẽ p qnã si vn⁹ rusticus nõ ẽ solũꝺo, exigit̃ ab alijs, l3 in 3tũ videt facere il lud qđ vult gl. ordinaria i l. vacuatis, & cur. lib. x. In contra rium etiã videtur facere illud qđ t3 Bar. in ꝺ. l. munerum. §. fi. S3 concorꝺa, & intellige fm no. doc. Bar. in ꝺ. l. ũ. C. & apo. pu. li. x. & habes plenius p Mod. in l. iiij. §. actor. ff. de re iud. ¶ Quarto no. quod propter grauamen relictum ab alio non videtur grauatus institutus. Adde tex. expressio rem in l. hereditas ad Stratum & ibi no. & infert Bart. ff. de hered. isti. & ista iura faciunt 3 decisionem Bar. in l. centu rio. ff. de vulg. & pup. vbi tenet, qđ fideicommissum iniunctũ filij filiorum positis in cõditione valet, eo q3 ꝑpter grauamẽ fideicommissi intelliguntur tacite honorati per l. denique. §. interdũ. cum simil. ff. de pec. leg. & male, vt ibi late firmant.

7 ¶ † Quinto no. ex eodem principio, quod nugatoria dispo sitio nõ vitiat: qđ est verũ quãdo respicit solã partem dispo sitionis, vt hic: secus, qñ totã dispositionem. l. fi. & ibi Bald. in ũ. q. ita ꝺclarat. C. de heredi. instit. Sexto no. ex eodẽ ꝑn
8 cipio iũcto exẽplo gl. fm Bar. & Jmo. † qđ licet copula & , po sita inter psonas oneratas ꝺuidat onus in viriles. l. reos. §. cũ tabulis. & l. fine a certis. ff. de duo. reis. l. j. & ĩ. C. si plures vna senten. aut. si qñ. C. de cõsti. pecu. tamẽ qñ copula & , ponitur inter plures, quorũ aliqui ꝑsit grauari, aliq ñ: tũc ñ diui
9 dit onus iter eos, vt hic, & l. ciuitatib⁹. ff. Luci⁹. j. e. ¶ † Se ptimo no. in ꝑ. si. nã & si duos, qđ l3 legatus relictũ ab vno ex heredibus nominatim, nõ ꝺbeat ab altero, cui accrescit por tio. l. celsus. §. pe. & si. j. ff. leg. ĩ. allegata in gl. secũ tñ ẽ, qñ vnũ legatũ relinquit̃ a duob⁹ nominatim: q3 tũc, vno repudiãte,
10 debeꝫ ab altero: put ẽt ꝺz i gl. & ꝑ Bar. ¶ † Octauo no. scz cõem intellectũ Bar. & aliorũ qđ bonũ est argumẽtũ ꝺ ꝑ nõ scriptis ad quasi caduca. de quo in l. vnica. §. in primo. & §. ꝑ
11 sco. C. de cad. tollẽ. ¶ † Nono põdera tex. in fi. si pars eius &c. q̃ vult, qđ ita demũ coheres teneat ad legatũ ꝑ parte co heredis: si pars eius ad eũ peruenerit. & sic innuit, qđ potest esse qđ ad istũ coheredẽ nõ ꝓueniat alia pars. Cõtra, q3 ius accrescẽdi in hẽditate accedit ei ẽt multo. l. vnica. §. his ita. C. de cad. tol. secus in legato vbi ius accrescẽdi solũ h3 locuꝫ volẽre collegatario. gl. fi. l. fi mihi, & tibi. i pn. quã Bal. & Mo. ibi ad hoc no. 3. eo. Dic qđ iste tex. põt verificari multis mo
12 dis. Q̃ ñ haberet substitutũ, † q3 cũ substitut⁹ veniat ex ex pressa dispositione testatoris facit cessare ius accrescendi. l. ũ. §. fi duo. ff. de bo. pos. fm tabu. l. pen. ff. de iniusto rup. mo fortius etiã tacita substitutio excludit ius accrescẽdi, vt est tex. melioꝛ de iure in l. fi. in ꝑ. fi. in totũ prẽ ve. C. de hẽ. instit. & ibi Bal. in ꝛxiũ. q. & Mod. ad hoc no. & Bal. in l. fi. C. de in
13 stit. & substitu. † Itẽ ꝑcederet iste tex. in casibus qb⁹ nõ habe ret locũ ius accrescẽdi heredi inuitoꝛ: vt habes tex. & exẽplũ in l. cum hereditate. ff. de acq. here. & in l. si minoꝛ. eod. 3. titu. ¶ Blo. in verbo totũ ꝺz: diuide in duas partes. In prima allegat multas cõcoꝛdãtes ad tex. In secunda opponit, & du pliciter soluit. secunda ibi, s3 contra: & inquantũ i prima par te allegat ꝑ cõcoꝛdãti, l. tale pactũ. §. fi. ff. de pac. illa nihil vi deꝫ facere: s3 gl. voluit ꝺducere sic, qđ sicut ibi vna psona sub intrat locum alteri⁹ ad cõsequẽdũ cõmodum dotis, de qua ibi q3 fili⁹ subintrat locũ illius fratris testatoris: ita pari modo in proposito nostro qñ tractat de incommodo, iste co heres subintrat locum coheredis quo ad sustinẽdũ onus in totum. ¶ In ea. gl. vbi solutio. ibi repudiante tñ dãnauit:
14 ista cõiter tenet, q3 sequẽs est 3 ꝺ l. Celsus. §. fi. ¶ † Limita nisi vnus heredũ esset grauat⁹ nolatim onere legati alimen toꝛũ: nã eoꝛũ fauore portio deficiens accrescit cũ tali onere alimentoꝛũ. tex. no. in l. iiij. §. fi. cũ gl. & ibi Bart. not. ff. de ali
15 men. & cib. leg. Bar. in l. Mela. in pn. e. ti. ¶ † Ex quo inferẽ idem esse in legato ad pias causas cum equiparetur legato alimẽtorũ. ꝺ. l. mela. in ꝓin. Bar. in l. diuus. ff. ad l. fal. & in l. alio. ff. de adi. leg. & ita in specie t3 Lu. ro. in repe. aut. simili ter, C. ad l. fal. in ꝛxiij. specialiter inter vltimas voluntates, sequitur Alex. hic, & in l. licet imperatoꝛ. j. eod.

1 **Nõ existẽs** in rerũ natura & q nõ sperat̃ esse nõ facit partẽ, sed totũ debeꝫ cõiuncto, siue re tm̃, siue re & ꝟbis &c.

2 Coniuncti re & verbis dicuntur quando duo sunt coniuncti in eadem re non distributis expresse partibus.

Exista in ꝓin. intelligatur in coniunctis re, & verbis.

3 Disiuncti ad hoc vt aliqui dicantur non sufficit tacita distri butio partium.

4 Tacitum non operatur idem qđ expressus in casu huius §.

5 Dictio singulis, denotat separationem.

6 Jus accrescendi de facili nõ h3 locũ in legato vsufructus.

1 **§. Si Titio † & posthumo.** Qui nõ est in rerũ natura nec esse sperat, nõ facit partẽ, s3 totũ debeꝫ ꝙiũcto siue sit ꝙiũct⁹ re tm̃, siue re & ꝟbis: siue ꝟbis tm̃. h.d. Et h3 tres ptes, vt ꝺ ꝑ gl. & Bar. In tex. ibi, si titio, & posthumo. intellige ꝺiſiũctim, & ſeparat̃ ꝺ oratiõib⁹ vt ꝺifferat a sequẽ tib⁹ ꝟbiculis, l3 tex. ꝺicat copulatiue Titio & posthumo, & sic
2 i eadẽ oratiõe ꝺic q̃ ista sũt ꝟba legis, & ñ testatoꝛ. ¶ † Mo. in ꝑ. h3 & si testõr. qđ qñ duo sunt cõiũcti in eadẽ re nõ ꝺistri butis expresse partib⁹, qđ ꝺicunt̃ ꝙiuncti re & ꝟbis. & ita gl. & doc. hic & i l. re ꝙiũcti. i. de lega. iij. Et ex hoc inferunt tria corrolarie. Primo hic esse tex. ꝺ intellectũ Bal. & communẽ Mod. ad ꝓin. huius legis. nã intelligunt qđ ibi esset cõiunctio verbalis tantum. ꝓout etiam intellexit Cy. in l. vnica. §. vbi aũt. C. de cad. tol. & nõ bene. Ex quo enim ibi erat legata

res duobus coniunctim, z non erat distributio expressa partiũ, ergo erãt cõiuncti re, z verbis, vt ibi dixi. ¶ Scõs infert scõm Bal. z Moder. hic esse tex. clarũ, qõ tacita distributio
3 partium nõ sufficit, vt aliqui dicant disiũncti re, sz requiritur
4 expressio distributiõis ipsarũ partiũ. Ex hoc †tertio infert
a qõ nõ idẽ operatur tacitum qõ expressum: a qõ videt cõtra regulam l. cũ quid, cum simi. ff. si cer. pet. ¶ Capio gl. in verbo, expresserit, quam diuide i quatuor partes. In prima declarat tex. In scõa opponit, z soluit. In tertia remouet aliõ cõtrarium. In quarta colligit notabile ex tex. Scõa ibi, sed
5 §. s. de usufr. accre. tertia ibi, z ficẽt soluit. quarta z vltima est ibi, Item nota quod nõ facit partez. In ea. gl. ibi, animo, in l. pen. a diuersis erat singulis legatũ. Cũ ista solutiõe trãseunt cõmuniter Doc. z pea facit rõ: †qz dictio singulis, ibi posita denotat separationẽ. l. huiusmodi. §. pe. j. eo. ¶ Tu caue
6 ista solutio possit ꝓcedere quo ad primũ respõsuz illi⁹ tex. nõ tũ ꝓcedit quo ad scõm. in ỹ si. nõ min⁹. vbi erãt ꝓiũcti ỹbis, lz disiũncti re. z idẽ in d. l. j. in ỹ. respõ so. eo. ti. †Unde fortasse posset artẽtari, q aliud sit l legato usufructus, q semper deliderat redire ad ꝓprietatẽ vt nõ ita de facili habeat locum ius accrescẽdi, z de illo ibi loquit, aliud sit in legato ꝓprietatis, vt hic cũ cõcord. Nõ pono tamẽ ꝓ cõstãti. Et ad intellectũ illius l. pe. vide ibi per Alberi.

Lex xvij.

1 ☞ Posthuma quando dea est facta mentio in testamento, venit in legato facto filiabus, z vide infra num. 26.
2 Verbum ambiguum in vna parte testamenti positum declaratur per alia.
3 Testator qui in principio vel fine testamenti fecit mentionẽ simpliciter de filio, si in eadem dispositione dicitur de masculo semper censetur dixisse de masculo.
4 Una pars alternatiue oꝝ dubie, declaratur per alterã.
5 Promissio nuda reperta in libris mercatoris supplek a causa que colligitur scripturis precedentibus in eodem libro.
6 Factum inter vinos si est dubium qua mente fuerit factum, declaratur ex verbis prolatis in vltima voluntate.
7 Notarius lz nõ teneatur dare legatario nisi particulam testamenti in qua continetur suum legatum: tamẽ tenetur dare quando esset dubium etiam aliam particulam per quam declaratur legatum dubium.
8 Legatum factum filiabus non comprehendit posthumam de qua non est facta mentio in testamento.
9 Testator substituens aliquem z eius filios, intelligitur de tunc natis, z non de posthumis
10 Posthumus vere z proprie est qui nascitur post mortẽ testatoris. z in eo habet locum hec lex.
11 Legatum factum filiabus pro dote filio masculo instituto, comprehendit etiam posthumas. z num. 12. z 26.
12 Legatum factum ecclesijs ciuitatis, non trahitur ad ecclesias postea instructas.
13 Priuilegium exceptionis concessum ecclesijs alicuius ciuitatis, extenditur ad ecclesias postea edificatas.
14 Legatũ si est factũ filijs nõ intelligit etiam factum filiabus, nisi in aliqua parte testamẽti fecerit mentionem de filiabus. Intelligit hoc verum stante statuto quod filijs masculis extantibus non succedant femine. num. 15.
16 Dispositio testatoris debet regulari secundum statuta loci loquentia etiam ab intestato.
17 Femine nõ veniũt appellatione descẽdentium vel posterorũ qũ statutũ est in loco, qõ extantibus masculis nõ succedant.
18 Stante statuto, qõ verba testamentorum intelligantur ꝓut iacẽt, tunc in legato facto filijs, non veniunt femine. Masculinum non comprehendit femininuz ex ꝓpria significatione, sed ex interpretatione. z num. 21. Tacita substitutio pupillaris non comprehẽditur in expressa vulgari stante statuto, qõ verba testamentorum intelligẽtur ꝓout iacent.
19 In legatis causatur affectio ꝓpter bene merita legatarij.
20 Affectio in legato facto filiab⁹ nõ cẽsek ꝓpter bene merita.
22 Pater magis diligit filios masculos quam feminas.
23 Posthuma an veniat in legato facto filiabus, quando testator habebat amplum patrimonium.
24 Posthuma an veniat in legato facto filiabus, si testator aliquo modo sciuisset vxorem pregnantem.
25 Nominario declarat scientiam.
27 Conditio si oñz liberos habuerit, verificatur in posthumo. In fideicommisso si decesserit sine liberis veniunt posthumi etiam nati post testamentum.
28 Modica disparitas affectionis non debet causare diuersitatem effectus.
29 Posthuma semp habek ꝓ iã nata qũ tractak de el⁹ cõmodo.
30 Argumentum a contrario sensu, non sumitur quando resultat absonus intellectus.
31 Conditio denotat causam finalem.
32 Lex ista. z l. qui quartam. §. fin. j. eod. an loquatur de filijs extranei, vel ipsius testatoris. Legatum extraneo, fit ob benemerita.
33 Clausula codicillaris an possit operari, rupto testamẽto ꝓ. territione posthumi ignoranter ꝓteriti ad conseruationez legati etiam post posthumo facti. z num. 35.
34 Posthumi appellatione in institutione quando veniant posthumi postea nati ex alia vxore.
34 Legata factã i codicillꝫ ñ rũpũt aguatiõe posthumi ꝓteriti.

1 ¶ Si filiabus. †Jn legato facto filiab⁹ venit posthuma, si ꝺ ea fit factã mẽtio i aliqua parte testamẽti. h. d. Sũmãdo tex. affirmatiue, ꝓut loquit. z Bar. summat. rõ añt negatiue, vt facit ibi Jmo. z Mo. qz illud negatiue venit solũ sumẽdo argumẽtũ a ꝺzio sensu: qõ an sumi possit ifra dicetur. ¶ Mo. j. fz Bar. z doc. qõ ỹbũ ambiguũ ⁹ positũ i vna
2 b parte testamenti declarat ꝓ alia q testõz dixit in eodẽ testamẽto, z sic vna pars testamẽti ambigua ꝺclarat ex his q̃ scripta sunt i alia ꝑte testamẽti. l. si seru⁹ pluriũ. §. fi. j. e. ¶ Addo ꝓmo. qõ idẽ ẽ i dispositiõe legis vl statuti: qz ỹbũ ambiguũ positũ i vno capitulo declarat ꝓ ỹba posita i aliꝭ. l. vtrũ. in ꝓn. z ibi Bar. Bal. z Ang. ad ℔ no. ff. de per. hꝺ. z l. quem admodũ. §. hec ỹba. z ibi Bar. ad ℔ no. ff. ad l. Aql. Bal. ic. ñ.
3 regris. de app. Scõo singulariter adde, † qõ si testõr in ꝓn. vel in fine testamẽti fecit mẽtionẽ ꝺ filio simpliciter: tũ ex q̃ in eadẽ dispositiõe fecit mẽtionẽ de masculo: videt qõ semp itel lexit de masculo: eo qz ỹba ꝑcedẽtia dubia capiũt intellectuz z declarationẽ a sequẽtib⁹, vt hoc tex. z l. si seru⁹ pluriũ. §. fi. z l. fi. §. cui dulcia. ff. de tri. oleoqz le. Ita singulariter tenent Abb. in cõsi. xxxvij. qõ incipit, videtur primo, qõ sic. in j. vol. licet Zium in eisdẽ terminis tz Jo. de Ana. in consi. xvij. qõ incipit, ad approbãdã, z corroborãdã cõclusionẽ. vbi formaliter ꝺt esse multũ põderãdũ, qõ ex quo testator in duabus substitutiõibus exꝑssit de masculis, i alia ỹo tertia, q̃ fit Antonio nequaquã exꝑssit ỏ masculis tũ simpliciter dixit filijs, certe Zriũ exꝑsse pcipit quod in ista tertia intellexit etiã de feminis ex quo nõ dixit masculis, sicut in ꝑcedẽtibus. ar. ca. nonne. de presum. z l. cum prętor. ff. de iudi. Item si voluisset solũ intelligere de masculis erat facile exprimere masculis sicut in l. vnica. §. fi. C. de cad. tol. c. ad audiẽtiam. de decim.
4 Mo. diligẽter qz habui sepe ꝛsuluere i facto ꝺ ℔. ¶ † Quarto adde qõ vna pars ex alternatiuis declarat alterã partẽ alternatiue oratiõis dubie. tex. ẽ in l. j. ff. de re du. quẽ ad ℔ no. Lu. ro. in cõsi. cxlj. incipit. ꝓmissoriũ doc. ¶ Quinto adde, qõ singulariter tz Jo. an. in ti. de depo. sup rub. qõ ꝓmissio nuda, que reperit in libro mercatoris supplek a causa q̃ põt colligi ex scripturis ꝑcedẽtibus in eodẽ lib. refert z sequit
5 Ar. in l. triticũ. ff. de ỹ. ob. z facit qõ statim j. dicã. ¶ † Sexto adde, qõ qñ volũtas testõris ẽ dubia põt ꝓbari. z declari ꝓ aliam suã scripturã ꝓuatã, puta ꝓ epistolam. text. habes z exẽplũ in l. alimẽta. §. j. z ibi Bar. ad hoc no. ff. de alim. leg. facit l. nesennius. ff. de neg. gest. facit ẽt qz vna scriptura aliqñ ꝺclarat paliã. l. si qs ex argẽtarijs. §. fi initiũ, vbi Bal. no. z ibi dixi. ff. de no. Bal. in c. auditis. ꝓ illũ tex. de pscri. similiter statutũ interpretat z declarat ꝓ aliud fm Bald. in
6 c. j. de pscri. z in l. oẽs populi. ff. de iust. z iur. ¶ † Septimo adde, qõ si est dubiũ qua mẽte aliqd sit factũ inter vinos declaratur ex ỹbis prolatis in vltima volũtate. tex. est not. cũ gl. in l. vxori. §. fi. ff. de leg. iij. z ibi Bar. ôt qõ est nou⁹ casus.
7 ¶ † Octo no. fm Bar. Ang. z alios qõ lz ꝓ notariũ nõ debeat dari copia legatario nisi de particula testamẽti q̃ tãgit suũ legatũ. l. argẽtarius. §. edi. vbi docto. no. ff. de edẽ. Bart. in rub. ff. de ope. no. nũtia. tũ ẽt ꝺz dari copia alterius partis, in qua ponat aliquid ꝓ qõ declarat verbũ ambiguum ipsius legati. vñ in isto tex. si posthuma nata velit petere legatũ z dicere qõ testator, de qua ipsa senserit legãdo filiab⁹ ꝺz notarius dare nõ solũ capitulũ legati facti filiabus, sz ẽt omnem illam partẽ in qua testator fecit mẽtionẽ de posthuma. facit qõ vult Bar. in l. gallus. §. idem credẽdũ. ff. de li. z posthu. allegãdo l. si qs ex argẽtarijs. §. si initiũ. ff. de eden.
8 ¶ † Tertio no. ex tex. ibi, si mẽtionẽ, qõ ꝓ legatũ factum filiabus nõ cõprehẽdit posthuma de qua nõ est facta mentio in testamento. de quo tũ latius disputabitur in gl. Adde qõ per istum tex. consuluit Bar. in cõsi. suo. incipit. Bonaventura ꝛdidit testũ, † qõ si testator substituat aliquẽ z eius filios,
9 intelligitur

a ¶ Tacitum qõ expressum. Adde l. triticum. ff. de verb. ob.

b ¶ Verbum ambiguum. Adde Bart. in l. inter stipulantem. in §. j. ff. de verbo. obli. Bart. in l. quicquid astringende. eod. titu. Dyn. in regula cum sunt partium. de re. iur. lib. vj.

intelligitur de natis tūc,nō añ de posthumis,de ḡbus nul
la est facta mētio i testō. ¶ Limita istū tex.pcedere in vere
posthumo q nascit post mortē testōris:q dicit ꝑprie posthu
mus.l.itē.§.j.z ibi gl.z Bar.ff.de inīust.nup.glo.in l. gallus.
in pnā in verbo posthumos.z ibi Bar.cū simi.ff.de liber. z
posthu.+ nō añ pcederet in nato post testm̄ ante tamē mor
tē testōris ēt posthumus dicit.d.l.itē.§.ex his.cum sequen,
z est gl.ord.in rub.C.de posth.her.instī.nā talis posthum⁹
indistincte dz admitti ad legatū factū filijs.l.si cognatis. ff.
de reb.du.l.cū ita legatū.§.j.j.ti.j.z ita tz do.Alex.hic.z an
te eū Rap.cu.hic,in fi. ¶ Tu cōfirma clara rōne:q ex quo
natus est viuo testatore tz post testm̄,ergo in eo cadit filia
lis affectio:q fuit in rerū natura viuo testatore,z sic testō
ēi vidit z dilexit:ergo dz admitti cū alijs filijs vel filiabus:
z sic militat rō cōis,de qua j.i gl. ¶ Scōo limita fm Pau.
de ca.qñ legatū cōsistere et in eo ad qs legās teneret ex neces
sitate:puta si legauit filiab⁹ ꝑ dotibus centū,ꝑ qualibet ea
tū instituto masculo.tūc venirēt ēt posthume q postea nascē
tur,siue erant in vtero tpe testamēti,siue non:eo q necessi
tas par est ad nascituras sicut ad iā natas,+ sicut videmus
in donatione tutele que fit causa filiationis,z illa est par in
trisqz.l.si quis filiabus.de test.tu.allegata in gl.idē sequū
tur do.Alex.z Are.hic. Pro ista limitatione pōderat do.
Alex.idē sentire Bar.hic in fi.recte intuenti.dū vult qs tz
legatū nō ꝓprehēdat posthumā:tū institutio facta filiab⁹ fa
cit comprehēdi posthumam:q ad instituendam necessitate
tenebāt.alle.l.placet.ff.de lib.z posth. Tu caue qd illud pce
deret in institutione respectu legitime tm̄,z nō vltra.l.cū ḡri
tur.z l.parētibus.C.de inof.test.alias limitationes habes
ex dictis qs hic tradit Bar.j.vbi dicēs. ¶ Quarto no.
ex isto tex.arg.fm Bal.Jmo.z Mo.+ qd si testō legat alī
qd ecclesijs ciuitatis nō intelligit legare ecclesijs postea cō
structis.facit bū tex.in cle.literas.de rescri.facit ēt q vult
gl.z ibi clarius doc.in c.cū capella.de prīui.qs priuilegium
cōcessum monasterio z capellis suis nō extēdit ad capellas
postea ꝙstitas.facit ēt tex.cū gl.in l.non modus.C. de serui.
¶ Tu aūt i pmo allega tex.in c.q circa.de ꝓbile.vbi ꝓbile
giū cessuz vni ecclie sup ecclib⁹ decimis nō soluēdis extēu
dit ēt ad possessiones vel ꝓdia postea acqsita.z ꝓ illō tex.de
cidit Ly.Ray.z Rap.Ful.in l.placet.C.de sac.san.eccl.+ q
priuilegiū exceptiōis seu immunitatis cessum ecclesijs ra
lis ciuitatis extēdit ēt ad ecclias edificatas post cessionē
priuilegij.z ita videt tenere Bar.i l.dāni.§.fi is q vicinas.
in fi.cū suis cōcor.ff.de dā.infe.z stringe q si istud pcedit in
priuilegijs,in qb⁹ fit stricta interpretatio.c.olim tibi.de ꝛ.
fig.z l.fi.cū gl.in.de qsti.pn.fortⁱ⁹ pcedet i legatis z vltimis
voluntatibus in qb⁹ fit benigna interpretatio.l.i testamētis.
de re.iu,c.cū dilecti.§ do. Ad qd facit tex.i c.ex parte.iūcto
c.pe.d decimis.vbi ꝓbilegiū exceptiōis cōcessum certis reli
giosis sup collectis vel decimis nō soluēdis ēt ad ꝓiudiciuz
parochialis ecclesie,z sic tertij,cōprehēdebat futura nisi fu
isset postea facta pulsio p.d.c.pe. Et ista iura sic iducit Jo
an.de imo.in.§.hijs q vicinas. Et ad ꝓdicta vid p do.Alē.
i cōs.clxxvij.in vo.qd incipit,inoccurrēti casu. ¶ Quinto q
istū tex.mirabiliter no. Pau.de ca.+qd si testō legat filijs
nō intelligit legare filiab⁹:q nō est par affectio masculoz z
feminarū:nisi i aliqua pte testamēti ēt si fecerit mētionē de
filiab⁹ pistū tex.z de eo nō faciūt Mo.mētionē,ꝓsertiz do.
Alex.z Are. Tu dic qd ē inaduertēter dictū z ō tex.in l. q
duos.ff.de le.ij.z in l.si ita scriptū.j.de le.ij.z in l.seruus. z l.
qsqs.ff.de vb.sig.z in l.si qs ita.in pn.ff.de test.cu. cū mille
fi.si testator substituat B mō:si hīs moriat absqz filijs legiti
mis:intelligit nō solū de masculis sed ēt de feminis fm Jo.
an.do.Ant.z alios in c.Ray.de test.do.Alex.i cōsi.lv.in ij.
vol.quod incipit ponderatis his que in themate narrant.
Pores saluare Pau.de ca.duobus modis.+ Primo qñ ex
taret statutū qd filius masculis extrātibus⁹ nō succedāt femi
nis testōr instituat filios nō cōprehenderent tunc femine.
Itatz Pe.de anch.post Bal.in l.tres fratres.ff.de pac. quē
refert z simpliciter sequit d.Alex.in l.gallus.§.j.ad fi.ff.de
lib.z posth.z in cōs.cxxvij.ini.vol.qd incipit viso testō dicti
Jo.idē tz Pau.de ca.in cōsi.lxxix.qd incipit,casus iste fre
quēter cōtingit.+ Facit q dispositio testōris dz regulari fz
statura loci loquētia ēt ab itestato fm Bar in l.hīdes mei.
§.cū ita.ff.ad Tre.cū ꝛcor. Ad idē bū facit qd tz d. Ant. de
du.in pn.ix.qd incipit viso pūcto z ꝙstis supradictis.+ qd
z appellatiōe descendentiū c vel posteriorum veniant ita
femine sicut masculi,l.cognoscere.§.j.ff.de verb.sign.vl.j.ff.
de in.iimm.tū stāte statuto supradicto ñ veniūt tūc femine.
+ Scōo saluz qñ extraret statutum,qd verba testamētoz i tel

ligantur ꝓut iacēt sine aliqua interpretatione: tunc sub ta
li legato facto filijs nō venirent filie femine:q eo masculinū
nō cōprehēdit femininū ex ꝓpria significatiōe,sed ex inter
pretatiōe gl.z Bar.i l.j.ff.de ver.sig. Facit bū qd vult Bal.
in l.pcib⁹.C.de impu.qd stante pdicto statuto sub vulgari
expressa nō trineť tacita pupillaris,vel ecōtra. ¶ Capio gl.
primā quā diuide in tres partes. In prima declarat tex.z
allegat ꝛcordātē. In scōa opponit z soluit. In tertia alle
gat aliā ꝛcordātē.scz,l.nomē filiarū. Sed caue q illa videt
potius ꝑdicere ꝓut de ea Bar.formal oppositionē z soluit
vt hic p eū. ¶ In ea gl.in prin. Istam rōnē sequunť antiqui
doc,z Bal.z Mo.z Bald.in l.si qs filiabus.ff. de test. tutel.
Jmo.in l. Titius.ff.de li.z posth. ¶ Tu aduerte qd ista rō
gl.pōt dupliciter intelligi. Primo fm q declarat Bar.post
Dy.z Ly.in legatz affectio causeť ꝓpter benemerita legata
rū.l.nec adiecit.ff.p soc.+ z sic benemeritū pcedēs causat af
fectionē allegādū q affectio būmeritoz nō pōt cadere i post
huma.l.si qs in suo.§.j.C.de inoffi.test. Ista rō sic intellecta
vitra reprobationē Bar.ꝙfundit ex alio:q nō esset ḡnalis
ad hūc tex.q rōne i legato facto filiab⁹ nō ꝛprehenderet
posthumā:q nō potuit mereri:ēt eadē rōne nō ꝛprehende
ret iā natā q esset infans q similiter nō potuit mereri.d.l. si
qs in suo.§.j.ztū hoc est de se notorie falsum.z ad l.nec ad
iecit.ff.p so.dic qd pcedit qñ legatū fit extraneo tūc bene sit
ꝓpter benemerita. Secus qñ filio vt statim dicēt. ¶ Scōo
mō z melius intelligit ista rō gl.fm Bal.Jmo.z Mo.+ qd le
gatū est affectiōis,hoc est qd ista affectio in legato facto fi
liabus censeť nō ꝓpter benemerita fz ꝓpteť affectionē filia
lē.tex.est.no.in l.tutoris.§.q tutoriⁿ⁹.ff.de excu.tu. Bal.in
aut.ex testō.C.de col.sed tanta affectio filialis non habeť er
ga posthumū q nō fuit suo tpe in rerū natura, z quem nun
quā vidit ꝓut ad filiū iā natū quē vidit.l.si filius.ff. de suis
z legi. Sz cque:q tūc obstaret q similiter in tutela est rō
filiationis fm gl.z tā si detur tutor filiab⁹ intelligitur datus
ēt posthumz,lz sint minⁿ⁹ dilecte.d.l.si qs filiabus. Ride qd
in tutela rō nō ē affectio filialis,fz filiatio simpliciter.q fo
lis filijs a patre tutor dari pōt.l.ū.z iū.ff.de cōfir.tuto. z l.
pen.§.mater.ff.de leg.ū.q rō est indifferēs ad posthumos
sicut ad iā natos. Tu aūt argue fortius ō istam cōem rōnē.
ex q posthumⁿ⁹ est ita filius sicut iam natus,certe ista modi
ca diffrentia seu modica imparitas affectionis q diligat plⁿ⁹
natū quā posthumū nō dz inducere differentiā in effectu.ista
patur sic,z subtiliter.+ nā masculinū nō cōprehēdit femini
num ex ꝓpria significatione sed ex interpretatione gl.z Bal.
in l.j.ff.de ver.sig.cū sim.z tū legatū factum filijs cōprehēdit
etiam feminas vt dixi in text. Non ob.quod inter masculos z
feminas sit impar affectio:+q pater magis diligit filios ma
sculos quā feminas:q p masculos ꝑseruat dignitas z famis
lia.l.j.§.pe.ff.de ven.inspi.si ergo impar affectio nō impedit
gn appellatiōt filioz ū veniāt filię femine ō ꝓpria significatio
nem,ergo multominus in ꝓposito nr̄o,ista impar affectio nō
dz impedire gn appellatiōe filiaz veniāt posthume cum ex ꝓ
pria significatiōe appellatiōe filiaz veniāt posthume.l.nomē
filiarū.ff.de ver.sig.nisi dixeris q maioz sit ꝑitas affectio
nis a filijs iā natis ꝙs testōr vidit z cognouit ad posthumos
quā sit de masculis ad feminas.l.maximū vitiū.C.de lib.ꝑte.
¶ Aliā rōnem ꝛrie inter legatū z tutelā assignat Bar.q te
statoz verisimilr nō fecisset tot legata si congitasset de posth.
Istā rōnem Bar.reprehēdūt oēs Mod.q nō est ḡnalis,nec
pcederet qñ testōr legasset cētum oibus filiabus,tūc siue cō
prehendat posth.siue nō,non augeret legatū nec fieret multi
plicatio legati,z tñ ēt tūc nec ꝛprehēdit posthuma p ḡnalita
tem huius l.z melius p tex.l.q quartā.§.fi.ff.de.Tu ipugna
rōnem Bar.fortius pistū tex.nā iste tex.logt qñ legatū fuit
factum p nomē collectiuū:q dixit filiab⁹,qd est nomē collecti
uum.l.interdū,in pn.ff.de hīs instī.declarat Bar. in l.q ḡr
tam.§.fi.ff.de.lz in legato collectiue facto filiab⁹,nō augeť nec
multiplicabit legatū p hīs posthuma admittat,de quo tamē
dicam no.in §.seq. ¶ Circa qtuor ꝙcturas Bar.vltra tex.
cū eo trāseunt Rico.de neap.Ang.z do.Alex.hic,z istas con
iecturas ponit etiā ante eū Jac.Are.put refert z seqt Alb.
hic.sed Jmo.Raph.z Are.impugnāt q semp militat ratio
hinⁿ⁹ l.assignata p gl.+ Tu aduerte circa tertiā ꝙcturā Bar.
qñ testōr habuisset amplū patrimoniū nō vī qd posset pce
dere ad istū tex.q vt dixi cum legatū fit factū sub noīe colle
ctiuo filiabus,ergo siue admittat posthuma siue nō,p hoc nō
augeť multiplicatio legatoz ū:ergo nihil facit ad istū tex.l.q
quartā.ff.eo.in §.fi.qd testōr haberet magnū patrimoniū vel
nō. Itē dicere qd iste tex.z similis intelligunť qñ testōr habe
bat paruū patrimoniū,ideo verisimiliter non intellexit legare

¶ Priuilegium concessum. adde Jo.an.in regula q sentit. de reg. iu.li.vj.i mercu. Jo.an. in addi. Spe,in ti.de cē fi.§.nunc do.Alex.de rof.in pma parte statu. q.cxxx.

¶ Filijs masculis extantibus. adde qd hic intelligit in hērditate donantis.z non alteritus,fz Bal.in l.j.C. de leg.here. Ang. cōsi.cxxvj. testō facto. Petr.de anc.cons. lxxvij. retento ordine. Pau.de ca. consi.xiij. super pmo dubio.z consi. cccxxxx. pses casus.z cōsi.ccc. in puncto quer tur. Lud. Ro. consi.ccccl.xxv. in casu propoſite cōsultatiōis. Raph.cu.consi. ccvij. Item qd q libet. Alexā.cō si.xxix. qm abū de.vol.j.z cons. xx. viso pcessu. volu.j. Fran. de are.cons.ibi in p senti consultatione.

¶ Appellatiōe descendentium. adde Bart.in l. fin.in §.idem re scriptum. ff. de muner.z honor. Pe.de anch.cō si.cxix incl pro clariori decisi. dubij.

posthume est magna restrictio ꝛ diminatio ad ista iura.
24 ¶ Circa vltimã ꝙiecturã Bar. †qñ testor aliqs mõ scinisset vxorẽ pgnãtẽ. adde qõ eã reprobat Jmo. qõ isto mõ esset differẽtia inter legatũ ꝛ tutelã: qz ẽt in tutela appellatione filia ꝛ nõ venit posthuma: si testor ignorabat vxorẽ pgnãtẽ. l. si qs ita. §. pen. ff. de testa. tutel. ¶ Tu defende Bar. quia imo equiuocauit in isto argumẽto: eo qz tex. in d. l. si qs ita. §. pe. nõ regrit qõ testor sciat vxorẽ pgnãtẽ: qz esset ꝫ generalitatẽ l. si qs filiab⁹. ff. de test. tutel. ꝛ §. fi. insti. q dari tuto. pos. sed bene dicit ibi tex. ecõtra qñ testor credebat vxorem nõ esse pgnantẽ, ſz esse sterilẽ. ¶ Non obstat etiã si diceres ꝫ Bar. qõ sufficit simplex sciẽtia ergo nõ est necesse fieri mẽ-
25 tionẽ vt dicit tex. † Respõde qõ nominatio est que declarat scientiã. ita dr tex. allegatus p Bar. in l. si cũ vel in vtero. C.
26 de test. mili. ¶ † Vltimo in ista materia aduerte qõ lz glo. ꝛ cõiter doc. teneãt qõ in legato facto filiab⁹ nõ veniat posthuma, misi de ea fit facta mẽtio p istũ tex. ꝛ d. l. q quartã. §. fi. Tamẽ disputatiue posset defendi opinio gl. in d. l. nomen filiarũ. qõ imo indistincte veniat posthuma: ex quo õ ꝓpria significatiõe vocabuli appellatiõe filiarũ venit posthuma.
27 d. l. filiarũ. ꝛ firmãt Bar. ꝛ oẽs hic. † Itẽ qz ꝙditio si qñ qz liberos habuerit, verificat ẽt i posthumo. l. si is cui. ff. qñ dies leg. ced. ꝛ tũ ꝙditiões debent impleri ꝓprie ꝛ specifice. l. qui hr̃di. ꝛ l. meuius. ff. de ꝙdi. ꝛ de. Tertia qz in substitutiõe fideicõmissaria fcta si decesserit sine filijs, veniũt posthumi ẽt nati post mortẽ grauati. l. iubem⁹. §. pen. C. ad Tre. lz ad õ possit dici qõ sic: qz testor voluit oẽm suã posteritatẽ pferri illi extraneo ad quẽ erat puẽturũ fideicõmissũ. ¶ Quarto ad idẽ tex. in l. si quis opas. ff. de ope. li. ꝛ in l. neratius. ff. de manu. test. ¶ Quinto fortiter facit tex. in l. si quis filiabus. i pn. ff. de test. tutel. in rõne sua gñali decidẽdi dũ dr: qz appellatiõe filiaꝛ ẽt posthume ꝙtinent: nã si restringeres illã rõnẽ solũ ad materiã tutelarũ: tũc rõ esset cadẽ cũ dicto ꝫ gl. i l. pen. ff. de offi. pcu. ces. ꝛ i l. labeo. ꝛ l. neratius. ff. de vsu.
28 ¶ † Sexto facit: qz modica disparitas affectiõis nõ dz causare diuersitatẽ effect⁹. arg. l. si eo. ff. de mino. ꝛ deduxi §. la-
29 tius. ¶ † Septimo facit: qz posthuma semp habeꝫ p iã nata qñ tractaꝫ õ ei⁹ ꝙmodo. l. qui i vtero. ff. õ sta. ho. l. ij. §. qui añr. ff. õ excu. tu. ſz legatũ ñ põt afferre nisi ꝙmodũ. l. si hr̃ditatẽ. i pn. ff. mã. Ad istũ tex. ꝛ l. q q̃rtã. §. fi. posset dupliciter
30 rñderi. ¶ † Primo fm Raph. cu. q no. dz sumi argumẽt ũa ẽtio sensu: qz resultaret absonus intellectus per iura pallegata. tñ ad istã solutionẽ posset dici eo, qz tex. iste loquit ꝙdi-
31 tionaliter, † ꝙditio denotat cãm finalẽ fm Bar. i. l. ij. §. fi. ff.
32 de do. ¶ † Sco disputando posset attendi q ista lex, ꝛ d. l. qui quartã. §. fi. loquunt de filiab⁹ nõ ipsius testatoris, ſz alteri⁹ extranei. patet: qz si essent filie ꝓprie testatoris ꝛ õ eis nulla esset facta mentio essent ꝑterite ꝛ rumperent testm̃, ꝛ p cõsequẽs legatum, ꝛ dicere vt dicit hic Bar. q erat clausula hic codicillaris esset diuinare: de quo tũ j. dicetur. pt colorari ista solutio: qz ex quo Vlpian⁹ qui fecit istã l. ꝛ d. l. si qs filiab⁹. ibi addidit suis. hic nõ, ergo nõ intellexit hic de filiabus ꝓprijs testoris, põt corroborari: qz si ibi addidit suis: vbi hoc erat superfluum, cũ tutor nõ possit dari nisi filijs ꝓprijs, vt ſ. dixi, fortⁱ⁹ hic adiecisset suis, si fuissent filie ꝓprie testatoris. vnde cũ iste filie essent extranee, ꝛ legatũ q fit extraneo fiat ꝓpter benemerita, l. nec adiecit. ff. ꝓ soc. q non cadit in posthuma. l. si quis in suo. §. legis. C. õ inoffi. test. merito posthuma non admittitur. Jsto nõ põt dici in tutela, in d. l. si qs filiab⁹. qz tutor nõ põt dari extraneo, vt ſ. dixi. Sz cane prout etiã dicit Are. in alio proposito fm istam rõnẽ nõ deberet legatũ infanti iam nato: cum similiter in eo nõ cadat benemerita, d. l. si qs in suo. §. j. nõ recedas tñ a cõi sententia.
¶ Extra gl. opponit fortiter ꝛtra tex. a parib⁹ remotis qõ nullo modo possit ꝓcedere. Aut em̃ testator a nulla parte testamẽti fecit mẽtionẽ de posthuma, ꝛ tũc cum sit ꝑterita p ei⁹ natiuitatẽ rumpit testm̃. l. ij. ꝛ l. posthumorũ. de inju. ru. p ꝙsequẽs oĩa legata corruunt. l. eã quã. C. de fideic. ẽt hodie cũ aur. ex causa. nõ habeat locũ in ꝑteritiõe posthumi ꝑsertim ignorantꝫ ꝑteriti, vt ibi dicit. aut vis dicere q ista posthuma fuit instituta, ꝛ tũc cũ de ea fit facta mẽtio idistincte habebit legatũ, ergo frustratoria est decisio iurisc̃ulti. Bar. rñdet q tex. põt procedere altero de duob⁹ modis, vt hic pcum. Circa primum modum qñ adesset clausula codicillaris. a Aduerte prout etiã ppendit Jmo. cũ Bar. met intelligar ſ. istũ tex. in testõe ignoraꝫ se habere posthumũ. † Certe clausula codicillaris nõ põt operari rupto testamẽto ꝑteritiõe posthumi ignoraꝫ ꝑteriri. put tenet ipsemet Bar. in l. j. in vj. q. prin. ff. de iure codic. Tamẽ illa opinio cõiter reprobat vt late pixi in d. aur. ex cã. vltra eñ tu subtilius aduerte contra Bar. qz sicut p aur. ex cã. nõ cõseruat legatum factũ ipsi ꝑterito qui rũpit testm̃. l. filiũ. §. oib⁹. ꝛ ibi Bar. no. ff. õ le-
pitan. ꝛ late Bar. in d. aur. ex cã. ita per clausulam codicillarem non dz cõseruari legatũ factũ posthume ꝑterite que testm̃ rũpit, an tũ opi. Bar. i d. aur. ex causa. fit va ibi plene dixi ꝛ examinaui vbi retuli multos tenere ꝫ rum. ¶ Circa scõm modũ Bar. dicit Jmo. qõ l. placet, allegata per eum nihil probat. qz ibi loquit qñ testor nostrum instituit posthumũ: qõ nõ est hic. quo casu instituẽdo posthumũ intelligitur de quocũqz posthumo ex quacũqz vxore nato. Adde qõ fiꝛ p Bar. nõ videt facere l. iij. C. õ inoffi. test. allegata p eũ. qz ibi è casus singularis i iure ſ ꝫ Bar. ꝛ oẽs ibi qõ posthumus ꝑterit⁹ habeꝫ p istituto ne rũpat testm̃ authoritate illius l. ergo ñ dz trahi ad ꝙsequẽtias. l. qõ vo ꝫ. ff. de legib.
34 Tñ † sustinẽdo Bar. põt induci d. l. placet. fm do. Ale. vt qua rõne ibi in institutione ex necessitate facta testm̃ valeat appellatiõe posthumi cõprehendũt postea nati ex alia vxore: qz alias nõ venirẽt in alia dispositiõe: ita hic in institutione filiaꝛ fcã ex necessitate vt testm̃ valeat ꝙprehendũt posthume, q alias nõ ꝙprehenderent. Simili r ad d. l. iũ. põt dici qz mẽs Bar. fuerit qõ sicut ibi ad ẽt testm̃ valeat posthum⁹ habeꝫ p istituto ex ꝙiectura tatẽ mẽte mris testatricis: ita
35 hic vt valeat testm̃ sit ꝙiectura qõ instituẽdo filias voluit instituere posthumã. † Itẽ illud qõd Bar. de clausula codicillari nõ rũpi rupto testõ, intellige fz qõ declarat ipsemet Bar. in l. legata mutiliter. in pn. j. e. Ad euadendũ tñ istas difficultates potes intelligere tex. plenius fm Jmo. qõ hic
36 nulli fuit testm̃ fz codicilli in quib⁹ fcã fuerit legata qui nõ rũpunt agnatiõe posthumi ꝑteriti. l. j. §. si qs cũ nullũ. l. ab intestato. ꝛ l. pe. §. de iure co. Itẽ si intelligis istũ tex. qõ nõ essent filie testoris fz alteri⁹ extranei. put ſ. retigi cessãrẽt iste difficultates de ꝑteritiõe. ¶ Ultimo p cõplemento vt nihil omittatur posset dubitari vtrũ cuz mysterio iurisc̃ultus formauerit q. i feminino gñe. put ẽt facit i l. q quartã. §. fi. §. eo. ꝛ in l. nomẽ filiarũ. de v. sig. quare nõ sic formauerit in masculino genere, vt legatũ factũ filijs ꝙprehendat posthumos: ꝛ tũ tot iura formãt i femininum. Breuiter istõ nõ vr fuisse artifici. Bar. in ꝙsi. qõ inci. Bonauentura ꝙdixit testm̃. explicat istũ tex. in masculino genere vt retuli ſ. in tertio no. vt explicat ẽt Pau. de ca. hic ſ. retuli in v. nor. de vtroq; promiscue loquit tex. in l. si quis filiab⁹. de testa. tutel. ꝛ de masculo tex. in l. si cui. ff. quando dies leg. ced. ꝛ in l. neratius. ff. de manu test.

---

a ¶ Clausula codicillaris. Adde Bal. in aur. ex cã. in j. oppo. C. delibe. prateri. Idem Bald. in l. fi. C. õ codi. Ang. in l. diẽ. de test. mil. Pau. õ ca. in l. ficut certi. C. de test. mil. Bar. consi. inci. quidam nomine Lapus. Pau. de ca. consi. lvj. inci. preclarus. Ang. cõs. cccxij. inci. Brunell⁹.

b ¶ Rumer⁹ singularis. adde Bart. l. si plures. ff. de leg. iij. Fallit in materia odiosa fm Bar. j. l. j. §. sed incertum. ff. de vẽ. i pos. mittẽ.

---

1 ¶ † Distributiuũ attribues actũ primi vbi, ſz geniture cuilibet insolidũ: ita attribuit actũ secũdi vbi ſz emolumẽti.
2 Verbum presentis temporis ex coniecturata mente testatoris capitur pro verbo futuri temporis. ꝛ nume. 1.
4 Rumer⁹ singularis qõ capiatur ꝓ plurali. ꝛ in eo verificat. Fallit in materia odiosa, ibi. num. 6.
5 Procuratoꝛ constituꝰ ad litẽ qõ ꝙstituꝰ cẽseat ad lites. Undefinita equipollet vniuersali. ꝛ num. 11.
6 Lex qñ loquitur in persona vnius singularis: videt tamen loqui vniuersaliter, ꝛ sola psona censet dicta gratia exẽpli.
7 Dictio qua, ẽ distributiua ꝛ põt ꝙuenire plurib⁹ sicut vni. Idem in dictione quisquis.
8 Partis appellatione quod non veniat dimidia quãdo adꝺ citur dictio qua vel aliqua.
9 Euidens cõstare dicitur illud qõ per ꝙiecturas accipitur.
10 Plures quãdo vocãtur nomine collectiuo omnes admittuntur ad vnam partem si sunt nati. secus si sunt nasciturꝰ.
11 Testatoꝛ si legat indefinite filiabus nasciturꝰ centum, qõ natis pluribus cuilibet earum debentur centum insolidus.

---

1 **§. Si quis ita.** † Distributiuũ attribues actũ primi vbi, §. geniture cuilibet insolidũ similr attribuit actũ secũdi, ſz emolumẽtũ legati. h. d. dubiũ faciebat l. q quartã. §. fi. ff. e. rõ ꝺcidẽdi ẽ pp distributiuũ qõ ibi ñ erat. ¶ † Mo. j. ex tex. ibi genita sit: qõ vbũ ꝑsentis tẽporis qñqz ex ꝙiecturata mente testoris capit ꝓ vbo futuri tpis. facit l. vbũ erit. ff. de vb. sig. Adde qõ similiter lex vel statutũ pũtis tpis trahit ad futurũ fz Bar. in l. oẽs populi. in vltim. q. vj. §. principalis. ff. de inst. ꝛ iure. Bar. no. i l. illiciras. i pn. ff. de offi. pñ. ꝛ i l. cũ lex. ff. õ le. Bal. Ang. ꝛ Jmo. i l. cũ tale. §. pen. de ꝙdi. ꝛ demõ. ꝛ i l. cũ in secun-
3 do. in fi. ff. de iniust. rup. Bal. in l. leges. C. de le. † Adde etiã qõ si papa i rescripto dicat: si qua ecclesia vel pbẽda nũc vacat, nec adꝺiciat de vacatura in futurũ: tamẽ venit ẽt vacatura. gl. est no. in c. dilectus. el ij. in gl. j. ꝛ ibi doct. nor. de pben, limitãdo tamẽ vt per Jmo. ꝛ Alu. in l. si quis mihi bona. §.
4 iussu. ff. de acqui. hr̃. ¶ † Sco no. qõ numer⁹ singularis
b capit ꝓ plurali ꝛ verificatur in plura. i. Adde meliorẽ text.

in l.cum inter veteres.z ibi Bal.no.C.de fideicō.liber.z pō dera ibi tex.in implicatiua maxime, volentem qs in omni ma teria ēt vbi nō fit fauo: libertatis: numer⁹ singularis veri ficet in plurali. Adde ēt tex.no.in l.ij qs ita.§.j.ff.de test.tu vel. Adde qs vult Jo.an.in addi.Spe.j tit.ō pecu.§.rōne an 5 tē forme.in ℣.qd si sit ⁊stitut⁹.vbi p aliqua similis tz ✝qs p curato: ⁊stitut⁹ ad lites intelligat ⁊stitut⁹ ad lites in plura bi quāuis alias forma mādati sit diligēter attēdēda.l.dili gēter.in pn.ff.māda. Tu ibi ꝓpter indefinitā q̄ equipollet vniuersali.l.si plures.z ibi Barto.de le.ij.z late Bar.in l.si pluribus.§.de le.ij. Jtē adde qō no.vult Bar.in l.j.§.sed: si incertū.in fi.de vent.in pos.mitt.✝qs qñ lex loquit in ꝑsona vnius singularis videt tū log vniuersalr.z illa ꝑsona cēset dicta gratia exēpli: ibi tū in ꝓcedētib⁹ limitat Bar.nisi esse mus i materia odiosa: qz tūc numer⁹ singularis si cōprehē dit plura. ē: aduerte ēt qō i B tex.numer⁹ singularis nō ꝓfert singulariter, tz cū adiūcto distributiui aliqua, vt statiz dicā. 7 C✝Z tertio no.qs dictio qua, é distributiua: qz pōt cōueni 4 re plurib⁹ sicut vnī: sic ēt dictio qlīs ª ⁊ qūcq, vt declarat no. Bar.i l.hoc articulo.§.de hr̄.inſti. sol⁹ Raph.cu.tz ꝛiū: qō dictio qua, nō sit distributiua: cū sit termin⁹ ꝑticularis, ⁊ exponat qua, i. aliq, ⁊ verificat ēt i vno, p no.i d.l.B articulo. Tu aduerte qō dictio qua vel aliqua, facit vt terminus ꝓce dēs q̄ prius nō verificat nisi vno certo mō: tūc verificet lar gius ⁊ plura ⁊tineat. ✝Hinc ē qō tz appellatio partis in 8 telligat ō dimidia, l.nomē filiarū.§. porrōis.ſ.de v.ſig.ēt si adiciat certa pars, l.si q.cū gl.C.ō posth.tū si adiciat q̄ vt aliqua pars verificabit tūc ēt in qualibet minima parte, vtē gl.in cle.j i vbo aut ea ꝑ ꝓte.de fo.cōpe. Bal.in l.j.C.de inof. dona.z in c.i.§.cū aūt.de cōtro.inue.ita hec dictio qua, facit terminū cui adiicit verificari in pluribus: ergo est distribu 9 tiua. C✝Quarto nota ibi, nisi euidens.z intellige, ſ. per cō iecturas: qz illud ōz euidēs b qō p ꝓiecturas accipit. l.lz im perator.z ibi Bart.z alij ſ.e.l.quidam testamēto.vbi Bal. z Mod.ff.de vul.z pup.do. Abb.in c.lz cām.in ꝛj.not.per il lū tex.de proba.z exēplifica tex.qñ attēta quātitate patri moniꝫ nō est verisimile qō tāta pecuniā voluerit cuilibet fi liarū dare: tūc omnib⁹ vna sola sufficit.ar.l.filia.ff.de leg.ij. fin ꝫa de Ure.Bar.z alios hic.z Bar.in l.luci⁹.ꝑma.j.ti. 1 C Quinto q̄ritū tex.ōz Bar.post Dy.in l.qdā.§.fi.ff. de 10 reb.dub.✝qs lz plures vocati vno nomine collectiuo admit tātur solū ad vnā partē, l.fi titius.z l.inter dnōs.l ꝑn.ff.de he re inſti. Jstud ē verū in natis, secus in nascituris, vt ibi.nō fm eū: qz tūc nō erit imputādū testatoi quare eos segrega tim nō nominauerit cū non potuerit verisimiliter cogitare quot essent nascituri.alle.ibū tex.§.3 iste tex.nihil facit: qz hoc fuit distributiuū si qua.nō añ collectiuū. Jtē nō Bar. ibi nō videt ꝛgrua: qz lz testōr nō posset verisimiliter scire quot posthumi essent nascituri: tñ si voluisset posthumos tā habere solā quātū hr̄dē scriptū z nō plus: poterat facile putare dicēdo posthumis q̄tquot nascent lego tm. quā tu scripto hr̄di. C Sexto itū tex.alleg.in argumētū Bar, 11 in l.si plurib⁹.circa fi. ꝑn.ff.de le.ij.✝qs si testator legat in definite filiab⁹ sibi nascituris cētū qō natis plurib⁹ cuilibet cerū debeāt cēt i solidū: nā ōz qō indefinita equipollet vni uersali distributiue nō collectiue.z sic attribuit actū cuili ber infolidū. Adb allegat itū tex.i arg.z cū eo transit ibi simpliciter Rap.cu.qō est singulare z valdē signādū si est ve rū.z ficista fuit mēs Bar.ibi q̄rū z melj⁹ tz Jo.de Imo.in l.fina sit scriptū.in ꝑncij.ti.ij.qz cū ista indefinita fit apta equipollere vniuersali collectiue z distributiue: i dubio ōz intelligi collectiue, vt testōr min⁹ grauet hr̄dē quā sit possi bile.l.apud iulianū.§.scio.j.e.z l.vnū ex familia.§.fi rē.j.ti.j. Ad itū tex.rñdet qō istud operat distributiuū qua, vt s.di ꝑ. Cōtra Bar.ēt tz do. Alex.hic ꝑ tex.in l.qdā.§.fi tibi.cui l.eq.z ꝑn.sequē.in vbo quarta debēt.j.de reb.dub.secdo p d.l.q quartā.§.fi.ſ.eo.inducēdo duplciter vt hic p eum: rñ respōdet qō ibi erāt q̄ncti re z ōbis, vt ptz ibi vnā summā. Tu aduerte ad l.quidā.§.fi tibi.cū seq.qs non videtur, ob stare Bar. C Primo em. nō loquit in legato quātitatis q̄ pōt distribui cuilibet ſsolidū: cū loquat in hr̄ditate ꝑt ōr Bar.hic allegādo l.quartā.§.fi.ſ.eo. Sed posses dicere qō verū est qō tex.ibi primo loquit in institutiōe hr̄ditatis q̄ nō pōt distribui cuilibet insolidū.§ postea loquit ēt in legato qō potuit esse quātitatis, z sic potuit distribui i plures in solidū. C Secdo z melius dic qō in illo tex.vbi posthumi nō vocant collectiue ad vnā partē ꝑt ꝑsupponit Alex.imo sin guli posthumi vocātur ibi i viriles partes. C Bl.i vbo le gasse ibi. So.ibi eg hr̄datio odiosa, dic q i d.l.ij.nullū fuit di stributiuū vt hic, alias gliber filiꝰ cōpēderet.l.ſi qs.i pn.ſ. de libe.z posthu.z l.iij.§.nominatiz.de iniust.rup.fm Rap. cu.hic.z sibi ascribit do. Alex.hic.q ōz doctoiz nō tāgere.

1 ✝Heres pro parte partem prelegati consequitur in iudicio familie ercisc.z si repudiat hereditatez consequitur to tum legatum a coherede per actionem ex testamento.

2 Prelegatū facti instituto valet ſsolidū si nō adit, sec⁹ si adeat,

3 Conditio tacita quod impediat transmissionem.

4 Heres si aliquis est pro parte z pro parte legatarius: qō potest repudiare institutionem z acceptare legatum.

5 Casus in quo repudians hereditatē priuatur omnibus bo nis quocunq; titulo etiam inter viuos testatoꝛe obuenientibus, scz in repudiante hereditatem debitoris pie cause.

6 Heres z idem executoꝛ si repudiat hereditatem quod per dat officium executoris.

7 Heres pro parte institutus si decedat hereditate non repudiata ex quo in extremo mortis articulo deficit conditio, tunc hereditas non potest adiri nec repudiari.

1 §. Si vni. Ex heredib⁹.✝Heres p parte: partē de legati cōsequit iudicio fa.ercisc.z si repudiat hr̄ditatē cōsequit totū legatū a coherede p actionē ex testamēto.h.d.Rō dubitādi fuit qz cohr̄s plegatū sibi facti hz p parte sua iure hr̄ditario: qz p parte sua sibi ipsi a se legari nō pōt vt ōr tex.in l.sequēti. ergo p ꝑte sua legatū deficit. ergo illa pars remanet in hr̄dīate: ergo postea repudiādo hr̄ditatē videbat repudiare illā ꝑtē legati, q̄ erat in hr̄ditate: ergo videbat qō ñ posset amplⁱ eā petere a cohr̄dibus. Rō ōcidēt fuit vt statiz dicā. C✝Ro.j.qō plegatū 2 facti instituto valet ſsolidū si nō adit, si ꝙ adeat reddit nul lū p ꝑte. medio añ tē pēdet sub q̄dītiōe si hr̄ditatē repudiauerit: ideo cessat regula catoniana: q̄ nō hz locū i legatis cōditionalibus l.certa.in pn.ſ.e.l.pe.ff.ō reg. cato. quānis videret qō ex postfacto ꝓpter repudiationē recōciliet legatū: p illa parte p qua ab initio ñ valuit. l.plane.§.si duob⁹.z l.legatū.§.hr̄di.ſ.e.S3 dic qō imo a ꝓncipio valuit q̄ditio naliter vt est gl.in l.a filio.ſ.e.✝Jtē aduerte qō lz hec q̄ditio 3 sit tacita: tū i pedit trāsmissionē, vt p gl.i d.l.filio.ſ.e. Rō: qz est tacita veniēs ex testamēto: ficut z q̄ditio q̄ sit p relationū qs vt q.l.stichō q me⁹ erit.§.e.z l.inp.j ō le.ij. Sec⁹ aūt ē in tacitis conditio veniēs ab extra. l.q̄ditiōib⁹ q̄ extrinsec⁹. ff.de condi.z dem. C✝Secdo no.ex isto §.qō vbi aliquis est 4 ꝓ parte heres z p parte legatarⁱ⁹, pōt repudiare hr̄ditatē seu institutionē, z acceptare legatū, qō ē vtile qñ hr̄ditas esset implicita z vellet euitare lites quas exercatur. ita dicit tex.in l.apud celsum.§.fi qs ex vnica.ff.de excep.do. allegata in gl.z l.a filio.ſ.e. C Adde tñ vnū singulare casum l q✝re 5 pudiās hr̄ditatē ꝑuat⁹ oīb⁹ bonⁱ q̄cūq; titulo ab illo testatore obuenientib⁹, etiā titulo inter viuos fauoꝛe reipublice ꝓpter onus tributoꝛū. tex.est in l.hr̄des.C.de oī agro deser. li.xj.z ille casus est singularis in iure ꝛz Bar.ibi.z Lu.ro. in repe.auf.simili.C.ad l.fal.in ij.charta.in q̄ij.speciali pie cause inter Jct⁹. vbi p illū tex.infert qō q̄nēadmodū vbi repudiās hereditatē debitoris fiscalis occasione tributoꝛuꝫ ꝑtuat oīb⁹ bonis quocūq; in eū peruenīs: etiā titulo inter viuos, ita repudiās hr̄ditatē debitoris pie cause occasiōe decimarū q̄ debēt tā ꝓ tributa olim rerū z gētiū. c. tua nobis. ō peci. xvj.q.j.in c. decime. ꝑtuabit oīb⁹ bonis q̄ ab eo habuerit. z ad illū tex. adde Bar. z Bo. in l. iff. de acq. here. Bal. in l.ḡnaliter.§.in his. C. de secū. nup. Adde etiā ✝q̄ si idē est hr̄s z executoꝛ si repudiat hr̄ditatē perdit officiū executo 6 ris. l.luci⁹. ff. de fideic. li. no. Bar. i l. cū ꝓponas. C. de fideic. lib. vbi limitat per illū tex. C Capio gl. magnā in ℣. totū legat ñ: quā diuide i septē ꝑtes. In ꝑma assignat rōnē ad tex. deinde formaꝫ quatuoꝛ opi. sexto alle. cōcoꝛdātes. septio z vltimo formaꝫ aliā opp. partes patēt in ea. In ea gl. ibi, vel alios i eius hr̄de. ista ē vera solutio quā tenēt cōiter doc. hic. z gl. z Bar. ibi, z i l.a filio.ſ.e. qō ipse hr̄s institut⁹ repudiauit, iō ꝙeqt totū legatū, ibi añ mortu⁹ ē añ ꝙ repudiaret, ē hr̄s vult ꝙseq integrā p̄ceptionē z ñ ꝑt, vt ibi, eo qz plegatū p portiōe q̄ rāgit ipz institutū hz cōditionē, si repudiauerit 7 hereditatē vt dixi in tex. ✝vñ si ille heres p ꝑte institut⁹ decedat nō repudiata hr̄ditate, certe i extremo mortis articulo deficit cōditio, qz tūc hr̄ditas nō ꝑtadiri nec repudiari. vt ē gl. singu. i l.fi.ff. qñ dies leg. ced. nimirum ergo si ista portio plegati ñ trāsmittit ad hr̄dē. Jstā cōez solutionē ipugnat Ure. p illū tex. z i eū q.§. p ꝑte. ff. de is qb. vt indig. vbi tenet git qō tale legatū p ipsi⁹ parte est iurile, z tñ si verū ēēt qō esset cōditionale interim valeret, licet nō sortiret effectum gū euentum cōditionis. l. vnica. §. finautē sub cōditiōe. C. de cadu. tol. z exponere inutile, i. cōditionale, ēēt min⁹ extranea expositio. C Tu rūde qō tale legatū dicit iurile habito re

spectu ad ius hereditarium per rõnem quam assignat text. qz ab ipsomet herede sibi inutiliter legatur. dicitur autẽ cõditiõale z validus habito respectu qs est legatum, z ipsum consequitur iure legati, z sic actione ex testamento.

Lex xix.

1 ☞ Dictio hoc amplius, quid inducat. z num. 2. z 4.
3 Dictio ampli⁹, apposita fine pnoie B, ñ iducit repetitionẽ.
5 Testator nõ videtur cõfirmare legata inutilia prorogando heredi diem solutiõis legatorum, z vide limitationes, nu. 18.
Inducta ad vnus effectũ nõ debẽt operari cõtrariũ effectũ.
Inducta ad diminutionem non debent operari augmentus. z limita vt infra num. 11.
6 Cõcessio nouor priuilegior qõ ñ tollat pnilegia eidẽ pcessa.
Conuentio que fit ad resoluendum non debet operari productionem actionis.
7 Pactum ordinatus ad excipiendus non valet ad agendum.
Pactum nudum resolutionem contractus vestitur ab ipso contractu quem resoluit.
8 Inducta ad augmentum non debẽt operari diminutionem.
Doctor pupillaris qui poterat venire ad officia z honores si effectus sit comes qui legit per xx. annos poterit tamen vt prius venire ad officia z honores.
9 Augmentum dignitatis non debet operari eius priuationẽ vel aliud impedimentum.
Clausula non obstantium, apposita in literis pape ad firmã dñ gratia non operatur eius restrictionẽ vel diminutionẽ.
10 Testator si legauit domũ vsor cus hoc si valeat minus ducentum suppleatur per heredem vsq; in ducentum: si dom⁹ valet vltra ducentum: nihilominus vsor habebit domum.
12 Verba generalia qõ debeãt referri ad vtilia z nõ ad inutilia.
Confirmatio superioris simpliciter z generaliter facta, qõ non debeat trahi ad actus inualidos sed ad validos.
13 Prorogatio actus inualidi quod fit nulla.
Compromissum si non valet non valet eius prorogatio.
14 Factũ ad psequentia qõ operatur ad nouiter inducendum.
15 Repetitio generalis legator qõ ptineat etiã legata inutilia.
16 Dictum testis qui primo examinatus fuit nullum, in secunda examinatione solenni dicit per omnia prout in prima examinatione dixit, quod valeat.
17 Cõfessio facta de eo qõ cõtinetur in instrumento nõ solenni z ad illud relata quod valeat z conferi preiudicet.
19 In duabus causis cõcurrentibus, vna que nocet, altera que prodest, attenditur illa que nocet.
20 Princeps qui ex statutis exhibitis aliqua reprobat videtur alia approbare.

Legata iutiliter. ✝ Verba repetitiõis iducentia confirmant legata inualida siue fuit relicta in primo, siue in secõ gradu, sec⁹ ivbis ordinat ad dãdã dilationẽ heredi, z sic diminutionẽ, diuidit in tres. Bar. ☜ Mo. j. qõ dictio hoc ampli⁹, iducit repetitionẽ z confirmationẽ legatorũ añ iutilit factorũ. Et rõ est vt p Bar. z bal. h, Adde qõ dictio hoc ampli⁹, est repetitiua pcedẽtis legati, nõ solũ in psona eiusdẽ, vt hic, z l. q ita. z ibi Bar. ff. de do. pxeleg. ij et in psona alteri⁹, vñ si testator leganit Titio fundũ, z postea B ampli⁹ legat tibi z. videtur ẽt tibi legare fundũ, z sic cũ titio pcurrere i illo fundo. l. ij z ñ sic fideicõmissus. j. de le. iij. Adde ẽt ✝ qz dictio B ampli⁹, nõ solũ reperit substantia pcedẽtis legati, ij etiã qualitates q̃ erat in prio legato reperit i sequẽti legato, vñ si testor legauit pmo loco vsor sue domũ sub cõditiõe, postea dixit hoc amplius lego fundũ: intelligit sub eadẽ cõditione. gl. z Bar. in l. in repetẽdis. j. de leg. iij. gl. z Bar. in l. si tibi pure. in c. ti. de le. iij. Intellige predicta procedere ✝ qñ adiect pnomẽ hoc, z sic dr hoc amplius. Sec⁹ ñ fine eo dicere: ampli⁹ lego fundũ: tũc nõ esset repetitiua precedentis legati vel qualitatis ei⁹ sed solũ ptinuatiua act⁹ legãdi. text. est no. in l. si fern⁹ legat⁹. ¶ Restrictionem. Jaso. in l. j. in prin. ff. si qs ius dicenti. Purpuratus. ☞ Secundo limita. Jas. in l. j. C. de contrata. Purpuratus. ¶ Ad act⁹ validos. Adõ Innocen. in c. j. de transact.

§ Dictio hoc amplius. Adde l. verbus amplius. ff. de ẏb. sign. doc. in c. cõmuniter. de ẏb. sign. Ang. in cõsi. cclxx. inci. pcedenti scilicet.
b ☞ Secũdo no. Adde qõd cõfirmat actus p parte, non videtur in alia cõfirmare. deci. in c. ecclesia s. ma. de cõsti. Et pcedit in statuto Bal. in l. j. C. de inuti lib⁹ stipulatio. Alex. lib. ij. cõsi. xvij. Jason in l. j. de ofic. eius cui man. Pur.
c ¶ Restrictionem. Jaso. in l. j. in prin. ẽ. si qs ius dicenti. Purpuratus.
☞ Secundo limita. Jas. in l. j. C. de contrata. Purpuratus.
e ¶ Ad act⁹ validos. Adõ Innocen. in c. j. de transact.

a
b
5
1
3
4
c
6
7
8
9
10
12
13
e
15
16
17
19
20

firmare legata inutilia. Ex quo sequuntur duo corrolaria ad quẽ frequẽter allegat iste tex. Primo qõ inducta ad vnũ effectũ, nõ debẽt operari aliũ effectũ. Jtẽ: qz act⁹ agẽtiũ non debẽt operari vltra eor intẽtionẽ. l. obligationũ substantia. ẽ. si. j. de ac. z obli. z l. nõ ois. in prin. ẽ. si cer. pet. Secõ qõ inducta ad diminutionẽ ñ debẽt operari augmẽtũ. 2cor dat l. legata inutiliter. j. de adimẽ. le. l. cũ tale. ẽ. si. ff. ó 2d. z dem. ex facto ẽt. ff. de hẽd. instituẽ. z l. titia. ẽ. si. ff. de manu. te. ¶ Add istã regulã adde tex. no. in l. si. circa mediũ. C. de pxposi. agẽ.
6 in rebus. lib. xẽ. per quẽ no. ibi Bar. in ñ. ✝ q nũquam per cõcessionẽ noui priuilegii intelliguntur alia priulegia tolli eidẽ indulta: qz nõ dr operari diminutionẽ inductã ad augmentum. Jtẽ adde qõ similiter quẽtio q̃ fit ad resoluẽdum nõ dr operari productionẽ actionis. l. ab emptiõe. in ñ. z ibi Bar.
7 no. ff. de pac. l. venditi. C. de act. emp. ✝ Similiter pactum ordinatũ ad excipiẽdũ non valet ad agendũ fm Bar. z alios in l. in traditionib⁹. in ñ. ff. de pac. Alibi tũ habes tex. notabilẽ qõ pactũ nudũ resolutiuũ actus vestitur ab ipso actu quẽ resoluit. tex. est no. in l. ñ Quenit. ff. de rescin. vẽdi. facit ẽt tex. in l. ij celsus. ẽ. j. ff. de 2hẽ. emp. ¶ Adde qõ similiter ista
8 regula pcedit ecõtra ✝ qz inducta ad augmentũ non debent operari diminutionẽ. tex. est no. in l. si mãcipia. in princ. ff. de fun. instru. Rõ: qz qõ fauore alicuius inductũ est: non dr interpretari in eius damnum. l. qõ fauore. C. de legi. ad hoc bene facit d. l. ñ. C. de ppo. agen. in re. li. xij. faciãt ẽt q̃ no. Bar. z Joan. de platea in l. alexandrinis. p illã tex. C. de decur. li. x. qõ ij doctor qlegit xx. annis efficiat comes. l. j. C. de pfes. q in vbe Cõstãtinopoli. li. x. ñ tũ antea erat popularis, z per formã statuti ciuitatis sue poterat venire ad officia z honores ẽ nũc potuit, per illũ tex. z sequit Pau. de ca. in l. nulla.
9 ff. de legi. ¶ Tu firma ✝ qz augmentũ dignitatis nõ dr operari priuationẽ vel aliud impedimẽtũ. tex. est no. in l. falsa. ẽ. j. ff. de 2dl. z demõ. z in l. pe. in ñ. ff. de senato. Adde ẽt qõ no. Bal. in l. qz añt. in prin. ff. si qs omis. cau. test. vbi p illũ tex. z gl. no. qõ clausule nõ obstãtiũ q̃ apponuntur in literis pape ad 2firmãdũ z auginẽt andũ gratiã: nũquã operãtur diminutionẽ seu restrictionẽ.
c Adde ẽt qõ voluit Bul. de cu. z
10 Ang. in l. nulla. ff. de legi. ✝ qõ si testator vsor legat domum cũ hoc qõ si valeat minus ducẽtũ: supplere teneat heres ita qõ habeat valor ducẽtar libras. certe si reperiat valere pl⁹ quã ducẽtũ libras: vsor tũ dr etiã habere illud vltra, cum illa verba fuerint inducta ad ampliãdũ: ergo nõ debẽt operari ẽ. ium. z p ista decisione est bonus tex. in terminis in l. ea lege. in prin. ff. loca. ¶ Principalẽ regulã huius tex. qõ inducta ad diminutionẽ ẽc. limitat Bar. j. vbi reserno dicẽdũ.
11 ¶ ✝ Secõ limita qñ nõ possunt operari diminutionẽ nisi
o prius operentur augmentum. l. deniq;. ẽ. interdum. z ibi ita summat Bar. ff. de procu. le. z l. proculus. z ibi not. Bal. ff. de vsufr. Bar. in l. ex hac scriptura. ff. de do. facit qõ vult Bar. in l. centurio. in vlt. char. ff. de vul. z pu. in princ. charte. z ibi dicit intelligẽdo tũ vt p Bar. in l. cũ tale. ẽ. fin. ff. de condi. z
12 demõ. ¶ Tertio no. ex eo. tex. ✝ qõ vba gñalia debẽt referri ad vtilia z non ad inutilia. Et sic facit iste tex. p dicto famoso Jmo. in c. Dudũ. de dect. qõ ibi sequunt z commendãt Joan. z do. Anto. de bu. qui dr nõ reperiri alibi qõ confirmatio pape vel superioris quãtis sit simpliciter z generaliter facta: tũ dr referri ad actus validos
e c z nõ ad inualidos. facit tex. in rõne sui. in l. ex facto. in prin. z ibi Raph. cu. z Mo. ff. de vul. z pu. z illud dictũ Jmo. sequitur z limitat Bal. in c. j. p quos fiat inuestit. z in l. bonor. C. qui admit. Pau. de cast. in l. princeps. ff. de legi. do. Alex. in l. quãquam. per illũ tex. C. de test. mili. z in consi. cxxix. in iij. vol. qõ incipit, viso statu
13 to. z in cõsi. cxxũ. in iij. vol. qõ incipit, viso pũcto. ✝ Quarto no. ex hoc tex. nullam esse prorogationem actus inualidi. ex quo infert Bald. qõ sic nõ valet eius prorogatio. z sequũtur Jmo. z Pau. de cast. z dicit Pau. hoc esse perpetuo mẽti tenendum. contrarium z melius tenent Alexã. Raph. cu. z Are. hic. Primo, z qz ille tex. nihil facit: eo qz prorogatio compromissi tendit ad eius augmentum non añt ad diminutionem, sed in hoc tex. prorogatio solutionis legatorum tendit ad diminutionẽ. Preterea in isto tex testator fecerat legata vtilia z inutilia: ió illa verba generalia: quas pecunias legauit ẽc. debent referri ad legata valida tm. l. si is cui. ẽ. si. ff. de sol. ij in dicto Bal. nõ pcedit nisi vnic⁹ act⁹ pro missi inualidi. Areti. tũ infra in alio ppositio intelligebat illũ tex. in scõa parte qñ omnia legata erant inutilia: pura qz facta in testamento minus solẽni prout intelligit glo. hic in ver. inutiliter. ij errat z dr de directo cõtra istum tex. ibi. nõ enim hoc egisse testator vt cõfirmaret inutilia sed vt die vtilib⁹ progaret, z sic vult qõ aliq̃ legata erãt vtilia, aliqua nõ

contra

4 cõtra Bal. etiã facit † q2 illud qõ fit ad cõsequẽtiã, operaẽ ad nouiter inducẽdũ, vt no. Bar. in l. iij. in prin. ff. de acqui. pos. pura p eũ allegata. ¶ Quito gñaliẽ no. ex toto isto tex. † q
15 gñalis repetitio cõtinet ẽt inutilia legata, ſz nõ gñalis pro
gario q̃ tẽdit ad diminutionẽ, vt ſ. dictũ est. ¶ Sexto Bar.
16 inducit istũ tex. loquẽtẽ de clausula repetitiua, † qõ si pmum dictũ testis nõ valuit ꝓpter solẽnitatis defectũ, z in scda exa minatiõe solẽni dicat qõ ſt p ola put dixit in pma, qõ valet ſz Bar. nõ firmet. z differt ista qõ ab illa quã Bar. ponit in l. eos. ff. de fal. q2 ibi loquitur qõ testis in vna cã depositi solẽ niter z legitime: deinde in alia cã sup eodẽ articulo ꝓductus dicit, dico put dixi in alia cã, z sic nullitas primi dicti ad qõ fit relatio in scdo est qõ mouet dubitationẽ Bar. hic. z istis terminis put loquit Bar. aliũ nõ tãgũt excepto Are. q ſz, qõ
17 tale dictũ nõ vz: q2 aut testis fuit primo examinat⁹ extra iu dicij inutilr, z tũc ſz eũ nõ est dubiũ qõ nõ vz: q2 deficit indu stria iudicis nõ interrogãtis q̃ ꝺbuit facere vt nũc ex tẽse de ponret dictũ suũ. l. iij. ſ. idẽ diuus. ff. de testi. si vo ꝓmo fuit inutiliter examinat⁹ a iudice. z adhuc idẽ: q2 nõ põt ꝓsumi ꝓ industria iudicis q̃ omisit solẽniter necessariã examinationẽ. l. iũ. ſ. q̃ri põt. z ibi no. ff. de suspe. tut. Aliũ nihil tãgũt. Tu
17 adde in ꝓpꝛijs terminis Bar. illud qõ alibi decidit Bar. in l. alia. C. de his q. vt indi. † vbi q̃rit: ponere qõ qs cõfitetur re ferẽdo suã cõfessionẽ ad ea q̃ cõtinent̃ i quodã instrõ, z illo in ffirm nõ est solẽne: nũqd dicta ꝓfessio valeat z sibi ꝓiudicet. re fert Jmo. tenere, qõ sic: q2 ſz instrũm nõ sit solẽne, nec sufficiẽs ad pbãdũ ꝓfessio rata manet, etiã si nõ fiat absolute, ſz ꝓ relationẽ ad instrũm nõ solẽne: eo q2 solẽnitas nũc est in con fessiõe ſz nõ sit in instrõ ad qõ fit relatio, ergo valet. l. j. ff. ò cõ sti. pec. z ibi latius p eũ. ¶ Septimo Bar. limitat scdaz par
18 tẽ huius tex. qõ testõz nõ solũ ꝓrogasset diẽ legatozũ, ſz etiã dispositisset † qõ vsure interim pstarent̃, z sic esset diminutio simul cum augmento: tunc induceret repetitio z cõfirmatio inutiliũ, z cũ eo simplr trãseũt Ang. z Flozia. hic: sed Jmo. Raph. cu. Alex. z Are. hic istud reprobãt, z bñ: q2 l. ij. cũ gl. C. de do. inter. loquit qñ ꝓmissio illa vsurarũ dirigebat ad certã dotẽ specificã nec ad aliud referri poterat, ſz in limita tiõe Bar. ad istũ tex. erãt ꝑba testõzis gñalia ad legata, quo rũ qdã erãt vtilia, qdã inutilia, vnde in dubio dz referri ad
19 vtilia. ar. l. fi is, cui. ſ. flaui⁹. ff. de solutio. Preterea i d. l. ij. est speciale fauore dotis fm Bar. in cõsi. qõ incidẽtr factũ fic se hz Titius z Seius. ad d. l. si tibi pure. j. de le. iij. patet rñsio q nihil facit: q2 ibi est adiecta dictio repetitiua ꝑ ampli⁹. z sic loquit. in terminis ꝓmi rñsi huic⁹ l. z ñ i scda pte, put loquit
19 Bar. ¶ Tu argue ꝛ Bar. fozti⁹. † nã hic ꝙcurrũt due cause quarũ vna nocet z alia ꝓdest: g̃ attenditur z ꝓualet illa que nocet. l. iij. ſ. fi. cũ si. ff. ad ſylleia. z maxime: q2 illa que nocet est sup re principali. illa vo q̃ deberet ꝓdesse ẽ sup vsuris: z sic
20 soiñ. l. nuda. C. de ꝛhen. z cõmit. sti. ¶ † Ultimo Bar. post Dy. cõcludit qõ princeps vel superioz reprobãdo quedã sta tuta alicuius loci, censeat alia ola approbare dũmõ cozã eo sint expositа, ita qõ verisimiliter notitiã habuerit. z cum eo tronsit Bal. Ang. in l. cum prætoz. ff. de iud. z in l. tribun⁹. ſ. fi. ff. de test. milit. Alex. in cõsi. ccccxxiiij. quod incip. viso sta tuto. z est ij. iij. volum. consil. xxix.

1 ☞ Legatum factum pluribus sine partibus, intelligitur in viriles. Idem in institutione. Idem in societate.

2 Testator qui duobus centum legauit simpliciter, deinde vnum ex ipsis multum onerauit: videtur voluisse quod oneratus plus habeat ꝓ rata oneris.

3 Hꝛdes plures istituti vel substituti z grauati p nola ꝓpria vel appellatiua ñ intelligunt grauati virilit. sec⁹ i legatarijs.

4 Argumentum de personis ad res procedit.
Testator si legat alicui mille in pecunijs z mercantijs, qua liter fiet diuisio istius summe.

5 Arguere de re ad tempus licet.
Legatũ si est factũ alicui de trecẽtum soluendis in tribus terminis, intelligitur qõ in quolibet termino soluãtur cẽtũ.

6 Legatum factum duobus coniunctim, an isti dicantur con iuncti re vel tantum verbis.
Distributiones partium ex ꝓsse non sunt paris distribu tionis partium tacite.

In legato. Legatũ † factũ plurib⁹ sine partibus + intelligit in viriles. h. d. Idẽ in insti tutiõe l. cries. ſ. hꝛdes. ff. de he. instit. Idẽ in societate l. si nõ fuerint. ff. ꝓ socio. rõ hui⁹ tex. est q2 vna dispositio respiciẽs plures pſonas intelligit illas equaliter respꝛere ꝓ regulã l.
2 iã hoc ure. cũ si. ff. de vul. z pu. Istũ tex. † limitat Alexã. hic post Pe. de bellaperti. z alios doc, nõ ꝓcedere qñ testõz duo bus cẽtũ legauit simplr: ũde vnũ ex eis multũ onerauit: ve risimile est, qõ voluit istũ pl⁹ habere ꝓ rata oneris, ꝓ l. quo ties. ff. ad treb. allegatã i gl. ¶ Tu aduerte, q2 ꝛ istã limita tionẽ facit tex. notabilr, z singulaꝛ i l. vnica. ſ. ſz vt manifeste tur. C. de cad. tol. vbi legatarũ grauati aliqd dare intelligũt semp grauati equaliter, z virilit, ꝙz eoꝛ legata sint equalia. qua rõne ergo ñ attẽdim⁹ ibi, ꝙ equalr sint honozati: ita hic nõ attẽdim⁹, ꝙ inequalr sint onerati: q2 vtrobiq ẽ par, z idẽ effect⁹ habere pl⁹ vl minꝰ de legato. istõ nõ facit, qn oẽs lega tarũ equalr teneant. z ad tex. in d. l. quoties. rñde, ꝙ loquit in hꝛdib⁹ nos i legatarijs inter quos est differẽtia, put ꝺt tex.
3 in d. ſ. ſz vt manifestet. † sicut in simili hz in hꝛdibus istituti z substitutis refert an grauẽt ꝓ nola ꝓpria an ꝓ appellatiua. l. turpia. ſ. fi. j. eo. gl. z doc. l. j. C. de impu. z alijs sub. Tñ se cus est i plurib⁹ legatarijs: q2 ẽt si ꝓ nola appellatiua graue tur: tñ intelligũt semp grauati virilr. d. ſ. ſz vt manifestet. iñ cta gl. in ℣. virili. z ibi Pau. de ca. multũ no. z ꝺt nõ reperiri alibi, z Alex. i d. l. fi. C. ꝺ impu. ¶ Scõo p istũ tex. arguẽdo ꝺ plonis ad res qõ argiñ est validum. l. q plures liberos. ff. de vulg. z pup. Bar. in l. miles ita. ſ. j. ff. de testa. mili. põt decidi
4 notabilr casus † q si testõz legat alicui mille qngẽtos aureos in pecunijs, i mercãtijs z in alijs reb⁹ suis qño ꝺbeat diuidi ista summa, quãrũ debeat ꝓstari de pecunijs quãrũ ꝺ mercã tijs: nãcerte talꝛ summa ꝺz equalr diuidi vt qngẽtos aureos habeat de pecunijs, qngẽtos ꝺ mercãtijs, z alios qngẽtos in
5 alijs reb⁹ ꝓ istũ tex. cũ alijs. ꝺ. alle. ¶ Cõfirmaꝭ ista ꝺcisio † ar guẽdo ꝺ reb⁹ ad tps: qõ augmẽtũ ẽt vz. put est tex. in d. l. mi les ita. ſ. j. z ibi Bar. Alibi eñ videm⁹ i tre, ꝙ si alicui legã tur trecẽtũ aurei soluẽdi in trib⁹ terminis alr nõ diuisa quã titate, certe intelligeret equalr. i. ꝙ cẽtũ ꝺbeãt solui in qlibet termino. tex. est quẽ bar. ibi ꝺt valde notabilẽ z sin. in l. iij. in
6 ꝓn. ff. de ann. leg. ¶ † Tertio p istũ tex. no. subtilis Pet. de Bel. pti. ꝙ, qñ legat duob⁹ ꝙiũctim, puta lego Titio z Seio fundũ, ꝙ isti nõ sunt ꝙiuncti re ſz tm ꝓbis. ista ꝺ ꝓbat subtilr ex hoc tex. hoc mõ iducẽ do: nã si testõz exꝑssisset ꝓ equalib⁹ portionib⁹, clarum est qõ nõ essent ꝙiuncti re. l. ꝙiuncti. j. ꝺ le. iij. gl. i l. j. ſ. fi. ff. de vsufr. accrescen. ergo idẽ si nõ exꝑssit cũ tacite intelligãt distributiue ꝑtes equales, vt est tex. Breui ter ꝙiũ cõiter tenẽt ꝙ ad hoc dicant diffiũcti requiritur qõ distributio ꝓiũ exꝑsse facta a testõre, z nõ sufficit tacita di stributio. tex. est in l. si duob⁹. ſ. fi. z ibi dixi ſ. eod. Bart. hic. z latius. in d. l. re cõiuncti. z sic nõ est par virtus tacite distri butiõis partiũ z exꝑresse. d. l. si duobus. ſ. ſ. z l. plane. ſ. fi cõ iunctim. j. eo. z ita limitatur regula. l. cum quid. ff. si cer. pet.

Lex xx.

1 ☞ Electio in legato incerto de certis, legatarũ est.

2 Testator q̃ hz plures domos, si legat vnam de suis domibus Titio, Titius habet electionem.

3 In legato ambiguo non cadit electio sed declaratio, que ma gis pertinet ad heredem.

4 Si testator qui habet duos equos, vnũ legat Titio, alterũ Sempronio, Titius primo eligit.

5 Ordo prioris denominationis demonstrat ordinem chari tatis z maioris dilectionis.
Domus si in vno instrumẽto est primo hypothecata Titio, demum Seio, hypotheca Seij erit posterior.

6 Quando in diuersis orationibus legatur diuersis incertus de certis, an conditio prius petentis sit melior.

7 Res solidũ q̃ duob⁹ ẽ legata, vni ꝺbeť res, alteri estimatio.

Qui duos. + No. † q i legato gñeris subalter ni, z sic q̃ legat icertũ de certꝭ, electio ẽ legatarij: ꝺ q̃ p gl. z doc. i l. legato gñaliter. j. e. Sz mi z videť quare ſ dubio ñ itelligať relictũ id qõ ẽ mini mũ p l. si ita scriptũ. i fi. ff. e. z l. apud Julianũ, alias ici. Afri can⁹. ſ. scio, alias ẽ sub l. idẽ Julian⁹. j. e. cũ i dubio testõz mi nus cẽseať grauare hꝛdẽ quã sit possibile. l. vnũ ex familia. ſ. rẽ. cũ vulgarib⁹. j. ꝺ le. hꝛ. rñdet Jmo. qõ ꝺ legatum plures res ꝙtinebat ex mẽte testõꝛ saltẽ aptitudine ꝭz actu vnã tm. z sic cadebat electio q̃ i dubio ẽ legatarij, iuxta gl. magistrã in l. lucio. j. ꝺ le. hꝛ. ꝭz ꝭio ex mẽte testãtꝛ legatũ erat vnicũ z aptitudine, z actu, ñ ꝺbeť minimũ. Adõ qõ idẽ in effectu vo luit Bar. l. legato gñaliter. i vl. op. j. e. dñ ꝺt qõ hic cadit ele ctio q̃ itelligit trãslata i legatarijs, ſz ꝭ ꝭio ꝓba ita fuerũt cõ posita qõ nullo mõ itelligit electa optio. Jdeo ꝺbeť quod ẽ
2 minimũ. sequit Ant. i c. indicãte. de testamẽ. ¶ † Scõo facit iste tex. q si testõz habẽs plures domos i patrimonio, legat vnã de suis domib⁹ Titio, ꝙ electioẽ legatarij, vt ꝺ tex. sec⁹ si simpliciter relinqueret domũ in gñe, tũc posset hꝛs dare quã vellet. l. si dom⁹. in prin. ſ. eo. l. q ex plurib⁹. ff. ꝺ verb. ob. iunctis his q̃ dicuntur in d. l. legato generaliter. ¶ Gloss. j.

in fine.dic q rõdiuersitatis est:qz tñ testator nominauit p prio nole vr de certo legasse,lz nõ 2stet ꝺ q. Uñ tũc legatũ ꝺz ambiguũ seu obscurũ l quẽ nõ cadit electio,lz declaratio

3 ꝛ z ad hr̃dẽ poti⁹,q ad aliũ ptinet declarare volũtatẽ testãtis cũ cẽseak eadẽ psona cũ ꝺfuncto,vt l aut.de iureiu.a mo.

4 pstri. ¶ Extra gl.inquãtũ cõcludit Bar.post Dy.ꝛq qñ testator habẽs duos equos reliqt vnũ vni,z aliũ alteri:q legatari⁹ pmo nominat⁹ eliget. Jdẽ tenẽt Ang.z cõiter alij h Dy.Ray.Bal.Alb.z Jmo.l ꝺ.l.si ita scriptũ.ſ.e.p ista cõi snia facit bñ tex.l.si ita legatũ.l pn.in ℣.pter eos quos Titi⁹ elegerit.ſ.e.vbi si duob⁹ factũ est legatũ,pmo nomat⁹ eligit.z illũ tex.p ista cõi decisione põderat Pau.de ca.ibi.z Hic.ꝺ neap.l ꝺ.l.si ita scriptũ.Adde regulã quam no.Ang. Jmo.z Bo.l q soluẽdo nõ erat fun̄.ſ.ꝺ her.isti.vbi p illũ

5 tex.no.q ꝛ ordo prioris denominationis demõstrat ordinẽ charitatis z maioris dilectionis.idẽ ꝺt Bald. in l.pe.in ij. opp.C.de ver.sig.z l.j.C.de edic.diui Adria.tol. ¶ Scõ adde illud qꝺ decidit no.Ang.in ſ.etenim.in aut.de here.z fal.q si in eodẽ instrumẽto fit obligata vna dom⁹ Titio,de inde Seio,hypotheca Seij erit posterior pp ordinẽ scripture.Et põdera q ibi est vnitas rei z pluralitas psonarũ, z ibi tñ attẽdit ordo denominationis qꝺ no.ad ea q̃ statiz dicã. ¶ Tertio adde tex.in c.pen.de elect.in vj.in ver.q pmo in instrumento vel literis ꝓcurationis est notatus,cũ con-

6 cor.quas ibi allegat gl.ꝛ Jstam cõem 2clusionẽ limitat hic Raph.cu.vc3,qñ testator in eadẽ oratione legauit vtriq3.si añt separatim z in diuersa oratione,tũc vr qꝺ melior fit 2dicio pri⁹ petẽtis pl.si plurib⁹.ſ.e.que no.limitat l.quoties. ff.de vsufru.fz eñ idẽ tenet Raph.cum.in ꝺ.l.si plurib⁹. vbi assignat rationẽ diuersitatis.Alex.tenet indistincte cõem decisionẽ Bar.z aliorũ.z rñdet ad ꝺ.l.si pluribus.q loquit in casu diuerso:qñ est pluralitas psonarum z vnitas rei,sed hic est diuersitas,z personarũ,z rerũ.ita rñdet Bal.in ꝺ.l. si ita scriptũ. ¶ Tu aduerte qꝺ ista non videt bona solutio,

7 qz etiam in ꝺ.l.pluribus.videt esse diuersitas nõ solũ personarum,sed etiã rerum.tex quo eñ testator ibi legauit rem duob⁹ in solidũ,vt ibi dicit tex.vni vr legasse rem,alij estimationẽ,z sic vni speciẽ,alteri quantitatẽ. Nisi respondeas, q ibi estimatio non fit in obligatione,cũ testor rem legauerit,sed rõne impossibilitatis:qz duo non possunt habere eã dem rem insolidum.l.si vt certo.ſ. si duobus,cũ simi.ff.com mo.estimatio est solum in executione z prestatione.ita declarat glo.no.in ſ.si res aliena.Jnsti.de legat.

Lex xxj.

1 ℣ Legatũ vniuersale gregis vt peculij an 2prehẽdat omne futurũ incremẽtũ etiã contingens post testm,z an ista accessoria veniant propter moram.num.6.

2 Tempus mortis z non conditi testamenti inspicitur in omni legato vniuersali.

3 Dictio meus mea meũ,si adsit in vniuersali dispositione nõ restringit vniuersale dispositũ,sec⁹ in generali dispositiõe.

4 Modus pñtiãdi z exequẽdi qñ vẽdicat vniuersitas rerũ.

5 Testator in dubio psumit legare res proprias,nõ alienas. Testor psumit legare ius qꝺ hz i re,quãus finitus morte.

6 Ultime voluntates quo ad accessoria sapiunt naturam contractuum bone fidei.

1 **Grege legato.** Jn legato vniuersali accedũt ẽt nata post testm.h.ꝺ. ¶ ꝛ No.qꝺ legatũ vniuersale gregis vel peculij cõprehẽdit omne futurũ incremẽtũ ẽt cõtingẽs post testm,vt hic,z l.peculiũ.infra ti.j.etiaz si vino testatore ꝓtingat vel ẽt ante moꝛã heredis,vt hic in gl.z bene.rõ huius tex.est:qz vniuersitas sicut est grex sui natura recipit incremẽtum z ꝺminutionẽ,z tñ est semp idẽ.l.idez.l. itẽ veniunt.ſ.fructus.z ibi gl.ff.de peti.here.no.in l.qꝺ ꝺz.

2 ff.de impen.z tex.in l.pri. ¶ ꝛ Scõ per istum tex.z similes dicit gl.no.in l.pe.ff.de fun.instr,qꝺ istud est cõe in omni vniuersali legato,qꝺ semp inspiciat tẽp⁹ mortis z nõ 2diti testameti. ¶ Ultimo ad materiã huius l.adde qꝺ notãter tz

3 Bal.in l.j.in vlt.no.ff.de sta.homi.ꝛqꝺ si i vniuersali dispositiõe adsit dictio mea,nõ restringit vniuersale dispositũ: vt de si dono vel lego gregẽ meuz etiã aliena capita includunt, q̃ sunt de numero gregis.l.j.ſ.fi.cũ l.seq.z ptin.sequẽtis. ff. de rei ven.Sed in gñali dispositiõe bene dictio mea, restringit,vt lego oẽs seruos meos.l.seruos.ff.de le.ij.Refert simpliciter Alexã.hic in fi.z si ista doctrina est vera pstat magnã ampliationẽ ad istã l.z sequẽtẽ z similes.Sed tu aduerte,qz tex.in l.ij.in fi.ff.de rei vẽ.facit ꝺ directo in oppositũ, dñ dicit qꝺ in restitutione nõ veniunt aliena capita.z p illuz tex.iuncta l.ij,in princ,ꝺt Barto.in ꝺ.l.j.ſ.j.ff.de rei ven.

4 colligi modum:ꝛ pronuntiãdi,z exequẽdi,qñ vendicatur vniuersitas rerũ in qua sint aliqua capita aliena:qꝺ lz inde p nũtiet seu declaret gregẽ esse meũ:tñ postea in executiõe restitutio fiet mihi de tractis capitibus alienis. Ita dicamus

5 in pposito,qz testor legauit gregẽ suũ simplr:nõ veniũt restitutiõe capita aliena,ꝛ pser tim cũ testor censeat legare etiã in dubio res pprias z nõ alienas.l.vnũ ex familia.ſ. si rẽ.j. ti.j.fm tñ distinctionẽ l.cũ aliena.C.de lega. Item testator psumitur solũ legare ius qꝺ hz in re:quãus finiturũ morte. l.qꝺ in rerũ.ſ.j.cũ gl.vbi dicet j.eo.l. vz.o patrui.C.de leg.z tanto magis in pposito adiciendo pronomen meum. ¶ Extra gl.opponit Bar.qꝺ iste accessiones non veniant nisi a tẽ

6 pore more.l.si quis bonorũ.j.e.z 2firmat vna rõne,ꝛqz vltime voluntates quoad ista accessoria sapiũt naturã 3ctuũ bone fidei.l.in minoꝛũ.cum gl.C.de in integ.rest.mino.declarat melius quã alibi Bar.in l.si hr̃s.ff.de eo qꝺ cer.loco.sed in 3ctibus bone fidei quo ad ista accessoria attẽdimus tempus more.l.cũ fundus.in ptin.ff.si cer.pet.l.mora.z l.videamus.in ptin.z ſ.si actionẽ.ff.de vsur.rũ det Bar.qꝺ iste tex. loquitur qñ legatur vniuersitas quo casu accessoria non veniũt ppter aliqꝺ factũ extrinsecuz.z sic ppter aliquã moraz, lz ex natura vniuersitatis,q̃ recipit augmẽtũ, z diminutionẽ.vt dixi in tex.3ũ añt loquit qñ legat species. ¶ Jstam doctrinã reprehẽdit Rap.cu.qz est de directo 3 ꝺ.l.si qꝺ bonorũ.q ppter loquit qñ legat vniuersitas,non añt qñ legat species. ¶ Tu añt defendẽdo Bar.dic,qꝺ tex.ibi nõ loquit in legato vniuersitatis recipientis augmẽtũ,z diminutionẽ,vt hic,lz loquat in legato quote,seu partis bonorũ:l quo qz nõ trãsit dominium nisi a rẽpore assignatiõis,z traditiõis bonorũ,vt habetur in l.nõ amplius.ſ.fi.j.eo.merito attendit tempus more:sicut est in legato speciei quando relinquitur res aliena.l.si tibi homo.ſ.cum seruus.j.eo.z ad istam equi parationem credo Bar.habuisse respectum.

Lex xxij.

1 ℣ In vniuersalibus vnum subrogatur loco alterius,z vniuersitas remanet eadem.
Pretium in vniuersalibus succedit loco rei:secus in legatis particularibus.

2 Dominiũ rerũ,q̃ cõtinẽtur in vniuersitate legata,qꝺ transeat recta via in legatariũ:sec⁹ si legatur pars hereditatis.

3 Uniuersitas corporum qꝺ vendicatur,secus est in vniuersitate corporum,z iurium.

4 Jura vendicari non possunt.

5 Brex ppie dicit de animalib⁹ minutis,large ẽt de magnis. Augmentum proprie de magnis.

6 Grege legato si oia animalia morianꝰ pter vnũ, illud debet.

7 Uniuersitas facti vel rerũ extinguit cũ ad vnum redigit. Secus in vniuersitate personarum,z num.12.

8 Insula legata si sit combusta,area que supereſt debetur.

9 Omnium entium tres sunt species,z quãdo id quod superest ex ente debeatur.

10 Argumentum de vniuersitate constante ex corporibus distantibus vt grex,ad vniuersitatem consistentem ex rebus coherentibus vt domus,bonum est.

11 Res vna si subrogatur loco alterius sapit naturã eius, siue in vniuersalibus siue in particularibus.

12 Uniuersitas personarum residet in vno,z supra nume. 7.z intellige vt num.13.

13 Auctoritas senatorum non consistit in vno senatore Rome nunc existenti.

14 Potestas eligendi papam an consistat in vno solo cardinali existenti in conclaui,si alij recedant.

1 **Si grege.** ¶ No.primo,ꝛqꝺ in istis vniuersalib⁹ vnũ subrogat loco alterius z ipsa vniuersitas remanet eadẽ.facit l. pecuniũ.in pn.z ſ.j.j.ti.j.l.ij.in ptin.ff.de rei vẽ.l.si grege.in prin.ff.de pigno.z in l.si cũ tekõ.ſ.si petiero.ff.de exce. rei iudicate.facit l.ꝓponebaꝭ.ff.de iudi.Sic in vniuersalibus ptiũ succedit loco rei.l.si rẽ z ptiũ.ff.de petitio.heredi. Secus est in legatis particularib⁹.l.qd tũ.ſ.inanis.ff.quibus modis vsuffru.amit.l.inter stipulantem.ſ.sacram.ff.de ver.ob.z no.Bar.in l.si seruus legatus.ſ.qui quinqz.j. eo.z in l.filie.ſ.a Titia.ff.de conditio.z demonstra. ¶ Scõ not.

2 in ver.vendicari.secundũ Pau.de cast.z Alex.ꝛqꝺ in legato vniuersitatis facto recta via z ipso iure transfert dominium rerum que continẽtur in illa vniuersitate. Secus si legatur pars hr̃ditatis:qz istud legatũ equipollet fideicõmisso vniuersali,vt notat glo.z Doc.in l.mulier.ſ.fi.ff.ad trebellia.

Bar.in

Bar. in l. si quis seruum. ff. ti. j. ideo nō trāsfertur ius, ni fi certa restitutiōe vt no. Bar. in l. j. s. e. Adde ad nota. huius tex. l. si peculium. in prin. ff. de pec. leg. Sed aduerte, q Bar. in l. j. s. e. cz contrariū, quāuis isti moderni nō faciant mētio né. Nam & ibi Bar. qō in legato vniuersali non trāsit dñiū rerū particulariū recta via: eo qz ille res non sunt principaliter cz in cōsequētia: tū Jo. de Imo. & Alex. ibi reprehendūt Bar. p istū tex. in d. l. peculiū. in pn. ¶ Tertio no. ex eodē vbo vēdicari + qo grex & sic vniuersitas pōt vēdicari. facit l. j. ff. cū l. seq. & prin. sequētis. ff. de rei vē. qō intellige in vniuersitate corpoz tm: vt est grex: sec⁹ in vniuersitate corpoz & iurīū, vt est peculiū, q hr̄ditas & dos. l. vēdicatio. & ibi gl. & Bar. ff. de rei ven. & l. pen. C. e. & Alex. hic. Tu aduerte qz Bar. in l. j. s. eo. cz cōtrarium. nā dicit qō pro vniuersitate peculij ita cōperit vēdicatio: sicut p vniuersitate gregis, allegat l. peculiū. in pn. ff. de pe. leg. Salua Bar. intelligādo eū sm legē quā allegat: qū in peculio nō sunt nisi sola corpora: alias secus esset + qz iura vendicari non possunt. d. l. vendicatio, cū gl. z ita declarat magistraliter Bar. in rub. ff. sol. ma. circa fi. ¶ Quarto no. ex tex. ibi ex eo grege, pec⁹ esset, & vel vnus bos. hic videri tex. sm Are. ō gl. in l. n. C. de militari ve ste. li. xij. quā Bar. ibi multū not. + q grex ppie intelligit de pecudib⁹ seu animalibus minutis, armēta intelligit & animalib⁹ magnis. similis gl. in cle. j. in v. gregib⁹. de decimis. In tōtū est tex. hic, vbi hoc nomē, gregis, cōprehēdit bouē, & sic animal magnū: tū p illis gl. facit tex. in l. j. ff. p hāc. pmo. fi. & rei vē. vbi separatim ponit significatio gregis a significatiōe armēti. facit l. boues. ff. de ver. sig. Et ad istū tex. oportet dicere qō ex quo tex. & ex eo grege pecus esset, vel vnus bos. Inquātū & pmo pec⁹, termin⁹ grege, ppie stat. ō dñi subiūgit de boue capit large sicut in l. fin. ff. de abigeis. declarat gl. in d. l. j. qz grex largo mō cōprehendit omne genus animalium q gregatim pascitur. l. legatis. ff. pecoribus. ff. de le. iij. ¶ Quinto no. tex. ibi, vn⁹ supereſſet eū vendicari. hic esse tex. formalē contra Bal. in c. imperatorum. de iura. calū. vbi formaliter dicit + q si testōr legat alicui gregē & capita omnia sint mortua tempore testamenti excepto vno capite nō debetur illud. Rō est sm eū: qz nō pōt supplere vices aliorum capitum mortuorū. istud est ō hūc tex. directe & est error. ¶ Sexto no. ex tex. ibi, quāuis grex esse desijsset. + q in vniuersitate facti vel rerū extinguitur nomen vniuersitatis cū ad vnū redigitur. & sic vniuersitas facti nō pōt cōsistere in vno. secus est in vniuersitate ꝑsonaz. l. sicut. ff. ff. qō cuiusque vni. allegata in gl. vbi statim dicet. ¶ Septimo no. in v. si + q si insula legata sit cōbusta, q tū area que supereſt debet. Rōqz principalis res remanet, alias secus esset. l. mortuo. in pn. & ibi declarat Bar. iūcta l. si peculiū. ff. quadrige. vbi gl. & Bar. j. titu. j. dic plenius omissis his q dicūt Jmo. Rap. cu. & latius Are. hic q + olim entiū tres sunt species, q dā cōsistūt ex corporib⁹ separatis & distantibus, vt grex, armētū, egitū, & similia. & hic cz plura mortāt illud qō supest debet. tex. & hic & declarat Bar. in locis allegatis. Quedā cōsistūt ex pribus integralib⁹ & cohērētib⁹ vt ēdom⁹ q cz legistas cōsistit ex solo & supficie, vel cz logicos ex fundamēto, pariete & tecto. l. eū gedes. ff. de vsucapio. gl. in l. solū. ff. de rei ven. & tāchi sup illud qō est principalius, debet, vt hic in fi. Nā solū est principalius supficie. patet qz superficies cedit solo, & nō cz. l. obligationū fere. ſ. placet. ff. de ac. & obl. quedā cōsistūt vno spiritu vt homo, bos, equus, & exticto boue qō supest non debetur. d. l. mortuo in princ. cū fi. & l. fi. seru⁹. ſ. boue subtracto. ff. de ādi. furti. ¶ + Octauo no. ex eodē v. qō bonū est ar. ab vniuersitate cōsistāte ex corporibus distantibus vt est grex ad vniuersitatē cōstantem ex rebus cohērētib⁹, vt est domus vel insula. Alibi tamen tex. facit differētiā in l. rerum mixtura. ff. de vsucap. cz dic, qō hic procedit similitudo propter identitatem ratiōis. ¶ Nono no. ex ō tex. + q vna res subrogata loco alterius sapit naturā eius, nō solū in vniuersalibus vt hic, sed etiā in particularibus. l. si donante. ſ. si sponsus. ff. de dona. inter vir. & vxo. de quo late p Bar. in l. j. ſ. hec actio. ff. si quis test. li. esse iuſ. fu. traditur in l. si cū. ſ. q minuarū. ff. si qs cau. ¶ Bl. in ver. de sijsset. tene scōam solutionē vt hic p Bar. & alios. cz Jmo. teneāt primam: + q si mo nō solū nomē, sed etiā ius vniuersitatis per sonarū referēt in vno etiā in re, & in effectu. cū possit ille agere, & cōuenīri nomine vniuersitatis. d. l. sicut. ſ. fi. & c. fi. li. xv. dis. Hic est qō ius eligēdi prelatū qō hz vniuersitas, vel capitulū cōperit illi soli. & q supereſt de vniuersitate. glo. est notabilis q disputat in c. gratum. de postu. prela. Abb. in consi. xxv. in v. vol. quod incipit, quoniā de infrascriptis dubijs. in iij. dubio, & in consi. xlvj. in eodem volum. inci. in questione, que ad

13 pſens vertit. circa fi. Intellige cōclusionē gl. & doc. + qñ habitu, & sic aptitudine pñt esse plures, cz actu nō fit nisi vn⁹: tūc in illo solo bene cōsistit ius vniuersitatis, turib⁹ preallegatis, secus si habitu & actu nō esset nisi vnus. Ita limitat Bal. in l. nō ambigit. de legi. vbi p hoc infert q authoritas senatoz nō cōsistit in vno senatore q nūc est Rome, eo qz aptitudine & habitu sublata est authoritas, & nō subest ampli⁹ spes istau rādi collegiū senatorū Rome. ¶ Addit ēt p cōclusiōe gloss. Are. illud, q cz gl. in c. ne romani. ſ. porro. in v. oēs. de elec.
14 quā Abb. ibi multū cōmēdat, q vult + q in vno solo [c] cardinali cōsistit & residet potestas eligēdi papam si alij recedant de cōclaui. facit q no. Joā. an. in c. j. ne sede vacā. lib. vj. in novella, qō si plat⁹ dz agere cum cōsilio capituli, & in capitulo remaneat vnus solus alij recedāt, illius cōsiliū dz requiri: cz ista nō vident facere ad ppositū: qz ibi alij cardinales sunt in rerū natura: cz non in presentia propter discessum: cz nos loquimur quando omnes sunt mortui, vno excepto.

c

Lex xxiij.

1 ℣ In legato partis bonorum non veniunt fructus, nisi a tē pore quo heres fuit in mora.
2 Legatum vel fideicommissum si defertur in diem, an fructꝰ medij temporis debeantur legatario.
3 Fructus bonorum legatorum an debeātur legatario etiam si heres non fuit in mora, quando sunt seminati a testatore. a
4 Dñium q̄te bonoꝝ legate nō trāsit recta via in legatarium.

1 SI quis bonorum. + In legato partis bonorū nō veniunt fructus, nisi a tpe quo heres fuit in mora. h. d. ¶ Limita sm Bar. Rayn. & cōiter doc. nisi de voluntate testōris expresse vel psumptiue aliud appareat vt in gl. Tu dic melius sm Jmo. qō istud de psumpta voluntate, q̄ cauſatur ex affectione legatarij nō cōgruit in propoſito tex. nostri vbi ē purū. & iura q allegat gl. loquūtur, qñ + legatū, vel fideicōmiſſum defertur in diē, nunquid fructus medio tpe percepti debeant legatario. Nā si gratia legatarij vel fideicōmiſſarij fit certā talis dilatio: tūc fructus interim percepti ei debent. l. fi. fideicōmiſſi. ſ. cū Pollidi⁹. ff. & vſur. allegata gl. & no. Bald. in rub. C. de reuo. his q in frau. cre. i fi. ¶ + Secōo limitat istū tex. vt pcedat in fructibus seminatis ab hr̄de: sec⁹ in seminatis a testōre, cū sint ps bonorū. l. fi. ſ. pen. q in frau. cre. l. fructꝰ pēdentes. ff. de rei vē. cōm Ja. de Are. Bal. & Bo. hic Bal. in l. j. C. de vſu. & fru. leg. de quo dic vt latius p Alex. hic. Secōo no. ex tex. + qō in legato quote bonorum non transit dñium recta via in legatarium, prius qz tunc ventrent fructus ante moram heredis saltē ab adita hereditate. l. Berēn⁹, alias incipit fructꝰ. ff. de vſur. & firmat Bar. hic, quamuis contrarium teneat Bar. in l. nō amplius. ſ. fin. j. eod. dicetur. b

Lex xxiiij.

1 ℣ Legari potest id quod de presenti non est in rerum natura, sed esse speratur.
Et tale legatum est conditionale. num. 2.
3 Cōditio que tacite inest ex natura rei, nō est ppie conditio.
4 Substō fertā sub 2ditiōe q de sui natura inest, reputat pura.

1 QUod in rerum. + Legari pōt id, q nō est in rerū natura cz esse sperat. h. d. No. j. q illud qō de presenti nō ē in rerū natura cz in futurū sperat, legari pōt. 2 ordinātes sunt in glo.
2 + Est tū illud legatū 2ditionale ex natura ipſius rei: hz enim 2ditionem si talis res nasceſ, vel 2duceſ. l. interdū. ff. & ibi ob. & l. j. in fi. ff. de 2di. & demō. & ibi no. Bar. in ij. q. principali, & sic illa tacita 2ditio impedit ortū obligatiōis & actiōis. l. qō pure. ſ. qñ dies le. ce. gl. no. in l. ītē qz. ff. & pac. & in l. ij. ſ. creditū. in vbo post nuptias, & ibi Ang. & Bo. ff. si cer. pe. + tū nō cēſet legatū 2ditiōale q ad impediēdā trāsmissionē. l. 2ditiōes q extrīnsec⁹. ff. de cōd. & demō. quā alle. gl. hic q ita dz intelligi. imo q ad transmissionē censet purū. l. cū illud, aut illud. ſ. fi. ff. qñ dies le. ced. cum illa cōditio tacite insit ex sola natura rei. + sicut alibi substitutio reputat pura cz fuerit apposita 2ditio, q̄ sui natura inest. l. q liberis. in pn. ff. de vul. & pu. imo forti⁹ tacita 2ditio legis subrogata in locū 2ditiōis expresse a testōre appositē ñ impedit trāsmissionē. tex. est in l. q sub 2ditiōe. ſ. fi. & ibi declarant gl. & Bar. ff. de condi. institu. & de eo facit festum Aret. in l. iij. ō. eod.
3 ℣ Testator habens ius in re mobili sua peritorum, censetur solum legare ius, quod habet, quamuis legatum reddatur inutile: & intellige vt num. 3. & 4. & vide mume. &.
Nullitas relicti potius presumitur quam quod heres presumatur gratuitus ad aliquid rediminendum.

a ¶ Grex proprie. Adō Bar. in l. militaris. C. de veste milit. libro xij.

b ¶ Comperit soli. Adō Jo. de Fantuz. in c. fin. lxv. dist. & in l. sicut. ff. quod quisq; iur.

c ¶ Quod in v. no solo car. Ad de Jo. And. in c. licet. de elec.

2 Maritus si legat vxori fundum dotalem intelligitur solum legare ius quod habet.
5 Testator si legat vsumfructum sibi debitum in re aliena, tale legatum non valet.
6 Usufructus formalis si legatur, loco illius debetur causalis, & non formalis.
7 Usufructus si legatur, vsufructuario, qđ convalidatur p prietate superueniente.
Jus inutile ex postfacto potest validari.
Jus superueniés testatori i ei⁹ vita confirmat legatū invalidū.
Regula catoniana non habet locum in legato vsufructus.
Aucto iure datoris, augetur ius acceptoris.
8 Emphyteusis que finitur in persona testatoris, si illa legetur, debetur legatario.
9 Uolūtas testōris interpretatur qđ poti⁹ valeat, quā peat.
10 Coniunctio sanguinis arctissima legatarij non potest per legatum vsufructus preiudicare proprietario.
11 Habens ius in rem post eius mortem transiturum ad alium, si talem rem legat, debetur estimatio.
12 Uerba testamēti q̄ ñ pñt verificari i iure exp̄sse legato qđ verificanť in alio iure differēti, ēt si illud ius erat maius exp̄sse.
13 Intellectus ad l. Mevius. §. pe. ſ. de leg. j.
Testator qui legat fundum simpliciter cuius vsufructus erat alienus, quid intelligitur legare.

§. Si vsumfructum.

Testōr i dubio intelligiť legare ius qđ hz̄ tz̄ morte sit piturū fm intellectū cōem. vel sic ꝓprius ad tex. Usufructuarius inutiliter legat vsumfructū nisi proprietatē querat. h d. ¶ † Mo. primo ex isto tex. fm cōem intellectū, qđ testōr habēs ius in re morte sua piturū, non videť legare aliud quā illud ius qđ hz̄: quāuis iutile reddať legatū. cōcordat l. si nom⁹. §. fi. ſ. e. & l. vxor patrui. allegata i glo. Ex ꝑ habes cōrelarie diligēter notare, qđ in dubio potius inducit nullitas relicti, quā p̄sumat hr̄s grauat⁹ ad aliqđ redimēdū. qđ no. p limitatiōe regule q̄ hz̄, qđ in dubio act⁹ dz̄ capi vt magis valeat quā peat. l. q̄ries. ꝯ ſ. de re. du. l. q̄ries. & v. ob. & l. si qñ. in pn. ſ. e. q̄si cēseat maior p̄sūptio, qđ testōr si voluerit grauare hr̄dē ad aliqđ redimēdū. l. vnū ex familia. §. si rē. j. ti. j. & l. apud Julianū. alias inci. African⁹. & §. scio. alias est sub l. idē Julian⁹. ſ. e. quā curare de validitate act⁹ vt [sic] vna p̄sumptio tollat aliā. l. diu⁹. ff. de in integ. rest. Adđ † ad istud no. voluit Bal. & Ang. in l. dotalē. p text. ibi. ff. de testamili. qđ si marit⁹ legat vxori fundū dotalē, qđ intelligatur solū legare ius qđ hz̄, & dñiū quāuis finitur ū morte: nō añ estimationē. ¶ † Ité adde qđ ista regula ꝓcedit etiā si tale legatū fiat cōiuncte persone fm Bul. de cu. Bal. in l. habitatio. ff. de vsufr. per tex. in l. Sticho. in v. neportib⁹ suis. ff. de vsufr. leg. ¶ † Limita no. istā regulā nisi aliud constet de mente testatoris volentis legatum sortiri effectum post morte suaz, quo casu videbit relicta estimatio sua, puta si testōr grauasset legatariū qđ post morte ipsi⁹ testōris de fructibus talis vsufructus aliqđ faceret. ita no. limitat Alex. in consi. ix. ū. vol. quod incipit visis dicto themate. allegat ad hoc tex. cū gl. fm intellectū Ray. in l. vnū ex familia. §. fz̄ & si fundum. in v. qđ si talia. cum gl. in ver. oneratum. j. ti. j. g tex. nō multum facit, qđ etiā j. dicit Alex. qz̄ ibi fideicōmissum relictum extraneo non erat purum, sed nullū in tempus quo post mortē testatoris erat ius translatū in aliū. fm Jmo. ibi. Quasdā alias limitationes tradit Alex. in prealleg. cōsilio de quibus j. dicetur. ¶ Secundo proprius ad tex. no. † qđ si testator legat vsumfructum sibi debitum in re aliena: tale legatum non valet: ratio, qz̄ effectus legari cōfertur in tēpus quo ius suū est periturū: nō vitiatur. l. plurib⁹. §. & si placeat. ff. de v. ob. & l. Titio, cū morieť. ff. de vsufr. leg. ¶ Tertio no. & semper tene menti fm Are. † qđ si ille qui hz̄ vsumfructum formalem legat illū alteri: loco vsufructus formalis debetur causalis, q̄ subrogať loco primi extincti. & est eiusdē effectus: fz̄ equiuocat: qz̄ iz̄ in testatore vsufructuario acquisita ꝓprietate extinguať vsufruct⁹ formalis: qz̄ res sua nō pōt sibi debere vsumfructū formalē. l. vti frui. in prin. ff. si vsufr. pe. & inducať causalis: tū in legatarium trāsit vsufruct⁹ formalis. l. qđ nostrū. ff. de vsufr. l. si qs vsumfructū. ff. de vsufr. le. gl. in l. traditio. in prin. ff. de acq. re. do. ¶ Quarto no. † q̄ legatū vsufructus factū ab vsufructuario superueniēte ꝓprietate qualidatur. Ex quo corelarie inferunť quatuor. Primo qđ illud qđ ab initio est inutile, p superueniētiā iuris ex postfacto valideť. Secdo q̄ ius supueniēs testōri in ei⁹ vita cōfirmat legatū invalidū. Tertio q̄ regla catoniana nō hz̄ locū i legato vsufruct⁹, rōné assignat gl. vbi diceť. Quarto q̄ aucto iure datoris, augeť ius acceptoris, sicut eȝ resoluto iure datoris resoluit ius acceptoris. l. lex vectigali fundo. ff. de pig. l. si a Titio. & ibi Bar. ff. de rei vē. c. j. ſ. ñ. & 2tro uer. inuesti. ¶ Bl. i v. inutile. ibi, vel dic vt no. i d. l. vxor. illa solutio cōiter tenetur p Bar. Bal. & alios hic, & ibi, qđ hic testōr habeat ius in re aliena lz̄ finiturū morte, iō illud tñ censetur legasse, quāuis legatū sit inutile. Ex qua cōclusiōe infert doc. qđ † habēs emphyteusim, q̄ i sua psona finitur, si illā leget debetur legatario, & istud cōiter tenetur vt in 2cordātūs traditis p Alex. Istā cōem cōclusionē rephēdūt Jmol. Rap. cu. & Are. hic. monetur Jmo. qz̄ qlibet presumitur scire iura. l. leges. C. de legi. & sic testōr sciebat, qđ ius vsufructⁱ qđ hz̄ in re, extinguetur eius morte: vnde absonū videť, & ridiculū qđ in dubio senserit de illo vsufructu tm̄ finiturum morte: † cū in dubio debeamus interpretari volūtatē testātis qđ valeat potius, quā peat. l. si qñ. ſ. e. & q̄ries. ff. de reb. du. Unde i dubio debem⁹ interpretari de nouo vsufructu redimēdo per hr̄dē. l. cū alienā. C. de lega. Sed adđ respōde vt dictū est in tex., Scdo ꝓ ista parte ōt videri casuz in l. Sticho. ad fi. allegata in gl. nā ibi nō valet legatū in vsufructu qz̄ testōr errauerat credēs sibi proprietatem remānsse, ex quo erant mortui illi, quibus erat relicta ꝓprietas: ergo innuit, qđ si sciuisset ad se nō ptinere ꝓprietatem, sed vsumfructum tm̄, deberetur estimatio. & sic valeret legatū. Sed rūde, qđ ille tex. nō bene facit in hoc ꝓposito: qz̄ ibi testōr nō legauit illud ius, qđ habebat in re, sicut hic. imo testōr habēs vsumfructū legauit ꝓprietatē, & sic rē alienā. vnde si sciēter legasset rē alienā: bene verū est qđ deberet estimatio. d. l. cū alienā. Ad istū tex. respōdet Jmo. qđ loquit qñ testator dixit, lego vsumfructū quē habeo in tali fundo. & in casu testōr dixit, exp̄sse se restrinxit ad vsumfructū quē habebat: tūc ex tali restrictiōe sumit verisimilis cōiectura, qđ testōr errauit credēs se illū posse legare: sec⁹, si simpliciter dicat, lego vsumfructum talis fundi. & ita etiā respōdet Alex. in d. cōsi. ch. ¶ Sed videtur diuinatio ad hūc tex. q̄ hic testōr exp̄sse se restrinxerit dicēdo lego vsumfructū quem habeo, nin pōderes ꝓ ista solutione tex. istuz in v. eū, qđ refert antecedēs, s. vsumfructum & sic vsumfructū meū formalē quē habebā. Ad l. vxor patrui. C. eo. rñdet Jmo. tex. illū nihil facere: qz̄ tex. ibi nō ōt nō vale re legatū respectu vsufructus, fz̄ solū ōt testatricē non potuisse preiudicare ꝓprietario, & sic quāuis ille tex. dicat legatū nō valere in p̄iudiciū dñi: nō tñ negat quin eius heres saltē teneatur ad vsumfructū, vel eius estimationē. & ita etiam respōdet Rap. cu. bic. & dicit Are. qđ ista est verissima solutio ad illū tex. Sz̄ certe mihi valet: qz̄ isto mō intelligēdo ille tex. redderet fine aliquo dubio. Cui enim dubiū, qđ testōr legādo nō pōt p̄iudicare legatario. l. si vniuerse. C. de lega. & si diceres q̄ dubitatio ibi poterat esse ꝓpter affinitatē, qz̄ erat vxor patrui illius ꝓprietarij vt ōt tex. ibi, ꝓpter quā affinitatē poterat dubitari an possit p̄iudicare ꝓprietario, vt saltē recepta estimatiōe cogeretur p̄stare res. dicit, qđ vana fuisset dubitatio: qz̄ nō solū † ꝓpter affinitatē: imo nec vbi est cōiunctio sanguinis, arctissima pōt p̄iudicari ꝓprietario in aliquo. l. mater. cū fi. C. de rei ven. vñ alio mō rñdet Jmo. in l. cū pr̄. ſ. pr̄ filie. & in l. vnum ex familia. §. sed & si fundū. j. ti. j. qđ tex. in d. l. vxor patrui. loquit qñ habēti ꝓprietatē testōr legabat vsumfructū. vñ cū ibi leget illud qđ erat futuz legatarij iō legatū est nullū. l. Mevius. §. pe. i fi. j. ti. j. & l. ꝓprius tuas res. C. de leg. ita ēt rñdet Alex. i d. cōsi. ch. Ista solutio non est bona. & ꝑ mētē illius tex. qz̄ isto mō nō q̄reret ibi de p̄iudicio, vt facit tex. fz̄ q̄reť de invaliditate. ¶ Do ista parte ꝑ cōmunē cōclusionē adducit Rap. cu. tex. in l. cū pater. §. cū pr̄. & §. pr̄ filie. ſ. ti. j. & vtrobiq; Bar. videtur ꝑ num voluisse eius quod hic: nam in illis iuribus † habes ius in re post morte trāsiturū ad alū, si talē rē legat: debeť estimatio, respōde, qđ §. cū pr̄. testōr nō volebat legare illud ius suū quod erat finiturū morte, vt hic, imo illud ius, qđ itēdebat cōfirmari p cōpensationē illius mulieris fideicōmissarie institute ꝓ parte. Ad §. pr̄ filie. respōde qđ ibi pr̄ tpe testamēti ñ habebat ius in p̄diis dotalib⁹. l. doce ancillā. C. de rei vēdi. l. de his. C. de iure do. nec iure cano. ex dissolutiōe matrimonij p̄sumitur testatorē cogitasse. p no. ꝓ Bar. in l. si ser uū filij. in prin. ſ. e. ¶ Do eadē parte ꝑ cōmunē conclusionē adducit Are. tex. vt ōt optimē in l. Divus. in prin. ff. de vsu. & habi. vbi est tex. † qđ vba testamēti, q̄ nō possunt verificari in re exp̄sso in legato, verificāt in alio iure differēti ab illo, ēt si illud ius erat maius exp̄sso, ibi em̄ erat relictus vsus sylue, & qz̄ sub rōne vsus legatū nō valebat, ꝓpreheditur vsufruct⁹. hic sub nole vsufruct⁹ ne reddat iutilis intelligiť de vsufructu nouo formali redimēdo. Sz̄ ille tex. nihil facit i ꝓposito: qz̄ ibi a ꝓstituēte, vt eius hr̄de nihil est redimēdū, vt hic, vbi

heres

heres cogeretur redimere vsumfructum formalem ab alio vel pstare estimationē, d. l. cū alienā. ꝛ magna pſumptio est qđ testator nō fit grauaturus heredē ad aliquid redimēdū ab alio, d. l. vnū ex familia. §. si rē. Et sic remanet ōsensata cō munis ꝛclusio gl. ꝛ doc. qđ testor solū cēseat legasse illud ius qđ hꝫ re quātis finitur morte, nō aūt grauasse hr̄dē ad ali quid redimēdū. ¶ Tu aduerte qz ℨ istā cōem ꝛ. lusionē vi 10 dēt fortiter obstare tex. in l. meuius. §. pe. j. ti. j. ꝛ vbi si lega tur fundꝰ cuiꝰ vsufructꝰ erit alienꝰ: hr̄s teneꝫ redimere vsum fructū vel pstare estimationē, ꝛ si testor ibi non videt legare solū illud ius qđ hꝫ in re, s. pprietatē, sed intelligit grauare hr̄dē ad alienū vsumfructū redimēdū vel estimationē. ꝛ pō dera qđ tex. ille loquit in terminis fortiorib⁹: qz testator ibi habebat ius in re qua legabat qđ ius ibi nō extinguebat e ius morte imo durabat, ꝛ tū nō cēseꝫ legasse solū illud ius qđ habebat ꝛ qđ erat validū ꝛ durabat in ppetuū, ſz ēt intel ligit grauasse hr̄dē ad redimēdū vsumfructum. ergo multo fortius istud dz esse in casu fortior vbi ius qđ habebat testor erat fragile ꝛ extinguebat morte. ¶ Ad illū tex. rñdet Jo. de Imo. ic. paltoralis. de do. qđ illud ibi io ē: qz ius alteri⁹ ineffectu reddit inutile dūm testoris qz ibi legatū fundi a lius esset sine vlla ꝓmoditate cū vsufructꝰ eēt alienꝰ q. ꝛti net omne emolumentū rei. q. casu videt testor legare ēt tale ius qđ deficit ꝛ ꝓsistit totale emolumētū. ꝛ ita ōt esse sin gulariē casu ꝛ in d. §. pe. ¶ Sz nō aduerit qđ istā solutionē impugnat Bar. in d. §. pe. qz imo legatū pprietatis nō ē ius tile. ꝛ vltra Bar. istud patet qz pprietas pōt vēdi. Item sub eſt spes ꝓsolidatiōis pprietatis cū vsufructu. ſz qđ fortiꝰ? ista solutio ē ℨ istā legē ꝛ ꝓcordātes, vbi legatū nullā peni tus affert ꝓmoditatē legatario. ꝛ debeꝫ nouus vsufructus nec estimatio, ibi vo saltē ē aliqua ꝓmoditas pprietatis, ꝛ sic directi dūm: vnde Bar. Bal. ꝛ Pau. de ca. i. d. l. minꝰ. §. pe. ineffectu solvit intelligēdo dupliciter illū tex. ſz gl. ibi, naz tex. simplr̄ ōt fundo legato. vide intelligit qñ fundꝰ erat alie nus, ꝛ sic testor nullū ius habebat in re, ꝛ b̄ mō fm Bar. ꝓ cedit sine aliquo scrupulo ille tex. ¶ Tu aūt dic qđ isto mō intelligēdo ē maximꝰ scrupulꝰ. tex. em ōt fundo legato si vsuf tructꝰ alienꝰ fit. cū g dicat vsumfructū fuisse alienū: g nō ꝓ prietas fundi. l. cū ꝓtor. ff. de iudi. c. nōne. de pſum. ſz de b̄ pa rē curo. ¶ Sc̄do fortiꝰ: si fundꝰ fuisset alienus in totū ꝛ q̄ ad pprietatē ꝛ quo ad vsumfructū: certe testor ibi legasset rē in totū alienā, ergo hr̄s teneret eā facere plene legatarū. l. si domꝰ. §. j. j. e. ſūcta regula l. cū alienā. C. de le. ergo heres nō teneretur ad solū vsumfructū redimēdū vt dicit tex. ſz ēt ad ꝓprietatē, vnde sc̄do mō intelligūt text. illū Bar. Bal. ꝛ Pau. de ca. qđ ibi fundus erat testatoris sed vsufructus alienꝰ, ꝛ qđ testor ibi dixit qđ fundus ibi pstaret integer vel pleno iure, nimirū si hr̄s teneꝫ ad vsumfructū: alias nisi sic intellegeris illū tex. nō posset ꝓcedere ille tex. ſz eos. ſz ista est aperta diuinatio q. testor ibi dixerit lego integrū fundū. patet: qz tex. simpliciter ōt fundo legato. ¶ Considera tu ꝓ solutiōe ad illū tex. qđ testor ibi legauit fundus simpliciter. quo casu dicet fundū, intelligit legasse ꝛ pprietatē ꝛ vsum fructū. l. si alij. ff. de vsufr. leg. ēt si alij postea legaret vsum fructū in specie adhuc legādo fundū primo simpliciter itel ligit legasse pprietatē ꝛ vsumfructū, vt ibi est tex. solennis. Tunc respōdeatur ad ℨ istū in forma dū dicitur qđ testator in dubio intelligit legare illud ius qđ hꝫ. verū est in dubio, ſz hic verba testatoris sunt clara: qz ex ppria significatione cōprehendunt vtrunqꝫ scz pprietatē ꝛ vsumfructū: nimirū si testor videtur legasse vsumfructū ꝛ hr̄s teneāt redimere, tūc responsio est de mēte Jmo. post Dy. ꝛ Rayn. in d. §. pe. ꝛ si diceret obstare tex. d. l. vxor patrui. cū legauerit ibi res g termin⁹ ē generalis. l. j. in fi. ff. si cer. pe. ꝛ cōprehendit ēt pprietatē. l. si duo. i fi. ff. vti possi. l. g aliēnā. ꝛ ibi no. Bar. de acqr. pos. ꝛ tū ibi nō intelligit legasse pprietatē nec eius vsumfructū. Respōdet quādo ibi tex. nō dicit qđ testatrix legauerit vtendo isto nomine res, sed bene dicit qđ testator habens tantū vsumfructū non potuit res tuas legare.

1 ℨ Augmētū obuenies rei legate cedit cōmodo legatarij.
Jus quod est in principali censetur esse ꝛ in eius augmēto.
2 Priuilegiū datū ꝓncipali porrigitur ad eius augmētum.
Statutum in principali extenditur ad accessorium.
3 Augmentum quod fit a testatore equiparatur augmento quod fit per alluuionem.
4 Plures fundi ex vno fundo sola destinatione fieri possunt.
5 Cōcessus vni ex legato alteri⁹ vr adēptū illi alij legatario.
Fratres ordinis humiliatorum qui impetrarunt a summo pontifice ꝛ sibi elegerunt generalem qui illos visitaret: an possint per archiepiscopum Mediolanē. visitari ꝛ corrigi.
6 Specialis visitator quod deroget generali.
Generi per speciem derogatur. ꝛ num. 10.
7 Patriarcha grādens ſz dederit spālē visitatorē suis mona steriis: tū episcopus castellanus poterit more suo visitare.
8 Special⁹ iurisdictio censeꝫ attribui cumulatiue si pariue.
9 Statutum quod de adulterio ꝛ furto omnes iudices ciui tatis possint cognoscere, an si fiat aliud statutum quod so lus capitaneus cognoscat de adulterio, videatur adempta aliis officialibus iurisdictio generalis.
11 Priuilegium pape indultum aliquibus clericis non intelli gitur derogare iuri ordinarie iurisdictionis: nisi cōmeat exemptionem ab ordinario.

1 **§. Si quis post.** †Adiectio fetā circarē lega tā auget leg. ficut detractio diminuit. h. o. ¶ No. primo qđ augmētū obuenies rei lega te cedit commodo legatarij vt hic: ꝛ l. si ex toto. in prin. ff. e. facit qz qđ ius est in principali censetur ꝛ in eius augmēto, l. ēt, ꝛ ibi no. Bar. ꝛ Bal. C. de iure do. l. inter socerū. §. cū in ter. in v. fi. ff. de iure do. ꝛ in l. si conuenerit. secunda. §. si nu da. ff. de pigno. actio. facit tex. in §. j. in aut. de equa. do. per 2 quē no. ibi Aug. †qđ omne priuilegiū datū principali porrigit ad eius augmētū inferēdo vt ibi p eum. facit ēt qđ no. Bal. in l. iij. §. hec †ba. in v. ſz ꝛ si qd. p illū. tex. ff. ſ neg. gest. qđ illud qđ ē statutū i ꝓncipali egrēdit ad accessoria. facit ēt tex. in c. fi. §. j. de cōcess. pben. in vj. p quē no. ibi Bemi. qđ au gmentum eiusdē iuris censetur eo iure quo res cui adiūgit.
3 ¶ †Sc̄do no. equiparari augmētū qđ fit a testatore ei qđ fit p alluuionē, ꝛ sic augmētū artificiale equiparat naturali. dif terūt tū in casu in quo augmentum factū a testatore non ce deret legatario ꝓpter ꝓnomē meū. semp cedit augmentum alluuionis: qz est incrementum latens qđ non bene percipit vsu. §. p alluuionē. insti. de rerū diui. fm Jmo. ꝛ Mode. in l. ferui electiōe. ꝛ in l. si ex toto. ſ. e. ¶ †Tertio no, qđ ex vno fundo sola ōstitutione possunt plures ꝓstitui: intelligēdo vt hic per gl. ꝛ Bar. itē intellige qñ ad perpetuū vsum. secus si gratia cōmodioris culture. l. caius. §. fi. j. ti. j. ¶ Ultimo
5 no, ex isto tex. in fin. †qđ illud qđ ꝓcedit vni ex legato alte rius: videtur ademptū illi alij legatario. qđ inducūt Jaco. de Are. Oldra. lauden. Bal. ꝛ Albe. de rosa. ad arduā q. q̄ yguit inter fratres ordinis humiliatorū ꝛ archiepiscopus Mediolanen. nā dicti fratres ſpetrarūt a summo pōtifice vnū de ordine suo in generalē, g haberet eos visitare ꝛ corrigere totū ordinē, an archiepiscopus possit eos visitare ꝛ corrigere sicut ante consueuerat. iste tex. facit qđ nō: qz qđ alteri ē datū cēseꝫ alteri adēptū seu diminutū. facit bn̄ text. in l. dominicis. C. vbi cau. fisca. ꝛ tex. in l. si duo. ff. de admini stratio. tuto. ꝛ p illa iura ita vidēt determinare pfati do ctores hic, ꝛ sequūtur Raph. cum. ꝛ Pau. de ca. hic. ¶ In ℨ istū tū ōt Bal facere tex. in l. quoties. §. fi. ff. de admi. tut. ꝛ nō respōdet. ſz respōde qđ ibi interuenerit aliqua adēptio, ſz iste alius tutor fuit datus ad maiorē custodiā pupilli, vt ibi in tex. in ℨ istū ēt dicit facere Bal. tex. in l. j. C. de offi. pre fe. vrbis, vbi creatio noui officialis nō derogat veteri, nec eius iurisdictiōi vniuersali. ꝛ respōdet qđ ibi nouus officia lis erat cōstitut⁹ cū minori potestate nō cū maiori vel pari. put ibi dicit tex. i v. ita vt inferior. Tu aliter respōde vt sta tim infra dicā. ¶ Pro prima decisione allegat etiam Bal. in c. istuduisti. de offi. lega. Sz ibi loquit qñ datus est vnus in specie in vna cā. nō aūt qñ vnus generaliter in omnibus causis subalternis. iste articulus est disputabilis ꝛ valde diffusus. ¶ Adde qđ eandem opinionē tz Bal. in l. j. j. q. §.
6 de offici. cōsulis. vbi cōcludit †qđ specialis visitator dero gat generali. idē tz Ang. in l. testamēta ola. C. de te. vbi tz qđ visitator impetratus a papa solus visitabit ꝛ nō alius. vbi ꝓcessio generalis ē in favorē certarū psonarū, ꝛ illorū favor est qđ p speciale derogetur gñali. itē tz Bal. in aut. habita. C. ne filius ꝓ patre. qñ talis visitator esset deputatꝰ ad po stulationē impetrātis, vt in casu isto. secus si datꝰ motu ꝓ prio superioris, tūc nō revocat generalis. ¶ Pro ista par te facit qz generi p speciē derogat: vt in regula generi. ꝛ l. vxorē. §. felicissimo. j. de le. iij. c. dudū. ꝛ c. cū qs. ſ pbē. in vj. cū vulga. ¶ Breuiter istis ñ obstātib⁹ tz materia sit diffusa, credo ℨ istū esse de iure veri⁹, qđ p spālē visitationē cōcessam gñali q̄ ad fratres humiliatos nō intelligat derogatū gñali visitatiōi quā hꝫ archiepiscop⁹ i tota puincia. ꝛ ita i specie tz Pe. ō anc. i c. ibi q. de rescri. i vj. vbi tz q̄ spālis visitator nō derogat gñali. idē tz Pe. de anc. in c. p b̄. de heret. in vj. vbi
7 tz qđ †tz patriarcha grādēs bderit spālē visitatorē mona steriis suis, tū eps castellan⁹ poterit more suo visitare, per tex. ꝛ qđ ibi Bar. l. i. pnuiciali. §. j. ff. de ope. no. nun. ꝛ in l. 4.

8 §.dixerit aliquis.ff.de publica.¶+Pro ista parte multum facit cōclusio q̄ magis cōsuluit teneat,qs spālis iurisdictio censeat attribui cumulatiue,nō aūt priuatiue.vt no.Bar.in l.j. p illū tex.de ofū.pfe.vrbis.sed tex.ille videt parū facere:cū ibi ꝓcedat vltra disponēdo,z expresse dicat qd vterq; se impediat.imo plus pōt ille tex.retorqueri ꝓtra Bar.Nā ibi p dationē illius iudicis specialis sup cā annone intellegebat derogatū iurisdictiōi gñali pfecti annone:nisi imperator sibi expresse reseruasset.istam regulā ponit no.Bal.in l.vnica.§.vbi aūt.p illū tex.C.de cad.tol.Ang.in repetitiōe l. si vacātia.C.de bo.vacā.li.x.z in §.iuxta rādū.in aut.de defen. ciui.z istam regulam late prosequitur Are.hic allegans ad hoc tres tex.z idē Are.in cōsi.cij.quod inci.spectabilis dñe collateralis.Istam regulā melius z latius prosequit Lud. Ro.in 2si.xccxciij.q; incipit,Presens ꝙsultatio in hoc recidit. vbi p ea adducit nouē tex.z multas decisiones,z est vt dixi cōis ꝓclusio quā ēt tenēt Cano.in c.pasto.de offi.ord.z in ca. q; ꝓtingit.de religio.domi.quāuis Bal.z Ang.in hoc variauerint in l.cū ꝓtor.p illū tex.ff.de iudi.z Bal.I l.cū clericis.in prin.p illū tex.C.de epis.z cleri.z p dicta cōmuni regula ē bon⁹ tex.I l.si ✠.ita tū.C.de iu.om.iud.¶Scdo pro ista pte facit qd fortⁱ⁹ no.singulariter Bn.in l.j.C.vbi z a-
9 pud quos.p illū tex.cū gl.in vbo,soluo.+vbi ōt esse optimi arg.ad statutū disponēs qd de adulterio z furto oēs ciuitatis iudices possint cognoscere.deinde statuto nouiter facto disponitur qd solus capitane⁹ cognoscat de adulterio: p ℔ ℔ū sol',ꝙ videt adēpta iurisdictiō alīs qd ē no.dignū ꝑz eū,z ē solēnis ōcūsio si est va,z sic si p specialē iurisdictionē ꝓcessuz vni ēt cū tatatiua sol⁹,ū ēt derogatū gñali alio
10 rū iurisdictiōi quātomiⁿ⁹ in casu nostro.¶+Tertio p ista parte facit qd magistraliter ōt Bal.in c.pe.de offi.dele. vbi ōt qd in hac materia spēs derogat generi:qs̄,uellit a gñe tāquā spēs separata a toto,vel sicut vna outis remouet ab outli:sec⁹ qñ spēs ponit gra coadiuuādi vel supplēdi gen⁹, vt in ꝓposito nostro,z bñ facit tex.in d.l.q̄ries.§.fi.ff. de ad
11 mi.tu.z isto mō pōt rūderi ad istū tex.z similes.¶+Sinar to p ista pte videt facere tex.in c.pastoralis.de ℔ile.vbi p bat qd ꝓpter priuilegiū pape cōcessū aliq⁹ clericis:nō intelligit derogatū iuri ordinarie potestatis:nisi papa ꝓcedat ꝑ priuilegiū exēptiōis,ab ordinario,rū ad illū tex.posset rūderi,qd ibi ñ erat dat⁹ aliq⁹ iudex specialis,put in casu nro.

a ¶Seu vniuersi.Adde Spe. in ti.de sentē.ex com.versi.item not.

b ¶Sed bene interdici. Adde Cald.diffuse in tractatu de ecclesia. interdicto.

1 ✠Singlr exprimitur id qd singlr exprimit⁹ nosc ꝓprio:z ēt quod in individuo exprimitur.z qd requiratur,vide nu. 4.

2 Filius qui vocat se tacitum z contentum pro relictis sibi factis a patre pro omni eo z toto qd sibi debetur a patre in eius bonis:p ℔ nō excludit a petēdo supplemētū legitime.

3 Tutela quod annullatur si tutor nominatim non promittit suscipere defensiones pupilli.

5 Legatum nauis non extinguitur licet tota fit refecta:si carina eadem remaneat.
Legatum non extinguitur per particularem mutationem totius rei fundamento remanente.

6 Compromissum factum per collegium in quo sunt decez,qs non extinguatur licet quinq; vel septem illius collegij moriantur z alij subrogentur.ibi limitat.

7 Uniuersitate excōicata qd si aliqui sint mortui z alij eorum loco subrogati,qs tales subrogati non cēsent excōmunicati. Excōicatio infert anime vere delinquenti non repesentāti. Collegium vel vniuersitas si excōicatur,excōmunicatio tz.

8 Interdictum latum in vniuersitatem ligat subrogatos.

§.Et si nauē.

✠Legatū nauis nō extinguit quā uis tota fit refecta:si eadē carina remāsit.h.d.¶No.prio ex isto tex.in vbo spāliter.iūcta gl. in Are.qs aliqñ ōr spāliter exprimi qs singlr exprimit⁹ nomine ꝓprio.¶Adde qs alibi no.pbat qd illud ōr spāliter exprimi qs i dūiduo exprimit ꝙ aliter.ita pbat in l.si qñ. §.z gñaliter.C.de inoffici.te.vbi p illū tex.i v.spāliter.no.Bur.z
2 Sal.+ qd si filiⁱ⁹ vocat se tacitū z ꝓtētū ꝓ relictis sibi factis a pre ꝓ omni z toto eo qd sibi debet in bonis patris: ꝓ hoc nō excludit a petēdo supplemētū legitime:put ēt ē tex.i §. ceterū.in aut.vt cū de app.cog.idē tenent Alb.Bal.z Ange.in l.de his.ff.de trāsac.nisi in individuo renūciet legiti-
3 me.ꝓptereā qd tex.dicit specialiter:istud idē pbat in l.fin. §.omnem.in v.specialiter.C.de admi.turo.ꝙ quem tex.dicit Bar.in l.legitimos,circa fin.ē.de legi.tuto.z in l.ꝓtor.i ꝑn. ff.de oper.noui nun.vbi dixit qd vidit cassari multas tutelas:eo qz tutor nominatim non promiserat suscipere defensiones pupilli:pur ibi requirit tex.in v.specialiter.Breuiter+cōmunis ꝓclusio ē qd ad hoc vt dicat specialiter exprimi nō requiritur qd singulariter z individuo exprimat,ſz solum in specie distincta a genere,l.ſi.C. qd cū eo. declarant Bar.z doc.in l.j.post gl.ibi.ff.ſi qs in ius vo.nō ierit. Bar. in l.ſi.circa fi.C.ſi ꝑ ius vel vti.publi.z in l.ſi qs in ꝑa.testa-
5 mēti.J.de leg.iij.cum suis 2cor.¶Scdo no.+quod remanente fundo nauis,z sic carina:prior nauis ñ videt extincta.qua si videat remansisse prior nauis.z sic legatū nō extinguitur ex quo sequitur qd ꝙ particulare mutationē totius rei remanēte fundamēto nō extinguit legatū:imo fortius qñ nauis ꝙ partes tota reficit vt loquit iste tex.ēt si carina mutata tū censetur adhuc eadē nauis,sec⁹ si eodē ꝓtextu muretur.l.qd tū.ſ.si nauis.ff.qb.mo.vsuſſr.amit.l.inter stipulantē.§.sacrā.de v.ob.l.q res.§.areā.ff.de solu.fm ℔e.de bella
6 per.Pau.de ca.z do.Alex.hic.z ōt d.Alex.esse valde no.ꝙ limitatiōe huius tex.idē ēt tz d.Alex.in d.l.inter stipulātē. §.sacrā.¶+Tertio inducit Bar.istū tex. qd si collegium vel vniuersitas in quo sunt ꝙ.faciūt ꝙpromissum mortuis v. vel vū.z alīs subrogatis nō extinguit ꝙpromissum:qz idem collegiū remanet.l.ꝓponebat.ff.de iudi.idē tenēt By.z Ange.in l.si grege.ē.eo.z ibi Bal.cū vna limitatiōe quā sequuntur Imo.z Jo.ibi qñ tale ꝙpromissus fuisset factū ꝙ vtilitate ecclesie,sec⁹ si ꝙ vtilitate singulariū ꝑsonaꝝ,put est gl. in c.ꝙrelā.in gl.ſ.z ibi scribētes.ne pla.vices suas.z idē cuz
7 Bar.tenēt Ang.z Bal.I d.l.ꝓponebat.Ultimo q̄rit Bar.si +excōicat vniuersitas z aliq; sunt mortui vel recedāt:an subrogati censeantur excōicati.z remittit se ad ea q̄ scribit i l. inter stipulātē.§.sacrā.in fi.ff.de v.ob.vbi ēt nihil dicit,cōtertenet qd nō:qz excōicatio infert anime vere delinquenti, nō aūt repesentāti q nō fuit in culpa.c.nemo episcopoꝝ.in fi.ij.q.iij.z c.sacro.de sen.excō.z l.sancim⁹.C.de pe.fm Bal. Rap.z Jo.in l.si grege.ē.e.Bal.in l.si ita legatū §.fi.ſ.eo. quāuis ꝑ iū videat velle glo.in c.ſicut vir.vij.q.j.sed Alb.z Rap.cu.i d.l.si grege,dicūt q̄stionē nō posse ꝓcedere qz col
a legiū seu vniuersitas +nō pōt excōicari ſz bñ interdici.b c.ro
b mana.§.vniuersitatē.de sen.excō.in vi.iō Bar.in d §.sacrā. in fi.formauit aliter q̄stionē i canonicis excōic.ſz certe glo.
8 in d.§.vniuersitatē.ōr ſ qd ſz vniuersitas nō debeat excōicari ñ tz excōicatio z ligat.itē adde sec⁹ esse in suis interdicti,in qua subrogati in locū mortuoꝝ bñ ligātur.gl.ē ordinaria in c.si suis.de sentē.excō.in vi.Nō diuersitatis ē:qz in interdicto pōt puniri vn⁹,p altero.c.non est.de ꝙsa.non sic in excommunicatione.xxiij.q.iij.z c.j.z ibi gloss.

Lex xxv.

1 ✠Legatum relictum patri a filio herede valet,si ꝙ iussu patris adeat hereditatem efficitur inutile,z imputatur in falcidiam.z ibi rationem.

2 Legata inutilia que remanent penes heredem cum augeāt hereditatem,subtrahunt falcidiam.

3 Casus in quibus legata valent licet hereditas non adeatur per instituturum.

4 Filiusfamilias miles habens peculium castrense institutus ab extraneo quod detrabat falcidiam.

6 ✠Iussus patris in adūeritatē qñ non requiritur in ademdo.

1 **Filio.** ✠Legatū +relictū patri a filio hēde valet,ſz si iussu patris adeat hēditatē efficit inutile z imputat in falcidiā.h.d.¶Dubiū facit:qz cū patri sit acquirēda hēditas ꝙ regulā l.placet.ff.de acq.here.z sic pater in effectu videat instituere:ꝙ sequēs legatū illi patri relictū nō videbat reneri:qz a semetipso sibi legari nō pōt.l.z qdē.ē.e.l.legatū.§.j.ſ.eod. Cōtrariū dicit hic:qz hēditas nō est necessario acquirenda ipsi patri:qz posset ꝙtingere qd filiⁱ⁹ reperiret sui iuris tēpore aditiōis hēditatis,z sic acq̄reret hereditas ipsi filio, z hoc respectu legatū ꝝ.z dato ēt qd tpe cedentis legati,z sic tpe mortis testatoris esset adhuc in prāte patris: certe adhuc posset effici sui iuris antequā adeat.z iste casⁿ nō ꝓmit l tex.ſz ponit ꝙ ꝙstāti,z ex eo sequit illatio text.qd si tpe aditiōis hēditatis reperiat in prāte patris:tūc legatū euanescit,ꝙ rōnē ā dicta.z sic pater effectualiter hēs impu
2 rat sibi in falcidiā subtrahēdā ab alīs legatis:+ nā legata inutilia cū remaneāt penes hēdē iure hēditario z sic augeāt hēditatē:ꝙ sequēs subtrahit aut diminuit falcidiā quam hēs vellet strahē ab alīs legat⁹.l.ex asse.l.ſi dubiū.z l.i rōne ista.ff.ad l.fal.z ibi gl.¶Bl.i v.pōt.ibi,ſz ñ ēē rōnē diuersitatⁿ q̄ ē ꝓpter spedimētū regule catoniane assignat tex.ſo. §.an seruo.z i d.§.ex diuerso.z ibi gl.Bar.z doc ℔. Sz aduerte ex ista rō ñ vr gñalⁿ qñ pr esset istitut⁹ z hret subinstitutū vl cohēdē a q̄ esset repertū legatū,iuxta l.ſz impator.ſ.e. nā tūc a pre ñ diceret necessario sibimet relictū:nec tūc pr esset hēs z legatarⁱ⁹ qz posset pr repudiare,z credo q qñ pr istituⁿ hret substitutū vl cohēdē,vt ſ,tūc ēē idē put ſō ter-

quis

qz tūc ēt ibi a principio valeret legatū, z sic nō obstaret regu
la catoniana: †qz ls mortuo testatore patri statim acquire-
ret legatū factū filio: mō rūn necessario acquireret hereditas,
cū posset repudiare z legatū valere, ppter substitutū vel co
heredē: amplius puto qō in rūj. casib⁹ enumeratis p gl. ma
gistrā. l. ea quā. C. de fideicō. in qb⁹ valet legatū ls hēditas
nō adeat p. substitutū, posset dici quatenꝰ possit adaptari qō
legatū factū a patre filio a principio valeat, vt in casu aut.
hoc amq; lius. C. de fideic. qz tūc pater nō erit idē hēs z le-
gatarius, mīj diceres qō illi sint casus speciales z nō habēdi
ta ḡsideratiōe. l. ius singulare. z l. qō vo 3. ff. de legi. ¶ In gl.
in v. iussu. i fi. istā gl. reph̄ēdūt Bar. z cōiter docto. †qz si ex
traneus instituat filiūfamilias militē habētē peculiū castren
se: ipse bis detrahit falcidiā, ls ex ei⁹ testamēto nō detrahit. l.
interdū. C. de testa. mīj. alias retorqueret in eius lesionē qō
eius fauore est iductū: 3 l. qō fauore. C. ō le. ¶ u potes salua
gl. fs Sal. hic qō velit dicere qō in isto tex. testōr q instī
tuit filiū nō erat miles: qz si fuisset miles, nō detraheret fal-
cidia. vt ōr tex. ñ aūt volunt dicere glo. i isto primo casu qō mi
les instituit⁹ a pagano nō possit detrahere falcidiā: qz ℔ es-
set falsus, vt pdixi. ¶ Bl. fi. ibi. ls illud qō valet. rō ē qz qñ le
gatū ē validū, remanet penes hf̄dē ture legati. ḡ non iputat
in falcidiā. rō rōnis est: qz cū falcidia sit quarta debita he
redi ture institutiōis: ex ipsa vi apparet qō solū illō qō iure
institutiōis z ficiure hf̄ditario capit ds in quartā cōputa-
ri. in quartā. ad l. fal. ¶ In ea. gl. ibi, alij dicūt. z ista lectu-
ra gl. quā ēt potuit ꝓmā gl. no. Bar. †qō filiꝰ hēs detrahit
a patre legatario falcidiā. Adde qō similiter eꝫ pr̄ detrahit
a filio falcidiā. l. iubemus. ℣. idē qz in rei mēda. C. ad Treb. z
Leli. filio. ℣. e. Istā lecturā reprobāt gl. Bar. z doc. qz iurisco
sultus nō debuit diuinare de iure C. postea facto. l. iubem⁹.
C de rest. forti⁹ hic reprobāt Dy. Bal. Sal. z Imo. † qz in
adēntijs nō requirit iussus patris in adeūdo, vt ōr litera,
qō pbat. qz cū in aduēntijs filiꝰ possit adire patre iuito. l.
fi. ℣. finaūtē patre recusante. C. de bonis q̄ libe. ḡ fortius eo
ignorāte, z sic absq; iussu patris: p regulā qō pōt inuitis,
fortiꝰ z ignorātib⁹. Itē qz tūc nō acquireret patri nisi vsus
fructus, ego tū in l. j. C. q admitti. reprobaui istā cōmunem
opi. qōimo in aduēntijs filiusfamilias nō possit adire ignō-
rante patre, ls possit eo inuito: qz si filiusfamilias cui delata
est hf̄ditas aduēntia interpellat patrē qō sibi cōsentiat, z
pater recusat: tūc filius facit debitū suū i requirēdo patrē
cū ſter p ipsum patrē: pōt tūc solꝰ filiꝰ adire. ita logē d. ℣.
finaūtē recusante. q̄ rō cessat i patre ignorāte z nō requito:
alias cū patri q̄rat vsusfructꝰ in ipius aduēntijs, z p hoc est
legitimus administrator ratiō bonorū: fructratoria esset ta
lis administratio si filiꝰ ignorāte patre posset. sicut eꝫ pa-
ter in ℣. sequēti. qui incipit, similiq; mō. vbi filiusfamilias mi
hi recusante successione in bonis castrēsibus pater admit
tēdi rūn posset admitti filio ignorāte: vt ibi no. Ly. z Bald.
ergo isto ꝓpōito nō ē bonus ꝟsequētia: filius solus potest
adire quando pater recusat consentire: ergo ēt potest patre
ignorante propter diuersitatē rationis. dixi latius in d. l. j.

Lex xxvj.

1 ¶ Legatum dicitur causa lucrativa deducto primo onere.
2 Stante statuto qō de legatis soluantur tantum pro libra:
intelligitur de eo qō remanet deducto omni onere.
3 Lucrum dicitur quod supererit deductis expensis.
4 Statutū qō de ꝓtio rei vēdite soluat tm̄ p gabella, itelligit
de ꝓtio qō i effectu remanet penes vēditorē ꝺductꝫ expēsis.
Pretium intelligitur deductis expensis.
5 Stante statuto qō de quolibet debito soluatur tantum p
libra: si debentur mille de quibus quis tenetur omni anno
de quinquaginta, debet deduci interfuriuꝫ medij temporis.
6 Donatio vltra quingenta licet indigeat insinuatione: tū si
detracta gabella remanēt tantum quingenta, nō insinuatur.
7 Statutum qō de omnibus fructibus farnacum soluantur
denarij. 5 pro libra: intelligitur deductis expensis.
8 Imperialis beneficium vsq; ad valorem centum, si vacat be
neficium habens reditum ducentum z deductis expensis
remanent tantum centum qō debeat illud habere.
9 Verba statutorum quod debeant intelligi cum effectu.
10 Victor si ex forma statuti debet soluere gabellam de summa
lis ad rōnem vj. pro libra, z creditor petat a paupere ma-
gnam summam: debet gabella solui pro tota summa. licet
illam consequi non possit propter paupertatem debitoris.

NOn amplius. †Queritꝰ quis vī ha
bere ex cā lucrativa
legati q̄tenꝰ remanet deducto onere. h. d. ¶ Per
istū tex. scidit Bar. †qō statē statuto q̄ō legatis
debeat p gabella solui tm̄ pro libra: certe debebit solui de eo
qō in effectu supereſt deducto omni onere ipositō ipsi lega-
to. z cū eo trāseūt Fio. Rap. cu. z Paul. de ca. hic, Ange. in
l. ciuitatibus. ℣. fi. j. e, Imo. hic ds ℣n̄, p l. ad veteram. ℣. j. ℣.
ad l. fal. allegatā in gl. nā qua rōne ibi onus impositum lega
tario qō cedit ad lucrū heredis nō diminuit legatum in pre
iudiciū aliorꝫ legatariorūn, z si tertie psone quo ad detractio
nem falcidie: ita hic onus impositū legatario q̄ cedit lucro
heredis nō ds imputari reipublice in rōne gabelle: qz respu
blica est q̄dā tertia psona differēs ab herede. sed respōde
qō illud ibi ō ē: qz hēs non cōputat sibi in falcidiā nisi illud
qō in titulo institutiōis seu iure hf̄ditario capit vt dixi in
l. precēdēti. z ponit Bar. hic. ¶ Pro decisiōe Bal. adde face
re qz istud statutū ḡsiderauit lucrū legatariorū. †sed lucrū
dicitur illud qō supereſt deductis expē. l. lucrꝰ. ff. p soc. z ℣.
dicēt. ¶ Scōo adde qō decidit Bar. in l. fi vt vxor. ℣. cui-
dā. p illū tex. j. de ꝺdi. z demō. †stāte statuto qō de ꝓtio rei
vēdite soluatur tm̄ p gabella, debet intelligi ō ꝓtio qō i effe
ctu remanet penes vēditorē deductis oībus expen. tam in
subhastatiōibus quā ꝓgenetis z simi. distinguēdo tū vt ibi
p eū. z habes p hoc tex. no. il. quātitas patrimonij. vbi Bar.
idē no. ff. ad le. fal. Bar. in l. vbi pure. ℣. fi. ff. ad Tre. facit ēt
gl. no. in l. p diuersas. in gl. fi. magna cit. ramedij. z ibi Bar.
no. C. māda. q̄ no. ōr qō ꝓtij rei intelligit deductis expēsis.
¶ Tertio adde qō decidit Bar. in l. lege fal. per illum tex.
ff. ad l. fal. †stante statuto qō de quolibet deb. to soluatur tā
tūn pro qualibet libra pro gabella: si debes mihi mille de qui
bus teneris soluere quinquaginta omni anno, ds deduci in
terfuriū medij temporis: cū in effectu quātitas tota sit mi
nor omni anno decē pro cētenario. ¶ Quarto adde qō decī
dit Bar. in l. quoties, p illū tex. no. ff. ad l. fal. †Mā ō iure cō
muni si donatio est vltra quingētos aureos sine insinuatio
ne nihil valet. l. pe. ℣. fi. C. ō dona. certe si detracta gabella in
effectu nō remanēt nisi quingēti aurei valebit donatio sine in
sinuatiōe. ¶ Quinto adde qō late decidit Bal. i l. fi a patre
vel a dño. ℣. fi. p illū tex. ff. de pe. he. z i l. j. C. de fructi. z utilī
expē. †stāte statuto qō de omnibus fructibꝰ farnacum sol-
uantur seꝫ denarij pro libra intelligitur deductis expēsis.
¶ †Sexto adde id qō decidit Paul. de ca. hic p istū text. qō
si aliqs impetrauit a papa bñficiū vsq; ad valorē cētū au
reorūn z vacauit beneficiū habens reditū ducētorūn aureorū
tamē deductis expensis nō remanēt nisi centū, tale beneficiū
debet impetrāti. subiicit tamē Paul. de ca. se nescire si curia
romana hoc obseruat: qz forte nō intelligeret deductis ex
pen. cū tales gratie sint restringēde eo qz odiose. c. quānis.
de pbē. in vj. legata vero sunt fauorabilia de quibus hic, sed
in terminis qō talis impetratio bñficij debeat itelligi dedu
ctis oneribꝰ z expēsis, ls Bal. in l. j. C. de fru. z utilī expen. p
illū tex. z l. illud. ℣. j. cū gl. in ꝓbo, lucrū. C. de colla. idem no.
Bal. in l. ls si hoc. ℣. cuidam. per illū tex. ff. de condi. z demon.
Rap. cu. in l. fructus. ff. sol. matri. do. Alleg. z Are. hic habe
tur per Jo. an. in addi. Spe. in ti. de ꝓcef. preben. super rub.
in vlt. qō. ¶ Septimo z vltimo accedat tota regula †qō v
ba statutorū debēt intelligi cū effectu. l. j. ℣. hec vba. ff. quod
qsq; iur. z l. pe. ℣. pe. ff. ne qs eū q. ¶ Cōtra pdicta videt face
re illud qō volunt Bar. z doc. in l. cum quedam. ℣. fin. p illū
tex. ff. de iurisd. om. iud. vbi determinat qō †si statutū dispo
nat qō actor de summa lxxis soluat gabellam ad rōnē vj. de-
narioꝰ p libra, qō si creditor petat magnā summā a debito
re inope q nō est soluēdo, ds attēdi summa petitionis, quā-
uis in effectu parū possit cōsequi, ppter paupertatē debito
ris. idē no. Bar. in l. in offerēdis. per illū tex. z in l. fi. ℣. fi. C.
de appel. z in l. qui rabulas. in prin. vbi ēt Ang. ff. de fur. do.
Mathesila. i no. cxlij. ergo nō attēdit effectꝰ exactiōis ꝟra
pdicta. Sed respōde qō Bar. z doc. in d. l. cū quedam. ℣. fin.
cū mysterio loquūtur qñ ds solui gabella habito respectu
ad litē, alias deberet attēdi effectꝰ exactionis, per pdicta.

1 ¶ Heres per interitū speciei legate, liberatur.
2 Species que ds dari heredi causa conditionis implende
appposite libertati si pereat casu fortuito: legatarius non
beratur, sed tenetur ad estimationem.
3 Heres tenetur prestare rem legatam legatario vbi est ipsa
res, z non alibi.
4 Species relicta si perūt culpa heredis que dedit causam
ad interitum, heres tenetur.
5 Dolus in dubio presumitur cessare.
Dolus est crimen.
Delictum in dubio non presumitur.
6 Damnum pati an dicatur qui perdit legatū, z ibi qñ dicat.
Damnum patitur qui amittit lucrum.

a ¶ Beneficium. Adde docto. in c. quamuis. de preben.

7 Error iuris non nocet quando tractatur de damno,z etiam quando tractatur de lucro iā q̄sito z radicato nō perdendo.
8 Remittere penam z crimen delinquenti non est damnum fisco:nisi postquam bona sunt fisco incorporata.
9 Statutum disponens quod omni anno ecclesie fratrum minorum debentur centum,an per statuentes revocari possit. z ponit distinctionem num.15.
10 Statum quod transiuit in contractum non potest per statuentes revocari.
11 Laici per suum statutum possunt tollere p̄uilegium, per eorum statutum clericis acquisitum.z vide num.13.
12 Statutum cōfirmatum superioris authoritate,potest per ipsos statuentes revocari.
14 P̄uilegia concessa per viam gratie possunt revocari: secus si per viam contractus.

1 §.Si certum.†Species legata perit piculo legatarij:nisi mora vel culpa hēdis intercesserit.h.d.¶ Bo.p̄cio q hēs liberat p interitū speciei legate.p̄cordat tex.in l.Titie textores.§.fi.ff.e.z in l.si qs in p̄cin.testamēti.§.fi.ff.de leg.iij.z in l.si ex legati ca.ff.de
2 ꝓb.z in l.qō te.ff.si cer.pe.Bo.cū† qō si species q̄ oz dari heredi cā̄ditionis inplēde apposite libertati pereat casu fortuito,qō legatarius nō liberaf,sed tenetur ad estimationē.tex.est no.z mirabilis ad multa vt ibi dicunt scribentes in l.cū quidā.C.de condi.inser.¶ Scōm not.ex text.ibi,vbi id
3 esset traderet,† qō heres nō tenetur p̄stare legatario rē legatā nisi in loco vbi est res,z sic nō in loco domicilij testoris nec ipsius legatarij.facit l.quod legatur.in p̄cin.ff.de iud.z
4 l.j.C.vbi fideicōmissi oport.¶† Tertio no.qō culpa hēdis facit eū teneri si species legata perierit.intellige de culpa que dedit cām ad interitū rei legate.sec⁹ in alia culpa:q̄ illa non facit teneri secuto postea interitu ante moratē.tex.est singularis in l.is q ex stipulatu.ff.de actio.z obl.¶ Bl.in vbo lega
5 tarij.ibi,p̄sumunt qō cesset dolus.no.ex gl.† qō dol⁹ z culpa in dubio p̄sumunt cessare.facit l.quoties.§.q dolo.ff.de pb. z ita simpliciter no.Bal.hic.¶ Tu adde rōnē:q̄ dolus est
6 crimē,⁹ vt no. Bar.in l.j.in fi.per illū tex.cū gl.ff.de fideiussor.est tex.melior de iure in l.j.§.nūc tractemus.in verbo.plane.ff.de iure.z ratio.distrahen.z tex.no.in l.fi ex causa.§.nūc videndum.ff.de minor.sed in dubio nō p̄sumitur delictum. l.moueor.z ibi Bā.no.C. si ser.expor.vene.z facit q̄ in dubio oz capi p̄sumptio exclusiua delicti,l.merito.ff.p̄o socio.¶ In gl.respondē tripliciter vt per Bar.Sed caue circa secundam solutionē:† q̄ licet dominium rei legate trāseat ipso iure in legatarium a morte testatoris,i.z tibi homo. §. cum seruus.j.e.z l.a Titio.in fi.de fur.tamen non transit vere z irrevocabiliter.misi postquā legatū fit acceptatū, vt est gl.no.in l.fi qs ita hereditatem.ff.de cōd. insti.ergo ante acceptationē perdēdo legatum:nō est verum qō dicatur vere dānū pati.nec qō dicatur suū;patet in l.q autē.in p̄cin.ff.de his q̄ in fraud.cre.vide in hoc dic melius scōm Bald. Adde. Imo.z Bo.qō qñ lucrū est iam q̄situm z ratificatū:tūc bene pdere tale lucrū est damnū;q̄ tūc bñ est diminutio patrimonij.l.iij.ff.de dam.infe.si quādo tractatur de querēda spe lucrandi:tūc non est pati dānū.l.peculus.ff.de dā. infect.z p ista doctrina habes gl.il.j.§.fi qs aūt p̄opter inūdationē, in vbo integram restitutionē.ff.de itinere actuq̄ p̄i.z glos. in l.ij.§.j.ff.ne quid in loco publ.z gl.in l.si quis vxori.§.pe.ff. de fur.facit bñ tex.in l.si is cui.in §.eius rei.ff.de eo.de fur. z ita ēt tz Bau.de cast.in l.ij.§.fin.per illū tex.cum l. sequen. z ibi do. Alex.ff.qui satisd.cog.Cy.z Bal.in l.cū te sponse.C. de dona.ante nup. Imo.in d.l.proculus.do. Alex.in l.cum emptor.ff.ad l.fal.z in 2ñ.lxxxix.in v.vol.z incipit,viso puncto z instrumentis. in cōsi.ccij.in iij.volum.qō incipit, sup eo de quo queritf.facit bene gl.no.in l.qui fideicommissum.j. de le.ij.q̄ iūcto tex.vult qō sicut error iuris nō nocet qñ tractatur de damno:ita quando tractat de lucro iam quesito z radicato pdēdo.idem tz Bar.in c.claudius.ff.de acqui.her. adde ēt qō vult Bal.in l.nec damnosam.in scōa oppo.C. de
7 p̄sec.imper.offe.qō † remittere penā z crimē delinquēti nō est dānū fisco,nisi postquā bona iā essent in fiscū incorporata. idem dicit Bal.in l.milites.in fi.C.de test.mili.imo plus dt Bal.in l.parentes.in p̄cin.C.de test.qō non dicitur dānificare fiscum qui querit aduertere lucrū cū alteri⁹ iniuria acq fitū. Sed intelligē fm p̄dicta:alias male diceret.¶ Extra gl.inducitur iste tex.in verbo deteriorē,p Cy.z Bo.ad no.q.
8 † si ex forma statuti ciuitas omni anno debet dare fratrib⁹ minoribus certā quātitatē pecunie p eleemosyna: qō tale statutū nō possit p ciuitatē ampli⁹ revocari:q̄ ppter lucrū qō p̄derēt ipsi fratres videret de eorū dāno tractari:vt hic,

Itē ex quo ius erat iam quesitum ecclesie p primā ordinationē vī qō p statutū laicoz nō possit amplius auferri.† q̄
9 laici nō habet potestatē statuēdi super reb⁹ ecclesie.c.ecclesia sancte Marie.de cōst.c.bene quidē.cevj.di.¶ Contrarium determinat Cy.hic:q̄ sicut ciuitas potuit tale statutū facere:ita debet posse tollere.l.si quis in p̄cin.testamēti.ff.de le. ij.§.fi naturalia.in fi.ea vero.inst.de iure na.gen.z ciu. Itē q̄ rōne p̄stationis in futurū nō est adhuc q̄situs ecclesie:nō statuētes p̄nt revocare.¶† Nec obst.qō qñ transiunt
10 statutū in 3cm nō p̄t amplius p statuētes revocari.l.qo le mel.z ibi Bal.de decre.ab ord fa. q̄ p̄cedit qñ p tali eleemosyna aliq̄d recip̄rocū esset p̄stitū aut factū p ipsos fratres: puta q̄ p hoc venisset ad habitatiō.sed ista loquit qñ ciuitas cōcessit p viā simplicis eleemosyne.ista opi.tenet Imo.z d. Alex.hic,Sal.in aut.cassa.i v.q.C.de sac.sanc.ec.Jul.Paul. de ca.i l.p̄uilegia.C.e.d. Alex.in cōsi.cclx.in ij.vol.qo incipit,statutis accurate p̄spectis.z est in ij.volum.consi.ccvij. P̄o ista opi.adducit d.Alex.bonū rez.in l.fi qs curialis.in fin.in vbo clericis cūm viterius legē.p̄desse nō patimur.C.de
11 epi.z cle.p quē no.ibi Bar.† qō quāuis laici nō p̄nt per ista statuta disponere in p̄iudiciū clericoz iuribus pal.tū possunt p suū statutū tollere p̄uilegiū ab ipsis laicis indultum in clericos:z sic q̄ fecit legē in fauoꝛē clericoz.i pot illa tollere vel statuere qō amplius sibi nō p̄sit.¶ Contrarij tz Bar. in l.p̄uilegia.ad fi.C.de sac.sanc.ec.p illu tex.q ōt qō cōsuetā eleemosynarū p̄statio ꝓpetuā habeat firmitatē,z per tex. idem volentē in c.ad apostolicā.de simo.sec ista iura nō vident multū vtiliter:q̄ nō negat quin posset p ipsos statuen-
12 tes revocari:imo plus† statutū 2firmatū authoritate superioris,p̄t tū per solos statuētes revocari.ubiq̄ iūcta superioris.no.Bar.in l.omnia.p illū tex.C.de re.Ista opi.Bar.tq̄ magis 2sonā rōni tz Are.hic:q̄ ista 2cessio eleemosyne
13 facta fratrib⁹† ē p̄uilegiū q̄dā clausuz i corpore statutoꝛ;s p̄uilegiū 2cessuz ñ subdito,vt sunt isti religiosi erga laicos: nō p̄t p statuētes revocari vt no. Jmo.i c.nouit.de iud. Et istud fundamētū ante eū fuit Pau.de ca.in d.l.si qs curialis.vt j.retenā.s illud p̄suppositū nō ē expedit vt habet in d.c.nouit.¶ Adde qō ista opi.Bar.tz et Bu.ro.i repe.aut. simil⁹.in nono speciali pie cause inter 3ct⁹.C.ad l.fal.Be.in c.j.de cōst.in vi.z in capi.q̄ in ecclesiarū.de constit.z ipsemet Pau.de ca.in d.l.si quis curialis.vbi dt qō dictum Bart.in d.l.p̄uilegia.p̄cedit qñ 2cessio fuit facta per modū p̄uilegiū:q̄ tūc revocari nō p̄t.alle.no.p Jmo.in d.l.nouit.in ver
14 bo theodosius,vbi † imperatoꝛ si p̄t auferre p̄uilegia ecclesijs q̄ eis 2cessit cū sibi nō sint subdite,s p̄uilegia cōcessa subditis p modū gratie bene p̄t revocare.secus si p viaz 3ctus vt no. Bald.in l.qui se patris.C.vñ lib.z ista opin.videt 2sulēdo z iudicādo tenēda,q̄ in dubijs opinionibus illa oz teneri q̄ fauet pie cause.l.sunt p̄sone.ff.de reli.z sum.fu.c. fi.de re im.z ad d.l.si qs curialis.potes rñdere,qō nō procedit in eleemosyna vel alia simili pia causa p iura z authoritates allegatas.¶† Tu aūt p 2cordia istarū opinionū di-
15 stingue qō aut statuētes volūt illud statutū de dāda eleemosyna annuatim religiosis fine causa revocare,z non possunt. ita p̄cise loquit tex.alle.p Bar.in d.c.ad apostolicā.in fi.in vbo malitiose.z ita p̄cedat opi.Bar.z sequactū aut volunt revocare cū cā,z possint p allegata p alia pte.¶ Confirmat z fortius q̄ si statutū qō tráfiuit in 3ctū z habuit factū recip̄rocū impletū p̄t tū p statuētes cū cā revocari,vt est text. in d.l.qō semel.ff.de decre.ab ord.fac.quanto magis in ppo sito,vbi ita cessant,vbi nō interuenit aliquid recip̄rocum.

1 ☞ In legato partis bonoꝛum,partes bonoꝛū testatoris legate censentur z sunt in obligatione:non autem estimatio.
Opinio vltra relata p iurisc̄sultū cēset approbata.z q̄ p̄ma.
2 Difficultas p̄stationis operatur quod aliud p̄o alio inuito creditoꝛē solui tur.
3 Testatoꝛ si reliquit fratribus omni anno salmas decem vini:heres potest ex bonis testatoris dare dictis fratribus vineam ex qua dicta quantitas vini soluatur.
4 Emens fundum nomine meo mandato p̄cedente de sua pecunia si steti per aliq̄d tempus q̄ nihil dixi,z ille p̄cepit fructus ex illo fundo:q̄ oz fructus ipsos cōputare in sortem.
5 Heres q̄ possit inuito legatario soluere estimationē bonorū q̄ ē legata q̄rta bonoꝛ,ēt si 2modā diminutionē reciperēt.
6 Heres q̄ nō h3 facultatē soluere filio legatario estimationem cui fuerit relicta quarta bonoꝛum p̄o legitima.
7 Filius cui relicta est certa pecunia p legitima q̄ possit pecuniam refutare z petere legitimā in coꝛporibus hēditarijs.
8 Dispositio huius §.non habet locum in contractibus.
9 Judex arbitrat⁹ in q̄ re fiat assignatio legatario q̄te bonoꝛ.

Idem

Idem similiter iudex debet arbitrari in qua re filius debet habere legitimam.

10 Dominium quote bonorum, transit in legatarium ipso iure ab hereditate adita sicut in alijs legatis particularib⁹, ꝛ vide num. 17. ꝛ 18.

11 Solui aliud pro alio quando possit inuito creditore.

12 Communio solet parere discordiam.

13 Pecunia estimantur omnes res.

14 Fideiussor non potest promittere estimationem rei si principalis ad rem tenetur.

15 Fideiussor quare possit promittere interesse quando principalis tenetur ad factum, ꝛ vide sub num. 12. ibi, quinto.

16 Recipiens frumentū mutuo non potest reddere pecuniaꝫ. Potestas qui tenetur dare tuas balistas certi valoris, non potest dare valorem.

18 Legatarius quando possit vendicare quotam bonorum legatam etiam re alieno subsistente.

20 Vendicare large ꝛ improprie etiam ponitur pro qualibet petitione.

21 Fructus rei legate quādo legata est quota bonorum, quare hi qꝫ nō venīt a die adite hereditatis, sed a morte heredis.

22 Dominium rei legate non trāfit in legatariū dato, qꝫ aliqd fit in obligatione incertum: nisi ꝓstiterit quid sit in solutione.

§. Cum bonorum.

a † Legatario pris bonorū pōt hr̄s soluere, vel estimationē vel ptē rerū si cōmode diuidi pñt: vel vnam aut plures, aut inter se cōcordauerint, vel si discordant, aut iudici videbit. h.d. cū l.seq. ¶ No. j. qꝫ in legato pris bonorū ipsius testōris cēsent legate ꝛ sunt i obligatione, si aūt estimatio. ¶ † Ista eīm opinio cēset approbata p iuris cōsultum hic, cū vltimo loco sit posita. l. si idē cū eod. ff. de iurisd. om. iu. gl. i. l. g filiū. §. Sabinus. ff. ad Tre. no. Bar. i l. bona fides. p uñ. ff. depo. fm Imo. ꝛ alios Mo. hic. ¶ Tu caue, qꝫ prima opinio sapit eqtatē, sed a merū iuris rigorē, tūc i dubio prima opinio cēset approbata, vt ē glo. no. i l. si cū exceptionē. §. fi ꝛ si qs. ff. qō me cā. quā p singulari no. ad B Are. in cō. si. qñ, qꝫ inci. diligēter ꝛ mature discussis. Tū ista est vera cōmunis opinio qꝫ singule pres bonorū sint in obligatiōe legato. quā tenēt Bar. ꝛ cōiter alij p tex. in l. seq. i fi. in ꝟbo, vēdicare portionē. ꝛ l. si qs bonorū. in ꝟbo fructib⁹. §. eodē. ¶ Sedo no. casum, † in q̄ aliud p alio soluit inuito creditore, ꝛ est ꝓpter difficultatē ꝓstatiōis. facit l. si plurib⁹. ꝛ l. si domus. § q ꝙsitē. i. e. ꝛ l. nō dubiū. j. de le. iij. ꝓbat i auk. B nisi. C. solu. gl. in l. vinū. circa fi. gl. magne. ff. si cer. pe. de qua materia late scribit p Pe. de bella p. ꝛ Bal. hic. habet gl. ord. in l. fi. appellata. cū suis cōcor. ff. si cer. pe. ¶ Tu adde aliū casum notabilē ꝛ quotidianū quē ꝓbat tex. no. in l. si qs argentū. v. si vero. C. de donat. ꝛ ibi Bal. i specie singulariter no. qꝫ si testōr in testamēto relinqt fratribus xv. salmas vini omni anno ꝛ hr̄s vult ex bonis testōris dare vnā vineā ex qua pecūiā dicū vnū ꝛ eis relinquere curā dicte vinee: pōt inuitis fratribus ꝛ B fauore exercētis munificētiā, qꝫ valde not. qꝫ valde quotidianū est. Item adde qꝫ † si mādaui alicui qꝫ emeret mihi fundū: ꝛ ille emit fundū noīe meo, ꝛs de pecunia sua ꝓpria solvit ptū: si steti lōgo tpe qꝫ mihi dixi, ꝛ ille interim ꝓcepit fructꝰ ex illo fundo: dꝫ fructꝰ cōputari in sortē, ꝛ sic aliud p alio habere. ita notāter determinat Bal. in rub. C. de Iben. emptio. xv. q. ꝛ B mō erat dare casum, quo acquirā illā fundū sine solutiōe aliqua pretij: qñ possedit tāto tpe qꝫ fructꝰ ascēdūt ad quātitatem. ¶ † Tertio no. qꝫ qñ est legata pars bonorū pōt hr̄s indistincte soluere estimationē ēt inuito legatario etiā si bona recipiāt diuisionē cōmodam: qꝫ bñ no. in legato ergo quote bonorū estimatio idistincte est in solutiōe. facit l. gñali. §. vsumfr. ff. de vsufr. leg. ¶ Limita istum tex. † ꝓcedere in extraneo: secꝰ in filio. vñ si pater relinquet filio legitimā suā: q̄ casu legitimā intelligē deducto alieno ere. l. papinian⁹. §. quarta aūt. ff. de inoffi. te. vr legata quota bonorū: tūc hr̄s nō hz facultatē soluēdi estimationē: qꝫ legitima dꝫ ꝓstari ex corꝑibus hr̄ditarūs. l. scim⁹. §. repletionē. in ꝟbo. ex substātia patris. C. de inoffi. test. scōm Bal. Ang. ꝛ Mo. hic, ꝛ ls gl. hic, ꝛ in l. seq. in ꝟbo v artē. dū exponit. §. legitimā, innuit ꝛ iū. §. q̄ iste tex. loquat etiā i filio, ꝛ nō bñ. † imo fortꝫ etiā si testōr relinquat certā quātitatē pecunie p legitima pōt adhuc filius refutare pecuniā ꝛ petere legitimā in corꝑibus hr̄ditarūs. ita notāter tꝛ Car. in l. fu quoꝫ. in fi. pn. ff. de hr̄. instit. p tex. in d. §. repletionē. vbi Bal. ꝛ Pau. de ca. idē no. post Gui. de cu. ibi, ꝛ Bal. in d. l. cū alie nā. C. de legat. ¶ † Sedo limita istū tex. nō ꝓcedere in contractib⁹ ꝛs tū qꝫ notāter determinat Bal. in l. nulla. C. de iure dotū. ¶ † Quarto no. ex l. seq. qꝫ qñ ꝑtes nō cōcordant in qua re debeat fieri assignatio ꝓ legato q̄te bonorū, iudex i discordia partiū habet arbitrari. ¶ Adde qꝫ p illū text. dt Bar. i d. l. suus quoq; in fi. pri. qꝫ similiter iudex dꝫ arbitrari in qua re filius debeat habere legitimā. Idē tenet Bal. i l. fi. in j. q. C. de edic. diui Adria. tol. ꝛ in l. filium quē habentē. 10 ꝛ ibi Sal. C. fami. ercis. ¶ † Quinto no. in ꝟbo, vēdicari portionē i l. seq. inci. pōt aūt, hic ꝓbari fortiter, qꝫ in legato q̄te bonorū transeat dñiū ipso iure ab hr̄ditate adita i legatariū, sicut alia legata particularia: cū rei vēdicatio ꝓsupponat dominum agētem. l. in rem. in ꝓin. ff. de rei ven. de quo dicet j. post gl. ¶ Bl. in ꝟbo, estimationē. ibi, respōde. bonorū dicit in genere. Istud ꝛiū gl. est valē difficile, nec satis cōmode ei respondet. Cū enim rerū ptes sint in obligatiōe, ꝛ in legato, 11 vt dixi in tex. † qꝫ hr̄s inuito legatario possit soluere ptiū, si ue estimationē est ꝛ regulā: qꝫ aliud ꝓ alio inuito creditore solui nō pōt, in l. ij. §. j. ff. si certum pet. ꝛ l. eum. C. de solutio. Huic difficili cōtrario varie danť solutiones. ¶ Prima est solutio gl. hic, qꝫ B dꝫ legatū bonorū in genere ꝛ nō particularium rerū. Ista solutio nō tollit contrariū fm Bar. Imo. ꝛ Ale. ꝛ verū est nisi aliter declaret ista solutio: vt j. subijcis. ¶ Secdo mō rīdet Bar. qd istud fit ꝓpter difficultatē ꝓstationum vt hic per eum. Istam solutionē reprehendit Ale. qꝫ restringit isto tex. ad casum qñ in hr̄ditate esset es alienū a qꝫ est diuinare, ꝛ violare tex. fꝫ eū. Sꝫ ad B facile est rīdere: qꝫ fm cōiter accidentia in hereditate ꝑt subesse es alienū. l. si hr̄ditatē. in ꝓin. ff. manda. nisi esset hereditas opulēta. de qua opulentia habes gl. singularem in l. si qs mihi bona. §. si seruus fisci. ff. & acq. her. ¶ Tu reproba solutionē Bar. strictius fm Imo. ꝛ Are. qꝫ difficultas ꝓstatiōis ita cōcludit in estimatiōe rerū: sicut in ipsis rebꝰ: qꝫ anteqū liqdet es alienū, est incertum quanta sit quota bonorū in ipsis rebus hereditariis. Qñ nō minor erit incertitudo in estimatiōe quā ipsis rebus. nam nō habita estimatione rerū nō ēt pōt haberi certitudo estimatiōis ptiū ipsarū rer. ¶ Unde tertio loco Per. Ray. Bal. ꝛ Albe. ꝛ Raph. cu. sequūtur hic solutionē gl. quā ita declarant. nā qñ legatur certa bonorū pars, vt hic: dicit legari aliquod genus subalternū q̄ nō restringitur ad aliq̄ speciē illius generis. Unde qui legat partē bonorū i gñe, cōplectit etiā estimationē bonorū testatoris. l. j. in ñ. ff. & auro ꝛ arg. legat. ꝛ ptꝫ, qꝫ bona dicūtur eo qꝫ beant ꝛ ꝓsunt. l. subdiuisionarū. §. bona. ꝛ l. princeps bona. ff. de ꝟb. signi. sed legatarius qꝫ recipit estimationē bonorū beat: ergo dicit bona recipere: secus ē, qñ singule res particulariter soluerent: ꝛ sic soluēdo estimationē nō solvit aliud nisi qd est in legato cōprehensum in ꝟbis legati generis subalterni. ꝛ sic cessat ꝛiū. ista solutio nō est tenēda: qꝫ si esset vera, seq̄ret, qꝫ ista estimatio esset in obligatiōe, ꝛ legato, sicut res testōris: ꝛ sic vtrūq; esset in legato cuius ꝛiū decidit hic in tex. in ñ. ꝛ iij. respōsis. ¶ Nec ob. d. l. j. in fi. & auro, ꝛ arg. legat. qꝫ ibi, illud qd solvit, est de eadē materia, ls fit redactū ad formā. nā ibi erat relictū certū pondus argēti ꝛ soluitur pecunia argentea tanti ponderis. vt declarat Bar. in l. Paulus. ff. de solutio. ¶ Quarto mō soluunt ꝛiū Imo. Pau. de ca. Ale. ꝛ Are. hic, qꝫ illud toleretur in hoc tex. ex quadā equitate: ne heres cogat 12 habere cōionē omnū rerū cū legatario: ꝗ cū cōmunio solcat parere discordias. l. cū pater. §. dulcissimis. j. ti. j. ꝛ l. ij. C. qñ ꝛ quā. quar. pars debe. li. x. ꝛ ꝓpter B nemo inuitus cogitur stare in cōione. l. si nō sortē. §. fi. centū. ff. de condi. indebi. Ista solutio nō placet: qꝫ ea aūēta sequeretur, qꝫ qñ bona reciperēt cōmodā diuisionē qꝫ tūc heres nō posset soluere estimationē inuito legatario: qꝫ tūc cessaret incōueniēs supradictū cuius contrariū vult aperte tex. hic ꝛ pōderāt Bar. ꝛ Pau. de ca. ¶ Quinto modo ꝛ subtiliter respōdet Are. hic qꝫ estimatio rei nō est omnimodo aliud ab ipsa re: ficut est vna species. q̄ solueret ꝓ alia. Assumptū ꝓbat: nā si estimatio esset oīno alis ab ipsa re: fideiussor nō posset iteruenire in interesse qñ principalis ꝓmisit factū. ꝛ tñ pōt: qꝫ factū ꝛ interesse ꝛ sic estimatio reputātur idē, vt declarat Bar. in l. j. in prin. ff. de ac. emp. ꝛ in l. stipulatiōes nō diuidūtur. ff. de ꝟ. ob. nō facilius, ꝛ ex leuiori cā ꝓmittit, qꝫ soluat estimatio ꝓ eo rebus quā alia species penit⁹ diuersa ab ipsa re. ꝛ sic soluēdo estimationē nō soluit oīno aliud. ꝛ sic ista solutio tendit ad idem ad qꝫ solutio gl. ¶ Tu ꝓ ista solutiōe adde bene facere tex. in l. ꝓpemodū. ff. de ꝟ. signi. vbi ꝓpemodū rē ꝓstat q estimatione soluit. † facit: qꝫ p pecuniā oēs res estimāt, sed non ecōtra. l. si ita fideiussōr accepero. ff. de fideiuss. ¶ Ista solutio ls videat subtilis ꝛ calorata: cū nō est vera: qꝫ assumptum est 14 falsuꝫ. † nā si principalis teneat ad rē, fideiussor nō pōt ꝓmittere ptiū vr estimationē: qꝫ ꝛ vt vꝫ fideiussio. tex. & l. grece. §. si qs Stichū. ff. de fideiusso. expōit Bar.

Cum bonorum. No. istum tex. in fin. q̄ res dicitur indiuidua dupliciter. Bar. in l. stipulatus non diuidi. in j. q. de verbo. oblig. Purpuratus.

post gl.ibi in d.l.si ita fideiussorē accepero.Nec ob.illud,qđ
15 ōr Are.† q si principalis ꝓmisit factus,fideiussor ꝑ ꝓmittere interesse,z sic pecuniā:qz illō est in obligatiōib⁹ facti,in qb⁹ succedit obligatio ad interesse.d.l.stipulatiōes nō diuidūtur.ff.celsus.z l.si qs ab alio.l ff.ff.ō re iudica.Unde qz subest spes qđ deueniat ad estimationē,ideo tūc fideiussor ꝑ pecuniā ꝓmittere.ita declarat Bar.l.si ita fideiussorē accepero.Itē ℨ solutionē Are.facit qđ volūt Bar.z alij doc.ℨ Ja-
16 de Are.in l.ħ.ff.si cer.pet.† qđ si recepi frumētū mutuo, non possum reddere pecuniā,z sic estimationē:qz esset reddere oīno altud.Jn cōtrariū etiā facit tex.no.in l.j.C.de fabricē.lib.xj.quē no.ibi Bar.cōtra rectores ciuitatū:q in sua electiōe ꝓmittūt dare cōi duas balistas certi valoris,q non
17 possunt illū valorē dare,z sic estimationē.¶Extra gl.† ꝑ intellectu litere necessario est vidēdū an in legato quote bonorū trāleat ipso iure dōium in legatariū ab adita hērditate sicut in alijs particularib⁹ legatis.iste tex.i l.pōt.ꝑbat,q sic: dō dicit,q legatari⁹ certe partis bonorū nō ħ necesse vēdicare portionē in singulis rebus,ergo si legatari⁹ vult vēdicare,ergo in eum videt dōium translatū.l.in rē.in ꝓn.ff.ō rei vend.c.abbate.de re iudi.in vj.z istō tenet Bar.hic in duob⁹ locis per istum tex.¶Primo dum dicit Bar.q volēti legatario cōperit rei vendicatio,ergo dōiū.¶Scōo dum Bar.i
18 formatione libelli dicit,† q si cōstat nullū eē es alienū in hērditate:tūc pōt vēdicare portionē certā in qualibet re.Jmo fortⁱ subdit Bar.q si etiā immineat es alienū,q adhuc cōpetit rei vēdicatio nō simplicit ℨ cū adiectiōe icerte partis. l.q ō tota.ff.ff.C rei vē.q vult ipso iure trāslatū dōiū.Huius
19 tenent†Bar.ibi cōtrarⁱ⁹ in l.si qs bonorū.ff.z ibi Pe.Cy. Bal.Ang.Jmo.Pan.de cast.z ceteri alij omnes hic,excepto Bar.z Jmo.z ista est vera z cōis sniа ꝑ tex.q fortiter vrget in d.l.si qs bonorū.vbi in tali legato quote bonorū veniunt fructus a tpe mortis tm,sed si dominū transferęt ipso iure ab adita hereditate fructⁱ⁹ venirēt a tpe additionis hereditatis. l.herēni⁹.ff.de vsu.no.gl.z doc.in l.ff.C.de vsu.z fru.le.Adde
20 tex.in l.seq.an ff.Rndet cōiter,q† vbū,vēdicare,ibi large sumitur z improprie pro qualibet petitione,prout etiā sumit l.si peculiū.ff.ff.de pec.le.z in l.per diuersas.z ibi gl.in vbo sua.C.mād.Vel aliter rndet Are.q tex.in l.seq.in fi.i vbo vēdicare,loquitur post electionē factā ab herede.ℨ certe istud diuinat.imo fortius tex.in d.l.seq.in fi.loquit a ꝓncipio z ante aliquā electionē heredis.Jo.de Jmo.hic de fendit opinionē Bar.ꝑ tex.l.seq.in verbo,vendicare.nā dicere, qđ ibi sumat,vēdicare,impropрie in legib⁹ iurisc⁹.nō est bū dictū,cū in dubio nō sit recedēdū a ꝓpria significatiōe verborū.l.j.ff.si is qui naue.ver.igit in re dubia.cū vulgarib⁹.ff.
21 de exerci.Ad d.† l.si qs bonorū.in qua facet punctus,rndet subtiliter Jmo.z qđ ideo ibi fructⁱ⁹ nō veniūt a die adite hereditatis sed more heredis,eo qz res non sunt ꝑcise in obligatione z solutione:cum sit in potestate heredis soluere estimationē:vt hic.ió ne sibi auferat ista electio,ñ fuit cōueniēs fructus venire nisi a tēpore more.Sed d.l.Herēni⁹.loquit, qñ,res legata ꝑcise est in obligatiōe.Sed ista sol.Jmo.licet sit colorata z subtilis tñ nō est vera:qz licet dicam⁹ fructus venire a tēpore hereditatis adite,put veniūt qñ ipso iure translatum est dominium in legatarium:ꝑ hoc non tollitur heredi facultas soluēdi vel partē rerū vel estimationem: qz si heres eligeret soluere res:tūc deberet teneri ad fructus a tpe adite hereditatis.Si aūt elegerit soluere estimationē, tūc tenebit ad vsuras a tpe more.z sic tex.in d.l.si qs bonor. stringit ineuitabiliter ꝑ cōi.¶Nec obstat pōderatio quā facit Are.hic dō i illo tex.dicit restituit:nā si dōiū ñ esset trāslatum,deberet agi ad rē dari,z nō restitui,put no.Barto.z doc.in d.l.stipulatiōes nō diuundit.qz dic,q ibi verbū,restituit,nō respicit petitionē ℨ executionē,z solutionē.Et si diceret tenēdo solutionē Jmo,ad d.l.si qs bonor. qđ si fructⁱ⁹ essent restituēdi simul cū bonis a die adite hērditatis,certe cogeret heres potius soluere estimationē.qz min⁹ soluęret quā si soluęret partē rerū,nō qđ ēt fructⁱ⁹ essent restituēdi ab adita hereditate maxime qñ nō esset in mora.quo casu nō teneret ad aliquas vsuras.z sic effectualiter tolleret electio. Rndet qđ posse soluere estimationē est inductū fauore hērdis z in terminis supra scriptis posset magis interesse hērdis,soluere partē rerū cū fructib⁹,quā estimationē:ꝑsertim qñ paucos fructⁱ⁹ ꝓcepisset.ff.ꝑterea.Insti de actio.z sic ad
22 huc nō tollit sibi electio.Pro cōmuni cōcluiōe † pōt addi aliud fundamētū secundū Alex.z Are.hic:quia qñ aliquid ēt in obligatiōe,si tñ est incertū quid possit esse in solutiōe, ñ quā trāsit dominū rei legate in legatariū,nisi cōstiterit qđ sit i solutiōe:patet i legato alternatiuo i q vtrūq; est in obligatiōe,sed incertum est quid sit in solutione l.plane.ff. Titio.j.e.z l.illud.in ꝓn.z ibi no.ff.de cōsti.pec.z tū antequā declaret nūquā trāsit dōiū in legatariū.l.huiusmodi.ff. si ticiū.j.e.gl.in l.in rē.ff.de rei vē.Bar.in l.j.ff.eo.idē in legato optiōis.l.apud Ausidiū.ff.de optio.leg.ergo idē in ꝓpositō:cum incertum sit quid futurū in solutione.

Lex xxviij.

1 ¶Legatum factum a debitore creditoris valet non expressa quantitate debiti,si debitor habet exceptionem.
2 Debitor habens plures exceptiones si legat creditori qđ debet,videtur omnes exceptiones remittere.
3 Confessio indefinite prolata omnibus preiudicat.
4 Legatum debiti factum a debitore creditori,licet ei non aferat aliquod commodum pecuniarium,valet.
5 Legatum factum a debitore creditori de eo qđ sibi debet ex dispositione statuti,quando valeat.
6 Jus commune continetur appellatione statuti.
7 Argumentum de personis ad locum procedit.
8 Debitor in die vel sub cōditione si legat simpliciter debitū creditori,legatum nō intelligitur secundum naturā debiti. Legatū debiti nō censetur accessoriū ad debitū principale. Actio ex testamento non accedit alteri accessorie.
9 Qualitas q̄ vitiat i dubio si intelligit repetita i actu sequēti. Clausula in fine posita non refertur ad capitula,que ex tali relatione fierent inutilia.
10 Debitum ex stipulatu si legatur a debitore:legatum valet si est purum,z vide etiam ℨ.nu.18.quando non valeat.
11 Legatū debiti puri nō afferēs vtilitatē creditori nō valet. Statutum quod de legato debeat solui certa gabella,nō ħ locum in legato debiti facto creditori,quando est purum.
12 Casus in quo multiplicatio actionum non affert interesse considerabile.
13 Interesse longioris vite actionis non est considerabile,licet videatur magna vtilitas.z vide nume.15.
14 Legatū factū a debitore creditori nō sit omnino inualidū.
15 Pretoris remedia regulariter sunt annalia.z num.17.
16 Lex.in l.si pater qui castrense.ff.j.in fin.ℨ si quis omissa causa test.qualiter intelligatur.
17 Lex ħ intelligi vt loquat sm regulas,z ñ ħ casus speciales.
18 Legatum factum creditori de debito ex contractu non habente hypothecam,an valeat vt causet tacitam hypothecā, Tacita hypotheca q causatur actione legati,accedit legato. Tacita hypotheca pro legatis etiam erat de iure ffori.

Si creditori. Si debitor legat creditori debitū tūc demū ħ legatū si aliqđ emolumētū cōtineat vltra debitū, h.d.Vel sic:Debitor tur⁹ exceptiōe vel obligat⁹ tm honoraria actiōe vel in die,aut sub mō vel sub cōstitiōe si legat ꝺbitū simpliciter valet ꝓpter cōmodū,qđ affert:alias secus.h.d.z quartor ħ dicta.Scōm ibi,Sic z Areti.Tertiū ibi,marcell⁹.Quartū in l.seq.z c.¶No.ꝓmo ex tex.ibi,
1 id qđ ei debeo.qđ legatū † factū a debitore creditori vs non expressa quātitate debiti qñ debitor habebat exceptionē:qz talē exceptionē intelligit remittere.z ħ Bar.Bal.Ang.Sali.z Flo.cū violētia restringāt istū tex.quā legat debitū expressa certa quantitate.alias si simplicit reliquerit illud qđ ħ:nō valeret,ꝑ l.legauit,ad fi.v.ℨ aūt.ff.ff.ff li.le.nec tūc intelligeret remissa exceptio.l.si ꝓor.cū gl.ff.sol.ma.dic qđ l. legauit.loquit qñ nullū ꝓcedebat ꝺbitū ad qđ possit fieri relatio. Hāūt ꝓcedit ꝺbitū,z ad illū intelligit testor se retulisse,quāuis posset exceptiōe elidi.ꝑsertim cū vnū tm ꝺbitū ꝓcederet quā uis ꝛefficaz:qz ē pinde ac si illud exꝓressisset.tex.ēt l.qđ⁹ dicbus.ff.dñs.z ibi Bal.no.ff.de cōdi.z dēmō.l.ħ.ff.ff li.z posth. qz nō ē verisimile testatorē velle facere dispositionē inutilē. l.Titia cū testamēto.z l.meuius.in princi.ℨ.titu.j.que cause cessant in d.l.si ꝓior.ꝑsertim qz ibi act⁹ nō est inutilis quāuis exceptio ñ intelligat remissa,put esset hic.ita tenēt Ray. Jmo.z alij Moder.z bene hic Rap.cu.z Pau.de ca.in d.l. si ꝓior.facit bon⁹ tex.in l.si de portati seruo.ff.ff.j.de le.iij.
2 ¶Scōo pōdera tex.ibi,tur⁹ aduersus eū exceptiōe,z amplia vt ꝓcedat ēt si debitor plures habeat exceptiōes:qz legādo simpliciter illud qđ ħ,videt omnes exceptiōes remittere.sm Dy.Alex.z rof.Nic.z neap.Flo.z Alex.ā.hic ꝑg. notabilē,in l.j.ff.sed videdū.in ꝓbo succedat.ff.de successo.edi.z illā gl.alibi reputat singularē Pau.de ca.in l.j.C.q admit.z in l.iij.in fin.C.de inris z fac.igno.facit tex.in l.si quis delegauerit.in verbo nulla.ff.de nouatio.facit etiam qđ vult gl.nota.in l.z si qs.ff.pleriqꝫ.in verbo oporteret.ff.de interrogato.actio.q̄ dicit qđ † cōfessio indefinite prolata in omnibus ꝓiudicat.¶Tertio no.in verū.id qđ honoraria.quod
3 valet

valet legatū debiti factū a debitore creditori Quis nō affe-
rat ei alijs cōmodū pecuniariū ꝛ aliud cōmodum, ſz tū pp
i tud cōmodū nō poſſit grauari aliq̄ onere. ita declarat glo.
in d.l. ſi de portati ſeruo. ff. ſi quā allegant Bal. Raph. ꝛ alij
Mod. hic. ¶ Quarto p eodē tex. in verſi. id q̄s honoraria.
4 infert Ang. hic. q̄ ſi illud q̄s debeb ex diſpoſitione ſtatuti
legē a debitore vz legatum q̄ incipit deberi ex alia cenſura
iuris. ſ. cōis, q̄ dictū indubitanter p̄cederet in ſtatuto Mar
chionis, comitis vel ducis, cū cenſeat ius p̄otiū, vt p Bar.
in l. v. i prin. ff. de v. ob. cū ſuis 2cor. Reprobat in alijs Imo.
5 q̄z ſtatutū nō recognoſcentis ſupiorem ōz eſſe ius ciuile. l.
oēs populi. ff. de iuſt. ꝛ iur. ff. ius aūt ciuile. inſti. ſ. tur. na. gē.
ꝛ ciuili. ergo legatū nō incipit deberi ex noua cēſura iuris.
6 ¶ Confirmat, q̄z appellatione ſtatuti cōp̄hendit ēt ius cōe
ſ. ſtatutū. in prin. ꝛ ibi Bemi. ad hoc no. de reſc. in vſ. De q̄
ſū vltimo dic vt plene dixi in d. l. oēs populi. Sed Paul. de
ca. ꝛ latius Alē. hic tenent cum Ang. Moneē Alē. q̄z ſtatu
tū extra territorium ſtatuētiū nō opat ita ſicut ius cōe. l. ſ.
ff. de iuriſd. om. iudi. c. j. de 2ſti. in vſ. no. in l. j. C. de ſum. trini.
7 ¶ Tu cōfirma arguendo de p̄ſonis ad locū q̄ argumēt ū
8 eſt validū l. j. ſ. offilius. iuncta l. ū. in verbo eadē. ff. ne q̄s eū
q. Tunc ſic legatum facti a debitore creditori vz q̄n inducit
obligatio plurū p̄ſonarū, vñ ſi lego titio fundū ꝛ reuo vt
ille reddat ſempronio creditori ſi tale granamē eſt in iunctū
p̄ceptōe creditoris vz tale legatum eo q̄a affert cōmodū,
vt creditor habeat plures debitores ſc. heredē ꝛ legatariū
vt p̄bat in l. ſi cui legetur. ff. ſi titio. iuncta glo. in verbo non
vz. in prin. ē. ergo ita in p̄poſito cū ad debitū ſtatuti adap-
tat plegatū obligatio ad loca extra territoriū, ergo hoc
reſpectu oz valere legatum. ſz caue q̄z p hoc q̄ creditor vtē
tale legati incipiat habere hypothecā in bonis debitoris q̄ aſ
nō habebat non ppea ſuſtineē legatū vt tenēt cōiter doc. hic
9 ꝛ Bar. ꝛ Iaſo. ff. ponā ꝛ tū rōne hypothece poterit creditor
habere regreſſum ꝛ quācunq̄z p̄ſonā ad quā bona pueneruṅ
10 l. in fundus. ff. ſi in vendicatione. ff. de pig. q̄ ꝛc. ¶ Quinto
no. in ver. marcellus. q̄ ſi aliqs ſit debitor in die vel ſub cōdi
tione ꝛ legat ſimplr debitū q̄ tale legatū nō intelligit ꝛz na-
turā debiti p̄cedentis. Ex quo correlarie no. q̄ legatū nō cen
ſetur acceſſoriū ad debitum p̄ncipale, ſz cenſeē eē principa-
le p̄ ſe, q̄z ſi cenſeret acceſſoriū ſequeret naturā ꝛ qualita
tes ſui principalis, vt in regula acceſſoriū. ꝛ ſic ſc̄ō correla
rie p̄ōdera hic tex. eſſe p̄o eo q̄ dicunt Bar. ꝛ doc. ſup gl. ū.
dicunt q̄ hic actio ex teſtō nō accedit alteri acceſſorie ſz
eē p̄incipaliter. Tū pores dicere q̄ hic legatū non intelligit
fm naturā ꝛ qualitates debiti q̄z ſic eſſet inutile, q̄z nō affer
ret emolumentū, vñ interp̄retatio ꝛz fieri vt actus valeat ꝛ
non pereat l. quoties. cū ſimi. ff. de reb. du. Et ꝛ diceretur q̄
modo debitor intelligat legare debitū cum illa qualitate cuz q̄
ipſe debebat, ꝛ ſic dies vel cōditio ꝛz intelligi repetita in le-
gato ſimplr facto l. ſi ſtichum. ſ. j. ff. de noua. ꝛ l. qui ſic. ff. de
verb. ob. Rūder Bar. in d. l. ſi ſtichum. ſ. j. q̄ iſte tex. ꝛz intel
ligi ſimiles q̄ legatū fuit factum ſub expreſſione certe q̄n-
11 titatis pura centū q̄ tibi debeo tūc dies vel cōditio nō in-
telligitur repetita, vt l. neſcimꝰ. cū gl. ff. ō ꝛe iudic. ꝛ l. ſi poz.
cum gl. ff. ſol. ma. ſecus ſi ſimplr legarem rem q̄ debeo, tunc
dies vel cōditio debiti intelligit repetita vt ibi, ſz certe q̄ in
hoc ex fuerit expreſſa q̄titas reprobaui in p̄mo no. ſ. imo. in
fi. no. ver. marcellus tex. clare ſonat q̄ legatū fuerit factū ſub
expreſſione rei q̄ debeē, vñ quantū ad iſtud tex. rūde melius vt
dixi q̄ in hoc tex. nō intelligit fm naturā ꝛ q̄litatē debiti p̄-
cedentis, cū nō afferret aliquā vtilitatē, vñ vt legatū valeat
neceſſario intelligit q̄ ſit purū ꝛ nō q̄lificatū vt erat p̄mū de
12 bitū. ¶ Cōfirmat q̄z qualitas q̄ vitiat in dubio nō intelligit
repetita in ſequēti actu l. ſi q̄s a filio. in p̄n. ꝛ ibi gl. ſ. e. ꝛ l. ri-
na. ff. de ver. ob. ſimiliter clauſula in fine poſita nō referē
ad illa capitula q̄ ex tali relatione fierent inutilia l. cū vulga
ri. ff. de dot. p̄le. ꝛ l. talis ſcriptura. in ver. j. ꝛ ibi Bar. I duo
13 bus locis. ſ. e. ¶ Septimo no. ex eō ver. marcel. iuncta l. ſeq. q̄
debitus ex ſtipulatu ꝛ ſic actiōe ſtricti iuris legatū a debito
re ita demū vz ſi nō ſit purus. ſi aūt ē purū legatū nihil vz vt
in l. ſeq. ſimiliter. ¶ Et ſic pōdera hic eē tex. formalē p eo q̄ q̄
14 rit Bar. ſ. in fi. q. extra gl. vbi dicetur. ¶ Octauo no. in l.
ſi ſtichum. q̄ legatus debiti puri nō afferens vtilitatē creditori
nō vz neq̄z rz, hinc dicunt Bal. ꝛ An. in l. ſi ſeruo. p illus tex.
ff. de her. inſt. q̄ ſi ex forma ſtatuti nō ꝛz locus in legato debito facto
creditori q̄i eſt purum. Idē tz Bar. in l. j. p illum tex. C. de
impo. lucra. deſcrip. lib. x. ¶ Decimo pōdera tu in iſta l. ſin
aūt. q̄ ibi interſit nr̄a habere plura remedia, q̄ ſic plures
actiones l. cum filiꝰ. ſ. varius. ſ. ri. j. l. j. ēt in ſi. C. eo. de le. hic
tex. no. q̄ multiplicatio actionum ꝛ ſic remediorum nō affert in
tereſſe p̄ſiderabile in p̄poſito vt legatū debiti puri factum
creditori valeat ꝛz ex hoc legato ꝛz actionē ex teſtō ꝛ alias
quos prius nō habebat. ¶ Capio gl. in verbo honoraria. quā
diuide in quatuor p̄tes. In p̄ma timore 3ij l. ſe. Sina ſt. po
nit primum intellectū ad tex. In ſcōa ꝛ illū intellectū oppo
nit ꝛ ſoluit. In tertia ponit ꝛz intellectū. In quarta remo
uet aliud 3tium. ſcōa ibi ſz tunc eſt argumentū ſ. tertia ibi.
vel pone in p̄otia. Quarta ibi, ita q̄ ōz p honoraria. ¶ In ea gl.
ibi, ꝛē tunc nō. iſtum p̄mum intellectū reprobāt Bar. ꝛ cōiter
13 doc. q̄z iſtud intereſſe lōgioris vite actiōis nō ē p̄ſiderabi-
le p tex. in l. p̄ q caſtrenſe. ſ. j. in fi. ff. de caſtr. pecu. ſz Pe. de
bellap. ꝛ Are. hic tenēt iſtum p̄mum intellectū ꝛ Imo. l. me
lius. in p̄n. ſ. ri. j. vbi reputat hunc tex. ꝛz hunc p̄mum intelle
ctū nō eſſe alibi in iure. ꝛ certe vī magna vtilitas, q̄ debitor
q̄ prius tenebaē actione p̄otia tpali nūc p legatum incipiat
teneri actione ciuili q̄ eſt ppetua, nā verſat magnū intereſſe
rōne p̄ſcriptionis, vt eſt gl. no. in l. ſi tibi mādauero. ſ. inter-
14 dū. ff. māda. ſicut alibi ōz Bar. in l. j. C. de fur. ¶ q̄ legatum a
factum a debitore creditori nō eſt oīno inualidus, q̄z inducit
recognitionē debiti, ꝛ ſic interrūpit p̄ſcriptionē l. cū notiſſi-
mi. ſ. ſz ꝛ ſi qs. C. de p̄ſcrip. xxx. an. Et ſi diceret q̄ ſit diuina
re ad hunc tex. q̄ hic actio p̄otia eſſet tpalis, rūdet q̄ regu-
lariter remedia p̄otia ſunt annalia, q̄z tāto tpe durabat eo-
rus officiū, inſti. de perpe. ꝛ temp. ac. in p̄n. ꝛ l. in honorarijs.
15 verſ. ſz cum reſciſſum. ff. de ac. ꝛ ob. ¶ Hec ob. fundamentū
Bar. ꝛ doc. q̄ intereſſe lōgioris vel breuioris vite actionis
nō eſt p̄ſiderabile. q̄z imo eſt cōſiderabile reſpectu p̄ſcriptio
nis, vt ē gl. no. in d. l. ſi tibi mandauero. C. interdum. als fm
Are. leges fruſtra induxiſſent interruptionē p̄ſcriptionis.
Ité p̄petuationē in lōgum tp̄s. l. ſi. C. de p̄ſcri. xxx. an. ꝛ l. cuz
notiſſimi. in p̄n. cū gl. C. eo. alle. ēt Are. tex. ſ. l. quoties. ff. idē
ſi tpali. ff. de adm. tu. vbi actio tpalis deuoluit in actionē tu-
tele p̄petuā, ergo p̄p intereſſe tp̄is inducit actio ō nouo, q̄ō
intereſſe ſi nō eſſet in cōſideratione, vbi deſinit intereſſe deſi
nit actio cōpetens l. q aūt. ſ. j. ꝛ ibi no. ff. ſi qs cau. ergo mul
to minus cōcederet actio de nouo, p regulā l. p̄e furioſo. ff.
de his q̄ ſunt ſui. ¶ Tu cōfirma, q̄z ſi intereſſe lōgioris, bre
uioris vite actionis nō eſſet cōſiderabile, fruſtra fieret dōia,
q̄z remedia p̄otia ꝛ ſic comitum, baronum ꝛ dueū eſſent tē-
poralia. remedia vero ciuilia eſſent ppetua, vt inſt. de perp. ꝛ
tēp. ac. in p̄n. ¶ Ité q̄ tale intereſſe plurimoris vite actionis
ſit cōſiderabile. Adde tex. in l. nā ꝛ poſtea. ſ. ſi is q. ff. de iure
iu. Ité eſt tex. in l. hac l. vbi illud quod debebaē de iure p̄to-
rio p̄ōt legari vt debeak de iure ciuili, quod non p̄ōt eſſe ex
alio niſi rōne intereſſe longioris vite actionis, ꝛ ppea ipſe
Bar. in l. diuortio. ver. ceterum. de neg. geſ. p̄derauſ ēt ibi
gl. q̄ nō attendak intereſſe q̄ actio ſit lōgioris vite ōz in 3tiū
16 eſſe tex. in l. hac l. ꝛ nō ¶ rūdet ad tex. in d. l. ſi p̄ q caſtrēſe. ſ.
j. in fi. allegatū p Bal. vbi q̄ñ non eſt peculium ſoluendo ſi p̄
omittit venire ex teſtō filiꝰ ꝛ occupat ab inteſtato peculium
q̄ius ex hoc ſit obligatus breuioris tpe, tū iſtud intereſſe nō
attendit nec ōz pars debiti aliq̄d dolo fieri. rūdet Are. q̄ il-
lud nō ibi eſt, q̄z ēt ſi lōgioris tpe eſſet obligatus, obligatio nō
poterat habere effectum, q̄z piculum nō erat ſoluendo, ergo
ſi ex lōgioris viſa actionis ꝛ obligationis poſſet ſeq̄ effectus
ꝛ vtilitas, tunc tale intereſſe cōſideraret. iſtud clare p̄z in
ver. p̄cedenti illius tex. vbi ſi piculū eſt ſoluendo p̄ q̄ occu
pat ab inteſtato peculiū ꝛ omittit ex teſtō, tunc tenetur per
petuo ad legata, ſicut ſi eſſet obligatus de iure ciuili ex adi
tione, ꝛ ſic nō ſolū teneē p̄ſtare legata ſicut ſi adiuiſſet, ſz ēt
tenetur ea p̄ſtare ppetuo, ergo tūc ppetuitās obligationis
eſt in cōſideratione vt intereſſe. Iſto mō ille tex. retorqueret
ꝛz Bar. tū gl. ibi ōz q̄ tunc tenetur ppetuo ſi intra annū fi-
liuſſa. decedat, ſi aūt poſt, tunc ꝛz locum ver. ſi. Adde q̄ iſtū
intellectum reprobat ipſemet Are. in l. q bis idē. ff. de v bo.
obl. ꝛ in d. l. p̄ q caſtrenſe. in fi. lucrum tp̄is plurimoris reſpi-
ceret legata, nā ōz q̄ diligentius cōſiderando illū tex. vidit q̄
iſte intellectus nō eſt bonus, ꝛ q̄ ſenſus illius litere eſt, q̄ō ſi
actio ūeret ibi longior, heres diceretur habere cōpendius ꝛ
ſic lucrari ex tpe, ꝛ hoc reſpectu creditorum, q̄z ibi ſi adiret
ex teſtō tenetur creditoribus in perpetuum, nunc nō tenebi
tur niſi infra annum occupando iure peculiū ꝛ hoc poſſet eſſe
ſibi valde vtile, q̄z poſt lapſum anni bona peculiū remanereē
apud ipſum ſine onere, vnde aliter rūdet ibi ipſe Are. fm
Ang. ibi q̄ in illo tex. non habetur rō p̄olirioris vite actio
nis quo ad titulū. ff. ſi q̄s omiſ. cau. teſta. ꝛ ſic vt heres inci
dat in illud edictum, q̄z ille titulus non grauat omittentem
ex teſtō ad p̄eſtandum legata, niſi q̄ lucrum facit ex bonis
teſtatoris vt l. j. ꝛ per totum. ff. ſi quis omiſ. cau. teſta. ſz in-

¶ De perſonis ad locum. Adde Bal. in l. p̄cibus C. ſi impu. ꝛ alijs ſubſti.

crum qđ facit pr̄ in tpe nō venit immediate ex bonis defuncti, tō pena illius edicti locū non hz iz mediate pp tps deveniatur ad lucrū, cum lapso tpe bona remaneāt apud patrez sine onere, z sic ibi nō consideratur interesse brevioris vel lōgioris vite actionis simplr sed limitatiue respectu edicti si qs omis. cau. test. ¶ Tu aduerte qđ Are. est sibi de directo Bius dum reprobando intellectum quē hic dedit ad l. pr̄ q castrēse. ff. j. in fi. intelligit ibi loq respectu creditorū, nō aūt respectu legatorum ꝓut dicebat hic. tū postea rūdet scōm Ang. q̄ ille tex. loqr̄ habito respectu ad titulū. ff. si qs omis. cau. test. z tū ille ⁊rutus loqr̄ solum respectu legatorū z non creditorum l. j. ff. antep. z pe. z p totū. ff. si qs omis. cau. testa. Item pp hanc dr̄iam respectu legatorum vel creditorum nō debuit reprehēdi intellectus hic datus. z sic pōt defendi, ꝓmus intellectus gl. cōiter tū, vt dixi tz eum Bar. quod interesse prolixioris, vel brevioris vite actionis non fit considerabile, prout ēt tz Bar. in l. z si post tres. ff. si qs cau. vt declarat p inductionem de d. l. pr̄ q castren. ff. j. in fi. idem tz glo. in d. l. divortio. in ver. ceterum. z ibi Bar. ad hoc no. ff. ō ne. ge. ¶ In ea. gl. ibi vel pone in prętoria ꝓpetua. istum scōm intellectum approbant Bar. z cōiter doc. Sz tu aduerte primo qđ iste tex. loquāt de actione ꝓtoria ꝓpetua est diuinare, cū
17 regulariter remedia ꝓtoria sint tpalia vt dixi. ō. + z lex in dubio dz intelligi vt loquatur fm regulas z nō fm casus speciales l. finis quoq;. ver. puto. ff. de here. instī. r. ad decimas. de re. spo. in vi. Sz ad hoc pores rūdere q fm istum fm intellectum non vr̄ referre vtrum actio ꝓtoria esset ꝓpetua vel tē poralis, qr̄ fm istum intellectum vis nō stat in cōmodo tpis actionis. ¶ Scōo z istum intellectum facit qr̄ ista vr̄ modica vilitas, q̄ ille q̄ solum tenebat actione ꝓtoria ex hoc solo q̄ virtute legati nūc incipiat teneri actione ciuili, qō p hoc legatum valeat. ex quo. n. prima actio pretoria erat perpetua z erat efficax ad agendum, addere aliā actionē ciuilem non vr̄ sufficere vt legatū valeat, alias semper legatum valeret, qr̄ vltra primam actionem semp addit alia actio ex testō vt dixi. in tex. in vltimo no. ¶ Tertio, vt dixit Aret. per hoc q̄ ex alia parte iuris ciuilis z sic ex diuersa specie iuris oritur noua actio, si non adest aliud emolumentū non tollit superfluitas tex. est formalis. in l. j. ō. dixerit aliqs. ff. de publ. z vectig. ¶ Quarto qō ex tam modico interesse dz valere legatū debiti si p hoc qs prime actioni stricti iuris addatur nunc actio bonefidei q̄ plures vtilitates ꝓtinet, tū legatum nō vz. Item nec tōne hypothece vt de vtroq; dicā. j. extra gl. z istum fm intellectum ēt reprobat Sal. hic. vnde plus plz
18 intellectus primus quē dat gl. ¶ + Extra gl. q̄rit Bar. si creditori actione stricti iuris stat legatum, an pp actionem ex testō que hz naturam bonefidei vz legatū, tz q̄ non z cuz eo ceteri transeunt, per l. aurelius. ō. ff. de li. le. z illum ter. repurat ad hoc Jmo. hic esse singulare. ¶ Tu adde q̄ de hoc ē tex. hic in ver. marcellus. iuncta l. seq. Adde ēt q̄ Bius tz gl. ordinaria. in l. si cui. ō. si titio. in verbo non vz. j. eo. Contrarium ēt tz Jo. fab. in ō. ex Bio. instī. eo. vbi dr̄ se plus tenēr, quod vbicunq; legatur id quod debebat actione stricti iuris vz semper legatum, qr̄ semper est plus in re pp vsuras que currunt in actione ex testō, q̄ que non currūt in actione stricti iuris l. non est. z l. in minorum. C. in qui. cau. in integ. restī. non est ne. Sz tene opi. Bar. per iura ā alleg. z ad rōnem Jo. Fab. rūde vt hic p Bar. ¶ Scōo querit Bart. an si fiat
19 legatum + creditori de debito ex Bcu non habente hypothecam an valeat vt causet tacitam hypothecam z tz qs sic, per generalitatē l. si debitor. in ver. si nihil interest. ff. de li. le. vbi probatur a Bio, q̄ semp valeat legatus debiti si ptz per hoc interesse creditoris, idem simplr tz Jo. fab. in d. ō. ex Bio. q̄ sequuntur Ang. Jmo. z oēs Mod. hic. Bal. z Jmo. in l. meuius. in prin. j. ti. j. Mouetur Ang. qr̄ tacita hypotheca que cātur actione legati accedit legato, vnde si legatum est nullum actio ex testō que est principalis nō oritur, ergo non dz posse oriri hypotheca que est accessoria l. fideiussor obligari. ō. j. ff. de fideius. cum vitiato exp̄sso vitietur tacitus l. iij. ō. qui hz. ff. de serui. rusti. pred. vidēmus in l. si fideiussor. in prin. j. eo. Preterea fm Jmo. ēt de iure ffoz̄, erat pro legatis tacita hypotheca l. creditoribus. z ibi Bart. ff. de separa. bono. z tū legatū non vz vt hic, sed istud vltimum negat Bal. hic no. in l. j. ō. eod. z in l. j. C. communia de legatis.

Lex xxx.

1 ¶ Verba istg annua bima trima die qualiter intelligātur.
2 Pecunie verbū prolatū a testatore ad quid referat. z n. 9.
3 Appositio diei que tacite inest in legato quod operetur extrinsecus quo ad exclusionem clausule apposite a testatore quibus dies appositus non est.
4 Tempus dicitur certum cuius finis z initius declaratū est. Tempus qū probatur dz probari eius initium z finis.
5 Continuata possessio que requiritur in prescriptione p̄bāt probato z initio z fine, licet de medio nihil probetur.
6 Conditio appellatur dies incertus z econtra, conditio a die incerto quid differat.
7 Legatum factum de pecunia existente in sacculo vel in arca dicitur tunc vt species legata. Debitor pecunie existentis in certo loco ea perempta fine eius culpa liberatur.
8 Emptio si est facta pro ea pecunia quam quis hz in arca non dicitur emptio sed permutatio.
9 Testator si legauit centum titio que erant apud campsorem, z si heres noluerit ea prestare, prestaret certam vineā, z heres expendit, tenetur vineam prestare, nec poterit alia cē tum eque bonitatis prestare si pecunia fuisset deposita in sacculo.
10 Aliud pro alio in recipientibus similitudinem z omnimodam functionem quod solui potest.
11 Pecunia si legatur vt species, non pōt aliud pro ea solui.
12 Mens z voluntas testatoris in vltimis voluntatibus ē considerāda, z vt regina predominatur.
13 Pena quod non possit peti quando interesse de presenti, z damnum de preterito cessat.
14 Juramentum in litem rōne affectionis quod non deferatur pro pecunia relicta in sacculo vt species.
15 Legatū quod in dubio non p̄sumatur factuz nomine pene.
16 Pena quod dicatur etiam illud quod addit testator quādo primo dispositi aliquid dari vel fieri. Testator legando centum que apud eum deposita sunt, qs in dubio videtur legare tanquam pecunia in genere.
17 Verbū preteriti tpis appositū in testō predicat ēt de futuro. Testamentum capit perfectionem in vltimo verbo.
18 Clausula i medio posita ēt p verba preteriti tpis trahit ad p̄cedētia z sequētia. z nu. 16. Qđ fallit vt n. 17. z 19. z 41.
19 Terminus pecuniarius quot modis sumatur. z nu. 2.
20 Stante statuto, quod pena pecuniaria dz promitti, nō poterit promitti species nec alia res quam pecunia.
21 Extensio quod licita sit in materia penali vbi dispositio l. vel statuti de facili posset reddi elusoria ꝛc.
22 Communis loquendi vsus prevalet omni constitutioni.
23 Dictio nummus, an possit capi stricte large z largissime.
24 Pecunia a pecudibus habet derivationem.
25 Clausula generalis an extendatur ad legata alimentorum.
26 Legatum alimentorum multa specialia habet. (dic.
27 Prorogatiua gñalr̄ facta de leg. an extēdat ad legata ꝑtis Prorogari quod non possit quod non est.
28 Clausula gñalis q̄ non extendit ad futura que sunt ꝑ iura ex orbitantia, z quando etiam ad exorbitantia. nu. c.
29 Qualitas succedens post duo subiecta q̄ est proportionabilis ad vtrumq; refertur tm̄ ad proximum subiectum.
30 Lex non fingit super eo quod est impossibile de iure.
31 Verba preteriti vel presentis tpis qñ trahātur ad futura.
32 Testator si iussit solui debita de pecunijs exist̄ib⁹ inmōte florēte, z qđ superit relinquebat hospitali, z soluris debitis tūc restabāt mille, z eo supuiuēte restabāt postea tres mille ducati an mille tantum debeantur, an tres mille ducati.
33 Testator herede extraneo instituto si grauat illum soluere ola debita fratris sui tenebitur etiam soluere dotem vxoris fratris soluto matrimonio.
34 Debitū nō dr̄ proprie illud qđ est in diē vel sub cōditione. Actus importatus per verbum p̄sentis tpis, non pendet immediate a voluntate defuncti, licet eius effectus sic.
35 Masculinum non concipit femininum, qñ de masculo z de femina fit separatim mentio.
36 Qualitas que vitiat actum in dubio non intelligitur reperita in sequenti.
37 Testor si in testō dixerit p̄dicta legata executioni mandari debere p eius executores annua, bima trima die q̄ñ potrigat ad legata in quib⁹ dictum tranſit ipso iure z an vere sit.
38 Legatarius tz dictum rei legate fit apud ipsum, tū pōt rem ipsam ab herede petere vt illam consequatur. Legatari⁹ capiēs rē legatā ꝓpria autoritate priuat legato.
39 Exequutio facti qđ non requiratur in his in quibus lex facit exequutionem.

Talis scriptura. Clausula p quas prorogat legata pecuniaria gb⁹ dies nō est appositus, non refert ad corpora legata, iz ad p̄fixū tia pōdere numero vel mensura

mēsura qbus dies nō est appositus, sec ſi dīē habeāt vel gra
tiā demōſtrāde solutionis vel multiplicande obligationis
vīa inducē de ꝙditionis. † Itē nō refert ad pecuniā q legata
fuit vt species, ſz būi pozrigit ad p̄cedēcia z sequentia ēt po
ſtea in codicillis relicta. h.d. cū l.seq. ¶ Dividit in quinque
ptes. In p̄ma ponit tenoz clausule ꝓrogatiue legatoꝝ soli
te p̄ſtatoꝝ apponi. In ſcā declarat verbū pecunias. in
ipſa positū. Tertio exponit verbū dies, q̄ enumerationē q̄
druplicis tpis. Quarto circa verbū pecunias ponit limita
tionē ad p̄cedentia. Quinto declarat verbū legauit, oīa dēde
q ſz ſoluet ad p̄teritum, nīſi ēt extendit ad futura ſcda ibi ad
corpora legata nō p̄tinet. tertia ibi q̄ ſi forte. quarta ibi itez
ſi leget pecunia. quinta ibi hāc aūt scripturam. Kursus tertia
p̄incipalis subdiuidit in quatuoz. In p̄ma declarat illa ꝓba
ꝙbus dies appositus nō p̄tinet ꝓprie ad legata p̄ſentia. Se
cundo ēt nō p̄tinet ad legata ꝙbus dies est apposita cā de
mōſtrāde obligationis. Tertio idē qñ dies apponit cā mul
tiplicande obligationis. Quarto idē qñ apponit cā inducē
de ꝺditionis. ſcda ibi ꝓpter igit. tertia ibi, z ſi in annos quar
a tā ibi, ſz ſi sub cōditione. ¶ In tex. ibi annua, bima[a] trima die,
ſūt er ista verba intelligant habes tex. in l.ult. in p̄in. ff. de an
nu. leg. z Bar. ibi ēt q̄ melius ibi declarant ista verba quam
alibi in iure, z ibi ēt gl. qō p illā l. exponunt oēs leges q̄ dicūt
annua, bima trima die dato, cū p illū rescriptū nō clare p̄cipiat cen
sus istoꝝ verboꝝ, iō dic oō est in effectu sicut ſi diceret p̄mo
ſcō tertio anno dato. Tota g̃ ſumma legati dz diuidi i tres
partes, z vna tertia dz dari in fine p̄mi anni, alia tertia i fi
ne ſcī anni, z alia tertia in fine tertī ānī, vt p̄ gl. in l. ſi gs
legata. in p̄in. ff. de ꝺdi. z demō. Et adiicit dies q̄ vltima tā
die cuiuslibet anni pōt cogi ad soluendū l. q̄ hoc anno. cuz ſi.
ff. de verb. ob. nā bimus bima bimū, trimus z quadrimus ſi
gnificat tps, ſcz duoꝝ trium z quatuoz annoꝝ. nec vltra
ista tria amplius reperit fm Laur. valenſem in li. elegantia
rum capite, quinto. vñ Sueto. in vita Octauian. qua
drimus patrē amiſit. z dicit Hieronimus infantes bimuli
trimuliq; morbo regio capiunt, ſicut ēt reperitur bimatus
z trimatus. vnde in euāgelio, Herodes occidit oēs pueros
a bimatu z infra. i. duobus annis circa. ¶ Ro. primo ex hoc
2 tex. q̄ verbū pecunia b plarū a testōre non refert ad corpora
b nec ad species, ſz ad ea cīa q̄ pōdere, numero, mēſura cōſi
ſtunt. ſic nō restringit ſolū ad pecuniā numeratā nec lar
giſſime capit vt oīa cōprehendat, ſed ita c. totū q̄d. i. q. vñ. ſz
large ꝓtinet q̄d cōtinet numero pondere z mēſura. ō quo
3 dicit in gl. ¶ Sēdo no. in ver. † q̄ ſi forte. q̄ ſz expreſſio dici
que facte inest nihil operet q̄ ad vim z essentiā legati, opera
retur tñ extrinsecus quo ad excluſionē clauſule appoſite a
testatore, ſcz qbus dies appositus nō est. de quo habuitis i
l. ult. vbi p̄ Bar. z alios. ſ. eo ¶ Tertio no. i ver. ſz ſi annos.
4 ibi nutri. in z finē hz iuncta gl. † ō illud tps dz esse certū cu
ius finis z principium declarari est. z iō ēt Bal. q̄ in p̄dicto
ne tpis fm Bac. de are. in l. testū. ff. de testi. p̄ dicit hic esse
5 tex. notabilē z singularē cū gl. † Adde q̄ ad p̄bandum cōti
nuā possessionē que regrit in p̄scriptione ſufficit ꝓbare ō
initio z fine tpis ſz de medio nihil p̄betur. q̄ ꝓbatis extre
mis tpis media p̄sumunt, ita no. Bar. in l. ſicut. ſ. ſuperua
cū. in fi. in vltimo notabili. ff. qb. mod. pig. vel hyp. fol. z in l.
ſi plōgi. C. de p̄ſc. lōg. rēp. Bal. in l. iudicia. circa fi. C. de rei
vēdic. in l. testū. z in l. ſiue possideris. C. de ꝓba. quāuis gl.
no. in c. volumus. xvj. q̄. iij. velit ēt debere aliqd ꝓbari ō
possessione medij tpis z illā gl. segt Bal. in l. ſi in xv. opp. C.
de ed. diui adri. tol. z in l. ſi gs ita legauerat. ff. de ꝺdi. z de
mon. de quo ēt per Bar. in l. celſus. ff. de vſuc. p̄ cano. in c. ad
ſedem. de restit. ſpoliat. ¶ Quarto no. in ver. ſz z ſub cōditio
6 ne. ſq̄ ꝺditio appellat dies incertus. z idē ſ. tex. est in dies
incertus. ff. de cōd. z demō. Rō q̄ ꝺditio ꝓprie hz se ad esse z
non esse vt no. in l. i. ff. de ꝺdi. z demō. z in l. cum ad p̄sens. ff. ſi
cer. pe. ita ēt dies incertus hz se ad esse z non esse. Quid tñ
differat ꝺditio a die incerta habes gl. in l. nā ſi cum mutuar. z
7 ibi Bar. ff. de condi. inde. ¶ † Quinto no. in ver. ītē ſi leget.
q̄ ñ illud q̄ ꝺfīat pōdere numero vel mēſura non legatur
ſimplr, ſz ꝓout est in certo loco tunc iudicatur vt species z
nō vt quantitas, iō ſi legetur pecunia existens in sacculo vel
in arca censef vt species z non contineatur appellatione pe
cunie. Adde ſicut debitoz speciei perēpta specie siue eī⁹ cul
pa liberatur, idem in eo q̄ est debitoz pecunie existentis in
8 certo loco. tex. ēt in l. ſi certos. ī. de verb. obl. † Adde ēt q̄ ſi
emerem rē pro ea pecunia quā habeo in arca, nō esset ē. tio
ſz Iōnes innominatus, oz pretium non est in pecunia nume
rata. vt regrit in ēmptione. ſ. fīnm. z ſ. ītē p̄tuz. in p̄n. de
Jhen. emp. ſz in specie ē de ipo gl. no. in l. hec venditio. ſ. ī. in

verbo. quātī. ff. de Jhen emp. ¶ Ex isto tex. inferunt Dyn. z
9 Bar. † q̄ ſi testator legauit centū q̄ erant apud cāpſozē, z ſi
hēs ea nō ꝑstaret voluit q̄ teneret ꝑstare certā vīneā, ſi hēs
expēdit, illa cētū q̄ erāt apud cāpſozē z velit dare alia centū
eiusdē forme z bonitatis quod nō liberet a legato vinee. z ita
dicūt fuisse determinata de facto. z ita tenēt Bal. Sal. Jmo.
Flo. z cōiter alī. Mod. cū limitatione oīs pecunia fuisset con
ſignata in sacculo tāq̄ spēs apud depositariū cāpſozē, ſe cu
ſi tanq̄ quātitas ad numerū l. die spōſalitoꝝ. ſ. j. z l. luci. ff.
de po. Rap. cu. dī q̄ ista decisio est rigorosa z retorquet ini
mīcitiā Bar. z doc. ꝺ eos dū dicūt q̄ ista pecunia fuit lega
10 ta vt species, z species p alia ſ. ecie solui non pōt. † qz imo in
his que recipiunt functionē. i. oīmodā ſimilitudinē aliud p
alio solui pōt l. a. ſ. j. ff. ſi cer. per. ꝺ z ista centū q̄ vult soluēr
heres cū sint de eadē ſtāpa z bonitate recipiunt oīmodā ſi
militudinē z functionē cū illis centū q̄ erāt deposita. ¶ ꝺ z
11 aduerte p̄o Bar. † qñ pecunia legatur vt species nō potest
aliud p̄o ea solui tex. est melior de iure q̄d allegat Bar. i.
ꝺ ſi certos. in verbo nexi permutatione ſ. eo. z ibi gl. exp̄ſſe
no. q̄ ſicut in alīs ſpecieb⁹ nō posset solui quātitas p̄ ſpecie,
ita nec qñ pecunia legat vt ſpecies, eo q̄ censef vt corpus, vt
12 ibi ēt tex. ¶ † Sēdo ꝺ decisionē Bar. z doc. arguit Rapha.
cum. q̄ in vltimis voluntatib⁹ semper est ꝓsideranda mens
z voluntas testātis, q̄ tāq̄ regina p̄dominat l. in ꝺditionib⁹
p̄mū locū. ff. de ꝺdi. z demō. z l. ſi ita ſcriptū. in fi. ſ. e. ꝺ hic te
ſtatoz verisimiliter nō habuit magis affectionē ad illā q̄ erat
apud cāpſozē q̄ ad alīs tantundē, ꝺ istud fundamētū tollit
p̄ d. l. ꝺ ſi certos. subdit Raph. p̄ cōi decisione facere. q̄ ex q̄
pecunia erat legata vt spēs, ergo dīnium erat trāſlatū in lega
tariū a morte testatoris. l. ſi tibi hō. ſ. cum seruus. j. eo. ergo
hēs non potuit illud dīnium auferre legatario. l. id qd nrūz.
ff. de reg. iur. Istud fundamētū nō plz, q̄ ex q̄ Bar. formal
qōnē qñ talis pecunia erat p̄standa per hēdem legatario. z
sic p̄mo per cāpſozē hēdi q̄ recta via non potuit trāsferri
dīnium in legatarium. vt no. in l. i. ſ. c. Ad ꝺ eos trānseant cum
ista decisione Ly. z Bar. ego in ꝺ. num. arguo nouo. z forti rō
ne, nā ꝺ fidero q̄ legatū vinee est legatū noīe pene, ſi pecunia
existens apud cāpſozē nō p̄stetur per heredē legatario. tex.
est in ſ. ſi instī. de le. z in l. vnica. C. de his q̄ pene nomi. ꝺ ſic ē
13 † q̄ qñ definit interesse de p̄senti z cessat dānūz de p̄terito pe
na peti nō pōt ita tenēt Bar. z oēs in l. q aūt. ſ. j. ff. ſi gs can
tio. ꝺ hic definit interesse de p̄senti, q̄ nihil interesset de pre
senti legatario magis habere istos ducatos cētū venetos de a
positos apud cāpſozē q̄ alios centū ducatos eiusdē forme z
14 bontatis q̄s vult dare heres. i hic est q̄ pro tali pecunia re
licta in sacculo vt species, nō pōt iurari in litē rōne affe. tio
nis. l. nummis. ff. de in litē iuran. ita ꝺ gl. in d. l. ꝺ ſi certos.
in gl. ſi. j. eo. non debent q̄ audiri quoz non interest l. i. in p̄n.
ff. quoꝝ appel. non recī. nec in ista. q. p̄ſupponitur aliquod
15 dānum de p̄terito. † Et ſi diceretur quod in dubio nō dz p̄re
ſumi q̄ ſit legatum noīe pene. p̄t ꝺ gl. in l. ſi. ff. de his q̄ pe.
no. Rndeo q̄ hic nō ſumus in dubio, imo in terminis istius
qōnis non ſumus in dubio ꝺ est expeditū q̄ tunc legatuz vi
nee est legatū noīe pene per text. clar. ū in d. ſ. fi. instī. de leg.
16 ¶ † Sēdo dico qd qñ testōr primo disponit aliqd dari vt fieri
vt hic illud qd posſet adīmplr, ꝺ pene. ita ꝺclarāt Dy. z Alb.
in d. l. ſi. ff. de his q̄ pene nomi. ꝺ ſilēdo tñ z iudicādo non esse
recedendū a cōi opi. ¶ Aduerte ēt quod ſi testōr dicat lego
centū q̄ apud me deposita sunt, in dubio vī legare tanq̄ pe
cunia ſit gñre, nō aūt tanq̄ certa species, nīſi exp̄mat locus
vbi sunt, q̄ dicat q̄ habeo in arca. gl. est in l. j. z ibi Bar. in fi.
hoc firmat. ff. de dot. ꝓle. Pau. de ca. in l. ſi seruus plurīū.
17 ſ. fi. i. e. ¶ † Sexto no. i ver. hāc aūt. q̄ verbū p̄teriti tpis
appositū in testō p̄dicatur ēt de futuris, rō, q̄ dispositi te
stōr nunquam dicuntur habere perfectionē nīſi posīq̄ to
tum testīm sit perfectuz. l. ſi is q̄. ff. de testa. ibi Bald. dicit q̄
testīm capit perfectionē in vltimo verbo, z codicilli ꝓpter
ꝺfirmationē testi trahuntur ad testīm. l. q̄dam referunt. ff. re
18 iure codici. ¶ ꝺ Vltimo no. ex eo. ver. quod clausula i medio
posita ēt ſi fit appositā per verba p̄teriti tpis tñ refertur ſi
solū ad p̄cedentia ſz ēt ad ſequentia, nō solū in eadē ō. ſpōne,
ſs ēt in alia recipiente ꝺfirmationē a p̄ma, de qua materia la
te i. dicetur post Bar. ¶ Bl. j. circula q̄ dicit q̄ testōr hic
legauit corpora z pecunias. Adde q̄ gl. istud cū mysterio di
cit, q̄ ſi testator solū legasset corpora tunc ista clausula que
non posset referri ad ꝺsistentia pōdere numero vel mēſura
necessario referretur ad corpora. l. fundus q̄ locatus. ff. de
f. n. instruc. z l. qbus diebus. ſ. dīs. ff. de condi. z demō. z iſto
mō limita ista l. z ita ēt tenet Rapha. cu. hic. ¶ Bl. in verbo
non pertinet. tñ de aliter vt per Bar. cuius solutionē cōiter

a ¶ Annua. bima. Adde Bar. in. tertia. in ſ. fi. de le ga. ij.

b ¶ Verbū pecunia. Adde Bal. in ij. in ſ. creditū ſi cert. per. Ro. z Joan. de imo. in l. nam q̄ in ſ. non omne. ff. ad trebellia.

alij sequuntur, z fuit ante eũ solutio Pe. de bellaper. z Ja. z Aret. in d. l. q sqs. Sz tu aduerte circa istã solutionẽ Bart. cõiter approbatã q in risconsultus in l. q sqs. non se fundat in rõne. Bar. q3 ibi tractetur de legato ampliando, sz fundat se in duob⁹. Primo q3 clausula quãtas summas, referẽ et in plegato dotis ad corpora z in stipulatione empte hẽditatis. Scõo q3 testõr illã clausulã adiecit et circa res corporales, p quã adiectionẽ et apparet qđ supra intellexit de corporibus. z sic vt q illud ibi fit ex natura dispositionis z
19 ex psumpta mẽte testatoris. ¶ Bl. in verbo 2t mentẽ † quo terminus pecunie platus in aliqua dispõe debeat l dubio intelligi, distingue vt hic p Bar. ad quẽ semp recurrimus, z oẽs ceteri hic cũ eo transeũt, z Jmo. in l. nam quod. ff. non oẽs. ff. ad treb. vbi et Lu. ro. ¶ Tu adde inquantũ Bar. in pmo mẽbro 2cludit q qñ pcedit aliqua dispõ ad quã referat terminus pecunie, tunc fm illã dispositionẽ intelligitur z limitatur. istud vt Jstũ tex. vbi pcedebat dispositio legatorũ de corporibus z de pecunijs, ergo si verbũ pecunias deberet intelligi fm pcedentẽ dispositionẽ ad q facit expressam relationẽ, ergo intelligeretur et de corporibus z speciebus, cuius Jrin aperte decidit tex. hic nisi diceres quod in iuribus allegatis p Bar. sit plenior z magis collectiua latio q hic, sz tñ nõ est realiter rãdere. ¶ Scõo adde inquãtũ Bar. 2cludit q in materia odiosa terminꝰ pecunie, capit stricte
20 p pecunia numerata tm. Adde p hoc facere † q si lex vel statutũ disponat q pena pecuniaria debeat pmitti, nõ poterit tunc pmitti spes nec alia res q pecunia numerata. tex. est i l. litigatores. ff. qđ ait ptor. ff. de arbi. quẽ tex. reputat tenẽdũ menti Are. in l. iij. ff. cato. de ver. ob. Tu dic melius q ille tex. loqtur qñ statutum disponit de pena nummaria p terminũ nummis, tunc intelligit p pecunia numerata tm sz qđ statim ff. dicetur. ¶ Limita istam 2clusionẽ Bar. nisi rõ expressa in l. fi. loquente de pecunia habeat locũ ista in alia specie sicut in pecunia, tunc terminus pecunie intelligeret large, imo largissime, quamuis materia sit penalis. tex. habes notabilẽ z ibi exẽplũ in l. j. ff. cum l. seq. ff. de calũnia. z illum tex. pro notabili alibi põderat Ant. de bu. in sua dispõne q̃
21 scipit. bononienſis, † quod vbicunq; dispositio legis vel statuti de facili posset reddi elusoria tunc et in materia penali licita est extensio vt alius casus 2prehendat q alias ppriẽ 2prehenderet. facit bũ solẽnis tex. in c. si ciuitas. de sen. excom. in vj. z gl. in c. q̃ q̃. in gl. ff. de vsur. i vj. ¶ Tertio inquã
22 tũ Bar. sub dubio fortẽ dr † qđ hodie fm nostrũ cõem vsum loquẽdi appellatione pecunie [a] strictius acciperet q pecunia numerata, q3 cõis vsus loquendi pualet ol constitutioni. Põdera Bar. velle, q hodie ista l. non pcederet attento cõi vsu loquendi hodierno. q strictius capit terminũ pecunia, q̃ capitat in hac l. Jmo. istud reprehendit q3 est multũ diuinat ad istã l. qđ tpe istius l. nõ esset cõsuetudo loquẽdi de pecunia prout est nũc. ¶ Scõo z fortius dr q si ẽt tpe huius l. fuisset ista cõsuetudo loquendi prout. ff. intelligere pecuniã stricte pro pecunia numerata tm adhuc pcederet ista l. scõz eñ, eo q3 testator legando pecuniã vt elegisse sensum mediũ z significatiũ inter strictissimũ z largissimũ, sz istud nõ plz, cũ testator in dubio vt dispõnem suã intelligere fm cõem vsũ loquendi, vt iuribus hic alle. p Bar. imo fortius in oi materia et penali z odiosa attendit cõis vsus loquendi, z ille pferetur cuicunq; ppriẽ significationẽ fm Bar. i rub. ff. de opere. nun. vbi dixi z q hoc apparet nõ videri diuinationes ad hunc tex. ¶ Quarto adde ad istã doc. Bar. q̃ pcedit in ter-
23 mino pecunia † an idẽ sit in dictione nũmus, vt et possit capi largissime large z stricte sicut terminus pecunia. Bar. si bñ inspiciat in l. singula. in ver. Quartũ est spãle. ff. si cer. pe. clare sentit q sic, z peo facit q3 tex. ibi in illa l. singularia. z in l. certi cõdicto. ff. si nũmos. ff. si cer. pe. z in l. nummis. ff. de in lite iur. pmiscue vtunt termino numinos z pecunias, tanq̃ synonymis. Jtem z melius tz Sali. in d. l. singularia. q ẽt q nummus strictius accipit q̃ pecunia, z q appellatione nummi nõ veniunt oẽs res mutuabiles z sic que cõsistunt pondere numero vel mensura prout veniunt appellatione vocabuli, pecunia, istud, pbat ex diuersa etymologia vocabulorũ
24 † q3 olim pecunia incepit habere deriuationẽ a pecudibus, in gbus olim cõsistebãt hominũ diuitie vt est tex. lz ipse non alleget in c. totũ q cgd. j. q. iij. nimirũ si appellatione pecunie ola pñt cõprehendi, sz nũmus deriuationẽ sumpsit vel a nomine vel a numero q alijs rebus non cõuenit z ita tz ibi Lu. ro. ad fi. Tu adde pro hoc tex. no. in l. litigatores. ff. q̃ ait ptor. ff. de arbi. vbi lz appellatione pecunie de qua loqbat ibi pretor comprehenderetur etiam alie res, tamen secus est in summaria pena, q3 tunc terminus nummus qui strictius capitur non comprehendit nisi solam pecuniam numeratam.

¶ Bl. in verb. prorogabit. i fi. Bar. z cõiter oẽs doc. reprobata j. sol. tenent scõa. Sz tu aduerte, q̃ tex. in d. l. cũ vulgari, fortiter facit z illam secũdã sol. cõem. nã tex. ibi dicit, qđ ista clausula vulgaris nõ refert ad prelegatũ dotis. q3 die suum habebat, nõ ergo fundat se ibi tex. in rõne decidẽdi, eo q3 ex tali relatiõe sequeret annullatio plegato dotis, vt vult ista scõa sol. cõiter approbata, sz q3 die suũ habebat, vt vult prima sol. gl. z sic die sibi datũ a lege in pta l. vnicã. ff. exactio. C. 8. rei vxo. ac. Et si dicere q qñ testator legat dotẽ vxo. videtur p legatũ repsentare dotẽ. i. pñti die legat, z sic cũ habeat die suũ vt hic dr text. ideo nõ extẽdit ista clausula vulgaris vt hic in ver. q̃ si forte. dico q tũc hret die psentẽ tacite q nõ fuficit vt hic i ver. pinde. iuncto v. q̃ si forte z Bar. z oẽs tenẽt. Itẽ adde inq̃tũ Bar. dicit q̃ in l. libertis quos. ff. post
25 humis. ff. & leg. † clausula gñalis nõ extẽdit ad legatũ alimẽtorũ vt ibi, q3 illud legatũ hz die tacitã. l. pecunie. eo. tit. q̃ tacite mest ex forma relicti z volũtate testõris, istũ nõ vt bene dictũ inq̃tũ ad d. ff. posthumis. nã aduerte q̃ ibi ñ erat clausula prerogatiua tpis legatorũ vt hic, vbi inspicit an legatũ habeat die z an habeat tacitũ, sz ibi erat clausula gñalis q̃ diminuebat tertiã & oĩb⁹ legatis, nã testõr ibi i codicillis gñaliter statuit q̃ & oĩb⁹ legatis factis in testõ diminuerent tertia pars q̃ dareť filie postea nate, &z ibi q̃ illa gñalis diminutio oĩm legatorũ nõ cõprehẽdit legatũ alimetorũ, illũ ibi nõ ẽ
26 ppter die vel nõ die, q3 hoc nihil ad ppositũ, sz ibi est specialle fauore alimẽtorũ, vt hic dixit Bal. † q3 legatũ alimẽtorũ multa spãlia pullegia hz q̃ enumerat Bar. j. l. mela. ff. & adi.
27 le. inter q̃ istõs ẽ vnũ. ¶ † In gl. in verb. psenti. ad fi. gl. 2 doc. i. d. l. titio. z Bar. cõiter doc. hic rñdẽt ad d. l. titio. q̃ ibi gñali prorogatiõe omniũ legatorũ nõ fuit dictũ qb⁹ dies appositꝰ nõ est mirũ si illa clausula referť etiã ad legatũ factũ psenti die. Tu aduerte lz doc. cõiter trãseãt cũ ista solutio. certe nõ est bona solutio ad illũ text. q3 si testõr ibi gñaliter prorogasset ola legata siue haberẽt die, siue nõ vt ibi dr gl. certe ille tex. esset penitꝰ & indubitabili q̃ etia tũc intelligeret prorogatũ legatũ factũ psenti die. Preterea z 2cõo si ibi nõ fuisset dictũ qb⁹ dies appositꝰ nõ eſt, inepte ibi dubitasset Jurisco. de legato facto psenti die pp diem. vñ cũ text. decidat qđ etiã intelligit prorogatũ factũ pñti die, q3 die propriũ hz videť de directo Jstũ tex. in ver. q̃ si forte. vbi progatio gñalis non 2prehendit legatũ factũ psenti die. Tu ergo aliter solue ex mẽte Raph. cu. hic z latius i d. l. titio. q̃ hic testõr prorogauit legata pura. i. nõ habẽtia die, nimirũ si nõ extẽdit ad legatũ factũ de psenti, q3 die hz. ita dr tex. hic. sz in d. l. titio. re stator prorogauit nõ legata sz die legatorũ ita ibi dr tex. de inde ptulit die legatorũ, vñ ibi legatis habẽtib⁹ die fecit prorogationẽ in lõgius tpis. alias si ibi legata nõ habuissent die nõ potuisset prorogari dies legatorũ, q3 qđ nõ ẽ, prorogari nõ põt, l. sz z si manẽre. ff. de pca. l. iij. in pñ. ff. de dã. infe. vñ ibi dubitat an cõprehendat legatũ relictũ pñti die, videbat q̃ nõ qđ istud legatũ de se nõ haberet die, q3 q̃ testõr dr lego psenti die exprimit illud q̃ tacite inest, ergo nihil videbatur opari. Cõtrariũ ibi determinat q3 ibi imo tale legatum dies hz z in hoc ille tex. 2cordat cũ isto. vbicunq; ergo prorogatus legata pura seu nõ habẽtia die nõ cõprehendit legatũ factus psenti die, q3 die hz. ita log. tex. hic. vbi vero prorogant legata habẽtia die cõprehendit ẽt legatũ factus psenti die, q3 die hz. ita propriẽ log. d. l. titio. ¶ Bl. in ver. vniuersa. ibi
28 dic. ¶ Mo. † multũ istã ptẽ gl. ex q̃ primo colligit Bar. qđ cla
b gñalis [b] nõ extẽdit ad futura q̃ sunt Jus seu a iure cõi exorbitãtia ex q̃ infert q̃ cla pcedens in statutis nõ trahit ad sequentia que sunt Jus seu a iure cõi exorbitant, vt plene p Bar. z An. in l. pretor. ff. erit q3 dñia. ff. vi bo. ra. Et correlarie segt q̃ illud qđ est dictũ in vna pte statuti, si est Jus nõ intelligit reperitũ in sequẽti pte statuti. q̃ ollige ter teneas mẽti cũ statuta vt primũ exorbitẽt a iure cõi. Adde q̃ idẽ tenẽt Ant. z Jmo. in cle. j. de sup. ne. pla. Pau. de ca. in cõsi. cccxciũ. qđ inci. no. primo ad euidẽtiã. Ale. in 2fi. xlij. in fi. vo. qđ inci. in cã z lite vertente inter Christopho. Pro ista doc. gl. z Bar. adde tex. cũ gl. in l. furti. ff. manda. ff. de his quor. infa. z in l. z si forte. ff. hec añt. cũ gl. ff. si ser. ven. gl. no. in c. cupiẽtes. ff. qđ si p rr. de elec. in vj. z ista tria iura allegat Are. hic. adde ẽt bene facere quod no. Bemi. in c. cum singula. p
29 gl. ibi in verbo prioratibus. de preben. in vj. † q̃ qualitas succedens post duo obiecta q̃ erat pportionabilis vtrique referrtur tñ ad priorimũ subiectũ, qñ si referretur ad alterũ insurgeret iurũ correctio. Nam glo. ibi dicit quod verbum curatus positum post verbum, priorat⁹, z post verbum ecclesias

[a] ¶ Appellatione pecunie. Adde Bar. in l. fi. in ff. item mutuũ. ff. si cer. pe. Bar. in l. fi pecunia. ff. de ver. sig. Jo. and. in c. vlt. de sol.

[b] ¶ Clausula generalis. Adde Ita. de campania in tractatu clausularum.

ecclias nō referr ad ꝓorat' ſz ſolū ad eccl'as ne ſi referak ad ꝓoratus, videak iduri ʒ ius vt duo ꝓiorat' ſine cura poſſint teneri. Itē adde qđ dicā ſ. in vlt ꝑte gl. allegādo rex. in c. cū ecclia vſa. z ibi no. Abb. de elec. ¶ † Iſtā ꝓclusionē gl. z doc. limita no. fm Are. hic. ꝓcedit qñ pōt fieri relatio ad alia capitula ex ḡbus nō inducak aliqd exorbitās a iure cōi, ſecus ſi ad oſa capitula inducereť aliqd exorbitās a iure cōi, tūc cū fit rō quāť magʒ fiat relatio ad vnū q̄ ad aliud. fiet ad oſa p gl. ſingula. in cle. j. in ver. appellare. de appel. vbi fit relatio ad vtrūq; tā ꝓcedens q̄ ſequens, z tñ in vtroq; inducit aliqd ius cōe qđ poſſit a iudicibus ſeparatim appellari q ſimul ſuſaʒ tulerūt, facit qđ dixi ſ. in gl. j. ¶ Scdo no. ex iſta gl. illud ad qđ frequenter allegāt † qđ lex nō fingit ſup eo qđ ē impoſſibile de iure. z ita iſtaʒ gl. ꝑ notabi. z elegāti ad ḃ no. Bal. in l. ſi. C. ꝓ dona. z in l. ſiue poſſidetis. C. de ꝓba. alibi Bal. in c. cū ſuetudinis. de cōſuetu. & hic eſſe gl. ſingula. qđ dictio nō, trahiť ad ea q̄ de iure impoſſibilia ſunt. z idē Bal. in c. innotuit. de elec. z in c. cōtingit. de dolo z cōtu. Iſtā gl. ēt ad hoc reputat notabi. z ſingula. Pau. de ca. hic. bū facit, qz dictio nō trahiť ad ea q̄ ſunt impoſſibilia p naturā. gl. eſt in l. gallus. ff. ſi eius. ff. de libe. z poſth. ergo ēt nō ḋz trahi ad ea q̄ ſunt impoſſibilia de iure, qz paria ſunt vel aliqd eſſe impoſſibile de natura vel de iure l. filiꝰ. ff. de cōdi. inſtit. ¶ Tu aduerte ʒ iſta gl. ab oībus approbata in aliq̄ fit vera, tñ in quātū rīdet ad d. l. vxori. ſ. ti. ū. q̄ ibi lex ſua fictione nō exte ēdit. ꝛc. iſtud nō eſt bñ dictū, qz ibi tractať de ꝑſumptione z ñ de fictione, iuxta gl. in l. vnica. ſ. accedit. C. de rei vxo. ac. ibi eñ tractať an teſtator ibi voluerit cōfirmare ēt donationes poſtea factas, z ſic ibi agit de ꝓeſumptione q̄ verſat circa dubiū, nō aūt de fictione q̄ cadit in caſu certo vt d. gl. in d. ſ. accedit. bñ verū eſt qđ gl. bñ loqueret habito reſpectu ad id qđ ſ. dixerat q̄ trahať retro q̄tum ad fructus non q̄tū ad dūs, ibi n. bñ eſt fictio, z ita ēt volunt Bal. hic. ¶ Antequaʒ veniamus ad finē gl. Bar. format ʒ rex. duas oppoſitiones 31 vnam q̄ verba ꝑſentis vel ꝓteriti tꝑis nō deberent trahi ad futura. z rīdet vt hic peū. alij nihil tangūt. ¶ Tu no. diligēter iſtā doc. Bar. q̄ qñ verbū ꝓtereriti vel ꝑſentis tꝑis eſt ſignificatiuū actus dependentis ex voluntate defuncti ſemp reſpicit futurū, cū volūtas defuncti pendeat in futurū vſq; ad mortē. Scōm iſtā doctr. Bar. reddit dubitabilis il la egregia deciſio Pau. de ca. l. cū ſtipulamur. ꝑ illū rex. ff. 32 de ver. ob. vbi refert ſe cōſuluiſſe in tali caſu. † Teſtōr iuſſit ſolui debita de pecuniis q̄s hēbat in mōte florentie, poſtea dixit qđ illud q̄ reſtaret ſolutis debitis de dicta pecunia relinquebat cuidā hoſpitali. mō tꝑe cōditi teſti ſolutis debitʒ reſtabāt mille ducati, poſtea teſtator ſuꝑuixit p multos annos z multas alias pecunias in monte florētie acq̄ſiuit, ita qđ ſolutis reſtabant tres mille ducati. fuit iudicatū q̄ hoſpitali deberent ſolū mille, cū illis potuerit tūc operari dicta diſpoſitio tꝑe teſti. ſecus ſi tꝑe teſtamenti nihil reſtaret ꝑ. ſi debitor. ſ. veriſimile. ff. de ẓhē. emp. ſec' ſi teſtōr dixiſſet qđ reſtituerit ꝑ l. ſolemnus. cū ibi no. ff. de cōdi. z demon. ita ibi reſidet Pau. de caſt. ſz iſta deciſio reddit dubia ēt ſi teſtōr quod ē fortius, fuiſſet vſus verbʒ ꝑſentis tꝑis ex doct. Bar. hic vīdē alios Mod. ¶ Tu ʒ iſtā doctr. Bar. alleg. tex. notabi. in l. ſi ita ſcriptū eſſet. ff. de leg. ū. vbi ſi teſtōr legat qđ dā certū dare facere opʒ niſi adūciat pūs in diem ne illud verbū ꝑſentis tꝑis platū a teſtōre reſtringak ad debitū cui dies ceſſit tꝑe cōditi teſti. nō aūt reſpicit futurū. z ꝑ illū tex. tribi Pau. de ca. ſe ſemp dubitaſſe ꝺ eo qđ cōſuluit Jo. an. 34 q̄ ſi teſtōr inſtituit extraneū heredē z grauauit qđ ſolueret oſa debita fratris ſui qđ ēt tenebiť ſoluere dotē vxoris ipſius fratris q̄ſcunq; mīrimonīū in futurū ſoluit q̄uis tꝑe teſti illud mīrimonīū conſtaret, ſaluando tñ Jo. an. vt ibi per Pau. de ca. Et ſi diceret rex. in l. ſi ita ſcripſiſſet. nō obſtat regula Bar. qz ibi verbū ꝑſentis tꝑis nonerat ſignificatiuum actus q dependeret ex volūtate defuncti, nam qđ ibi illud q̄ erat debitū in diē vel ſub cōditione eēt debitū de ꝑſenti non pendet a volūtate defuncti, z hoc eſt cum myſterio, vt Bar. hic, rīdet qđ ʒ rex ſit qđ illud nō pendeat a voluntate defuncti qđ debitū in diē vel ſub cōditione efficiať purū tñ bñ pendet a volūtate defuncti qđ in legato generali cōprehenditur ēt debitum in diē vel ſub cōditione. Sed rñde duplr. Primo qđ ibi verbū opʒ, iō nō reſpicit futura pp adiectionē debiti, † cū debitū nō dicatur ꝓprie illud q̄ eſt in diem vel ſub cōditione l. ſi cui. z l. creditores. ff. de verb. ſigni. Vel ſco rñde quod actus importatus p verbum preſentis tꝑis 35 pendet immediate a voluntate defuncti ʒ eius effectus ſit, vt p Bar. in l. ſi ita. ff. de auro z argen. leg. ¶ In ea. glo. a nū. diſtingue[a] vt hic p Bar. Ex cuius doctrina colligo re-

36 gulā z tres falleťias. regula eſt q̄ † eccl'ia generalis poſita inter aliq̄ capitula referr ad oſa ꝓcedentia z ſequēt'ia. vt hic z l. iij. ſ. filius inter medias. ff. de lib. z poſth. z l. ſi. z ibi no. Bar. ff. de reb. dub. Ampliaťiſtā regulā vt procedat ēt ſi materia ſit odioſa. ita clare ꝓbatur in d. l. iij. ſ. filius inter medias. z in l. j. C. de li. ꝑte. q̄ iura loquunť in cl'a gñali cōtinente exheredationē que eſt odioſa z alias reſtringenda l. cū qdaʒ ff. de lib. z poſth. z ita tʒ Alle. in cōſi. cl'. in iij. volu. quod incipit, ſup eo de quo q̄ritur vcʒ an ſtatutū. ¶ Cōfirmat, qz qñ finis legis vel ſtatuti determinat aliquā penā z ꝓcedunt plura capitula videntur oſa determinata eadem pena. ita not. Bal. in l. q̄ſq; in ꝓin. C. ſi cer. pe. Fallit primo fm Bart. qñ 37 ꝓcedentibus erat ſpāliter ꝓmiſſum. ¶ † Adde q̄ qñ vnū capitulū hʒ ꝓpriā z ſpālʒ determinationē, tūc cl'a gñalis ad illud nō referr. ita ꝓbat rex. in c. cū dilecti. de dona. vbi clauſula in fi. poſita nō referr ad donationē ſuꝑioꝛem qz illa habebat clauſulam ſuā ꝓpriā z ſeparatā. z illū rex. ibi not. ad hoc Cardin. z Jmo. in duobus locis. Idem tʒ notanter Bal. in l. j. C. de legi. her. z in c. inquiſitioni. z in c. ſcō o regris. de appel. Salic. z Pau. de ca. in l. j. C. de lib. ꝓte. Jmo. z Alle. in l. cohēdi. ſ. q patrē. per illuʒ rex. ff. de vul. z pup. facit quod 38 vult Bal. in l. in multis. ff. de ſta. ho. † q̄ maſculinū nō concipit femininū, bñ de maſculo ſeparatim fit mentio de p ſe z de femina de p ſe. ¶ Scdo fallit fm Bar. qñ ꝓcedentia eſſent ʒnia per l. ſi idē cum eodē. ſ. ſi. vbi gl. z ēt Bar. ff. de iur. om. 39 iudi. gl. in l. rem oībus. ff. de rei vendi. † Adde idem eſſe qñ p talem relationē induceretur iurium correctio, vt no. Abb. in c. eccleſia vſa. per illum rex. de elec. facit rex. in l. nauta. ſ. ſi. cum gl. ff. nau. cau. ſta. l. elegāter. ſ. ſi ſeruus. cū gl. ff. de dolo. q̄uis in ʒnium videatur facere l. pen. iuncta gl. z ibi pōderat Sali. C. de verb. ſig. dic vt ibi per eum. facit quod volunt gl. Bar. z doc. hic quod clauſula generalis nō extēditur ad ea q̄ ſunt ʒ ius vel exorbitantia vt ſ. dixi. ¶ Tertio fm Bar. qñ ex tali relatione diſpō ad quam refertur efficeretur inutilis. l. cū vulgari. ff. de dote pleg. fz intellectū gl. Bar. z doc. a 40 os. in gl. in verſi. ꝓrogabitur, vbi dixi. facit † q̄ qualitas q̄ vitiat actū in dubio nō intelligitur repetita in ſequēti actu facit. l. ſeruo alieno. ſ. ſi ab impubere. ſ. eo. z l. ſi qs a filio. in ꝓin. z ibi gl. j. eo. ¶ Quarto vltra Bar. limita qñ ꝓprietas ſermonis patitur talem relationē. alias ſecus. tex. eſt in l. z q data. ſ. j. ff. ex qui. cau. maio. Oldr. Paul. in conſil. clī. incī. factum tale eſt dñs clemens. ¶ Quinto no. limita qñ ex tali relatione reſultaret abſurdum. ita no. Abb. in d. c. eccleſia vſa. de ele. p illū rex. quem dicit de hoc eſſe melioꝛē de corpore iuris canon. z idē Abb. in c. pe. ad fi. de in repatro. Oldr. in d. conſi. clī. ¶ Sexto limita qñ per talē relationē reſtringeretur d. ſpoſitio q̄ de ſui natura eſt late interꝓtāda, puta qz eſſemus in beneficiis in ḡbus ḋz fieri latiſſima interꝓtatio. l. ū. ſ. de conſti. ꝓinc. tunc clauſula generalis ad illa nō ḋz referri rex. eſt fm intellectum Jnn. z doc. in d. c. cū dilecti de don. Alle. in conſi. clviij. quod inci. ſup heſitatione de qua q̄ritur. in j. vol. ¶ Septimo intellige quod talis relatio ḋz fieri ad ea q̄ ſunt principaliter in oratione poſita, non ad ea que ſunt poſita acceſſorie z cā demonſtrationis. rex. eſt quez ibi no, ponderat Bar. in l. ſi. ſ. titia. ff. de lib. le. facit q̄ not. Bar. in l. ſi cui. ſ. ſi a filio. ſ. eo. facit q̄ vult Bar. in l. centurio. in ver. item quero iuxta predicta. dixi circa medū. ff. de vul. b z pu. b ¶ † Etra gl. tʒ Bar. q̄ ſi teſtator in teſtō dixerit, pre- 41 dicta legata loco executionis mādari annua bima trima die p executores meos, quod talis clauſula z talis terminus executorius non porrigitur ad legata in ḡbus tranſit dñium ipſo iure ex quo n. lex facit executionem non requiritur executio hominis. Adeʒ tʒ Jmo. motus, qz poſtquam lex fecit executionem z ſic dñium eſt translatum in legatarium, certe annuus fructus eſt legatarij a die adite hereditatis. l. hereninus. ſ. de vſu. z l. ſi tibi hō. ſ. cū ſeruus. ſ. eo. iō cum heres nullā vtilitatē ꝑciperet ex tali dilatione teſtatoris, ḋz ſtatiʒ reſtituere fruſtra eī expectatur illud q̄ nō pōt vtilitatem afferre. l. aliq̄n. ff. ad velleia. Sz tu dic imo interim pōt eſſe 42 vtilitas reſpectu vſus rei legate. † Itē cum heres habeat dilationē ad reſtituendū rem z fructus, poterit interiʒ fructꝰ conuertere in vſus ſuos, z poſtea ſoluere eſtimationeʒ cuiꝰ commō cenſeak appoſita talis dilatio. l. eū q calen. j. de verb. ob. preſertim cum fructus non poſſint multo tꝑe conſeruari, vt eſt gl. in l. j. C. ſi aduer. vſuc. ¶ Bzeniter tene ʒ Bart. ʒ quem ēt tenent Ang. Rap. cu. z Are. hic mouetur Ange. z bene, qz ʒ quo ad dominium fiat executio ipſo iure, reſtat tñ executio facti vt per heredem res actualiter reddatur, z in illa verificantur verba teſtatoris, per que executores haberent terminum triennalem ad faciendum talem executionē.

a ☞ Diſtingue. Alle. lib. j. conſi. lxvj. viſo teſtam. Purp.

b ☞ Et pup. Octauo limita nō ſuadet vt poti⁹ ad ꝓximā tī referatur l. j. ſ. eum. ff. de poſtu. Alex. ſequit z declarat lib. j. conſili. cxxxviij. opportune, ꝺid. du. Pur.

¶ Cõfirmat p illud qs vult Bar. in l. si cui fund⁹. j. de cõdit. z demon. vbi tz qs licet dñium sit penes legatariũ, tñ põt petere ab herede rem vt p receptionẽ facti illã cõsequat. facit
43 ẽt ꝯ q p executionẽ facti trãsfertur verũ z ꝓprium dñium irreuocabile in legatariũ, vt est gl. in l. si qs ita hereditatez. ff. de cõdi. insti. Pretereal tz dñiuz rei legare sit ipso iure trãslatũ in legatariũ, tñ rem legatã hz capere de manu heredis l. j. in pñ. z §. rediguntur. ff. quo. leg. imo si adita hr̃ditate z apprehensa possessione rerũ hereditariarũ p heredẽ legatari⁹ propria auctoritate caperet rẽ legatã priuaret legato l. nõ dubiũ. vbi gl. z doc. C. de le. gl. in c. n. in gl. pe. de suc. ab inte. Lu. ro. in consi. cccxij. incl. circa ꝓpositã cõsultationẽ inquan
44 tũ ꝛc. in j. dubio, z p hoc nõ obstãt iura q̃ allegat Bar. ꝓ ꝯ in his in qb⁹ lex facit executionẽ, puta qs dãnatus furti vl de posito fit infamis. l. furti. in pñn. §. de infa. vel qõ dãnat⁹ furti fit seruus pene, z intestabilis. l. vlt. §. de pe. ibi. n. nõ regrit alia executio vel aliud factũ hois ꝓout hic z ℨ Bar. ẽt mouetur Raph. cu. ad fi. qz ex quo tps est adiectũ videtur esse legata in diem, ergo dñiuz ipso iure non transit. l. Sẽproni⁹ Atta⁹. ff. de vsufr. leg. ℨ ad hec põt facile r̃nderi negãdo qs istud tps cẽseat adiectũ ipsis legatis in qb⁹ trãsit dñium ipso iure, qz ad illa talis clausula ñ referr̃ vt Bar. hic. Sedo qz istud tps non est adiectũ ipsi legato seu eius substantie, ſz solũ eius executioni. vnde non impedit trãslationẽ dñij. ita ẽt Bar. hic cõstituendo dr̃iam an dies apponatur dationi z sic translationi dominij, an vero executioni prima impedit translationem dominij, secunda non. Lex xxxij.

1 ☞ Conditio z qualitas que vitiat in dubio non vr̃ repetita. Clausula generalis non refertur ad capitula q̃ ex tali relatione fierent inutilia.

2 Tempus certe etatis puta pubertatis adiecta grauato facit conditionem.

3 Substitutio pupillaris quod non deferat pupillari tz testator dixerit si filius meus decesserit in pupillari etate talis sit heres meus vel mihi.

4 Hic tex. qõ nõ ꝓcedat in substitutione vulgari etiam tacita.

5 Perpleritas quod vitiet etiam in vltimis voluntatibus.

Si quis a filio. In dubio nõ intelligit a substituto re-
1 certa qualitas q̃ vitiat legatũ. h. d. ¶ Hoc. j. q̃ cõditio vel qualitas q̃ vitiat in dubio nõ vr̃ repetita vt hic, z l. seruo alieno. §. si ab impubere. in fi. §. eo. z l. tertia. §. j. ff. de ver. ob. Bar. in l. cũ seruus. circa pn. ff. de cõdi. insti. Rõ est qz in dubio dz fieri interpretatio vt actus valeat l. quoties. cũ si. ff. de re. dub. Sic ẽt clausula generalis ñ referr̃ ad capitula que ex tali relatione efficerent inutilia, vt dixi in l. ꝓcedenti. Adde tñ ad hunc tex. idẽ esse qñ vitiaret z repertio esset exꝑsse facta a testatore qz nõ intelligit repetita cõditio. l. si cui seruũ. §. si a filio. cũ gl. §. e. qz repetitio intelligit facta quo ad substantiã relicti, nõ aũt quo ad ꝓtatẽ, vt ibi habet. ¶ Secdo no. qõ tps certe etatis puta pubertatz adiecta grauato facit cõdonez, z ita tz hic gl. j. vij. Itẽ vr̃ qñ tps certe etatis adiicitur honorato, qz tũc ẽt vr̃ facere cõditionẽ vt vr̃ prima frõte ꝓbari in l. talis scriptura. v. ſz z si sub cõdõne. iuncto ꝑ. cui ꝑgruit. §. e. Bar. cũ m. l. si cui leget. §. j. §. e. tz Jzium z r̃ndet ad istũ tex. vt ibi p eũ. ¶ Tertio diligenter no. ex tex. ibi, heres meus. ✝ qõ si testator dicat hoc mõ, si filius meus institutus decesserit in pupillari etate talis sit hr̃s me⁹, q̃ illud ꝓnomen me⁹, a nõ impedit qn sit pupillaris substõ, quis ꝑ pupillarẽ succedat pupillo z in eius bonis. l. ſz z si plures. §. ad substitutos. ff. de vul. z pup. insti. de vul. sub. in pñn. Nã intelligit hr̃s me⁹ mediãte ꝑsona pupilli, qz heres heredis testõris est hr̃s. l. si. C. de hr̃. inst. Similiter ẽt dictio mihi, nõ impedit qn sit pupillaris substõ. tex. est no. in l. si ita scriptũ. §. j. ff. de bo. pos. ℨ tab. z in l. pfamilias. in verbo mihi. z ibi gl. ff. de vul. z pu. z in l. pe. in ꝓb. sibi. z ibi Sali. z Pau. de ca. C. de insti. z sub. z in l. j. §. hr̃des. z ibi gl. in ver. mihi. ff. de vul. z pu. z ibi plenius dixi de hoc. ¶ Bl. in ꝓbo vltime dieb⁹ ibi, z est hic nugatio queda simili mõ loquendi vtr̃ gl. in l. si meuio. ff. de her. inst. z in l. cũ in testõ. in gl. pen. ff. de iniust. rup. z tz Bar. post Ja. de are. dicat q̃ hic non sit nugatio, ſz defectus ꝛdõnis dic q̃ imo est nugatio z pplexitas seu q̃da ꝛdictio. qz ꝛditio substõnis pupillaris z ꝛditio legati se nõ cõpatiunt qz referunt ad oppositas z incõpatibiles ꝛditiones, qz substitut⁹ pupillaris nõ ꝑ veniret nisi pupillo morière in pupillari etate, z eo fic morière deficit cõdõ legati, cũ legatũ sit relictũ qñ pupillus excesserit pubertatẽ, ℨ est multiplicatio ꝛdictionis. z fic q̃da nugatio.
4 ✝ Hinc legr̃ q̃ iste tex. nõ ꝓcederet in substituto vulgari, qz talꝫ cõdõ relata ad substitutũ vulgarẽ nõ ẽt ipossibilis nec vitiaret, qz si filij⁹ post xxiij. ãnũ r̃pudiata solẽniter hr̃ditate pr̃is moriat, admittere rei sub⁹titur⁹ vulgaris, z ẽt tũc impleta ꝛditio legati q̃ nõ repugnat substõni vulgari sicut pupillari. Hinc infert q̃ ẽt si substitutus ex vulgari tacita ꝓhẽsa in exꝑssa pupilliari, adhuc nõ ꝓcederet iste tex. prõnez supradictã ió tex. cũ mysterio vt sẽs hr̃s. q̃ ẽ qñ succeditur p exꝑssam pupillarẽ. l. ꝑcibus. C. de impu. ¶ Extra gl. opponit ℨ tex. nã ista ꝛditio adiecta legato respectu substituti vr̃ ẽ impossibilis, qz ẽ impossibile q̃ substitut⁹ succedat ex pupillari, z qõ pupill⁹ ꝓueniat in suã tutelã. ℨz in vltimis volũtatibus ꝛditio impossibilis vitiat z nõ vitiat. l. j. z ibi gl. z Bar. ff. de ꝛdi. insti. z l. obtinuit. ff. de cõdi. z demõ. q̃ remota ꝛditione impossibili legatari⁹ habebit legatũ a substitu
5 to cuius ℨzium vt hic in tex. ✝ Rñde q̃ ista ꝛditio nõ censet impossibilis ſz potius cõtinens quandã ℨrietatem seu ꝑplexitatem vt ℨ. proxime declarauj. facit l. si titius. ff. de cõdi. insti. z l. si titius. ff. de verb. ob. que perplexitas bene vitiat ẽt in vltimis voluntatibus, vt iuribus ℨ. allegatis.

1 ☞ Si testator legauit certum de incertis exꝑresso nomine ꝓprio heres declarat seu eligit.
Idem si legat incertum de incertis.

2 Stipulatio facta sup certo de incertis quod vitiatur.

3 Incertitudo seu obscuritas in re legata qõ non vitiat legatum quando apparet quod testator senfit de certo.
Ad idem nt quando obscuritas est in persona legatarij.

4 Heres in legatis quod declarat voluntatẽ testatoris, secus in iudicijs, z quando possit declarare. in nu. 9.

5 Declaratio sociorum quod possit fieri per heredẽ q̃ fuit facta conuentio per tirium pro se, filio z socijs.

6 Confessio erronea testatoris reuocari potest per heredem.

7 Heres in casu §. huius declarando voluntatem testatoris legantis certum de incertis potest dare deteriorem.

8 Rõ q̃ legatur certum de incertis exꝑresso ꝓprio nomine electio seu declaratio sit potius heredis quam legatarij. Testator si reliquit tirium executorem, z plures titij reperiantur, an electio spectet ad heredem.

10 An voluntatem dubiam testatoris quis interpretatur.

§. Si quis plures. Si testator senserit de
+ certo nec apparet de q̃
1 electio est hr̃dis. h. d. z est notabilꝫ multũ ℨz Bar. ¶ Hoc. j. q̃ testator legauit incertũ de certis exꝑsso noie ꝓprio electio seu declaratio est hr̃dis, rõ ponit in gl. vbi dicit. amplia istũ tex. vt ꝓcedat ẽt si testõr legaret incertũ de incertis exꝑresso ꝓprio noie puta stichũ cũ nullus haberet in patrimonio adhuc legatũ valeat z electio est hr̃dis. tex. est in l. legato generalr. ver. si de certo. cum gl. in verbo cogitauit. z ibi Bar. j. z Ale. hic, quãuis ℨzius z male teneãt Pau. z Raph. cu. hic in fi. mouet Raph. p tex. in l. si domus. in pri. j. eo. ℨz r̃ndet q̃ ibi non exꝑressit ꝓpriũ nomen domus legare, z sic nõ senfit de certa domo fm gl. z Bar. ibi, tz alig ibi habeãt ibi in tex. cũ de certa domo testator senserit z minus bñ fm doc. ibi. ¶ Limita istũ tex. ꝓcedere in legatis q̃ cõsistunt ex voluntate vni⁹, scz testõris, qz si testator senfit de certo, vz legatũ z eius declaratio ptinet ad heredẽ vt hoc tex. cũ gl. secus in ℨctibus que cõsistunt ex voluntate duorũ. puta in stipula
2 tione, ſqz si ℨhentes senserunt de certo z nõ apparet de quo vitiat stipla, z si habẽs plures stichos dicat, pmitto tibi stichũ, si nõ apꝑet de q̃ senserit vitiat stipulatio. ita no. limitat Bar. z ibi cõiter alij sequunt in l. ita stipulatus. in vij. opp. ꝑme ptis. ff. de verb. ob. pillum tex. z gl. z p gl. in l. cum post. in gl. magna. circa medij. §. de iure do. tz in ℨzij videat facere. l. q ex pluribus. cũ gl. z l. stipulatio. ſ. in stipulationibus. cũ gl. ff. de ver. ob. ſz ille gl. male exẽplificant, reus reprobat
3 Raph. cu. hic ad fi. ¶ Secundo no. qs incertitudo seu obscuritas in re legata nõ vitiat legatum qñ apparet ꝙ testõr senfit de certo ꝙ expressionẽ nominis ꝓprij, tz fit incertũ de quo, addit Pau. de ca. idez esse quando incertitudo seu obscuritas est circa ꝑsonã legatarij, vt si testator legaret titio cũ essent plures titij: nã heres eligit declarando de quo tio testator senserit. l. si quis seruũ. §. si inter duos. ff. ꝥ leg. ff. ¶ Tu dic ℨzium qs imo legatũ ꝓp incertitudinem legatarij vitiatur qñ plures sunt titij, z legatũ est titio. tex. est formalis in l. si fuerit. in §. ſz z si legatũ. z l. si qs de pluribus. ff. de re. du. z ad tex. in d. §. si inter duos. r̃ndet gl. z Bar. ibi z in l. si fuerit. q̃ loqr̃ qñ heres sponte vult vni soluere, z istud dr̃ ibi tex. ſz z si heres soluere paratus sit, z ista solutio plꝰ plz quã diuinando dicere q̃ in d. §. si inter duos. vñ ex istis eiusdem nominis erat magis coniunctus testõri quã alius put respõdet Bal. in l. voluntatis. C. de fideicommiss. Lud. Roma. in l. si vero. §. de viro. in xxxv. fallentia. ff. solu. matrimo. sed ista

8 ¶ Pronomẽ mẽ ns. Adde glo. in l. ñ. ff. de relig. z z sum. fu. gl. in l. ij. de orti. in. glo. c. i. de postu. prelat. Bart. in l. quintus. ff. de auro z ar. le. Bar. in l. i. ℨ ff. de no. ope. nũ. doc. in c. ꝓ illo a rum. de ꝓbeb.

ſz iſta ē diuinatio ad illā tex. vt dixi. Preterea ꝛ fortᵉ ſi vnᵘ eꝝ his eiuſdē nominis fuiſſet magis cōiunctᵘ teſtatori quā alᵘ debuiſſet, pferri abſq; declaratione hr̄dis. d.l. ſi fuerit. Stat ergo ex p̄dictis q̄ incertitudo nominis circa p̄sonm ſeruī legata nō vitiat legatū vt hic, ꝛ tamē incertitudo nois p̄sone legatarij. hā vitiat. d.l. ſi fuerit. Siue p̄t eſſe rō diuersitatis. Rñdet Rapha. cu. hic. q̄ legatariᵘ omnino lucrū sentit ſiue vnū ſtichū habeat ſiue alīū quē heres elegerit. ſz q̄ heres eligeret p̄sonam legatarij, poſſet eſſe grauamen ei cui teſtator vere voluit legare ſi alᵘ eligat. Sz certe nemo p̄t allegare iſtud grauamē, cū incertū ſit de quo teſtatore ſenſerit. vnde ſubtilis Pe. de Bellap. aſſignat aliā rationē. Bene uiter q̄ in persona legatarij vna non ſubeſt loco alterius ſicut in rebᵘ legatis, quaſi dicat q̄ ex quo persone ſunt omnino diuerſe poſſet fieri declaratio de illa p̄sona & qua nullo modo teſtator ſenſit ꝛ ſic nullaten⁹ ſeruaret volūtas teſtatoris. ſz q̄ſi declaratio de ſeruis legatis lz vnᵘ ſit maioꝛ pretio altero, ſaltē vſq; ad cōcurrētē eſtimationē ſeruat volūtas teſtatoris lz aliud detur quā ſenſerit teſtator, ideo lex p̄mittit facilᵉ tunc q̄ hr̄s poſſit declarare. ꝛ iſtā rationē approbant Cy. ꝛ Imo. in d. §. ſi inter duos. lz Imol. dicat iſtā rationem cōfundi 2 tex. in d. §. ſi inter. vbi heres ſi vult p̄t declarare p̄sonā legatarij, q̄ſi eſt incertitudo nominis. ſz (vt ſuperius dixi) intelligit ille tex. ſcōm d.l. ſi fuerit. ¶ † Tertio not. q̄ declaratio volūtatis defuncti ī legatis que ſunt fauorabilia cōmittit hr̄di, qꝛ qcqd declaret hr̄s olim de legatarijs cōmodū hz ꝛ tractat ō lucro. ſecᵘ eſt l iudicijs, qꝛ hr̄s nō p̄t declarare libellū obſcurū datū a defuncto put defunctᵘ potuiſſet vt eſt gl. in l. Hoponius ſcribit ſi frumentū. §. ſi. ff. de rei vendica. ꝛ l. inter ſtipulantē. §. j. ff. de verb. obli. eo q̄ poſſet facere p̄iudiciū reo. declarādo aliqd ſuper quo reus nō feciſſet defensiōes ſm Bar. ꝛ oēs hic. adde † q̄ p iſtam doctrinam Bar. ꝛ doc. egregie cōſuluit Abba. in cōſil. clxxxvij. q̄s incipit caſus in effectu cōtingens. ꝛ eſt in. ij. volumine cōſi. clxxx. Hebreus quidā conuenit cum cōmunitate Florētie p̄ certa quātitate pecuniarū poſſe p ſe ꝛ filios ac ſocios ſuos queſtū vſurarū exercere, moꝛtuᵘ eſt iſte hebreus antequam declaret ſocios. an poteſtas nominādi ſocios trāſeat ad heredes, determinat q̄ ſic, per iſtā doctrinā Bar. ꝛ doc. qꝛ quādo per talē declarationē alius poſſet dānificari vel alteri tolleretur defenſio tunc nō trāſit ad heredes ſecᵘ q̄ ex illa declaratiōe nullus eſt dānificād⁹ licet ei lucrum minuatur vt hoc tex. ſz hic declarationē ſociorū q̄ā facit hr̄s Judei nullū dānum ne cui tereſſe p̄t p̄tēdere cōmune Florētie. Caue tū in p̄dictis, † q̄ cōfeſſio erronea p̄t reuocari nō ſolum p eū q̄ errauit, ſz ēt p eius hr̄dē. rex. eſt in l. non idcirco. C. de iur. ꝛ fac. igno. q tex. eſt ad hoc notabilis ſz Bar. in l. erroꝛ. in fi. eo. ti. ¶ Bl. j. in fi. Pe. Ray. Bal. Imo. ꝛ cōiter Mod. repꝛobant 7 gl. † qꝛimo in hoc tex. hr̄s ñ poterit dare deteriorē, qꝛ hic fit electio, ſz potius declaratio voluntatis defuncti, q̄ volūtas defuncti in dubio p̄ſumit fuiſſe de viliori. l. apud Julianū alias incip. Africanus. §. ſcio. alias eſt fal. l. idē Julianᵘ. §. cū in dubio teſtatoꝛ minus p̄ſumat grauare heredē quā ſit poſſibile. l. vnū ex familia. §. ſi rem. j. ti. j. ſz in d. l. legato generaliter. cū ibi teſtoꝛ nō ſenſerit de certo, ibi ꝓprie cadit electio q̄ oz eſſe de mediocri. vt ibi. ¶ In gl. in verbo hr̄s eligerit. ibi tu dic. † Adde q̄ p̄t eſſe tunc rō, q̄s q̄ teſtator expreſſit p̄priū nomē ꝛ ſic ſenſit de certo, quare tūc electio, ſeu declaratio poti⁹ fit hr̄dis, q̄ legatarij. Dicūt Bar. ꝛ cōiter Mod. repꝛobant gl. † qꝛimo in hoc tex. hr̄s ñ poterit dare deteriorē, qꝛ hic fit electio, ſz potius declaratio voluntatis defuncti, q̄ volūtas defuncti in dubio p̄ſumit fuiſſe de viliori. l. apud Julianū alias incip. Africanus. §. ſcio. alias eſt fal. l. idē Julianᵘ. §. cū in dubio teſtatoꝛ minus p̄ſumat grauare heredē quā ſit poſſibile. l. vnū ex familia. §. ſi rem. j. ti. j. ſz in d. l. legato generaliter. cū ibi teſtoꝛ nō ſenſerit de certo, ibi ꝓprie cadit electio q̄ oz eſſe de mediocri. vt ibi. ¶ In gl. in verbo hr̄s eligerit. ibi tu dic. † Adde q̄ p̄t eſſe tunc rō, q̄s q̄ teſtator expreſſit p̄priū nomē ꝛ ſic ſenſit de certo, quare tūc electio, ſeu declaratio poti⁹ fit hr̄dis, q̄ legatarij. Dicūt Rap. cu. ꝛ Ale. hic, q̄ in caſu huius §. legatū nō vz rōne incertitudinis. d. l. ſi fuerit. ff. de reb. dub. Tū q̄ cōſtat, q̄ teſtator voluit vnū Stichū p̄stari, nec hr̄s eſt in dāno, ſi ipſe vnū, quē eligeret, dederit, nō legatū de eo tm̄ debet ſm electionē hr̄dis. ꝛ ita tz gl. in l. legato ſimiliter. in glo. pe. §. e. ſed nec illud placet. cū iſte tex. p̄cedat ēt q̄ teſtator nullū Stichum haberet in patrimonio, vt dixi in tex. in j. not. ꝛ tū tūc heres dānificaret, ex q̄ cogeret emere vnū Stichū. Et ad l. ſi fuerit. vide vt dixi in tex. in ij. not. In ea. gl. ibi, ſz dic ibi periculo. ſum eſſet pupilli. habes † q̄ declaratio voluntatis defuncti nō p̄mittit hr̄di, q̄n ex tali declaratione poſſet alius damnificari vt in declaratione tutoris, qꝛ hoc poſſet dānoſum eſſe ſolū pupillo vt ſt gl. ſz ēt tutoꝛi cū tutela ſit onus vt per Bar. ꝛ alios hic. Ex q̄ inferē male dicere Bal. Fio. ꝛ Ban. ꝛ hic q̄ iſtū tex. volūt, q̄ ſi teſtoꝛ dicat relin quo titiū exe-

cutoꝛē meū. ꝛ plures reperiant Titū ex q̄ exp̄ſſit nomē. declaratio erit hr̄dis. Iſtud nō vr verū p̄dicta, attēto, q̄ tutoꝛ, ꝛ executoꝛ ex parent. glo. ſuper. ff. de tute. ꝛ in l. vxoꝛē. §. ff. de fal. ꝛ ita tz Bar. in l. q̄dā. circa fi. ff. de reb. dub. Imo. ꝛ cōiter Moder. hic. ¶ Sz aduerte lz oēs tranſeant cū iſta ſolutio. gl. tū tex. d. l. duo ſunt Titij. in rōne decidēdi ū ſe fundat p̄ iudicium alicuius, ſz ſolū p̄ incertitudinē, qꝛ ius nō deficit, ſz p̄batio, niſi illā rōnez declares, q̄ſi ſimul ex incertitudine annexū ſit p̄iudiciuz tertij. tunc actus vitiatur, alias ſecᵘ.

10 ¶ In ea. gl. ibi ſz argumentū §. §. de iur. delib. l. j. i fi. † Rñde, q̄ ibi logē q̄ incertitudo eſt in verbis p̄cedentis, tunc electio ē iudicis q eſt miniſter legis. hic q̄ incertitudo eſt in verbis teſtōris, ſubdit Bart. iſtū tex. p̄cedere q̄ſi p̄ſtabat teſtōrem aliq̄d certū ſenſiſſe, ſz q̄ hoc nō p̄ſtaret ꝛ eſſet ambiguitas tūc eſſet declaratio iudicis vt l. volūtatis. C. de fideicōmiſſ. Iſtud vltimū repꝛobat Raph. Cu. hic q̄ cū verba ſint ambigua vel equoca ſemp teſtator ſenſerit de certo. l. in ambiguis. ff. de reb. dub. Tu impugna ſolutionē Bar. fortius p tex. in l. q duos. §. e. ꝛ l. legato gñaliter. §. e. vbi q̄ teſtatoꝛ in legato generis nō exp̄ſſit p̄priuz nomen, apparet, q̄ nō ſenſit de certo. vt hic in gl. ꝛ eſt ibi ambiguitas. ꝛ tū non eſt declinatio iudicis, vt ōt Bar. imo legatarij. Tu ergo plenius dic, q̄ q̄n voluntas teſtatoris eſt ambigua ſi lex diſponit p quez ſit declaranda, puta per hr̄dem, vel legatarium, tunc illud eſt ſeruandū vt iurib⁹ palleg. ꝛ l. heredes. §. ſi incerto. vbi gl. ff. fa. er. alias recurritur ad declarationem iudicis. d. l. voluntatꝛ. ꝛ l. cū intestato. j. de reb. dub. q iudex dz interpretari voluntatē defuncti ex cōiecturis q̄ ponunt in l. ſi ſeruus plurium. §. ſi. j. e. tit. ꝛ ſi mille p̄t ſummi cōiecture actus vitiatur. l. ſi fuerit. ꝛ l. ſi pluribus. j. de re. dub. ꝛ in d. l. duo ſunt titij.

1 ☞ Legatuz factum parti ciuitatis quando teneat. nu. §.

2 Pars expulſa de ciuitate an poſſit creare ſyndicum, qui dicatur procuratoꝛ vniuerſitatis.

Pars expulſa quando dicatur poſſe condere legem.

3 Conſuetudo poſt induci per vnam partem populi.

4 Conſuetudo poſt induci inter ſe per vnam parentelam, ſeu vnam familiam.

5 Factiones ſunt illicite in perniciem reipublice tendentes, ꝛ qualitates ſeditioſe ex odio, vel paſſione animorum.

6 Legatum factum ſingulis de aliqua ſecta illicita valet.

7 Subiectio ciuitatis facta ab extrinſecis, ſtem ꝛ ab expulſis an teneat.

8 Conſentire nō ſufficit in actibus collegiatis ſeu capitularibus per ſingulos de collegio ſed dz actus fieri ꝛ conſenſus p̄ſtari tāquā collegiū ꝛ collegialiter, ꝛ q̄ hoc procedat.

9 Senatores non debent ſeoꝛſum conſentire.

10 Executores teſtamenti ſi ſunt plures non poteſt vnuſq; eoꝝ ſuum ſeparatim diſponere.

1 **§. Si parti.** † Valet legatū factum parti ciuitatis reſpiciēs honorē, vel vtilitatem publicā. b. d. ¶ In tex. ibi vel ꝓpendiū reipublice. ſentit iſte tex. q̄ ſi legatū factū vni parti ciuitatis nō reſpiceret ornatū, vel cōmodū totius ciuitatis, q̄ non deberet. Ex quo p̄t inferri, quod cū iſtud legatū p̄tineat ad ornamentū, ꝛ vtilitatē totius reipublice, q̄ ipſa reſpublica p̄t tale legatū exigere, ꝛ nō ps ciuitatis cui factū eſt legatū, ex q̄ vr pp ipſam rēpublicā ꝛ eius ꝓplatione factū ſm Cy. ꝛ Are. hic q̄ quid

2 Imo. ꝛ Ale. teneant. ¶ † Querit Bar. nunquid pars expulſa de ciuitate poſſit creare ſyndicū q dicat̄ procuratoꝛ vniuerſitatis, ꝛ determinat q̄ſ ſic per l. ū. §. ex actis. ff. de oꝛi. iur.

a ¶ Tu aduerte ſi Bar. voluit allegare. §. ex actis p̄inū. in ver. deinde cū eſſet. ille tex. facit potius in oppoſitū, qꝛ ibi ille leges ſeu plebiſcita ꝛdita p plebē que ſucceſſerant a patribus nō valuiſſent, niſi exp̄reſſe fuiſſent approbate p l. horten ſiā. Si vero Bar. voluit allegare. §. ex actis. ū. in ver. iſdem tribus. vbi tex. loquēs de eadē ſucceſſione plebis ōr, q̄ illa plebs q̄ ſeceſſerat creauit ſibi tribunos, vñ q̄ rōne ibi plebs q̄ ſeceſſit potuit ſibi creare tribunos, eadem rōne poterit ꝛ maioꝛ creare ſibi ſyndicū ſz certe ille tex. intelligit ſm aliuz §. ex actis. §. relatū. q̄s illa creatio tribunoꝛ cenſeat valida ſequuta approbatione. ꝛ ita intelligit ipſemet Bar. in l. oēs

b populi. in ij. q. j. q. p̄cip. ff. de iuſt. ꝛ iure. b Sz defendendo Bar. q̄ſ ēt illi tex. pꝛobarent z eum pp approbationem ſuperioris, p̄t dicere quod aliud ſit in condenda lege generali vel in cōdendis ſtatutis generalibus. ꝛ iſta fieri non p̄t p partē expulſam, niſi ſequatur cōfirmatio, qꝛ iuriſdictio non ceſſat in parte expulſa. ꝛ ita logē tex. in d. l. ū. in §. deinde cum eſſet. aliud ſit in creatione ſyndici q creatur particulariter pro conſequenda ſolum iuſtitia partis expulſe. ꝛ ſic ad actū bonum. ꝛ iſtud p̄t fieri p gl. notabilem in l. j. §. illud. ff. quod

☞ Aduerte. Adde quod ad hoc ante aduertit Bar. in l. omnes populi. l. ij. q. prime. q. p̄l. ꝛ intellige illā co ı firmationez eſſe neceſſariaz in illz que ſunt iuriſdictionis Pur.

☞ Et iur. Rō eſt verum, quia tantū loquitur. de §. deinde cum eſſet, Purp.

cui⁹.f. vniuer. allegatā p Bar. ¶ Cōirmat p illis qꝫ no. Bal. in specie in l. testatrix. §. plures. ff. si ser. vē. p illuꝫ tex. fm primā expositionē gl. quē a i hoc reputat nor. dignū. z aureum, vbi est tex. q certa ps vniuersitatis pōt hre cōmunācias, vñ est argumentū, q certa ps vniuersitatis pōt facere syndicū z habere artē p se z facere statuta p se. z subdit Bal. istud esse tūc de facto in castro fossati, qz intrinseci illius castri faciūt vnū syndicū p se z extrinseci faciunt aliū syndicū, ppriū z litigant inuicem. Sed certe prout ēt ōr Arec. ille tex. non pbat qz fm verū intellectum vbi tota vniuersitas habebat cāin cū qbusdā particularibus de vniuersitate tāquā cū singulis vel eoꝝ successoꝝib⁹, z sic ibi nō logē de parte vniuersitatis sz de singularib⁹ psonis. De eo tū, q incidēter dictū est. ¶. an pars expulsa de ciuitate possit cōdere statuta, z q i pte q remāsit, distingue plen⁹ vt p Bar. in d. l. oēs populi. in ij. q. j. p̄ncipalis. z in ij. q. ij. p̄ncipalis. z ibi Bal. z in l. cūctos populos. C. de summa Trī. z not. in l. unica. p illuꝫ tex. C. de monopolijs. z in d. l. testatrix. §. plures. z in l. ij. ff. de ori. iur. z in c. j. in prin. de pace tenen. Albe. de Rosa. in pma parte statutoꝝ. q. vj. Ant. de But. in commen. c. fina. de consue.

¶ Adde ēt quod p istum tex. ōr Bar. in l. de qbus. in princ. ff. de legi. † quod p vnā partem populi pōt induci cōsuetudo alleg. istum tex. z Dyn. hic. z qdē iuris ōz esse de parte quo ad partē, quod est de toto quo ad totū. l. que de rota. ff. de rei vendica. de quo ēt p Ang. ibi in fi. post Inno. in c. j. de consu. p Bal. in l. ij. C. q fit longa consue. per Ant. in commē. to d. c. fi. Adde fortius † q vna progenies, vel vna parentela, vel vna familia pōt consuetudinem inter seipsos inducere puta habere certam consuetudinem circa testm̄ vel circa modum succedendi. ita tz singulariter Jo. And. post Abertum de Bobio in tit. de instr. edi. §. cōpendiose. ver. tz nunquid dicemus. in additio. parua inci. interposuit Abertus hoc verbum progenei. Hanc decisionē referunt. z simpliciter sequuntur Ange. z Imo. in l. ij. ff. de testā. z dicūt nō reperiri alibi. Raph. cu. in d. l. ij. in vna lectu. refert illud dictū Jo. An. z ōr, q est singularissimū, sz q nescit an sit verū cuz vna parentela nō ḥz ius 2dendi statutū sicut ḥz ciuitas, nisi fortitan, fm eū, dicamus quod talis 2suetudo videat tacite a tota ciuitate approbata idē Raph. cu. i d. l. ij. Talia lect. ōr quod istud dictū Joā. An. esset difficile, qz vna parentela ñ posset facere statutū. idez ɔ Jo. an. tz Ang. in l. fi. C. de testa. Ale. in l. si nō speciali. C. de testam nisi fm eos talis pgenies haberet imperiū z sic prārem cōdendi legē vel statuta sicut rusticani habebāt potēriā inter eos d. l. fi. C. ō test. ¶ Scōo q̄rit Bar. si legāt parti ciuitatis vt lecte an valeat tale legatū, cōcludit q nō. z ita limitat iste tex. qz sunt factiones illicite in reipublice pniciē tendētes. vt hic p eum. z idē tz Bal. in l. j. in prin. in vlt. q. ff. q cuiusq; vni. sicut. n. † qualitates sedi tiose ex odio vel passione animoꝝ create fm Bal. in l. j. C. ad l. iul. Tiscel. z de istis partialitatibus ponit multa moralia verba Bal. in l. unica. circa prin. C. de cadu. tol. ¶ † Subdit Are. q tz tali secte reprobate legari nō possit, cū singulis de tali secta illicita bñ pōt legari. allegat Bal. in c. j. §. quenricula. de pace tenen. in vñ. feu. Tu allega ad hūc tex. formalē in l. cū senatus. §. de reb. du. ¶ † Tertio q̄rit Bar. an subiectio ciuitatis facta p partē intrinsecā z partē expulsam sz separatim valeat? cōcludit quod nō, qz debēt conuenire simul in vnū. Adde q Bal. z Flo. z Pau. de ca. tenēt, q ōz attēdi maiorē ps, z valebit illud, q est factū a maiori pte siue intrinseca, siue extrinseca p no. p Inn. in c. cū ex iniuncto. de ope. no. nū. Imo. aliter z melius distinguit qs aut vna ps expellit pp eoꝝ demerita vel delicta, z tūc residet totū ius dispōnēdi in ipsis remanentib⁹. l. amissiōe. §. q deficiūt. ff. de cap. di. z l. si cui. §. fi. ff. q cuiusq; vni. aut ps fuit expulsa pp partialitates, z tūc apud maiorē pteꝫ bñ residet ptās revocandi minorē ad locū tutū. put ppie tz Inn. i d. c. ex iniūcto. gl. z Jo. an. in c. bōe. j. extra. ō ele. z tūc valebit factū ab vtraq; pte. z si aliter fieret, nō intelligeret factū legitime nec ab ipsa vniuersitate. Adde q tz Imo. nō dicat sui añ eū t heonica Bar. in l. oēs ppli. i ij. q. iij. p̄ncipalis. §. ō iur. z iu. Tu adde primo, q Bal. in l. j. in pn. ff. q cuiusq; vni. i vlt. q. refert Ray. ꝑsuluisse in ciui. Tudertina de q̄ legē Bar. vbi expulsi recognouerūt dñiuꝫ illius ciuitatis fuisse eccle romane, talis recognitio nō valuit, sine illā fecerint vt singuli siue vt vniuersi, nisi ipsa ps expulsa esset maiorꝫ, qz tūc sub noīe maioris ptis z ñ sub noīe secte faceret collegiū licitū. allegat no. p Imo in d. c. cū ex iniuncto. z sic Bal. ibi tz illud, q ēt tenuit hic. Tu tene decisionē Bar. quāuis Bar. nō videat bene firmare. sz (vt ipse dicit allegādo decretal. pro ista decisione facit regula ve ra z approbata, q † in actib⁹ collegiatis seu capitularibus nō sufficit singulos de collegio separatim ꝑsentire, sz opz, q sint tanq collegiū ꝑgregati. z collegialiter cōsentiāt. gl. ordinaria in c. cū olim. z ibi Card. in c. j. de crīā dist. z in c. nouatiōes. vij. q. j. Can. in c. in genesi. ꝑ illā tex. de ele. Bart. in d. l. oēs populi. in ij. q. ij. q. p̄ncipalis. Bal. in l. i. in v. q. ff. de offi. cōsu. z in aut. hoc ius porrectū. C. de sacrosan. eccl. quicquid teneat gl. singularis in c. j. de rebus eccle. nō alie. in vi. que vult qꝫ excepta electione in oibus alijs actis capitularibus sufficit singularis consensus prestitus separatim, sz illa glo. cōmuniter reprobāt per oēs ibi. z in d. c. in genesi. per illū tex. ¶ Supra scripta regula ꝑcedit nō solū in his que cōpetūt plurib⁹ vt vniuersis, z sic tā quā vniuersitati, put ꝑ prie logitur. l. ij. in prin. C. de decu. lib. x. per Bar. allegata, sz etiā in his q̄ cōpetūt plurib⁹ vt singulis, ita ꝓprie logitur tex. in l. z sūi. §. fi. in verbo si cōuenerint i vnū. vbi ēt ꝑ Bar. ff. ō pac. quē tex. alleg. etiā Bar. hic. z tex. in l. fi. in verbo olb⁹ in vnū coadunatis. z ibi Bal. in j. no. ad hoc no. C. q bon. ced. pos. Itē ꝑdicta regula ꝑcedit nō solū in principali actu gerēdo p collegiū vel vniuersitatē, sz ēt qñ act⁹ habet expediri per aliū cū assistētia collegij vel vniuersitatis. qz ēt illa assistentia in tractādo vel consulēdo ōz esse capitularis, vel collegiata, ēt nō reparata. ita tenēt Anto. de Butr. z Imo. in c. cū olim. de arb. vbi hoc colligūt ex dictis Post. ibi allegāt etiā ad hoc tex. in c. cū ad monasterium. in verbo nō seorsum. de sta. mon. † Itē pro dicta decisiōe Bar. adde qꝫ volūt Bal. z Ang. in l. in ambigua. in. j. q. ff. de leg. vbi querūt nūqd sufficiat, si quilibet senatoꝝ seorsum sentiat. z tenent cum gl. ibi q non, qz authoritas senatorū nō est disgregata p singulos sed iuncta apud collegiū z in forma collegij. d. c. in genesi. d. l. ij. z d. l. nominationū. C. de decu. lib. x. allegant etiā ad hoc tex. in l. ij. §. et his legibus. in verbo apud collegiū pontificū. ff. de orig. iur. Itē pro decisione Bart. adde qꝫ fortꝫ tenet si singulariter Bal. in tit. de instru. edi. in princ. vbi tenet † q si sint plures executores testamēt tarn quod non potest vnus quisq; separatim votū suū deponere, qz licet nō faciant collegiū. l. cum in eo. ff. de pac. tamen debent simul conuenire. l. item si vnus. §. fi. cū l. seq. ff. de ar. z istud est verius. z tutius, qz officium diuidi non ɔz fm eum. Lex xxxij.

1 ☞ Rei coniunctum pluribus relicte pars cuilibet debet.
2 Persona heredum non mutat nec facit deteriorem conditionem aduersarij.
3 Eadem res si legatur duobus disiunctim non vr in dubio p legatum factum secundo recessum a primo, sed ambo cōcurrunt z quando videatur facta ademptio.
4 Mutatio voluntatis facilius presumitur ex interuallo quā incontinenti.
5 Legatum facilius revocatur quā institutio, legati exhibitio facilius inducitur quam institutionis.
6 Institutiones sunt fauorabiliores legatis.
7 Dispositio huius tex. in quibus coniunctis locum habeat.
8 Res eadē si est legata separatim duob⁹, an in dubio cuilibet admittat ꝑ virili, quantitas est multiplicabilis nō species.
9 Legatū quātitatis an cēseatur qꝫ voluerit testator multiplicare pp pluralitatem personaruꝫ, a quibus relinquitur.
10 Dictio scilicet stat limitative.
11 Dictio vez, non solum est declaratoria, sed ēt restrictiua.
12 Manifestum vel euidens ōr qꝫ ex coniecturis apparet.
13 Dictio euidentissime aliquando non importat notorium.
14 Testatoꝝ si legauit eandem rem duob⁹, z voluit vtrūq; solidum habere quod vnus habebit rem, z alius estimationem, que estimatio non est in obligatione sed prestatione.
15 Jus accrescendi non habet locum in casu supraposito.
16 Res legata duobus insolidum si pereat sine culpa, z dolo heredis, legatum extinguitur quo ad vtrunq;.
17 Multiplicario legatorum facilius inducitur in personis diuersorum legatariorum quam in eadem persona etiam concurrente voluntate testatoris.
18 Res si legatur duobus separatim hoc acto quod quilibet habeat insolidum, qui primo litem contestatur electionem habet consequendi rem, aut estimationem.
19 Primus ex legatarijs nominatus quando habeat electionem rei legate insolidum.
20 Electio in vltimis voluntatibus est innariabilis.
21 In dispositione legis quando alicui datur electio, eligēs nō potest variare.
22 Preoccupatio qñ sufficiat vt litis contestatio inducatur.
23 Facilius ius queritur de nouo per litis contestationē, quaꝫ quesitum retineatur.
24 Preoccupatio exercitij iurisdictionis quando inducatur per solam citationem.

§ ¶ In actibus collegiatis. Add de Raph. Fulg. in l. iuris gentiū. i fi. hodie tamē. ff. de pact. Car. Za. in c. qz pro pter. in §. illud. de electione.

24 Putatio fori per viam matrimonij potentior alijs est.
25 Procurator lite contestata efficitur dominus litis: & ideo post hanc contestatam renocari non potest.
27 Incompatibilitas causarum an impediat preoccupationes mediante litis contestatione.
28 Preoccupatio an inducatur p litis contestationem qñ causæ possunt esse simul vere & habuerunt originē eodem tpe.
29 Prioritas temporis qñ inspiciatur, & quomodo.
30 Merces operariorum & conductorē est priuilegiata in tpe.
Secundus colonus tenetur stare priori.
31 Dominium rei legatæ duobus insolidum ita qs quilibet habeat solidum, apud quē sit dominium, & apud quē obligatio.
32 Dominium rei legatæ non transit ipso iure quando aliquid est in obligatione, sed incertum quid sit in solutione.
33 Dominium quod acquiritur legis ministerio an possit esse apud duos insolidum.
34 Forma libelli in remedio huius legis.

1 **Si pluribus** †Si pluribꝰ eadē res ✣ cōiunctis legat̄ cuilibet debetur pars. si aūt disiunctim facit̄ tibi partem p cōcursum, nisi testor euidēter voluerit a primo adimere vel cuilibet insolidū accedere, & tūc electio ē priꝰ libere cōtestātis, nec admittit̄ variatio. h. d. tota. l. Iurisc. & in hac l. cū ꝓn. sequēt̄is, ponit tres casus ꝓncipales. primꝰ qñ oēs legatarij simul coniūcti. scōs in ✣. qō si separatim. qñ oēs simul disiūcti. Itē scōa pars prin. l. sequentis qñ qdā sunt cōiuncti, qdā disiūcti. Itē scōa pars ꝓn. subdiuidit i tres casus. Primus qñ ꝑstat q̄ legādo eādē rē voluit adimere a primo, & tūc solꝰ scōs habebit. Scōs qñ hoc nō ꝑstat, & tūc qlibet habebit pres, nō a ꝓncipio sz p cōcursum. terti⁹ est, qñ testor voluit vtriusq; legatarij habere solidū. & tūc q primo litē ꝛcestat̄ habebit electionē vl rei vel estimatiōis. sz nō poterit postea variare. Scōa ibi sinaūt hoc minime. Tertia ibi. s. nisi ipse.

1 ¶ Hoc. ex isto † tex. q̄ ex pluribꝰ legatarijs eiusdem rei, vnꝰ pōt intētare actionē ꝓsonalē ex testō, alijꝰ pōt agere rei vendicatoria. l. duobꝰ. ff. de. ¶ Sed istū tex. limitat Bal. de ca. procedere in pluribꝰ legatarijs. secꝰ est in pluribꝰ hērdibꝰ vnius legatarij, q̄ debēt ꝛcordare in vna actione intētādo, alias repellerent. l. hmōi. ff. si. e. sicut. n. vnꝰ legatarijꝰ nō posset petere prē legati actiōe ex testō, & ad aliā partē agere rei vendicatoria. l. non est nouū. ff. de actio. emp. ita nec heredes eiꝰ, q̄ loco vnius reputant. l. cui fundꝰ. ff. de ꝙdi. & demō. facit l. ita tri. ff. de. ff. iudicium sol. Adde qō Ja. de are. Mic. de neap. Rap. cu. & Alex. Bene aliter intelligūt istū tex. l. tunc ꝓcedere, qñ legatarij separatim, & diuerso tpe agebāt ad legatum, secꝰ, si simul & eodē tpe agerent, q̄ tūc diuersas actiones intētare nō possent. p. d. l. huiusmodi. ff. cū gl. & l. se. Sz certe hec est violētia, & diuinatio ad istū tex. q̄ hic separatim & diuerso tpe agerēt, imo tex. in vtroq; loq̄t ꝓ vbū pūris tpis, ex q̄ dat intelligi q̄ vtercūq; eodē tpe agebat, vñ pl⁹ placet scō Bal. de ca. ad l. hmōi. ff. si. ꝛcer. ibi clare loquit̄ in heredibꝰ vnius legatarij, vt ibi & ita in vbo decessit duobꝰ heredibꝰ relictis, vñ ex ꝑsona heredū non ꝛz mutari nec fieri deterior ꝙdo aduersarij. l. ū. ff. de ver. ob. ¶ † Scōo no. q̄ qñ eadē res legatur duobꝰ vel pluribꝰ disiūctim in dubio p legatū factū scōo nō vr recessus a primo, sz ambo ꝛcurrunt. Cōtra hoc vr tex. in l. sicut. ff. de a. leg. gl. & Bar. ibi rūdet qō ille tex. ꝛz intelligi fm istum & sles. l. q̄ per legatū factū scōō inducat̄ tacita adēptio a primo, verū est respectu patris q̄ diminuitur p ꝙcursum scōi, nō aūt inducit̄ adēptio tot⁹ primi legati. ff. si eadē. Instit. de leg. Et istā solonē ꝛz simpliciter Alex. hic, cuius ipse multū riuet & vacillet in l. si fortidianū. C. de legat. Istā solonē reprobat ibi Dy. & bñ p illū tex. & p. l. seq. in ✣. sz si id. vbi sicut legatū relictū ab vno, si postea relinquit̄ ab alio tacite inducitur vt priꝰ ad nihil omnino teneat, ita eadē rōne, si legatus factū vni relinquat̄ alteri, vr in totū adēptū a primo. Pretera ista solutio vr sz tex. in. d. l. sicut. q̄ loquit̄ de totali ademptione & non diminutione legati, vñ Dyn. ibi aliter rūdet & sequuntur Bal. & Sal. cū limitatione in d. l. si fortidianū. q̄ d. sicut ponit loquitur qñ legatū sit scōo sub cōmemoratione primi. ibi ꝛz Titio legauit id Seio lego, q̄ casu facili⁹ fit ꝛuocatio primi legati i totū. l. nō ad ea. ff. de ꝙdi. & demō. Istā solonē reprobat Bar. in d. l. sicut. & in l. re ꝙcūcti. j. ū. oppo. ff. & in l. q̄ traditū. ff. de ꝙdi. & demon. q̄ est sz casum l. Iulianꝰ. in pri. ff. de here. instit. & in l. tritici. ff. de ✣. sig. in oūbꝰ iuribꝰ. & q̄ pp relicta scōo heredi sub cōmemoratione primi eadē ꝓsumit̄ tuti, sit vt scōs ꝛcurrat cū primo, ergo nō indicitur totalis adēptio a primo, nec fm eū est dīa inter heredē & legatū, qñ adēptio fit ia sola volūtate. l. heredes pa. li. & si nō. ff. de test. & l. j. ff. & admittit. le. Ere. aliter rūdet q̄ iste tex. loq̄tur qñ legetur scōo simpliciter, tunc non ꝓsumitur adēptio primi in totū, sed solū p parte. & istud est expeditū apud oēs, vt hoc tex. Si aūt legetur scōo sub commemoratione primi, si incōtinēti, & sicr nō vr in totum recessum a primo, p. d. l. Julianꝰ. & l. tripliciter. quas leges intelligit log. i his terminis, nec obstat fm eū d. l. nō ad ea. que vr obstare q̄ (vt & Bar. in d. l. sicut. in ri. & i alijs locis ſallegatis) facilius fit mutatio dispositionis circa eādē ꝓsonā vt ibi, q̄ nō agitur de tāto ꝓiudicio sicut circa diuersas ꝓsonas. si aūt legatur ex interuallo tunc p fm legatū factū sub cōmemoratione primi in totū renocatur ꝓmus. ita logtur d. l. sicut. ✝ facilius. n. ꝓsumitur mutatio volūtatis ex interuallo, q̄ incontinēti. & ꝓbatur in d. l. non ad ea. & in l. Titia. ✣. idē rūdit. & ibi Bart. de ✣. ob. & sic vult Bre. q̄ in d. l. sicut. ideo inducat adēptio primi legati in totū, q̄ duo cōcurrebāt in scōo legato. ꝓmo q̄ factū ex interuallo, scōo q̄ factū sub cōmemoratione primi. Adde q̄ ante eū ista fuit dist. Rap. cu. in d. l. q̄ traditū. & Bau. de ca. in d. l. si fortidianus. vt ibi lacius habes p Alex. nihil clare firmāt̄, sz ista distinctio ꝙfundit p tex. in ✣. trās ferri. instit. de adi. leg. vbi fortius qñ sit legatū, scōo sub commemoratione primi, non refert an in eadē voluntate, an in diuersa fiat, puta in codicillis. vñ p illū tex. & d. l. sicut. pōt teneri solutio Dy. & ad d. l. tripliciter & l. Julianus. ✝ rūderi vt ibi p Ray. & p Raph. Fal. in d. l. si fortidianū. ✝ qō aliud sit institutione, aliud in legato qō facili⁹ renocat̄ quā instō. l. si te solū. ff. de hꝛ. instit. & ita ēt rūdet Jo. fab. Instit. de adi. leg. ad fi. Cōfirmo q̄ facilius inducit extinctio legati quā instōnis, nā in legatis cōditio appositā dz statim adimpleri quā primū pōt, alꝰ habeꝰ p defecta. l. hec cōditio si in capitolio. ff. de cōdi. & demō. secus in institutione. gl. est notabilis in l. si qs instituat hꝛs. in ꝓn. in verbo dixisset tps. ff. de hꝛ. instit.

6 Bar. in d. l. hec cōditio, si in capitolio. ✝ instōnes. n. sunt fanotabiliores legatis fm Bar. in l. sub conditione. post glo. ibi. ff. de here. instit. & fanotabilior fit interꝓtatio in instōne q̄ in legatis. gl. in l. si plures. in gl. fi. ff. de cōdi. instit. probat in l. pe. ✣. j. iuncto ✣. illo. C. de necess. ser. her. instit. Et vl scōo & subtilius pōt rūderi fm Raph. Ful. in d. l. si fortidianus. qō in pdictis iurib⁹ cōmemoratio ꝓme instōnis pōt aliud operari q̄ adēptionē. nā in d. l. Julianus. si non fuisset facta cōmemoratio ꝓme instōnis qlibet fuisset admissus in virile sz illa cōmemoratio facit, vt nō admittant̄ in virilibus sz duo cōiungunt in vno semisse, & ali⁹ hꝛs aliū semissem, sz in scōo legato commemoratio primi legati non pōt aliud operari, q̄ a

7 adēptione. ¶ Tertio pōdera † text. in ver. si qdē ꝙiunctis. p cuius intellectu est videndū de qbus cōiunctis loquat̄ text. vtrū de ꝙiunctis verbis tm̄ pura Titio, & Seio lego fundū p eqs portionibꝰ, an vero loquat̄ ēt de ꝙiunctis re, & verbis, q̄ nō ōt eqs portiōibꝰ. Dy. & reller. it. q̄ aliter tex. & vtriusq; sz Bau. de ca. eū reprehēdens intelligit de ꝙiunctis verbis tm̄, alias nō esset dīa inter cōiunctos, & disiunctos, q̄ in cōiunctis re & verbis nō sunt a ꝓncipio ptes p testatores, imo censet res cuilibet insolidū legata & faciunt sibi ptes p concursum, & ex post facto sicut olim disiuncti. & tm̄ iste tex. intēdit ponere dīaz inter cōiunctos, & disiunctos, q̄ in primis fiunt partes a ꝓncipio & testatore, in scōis ex post facto & ab herede. Confirmat̄ & fortius. q̄ si iste tex. loquereꝰ in cōiunctis re & verbis, ex quo vnusquisq; a ꝓncipio vocarek ad solidū & facerēt sibi ptes p cōcursum. vt dictum est, ergo vnꝰ eorum nō posset vēdicare partē, q̄ cum vtriq; cōperat ius solidi a ꝓncipio, ergo ante ipsorū cōcursum non posset agi ad partē sz ad totū, cuius ꝛrium dicit expresse tex. & re. hic defendit opi. Dy. p no. Bar. in l. re cōiuncti. in tiū. q. j. principalis. j. tit. ū. vbi dicit Bar. q̄ qñ plures sunt coniuncti re & verbis vniformiter vocati ad solidū alijs nō acceptātibꝰ vel alijs acceptantibꝰ vident̄ inuitari ad partē & nō ad solidū, q̄ sermo testatoris cuilibet assignat rē insolidū. Sz tu considera verba Bar. ibi que ꝓcedunt in illa tiū. q. que pōt adduci pro Bau. de ca. dicit ēt ibi Bar. q̄ si lego Titio & Seio stichū censent coniūcti re & verbis & faciunt sibi partes p concursum. Ponderā ista verba & faciunt sibi ptes p cōcursum, q̄ idem est in disiunctis, vt ✣. retuli. tñ in puncto turis verior vr opi. Dy. per tex. in l. si duobus in prin. ✣. eo. vbi duobus erāt legata eadē res sine exꝑssa distributione partium & sunt erat cōiuncti re & verbis, & tamen iam nato nō videtur

a legatum solidum, nisi dicas q̄ tex. ibi non cōsiderat principium sz effectū, vt pateat ibi in verbo deberi. ¶ Secōo & fortius facit iste tex. in ✣. ii. in ver. sz si testator. quem ponderat Bre. hic, nā ille versi. ꝓprie loquitur de coniunctis re & verbis, vt differat a casu ꝓcedēti & sequenti vt ibi dicunt gl. & doc. & tñ ibi dicit qō veniāt ad viriles ex volūtate testatoris.

¶ Et sul. adde q̄ dicantur sui vocati. gl. fi. l. c. studem. & so. disti. Bar. ic. si ita in ✣. eadez lege, de ver. obl.

ris, z sic immediate vr habere partes a testatore, ergo a ꝑn, nō deferr vnicuiq; totū sed pars, ideo tex. ōt qꝫ partem pōt vēdicare. ¶ Tu pro ista opi. Vide ponderata tex. in l. seq. §. si coniunctim. vbi eadē res erat coniunctim legata duob⁹ sine distributione partiū si erāt cōiuncti re, z ꝓbis z tū text. ibi ōr constat ab initio partes fieri. Ad idē tex. in l. legata inuti liter. §. fi. ff. eo. nisi rūdeat ad ista iura, qꝫ isti legatarij vsq; a principio habēt partes. verū est a lege, non aūt a testatore.

8 ¶ Quarto not. ex hoc tex. qꝫ qñ duob⁹ separatim legata fuit eadē res, qꝫ i dubio quilibet admittit ꝑ virili, z nō insolidū. ¶ Im ta istū tex. fm Bal. Raph. Pau. de ca. z Alex. qñ legatū ꝓsisteret in specie. secus, si in quātitate, qz cū quātitas sit multiplicabilis, nō aūt spēs. l. Luci⁹. §. impubere, ff. tit. ff. pōtāda erit quātitas cuilibet legatario insolidū, nisi testator apposuisset dictionē eādē, vt similē, qz dixisset eadē decem q̄ Titio legaui, lego Seio. idē tz Bar. in d. l. re coniūcti. in j. qō. p. l. quinquaginta. ff. de pba. inducendo vt p eum. Saly. l. vnica. §. finaūt disiūctim. C. ō cad. tol. facit. l. sequēs. §. j. vbi circa multiplicationē sit similis dīa inter legatum speciei z quātitatis. Itē facit qꝫ sicut pp pluralitatem p̄sonarū a qb⁹ relinquit, censet testator multiplicare voluisse legatū quātitatis. l. seruo alieno. §. si qs a trib⁹. j. e. z l. si plu ribus heredib⁹. §. j. j. tit. j. idē debet esse pp pluralitatē p̄sonarū quib⁹ relinquit quātitas. ¶ Quinto no. ex text. ibi. s.

9 nisi fm Are, qꝫ ista dictio. f.a stat limitatiue. Tu dic qꝫ iste
a tex. nihil facit, qz hic stat limitatiue pp dictionem nisi, b q̄ se-
b quit. z sic non pp se. tū, sed iste tex. nō ꝓbat notabile est verū in se qꝫ dictio. f. sta non solū declaratiue sz ēt limitatiue seu re-
10 strictiue. tex. est in l. iuxta rādū qꝫ ex cōuētione. §. p curator. ff. de iureiu. z in l. diuortio. §. impēdia. z ibi Are. ad B no. ff.
11 solu. ma. ✝ Idē in dictione vcz, c que non solū est declaratiua,
c sed etiā restrictiua vt no. Bar. in l. j. ō. ad l. Aqui. z in l. ſtitū. §. pe. ff. de fun. instr. cum suis ꝛcord. ¶ Sexto ponderata tex. ibi ex scriptura manifestissimus esset, nā intelligit Rap. cu. etiā ex cōiecturis sicut etiā intelligitur tex. ō. in ꝓbo euidē-
12 tissime. Nā ōr, euidēs, ēt illud qꝫ ex cōiecturis apparet. l. licet Imperator. ibi Bar. z alij. j. eo. z in l. si qs locuples. ff.
d de manu. test. sic ēt illud ōr manifestū qꝫ ex coniecturis apparet. c. j. Abb. in ū. no. de cens. Sic ꝓbatio coniecturalis ōr manifesta fm Bar. i l. si qs ex argentarijs. §. pen. ff. de eden. Alij nihil tangunt. ¶ Tu aduerte qꝫ ꝓdicta ꝓcedūt qñ tex. loqueret in termino positiuo, tunc bñ cōiecture sufficerent, sz cum tex. hic loquit in superlatiuo manifestissimus, est z ō. ōr euidentissime apparuerit, nō vr, qꝫ tunc coniecture sufficiant cū termin⁹ euidētissime in suplatiuo gradu pl⁹ impor tet, quā plena ꝓbatio, z idē importet qꝫ notoriū. gl. est in l. si vero. §. j. ff. q satisd. cog. Nisi rūdeas. vt no. declarat Bar. in l. si constāte. l. j. q. ꝑme prīs ꝑn. ff. so. ma. vbi oñdi qꝫ dictio
13 ✝ suplatiua, euidētissime, nō semp importat notoriū, sz aliqñ fm subiectam materiā stat ꝓ notorio, vt ibi not. ꝑ eus z ꝑ Ant. de But. in repe. c. vestra. de cohabi. cler. z mulie. Alex. in d. l. si vero. §. j. not. ¶ Sexto aduerte, qꝫ licet tex. ō. in ꝓbo, euidentissime, posset intelligi. qñ ꝑ coniecturas apparet, tñ tex. hic in ista dictione manifestissimus, nō vr sic posse intelligi, cū dicat ex scriptura, vt l. j. in ꝑin. ff. de his q̄ in test. dele. vbi illud ōr scriptum qꝫ pōt oculis cōꝛoreis videri. Rō
14 diuersitatis est, qz hic ✝satur grauamē heredis, si vtriq; legatario cogatur solidū prestare. sed ō. in ꝓ. j. qñ ōr, euidentissime, nullū est grauamē heredis, Quāus alius admittat ad partē legati. vñ cū sit ꝑsumptio, qꝫ testāt⁹ mn⁹ velit gra uare heredē quā sit pone. l. vnum ex familia. §. fi rē. j. tit. j. vñ ad remouendū obstaculū isti⁹ ꝑsumptionis requirit aptior demōstratio quā ō. in ꝓ. j. ita posset dici. ad intellectū huius tex. facit ēt tex. quē vn⁹ ex vobis allegauit in l. vnica. §. vbi aūt. C. de cad. tol. in ꝓbo manifeste. vt exꝑsse ꝓba oñdunt os nō sufficiāt cōiecture, vt est gl. in l. si plures. in gl. si. quaz ibi
15 pōderat Are. ff. ō vulg. z pup. ¶ Septimo no. ex B tex. qꝫ si testāt⁹ separatim legauit duob⁹ eādē rē, z voluit vtriq; so lidū habere, qz hoc est impone. l. si vt certo. §. si duob⁹ vehi culū. ff. cōmo. necessario vn⁹ hz rē z alij⁹ estimationē, sicut de bitor speciei, re perēpta post morā necessario ꝓstat estima tionē. l. si seruum. §. sequit. ff. de ꝛ. ob. Et si subtiliter diceret nōne heres posset vni legatario dare rē, z postea ab eo redi mere, z dare alteri. Rūdet Ra. cu. qꝫ istud esset ꝫ volūtatē defuncti, qz sic visus esset reuocare legatū, qꝫ prī⁹ fecisset. alij nihil tāgūt sz ista solo nō est bona, nā cū penes primū le gatariū remanet ꝓtiū quo redimit res, ergo ꝑ hoc nō reuo cat primū legatū. ¶ Tu ergo ꝑ solone aduerte, qꝫ hz q ꝓ-
16 stitit rē ꝑmo, bñ posset eā redimere, z dare scō, nec Iuris cōsultus illud negasset, nā cū teneat scō ad estimationē re spectu ipsi⁹ speciei. l. Titie tertores. z l. qdā. §. fi. j. e q̄ magis ꝺz liberari dādo ipsam spēm, qꝫ si daret estimationē. qz ꝑ q vnū quodq; tale z ipsuz magis. aut. multo magis. C. ō sacro san. eccl. z c. cū in cūctis. de ele. Tū qz ꝑm⁹ posset nō velle re trouē. here, sz ꝑ se retinere, vel vellet vēdere minus caro pōt ideo sueuit ad estimationē. l. nō dubiū. §. fi. ri. ff. ¶ Sexto ad uerte ad istū text. qꝫ estimatio nō est in obligatione, ex q̄ rem vtriq; legauit insolidū. ar. l. seq. §. si eadē. sz bñ estimatio est ꝓstatione, z solone. gl. in §. si eadē res. inst. eo. tñ specie tradi dita vni pōt ab alio peti estimatio in libello tanquaz legat. l. si res mihi. j. de leg. iij. fm Raph. cu. z Pau. de ca. hic in fi. sz Bar. j. in sua distin. repḥēdēdo Pet. de Bella p. videat al-
15 ter tenere. ibi dicetur. ¶ Tertio aduerte ad istū tex. qꝫ qñ eadē res legat plurib⁹ separatim, ō acto, qꝫ qlibet habeat in solidū, certe vno eoꝛ repudiāte, alter nō haberet rē z estima tionē. z sic sibi nō accresceret ꝑs repudiata. Ita no. Bar. i d. l.
16 re coniūcti. in ḥ. q. ¶ Quarto not. aduerte qꝫ isto casu, qñ vnus ꝺz habere rē, alter estimationē, si talis res pereat sine dolo, z culpa hr̄dis, neuter habebit estimationē, qz legatus extinguit quo ad vtrūq; tex. est no. in l. filiusfamilias. §. fin. j. e. ēt si res iā erat tradita vni ex eis. tex. ē no. l. Titie tex to res. §. fi. j. eo. ¶ Nec obstat, si diceret qꝫ estimatio z sic quā titas i gñe perire nō pōt. l. incēdiū. C. si cer. pet. Rūdet qꝫ fal lit qñ ōbet quātitas respectu certe speciei. l. electio. §. si dis. ff. de noxa. cū iurib⁹ aliis q̄ allegat Bar. in l. qs te, vbi dixi. ff. si cer. pe. ¶ Quinto diligēter aduerte ad hunc tex. qꝫ qñ le gat eadē res duob⁹ separatis, z apparet ō volūtate testāris qꝫ voluerit vt vtriq; ōberi solidū, tunc vni ꝓstat res, alteri esti matio. vt hic. Tū qñ testāt⁹ sepius legat eandē rem vni z ap paret de volūtate testāris, qꝫ voluerit sepius deberi. tñ non debet nisi semel. ita ꝓbat in l. se. §. si eadē res. in ꝑin. vt diffe rat a ꝓsi. sz si nō corpus. z ibi doc. ita firmant. Ex quo corre-
17 larie infert vnū valde notabile, ✝qꝫ facilꝫ inducitur multi plicatio legatoꝛū in ꝑsonis diuersoꝛ legatarioꝛ tex. est hic qꝫ in eadē ꝑsona ēt ꝛcurrēte voluntate testāris. tex. ē ibi vbi dicet. ¶ Octauo no. ex B tex. qꝫ qñ eadē res legat plurib⁹ se paratis hoc acto qꝫ qlibet habeat insolidum, tunc qꝫ ꝑmo litē ꝛcestat, electione ꝺz, aut ꝛsequēdi rē aut estimationē. Cōtra istū tex. obstat duplex difficultas, ꝑmo qñ legat duob⁹ eadē res insolidum vñr ꝛstituni duo rei credēdi. nā ēt in testō ꝑt cōstituti duo rei credēdi. l. eadē. ff. de duo. reis. l. si ex toto. §.
18 j. ō. e. ✝sz in duob⁹ reis credēdi regula est, qꝫ ꝑm⁹ eligēs ḥz solus totū. l. ex duob⁹. fcōa. ff. de duob. re. Inst. de duo. reis in ꝑn. ergo hr̄s solutō vni ꝺz liberari ab vtroq;. Huic difficultati rūdet sol⁹ Ra. cu. hic nō qdē realiter sz ꝑ mendicata suffragia, qꝫ speciale est in vltima voluntate, vt ꝙuis isti legatarij sint duo rei credēdi tamē diuidāt z ꝑm⁹ q litē ꝛtesta tur nō habeat totum excluso scō, qñ velit, qꝫ predicta iura ꝓcedāt, qñ duo rei credēdi ꝛstituunt in ꝛcitb⁹, qñ tunc im putādum ꝺhentib⁹ quare clari⁹ nō cauerint. l. veterib⁹. ff. de pac. que imputatio cessat in vltimis voluntatib⁹, sed truffa est. Tu rūde clare sz Bar. i l. ij. §. j. j. q. ff. ō duo. reis. qꝫ isto tex. nō ꝛstituunt duo coꝛ rei credēdi put ꝑsupponebat Ra. z male, nā licet hic sint duo act⁹ legādi, z due exꝑssiones rei, tñ cum hic non sit apposita dictio eandem, non sunt duo coꝛ rei, sed sunt due obligationes diuersaz summarū vt Inst. de duob⁹ reis. in ꝑn. z §. duo rei. z sic clare cessat difficultas.
19 Secūda difficultas ꝺ istum est, qꝫ vult, ✝ qꝫ primo litē ꝛtestat, habeat electionē. ꝺ. imo primo notatus ꝺz preferri z habere electionem. l. quoties. in ꝑn. ff. de vsufr. Huic difficultati re spondet solus Rap. cu. hic, z in l. q duos. ō. eo. sz multuz ob scure. Nam ō qꝫ d. l. quoties. ꝓcedit, qñ duob⁹ legat quid diuersum z in eadē oꝛatione, tunc istis concurrentib⁹ bñ primo notatus ꝑferr vt ibi. secus qñ legatur duob⁹ in eadē oꝛatione, tunc primꝰ eligens ꝑfertur vt hic, qz nō est minus admittendus ꝛcretinēdi voluntatē ḥz, z aliter non declarat. Tu declara qꝫ in d. l. quoties. sit relictum qd diuersum. prz qz vsufructus quotidie cōstituit z finit, z alius censet. l. j. §. fi. ff. de vsuf. accre. l. si vsufructꝰ mihi in bēnium. in verbo, qz alius est. ff. de vsufr. leg. Fuit. n. ibi relict⁹ vsufructꝰ duob⁹ vt alternis annis fruerent, z sic clare ꝑz fuisse relictū qd di uersum. istā solutionē Rap. approbat. Jac. But. hic, z ꝓa assignat rōnē diuersitatis, qz qñ legatur duob⁹ in eadē oꝛa tione primo notatus vr magis dilectus, sed aſi in diuersa oꝛatione sz primo notatus videat magis dilect⁹ z hoc respe ctu deberet ꝑferri, tñ scō script⁹ hz aliud ꝑ se, qꝫ vltima de rogant ꝓximis. l. si mihi z tibi. §. si ō. e. Ideo cum vterq; ꝓcedat habere ius equale, electa est ꝑ via media vt ꝑferatur q ꝑmo litem ꝛtestat⁹ est. Sz ista ratiō sz colorata nō est bona, qz ex testamento nemini cōpetit ius nisi postq; est perfectum, z

absolutum

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

obsolutum.l.si is q.z ibi Bal.no.ff.de test. ergo eode3 tpe.s. cõpleto test3 verũ q3 in eo dispositiõ pariter assumit vires, ergo nõ attẽdit priorit as nec posteriorit as,z isto voluit.s. Bar.in dict.sua q3 õt de duab3 causis q̃ eodẽ tpe q̃urrũt in origine vñ ad l.quoties.dic vt dixi in d.l.qui duos.s.eo.vbi origine vñ ad l.quoties.dic vt dixi in d.l.qui duos.s.eo.vbi Bar.et Bile.p;e s.reprobat istã sol. Preterea iste text. predit q3 legat duob3 in eadẽ oratione, vt in pn. ¶ † Mo.nono q; i ultimis volũtatib3 electio est invariabilis.de quo plen3 habetur in l.serui electione.in prin.s.e.z in l.apud auiditũ.ff.de opt.leg.† ¶ Decimo ex eo tex.colligit notabili3 Are.b,q vbicunq; aliqui cõperit facultas eligẽdi ex dispositiõe l.fa cta electione nõ admittit variatio. Tu in 3tium allega text.z ibi Bar.in l.eũ q certarũ.§.fi.ff.de ver.ob.z ibi Bart.rñdet ad istũ tex.q; hic vnũ est in obligatione,aliud in solone, ideo post3 actor semel elegerit non põt amplius variare.de quo rñdic vt plen3 habet in d.l.serui electiõe.in pn.s.eo. ¶ Bl. in verbo portione.in fi.ista gl. cõiter reprobat, z 3tiũ t3 gl i l.seq.in pn.in verbo potestate nam si isti cõiuncti habent p vno,vt dicit gl.z est tex.in pn.l.sequentis.ergo d3 habere vna3 tertiam z nõ dimidiã.alii vero contũcti debent habere duas alias tertias,sicut si esset factũ legarũ trib3.l.si qs Titio.ff. de vsufr.accr.z l.si.C.de impub.z alijs substit. z sic tm habẽt isti duo cõiuncti quantũ h3 vnusquisq; de disiunctis,vñ du3 gl.ibi dicit,q coniuncti habebunt vna3 dimidiam, debuit dicere,q habebũt vnã tertiã. ¶ Capio gl.in verbo 3testar3, quã diuidit in quinq; partes. In prima allegat cõcordãtẽ ad tex. in ista remouet vnũ 3tium. In tertia rñdet tacite qõni. In quarta allegat quatuor concordãtes. In quinta colligit ex tex tu notabile,de quo remittit se.s.ista ibi qñq; tñ expectat. ter tia ibi no.cõ hic & Jo.quarta ibi,z facit.ff.de iniur.quia est ibi,not.in fi.de variatione. ¶ In ea glo.ibi qñq; tñ expe ctat ista gl.q hocnõ bñ declarat nec rñdet 3tio,quãuis di cat q; preoccupatio inducatur p litis cõtestationẽ, z aliqñ requiratur ista,non aperit qñ sufficiat litis cõtestatio,z qñ requiratur ista,ideo distingue, vt hic late p Bar.cuius di stinctionẽ sequitur Pe.de Anch.in repe.c.postulasti.in vj. q.de foro compe.z Ant.de Bur.in c.caplin sancte crucis.de referip. Adde tñ in primis bñ Bar.reprehendit distinctio nem Dy.q illam distinctionem sequuntur Albe. de Rosa. Sali.z Pau.de ca.z & Salic.q distinctio Dy.vt sibi q̃ sit veritissima.Eam etiã t3 Jo.de Imo.in l.sunt qui.in j.z ñ.no. per illum tex.ff.de reiudi.z inquantum Bar.eam reprehen dit ob eam q̃ retractatur de iure quesito preferendo suffi ciat litis contestatio ad preoccupationẽ. per l.duobus.ff. de duo.re.z l.fideicommissa.§.plerunq;.ff.de leg.iij.ipsemet Dy.rñdet q eius distinctio procedit qñ ius cõpetens plu ribus in effectu competebat ad diuersam, sed in predictis iuribus in effectu cõperebat ad idẽ debitum. Preterea in il lis iurib3 per petitionẽ vnius absorbetur ius alterius in to tum.Iust.de duo.re.in prin.z tunc bñ sufficit litis contest. ¶ Tu aũt aduerte q3 fm distinctionẽ Dy. facilius † de not. querit les.s.per litis contestationẽ,quã iã quesitũ retineat, q; requiritur ista q3 vt absurdũ, z ff regulã.l.patre furio sus.ff.de his q sunt sui vel alie.iur.z l.fi.C.de acq.pos. ¶ Sz retorquendo istud fundamentũ Dy.dic q qñ iã erat quesi tum ius plurib3,difficilius in iure iã quesito d3 induci pre occupatio,ideo ibi requiritur ista,licz qñ nondũ est ius que situm tbi sufficit litis contestatio, vt p gl.notabilẽ in l.si per tu.C.de vsu. ¶ Aduerte etiã inquãtũ Dy.z sequaces dicũt q in l.plurib3.ff.de procu.agitur de iure q̃rendo.istud non vt bene dictũ,imo potius ibi agitur de iure iam quesito pfe rendo, ex quo ibi plures erãt insolidũ iam cõstituti procu ratores a dño.ea.l.duo.in scõo rñso.de procur. in vj.cogita, q; bene põt rñderi. ¶ Scõo principaliter inquantum Bar. reprehendit Pe.de bella pertica volentẽ q3 in l.si quis a mul tis.z in l.si vero.allegatis in gl.ageretur actione reali ff nul lo iure obligatũ. Bar.ẽt z bene q3 imo in illis legib3 ageba tur actione psonali,sed quãuis Petr.male allegauerit illos tex.tñ eius cõclusio est vera qñ agit actione reali,z sic ff nul lo iure obligatum reqrit ista,q3 tex.sunt pprie loquentes i reali int.las a q̃.ff.de rei ven.z in l.pe.ff.de peti.her. ¶ Ter tio inquartũ Bar.reprehẽdit Pet. de bella perti.q; in hoc tex.not. est idem debitum numero cum vni debebat res,alii estimatio. Tu salua Pet.dupl'r,primo q; ex quo ista debita insurgunt rõne vnius z eiusdem rei legate hoc respectu d3 vnum debitum,sc3o dic q3 Bar. q̃sideranit petitionẽ z solu tionẽ,sed Pet.cõsideranit obligationẽ que proprie debuit q̃sideran cuius respectu ẽt vnũ debitũ,z ita etiã t3 Bar.in l.q̃ certa.in § j.ff.de ver.obl. Sed tu fortius considera q; Bar.mer in hoc vt sibi 3tius, primo reprehẽdendo Petrũ ẽt non esse verũ q3 in hac l.sit vnũ debitũ imo plura,z vnus habet rem,alius estimationẽ,postea Bar.j.in distinc.sua ẽt q; in hac l.agitur ad idẽ debitum z ex isdẽ causis q̃ habuerunt originem eodẽ tpe,z sic est sibi 3tius. Est verũ q; Bart.j.nõ ẽt q3 sit idẽ debitum numero, sed simplr q3 est idem debitũ.

24 ¶ † Quarto inquãtũ Bart.tenet q; preoccupatio exercitij iurisdictiõis inducat p solã citationẽ.l si qs post ea.ff.de iudi. Adde c.pposuisti.de foro cõpe.z c.gratũ.de offi.delega. ¶ Cõtra istã cõclu.Bar.fortiter restringit tex.in l.cũ q̃da3 puella.in pn.ff.de iurisdict.om.iud.vbi iurisdictio ẽt poccupari q; lit.cõte.aut per sniam,prout ẽt ibi dicunt Bar.z Ang. ergo non vr sufficere citatio Raph.Ful.Pau.de ca.z Alex. vbi rñdent z dicunt q; ille tex.d3 suppleri p alia iura,que ve lunt puentionẽ fieri p solam citationẽ.d.l.si quis posteaq̃.z d.c.pposuisti.s3 ista solu.non vr posse stare,z destruit illum tex.nã cũ tex.ibi ẽt,post susceptam cognitionẽ vel post latã sniam, si sola citatio sufficeret ille tex. esset de indubitabili, imo esset superfluus. Are.hic aliter rñdet q; ibi est ipãle in casu illo q̃ mulier transfert domicilũ quodãmodo ex necessitate z ex cã fauorabili.s.pp matrimoniũ. Ego ibidem rñde bã alio mõ magis colorato q; l3 alias sola citatio inducat p occupationẽ iurisdictiõis,z impediat ne mutatio fori existi mata iurisdictiõe iudicis pueniẽtis.d.l.si qs posteaq̃.cũ ibi

25 illa citatio nõ sufficit, † s3 reqrit lit.prest.z eo q3 talis muta tio fori q; viã mrimonij est potẽtior alijs,p3 q3 l3 alias domi cilij originis mutari nõ possit.l.senatores.ff.de sena.cũ per viã mrimonij bñ põt mutari,q3 est potentior mutatio gl.in l.origine.C.de muni.z onã.lib.z.Bar.z Bal.z alij in d.l.cũ q̃da3 puella. Et hoc mõ q; illũ tex.limitabit no.in d.l.si qs po stea.z d.c.pposuisti. Sed neutra ex istis solonib3 placet pp versiculũ si.in d.l.cũ quedã puella. ibi qõ generaliter in huius modi causis obseruant.est ergo non specialiter in cã matri monij,vñ necessario ille tex.erit supplẽdus p alia iura. Retẽ ta ergo exclusione Bar.q̃ est vera q; poccupatio iurisdictio nis fiat p solã citationẽ eã limitat in iurisdictione ẽtiosa, sed in voluntaria inducit preoccupatio per solã interpellationem iudicis.rex. est in l.j.ff.de cõsu. ¶ Sc3o limita not.q; preoccupatio iurisdictionis per citationem non h3 locũ qñ ille qui h3 eãdẽ potestatẽ est impeditus,vel eius offiũ vacat tex.est quẽ Bar.ibi ad hoc põderat z reputat tenendũ mẽti.l.si maritus.q;.in prin.ff.de adul.z sequẽ simplr Are.hic. Tu adde q; Lud.ro.in sing.c.xxij.ẽt q; ille tex.fecit Bar.ve hemẽter errare,q3 l3 tex.ibi dicat q3 marit3 z pater habent equale ius,intelligit in genere non in specie,p3 q3 fi concurrerẽt pferret marit3 ẽt si inequale ius haberet.l.j.§.fi.cui3 l. seq.ff.de adul.z ita ẽt Bar.reprobat Raph. cu.i d.l.si mari tus. Jtẽ Bar.ibi facit tex.in l.j.ff & offi.cõsul.p quẽ Ang. in d.l.si maritus.t3 Bar.sed ad illud põt rñderi q; logitur in volũtaria iurisdictione,vt pdixi. Tertio intellige Bar.i preoccupatione iurisdictionis.put Bar.loquit,secus in pre occupatione alteri3 officij, puta procuratoris,q3 ibi requirit lit.cõte.d.l.plurib3.z c.si duo.cũ gl.eo.ti.in vj.rõ diuersitatis est ex mẽte Imol.q3 offiũ procuratoris est difforme z va

26 riatur ex processu litis,z sic p lit.cõtest.† Nam cum procu rator efficiatur dñs litis cõtestatione nõ põt postea sine cã per dñm renocari.l.post litẽ.z l.ante litẽ.de procu.ideo at renditur rps litis contest.q; efficitur fortius z efficacius,s3 iurisdictio iudicis est vniformis,z ante z post lit.q; resta.p3

a q; iudex delegatus[a] põt renocari ante z post litem contesta tã.l iudiciũ soluitur.ff.de iud.ideo cũ nõ habeatur respect3 ad lit.conte.sola presentatio sufficit ad poccupationẽ iurisdictiõis vt dixi.duas alias limitatiões ad l.si quis posteaq̃. z sic ad cõclusionẽ Bart.ponit gl.in l.qui aut.e.in princ.z ibi Mod.ff.si quis cau.ibi dixi aliã limitationẽ qñ talis preoc cupatio esset pcurata z affectata ad malũ finem, ponit An

27 ge.z Jmo.in l.si seru3 pluriũ.§.si qs ante.s.eo. ¶ † Quinto adde inquãtũ Bar.vult q; ideo in casu l.is a q̃.ff.de rei vẽ.z l.pen.ff.de pet.here.requirat ista ad preoccupationem, qm ille cause non possunt esse simul vere,q3 duo non possunt esse dñi vel heredes insolidũ, nã put etiã ẽt Are.t.incõpatibili tas causarũ nõ vr cõcludenter impedire poccupationẽ me diante litis contestatione,cũ preoccupatio nõ cẽseat ex pre sumptione iustitie agentis,s3 ex maiori diligẽtia que d3 sibi pdesse.l.pupillus.ff.de his que in frau.credi.pser tim cum in dictis iurib3 poccupatio sit minoris ptudicij pp cautionem que pstatur cã restituẽdi possessionẽ q3 non est in alijs iuri

28 bus. ¶ † Sexto adde inquãtũ Bar. t3 q; qñ cause possunt esse simul vere,z habuerunt originẽ eodẽ tpe q; tunc poccu patio inducit p litis cõtestationẽ, vt hic.z l.ex duobus.ff. de duo.reis.z l.fideicõmissa.§.plerunq;.j.tit.ff. In cõtrarium

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

facit tex.no.in c.duob⁹.de reſcri.in vi.vbi duo habebant ius eodē tpe ad idē bñficiū,ibi tñ inducitur p̄occupatio⁹ p̄ ſolam p̃tationē literarū. Nam ōr ibi text.qđ ex quo in gratia ſunt equales, qui primo ōſentauit reſcriptuꝫ erit potior in p̄bēda.ad illū tex.rñdet Pet.de anch.in rep.d.c.poſtulari.i v.q.de foro compe.q ibi ius z ſubſtantia debiti erat in pēdēti,ideo facili⁹ inducitur p̄occupatio.ſz in duob⁹ correis, in perſona vtriuſq; a p̄ncipio eſt fundatū ius inſolidū. Tu aūt rñde ad illum tex.altero de duob⁹ modis. Primo q̄ ibi ille cauſe non ſunt inter ſe cōpatibiles,imo ſe impediūt p̄ cōcurſuꝫ. Scōo rñde q̄ illę cauſe ibi eēnt cōpatibiles qđ Bar.hic clare loquit q̄ pluries ante habebāt ius agēdi.q̄ caſu p̄ litis cōteſt.p̄occupatur ius exigendi,vt ōr Bar. ¶ nō eſt ibi z hoc etiā volut dicere Pe.de anch.ſic etiam eſt in plurib⁹ delegatis q̄s nondū eſt fundata iuriſdictio,inducit̄ p̄uentio z p̄occupatio per ſolā p̄ſentationē l̄arum.c.vt debit⁹.de appel. ¶ Septimo in quantū Bar.tꝫ p̄l.in operis.ff.loca.

29 q̄ †q̄ plures cauſe cōperunt ad idē,ſz origine nō ſunt equales in tpe,qđ ille ōr p̄occupaſſe qui p̄ius habet ius petēdi, z ſic qui p̄ior eſt tpe potior eſt i iure.l.quoties vtriuſq;.ff.de re iu.facit qđ glibi ōr Bal.in l.ſi plures.C.de condi.inſer. q̄ qui hꝫ primuꝫ eſſe hꝫ primum frui. Sed Bar.ſic generaliter loquēdo non bene dixit:nam,put ōr idē Bar.poſt gl.in d.l.in operis.ibi eſt ſingulare q̄ in obligatione eſt factū coheres perſone q̄ ille p̄ferat̄ cui p̄ius eſt p̄miſſum alias non inſpicitur p̄ioratus tp̄is etiam in p̄iuilegiꝫ cōpetentibus in actionib⁹ perſonalib⁹ vt l.p̄iuilegia.z ibi gl.notabilis.ff.de p̄uil.credi.ita etiā ōr Bar.in l.in operis.reputās notabilē z p̄certo mēti tenēdum.ita etiaꝫ tꝫ Bald.in l.ij.ad ſi.C.de lega.vbi ōr qđ in factis mechanicoꝝ ſeu operariorū

30 †eoꝝ merces ℨ conductoreꝝ eſt p̄iuilegiata in tpe p̄ d.l.in operis.q̄ eſt no.dignum ſm eum alibi p̄ illam l.in operis. ōr Bald.in l.emptorem.C.loca.qđ ſcōs colonus cenetur ſtare p̄iori,qz potior eſt condictio quam tp̄s p̄occupauit,z ita etiam tenet Are.hic. ¶ In eadē gl.ibi,z no.qđ hic dixit Jo. Pro clara intelligēcia huius difficultatis p̃ctus eſt vide-

31 re pro intellectu huius tex.†q̄ duobus legatur res ſeparatim hoc acto qđ glibet habeat ſolidū apud quē ſit dominiū vel obligatio.in gl.referunt due opiniones Jo.p̄mū reprobant Bar.Sal.z Flo.qz ſine actione nemo p̄t agere.z ſic litē p̄teſtari.l.q̄tiens.ſ.itē ſi tēporali.ff.de admi.tut.z l.ſi pupilli.ſ.videamus.ff.de neg.geſt. cuius ℨnium ōr hic tex. ſed ſaluari p̄t opinio iſta ſm Ang.Imo.Raph.z Mode.qz q̄ ex cōteſtatione ſeparatur naſci actio p̄mittit agi de facto.l.ſi Lucius.ſ.de ver.ob. ¶ Tu aduerte q̄ licet Bart.reprobet iſtam p̄mam opi. Jo.q̄ dñium ſit apud nullū ex legatarijs, tñ poſtea Bar.met,qui vt ſibi ℨnius iſtud infra firmat q̄ dominū nullius ſit ex legatarijs nec in parte nec in totum ſm opi. Jo.ſibi reprobat Bart.Sal.z Flo.qz heres non poſſet alteri ſolidū ſolnere ſi p̄ parte eſſet factū alterius.qz eo inuito nō poſſet auferri dominium,qđ eſt ℨ.l.titie textores.ſ. ſi.ſ.e.z l.ſi res mihi.ſ.ti.ij. Sz ad hoc rñdet Old.Ray.Bal. Imo.z Raph.q̄ iſtud p̄cedit in dominio puro z irreuocabili,ſed hic p̄ parte q̄ſitum eſt dominiū.ſed reuocabiliter,z ſic ſub ꝓdōne ſuſpēſiua ſi p̄euenerit legatarij litē cōteſtādo.facit l.ſi quis ita hereditarem.cū gl.ff.de cōdi.inde.Bar. cum quo alij tenēt p̄ſertim Flor.Raph.cu.Pau.de caſt.z Are.cōcludit q̄ dñium nulli⁹ ſit ex legatarijs, nec in partē nec in totū, ſi ſit heredis qui p̄t in alterum eoꝝ tranſferre inſolidū. Pro iſta ꝓcluſione Bar.z cōi allegat Are.tex.quē ad hoc reputat ſingu.in l.vnica.ſ.ſi vero nō oēs.in verbo ſolida eius ſit.C.de ca.rollen.z ibi Ang.in ſpecie ad hoc pōderat ad ea que hic dicunt.vbi qñ eadē res legat⁹ duob⁹ z ſic fa-

tiūt ſibi partes p̄ concurſum nō tranſit dominiū recta via i vnūquēq; pro parte,nec inſolidū,ſz dominiū inſolidū trāſfit in eū qui primo occupauit,licet alij poſtea vementes auferant partes ab eo. Sz dic q̄ille text.de facili p̄t euadi,qz ibi legatarij nō venūt ſimul p̄ ocurſuꝫ,vt ibi ōr clare litera. Hic vtriq; erat inſolidū factū legatū vt p̄z in illo tex.in v. bo p̄ma facie,tūcto ver.p̄cedenti. Sz p̄ ꝓcluſione Bar.z cōi

32 tu adde bonuꝫ fundamentum,† nam qñ aliq̄d eſt in obligatione,ſz eſt incertū qđ futurū ſit in ſolone,dñium nō trāſfertur put dixi in l.nō ampli⁹.ſ.cum bonoꝝ.ſm dñm Alex.z Are.ibi.ē.e.ſed hic eſt incertitudo ſolonis,vt p̄z in hoc tex. in ver.tunc.n.p̄tiū vni.iuncto ver.ſeq. Quid tenendū in hac difficultate,licet doc.cōiter trāſeant cum opi.Bar.certe vr tenēda ſcōa opi. Jo.quam Bart.z cōiter doc.impugnant q̄ dñiū ſit p̄ parte penes vnūquēq; ex legatarijs. Pro q̄ opi.ē fortis tex.ſ.ineuitabilis in l.iij.ff.ſ ſerui.lega.z ibi Bar.met. in ſi.no,z ōr eſſe caſum p̄ iſta ſcōa opi.glo.z hic Jo. Nam ibi

in primo caſu illi⁹ tex.fundus erat legat⁹ duob⁹ inſolidū,ſz ſeparatim,z vni erat legata via,ibi eſt tex.ineuitabilis q̄ ab iurio glibet eſt dñs p̄ te. Ex q̄ ſequit,vt ibi dixit tex.q̄ legatū vie nihil vꝫ,qz ſeruit⁹ p̄ parte acgri nō p̄t. Et ad fundamentū Bar.ſ.rñdi ſm Oldra.Bal.Bar.z alios. ¶ Haz omitto etiā q̄ Aret.in l.iij.ff.ſol.mat.p̄ iſtum tex.ſunt in no

33 na z mirabili opi.† q̄ p̄ius dñium qđ acquirit mediāte traditione nō poſſit acgri duob⁹ inſolidū,ita loquit l.ſi vt certo.ſ.ſi duob⁹ vehiculū.ff.cōmo.cū vulg. Ratio qz ſicut ipſa traditio rei nō poſſet fieri duob⁹ inſolidū.l.iij.ſ.ex ℨtio.ff.de acqui.poſ.ita nec p̄ traditionē p̄t acquiri dñium duob⁹ inſolidū.l.traditio.in ſi.ff.de ag.rer.cū deficiat mediū traditionis,tunc dñiū acgritur ipſo iure,z ſic virtute l.abſq; myſterio facte traditionis, tūc p̄t eſſe pene duos dñium inſolidum. ōr eſſe tex.hic in fine.vbi ambo legatarij p̄t agere vendi.anteq̄ lis conteſtet ab altero,ergo apud vtrunq; ē dñiū inſolidum, alias non cōpeteret rei vendic.l.ij.ſ.in rē.in p̄n. ff.de rei vend.vel ſaltē hic quilibet legatarioꝝ p̄t p̄uenire agēdo rei vend.vt p̄z in tex.ergo quilibet hꝫ dñium inſolidum Sz iſta opinio non eſt vera p̄ tex.vulgatū in l.qđ ℨ.ſ. vni duoꝝ.ff.de reg.iur.vbi duo non p̄t eſſe heredes, z ſic dñi inſoliduꝫ, z tū dñium hereditatis ex diſpoſitione legis acquirit.l.cū heredis.in p̄in.ff.de acq.poſ.facit etiā l.hereditate.ſ.parer.ff.ſ caſtrē.pecu. ¶ Nec obſtat ille tex.vt clare p̄z ex p̄dictis z ei in ſpecie dupl⁹ rñdetur. Primo qđ iſte tex.in ſi.nō loquit de rei vēdi.ſed de actione p̄ſonali ex teſtamēto q̄ cuilibet bñ cōpetit inſolidum ſz dñium nō vt declarat hic Bar. Scōo poſito q̄ tex. in ſi.adhuc loqueret de rei vendi.adhuc nō obſtaret. Nā ideo p̄mittit cuilibet vēdicatio, eo qz p̄ lit.cōteſt.p̄euenientis ſperat eis acgri actio,

34 vt ſuperi⁹ dixi. Extra gl.†Bar. ponit practicam z formā libelli in vltima q̄te hui⁹ tex. Adde in quātum Bar.ꝛcludit q̄ petēdo rē ſequuta litis p̄teſtatione, vī rex elegiſſe abſq; alia electione p̄ l.iā dubitari.in ſi.ff.de her.inſti. ideo p̄ indicaret ſibi vtnō poſſet poſtea eſtimationē petere,iſtud nō vī bñ dicētū cū electio nō cōpetat a p̄ncipio,ſz incipiat cōpetere demū poſt litē cōteſtatā: vt clare ōr tex.ibi electionē ſeruandā ei qui p̄ius litē p̄teſtatus eſt,ergo nō vī verū qđ petēdo rē ſimplr videatur eligere,z ſibi p̄iudicaret cum incipit cōpetere poſt litem conteſtatam p̄ out et iā ōr Are.hic.

Lex xxxiiij.

1 ☞ Actus inualidus z inutilis operatur ademptionē act⁹ validi in his que pendent a mera voluntate vnius. Et limita vt ℨ.nu.4.z ſeq.vbi ponit ſeptem limita.

2 Voluntas duorum tantum debet operari in actu dependente a voluntate duoꝝ quantum volūtas vnius in actu dependente a voluntate vnius.

3 Delegatus cōmittēs vices ſuas alicui nō capaci,nō amittit eius iuriſdictionē etiā ſi incapacitas ſupueniat ex poſtfacto.

4 Reuocatio actus validi non inducitur per reuocationem actus inualidi tacitam.

Limitatio ad l.ſicut.ℨ.de adimen.leg.

5 Legatum generale quod nō reuocetur per legatum inutile factum alteri de vna ſpecie in illo comprehenſa.

6 Actus validus factus in contractu qđ non rollatur p̄ actuꝫ ſequentem inualidum,ſecus in vltimis voluntatibus.

7 Teſtamentū non poteſt reuocari ſola voluntate teſtatoris. Teſtamentum primum ſolenne non reuocatur per ſecundū teſtamentum inualidum.

8 Adēptio ex ſeipſa inutilis qñ reuocet primū legatū validū.

9 Legatū libertatis ſi ē inualidū ñ iuuat legatū poſtea factū.

10 Utile per inutile quando vitietur.

11 Coniuncti quod habeantur loco vnius.

Plane. Trāſlatio legati facta inutiliter in reſpectu diſiunctoꝝ reputant̄ p̄ vno h.d. ¶ Ho.

1 primo ex hoc tex.q̄ actus inutilis z inualid⁹ operatur tm̄ ademptionē actus validi, nā hic lꝫ actus ſcōs ex q̄ prim⁹ reuocatur nō valeat, tñ vꝫ ademptio primi legati.rō ſm Bar.z doc.eſt,qz qñ ſum⁹ in his q̄ pēdent ex mera volūtas vni⁹ merito ſit reuocatio,lꝫ nō tranſferat̄ in capacē,z ſic tranſlatio nō valeat,vt hic.ſecus in his q̄ non pendent a voluntate vni⁹.l.nec vtilem.ℨ.ex quib⁹ cauſ.maio.z l.ſi id qđ. ff.de reſcin.ven. ¶ Tu aduerte lꝫ ceteri ſic trāſeāt, tñ Bar.

2 non vī bene rñdere ad d.l.ſi id qđ in p̄n.† qz tm̄ ꝺ operari volūtas duoꝝ in actu dependente a duoꝝ voluntate,quantū volūtas vnius in actu dependente ab vnius volūtate.l. in cōcedēdo.ſ.de aqua plu.arce.d. Sz cū in d.l.ſi id qđ.in ſcōa vēditione condōnali, z ſic impfecta, interuenerit conſenſus vtriuſq; re integra, q̄ debuit ita reuocari prima venditio.l.

j.z.q̄.

ſe.& cū ſimi.C.qñ licerat ab empt. diſce. ſicut in depēdentib⁹ a volūtate vni⁹, p ſcēm actū innalidū factū ab illo ſolo reuo cat p̄m⁹ act⁹ valid⁹, vt hic. iſtō ſit dictū vt meli⁹ ꝙdiceretis. Bar. ibi in l.2 ſi trāſferā.ff. de adi. leg. & q̄ aliud eſt in Ictib⁹ qui dependent a voluntate duoꝝ. d. l. ſi id qs in p̄n. & aliud l virtimis volūtatib⁹, ſz iſtud nō tollit obiectū qs feci retēta fidicta ſolone p̄ vera, & ex ea inferunt Bar. & alij q̄ ſi de legatus alicui⁹ nō capaci cōmiſit vices ſuas p hoc nō amiſit ture diſtributionē, qz non erat in poteſtate ſua ea a ſe abdicare l. penul. ff. de offi. ꝑſi. gl. in c. ſup gōnem. in verbo totā. de offic. delegā. Idde Bar. in l. q furere. ff. de ſtatu homi. vbi extēdit eſtam declarationem, nedū qñ incapacitas eſſet a principio tpe cōmiſſionis, ſz etiā qñ poſtea ſuperueniret ex poſtfacto. & ſic ha bes p̄mā limitationē ad iſtū tex. regulā. ¶ Scōo limita ſm Bar. vt iſte tex. p̄cedat in iure nondū quelito, ſed qs queri ſperabat. ſecus in iure iam efficaciter q̄ſito d. l. nec vtilē. & d. ſi id qs in p̄n. Ratio qz facilius impedit aliqd de nouo ac quiri quā quelitū tollat. l. patre furio. ff. de his q̄ ſunt ſui vel alie. iur. ¶ Tertio limita iſtum tex. in reuocatōe expreſſa ſecus in tacita coniectura que non inducit per actum ſcōm inualidū. l. ſi iure. & ibi Bar. in ſ. opp. ff. ſ leg. iij. Rap. Pau. de. a. & Alex. hic, nā ſi nō vz ſcōm teſtū expreſſum non valet ntā tacitū. l. iij. ſ. ſi. ff. de ſerui. ruſtic. p̄dio. quicquid ōr gl. in l. fideicōmiſſum. C. de fideicō. qđ intellige niſi illa tacita re ſtaret ex actu inter viuos. tex. habes notabilē & expreſſuz in l. legatū ſub 2dōne. ſ. pe. ff. de adi. leg. & facit qđ ſtatim in fra dicā. Bo. ex iſta cōi ſolone egregiā limitationē. d. l. ſicut. ff. de adi. lega. nā ſi ibi fm legatū non valuiſſet, nō inducere tur adēptio p̄mi, qz tex. ibi ōr illā eſſe tacitā adēptionem qđ hic no. ¶ Quarto ſingulariter limita qñ primū legatū fuiſſet generale. deinde vna ſpēs in illo cōprehenſa alteri le garetur inutiliter, tūc nihil de primo legato vt adēptuz ſed totū remanet penes legatariū gñis. tex. ē no. in l. ſi. ſ. ſi. & ibi Bar. ff. de auro & argē. leg. niſi illa diſpoſitio circa ſpēm eſſet facta inter viuos tunc bñ derogat gñi. tex. eſt in l. cuz dñs. ſ. facibi Bar. ad hoc no. ff. de pec. leg. Bar. in d. l. fin. ſ. fi. Bal. in rub. C. de verb. ſigni. in v. q. poſſes etiā dicere ad d. l. ſi. ſ. ſi. q̄ hic non eſt adēptio expreſſa ſed tacita, & ſic non obſtat. ¶ Quinto limita iſtū tex. vt p̄cedat in vltimis volūtatib⁹ in quibus p̄m⁹ actus validus tollit per ſequētē inualidū factū in vltima volūtate, vel in Ictu, vt hic, & d. l. ſi tranſferā. cū cōs. ſ. alleg. alleg. ſecus in Ictibus inter viuos in q̄b⁹ act⁹ validus nō tollit p actuz inualidū. l. certi cōdictio. ſ. qñ. ff. ſi cer. pe. l. ſi. ff. de noua. l. ſi quis ante. ſ. fi. ff. de acq. poſ. ſz Bar. nd. l. ſi tranſferā. Imol. & Roder. in l. ſi cum dotē. in p̄n. & ibi Alex. ff. ſol. mat. & Bar. in d. l. ſi tranſferam. aſſignat ra nem diuerſitatis qz Ictus pendent ex voluntate duoꝝ, ſed vltime voluntates pendent a voluntate vni⁹. ¶ Ponde ra diligēter iſtā rationē Bar. qz ex ea pulchre inferē. q̄ cū teſtū nō poſſit⁹ reuocari ſola volūtate teſtatoris vt eſt tex. melioꝝ iure l. ſ. ex eo añ ſolo. inſti. q. mo. teſt. infir. q̄ teſtū primū ſolēne nō reuocatur p ſcēm teſtū inualidū. et ita ex preſſe reuocatorū primi, & ita ampliat tex. in ſ. poſteriore. inſt. quib. mod. teſt. infir. l. ſancimus. C. de teſt. & l. ſi qs prio re. ad Treb. ¶ Sexto limita iſtū tex. vt qñ p̄cedit trāſ latio inutilis, adēptio tñ eſt valida. tūc bñ reuocat primū le gatum validū. ita p̄cise loquitur tex. hic, ſecus ſi adēptio eēt inſe ipſa inutilis, puta adēptio ſerui nutris vie p̄ pte tex. ba bes. & explā in l. legata inutiliter. ff. de adi. leg. Bar. l. d. ſi tranſferā. ¶ Septimo limita ſz Bar. & Imo. l. ſeruū filij. ſ. fideicōmiſſo ſeruus. p̄ illū tex. ſ. e. vbi legatū libertatis q̄ p̄ cedit fieſt inualidū nō vtiat legatum de ipſo ſeruo factū de quo ibi dicē. ¶ Octo no. ex iſto tex. fm Dy. & Imo. q̄ vt lex inutile vitiat, licet vtile poſſit ab inutili ſeparari, qđ vſ regulā. vtile. de reg. iur. in vi. & doc. & Bar. ibi, grece. ſ. illud. de fideiuſ. Tu dic q̄ iſte tex. nihil facit, qz hēc adēptio fuit valida, ſz trāſlatio eſſet inutilis vt dixi ſ. in vi. limitatione. ¶ Tertiono. q̄ fuerit habenē loco vni⁹, & p iſtū tex. ōr Bal. hic. q̄ Jac. but. in auc. cā q̄ ſit cum monacho. C. de epi. & cler. & in l. fin. C. de app. determinat qđ ſi aliqd ex forma reſcripti vel aliter cōmittit poteſtati & anciano, q̄ ſolus prās de p̄ ſentanda poteſtatē habet quātū anciani, qz anciani cū ſint cōuenti reputanē pro vno arg. hui⁹ tex. & d. l. qñ iudices. cum gl. & d. auē. de cauſa que fit cū monacho. cum gl. de quo dixi plene in l. ſi. C. de impub. & alīs ſubſti. non enim repeto.

Species ab eodem teſtō relicte eidem ſepius legata ſemel tm̄ debet, licet etiam euidentiſſime vellet teſtator ſepi⁹ deberi.

Quantitas ſepius ab eodem in eodem teſtamento relicta eidem ſemel tantum debetur, niſi euidentiſſime conſtet teſtā torem voluiſſe ſepius deberi.

3 Legatum factum per teſtatorem de equo quem appellauit bouem, an teneat.

4 Intellectus nouus ad hunc. & vide etiam nu. 8.

5 Ratio adiuncta diſpoſitioni facit quod receditur a proprie tate verborum antecedentium.

6 Teſtator volens pluries eandem rem deberi, an videatur impoſſibile diſponere.

7 Repetitio legati facta de eadem ſpecie qđ plus inducat quā ſi eſſet factum legatum ſemel.

8 Voluntas teſtatoris quando eſt ambigua circa multiplica tionem legatorum in dubio non intelligitur ſenſiſſe de his que multiplicantur in equipolleti. ſ. in re & eſtimatione.

9 Si in duobus teſtamentis eadem res legatur bis, debebi tur niſi illa duo teſtamenta intelligantur pro vno.

10 Teſtator ſi legauit vxori ſue alimēta condecentia ſi duceret vitam vidualem, ſi heres teſtatoris poſtea idem facit lega tum ſemel tantum debetur legatum.
Teſtamentum teſtatoris & teſtamentum heredis an habeā tur pro vno.

11 Eadem quantitas ſepius in eodem teſtamento relicta in du bio debetur ſemel tantum, & ponuntur tres limitationes. ¶ Si delegat⁹ alicui. adde Abba. in c. cū Bertold⁹. de re iud. Feli. in c. cū cāz. de app. Alex. & Imo. ll. a iudice. C. de iudic. Alex. & rubri. ff. de offi. eius cui man. & iuriſdic.

12 Species non recipit duplicationē, ſed quātitas vel gen⁹ ſic.

13 Quantitas circunſcripta loco ſi legatur, de ea iudicatur ſi cut de ſpecie.

14 Riſio facta p verbū credo, qđ valeat in his que ſunt iuris.

15 Dictio id eſt, qñ declaratiue & qñ reſtrictiue ponatur.

16 Diuerſa inſtrumenta ſi appareāt de eadem quātitate facta diuerſo tempore quod preſumantur diuerſa debita.
Idem in ſententijs qz late preſumuntur ex diuerſis cauſis.

17 Duo inſtra facta ad deliberādum p̄bant duas ſolutiones.

18 Teſtator ſi primo legauit partē fundi corneliani, & poſtea ſimpliciter tibi legat eundem fundum, quod non videtur le gare in hoc ſecundo legato niſi illam partem.
Fundi pars quod poſſit etiam fundus appellari. & nu. 21.

19 Teſtator ſi inſtituit plurib⁹ filijs dixerit, ſi aliqs deceſſerit ſine filijs, volo hereditatem meā diſtribui inter pauperes, q̄ intelligitur partem hereditatis illi ſic decedenti relictaz.

20 Fundi appellatione intelligitur de toto. & 21.

§. Si eadē Species ſepius eidem in eodez teſtō legata ſemel tm̄ debetur, ſecus a diuerſis teſtatorib⁹, quātitas vero vel genus ſi ſepius leget, ſepius debet, ſi voluntas teſtatoris ita appareat, niſi quātitas relinqueret vt certū corp⁹. h. d. Dinidit i ſex ptes. Pri mo loqtur qñ idem corpus vel eadem ſpecies legatur eidez pluries in eodē teſtō. Scōo qñ a diuerſis teſtatorib⁹. Tertio qñ eadē quantitas pluries relinquitur eidē ab eo teſta tore. Quarto rōnem aſſignat diuerſitatis inter legatū ſpe ciei & legatuz quantitatis. Quinto limitat illud qđ dixi de quātitate. Sexto ampliat illud qđ eſt dictū de quātitate vt ſ̄ſalr procedat in his q̄ pondere, numero, mēſurave tc. Se cida ibi, ſed ſi duoꝝ. Tertia ibi, ſed ſi non corpus. Quarta ibi, etuſq; rei rō euidens eſt. Quinta ibi, ſed hoc ita erit ac cipiendū. Sexta & vltima eſt ibi, ſz ſi pondus auri. ¶ No. ſ. ex hoc tex. q̄ ſpēs ſepius eidem ab eodē teſtatore legata ſe mel tm̄ debetur. Ratio huius nota. eſt, qz ſpēs non eſt mul tiplicabilis, vt infra ōr tex. & l. Luci⁹. ſ. impuberē. ſ. tit. primo. Alia rō eſt, qz teſtator qui ſepius eandem rē legat non vt eam tam ſepius legarę quā ſepius loqui. ita ōr iuriſcon ſultus in l. ineuius. ſ. cum qui. ſ. ti. j. facit. l. cū qō. ad finez. C. de legib. Amplius probat iſte tex. qz licet teſtator euiden tiſſime vellet ſepius deberi eandem rem, qđ tñ ſpecies nō de beretur niſi ſemel. ita probatur in hoc p̄in. iuncto ver. ſed ſi non corp⁹. vbi iuriſconſultus vult eſſe oꝝiam inter legatū ſpeciei & legatū quantitatis, ſed qñ legatur ſepius quanti tas oportet conſtare teſtatorē euidēter voluiſſe ſepius le gatū p̄eſtari, vt ſepius debeatur, ergo in legato ſpeciei non obſtante q̄ conſtet teſtōrem hoc voluiſſe nihilominus lega tum ſepius non p̄eſtabitur, vt hic, & d. l. Luci⁹. ſ. ti. j. Alias non eſſet oꝝia quam facit tex. inter ſpēm & quantitatem, ſcū etiā quantitas multiplicata non debeatur niſi ſemel, niſi eui dentiſſime appareat de voluntate teſtōris. Et ita per iſtum tex. tenent Dyn. Imo. Sali. Rapha. Pau. Alex. & Are. ex quo apparet quod ex eadē ſpecie non pōt ſepius eadem res deberi. l. qui bis idem. ſ. de verb. oblig. Imo fortius volunt prefati doc. qđ etiam ſi teſtator expreſſe diſpoſuiſſet qđ ſe pius p̄eſtaretur eadē res ſepius legata qđ adhuc non debe retur niſi ſemel, & talis volūtas teſtatoris quāuis expreſſa nihil operat, & ꝓpterea ſubiicit Are. hic eſſe textum ſingula. & ſemper tenendum menti ad quem doct. non aduertunt qđ licet appareat manifeſte de voluntate teſtatoris q̄ pro re ¶ Teſtamentū nō poſſit. Adde l. hēdes palā. in ſ. j. & ibi doc. de teſt. Bar. l. j. cuz ꝓponebat. de lega. ſ. Bal. ll. ſi. C. de fideicom. Abb. in l. erro re. C. de teſt.

voluit pstari et tm rtionē, qñ sciebat ipsam rē non posse bis
p.stari cū nō valet dispositio testōris. Et ideo q ꝓcte ege. ōt
3 ꝓconf in ii determinatione Bar. post gl. ordinaria ibi in l.ñ
q3 in fundi vocabulo. ff.e. vbi tenet q ñ apparet expsse te-
statorē voluisse relinquere equū quē appellauit bo. e. 15 no-
mina appellatiua sint immutabilia, tñ valebit legatus. Istud
est 3 tex. istū fm eum, nisi dicas fm ipsum qō si non attende-
retur volūtas testōris legatū esset penit' inutile, 15 dicit
4 tē valet q̄ ad a. iud. s. quo ad ipsa3 speciē. Nihilominꝰ est ob.
alia mēs z alius intellect' ad hūc tex. quā velut doc. q2 imo
qñ apparet ex expressa volūtate testōris, fm qua voluit bis
eādē rē prestari, credo q tunc debeat res z estimatio, q2 vo-
luntas testōris est lex. ſ. dispōnat. l aut. de nupt. z illa est q̄
facit q legata debeant vel nō debeant. l. si mihi z tibi. ſ. ñ. s.
e. vñ qñ volūtas testōris est clara z expressa, in claris non est
opus cōiecturis. l. cōmunis. ſ. cū quis. de ver. ob. ité qn vo
luntas testōris est clara interpretatio verborū nusquā tm va-
let vt melior sensus extitat. ōt tex. l. ult. ad fi. C. de li. pt. Pro
ista opinione 3 doc. bene facit tex. in l. si pluribus. in ver. pe.
ff.e. vbi si testator legat eādē rē leparati3 duob', tex scriptu
ra manifeste apparet q voluit vtrūq3 eor insol. dū habere.
valet legatū in psona vtriusq3. z vni debet res, alteri estima
tio in ꝓposito si testator vni legās rē expsse, voluit bis dede
ri. intelligit q3 voluerit deberi z rē z estimationē. ñ qñ vo-
luntas testōris est certa z clara, tunc fit interpretatio ꝓbor vt
actus valeat, q2 si talis interpretatio fit in his in qb' strictē
agitur vt in sylla. vt est gl. reputata singularis in l. z puto. ff.
fami. ercis. quato magis in vltimis voluntatib' in qb' fit lar-
gissima interpretatio. l. in testamentis. de reg. iu. in c. cū dilecti.
5 de don. Imo trō adiuncta dispositioni facit recedi a ꝓpria
significatiōe ꝓbor antecedēcia. ita pulchre no. Bal. ii. ferū'
legat'. ſ. qui quinq3 p illū tex. ſ. eo. facit l. liberū. ſ. ſ. ff. o rit.
nup. z l. filiū habeo. ff. ad maced. ¶ Scda ꝓmissa opi. 3 doc.
facit q2 qñ testator legat bis eandē speciē a diuersis hēdib'
intelligit legare ab vno rē, z ab alio estimationē. l. qd ergo. ſ.
fi quis duos. ſ. e. ergo fortius in casu nostro idē erit, vbi ap-
paret expsse q volebat pstari bis z p ista apparet nō esse verū
6 illud q3 ōt Bau. de ca. tō qñ testator dixit q volebat plu
ries deberi eidē rē, q videat impōe dispōnere; q2 eadē res
non pōt pluries prestari, nec tūc fm eū fit interpretatio fa
uore legati vt testator videat voluisse dari rē z estimatio-
nē, nā eit imputādū testatori q nō expsit, z ei' culpa pcessit.
l. si nō ex te. tō. post prin. in verbo sua. n. culpa. ff. ñ q3 omis.
cau. teit. nā certe hic nō est impossibilitas que nō pōt salua-
ri, z qñ volūtas testatoris ē clara seruatur eo mō quo pōt,
vt iurib' pa legatis, vñ istū tex. aliter intellige q̄ pstari doc.
q si p cōiecturas euidētissime appareat q̄ testōr voluit ea-
dē3 rē bis legare q̄ tūc tm semel debeat, sec' in quātitatib'
vbi sufficit p coniecturas euidētes apparere q̄ testōr vo-
luit pluries prestari, que cōiecture dicunt liquidissime pro
bationes. l. si quis locuples. z ibi Bar. de manum. test. ita p
prie loquitur tex. sed qñ apparet de expressa volūtate testā-
toris (nō dico p cōiecturas) q̄ legādo bis speciē voluerit bis
pstari, credo q legatū pluries deberē in re z estimationi-
bus, put ēt ōt tex. l. l. si plurib'. in ꝓbo manifestissimus. fm
q̄ ibi intelligi z bñ. ff.e. ¶ Nec obstat illud q̄ ōt Jmol. ad
d. l. si plurib'. q illud fit qñ legat eadē res diuersis psonis
insolidum, q2 tunc ab initio res solida cuilibet debet, ideo fa
cilius tūc dispositio testātis que expsse vult vtrūq3 solidū
habere bñ operatur q vnus habeat rē z alter estimationē3
vtribi, 15 qñ legatur eadē spēs sepius vni tuncab ipso initio
vnica tm est orta obligatio, ideo nō fic facilier inducit multi
plicatio, et quo fm veritatē eadē res sepi' eidē posse pstari
nō pōt, nec tūc debeē estimatio, ex quo testator de illa nō di-
xit, z facile fuisset testatori exprimere si de illa intellexisset. l.
vnica. ſ. finalit ad deficētia. C. de ca. tol. ista solutio nō est bo
na, q2 imo qñ testōr bis legādo eandē rē expsse voluit eā bis
deberi, dico q ab initio duplex ē orta obligatio sicut duplex
voluit testā esse legatū z q̄nis testator nihil dixerit de eius
matie tm illā necessaria 03 pstare, cū alias fit impōe q̄ spe-
cies bis habeat', sicut in specie perēpta post mortē ōbitoris
ex necessitate debet estimatio. l. si seruū. ſ. sequtur. ff. de ꝓ. obl.
7 ¶ Scdo diligēter no. tex. ibi sufficit3 vel rē q̄seq. hic tex.
est semp tenēd' mētis 15 Are. q repetit. o legati facta de ea-
dē specie iducit vnā pl'as si esset factū legatū semel. z vigo
re multiplicationis 15 nō debeat nisi semel, poterit tñ pstari
estimatio ꝓ re, z in ōbio erit e ecōtio legatarū fm eū fm no.
p Bar. l. Lucio. ſ. ti. i. z si hoc ēt verū ēt singulare z not.
dig. 15. 15 non credo q̄ sit verus p id q ōt tex. in l. Veni'. ſ.
ēt qui. ſ. ri. j q ille qui bis legat e idē ē. y ſ sepius loqui, sed
non sepius legare, q̄ est perinde ac si vere semel tm legasset,
alias il vt ute multiplicationis posset peti estimatio electue
legatarij. vt ōt Are. sequeret q̄ si testor sepi' legat eadē
rē, q̄s semp posset sepi' peti. ex quo estimatio posset peti, z
sic quātitas, q̄ est multiplicabilis, vt hic, z l. Luci'. ſ. i. pube
rē. ſ. ri. j. z tm tex. ute ōt 3tiū. Et ad illa ꝓba tex. pocrata p
Are. sufficit vel rē coleg. vel estimatione. Knodo q̄ intrico-
sultus respexit executionē vt p3 ex ꝓ. coleg. p3 et q2 s. pri-
me dixit amplius q semel peti no ꝓt, vnde no tecū iuniorq3
vel rē cōseg estimatione q̄ est qn legatari' esset cotem' estī-
matione vel res ipsa haberi nō posset. i. no oudū. ſ. n. j. ti. j.
Istud ēt p3 q2 ite ꝓ. est positius ad dictam ff. eod. sequentis,
qñ ex testamētis duorū bis eadē res legat, tunc legatarius
vtrūq3 copulatiue ꝓsequit, z rē z estimationē, vt in ꝓ. seq. 15
qñ ab eode testore, tunc altero legatari' 03 esse cotētus, vel re
vel estimatione si ve. it, vel qñ res pstari nō posset. Amplq vl-
7 terius ꝓcedā tadde bis q dixi in ꝓcedenti no. circa intellectū
huius tex. cōem opinionē qua ibi tenui, q qñ testator bis le
gauit speciē eidē, z expsse voluit bis deberi, q̄ bis debet. l.
res z estimatio. reperi postea q̄ ista opi. 15 al. bi Bal. in ter-
minis in loco valde peregrino in l. si ad magistratū. circa me
diū. C. ō dec. li. x. vbi dixit circa multiplicationē legator q
qñ volūtas testōris ē ambigua nō intelligit i dubio semle
de bis q̄ multiplicant in equipolleti. ſ. in re z in estimatione
15 naturali. l. Luci'. ſ. impubere ē. j. ti. j. 15 si pouetes testores
dixisse q volebat legata speciērū multiplicari, tnc fama et
volūtate, z tūc duplex fiet ꝓteitatio, vna in re ꝓa, alia in es-
timatione si bñ videret. d. ſ. si impubere ē. q iota volumi-
8 tē testōris mouet 15 eū. ¶ Tertio no. in ꝓ. 15 si duor q qñ
eadē res legat bis i testamētis duor q̄ dedebit bis, intelli-
ge nisi illa duo testamēta habeant ꝓ vno, vt si ꝓmo legauit
bi fundā z postea heres me' legat tibi eūdē fundū, no potes
cōseq nisi semel vel rē vel estimatione. l. hmoi. ſ. si Sepiom'.
j. eo. z hoc in gl. q̄ z istud facit fm Bal. hic ad q. de qua di q
9 pridie fuit interrogat'. ¶ Et testor reliquerat vxori coadcēta
alimēta si duceret vitā vidualē, z postea heres ei' idē legā-
uit, q̄ rebat an debeat bis, an ꝓ o semel, z ita gl. facit fm eū q
tm semel debeat. Et vltio dic q ista q̄ vī habere parū o dubi-
tationis. cū fm legatū fuit facta ex eadē cā, quo casu et si eidē le
gatū quātitatis nō duplicaret. l. si liberti is quos. i. p. m. ff. de
adi. leg. z dicā statim i seq. no. Preterea legatū alimentoꝝ no
est reuerabile. l. dom'. ſ. j. ff. ō vsuf. Cause ēt inquam do. sup
ista gl. q̄ volūt q̄ testamēta hēdis z testōris habeant ꝓ vno,
in 3tiū est tex. in l. mevit'. in pu. j. tit. j. de q̄ tex. dicā late j. e. tra
11 gl. ¶ Quarto no. in ver. 15 si nō cor p'. q eadē quantitas sepi'
in eodē testō relicta in dubio deberi semel tm. Limita qñ testor in diuersis scripturis legata quātitatis repe
risset puta in testō z codicillis, tunc sepi' deberetur. l. quīqua
ginta. ff. de ꝓba. z gl. hic i ꝓ. ondatur Bar. z cotter aliq̄ q̄d
t3 Ang. hic z male, intellige verū si i diuersis scripturis re
linqueretur 15 ob eadē cām, q2 tūc semel tm deberet. l. liberti
q̄s. in pn. ff. de adi. leg. fm gl. in d. l. q̄nquaginta. Bar. in l. cui3
centū. ff. de adi. leg. z in l. q. ſ. pe. in n. ff. de pot. prele. Alob. in
q̄. ii. in q. vol. q̄ incipit in q̄ne q̄ vertitur sup interpreta
tione voluntatis sup quinto dubio. Raph. cn. Bau. de cast. z
Moder. hic. z idē Raph. cu. in q̄. q. ꝓxime. fm ordine meus q̄
incipit fine disputatione. Secdo limita qn secūm legatum con
tinet diuersam quātitatē a primo, puta q2 primo legauit ce
tum deinde quinquaginta, tunc in dubio vtrāq3 quātitas de-
bet. l. cū cētum. fm intellectum Bar. z Bal. et ego adhuc. leg. l.
is q ducēta. in pn. j. de re. du. Bar. in l. Titium. j. de ꝓ. opi.
Spe. in tit. de testamētis. ſ. j. ꝓ. ité pone ēt multa similia. q̄
tus in 3tiū vī multū facit tex. in l. qd ergo. in pn. j. eo. z
ibi dicetur. ¶ Tertio limita qñ eadē quātitas legaretur i
eodē testō, 15 diuersis heredib' tunc plurimum duplicatio,
z vtrūq3 deberī. tex. ē no. dign' in l. si plurib' vbi late Bar.
j. tit. j. z l qd ergo. ſ. ñ. j. eo. facit. l. seruo absente. ſ. i. q̄s a pri-
12 mo. ſ. e. quē ad hoc alleg. Bar. in d. l. cum cēt. 3. ¶ Quinto
no. ex tex. in ꝓ. enisde rei. q̄ 3 species non recipit duplicatio-
nē quātitatis ꝓ vel gen' sicut hic. z d. l. Lucius. ſ. impube
rē. j. ti. j. facit ad statutū q̄ sepe disponunt q̄ bñ duplicetur
pp delicta cōmissa ō nocte in plateis vel similib' locis, vt in-
telligantur de penis continentib' quantitate vel genus non
specie fm Bar. in l. meuius. ſ. duorum. j. ti. j. ideo si p certo
maleficio deberet amputari manus, si fieret de nocte no du
plicarēt fm Bar. in l. sancto legum. in fi. ff. de pen. z in o. ſ.
13 impuberem. p illum tex. ¶ Sexto no. in verſic. sed hoc ita.
q̄ qñ legatur quantitas circunscripta loco, illa quantitas in
dicatur vt species. facit l. talis scriptura. in ver. pe. vbi digi
14 de hoc. 3. c ¶ Septimo no. ex tex. ibi fundo legato. fundo

compa-

osparandū credo fm Ang. Imo. & Are. q̄ in his q̄ sunt iu-
ris, valet rūsio facta q̄ verbuz credo, & est perinde ac si pcise
affirmaret. & ideo si cā sit cōmissa cōsi. sapientis, & ꝙsultor di
ceret ita credo esse de iure, est pinde ac si pcise diceret: ita di
co cōsulo iuris &c. Adde Bald. Ang. & Imo. in l. si qs filio
q̄heredato. ff. irriti. ff. de inoff. rup. vbi no. illū tex. in ꝓbo
credo p ꝓsultoriū q ꝙsulit q ꝓbū credo. nā est pinde ac si
diceret, ita affirmo. Adde idem esse si ꝙsultor in ꝙsilio dice
ret ita mihi vt de iure. nā est perinde ac si pcise hoc affirma-
ret: ita no. Ang. in l. si pupilli. ff. ꝛ si ego. p illū tex. in ꝓbo &
mihi vt. ff. de nego. gest. facit. l. quid tñ. ff. si arbiter. ff. & arbi.
Imo fortius fula iudicis lata p verbum credo, valet: & ita,
tñ dicat p certo. gl. est in l. diem ꝓferre. ff. de
arbi. Bal. in l. cū quis. C. de iur. & facti igno. Ang. & Imo. in
d. irritū. pillum tex. ¶ Octano not. ex hoc tex. in fi. ibi,
q̄ est sepius deberi fm Are. q̄ dictio. l. aliqñ ponit simplr
declarative. adde tex. in l. iij. ff. falc. iūcta gl. & ibi Aret. ad
not. ff. de acq. pos. & in l. ij. ff. de adopt. & in l. auxilium. ff. ff. de
minor. & in l. q liberis in pn. iūcta gl. & ibi Are. not. ibi videas
plenius per. ff. de vul. & pup. Quia Bar. in l. j. ff. ad leg. aq no
tet ex illo tex. q̄ dictio. i. non solū stat declarative, sed etiam
restrictive. idem Bart. in l. quesitū. §. penul. ff. de fun. instr.
stat lex. in l. ita veniunt. §. peritum primo. ff. de here. instit.
¶ Glo. in verbo bis petere ibi, sc̄z ecōtra. ¶ Tu aduerte,
hic est tex. ad oppositū fm ordinē litere dum dr, vt ex altero
testō rem ꝙsequar, ex altero estimationē, vñ iste tex. necessa-
rio est intelligēd' nō ꝙsiderato ordine litere q̄a primo ꝙse-
quit' est estimationē p iura allegata in gl. ¶ Capio gl. i ꝓ-
bo ostendatur ibi. & in dicta fm R. & Azo. q̄ ibi in diuersis scri-
pturis. Ex ista gl. inferunt Bar. & doc. hic. & in l. triticū. ff. &
ff. ꝓb. q̄ si appareat de numeratione ex cā mutui p testes, &
postea appareat p missio p stipulationē facta diuerso tpe de
eadē quātitate q̄ diuersa debita ꝓsumunt. Adde late Alex.
in ꝙsti. circa ꝓmū q̄stiū. in j. vol. Silv. post istam glos. dicūt
Ang. Imo. & d. Alex. q̄ si appareāt plura instra mutui de
eadē quātitate q̄ sint facta diuerso tpe, ꝓsumunt diuersa mu
tua & diuersę quātitatis. idē not. Bal. & Imo. in l. Sēpronio
prudo. ff. in. v. al. & Ang. in l. ne casu. C. de discus. li. x. Bal. & An.
in l. q̄ agere. ar. gerarius. §. fi. ff. de edē. Bal. in l. bis q̄ idē. ff. & ꝓb.
& d. Alex. in d. ꝙsti. in j. vol. Adde & illud q̄ dx Bal. in l. no
tiram. C. de test. q̄ si reperiant scripte plures fuisse eiusdē no
tarij tituli in eadē quātitate, q̄ ꝓsumēt uerisimile fuisse & ex
diuersis causis p. l. quinquaginta, alias quingenta. de pba. & d. l.
ne casu. nisi circūstantie essent oīno eodē, de quo etiā p Spec. in
tit. de instr. edi. §. post q̄. ver. vbi aūt. Itē adde q̄nē disputā
tā p Bar. & fano quē refert & segt Raph. fulg. in d. l. quin
quaginta alias quingēta. q̄ si reperiat in vno instro quālr tituli
ex cā mutui numerandi facti cētū, & in alio instro reperiat q̄li
ter scilicet ꝓfessus est se debitorē tituli in centū ex cā stipulatio-
nis, sunt de aliis cētū. p d. l. quinquaginta, alias frustra factū esset
in duplum confessionis si intelligeret de eadē summa. ff. l. si q̄
tupli. & eo. & l. si stipulat'. ff. de vsur. & ita est relatum & simplr se
cutus d. Alex. in d. ꝙsti. in j. vol. Sz tu aduerte q̄s ipse in fi
deliter referat determinationē Mar. & fano. Nā Alb. & ros.
fidelis ꝙseruator antiquatis in d. l. quinquaginta. refert totā illā
disputationē Mar. & ei' argumēta ad vtrāq; partē, & finalr
tenet q̄ Mar. & fano relinqt decisionē arbitrio iudicis, ꝙsidera
ta qualitate ꝓsonarū & debitoris & creditoris, vt ibi p eū. Itē
adde q̄ quo in ista facta ad liberādū ꝓbāt duas solōnes si di
versis tpib' sunt facte. Ita no. Bal. in d. l. nec casu p illū tex.
qui tex. ad hoc reputat sing. Bal. in l. seruo alieno. §. si a pri
mo. j. c. ¶ Extra gl. q̄rit Pau. de pulchra & vtili q̄ne, te-
statoꝛ ꝓmo legauit tibi ꝓtē fundi comeliani, postea tibi sim-
pliciter legat eūdē fundū, an videat's legare fundū hortoꝛ vel
in ꝓtē vel qd. Decidit multū signāter q̄ si scōo legato nō vt
legare nisi ꝓtē & ꝓmo legauerat, & sic fm legāt' simplr vz, se
cus si hꝫ isti' testōris legaret tibi fundū cui' testōr ꝓmo le
gauerat ꝓtē, tūc vt hꝫ sentire de alia parte q̄ nō est legata.
Ita & tēe tex. no. de vtroq; dictio l. meuī'. in pn. j. rit. j. Nec
aliter inducit illū tex. Itē q̄ pars fundi pōt fundi' appella
ri, vt in fi. huius l. & fm eū quilibet q̄ nō vidisset illuz tex. dice
ret sibi in prima fronte q̄ testator senserit in scōo legato de
alia parte fundi ꝓti' nō legata. Ita etiā tz idē Pau. & ca. in
Lesi. nō. C. de leg. vbi hoc reputat eē mirabile & not. dignū. &
vt eē tex. de hoc in d. l. meuius. in pn. in ꝓfi. sane. iunctis ver-
sibus ꝓcedentib'. Nec aliter inducit illū text. ¶ Tu p ista
decisione Pau. de ca. q̄ est egregia q̄ appellatione fundi ve-
nit pars. Adde q̄ in simili decidit no. Bal. in l. lucī' titius.
in fi. eo. ¶ Illum tex. cū gl. in ꝓbo hereditate. vbi decidit,
q̄ si testator instituit pluribus filiis dicat, si quis eorum
decedat sine liberis, volo hereditatē meā distribui iter pau
peres, intelligit' partē hereditariā relictā illi sic decedēti, re
fert & segt d. Alex. in l. tiria. p illū tex. ff. ad. fal. vbi dr q̄ est
tenēdū mēti ꝓpetuo, q̄ sepe de facto ꝙngere ꝓt. d. Ale. hic
dr q̄ primū dictū Pau. de ca. cō est singulare nō ꝓbat l. tex.
in d. l. meuius. in pn. q̄ testator ibi non dixerat lego ꝓtē fm
di, sz legauerat duob' coniunctis re fundū, quo casu ꝙba te
statoris oīdunt q̄s cuilibet res tota deb', licet faciāt sibi p-
tes p ꝙcursuz vt declarat Bal. l. re ꝙiuncti. l. iij. q. pn. j. ti. ij.
20 Itē dr Pau. de ca. facere q̄ appellatione fundi simplr in
telligit de toto. l. si defensor. § j. ff. de interro. act. no. gl. in l. si
in rem. in gl. ij. ff. de rei vēdi. Are. hic primo rūdet ad d. l. me
uius. in pn. q̄ ideo ibi testō nō vt legasse aliā partez, q̄ illa
alia ps ꝓmo fuerat legata alteri, nec videat renocasse legatuz
prius factū in eadē dispōne in qua incōtinēti nō ꝓsumit mu-
tatio voluntat. s. l. nō ad ea. ff. & ꝙdi. & demō. Ideo isto respe
ctu dicem' q̄ nō videat legasse aliā partez fundi. Postea dr
Are. q̄ ille tex. in fi. in rōne decidēdi pōt induci pro Pau. de
ca. Credo q̄ ille tex. nō faciat ꝓ Pau. de cast. imo q̄ faciat in
ꝛsum in illa rōne decidēdi quā ponit in fi. & quā Are. pōde-
rat ꝓ Pau. de ca. dicit. n. ibi tex. in fi. q̄ heres legādo fundū
vt legare aliā partem que nō fuerat a testatoꝛe legata, rō q̄
alias fm legatū factum ab herede sub eadē ꝙditione nullum
afferret emolumentum, & sic esset inutile. ista rō decidēdi mi
litat in casu nostro, ex quo. n. testōr primo legauit partē fun
di sempronium, postea simplr legauit ipsum fundum certe si
solum intelligeret illā partē legare quā prius legauerat, vt a
dr Pau. de ca. certe fm legatum erit oīno inutile & hoc fatet
Pau. de ca. ergo ne fit inutile & fine emolumēto dz intelligi
q̄ testōr i scōo legato voluerit legare aliā partē. Est verū q̄
Aret. q̄ de hoc ꝓpendit, lz nō faciat ista inductionē quā ego
feci. rūdet q̄ in d. l. meuius. illud fm legatū factū in testō he
redis respectu heredis q̄ nihil aliud oīno legauerat cēt peni
tus inutile, sz i q̄ne nostra vtrūq; legatū respectu testōris
valet, saltē quo ad partē legatā, sz certe ista rūsio Are. nō fa
cit ad illā tex. q̄a in q̄ne nra oīno illa pars fundi iā erat ꝓma
legata, & oīno debebatur absq; isto scōo legato, & sic istud dz
legatū esset penit' & oīno inutile, sicut & in d. l. meuius. in fi-
ne principij, nisi intelligeretur legasse aliā partē fundi sicut
& ibi, pōt tūc ille tex. in l. meuius. in pnn. in ꝓf. sane. induci ꝓ
Pau. de ca. altero 8 tribꝰ modis. ¶ Primo inquātū ibi ri
detur tacite obiectioī. Nā videbat q̄ legatū factū scōo loco
fundi ꝓ hrēde nihil valeret, q̄ esset legatū bis eidē idē corꝓ
gō nō onerat hrēdē, & rūdet tex. q̄ istud ꝓtinet ad vnū testū,
q̄a in eodē testō bis legatur idē corꝓ'. secus ergo si in diuer
sis testamētis. ergo vt velie, qō si in eodē testō fuisset primo
legata pars fundi, & postea fundus simplr, & nō deberet nisi
pars vna primo legata, & isto mō inducendo cessaret rūsio
d. Ale. ad illū tex. q̄ s. retuli. ¶ Scōo mō ꝓt induci ille tex.
in d. ꝓfi. sane, inquantū facit dōiam, an legetur scōo idē fun-
dus ab herede, & sic in alio testō & tunc debeat alia pars fun
di, ergo q̄a ab eodem testōre legaret scōo idē fundus, nō in-
telligeret q̄ voluerit aliā partē legare, alias nō esset dōis, an
scōo legaret fundus in diuersis testamentis an in eodē, quaz
tū dōiam facit ibi tex. & isto mō credo voluisse Pau. de cast.
inducere illū tex. posset tñ rūderi istis inductionib' q̄ dōia
sit in hoc an testatoꝛ legat in eodem testō an vero eius heres
relinquat in alio testō. Nā q̄a idē testōr q̄ ꝓmo legauit par-
tē fundi postea simplr legat fundū, nūc vt legasse aliā partē
q̄ legata nō erat, sz ei' heres videat legasse eandē partē ꝓti'
legatā, vt ibi dr tex. & gl. declarat in verbo eadē, q̄uis Bar.
i summario aliud velit. ¶ Tertio modo & subtilius pōt rū-
deri q̄ ille tex. in ꝓf. sane. facit ꝓ Pau. de ca. nam ibi dr q̄ q̄a
in eodē testō est legatū bis, idem corꝓus semel tm debet tūc
fic, q̄a primo est legata pars fundi, & postea in eodē testō le-
gatur fundus, si intelligeretur legat' tot' fundus, certe tūc
non esset idem corꝓus, imo differrent sicut pars & totum nō
procederet ibi tex. qui fundat se, q̄a legatur idez corꝓ', ergo
vt dicatur idē corꝓus legatū, necessariū est dicere q̄ legādo
simplr fundū intelligatur legare partē, q̄ tunc bene erit idē
corꝓus, sed erit alia pars vt differat ab herede. Posset tñ
euadi ista inductio. nā cum ibi idē fundus esset legat' duob'
q̄ erant cōiuncti re & verbis, ergo cuilibet eoꝝ erat legatus
fundus totus, ergo si postea legetur fundus intelliget tot',
21 q̄ isto mō. Io erit idē corꝓus. ¶ Circa aliud fundamentuz
Pau. de ca. inquantum mouetur. q̄ etiam pars fundi potest
fundus appellari, vt in fi. huius l. vltra rūsionēd. Ale. quā
& ꝓ. retuli, q̄ appellatione fundi simplr intelligitur de toto.
Tu aduerte subtilius etiam fatendo ꝓ vero illud q̄ ꝓsup-
ponit Pau. de ca. q̄ etiā pars fundi appellet fundus tamē

¶ Dictio. l. Ad de l. tres frēs. ff. de pac. Bar. in l. ij. ff. ad treb.

istud fundamentū no cōcludit, ergo legando fundum intelligitur illā partē legasse quā pr⁹ legitima faceor qđ pars fundi fundus appellet, sed istud nō facit, q magis sit ista pars fundi ꝙ illa: vñ adiuncto qđ legādo scđo loco fundā intelligatur. s. pars fundi. sed dico pars fundi. s. q̄ prius nō erat legata, z ista interpretatio dz in dubio capi, vt ſm legatū valeat qđ alias esset penitus inutile vt ꝑdixi p regulā. l. quoties. cū fimi. ff. de reb. du. z si dicat nō esse absurdū q ꝙ testor legat bis qđ ſm legatū non valeat, vt hoc tex. rñdetur q ꝙ legatur eadē res vel quātitas tunc cū testator dicatur sepius loqui z non sepius legare. l. meuius. ff. enim qui. j. ti. j. nō est nisi vnū legatū, ergo non est verū qđ ſm fit inualidū, sed nos loquimur quando testator non legat idem punctualiter imo diuersum est. per ea que dixi ſ. in tex. in quarto notabili.

1 ¶ Aduersatiue natura est, vt repetat q̄litates p̄cedētiū. Item aduersari his que sunt eiusdem generis. Aduersatiua stat aliquando inceptiue.

2 Legatarius q possit emere rē sibi legatā z ibi vide rōnem. Emptio rei propie quando teneat.

3 Legatarius, qui cōsequutus est rē legatā ex causa onerosa vel lucratiua habens onus annexum, an possit in libello agere ad estimationem rei legate vel petere rem.

4 Legatarius qui emit rem sibi legatam, q potest consequi pretium quod sibi abest pro re legata quam emit.

5 Legatū factū de re mea que erat mea tempore legati nō vz.

6 Reconualescere legatum a principio nullum qđ fit difficilꝰ quam irritare et validum.

7 Actus vitiatur quando res deuenit ad eum casum a quo incipere non potest.

8 Legatarius emēdo rē legatā qñ cēseatur renūtiare legato.

9 Consequi ex causa lucratiua quis non dicitur id quod minuitur propter onus dandi vel restituendi alteri.

10 Agere quod quis possit pro eo quod alī est prestiturus licet nondum prestiterit.

11 Fideiussor nondum condemnatus potest in casu condemnationis agere contra principalem.

§. Quod si rē. Si res legata efficiat legatarū ex alia causa siue onerosa siue lucratiua eatenꝰ ex legato cōseq̄ pōt quatenus p illā cāz abest. h. d. ¶ Pondera ꝓmo tex. in aduersatiua, q ā rē. q nō dz alia quā qualitatez aduersantē precedentibꝰ, z sic pōdera q iste text. vt facere ſ duas notabiles regulas quas sepe retuli. Prima ꝙ de natura aduersatiue est vt p eā intelligatur repetita qualitas p̄cedentiū vt in notabili decisione dī Bal. in l. oēs ppli. ff. de iust. z iur. z sequit̄ ¶ De. de anch. in cōsēto. c. canonū statura. de cōsti. in ver. querit etiā Bal. vtrū vnum statutuz. Scđa regula est, q de natura aduersatiue⁹ est aduersari his q sunt eiusdē generis ſm Bar. in l. marti. §. fi. p gl. ibi. ff. de adul. z vtrāq regulā segtur Alex. in l. si filiꝰ a patre §. de li. z posthu. in ſtū vt esse tex. hic vbi est aduersatiua, z tū ponitur in materia penitus separata a precedenti z non eiusdē qualitatis aut generis, nisi diceres fz Bar. ll. ē amplius. §. de his aūt. ff. de damn. inf. q aduersatiua nō semp stat aduersatiue sed aliqñ inceptiue q ēt nō satisfacit ad hūc tex. §. ¶ Scđo no. ex hoc tex. q legatarius ꝑt emere rem sibi legatā, sed qr nō valet emptio rei sue, sine fiat a sciēte siue ab ignoraēte l. sue rei. ff. de ꝛhen. emp. no. in l. si rē aliquam. ff. de acqui. pos. fz legatariꝰ mortuo testatore statim est dñs rei legate. l. a tritio. in fi. ff. de fur. l. si tibi homo. §. cū seruus. j. eod. qđo ergo legatarius posset emere talē rez legatā, qr emeret rē suā. Rñde qđ iste tex. pōt multipliciter ꝓcedere, ymo qñ esset legatum rei aliene z legatarius emeret a vero dño. naz dñium rei aliene legate nō trāfit in legatariū, etiā si testator faceret legatū cōsentiente dño ſm Ang. in l. j. ad fi. C. cōmu. de lega. Scđo ꝓcederet in pluribꝰ casib⁹ in quib⁹ dñium rei legate nō trāfit in legatariū de quib⁹ p Bar. z alios in l. j. §. eo. Tertio qñ legatarius emisset vivo testatore vel eo mortuo sed hereditate nōdum adita qbus casib⁹ dñium non trāfit in legatarium. d. l. si tibi homo. §. cū seruus, verum qr ille essent diuinationes ad tex. ideo realiter rñde z notabilius, q qñ quis hz dñium verum z propriū de iure gentiū mediante traditione, tunc nō valet emptio. d. l. rei sue. sed legatariꝰ q̄uis habeat dñium de iure ciuili z sic de iure speciali, tū nō habet verū dñium iuri gentium mediante traditione, ideo pōt adhuc agere ad dād̄, vt no. in l. j. §. eo. z in l. j. C. commu. de le. Bar. in l. in bello. §. si quis seruus, per illū tex. ff. de ca. z posth. bñ facit q qñ res est mea de iure speciali silr in ea pōt cōstitui pignus. l. interdum. cū l. seq. z ibi no. Bar. ff. oui pot. in pig. ha. z ita limitat regula. d. l. neq; pignus. ¶ Tertio no. ex tex. ibi vsq; ad ꝓtiū, q qui cōsequutꝰ est si legata ex cā onerosa vel lucratiua habēs onꝰ annexū pōt in libello agere ad estimationē rei legate, vt hic, z l. si res mihi. j. ti. j. z l. sed si res. j. eo. z tz gl. in l. fundum. ff. ad l. fal. Contrarū q ymo res debeat peti, fz estimatio fit in solutione tenent oēs gl. hic al legate p Bar. quas Bar. qcordat dando electionē perendi legatario vel rē vel estimationē. z idē tenēt Sali. Flo. Raph. cu. z Are. fz Imol. dī, q tuti⁹ē seruare practicā gl. in §. si res aliena. instit. eo. ſ. q petat res ad finē qsequēdi estimationē ꝫ Bar. z sequaces. tz Pau. de ca. hic, q imo estimatio in libello peti nō pōt, cū quātitas nō int legata, ergo legatarius eā petere nō pōt. l. debitoz. in fi. p. §. j. ti. j. vbi dī tex. ne pecunia peti pōt que nō est legata. z ille tex. vī de directo ꝫ Bar. ſm eū. Adde tu aliū tex. quē allegat Bar. hic in l. si seruū. §. fi. ff. ō verb. ob. in ꝓbo neq; pecuniā q nō debet. fz ad d. l. debitoz, rñdet Archid. hic, q ibi pecunia non cōprehendebat sub legato fundi, neq; vere neq; ficte, qñ interfuriū fundi est fructib⁹ nō in pecunia vel quātitate. nec obstant l. si filio. §. j. z l. illud. ad fi. ff. de do. cā mor. allegate p Bar. qr rñdet Pau. ō cast. q loquunt̄ in gđōne fine cā, q ozit extra id qđ agit, vt l. si q. in fi. ff. cōmod. fz actio ex testō cōpetens p legato cōpetit p eo qđ est legatum, z sic p eo qđ est actū, sed nō meminit Pau. ō ca. q istā sol. reprobat Bar. mer. in d. l. si filio. z dī q imo ibi ꝫdictio fine eā ꝫpetit ex eo qđ agit, cū ibi esset exꝑsse actū q res redderet. Retēta ergo cōclusione Bar. z cōeam limita qñ vna res ēet legata, sec⁹ si due alternatiue vna ēet facta creditoris ex cā onerosa, nā nō posset agere ad ꝓtiū qđ p ea redimēda exburſasset. l. si stichū aut pāphilū. j. pn. iuncta gl. ij. q̄ distinguit. ff. de ꝓ. ob. Scđo limita vt p Bar. in l. tria in ꝑn. j. tit. j. ¶ Quarto not. q legatarī pōt ꝫseq ꝓtiū qđ sibi abest p re legata quā emit, qđ intellige verū de ꝓtio iusto, alias secus, vt p Bar. hic in fi. fz pulchrū dubiū est qđe contra, si legatarius rem legatā q valet xx. emit pro x. an debebit ꝫsequi ab herede tota. xx. q̄ sunt vera z iusta estimatio tex. in l. non dubiū. §. fi. z in l. q concubinā. §. fi. j. tit. ij. q̄ vident decidere q sic. dū volūt q legatarius debeat ꝫseq verā estimationē z iustum pretiū rei legate, qđ reuera est de xx. facit etiā qr ſtiorū eadē dz esse disciplina. l. j. ff. de his q sunt sui vt alie. iur. dixi in rub. ff. de acq. pos. Sz heres alienat q̄s res legata fuit empta maiori ꝓtio vt nō teneatur nisi ad iustum pretiuz, q̄ eō dz grauari qñ est empta maiori ꝓtio q valet z teneat iusto ꝓtio. Jn ſtium facit tex. hic q vult q legatarī debeat ꝫsequi ꝓtiū qđ sibi abest z sic sola x. q̄uis res valeat. z istud est verū, qr qñ legatarius rē valentē. xx. emit p decē in eo qđ valet vltra hz cām lucratiuā, q̄ vltra nō pōt petere ab hēde pp cōcursum duarū causarū lucratiuarū ſ regulā. l. meui⁹. §. duoꝝ. j. ti. j. que ratio cessat qñ res legata est apud alium tūc legatarius dz habere verā estimationē. d. l. nō duū. §. fi. z d. l. ꝛcubina. §. fi. ¶ Quinto no. q lz nō valeat legatū factū de re mea si erat mea tpe legati. l. ꝓpias. C. ō leg. nec reconualescit lz definat esse mea. l. cetera. §. j. e. j. tū ecōtra si tpe testamenti res nō erat mea valet legatuz nec efficitur inutile lz postea efficiat mea ex alia cā. tex. est hic qr difficilius est reconualescere legatū a principio nullū, quā irritare validū, arg. l. posthumus. i prin. z ſſi. idē z circa. ff. de minst. rup. Nec obst. si diceret. q ꝙ qñ res deuenit ad casuz a quo incipere nō pōt actꝰ vitiat. l. si plurib⁹. §. z si placeat. ff. de ꝓb. ob. Rñdetur istud esse verū, verū qñ casus q euenit tenderet ad ſtium effectū sec⁹ qñ tendit ad eundē effectū. tex. est hic, vbi legatū tendit vt habeā rē, z acquisitio dñi tendit ad idem, ergo nō vitiatur. l. verbis. §. ad leg. falci. declarat Bar. in d. c. z si placeat. z est tex. in l. sciendū. §. fi. ff. q fatis. cogan. z ibi dī Pau. de cast. q melius facit quam alius text. de iure.

8 ¶ Sexto no. q legatarius emēdo rē legatā nō censet renuntiare legatū, q̄ predit qñ emit a tertio vel etiā ab herede sed ignoraēter, vt l. huiusmodi. §. q seruū. j. eo. Si aūt sciēter dicit p Bar. in l. q rome. §. duo fratres. in ꝑ. q. ff. de ver. obl. p Ymo. z d. Alex. in l. si a substituto. in prin. j. eo. p Bret. l. i. §. ex plurib⁹. ff. de acqui. pos. ¶ Septimo no. q nō dz quis ꝫseqm ex cā lucratiua illud qđ minuitur pp onus dandi vel restituēdi alteri. facit l. nō amplius. in prin. z ibi ꝺ. in §. eod.

9 ¶ Octaua z vlti. not. ex tex. in fi. q quis agit pro eo qđ alī est prestitur⁹ lz nondū prestiterit. Facit qr id ei abesse vī in quo alō obligatus est, dī iurisconsultus in l. si quis mandaro. in fi. ff. de neg. gest. hic allegata in gl. facit etiā qđ in pulchro simili habetur. qđ si fideiussor qui nondū est cōdemnatus tamen est in casu condemnationis pōt agere cōtra principalem debitorem licet nondum soluerit imo nondum fit cōdemnatus, ita not. tenet Bar. in l. si pro ea. in vj. q. C. mand. z pro eo facit tex. not. in l. qui pene. C. e. z qđ ibi no. Bene. crus de plumb. ff. de manumiss.

10 11

a ¶ De natura aduersatiue. Adde doc. in l. hoc amplī. j. §. j. ff. de dā. infec. Cyn. in authen. Sacramēta puberum. C. si aduer. ven.

Continuetur

1 ¶ Coniuncti verbis ꝫ sunt quādo testator legat titio ⁊ seio fundū, cū sunt iuncti re. Et an fiat re ⁊ verbis. nu. 4. q̄ sic.
2 Copula q̄ dividat ipso iure.
3 Centre ex verbis quid dicatur.
4 Ius non decrescendi quando habeat locum. Et q̄n ius accrescendi. nu. 9. ⁊ 14. ⁊ 17.
5 Admissus de equitate ⁊ humanitate ad partem ⁊ non de rigore iuris facit partem, ⁊ vide nu. 13.
6 Legatū factū seruo p̄pio testōr sine libertate q̄ nō valeat.
7 Qui vult conieq̄s censetur velle necessariū añs ad illud.
8 Legatū factū alicui i primo testō nō renocat p̄ secōs legatū factū alteri in secō sed sunt re cōiuncti ⁊ sibi faciunt partes.
9 Ceinū patris ⁊ filij nō cesset diuersum sed p̄ uno reputat.
10 Coniunctio realis q̄ inducatur ex diuersis testamentis.
11 Legatarius q̄ venit ex testō patris ⁊ ali⁹ q̄ venit ex testō pupillari ad eādē rem non dicuntur venire diuerso iure.
12 Que differentia sit inter coniunctos ⁊ disiunctos. 13.
13 Obligatio naturalis q̄ possit esse inter seruum ⁊ dominum.
Obligatio naturalis non impedit ius accrescendi.
16 Excludi q̄n q̄s dicat ad hoc vt habeat locū ius accrescendi.
18 Cū instituti sunt duo heredes. ſ. vnus pure alius sub cōditione, an pure institutus inter im habebit totū. ⁊ nu. 25.
19 Heres qui semel est non potest amplius definere esse heres, secus in legatario.
20 Dominio hois q̄ debeat facere cessare pulsionem legis.
21 Que dīa sit inter legatū p̄prietatis ⁊ legatum vsusfructꝰ.
22 Non est inconueniens q̄ ius vel dñium sit pure insolidum apud aliquem sed reuocabiliter ⁊ postea in aliquem eueniuz conditionis transeat p̄ parte in alium.
23 A usufructus p̄scribitur.
24 A usufructus constitutus in persona vnius est diuersus ab eo qui est in persona alterius.
26 Datio ⁊ ademptio in legatis q̄ tacite induci possit: ⁊ quādo esset institutio.

§. Si coniunctim.

† Inter cōiūctos sūt ptes ab initio ⁊ q̄ admittit ad ptē ēt ex sola eqtate facit ptē, ⁊ anteq̄ q̄s cōcurrere possit nō facit partē ſ̄z interim eius partē cōiūctus cōsequitur. h. d. hz tria dicta. scōm ibi, nec solū. tertiū ibi, ſ̄z si in pupillari. ¶ Pōdera primo tex. ibi cōstat partes ab initio fieri. q̄ fortiter p̄bat opinionē quā tenēt subtiles vltramō. Pe. Ly. in l. vnica. ſ. vbi aūt. C. d cadu. tol. q̄ si testator dicat lego titio ⁊ seio fundū q̄ uis isti sint cōiuncti verbis p̄p vnitatē p̄rationis: tū dicunt disiuncti re. q̄ testator a principio vī diuisse partes inter eos, ⁊ sic est perinde acsi testator expressisset q̄ legabat p̄ equis portionibꝰ quo casu indubitāter essent disiūctre. l. si q̄s ita heredes. ſ. ō here. instī. ⁊ l. re cōiuncti. ſ. t. ibi. ad idē est tex. in l. legata inutiliter. ſ. fi. ſ. eo. ⁊ ll. cui fundꝰ. ff. ſ. cōdi. ⁊ demō. ⁊ ōr do. Alex. q̄ istā opi. putat in pūcto iuris esse veriorē: ſ̄z ad istā l. ⁊ alia iura p̄allegata rñdet Bar. in d. l. re cōiuncti in. ij. q. p̄in. q̄ vident ab initio date: verū est legatarijs concurrētibus: ſ̄z sermo testatoris assignat rē cuilibet insolidū. q̄ solutio aperte cōfunditur q̄ istū tex. dum dicat constat partes ab initio fieri ⁊ p̄m solutionē Bar. non esset ab initio ſ̄z p̄ropter concursum legatariozuz.

2 ¶ Propterea q̄n testōr dicit lego titio ⁊ seio fundū copula dividit ipso iure. l. reo. ſ. cū in tabulis. ff. ō duo. reis. ⁊ l. ſ. C. si plu. vna sentē. ergo vīr partes mero iure ⁊ ab initio legate. Alio modo rñdet Bar. d. l. cui fundus. volēs euitare ista iura q̄ ab initio fiūt ptes. verū est ex mēte tacita testatoris ſ̄z nō ex verbis: ſ̄z nec ista solutio est bona. put ēt dicit Imo. q. illud dī venire ex verbis q̄ venit ex vi verborū ⁊ ex p̄pio significato. Tertio mō rñdet d. Pe. de bexu. hic, q̄ fiūt partes ab initio. ſ. trāsitus legati: nō aūt ab initio testamēti: q̄ q̄n legatū trāsit in istos q̄nctos ab initio tūc trā sit p virilibꝰ portionibꝰ. Quarto mō ⁊ melius rñdet Imo. hic, q̄ iste tex. intelligit in cōiūctis verbis tm̄. nō aūt re. q̄ est q̄n legat duobꝰ ⁊ testator exprimit p equis portionibꝰ. d. l. re cōiuncti. vel ēt q̄n partes nō exprimunt vt ptz ex tex. isti. de le. ſ. si eadē. vñ iste tex. intelligeret q̄n partes nō exprimū tur. ¶ Pro ista opinione vltramōtanozū adducit d. Alex. tex. in l. si mihi ⁊ titio. ff. de ob. oblig. hoc mō inducēdo. nā si p̄ ista verba puncto titio ⁊ seio fundū, induceret cōiunctio nō solū verbalis ſ̄z ēt realis. sequeret q̄ † p ius nō decrescendi q̄ hz locum inter cōiūctos re ⁊ verbis p̄m gl. in l. cōiunctiz. ff. ti. ⁊ in l. j. ſ. fi. de vsufr. accrescē. portio deficiēs i d. l. si mihi titio. deberet remanere apud cōiunctū cuius ſ̄z ibi dī in tex. Adde q̄ ante eū ista fuit inducto de illo tex. Alb. ō rof. in l. vnica. ſ. vbi autem. in xxv. co. C. de cad. tol. tū d. Alexander ad illū tex. q̄ in ⁊ tractibꝰ inter cōiunctos re ⁊ verbis nō est locus iuri nō decrescēdi p̄out in legatis, ⁊ in vltimis voluntatibꝰ: ſ̄z ista nō est bona solutio q̄ ſ̄z. tenēt Bart. ⁊ oēs in d. l. si mihi ⁊ titio, p̄out ēt fatet d. Alex. vn rñde, q̄ aliud est in ſ̄cibus in q̄bus fit stricta interp̄retatio ⁊ verba stricte interp̄retant imputat ſ̄cētibus quare legē apertius nō dixerunt. ⁊ aliud in vltimis voluntatibꝰ in q̄bꝰ fit latior ⁊ plenior interp̄retatio. l. in testamētis. ſ. de reg. iur. c. cuz dile. ō do. ⁊ ita ad d. l. si mihi ⁊ titio. rñdet Joā. fa. in ſ. fi eadē. i vl.

4 col. instī. de leg. ¶ † Cōtrariā opi. q̄ si testator dicat lego titio ⁊ seio fundū, ſ̄z isti dicant cōiuncti re ⁊ ꝓbis: tenet gl. i d. l. re cōiuncti. ⁊ ibi Bar. i ij. q. p̄n. gl. ⁊ Bal. i l. j. ſ. fi. ff. de vsuf. accrescē. gl. ⁊ Bal. in l. si duobꝰ. ſ. fi. ſ. eo. Bar. ⁊ Bal. in d. l. vnica. ſ. vbi aūt. q̄ illū tex. ⁊ ibi Sal. in ſ. finaute disiūctiz. ⁊ ista est cōis opi, ⁊ eā tenet cōsulēdo d. Alex. ⁊ ōr esse magis cōem in ſ̄fi. cit. in ij. vol. q̄s incipit vī prima frōte rñdēdū. ⁊ est in ij. vol. cōſi. cix. ⁊ fm istā magis cōem opi. iste tex. ꝺz intelligi de cōiunctis ꝓbis tm̄: q̄ testō dixit lego titio ⁊ seio fundū p̄ equis portionibꝰ. ita Pau. ō ca. ⁊ Rap. cu. apostil lat tex. istū. ⁊ ita ēt summat hūc tex. Pau. ō ca. ⁊ d. Alex. sed ista solutio manifestā diminationē p̄tinet ad hūc tex. Preterea ⁊ fortius isto mō intelligēdo tex. penitꝰ nullā haberet dubitationē. si em̄ fuisset res legata p̄ equalibꝰ portionibus ⁊ istud expressisset testōr ridiculū fuisset decidere ⁊ vanū q̄s ptes sunt ab initio facte cū neutri eozū fit legata nisi ps fundi. Pro ista tū cōi opinione nō ēndo p̄ mēdicata suffragia facit bñ tex. in d. l. re cōiuncti. dū ōr q̄ ꝓbis dicunt cōiuncti nō ēt re q̄n legat titio ⁊ seio fundus p̄ eqs portionibꝰ. ergo vult tex. q̄s vbi nō fuisset dictū eqs portionibꝰ q̄s dicerent cōiuncti re ⁊ ꝓbis alias inept⁹ ⁊ sine dubitatione esset ille tex. nā sit verū ēt q̄s legādo simplr titio ⁊ seio dicerent cōiuncti tm̄ ꝓbis ergo fatuū ēt decidere q̄s q̄n expresse adiicit p̄ eqs portionibꝰ q̄s sunt solū ꝓbis cōiuncti ex quo fine expressione illud esset, nisi rñdeas q̄s illud ibi nō ꝺr declinue ſ̄z exēplificatiue. p̄ cōi sūia bñ facit tex. in l. triplici. cū gl. ff. de ꝓb. fig. alibi tm̄ tex. vī dicere totū oppositū ꝫ ad p̄dicta. in l. ficut. ſ. j. ff. g. mo. vsusr. amit. vbi ōr q̄ si fit legatus vsusfructꝰ titio ⁊ mevio nō dicunt iiti ꝙuncti verbis ſ̄z rei nisi dicas q̄ illa nō sunt ꝓba testatoris ſ̄z iuris cōsulti als esset de directo ſ̄ō d. l. re cōiuncti. ⁊ d. l. triplici. ⁊ ita Odof. ibi apostillat illū tex. put refert ⁊

5 segt d. Alex. hic. ¶ † Secōo no. ex secōa parte tex. q̄ q̄ nō admittit ad partē de rigore iuris ſ̄z de equitate ⁊ humanitate facit partē, i. facit q̄s alter cōiunctꝰ nō hz vltra partē sibi re lictā. ⁊ sic portio q̄ sustinet solū ex naturali equitate impe-

6 dit ius accrescēdi. de quo dicet plenius i gl. ¶ † Tertio no. q̄ legatū factū seruo p̄pio testōris sine libertate nihil vz vt hic, ⁊ ſ. an seruo. instī. eo. l. penul. ſ. illo. C. de necess. ser. her. instī. Sz ꝺ istū tex. fortiter opponit nā q̄ vult q̄s intelligeret velle omne necessariū añs ad illud. l. ad rē mobilē. ⁊ l. ad legatū. ff. de pcu. ⁊ l. illud. ff. de acq. here. ergo testator q̄ fecit legatū seruo suo p̄pio intelliget voluisse q̄s talis seruus habeat libertatē: q̄ istud est necessariū añs ad validitatē legati. Hinc est q̄s q̄n testōr instituit seruū p̄pū intelligit in necessariū añs relinquere sibi libertatē, q̄ als instītutio nō valeret. instī. ō here. instī. in p̄n. ⁊ l. pe. in p̄n. C. ō necess. ser. here. instī. Quis ad hoc vltimū posset dici q̄s magis interesset testatoris hīe heredē vniuersalē q̄ habere legatariū. ⁊ istā rōnē primo casu instituēdo seruū bñ intelligit sibi relinquere libertatē q̄s non est in secō casu. Ad ſ̄zium pōt rñderi fm

7 Lud. ro. in d. l. illud q̄s regula q̄ hz q† q vult cōsequēs[a] intelligat velle necessariū añs ad illud, p̄cedit nisi añs fit malus cōsequēti vt q̄n fit legatū seruo. nā si intelligeret in necessariū añs relicta libertas q̄ est inestimabilis intelligeret aliq̄d maius cōsequēti. Adde bñ facere q̄ vult Bar. in l. ij. in j. col. in fi. ff. de iurisd. om. iudi. vbi dicit, q̄ cui cōmittit aliquid intelligunt cōmissa oīa sine q̄bus illud expediri nō posset, intelligit nisi illa essent maiora vt ibi p eū. Adel secōo posset rñderi fm Salic. ⁊ do. Alex. in l. fi. in vlt. col. C. de here. instī. q̄ q vult q̄s intelligit velle necessariū añs ad illud. est verum q̄n q̄s erat de se validū. als secus: vt patet ibi in tex. vbi testator dicēdo sempronius plotij heres esto: nō p̄ hoc vī in necessariū añs plotiū instituere, vt ibi est tex. ⁊ tū aliter nō pōt valere p̄uisio facta de sempronio. Pōt cōfirmari q̄ regula est: q̄s testatorq̄ grauat aliq̄ nō p̄ hoc vī ei legare q̄ uis sit necessariū añs ad illud. l. ab eo. C. de fideicō. Ista solu. Sali. ⁊ d. Alex. non est bona: q̄ in ſ̄zium habes tex. instī. qui. datur. pos. in p̄in. ⁊ instī. de here. instī. in p̄in. vel tertio posset rñderi solutione quā alibi ponit fingu. Bar. in l. j. in vlt. col. ff. de acqui. here. vbi dixi: q̄ predicta regula q̄s q vult q̄s intelligat velle necessariū omne añs ad illud: p̄cedit vbi agitur de acquirendo, secus si de repudiando: put vī esse hic

a ¶ Qui vult q̄s. Adde Bar. in l. illud ff. de ac. here.

in datione libertatis,z in relicto facto alij ō seruo. z p ista solutione Bar.pōdera tu bonū tex.in l.elegāter.§.fi post.ff.de cōdi.inde.z in l.fi cā cognita.C. de trāsac. z in l.er post rē. in pn.ff.eo.iūcta l. iuriscōsultū.§.fi pactscar.ff.de pac, vbi faciendo trāsactionē nō intelligit qs repudiare sniam q trāsiuit in rē iudicatā. Quis sit necessariū añs ad validitatē trāsactionis. Tū illā solutionē Bar. reprobāt d. Alex. z Are. in d.l. j. Mā fm d. Alex. vt ℨ l.nec is.§.j.z ℨ l.illud.ff.de acqui.here.

3 ¶ Quarto diligēter not. ex tertia parte tex. qō qñ eadē res legat vni in primis tabulis. z postea eadē legat alteri in secūdis tabulis p legatū scēm nō vt adēptū primū, imo sunt re cōiuncti, z faciunt sibi partes p cōcursum. tex. est hic notandus. Ad idē facit tex. in l. coheredi.§. coheres. iūcta gl. z ibi Bal. in fi. not. z dicit esse singulariter notā. ff. de vulg. z pu. ¶ Quinto not. qō ℨ als inter legatarios diuersorū testametorū nō sit locꝰ iuri accrescēdi. l. sub ꝙditione. ff. q. mod. vsufru. amit. nec inter eos qbꝰ legata diuersis heredibꝰ. l. pe. §. fi. ff. de vsufru. z l. qd §. §. fi duos. §. eo. Fallit qñ testamēta nō cēsent oīno diuersa vt patris z filij. l. q patri. z ibi signāter Bart. ff. de acq. here. imo in multis p vno reputant, l. patris z filij. ff. de vulg. z pu. z similiter qñ heredes a qbꝰ legaret nō essent oīno diuersi vt in pupillo, z eius substituto. z ista duo ꝓbant not. in hoc tex. Ex qbus correlarie ha-

10 bes ¶ qō ꝙiūctio realis inducit ex diuersis testamētis. z ex diuersis heredibꝰ qñ nō habent p oīno diuersis. Hinc est qō legata facta in testamēto patris, z in testō filij simul ꝙtribuūtur in cōputatione falcidie. l. in rōne. §. qō vulgo. ff. ad l. falci.

11 fm Bar. z alios hīc. ¶ Sexto no. qō legatarius q venit ex testō patris z alius q venit ad eādē rē ex testō pupillari non dūr venire diuerso iure: qr alias inter venientes diuerso iure nō ℨ locū ius accrescēdi. l. ℨ cū patrono. in pn. ff. de bo. poss. declarāt no. Bal. z Raph. ful. in l. vnica. in j. q. C. qñ nō pe-

12 rē. par. ¶ Bl. j. in fi. gl. verū dr q nō est dīa inter cōiūctos z diſiunctos cōsiderato effectu: qr si ambo cōcurrūt ad petēdū legatū gliber ℨ partē ℨ cōsiderate initio bñ est dīa inter cōiunctos z diſiunctos prout ēt ondit tex. in l. fi pluribus. §. eo. qr a princi. anteq̄ ambo cōcurrāt ad petēdū legatū diſiuncti nō faciunt partes a princ. imo primus eorū venies cōsequit totū legatū ℨ alius ab eo postea partē vendicet l. vnica. §. fi vero nō oēs. C. de cad. tol. secus est in cōiunctis vt latius dixi in l. 8 duobus. in pn. §. eo. ¶ Capio gl. in vbo ꝓpio. quā diuide in tres partes. In prima remouet vnū ℨ iū in scōa p viā notabi. remouet aliud ℨ iū qō postea format inferius in iij. parte. In tertia opponit z se remittit. Scōa ibi, z no. q ℨ. Tertia ibi tē ℨ infra. §. fi duob⁹. ¶ In eadē gl. ibi ea. l. no. q ℨ B legatū. ista gl. p viā notabilis sol-

13 uit ℨ iū qō infra formā, §. † qui nō admittit ad partē nec admitti sperat nō facit partē, vt in §. se. z in l. fi duobus. in fi. §. eo. gl. rñdet q in illis iuribus legatū erat oīno inualidū. sed hic licet nō valeat fm rigorē iuris vt dē actio valet tñ ex equitate z pietate fm quā heredes nō debēt ita esse impij quin legatū pitēt illi seruo. l. pe. §. illo. C. de necess. ser. here. instit. z cū ista solutione gl. tenēt Bar. z cōiter alij. Nota istā solutionē glo. z cōem ex qua dat magna ampliatio ad gl. q reputat singularis in l. fi duo patroni. in pnc. ff. de iure eiur. in v. iurat

14 ser. vbi gl. ℨ † qō ad hoc vt habeat locū ius accrescēdi requirit qō portio ipso iure ex toto deficiat. p istā gl. ampliat q ius accrescēdi nō habeat locū qñ portiō q ex toto deficeret fm rigorē iuris sustineret tñ ex aliqua equitate. Ista cōsolutio ℨ in se possit esse vera tñ nō cōgruit ad istū tex. nam cum d. §. illo. sit nouissimū ius imperatoris certe iuriscōsultus nō potuit hīe respectū ad equitatē d. §. illo, q. §. fuit edictus post longa tēpora. l. iubemus in fi. C. de testa. Et patet qr tex. iste dicit q legatū factū seruo ꝓpio fine libertate nō cōstituit. aliter rñdet Are. q valet legatū factū seruo ꝓpio fine libertate inspecto iure naturali seu iure gētiū primeuo vnde oriꝝ obligatio naturalis inter seruū z heredē p illo le-

15 gato † q obligatio naturalis pōt esse inter seruū z dōm. l. fi id qō. in princ. ff. de cōdi. inde. z l. qbus diebus. §. dñs. ff. de cōdi. z demon. vſi cū istud legatū vcleat respectu obligationis naturalis nō dr oīno inutile. Sz tu aduerte qō obligatio naturalis nō impedit ius accrescēdi vt ꝓbat tex. in l. hac cōsultissima. §. ex imperfecto. in vbo liberis accrescere. C. de testamē. vbi cōpetit ius accrescendi, z tñ relictum in testamento nō solēni naturaliter debeī fm magis cōem sniam. l. in testamento. ff. de fideicōmiſ. liber. l. j. in prin. z l. fi. ff. de reb. eorū. firmat Bar. post gl. in l. cum quis. C. de iur. z fac. igno. z in l. j. §. de condi. inde, Cano. in c. fi. de so. z ita tenent Bal. in d. §. ex imperfecto. in penul. q. z Bali. vbi ad hoc no. illum tex. z est simulis tex. in l. fi. ad fi. C. fami. herc. Et si dicis qñ

debeī naturaliter ergo portio ipso iure in totum nō deficit ergo nō pōt habere locum ius accrescendi p gl. approbatam in d. l. fi duo patroni. Pro solutione bene cōsidera ybaBar.

16 in d. l. fi duo patroni. q† quis nō dr perfecte excludi qñ i, ipso iure remanet actio vt est ibi ex naturali q aliqñ fuit iuncta cū ciuili vt declarat Bar. in l. iulianus verum debitorē. ff. de cōdi. inde. ℨ in d. §. ex imperfecto. cū ex illa naturali nō possit ꝓduci actio ideo dr satis excludi vt habeat locū ius accrescendi. Tū Rapha. ful. in d. §. ex imperfecto, aliter dicit ad illum tex. qō ibi propio nō habeī ius accrescendi sed qr efficit caducum illud qō extraneo relinquit ibi ideo remaner penes filios. z ℨ alias ita tenuerim in d. §. ex imperfe-

17 cto: nunc nō plz † cum ēt in p nō scripto z caducis vel quasi habeat locū ius accrescēdi. l. vnica. §. in primo. z §. p scōo. C. de cadu. tol. gl. z doc. in l. fi duobus. in pn. s. eo. Blo. in vbo partē. z est gl. fi. ibi. Azo. z Hugo dicūt. istā sōam opinionē tenēt oēs excepto Bar. p tex. in l. vnica. §. si vero nō oēs. C. de cad. tol. vbi est expressum primo venīēti dari totū, z p tex. in l. sub conditione. §. i. ff. de assignan. libertis. z p tex. hic in vbo cōcursu partes fiunt. ergo ab initio nō sunt facte, z per tex. in l. si separatim. iuncta gl. in verbo accrescere. ff. de condi. z demō. z ita ēt tenet Bal. in l. extraneū. in vl. col. C. de here, instit. z in l. vnica. §. is ita. C. de cad. tol. z in l. fi duobus. in prin. s. eo. z ad iura Bar. respōde vt p Imo. d. Alex. z Are. hic. ¶ Circa vero questionē quā formal gl. in l. ij. ff. si pars

18 here. pe. de duobus heredibus quoꝝ vnus est instituꝰ pure, † alius sub cōditione an instituꝰ pure interim habebit totā hereditatē. Bar. hic sequit distinctionē gl. in d. l. ij. cum modificatione de qua p eū, z distinguit vt hic late habes p eum. Idē tenēt Ang. Bal. Flozia. hic. z dicit Bali. qō distinctio gl. in d. l. ij. est ab oībus approbata ℨ errat, vt ℨ. ita tiq̄ patebit. idē tenet Ange. in d. l. ij. z Jo. de Imo. in d. l. si qs in scripserit. ff. de here. instit. Tu adde dicta Bar. p mo inquātum cōstituit dīam inter hereditatē z legatū, z in hereditate assignat rōnē † qr q semel est heres nō pōt amplius desinere esse heres. Adde q ista rō vr militare ēt in legato cū ēt legatarius non possit desinere p regulā l. id q noſtrū. ff. de reg. iur. ℨ salua Bar. qō heres ēt si vellet nō pōt desinere esse heres. l. z si fine. §. sed papinianus. ff. de minō. cum vulgaribus. ℨ legatarius si vellet posset desinere abdicādo dōnū legati vel legatū a se, iuxta no. in l. si qs vi. §. dīa. ff. de acqui. pos. Item ad istud fundamētum Bar. q q semel est heres nō pōt desinere esse heres posset dupliciter rñderi. Primo q est verum nisi definat esse heres ex eo q supernenit, ex cā tñ de pterito. ar. l. si in rē. §. fi. ff. de pign. actio. Secō rñdet qō nō pōt desinere esse heres est verum facto z ordinatione hominis, secus ex dispositione legis mediante ordinatione hominis, vt est gl. in l. in substitutione. vbi dixi ff. de vulg. z pu. Retenta tñ cōclusione Bar. p vera q instituꝰ pure interim habeat totā hereditatē, z eius administratione in totum. Limita nisi coheres instituꝰ sub cōditione interim pēdēte conditione agnoscat bonoꝝ poss. fm tabu. iuxta l. ij. §. sub cōditione, z l. sub cōditione. ff. de bo. poss. fm tabu. nā vigore talis bo. po. poterit administrare sicut curator datus hereditati fm Bar. in §. sub cōditione. z in l. si qs instituat heres in diē. p illuz tex. ff. de here. instit. fm Raph. z d. Alex. hic. Quis posset dici q in illis ll. nō erat alius coheres pure

20 instituꝰ vt hic q interim totuz administret, vt dr Bar. † vñ pupilio hoīs dz facere cessare pupillionē legis. l. fi. C. de pac. cōuē. z l. z habet. §. cum qs. ff. de prec. Fals de hoc victimo do.

21 Alex. dubitet. ¶ Secō inquātū Bar. principaliter constituit dīa inter legatum ꝓprietatis z vsusfructus. z assignat rōnē diuersitatis qr ꝓprietas semper est eadem. ergo ius q alteri pōt deberi in euentum cōditionis illud interim applicari nō pōt: ℨ vsusfructus qui est medio tēpore est alius ab eo q erit post cōditionē: qr vsusfructus quotidie cōstituit z finit. l. j. §. pe. ff. de vsuf. accresce. z l. fi vsusfructus mihi in diē nū. ff. de vsufr. leg. z ideo cū mihi de vsufructu alterius vsurpet interim legatarius purus habebit totū vsumfructū, vt est tex. clarus in l. idē. §. fi mihi. ff. de vsuf. accresce. Ista rō

22 diuersitatis Bar. nō vr bona. Primo † qr non est inconueniēs qō ius vel dīum sit pure insolidū apud aliquē, ℨ revocabiliter z postea in aliquem euentum conditionis transeat p parte in alīū, vt no. gl. z doc. in l. fi quis ita hereditates. ff. de condi. z ꝓbat in l. sempronius at alius. ff. de vsu. lega. secūdo z subtilius reprobat Are. qr in vsufructu requirit duplex obligatio. prima z principalis q competit ad constituēdum ius inesse, z ista ℨ actum momentaneum z non successiuum. s. inductionez in fundū, z respectu huius obligationis non est verū q huius vsusfructus de nouo oriatur: qr semel cō

stitutū semper durat. Scōa est obligatio q̄ cōperit ad pstan
dū patientiā vrēdi, z fruēdi, z sic q̄ respicit executionē iuris
cō hituri. z ista bene h3 cām successiuā, vt declarat Bar. in l.
ij. §. z hanc. ff. de vb. obl. z in l. corruptionē. z ibi latius Bal.
C. de vsuffr. tū prima obligatio q̄ est principalissima habēda
est in cōsideratione. ¶ Cetera ēt habito respectu scōe obli
gationis impropriē est dictū q̄s quotidie ius vsusfructus
cadit de nouo, z sic quotidie vr̄ legari. nam si ita diceremꝰ se
queret q̄ tot essent vsusfructus quot sunt dies. ℞ sic sequē
ret q̄ vsusfructus nō possit pscribi: q̄ pscriptio cepta hodie
nō cōcluderet ad vsum dierū sequētū, sicut dicimꝰ in pluribꝰ
obligationibꝰ annuis. l. si qs emptionis titulo. §. j. C. de pscri.
xxx. anno. z tū vsusfructꝰ nō vrēdo perdit vniformiter spa
tio longi tēporis, z similiter pscribit. d. l. cōruptionē. z l. si. i
fi. C. de pscrip. lō. tēp. Bar. in l. de pupillo. §. si pluribus. ff. d
ope. no. nū. ℣ Tu aduerte q̄ Are. nō rūdet ad tex. allegatos p
Bar. pr̄sertim ad tex. in l. j. §. pe. ff. d vsuf. accres. q̄ expresse dr
q̄ vsusfructꝰ quotidie ꝛstituit, z finit, vñ tu intelige illum
tex. potētia nō actu: q̄ vsusfructꝰ in potētia est actus quoti
die ꝛstitui, z quotidie finiri. nā possibile est q̄ vsusfructꝰ quo
tidie finiat in psona mea, z quotidie nouꝰ ꝛstituat in psona al
terius + z vsusfructus in psona vnius est diuersus ab eo q̄
est in psona alterius, vt dr tex. in l. si vsusfructus mihi in bie
nū. ff. de vsuf. leg. imo forti, si stipulor vsumfructū mihi z
heredi meo, vsusfructꝰ meus nō est idē q̄ postea erit in psona
heredis ſz diuersus, vt no. Bar. in l. stipulatio ista. §. si qs
tra. ff. de vb. obli. vñ in ꝓposito vsusfructus q̄ hodie ꝛstituit
legatario pure, nō erit idē cū eo q̄ postea ꝛstituet alteri col
legatario purificat ꝛditione ſz erit diuersus vsusfructus.
vñ hoc respectu legatarius ꝛditionalis nō impedit legata
rū purū q̄ interim admittat ad totū legatū vsusfructꝰ. ista
ꝓprie fuit mētio Bar. quē ita salua, z declara. ¶ Tertio
adde circa p̄cipalē q. gl. i d. l. ij. ff. si pars heredi. peta. q̄ alij
oēs exceptis ſ. relatis tenēt ſ Bar. z sic tenēt idistincte opi
nionē Jo. relatā in d. l. ij. q̄ indistincte heres pure institutꝰ
nō sit interim heres in totū: q̄ postea eueniēte ꝛditione co
heredis nō possit desinere esse heres, vt ēt dr Bar. in l. ei q̄
soluēdo. ff. de here. instit. l. z si fine. §. ſz q̄ papinian. ff. de mi
no. l. si. §. q̄ fideicōmissariū. ff. de here. instit. Ītē q̄ si duo sunt
instituti vnus pure alter sub ꝛdōne cēsēt a p̄ncipio vocati
in viriles. l. quoties. §. heredes. ſ. de her. instit. q̄ interim alt
nō pōt totū hr̄e. l. cū heres. §. si. ff. de acq. he. sicut si vnus eēt
institutus ꝓ parte pure, z alius ꝓ alia parte sub ꝛdōne: naz
institutus pure ꝓ parte interim nō posset habere totū. aut
ēt fateur Bar. hic, z gl. in d. l. ij. z ita ēt tenēt Jac. de are. z
Bal. in l. si marito. §. pe. p. l. tex. ff. sol. mat. Raph. Ful. in l.
pe. §. fi. C. de necessi. ser. here. instit. p tex. in rōne sui. in l. ꝛbis
ciuilib. ff. de vul. z pup. quē tex. ēt ad hoc no. Raph. cu. ibi.
z idē Raph. hic q̄ dr q̄ ille tex. est ad ꝟ singularis, z q̄ illud
solet allegare ꝓ ista cōi opi. ſ Bar. Item non vr̄ bene iure p
Bar. illud q̄s firmat Bar. q̄ pure institutus interim habeat
bona ēt coheredis, z sic interim habeat administrationē to
tius hereditatis. Et ſ istud posset disputando sic fortiter
arguere. nā q̄ primus est institutus simplr̄ vel in parte in
triuēdo alij sub ꝛditione in parte vr̄ eueniente conditione
adimere illā partē a primo, z si cōditio deficit vr̄ sub ℣ia cō
ditione relinquere pure instituto. l. q̄s pure. i p̄n. ff. q̄s dies
leg. ce. l. legata inutiliter. in p̄n. z l. legatū pure. ff. de adi. le. l.
aliq̄s. ff. de cōdi. z demō. z l. pecuniā. ff. si cer. pe. q̄ quo ad illā
partē tā primus q̄ scōs habēt ꝛditionē. ergo qua rōne scōs
nō h3 illā partē hereditatis nec administrationē eius de iu
re ciuili, eadē rōne vr̄ q̄s nec primus habere debeat. z si dice
rei + q̄ ꝺdicta iura loquunt in legatis in q̄bus datio, z adē
ptio p̄nt tacite induci. secus in institōne. l. ex parte. vbi gl. assi
gnat rōnē diuersitatis. ff. de adi. leg. rūdet q̄ hoc est verū q̄s
est tacita dispositio q̄ inducat ex solis cōtingentibus. secus q̄s
interuenit expressa dispositio testatoris. scōo rūdetur q̄ q̄s
ademptio inducit ex solēni voluntate idē est in institutione
q̄s in legatis ſm Bar. in l. sicut. ff. de adi. leg. z in l. re comun
em. in ij. opp. j. tit. ij. z in l. q̄s traditum. ff. de condi. z de. ¶ Pre
terea illa responsio confunditur per tex. d. l. pecuniam. iun
cta l. quicquid astringende. in p̄n. ff. de verbo. oblig.

1 ℣ Rō que sit q̄ q̄s legatur res heredi, z tertio: tota accre
scit tertio, non sic q̄s legatarius succedit heredi.
Facilius sustinetur q̄ a p̄ncipio fuit validum, z postea an
nullatur, q̄ illud q̄ a p̄ncipio fuit nullum.
3 Legatum factum tertio, z heredi accrescit tertio etiam si
sunt coniuncti verbis tantum.
4 Jus accrescendi quando habeat locum, z nu. 21. z 25.
5 Dispositio huius tex. q̄s habeat locū, z q̄s nō, z nu. 10. z 12.
5 Legatum factum heredi a semetipso nihil valet.
Obligatio actiue z passiue nō pōt stare in eodem subiecto.
6 Clausula codicillaris q̄s inducat repetitionem legati facti
heredi a collegatarijs.
7 Legatum factum heredi z tertio valet in personam here
dis q̄s ipse hereditatem repudiaret z repetitio legatorum
esset facta a venientibus ab intestato.
8 Interpretatio i dubio nō fit vt legatū oī mō quo pōt valeat.
9 Clausula apposita in testamento q̄s valeat omni modo quo
valere potest quid operetur.
11 Coniunctio non requirit q̄s ambo extrema sint habilia.
Jus accrescendi causatur ex extremo inutili.
13 Qui nō admittit ad partē legati nō facit partem legatario.
14 Legatum deficere ex parte rei legate q̄s sit maior defectus
quam q̄s deficiat ex parte persone.
15 Heredes inuicem grauati onere legati an videāt grauati p
oneribus hereditarijs ad hoc vt legatum valeat.
16 Legatum q̄s constitit a principio quo ad ius plene exactio
nis licet extinguat ex postfacto per confessionem tū non ex
tinguitur facultas retinendi.
17 Res, si deuenit ad eum casum a quo incipere non potest re
integration vitiatur.
18 Heres non datur viuenti.
19 Filij legis predestinatione vocantur heredes.
20 Testator: sicut predilexit vnum ex heredibus in institutio
ne, ita presumitur magis diligere in legato.
21 Filius exheredatus vel de ordine minorum aut alias inca
pax successionis paterne, an computetur in numero filiorum
quantum ad diminuendum legitimam alijs filijs.
22 Exheredatus habetur pro mortuo.
24 Legitima cōmensuratur ſm successionem intestati.
26 Quarta que debetur patrono est quota bonorum.
27 Filij mercenarium si ex forma statuti teneant ad patris de
bita mortuo patre licet non probetur q̄ sint heredes: tū si
eos exheredaret tunc non tenerentur.
28 Filius qui est de ordine fratrum minorum q̄s nō impediat alij
fratrem habere totum trientem pro sua legitima.
Mori ūne filijs dr̄ q̄ morir̄ cū filio de ordine fratrū minorū.
29 Filius rite exheredatus vel alias incapax successionis pr̄ne
an cōputet in numero filiorū quo ad augēdū legitimā alijs.

§. Si duobus.

Legatū factū heredi z alio ter
tio in totū accrescit tertio, nec
heres facit ptē: q̄ eius psona nō ꝛstituit i legatū a seipso sibi
met factū. h. j. Ītē hr̄des admittunt ad legatū simplr̄ eis fa
ctū ꝓ hereditarijs portionibꝰ. h. ij. z si vnus ex collegatarijs
postea succedit heredi: q̄ in ptē sibi legata h3 ius retētionis
facit ptē collegatario. h. d. tertio z vltimo. z sic h3 tria dicta
q̄ patēt ex summario. scōm ibi, inde dr. tertiū ibi, plane si al
1 ter. Rō diuersitatis + inter p̄mū z vltimū casum ſm Bar. z
doc. est q̄ in p̄mo casu legatū ab initio in psona heredis fuit
nullū, z sic nō habuit originē validā. vñ nō facit partē ēt in
re retētionis: ſz in ℣. fi. habuit initiū validū ēt quo ad effectū
agēdi ℈ heredēl z ergo succedendo heredi actio z obligatio
q̄fessione extinguat. l. vranius. ff. de fideiuss. tū via retentionis
facit ptē legatario. ℣ Tu ꝺfirma q̄ facilius sustinet illud q̄ a
p̄ncipio fuit validū, z postea annullat, q̄ illud q̄ semp a p̄n
cipio fuit nullū. tex. est in l. posthumus. in p̄n. iūcto v. idē z
circa. ff. de iniust. rup. Aliā rōnē ad ℣. fi. assignāt Ray. Rap.
cu. z d. Alex. nā q̄s legatarius succedit heredi ista successio
h3 vim cuiusdā solutionis legati z tāto minorē hereditatē vr̄
legatarius suscepisse. l. si debitori. ff. de fideiuss. iō nō est am
plius tractādū de iure accrescēdi cū cēseat illa portio solu
ta. z sic cēseat illā partē habuisse p regulā l. i. in fi. ff. d iure ac
cresc. q̄ rō cessat q̄s legatū a p̄ncipio fuit nullū. hinc dr tex. in
l. fundo. j. ad l. fal. q̄ legatarius succedēs heredi, vr̄ potius
habere rē legatā iure legati q̄ iure successionis. istud p̄inci
2 pū limitat + Bar. hic, z in l. hmōi. ſ. si titio. i. eo. vt pcedat in
cōiūctis re z ℣bis. z sic in iure non decrescēdi. secus si essent
cōiūcti verbis tm. z sequunt Ang. Pau. de ca. z d. Alex. hic.
istam limitationē reprobant z bñ Imo. z Raph. cu. hic, z in
d. ſ. si titio. z Are. ibi. ℣ Primo p istū tex. indistincte loquen
tem. S cōo q̄ rō in p̄n. tex. assignata indifferenter limitat
vtroq̄ casu. ſ. q̄ inutiliter sibi a seipso legatū est. vnde ex q̄
portio deficit ℈ portio spectare ad legatariū q̄ aliquo mo
do cōiunctus est saltē verbis p regulam d. l. re cōiūcti. Non
obstant ll. allegate per Bar. q̄ scōm Imo. mihi faciūt z po
nunt casum penitus diuersum si bñ inspiciant z aliter in spe
cie non respondet, vñ Raph. cu. hic, z in d. §. si titio. magis in
specie rūdet ad iura Bar. z dicit q̄ ſ si. ſ. ea. l. mihil penitus
facit: q̄ ibi nō est ꝺiunctio alteri⁹ partis nec realis nec ꝛbalis

similiter nihil facit. l. lucius. in pn. ff. ad trebel. l. non loquit qñ heredi, z alij erat qñctum relictū fideicōmissum. preterea vltra eū iz in §. fi. j. c. i. dicat q q legat tundū tritio, vt eū p pte habeat, nō vr legare nisi parte fundi, p hoc nihil pōt inferri ad ppositū nostrū, qñ duobus eadē res in eadē oratione p equis portionibus legat, z in pona vnius non valet legatū quin illa portio accrescat alteri, tñ fm d. Alex. p ista limitatione Bar. vr bene facere d. l. lucius. in pn. z in l. fi. §. luci. j. tit. j. nam filie emancipate succedent ab intestato, z matri sunt relictū fideicōmissum in codicillis ab ipsamet herede cōiunctim re, iz disiunctim vbis, z tñ ibi totū fideicōmissuz nō accresceret matri. qō aūt ibi fideicōmissum esset relictū heredi p parte nō pbat d. Alex. iz pōt colligi ex rex. ibi dū dicit q codicilli pertinēt ad vxorē, z filiā, iz cū in codicillis cōmeret. ergo fideicōmissuz erat relictū p parte siue a seipsa filia, iz Alex. dicit qō illa lex trahit p capillos ad hoc. Nec obstat q codicilli primit ad vxorē, z filiā. nā reuera codicilli primebāt ad vxorē qz dimidiū hereditatis qō ei filia pstare tenebat. Itē primebat ad filiā: qz vxor in codicillis erat grauata cōlegare ossa bona cū filia. Et ita tenet Bar. Quem vr foz 3 iter facere: qz in caducum vel quasi caducū q habuit aliqō principiū accresceit inter disiunctos re iz cōnctos verbis, vt est rex. in l. si duobus. §. fi. s. e. quāto fortius in B tex. p nō scriptū qō nō hz a principio aliquā validitatē, vt s. dixi: dz accrescere cōiuncto vbis tm. Itē aduerte qō Bar. in §. precedē ti dum apponit de ito tex. ad illum, vr aliud voluisse q hic velit. ibi enim nō facit dictum inter coniunctionē realē, z verbalē vr hic. iz an legatū nullo modo valeat in pona legatarij tunc nullo modo facit partē nec impedit ius accrescendi. ita loquit rex. hic. aut valeat aliquo mō ex equitate, z tunc facit partē, vt ibi. Et tñ cū §. precedēs loquat in coniunctis verbis tñ fm Bar. z cōiter doc. ibi et si legatū nulle iure, z nulla equitate deberet seruo, posset tñ retineri ab herede sicut in casu isto. z tñ gl. Bar. z cōiter doc. ibi dñt qō ió facit partem ibi collegatario vbis cūctoz: qz aliquo mō salē pietate debebat seruo. ¶ Secdo mō principaliter limitat Bar. principiū istius rex. i d. §. fi titio. vr pcedat qñ testator legauit heredi z alij rē propriā ipsius testatoris, z in specie, si autē legasset rē propriā heredis vel alienā vel quātitatē nō pcederet iste rex. Ratio: qz primo casu legatū factū heredi a seipso nihil valet, nec heres pōt prendere ius retinendi iure hereditario, cū legatū separata sit res ita ab vniuersitate hereditatis, z dñium recta via transit in legatariū. l. actio. in fi. cū ff. de fur. z sic nūq factū est heredis. z sic heres nō pōt vti retētione nec iure hereditario nec iure legati, iz in alijs casib⁹ dñiū no trāsit in legatariū iz solū actione psonali ageē, z sic de manu peteē heredis. ideoq heres pōt vti retētione, imo fortius ēt in pmo casu qñ testator legauit rē suā pprīā heredi z alij. istud in pn. ita demū pcedit qñ legatarius vēdicat tūc haberet totū. si aūt ageret actione psonali ex testō; qz ēt tūc peniit de manib⁹ heredis nō pcederet iste rex. qz adhuc heres posset vti retētione. z sic impedire ius accrescendi. Istis modis mirabiliter limitat, z restringit Bar. d. §. fi titio. istū rex. z similes legt Ang. in qñ. ccxciij. qō incipit puncrus testō solū titiū heredē instituit. Istas limitationes reprobat Rap. cu. hic, dicēs q sibi vīr truffe. nā ex quo legatū est nullū, est qrēdū de iure retinēdi, vñ putat istū rex. gñaliter pcedere in qcūq re olno siue agat psonali siue reali. ita ēt reprobat Imo. z Rap. in d. §. fi titio. p gñaliter hui⁹ rex. qz fundamentū Bar. de iure retētionis pcederet qñ hz cām vetustiozē legato, put ōt Bar. met post Pe. z statiz j. dicēt. 5 ¶ No. primo ex isto rex. q legatū factū heredi a semetipso nihil vz, vt hic, z l. legatū. §. j. j. eo. z ió totū accrescit legatario. Nō qre nō valeat est pp repugnātiā, z qditionē: qz qs nō pōt esse debitor sui ipsius. nā obligatio actiue, z passiue, nō pōt stare in eodē subiecto, z sic in eadē pona. d. l. vrāni⁹. in pn. z l. frater a fratre. in pn. ff. de qdi. inde, iz inuento q istuz rex. mirabiliter, z singulr limitat Ang. de quo scribētes non faciūt mētionē in d. qñ. ccxciij. qō incipit pūct⁹ testōr solū &c. i vlt. col. ¶ Primo nisi in testō esset adiecta cla codicillaris* cū adiectione illoz vboz q dispōsita in testō valeāt oi mō quo valere pūt. tūc talia vba inducerēt repetitionē legati nō a veniēt⁹ ab intestato: iz a collegatario heredis: qua videat rogat⁹ restituere dimidiā legati heredi cui dimidia inutiliter erat legata a semet ipso. subdit tñ Ang. q istō nō meminit esse tactū ab aliquo, ió ita posset sub iudice litigari. ¶ Secdo notāter limitat Ang. qñ repetitio legatoz esset facta a veniēt⁹ ab intestato, tūc posset heres repudiare hereditatē, z tūc legatū factū heredi, z alij valeret in pona vtriusq. No. diligēter istas duas limitationes ad hunc

8 rex. Et primo habes dñ colligere q in dubio nō fit interpretatio vt legatū oi mō quo pōt valeāt: qz si fieret semp valeret legatū relictū heredi, z tertio: qz intelligeret ille tertius gratia⁹ fideicōmisso qō dñ no. a. regulā l. quoties. ff. de vb. obl. z l. quoties. j. de reb. dub. cū si. nā qñ in dubio dz fieri interpretatio vt act⁹ valeat, vt in dictis ll. iz nō vt valeat oi mō quo
9 pōt fm Ang. ¶ Secōz confirmatione hui⁹ limitationis pt addiri iud qō alibi dr de ista cla appōsita in testō q valeat oi mō q valere pōt, nā si aliqd sit relictū iniuste, z q de necessitate deberet relinq tit. institutionis pp dictā clausulā fulcimēt. ita signāter dr Bal. in l. quoties, i vlt. col. C. de here. instit. cū suis
10 2cor. Et 3cia limitatione Ang. no. q si qñ legata essent repetita a veniēt⁹ ab intestato no pcederet iste rex. i pn. eo qz illi aliquo mō sperat in futurū posse admitti ad legatū facit ptē. l. si duob⁹. in pn. cū gl. ibi, z doc. s. eo. iz si iste heres separat i futurū posse admitti ad ptē legati, si repudiauerit hr̄ditatē: ḡ interim facit ptē. facit bñ tex. i l. q filiab⁹. §. fi.
11 cū l. se. s. e. ¶ Secdo pncipaliter not. ex isto rex. iz Bal. q si qñ ctio nō regrit q ambo extrema sint habilia, imo extremo inutili causat ius accrescēdi, tex. est hic, z tex. i l. vnica. §. j. z in §.
12 ij. C. de ca. tol. z l. si duob⁹. i pn. cū gl. s. e. ¶ Adde tertio pōdera rex. ibi quoz alter hr̄s instituit⁹, nā cū ide sinte loquat psupponit istū hr̄dē fuisse ilsolidū ffitutū, z verū est. nā si ha beret coheredē valeret tūc legatū. l. legatū. §. j. j. eo. z l. titia. §. luci⁹. z l. miles. §. p pte. j. tit. j. z l. q filiab⁹. §. fi. cū l. se. s. eo. z nō est i pcōptu: qz tūc nō legaret a seipso sibimet iz ab ei⁹ co-
13 herede. ¶ Quarto no. ex tex. ibi, ioqs, q illē q nō admittit ad ptē legati: qz q ad eū legatū nō vz, nec facit ptē collegatario nec impedit collegatariū hr̄e totū legatū. ¶ In 3tiū vr facere fortiter tex. in l. hmōi. §. fi titio. j. eo. s. idē Bar. post Pe. de bella per. qō iz ibi nō valeat legatū iure agēdi, tñ vz iure retinēdi, q ius est antigus ipso legato. nā ibi erat dñs rei ad legatū. vñ nullus si ibi impedit ius accrescēdi, iz in isto tex. ius retinēdi qō vellet hr̄e hr̄s nō est antigus legatario nō impedit ius accrescēdi. ista solonē reprobat Rap. cu. in d. §. fi titio. titi⁹ q est dñs rei legate nō est ipse grauat⁹ iz hr̄s iohz ius retinēdi. ¶ Tu ergo pugna ista solonē: qz Bar. met in d. §. fi titio. no 2o tenet oppositum an ius retētionis sit vetustiozi legato vel nō. z ó ēt pōderat d. Alex. i alio ppositō subtilis nō subesse pcludēte rōne diuersitatis. alio mō rñdet Raph. cu. i d. §. fi titio. q ibi nō hz locū ius accrescēdi: qz vr repugnare mēti testōris q voluit quelibet legatariū ptē hr̄e. q solutio nō est bona: qz ēt hic testōr voluit vt rāqz ptē hr̄e. licet z ibi alij aliter nō solue. Addit q Jo. fab. in §. fi eade. instit. eo. q tenet circa ista duo iura q re magis facit pte legatario qñ res sua sibi legat. d. §. fi titio. q qñ legat a seipso sibipsi vt
14 hic. z dr q fortis est dubitatio. z rñdet q si maior est defectus qñ deficit legatū ea rōne rei legate q q oēnit ex pte gloriosi ió minus subueniat legatario. istud pōz i regula catoniana q nō pmittit legatū q firmari qñ defect⁹ est ex pte rei. nec⁹ si ex psona. l. j. z ibi not. ff. ō reg. cat. Itē vno casu magis subuenit vt valeat legatū l totū q in alio vz p pte. Itē inter vz legatū qñ a seipso sibi legat q casu semp est inutile, vt hic q qñ alicui res sua legat, quo casu pōt valere si vno testore alienauit eā. §. iz si rē. z ibi gl. instit. eo. Subdit tñ q ista materia est spinosa: ió citius trāseūdū est in ea. iz ista dñā an legatū sit inutile rōne legatarij vel rei legate reprobat Bar. in §. pcedēti. circa pn. qz ista doctrina ponit differitatē casuū, z non rōnū. ¶ Quinto no. in q. inde dr fm vnū intellm q heredes inuicē grauati onere legati, vñr grauari p onerib⁹ hereditatis ad hoc vt legatū valeat, z B qñ ptes hr̄ditarie sunt disspares, vt hic. si ec⁹ si equales, tūc legatū esset inutile cū gl. bet tm dare teneat quātū recipere. z sic qz neutro capite legatū afferet cōmodū: ió est nullū, vt pbat in l. ab oib⁹. §. si titio. i q. hmōi. §. ec. i l. cū pr. §. pr. g filio. j. ti. j. nisi vn⁹ ex ipsis repudiaret ptē hereditatis, tūc p illa pte 2sequeret legatū. l. si. §. qnoz. iuncta gl. j. ti. j. facit qō dixi s. in pmo notabili. z
16 an iste intellectus sit verus ad istū q. dicā j. i gl. ¶ Sexto no. i q. plane. q legatū q sibi sit a principio quo ad ius plene exactionis, iz illud extinguat ex post facto p cōfessionē: qz legatarius succedat heredi. tñ nō extinguit facultas retinēdi q ipedit ne illa portio accrescat legatario. facit in simili tex. in
17 l. debitor. i pn. ff. ad trebel. quē allegat Are. hic. ¶ Septimo not. ex eodē q. q res deueniēs ad casum a quo incipere nō pōt, tñ nō vitiat. qō vr 3 regulā l. pluribus. §. z si placeat. ff. de vb. obli. z i. §. fre. qmo. Rñdeo patet ex his q dixi s. in tex. vel potes dicere q qñ res deuenit ad casum a quo incipere nō pōt, vex est re integra: iz hic nō erat res integra: qz iam erat mortuus testōr, z adita hereditas p heredē, z post ea heres legatarij instituerat heredem. ¶ Bl. prima ibi, iz

cōtra

a ¶ Clausula codicillaris. Ads qd operet ista clausula codicillaris vide p vitalē de cāpania in tractatu clausularū, in verbo clausula codicillaris.

ptra.ff.de vsufr.accresc.l.si qs Titio. Aarte dant solutiones ad illū tex. Bl. ibi rādet q̄ oñ ibi ille tex. dt Titio, & hēdib⁹ suis, intelligit de heredibus titij legatarij nō autē testōris. & ito mō ille tex. nihil obstat. & dt Salic. hic, q̄ ista est cōis solutio tenēda. Tu dic q̄ ista solutio nō vt bona ibi intelligit de heredib⁹ suis, s. titij legatarij: q̄ sic intelligeret de heredib⁹ viuētis, & sz viuētis nō est dare hēdes l. j. in fi. & heredi. vel actio. vēdi. & l. q̄ supersticis. ff. de acq. her. necessario q̄ vt ille tex. debeat intelligi de heredib⁹ suis, s. tenatoris. Pterea si tex. ille intelligeret de hēdib⁹ Titij legatarij cū apposito hēdū, significaret mortuo Titio, vt pdixi, impossibile est illud q̄ ibi dt tex. q̄ illi heredes cōcurrēt ad hereditatē fratris quia tunc est mortuus. l. colono. §. iam mortuo. ff. de here. inst. nisi fuisset dēdo ista sol. intelligas ibi tex. in ꝓbo here. tit⁹, i. filius Titij q̄ legis ꝓdestinatione vocant hēdes. c. j. de testib⁹. & fi cherulus. de alie. feu. vel teneas alia sol. gl. in d. l. si qs actio. vel alia quē ponit Bar. & l. höi. §. titio. j. e. vel alia subdit sol. Bar. in l. vnica. §. vbi autē. C. de cad. tol. ¶ Capio glo. magnā in ꝓbo heredes quā diuide in v. partes. In prima ti more 3rij qs ponēa firmat in ij. parte, s. q̄ tale legatū fundi nō debeat valere: q̄ fac tē heredibus a seipsis. gl. primus ponit intellectū ad tex. In secūda ponit fm intellectū. In tertia formar ipsum 3rium pp qs facte sunt iste lecture. In quarta opponit 3tex. & se remit. In quinta idē facit. secūda ibi, vel habeas vsuciarū heredē. tertia ibi, fm neutrā positionē. q̄r ita ibi, ité 3. j. e. l. seruus. quinta ibi, ité facit. j. de ista. li. ¶ Ad de q̄ verā p̄ lecturā glo. sequit Bar. & dū gl. in ꝓmo intelligit assignat rōnē: q̄ p̄ eisdē partib⁹ senser ūt onus de cētuz. Adde q̄ alia pōt reddi rō: q̄ cū ipsis heredib⁹ fit relictū sub nole appellatiuo: q̄ ir elligit ꝓ portionib⁹ hereditarijs. l. quotiens. & l. nouū q̄. ff. ad treb. & l. ita tū. §. j. ff. de statuli. allegata in fi. gl. ¶ Alia ēt pōt reddi rō: q̄ sicut testōr vnū ex heredibus loge plus dilexit altero in institutione, ita p̄sumit magis dilexisse legato ꝓ ut in simili dr in l. j. C. de impub. Sal. 3z ite oue lecture gl. nō vident bñ venire illatiue ꝓ ut vult tex. ibi inde dt. Ité sola lectura gl. nullaten⁹ tenēda cū sit de directo 3 istū tex. nā fm istā lectura institutus in vna vncia deberet hēre a coheredē zj. ptes fundi legati. & institutus in zj. vncijs solū deberet hēre duodecimā ptē fundi, & cū tex. de clerr. totū eī. vñ alū intellectū ponit Bau. de cast. hic post Ph. & bella p. q̄ putat esse verissimū fm quē ꝓ. venit illati ue ꝓ dz. & tex. Intelligit ꝓ ut facet sine vlla diminutione, q̄ istj duob⁹ heredib⁹ fuit legatus fundus simplr̄ tale legatū nō vz cū est factū heredib⁹ a seipsis eisdēm, p̄ q̄r, & in principio tex. dr nec vnus cēset gr̄atus de dādo alteri suā ptē. ꝓ ut volūt sic⁹ intellect⁹ gl. sz cuilibet vr legatū a seipso. & sic muti liter. Sī tex. est q̄ institut⁹ in zj. vncijs habebit zj. ptes fundi nō iure legatarij: q̄ nō vz, sz iure hēditario, & filij instituti⁹ in vna vncia habebit vnā vnciā fundi iure hēditario. istū ēdē intellectū ponit ēt Rap. cu. hic ad fi. dicēs q̄ nullus ꝓter eū tāgit, sz huic sensui obstat fz eius q̄r nō dz i dubio sumi sensus q̄ vitat, sz istū intellectū reꝓbāt Ale. & Are. tali rōne. nam si tūc q̄ legat vni ex plurib⁹ hēdib⁹ vr legatū ab alijs coheredib⁹, & nō a semetipso vt legatū valeat. l. q̄ filiab⁹. §. fi. cū l. seq. §. e. ita q̄ legat simplr̄ oib⁹ hēdib⁹ in diuersis ptib⁹ istituti dz intelligi ab vno alteri legatū, vt sic legatū valeat. nec si aliter diceremus posset reddi bona rō diuersitatis, plertum cū debeat capi ꝓsumptio validitatiua legati. l. si qs a filio. i ꝑn. cū gl. & e. Tu 3 istū intellectū allega tex. no. in fortiorib⁹ terminis. l. Titia cū testō. §. j. j. tit. j. vbi testōr instituit filio, & si ita dixit ex̄sse q̄ volebat q̄ filia caperet a seipsa tales ptes, sic filia caperet a seipso tales als ptes: tūc ibi fit interpratio vt legatū vtriusq; valeat, & intelligat q̄ capiat ꝑ ptes coheredis, & eo hēdē. q̄ fortius i casu isto i legato simplr̄ facto heredib⁹ dz valere, & intelligi legare ab vno alteri, & nō a seipso. sibi ipsi. Allū. & ꝓtū intellectū ponit Are. q̄ nō ꝓcedere, fm literā tex. quo cōiter hr̄, vt ēt ipse fatet. nā fm eū tex. dū dt vnciam deberet dici vncia q̄ nihil est. Tene ꝓmū intellectū gl. q̄ minus periculosus est. & eū ēt sz Sal. q̄ dt, q̄ magis cōsonat rōi. & ēt Sal. q̄ dt, ꝓbari in l. quoties. ff. ad treb. & illatio venit, vt declarat glo. hic in ꝓbo dr̄. ¶ Extra gl. Bar. post Dy. inducit materiā hui⁹ §. lad vtilē q̄nē de q̄nq; filijs quorū vnus est exheredat⁹ quāta sit legitima aliorū q̄nor. Tu aūt divide istā materiā in duos articulos ꝓncipales. Primus est nūq̄ filij⁹ rite. & recte exheredat⁹, vel filij, q̄ esset ordinis fratrū minor vel alr incapax successionis paterne 2put et l. numero filiorū sequitur ad diminuēdū legitimā aliis filijs. Secūs articul⁹ erit nunq̄ 2putet q̄ad augēdā legitimā aliis fratrib⁹. ¶ Circa ꝓmū articulū subūcio q̄nē in terminis. pr̄ bīs duos, vel tres filios, vnū iuste exheredauit, alios vel alios istituit i re particulari, & extraneū relinqt heredē vniuersalē, filij⁹ institut⁹ in re certa petit ab illo hēde extraneo supplemētū legitime, iuxta l. oīmō. C. de inof. te. quāta erit legitima sua, & cum sint tres filij duo vel tres filij legitima est trieś, & sic q̄tuor ptes totius hereditatis, vt i aut hēd. & trieś. & semis. in ꝓn. auē. nouissima. vbi gl. & doc. C. de inof. testa. Ita ū qd & iste filij⁹ institut⁹ in re certa habebit totū trieté ꝓ legitima ita q̄ portio ex hēdat sibi accresc at, an vero soluz habebit dimidiā illi⁹ trieśis ita q̄ alij filij quātūcūq; ex hēdat⁹ q̄ succedere nō ꝓt impediat nī ne frater habeat totuz trieté, vel pone q̄ testōr vnū filiuz ex heredauit alū instituit hēdē vniuersalē, & grauauit & restituendo hēditatē exneo, filij⁹ vult detrahere legitimā suā i quo nō potuit grauari ꝑ cōmisso, iuxta l. q̄m i ꝓtorib⁹. & l. ex trib⁹. C. de inoff. te. Pūcr⁹ etiā, quāta erit legitima sua, & dubiū vr ꝙsiteret ꝓ magna ꝑte in hoc, an i legitima habeat locū tus accrescēdi, vt pno filio per ex hēdatione a legitima excluso, alij filij succedat i aliā ptē legitime vt sibi accrescat. in ista no. q̄ne iste tex. vr facere. & q̄ filij institut⁹ ꝓ sua legitima debeat hēre totuz trieté, q̄ cū alij filij fit iuste exheredat⁹ nō admittit ad ptē: & nō facit ptē vt hoc tex. In 3tiuz facit q̄ q̄ nō admittit ad ptē facit cū parte, vt l. si Titio. j. tit. j. & §. j. ꝑcedēti. & l. hmoi. §. fi Titio. vbi late ꝓ Bar. l. e. l. liberis. §. fi duo. ff. de li. cau. & p ista ꝑte vr esse tex. formalis, in l. Papinian⁹, §. q̄n autē quarta. ff. de inof. testa. vbi q̄rit tex. an exheredat⁹ faciat ptē, & rādet q̄ vtiq; facit, cū loquit q̄n ille exheredatus admitti speradat: q̄ minus exheredatus. & q̄ nostra est q̄n filius est recte & rite exheredatus. Dy. determinat ꝓ ꝑma ꝑte q̄ filius ꝓ sua legitima debeat hēre integruz trieté, & qs exheredatus nō faciat ei ptē, ꝓ tex. in §. qs si legitimo 3uz. in aut. de nup. tus libe. q̄ titulus in paucis libris reperit⁹ sz eius effectus potior, in §. fi qs autē filioz legitimos. in aut. q̄. mo. na. efficiū. † Secūo q̄r filius exheredatus hēt ꝓ mortuo. l. j. §. si pr̄ emācipatus. in fi. ff. de 2iug. cum emā. li. & l. j. §. pe. & l. si post mortē. §. liberi. vbi tex. no. ꝓ ista ꝑte. ff. de 3tab. & l. si necē. §. fi. deportatus. §. c de bo. lib. & l. gallus. §. q̄ si tm. §. de lib. & post. Tertio allegat tex. in §. sz nostra. Inst. de succe. li. vbi tex. eqparat vel qs libertus nullos habeat filios, vel q̄ habeat sz exheredatos. Ad idē tex. in §. ingratitudinē. in ꝓbo eius ꝓtio ad rē liquos fratres veniat. in aut. de nup. † Quārto facit q̄r sicut in q̄rela sz locuz ius accrescēdi. l. si ꝓponas. §. fi. & l. q̄ repudiatis. in ꝑn. ff. de inoff. test. ḡ eodē mō in iure petēdi iuppletē legitime, qs est subrogatus loco ḡrele. l. q̄mō. C. de inofic. test. cum ista opi. Dy. trāseunt Bul. de cūn. Cal. & Sal. in aut. nouissima. C. de inoff. test. Bar. in repe. l. pr̄ filiū. ff. de inoff. test. Ja. de bel. in aut. de trie. & semis. in ꝑn. in iij. q. Imo. & Ale ex. latius Aret. hic. Ang. in l. Papinian⁹. §. q̄n autē quarta. & melius in §. vñ si qs. §. de inoff. test. Lud. ro. in l. vnica. in vlt. q. C. q̄n nō pe. par. & ista est cōis, & vera opi. Ad Ang. in d. §. vñ si qs. generaliter ꝙcludit, q̄ filij iuste exheredati, ité deportati & bānīti, q̄ ex forma statutorum sunt insuccessibiles vel q̄ sunt o ordine fratrū minor vel hērici nō diminuūt aliqd de legitima aliorū filioz q̄n habeāt in tegrū trieté, cuz isti oēs habeāt ac si eēnt mortui. † Cōfirmat bona rōne q̄r legitima cōmēsurat sz successionē ītestati, cum sit tertia eius quā eēt habitur⁹ ab ītestō. d. §. q̄n autē q̄rta. & l. cuz q̄rit. & l. parētib⁹. C. de inof. test. sz in oib⁹ ꝓdictis exēplis solū filij successibiles ab ītestato succederēt, & nō illi alij: igit, &c. ¶ Ꝓ2o ista ꝑte facit ēt fm 3mo. hic q̄r esset magna iniq̄tas q̄ portio filij exheredati vadat pot⁹ ad extraneum ist ītutuz q̄ ad fratres. dt ēt Tu. ro. i d. l. vnica. in vlt. q. q̄ q̄n vn⁹ filij⁹ est iuste exheredat⁹, alij filij hūr integruz trieté ꝓ legitima, nō ꝓ ius accrescēdi, sz ꝓ remotionē obstaculi: q̄r exheredatio remouet cuz ab ol ꝑte legitime. & nō facit ptē alijs. vt dt tex. no. in d. l. si post mortē. §. liberi. ¶ Cōtrariā opi. tenuit Bar. in d. repet. l. pr̄ filiuz. in iij. q. sc3 fm ꝓmo exēplo qs s. posuit: q̄n vnus vel duo filij essent instituti in re certa, & extraneus institutus esset heres vniuersalis. tz tunc Bar. q̄ portio dicti filij exheredati nō accresc at eis, eo q̄ inter 2iunctos 2iunctione legali vt sunt filij in legitima: nō est locus iuri accrescēdi, q̄n nō agit de hereditate vel vsufructu. l. t. ꝑcolo. §. tit. j. In hereditate enim secus esset: ne testōr habeat ꝓ parte heredē, & ꝓ parte non. l. seruus cōis ab extero. & ibi gl. ff. de acq. her. sz legitima nō est quota hereditatis, sz est quota bonoruz cuz intelligat deducto ere alieno. d. l. papinian⁹, q̄r to autē. sz istud fundamētuz Bar. nō est bonuz: q̄ imo † legitima est locus iuri accrescēdi, vt est tex. in l. siue patron⁹. §. ex duob⁹. ff. de iu. pa. vbi in q̄rta q̄ debet patronis est locus iuri accrescēdi, & cū patroni sunt cōiuncti cōiunctione legali: ergo fortius in legitimis filiorum, vbi adest & coniunctio

¶ Heredum. Adde q̄ veniunt appellatione heredis vide l. Potulāte. & ad §. C. Treb. & in l. Titi⁹. ff. de leg. iij. l. hereditatis. ff. & vb. fig. & diffuse ꝓ Belluz, in c. ex parte. de feud.

¶ Iungd filij⁹. Adde dec. i. c. q̄n tauallz. & in reiu. doct. in cle. exiui & paradiso. de v. sig. vbi diffuse ꝓ Jo. de lig. q̄ habuit ꝓtinuleguz cōmēdandi. de cl.

¶ Filius exheredatus. Adde Bal. in l. liberti. C. de op. li. Bal. li. C. figs i frau. pa. Bal. in aut. & amplī⁹. C. & fidei cō. Ang. in aut. & her. & fal. in §. exheredatos.

legalis, z cõiunctio ſanguinis, q̃ rõ ceſſat in legatis in d. l. z
26 Proculo. † Itẽ q̃ ẽt quarta, que debet patrono eſt ſil'r quo
ta bonorũ, z non hereditatis, patet: q̃ patronus p ſua quo
ta nõ tenet ad legata. l. ſi patronus. in prin. ff. de dona. §. fin
gulẽ. inſti. de ſucceſſ. lib. z tũ ſi eſſet quota hereditatis, tene
ret p quota ad legata. l. j. p totũ. z l. Marcellus. in pn. ff. ad
Treb. z q̃ in legitima filio z habeat locũ ius accreſcẽdi te
net Bal. z Sali. in d. auc. nouiſſima. z in l. vnica. in vj. q. C. q̃
nõ pe. par. cũ alijs ꝛcoꝛ. q̃bus hic p Alex. Eãdẽ opi. Bar.
Ꝫ cõem tꝫ Pau. de ca. hic: q̃ filij nõ debẽt eſſe melioris ꝯdõ
nis pp exheredationẽ alterius, ne culpa illius ſit alijs lucro
ſa, ſꝫ eius portio dꝫ cedere cõmodo hr̃dis vniuerſalis vel fi
deicõmiſſarij quorũ cõmodo vr̃ pr̃ filiũ exheredaſſe, p glo. in
ſimili in auc. Ꝟ amplius. z in corpore vñ ſumit. C. de fideicõ.
ſꝫ illa gl. nõ loquit in exheredato excluſo, imo in inſtituto q
pp negligẽtiã nõ implẽdi primã ſucceſſione, ꝓterea pr̃ exhe
redauit filiũ pp eius demerita, z eius iniuriã erga patrẽ, z
nõ contẽplatione heredis vel fideicõmiſſarij. Adde ẽt q̃ꝫ
cõem opi. in ſcõo exẽplo q̃ꝫ poſui. q̃ filij ſunt vniuerſali
ter inſtituti z grauati reſtituere hereditatẽ extraneo q̃ in
eis accreſcat portio exheredati. Ale. mouet difficultatẽ, cui
nõ rñdet. nã q̃ eis accreſcat portio exheredati, vr̃ q̃ nullius
ſit effect' cũ in reſtõe fideicõmiſſi veniat illud totũ q̃ꝫ acq
rit iure accreſcẽdi. l. ſi totã. cũ ibi no. ff. de acq. here. no. Bar.
z doc. in l. Marcell'. §. q̃dãliberis. ff. ad Treb. ſꝫ facile pt eni
tari, q̃ illa regula nõ ꝑcedat in iure accreſcẽdi cauſato pp cõ
iunctionẽ ſanguinis, z ꝗiunctionẽ legalẽ, vt in ꝓpoſito. Breui
ter teneas cõem ſuiam Ꝫ Bar. z Pau. de ca. z p ea facit illud
27 q̃ꝫ tꝫ Bal. in l. doris. ad fi. C. de iure do. vbi tenuit no. † q̃ ſtã
a te ſtatuto z q̃ filij mercatorũ teneant ad debita patrũ moꝛ
tuis patrib', lꝫ nõ ꝑbet q̃ ſint heredes, imo cõſtet. q̃ repu
diauerint hereditatẽ, tũ ſi pr̃. q̃ eꝛ mercatoꝛ exheredaret fi
lios in teſtõ nõ tenerent vigoꝛe dicti ſtatuti: eo q̃ exhereda
ti habent p moꝛtuis vt ibi p eũ. ¶ Scõo facit illud, q̃ꝫ dicit
Bal. in l. vnica. §. in j. C. de cad. tol. q̃ ad obtinẽdã integram
tertiã nõ refert an q̃s nõ habeat fratrẽ aliũue, vel habeat ta
28 lẽ q̃ a ſucceſſione repellat. ¶ † Tertio, q̃ filius q̃ eſt de ordi
ne fratrũ minoꝛũ nõ impediat aliũ fratrẽ hr̃e totũ trietẽ p
ſua legitima. facit q̃ ipſe nullo mõ eſt capax ſucceſſiõis. cle.
exiui. de ꝓh. fi. z iõ nõ impedit ad totũ aliũ admitti ſm Bar.
in l. j. §. pe. ff. de ſtatu. Bal. in l. maximũ vitiũ. C. de lib. ꝓte. z
in auc. ingreſſi. ad fi. C. de ſac. ſan. eccl. Cõfirmat q̃ moꝛiens
cũ filio q̃ eſt de ordine fratrũ minoꝛũ dr̃ moꝛi ſine filijs, z nõ
facit partẽ alijs. ita no. Bar. l. j. §. p illũ tex. C. q̃ꝫ z gb. quar
ta pars debe. li. x. Bar. in l. filiusfamilias. §. cũ qs. ad fi. j. eo.
29 † Scõs principalis articulus eſt nunqd filius iuſte exhere
datus, vel alr incapax ſucceſſionis cõputet in numero filio
rũ quo ad augẽdũ legitimã alijs filijs. pone pr̃ hꝫ v. vel vj. fi
lios, vnũ vel duos iuſte exheredat. nunqd legitima aliorum
q̃tuoꝛ filioꝛ erit ſemis, z ſic dimidia totius hr̃editatis ꝓut
eſt q̃ſ ſunt q̃tuoꝛ filij, an ſolũ triẽs put eſt q̃ſ ſunt tm̃ quatuoꝛ
vel pauciores. iſta q̃ꝫ vr̃ magis dubitabilis q̃ ꝑcedẽs: q̃ in
ꝑcedẽti nihil cõſequunt filij pp pſonã illius exheredati cũ eo
nõ exiſtẽte in rerũ natura erãt olim habituri trietẽ, hic añt
pp filium exheredatum cõſequunt illud plus q̃ꝫ ſi eſſent tm̃
quatuoꝛ, iuxta d. auc. nouiſſima. In iſta q̃ne cum exheredati
habeant p moꝛtuis, vt dictũ eſt in ꝑcedenti articulo con
cludit q̃ legitima aliorũ filiorũ erit tm̃ triẽs, z nõ plus: ita
tenent Bart. de Cu. Bal. z Salic. in d. auc. nouiſſima. Bal.
Ang. Pau. de ca. z Alex. hic Bal. in l. vnica. in vj. q. z ibi Lu
ro. C. q̃ſ nõ pe. par. Bal. in repe. d. l. pr̃ filiũ. z l. vnica. §. in p
mo. C. de ca. tol. Ang. in d. l. Bapina. §. vnde ſi q̃s. z in cõſil.
ccj. q̃ incip. ſtatuto cauet. ¶ Cõtrariũ tꝫ Bar. in repe. d. l. pr̃
filiũ, ſcilicet, q̃ legitima iſtorum quatuoꝛ filioꝛũ erit ſemis
q̃ computat perſona exheredati cuius portio accreſcit a
lijs. l. q repudiantis. z l. ſi ꝓponas. §. fi. ff. de inoff. teſta. ergo
quãtũ ad hoc nõ habet p moꝛtuo. i ẽ tenẽt Imo. z Are. hic.
nam ſm Imo. ſꝫ exheredatus habeat ꝓ moꝛtuo quo ad ſe.
non tñ ſumpt'r, z abſolute cũ tractet de portione ſua cui ac
creſcere debeat, q̃ꝫ nõ fieret ſi olim non eſſet in rerũ natura.
Breuiter tene primã opinionẽ Ꝫ Bar. que eſt magis cõis p
optimã rõnẽ. nam cã augmenti legitime q̃ſ ſunt plures fi
lij, q̃ꝫ quatuoꝛ, vt ſic ſemis, z ſic dimidia hereditatis eſt: q̃
propter cõcurſum plurium filiorũ ſinguli filij redderent pau
peres q viuente patre exiterunt idonei. verba ſunt formã
lia tex. in §. j. in auth. de triẽ. z ſemiſ. z ibi declarat gl. in ver
bo occurrit, ſed in caſu noſtro ceſſat iſte concurſus pluriũ
q̃ talem depauperationẽ inducat: q̃ exheredatus efficaci
ter nõ ocurrit cũ alijs quatuoꝛ: ergo p locũ a cauſa deficien
te. l. adigere. §. q̃ꝫ is. j. de iure pa. dꝫ ceſſare augmentum le

gitime vſq̃ ad ſemiſſem. ita per iſtam rationem tenuit An
to de but. in cõſ. ccix. q̃ꝫ incipit in queſtione iſta varia ſunt
ſcripta.

1 ¶ Ius vſufructus eſt valde debile, z de facili extingnitur,
nec tranſmittitur ad heredes.
2 Onera z magne impenſe ſpectant ad ꝓprietarium, z non
ad vſumfructuarium.
3 Donatio omnium bonorũ ꝑſentium z futurorum, an valeat.
4 Alternatiua q̃ cadit inter totũ, z partem q̃ conſiſtit in ſpe
cie ſtat ꝓprie, z tribuit electionem legatario, ſecus q̃ſ al
ternatiua ponitur in quantitatibus inter plus, z minus.
Affectio non cadit in quantitatibus, etiam ſi quantitas conſi
ſtat in ſpecie.
5 Vſufructus eſt ſpecies appoſita toto, z eſt ſeruitus.
6 Legatum alternatiuum qualiter dicatur duo legata.
7 Verbum, habero, eſt verbum executiuum, z ad legatarium
relatum importat electionem.
8 Aduerſatiua cum copula q̃ſ importet idẽtitatem in iure.
9 Modus adiectus legato reſtringit legatum.
10 Paria ſunt a principio legare partem vel totum, cum modi
ficatione habenti partem.
Paria ſunt vel limitata diſponere vel diſpoſitũ limitare.
11 Nomen parti quando intelligatur de dimidia.
12 Pars fundi an veniat fundi appellatione z fundꝰ appellet.
Totum etiam venit appellatione partis.
Rei appellatione venit pars.
13 Electio in contractibus eſt creditoris, quando verba execu
tiua ad eum referuntur.
Electio eſt debitoris quando verba ſunt ambigua.

§. Si ita Titio.

In legato alternatiuo ſi v̄
ba executiua referunt̃ ad le
gatariũ, eius eſt electio, z pars fundi dr̃ fundꝰ ſi de mẽte le
gãtis appareat. h. d. vſq̃ ad fi. l. Ante oĩa p intellectu tex. eſt
mueſtigãdũ q̃ ꝑſit electio de qua in hoc tex. q̃ poſſit eligere
vel hr̃e fundũ vel hr̃e ſolũ vſumfructũ fundi: q̃ nemo erit ita
ſtultus q̃ nõ eligat fundũ: q̃ eligẽdo fundũ habebit ꝓprie
1 tatẽ z vſumfructũ cauſalẽ. l. ſi alij. ff. de vſufruc. leg. † ſed ſi eli
geret ſolum vſumfructũ eligeret ius valde debile, z q̃ facile
extingnitur, vt dicũr gl. Bar. z doc. in l. j. §. vſufructuarius.
ff. de oper. no. nunti. z illud ius vſufructus vltra q̃ de facili
extingnat non tranſmittit ad heredes. §. finitur. Inſtit. de
vſufruc. z l. coꝛruptionem. C. de vſufruc. ius autem ꝓprie
tatis eſt perpetuum forte z tranſitoriũ ad quoſcunq̃ heredes.
Pau. de caſt. hic in diſcurſu dicit q̃ vtilitas poſſet eſſe
eligere ſolũ vſumfructũ propter onera publica, z plus non
dicit. vult forte dicere: q̃ maioꝛes tallie ſeu collecte imponũ
tur dñis ratione ꝓprietatis quam ſolis vſufructuarijs.
Aret. hic etiã in diſcurſu addit aliam vtilitatẽ q̃ põt inter
eſſe legatarij potius eligere ſolum vſumfructum in quã ꝓprie
2 tatem propter † onera z magnas expenſas q̃ debent ſolui a
ꝓprietario, z nõ ſpectant ad vſufructuarium, p ea que ha
bent in Lauero. ff. de vſufr. leg. z in l. ſi pendentes. §. ſi quid
cloacarũ. ff. de vſufr. p Bar. in l. cotẽ ferro. §. q̃ maximos. ff.
ꝺ publica. vec. z cõ. z in l. j. §. fi. ff. de op. no. nũ. p Bar. Bal. l.
ad eũ. C. ꝺ vſufr. poſſes addere aliã vtilitatẽ q̃ſ ex forma ſta
tutorũ p legato ꝓprietatis eſſet ſoluẽda magna gabella, z
nõ p legato vſufructus. ſꝫ certe iſte ſubtilitates ſunt adnẽti
tie z caſuales, z nõ q̃ſales, ꝓterea adde q̃ Bar. alibi. ꝺ quo
doc. nõ faciũt mẽtionẽ, ponit duas vtilitates in auc. q̃ſ lo
cũ. ad fi. C. ſi mulier ſcõo nupſerit. p gl. no. in ſimili in l. nõ ad
ea. ff. de ꝙdi. z demõ. Prima eſt ſi legatarius primo donaſſet
extraneo oĩa bona ſua ꝑſentia, z futura. vñ nõ vult' accepta
re ꝓprietatẽ ne veniat in donatione vniuerſali in qua non ve
nit vſufructus formalis. §. finit. Inſt. de vſufr. Scõa ſi lega
tarius cõmiſiſſet homicidiũ pp q̃ſ debebãt oĩa bona cõfiſca
ri p ſuiam ferendã, vnde non vult habere ꝓprietatẽ ne conſi
ſcet ſꝫ bñ vſumfructũ. facit l. legatũ. ff. de cap. dimi. ¶ † Cir
3 ca tñ primã vtilitatẽ nunqd valeat donatio omniũ bonorũ
ꝑſentiũ, z futuroꝝ nõ pono hic, ponit in l. ſi. C. de pac. z in l.
ſtipulatio hoc modo ꝙcepta. j. de vb. obl. tñ ẽt iſte vtilitates
4 ſunt adnẽtitie, z caſuales, tñ ſunt multũ notabiles. ¶ † Ho.
primo ex iſto tex. ſm Bal. Imo. Pau. de ca. z Alex. q̃ alter
natiua q̃ cadit inter totũ, z partẽ q̃ conſiſtit in ſpecie ſtat p
prie, z tribuit electionẽ legatario, ſecus, q̃ſ alternatiua po
nit in q̃ntitatib' inter plus, z minus, tũcillud q̃ſ eſt minus
cẽſet ꝑſe in obligatione. l. inter ſtipulãtẽ. z §. ſtipulãte. z l.
ſi ſtipulat' fuero x. aut v. ff. de vb. obl. z l. ſi ita relictũ. §. fi. §.
j. ratio q̃ in q̃ntitatib' non cadit affectio. l. nũmis. ff. de
in lit. iurã. ẽt ſi q̃ntitas debeat, vt ſpecies, vt eſt gl. no. in l.
ſꝫ, ſi certos. j. e. iõ debitoꝝ, ad q̃ſ ſpectat electio, iuxta l. ple

a ¶ Stãte ſtatu
to. Adde Pe. ô
anch. in repe. c.
canonũ ſtatuta.
v. ſꝫ q̃ro vlteri'
ſcriptũ eſt 11. di
nina. ô 2ſt. Jo. ô
imo. in c. pe. ô cõ
ſuet. Intellige ô
dicta in caſibus
ciuilib': ſecus i
criminalib' ſm
Bar. z Sali. in
rub. C. res inter
alios acta. Bal.
in l. ſancim'. C. ô
pen. Bal. i. l. i. C.
ne fi, p̃ patre.

rũeę in ſ.ff.ſ iu.do.semp eligit minor ẽ ſummã.iõ leg ſtatuit q minor ſumma cẽſeat eſſe ꝑciſe in obligatione: ſecus ſcõm eos,qñ alternatiua ponit̃ iter totũ,z ꝓtẽ integrale, vt eſt hic iter fundũ z ei⁹ vſumfructũ, tũc alternatiua ſtat ꝓprie z vtrũq; eſt i obligatione,z ꝑt legatari⁹ eligere qs velit: qz hic ꝑt cadere affectio,z magis põt intereſſe vſumfructuarij hr̃e ſolũ vſumfructũ q ꝓprietatẽ ſ3 qs ſuperi⁹ ꝺclarauit. ¶ Tu aũt aduerte q in ſ3 tex. alternatiua nõ cadit inter totũ,z ꝓtẽ ꝓprie qz vſufruct⁹ eſt ſpẽs appoſita toto,vt ꝺclarat Bar.i l.q vſumfructũ.ff.ſ vb.ob.† vſufruct⁹ eñ formalis cũ ſit ſeruitꝰ eſt ſpẽs diſtincta a dñio nõ aũt eius pars, ſ3 ei⁹ vſufructꝰ ẽ qualis bũ eſt ps ſi legatis fundi: qz ex ꝓprietate z tali vſufructu ꝙſtituit̃ fund⁹.l.ſi alij.ff.ſ vſufru.le.l. Menius.ſ. fundo.ſ.ei.ſ.z ita ẽt ſ3 Ra.cu.hic. ¶ † Scõo not.ex ſ tex.qõ legatꝰ alternatiuꝰ nõ dr̃ vnꝰ, ſ3 dr̃ duo eſſe legata q itelligẽ ge eſſe ꝓpduas res in legato exꝓſſas vt hic:tũ ꝓſiderato effectu vnicũ dr̃ eſſe legatũ ꝓp vnicã ꝓſtationẽ,q̃ venit faciẽda.l.ſiet toto.ſ.ſi.z ibi gl.z Bar.ſ.e. ¶ † Tertio no.ex tex. q ꝟbũ habeto relatũ ad legatariũ ꝛportat,q legatario itelligat ꝓceſſa electio legati alternatiui,qz ꝟbũ, habeto,eſt ꝟbũ executiuũ:iõ relatũ ad legatariũ ꝺ3 importare q ei intelligat ꝓceſſa electio ꝓ doctrinã glo. magiſtre in l.lucio.ſ. tit.j. ¶ In ſ3ũ q ꝟbũ habeto,nõ ipoꝛtet datã electionẽ legatario allegar Jo.ſ Jmo.ex.i l.q ꝙcubinã.ſ.i.ſ. ſ leg.iũ.z ꝓſo lutione re.igr cogitãdũ.z ſup illo tex.Are. ſt ſe multũ dubitare. S3 rñde,qs ibi ꝟbũ executiuũ nõ erat relatũ ad legatariũ ſ3 pot⁹ ad hr̃dẽ ex q̃ ibi teſtꝺr locut⁹ eſt in tertia ꝑſona q ꝟro rãtillã partẽ habebat intelligi ab hr̃de,nõ mirũ ſi ibi electio eſt hr̃dis ſm Bar.l.legato gñaliter.l ꝑn.ſ.e.ſ3 in ſ3eq.ꝟbũ executiuũ ꝓlatũ eſt ꝓ imperatiuũ in ſua ꝑſona,ſ. habeto.z ſic relatũ eſt ad legatariũ nõ mirũ ſi ꝑſtat electionẽ ipſi legatario. ¶ † Quarto no.i ꝟ.ſ3 z ſi qs. qs hic eſt aduerſatiua cũ copula z,tñ nõ ipoꝛtat idẽ ius ꝓut i ꝓcedẽti.nã i ꝓcedẽti ꝟ.dr̃ qs eſt electio legatarij vel habẽdi fundũ vel eius vſumfructũ:ꝙ ẽt hic ſi eſſet idẽ ius deberet eſſe electio legatario vel habẽdi fundũ, vel ꝓtẽ fundi,z tñ tex. ꝓciſe decidit qs legatari⁹ debeat ſoluꝰ hr̃e ꝓtẽ fundi,z ſic vr̃ eſſe tex. Ẽ ꝛ cõem ſlam qs qñ aduerſatiua ponit̃ cũ copula ipoꝛtat idẽ ius qd ꝓcedẽti gl.z Bar.i l.ſ3 z ſi lege.in ꝓn.ſ.ẽ peti.here. i l.ff.ne qs eũ q.z in l.pr̃is z filij.ff.ſ vulg.z pup.z in l.Ẽ ampliꝰ.ſ.de his aũt.ff.de dã.infe.z in l.vnica.ſ.as vr̃. in gl.vnica, tꝛca medi.z ibi Bal. z Mod.ff.ſi qs in ius di.nõ obtẽ.Contra ꝓdictã ſtam eſt ẽt tex. in l.ſ̃ũ.ſ. ſ3 ſi ſic acceperit.z ſ. ſ3 z nutua.ff.de in rẽ ꝟ.z l.i.ſ.ſed z is qui.ff.de ope.no.nũt.z in l. ſiqs ex largẽtarijs.ſ.rõnẽ.in ꝟ.ſ3 z ſolut.z ibi Rap.h ad hoc not.ff.de edẽ. Soleo tũ limitare ꝓdictã cõem regulã q aduerſatiua cũ copula denotat identitatem in iure nõ ſimpl̃r ſed ſm quid.ita ꝓbat tex. in.l.nã poſtea.ſ.ſed ſi qs.ff.de iureiu. i iuncto ſ.precedenti.ibi eñ datur replicatio aduerſus exceptionẽ iuramẽti ſicut in ſ.precedenti.ſ3 nõ requirit̃ in integrũ reſtitutio put ibi,z ita ẽt vult gl.not.in d.l. pr̃is z filij. ¶ † Quinto no.diligẽter ex ſ tex.q mod⁹ adiect⁹ legato reſtringit legatũ.facit tex.in l.legata ſupellectili.ff.de ſup.leg. z in l.cũ delamonis.ſ.cui fundus.z in l.ſ̃ũ.ſ.pe.z ibi late Bar.ff.de fun.inſtr. In ſ3ũ facit q2 mod⁹ ſicut z cã adiect⁹ legato nõ reſtringit legatũ.l.donationes.ſ.ſpecies.ff.de dona.inſ̃ũ.in ꝑn.z ibi Bar.ff.de adimẽ.leg.l.cũ hi.ſ.ſi vni. iuncta gl.ff.de trãſac. Rñdet Raph.cu.q in iſto tex.modus nõ põt videri appoſitus pp aliud niſi vt reſtringat legatũ, iõ reſtringit ſi aũt modus põt videri pp aliud adiectus,z tũc ꝓcedit ſ3ũ.z iſtud dr̃ eſſe bũ notãdũ: qz doc.nõ aduertunt,z nullus alius tãgit ſm eũ. Tu rñde clarius,qs ſ3ia ꝓcedunt qñ modus reſpicit aliqd extrinſecũ ſeparabile a legato.ſ3 hic eſt intrinſecũ in legato. ¶ † Sexto not.ex eodẽ ꝟ.qs pars ſunt a principio legare partẽ vel legare totũ cũ modificatione habẽdi partẽ. Ex quo ſequit ſm Pau. de ca.q paria ſunt vel limitata diſponere vel diſpoſitũ limitare. facit bonus tex. in l.lucius.ſ.q habebat.ff. ad trebel. ¶ Septimo no.ex tex.in ſ.p parte.ñcts gl.q̃ intelligit dimidia ſ3 Are. ¶ † Nõ nomẽ partis ſimpl̃r ꝓlate in diſpoſitione teſtatoris intelligit de dimidia. Adde qs iſtud ꝓcedit ẽt ſi dicat certa ps adhuc intelligit de dimidia.l.ſi qui.cũ gl.C.de poſtulã.ſec⁹ ſi adiceret aliqua pars,tũc verificaret ẽt in qualibet minima parte,vt eſt gl.reputata ſingula,in cle.j.in ꝟbo aut earũ parte.de ſo.cõpe. Bal.in l.j.C.de inof.donat.z in c.j.ſ.cũ etiã.in tit.epiſ.vel Abb.Lu.rom.in l.ſi cũ vel in vtero.C. de teſtam. Abb.in c.ſup eodẽ.de eo q cognouit ꝙſangui.ꝛoris ſue. Jo.de Jmo.in c.ſi.de dona.adde etiã, qs iſtud notabile ꝓcedit in ꝙſuetudine vel ſtatuto vel ſic ẽt materia ſtricti iuris, q appellatione partis intelligat de dimidia.ita not.Bal.in c.j.in ſ̃.no.de alie.feu.ſitr qñ ſit mẽtio de partẽ vnluẽr ſitatis intelligat de dimidia.gl.eſt no.in c.ꝓtuiſch.in ꝓma gl. xxviij. di. ¶ Cõtra tñ ꝓdicta qs appellatione partis nõ intelligat de dimidia eſt tex. in l.domũ.in ꝓn. ff.de ꝙhen. empt.z tex. in ſ.ſi. in ꝟbo in partẽ.iuncta gl.inſti.de vulg.ſubſti.z in c. ana ritie.in ꝟbo ꝓ parte.iuncta gl.de elec.in vj. ꝙ q iura apparet qñ aliqñ appellatione partis ſimpl̃r ꝓlate nõ intelligit de dimidia: ſed aliter varijs modis ſm ſubiectam materiam.

12 † Octauo not.ex iſto tex.in ſi, q appellatione fundi intelligit,z venit pars fundi,ſi apparet de mente teſtatoris:imo fortius ꝓbat iſte tex.ſm Pau.de ca.z Aret.q ẽt qñ fundus eſt indiuiſus, pars fundi appellat fundus, nã clarũ eſt q ſi eſſet diuiſus de vno eſſent facti plures fundi.l.q in rerũ.ſ. ſi qs poſt.ſ.e.ſ3 Raph.cu.hic ꝺt oppoſitũ,q iſte tex.intelligit de parte fundi diuerſa z ſeparata ꝑ regiones, iuxta d.ſ. als.ſm eũ,pars fundi ꝑ indiuiſo nõ põt ꝓprie dici fundus nec pars:qz ꝓprie eſt pars dñij.l.meuius.ſ.duobus.j.tit.j. ſ3 iſtud eſt aperte ſ3 hũc tex.inducẽdo,vt ſ.induxi. Adde q ſicut hic pars fundi ꝺr fundus, ita ẽt aliqñ totũ capit̃ ꝑ pars.l.tiria.z ibi Ale.j.ad l.fal.l.lucius tirius.in ꝓn.cũ gl.in ꝟbo hereditate.j.eo.ibi Bal.inducit ad notabilẽ q.quã retu

b li ſ̃.in ſ.j.ea.l. Si ẽt appellatione reiꝛvenit pars.l.ait ꝓtor,z ibi Bar.z Mod.ad hoc no.ff.de iureiu.l.iũ.ſ.ſi qs tabulas.ſ.ad ſyl.z digi plene in d.l.ait ꝓtor.in gl.in verbo arbitrio,ibi ſolutio in vltima volũtate. nã cũ hec verba executiua ſint exꝓſſe relata ad legatariuꝫ,vt patet in verbo habere, electio debet eſſe ipſius legatarij ad quẽ verba referunt.

13 † Nã idẽ etiã eſſet in ſ3cib⁹,qz verba executiua referent ad creditoꝛẽ,electio eſt creditoꝛis.l.ſi ſic ſtipulatus fuero.z l.ſi ſtipuler.ff.de verb.obl.l.ſi ita.ff.de cõtrahẽ. emp.Bal.in.l.q duos.ſ.eo.ſ3 qñ verba eſſent ambigua tũc in dubio bene eſt electio legatarij,z ſic creditoꝛis,in ſ3cib⁹ aũt eſt debitoꝛis, put declarat gl.magiſtra in d.l. lucio.j.tit.j. ¶ Bl. in verbo reſti.appella.ibi l.caius.ſ.ſi. Rñdet q ibi teſtator ſolum legauit fundum: hic vero legatum fundi limitauit z reſtrinxit ad partem. Item ibi facta fuit diuiſio ſolum gratia cõmodioris culturę:hic vero vt legatum fundi diuideretur.

¶ Lex xxxv.

1 ☞ Legatum factum de re aliena extinguitur etiam quo ad eſtimationem ſi deſinat poſſe ꝓſtari.

2 Debitoꝛ ſicut liberatur per moꝛtem naturalem ſpeciei debite,ita per manumiſſionem per quam extinguitur.

3 Heres liberatur quando res legata eximitur a cõmercio noſtro ſine eius culpa.

Si alienum.

Interitu ſpeciei ſine mora,z culpa hr̃s liberat.h. d. ſm Bar.z alios. Vel ſic, legatũ ſeruti alicui ꝑ manumiſſionẽ dñi exꝓirat.h.d. ¶ Not.j.tex.in ul

1 la vniuerſali negatiua nihil ex ſ legato debet. † q legatũ ſa a ctũ de re aliena omnino extinguit ẽt quo ad eſtimationẽ ſi deſinat poſſe ꝓſtari: ſecus ſi nõ deſinat poſſe ꝓſtari.ſ3 oñs illius rei nũc nolit alienare: qz tũc debebit eſtimatio.l. nõ dubiũ.ſ.ſi.j.de leg.iũ. ¶ † Scõo not. q ſicut debitoꝛ liberat ꝑ moꝛtẽ naturalẽ ſpeciei debite.l.ſi ex legati cã.ff. de ꝟb.ob.z

2 l.qs te.ff.ſi cer.pe.ita liberaret ꝑ manumiſſionẽ, ꝑ quã extinguit̃ ſeruitus rei legate. ¶ † Tertio not.q̃ res legata eximit a cõmercio noſtro ſine culpa heredis liberat heres vt eſt quando ſeruus legatus efficit liber,cũ liber homo nõ ſit in noſtro cõmercio.l.inter ſtipulãtẽ.ſ.ſacrã.cũ ſi.ff.de verb.obl.

¶ Lex xxxvi

1 ☞ Propoſitio maioꝛ vel minoꝛ ſi omittitur dicit̃ tũc omittens vti enthymemate.

2 Exceptio obſcura habetur ꝓ nõ exceptione.

3 Aliquid non eſſe z non apparere idem eſt.

4 Exceptio obſcura dicitur quando non eſt intelligibilis.
Clauſula ꝓponens quaſcũq; exceptiones ſibi cõpetentes in exceptionibus nihil releuat.
Re⁹ virtute talis clauſule nõ poteſt poſt terminũ ſibi aſſignatum ad ꝓponẽdas exceptiones aliquas ſpecificare.

5 Exceptio generalis ꝓpter incertitudinẽ nihil releuat. z nu.11.z quando releuet nu.14.

6 Reus inepte excipiens ſuccumbit.

7 Productio iurium ſi fiat generaliter in ſacculo non releuat.

8 Oblatio pecunie nõ ꝺ3 fieri in marſupio vel ſacculo clauſo.

9 Procurator qui habet plures cauſas coꝝ vno iudice poteſt generaliter comparere ꝓ omnib⁹ cauſis quas habet, ſ3 aliter non exꝓimat.

10 Exceptio ꝓpoſita contra teſtes nõ ſunt nec fuerunt omni exceptione maioꝛes,non releuat.

11 Exceptio generalis non admittitur.ſdem.nu.14.

¶ Nomẽ ꝓprij adde Bart. in l. plures.ff.de dã. infec.Bar.in l. cõdicillis.in ſ.ſi.ff. de v ſuf. leg.

¶ Appellatiõe rei. Adde l. Julian⁹.ff.ꝺ dã.infec.

12 Exceptio periurij vel homicidij ſi opponitur ꝫ aliquem debet in ſpecie opponi.
Circunſtantie ſcilicet locus, z tempus delicti in exceptione an proponi debeant.
13 Inimicitia oppoſita ꝫ teſtem dz in ſpecie deducl. z probari.
Statutum puniens diffamantem, intelligitur de diffamante in ſpecie, non in genere.
15 Reus non admittit ad probandum quod non excipit.
16 Negatiua, z ſic priuatiua qñ cognoſci non poſſit abſq; eo qđ cognoſcatur affirmatiua.
17 Negatiua pōt pbari p ſcripturā, ſicut pbat z affirmatiua.
18 Negatiua iſtam ſuam non eſſe latam probat ex libri inſpectione in quo ſunt ſcripte ſententie.
19 Legatum factum de re participante de diuerſis qualitatibus rerum diuerſis perſonis legatarum, debet vnicuique.
20 Diſpoſitio facta in fauorabilibus ſub ſimplici, comprehendit caſum mixtum, z quando. nu. 23.
21 Exceptio dz eſſe de regula, z eā firmat in non exceptuatis.
22 Statutū ſi loquit in caſu ſimpliti, z occurrat caſus mixtus; talis caſus vt omiſſus relinquit diſpoſitioni iuris cōis.
24 Exceptio qñ nihil certū reperit qđ excipiat, nihil operat.
25 Relatiuum poſitum ſine copula qñ non reperit antecedens certum ad quod ſe referat, nihil operatur.
26 Qualitates due qñ ſimul concurrūt quarū quelibet de p ſe pōt operari ſuū effectū, tūc vna qualitas nō derogat alteri.
a ¶ Exceptio obſcura. Corrobora p ōcilio. Jaſ. poſt Alber. i l. Sciēdū. de ẏbo. obl.
27 Statutum ſi deputat certum iudicē in cauſis pupillorum, z altū in cauſis a centū libris infra, z contingat pupillum habere cauſam a centū libris infra, quis erit iudex? an vterqz, vel erit locus preoccupationi. nu. 30. 31.
28 Hoſpitale ſi non poſſit cōuenirī niſi coram iudice ſancti Petri, z alius iudex habeat cognitionem de oībus cauſis a libris centum infra, coram quo iudice conuenitur.
b ¶ Cōpetentes. Segk Feli. in c. cū D. ō qſtitu. Purpu.
29 Jurisdictio ſpecialiter ꝛceſſa vni ſup dāno dato, non derogat iurisdictiōi vniuerſali potestatis, et ſi tribuat tpatiue.
c ¶ Maiores. Qui dicant teſtes oſ exceptio ue maiores, tradit gl. i ẏ. maiores. c. i. ō ſſang.
31 Cauſa pupillorum an ſit miſerabilium perſonarum.
32 Pupilli, pauper, t orphanus dr miſerabilis ꝓſona. nu. 34.
33 Statutum ſi diſponit qđ in cauſis pupillorum procedatur ſummarie, z in cauſis forenſium ordinarie, ſi vnus eſt pupillus, z forenſis, quis erit iudex?
34 Statuta diuerſa ſi reperiantur in eodem volumine, qđ eorum ſeruandum ſit.
35 Quarta epiſcopalis de relicto facto eccleſie exiſtēti in cōſinio duarū dioceſium diuidi debet inter vtrum epiſcopum.
36 Dictio preter, quando ſtet exceptiue, z qñ ampliatiue.
37 Additiones ceruotine delende, z cancellande.
38 Quod ſit ad excipiendum non operatur dilationem.

Titie textores. Sūma, z diuide vt p Bar. z alios hic. z p. mitte, qđ i iſto tex. teſtōr habebat tres ſpecies ſeruo rū, quarū due erant ſimplices tm, tertia mixta participās de vtraqz ſpecie: qz qdā ſerui erāt textores verne ſimul. ſz gl. ꝑma dicat, z male, q oēs iſti ſerui erāt textores. tū qdam verne, qđ nō, q poſitio ſtare nō pōt: qz tūc legatū factū de textorib⁹ eſſet gſiale, z legatū factū Plotie de vernis eſſet ſpāle, vñ cū ſpēs deroget generi, l. vxorē. ſ. felicissimo. ſ. de le. iij. certe q eēnt textores, z verne deberent ſoli Plotie, z nō eſſent cōes. l. ſeruis vbanis. ſ. fi. ff. ō leg. iij. cui⁹ ſtij ōt tex. B. Ante, quā vltra pcedā, q ro de intellectu rōnis aſſignate i tex. ẽre Juriſconſult⁹ in ꝑma pte reputet iſtā exceptionē fuiſſe obſcurā z nihil opari: z tō decidit neutri⁹ legato exceptos eſſe. Pan. de ca. refert quoſdā dixiſſe, q iſte tex. ſit difficilior ẏ ſit in toto Infortiato, z qō iſta rō tex. nō bñ poſſit intelligi ipſe añ egregie declarat, z ſegk Are. hic. nā ōt, q Juriſcō ſule⁹ ponit maiorē ꝓpoſitionē, z omittit minorē, z cōclusionē, ōt eſſi q ſi volum⁹ dicere textores vernas eſſe exceptuatos de legato facto Titie opz dicere, q ſint legati Plotie: qz nō pōt intelligi q ſint exceptuati de legato Titie, niſi intelligātur, q ſint legati Plotie. cū nō fuerint exceptuati, niſi q ſunt alteri legati, z iſta eſt maior ꝓpoſitio, q̄ ſm eos ponit in tex. minor añt, z cōclusio dz ſuppleri ad tex. B mō. Nā ſi dicis, q ſerui q ſunt textores, z verne ſimul debeant Plotie: B nō pōt dici, niſi pp illā qualitatē: qz erāt verne: ſz iſtud nō ſufficit, qz iſti verū habebāt aliā qualitatē: qz erāt ēt textores. q̄ qualitas quemlibet primo legato, z nō ſcōo. A ſi pp vnā qlitatē dicimus exceptuatos a primo legato: certe pp aliā dicent ēt exceptuati a ſcōo legato. nā ſi Plotia prēdat tales ſeruos eſſe ſibi legatos: qz eſſent verne: certe Titia ſibi prēderet qz ſunt textores. vñ nō eſt maior rō, q ſint legati Plotie, pp B qō ſint Titie, q hoc qō ſunt textores. ſz ꝓpterea res remanet incerta, z ſic exceptio reddit obſcura: p q̄s hr q nō facta, z p hoc infert Juriſcōſultus in ſcōa parte, ibi, hoc em iuris eſſe, q ſi dicta exceptuatio facta nō eſſet: ſz teſtōr ſimpliter legaſſet Titie oēs ſeruos textores, z Plotie oēs vernas: certe q ſunt mixti, viderent vtriqz legati, q̄ idē eſt, qñ eſt exceptio, ſz obſcura, z incerta. ſi vero fuiſſent clare exceptuati abſque eo, q alij legarent: tūc ſerui mixti i neutrius legato ꝛtinerent. ita logt, tertia pars i ẏ. q ſi hoc mō. Rō eſt, qr teſtōr volunt Titiā hr̄e ſolūmō ſeruos. q eſſent textores tm, z expreſſe excipit vernas q̄. q ſunt verne, z textores debent ſibi, nec ēt Plotie. ſ Tu añt dic, q uno Juriſcōſultus in iſto tex. omittit maiorē ꝓpoſitionē, z ponit minorē, z cōclusionē, ⁊ ſic vtī enthymemate, qō eſt qñ maior vel minor omittit, vt l. iij. in pn. z ibi ad B no. Raph. Fulg. ff. de eo qō cer. loc. z tex. in aut. ingreſſi. C. de ſacroſan. eccl. Bar. in l. j. ff. ſi cer. pe. dico q, qō Juriſcōſultus in iſto tex. omittit maiorē poſitionē tāq; de ſe notā, q̄ eſt q exceptio obſcura z incerta q̄ hz ſe ad illud z ad ſuū nihil operat. ſz Juriſcōſultus bñ ponit minorē ꝓpoſitionē, z ſic ſpecialē. in ẏ. qñ. nec quos Titie. vbi declarat ſpāliter qūo hic iſta exceptio eſſet obſcura z incerta: qz poterat trahi ad illud, z ei⁹ ſuū. q̄ iſta eſt minor poſtea ꝓponit cōclusionē ibi, z tō cōes ambobus eſſe. ¶ No. primo ex iſto
2 tex. ꝛlam ad quā quotidie allegat, qō, † exceptio obſcura a hr̄
a ꝓ nō exceptione. Ex quo no. Bar. z doc. q parta ſunt z a parti iudicant excipere obſcure, z nō excipere: vñ q opponit exceptionē obſcure ſuccūbit in ea vt iuribus hic allegatis. per Bar. ad idē facit bñ tex. in l. iij. ſ. ſi duob⁹. z ibi not. Bar. ff. ō adimē. leg. z in l. in lege. z in l. Rutilia. ff. de ẏbē. emp. z in l. de
3 etate. ſ. nihil. ff. de interro. ac. z in ſimili l. ſi qs legauerit. ſ.
5 eo. †, Paria eſt ſunt aliqd nō eſſe, vel eſſe z nō apparere, vulgata l. duo ſunt Titij. ff. de teſta. tutel. cū ſimili. z l. ſi fuerit. ff. de reb. dub. z dz exceptio obſcura, qñ nō eſt intelligibilis. l. ij. ff. de his q̄ p nō ſcrip. z in l. ita fidei. ff. de iure fiſ. Pro iſto notabili miſerūt Bal. Ang. z alij Mod. hic⁹ illa verba generalia, qb⁹ in practica ſepe vtunt aduocati, z procuratores. Nā
4 †propoſitis aliqbus exceptionibus in ſpē poſtea dicūt, z ge
b neraliter opponūt quaſcūqz exceptiones ſibi ꝛperētes, ꝓcer te alia ꝛba nihil relenant: qz exceptio nō oppoſita in ſpē rō ne generalitatis, z ſic incertitudinis eſt nulla, cū ſit obſcura. z idē not. Bal. in l. ſcire opz. ſ. ſufficit. p illā tex. ff. de excuſa. tuto. vñ poſt terminū aſſignatū reo ad opponēdas quaſcūq; ſuas exceptiones nō poſſet virtute dicte clauſule gñalis aliquas ſpecificare. facit bonus tex. in clemē. ſi. cū glo. de appellatio. facit qđ vult gl. z ibi doc. in cle. paſtoralis. in ẏ. p teſtantes. de excep. iſta eſt vtilis materia in acta practico:
5 ideo circa eā diligēcius inſiſtā. Adde prima facie q † exceptio q eſt generalis propter incertitudinē nihil relenat ſm Bar. in l. ij. ff. de excep. Bal. no. in repe. l. j. C. vnde vi. Bar. z melius Bal. in l. j. p illā tex. C. de ꝑdi. ob tur. cau. gl. z doc. in d. c. paſtoralis. z in c. dudū. de deci. z in c. ex parte. ō reſcrip.
6 ¶ † Scōo adde bñ facere, q ſicut actor ex inepta actione ꝓpoſita ſuccūbit. l. j. z ij. cū ſimi. C. de fozmul. ita reus ſi inepte excipiat, dz ſuccūbere. l. j. ſ. Labeo. z ibi Bar. ad hoc not. ff. de flumi. Bal. in repe. d. l. j. z in l. edita. C. de eden. z in l. j. circa pn. C. de cōdi. ob tur. cau. nā illud, q vitiat petitionē acto
7 ris vitiat exceptionē rei. z illud qō facit ſuccūbere actorē in petitionē, facit ſuccūbere reū in exceptione. ita no. Bar. in l. iij. ſ. ſi qs duobus. p illū tex. ff. de adi. leg. ¶ † Tertio adde, q ſi reo eſt ſtatutus terminus ad excipiendū, z ꝓducendum iura ſua: non ſufficit, q̄ ꝓducat ſaccū ſcripturarū, z dicat ꝓduco has ſcripturas in paſſibus, z pūctis q̄ facit̄, p me: q iſta eſſet nimis obſcura exceptio. z nimis obſcura ꝓductio. ita Jo. and. in addi. ō ſpec. in tit. de inſtru. edi. ſ. videdum re
8 ſtat. in v. it ē non exhibeas. Ant. de † But. in c. imputari, de ſi de inſtru. ſicut in ſimili dicimus, q qñ requirit oblatio pecunie, non ſufficit offerre pecuniā clauſam in marſupio vel ſaculo ſm Bar. in l. cum ſeruus. in fi. de condi. z demon. cum ſuis concor. ¶ Tu tū aduerte per tex. valde no. quem Bar. ibi reputat mirabilē in l. accipientis. ff. de autho. tut. p quez
9 tex. Bar. ibi, in fi. not. z decidit, † qō vnus ꝓcurator habens plures cauſas coīa eodē iudice, ſi dicat in actione apud acta, ego ꝓſento me in qualibet termino qđ hic habeo: hoc eſt in omnibus cauſis meis, ſufficit illa generalis cōparitio, ſz cauſas nō exprimat. ita dicit eſſe ibi tex. mirabilē, z in l. plurib⁹. in pn. ff. de ob. obli. z in l. pluribus. ff. de acceptil. Idem tenet Ang. in l. ſi duo. ff. de duo. reis. de quo p Bar. z alios plā nius in l. ſi finita. ſ. Juſtianus. ff. de ꝑdam. infec. ¶ Quarto ꝓpualiter adde, qō egregie cōſuluit Ang. in ꝑi. j. q incip.
10 porrecta fuit petitio, † qō ſi reus faciat oppoſitiones ſz teſtes, q nō ſunt oī exceptiōe maiores. c iſta eſt inepta exceptio z nihil vz, z eſt obſcura: qr dicēdo, nō ſunt ō hortat tps ꝓſens, q ſic

a ¶ Exceptio obſcura. Corrobora p ōcilio. Jaſ. poſt Alberi. i l. Sciēdū. de ẏbo. obl.
b ¶ Cōpetentes. Segk Feli. in c. cū D. ō qſtitu. Purpu.
c ¶ Maiores. Qui dicant teſtes oſ exceptio ue maiores, tradit gl. i ẏ. maiores. c. j. ō ſſang. z affi. z glo. in ẏ. Idoneos. Inſt. ō inu. ſtip. ſ. ō ſ horū. Bar. in l. admonēdi. ff. de iureiu. Car. Zaba. in c. mulieri. ō iurētur. Alex. cōſi. xvj. inci. viſo ꝓceſſu cauſe vertentis inter Butonū quondā Joānis Betini, vol. ſ.

z sic stat simul. q nunc nō sunt, omni exceptiōe maiores: z tū fuerūt re pe eoīm depositiōis. imo fortiꝰ tz Ang. in gl. ccc viij. qd inca. facīt tale est Christophorus, q̄ et si reꝰ excipiēs dicat qs oīno nō sunt nec fuerūt oi exceptione maiores ab hac nō obstat talis exceptio, q̄ illud verbū fuerūt, q̄uis sit pteriti pris tū pōt intelligi post depositionē testiū, vt ibi fingu larꝫ ip eū, qō valde teneas cozdi. ¶ Quinto adde illud, qs tz Imo. in c. sup eo. j. de appel. † q̄ exceptio generalis nō admittitur, q̄ se hz ad illud, z ad cōtrariū, nisi in specie, exprimatur, qd dicrū sequitur, z reputat no. dignū Bald. in l. prescriptione. in v. q. C. si contra ius vel vtili. publi. Tu dic qd ad hoc bñ facit iste text. ¶ Sexto adde illud q̄ vult glos. no. in de. cōfirmationē. in verbo circumstātiarū. de cle. † q̄ nō sufficit opponere ꝺ aliquā exceptionem piurū vel homicidij vel similē exceptionē nisi deueniat ad spēm. z est tex. i c. pñ. eū. ℣. testes. in vbo figillatū. de testam. i vj. Bar. in l. j. ad fin. C. de testib. z ibidē Bal. i ij. q. Lud. Ro. in gl. ccc. qō incipit in casu. Apposite cōsultationis breuiter dicēdū dictū Franc. Zabu. de Ca. in cōsi. cxxvij. q̄ incipit visa dicta appellatione, vt limitat. Et plus volunt Bar. q̄ et in exceptione sit necesse apponere circumstantias, hoc est locum, vbi delicti. alias nihil relenat. ita Bart. in l. j. ff. de exce. z in l. iij. ℣. lege Iul. ō testib. z in l. pretor. in prin. de iniur. Tu si istud vltimū cōiter nō tenet. ¶ Septimo adde qs no. tz Bal. in l. si qs testibus. circa si. C. de testi. † q̄ si reus opponat exceptionē inimicitie z testē ista exceptio nihil vz, z nō sufficit probare inimicitiā in gñe sed in specie ꝺ probari inimicitia z eius qualitas, qs bñ no. Facit qs vult Bal. in l. turpia. j. e. q̄ statutū puniens offāmātē aliquē ꝺ intelligi qñ deueniat ad specificationem delicti, nō qñ in gñe, z sic in obscura. ¶ Limita p̄dicta oia, q̄ exceptio obscura vel gñalis nō relenat: ē verū, qñ alia ps opponit, vel replicat: alias, pte nō opponēte, p̄cederet sicut p̄cedit libellus gñalis vel incertus parte nō opponēte. l. si. z ibi Bar. in gl. mag. z alibi C. de anna. excep. gl. in l. si qs intentione ambigua. ff. de iud. Ita in specie limitat Ang. in d. l. j. ff. de excep. Alex. z Are. hic. ¶ † Itē aduerte diligenter circa predicta qs reus non admittit ad probandum illud, qō non cepit. istā regulā tradit no. Bal. in l. per hāc. C. de tē po. appel. in prin. ¶ † Octo no. ex tex. iū ℣. qñ q̄ nō pt cognosci negatiua z sic priuatiua nisi cognita affirmatiua, q̄ est verū, qñ talis primario inducitur p legatū alteri facti, ita proprie loquitur text. hic, secus, qñ esset priuatio simplex vt ex tex. i ℣. ff. ti. ¶ Tertio no. ex isto tex. fm Bar. z alios q̄ q̄ negatiua pōt ꝓbari ex inspectione scripture, si nego aliq̄ esse legatū ꝓbat ex inspectione scripture testamēti. Et istō inducit Bar. ad alia de quib⁹ hic y eū. est tex. cū gl. in d. l. si. vbi etiam Bar. z alij idem no. C. de reb. cred. quam hic allegat Bar. z ille tex. est not. valde secundum Bal. in c. tertio lo co de ꝓba. ℣ oppone Bar. in d. l. ij. p illum tex. q̄ qñ negatiua est coarctata ad aliquā scripturā ꝓbatur per inspectionem illius scripture. nam qñ affirmatiua coarctata est ꝓbāda p aliquā scripturā similiter negatiua ꝓbat per eandē scripturā vt ibi per eū. Tu adde bñ facere tex. in l. pe. cū gl. in verbo nihil. ff. de cōfes. z tex. in l. j. in verbo nihil esse vitij. C. de cano. frumē. vbis Rome. lib. xj. z tex. no. in l. cū testō. ad fi nē in ver. nō debitor ex rōmbus fuerit repertus. z ibi Bal. ad hoc no. C. de testa. manu. Bal. in l. iustū. C. de eden. z in l. hi q̄ ad ciuilia. C. de app. Adde et q̄ vult Bar. post gl. z Jac. Bu. ibi in l. ij. in fi. C. de error. calcu. † q̄ ista negatiua sufficiāt nō esse latā, ꝓbat per inspectionē libri vbi sunt scripte oēs fiue iudicis, z ista non reperit. z tex. quē Bar. ibi reputat mirabilē in l. nō alīr. C. de aduo. diuer. iudi. z ꝓbāli. negatiuā q̄s nō sit curialis vel cohortalis, adde et q̄s no. Bal. i l. j. añ fi. C. de bo. pos. fm rab. vbi inter cetera ost. q̄ si testes affirmatiue referūt se ad instrm z negatiue ad illud idē cū p̄adem reddāt rōnē eque ꝓbat negatiua sicut affirmatiua, per d. l. si. C. de re. cre. Adde et q̄s vult gl. in l. eos. C. de offi. magi. mi. li. ¶ † Quarto no. ex tex. q̄ vbi leguntur res vni sub nōe vnīs qualitatis, z alij sub nōe alterius qualitatis q̄s res participantes ꝺ vtraq; qualitate vt iusq; legato cedunt. ¶ Et ex hoc correlarie quinto no. q̄ dispositio facta sub simplicibus cōprehēdit casum mixtū q̄ si um⁹ in fauorabilibus, vt ff. z li. ita scriptū. cū fi. ff. de libe. z posthu. facit q̄ decidit Bal. in li. in prin. C. cōia de leg. † q̄ si testōr legauit filio libros legales si efficiat doctor in iure ciuili. si aūt in medicina legauit medicinales, q̄s si doctor est in vtraq; facultate habebit oēs libros. imo fortiꝰ ēt i priulegijs q̄ sunt ℑ ius cōe. si habēt eām fauorabilē sub simplicib⁹ z nec casus mixt⁹. tex. est no. Bal. in l. ij. ff. de excu. tu. quē tex. ad hoc pōderat Aret. in l. ij. ti. z vbi plene ꝺ ista materia. ff. de verb. obl. Sed tu ad

uerte q̄ Ang. pōderat hic esse casum in oppositū, qs imo ēt in casu fauorabili dispositōi q̄libz simplicitū nō cōprehendit casus mixtū, z volunt pōderare istū tex. in fi. vbi in legato facto sub simplicib⁹ nō venit casus mixt⁹? ℑ Imo, ōt qs iste tex. ꝓbat oppositū in ꝓma pte hui⁹ legis. ¶ Hec ob. finis q̄ fm eū exceptio erat clara z habebat volūtatē testōris certā vt nō cōprehēderet mixtū. Tu vero dic, q̄ iste tex. i prima pte nō multum probaret ℑ Ang. q̄ ibi vterq; admittit pp exceptionē obscurā vt declarauit superius: sed ℑ Ang. fortius ꝓbat tex. in ij. parte in ver. hoc ēm iuris esse similiter iste tex.
21 in fi. pōt retorqueri cōtra Ang. considerando, q̄ † exceptio ꝺ esse de regula, vt declarat Bar. in l. si eum. ℣. qui iniuriarum. ff. si quis cau. z exceptio firmat regulam in casibus non exceptuatis. l. nā qō ligde. ℣. fi. ff. de penu legata. Per ista ēt apparet qō Bal. in l. ij qs decurio. C. de fal. nimis generaliꝫ
22 allegauit istum tex. † q̄ qñ statuta loquuntur in casibus simplicibus z occurrat casus mixtus, quod ille, casus videatur omissus z relinquat dispositioni iuris communis: z non be
23 ne vt declarauit ꝓtime. † Itē intellige p̄dictū notabile, qñ ē facta petitio de quolibet casu simplicitū, tūc bñ venit mixtus, vt est hic, vbi testōr disposuit de seruis textoriꝫ, z de vernis. sec⁹, vbi de alterno tm̄ simplicitū esset petitum, tūc nō cōprehēderet mixtū. tex. est in l. hoc legatū. j. de leg. iij. z in l. legatis vtori. j. tit. j. fm Raph. Cu. z Alex. hic, z in d. l. ij. in pn.
24 ff. de verb. ob. ¶ † Sexto no. ex hoc tex. aliā regulā, q̄ qñ exceptio nihil certū reperit qō excipiat nihil operatur. facit qz si testōr legat villam suā existens in tali loco exceptis vineis, q̄ si ibi nulle sunt vinee talis exceptio nihil operat: qz nō reperit qō excipiat. tex. ēno. l. ij. qs legauerit. z ibi Bar.
25 z alij j. eo. ¶ † Septimo no. q̄ qñ relatiū positū sine copula non reperit antecēs certū ad qō facit relationē, remanet penitus incertū z nihil penitus operatur vt hic. z in l. ij. ℣. j. ℣. eo. z li. ℣. ij. C. de fal. causa adie. leg. ¶ Octauo nor. ex
26 hoc tex. fm Bal. † q̄ qñ due q̄litates simul occurrūt quarum q̄libz de p se pōt operari suū effectū, tūc vna qualitas nō de
27 rogat alteri qō facit fm eū † ad decisionē notabilis. q. qs fit ex forma statuti ꝺputatus est certꝰ iudex in causis pupillorū, z alꝰ iudex in causis a. c. libris infra tz cōtingat cā mixta, s. c. librarū q̄ sit pupilli, q̄ vterq; poterit esse iudex, z erit locus preoccupationi. ar. l. ij pluribus. in fi. cū ibi no. p Bar. ℣. e. z l. si qs postea q̄. ff. de iud. z cū Bal. simpliciter tz Flo. hic in fi. z latius Are. hic. ¶ Tz aduerte, qz fm istū tex. vterq; iudex deberet simul cognoscere z simul iūgi, put tenuit Ly. il. gall⁹. C. ille casus. z ibidē refert Bal. ff. ō li. z posth. z tū Bal. hic tz, q̄ vnus quisq; possit cognoscere insolidū. z qō sit locꝰ
28 ꝓoccupationi. put et dicit Are. ō tū idē † qō Bal. tz in simili Bar. in l. in sacris. p illū tex. cū gl. C. ō pri. sacro. scri. li. vj. vbi tz qō statē statuto, q̄ hospitale miserico rdie nō possit cōueniri nisi coram iudice sancti Petri z alio statuto caueat q̄ iudex talis porte habeat cognitionē de oībus causis a c. libris infra si dictū hospitale queniaꝫ p c. libris peterit cōuenīri coram isto sco iudice. qz primū statutū ꝺz intelligi i aliis causis quarū iurisdictio nō sit aliis specialiter demandata a
29 p forma legis vel statuti. pro ista parte etiā facit fm Imol. l. j. z ibi Bar. C. ō offi. pfec. vrb. † vbi iurisdictio specialꝫ cessante vni sup dāno dato nō derogat iurisditioni vniuersali potestatꝫ. z istud p̄cedit ēt si ista noua iurisdictio tribuat p dictionē tm̄ tm̄ actiuā solus, put singulꝫ no. Ang. in l. j. C. vbi z apud quos. p illū tex. cū gl. in verb. solis. tz ad ista iura pōt clare respōderi aliter quā Imo. q̄ p̄cedāt, qñ iurisditio ē specialiter ꝓcessa scō sup eo sup q̄ alij vniuersaliꝫ cōpetebat, tunc ista spālis iurisdictio cēsēt attributa cumulatiue, si q̄t puatiue put late firmaui. l. qō i rerū. ℣. si qs post. ff. eo. tz i ista. q. iurisdictiones nō habēt se vt spālis, z vniuersaliꝫ, tz hñt se diuersimode z separate in q̄bus statutū voluit diuidere iurisdictiōes, vt j. lati⁹ dicā. Are. hic effectualiter tz opi. Bal. qō vterq; iudex possit cognoscere. Tu pōdera tex. q̄ vr fortiter in Zuū facere i l. j. ℣. fi. i ff. nec timeāt. cū gl. C. ne lic. potē. vbi erat spālꝫ petitio iudicū circa psonas clarissimas. l. i. z ij. C. vbi sena. vr clarissitē erat spālis petitio iudicū i gb⁹ iuocatū est patrocinium potētior si eueniat casus mixtꝰ p ferk spālitas cārū spālitati psonarū vbi est tex. vbi rector p̄incie pt cognoscere i causis in gb⁹ ꝺploratū est p̄ocinium potētiorū ēt si sit psona clarissima. & ibi est tex. q̄ spālis petitio cārū ꝺz p̄ferri spali petitiōi psonarū. Tu rūde ad illū tex. qs illud ibi sō ē, qz ibi petitio cārū merebat maiorē fauorē ne litigās op primaꝫ pp p̄ocinia potētiorū. tz ō ē totū eō. qz cū pupillor⁹ mereat maiorē fauorē, ne pupilli pp minorē etatē oppriman quā mereant cause simplicis quātitatis, vt j. subticiā. Jo. de Imo. hic y idē tenere qō imo indistincte p̄ferat solus iudex

¶ Negatiua ꝺ ꝓbatiōe negatiue, vide ēt aliqua p eūdē Zaso. in l. nec is. in j. no. ff. ō acq. here.

deputat' in causis pupillor: qz spālis pusio. alia aūt a. c. libris. infra vt g̃ialis. g̃ pma pferť. ar. l. seruis vbanis. §. fi. j. ff. de le. iij. Iz subdat, q̃ isto casu forte nō hñt se vt gen', z spēs, Iz vt excedēcia, z excessa: recurrēdū est ad theoricā Bar. in extrauagāt. ad reprimē. in v. nō obstātib'. Alex. hic ēt indi-
30 stincte †, tz, q̃ pferať sol' iudex pupillor, put alibi vbiq; tz ipsemet Bal. l. in l. executorē. in v. redeo ad pp̄iā materiā. l. nostre. C. de exe. rei iudi. z in l. j. in iij. q. de offi. §u. z in l. vni ca. §. vbi aūt. in v. vidi dubitari. C. de cad. tol. Bal. z Imo. in l. Gallus. §. ille casus. ff. de liber. z posthu. Lud. ro. in l. j. §. j. ff. de ope. no. nun. Pet. de anch. l cōmēto c. canonū statuta. de ẽsti. in v. pone duo statuta. in ru. de reg. iur. in vj. nā iurisdictio pupillorū nō cōuenit nisi solis pupillis, Iz iurisdictio de quācūmate c. libzarū infra pōt cōuenire oībus: g̃ prima est spālior tāq; pauciorib̃ cōueniat: g̃ pferri dz. c. ituduistri. de offi. le. fm Bal. in d. l. executorē. z Alex. hic. Sz ista rō fm Are. est ridicula, z pcedit habito respectu psonarū. Iz nō habito respectu generis causarū prout dr ipsemet Bal. in d. §. Ille casus. Itē fm Alex. causa pupillorū, cū sit miserabilioz psonarū iō fauorabilior cēseri dz quā cā simplicis quātitatis. l. j. C. qñ impe. inter pup. g̃ dz pferri. l. assiduis. C. q̃ po. in pig. ha. z in l. priuilegia. cū ibi no. ff. de priui cre. Iz nec iō fundamētū est bonū qz pupillus nō passim est miserabilis p sona, vt statim dicā. ¶ Tu aūt p enucleāda ista materia, q̃ est vtilis, cōsidera tres casus principales. Aliqñ p statuta tribuit iurisdictio pluribus solū respectu causarū vel rerū, Iz vniuersalis, alīz spālis. z illa est materia quā posui. in l. qo in rerū. §. fi qs posť. cū cōcor. ibi tradita. z l. j. vbi Bar. C. de offi. pfe. vrb. Aliqñ z secō q̃ statuta attribuit iurisdictio pluribus distributiue respectu psonarū rm̃, puta dicat statutū q̃ de causis pupillorū sit miserabilū personarū prout ēt vī sonare tex. in l. j. C. qñ impe. inter pup. z rub. illius tituli: tū veritas est
a ¶ Qō pupill'. a Adde Jo. an. in c. ex tenore. ō foro compe.
b ¶ Dictio, pter. Adde Bar. in l. j. ff. ō pig. Inno. l c. dudū. ō elect. Dy. l reg. peccatū. de reg. iur. in vj. Lu. Ro. 2fi. cccxxviij. inci. p. sensi cōsultatio. Raph. cu. cōsil. cxj. inci. ciuis qdā Florētinus.
31 deg suus. z aduerte q̃ licet Alex. vt statim retuli, dicat q̃ tā pupillorū sit miserabilū personarū prout ēt vī sonare tex. in l. j. C. qñ impe. inter pup. z rub. illius tituli: tū veritas est q̃ pupillus nō dr miserabilis psona, nisi qñ est pauper. z ro phanus fm Spe. in ti. de instru. edi. §. nūc vero aliqua. ℣. z scias. secō Bar. Imo. z alīj cano. in c. significāstib'. de offi. dele. z Alex. in q̃stl. cxxxj. qō incl. viso pcessu cause vertētis. in j. vol. z gl. c. ois etas. li. gl. fi. xij. q. j. z iō Bar. in d. l. j. in fi. dt relinqui arbitrio iudicis, an pupilli, z similes psone sint miserabiles, vel nō. Isto ergo casu mixto qñ qs esset pupillus, z miserabilis psona, qs istorū esset iudex? Bal. in l. q habēt, in pn. ff. de tutel. determinat p illū tex. q̃ attēdāt statutū qō respicit cām naturalē, z sic etatis pupillaris, nō aūt accidētalē. qō est notādū fm eū. Et in simili † Bal. in l. q posthumos. ff. ad Syl. si vnū statutū disponit, q̃ in causis pupillorū pcedat summarie aliud statutū disponat q̃ in causis forēsiū pcedať ordinarie si aliqs sit pupillus, z forēsis qō statutū attendeť. dic vt ibi p eū, z iste ēt nō est noster casus. Aliqñ z tertio p statutū distribuit iurisdictio vni respectu rerū, vel causarū, alīj respectu psonarū, z iste est ꝓprie casus noster qñ vnū statutū disponit, q̃ in oīb' causis a c. libris infra, talis sit iudex, z aliud statutū dictat. q̃ de causis pupillor talis sit iudex z pupill' 2uentak in c. libris. qs eorū erit iudex. z isto casu mixto pūct' est videre q̃ pferať, an spālis pusio causarū, an vero spālis pusio psonarū: z ℣ B plz illud qō supius dixi q̃ si pusio causarū mereať maiorē fauorē. illa pferať spāli pusioni psonarū, z iste est casus in d. l. fi. C. ne li. potē. Ar qñ spālis pusio psonarū mereť maiorē fauorē psonarū vt est hic fauore pupillorū cui magis est fauēdū q̃ cause simplicis quātitatis c. libzarū. z isto casu teneo indistincte q̃ pferať iudex pupillorū. z in B sequor Bal. z Alex. statutū eū volui. puidere pupillis de spāli iudice ne pp̄ etatē seducantur, z opprimant: Iz in causis a c. libris infra nō hr̄ iste respectus cū soleāt cōmitti ēt minorib' iudicib'. §. z indicare. z §. audiēt. in aut. ō defen. ci. z l. plz. C. de peda. iudi. fm Bal. in l. vnica. §. vbi aūt. C. de cad. tol. Preferri g̃ dz respectus psone pupillorū q̃ est digniot maiori fauore. z in quo est euidentior, z maior vtilitas q̃ simplex cā quātitatis, vt no. declarat Bar. in extrauagāti ad reprimē. in v. nō obstātib'. Bal. l. l. j. in iij. q. ff. de offi. cōsu. Pet. de anch. in cōmēto d. c. canonū. in r. q. Pau. ō ca. in l. nō est nouū. ff. de legi. Alex. in l. Resenutus. in pn. ad leg. fal. facit in ar. bonus tex. in l. si Rufinus. in j. rūso. C. de testa. multi. facit q̃ alibi tenet singulr Bal. in c.
33 cū olim. de 2sue. † q̃ si in eodē volumine statutorū reperiant statuta diuersa, seruandum est illud qō est iustius z equius. sequit Alex. in cōsi. lvij. in iij. vol. qō incipit, in p̄senti casu. Contrario itaq; opinātib' illud qō not. tenet Bal. in l. hac con-
sultissima. ad fin. C. qui testa. facere pos. q̃ vbi reperiūtur duo iura vel duo statuta, que videntur inuicē contraria vel repugnātia, pferť illud cui' ratio est magis fauorabilis: qz illud censetur magis speciale vt ibi p eū singulariter, qō val.
34 de nota. † Ad idē facit, qz statutū puidēs pupillis de alīj spāli pfumit motū rōne miserationis qz pupilli digni sunt miseratione, sed sic est, q̃ iuri cōcesso miserationis gra nūq; intelligit derogatū p alia iura quascūq; clausulas habētia: nisi ō eo fiat specialis mētio, z specialis derogatio. ita singulr Iz Inn. in c. significātibus. de offi. deleg. quē refert, z sequit Alex. in consi. cxxij. in iij. vol. qō incipit, viso puncto z accurate pensato. vbi ad hoc ipse allegat alios concordantes. ¶ Bono principaliter decidit per istum textum Bal. in l. si quis ad declinandum. C. de epis. z cleri. in ver. vltertius
35 q̃rit an si relinquatur ecclesie etc. † quod si relinquatur ecclesie fize in comitio duarū diecesum, q̃ quarta episcopalis, q̃ debetur de relictis factis ecclesie dz esse cōis z diuidi inter vtrunq; ēpm p istū tex. z p no. in cle. dudū. in versi. verum. de sepul. ¶ Decimo no. in ver. fi. notabilem decisionē ad do-
36 ctrinam cōem doct. q̃ hz, † q̃ si dictio pter, b adjiciať ei quod
b cōtinet sub genere precedenti: z tūc stat exceptiue alias aūt stat ampliatiue, z ponit p vltra, fm Bar. z doc. in l. actione. C. de transac. z in l. si eñ. §. qui iniuriarum. z vt robique dixi. ff. si quis cau. z in l. j. in fi. ff. de pig. act. hec enim dictio pter, adjicitur ei, qō nō cōtinet sub precedenti: tenendo illud qō tenent Bar. z doc. q̃ in hoc tex. textores non esset genus. z tūc stat exceptiue, nō ampliatiue qō videreť cōtra d. cōem regulā. Sed rūde, istud ideo esse, qz verne positi sub dictione pter, nō poterāt venire ampliatiue ex quo erant alij specialr egati. z qñ istud nō fuisset, dictio pter, staret hic ampliatiue p doctrinā cōem superius relatā. ¶ Bl. j. ibi, certe cū oēs sint textores, ista positio gl. p omnes reprehenditur indifferenter qz si oēs textores essent postea quidā verne, q̃ dā nō, legatū de vernis factū Plotie esset speciale: ideo de rogaret primo legato q̃ esset generis l. seruis vbanis. §. fi.
37 j. ō leg. iij. de qua opponit gl. z dicūt Dy. † z Bal. hic. cō ista fuit additio cervotina que est reȝcienda z cā ellāda de libris: Iz cōsidera si posset gl. saluari hoc modo: si poneres omnes seruos esse textores, vt dixit glo. z oēs esse vernas, quo casu nō caderet gen' z species sed esset equalitas z fieret cōiacio, vt est tex. formalis in d. l. seruis vbanis. §. fi. in vlti. rūso. z fm hoc in casu hui' l. nō videreť q̃ de necessitate debeant fieri tres spēs seruorū, vt ponūt Bar. z oēs doc. tū ista salutatio nō vī esse de mēte hui' gl. q̃ superius dixit quosdam esse emptitios, quosdam natos ex ancillis. ergo nō oēs erāt verne. cū saluādo est in se vera. ¶ In ea. gl. ibi q̃ in exceptio
38 ne nō videat secō datū. istō qō dr gl. est falsa: † qz illō cō sit ad excipiēdū nō opaī dationē. l. legata inurīr. z l. talis scriptura. §. eo. z l. si ita. cū gl. j. eo. z l. si cui. ff. de fun. istr. z magis me in isto tex. vbi exceptio erat incerta z obscura z nihil valebat. qūo g̃ poterat operari dationē. Itaq; tz Raph. Cu. hic.

1 ℣ Inter z, z cū, nō est differentia ad inducendū cōiunctionē verbalē, sed est dīa qñ ponuntur inter psonas honoratas.

2 Appellari licet nō possit a sententia lata in possessorio: tamen potest de nullitate dici.

3 Sia sententia lata in possessorio dictū sit sententiam nullā, z si qua est appello, an procedat.

4 Nullitas an videatur principaliter deducta vel accessorie qñ dicitur dico sententiam nullam, z si qua est appello.

5 Utile per inutile in separabilibus non vitiatur.

6 Dictio cum, posita inter res quando dicatur stare accessorie, z quando principaliter.

§. Nihil differt.

Inter z, z cū, ñ ē dīa, qñ po mit iter psonas, z ꝓtū ad inducēda i 2iūctionē ℣balē h. d. ¶ No. j. ñ ee † dīaz iter dictionē z, z dictionē cū, ꝓtū ad inducēdū 2iūctionē ℣balē, q̃ ficus accrescēdi vt h. z l illi cū illo. ff. de vsuf. leg. i q̃ distigue vt b p Bar. cū q̃ alīj trāseūt. z l. si cui. ff. ō fun. istr. p gl. z doct. j. ū. C. ō ℣. fig. ¶ Circa tū doc. Bar. adō i pmo mēbro, q̃ tū ē dar dīa: qz qñ dictio z, ponit iter psonas honoratas int' q̃s cadit ordo charitatis restōris puta inē filios z nepotes, tunc dictio z, facit eos vocari ordine successiuo. z sic pmo loco filios deide eis nō existētib', nepotes. Iz dictio cū, facit si multa nec vocari, ac si dixisset fimk. ita declarat istū tex. Bar. l. Gallus. §. j. post gl. no. ibi. ff. de libe. z post. vbi dixi p. l. si mulieri, z Titio. ff. de vsufr. accr. ¶ Secō adō alīa dīaz iter si, z cū, qñ ponit iter psonas honoratas: qz si restōr dicat, lego Titio cū Seio. pp istā dictionē cū, 2dictio apposita i psonaz Titij vī repetita i psonā Seij. sec', si vtriq; fit legatū factū p copulā, z l. Juli' Pau. z ibi Bar. z l. cū fu'. ff. ō 2d. z rōmō.

Tertia

¶ Tertio adde inquātū Bar. ꝺt qꝺ copula ⁊, cōiūgit eque principaliter, ſꝫ dictio cū, acceſſorie, prout ẽt no. Bar. in d. l. j. q. iiij. tex. ff. de pecu. leg. ⁊ in d. l. ſi cui. ff. de fund. inſt. nam p illā rhetoricā habes reprobare quādā ſolēnē deciſionē Sali. i. ⁊, q. a ſnia lata ſup poſſeſſorio de iure ciuili nō appellat. l. vnica. C. ſi de momē. poſ. fue. appel. late Bar. in l. iij. ff. de appel. reci. Tū ſꝫ appellari nō poſſit ꝑ tū dici de nullitate ſm Bal. in d. l. vnica. ⁊ in l. j. C. ne liceat in vna eaꝺēq; cā tertio p no. ⁊ eſt rō qꝫ regulr de nullitate cuiuſq; ſnie põt dici. l. j. §. fiꝺeſerus. l. ſi expreſſim. vbi late Bar. ⁊ oēs ff. de app. cle. & de re iudi. ✝ Pone ergo q; ſi lata ſnia in poſſeſſorio ꝺ aliquē, ⁊ ille put eſt de conſuetudine totius mūꝺi ꝺicat, ꝺico ſententiā nullā ⁊ ſi qua eſt appello, nūqꝺ valeat? Sal. ⁊ gꝺē mirabiliter tener, q; nō in d. l. vnica. C. ſi ꝺ momē. poſ. ſeu. app. Hā ꝺiſtinctiue, qꝺ in oibus cauſis in qbus nō põt appellari, ſꝫ de nullitate ꝺ ſe ſi q; ſimul iūgeret ⁊ ꝺiceret, ꝺico ſniam nullā ⁊ ſi qua eſt appello, nihil vꝫ l vtroq; rō eſt ſm eū, q⁊ vr principaliter appellare, ⁊ caſu, qꝺ nō poſſit appellare, vr poſſe ꝺicere de nullitate, ⁊ ſic nullitas vr intētata acceſſorie, nō principaliter, put eſt gl. fing. q̄ iſtuꝺ expreſſe ꝺt in l. j. C. qui. quo. nō eſt ne. Si ita eſt, q̄ ſi nō vꝫ ꝑncipale qꝺ appellatio, nō vꝫ ẽt acceſſorium q; eſt nullitas: q⁊ vitiato ꝑncipali ꝛc. Lōꝫ ꝑncipalis. j. ꝺe reg. iur. ⁊ ꝺato q; ex ꝺo ꝺicat de nullitate, tū ex ꝺo intellect⁹ ⁊ legis acceſſorie ꝺt. ita reſoluit Sal. in d. l. vnica. Et ita ẽt ꝛꝫ idē Sal. in d. l. i. p. gl. ꝺi. C. qui. quo. nō eſt ne. Sꝫ iſta deciſio Sali. ꝛꝫ ſit ſingularis, tū nō eſt vera: q⁊ qꝺ ꝺico ſniaꝫ nulla, ⁊ ſi qua eſt appello, nullitas nō eſt intētata acceſſorie, vt ipſe ꝺr, ſꝫ eque ꝑncipaliter, qꝺ ꝑꝫ q⁊ copula ⁊, qꝺ ponit inter res copulat eque ꝑncipalr nō acceſſorie ſm doc. Bar. hic approbatā p pões, ⁊ ma ⁊ gme qꝺ vna res nō accedit alteri vt ſtatiꝫ ꝺicā. ✝ Et in terminis noſtris qꝺ ꝺico ſniam nullā, ⁊ ſi q̄ eſt appello, q; nulli tas intelligit ꝑncipalr ⁊ de p ſe intētata. ꝛꝫ expreſſe Bar. in d. l. ſi expreſſim. ⁊ ibiꝺē Jmo. ⁊ ita ẽt Jac. bu. in d. l. j. C. qꝺ quo. reprobata gl. ibi. ⁊ iſta eſt verita⁹: qnāuis Ang. in d. l. ſi expreſſim. ꝺicat q; alias habuit iſtū caſum de facto in ciuitate Florētie, q; p multos ſolēnes doct. fuit ꝛſultū, q; nullitas erat ꝑncipalr intētata fuit iuꝺicatū florē. ſꝫ q; nō auꝺet recꝺere q⁊. in d. l. j. ⁊ plus nō ꝺr. ⁊ ita illā deciſionē Sali. reprobat ẽt Aler. in q̄ſ. ij. in iij. vol. qꝺ incipit cōſideranꝺis. Et ꝺ illā deciſionē Sali. ẽt vr facere ✝ q⁊ in his, q̄ ſunt ſeparabilia vtile p inutile nō vitiat. l. ſancimus. C. de ꝺonat. Bar. in l. grece. Gallus. ff. de fideiuſ. ſꝫ nullitas põt ſeparari ab appellatione ergo ꝛc. ¶ ✝ Quarto adde inquātū Bar. ꝺicit, q; qñ ꝺictio põnit inter res, tūc ſtat acceſſorie, intellige iſtuꝺ ꝓcedere qñ ꝺictio cū, ꝑ ponit inter res quarū vna accꝺit alteri. ita ꝑ me loquunt infra allegata ꝑ Bar. alias eſſet ſecus, puta ſi teſtator legaret ꝺomū cū fundo vel eꝫ: tūc ꝺictio cū, non copularet acceſſorie, ſꝫ ꝑncipaliter ſicut ſi ꝺiceret, ⁊ fundū. tex. eſt in l. ſi ꝙs inquilinos. §. ſi ita legatū. j. eo. vbi tex. vult, q; tunc nō ſit ꝺria an ponanr inter perſonas, vel inter res cum vtrobiq; ſit eaꝺem rō ex quo ibi vna res non accꝺit alteri. facit qꝺ not. in l. iij. C. ſi pen. app. moꝛs interueniat.

¶ Quantras ſi ꝺeberur reſpectu ſpeciei, ſpecie perempta ꝺebitor liberatur.

§. Si alteri. ✝ Si quātitas ꝺbeꝫ reſpectu ſpēi, pempta ſpē, ꝺebitor liberat. h. ꝺ. Not. j. q ꝺebitor obligat⁹ ad quātitatē reſpectu certe ſpeciei quā ſoluēꝺo fuiſſet liberat⁹ pempta illa, ſpē liberat ẽt a quātitate, vt hic, ⁊ l. qꝺā. §. ſi tibi. j. e. ⁊ l. j. §. ſi. cū l. ſe. ff. ſi cui plus q̄ pl. fal. plene ꝺixi in l. q; te. poſt Bar. ibi. ff. ſi cer. pet. ¶ Limitaſtū tex. ⁊ ſimiles, vt ꝓcꝺat, qñ quātitas nō fuiſſet expreſſa, ſeu limitata tūc, pempta ſpē, liberat ab illa quātitate: ſec⁹ ſi quātitas fuit limitata, ⁊ expreſſa. tex. eſt valde no. l. vlr vxori. ff. ꝺo. ꝛle. q̄ꝺē tex. Bar. ibi ita limitat iſtū tex. ſimiles, ⁊ iſtā limitationē ꝛꝫ Bal. ꝺe ca. hic, ⁊ in l. qꝺā. §. ſi ibi. eo. tit. ⁊ Alex. ſibi Jſius i d. l. q; te. facit bñ l. hominē. ff. man. Iſtā limitationē reprobāt Alex. ⁊ Aret. hic. nāſcm Aler. iſta limitatio nō vꝫ hñe bonā ꝺiuerſitatis rōnē, ⁊ ad d. l. vir vxori. rñꝺet, q; ibi inuita vxore legatario nō põt ꝺari amplius ſpecies ꝑ pecunia: q⁊ ibi erat in legato, ⁊ fiēt obligatione: ſec⁹ in caſu huj⁹ l. ⁊ d. l. qꝺā. §. ſi tibi. in qbus ſpecies erat in obligatione, ⁊ poꝛuiſſet heres redimere ſpēm, ⁊ ſolvere alteri legatario inuito. allegat ẽt in Jſiū tex. in l. fundū cornelianū. ff. ꝺe noua. q tex. nihil facit in ꝓpoſito: q⁊ ibi vtrūq; erat in obligatione ꝓncipalr, ⁊ ꝺe p ſe, ſ. fundus, ⁊ ſic ꝛcies. Itē eius eſtimatio, ⁊ ſic quātitas. facit bñ tex. in l. ſi hereditaria. ⁊ ibi Bal. in q̄. no. ff. ꝺe neg. geſt. nā (vt ibi ha bet) q̄ vtrūq; eſt in obligatione ꝺe p ſe, ſꝫ extinguat ſpēs, vel aliter ꝺefinat eſſe, q; hoc nō extinguit quātitas. Tu aūt

ꝑ ꝺicta limitatione Bar. q̄ eſt bona, aꝺꝺe bonū tex. in l. vēꝺi tor ex hr̄ꝺitate. ff. ꝺe her. vel act. vē. itē ꝺic, q; põt reꝺꝺi bona rō ꝺiuerſitatis put ẽt voluit Bau. ꝺe ca. hic, q⁊ qñ quantitas eſt incerta, ⁊ venit certificāꝺa ꝑ eſtimationē ſpeciei, ꝺr reſpectiua ad ſpēm: nō pempta ſpē cū res q̄ nō exſtat eſtimari nō poſſit, merito extinguit ꝺebitū quātitatis qꝺ eſt incertū, ſecus qñ quātitas ꝛaꝫ erat certa ⁊ expreſſa in legato, vt in d. l. vir vxori. vel erat certa ꝑ ſolutionē fcāꝫ a fiꝺeiuſſore, vt in d. l. hominē. vel erat certa ꝑ receptionē p̄tij certi, vt in d. l. vēꝺitor ex hr̄ꝺitate. Potes ẽt ꝺicere ad d. l. vir vxori. qꝺ ió ibi hr̄ꝺes mariti teneanr ex legato ad quātitatē: q⁊ cū ibi mācipia ꝺotalia eſſent mortua viuo marito, ⁊ ſic marit⁹ ſciuerit ſe liberatū: certe ex q̄ nō ceſſauit legatū vr nō rm ꝑ ꝺote ſꝫ cā legāꝺi id feciſſe, ⁊ ſic ex volūtate mariti p̄ſumpta hr̄ tale legatū, ⁊ iſtuꝺ eſt qꝺ ꝺt tex. in fi. qñ mariti volūtas ſeruanda eſt. ⁊ ſic põꝺera, q; ille tex. in rōne finali ꝺecideꝺi fundat ſe in volūtate teſtōris, nō aūt q⁊ quātitas eſſet certa, vel limitata.

¶ Lex xxxvij.

1 ¶ In legato generis electio eſt legatarij.
2 Legatarius qū habet eligere, poteſt eligere peſſimum in eius preiudicium etiam herede inuito. ⁊ nu. 3.
4 Legatarius habēs facultatē eligēꝺi ꝺz eligere mediocrez. Et quomodo intelligatur.
5 Heres habēs electionē a teſtatore, nō põt eligere mediocrē.
6 Serv⁹ q geſſit negotia ꝺñi ꝑſumit vtiliꝺ ꝺño, q; alius ſerv⁹.
7 Teſtator legando qū ſenſit de certo fundo, ſed non apparet de quo, in ꝺubio electio, ſeu ꝺeclaratio eſt heredis. ⁊ nu. 9.
8 Dominium rei legate non tranſit in legatarium qū teſtatoꝛ ſenſit de certa re, ſed non apparet de qua.
10 Aduerſativa ſed ⁊ ſi, an repetat qualitatem precedentium. Si ſtatuto q; filia ab teſtato ñ ſuccedat pr̄i exiſtēt⁹ maſculis niſi tū ꝺotē ſꝫ facto teſtō nō ſuccedat niſi q̄tē⁹ teſtōꝛ ei reliquerit, intelligit, ſ. facto teſtumēto, ⁊ exiſtāt⁹ maſculis.
11 Copule, natura eſt repetere in ſequenti legato qualitatem aꝺiectam in primo.
12 Legato in gñe facto ꝺe re animata legatarius elegit mediocrē: ſꝫ legato in genere facto ꝺe re inanimata ꝺebeꝫ minimū.
13 Legatū ſi eſt facrū in genere ꝺe vino, vel qꝺ ſimili heres liberatur preſtando minimum: ꝺum tamen non ſit putridum.
14 In generali ſermone non venit illud, qꝺ veriſimiliter quis in ſpecie non ꝺixiſſet.
15 Generalitas non eſt ſic reſtringenꝺa vt captio inſurgat, ⁊ inutilitas ſequatur.
Legatum animalis in genere non valet.
16 Factum hominis an requiratur ad conſtituendum fundum.
17 Electio ſi eſt ꝺata hr̄ꝺi, ⁊ ꝺifferat: qñ tranſeat in legatarium.
18 Ratio quare legato vno ꝺe ſeruis exiſtēt⁹ in patrimonio teſtatoꝛis electio ſit legatarij, non ſi ſunt extra patrimoniū.
19 Legatarius qū electio rerum ſibi legatarum competit heredi, an poterit agere ad hominem in genere, ⁊ aſſignet terminus h̄ heꝺi intra quem eligat.
20 Dñiū nunq; tranſit in legatariū, qñ aliqꝺ eſt in legato. ⁊ ſic in obligatione ſꝫ incertum eſt quid futurū ſit in ſolutione.
21 Dominiū rei legate in genere ſtatim facta electione an tranſeat in legatarium.
22 Litera tex. in §. ſi generaliter. Inſti. ꝺe lega. vera eſt.
23 Electio ſeu optio proprie non cadit in rebus alienis.
24 Teſtator ſi legat hominem vel quiꝺ ſimile in gñe, vr legaſſe illam ſpeciem ꝺe illo genere, quā habet in ſuo patrimonio.
25 Legatū in genere factū reſtringit ad ſpeciem vel corpora illius generis, que teſtatoꝛ habet in patrimonio.
Legatum factum ꝺe ſeruis in genere extinctis illis ſeruis qui erant a patrimonio teſtatoris extinguitur.
Legatum generis reuocatur qñ teſtator omnes ſeruos in patrimonio ſuo exiſtentes voluntarie alienaret.
26 Limitatio ad tex. l. Mevius. §. ꝺuorum. j. ꝺe leg. ij.
27 Legatum factum in fundo in genere etiam ſi teſtator habeꝛet plures fundos non valet.
28 Legatum factum ꝺe fundo Corneliano in genere licet teſtatoꝛ illud non habeat, valet.
29 Incertitudo qū cadit circa res legatas valet legatum. ⁊ electio eſt heredis.
30 Teſtator q nullū fundū habebat, legauit fundū Titianū, ⁊ ſic cōmiciū plures Titianos habebāt, heres ꝺz electionez.

Legato generaliter, In legato gñis electio eſt legatarij vt mediocrē eligat: ſꝫ ſi teſtōr ſenſerit ꝺe certo, ⁊ appareat illud, vēꝺicabit, alꝫ ſi nō ꝛſtat electio, ſeu ꝺeclaratio, eſt heredis hoc ꝺicit ⁊ ꝺz quinq; partes. ſcꝺa ibi, que ſententia, tertia ibi, ſi ꝺe certo

a ¶ A ſnia lata. Aꝺꝺ Jo. ꝺ Jmo. ⁊ Mod. l. ſi. i §. iuſſus. ff. ꝺe app. Tū ſi ſit appellatū, ⁊ iuꝺex a quo ꝺetulit, vel aꝺmiſit poterit appellans obtinere, ſi poſtea liqueat ſē tētiā iniuſtā. ita fin. Bal. l. l. poſt ſniam. C. ꝺ ſentē. vbi ꝺt, iꝺē ſentire Jnno. ⁊ eſſe ꝺ mēte Bart. ꝺ cu. i l. ſi ex cā. in §. nūc ꝺōm. ff. ꝺ minoꝛ.

b ¶ Dictio cum. Aꝺꝺe l. ſi ꝙs arbitratu. ff. ꝺ ẏb. obli. ꝺoct. l. j. ⁊ ij. C. ꝺe ẏb. ſi. Car. ⁊ ab. in c. ſi. no. ꝺe ꝛſue. iꝺē Car. in cle. ij. in iij. no. ꝺe teſta. Raph. cu. conſi. lvj. incip. Petrus heres.

fundo. quarto ibi, qsi appareat. quinta z vltima est ibi, ſz z ſi
lāe. ¶ No. j. ex isto tex. in v. accipiat. nūcta gl. j. ✝ in lega-
to gñis in dubio electio ē legatarij. Iz Raph. exponēt tex. ac
cipiat, id est itelligat, ✝ nihil est dicere, hinc ex isto notabili
surgit dificultas quā solco tāgere qd ō pēt legatū optiōis,
qñ est legata res i gñe: iuxta l. h. j. ff. opt. leg. ex quo legatarij
oio hz electionē vt ff. tex. z qñ legatū nullā affert vtilitatē, ni
hil vz. l. ſi creditori. j. ti. j. z l. plane. ff. i pn. j. e. Jmo oliz cēseba
tur dānosus, icō dicebat gdōnale. ff. ſi gñaliter. i v. optionis.
Jnſt. de leg. dic ✝ vtilitas surgit ex eo qđ statum dicā i ti.
no. ¶ Sco no. hic videri tex. mirabilē ✝ vbi electio est legata-
rij, ideo tenet mediocrē eligere, qđ nō possiz eligere pessi-
mū ſui dāni, z iudiciū ēt hīde dicēte, z ficmiſi ēt hīs cō
sentiret, z ita exīsse tz Ang. Jo. I. l. apud Julianū. als Ici. Afri
can. ff. scto. als ē sub l. Julian. j. e. Adde ✝ isto itellectu An
ge. multū facere istū tex. i v. accipiat. ✝ qđ dat itelligi ✝ ele-
ctio ptinet ad legatariū, vt ēt no. gl. j. tū exīsse vult, ne opti-
mus, vel pessimus accipiat. ✝ vult qđ qñ electio est legatarij, non
posset eligere pessimā iuito hīde. ✝ firmat scō, qz posset eue
nire, ✝ porius hīs vult pstare mediocrē, ✝ pessimū, iuxta l. ſi.
ff. ō ysu, z ha. z iuxta l. pe. ff. ō qdi. cau. dat. ad idē facit tex. so
lēnis ic. cui. 8 nō sacerdōta. ff. ſi ꝑ ꝓb. i vi. vbi ē tex. ✝ ſi papa
mādat puideri alicui ꝑ bñficio certi valoris, vel prīn nō pt ēt
illo exīsse volēte puidere de bñficio minoris ptū, sic vī ✝ ha
bēs gratiā nō possit rēnūciare fauori suo acceptādo oberi, ne
✝ fit sibi ꝓcessum. ¶ Cōtrariū tenēt Ric. 8 nea. Jo. de Jmo.
Pau. 8 cq. Alex. z Are. h. z Dy. i vlā obscurus. ō reg. jur. in
vj. ✝ ✝ imo legatarius possit eligere pessimū, ēt herede iuito p
tex. ✝ hūc facit i ff. hereres ſi qs. Jnſtt. 8 act. vbi qñ electio est
ipsius debitoris nō pt creditor pessimū eligere vel vilissimū,
quā pster. ✝ vult, ✝ ſi electio eēt ipsius creditoris, put est hic
ipsius legatarij, posset creditor eligere vilissimū. z sic pessimū
iuito debitore. Scō qz qs legatarius debeat hīe mediocrē, z
nō pessimū est ꝓductū i fauorē legatarij. ficut tz nō possit eli
gere optimū inductū in fauorē heredis. put de vtroq; est
tex. i l. ſi. ff. ſz, z ſi qs. C. cōia de leg. ✝ legatarius oz posse renun
ciare fauori suo acceptādo pessimū p vlām. l. ſi qs in consert
bēdo. C. de pac. sicut ēt heres posset renūciare fauori suo p
stādo optimū. put tenet gl. ozdi. in d. ff. scto. j. eo. alias illō, qđ
est inductū fauore dcbētis eligere, rectoz ✝ rei in eius odiū
z l. ✝ fauore. C. de legi. z ad istū tex. in v. ne vel optimus, vel
pessimus accipiat, q fortiter stringit. Nisi dēt pfati doc. ✝ ista
ꝓba debēt referri ad diuersos casus, z ad diuersas psonas:
imo illud ybū. accipiat. fm eos diuersimode accipiēdū est ſz
gl. in l. ff. de offi. pcō. z leg. z sic dū tex. dicit ne optimus. in-
telligit añ electio est legatarij, ne legatarius tūc accipiat optī
mū. z dū tex. subdit ne pessimus intelligat qñ electio est here-
dis iuxta l. ſi heres gñaliter. j. eo. ✝ rīsio facit v. olētia hinc
textui in verbo accipiat, vt ꝓdixi, nā fm istū intellectū tex.
debuisset dicere nec optimus accipiat nec pessimus dek: sed
idē verbū accipiat, non vt posse referri nisi ad legatarium.
¶ Tertio no. ex isto tex. ✝ qñ facultas eligēdi ꝓcedit lega
tario oz ipse eligere mediocrē. ꝓcoztātes sunt in gl. sic ēt vt
intelligi pmissio ✝ fit in Sexto. l. ſi qđ vēditor. ff. de edi. edic.
¶ Limita istū tex. dupliciter primo intellige vt ꝓcedat qñ
erat electio ad minus triū, quatuoz, vel pluriū, tūc oz eligē
re mediocrē, vt hoc tex. cū ſ. secus. ff. duozū tm, puta duozū
seruoz: nā fit alter melioz altero pōt legatarius eligere me
liozē. l. q duos. ff. eodē. als nō intelligeret habere electionē ſz
pessimus diceret legatus fm Pet. Dy. Cy. Raf. Jmo. z
Moder. hic Bal. z Pau. de ca. in l. ſi. ſ. ſz z ſi qs. C. cōia de le
ga. Tu dic qđ rō est manifesta qz qñ nō sunt nisi duo ibi non
pōt eligi mediocris qz mediū necessario ꝓsupponit duo ex-
trema, qđ saltē debēt esse tria ad minus, alias nō hz locū ista
lex, vel similes. Scō intellige istū tex. z similes qñ legatario
tacite cōpetit electio ex dispositione legis, tūc deberet elige
re mediocrē: sec. qñ testoz exīsse reliqsset electionē seu optio
nē, tūc posset eligere quē volet, z sic ēt optimū. l. ij. in pnc. ff.
de op. leg. ad ✝ vt electio expresse cōcessa a testatore de gi-
quo operat. ar. l. ſi qñ. in pn. j. eo. Et ita tz gl. in l. ſi ſ. j. z ibi
Cy. Bal. C. cōia de le. z gl. in l. iij. ff. q z a qb. Pet. z Cy. hic qđ
intellige sane qñ ille res essent in primonio testatoris, alias
legatarius nō posset eligere optimū ēt qñ testator, expresse
reliquisset electionē. in istis terminis saluat gl. q Jzio dicit,
in l. h. in prin. z ibi Bar. ff. de op. leg. ita cōcordāt Jmo. Are.
z Mod. ✝ hic. Addē ēt, ✝ qñ heredi esset expresse a testōre
data electio nō posset tūc heres eligere pessimū mediocrez,
vt est tex. in l. ſi hīs gñaliter. j. eo. ¶ ✝ Quarto no. in v. acto
rē, ✝ in dubio seruus q gessit negotia dñi, q appellat actoz
vel cassalchū ꝓsumit vtilioz dño quā alius seruus pp maio-
rē notitiā administrationis, z rer ū dñi. z iō tex. i l. ſi. ff. de of-
fi. ꝓcōs. reputat ✝ amissio vel corruptio talis serui rēdat ad
ruinā, z euersionē tot dom. dñi. ¶ ✝ Quinto no. i v. ſi de cer-
to. ✝ vbi testōr sensit ō certo fundo, ſz nō apparet ō quo, elē
ctio vel poti. declaratio est hīdis. l. ſi qs a filio. ff. ſi qs plu-
res. ff. e. vbi doc. z ego dixi. facit d. ff. scto. j. e. fm quā pōt exē
plificari tex. nr. ¶ Sexto no. ex eodē v. ſi de certo. iūcto v. se
quēti at ſi appareat. hic optime pharisaizat fm Are. ✝ ficut in le
gato alternatiuo nō trāsfert dñiū i legatariū añ electionē. i.
hmōi. ff. ✝ fīchū. j. e. i. apud Ausidiū. j. ō opt. leg. Bar. i. j. ff.
ꝓ. ✝ Ira qñ testator legādo sensit de certa re, ſz nō apparet
ō qua senserit. nā añ declarationē heredis nō trāsit dñiū le
gatarij. Jdem ꝓbat dupliciter in hoc tex. fm Are. primo dū
tex. ōt ✝ eligat heres, quē velit dare. z sic apparet ✝ a tale
ctionē nō seq. ifō datio, z sic trāslatio dñij. ff. ſi citaqz. Jnſtit.
de act. i. vbi añ nō apparet. ff. ſi. j. de vb. obli. scō dū tex. i v.
sequēti ōt qō si appareat fundus, vēdicabit: ſz vēdicatio pre
supponit trāslationē dñi. i. in rē. in pn. z i. officiū. ff. de rei vē.
ergo secus ostēdit in casu pcēdēti, qō est bñ tenendus menti.
¶ Septimo z vlt. no. in v. ſz z ſi lāe. ✝ ✝ in generali legato
generis electio est ipsius heredis. Jn dubio facit oz imo in le
gato gñis electio est legatarij. i. ſi seruꝰ legat. ff. cū hō. j. e. z i.
ñ. in pnc. ff. de opt. leg. z hac l. in pnc. ✝ vī de directo dicere
huic fini. Ad istā difficultatē dant tres solutiones. prima est
subtilis Pet. de bella per. hic, q ōt, ✝ iste tex. in fi. dz intelli
gi qñ testator sensit de certa lāe ſz nō cōstat de qua, nō ergo
mirū, ſi electio est heredis. d. i. ſi qs a filio. ff. ſi qs plures. ff.
e. z ꝓ ſi ēō. j. e. z in v. ꝓcēdēti, ff. scō mō rūdet Bar. in l. ſi do
mus. in prin. j. e. ✝ iō hic electio est heredis eo oz iste tex. in
fi. loquit m his generibus, ✝ habēt terminos facto hois vt
est in lāe. secus in his gñibus ✝ habēt terminos a natura,
vt hō, equus z simi. tūc electio est legatarij. ita ꝓprie loquit
ista l. in pn. in v. veluti hoīe. z in d. l. ſi seruus legatus. ff. cum
homo. tū fin Pau. de ca. in d. l. ſi domus. z Alex. hic Bar.
nō assignat vīgētē rōnē diuersitatis. Tertio mō respondet
Alex. qō iō hic in fi. electio est heredis: oz in lāe, domo z ſi-
mil. ēt si vilissima nobis dēt ab heredē: tū semp expedit po-
tius hīe, ✝ nō hīe, iō fauore heredis pstat tūc qō est mini-
mū. secus in his gñibus, in qbus possent dari aliquę species
quas potius expediret nō hīe, ✝ hīe ſz doctrinā gl. magne.
in prin. ꝓout plenius ꝓsequit Alex. qđ tenēdō. tu rene solu
tionē Pet. de bella perti. quā ēt tenēt antiqui, ✝ est optima
✝ iste tex. in fi. loquat qñ testator sensit de certa lāe, ſz non
apparet de qua, merito electio est heredis. Et si dicat qō
ista ſplectio bñ est veriſſima in se p iura pallegata, ſz diuinat
ad istū tex. dicere qđ in isto v. ſi testator senserit de certa lā
ce est diuinatio. rūdeo qđ nō diuinat pōdērādo istū tex. du-
pliciter. pmo in dictione eque, q oñdit equalē, z simili mō e
se hic electionē heredis. put in v. ſi de certo. ergo sicut ibi iō
gl. st. qz testator de certo senserat, ita ēt est hic. ¶ ✝ Scō pon
dera tex. in aduersariua ſz z ſi, a de cuius natura est vt p eam
videat repetita qualitas ꝓcēdēti ū: vnde si statutū, dicat, ✝
existētibus filijs masculis, femina nō succedat ab intestato
nisi in dotem, ſz facto testamento non succedat nisi quatenus
testator ei relinquet: oz intelligi facto testō, z existentibus
masculis ꝓp aduersariuā, ✝ est ꝙstio, z sic repetitionē in-
ducit. l. Seie. ff. Caio. ff. de fun. instr. Ita egregie determinat
Bal. i. l. oēs populi. ff. de iusti. z iur. z ad ✝ allegat gl. in ſ. ītē
lapilli. Jnſt. de re. diui. Segr. Pe. de anch. in cōmēto c. cano
nū statuta. de ꝓsti. in v. ✝ rīt ēt Bal. vērū vnū statutū. Alex.
i. filij a patre. vbi reputat istud singulare. ff. de lib. z posthu.
ergo idē dicemus in ꝓposito tex. nostri, ✝ ꝓp aduersariuaz
intelligit repetita qualitas, cū testatoz cogitauit de certo
sicut erat in ꝓcēdētibus, z tāto fortius ꝓcedit ista inductio
✝ est veriſſima, q. vltra aduersariuā, de qua sola log. Bal.
in d. l. oēs. in isto tex. est ēt expressa copula: qz tex. ōt ſz z ſi lā
cē. ſz ego habeo ✝ qđ de natura copule z, ✝ est repetere in se-
quēti legato ✝ iterātē adiectā i primo. b ita ōt Bar. expresse l.
ſi. ff. cui dulcia. ff. de vino, tri. oleoq;. le. z vlt. ma. Bar. est de b
gl. notabilis in l. ſi ſic. in gl. j. ff. quēadmo. ser. amit. ¶ Bl. ma
gna in v. pessimus. ista gl. examinat tria principaliter. Jn pri
ma parte fm Bar. ponit, an ille, cui est electio, possit li-
berē eligere ✝ velit. Tu dic, ✝ imo gl. in ꝓma ꝓte rumoris plu
riū Jzio z declarat an, z qñ ꝓcedat iste tex. qō in legato gene
ris debeat eligi mediocre. Jn secūda ✝ est ibi. ſi qs hz electio-
nē, gl. declarat an z qñ valeat legatū relictū in genere, z facit
quinq; casus. Jn tertia ✝ est ibi, circa electionem triplex est
opinio. gl. ponit cuius sit electio qñ valet relictū generis. z
ista gl. est magistralis, z signanda fm Ba. z alios hic, z est si-
milis gl. in ſ. generaliter. Jnſtt. eo. z gl. in l. heredes. ff.

si incerto

1 ¶ Aduersatiua. ff. z ſi. Adde gl. z Bar. in l. j. ff. ſz z forte. ff. ſi qs in ius voc. nō ierit. Bar. in l. ſi ita. ff. de libe. z posth.

¶ De natura copule. z adde gl. i c. quēadmodū. 8 iureiu. doc. i cle. ſ. de rescrip.

si incerto. ff. sa. hercis. z ista gl. formaliter refert z simplr seq
15 tur d. Abb. in c. indicate. de resta. ¶ † Ex prima parte gl. ha
bes magnā restrictionē ad regulā ginaliter traditā in pn. hu
ius l. vt precedat in rebus animatis in quibus aliquē plūs repe
riri quas magis expediret no hre q hre, z in eis legatarius
hz electionē eligēdo mediocrē. in istis terminis loquit regu
la generalis huius tex. sz in aliis rebus inanimatis est secus
qz q minimū est intelligit legatū, vt iuribus allegatis in gl.
z ista doctri. glo. approbant cōiter doc. z ōt Sali. q ista di
stinctio gl. est ipsa mera veritas, z p ista doc. est bonus tex. q
ita vr dicere l. fi qs argētū. ff. similiq modo. allegata in gl.
quare aūt in animalib⁹ reperiri spēs quā magis expediat nō
hre quā hre, nō sic in rebus inanimatis? rndet Pau. de ca. ideo
esse qz animalia comedūt, z sic plūs afferre dānū z expen. sine
16 vtilitate, nō sic in alijs rebus inanimatis. Adde tū p limita
tionē huius doctrine approbare qs † qñ legat vel vnū vel
qd sit i gñe heres liberet plātādo minimū. l. fideiussore. ff. mā
da. nō tū liberaret si plātaret illud putridū vel corruptū: qz
tale nō dz dici fructⁿ, sicut pecunia reproba nō est pecunia. l.
elegāter. §. q reprobos. ff. de pig. act. z l. paulus. ff. de vb. sig.
ita dicūt d. Ant. z Imo. me. indicate. de te. z simplr sequit d.
Alex. hic. ¶ Ista cētis lec. gl. z doc. eg multis reddit valde
dubia nec facile defendi pōt. ¶ Primo qz nimis restringit
regulam ginaliter posita in pn. tex. ¶ Secō diminat ad eā q ista
regula ginalis restringuat ad animatas. ¶ Tertio restringitur
ista regula qñ in rebus inanimatis essent aliquē quas magis ex
pediret nō habere q habere. ¶ Quarto ex dicta doctrina
gl. z cōem sequerēt q qñ testator legauit seruū in genere, z in
patrimonio suo haberet x. seruos inter quos nullus erat q
nō esset alicuⁱus estimationis, z sic quē magis expediret hre
quā nō hre, tūc nō haberet locū iste tex. z esset electio hered
dis, z posset dare minimū eo qz restringit iste tex. qñ aliqs ex
talibus seruis est olim inutilis. ¶ Quinto z fortius doc.
istius gl. cōiter approbata nō solū est diuinatiua, z restricti
ua istius tex. vt pdixi imo vr aliena ab omni verisimilitu
dine. nā iste tex. q logr q qñ legat seruus i gñe electio fit le
gatarij, pcedit qñ testator habebat seruos in p'timonio sm
distinctionē Jo. f. approbatā p gl. z oēs. sz nō est verisimile
testōrē tenuisse tales seruos in domo olim inutiles, z quos
magis expediret nō hre q hre, nisi forte essent senes valde, z
nullius operis quos testōr cā pietatis tenebat. sz certe ista
ginaliter tradita hic nō dz restringi in casib⁹ q raro sz q fre
quēter ptingūt. l. nō ad ea. ff. de legi. similiter in legato gene
ris equi vel bonis nō est verisimile q testōr remisset tales
equos in domo q essent inutiles, z quorū sumptⁿ z expēsa est
grauis. ¶ Sexto ista distinctionē cōem stringit tex. in d.
l. fi qs argētū. §. i. q loquit in pdis q qdē hre nō pōt esse inu
tile qualiacūq sint z tū ibi mediocre est dādū. z solutiones
q dant ad illū p Imo. z Alex. nō sunt bone: qz diuinant vel
violāt illū tex. ¶ Per ista relinquit q hec doctri. gl. z doc. nō
transit sine magna dubitatione. vnde glo. in l. fideiussore. ff.
māda. aliter distinxit in ista difficultate q aut loqmur in le
gato generis carū rerū q cōstāt pondere, numero vel mēsu
ra: tūc pstat minimū. ita loquunt iura allegata in gl. p sa
tis. aut legat in genere cōsistens in speciebus, z tūc debetur
mediū. ita loquit iste tex. sz ista distinctio cōfundit p l. apud
iulianū. §. fcio. z l. fi domus. in pn. §. eo. que leges nō loquū
tur in legato generis rerū cōsistētiū pōdere, numero vel mē
sura, sz in speciebus, z tū minimū debet. cōfundit ēt per l. fi
ita scriptū. in vbo duas quātitates vel duos fundos. §. eo.
Tertio loco huic difficultari rndet Raph. cn. q li. allegare
pro suis loquunt qñ testōr sensit de certo ideo minimū debe
tur. ita loquit l. fi ita scriptū. z l. fi domus. z l. nūmis. allega
te in gl. sz qñ testator legauit simplr in genere, z nō sensit de
certo, tūc distinguit q si spēs seu individua illius generis
sunt ita pauca qs verisimiliter testōr debuit de oib⁹ cogita
re, z tūc habēs electionē nō reneā eligere mediocrē, sz pōt eli
gere quē vult p libito voluntatis. l. q cōcubinā. §. ci. vbi aūt
sunt plura individua de qbus oibus verisimiliter testōr nō
cogitauit. z isto casu debēt extrema remoueri de qb⁹ testōr
verisimiliter nō cogitauit, puta optimⁿ vel pessimⁿ: qz gña
liter mone nō venit illud qd verisimiliter testōr in specie nō
14 diuisset. l. obligatione generali. §. de pigno. † Itē ginaliras
nō est sic restringēda vt captio insurgat, z inutilis sequat. l.
cū aghana. ff. de trāsa. iō mediocris est eligēdus vt hoc tex.
ista doctri. Rap. ēt nō est bona qs numū diuinet, z restrin
gat tex. qz vr §. dixi iste tex. q vult q qñ legat seruus in gñe
electio fit legatarij, pcedit qñ testōr habebat seruos i patri
monio, z tū nō pōt tūc dici q testōr nō potuerit de oibus co
gitare, z tū legatarius nō pōt tūc eligere quē velit mediō
crē, ergo eius doctrina nō vera. durū tū est recedere a doct.
15 gl. z cōi quā ēt pp hoc tu teneas. ¶ † In ea. glo. ibi qz dādo
inusca ꝛc. sz Bar. z cōiter alij transeant cū ista gl. tū ista rō nō
est generaliter vera: qz nō procederet qñ electio est legata
rij q eligeret mediocrē, z non muscā. tū gl. habuit respectuz
qñ electio est heredis. Preterea si tale legatum referat ad
animalia existētia in patrimonio testatoris nō veniret mu
sca: qz nō est in eius patrimonio. vnde sm Raph. melior est
rō ppter nimiā generalitatē, z incertitudinē. Preterea in ge
nere ita late vt est animal, difficile esset reperire mediū cū cō
prehēdat infinitas species animaliū. ¶ In ea. gl. ibi sola de
stinatione hois vt fundus. Istū tenet gl. in d. l. fi qs in rerū.
16 §. fi qs posit. vbi dixi qui tenet † qs ad cōstituēdū fundū re
quirat etiā factum hois, s. diuisio p regiones vel p sepe, z si.
Preterea tex. in d. l. fi qs posit. sentit nō esse differētiā in hoc
inter domū z fundū: qz dicit q nostra distinctione fundoruz
17 nomina z domus constituunt. ¶ † In ea. gl. ibi vt z alias s.
de serui. l. si cui ista l. scōm d. Per. de legu. in hil facit z male
allegat per gl. Tu die qs imo bene facit iuncta l. si via. ff. de
serui. rusti. pdio. ibi gl. in prima solutione. Adde tū q in Istū
vr facere tex. in l. statuliberū. §. fi. j. de leg. q. vbi qz erat
determinatū tēpus heredi ad eligendū eo negligente intra
tēpus transit electio in legatarium. ergo probant secus esse
18 vbi terminus nō fuisset appositus ad eligendū. ¶ † In ea.
gl. ibi aut testator reliquit seruos in suo patrimonio, dupli
cē rōnē diuersitatis assignat Bar. z simplr sequunt Floria.
z Cu. hic primā rōnē Bar. reprehendit Sali. qz sm eum est
eadē cum d. l. ij. In Istū facit sm Are. qz tunc posset initari
quare magis primo casu vr transferre electionem in legata
rium qñ hz seruos in patrimonio z qñ non habet. super hoc
vltimo laborat multum Are. Tu aūt salua declarationem
Bar. nam qñ testator habet in patrimonio plures seruos z.
legat vnū in genere vr ei legare optionem que optio cadit
in rebus testatoris: ideo electio est legatarij, vt no. in l. fi qs
a filio. §. fi qnis plures. §. eod. que ratio cessat qñ serui non
sunt in patrimonio testatoris: qz cum res aliena non possit
operari vt per gl. in l. serui electione. in princ. §. eo. ideo non
vr tunc legasse electionē. Et hoc modo declarando, rationē
Bar. eius ratio non est eadem cum dicto. ¶ Circa secundaz
rationem quam Bar. dicit esse iurisconsulti in l. si seruus le
gatus. §. cū homo. §. eo. z sequit ēt Sali. hic. Adde qd eam
subtiliter impugnat Are. hic z credit Bar. errare qz dato
q electio rerū cōperat heredi, tū nō est verum qd p hoc un
pediatur in persona legatarij electio actionuz, z sic facultas
19 eligendi remediū. † nam poterit legatarius agere ad hominē
in genere, z assignari terminū heredi. §. quē eligat hominē
quē vult dare, z si nō eligat transferat potestas eligēdi in le
gatariū vel habeat p facta in detrimentū heredis, vt declaz
rat Bar. in l. eū q certarum. §. fi. ff. de vb. obli. Joā. an. in ad
di. Spe. in tit. de electione. §. sequit. ¶. sz pone. in fi. additio
nis. Tu aūt defende optime Bar. qz imo impediret legata
rio facultas eligendi quo remedio vel qua actione velit age
re si heredi cōpeteret electio rerū prout dicit Bar. z bene:
qz sz legatarius possit ad hominē i genere agere, vt ōt Are
ti. est verū actione psonali ad hominē in genere ex testamēto
sz nō posset agere rei vēdicatione q supponit dñiuz in agē
te. l. in rem. in pn. cū si. ff. de rei ven. z rei in genere nō pōt in
20 terim haberi dñium. † Itē qō est fortius ēt qñ aliquid est in
legato, z sic in obligatione si tā est incertū qd futurū fit in so
lutione nunq dñium trāfit in legatariū nisi prius constitue
rit qd fit solue. put dixi in l. nō amplius. §. cū bonorū. §. eo. z
ibi d. Alex. z Are. ponūt istā rām q apparet qs impediret
facultas eligēdi remediū, z sic agēdi rei ven. q rō Bar. est ve
ra, z sic remanet defensata vtraq rō Bar. Tu tri sz ista secū
dā rōnē Bar. cōiter approbatā, z que vr fundamētaliorz, pō
dera multū facere tex. in l. si domus. in pn. §. e. vbi si factū est
legatū domus in gñe si testator habeat domos in patrimo
nio vz legatum sz electio est heredis, z tū sm rōnē Bar. debe
ret esse electio legatarij: qz ēt ibi auferēdo electionē rerū le
gatario ēt aufert sibi electionē actionū: qz nō poterit ibi eli
gere agere rei vēdicatione. put potuisset eligere si habuisset
electionē domus ex quo erāt in patrimonio testōris. Recipi
cat q illud ibi iō fit qz testōr senserat de certa domo. put ibi
vr sonare litera quo casu indubitāter electio est heredis. vt
j. in gl. qz istud exprese reprobat p gl. Bar. z alios in d. l. fi
dom⁹. in pnc. vr illa l. pcedat ēt si testōr q habebat domos in
patrimonio nō senserit de certa adhuc esset electio heredis:
q sz rōnē Bar. Necēt dicat Bar. loquit in legato generis ha
bēte fines a natura vt in legato serui in genere. sz d. l. si do
mus. in pn. loquit in genere habēte fines ex facto hois, vt in

gl hic: q3 istud nihil ad rũbũ, pp generalitatẽ l.ij.§.generaliter.ff.de eo qõ cer.in qua fundat rõ Bar. ¶ Alia rõne diuersitatis assignat gl.in l.heredes.§.si in certo.ff.fa.her.z sequit Sal.hic q qñ serui nõ sunt in patrimonio testatoris si electio esset legatarij posset multũ grauare heredẽ eligendo vnũ in partib9 remotis q esset multũ dãnosum heredi pstare.q3 rõ cessat qñ electio dz fieri de seruis existẽtib9 in patrimonio testõris,pcertz cũ debeat eligere mediocrẽ, vt dõ tex. sz ista rõ vr confundi p tex.in §.si generaliter.insti.de leg. vt j.plenius dicã. ¶ Scoam rõnẽ diuersitatis z quidẽ colozatã assignat Ja.but.hic,z dicit fuisse Rap.cu.hic sz in mea lectura non ponit. nam qñ serui vel species ex genere legato sunt in patrimonio legatarius nõ hz necesse petere de manu
21 heredis † q3 dñiũ facta electione trãsit recta via in legatariũ.l.cũ seru9.§.si tibi hõ.j.eo.z l.legatũ ita.j.tit.j.bñ verum est qõ naturalẽ pos.hz necesse capere de manu heredis.l.j.§. rediguntf.ff.quo.leg.l.nõ dubiũ.C.de leg.sz qñ serui vel species nõ sunt in patrimonio testõris tũc legatarius necessario capit dñiũ de manu heredis:q3 tenet heres vnã spẽm redimere z dare legatario.l.nõ dubiũ.§.si.z l.q cõcubinã.§. si.j.tit.ij.nimirũ si hoc vltimo casu electio est heredis .sz huic rõni ẽt vr obstare d.§.si gñaliter vt statim dicã. ¶ Tu gñt aduerte q hz oẽs scribẽtes teneãt cũ ista theorica gl. qõ qñ legat seruus vel species alia in genere z testator hz seruos in patrimonio qõ tunc electio est legatarij monet gl. precipue p tex.in §.si gñaliter.insti.eo.vbi ẽt gl.idẽ firmat p illum tex.sz certe ille tex. pbat de directo 3zium,z confundit istã
22 cõez doc.† nã ẽt tex.si gñaliter seruus alienus vel aliena reslegef:electio est legatarij. Pondera q iste tex.loquit qñ seruus vel res aliena legat in genere. Pondera si aliena, ergo non erat in patrimonio testatoris,z tñ electio est legatarij. Scoo 2sidera q ẽt ille textus a 3zio sensu vr adhuc destruere cõem sniam q si esset legatus seruus p3opꝛius vel res ꝓpria a testatore inuit a 3zio q tũc electio esset heredis. sed credo qõ gl.debuit illũ tex.intelligere hoc mõ:si gñaliter seruus vel alia res legef electio sit legatarij.z hoc mõ nõ obstaret.tñ cõiter oẽs libri habẽt tex.primo mõ vt dixi.sz ista sola litera põt psuaderi rõne:q3 si ille tex.loqueret in rebus alienis nõ caderet electio de qua loquit ille tex.vt statim dicam. Tertio 2sidera q3 fm istã cõem doctrinã gl.z doc.multũ restringeret regula gñaliter tradita in pn.huius l. vltra restrictiones gl.z doc.in ꝓma gre hui9 gl.nã ista l.q gñaliter z indistincte dat electionẽ serui legati in genere legatario restringit vt ꝓcedat qñ testõr habebat seruos i pr̃imonio,als esset electio heredis.nã istud qõ haberet seruos in pr̃imonio est diuinare,z restringere, pcertim q3 istud est factũ,z facta nõ psumunt nisi ꝓbent.l.in bello.§.facte.ff.de capt. Itẽ illa ꝓba testõris lego hominẽ in genere significãt sub 2pẽdio oẽs homines de mũdo,vt l.meuius.§.duob9.j.tit.j.z statiz j.sub ꝗciaz. Preterea nulla lex vr expꝛesse ꝓbare si bñ aduertatis q fiat dꝛia an testõr haberet seruos in patrimonio vel nõ qñ logmur i seruo in genere legato sz in alijs secus.l. si dom9.j.
23 eo. Tñ ẽt ad ista põt rñderi† q electio vel optio nõ cadat p prie in rebus alienis,vt no.gl.in l.serui electione.in prin. §. eo.z Bar.§.z tex.hic in ꝓbo accipiat, videat loqui de electione legatarij z expꝛessius tex.in d.l.si seru9 legat9.§. cũ hõ. cũ alijs allegatis p gl. ergo loquunt qñ serui erant in patrimonio testatoris,z sic remanet defensa theorica gl. z cõis ex
24 qua glo.diligenter no.† q si testator legat hominẽ vel aliqd aliud in genere,z habeat aliquã speciẽ in suo patrimonio de illo genere,vr õ ulla sensisse, nõ añt vr sensisse de oibus q sunt in mundo,z sic vr legasse electionẽ q tãtũ in suis cadat:: ex quo stabit notabilis cõclusio q legatũ i genere factũ restringit ad species vel corpora illius generis q testator hz in patrimonio.idẽ not. Bar.in l.iij.ff.õ vino tri.oleoq3 leg. Rap. cu.z d. Alex.hic,idẽ est in 3ctibus vt est tex.no.in l.si qs argentum.§.j.z ibi Bal.ad hoc no.C.de dona. ¶ Et ex hoc potes tu p3onere elicere in practica tres notabiles effectus,z
25 tres notabiles 2clusiones.† Prima est q si testator legauit seruũ in gñe,z habeat aliquos seruos in patrimonio q illis mortuis q sunt in patrimonio extinguit legatũ in totũ,quasi illud legatũ generis quãuis absolute factũ subalternet ad solos seruos existẽtes in patrimonio.z hoc ẽt tz Rap. cu.z d. Alex.hic,z idẽ Raph.in l.si ita legatũ.in prin.p illũ tex.j. eo. Scoa cõclusio est q si testator oes illos seruos suos existentes in suo patrimonio volũtarie alienaret,renouaret illud legatũ generis in totũ.l.fideicõmissa.§.si rem.ff.de leg. ij.z §.si rẽ suã.insti.de leg. Tertio habes limitationẽ ad tex.
26 l.meuius.§.duozũ.j.tit.j.vbi ẽt tex.q legatũ hominis genere sub cõpẽdio cõtinet oẽs homines de mũdo. nã intelligit qñ testator nõ habebat seruos in patrimonio vt ptz ex ꝓdictis, vel intelligit quãtũ ad significationẽ vbozũ, non añt quã
27 tũ ad psumptã mẽtẽ testatoris. ¶† In ea.gl.ibi in fine dic, s.in fundo q nõ valet.idẽ tenet gl.in d.l.cũ post.§. gener. hic alleg. Bar.hic z plenius in l. ita stipulatus.ff.de vb.obligã. Adde qõ subtilis Pet.de bellaperti.quẽ sequunt Rap.cu. z Bau.de ca.hic melius tenet q si testator habeat fundos in pr̃imonio,z legaret fundũ in gñe qõ valeret legatũ,z intelligeret relinquere vnũ de illis quos hz in patrimonio,sicut dicemus in legato domus.l.si domus.in pn.j. eo. nã quarõne legãdo seruũ in gñe vel legãdo domũ in gñe si habeat in patrimonio intelligat de vno ex suis sensisse: ita eadẽ rõne legãdo fundũ in gñe si hz fundos in pr̃imonio dz intelligi de vno ex illis fundis ne alias legatũ pp nimiã incertitudinẽ reddat esse ridiculosum, pcertim cũ debeat fieri interpretatio vt act9 valeat,l.quoties.cũ si.ff.de vb.obli.sz qñ nõ haberet i pr̃imonio:bñ vez est q nõ valet legatũ,d.§. gener, sicut ẽt in domo.l.si dom9.in pn.j.eo.z ex his no apparet obstare rõnẽ gl.q heres dãdo palmũ terre p fundo liberaret. nã istud nõ pcedit qñ testator hz fundos in patrimonio: q3 cũ testator intellexerit de vno ex illis nõ põt heres 3 voluntatẽ testatoris psumptã,z in pudiciũ legatarij diminuere nec facere de vno fundo plures cũ testator nõ fecerit,z nõ posset facere vnũ ita paruũ q nullius esset vtilitatis.preterea non est vez psuppositũ gl. q sola destinatione possent ex vno fundo plures fieri,vt superius dixi. Tenẽdo tñ istã cõclusionez glo.q cõiter tenet q nõ valeat legatũ fundi in gñe ẽt si testator haberet fundos in pr̃imonio p gñaliter d.§.gener. q3 dan-
28 do modicũ terre liberaret. ¶† Limita no.qñ testõr legauit fundũ simplr,secus qñ legauit adiecto ꝓprio nomine: pura q3 legauit in genere fundũ cornelianũ,z ipe nullũ habebat,nã nũc cẽset legare vnũ fundũ cornelianũ ex his q reperiunt in rez natura, z sic heres tũc nõ posset de nouo facere vnũ fundũ paruũ,z dare legatario.tex.est no.in l.qbus diebꝰ.§.q dotalẽ.ff.de 2di.z demõ. Accedat qõ infra ẽt gl.pe.de testatore legãte i undũ titianũ cũ testatores vicini habeãt titia nos. ¶ Bl.in ꝓbo,cogitauit.diuide in tres partes. In ꝓma fm Bar.formatqõnẽ.dic meli9 q gl.rñdet oppositioni. In 2da colligit notabile ꝓpinione regule. In tertia q rit,scoa ibi, z no.qõ R.tertia ibi,sz qd si nõ habeat. ¶ In ea.gl.ibi ex de
29 nignitate ergo deꝛ.† dic q imo de rigore iuris,z p pactũ rõnis vz legatũ cũ talis dubietas cadit circa res legatas. Nã tex.in l.duo sunt titij.§.de testa.tu.allegatus in gl..oquit qñ incertitudo cadit circa psonas: q3 tunc bñ vitiat vt ibi,z l.si fuerit.ff.de reb.dub.z fuit dictũ in l. si qs a filio.§.si qs plures.§.eo.rõnẽ diuersitatis inter res z psonas assignat Joa. de imo.hic:q3 vna res subest alteri nõ sic in psonis.l.illustrissime.ff.õ edi.edic.Bar.in l.titie textores.§.nihil.§ eo.Sz ista rõ parũ 2cludit. Tu affigna aliã rõnẽ diuersitatis: q3 qñ est incertitudo rerũ:saltẽ psona legatarij est certa q põt mutare z petere declarationẽ legati fieri. sz qñ est incertitudo ꝓpriarũ nõ est fundatũ ius in psonã alicuius legatarij q possit petere fieri declarationẽ:nõ tũc legatũ vitiat.ista rõne diuersitatis alibi,z in alio ꝓposito assignat do.Chriſtoph. porch9
30 in §.an vero.ad fi.insti.de leg. ¶† In ea.glo. ibi vr legatarij electio vt in seruis dixi. Ista gl.reꝓbat q oẽs z debuit dicere q electio est hꝛdis p istũ tex.in ỹ.de certo indistincte loquẽtẽ. Itẽ q3 qñ testator nõ hz seruos i patrimonio electio est heredis,vt firmat §.gl.magna circa mediũ q ab oib9 ꝓbat. Itẽ qñ testator sensit de certo fundo vt hic electio vel port9 declaratio spectat ad hꝛdẽ.l. si qs filio.§.si qs plures.§.eo. ¶ Lex xxxviij.

1 ¶ Legatarius non potest p3o parte acceptare,z p3o parte repudiare legatum.

2 Voluntas testatoris nõ põt p3o parte acceptari,z p3o parte non,heredes legatarij possunt diuidere legatum. Heredibus q plus concedatur q defuncto.

3 Jus accrescẽdi q nõ habeat locũ in pluribus heredibus legatarijs: q3 vno repudiãte alij nõ admittunt ad eius partẽ. Jus accrescendi q non habeat locum inter coniunctos coniunctione legali.

4 Portio vnius ex heredib9 emphyteute si deficiat p delictũ vel renuntiationẽ nõ accrescit alijs,sed vadit ad dominum.

5 Jus accrescendi qõ non habet locum portiõ portiõ fuit semel acquisita licet deficiat,preterquã in vsufructu.

6 Jus accrescendi q non habeat locum in domino directo vel vtili ex resolutione acquisitorum.

7 Portio legati que repudiat fingit nunq3 fuisse relicta.z 8.

Repudiatio idẽ operatur quod cessans dispositio.

9 Seruitus q nõ extinguat si dñiũ fundi seruientis acquirat dominio

domino fundi dominantis sed reuocabiliter.
10 Acquirtio dominij reuocabilis non attenditur.
w Cditio appōta legato q̄ venit implēda diuidi nō pōt q̄a
est facti, sed agnitio legati bene potest diuidi per heredes.

1 **Legatarius.** † Legatarius nō pt vnū
acceptādo, z p parte repudiādo: ſz eius heredes
bñ pñt vnus acceptare partē suā, alter repudiare
repudiato legato fingit vſq; retro nūq̄ fuisse factū. h.d.to
ta l. ¶ No. primo q̄ legatarij nō pt p pte acceptare, z p pte
repudiare legatū: pcedātes sunt in gl. rō est q̄ cū volūtas
testōis sit vnica nō pōt p pte acceptari, p parte nō. l. eū q.
p pte. ff. de his q. vt indi. l. gdē eulogio. C. de iur. deli. facit
qđ hñ in l. ff. de acq. here. vnde ōt tex. in l. nā absurdū. ff. de
bo. lib. qđ absurdū vr iudiciū defuncti partē approbare, par
tē nō. ¶ † Scdo no. q̄ ſz legatarius nō possit diuidere lega
tū, vt dixi, tñ eius heredes pñt ex quo cōtrelarie sequit aliō
notabile q̄ plus cōcedat heredibus q̄ defuncto, sicut in l. ſi
aliena. §. fceuola. ff. de vſuca. allegata in gl. z tex. valde not. in
l. C. de eute. qđ Bar. z alij ibi reputāt singulare. rō diuer
siratis in ista l. est q̄ in legatario obligatio est vnica: iō non
pt̄ scindere acceptādo p pte. l. neminē. cū l. seq. §. tit. §. sed
inter heredes legatarij diuisa est ipso iure p l. xij. tab. l. p he
reditarijs. C. de he. act. l. j. C. ſi cer. pe. iō heres q̄ partē suā re
pudiat ōt totū ius suū repudiare nō aūt diuidere. hinc est
q̄ ſi hēs legatarij vellet ptē ptis sue repudiare, z aliā retine
re nō posset. d. l. neminē. ¶ Tertio no. ex tex. ibi, vt alter eo
rū ptē suā acqrat, hic esse tex. no. † q̄ in plurib⁹ hēdib⁹ legata
rū vno repudiāte eius portio nō accrescit aliīs coheredib⁹:
nō q̄ illi cēsent cōiūcti ꝛiūctione legati, nō aūt sunt ꝛiūncti a
testōe legāte: iō inter cōiunctos cōiunctione legati non hz
locū ius accrescēdi. l. a pculo. §. tit. j. Et ita p istū tex. ōt Bar.
ibi re cōiūcti. in pe. col. in v. q. pn. §. ri. ij. Bal. Jmo. z Moder.
ibi. † z istū tex. colligit Bal. arg. q̄ ſi fūt duo vel plures he
redes vni⁹ emphyteute q̄ p delictū vel renūtiationē vnius
sua portio nō accrescit coheredi: ſz vadit ad dñm. sequunē
Jo. Rap. cu. z d. Alex. hic. Pro ista decisione melⁱ facit † q̄z
ius accrescēdi nō hz locū post q̄ portio semel fuit acqsita hz
postea deficiat pter q̄ i vſufructu. l. j. §. ſi. ff. ſz i vſufructu. ff.
de iur. accre. l. aquā. §. ſi. ff. quēad. ſer. amit. l. ſi minor. ff. de
acq. here. z ita i ppōsito iuris emphyteotici. Bar. z Mod. i
l. mihi z tritio. ff. de v. obli. Bal. l. vnica. §. j. i pe. col. C. de cad.
tol. Itē facit q̄ ex acqsitorū resolutione nūq̄ hz locū ius ac
crescēdi i dñio directo vel vtili. istā rām tradit not. d. Bto
in. ſi. in. ſi. de assigna. lib. quē refert z segt Bal. i aut. ſi quas
rumas. l. vlt. col. C. de sac. san. eccle. z p B pōdera tu. puecte q̄
ibi tex. ſi bñ allegat p Bal. z Mod. ad q. §. relatā q̄ iste tex.
logt i pte legati repudiata. ſz sic est † q̄ portio legati q̄ repu
diat fingit nūq̄ fuisse relicta. tex. est hic, z statiz dicā. z iō ibi
pdit ius accrescēdi alia rōne: q̄z ibi solū adest cōiunctio le
gatis, vt ē dixi, ſz q̄ō Bal. p̄edit q̄ illa portio semel fuit ef
fectualiter acqsita. ¶ † Quarto no. i v. ſi legatū. q̄ repudia
tio legatarij dē opat acq̄ legatū retro nūq̄ fuisse relictū. facit
tex. ij. ſi ibi hō. §. cū seruꝰ. j. e. z ex B colrelarie no. ex tex. fm
Bal. z Glo. q̄dē opat repudiatio q̄ cessans, disp̄o a pn. facit
tex. i. l. pnde. ff. ſi cer. pet. ¶ † Quinto no. q̄ qñ dñūs fundi
seruitis acqrit dño fundi dominātis ſz renocabilr nō extin
guit seruitꝰ nec̄ p fund. ē: sec⁹ ſi eēt irrenocabilr acqsitū. l.
qñ, z ibi no. ff. de ser. rusti. pd. eo q̄z res mea irrenocabilr nō
fit mihi deberi nec reb⁹ meis aliquā seruitutē. l. vti fruī. in
p. cū. lim. ff. ſi vſusfru. pe. facit q̄z † acqsitio dñij q̄ est revo-
cabilis nō attēdit. l. i bello. §. ſi q̄s seruū. z ibi Bar. ff. de cap. l.
ſi tertāe. §. Iarin⁹. ff. de excē. rei iudi. iō q̄ hz dñiū ſz revocabi-
lē p vſucapē z p̄scribere, vt hī dictz iurib⁹, ita limitat tex.
il. q̄. §. Iana. ff. de vſuc. ¶ Bl. i vb. pñt: ibi solutio. illō itelli
git nūq̄ de toto ſz Bar. dicat ex ista solone gl. nō hñe itellec.
ſi nūq̄ de toto gl. bona est. † q̄z q̄dō ſpleda nō pt diuidi: ſz ea ſpleta
ad agnatio legati pt diuidi postea p hēdes. Tu aūt dic cla
re ſpleri⁹ q̄ tex. i d. l. cui fund⁹. i. ſi. log. † eo, q̄ō erat i q̄dōne,
actiue eo q̄ ēst dādū a legatario heredi cā ſpledi q̄dōnē le
gatis ſz sic est q̄ q̄dō ēst facti. l. q. heredi. in pn. ff. de q̄di. z de
nō. q. est indiuisibilis q̄z facta regulariter sunt indiuisibilia.
l. §. mēſi i facto. l. xiij. §. cato. z l. ſtipulationes nō diuidunt
in pn. ff. de vb. ob. iō nō pōt diuidi vel scindi inter heredes, p
terim cū q̄dō debeat formaliter z specifice impleri, d. l. q hēdi. z
seruus. in pn. ſz legatū q̄ſiſtit in iure, z sic in obligatione z
vnione ſz obligationes ipso iure diuidūt p l. xij. tab. iter hēdes
nisi, vt dixi i tex. facit q̄ō no. i l. ſi seruꝰ. §. ſi p̄xiū. ff. ſi q̄s cau.

¶ Lex xxxix.

Seruū fuge in fuga vel esse in loco longinquo equiparat.

Serui fuga assimilatur casui fortuito.

2 Heres q̄ possit p̄stare rem legatam legatario in loco vbi
res ipsa est tempore testamenti. z nu. 5. z nu. 8.

3 Qui tenet aliquid facere suo opere z suo labore, an tenetur
id facere suo sumptu. vbi cōmuniter tenetur q̄ fic.

4 Vassallus tenetur iuuare dñm suo sumptu z impensa ſi fru
ctus feudi sufficiant. z nu. 5.

6 Heres tenet soluere collectas pro vſufructuario quando ta
le legatum esset inutile.

7 Testator ſi mandat male ablata restitui heres tenetur suis
sumptibus restituere. 8.

9 Seruus legatus ſi aufugit post mortē testatoris, z aditā he
reditatē heres tenetur ad estimationem ſi fuit in culpa.

Legatarius q̄ñ petere possit estimationem rei sibi legate.

Cum seruus Seruū existētē in fuga
† vel in lōginquo loco rpe
testamēti tenet heres sua opera z suo sumptu p
1 quirere z legatario dare. h.d. ¶ † No. primo ex B
tex. q̄ parari vel seruū legatū esse in fuga vel esse i loco lōgin
quo, z rō est q̄z qñ est in fuga cū nesciat vbi sit eque difficilis
est recuperatio sicut qñ est i loco lōginquo, imo aliqñ est dif
ficilior. vnde p tex. istū ōt not. Bar. in l. cōtinuus. §. illud. ff.
de ꝓb. obli. q̄ fuga serui assimilat quodāmō casui fortuito:
q̄z eū hēre nō lz: ſz nō totaliter cū subsit aliqua spes rehaben
2 di. ¶ † Scdo no. ex hoc tex. pulchra limitatione ad l. cū res.
§. j. j. e. z ad not. p gl. magistrā in l. qō legat. ff. de iud. vbi hēr
q̄ satis est q̄ heres p̄stet legatario rē legatā in loco vbi est
tpe testamēti. facit tex. i l. seruus legatus. in pn. rūſo. j. eo. nā
limitat qñ res legata tpe testamēti fuisset in loco multū lon
ginquo: q̄z tūc ſi legatarius cogeret suo sumptu rē legatam
cōsequi legatū diceret inutile de quo diceret plenius j. in glo.
magna. ¶ Tertio not. subtiliter tu puecte ex tex. ibi nam z
3 sumptū, q̄ hic † aptē pbari † q̄ q̄ tenet aliqd facere sua ope
ra vel suo labore, nō tñ tenet facere suo sumptu vel sua impē
sa, alias post⁹ iuriscōsultus iaz dixit q̄ heres tenet p̄stare
operā in exigēdo seruū legatū, frustraj postea, dubitasset an
ēt teneat p̄stare sumptū: ſi verū eēt q̄ō q̄ tenet p̄stare operā,
4 teneat ēt p̄stare sumptū. † Cōfirmat p̄ simile. nā hz vassall⁹ te-
neat sequi dñm suū, z eū iuuare, z sic p̄stare operā nō tenet ei
sumptibus suis seruire hz sumptib⁹ dñi. Cōiter tñ solet tra-
di regula in ſnum q̄ qui tenet p̄stare operam tenet suo sum
ptu z victu p̄stare. tex. est in l. suo victu. z in l. qō nisi. in prin.
vbi tex. no. ff. de oper. li. Bar. in l. ſi non sortem. §. libertus.
post glo. vbi plenius dixi ff. de condi. inde. z in l. ij. circa me-
diū. C. de neg. gest. Bar. in l. liberti liberte q̄z. C. de oper. liber.
z in l. qñ liberi. reprobata gl. ibi. C. de testa. facit q̄ vassall⁹
q̄ tenet sequi dñm, z eū iuuare tenet, p̄ p̄tis sumptibus ei ser
uire z iuuare nisi qñ fructus feudi nō sufficerēt ad expēsas.
ita no. Bar. in l. meuia. §. j. p illū tex. ff. de an. le. Bal. in l. q ma
numittit. C. de oper. lib. Lud. ro. in l. recusare. §. ſi q̄s a filio.
p illum tex. ff. ad trebel. Oldra. lau. in cōſi. ccxxxiij. qō incl.
factū tale est quidā miles. alibi tū Bal. in c. cū ex officij. de p̄
scri. no. ar. illius tex. qō vassalli debent bene ire ad exercitū
sed sumptibus dñi. z ſ. illam cōem facit iste tex. vt ē. dixi.
¶ Bl. in verbo exigit. in primo casu. ibi tempus testamenti,
5 z tunc suo sumptu heres recuperat. † adde q̄ō huius pri
mi mēbri est q̄ tpe dispositionis erat difficultas q̄ dz esse ad
incōmodū debitoris. l. ij. §. ex his. z l. cōtinuus. §. illud. ff. de
ꝓb. obli. Contra istam cōclusionē gl. opponebat Bar. de l. cū
res. §. j. j. eo. z q̄ō not. gl. magistra. in l. q̄s legat. ff. de iud. vbi
habet q̄ heres tenet dare legatam rez vbi est, vt ē dicit tex.
in l. seruus legatus. in pn. rel. pō. j. eo. ergo apparet q̄ heres
nō tenet facere expē. z rīdes egregie q̄ illa iura fallunt in ca
su huius l. qñ res legata esset in loco multum longinquo: q̄z
tunc redderet legatū inutile ſi teneret legatarius facere ex-
pēsas. l. ſi res obligata. j. eo. z cū Bar. sequūtur alij oēs hic.
idē tz Bar. in d. l. cū res. in pn. p illū tex. qui bū facit in ſ.
vel vbi verisimile est eum voluisse. idem tñ Pet. de Ancha.
Jmo. z Abb. in c. indicāte. de testa. adde tex. not. in l. qui con
6 cubinā. §. qui horzos. cum gl. ſi. j. de leg. iij. † vbi heres tenet
soluere pro vſufructuario expensas pro tributis z oneribus
reipublice qñ alias tale legatū esset inane, z nullam vtilitatē
afferret. z illum tex. ad hoc no. z cōmendat Bar. in l. his ver
bis. §. j. p illum tex. in ratione sui. j. de leg. iij. z illum tex. in d.
§. q horzos. ad hoc no. z reputat singulare Are. in l. hmōi. j. ō
ꝓb. obli. illum etiam allegant do. Alle. z Are. hic. Item ad-
7 de illud q̄ō tenet Bal. in l. j. C. de sac. san. eccle. † q̄ qñ testator
mandat restitui male ablata vel vſuras exortas in certo loco
intellige q̄ heredes debeāt soluere suis sumptib⁹ ad hoc vt
8 legatum aliquid operet. † Istam conclusionem Bar. z cōes

¶ Si sunt duo vel plures. Ad de Bar. in l. ſi fraudari. j. qs pub.

limitat Pau.de ca.z Alex. post Bal. hic. qñ testor tẽpore testamẽti sciebat rẽ legatã esse in lõginquo,tñc heres tenet ad impẽsam. ita logt tex.hic. z erit in alia restrictio ad tñ tex.sec' si nõ sciebat.ita itelligat d.l.cũ res.§.j. ita intelligat gl.i d.§.cũ legatur. Pro ista limitatione poderat Alex.tex. in l.si seruus legatus.in prin.§.eo.vbi res legata debet exp̃ri sumptib' legatarij z nõ heredis,eo q; testator tẽpore testamẽti hoc cogitare nõ potuit q; seruus fugit post testm̃,ergo idẽ qñ tẽpore testamẽti ignorauit. ¶ Tu aũt tene q; theorica Bar.z doc.indistincte ꝓdat siue testor sciebat siue ignorabat qñ expensa in redimẽdo talẽ rẽ legatã esset tãta q; totaliter extenuaret legatũ,z illud redderet inutile,eo q; qua ratione heres tenet ad expensam qñ testator sciuit vr̃ q; legatũ nõ fit inutile.eadẽ rõne debet teneri qñ testator ignorauit:q; testator nõ p̃sumit voluisse id pp qõ sua dispositio redd̃at inutilis.l.iij.ff.de testa.mili. Scõo q; si testator sciuisset rem esse in loco ita longinquo sicut ignorauit veri simile est, z ita p̃sumit qõ voluisset p heredẽ taliter p̃stari q; utilita tẽ afferret legatario.l. titia cũ testamento.§.j. z l.meuius. in p̃n.§.ti.j. Tertio facit q; si testator fuisset interrogat' an vellet expẽsam fieri p heredẽ qñ als legatũ reddere ẽt inutile verisimiliter statuisset q; fic. ergo hr̃ p statuto p doc. glo.in l. tale pactũ.§.fi.cũ cõcor.ibi traditis.ff.de pac. Quarto de hr̃ vr̃ esse tex. multũ aptus in d.l.si res obligata. in vbo vel põt aliquid esse supfluũ referẽdo illũ tex.ad ver. pri. p̃cedẽte q loquit qñ testator ignorabat,vel referẽdo ad oia p̃cedentia p l. primã. ad fi.C.de libe.prete.z l.talis scriptura.vbi dicit.ff.eo.quãuis Ang.z Alex. ibi z hic referant tãtũ ad primũ casũ qõ testator sciebat,rẽ pignoratã. Quinto facit tex. in l.meuia.§.j.in fi.in p̃.ex lõginqs breuibusq; excurrtionib' z mõ legãdi.ff.de an.le. z qõ not. Bar.ibi de vasallo. Tñ ad p̃ma tria fundamẽta posses rñdere p tex.in l.si seruus legatus.m tj.rñso.j.eo.p quẽ vident tolli illa obiecta z super quo fundat se d.Alex. Tñ ad illũ tex. põt bñ replicari q; ls tex. ibi velit expensam pertinere ad legatariũ: tñ nõ loquit qñ impensa esset tãta que absorberet vires totius legati. ¶ Jn
10 eadẽ glo.ibi z tenet ad estimationẽ. habes ex gl.† qõ qñ seruus legatus aufugit post mortẽ testatoris, z aditã hereditatẽ,z heres fuit in culpa tenet ad estimationẽ,z sic gl. vult qõ estimatio possit tũc peti in libello. pro ista cõclusione gl. vr̃ esse tex. ad literã in d.l.cũ res.i ver.itaq; si itich' j.eo.vbi dr̃ tex. q; si seruus legatus culpa heredis nõ appareat debebit estimationẽ eius p̃stare. Tñ rñde ad illũ tex. qõ illud verbũ p̃stare,respicit executionẽ nõ autẽ petitionem. Jtrũ innuit glo.j.hic relata ad tex. qõ imo agat ad seruũ quãuis existẽte in fuga:q; cũ seruus sit legatus agi debet in libello ad rẽ quãuis heres cõdẽnet ad estimationẽ.l. si seruũ.§.fi.ff. de verb.oblig. ¶ Aduerte ẽt q; vr̃ q; legatarius habeat electionẽ petẽdi vel rẽ legatã licet sit longinqua vel eius estimationẽ p l.filio.§.j.z l.illud.§.j.ff.de dona.cau.mortis.Bar. in l. plane.§. qõ si rẽ.z ibi dixi ꝛ.eo.z in terminis nostris firmat Bal.in d.l.cũ res.in prin.j.eo. Ang.z Jmo.hic, z gl.in l.si qs seruũ.in prin.in glo.iij.z iij.j.tit.j. Bar.etiã hic fatet q; vtraq; practica sit bona vel qõ petat res vel estimatio. subdit tñ notabiliter : q; si legatarius petat estimationẽ dr̃ ita tui reo postulãte modicũ tẽpus ad rẽ legatã,alias cõdenabit in estimatione p l.si cõstãte.§.si vxor.ff.sol.matri. z ita ẽt tenet Bar.z alij in d.l. cũ res. in prin. ¶ Jn eadẽ gl.ibi aut nõ.z cauebit de restituẽdo. habes ex gl. q; qñ seruus aufugit post mortẽ testatoris,z aditã hereditatẽ sine culpa heredis qõ heres tenet solũ cauere de restituẽdo seruũ legatũ cũ ad eũ peruenerit. z sic vr̃ tenere gl. qõ non teneat cauere nec de prosequendo expensis legatarij. Et hoc clare sentiũt Bar.Ang. z Jmo.in d.l.cũ res. quãuis contrarium ibi teneant Pau.de cast. z Rapha.cuma. vt ibi dicetur.

¶ Lex xl.

1 Qui tenetur de fructibus percipiendis:tenetur ad eos quos potuit percipere petitor,non possessor.
2 Possidens domum qui condemnatus est ad fructus: an teneatur ad pensionem que percipi potuit per petitorem.
3 Habens causam a petitore non tenetur ad fructus quos percipere potuit petitor: sed ipse possessor.
4 Possessor male fidei non tenetur nisi ad fructus quos ipse percipere potuit.
5 Fructus fuisse perceptos probatur p solũ sacramẽtũ actoris vel rei : qui melius nouit veritatem, vel qui legalior est.
6 Heres post moꝛã soluendi legata tenetur ad fructus,z ad omnes alias accessiones tam naturales q; ciuiles.
7 In actionibus bone fidei veniunt fructus z alie accessiones a tempore more.
8 Heres tenetur ad fructus ante moꝛam quando legatarius ageret ad rem legatam rei vendicatione.
9 Iste tex. inquantum loquitur de percipiendis intelligit de his quos potuit licite z honeste percipere petitor.
10 Titulus heredis qõ non excusat heredem a percipiendis post moꝛam.
Legatarius in re legata,est quasi heres.
11 Titulus excusat possessorem a percipiendis preter q; contra pupillum:q; tenetur de percipien. is.
12 Argumentum de contractibus stricti iuris ad vltimas voluntates econtra est validum.
13 Partus rei legate post moꝛam heredis pertinet ad legatarium,z quando etiam ante moꝛam.

1 Apud Julianum. §. Fructus. Heres† post moꝛã tenet de fruct. rei legate nõ solũ p̃ceptis:ſz etq; p̃cipi potuerũt p legatariũ,z de omni cã vel vtilitate,z ẽt de interitu.h.d. vel sic z breuius. Heres post moꝛã tenet ad accessiones intrinsecas.h.d. z quãuis gl.j.dicat hunc §.continuari ad p̃cedentia : tñ fm Dy.Bal.z alios nõ est verũ. imo mutat hic casum. z tũc ad aduersatiuã aũt oportet dici q; ponat inceptiue nõ aũt aduersatiue nec cõtinuatiue vt declarat Bar.in l.fi ampli'.§. de his aũt.ff. ódam.infec.vel pores cõtinuare hũc §.cũ p̃cedẽti hoc modo. q; §.locutus de accessionibus expẽsarũ seu sumptuũ hic tractat de accessionib' fructuũ tã naturaliũ q; ciuiliũ. caue tñ q; hic loquit de accessionib' acquisitis.s.legatario.ibi de ablatis hoc est de expẽsis q; auferunt vel ab herede vel a legatario.z iste §.hz vj.dicta.sc̃z ibi:z idẽ in operis.tertiũ ibi:qõ in fructib' quartũ ibi,in vsurarũ.quintũ ibi,ipsius quoq; sextũ ibi,itẽ partus. ¶ Not.primo ex hoc tex.qõ q; tenet ód tructibus p̃cipiẽdis tenet ad eos quos p̃cipere potuisset petitor,z nõ ipse possessor,tã in p̃dijs rusticis vel vrbanis q; in alijs qbuscũq;:z sic in fructib' p̃cipiẽdis ꝫ morosum habet respectus ad p̃sonã petitoris nõ aũt rei conuẽti.z idẽ est ꝫ malefidei possessorẽ.l. si nauis.in fi. z l. preterea.ff.de re. vẽdi. no.gl.in l.ex diuerso.z l.fructus.ff. de rei vendi. rõ est q; mora z negligentia heredis in nõ tradẽdo rẽ legatã nõ dz esse nociua ipsi legatario,ſz dz nocere heredi morosoꝛ.l.si moꝛa.ff. sol.ma.in cõtrariũ fortiter facit tex.in l.domũ.C. de rei ven. Bar.rñdet q; illa l.loquit̃ in p̃sionibus domoꝛũ in quibus cõiter quilibet posset tãtũ percipere q; nõ est in alijs rebus vt hic per eũ. Jstam solutionẽ impugnat Jo. de imo. q; restringit tex. in d.l. domũ. cũ possibile sit qõ ẽt in domo plus
2 percepisset petitor pp eius maioꝛẽ industriã. † Tu impugna fortius istã solutionẽ Bar. q; vr̃ cõtra istũ tex. in ỹ.qõ in fructibus. vbi in isto p̃posito iuris cõsultus equiparat fructus z p̃sionẽ domoꝛũ. Jn cõtrariũ ẽt facit tex.in l.j.ad fi.in ỹ.percipere potuerunt.C.de petit.here.vbi illud p̃bum p̃cipiendis in alijs q; in pensionibus domoꝛũ : intelligit tñ ab ipso possessoꝛe,z tex.in l. ité ventũt.§.ité eos.z in l.sed z si lege.§.sed z fructus.ff.ó petit.here.dic ergo melius fm Bar. in d.l.domũ. cuius distinctionẽ sequunt Rapha. Pau.de ca. z d.Alex.hic. Bul.z Bal.in d.l.domũ. d.Ant.in c.grauis.ó restit.spo.quãuis reprobat Bar. Mathe.in no.clx.ſz ego sequoꝛ ibi Bar. z plenius ponã q; si aliquis vult se referre ad illud qõ singulr p̃cipi potuisset plus ab vno q; ab altero tunc dz referri ad p̃sonã petitoris vt hic. z d.l.finauis.in fi. enim p̃sona possessoris potuisset plus percipere pp suã singularẽ industriã:,tũc ad istud restituẽdũ nõ tenet q; magis p̃cepisset ex sua negotiatione q; ex re legata.l.iij.§.j.ff.ad l.falc. Preterea actor nõ põt imputare reo quare illã suã industriã nõ exercuit,q; si ageret de lucro captãdo ex aliena industria extra rẽ. preterea sicut moꝛa nõ esset danosa : ita ẽt nõ põt esse lucrosa creditoꝛi.l.moꝛa.ff.sol.matri.l.ceterũ.ff.ó rei vendi.§. nõ ẽz creditoꝛ lucrũ consequi p hoc q; reus p suã industriã potuisset plus lucrari. si aũt aliquis vult se referre ad id qõ percipi potuisset p quẽcunq;: z tunc non refert an se referat ad possessorẽ vel petitorẽ cũ vtrobiq; fit idẽ ex quo fit relatio ad id qõ cõi estimatione percipi potuisset.l.q. C.de rescin.vendi. ¶ Alio z tertio modo rñdet Ang.Salic. Flo.z Joã. de Jmo. hic: q; in odium male fidei possessoris est introductũ vt fit electio agẽtis:an velit petere eos q; p̃cipi potuerũt per reũ conuentũ.d.l.domũ.an p ipsum agentẽ vt hoc tex. z sic potuerit eligere illud qõ erit possessori deterius in eius odium.z ita ẽt tenet Bar. in repeti.l.fructus. ꝫ.de rei vendi. Adde tu de hoc gl.in c.iij.in gl.penul. ad fin. de confes.in vj.sed certe vt ꝫ.dixi creditoꝛi nõ dz ex moꝛa debitoris velle lucrum sentire per hoc q; dicat qõ debitoꝛ eius
3 industria potuisset plus lucrari. ¶† Limits cõmunẽ doct. quam ꝫ.

quam ꝫ.tenuit.pcedere in eo qui nullã hꝫ iustam cãm a dño agẽre,secus si ab eo haberet cãm vt est creditor habens fundum pignoratũ a dño:qz tũc tenet tm̃ ꝫ illis fructib⁹ quos ipse percipere potuisset,z nõ ipse petitor.tex.est tenẽd⁹ mẽti,l.ũ.C.ꝫ pig.act.qꝫ reputat ibi Bal.pperuo no.dignũ,z seqtur simplr Alex.hic.Tu dic melius qꝫ ibi creditor ñ tenet ad fructꝫ rõne alicuius moze,sed ex natura ℨctus debẽt sibi imputari in sortẽ.l.i.z ꝫ.C.de pig.actio.†Secundo limitat verbo maleficio possessore.secus est in fictore:cuius malafides est inducta p litis cõtestationem ℨ eũ facta:tunc em̃ nõ tenebit nisi ad fructꝫ quos ipse reus percipere potuisset.tex.ẽ nõ vno lando literã,in l.ũ.ꝫ fruc.z lit.expẽ.fm Bar.z alios ibi,quãuis gl.aliter itelligat.idẽ tenẽt Jmo.Bau.de ca.z alij Mo. hic facit bene tex.in l.illud.in pn.z qꝫ ibi no.Bar.pfi.tñ bñdico.ff.de petit.hꝛd.q dispositio q̃ fit de ꝯo malefidei possessore nõ hꝫ locũ i fictore:qũ cessat eqtas ꝓper quã est inducta fictio.†Adde etiã q fructꝫ fuisse exceptos probat p solum sacramẽtũ actoꝛ vel rei q melius nouit veritatẽ,q ẽ legatoꝛ. glo.est fin.in verb.iureiurando.in §.quia igit hac nostra.vers. sed si quidem.in auc.de nup.que glo.non est alibi fm Bald. in c.grauis.de rest.spo.eã et iam reputat fing.Flo.hic.dixi i commen.l.admonẽdi.sup gl.ma.ad fi.ꝫ.de iurem. ¶†Scõo nor.ex hoc tex.qꝫ heres post moꝛam tenet ad fructus z ad oes alias accessiões tã naturales quã ciuiles,z istud est clarum si agebat actiõe ex testõ:eo qz hꝫ naturã bonefidei quo ad fructꝫ.l.in minoꝛũ.C.in qui.cau.l integ.restit.nõ est necess. declarat no.Bar.in l.si heres.ff.de eo q cer.lo.†ſz in actiõibus bonefidei veniunt fructus z alie accessiones a tpe moze. l.moza.§.in bone fidei.z l.videam⁹.§.si actionem.ff.de vsur. Bar.in l.cũ filiꝰ.in prin.ff.de ver.ob.†si aũt legatarius ageret rei vẽdicatiõe:qz res legata eẽt ipsi⁹ testõris,tũc veniũt fructꝰ pcepti ẽt ita moꝛa hꝛdis a tpe q̃ est factꝰ dñs,z sic saltẽ a tpe adite hꝛditatis.l.si tibi homo.§.cũ seruꝰ.ℨ.eo.qz tũc veniũt tã pcepti de re ppria ipsius legatarij.l.herennius. ff.de vsu.l.i.z ꝫ.C.de vsu.z fru.leg.dixi in l.si quis bonoꝛũ.ℨ. eo.†Itẽ itellige istũ tex.de his quos potuit licite z honeste percipere.l.fructꝰ.ℨ.de rei vend.Lancillarũ.z l.si qd possessoꝛ. ff.de pe.her.¶†Tertio no.ex tex.q titulꝰ heredis non excusat eũ a percipiẽdis post moꝛã.qõ videt ℨ l.si fundũ.C.ꝫ rei vend.sed rõde fm Bal.z alios qꝫ heres hꝫ habeat titulꝫ in hꝛditate, tũ i re legata alteri nõ hꝫ titulũ:ptꝫ qz legatarius in illa re legata est quasi heres.l.id tempus.in fi.ff.de vsuca. l.qõ rerũ.§.i.ℨ.eo.ptꝫ in l.legatũ.ℨ.tit.j.†Alibi videt colligere gl.in c.ñ.ad fi.de do z cõtu.in vj.qõ titulꝰ nõ excusat a percipiẽdis,ſz cõiter tenet ℨ itã p d.l.si fundum.Sed limita in pupillo cui debẽt restitui nõ solũ fructus pcepti sed q percipi potuerũt etiã si cõuẽtus habuit titulũ.gl.est fin.in l.patri. in v.ſeex diuerso.in gl.in ver.cũ fructib⁹.ff.de mino.quã gl. fic p singulari no.Ludo.in cõſi.cccliij.qõ incip.i re presenti. ¶†Quarto no.ex tex.ibi,sicut i stipulatiõe.qõ bonũ est ar. de contractibus etiã stricti iuris ad vltimas voluntates,et econtra.de quo dixi in l.q̃ delegato.ℨ.eo.Sed ztra:qz in causis stricti iuris nõ veniũt fructꝰ niſ a tempoze litis cõtestẽ.l.cum fundus.in prin.ff.si cer.pe.l.videamus.§.si actionem.ff.de vsu.ſz in vltimis volũtatib⁹ cũ habeant imitar bonefidei veniũt fructꝰ a tpe moze,vt ã.dixi: ergo argumẽtatio iurisconsulti nõ est bona.ſz respõde,q eqparatio tex.pcedit quãtũ ad interitũ,vt post moꝛã sequto iteritu quibet teneat ad estimatiõẽ,siue i ℨctu stricti iuris siue in vltima voluntate.ita etiã quo ad ꝫ eqparat tex.in l.si ex legati cã.ff.de ver.ob.sed quãtũ ad fructꝰ ista eqparatio nõ pcedit vt dixi nec tex.eqparat quo ad fructꝰ.¶†Quinto no.in v.itẽ partus,q partus rei legate post moꝛam hꝛdis pertinẽt ad legatarium.Et q̃ videt mouere tex.q ante moꝛaꝫ hꝛdis nõ ꝺbẽt legatario.qõ intellige verũ qũ nõ est legata res ppria testõris,alias ẽt aũ moꝛa primerẽt ad legatariũ.l.si tibi homo.§. cum seruus.ℨ.eo.z in ꝺ differt iste ver.a pcedẽtib⁹ fm Cyn. Bart.z Raph.hic,z bene.Sequitur §.alias est lex fi titius.

¶†Legatum factum mihi de re mea testatoꝛi debita valet, licet regulariter legatum rei mee non valeat.

Res mea in qua alius habet ius,potest mihi legari.

Res mea potest mihi legari qũ non est irreuocabiliter mea.

Res mea potest mihi acquiri ex noua acquisitione: quando prima est dubia,z secunda est certa vel pinguioꝛ.

Legatum nõ extinguit per trãslationem dominij rei legate facta ab alio in testatoꝛẽ,fecꝰ si fit per testatoꝛem in alium.

Testatoꝛ legans rem sibi debitã debitoꝛi,quando videatur legare liberationem,z si illum ab initio exigat quãdo legatum videatur reuocatum.

Quid in legato quantitatis.

6 Dictio moꝛ,licet de propria significatiõe significet statim,tamen aliquando impropriatur et denotat magnum interuallum.

7 Legatarius qui rem vẽditã p ipsum testatoꝛi tradidit post legatum sibi de ea re per testatoꝛem factum,non videtur legato renuntiare.

8 Renuntiare iuri de futuro quis expresse non potest.

9 Renuntiare q̃ non intelligitur quis iuri quod ignoꝛat,nec quod quis sibi competere dubitat.
Parcitur dubitanti,sicut ignoꝛanti.

10 Judex vel cõsultoꝛ qui dicit videtur prima facie dicẽdũ q̃ titius debeat condemnari,an valeat z quãdo videat decidere.

11 Venditoꝛ qui tradidit rem venditaz emptoꝛi liberatur ab actione ex vendito,etiam si nõ trãstulit dominium.
Obligatio qua tenetur vẽditoꝛ ad rem tradendam sapit naturam obligationis dandi,z faciendi.

12 Venditoꝛ qui rem venditam tradidit,si res euincatur non agit emptoꝛ ex antiqua obligatione,sed ex noua.

13 Venditoꝛ qui in instrumẽto cõstituit se nomine emptoꝛis possidere,liberatur ab actione,z obligatione ex vendito.

14 Legatum ad liberationem conuenitur ad agendum.
Conuentio que fit ad resoluendum,non potest operari protractionem actionis.
Pactum ordinarum ad excipiendum non valet ad agẽdum.

15 Venditoꝛ qui non soluto pretio rem simpliciter tradidit, videtur habere fidem de pretio z transfert dominium.

16 Casus in quo quis agit ad rem z pretium.

17 Debitoꝛ si simpliciter legat creditoꝛi legatũ quãdo valeat.

18 Legatum q̃ principio valet respectu vnius iuris,potest ex euentu conuerti,vt valeat respectu alterius.

19 Actus vltimarum voluntatum licet non possit stare in suspẽsa,tamen causa ex qua detur relictum,sic.

20 Testatoꝛ legando simpliciter rem sibi debitam a tertio ex contractu,videtur solum legare ad rem sibi competens,z illud ius solum venit in legato.

21 Si testatoꝛ legati rez sibi debitã,heres cedẽdo actionem,q̃ sibi competebat,liberatur,si non est debita alternatiue.

22 Legatum factum de re testatoꝛi debita non extinguitur,ſz testatoꝛ post testamentum rem a debitoꝛe exegerit,secus in legato nominis exacto.

23 Testatoꝛ si legat simpliciter rem sibi debitam,talis res hꝛdi solui potest,z tamen legatum non extinguitur.
Romẽ debitoꝛis si est legatũ,debitoꝛi heredi soluere nõ põt.

24 Legato fundo testatoꝛi debito,an vtilis transeat in legatarium sine cessione.

25 In terminis huius tex.legata est res,z non liberatio.

26 Heres quando testatoꝛ mihi fundum ab alio emptũ legauit pro quo nõdum soluit pretium,tenetur ipse pretium soluere si non fuit totum solutum,z si partem,residuum.

27 Romẽ ꝺbitoꝛ q̃ tenet dare ita ꝺz dare nec obstat exceptio. a

28 Heres nõ tenetur prestare legatario expensas litis p recuperanda re legata nisi qñ esset litigiosa,z etiã tenetur presta re quando litigat cum ipso herede.

29 Heres tenetur prestare legatario,qui requireretur in solueudo gabellam:vel faciendo cessionem.

¶Cõtractibus. Ad de gl. insti.ꝫ lege fus.ca. glos. dy.z doc. in l.pacti.l fi.C.cõ.pre. Bal.in l. fi.C. de lega.

1 **§.Si titius.** †Res mea testatoꝛi ꝺbita ꝛt mihi legari,z qd fit in legato futuꝰ euẽt⁹ declarabit,z si testatoꝛ legat alteri⁹ rẽ sibi debitam ex ℨctu, videt legare actionẽ quã hꝫ ad ipsam rem quã hꝛs cedẽdo liberat vt sic legatũ rei legatarij debite testatoꝛe qd ztineat futur⁹ declarat euẽt⁹.ſz si sibi ab alio est debita legatũ cõtinet nomẽ qõ sufficit hꝛdẽ cedere.b.d.¶Diuidit iduas ptes ꝺn cipales in prima testatoꝛ legauit rẽ ppriã legatarij sibi debitã ex ℨctu.In scda legauit rẽ alienã tertij sibi debitã.Scda ibi,idem tultanus.Prima pars subdiuidit in tres.In pria loquit,qñ post testm̃ fuit res tradita testatoꝛi,z ptiñ solutũ. In scda qñ fuit traditio facta,ſz si numerario ptẽ.In tertia ecõtra qñ numeratio,sed nõ traditio.Secũda ibi,ſz si.Tertia ibi,idẽ si subiũgit.¶†Ho.q quãuis regtr legatum mihi factũ de re mea nihil valeat ẽt postea definat eẽ mea.l. cetera.§.j.j.e.l.ppzias.C.de leg.§.si rẽ meã.Insti.eo.ratio qz qõ meũ est ampli⁹ meũ fieri nõ pt.l.sequit.§. sana.j.de vsuc.l.iij. §.ex plurib⁹.j.de acq.pos.tñ fallit qñ nõ erat mea libere,z irreuocabiliter qz erat ꝺbita ex ℨctu testatoꝛis,tũc legatũ valet vt hic,z l.nõ quocũqz.§.si ex bonis.ℨ.eo.Ex quo habes corrolarie notare duo.ꝓmo qõ res mea in qua alius hꝫ ius,põt mihi legari facit bene tex.in l.senat⁹.§.qui ab hostibus.ℨ.e. Scõo,qꝺ res mea potest mihi legari qũ non est irreuocabiliꝛ mea,vt hic,z l.i bello.§.si qd seruũ.z ibi Bar.no.ff.de cap.accedat qõ no.dicũt Jo.an.z Joan.mona.in c.cum persone,de

ptiui.i vj.q res mea põt mihi acq̃ri ex noua acq̃sitiõe,qñ p̃
ma cã est dubia:z ista scõa est certa,vt qñ p scõaz sit pfigitor
acquisitio quã ex pma.z refert z simplr sequit Are.i l.existi-
mo.in pn.ff.de verb.obl.o.Abb.in consi.cx.qõ incipit,nitar,i
3 psenti cã.¶ † Scõo no.ex tex.fm Bal.z alios,q p trãslã-
tionẽ z sic mutationẽ dñi rei legate factã ab alio in testato-
rem,nõ extinguit legatũ,q potius ipsum fortificat.l.qõ
in rerũ.§.j.ff.eo.secus ꝫ trãslatiõez dñi rei legate,q fierent p
testõrem in aliũ voluntarie:nã p eã extinguit legatũ.l.fideic-
4 cõmissa.§.si rẽ.j.ff leg.iij.¶ † Tertio no.ex tex.q testator ie
gãs rẽ sibi debitã debitori,lz videat relinquere liberationẽ
eo casu quo rẽ nõdũ tradiderat testõri,vt hic.in ver.idẽ sub
iungit,non tñ est posita idẽ,ac si liberationẽ legasset:qz testõr
expresse legãs liberationẽ,si exigat ab iuito rẽ debitã,legatũ
in totũ extinguit.l.nõ solũ.j.§.liberatio.ff.de li.le.z l.fideicõ
missa.§.si rẽ.secꝰ,qñ expresse nõ legat liberationẽ,ꝫ simplr
legat rẽ q sibi debeꝫ,vt hic in verb.eãdẽ mihi legasset.isto ca
su in re ipsa cõsistit legatũ,z vr isto casu hr̃s reluere,z solue
re,z postea tradere legatario.sed cã minuendarũ litium oc-
cultat vnus actꝰ,si res est apud legatariũ. l.ij.§.ij.ff. de do.
iter vir.z vxo.l.ij.§.ij.ff.de do.cau.mor.z l.singularia.ff.si cer.
pe.ita singulariter intelligit istũ tex.Bar.cũ quo alij transi-
eunt.qõ intellige vez qñ species certa erat debita,z legata,vt
5 hic,† secꝰ,si quãtitas vel aliud in genere cõsistẽs,puta ocẽ q
mihi debes tibi lego,isto casu sola liberatio est i legato.vñ si
testator illa decẽ a legatario inuito exigat,legatũ extinguit i
totum.l.si sic.§.j.in fi.iuncto ver.pinde.j.eo.ꝫ Pau.de cast.
Raph.cum.z doc.hic,quãuis Are.istud vltimũ videat im-
pugnare.tu autẽ aduerte circa solutionẽ Bar.z cõez ad hũc
tex.q hic nõ fuit legata expresse liberatio,ꝫ res simplr et sic
in ipsa re legatũ cõsistit. In ꝫrium videt facere,z fortiter,nã
testõr legãdo rẽ alienã,in qua,vel ad quã hz ius,vel actionẽ
nomĩãdo rẽ,puta lego talẽ rem.i dubio videt legare ius qõ
hz si domin⁹.§.fi.j.eo.z est text.in ỹ.idẽ Julian⁹ hic.si vero
vr legare ius qõ habet ergo actionẽ ex ꝫcu hz ꝫ legatariũ
ergo vr legata liberatio,z nõ res.cogita,qz bñ posset ẽfendi
Bar.¶ cõo mõ rñdet Bar.q hic recipit a spõte soluẽte, nõ
aũt exigiti iudicio ab iuito,z ita añ eũ rñdet gl.i d.l.nõ solũ.
§.liberatio. Istã scõaz sol.reprobat Rap.cu.qz diuinat z re
strigit istũ tex. Tu aũt dic q nec diuinat nec restrigit.q pba
tur fic:nã i ỹ tex.legatari⁹ idẽq; vẽditor a pncipio nõdũ so-
luto ptio,tradiderat rem testõri z fit emptori,ergo apparet
6 qõ spõte z volũtarie tradidit:† qz nõ soluto ptio ñ potuisset
inuit⁹ cogi ad tradẽdũ.l. Julian⁹.§. offerri.ff.ad.ep.l.si rẽ.
p.osa.ff.ẽ pig.¶ Quarto põdera tex.ibi mox ei tradidero:
q hz dictio mox,ade sui ppria significatiõe significet statim si
a ¶ Dictio mox. a ads Bald.in l.iu dem⁹.la fi.§.sane.C.de sac. san. eccl.bal.i l.Ve ur⁹.§.duob⁹.ff.ẽ le.ij.Fel.Ic.Ro dulph⁹.ẽ referi. ne aliquo iteruallo,vt est gl.in aut.de ince.nup.in pn.v.si vo
cõtingerit.bar.Sal.z alij i l.j.ff.si cer.pe.cũ 2cor.ibi traditis
tñ aliqñ ip2opziat,ẽt gl.in c.qz pp.in v.mox.de elec.z ita vr
eẽ tex.ỹ,qz ẽt si ex iteruallo tradidisset dño,viuo testõre idẽ
eẽt.imo aliqñ mox,importat magnũ interuallũ.l.ꝫ z si qs.§.
si operas.als est sub l.adhuc interesse.z ibi gl.i fi.ẽ vsuf,z di
zi i l.fructꝰ,ff.so.ma.z isto modo dicto mox,i isto tex. nõ im
portabit mysteriũ iurꝫ nec stabit ppzie,nisi dicas z forte me
7 liꝰ dicãi no.seq.¶ † Quito q̃ no.q si testõr legat vẽditori rẽ
quã ab eo emit,deinde legatari⁹ idẽq; vẽditor eãdẽ rẽ tra-
diderat testõri ptio recepto,nõ tñ p talẽ traditionẽ vr lega
tari⁹ renũtiare legato ꝫ res remanet i legato. Et põdera,qz
tex.vt poneret casuꝫ magꝫ dubitabilẽ quẽ sciuit.qd si mox,z
sic icõtinẽti post factũ legatari⁹ idẽq; vẽditor tradi-
derit rẽ legatã ipsi testõri z receperit ptiũ,an adhuc p talẽ
traditionẽ fic incõtinẽti factã p legatariũ videat renũtiare
legato? et adhuc ẽterminat q sic,z isto mõ dictio mox,stabit
ppzie z iportabit mysteriũ iurꝫ,q no.ad ea q̃ dixi pcedẽ no.
z ista potuit esse alia ratio dubitandi ad tex.rõ aũt deciden-
di est:qz Quis traditio sit facta mox,z i cõtinẽti tpe legati,
tñ fuit facta viuente testõre,ꝫ eo viuente legatũ ñ hz subsistere,
8 † cũ volũtas testõris sit ãbulatoria vsq; ad mortẽ.l. cũ h̃ sta-
tus.§.oño.ẽ do.inter vi.z vxo.c.cũ marthe.ẽ cele.mis.vñ iu-
ris ẽ futuro expresse renũtiare ñ possum⁹.l.si ita sit scriptũ.§.si
sub 2dõne.j.ẽ leg.ij.gl.bar.z doc.i l.j. vbi dixi C.ẽ pac. Hinc
exista rõne põt inferri limitatio ad hũc tex. q si post mortẽ
testatoris legatari⁹ idemq; vẽditor sciẽs rẽ ppriã quã testa
tori vẽdidit eẽ sibi legatã,illã tradidisset hr̃di z ab eo pretiũ
recepisset,tunc forte videret renũtiare legato sibi facto de
illa re,z cõem exceptionẽ cõpetere ad retinẽdũ, remittere.l.
9 si qs delegauerit.ff.de nouat.l.cuꝰ p errorẽ.ff.de re.iur.secꝰ
si ignoraret legatũ sibi factũ,tũc,† iuri q qs ignorat,ñ intel-
ligit renũtiare.l.mr̃ decedẽs.§.ẽ ff.test.imo iuri qõ qs du
bitat sibi 2petere,nõ intelligit renũtiare,vt no. bar.z alij in l.
fi.§.j.per illũ tex.in ver.finaũt nesciens.C.de fur.quẽ tex.no.
Bar.i l.leges sacrarissime.C.de legib.q ita parcit dubitãti
sicut ignoranti.z reputat no.dignũ. refert z sequit Jo.ẽ ana.
in consil.lxxij.incip.visis z cõsideratis his que in facti.z ista
bñ no.ad intellectũ tex.cogita tũ sup ista limitatione an ſ
vera ad istũ tex.¶ Sexto põdera tex.vbi vr qdẽ is pma fa-
10 cie ad vnũ in quo als habui 2sulere ẽ facto,† erat cõmissa cui
dã doctori cã ad 2silũ sapientis:iste doctor in 2silio suo rñ
dit ỹ mõ,vr pzima facie,q titiꝰ debeat 2dẽnari i 2c.fuit dubi
tatũ de validitate talis 2sil.ỹ,z an videat affirmare dicẽdo p
ma facie an potiꝰ effectualiter negare:ego cõsului q si 2silior
vr ẽt iudex i ista vtak isto termino vr pzima facie z postea ẽ
cidat ꝫriũ.res est clara z ita logtur tex.ỹ z in c. ad audientiã.
el j.de rescri.si vo diceret vr pma facie z postea aperte nõ fir
maret ꝫriũ,hoc nõ obstãte vr affirmare.tex.est in l.vnica.§.
si vero non oẽs.C.de cadu.tol.z in c.dilectis filiis.§.preterea.
extra de ap.z in l.alieno.§.fin.ff.de fideicõ.liber. fic ẽt si di.e
re vr pma fronte,q debeat cõdẽnari.nam si postea expresse
nõ dicat ꝫriũ,videt approbare,z ita iudicare, tex.est i l.qn.
quaginta.ff.ẽ pba. ¶ Septio no.ex tex.ibi ꝫ ex ẽpto actio-
11 ne liberatus fm Are.† q vẽditor tradẽdo rẽ vẽdita empto-
ri liberat ab obligatione,z actiõe ex vẽdito,ẽt si ñ trãsluleric
dñiuz:qz forte nõ erat dñs.facit l.ex empto.in pn.ff.ẽ actio.
emp.¶ Tu dic q istud est verũ in se:rõ qz obligatio,q tenet vẽ
ditor ad rẽ tradẽdã partim sapit de natura obligatiõis dã
di:qz tenet oare effectualiter si est dñs, partim sapit de nãa
obligatiõis faciẽdi:qz si nõ est dñs sufficit nuda traditio fm
Bart.in l.j.in pzin.z l.ex empto.in pn.ff.de act. emp.z in l.q
cõcubinã.§.si heres.q illũ tex.j.de leg.iij.z in l.si domin⁹.§.ẽ
12 euictiõe.j.eo.† vñ si res vẽdita postea euincat ñ agit ex anti
qua obligatione ꝫ ex noua:secus in eo q est obligat⁹ ad rem
dari,vt declarat subtiliter Bar.in l.si qs aliã.in pn.ff.ẽ solu.
z in l.elegãter.in pn.ẽ.de pig.act.Bal.in l.libera.C.de fen.et
hoc vltimũ ertã sequit Are.hic.imo forti⁹ si i instro vẽdito
13 nis adest cõstitutũ put cõiter solet apponi:puta † qz vẽditor
cõstituit se tenere z possidere simplr noie ẽptoris cũ 2stitu-
tũ habeat vtz traditiõis liberat ex obligatiõe z actiõe ex vẽ-
dito.l. Julian⁹.§.ex vendito.in ver.possessiõe.ff.de act.emp.
z est gl.no.quã Bar.ibi multũ cõmẽdat i l. ab ẽptiõe.vbi ol-
zi ff.de pac.z gl.in aut.sacramẽta puberũ.in gl.ñ. in ỹ.custo
dianf.C.si aduer.ven.tũ ista nõ cõueniũt ad tex.nr̃m qz pon
dera q iste tex.in ver.vẽdicare rem potero.z in ỹsi.rẽ meam
mihi legasse,ỹ supponat q vendẽs erat dñs.vnde tradendo
in cõsequẽtiã transtulit dñiũ:qz hz annexã cãm bonorũ.l.in
14 cõuentionalib⁹.ff.de ver.ob.¶ † Octauo no.ex eo. tex. fcõm
Bal.z Flo.q legatũ ad liberationẽ 2uertit ad agendũ,facit l.
qs nisi.ff.de lib.leg.z l.ꝫ z si possessori.in pn.in ver. proinde.
ff.de iurelur. Adde,q alibi tñ ẽz,q cõẽrio,q sit ad soluendã
dum nõ põt operari pductione actiõis.ẽ.l.ab emptiõe. ver.
fi.z ibi no. Bar.z l. venditi.C.de ac.emp.ficut pactum ordina
tum ad excipiendũ nõ valet ad agendũ ꝫ bar.z doc.i l.tradi-
tionib⁹.ad fi.C.de pac.¶ Nono not. in ỹ. ꝫ si nõdũ.pbari
in isto tex.fm Are.illud qõ ꝫ gl.in l.qõ vendidit.ff.de ỹben.
15 emp.z tenent doc.in l.in ciuile.C.de rei ven.† qõ qñ vẽditor
nõ soluto ptio,tradit rẽ simplr,tunc videt habere fidẽ de p
tio,nisi aliud pteset,z sic trãsferat dñiũ,istꝰ pbat i hoc tex.
hoc mõ fm eũ,qz si p traditionẽ absq; numeratiõe ptiõ non
fuisset trãslatũ dñiũ,certe legatũ nõ cõsisteret in ipsa re,qñ
semp duraret venditio sicut erat tpe testamẽti.vñ esset dicẽ
dum idẽ q in tertio casu,qñ vẽderet sibi relicta liberatio ab
actione ex ẽpto:hic aũt dicebaꝫ qõ legatũ cõsistit in re.bar.z
alij firmãt,q̃ p supponit necessario,q tradita esset absq; so-
lutiõe ptiũ,nihilomin⁹ fuit dñium trãslatum.ista fuit subti-
lis inductio.Tu aũt potes retorquere istũ tex.ad oppositũ
iniuncto ỹ.pcedẽti vbi qñ ptiũ fuit numeratũ,bñ ex traditio
ne ỹ trãslatũ dñiũ,cũ tex.dicat legatariũ vẽdicar:ergo erat
translatum tũc dñium.Tẽ ỹ rẽ meam videt legasse.postea
iste text.q semp logtur in eodẽ venditore,z legatario venit
aduersatiue in isto ver.ꝫ si nõdũ.qñ ptiũ nõ fuit numeratũ.
Et decidit,qõ legatari⁹ tũc agit,vt rẽ venditã quã tradidit
tunc recipiat.vnde pondera q tex.tũc de vendicatione,seu
de translatione dominũ verbum nullũ.agit ergo tũc ad tra-
dendũ z sic ad restitutionez possessiõis:tũ predictũ notabile
16 est in se verũ z cõiter tenetur.¶ † Decimo no.ex eo. ver.ꝫ si
nondũ casum in quo qs põt petere rem,pretiũ z simul vtrũ
que cõsequi. Nec obstat l.j.C.si ser.extero.z in simili tex.in l.
rescriptũ.§.si pacto subiecta.ff.de pac.z i l.pdia. C.ẽ actio.
emp.qz hic iste actiões oriunt ex diuersis fontib⁹:qz ad pre-
tium oritur actio ex ꝫcu,ad rem actio ex testamẽto,ꝫ in d.
l.j.ages est sibi 2trarius fm Bal.Flo.Pau.de ca.z Raph.

hic facit

hic facit l simili l. in numerationib⁹. ff. de sol. z l. is stichū. ff. de act. z ob. ¶ Undecimo istū tex. ponderat Raph. cu. 2tra
17 id qđ vult, †q̄ si debitor legat simpliciter, legatū nō v3. l. legauit. ff. de lib. lega. Vic vī tex. in oppositū f3 eum. vbi testōr q̄ erat debitor ad p̄tiū legatarū vēditoris legati ipsi vēditoris q̄ fic creditori simplr valet legatum, z intelligit remissa exceptio. Tu dic q̄ iste tex. parū, imo nihil facit, q̄ testōr ħ nō legabat id, qđ debebat. imo legabat rem emptā cuius ipse est creditor, z q̄ sibi debebatur actiōe p̄sonali ex 3cto. z sic nihil facit ad illud ꝓpositū. ¶ Preterea in primo z 2do casu huius §. ipsi testōr legāti nō cōperebat aliqua exceptio, ex quoī p̄mo z 2do casu legatari⁹ sibi impleuerat tradēdo, ergo nihil facit ad ꝓpositū. Simlr in tertio casu qñ p̄tiuz erat numerum, f3 res non erat tradita, testator nō erat debitor, f3 creditor legabat illud qđ debebat vt p̄dixi. ¶ Duodecimo no.
18 in ver. idē subiungit. †qđ legatum qđ a. p̄incipio v3. respectu vni⁹ iuris, p̄t ex euētu cōuerti vt valeat tāquā aliud legatuz respectu alteri⁹ iuriz, nā hoc si nō sit sequuta traditio, videt legata liberatio ipsi legatario ab actiōe p̄sonali ex empto, si
19 sequat traditio vt tūc legata ipsa res, ex q̄ habes, †qđ ad validitatē l. fi. in ff. cōia p̄d. tū cā ex q̄ debebat relictū in vltima voluntate bñ pōt esse in pēdēti. tex. est hic, vbi futurus euent⁹ declarat qđ sit in legato. ¶ Decimotertio no. in
20 ver. idē iulian⁹. f3 Bal. Imo. z oēs Mod. †quod testōr sim pliciter legādo fundū, z sic rē sibi debitā a tertio ex 3cto, videtur solu3 legare ius ad rē sibi cōperētes, id est actionē personalē. sicut qñ legat rē, z h3 ius reale in re, illud solum intelligit legare z nō vltra. l. si dom⁹. §. fi. j. eo. l. seruī electiōe. §. fi. z l. q̄ in rerū. §. j. §. eo. Tu autē aduerte q̄ hoc ius p̄sonale
21 ad rem cōperebat ad totalem rē, ideo nō vī referri an testator intelligebat legare rē, an ius sibi cōperēs ad rem, ex quo cōperebat ad totalē rē. Itē adde qđ vbi testator legat rez, z res nō est sua, f3 sibi debita, tunc cēsetur legare ius crediti, z illud ius p̄sonale venit solūm in legato. ita istum tex. reputat ad hoc singu. Bal. in l. cuz alienam. C. de leg. f3 dic, vt p̄me dixi. ¶ Decimoquarto no. ex tex. ibi heredē cogendū actio
22 ne ex empto, p̄stare, †q̄ qñ testōr legat rē sibi debitā, hīs cedendo actionē que cōperebat illi testatori ꝑ tertiū, illum liberat. vt facit l. seruum filiū. §. eū q̄ chyrographū. j. eo. ¶ Limita nisi testatori esset debita alternatiue tunc cōpellit hīs agere ꝑ debitorē in cui⁹ electione erat soluere, quā rē vellet. tex. est in l. si fic. §. j. §. eo. ¶ Decimoquinto no. ex tex. ibi, si nō
23 dū res tradita fuit vel defuncto testatore q̄ qñ testōr legat rē sibi debitā ab extraneo, quāuis tacite videat legare nomē debitoris, tū si testōr post testū talē rē a debitore exegerit, nō cū p hoc extinguit legatū, put innuit hic litera fin Bar. hic. facit tex. similis in l. si Titi⁹ mihi. i p̄n. z ibi gl. z bar. j. tit. j. Sed si testator exp̄sse dixisset, lego nomē talis debitoris, tūc illo in vita exigēdo extingueret legatum. d. l. fide cōmissa. §. si rem. z d. l. nō solum. §. liberatio. qđ aūt hic nō legauerit nomē debitoris, p̄z clara rōne: q̄ hic legauit simplr fundum cuius appellatio de p̄pria significatiōe ꝓportat dominū, z sic legādo fundū simplr intelligebat dōium fundi legare. l. si alij. §. fi. ff. de fundo instruc. leg. sit. q̄ fund⁹ nō erat p̄pr⁹ testōris, f3 sibi debit⁹ ex 3cto, ideo tacite z cōtra p̄priā significationē ꝓbozū intelligit effectu legare nomē debitoris. facit qđ dicam in seq. nor.
24 ¶ Decimosexto z vltimo no. in tex. ibi, vel heredi. q̄ qñ testator legat simplr rē, q̄ est sibi debita ex 3cto, non obstante tali legato, alia res pōt solui hīdi. nec ꝓpterea legatū extinguit. Et ex hoc colrelarie no. q̄ testōr legādo fundū z sic rez debitā, nō censet legare expresse nomē debitoris, q̄ ex legato nominis trāsit ipso iure vtilis i legatariū absq3 alia cessiōe. l. ex legato nois. C. de legat. z sic nō posset solui hīdi, ex quo cō modū actiōis spectaret legatario. l. nō q̄cū q̄. §. q̄ Caiū. §. e. z l. q̄ duos. §. fi. §. j. ri. j. vñ hīs exceptiōe repelleret, vt ē tex.
25 no. i. l. si pecunia. z ibi Bal. z Ang. j. e. †cī ergo ħ nō leget ex p̄sse nomē z actionē f3 fundū z sic rē, ideo legatari⁹ ñ habe ret vtile sine cessiōe. ita p̄ istū tex. f3 Bal. in d. l. ex legato nominis. in j. z ij. q. z ita f3 quāuis Pau. d. ca. hic teneat ꝑ Bal. eo q̄ legādo fundū, vel rē cēset legatū nomē debitoris, vl actio, si res ñ fuerat tradita testōri, ergo trāsit vtilis sine cessione, f3 male dt, z eū in specie reprobat Are. hic, z Ale. i d. l. ex legato nominis. z patet: q̄ in isto tex. nō est exp̄sse legatuz nomē debitoris, f3 res. patet: quia si esset legatū nomē, testatoz exigēdo, ab inuito extinguit legatū, cuius ꝓtū dt tex. f3 Bar. z alios hic. ¶ Bl. sup vī. nō cōsistere. ibi, vnde saltē cō
26 sequor liberationē. †ista gl. videt dicere cōtra hūc tex. q̄ vult q̄ legatarius consequat rē legatā. z gl. vult q̄ liberationem. Preterea solū i tertio casu huius tex. qñ res nō erat tradita z p̄tiū solutū, legatari⁹ tūc cōsequit libe rationē, ergo sec⁹ in precedēti. Itē z fortī⁹ cū hic vēditor idē q̄ legatarius tradiderit rē testatori viuēti, ergo solutiōe ei, q̄o debuit fuit sublata oīs actio z obligatio. Inst. qb. mod. tol. ob. in p̄n. ergo impossibile est q̄ amplī⁹ cōsequat liberationē: q̄ p̄ius p̄ponit habitu. l. decē. ff. de verb. obl. ergo gl. male dicit, quantum ad istum p̄mū casum, z solū pcederet quo ad tertium casum in ver. idē subiungit. facit tex. in l. senat⁹. §. n. j. eo. z 3tium qđ tenet gl. tenēt Bar. z do. §. qđ i isto tex. si sit legata res, legatū ꝓsitat in re z nō in liberatiōe, vt dixi i tex. ¶ Extra gl. querit Bar. an in casu vēr. idē Julian⁹. hīs teneat soluere p̄tiū venditori rei legate, an legatarius, z cōcludit post Jac. de Are. q̄ hīs, ne legatū reddat mutile, cū p̄tiū equiparetur
27 rei: †z legatuz ꝺz afferre vtilitatē legatario, alias nihil v3. l. si creditori. cū l. seq. §. e. Adducit etiā quedā alia de qb⁹ hic p̄ eū z cū Bar. trāseūt indifferenter oēs alij. Adde tex. in l. his verbis. §. fi. j. de leg. ij. quā Bar. ibi sic summat, z si legat res empta p̄tiū rei ꝺz solui ab hīde z nō a legatario, z sic ibi est casus de q̄stiōe Bar. Itē adde tex. in d. l. his ꝓbis. §. alia mūa. z ibi Bar. vbi habetur q̄ si legatari⁹ exburs aret talē p̄tiū vēditori, posset illud repetere ab herede, quē tex. ad hoc ꝓpositū allegauit Bal. qui etiā idē tenet in l. p̄edia. C. de fideic. Adde etiā tex. in l. Titius. j. de leg. ij. quē allegat Bal. fl. j. §. ne autē. in j. q. C. de cad. tol. ita etiā f3 Bal. i. l. cū alienā. C. de lega. z ibi addidi idē ē, q̄ si pars p̄tiū erat soluta per testatorē z alia nō, q. d. huc heres cogeret soluere illā p̄tē restantē. z sequit Areti, hic, f3 enim tūc cessat ratio Bar. z doc. q̄ tūc legatū redderet inutile causa expēsa p̄tiū equaret legato. l. q cōcubinā. §. q hortos. alleg. per Bar. j. de legatis 3 quo legatari⁹ h3 soluere partē p̄tij: trāmittit ad alios rones
28 Bar. †q̄ qñ tenet ad nomē debitoris ꝺz dare ita quod ne obstet exceptio, l. si nomē. cū l. seq. ff. de here. j. vel ac. vē. Ad ð
29 †ēt huic cōmuni 2clusiōi Bar. z doc. q̄ h3 hīs teneat soluere p̄tiū z nō legatari⁹, nō tñ tenet heres p̄stare expensas litis p̄ rē recuperanda ipsi legatario: eo q̄ tūc cessant oēs tres rōnes Bar. z doc. p̄sertim rō validitatis legati. z ita p̄bat tex. in l. si fic. §. i. in ver. fi. ibi, actiōes duntaxat hīs me p̄stare cogit: z ibi ad hoc not. Imol. j. eo. z idem ibi tenet Bar. in §. fi. idē tenēt Ang. Flo. z Ale. hic. Ang. in l. seruuz filiū. §. eū q̄ chyrographū. p illū tex. §. eo. vbi limitat qñ res legata esset litigiosa p̄ tex. cū gl. in aut. nūc si heres. C. de litī. Sed tu pōdera, q̄ cōtra istā cōmunē determinationez videt facere illud qđ vult gl. approbata. in l. iij. §. fi rem. j. de leg. ij. vbi qñ testōr legat rē, nō solū videt legare rē, f3 etiam expēsas litis factas circa rem eōsequendā p̄ illū tex. Sed potes rūdere, q̄ illa gl. p̄cedit qñ legatari⁹ agit cōtra ipsum heredē ad rē legatā z cum eo litigat, tunc tales expensas bñ recuperat ab herede: q̄ heres est in culpa litigādo, non sic, qñ legatarius litigat cōtra tertium vt in casu nostro, tūc hīs non ē in culpa z libera cedendo actionē z soluendo p̄tiū rei vēdite, q̄ est legata. Caue tū f3 ista solutio sit colorata: q̄ gl. ibi loquit etiā qñ heres habuit iustā causaz litigādi, quo casu nō pōt dici fuisse i culpa. vnde potes sc̄o rūdere, q̄ ibi legatū ñ afferebat aliā vtilitatē extra rē. eo q̄ ibi legabat res pure debita creditori, nō ē ergo mirū si ibi venūt expēse vt testōr ex legato videat afferre aliquā vtilitatē legatario. Sz ħ legatū afferebat vtilitatē: q̄ res empta a tertio p testōrē legab at Titio, vbi res cedit actionē legatario, z solut p̄tiū rei, vñ tūc nō tenet aliter ad expēsas litis. Subdit vitimo Flo. hic, q †heres nō teneat p̄stare expēsas litis: tamen bene tenetur p̄stare expensas, que requirerentur in faciēdo cessionē, puta in soluēdo gabellā p̄ cessione ex forma statutorum: quia heres debet cessionez liberam facere. Ad quod etiam allegat no. per Bar. in l. si fic. §. fi. j. eo.

1 ¶ Factum merum quando est in legato tunc dicitur persone cohærere, z non tranſit ad heredem, licet censeatur eadem persona cum defuncto.

Quod iuris est de aliquo, id est etiam de herede eius: licet de eo non fiat mentio.

2 Merum factum non transit in patrē vel dominū licet cēsea tur eadem persona cum filio, z vox filij dicatur vox patris.

3 Legatum etiā nō agnitū trāsmittitur ad heredes legatarij.

4 Cōtractus inter positus super facto vel super iure mere p̄sonali nō transit ad heredes nisi de eis fiat mentio expressa.

5 Stipulatio facti affirmatiui, qñ sit transitoria ad heredes. Legatum est magis fauorabile quam contractus.

6 Facultas meri facti si conceditur per priuatum alicui, talis concessio censetur mere personalis.

7 Jurisdictio si est cōcessa alicui p̄ annuo cēsu, trāsmittitur ad filium.

8 Cõcessio colligendi pedagium si legatur alicui super aliquo ponte,talis concessio dicitur realis.
9 Papa si concedit alicui castrum,vel emphyteusim non facta mentione heredum,quando talis cõcessio transmittatur ad heredes,z si dicatur realis vel personalis.
Beneficia principum sunt latissime interpretanda,etiam si concedatur arduum.
10 Facultas cedendi lapidem si legatur alicui non facta mẽtione heredum,sicut ad heredes non transit,ita non dicatur verificari in vna vice sed annua.
11 Actus reiterabilis in vltimis voluntatibus censetur annuꝰ, secus in contractibus.
12 Intellectus ad l.boues.ſ.hoc sermone.ī.de verb.sig.
13 Casus contingens in persona legatarij non nocet eius heredibus.
14 Pater qui accepit emphyteusim pro se,z filijs,quod nõ potest ei renuntiare in preiudicium filiorum.z ibidem,nu.15.
16 Testator si legatus cedẽdi lapides,tale ius ex quo est executiuum facti,transit ad heredes.
17 Jus cedendi lapides an dicatur seruitus personalis.

1 **§.Si quis alicui.** †Qñ legatū cõtinet mẽtionẽ factū explicādū p legatariū,censet etiã psonale, ideo nõ transit ad heredes, nisi de eis fit facta mentio.h.d.¶ Bo.j.ex isto tex.qõ quando mentionem factū est in legato,dicit coherere persone,z sic cõcessio personalis,adeo quod non trãsit ad heredẽ.quamuis heres censeat eadem psona cũ defuncto.in authen.de iureiur.a mor. presti.in prin.z quãuis habeamꝰ etiã regulã notabilẽ, quod iuris est de aliquo z eiusdẽ est de herede eiꝰ,licet nõ fiat de eo mentio.l.postulante.in prin.z ibi Bar.z alij ſ.ad Treb.sicut etiam merum factū non transit ad patrẽ,vel dominũ.ſ.sed

¶ Nota,ſ. Adde Alexã.in l.iiij.ſ.a cato.de verb.ob. Putp.

2 cũ factũ. Justit.de stipul.seruo.†quãuis filius censeat eadẽ persona cũ patre.l.fi.C.de impu.z alias subtili.z vox filij censeatur vox patris. Justi.de inu.stipu.ſ.ei,qui.Et ita limitãtur predicte regule,vt nõ procedant in meris factis. Aliud est ergo dicere,lego tibi saltem rẽ,z tunc legatum trãsit ad

3 heredes legatariꝰ:imo legatum etiã expresse agnitum nõ trãsmittitur ad heredes legatariꝰ.l.vnica.ſ.in nouissimo.C. de cadu.tol.Aliud est dicere,cõcedo,vel lego tibi,quod possis tale quid facere in fundo meo.ratio,qꝛ ista facultas est p missio meri facti,ideo persona non egredit.d.ſ.sed cum fa-

4 ctum.z l.fi.in prin.ff.de ver.obli.†Adde idẽ esse in ℨctu iterpositio nõ solum sup facto,sed etiã sup iure mere personali: puta sup vsufr. qꝛ nõ trãsit ad heredes,nisi de eis fiat expressa mentio.l.stipulatio ista.ſ.fi qs ita.ff.de ver.ob.vnde dicit Jo.de Imo.videri hic casus ℨ opi.Bar.z cõem.i l.fi sic stipulatꝰ fuerit.ff.de verb.ob.Cy.z doc.in l.veteris.C.de ℨtrahẽ.

5 z cõmt.stip.qbꝰ locis cõcludẽt†q stipulatio facti affirmatiue regulariter est transitoria ad heredes,quãuis de heredibꝰ nõ fit expresse facta mẽtio. Ista cõclusio videt cõfundi p istũ tex.qꝛ si stipulatio cõtinẽs factũ affirmatiuũ trãsiret ad hr̃dẽ,multo fortꝰ legatũ cõtinẽs factũ affirmatiuũ deberet trãsire ad hr̃des,cũ legatũ sit magꝭ favorabile quã ℨtract. c.cũ dilecti.de don.z in l.in testamẽtis.ff. de reg.iur.z trãrij decidit l hoc tex.vbi tñ erat factũ affirmatiuũ,scz facultas cedendi lapides,sed salua illã cõclusionẽ Bar.z doct. fm limitationẽ,quã statim dicã. ¶ Limita ergo istũ tex.z pdictũ no.fm Pe.Cy.Bal.z alios oēs hic,quãdo tale factum est incertũ,z indeterminatũ tam qualitate,quã tpe,vt est l hoc tex.facultas cedẽdi lapidẽ fit indeterminate ℨcessa. Rõ qꝛ tunc videt electa industria psone ad determinãdũ,z hoc respectu ad aliam nõ trãsit etiã ad heredem.l.vnica. ſ.ne autẽ.C.de cad.tol.l.iter artifices.ff.de solu.z c.fi.de offic.deleg. secꝰ,qñ tale factũ esset certũ z determinatũ: puta si testator ℨcessisset facultatẽ cedẽdi decẽ plaustra lignoꝝ p pigne ex suo nemore,tũc ista facultas certa z determinata bñ trãsiret ad hr̃des legatariꝰ.arg.l.si necessitas.ff.de vendẽdo.ff.de pign. act.z l.si pactũ.de prob.z l.qñitũ.ff.de vsuf.Et isto vltio casu salua ℨclusionẽ Bar.z cõem,in d. l.fi sic stipulatꝰ.fm Imo.z Mod.hic.z ibi.Similis distinctio iter certũ, z incertũ fit i operis.l.si nõ sortẽ.ſ.libertꝰ.ff.de cõdi.ind. ¶ Adde ẽt qõ p istũ tex.z tex.i d.ſ.fi cũ factũ. Justi.de stip.ser.&t Bar.i l.pa-

6 ter.ſ.de ser.le.†qõ qñ p pluribꝰ cõcedit alicui facultas meri facti,tũc cõcessio psumit mere psonalis.puta si dico,cõcedo tibi facultatẽ eũdi,vel qõ possis ire,vel similia verba. ideo nõ trãsit ad heredes,nisi fit de eis facta mẽtio.secꝰ,si referat ad ius distinguẽdi,de qua ibi p Bar.cũ cõcoꝝ.hic traditis per Alex. ¶ Et vltra eũ adde late Alb.de rof.in l.penul.ff.de cõsti.pñ.z ibi aligd p Ang.z Bal.i l.sordidozũ.post gl. ibi. C. de excu.mune.lib.z. ¶ Itẽ adde quod decidit notab. Bald.

7 in d.c.ſ.de iudi.†q si princeps cõcedat iurisdictionem alicui nobili p certo annuo censu,vtrũ trãseat ad hr̃des eiusdẽ gñis:an vero censeat contractꝰ personalis,z nõ transitiuus. Et ℨ finaliter,qõ trãsmittat ad heredem suum eiusdẽ gñis, vt ad filiũ.z ista supplet Bar.in d.l.pater. Adde ẽt illud,qõ

8 ℨ Bal.in l.vnica.ſ.excepto.C.de cadu.tol.†q si aliqs baro legauit mihi ius colligẽdi pedagium qõ habebat supra potem,talis ℨcessio ℴz realis z trãsmittit ad hr̃des. Simplr ẽt

9 decidit Pe.de Ubal.p. hic†q si papa ℨcedit alicui castrũ vel emphyteusim nõ facta mentione hr̃du,tñ trãsibit ad hr̃des, qꝛ ex natura feudi vt emphyteusis succederet. Bal. aũtq ℴt qõ habuit ℨsulere ℴ tacto,egregie limitat,z ℴt q ex tribꝰ ista cõcessio psumit psonalis, s.ex forma vboꝝ:puta qꝛ ℴt papa, cõcedo qõ per te iurisd.exerceas. Scõo ex natura rei,vt qꝛ dixit ℨcedo tibi vsumfructũ talẽ castri.l.vnica.ſ.ne aũt.C. de ca.tol. Tertio ex cã concessionis,vt qꝛ electa est industria psone,p no.p Jnn.l.c.qñ Abbas.&offi.del.Sꝫ si nullũ horꝝ appareat,ℨcessio psumit realis:qꝛ in bñficijs principũ facẽda est lata interpretatio,l.pen.cũ si.ff.de ℨsti.i pn.facit qõ no. gl.i l.ij.C.de pac.inter empt.z vẽ.no. Bal.hic,cũ quo trãseũt Floria.Imo.Rap.z Iaꝰ Aret.h.z Pe.de anc. referẽs ista.Bal.in regula principiũ.de reg.iur.in vj. Alibi tñ ℨ iij de directo tenuit idem Bald.in l.liberti,in ver.denuo qro, imperatoꝝ concessit.C.de ope.lib.vbi tenet,qõ si imperatoꝝ concessit cuidã nobili iurisdictionem in quodam castro non dico feudum,quod in dubio censet simplex cõcessio q est psonalis.c.vno delegatorũ.&offi.dele.z nõ cõcessio realis,morꝰ: qꝛ talia nõ ℨsueuerunt concedi nisi cũ magna deliberatiõe, vt no.i l.humanũ.C.de legib.z qꝛ in arduis vr electa industria psone:subdit tñ q si eẽt vera trãslatio,vt qꝛ baro vẽdat suũ territoriũ,vel donat,tunc est realis.vt l.fi pactũ.ff.de pba. Ita etiã ℨ Bal.in l.pen.ff.de consti.princ. Sed tene primã opi.q est magis cõis,z vera,z q etiã est de mente Bar.in d.l. pater:qꝛ bñficia pncipũ sunt latissime interpretanda nõ habita distinctiõe an ℨcedat arduũ,vel nõ,d.l.pen.z d.c.cũ dilecti.de dona.z c.olim tibi.de verb.sig. ¶ Scõo istũ tex.põde-

10 rat Pau.de cau.hic.†qõ ex quo ista facultas cedẽdi lapideꝫ nõ trãsit ad hr̃des legatariꝰ,ergo a ℨio sensu inuit iste tex. qõ ipse legatariꝰ poterit cedere lapides quãscq vixerit,nõ tñ semel ℨ singulis annis. Jn ℨiũ cũ ℴt facere q talis cõcessio intelligat de pma cessiõe,p regulã l.boues. ſ. hoc sermone. ff.de ver.sig. Finaliter putat ex qualitate psone esse sumẽdũ. ℨ dicat hoc esse sibi satis dubiũ. ¶ Sꝫ Are.dicit,q iste tex. modicũ facit:qꝛ p hoc,q ista facultas õneget heredi,p hoc infertur q est cõcessa ipsi legatario,sed nõ infertur qõ sit cõcessa plus quã semel. Tu dic q inductio de hoc tex.videt be

11 ne facere p Pau.de ca.hoc mõ inducẽdo.nã ex quo ista facultas cedẽdi lapidẽ õneget heredibus legatarij,ergo sequit q ipsi legatario cõcedit,nõ quidẽ limitate,sed semp quousq vixerit.z sic vsq; ad tempus heredũ.ex quo i heredibꝰ excludit. Et sic singulis annis donec vixerit poterit legatariꝰ cedere.† Nã qõ sit cõcessum legatario,istud nõ debet inferri a ℨio sensu,ex quo in testõ expresse cõcessit. Nunqd aũt semel sed pluries vsq; quo vixerit bene phaſ,z colligit a ℨio sensu. Et veritas est,qõ tale legatũ est annuũ p tex.notabilem quẽ Bar.ibi reputat mirabilẽ in l.cũ qdã.ff.de annu.leg.atẽcta tñ qlitate psonarũ.put ibi intelligit Bar.z sequit Are. hic.imo fortius p d.l.cũ quidã.ℨ Raph.cu.in l.cũ qui calẽdis.in pn.ff.de ver.obl.qõ in vltimis voluntatibus legatario

12 rum actus reiterabilis intelligatur esse annuꝰ,ℨ secꝰ in cõtractibꝰ.† Et ad regulã d.l.boues.ſ.hoc sermone.tu ride, qõ illa regula ꝓcedit qñ primus actꝰ cõsulnit effectũ fm intẽtionẽ disponẽtis:alias itelligit etiã de vltioribꝰ. Jta limitat Bal.in l.unicꝰ.ad fi.C.&pcu. Lud.ro.in ℨsi. ix. quod incipit,in casu ppositę cõsultatiõis,sed in pposito nro ista definita cõcessio,q legatariꝰ cedat lapidẽ,nõ sumit effectum fm intẽtionẽ disponẽtis ex prima cessiõe,alias vsq; ad annũ nõ posset nisi semel cedere,z sic cessio cẽseretur ẽterminata,z cõsequẽter tranfiret ad heredes,put limitaui in ꝓcedẽti nota,qõ est ℨ istum tex.z de dicta regula d.ſ.hoc sermone.dixi

13 late in l. diuortio.ſ.qõ ianno.ff.sol.matri. ¶ Tertio no.ex tex.ibi,nisi sit appositum nomẽ heredis,casus contingẽs in

14 persona legatariꝰ nõ nocet eius heredibꝰ. Et sic preitat argumentũ fm Dy.Ray.z Bal.†q si alicui concedat̃ res in emphyteusim p se z filijs suis,q pr̃ non posset ei renuntiare in preiudicium filiorum,cũ censeatur due concessiones,vna in persona patris,alia in psona filiozũ.l.stipulatio ista.ſ.fi qs ita.ff.de ver.ob.ergo ius nouũ questũ a patre filijs nõ potest eis nõ cõsentientibꝰ auferri.l.ñ.ff.de pac.sequunt Are. Saly.Floria,Raph.z Pau.de ca.hic,z istõ dictũ exclamat

Pau

Pau.de ca.dicēs facere ad ardūā questionē quā habuit de facto,de qua hic p eum.ista decisionē limitat Jmol.z latius Ale.hic nisi pater aēq stulisset ista ē phīa enim p filijs,vt heredibus iurta gl.magistrā l.fi ibi.§.fi pactus.ff.de pac. vbi dixi,z lati⁹ Bar.z Mod.in l.qō dicit.j.de ver.ob. tunc pactum seu renūtiatio patris bñ preiudicaret eis:qz heres nō pōt venire cōtra factū defuncti.l.cū a mre.C.de rei vēd. ¶ Ista est ardua z diffusa questio,quam late examinaui in l.jj.i vlt. q.C.de iur.emphīt.ibi videas. ¶ Bl.in v.cedere.ibi hic ergo nō habebat preiudū dic.q etiā si legatari⁹ in hoc text.habuisset preiudū q2 hic testator nō cōcedit ius cedendi lapidē,sed quandā facultatem facti recipientem personā,vt declarant in text.ideo nō posset dici realis,dato etiā,qō testō legasset ius cedendi lapidē:tū q2 tale ius est executiuū facti mere personalis.ad huc nō trāsiret ad hīdes.l.stipulatio ista. §.si qs ita.j.de v.ob.z l.pe.ff.de seruit.rust.prę.vnde expresse reliquisset ppter pdū vicinū,tūc em esset seruit⁹ pdialis,z sic trāsiret ad heredes,vt dicit ista gl.hic in prin,z sequitur Raph.cu.hic. ¶ In ea glo.ibi,vnde est ius personale,nō dico seruit⁹ personalis.Idē tz gl.z lati⁹ Bar.qui ponit rationem differētie,in l.mela.§.fi.ff.de alie.z cib.le.tz Rogle.z vltramō ra.tenent Jnum,vt ibi habes,z per Bar.de quo etiā per Bar.z Bal.in l.vt pomum.ff.de seruit.tit.ge.Ly.Ital.Sal.z Fulg.in rub.C.de vsufr.gl.z Ang.in d.l.pecoris.ff.de seruit.rust.prę.z in l.fi qs binas.ff.de vsufr.z Tiley.in cōsi.xviij.v. vol.quod incipit attentis narratis in themate,z que ponit Bal.in c.i.in prin.de feu.mar.ht.

1 ¶ Heres tenet soluere tributū rei legate p tēpore pterito, Vectigal quid differat a tributo.

2 Heres soluit onera publica mere realia pro re legata,p tēpore preterito.

Predium censetur obligatum pro oneribus publicis.

3 Lex ista intelligitur sm distinctionem l.fi res obligata.j.eo.

4 Onera publica cēsent magis on⁹ fructuū quā ppietatis.

5 Heres tenet soluere collectas p re legata p tēpore pterito, Predia censentur tacite hypothecata pro collectis.

6 Heres tenetur etiā soluere collectam pro re legata impositā in vita testatoris,licet tēpus solutiōis euenerit post q̄ res fuit tradita legatario.

Tempus impositę collecte inspicitur nō tempus solutiōis.

7 Res legata si det talis qualis est sufficit heredi, scilicet respectu qualitatis intrinsece.

8 Legatarius p re legata pro tempore,futuro tenet ad collectas,tributa:nisi tale onus esset tas grande quod equipollere fructibus rei legate.

9 Legatū si est factum de incerto de certis appositio pro pio nomine,electio seu declaratio pertinet ad heredem.

10 Legatarius qui debet eligere mediocrē,an possit eligere minimum inuito herede.

11 Incertitudo personarū magis vitiat legatum quam incertitudo rerum.

§.Heres cogitur.

† Heres tenet soluere tributū,seu vectigal rei legate p tpe pterito,z vbi testō sensit ō certo z nō apparet de q̄,electio seu declaratio ē hīdis.h.d.vsq ad n. ¶ In text. a ibi,vectigal pteritū vel tributū.q.differētia fit iter ē duo declarat gl.magistr.in l.j.§.j.ff.de publica.q̄ gl.est optima z te- b nēda mēti,sm c.fi cautio.de fide instru.z quid sit tributum⁹ quō plene declarat gl.mag.i rub.C.de anno,z trib.li.x. ¶ Ho. 1 c ex hoc text.† qō hīs teneī soluere onera publica mea realia pre legata p tpe pterito.Ratio huius est duplex.Prima ex Jac.de Are.Ly.bar.z alios:qz pdiū cēset obligatū p talib⁹ onerib⁹ publicis.Jmperatores.z ibi no.ff.ō publica.l.j.C.i gb.cau.pig.tacite Bha.Sed quādo testator legat rē suā que ē alij obligata,teneī heres eā luere,z liberare.l.fi res obliga- 3 ta.j.eo.z ibi Bar.tz,† q ista lex intelligit ex distinctione illi⁹ legis,ex fi testator sciebat istā rem eē obligatā,ad ista onera publica,tunc heres teneī satisfacere,alias sec⁹.idem tenent Ang.z Jmo.hic,q nō sit verū,ibi dicetur.Secunda ratio est ex Pau.de cast.qz ex quo pro tēpore pterito fructus primerit ad heredē.§.fruct⁹.ff.ea.l.ergo similiter debet spectare 4 onus,de quo hic:† qz cēset magis onus fructuū quā ppietatis l.neq; stipendiū.in fi.ff.de impē.l.fi pēdētes.§.fi qd cloacarū.ff.de vsufr. ¶ Jstū tex.ampliat Pau.de ca.Ale.z lati⁹ 5 Are.vt procedat etiā in collectis,† quod heres teneat soluere collectas p re legata pro tēpore pterito:quāuis collecta imponat psone p reb⁹,z sic nō sit on⁹ mere reale.l.rescripto.§.fi.z ibi Bar.ff.de imme.z bono.Et ratio est:qz ēt collectis predia censeñ tacite hypothecata sm Bal.in tit. de pace cōstā.in v.nos romanorū,z in l.j.§.qō si nemo.ff.qō cuiusq; vniuer.z lati⁹ Are.hic,z est de mēte Bar.l.fi.p illū tex.C.sine cēsu vel reli.z sic per cōsequēs militat prima ratio Bar.z cōis.§.relata. ¶ Juxta istū tex.qrit vulter Pau de ca.† qd si collecta vel onus publicū fuit indictū in vita testatoris,sz tēpus solutiōis faciēde euenit post mortē testatoris postquā res fuit tradita legatario,ad quē spectabit solutio vt ad hīdē,vel ad legatariū?z concludit qō primet ad hīdē:qz inspicit tps q̄ collecta est imposita,non autē tps quo venit soluēda,p l.defuncta.in pn.ff.de vsufr.z gl.i l.incola.l.ij. z qō ibi Bar.ff.ad municip.Et qō no.Jo.an.i regula,nō est in mo.q.in mercurialib⁹ de onere imposito p papā tpe quo qs erat tēs Bono.z qñ euenit tps solutiōis,effect⁹ est tps Paduan⁹:q solutio spectet ad eccliā Bonoñ.preiudicato tpe q̄ fit indictū,z sic ad ex successorē,z cū Pau.ō ca.tenēt Tiley. z Are.hic. Idē tz Bal.in l.j.§.qō si nemo.i in.q.pn.ff. quod cuiusq; vniuer. ¶ Scdo no.ex isto tex declaratione ad id,qō 7 bī tex.in l.si a substituto. §.fi.l.eo.† qō sufficit,q hīs det rē legatā talis qualis est,nā intelligit ille tex.respectu q̄litatis intrinsece inherētis ipsi rei,vt bñ vel male,sec⁹ ē quo ad ea,q venūt extra rē,vt hic. ¶ Tertio no.ex isto tex.in v.p- 8 teritū.a cōtrario sensu,qō tpe futuro teneī legatarius ad collectas z tributa p re legata,z ita est text.in l.quero.ff.de vsuf.leg.z in l.hactenus.in pn.ff.de vsuf.z hic in gl.Jstud limitat sol⁹ Ly.hic,nisi on⁹ tributi esset tā grāde,q equipolleret fructib⁹ rei legate,tūc tale on⁹ spectaret ad heredē etiaz in tpe futuro.allegat tex.in l.qui cōcubinā.§.q hortos.j.ti.ij. S3 istā limitationē vt impugnare Tiley.hic:qz Bar.in d.l. q̄ro.videt ad d.§.qui hortos.sm gl.i l.hīs verbis.§.fin. vbi etiam Bart.ff.de leg.iij.qō d.§.q hortos.loquit quo ad onera,que debent p habendo ipso iure fructuū,z ista bene spectat ad heredē,vt ibi. Q̄uēdā sunt onera q̄,habito illo iure, imponunt p fructib⁹ vel pdio vel maxime,z onera pertinēt ad legatariū.d.l.quero. Tu aūt si vis defendere limitationē Ly.potes dicere z bene,q in d.l.quero.nō erant tributaria grauia q̄ absorberēt oēs fructus rei legate,z sic redderet legatum omnino inutile,put hic.vnde ne legatū reddatur penitus inutile,ista onera debent spectare ad heredē,q ea q̄ dixi 9 §.fi Tiley.sup v.fi.§.ea l.post Bar.z alios ibi. ¶ † Quarto no.ex verbis.scio.qō qñ testō legat icertū ō certis appositis nolē pprio p qō apparet eū cēsisse de certo,electio seu declaratio pertinet ad heredē,qui verisimiliter eligeī minimū.facit l.si qs alio.§.fi qs plures.z ibi gl.l.legato gñaliter.v.fi ō certo.§.e.z limitat l.q duos.§.e.licet gl.in d.l.ō legato.generaliter intellexerit illum tex.q̄ in isto legato generis nulla species cē poterat,quā ñ expediret legatario hīe pōt⁹ quā nō hīe,iō debet minimū. ¶ Bl.in v.minorē.ibi,si vellet heres dare maiorē vtiq; poterit.No.ista glo.qz facit ad id qō 10 dixi post Ang.z Mod.in l.legato gñaliter.§.eo.† qō si ibi legatari⁹ qui ɔz eligere mediocrem,si vellet eligere pessimum inuito hīde,an possit?ista gl.facit quod sic,vt ibi dixi. ¶ In ea.gl.ibi,sed argu.cōtra.j.tit.§.l.Latus.respōde qō ibi vult⁹ tm erat fund⁹,sz dimisus i plures gratia cōmodioris cultu, & re. Nō ē ergo mirū,si tot⁹ debeī legatario,hic aūt erāt duo 11 fundi separati. ¶ † In ea.gl.i fi.rūde ad d.l.duo,qō ibi est incertitudo psonarū,que magis vitiat, hic incertitudo rerū, vt per gl.z doc.in l.fi qs a filio.§.fi quis plures.§.eod,rationem posui in l.legato generaliter.§.eo.

¶ Legatum factum de re aliena q̄ cū difficultate etiā haberi potest a testatore sciente vel coniuncte persone; valet.

1 Heres quis non potest instituī in hereditate aliena.

Terminus res alienas,in isto tex.quod non comprehendat b

2 hereditatem alienam.

Hereditas etiam rerum appellatione continetur.

Difficultas prestationis non impedit nec vitiat legatum nec

3 contractum stricti iuris.

Furiosus quis iudicatur ex sermonibus.

4 Fatuus est qui fatua loquitur.

5 Testamentum conditum a doctore Paduano in quo māda

6 bat corpus suum deferri deberi ad ecclesiam cum cantib⁹ z sonis fuit bestiale.

7 Difficultas maxima que cadit in quandaz impossibilitatem vitiat legatum.

8 Quod expedirinō potest absq; principis licētia vel nisi habito principis consensu,reputatur impossibile.

9 Dependentia a sola voluntate principis adeo sunt difficilia quod reputantur impossibilia.

10 Primū testimū nō rūpitur per secundum in quo possibile est adire hereditatē per restitutionem factam a solo principe.

11 Matrimoniū ē tractū inter prohibitos sub cōditiōe si pōtifex dispēsauerit,nō teneī ēt sequuta dispēsatiōe pape,nisi

¶ Que differētia fit. Adde gl. in l.ij.in ver.tributorū.ff.de hered.vel ac.vend. Feli.in c.ad audientiaz.de prescript.

¶ Tributū.Adde l.agitur.in §. j.ff.de ver.signi. c.conuentiōz.xxiij.q.viij.z i c.tributum,ca.causa z seq.

nouus consensus interueniat.
12 Actus vt retrotrahat op3 q̃ principio poterit itercedere.
13 Soluta per principem concedi,non censentur impossibilia.
14 Beneficium cõsuetũ concedi a principe,cẽsetur impetrabilis
15 Relegati restitutio non solet de facili per principẽ conced.
16 Condicio apposita legato que non põt impleri nisi per dispensationem principis,cẽsetur impossibilis,nisi esset deiuḃ stantia & validitate actus.
17 Dependens a potestate vnius tantũ reputatur ita difficile quod iudicatur impossibile.

¶ Sermonibus. Adde glo. in l.si cum dotẽ.in ver. deferendus. vbi Bald. Angel.& Mod.ff.sol.matri. Bal.in l. Divus.ff.de offic. p̃ si. Bar.& Bal. in l.mutuum ff. de ac qui. here. Alexã. consi.liij. ad quẽ situm.vol.i. & cõsi. cxlj.mature.e. vol.

18 Villa,seu fundus si relinquatur fratribus minoribꝫ cũ onere vt cõstruãt ibi monasteriuz in quo fiant certi fratres,onꝰ tanquã impossibile reiicitur,& legatum vt parum deberur.
19 Legatũ factũ in alĩ quã piã causam,si nõ põt impleri eo modo quo testator iussit,debet converti in aliam piam causam.
20 Medicates sunt incapaces immobilium quo ad tenendum, ℣ j.nu.42.non quo ad vendendum.& nu.17.& 41.
21 Legatum factum de rebus publicis vel destinatis ad vsum publicum vel principis,non valet etiam quo ad estimationẽ.
22 Distinctio tex.in l.cum alienam.C.de lega. an habeat locum in hoc tex.
23 Legati nullitas potius presumitur quaz presumatur heredem esse gratuatum de redimendo iure alterius.
24 Res redacte in patrimoniũ principis,censentur eius priuate,& non alienantur sine eius speciali mandato.
25 Legatum factum de re aliena que est in communi comercio Taliozum valet,& debetur estimatio.
26 Stipulatio facta de re que est in cõmuni commercio alterꝰ quam stipulatoris,non valet etiam quo ad estimationem.
27 Estimatio rei aliene legate licet res ipsa fit in obligatione etiam peti potest.
28 Judeum esse,cadat in delictum non tamen punibile.
29 Princeps nõ potest expellere iudeos de ciuitatibꝰ suis sine iusta causa.
30 Leges ffozum fuerunt facte ante aduentum Christi.
31 Legatum factum de re immobili forensi prohibito p statutum acquirere,an valeat.& nu.34.
32 Judex potest propter delictum imponere alicui ne acgrat.
33 Naturalis obligatio non oritur ex legato facto contra prohibitionem statuti.& nu.19.
35 Forensi prohibito acquirere domum in ciuitate potest legari sub modo vt vendat.

b ¶ Quarto no. ado late Aqueñ. in l.vt vim. de iusti.& iur. Purp.

36 Dominum rei quã quis prohibet retinere potest acgrere.
37 Legatum factum collegio de re quam nõ potest retinere,vz.
38 Legatum factum de vestibꝰ que prohibentur portare per statutum valet quo ad estimationem.

c ¶ Quinto not. Alex.lib.j.consi. lxxv .q. dubio. Purp.

40 Regula caroniana non pertinet ad leges nouas.
43 Legatum quod nõ tenebat propter corporis vitiũ si est factũ a sciente,vel cõiuncte persone valet,& debetur estimatio.
44 Legatũ factuz de re ecclesie an valeat,vt estimatio debeat. Res ecclesiarum inferiozum possunt ob necessitatẽ alienari sine licentia pape.

d ¶ Matrimoniuz. Ado Pe.d anc. in.c. ex publico, de conuer. cõiu.

45 Legatũ factũ de fundo dotali vel minoris q̃ valeat vt estimatio debeatur.num.46.& 47.

§. Constat.

difficultate põt legari. hoc prio. Res po q̃ nõ sunt i cõi cõmercio ppter earũ publicã qualitatẽ,vt ee nõ põt absq; iussu solius pncipis legari nõ possunt etiaz quo ad effectũ,vt estimatio debeat.hoc 2o. Sed si sunt i cõi 2mercio iz nõ legatarij absq; cõsensu ei⁹ delicto,vz legatũ,quãtũ ad hoc vt eaz estimatio debeat hoc dicit tertio & vlt.cũ l.sequenti,& sic hz tres ptes q̃ patẽt ex summario. ¶ Ho.j. qs legatũ põt pfitere in reb⁹ alienis etiã q̃ cũ difficultate haberi possunt.intellige cõsensu q̃ legatum rei aliene fit,vt a testore sciẽte,vel cõiuncte plone fz distinctionem l.cum alienam.C. de lega.& l.vnũ ex familia.§.si rem.l.ti.i. ¶ Itẽ adde sec⁹ esse in hereditate alienam qua quis potest institui hẽs etiam a testatore sciẽte.l.fi.C.de her.inst.& ibi no.Bal.i gviij.opp. & assignat rõnez diuersitatis:q̃ legatũ respicit principaliter,& secũdario rẽ ipsam,que legatur,& que potest redimi & pitari q̃n est aliena,sec⁹ in heredis institutiõe que respicit pncipaliter pson̄a & que redimi nõ põt nec obligari,qs est notandum fm eũ. ¶ Ex istis ergo tu poterte pondera q̃ termin⁹ res alienas,posit⁹ in tex.iz sit gñalis.l.j.i fi.ff.si cer.pet.& l.reiapellatiõe.ff.de verb.sig. nõ tñ videtur hic cõprehẽdere hẽditatẽ alienã,& maxime ppter naturã rituli,fm quẽ leges õbẽt intelligi.l.speratozes.ff.de in diẽ addic.& iste titul⁹ tractat de legatis & fideicommissarijs,iz alias sub appellatiõe rez cõmineat etiã hereditas.tex.est in l.iz in ver.rebus.& ibi bar. in iij.no.ad hoc.C.de pact.q̃n nõ est dat⁹ alius cohęres vniuersalis l.fi.& ibi gl.no.ff.de vsufr.leg. vide tñ tex.in.l.nã qs. §.fi.in vltimis vbis.in ver.vel vniuersam rẽ meã.ff.ad treb.

¶ Sedo no.ex tex.ibi et si difficilis. q̃ difficultas pitationis non impedit nec vitiat legatũ. & cõfirmat qz si difficultas nõ vitiat 3ctum stricti iuris,sz stipulationẽ.l. 2 innuus. §.fi.ff. & ver.ob.multorum.nº dz vitiare legatũ,qs est fauorabilibus. l.in testamẽtis §.de reg.iur.l.c.cũ dilecti.de dona. ¶ Tertio no.ex tex.ibi,furiosi est talia legata testamẽto adscribere fz
4 Bar.& alios & qs ex sermonibꝰ appositis in testo qs iudicat
a furiosus.facit l.quidã in suo.ff.de 3di.instr. Furoz em̃ e moribus intrinsec⁹ q̃ declarat ex ỹbis & ex q̃stitate dispoñs sue: & sic p actus exteriores.& qs ex sermonibꝰ qs presumat furiosus est gl.in l.nec codicillos.i gl.ma.ad fi.C.de cod.& tex. in l.is q.in prin.in ver.sermonibꝰ.& ibi gl.no.ff.de tut.& cu. da.ab his.& tex.in l.ob q̃ vitia circa pn̄.& ibi Bald.multũ ad hoc no.ff.de edil.edic q tex.est melioz de corpore iuris adfm Ang.in l.fi cum dotẽ.ff.si maritus.ff.sol.mar. & Alibi est
5 tex.in c.legimus.& ibi glo.no.xcij.di.21 gl.i.c.gonsalꝰ.cvij.q. ij.qs ille est factus q̃ fatua loquit. Et ibi,pbat tex.in c.j.ff.si vero.& ibi no.Bemi.de cler.egro.in vj.& in c.xliij.& ibi etiam no.Bemi.de here.i vj.q ille presumit furiosus q̃ nõ loquit,
6 vel nõ respõdet ad propositum. ¶ Predictis etiã adde illud qõ ponit Lud.Ro.in l.j.in prin.ff.de v.ob.de testamento cuiusdam Paduani q̃ inter cetera ordinauit testamẽto, qõ cadauer suũ deberet deferri ad ecclesiã cũ cãtibꝰ & sonis, õt Lu.fuisse iudicatũ q̃ eet furiosus. Ipse tñ iz 2o tratuũ cu iure cadauera debeat deferri ad sepulturã cum sonis & cãtibus psallentiũ. Ita est tex.no.in c.qui diuina.& in c. vbiũq; xiij.q.i.& istam opi. Lu.refert & simpliciter sequit Alex. in l.cuz dotem.§.si maritꝰ.ff.sol.ma.sed Pau.de de ca.in l.non oportet.C.de his quib.vt indig.refert quod fuit vnꝰ doctor Paduanus q̃ fecit tale testũ,& 8 ei⁹ dispositio fuit bestialis et minime seruãda. ¶ Sz aduerte iz bar.& cõiter ceteri ita no. existo tex.vt dixi,tñ Raph.cu.& 2 forte no male,q̃ iste tex. ibi,furiosi est,sic intelligit,id est fecit actum q̃ cõuenit magis furioso,alias esset si ex hoc ꝓbaretur verus furoz,vt dicunt Bar.& alij,frustra q̃reret in hoc tex.an est limatio deberi,qz testũ nõ valeret:qz esset conditiõ a furioso.l.q furiosum.C.q testa.fa.pos.sic etiã ponit fm eum,in l.vnica.C. de his q̃ penonimi.tu allega meliorẽ tex.in l.q.ff.de inof.test. ¶ Ze ereta si vez eẽt notabile Bar.& doc.sequeret ex ꝺ tex.qõ eo ipso, qõ testator legat rẽ q̃ nõ est in cõi cõmercio,vel est cũ magna difficultate,ex hoc solo põ sumeret furiosus,ergo sequeret, qs testator apponẽdo conditionẽ impossibilem,ꝓtertim cuz & de facto psumeret furiosus,& sic testũ nõ valeret 2tra l.j.
7 & totũ tit.ff.de cõdi.instit. ¶ Quarto no.ex tex.q̃ difficul
b tas maxima q̃ cadit in quãdam impossibilitatẽ vitiat legatum:ex quo sequit,q̃ illo qs est valde difficile iudicat impossibile,vt hic,& l.2tius.§.cum qs.ff.de ver.ob.qõ est no.dignũ fm Bal.qõ intellige vez,qñ talis magna difficultas est circa rẽ,& sic solã rei legate:sec⁹,si circa,tempus pretationis rei legate.l.si mihi & tibi.§.proculus alt.ẽ.eo.& ibi dixi,vt circa
c cõditiones.l.j.vbi gl.& doc.ff.de cõdi.instit. ¶ Quinto no.
8 ex tex.qõ illud non põt exediri absq; licentia principis vel nisi habito cõsensu pncipis est ita difficile,qõ reputat impossibile. Et idem no.gl.in d.l.cõtinuus.§.cũ quis. ꝑ quam no. ibi Bar.in fin.qs illos q̃ nõ põt obtineri nisi fiat nona lex p
9 ciuitatẽ & ita difficile,qs reputat impossibile. ¶ Et sic no. q̃ ea q̃ dependẽt a volũtate solius pncipis sunt adeo difficilia qõ reputãt impossibilia.ad hoc quotidie allegat iste tex.idẽ dicit Bar.in l.fi.C.de sen.pas.& in l.ij qs sub conditione.ff.de testa.tute.& in trac.minoritarũ c.incip.pone aliqs relig. tacit tex.in l.ij.§.tractari.ff.ad tertul.vbi nõ imputatur matri,q̃ non desiderauit a principe conditionem remitti quasi
10 censeat illud impossibile. ¶ Hinc est qõ per fm testamẽtuz ex quo possibile est adiri hẽditatẽ p restitutionẽ facta a solo principe nõ rumpitur primũ testũ:qz vr nõ posse fieri.l.iij. in pn̄.& §.j.ff.de fideicõ.lib.& Bar.il.j.ad fi.ff.de iniust.rup.
11 ¶ Itẽ ad regulã adde qs notabiliter volũt Inno.Card.& Abb.in c.super eo.de 2d.appo.qõ si duo iter quos erat ꝓhibitum matrimoniũ cõtrahãt matrimoniũ sub cõditiõe si papa dispensauerit,q̃ tale matrimoniũ est nullũ:qz 3ctus sup. cõditiõe impossibili,cũ pendeat a potestate soli⁹ pape in tim qõ si papa et postea dispẽsaret adhuc nõ valeret matrimoniũ,
12 nisi postea nouus cõsensus iterueniret:ꝓt ad hoc vt act⁹ retrotrahat op3 q̃ a pncipio potuerit intercedere,vt no.l.fi is q̃ emptoz.ff.de vsucap.an tñ hoc sit verũ pẽdet a primo dicẽdũ. ¶ Sz aduerte,qz cõtra istã regulã & doc.Bar. & doc.vt tex.in l.qdã relegatus.in pn̄.ff.de re.dub.in l.interdict.ff.de cõd.& demõ.hoc mõ iducedo. nã restitutio relegati

fit a solo

¶ Sz aduerte. Limitatio quaz sequitur Dec.in c.ecclesia. de constit.vbi de hoc vide Fel. Purp.

ita solo pncipe,l.j.§.fi.ff.de qō.z tū ista cōdō,q̄ fuit apposita in illis legib⁹,nō cēsēt impossibilis:patet qz reuocet.l.j. in pnn.ff.de 2di.instī. Sz rūdet cōtrer,q ibi sunt talia,q̄ soli
23 ta sunt p pncipē facile cōcedi,tūc illa nō cēsent ipossibilia, facit bñ tex.hic ad fi.i ver.cū distrahi nō soleāt. Et ita p ista tura limitat istū regulā Raph.Cu.Alex.z Aret.hic Raph. Cu.Pau.de cas.z Are.in d.l.continuus.§. cū qs.Lud.Ro. l.j.in pnn.ff.de verb.obli.vbi pro ista limitatioe adde bonū rex.in l.que cum maior.post pnn.l ver.cū nō facile impetret ff.de ope.liber.pro ista etiam opi.alleg.Aret.tex.que reputat sing.,in l.j.§. permittit.ff.de aqua quotid.z esti.vbi dicit
14 tex.+q beneficium cōsuetum cōcedi a pncipe censet impetrabile,z pōt impetrari,vt ibi exponit glo.nō subtīgit tex. quod presumitur quod indubitate impetrabit.Tu aduerte quod ista solut. Moder.ad d.l.quidam relegatus.z ad l.intercidit,nō videtur bona,qs illa iura loquantur in his,que solita sunt per pncipē facile cōcedi.istud nō vr bene dictū:
15 qz fic sequeret q restitutio relegati soleat per pncipem de facili cōcedi,qs nō est verū+cū relegatio fiat propter delictū relegatorū.in pnn.z per totā legē.ff.de interdic.z relig.als daret materia ad delinquēdū ℣.l.cōuenire.ff.de pac.dotal.z l.cū ler.z ibi no.Bar.ff.de legi.nā facilitas venie pstaret in centuū delinquēdi,nec ēt verisimile est,q princeps sine causa sit solit⁹ de facili inducere restitutionē relegationis:et si diceres,in illis legib⁹ relegatio erat facta ex leui cā,ideo pēsumat pncipē de facili cōcedere,eēt somniare ad illa iura.z ideo ista solutio Mod. ad illa iura nō est bona:qz bene pcedet attento possibili,sed nō attēto solito,z facili.Tu ergo
16 pote+ aliter,z notabilius respōdere ad illa iura ex docrina Bal.in l.j.in vj.q.C.de instī.z substī.vbi dt,q si in testō aliqd relinquat sub cōditione, q̄ nō pōt impleri nisi p dispensationē principis: talis ꝛditio cēsēt impossibilis, vt hic, z sic reiect p regulā l j. vbi gl.ff.de cōdi.inst.nisi fm eū esset cōditio q̄ esset de substātia,z validitate actus,puta si pater relinquat filio spurio:si legitimat tunc nō vitiat.l.in tēpus.ff. de hered.instī.ita vr esse, in l.qdā relegatus. nā ibi factum erat legatū sub cōditione si aliqs impetrauit restitutionē de relegatione ab imperatore:quāuis eā nō possit impetrari,nisi a solo principe, z sic iudicet impossibilis,tū ibi nō reiicit:qz est necessaria ad substātiā z validitatē legati:qz si reiceret legatū ibi vitiaret pp incertitudinē persone, cū esset factuz vnter heredibus q impetrauit ab imperatore, vnde ex implemēto cōditionis certificabit persona, cui est legatū,z pp hoc non reiicit: z iste est verissimus intellectus ad istū text.
17 C+Sexto p istū tex.no.gñaliter Bal.q illud,q vnius solī⁹ potestati cōcedit,vel qs pēdet ex vnius potestate tū, est ita difficile,q reputat quasi ipossibile,z refert ita tenere Ray. z sequit simplr Flo.ℨ fm Imo.istud vr esse nimis gñale: qz istud nō ꝓbat nisi qñ a solius pncipis prāte dependet:tū ℨ eū pōt dici qñ dependeret a volūtate solius dñi alicuius loci:tū idē esse videat.ar.l.illud.ff.ad l. Aqui. ℨ Alex.z Are. reprobāt,z bñ regulā Bar.qz si testōr legat mihi rē Titij, pdet a sola volūtate Titij, q dñus trāsferat.l.nec emere.C. de iure delib.iūcta l.id qs noīatim.ff.de reg.iur.z tū legatū vz vt⁹ tex.in pn.ℨ si iudicaret impossibile nō valeret, vt hic in fi.Et diuersa rō est inter istos pncipes:qz difficilior est aditus pncipū qua priuatorū. Itē nimia audacia est restōris legāta rē q est in patrimonio imperatoris z attribuit demēte.Sz tu caue,qz Bar.in d.l.cōtinuus.§.cū qs.circa pn.col
18 ligit ēt ipse ex gl.gñaliter,q illud,qs est possibile explicari p vnū tū,est impossibile.Sz dt Bar.sane intelligi p vnū scz pncipē aut similē nō p vnū scz priuatū. C Per istū tex.z pdi-
19 cta dt Bar.se diuisse+q si relinquat villa seu fundus fratrib⁹ mēdicātibus cū onere qs ibi debeāt construere locū sui monasterij vbi morent certi fratres,qs illud onus adiectū non vz:qz est impossibile hoc est multū difficile+cū talis cōstructio nō possit fieri sine aut hortate pape.c.i.de relig.domi.in vj. z in c.j.de excess.pla.in vj. Sz tu aduerte,qz Bar.nō aperit, nec declarat an relicto tali onere legatū tāq̄ purū valeat, vel nō:tū Flo.hic refert Bar.tenere,q isti fratres mēdicantes remoto tali onere,vt impossibile,capiēt relictū tāquā purū:z hoc segit ipse Flo.si alias eius sint capaces p not.in c.in sentia.de pba.Sic dt Alex.hic refert Bar.velle q legatū tā quā purū valeat z teneat, z 2dō tāquā impossibilis reiciat z subdit doc. cōiter istud seq,ℨ Raph.cu.hic refert Bar.tenere suū scz tale modū vel 2ditionē,vt impossibile reiici, neque legatū valere neq; tenere. Sz q legatū valeat,tz idem Bar.in tract.minoricarū.in ℣.pte.in ℣.pone,aliqs relinquit
19 fratrib⁹ edificia,z ibi limitat+q tale legatū qs nō pōt impleri eo mō quo testōr iussit,dz querti in alia pia cām,vt memoria z salus anime defuncti seruet.l.legatū ciuitati.ff.de vsuf. leg. Idē tenēt Imo.Raph.cu. Pau.de ca.z Alex. hic ēt tz Bal.in l.cū alienā.C.de lega.l.q tale legatū valeat,onus aūt adiectū legato,ℨ nō valeat,dz tū querti in aliū pīū vsum,arbitrio superioris: puta in ℨstitutione alicuius venerabilis capelle in eor ecclesia, vbi p alia testōris celebrent diuina officia, vt in cle.qz ꝓtingit.de reli.domi. C Adde ēt q idē tz Fed.de Se.in 2fi.clxxvj.qs incipit, viso instro donationis. vbi 2cludit,q tale relictū vz tāq̄ purū z liberū,z onus hr,p nō adiecto,qs est ℨ iura.q̄ hñt,q phibeat qs aliqs nouus locus fiat p habitatione fratrū minorū,z penā imponūt recipientibus vt d.c.j.vnico. de excess.pla.in vj. cle.fi.de pen. nec est expectāda dispēsatio pape pp nimiā difficultatē pp quā hr, qs est impossibile p regulā istius tex.z posito q inde ad aliqs tps obtineret q fratres possent ibi habitare,z stare, tū illud onus iam remissum nō rediret, vt l.q res.§.areā.ff.ō sol. z l.cū ex cā.C.de remiss.pig.maxime cū resuscitatio oneris esset in pīudiciū iuris iam q̄siti fratrib⁹.c.quāuis.de rescri.in vj. C Cōtrarīū tz ipsemet Bal.in aut.ingressi.C. de sac.san. eccle.vbi tenet q istud qō relinquit istis fratrib⁹ minorib⁹ q non sunt pp se capaces nō valet,z sic reiicit:qz modus impossibilis coherens tali legato vitiat legatum.c.exīt q seminat. ℨ.ad hoc qz fratribus.de ℣b.sig.in vj.z tunc nūq̄ fit conuersio in alium vsum. z cum Bal. tenet ℙet.de Ancha. in cle. exiui.de ℣b.sig.voluit dicere Bal.q obscure locutus est:tūc demū fieret cōuersio in aliū pīū vsum,qñ legatū si esset simpliciter relictū valeret.ita logē.d.l.legatū ciuitati.ℨ in casu nostro,si res fuisset simplr relicta fratrib⁹ mēdicātib⁹,lega-
20 tū nō valeret:+qz ipsi sunt incapaces imobilīū.d.cle.exiui.z d.c.j.de relig.do.in vj q̄ nō dz tūc fieri cōuersio in aliū vsuz. C Sz certe istud fundamētū Bal.nō est tutū:qz qñ imobilia relinquunt fratribus mēdicātibus quorū sunt incapaces,vt ℨ.rū legatū valet quantū ad estimationē pout tenēt Bar.z al.j,vt ℨ.dicēt.Cōtrarīū ēt tz ℙet.de Anch. in regula,nemo potest. de reg.iur.in vj. quē refert z vr sequi Are. hic.Tu tene,q onus reiciat:qz nō est impossibile ℨ Bar.z alios cōiter doc.tū legatū valet,z tenet:eo qz summa rō est,q facit p religione,z pia causa.l. z sunt persone.ff. de religio.z sump.fun.verisimile est ergo,q poterit obtineri,z impetrari dispensatio,z gratia a summo pontifice:z ideo iste modus non vr impossibilis:qz ea q̄ verisimiliter possunt obtineri a solo papa,nō iudicant impossibilia,vt dixit tex.Sz certe cū papa exercet istas dispensationes,z acquisitiones nouoruz locoruz in fratres mendicātes,vt in d.c.j. de relig.do.in vj. z d.c.vnico. de excess.pla.in vj. non vr per illa iura,qō papa debeat esse difficilis, imo multum facilis ad concedendum.
21 C+Septimo no.ex hoc tex.q̄ alicui legant res publice, vel q̄ sunt destinate ad vsuz publicū pncipis,vt magna palatia,horti publici.z similia,tale legatū nō vz ēt q̄ ad estimatiōnē:qz cēsēt truffatorie relictū:z nō tex.dt q furiosi est talia
22 legata scribere,vt ℨ.declarauit. C+Istū tex.limitat Raph. cu.hic nō ꝓcedere,qñ testator legauit rem,q̄ nō est in cōi cōmercio:puta rē pncipis non scienter sz ignoranter,z cōiūcte persone.nā istis duabus cōcurrētibus tenet, q valeret legatū quātū ad effectū, vt debeat estimatio. Nō qz si testator sciuisset verisimiliter aliud ei legasset, per l. si qs inquilinos.z in pnn. in ℣. ex voluntate defuncti, coniuncta gl.j. eo. Contrarīū tenēt Pau.de ca.z Alex.in d.l.cū alienam. ad fi. C.de lega.z Alex.hic eo:qz distinctio,q̄ fit inter testatorē sciētē z ignorātē.d.l.cū alienā.nō hz locū in rebus, q̄ nō, sunt in cōi cōmercio,vt sunt res pncipis,vt hoc tex. Sz istud fundamentū pōt de facili euadi:qz pōt negari assumptū,q dist. l.cū alienā.nō habeat locū in casu istius tex. istud pōt negari.[a] Et ꝓpterea istud ꝓbat z fortius Alex. hic: qz iste tex. vult facere dr̄iam inter legatum rei aliene,q̄ est in cōmercio cōi,z legatum rerū quarū non est cōmerciū vel cū magna difficultate,vt in rebus cesaris. Sz in re aliena q̄ est in cōi cōmercio bene adhibet distinctio,an sciēter vel ignorāter; legetur,z qñ ignorāter an coniuncte persone,d.l.cū alienā.'ergo aliud esse debet in rebus hic exꝓssis que nō sunt in cōi cōmercio vel cū magna difficultate. Sz certe nec istud fundamētum quāuis videat coloratū aliquid stringit:qz bñ verū est qō iste tex. facit dr̄iam ℨ. relatam inter res alienas, que sunt in cōi cōmercio:z res alienas,que nou sunt in cōi cōmercio vel sunt cum magna difficultate,z differentia.tex. est: qz primo casu vz legatum,vt saltem debeat estimatio, sed scōo casu nullo modo valet legatum, etiam quo ad estimationē, se certe propter hanc differentiam tex.non sequitur qō distinctio l.cum alienam,loquitur solum in primo casu, scz, in re aliena, que est in cōi cōmercio, Ista talis illatio non bene

[a] Negari.z intra secūdo, nisi de mente leganti constaret,vt ne per Alexan. ibi ℣.consil.ix.℣.dubio. Purp

venit ex hac ꝛia: quinimo illa.l.cū alienam. vī gñaliter loqui in re aliena: ergo q̄ocunq; aliena. Preterea ꝛ fortius rō finalis occidendi assignata in illo tex.o.l.cum alienā. q̄ est, q̄ qñ testor legat cōiūcte psone, si sciuisset verisimiliter aliud legasset: militat ēt qñ res principis legat coniuncte persone a testatore ignorante. ¶ Preterea ꝛ quarto iste tex. pōt eus dialiter vt nō sit ℑ Raph. q̄ non loquit qñ coniuncte persone fieret tale legatū. Preterea ꝛ quinto qñ ɔ fieri interpretatio vt legatū valeat, p regulam l. quoties. ff. de reb. dub.

a ¶ Decimo not. Bar. in l. stipul. nō. ff. de ỹb. obl. ꝛ in l. si filiofa. j. de dona. cā mor. Burpur.

b ¶ Q̄s esse iudeū. Adde q̄ gl. 23 †Et si diceres ad hoc vltimū q̄ imo in dubio potius psumit nullitas legati quā q̄s psumat heredē esse grauatū de redimēdo iure alterius. l. vxor patrui. vbi gl. ꝛ doc. C. de leg. l. q̄s in rerū. §. j. fm intellectū Bar. ꝛ magis cōem ibi. §. eo. ¶ Sed ad hoc potes replicare, q̄ in dictis iuribus non cōcurrit verisimilitudo voluntatis testatoris que causat ex coniunctione persone legatarij, vt hic. ¶ Isto modo vī posse defendi limitatio Raph. cu. hic. Et si diceret, q̄ Raph. fm hanc limitationē intelligeret istū tex. in testatore sciente, ꝛ ista vī diuinatio, ꝛ restrictio: tu potes hoc probare, q̄ tex. iste proprie loquit in testatore sciente. dū dicit, q̄ furiosi ēt talia legata facere: ergo vī loqui in sciēte: q̄ ignorāte cessaret ista rō de mentie, ꝛ furoris. ꝛ q̄b iste tex. loquat in testatore sciēte firmat expresse gl. hic in ỹ. nec estimatio. dum rūdet ad d. l. ſde ẓhē. empt. cōiter approbatā. ¶ Sz caue q̄ nō fm limitationē Raph. iste tex. loqueret in sciēte magis ꝺ debereť estimatio. quasi ignoraret, vt est tex. in d. l. cū alienā. Fateor, q̄ l. si qs inqlinos. in pn. in qua se fundat Raph. nihil facit. ꝛ ad illā rūdet Bar. ſ. ꝛ bñ. Preterea gl. ibi intelligit qñ testator

c ¶ Vel pnceps. adde Jmo. in c. q̄ sup his. de vo. to. Abb. in c. j. de sagi. Old. q̄s. cclxvij. incl. illa vī pbabilior sntia.

d ¶ De iudeo. Adde Pe. ō Anch. ꝛ Joā. ō Ana. i c. ij. de iude. Fallit 24 si est ascript⁹ gle be fm Felyn. in c. placuit. ỹ. ꝛ dicit 25 Per. de Anch. ō prescrip.

sciuit. ¶ Octauo no. ex tex. ibi, sz ꝛ pdia. †q̄ res redacte in patrimoniū pncipis cēsent eius priuate, z nō ſpñt alienari sine eius speciali mādato. facit l. j. in ỹ. rū. ff. de off. procu. cesa. declarat no. Bal. in c. cōmigit. ad fi. de trāsac. †Nono no. ex l. sz si res. q̄ qñ testator legat rem alienā, q̄ est in cōi cōmercio aliorū, sz non ipsius legatarij q̄s vz legatū quantum ad hoc, vt ei debeat estimatio. q̄s intellige fm gl. ꝛ doc. q̄ñ impedimentum non procedit vitio legatarij. vt in gl. ¶ Adde

e ¶ Immobili. Adde Bar. in l. 26 multū. ff. ō verb. obli. Bal. i l. plz. C. ō sacrosan. ecc. Bal. in l. si ita. §. ea lege. ff. ō vbo. obli. Bal. in l. oudñ. C. ō cōtrahē. empt. Raph. cu. l. si rē. ff. ō ỹb. ob.

ad istum tex. secus esse in stipulatione q̄ † si stipulator stipulaꝛ rem, que est in cōi cōmercio, sed non ipsius stipulatoris stipulatio nullo modo valet: ēt quo ad estimationem. ita limitat Bar. in l. multum interest. in duobus locis. ff. de ỹb. obl. p illū tex. indistincte loquentem, z pōt esse rō diuersitatis: q̄ in stipulationibus, cū sint stricti iuris, oia stricte agūtur, ꝛ q̄cqd est omissum a verbis hȳ pomisso. l. q̄cqd autringēde. in pn. j. de ỹb. obl. Et ideo stipulatio no valet etiam quo ad estimationē: q̄ de ea non est facta mentio, secus est in legatis, in q̄bus sit benigna ꝛ lata interpretatio. l. in testamentis. cū ſ. j. de reg. iur. ¶ Decimo no., ex fine tex. ibi pu-

a

f ¶ Immobilia relinquunt. Adde Joā. de Lig. in cle. exiui., de ỹbo. significa.

to estimationē deberi. † q̄ cū estimatio debeat sequi q̄ ipsa 27 est in obligatione, ꝛ sic in petitione, ꝛ sic ipsa estimatio poterit in libello peti. de quo fuit dictum in l. plane. §. eo. ꝛ nor. Bar. in fi. ¶ Bl. in ỹ. nō hz. ibi, aut qp delictū suū vt q̄ Judeus. habes ex gl. † q̄ esse iudeū ᵇ cadit in delictū, ratio q̄ 28 cadit in superstrictionē reprobatā. l. nō erit. ỹ. dnus. vbi gl. ꝛ latius doc. ff. de iureiur. cū nō sit delictū punibile fm Bar. b

g ¶ Relictum factū. Adde Bar- 20 ba. i repe. rub. de c reb. eccl. nō alie. Bal. i l. seruos q ad custodiā tem ō pn. ff. de ali. ꝛ cibā. leg. Bar. in l. 30 Lucius. §. tres hēdes. ff. ad trebel. Ang. ꝛ Moder. i l. fideiū aut Pāphilū. i §. ibi pulatio. ff. ō ỹb. obl. Per. de Ancha. ꝛ Jo. ō Jmo. e in c. ij. de testa, Abb. in c. in mis. el ij. de excel. pla. Bar. in tractatu alimen. Fed. de Sen. cōsi. ij. incip. fratres pdicatores.

ꝛ dicit, q̄ furiosi ēt talia legata facere: ergo vī loqui in sciēte: q̄ ignorāte cessaret ista rō de mentie, ꝛ furoris. ꝛ q̄b iste tex. loquat in testatore sciēte firmat expresse gl. hic in ỹ. nec estimatio. dum rūdet ad d. l. ſde ẓhē. empt. cōiter approbatā. ¶ Sz caue q̄ nō fm limitationē Raph. iste tex. loqueret in sciēte magis ꝺ debereť estimatio. quasi ignoraret, vt est tex. in d. l. cū alienā. Fateor, q̄ l. si qs inqlinos. in pn. in qua se fundat Raph. nihil facit. ꝛ ad illā rūdet Bar. ſ. ꝛ bñ. Preterea gl. ibi intelligit qñ testator

di exēplū Bar. alia meliori rōne, q̄ ratione alicuius delicti ꝛ q̄ cū istud legatū sit factū ɔ dispositionē statuti, vel legis cinilis nullo modo ɔ valere, lege resistēte. l. non dubiū. C. de le 33 gi. iuncta l. nemo potest. j. eo. † Et sic ex tali legato facto ɔ prohibitionē legis non oritur ēť naturalis obligatio. l. si non iorrē. in pn. ff. de 2di. inde. l. cū lex. ꝛ q̄ ibi Bar. ff. de fideiuſ. Idē Bar. in l. si qs p eo. in ij. mēbro pn. ff. de fideiuſ. ꝛ in l. j. ſ. de noua. vnde non mirū, si nō debeť ēt estimatio. bene facit tex. in l. si iussamilias. §. si qs alicui. in v. licite. j. eo ꝛ an ista rō

34 Raph. sit bona statim j. dicet. ¶ † Adde ēt circa conclusionem Bar. in qua vī tenere q̄ legatum de re imobili factū forensi phibito acquirere ex forma statuti nullo modo valeat ēt quo ad estimationē. Contrariū est verius, ꝛ cōiter tenet, q̄ imo valeat quo ad effectū estimationis. ita tenent Jac. de Are. Bar. Flo. ꝛ Alex. hic. ꝛ ōt Ale. q̄ ita se habet veritas ꝛ cōis opi. Idē tenēt Jac. de Are. Bar. Bal. Bng. Jmo. ꝛ Pau. ō ca. in d. l. filiusfami. §. si qs alicui. q̄ illū tex. in v. vel il lā quācūq; pbabilē cām. Per. de anch. ꝛ Jmo. in c. filius. de testa. Alb. de Ro. in ij. parte statu. q. ij. ¶ Pro ista cōi conclusione facit. q̄ in forensi nō est incapacitas acqstionis rō ne sui delicti: q̄ debeat estimatio p doctrinā huius gl. approbatā. Itē leg vel statutū nō resistit quo ad acquisitionē ptij,

35 Adde ēt Bal. in l. cū questio. in fi. C. de legat. vbi dicit, q̄ si p formā statuti forenses sunt prohibiti acquirere domos in ciuitate: q̄ pōt eis legari sub modo: vt vēdāt, ꝛ sic estimatio nē habeāt: q̄ est notabile fm eū. ꝛ sic Bal. vult, q̄ tale statū nō phibeat acqsitionē estimationis. † Adde ēt tex. in c. re 36 colēres. de sta. mo. p quē nor. ibi Abb. q̄ē posse acqrere domum illius rei quā phibeť tenere. Ibi eñ Cisterienses acq fuerūt castra ꝛ villas cū iurisdictione, q̄ sunt interdicta p eos acqri: mandať ibi q̄ illa cōmutent cū alijs eis nō phibi

37 tis. vñ no. ibi Abb. † q̄ si alicui collegio legat res, quā ipsi tenere nō pñt non vitiat legatū: sz possunt illā capere vt cōmutent illā cū alia re, vel vendāt, ex qua rōne delicti non sunt incapaces p istā l. sz si res. ꝛ est bona gl. in c. j. de excess. pla. in

f vj. Facit q̄ ɔ. tz Bar. q̄ñ imobilia relinquunť fratribus mē dicātibus quoꝝ ipsi sunt incapaces q̄ valēt quo ad estima-

38 tionē. ¶ † Adde ēt facere q̄ si in testō legank verba, q̄ ex forma statuti sunt phibite portari, tñ vz legatū ad ß vt estimatio debeak legatarius ex q̄ talis phibitio causak absq; eius delicto. l. fideicōmissa. §. si seruo. j. ti. ij. ita tz Bal. in rub. C. de cōdi. ob tur. can. ꝛ in l. cū te. C. de dona. añ inp. Lud. roma. in l. multum. ad fi. j. de ỹb. obl. ꝛ Alex. hic, quāuis Bal. sup hoc vltimo relinquat cogitādū. in l. quāuis. in fi. ff. de aur. ꝛ arg. leg. Et renēdo istā partē, q̄ est vera ꝛ cōis, potes rūdere ad

39 iura allegata p Raph. cu. † q̄ ex quo legatū sit ɔ dispositionē legis, cū nō pducāt naturalē ēt obligationē: ex eo nō pōt deberi estimatio: q̄ potes dupliciter rūdere. Primo q̄ statutū nō resistit quo ad acqsitionē ptij, vel estimationē, vt ſ. dixi. Sc̄o rūde q̄ iura pdicta loquunk in his, q̄ habēt pcuā cāz phibitionis, q̄s nō est hic: q̄ forensis posset effici ciuis. l. assumptio. ff. ad municip. Et si diceres, q̄ obstaret rā catoniana: q̄ si, facto testō, testator decessisset: ita tum illa re pertineť forēnis, ꝛ sic inhabilis legati: q̄ nō ɔ reconualescere,

40 si postea efficiat ciuis. Rūdet † q̄ regula catoniana nō pertinet ad leges nouas. Ita ōt iurisc. in l. ij. ff. de reg. cato. ex quo de eis nō potuit in specie diuinare. arg. l. iubem⁹. ad fi. C. de testa. Et certe dictū Bar. nō vī posse saluari referēdo illud ad casū gl. put facit ꝗtinario ỹborū Bar. Sz dictus Bar. pcederet clare, si referat ad tex. hui⁹ l. sz si res. q̄ legatarius nō hz cōmercū rei legate absq; suo delicto, q̄ tūc valeat legatū quo ad estimationē. Ege plū esset tunc planū in forēsi phibito ex forma statuti acqrere imobilia, valeret eñ legatum tunc quo ad estimationē. Et isto modo cōcordaret Bar. cū cōi opi. ¶ Successiue p istum tex. decidunt Jac. de

41 Are. Bar. Bal. ꝛ alij, † q̄ si imobilia fuerint legata fratrib⁹ mēdicātibus quoꝝ ipsi sunt incapaces, vt in cle. exiui. ō ỹb. sig. tū legatū valebit quātū ad estimationē, vt pbat in ista l. sz si res. ꝛ in l. fideicōmissa. §. sz si seruo. vbi ēt hoc no. Bar. j. ti. ij. Idē ēt tz Bar. in tract. minoricarū, in j. parte principali. in v. sz q̄ro. ꝛ in ij. parte. v. aliqñ contingit. Idē no. Flo. in l. cetera. §. si duobus. p illū tex. j. eo. quāuis ille tex. nō videatur facere rūdendo, vt ſ. per Bar. pro eadem parte facit q̄s vult gl. in c. j. in ỹ. demū. de relig. domi. in vj. q̄ vult q̄ valet

g relictū factū ꝺ imobili fratribus mendicantibus vt vendāt ꝛ in eorū necessitatibus conuertant. ꝛ ita Bal. in l. cum questio. C. de lega. ꝛ in authen. ingressi. C. de sacrosan. eccle. Ant. in c. in presentia. in v. quintus casus. de prob. Lud. ro. in l. Antistius. §. fi. ff. de acqui. here. Adde bene facere illud

42 q̄s vult Bal. in l. si qua mulier, C. de sacrosan. eccle. † quod

fratres

fratres mēdicātes sunt incāpaces immobiliū, est verū q̄ ad
tenēdū, z possidēdū, nō afft quo ad vēdēdū. Ideo pñt acc-
pere, z petere bona in grediētiū religionē, nō vt ea possideāt
sed vēdāt z pretiū cōuertāt in eoꝝ necessitates. ¶ Et ad-
uerte, q̄ p̄m. decisionem Bar. z doc. tz Rap. Cum. hic ad
fin. motus q̄ fratres mēdicātes sunt pḥibiti a iure, ergo vī
legatū nō valere, z quo ad estimationē p no. p Bar. l. j. ff. de
nouā. Tu potes fortius ꝙfirmare: q̄ si vera esset deci. Bar.
z doc. fraudaretur dispositio d. cle. exiui. que irritat legata
de rebus immobilibus fratribus minoribus. Tū fundamē
tū Raph. potest dupliciter rñderi, q̄ fratres mendicantes
sunt pḥibiti: verum est quo ad ipsas res immobiles, sed
non quo ad estimationem in eorum necessitatem conuertenda. Secūdo rñde q̄ ex quo talis pḥibitio causatur nō ob
eoꝝ delictū, z testoꝝ legans est sciens ió estimatio debet, vt
43 hic l. sed si res. cū gl. magistra. ¶ Jn ea. gl. ibi aut pp cor-
poris vitiū z testoꝝ scit ꝛc. Adde q̄ ēt isto casu, q̄n testator
ignorauit debet estimatio, si legatarij erat cōūcta persona.
arg. l. cū alienā. C. de lega. fm Bet. de Bellaper. Nicol. de
44 Reap. Flor. Raph. z Alex. ¶ Extra gl. querit Bar. qd si
reuinquatur res ecclesie numquid valeat legatū quo ad hoc
vt debeatur estimatio: z cōcludit, q̄ nō pōt esse in cōmercio
nostro, nisi cū magna difficultate. Et ita tenet Jnn. in c. filij.
de testam. vbi videt esse casuꝫ huiꝰ decisionis fm intellectū
Jnn. Idē tenent Bet. z Fico. de Reap. hic. z gl. in c. si epis-
pus. q. v. z xij. q. ij. in summa. Pau. de Ca. in l. cū alienā. C. de le-
gat. vī tenere Bal. lz nō clare firmet, in c. j. ſ. donare. in fi.
quali. olim ten. po. alie. Jsta cōclusio, precedit i rē ecclesie, ro-
manę, cuiꝰ dñiū est apud papā sicut hic dicitur in rebus que
erāt in dñio Jmperatoris, vel Cesaris pp eādē rōnē. Jtē q̄
egparant vt dicit gl. in summa xij. q. ij. secus est in rebus in-
feriꝰ ecclesiarū q̄ pñt alienari sine auctoritate pape si est
de necessitate, vel vtilitate. xij. q. ij. c. sine exceptione. ca. ſ. de
reb. eccl. nō alienan. in vj. aut. hoc ius postrectum. C. de sacro
san. eccle. z sic cum sint in cōmercio, vz legatū saltem quo ad
estimationē. Jta tenent Bal. Flo. Jmo. Pau. de Cast. z alij
Mod. hic Bal. in d. l. cum alienam. Hostien. in d. c. filius. late
Alex. in consi. cij. quod incipit visis dicto themate vna cum
45 instrumēto. z est in ij. vol. consi. viij. ¶ Confirmatur, q̄ si
cui valet legatū factū de fundo dotali, vel re minoris, q̄ q̄n
cunq; pñt alienari subsistēte necessitate, vel vtilitate: ergo
idem est dicendum in re ecclesiastica que similiter pōt aliena-
ri. Preterea res ecclesiarū inferiorū pñt mutari facta me-
lioꝝ cōditiōe ecclesie vt in auc. itē sibi inuicē. z in auc. sed per
mutare. C. de sac. san. eccle. z no. xij. q. ij. in summa. ergo sunt in
cōi cōmercio. Ad text. in d. c. filiꝰ. rñde dupliciter. primo q̄
text. ibi nō negat estimationē put ēt ibi tz Host. nā loquit de
ipsa legata tradita legatario, quā mādat restitui ecclesie.
¶ Secundo text. ibi aperte dicit q̄ licet de iure ciuili legatū
rei alienę facti a sciente valeat, tū secus sit de iure canonico,
siue sit ecclesie, siue alterius. Et sic in hoc aliud disponūt le-
ges seculares aliꝰ canonicū ius vt ibi cātat litera. Et ita tz
gl. d. l. cū alienā. Jmo. z Abb. in d. c. filius. Laud. Ro. in re-
petitione auc. simili. C. ad l. fal. in x. ſpāli pie cāe inter vlti-
mas volūtates. Alex. hic, z in d. l. cū alienā. vbi retuli sex in-
46 teilectꝰ ad text. dicti c. filiꝰ. ¶ Secō q̄rit Bar. vtrū fundꝰ
dotalis possit legari, ita vt saltē debeat estimatio. glo. in l. si
dotalē. ff. de testa. mili. tz q̄ dotalis fundꝰ nō sit in cōmercio,
z ió si legei, nō debeat estimatio. Sz illā ibi reprobat Bart.
post Joā. de Are. lz hic nihil clare decidat, z idē Bar. in l. cū
lex. ſ. de fideiuſſ. Jo. An. in c. cū ꝙrigat. de iureiu. z ibi Jmo. q̄
refert cōiter teneri ꝛ illā gl. Bal. z Sal. in d. l. cū alienā. Bal.
in repetitione l. j. C. de sac. san. eccl. z in l. si dotis. C. de iure
do. Jo. z alij Mo. hic: eo q̄ fundi dotalis nō est pḥibitū cō-
mercij nec alienatio, lz fauore mulierū fit inductū vt nō pos
sit alienari, z sic ꝑ ius trāsferri. l. ita cōstāte. z l. si. C. de in-
reb. do. gl. z Bar. in l. cū lex. imo cū iuramēto validāt aliena-
tio facta ēt a muliere. d. c. cū cōtingat. z c. lz mulieres. de iu-
reiur. in vj. ¶ Saluantur tū gl. ſ. d. l. totalē. Bal. Ang. z Ra.
Cu. ibi. Bal. z Ang. z in d. l. z si dotis. Sali. in d. l. cū alienā.
Jmo. z Mo. hic qñ ipse marit⁹ legaret fundū dotalē alteri:
q̄ videret legare ius quod hz in re dotali dato quod extin-
guat morte. l. vlti. patrui. C. de leg. l. q̄ in rerū. ſ. j. vbi digl
ſ. eo. Jō rūc nō deberet estimatio, sed dicta cōclusio doc. p-
cedit, q̄si extraneus legasset fundū dotalē alteri: tūc bene de
47 beret estimatio legatario. ¶ Tertio querit Bar. z quid si
legetur res minoris. tenet quod valet legatum vt debeatur
estimatio, q̄ illa bū est in cōmercio, lz nō in preiudiciū mino
ris. l. z si is. C. de prędi. mino. iūcta l. lex, que tutores. C. de
admi. tu. no. gl. z doc. i d. l. cū lex. ¶ Jtē res minoris pñt alie-
nari cū authoritate tutoris de decreto iudicis. l. magis pu-
to. ſ. nō possim, z p totū ti. ff. de reb. eoꝝ. q̄ nō est exē pta a cō
muni cōmercio. Pro ista ꝙclione Bar. q̄ē vera, z oēs sequū-
tur & Are. se dare casum notabilē in d. l. magis puto. ſ. si rū
dus legat⁹. in ij. rñso. vbi si testoꝝ legat fundū pupilli hēdis
instituti, ille fundꝰ nō pōt solui legatario, nisi cā cognita, z
interueniēte pbore. ergo datur intelligi q̄ legatū factū & re
pupilli vz z tz, ēt interueniēte authoritate nō posset solui:
q̄ pbor nō pōt interponere decretū in donatione rei mino-
ris. l. fi. in fi. C. si maior fac. alie. fac. sine decre. ra. hab. z est me-
lior text. in l. nō soluū. C. de pre. mino. ¶ Tu aduerte, q̄ po-
tes dicere, q̄ in d. ſ. fi fundꝰ legat⁹. ibi fit: q̄ pupillꝰ, cui res
legabat, fuit institutꝰ heres a testoꝛe, vñ si testoꝛ pōt dispo-
nere de re hēdis sicut de sua ppria. l. vnū ex familia. ſ. si res.
ſ. ti. j. z vz tūc legatū quo ad ipsam rē, nec ibi tūc q̄rit de esti-
matione de qua loquūtur doc. hic. Et isto mō posset ille tex.
portus retoꝛqueri ad oppositū. nam si tex. ille loqueret q̄n
pupillꝰ fuit heres institutꝰ, tunc ille tex. bene faceret.

Lex xliij.

1 Corporalia z incorporalia que sunt in cōmercio nostro
legari possunt.
Jus agnationis z libertas proprie legari nō possunt.
2 Edictū de legatis debet censeri prohibitoriū certarū reruꝫ.
Edictū de testamētis est prohibitoriū certarū personarum.
3 Legari possunt omnia nisi reperiant expresse prohibita.
4 Dubiū nō dicitur esse id de quo est regula iuris.
Judicandū est pro regula iuris nisi de fallentia doceat.
5 Affixa edibus legari non possunt nec im ꝫtū deducit vz tū le
gatum quo ad estimationem. nu. ij. z iij.
6 Affixa edibꝰ q̄ sine deformitate amoueri pñt legari pñt.
7 Affixa edificio illicite facto legari possunt.
Affixa parue domuncule legari possunt.
Affixa edibus legari possunt ad opus reipublice.
8 Legatum nullum propter qualitatem rei legate nō confir-
matur prohibente regula catoniana.
Alios casus in quibus hz locum regula catoniana.
9 Regula catoniana quod habet locum etiam in legatis, q̄ nō
sunt omnino inutilia.
10 Res affixe edibus legari possunt sub conditione.
Res que non sunt in cōi commercio de presenti, legari pos-
sunt sub conditione.
11 Expectare quod iniunctum edibus separaretur ab eis, non
est stricte z iniustum.
12 Prohibitum fieri pure nō prohibetur fieri sub conditione.
13 Res mea potest mihi legari vel promitti sub conditione.
14 Regula catoniana non habet locum in legatis conditionali
bus. z rationem vide nu. 21.
16 Res que non est in cōmuni commercio de per se sed cū alia,
si legatur, debetur estimatio.
18 Jn casu huius text. an res ipsa legata, vel estimatio sit in
obligatione.
19 Constitutum liberat venditorem ab actione ex empto.
20 Regula catoniana non habet locum in substitutionibus.
22 Testator quando apponit conditionem vult, q̄ inspiciatur
tempus futurum, non tempus testamenti.
Tria tēpora inspiciunt in institutionibus cōditionalibꝰ.
23 Dictio hoc amplius, repetit totam dispositionem prece-
dentem.

1 Cetera. ¶ Regulariter omnia pñt legari
siue corporalia, siue incorporalia, nisi
illa q̄ sunt edibus affixa, z res proprie legatarij in
quibus legatū nō recōnaluerit, licet postea ab edi
bus separentur, vel desinant esse legatarij, nisi fuerit legatū
conditionale, z pendente cōditione separarent, vel desinant
esse proprie legatarij. hoc dicit tot⁹ text. vsq; ad ſ. itē queri.
¶ Et habet quatuor partes principales, scda ibi, tz ea que
edibus. tertia ibi, tractari tū poterit. quarta z vltima ē ibi,
sed si sub conditione legetur. ¶ No. primo quod regulari-
ter ofa, z corporalia, z incorporalia possunt legari, intellige
si sunt in cōmercio nostro, fm distinctionē l. apud Julianū.
ſ. fi. ff. eo. Et ideo fm Bar. ius agnationis z libertas pprie
non pñt legari, q̄ non sunt in commercio l. ius aūt agnatio
nis. ff. ē pac. z l. iura sanguinis. ff. de re. iur. ¶ Secō ex hoc
8 tex. potes notare q̄ illud edictū de lega. debet cēseri prohi
bitoriū certarum rerum que legari nō possunt sicut est p
hibitoriū certarum personarum quibus legari non potest.
quas enumerat gl. magistra, in ſ. legari. Jnstit. de leg. Re-
gulariter ergo omnes res, que nō sunt prohibite, cēsentur
permisse legari. Sic est in edicto de testi. qđ est pḥibitoriū
certarū personarū, oēs ergo persone que nō reperiunt pro-

hibite cēsent pmisse ad testificā.l.qm̄ multi.l fi.z ibi gl.ad b̄ no.C.de her.z l.j.j pn.ff.6 testi. Sic ēt edictū de testamētis est phibitoz̄ cetera rū psonarū: vñ ois psona q̄ nō sit spāli phibita pōt testari.glo.z ibi Bar.in l.fi q̄ram⁹.ff.de testam. Abb.in ru.extra de testa. Sic ēt est i edicto de matrimonio Zhēdo.tex.est i c.cū apud.z ibi gl.de spō.z mātri. Jdē in edicto de pcuratoz̄ib⁹.tex.est in l.mut⁹.§.j.ff.de pcu. Et idē i casib⁹ similib⁹. ¶† Tertio no.q oīa vident esse de genere pmissoz̄ quo ad legādū spāliter reperiant phibita. Ex q̄ cōrelarie no.qs qui vult dicere rē esse phibitā legari: dz hoc pbare,qz rla est in Zriū. sufficit em̄ habere rlam p se,² q vult dicere esse exceptionē in Zriū dz pbare.l.ab ea pte.ff.de pba.l. suus quoque.in ver.puto.ff.de hſ.instit.in c.ad decimas.de restit.spo.in vj.c.venerabilib⁹.§.potest quoq; de sen.excom. in vj.Bar.in l.ij.ff.fi qs in ius voc.nō ie.circa fi. Alibi dt no. †Bar.in l.quoties.ff.si qs cau.qs nō dicit esse dubiū. de quo est regula iuris,lz sint alīq casus excepti.nisi de illis specialibus casibus probetur. Jtē semper est p;o regula pronūtiandum nisi de fallētia vel casu speciali probet secūdū Bal.in l. si tutoz.in fi.C.de ser.pig.de.ma.z in ca.de alie.iud.mu. cau. facta. Albe.de Ro.in ij.parte statutoz̄ questio.clix. que ici pit,si ex forma statuti eligātur custodes ꝛc. ¶† Quarto no. in ver.sed ea que.quod affixa edibus nō possunt pure legari, sicut nec in aliū Zctum deduci propter prohibitionē senatus consulti:vt hic,z l.senatus.ff.de cōtrahen.emp. Ratio huius prohibitionis est,ne inducatur deformitas edium z in consequētiā deformitatis vibis.l.ij.C.de edi.priua. Facit l. ptoz. §. hoc interdictū.ff.de ope.no.nū. †Hic inferk,qs vbi tales res affixe possent amoueri absq; deformatiōe edifi,bū pōt tūc legari.tex.est valde notabilis z assignād⁹ i l.nutu.§.fi.j.de.le. ij.quē textū ad hoc reputat sing. Jmo.in §.fi separauit.j. ea.l.facit l.marcellus.fz intellectū gl.ibi.ff.de dona.inter vi. z vxo. Scōo limita.tqfi edificiū esset illicite factū:tūc affixa talibus edibus possunt legari;qz non reputatur edificiū qd nō est duraturuz. Ita est tex.qui hāc rationē assignat in l.fi deicōmissa.§.fi qs illicite.ff.de leg.iij. Tertio limita i affixis parue domūcule:qz bene possunt legari.tex.est singularis in l.senatus.§.Marcell⁹.vbi dicetur j.eo.quasi de minimis non curet pretoz.l.scio.ff.de in integ.rest.Bar.in l.fi ppietari⁹. in pn.ff.de dam.infe. Quarto limita,qñ affixa edib⁹ legarent ad opus reipublice facien. qz tūc propter vtilitatē publicā vz legatū.tex.est in §.fz z si qs ad opus.j.e.l. ¶† Quito no.l ꝑ.tractari duos casus,i qb⁹ hz locū regula catoniana. Et sic illud qd a pn.nō vz ēt cessante i pedimēto nō confirmāt. Prim⁹ qñ legatū erat a pncipe nullū pp qualitatē rei legate tm̄:qz erat affixa edib⁹.scds qñ mixta cōsideratiōe rei legate,z psone legatarij,vt qz erat res pp;ia legatarij poterat em̄ cuicūque alteri legari,fz nō dño. Jtē iste erat capax alteri⁹ legati fz nō isti⁹ de re sua pp;ia. Quatuoz alios casus in¡ qb⁹ hz locū rla catoniana p;egt Bar.¡post Dy.in l.j.ff.de regu. cato.6 qb⁹ hic aligd p Pau.6 ca.z Are. ¶† Sexto no. ex isto tex.q;rla catoniana hz locū ēt i legatis, q̄ nō sunt olīno inutilia.pz in hoc tex. Nā istud legatū de affixis edib⁹ saltē vz vt debeat estimatio.tex.in §.si duob⁹.j.ea.l.fz gl.hic, in vb. nō possint. Sz tu dic satis eē q̄ legatū nullū sit rōne rei legate vt regula catoniana locū habeat:pz;qz quo ad ipsam rē legatā q̄ a pn.est inutile,postea nō reconualescit.de q̄ j. dicet. ¶ Septimo nor.in versi.si sub'cōditiōe. q̄ res affixe edib⁹ pōt legari sub ꝯditiōe,q̄ vt durū, fm̄ Raph.hic:qz natura rei repugnare vī. Et ex hoc tu, p;onecte,¡habes correlaria notare. Prim̄ū, q̄ ea,q̄ nō sunt in cōi cōmercio de pūti, lz nō possint legari pure, pōt tn̄ legari sub cōditione:¡qz potest esse q̄ tpe,q̄ purificabit ꝯditio,cessabit impedimētum¡. Scdo ꝛz no.habes elicere,qs nō est tristis, vel iniusta expectatio qō illud qs est,iunctū edib⁹ separaret ab eis.istud patet:nam si esset turpis expectatio sicut qs liber homo ¡possit fieri seruus,vel res sacra possit fieri profana,¡nō esset habenda in cōsideratiōe:qz tristis euēt⁹ nō est cōsiderabilis.¡l. iter stipulātē.§.sacrā.j.de ver.obl. Nō est:qz ista separatio potest fieri legitime ex multis causis,puta vt trāferat in alias edes eiusdē dñi,vel pp opus publicū,vt §.sed z si qs.j.ea.l. z fidest hic diuersa rō ad¡§.sacrā.p;out ēt tenet Raph.hic. Tertio habes colligere q̄ illud,qō p;ohibēt fieri pure:¡tn̄ phibēt fieri sub cōditione,¡quāuis illud quod non potest fieri per viam pure z simplicis dispositionis,non potest etiam fieri p viā penalis dispositiōis.l.Sei⁹ z Augeri⁹.j.ad l.fal. l.ū dubiū.C.ō legi.nisi fit diuersa rō.l.stip.ista.§.alteri.ff. de ver.ob.declarat no.Bal.in d.l.nō dubiū.in xiij. opp.z Bar.i l.ira stipular⁹.i xij.oppo.p;ime p;is.ff.de ꝛbozn̄ obligatio. ¶† Octauo no. ex tex.qō quis res mes, nō¡possit mihi legari vel pmitti pure.l.pp;ias. C.de legat.l.apud Julianū. alias scipit, Aphrican⁹.§.fi Titi⁹.ā.e.tn̄ bū pōt legari z pmitti sub cōditione.vt hic,z l.extitio.l.si rē meā.ff.de ver.ob. ¶† Nono no.ex fine tex.q̄ regula catoniana nō hz locū in legatis cōditionalib⁹.vt hic,z l.pe.j.de re.cato. Que aūt rō j. dicetur. Quedā alia no.habes ex dictis j.p Bar. q̄ suo loco reseruo. ¶† Bl.in versi.nō pōt. habes singulariter ex ista gl. quod hz legatum rei affixe edib⁹ nō valeat quo ad ipsam rē, vz quo ad estimationē. Et cū ista limitatiōe z declaratione gl.trāseūt oēs. Ex qua cōclusiōe habes,q̄ qñ legat res,q̄ nō est in cōi cōmercio de p se,sed cū alia re, debet estimatio, vt declarat Bar.in l.apō Jul.§.ij.ā.e.¡als ici. Aphricanus. Jsta cōez ꝯclusionē gl.z doc.ipugnat subtiliter Raph.hic,z latius in §.fi duob⁹.j.e.l.p̄mo p tex.in l.nutu.§.fi.¡in ver.nulla estimationis facta mētione.j.de le.iij. vbi q̄ sunt res legate, q̄ nō pōt separari sine iniuria dom⁹,vī ex gñralitate illius tex.q̄ nec estimatio ēt debeat. Et iste casus includit in dictione, eo tāūmodo,ibi posita. Et si ille tex.intelligeret,q̄ non haberet rō estimatiōis solū,qñ pōt separari,¡frustra illud 6 estimatiōe ibi adiceret. nō enim dubiū,q̄ si ipse¡res¡ debent qō estimatio p̄stari nō dz. Scōo allegat tex.in l.senat⁹.¡pn. j.e. vbi si res nō erat affixa tp̄e mortis testatoris,¡ heres tenet ad estimationē:ergo vult,q̄ si essent affixe tp̄e mortis testatoris,qō tūc nō debeā estimatio. Tertio monet:¡qz qñ testatoz legat scienter res affixas facit ꝫ legis ꝑhibitionem¡, vt hoc tex.ergo nulla obligatio potest causari ēt quo ad estimationē,p l.nō dubiū.C.de legi.z l.cū lex.ff.de fideiuſ.¡Ad tex. d.§.si duob⁹.in quo se fundat Bar.z doc.rūdet,q̄ ille tex.potius facit ꝫ doctores,qz loq̄t in duobus casib⁹ specialibus, in quib⁹ erat dubiū, an pertineret ad dispositionē Senatus cōsul.¡qz videbā fieri trāſmissio de domo vni⁹ ad¡aliā domū eiusdē:z tunc dicit tex.turius esse deberi estimationē;ergo si essem⁹ in casu claro,qō legarek cōtra dispositionē Jurisc. certe nō deberek ēt estimatio. ¶ Tu pēdera qō cū text. ibi dicat, sed melius etiā in vroq; casu deberi estimationē,¡dicēdo ergo in vtroq; casu ofdit,q̄ regulariter nō debeat estimatio, qñ legātur affixa edib⁹. ¶ Ultra eū pōt quarto adduci iste tex.qui equiparat legatū rei affixe edibus,z legatū factū de re pp;ia legatarij. sed sic est,qō legatū factuz de re pp;ia non valet,z quo ad hoc,vt debeā estimatio tex.est in §.sed si rez. Justi.de lega.ergo etiā nō debebitur estimatio, qz legant res affixe edib⁹. ¶ Quinto stringit tex.i §.fi.j.ea. l.cū l.seq.in pn.seq. vbi si testator legat marmora,z colūnas q̄ nō sunt affixe edibus:z sic legatū a pn.valebat si post eā testator viuens illas edibus assignat legatū in totū corruit.fz si hēs eius assignat, valet legatū quo ad estimationē: ergo apparet clare tex.in illo tex.q̄ oñ testator vsq; ab initio legat res affixas edib⁹,quod legatū nō valet etiā quo ad estimationē. ¶ Sed ad idē facit tex.in l.filiuſſa.§ fi quid alicui. j.e. vbi si relinquitur aliqd alicui,z non possit nec ipse,nec ali⁹ habere,tūc nō debet estimatio: sec⁹, si ipse impediretur habere.tn̄ si esset in cōi cōmercio aliorū: tunc bene debetur estimatio. Et ista opinio Raph.¡Cuma. Scōez sniam posset disputādo optime defendi. Et, ea retēta,cessaret difficultas quaz.j.mouet Bar.d.l.apō Julianū als scipit, Aphrican⁹.§. fi titi⁹.ā.e.o.z non bene rūdet. Sed nō recedas a cōi opin.gl. z doc.quā etiā tenet Alex.l §.i.j.ea.l. ¶ P;o cōi sentētia facit optime argumētatio a cessante rōne phibitionis.l. adigere.§.quāuis.ff.6 iure patro.l.quod dictū.ff.de pac. Jdeo enim senatusconsultū prohibet res affixas edibus posse legari pp deformitatē edifi,z sic vbis, p;out dixi in tex. sed ista ratio cessat in estimatione:qz ex p;estatione estimationis nō sequit aliqua deformitas edifi. Secūdo facit tex. in l.si quis inquilinos.in p;in.fm verū intellectū gl.z doc.ibi.j.eod.vbi si legant seruū gscripti predio, quāuis lex exp;esse phibeat tales seruos de per se alienari sine predio.l. quēadmodū.C. de agri.z censi.lib.xj. debetur tn̄ estimatio: qz alienari pōt cū ipso p;edio. ergo ita etiam debet fieri estimatio qñ legant affixa edib⁹:ex quo alienari possunt cū ipsis edib⁹, vt ēter. §.sequēti.z declarat Bar.i l.apō Julianū.§.fi.ā.e. ¶ Tertio p;o cōi pōt retoqueri ꝫ Raph.tex.quē ipse ad oppositū adducit in d.l.nutu.§.fi. vbi si legantur res affixe edibus, q̄ sine iniuria domus auferri possunt,ōz ibi q̄ ipse res sunt p̄stāde,nulla facta mētione estimatiōis: ergo vult a Zrio sensu quod si tales res nō pōt legari sine iniuria dom⁹, quod isto casu nō debeātur ipse res,¡sed debeat tunc haberi mētio estimatiōis. ¶ Nec obstat aliud fundamētū Raph. q̄ qñ testatoz scīēter legat affixa edibus,facit ꝫ dispositionez legis. rūdet negādo: qz lex bene p;ohibet res, sed nō estimationē. pz;qz cessat rō deformitatis edifi,vt §.dixi. ¶ Nō ob.eq pa-

6 ¶ Regulā p se. Adde Bal.in l. j.de alie.iud.mu. causa fac.

trio, quã facit iste tex. qñ legant res affixe, z qñ res mea ppria. Rñdet, qñ ista ẽparatio fit respectu ipsi⁹ rei, z respectu regule catoniane, vt quemadmodũ legatum factũ de re pro-pria legatarij ñ recoualescit, ꝙtis postea alienat eẽ mea. Idẽ in legato rerũ, que sunt affixe edibus, ſ3 quo ad alia differat presertim respectu estimationis: ptz in §. ſi duob⁹. ff.ea.l.tu-to d.§. ſ3 ſi rẽ. Inſti. de le. Et ſi diceres, forte vrgẽdo, q̃ erit rõ diuersitatis, qñ ſi legatur res ppria legatario, non debe-tur etiã estimatio. d.§. sed ſi rẽ. z tñ ſi legatur res iuncta edi-bus debet estimatio ſm cõem opinionẽ, cũ diuersiꝫ. Posset rideri: q3 vñ magis impossibile, qñ res, que est mea ppria, p legatũ efficiatur amplius mea. Et propter hoc in totum le-gatũ nihil valet. ¶ Ita dicit tex. in d.§. sed ſi rẽ. qñ fit dare rẽ cõiunctã ed. bus, presertim cũ in multis casib⁹ valeat vt di-ci in notabilibus. ¶ Nã obstat aliud qñ videt fortius ſt in-gere vers tex. in §. ſi. ſ. ea. l. seq. z l. seq. in pri. Rñde q̃ ibi testõr affigẽdo marmora, vel colũnas edib⁹ quas pri⁹ legauerat, dũ essent separate, videt ex tali actu reuocare legatũ: vnde non mirũ, ſi nõ debeat etiã estimatio, quasi testõr videat reuocasse voluntatẽ suã qua prius habuerat i legãdo. an l. fideicommissa ſi rem. ſ. fi. ff. ¶ Sed qñ heres ipse affigit, ideo debet estima-no, q3 factũ heredis nõ potuit preiudicare legatario. l. is q fundum. ff. de vſufr. leg. saltem quia debeatur estimatio. z ista est opti-ma rõ diuersitatis ad illũ tex. ¶ In gl. in verbo alie-nata. Rñde melius, vt per gl. z Bar. an d. l. j. ff. de regu. cato. ¶ Bl. in ver. purũ. Bar. fortiter opponit ℨ tex. † qñ ex qua illud legatũ factum de rebus affixis domui nõ est ab initio inutile, cũ valeat quo ad estimationẽ, p tout tz gl. cõiter ap-probata in ver. nõ possunt. vbi dixi, ergo ex postfacto, cessan-te impedimẽto, ꝺz cõfirmari legatũ quo ad ipsam rẽ. l. apud Iulianũ, als incipit, African⁹. §. ſi Titi⁹. ff. de. Et rñdet q̃ ibi res erat in legato, q3 fingit breui manu tradita testõr. z sic, ſalte actiõe, res fingit esse i legato, hic † vo nõ ipsa res, ſ3 estimatio est in obligatiõe, ptz q3 ſi res esset in obligatione z certe separatis reb⁹ ab ipsa domo, ipse res deberẽt, qñ est ℨ ista tex. Nõ necessario sequit, qñ res nõ est in obligatione, sed estimatio. Sz ista sol. Bar. put ẽt ibi lati⁹ dixi, nõ põt stare: q3 ſi ibi fingeret res tradita p legatariũ testõr. i; ergo p talẽ traditiõẽ fuisset liberat⁹ ab actiõe ex empto. † q3 ẽt pactũ ſi-cut, pura p q̃ſtituta liberat vẽditor ab obligatiõe, vt e gl. not. in l. ab emptiõe, quã Bar. ibi multũ no. ff. de pac. z tñ tex. i d. §. ſi Titi⁹. vult, q̃ legatario cõpetat actio, vt liberet ab actio-ne ex ſtu, aliter rñdet Are. B. Sz nec ſua sol. satiſſacit. Vñ potes dicere, qñ h res affixa edib⁹ erat legata z in cõtinẽti le-gata vitiat pp phibitionẽ Senatusconsul. Et iõ licet postea res disinat esse affixa edib⁹, tñ recoualescit legatũ in ipsa re impedite regula catoni. ſ3 in d. §. ſi Titi⁹. res ipsa nõ erat apti legata. Sz q̃d esset in legato, futur⁹ declarat euent⁹ vt ibi etiã declarauit Bar. z doc. ideo nõ mirũ ſi põt validari le-gatũ in ipsa re. De quo tñ dic vt ibi dixi. ¶ Bl. ſi. in ſi. ista gl. reprobat Bar. z doc. z bñ q̃ tex. in l. j. §. ſi. ff. de rla catoniana. z p l. heredẽ. j. titu. j. allegatã in glo. in vb. ad conditionalia, ¶ † Extra gl. q̃rit Bar. quare regula catoniana nõ habeat locũ in legatis 2ditionalib⁹. Et rñdet, q3 ex quo testõr appo-nit 2ditionẽ, nolunt qs inſpicere ſi tps testamẽti, ſ3 aliud tps futurũ. Et ista rõne ponit gl. in l. põt quis. z in l. in tps. ff. de here. inſti. z Bar. in l. j. ff. de regu. catonia. z oẽs hic sequunt q̃ nihil addũr. Facit qđ vult Bal. in l. in testamẽto, in ꝗ. q. C. ſi testa. mihi. † q̃ regula catoniana nõ hz locũ i ſubſtitutionib⁹, q̃ ſunt cõditionales inſtitutiões. l. in rõne legis falcidie re-strictiones. §. qđ vulgo. ff. ad l. falci. ſ3 o, ista regulã Bar. z doc. q̃ qs tenẽt apponẽdo cõditionẽ nõ vult inſpici tps testamẽ-ti, sed futurũ. Et circa istã regulã nihil scribũt doc. Tu adꝺ z hãc regula tex. in §. q3 vo hacten⁹, in aut. de nup. z in l. eus q̃ post. cũ gl. in ver. cõditio. ff. de cõdi. z demon. Bar. in l. ex fa-cto in prin. n. de vulg. z pu. z in l. ſi alienũ. §. Extranei. ff. ꝺ he. inſti. circa ſi. per. dictã l. in tps. Bal. in l. iiº. ad ſi. C. de actio. emp. Sz cõtrariũ videt tenere Bart. ſi bñ inſpexeris in l. ſi q̃ hꝰ. ff. de vulg. z pu. z ibi exꝑsse ponderat Are. vbi etiã in inſtitutionib⁹ cõditionalib⁹ vult debere attẽdi tria tpa, de quibus in l. ſi alienũ. §. in extraneis. ff. de her. inſti. ſc3 tps testi, mortis testõris, z additionis hereditatis. ergo vult ibi Bart. qs in dispositione cõditionali attẽdat tps testi. z nõ tps futu-rum tñ vt hic dt. Sz tu dic, q̃ Bar. ibi loquit de cõditiõe in-trinseca, q̃ tacite inest in ſubſtitutiõe, etiã ſi nõ exprimat a te-stõre. l. q liberis. in prin. ff. de vulg. z pup. ſ3 Bar. hic z in locis pal. loquit in 2ditione exꝑssa appoſita a testõre. Scõo adde ℨ frãs Bar. z doc. hic, z in locis pal. stringit tex. in ultra-bilis in l. ſi alienũ. §. in extraneis. vbi tex. aperte vult, qs ẽt in ſubſtitutiõe 2ditionali appoſita a testõre inſpiciant tria tpa. z sic tps testamẽti, per quem tex. ℨ Bar. t3 Jo. de imo. in l. ſi. in prin. ff. de vulg. z pup. z ibi latius Are. Et ille tex. vñ l duo bus locis stringere. primo quia postq̃ posuit in inſtitutione pura, postea subiungit z hoc amplius, z cã adit hereditatem siue pure siue ſb cõditiõe ſit inſtitut⁹. z sic vult, qõ ista in in-stitutiõe cõditionali, sicut pura debeant attẽdi tria tpa. z sic
23 etiã tps testamẽti. Corroborat q3 dictio ℔ amplius, repetit tota dispositionẽ precedentẽ vt pbat in l. ſi cui pure. ſ. ꝺ leg. iij. Scõo stringit ille tex. in ſi. dum dt, q̃ tps mediũ inter testũ z implemẽtũ cõditionis inſtitutionis nõ nocet. Et ſta tz subiungit, q3 (vt diximus) tria tpa debẽt inſpici. ergo manifeſte vult, q̃ etiã in inſtitutione cõditionali attendat tempus testamẽti, z non solum tempus futurum, cõtra Bar. z doc. hic.

1 ℔ Iniuncta domui mee extrahere possum et transferre in aliam domum meam.

2 Discooperire vnum altare z aliud cooperire non licet.

3 ℔ permittitur aliquid ratione coniuncti dominij, qđ non permitteretur ratione separati.
Iniuncta domui mee in ciuitate, nõ possum extrahere z trasferre in domum quam habeo in villa.

4 ℔ portare iniuncta domui communi z transferre in domuꝫ meam non possum.
Hec lex que loquitur in re mea nõ habet locũ in re cõmuni.

5 Dominus pro parte dicitur vere z proprie dominus.
Res communis proprie dicitur mea, intellige ficte. nu. 2.

6 Verbum est, importat veritatem, z quando.

7 Arguere non licet ex his que ponuntur ex forma questiõis vel dubũ, quando tex. postea decidit contrarium.

9 Statutum q̃ transiens per territoriũ talis loci teneat ſolue re gabellam, non habet locum in transeunte per locum cõem. Fictio non habet locum in statutis.

10 Quod fieri non potest per viam legati, non potest fieri per indirectum, via reseruationis.

11 Reseruatio vitiatur z non vitiat.
Reseruatio de bonis facta per ingredientem monasteriũ nõ valet, licet ingressus teneat.

12 Legatum factum de rebus iniunctis domui licet non valeat vt debeant remoueri, tamen valet vt debeatur estimatio.

§. Item queri.

Inuicta edib⁹ pñt trãsferri i aliam domũ, remanente eodẽ domino in ſolidũ vt triusqꝫ domus: secuꝫ, ſi vñius mutetur etiã in parte: tũc eã sola estimatio debetur. h. d. cũ seq. vsq; ad §.
1 sed z ſi qs. ¶ † No. primo ex hoc tex. qõ possuꝫ de vna domo mea extrahere iniuncta z trãsferre in alia domũ meã. q3 ℨ de-formẽ aspectũ publicũ in vna, tñ reformo in altera, z pp hoc toleratur ſm Pau. de ca. hic. ¶ Sed aduerte, q3 rex. i l. q. C. de ediſi. prin. dt qõ de vna domo mea ℨ extrahere iniuncta edi bus, z in aliã domũ meã transferre dum tñ p hoc public⁹ nõ
2 deformetur aſpect⁹. ſicut etiã alibi dicit vulgo, † qõ non licet vnũ altare discooperire z cooperire aliud. l. assiduis. §. excep-tis. z ibi Bar. in iij. no. C. q po. in pri. ha. Bal. z aliꝫ in §. ſ3 z ſi
3 qs. j. ea. l. ¶ † Scõo no ex hoc tex. ſm Bal. Flo. z Imo. qõ aũ qđ permittit rõne 2iuncti dominũ, qõ alias nõ permitteret rõne separati. Et procedit iste tex. siue ambe dom⁹ sint in eadẽ ciui tate vt hic, siue i diuersis, vt in §. ſ3 z ſi qs. j. ea. l. non tñ ℨ de domo, quã habeã i ciuitate extrahere marmora, vel affixa or namẽta, vt illa trãsferã in domũ quã habeo i villa. l. ſi qs post hãc. C. de ediſ. prin. Sz ℨ. in l. Senat⁹. §. Marcell⁹. vbi dz j.
4 e. ¶ † Tertio no. in v. ſi duob⁹. qõ nõ est mihi licitũ exporta-re de domo cõmuni, z trãsferre in domũ meã pprã, qõ lice-ret ſi ambe essent mee insolidũ, vt hic. z d. l. ſi qs post hãc. z sic dispositio l. nũc que fit de re nostra nõ procedit in re cõmuni, et sic in qua habeo partẽ dñij. de quo in l. ſerui electiõe. §. j. §. eo. ¶ Quarto diligẽter no. tex. ibi, q3 dñs est vtriusqꝫ legata-
5 rius. Bclare ꝓbat ℨ Are. † qõ p pte dñs dicat vere, z ppie dñs totius, z sic qs res cõis dicat ppie mea. Istũ significat
6 verbũ, dominus est. nam illud verbũ est, † importat veritatẽ ſm doc. Bar. in l. ſi marit⁹. §. legis. ff. de adul. Alij nihil tan-gunt. Tu potes dupliciter dicere. Primo put egregie dicit Bald. in l. que fortuitis. C. de pig. actio. qõ illud quod dici-tur, qđ verbũ sum, es, est, importat veritatem: quia demon-strat substantiam, est verum quãdo põt veritas denotari: se cus ſi nõ põt. z ponit exemplum, dicit⁹ statutum, qõ Florẽti ni sint originarij cives Perusini. nã exponit, sint, id est, fingã tur, q3 nõ põt authoritas statuentiũ remouere vi catẽ natu-ralẽ a subiecto. l. j. z ũ. ff. de vſuf. ea. re. q̃ vſu, consu. Et isto m verbũ est, nõ staret pprie in hoc tex. sed impropriaret. Et q3 propter hoc forte ista solutio nõ placeret, Ideo respõde ſcõ modo z notabilius retorquẽdo istũ tex. contra Are. Rã põde tur qõ tex. vtitur istis verbis, cũ ponit rationẽ dubitãdi z

questionē ibi nō male agitabat an valeat: q̄ dñs est vtriusq̄ legatarij, nō aūt illud dicit tex. in decisiōe, imo ȝiū decidit.

7 Unde fuit dicit regula, q̄ ex his, q̄ ponunt ex forma q̄stionis, vel dubij nō ea licitū arguere, quādo postea tex. decidit ȝiū, p doc. glo. in c. auditis. in vb. ex postfacto, de elec. & gl. in l. vnica. C. ij. sect. C. quia nō petē. par. & ibi multas cōcordātias allegant. & pbat in l. illā. in vers. nepotib'. & ibi pōderat Bar. C. de colla. Ex hoc potes etiā vitra dicere, q̄d glo. hic similr male no. ex regidū dt dñm eū, q̄ est dns p parte. ex q̄ tex. istō dt pponēdo q̄stionē, & referēdo rōnē dubitandi, & postea contrariū decidit tex. Et patet, q̄ si esset dñs totius, nō prederet tex. q̄ tūc de vna domo in aliam, q̄ esset tota sua, esset licitum transferre, vt dicit tex. ¶ Item adde pdictis, clarū esse, q̄ illoq̄s est commune dicit meū fieri, nō vere, nec pprie. gl. est ordinaria, in l. id q̄d nostrū. ff. de regu. iur. & pbat in l. illō. ff. de rerum up. & in l. extraneo. §. j. ff. de q̄stio. & ita no. Bar. & doct.

9 il. ferm electiōe. §. j. in fi. cū cōcor. ibi traditis s. e. ¶ Nūc é, q̄si statutū disponat q̄ trāsiens p territoriuȝ talis loci teneat soluere certam gabellam sub pena, non habet locum in transeunte per locum cōem. Ita per plura not. decidit not. Abb. in cōsi. lxxiij. in fi. vo. quod incipit, Disponēte statuto erroze talis pfectum per illud, q̄ nō est pprie meū p fictionē, q̄ fictio nō ȝ locū in statutis: vt no. Bar. in l. ij. §. hec verba.

10 cū simil. ff. de neg. ge. ¶ Quinto no. in ver. sed & si qs. q̄d si lud q̄d nō pōt fieri directo p viā legati, nō pōt fieri p indirectū via reseruatiōis, sicut em testō nō potuisset directo imūgere legatario dom̄ vt eiusdē marmorib' de domo legata illa pstaret heredi. Ita nō pōt legare domū deductis & reseruatis marmorib' ipsi heredi. ¶ Et ex hoc habes correlarie notare, q̄ reseruatio vitiat, & nō vitiat. Unde facit iste tex. fȝ Ja. de Arē. Flo. Jo. de Imo. Alex. & Arē. hic ad q̄stionē de ingredi te monasteriū & reseruāte sibi bona, q̄ talis reseruatio nihil valeat, nec pp̄ hoc intret igressus. De quo arti. plene p gl. Bar. & doc. i aut. ingressi. vbi aliq̄n dixi. C. de sac. san. ec. & ibi dixi. per doc. in c. fi. de cōstitu. appo. & in c. in p̄sentia. de pba. ¶ Tu aūt dic, q̄ iste tex. nō facit ad istā q. imo pot' ad oppositū. pt̄ȝ, q̄ ex isto tex. ista reseruatio non oino tollit, imo valet in estimatiōe, vt dt tex. in fi. ergo fili debere mus dicere in illa q̄one, de ingresso monasteriū, q̄ reseruatio bonoꝝ nō debeat valere quo ad ipsa bona, ſ bñ q̄ ad estimationē, q̄d eēt rediculū. ¶ Secto no. ex tex. ibi, in valebit vt estimatio eoꝝ pstet, q̄ ȝ nō teneat legatū de reb' immotis do mui vt ipsa iuncta debeāt remoueri, & possit peti ex testamēto, tamē valet legatū vt debeat estimatio. de quo p gl. & doc. in p̄n. huius l. vbi disputaui & posui intellectū istius tex. q̄ ex quo dicit in vtroq̄ casu pstari estimationē, ostendi, q̄d nō generaliter debeat estimatio q̄n legauit affixa edib'. Tenēdo tñ p̄dictū, no. generaliter, put tenēt gl. & doc. ibi. ro est, q̄m illarū rerū, ȝ nō fit cōmerciū de per se, tā simul cū edib' est cōmerciū penes oēs vt declarat Bar. in l. apud Julianū. alias incipit, Aphricanus. §. fi. ff. c. Et pondera q̄ quātū ad ipsam rē legatā nō vȝ, nec res ipse sunt i obligatiōe, vt legato, alias regula caromana nō p̄ret locū si in ipsis reb' cōsisteret legatū. Unde ȝiū dicit in hoc tex. in p̄n. vbi dixi. & hoc sequit, q̄ estimatio fit in obligatiōe, & illa in libello debeat peti vt p bat tex. in l. ȝ fi res. i p̄n. in v. estimationē sberi: vt dixi ȝ. e. ¶ Affixa edibus possunt legari ad opus publicum.

Lex generaliter prohibens non prohibet casum in quo vertitur fauor publice vtilitatis.

Et fauore publico receditur propter alium fauorem publicum maiorem.

Fauor publicus consistens in publica vtilitate, an sit maior quam consistens in ornatu, & aspectu publico.

Bonum publicum principaliter prefertur bono publico in consequentiam.

4 Priuilegiatus vtitur suo priuilegio contra priuilegiatum, quando suum est potentius.

5 Affixa edibus in vna ciuitate non possunt legari ad vsuȝ publicum alterius ciuitatis.

Et fauore publico vnius ciuitatis nō receditur propter fauorem publicum alterius ciuitatis etiam maiorem.

Honor vnius ciuitatis nō detrahit ppter honorē alterius.

6 Iniūcta domui quā quis habet in vna ciuitate q̄s pōt amouere vt trāsferantur in domum quam habet in alia ciuitate.

7 Statutum prohibens frumentum extrahi de comitatu, non prohibet extrahentem causa sui vsus.

8 Omnis actio legislatoris, debet esse nostra instructio.

Statutum simpliciter loquens recipit restrictionem a iure communi passiuam.

9 Gabellā quis soluere nō tenet de rebus quas quis ad vsum suum proprium portat.

Scholaris p libris q̄s secū portat nō tenet soluere gabellā.

10 Portare rem pro suo vsu proprio probatur p iuramentū.

11 Negotium an sit commercium quoddam, & negotiatio.

Negotiatio seu commercium est q̄ simul cum alio hinc inde geritur, & nu. 14.

Gabella si soluī debet de negotiatione, an debebit soluī de legato. & nu. 16.

12 Dictio quodammodo. denotat improprietatem. 14. que dicatur negotiatio.

13 Legatum vt plurimum fit propter bene merita legatarij, & alterius contemplatione.

15 Negotiator dicitur qui emit vnaȝ rem, & forma non mutata eam vendit vt lucretur.

16 Artifex dicitur qui rem emit & forma mutata eam vendit.

17 Partis appellatione licet veniat dimidia, tamen si apponitur dictio aliqua, intelligitur etiam de qualibet minuta.

18 Extensio in penalibus & odiosis fit ad casuȝ fictum propter identitatem rationis & fauorem publicum.

19 Extensio in penalibus habentibus rationē expressam fit ad aliud casum eandem rationem habentem.

20 Lex puniens delicta dicitur fauorabilis, & propter identitatem rationis extenditur.

21 Statutum puniens extrahentem frumentum de territorio an comprehendat portantē per transitum illius territorij.

22 Statutū puniēs portātē & extrahētē frumētū de territorio comprehendit etiā portantē per trāsitū de alio territorio.

23 Statutum puniens intromittentē pannos forenses in ciuitate. non comprehendit intromittentes per transitum.

§. Sed & si quis ad opus. Affixae, dib' pōt

legari ad opus publicū eiusdē ciuitatis, nō aūt alteri', ſ bñ ad opus alteri' dom' eiusdē dñi site in alia ciuitate. h. d. Et hȝ tria dicta. fm ibi, sed videamus. Tertiū ibi, tanquā cōstitutū sit. ¶ Ho. primo ex hoc tex. q̄ quis affixa edib' pbibeatur legari ad opus priuatū, ne vbs ruinis deformet, vt dixi in p̄n. huius l. nō tamē pbibetur legari ad opus publicū faciēdū, quo casu poterit fieri eoꝝ separatio. Rōnē assignat tex. q̄ nō pro commercij causa id haberēt. ¶ Tu vltra tex. adō aliam not. rationem: q̄ lex generaliter aliquid pbibēs non cōprehēdit casum in quo vertit fauor publice vtilitatis. tex. ē no. in l. ij. gs in gram. §. vtrum. in fi. id quoq̄. ff. ad silla. cum suis cōcor. Fgcit l. hoc modo. in fi. ff. de condi. & demōst. Unde est, q̄ lex quātūcūq̄ penalis & odiosa q̄ alis deberet restrigi. l. cū quidā. ff. de lib. & posth. & in regula odia. de re. iu. in vj. rū q̄n tēdit ad fauorē rei publice, ita extēdit ficut, si esset mere favorabilis. ita no. Bar. i l. quēadmodū. p glo. ibi. C. de agri. & cēn. li. vj. cū suis cōcor. ¶ Scō no. ex hoc tex. fȝ Paul. & ca. & Alex. q̄d a fauore publico recedit propter aliū fauorē publicū maiorē. Naȝ fauore publico emanauit prohibitio sena tusconsulti. de quo h. ne vbs deformaret ruinis, vt dixi in p̄n. huius l. & tñ ab isto fauore publico recedit, quoniā propter vtilitatem publicam & propter opus publicū faciēdū remouētur inuncta edibus. Ex quo correlarie sequit in hoc tex. quod maior est fauor public' cōmodi in publica vtilitate, q̄ cōsistēs in ornatu & aspectu publico fm eum. Tu aūt dic, q̄d istud notabile nō bene ex hoc tex. colligit ita generaliter loquendo. Nā ratio propria istius tex. est, q̄ bonum publicum principaliter & immediate pfertur bono publico in cōsequētiam. Nā prohibitio ne auferantur inuncta edibus est, ne illa domus deformet. istud est principaliter, & in cōsequētia vbs seu ciuitas. Sed q̄n legatur ad opus publicum faciendū, ibi est honor principalis & immediat' & preferē mediato & in cōsequentiā. & ista est propria ratio huius tex. Adde tamē q̄ p isto no. Pau. de ca. & Arē. facit illud q̄d voluit Bar. & doct.

4 in authen. quas actiones. C. de sacrosan. eccle. † quod priuile

b giatus' vtitur priuilegio cōtra priuilegiatū quādo suū priuilegium est potentius, per l. verū. §. fi. vbi etiam Bar. idem

5 not. ff. de mino. ¶ † Tertio not. in vers. sed videam'. q̄ affixa edibus in vna ciuitate non possunt legari ad vsuȝ publicū alterius ciuitatis. ¶ Ex q̄ correlarie habeo tria notare. Primo secundū Paulū de castro, q̄ a fauore publico vnius ciuitatis nō receditur ppter fauorē publicū alteri' ciuitatis ēt maiorē. ¶ Secūdo habes notare fm Bald. & Flozia. q̄ pp honorem vnius ciuitatis nō est detrahēdū honorī alterius ciuitatis. ¶ Tertio habes illō vulgarū, q̄ non ȝ discoo

c rire' vnū altare vt cooperiat aliud. secundū Bald. & Mode. hic. facit l. assiduis. §. exceptis. & ibi Bar. in iij. no. C. qui po. i pign. ha. & tex. in §. sed et hoc in presenti. ad fin. in aut. de sanc. episcop. ¶ † Quarto principaliter nota. i verb. quanquam

6 q̄ potest

a ¶ Monasteriū, adde Inn. in c. ex transmissa. de renun. Pe. & ancha. in regu. act' legitimi. & re iu. lib. vj. Lap. alle. lxij. Jo. de Imo. cle. ne in agro. de sta. mo. Anco. de But. in c. statutimus. ō regu. do. de rota dec. j. in antiquoribus. Cal. i tit. de regula. cōsi. xxiij. idez Cal. cōsi. xxvij. e. ti. Aug. cōsi. inc. causa talis est.

b ¶ Priuilegiatus. Adde Bal. i authē. habita. C. ne fil. pro pa. Fel. in c. cuȝ pro causis. in ij. not. de sent. excom.

c ¶ Discooperire. Adde authē. quomodo oport. epis. i ȝ. nec fecerit. cle. quia contingit. de religio. cum causam. de preben.

os pōt gs remouere iniūcta in vna domo quā habebit in vna ciuitate vt trāsferant in domū quā hz in alia ciuitate. Et sic diuersitas ciuitatū nō pbibet qn liceat trāsferre iniūcta edibus in aliā domū ppriā alterī⁹ ciuitatis.& ita ampliat.§ j.§. ea.l.¶ Quinto no.ex isto tex.in fi.ar.fm Bar.& alios qō si statutū pbibet extrahi frumentū de comitatu de certo terri torio,nō intelligit de eo qd quis extrahat sui vsus cā.vt hic & ff.ite queri pōt.§.ea.l.sequūtur cōmuniter alij.& ōt Jmo.esse singulariter notādū,sed Bap.cu.ōt qd iste tex.nō facit, quia hic manifeste & expresse excepiuat iste casus,vt de vna domo sua liceat ad aliā suaz ppriā exportare. Ā nō tamē pōt argui a statuto ad alios casus omissos. ¶ Tu dic qd iste tex.bñ facit cū in hoc tex.ost ēdat istā exceptionē esse iustā qñ trāspor
2 tatio fit gratia ppriū vsus etiā aliā ciuitatē. ¶† Unde ois actio legislatoris dz esse nostra instructio.l.& hoc tiberi⁹.ff.ō here.instī. ¶ Preterea qūis statutū simpliciter loquat, tñ recipit interpretationē passuā a iure cōi.l.si serui vestri. C. de not.gl.i l.fi.§.in cōputatiōe.cū fi.C.de iure deli. Tene dictū
3 Bar.qō est equū,& verū.& pro bō facit,†qz qs de iure nō tenet soluere gabellā nec pedagiū de reb⁹ q̄s portat ad vsuz ppriū, re est in l.vniuersi.C. de vectī & cōmiss.& in l.fi publican⁹.§.j. ff.de publi.cau.& in l.in lege cēsoria ff.de ÿ.sig.cle.fin.de cen. no.inc.sup quibusdā.de verb.sig.& ppterea p ista dixit glo. in aut.habita.C.ne fil.pro pat.quod scholares p libris quos secū portāt nō tenent solvere gabellas,nec pedagia. ¶† Ad
b de etiā qz probāt per iuramētum m⁹ solū portantis qō portat res p suo vsu.gl.est solennis in cle.fi.in ÿ. negotiādi. de cēsi. quam sequitur Bal.in l.cum pponas.C. de nau. fe.& in d.c. vniuersi.& in l.si quis nō dicā rapere.in uñ.op.C.& epi.& cle. vbi ad ō allegat tex.no.in l.j.C de litorum & itine.cust.li ÿ.
¶ Si in ver.nō commercii.habes ex ista gl.notare duas pn
4 cipales cōclusiones. Primo no.Bar.ex ista gl.†qō legatū est commercium quoddam,& negotiatio. Idem no.gl.in l.marcellus.ff.de don.inter vir.& uxo.vnde facit ista gl.qz si statutū disponat quod de qualiber negotiatiōe vel mercantia soluat gabella qō etiam debebit solui de legatis. ¶ Contrarium tenet Bar.in vtroq; cū quo transeūt oēs,qz negotiatio seu cō mercū est cō simul cū alio hinc inde gerit,vt l.legatis.circa prin.§.de leg.ÿ. Sed cum legatū possit fieri extraneo penit⁹ ignoto,vt l.extraneum.C.de here.instī.& §. postremo. Jnst.& leg.Jtē legatū acquirat.& ēt ignorāti,l.cū pater.§. surdo.§.ti. ergo cū legatario nihil hinc inde q̄rit,ergo non ōt pprie negotiatio.Sed certe gl.nō dixit illud quod ex ea colligit Bar. g legatū sit proprie negotiatio vel cōmercium,imo gl. dicit
5 suū qō ipropriē est negotiatio.patet:qz gl. ōt quodammō
6 c negotiatiōe.†† dictio quodāmō,‹ denotat improprietatē.
‹ Lā me in vacuā.in prin.ff.de acqui.pos.& in l.in suis.ff. de lib. & posth.& illud verbum quodāmō,quo vtit gl.nō cōsideraun Bar.Et pro gl. bene facit tex.in l.vba gesserūt.ff.de verbo. sig.¶ Sēdo adverte.q fundamentū Bar.contra gl. intellectam p̄out ipse facit potest de facili tolli,qz lz verū sit,qō legatū possit fieri etiā nullo p̄cedēte merito legatarij,qñ fit peregrinus,vel ignoto,vt posthumo alieno,vt in iurib⁹ allegatis
7 p Bar.†† legatū frequentius vt plurimum fit ppter bene merita legatarū vel alterius cuius cōsideratione fuit legatū, vt uribus allegatis in gl.& firmat ipse met Bar in l.qui filia bus in prin.§.eo.ergo attēdi debet illud quod frequentius accidit.Nā ad ea.ff.de legi.& l.certi cōdictio.§.qñ.ff.si certū pe.tax.¶ Et sic regulariter i legato aliqd hinc inde iteruenit, qz ps respectu legatū dicet negotiatio,& cōmercū.† Ū ñ p dict. ssione Bar.& cōi melius facit,qz illa dicetur pprie negotiatio quādo iteruenit act⁹ vltro citroq; obligatori⁹. vt no. Bar. in d.l.legatis.in prin.& ibi est tex.de hoc.& probatur in l.qs ergārios.§.rationē.ff.de eden.Sed qñ legata fiūt
8 ntis propter benemerita legatarū,ibi non est obligatio nisi cu dā antidozalis,que nō est efficax,vt bñ facienti bñ facia ns.l.sed & si lege.§.cōsulunt.ff.de pe.here.glos.& doc. in l.ex iure.ff.de iustit.& iu.ergo non dicitur pprie negotiatio.
¶ Confirmatur p illud,quod dicit text.no.in c.fozis.§.j.de
9 ra.signi,quod negotiatio in commercijs dicitur vbi aliquid itur vt maioza lucret,imo fortē alibi est tex.†qō ille pprie citur negotiatoz qui emit vnā rem & nō mutata forma eā ndit,vt lucret. Artifex vero est q rē emit,& mutata forma am vendit.tex.est lxxxviij dist.in c.ecclesie.& p totū. Joā. n.inc.ff.de consti.in vi.Abb.in consi.vj.qō incipit, casus su er quo petite fuerūt allegationes. Et no.Fed.de senis.i cō l.xcvij.qō incipit,nos Baisoldus.¶† Item circa decisionē ar.qō si statutū disponat de qualiber negotiatiōe soluat abellā non comprehendat legatum,quia nō est proprie ne gotiatio,Cum Bar.omnes indifferenter tenent,ego idem te neo.Sed cōsidero,quod ista decisio Bar.& doc.clare p̄cede ret,qñ statutū simplr diceret,q de negotiatione vel mercantia soluatur gabella,tunc non cōprehenderetur legatum.Sz ex quo statutū fm Bar.ōt qō de qualiber negotiatione soluatur gabella forte posset attentari per illā dictionē qualiber, quod statutū voluit intelligi etiā de negotiatiōe larga,& im
17 propria per illud quod in simili vult glo.sing.in cle.j.in ÿbo aut earū parte.iūcto tex.de fo.cōpe.†qō hz appellatiōe par
e tis‹ qñ simplr proferēt,intelligat pprie de dimidia. l.nomen filiarum.§ portionis.j.de ver.sig.in fi adūceret dictio aliq̄,& diceret aliqua parte pro pter adiunctam dictionē aliqua,intelligeret large etiā de qualibet minima. Et idē no. Abb.i c. super eo.ÿ.no.de eo qui cogno.cōsan.vxo.sue. Bal.in l.j.C.ō inof.dona.& in c.j §.cum autem.de cōtro.annesti,cū alijs suis
18 concor. ¶† Secundo diligenter no.ex ista gl.aliam secundā conclusionem,qō cū Senatusconsultū,de quo hic,prohibeat de rebus iniunctis edibus negotiationē sub pena,vt est tex. in l.fin.ff.de dam.infe.& in l.senatus.ff.de cōtrah.emptio. hic est gl.no.qō in materia penali & sic odiosa fit extēsio ad casuz qui largo sumpto vocabulo & ficte cōprehēditur sub expsso. ita est gl.no.hic. Sed istud ideo procedit propter identitatē rōnis & propter favorem publicū ne vrbs ruinis deformet. l.ÿ.C.de edifi.prīua.fm Jmo.allegā.& Bre.hic.Et hoc etiā satis voluit Bar.facit tex.in §.sequēti.& l.ÿ.§.exercitiū.cū a
f gl.& ibi Bar.ff.de infami.alias i penalib⁹,‹ & sic cū odiosis nō fit extēsio etiā ex identitate rōnis.l.cū quidam.ff.ō li.& posth.
19 c.odia.& in c.in penis.de reg.iur.in vj. ¶† Tu autē sustinēdo melius gl.dic qz lex etiam penalis habens rēnē expressaz b extēditur ad aliā casum eandē rōnē habentē.tex.est no.in l. cū mulier.ff.so.ma.& ibi Alex.multū no.illū tex.p limitatione inrium,que dicunt,qz in penalibus nō fit extensio ex identitate rationis inribus prealle.Nam limitantur nisi tō esset expressa in lege penali.tō:quia tunc non est ppria extensio,sz lex loquitur ita.l.his solis.i ver.satis tacite cautū purgam⁹. C.de reuo.dona.Sed in ppōsito nostro in ista materia est rō expssa.scz ne vrbs ruinis deformet.tex.est in d.l.ÿ.C.de edi.p prīua.Nō est ergo mirū,si ex identitate rōnis expsse in ista materia penali fit extēsio:imo fortē pro ista gl.videt bñ facere qz lex penalis extēditur etiā ad casum impropriū. tex.est valde no.qnē reputo ad hoc mirabile in l.si vxor.iūcta tertia de
20 claratione gl.ibi que est verissima. ¶† Nec dicas,qō imo illa lex debeat reputari favorabilis:qz attēdit ad puniēdū delictū adulterij. Et reipublice.& ideo est delicta puniri.l.ita vulneratus.ff.ad l.l.aql. Item no.Bar.in l.quēadmodū.p gl.ibi.C.ō agr.& cē.li.xi.qz rūdetur qō tex.ibi loquit qūs crimē adulterij principaliter hz primatā accusationē iure mariti,vt ibi clare dicit tex.Et reperio qō illū tex.nō ad hoc,sed ad aliud ppositum pōderauit Bre,in c.per tuas.de proba. Item qō pena e lis extendit, qñ constitutio extendat,qō videt esse ꝛ cōm regulā.est gl.in c.j.in gl.fi.in verbo prīuare.de postu.prela.qua Abb.ibi multum no.& reputat singularē.postea plenius distinguit,vt ibi per eum. Tu adde aliā glo.similem in l.j.in gl. j.C.que res expoz.non possunt. Et habes de hoc tex.meliozē de iure in c.j.§.pozro.& ibi Bal.ad hoc no.que fuit prima cā beneficiū amittendi alias plene dicetur de hoc:qz multa sunt ad oppositum. Tamen quantum ad gl.nostram & dicta doc.tu po f tes aliter,& melius dīcere.qō hic nulla fiat extensio senatusconsulti de quo hic ad legata,prout dicit ista gl.& omnes sup ea: qz imo istud senatusconsultū expssam prohibitionē faciebat de legato. Ita constat tex.in prin.huius.l.ibi,sed ea q̄ edibus iūcta sunt,legari nō pōt:qz hoc legari nō posse senat⁹ cēsuit.
21 ¶† Extra gl.inducitur iste tex.in secundo responso p doct. qō statutū prohibens extrahi frumentū de comitatu sub pena,intelligat de extrahēte originaliter de illo territorio:secus si aliūde portaret p trāsitū illius territoriū. Facit bñ tex.i l. si qs post hic.& ibi gl.hoc no.& doc post eā.C.de edi.p̄ua. Fa cit etiā rō,qz tūc nō interest illius ciuitatis p quā fit trāsit⁹, nisi inde extrahat,vt dicit gl.i d.l.si qs post hāc.facit tex.i l. Cesar.ff.de publica.& vectiga.Et ita cōiter tenēt doc.hic & i d.l.si qs post hāc. Adē tz Jo.an.in addi.Spe.in ti.de cōst.§. j.addi.q incipit,Quid de Suza. Pe.de anc.& Jmo.in c.j.de cleri nō resi.Abb.de rof.in secūda pte statutorū.q.iiij.q̄ incipit, qd si Rheginus volebat portare merces. Pau.de ca.i d.l. Cesar.p illū tex.ff.de pub.C.& vecti.& cōmis.Alex.i q̄s.ccccclxix.qō incipit,visa ingressione Zdictos ingressos formata. & est in iiij vol.q̄s.lxxxiij. ¶ Et aduerte quod Alex.in pallegato consilio sequitur opi.Joā.de imo.hic cōtra Ang. quod ista decisio procedat,sine statutū loquatur de extrahēte frumētū,sine loquat de portāte,& extrahēte:qz vtroq; mō statutū

¶ Soluere gabellā.Adō Bertac.in trac.de gabel.

¶ Juramentuz. Adde Bald. in aut.habita,C.ne fil.pro pa.

¶ Quodammō. Adde c. duduū. el ÿ.de elec.2i c. quāto. de prīui.

¶ Negotiator. Adde Lu.ro.in l.si publican⁹. in §.de rebus. ff. & publica. Jo. de Jmo.in cle.fi.de testa. Jo. & ana. i c.j.& sagit. Dominic⁹ in c.ficut. xlvij.di. Albe. & ro.in ū.parte statu.q.ccvij.& q.ccxix.

¶ Partis. Adde Bal.in c.j.in §.quinetiā.in ti. epm vel abbatē. Lu.ro. in l.si cū vel in vtero.C.& testa.mil. Jo. de imo.i c.fi. de do.

¶ Penalibus. Adde gl.& Bar. l.furti.in §. fin. de ÿs qui not. in fa. Card.zaba. in c.p inquisitionē. in ix.op. de elec. idē Car.in c.bone.el ÿ.e. ti. Jo. de imol. in cle.j. titu.eod.

debet intelligi de frumēto,qs originalr habeat ex illo loco, alias nō interest illius ciuitatis,vt pdixi. Sed Ang.ℬ cōsti
2 tuit oriam,an statutū loquat de extrahēte:z pcedat decisio Bar.secᵒ,si loquat de portāte frumētū,z extrahēte:tunc statutū pcederet ēt si portaret originalr ex alieno territorio. Et istā limitationē sequit hic Alex.sibimet 3nꝰ. Et refert ita tenere prefatos doc.in locis superius no.z istud vltimū est verius. ¶ Ultimo p istū tex.z predicta decidit no. Pau.
3 de Last.hic,q in ciuitate sit factū ordinamētū q pānī foren ses nō intromittantur in ciuitatē istā sub pena,debet intelligi de ēis,qui intromittunt panos vt ibi remaneant z operētur,secus si per transitum ad alia loca. Ita refert z sequitur Alexand.in dicto consilio.

1 ☞ Statutum in vrbe Romana habet etiam locum in alīs ciuitatibus ex identitate rationis.
Sola vrbs Romana dicitur habere rempublicam.
2 Affixa edibus nō pūt etiā pro debito publico euelli.z nu.4.
Domus non solentium condēnationes publicas vel gabellas, non debent destrui.
Officiales publici non possunt accipere regulas vel trabes, aut ostia affixa domibus pro debito publico.
3 Debitor reipublice non potest iniūcta suis domibus separare,vt vendat z soluat.
4 Fauor publicus est maior in edificio publico quā in solutione debiti publici.nu.5.
6 Porticus an cōprehendatur proprie appellatione domus.
Capi sub porticu potest quis licet in domo non.z nu.9.
7 Argumentum ab etymologia vocabuli affirmatiue nō procedit sed negatiue sic.z nu.8.
9 Factum in porticu non dicitur factum in domo.
10 Lex nouā pbibitiua z penalis an extēdat pp pub.vtilitatē.
a ☞ Quarto no. 11 Ostium an comprehendatur appellatione domus.
Adde Fel. in c. Factum in ostio quando dicatur factum in domo.
cum ℳ de cōsti. Purp. 12 Testes quorum vnus deponit factum esse aliquid in domo, et a ter in ostio,dicuntur singulares.
13 Posita in domo vt ibi perpetuo sint,licet non affixa,cedunt venditioni edium.

b ¶ Domus.ad§ l.j.z ibi doc.ff. de carb.edic.doc.in ca. inter alia. de immu.eccl. Spe. titu.de iur.in §. j.ver.sed pone in statuto.

§. Hoc senatusconsultum.

Prohibitio istiꝰ senatusc̄ōsulti ħs locū vbiqz z pp debitū publicū nō debēt affixa edibꝰ euelli. Et istud senatusc̄ōsultū extēdit ad oēs edificꝰ vt ei iuncta nō detrahāt.secᵒ i ijs,q̄ nō sunt affixa.h.d.cū seq.§.vsqz ad fi. ¶ †Ho. pmo q statutum i vrbe Romana hs locū ēt in alīs ciuitatibꝰ stāte idētitate rōnis,hs sola vrbs romana dicat hāre rē publicā z alie nō.l.ēn q vectigal.ff.de v.sig.de q pp gl.z Bal.l fi respublica.C. ex qb.cau. ma.z in l.fi.C.de sac.san.ecc.z in l.fi finita.§.fi de vectigalibꝰ, circa pri.ff.de di.infe. ¶ †Secōdo no.in vō.sed et diuorū.qs nō solū p debito ꝑnaro,sed ēt p debito publico nō permittit vt possint euelli affixa edibꝰ. Ex q̄ corrolarie habes plura notare. Primo fm Bar.q nō debēt destrui dom nō soluētū cōdēnationes publicas,vel gabellas. ¶ Secōdo q officiales publici nō pūt accipere regulas de tectis vel trabes aut ostia aut alia domibꝰ affixa vt vēdant.p satisfaciendo debito publico ꝑnis in multis ciuitatibꝰ pīsertim Rome z Florētie 3nū de facto seruet.z ita tꝫ Jac.de Are.Bar.z alij hic,z Bart.in l. nutu.§.fi.pillū tex.ff.de leg.iij. Nec obstat tex.i l.fi is cū quo. ff.cōi di.hic allegat.ꝑ Bal.vbi pp inobediētiā vel contumaciā domus fuit diruta:qz rādet q ibi iudex iuste ℬ fecit:vt ibi sentit gl.z Dod.h.c. ¶ †Tertio signāter pondera istū tex.pro ut etiā eū no. Pau.de Last.qs ipsemet debitor reipu. ħs nō habeat vnde soluet,tū nō pōt iuncta edibus separare, vt vēdat z soluat reipublice.tex.est hic no.q pprie vī log in his terminis. ¶ †Tertio p̄cipalr no.tex.qō ħs affixa edibꝰ possint renouari ob vtilitatē publicā,s.vt fiat edificiū publicū,vt in §.fce.non tū pūt auferri p solutione debiti publici vt hic. ¶ †Ex q̄ habes vnū corrolarie nota.qō maior ē fauor publicꝰ i edificio publico,quā i solutiōe debiti publici. Rō: qz edificiū publicū respicit ornatū q̄ vsū i oīa oculis.secᵒ in solutiōe debiti publici. ¶ †Quarto no.ᵈex tex.ibi,vel portic.ᵉq applone domusᵇ pprie nō cōprehēdit porticus,sed ex quadā extēsiōe,vt pt̄ hic i v.extēdit bñ facit quod vult Ange.in l.plerūqz ff.de in ius voc.quod licet qs nō possit capi i domo,vbi est tex.poterit tū capi i porticu:qz est diuersa z separata a domo.ad hoc allegat hūc tex. Sed ad hoc dic vt per Bar.hic,cū quo alij oēs indifferenter trāseūt.z Pau.de Ca. in l.qō cōclaue.ff.de dā.infec. Ħs vt dek materia melius cogitandi,ħs oēs trāseāt cū dictis Bart.tu aduerte inquantum Barto.vt concordet istum tex.in verb.extenditur.cum l.qui edes,in fi.in verbo,cōmetur.ff.de incē.rui.naufr. †facit dif-

c ¶ Etymologia. Adde glo.in l.ij. in §. appellata. ff.si cer.pe.ter. z gl.in l.rugurū.ff. de vb.signi. Dominic.i c.cleros. xxi.dis. doc. in c. cum secūdum,de prebend.

d ¶ Porticu. Adde l.pe.ff.de dā. infec.l.si quādo. 3 C.de ope.lib.z ibi doc. Spec.z ibi Jo. And.in addi.in tit.de immu. 4 in §.j.ver.ħs pone. Jo.de San. in ca.si quis contra § mag. xvij. qō. iij. Jo. And.in c. inter alia,de immu. 6 eccle. a b

e ☞ Sexto nota. Limita ispectō cōi vsu loquendi per ea que dicit Fel.de domo z apotheca.i pn. decre. Purp. 7

f ¶ Sexto no.ᶜ q applone domᵒ vī cōprehēdi ostiū,facit l. j.§.ℬ inter dictū.ver.cloace.ff.de cloacis. vbi applone cloace cōmenk rubᵒ:z sic ostiū cloace.an añ factū ab aliq̄ existēte i ostio dicat factū i domo, ꝙcludit Bar.i d.l.j.§.hoc iterdictū, qō aut fit in ostio intra clausurā domus:z dī factū in domo. secus si extra clausurā.allegat tex.i l.j.§.de ispiciendo.ff.de ven. inspi.z in c.ħs mulieres.in fi.de in renun.in vj. ¶ Tu ad de illud qō alibi ēt gl.de domibus Aleronēsibus quoz ostia sunt extra clausurā.ita dicit gl.in l.fi.§.fi.in ver.apparuit.ff. de seruit.rust.pred. Et p ista doc.Bar.dicit Ang.l.plerūqz. ff.de in ius voc. Alex.hic esse meliorē tex.de iure in §.fi ab hostibꝰ.cū l.seq.instī.qb.mo.ius pa.pos.sol.q tū tex.mihi parū, vel nihil facit. Adde etiā qō fm ista debet intelligi illud qō vult Bal.in l.fi ita.§.idē ait.ff nau.caup.stab. vbi no.qō illō qō fit in ostio,dicat fieri in domo. Alibi ēt idē Bar.in rub.ff. sō.mat.tenet qō si statutū dicat si quis insultauerit i aliquē in domo ꝛc.sufficit si insultauerit i ostio domᵒ:qz est i ostio partim est in domo partim extra,vt ꝛ gl.no.de pen.dist.ij. i c.cum ecclesiam sanctā.nor.in c.j.de consecra.eccle.vī alta.in vi.z sufficit tangere partē,vt dicit tex.in l.vulgaris.ff. ꝺ fur. 12 ¶ †Alibi cū idē Bal.in l.de quibꝰ.ff.de legi.dicit q reste ,g sunt singulares quorum vnus ōt qō factū fuit in domo.a lꝰ qō fuit factū in ostio,de quo etiā per Bal.in l.data opera „C. qui acc.non poss. ¶ Septimo no. ex hoc tex. bonum arg „fm 13 Jac.de Are.z Bal.z Alex.† quod ea,que sunt in domo posita vt ibi perpetuo sint,licet non sint adfixa edibus,cedunt in tramen venditioni edium. Facit melior tex.in l.fundi.§.Labeo. ff.de acr.emp.quod est menti tenendum. secundum Bal.

1 ☞ Destinata ad officium non censentur pro edificio et pro affixis edificio.z de hoc j.nu. 15.
Destinatum non habetur pro facto nec pro adimplero.
Destinatum non operatur idem quod factum.
Proposicum suum quis mutare potest post destinatione m.
2 Facere contra prohibitionem senatus de quo hic nō dicitur q separauit aliqd in edibꝰ satis trāslatitiis i alias suas edes.
3 Propositū qs mutare pt vbi separatio ab initio fuit licita.
4 Legatū extinguitur quādo res legata facto testatoris de fuit extare,ita quod non est amplius in sua substantia libera.
5 Legatum videtur renouatum quando testator rem legatā im affixit edibus.
Ea que impediunt fienda tollunt etiam iam facta.
Multa impediunt fienda que iam facta non tollerent.
6 Qñ aliquid deuenit ad casum a quo incipere nō pōt, vtile it.

Per factum heredis non debet preiudicari legatario, licet factum illud cõtrarietur legato.
8 Res legata si per heredem ignoranter iungatur domui lega
te, non extinguitur, z estimatio prestatur.
Heres non liberatur a prestatione estimationis, quando
res legata perit, licet sine eius culpa.
9 Heres nõ liberatur a pena de qua hic, si res iniunctas edi
bus separauit, vt satisfaciat legato.
Res immobiles si ex forma statuti alienari nõ possit in foren
sem sub pena si heres alienauit ex dispositione testatoris fo
rensi non excusatur a pena.
10 Lex penalis z prohibitiua loquens in venditione habet lo
cum in datione in solutum.
Datio in solutum est similis emptioni.
11 Res emphyteutica licet nõ possit alienari, potest tamen in so
lutum dari per iudicem pro debitis emphyteute.
12 Statutum puniẽs alienantẽ immobilia in forensez, cõprehẽ
dit debitorem dantem in solutum forensi rem immobilem.
13 Res iniuncta edibus desijt extare.
14 Frumentum quod legatum fuit p testatorẽ vxori qd si illud
superuiuens consumpsit, z aliud reposuit? legatum factum
non extinguitur, z aliud quod reperitur tẽpore mortis testa
toris, debetur.
16 Statutum puniens ementem frumentum in platea, nisi pro
suo vsu, z scholaris emat pro toto anno z mutato proposito
vult recedere non comprehenditur statuto.
17 Statutum puniens extrahentẽ molẽdinũ de Ticino in Pa
dum non comprehendit extrahentem molendinum quod con
fecerat, vt vteretur in Pado.
18 Destinatio nihil operatur quãdo destinatũ ad nouum op⁹
nõdum erat ceptum. z si erat ceptum, erat valde remotum
abillo ad quod erat destinatum.
19 Destinatio tunc operat quando destinatum ad nouum op⁹
erat ceptum z propinquum ad id quod destinauerat, z opus
ceptum habetur pro perfecto.
Potentia propinqua actui habetur pro actu.
Fructus de proximo recolligendi habẽtur pro recollectis.
20 Perfectum non dicitur quod est in prima dispositione ad
perficiendum vbi facti essentia requiritur.
Destinatio non inspicitur vbi requiritur factum hominis.
21 Pecunia destinata ad emptionem prediorum, an censeat im
mobilis.
Mobilia si mortua vxore debẽtur viro z immobilia heredi
bus vxoris, z extat pecunia destinata in emptionẽ p̃diorum,
vir illam non habebit.
22 Pecunia pupilli deposita ad emptionem prediorum nõ alie
natur sine decreto pretoris.
Statuto stante, qõ viro premoriente, vxor habeat dimidiam
bonorum immobilium, habebit etiam dimidiã pecuniarum
depositarum pro comparatione prediorum.
23 Aliud est esse tale z haberi pro tali.
24 Testator si legat vxori vestes quas habet in domo, i tali lega
to veniunt vestes, que erant extra domum, z de nouo fiebãt.

§. Sed si separauit.

Destinata vt edi
bus iniũgãtur pñt
legari, sed legatum extinguitur, si postea per testatorẽ edib⁹
iungantur: secus p heredem, qui etiã ignorãs teneꝛ ad esti
mationem, z si ea postea detrarerit, incidit in pena istⁱ sena
scõsulti. h. d. l. cũ se. z sequẽ. vsqꝫ ad §. marcellus. † No. prio
ex tex. q destinata ad edificiũ nõ cẽsent pro edificio z pro affi
xis edificio: ideo nõ prohibent legari, sicut sunt phibita af
fixa edificio. Et ex hoc habes corrarie plura notare. Prio
q destinatũ nõ hr̃ p facto, nec p adimplero, z sic destinata ad
aliqd faciẽdũ anteq̃ fiãt nõ habent p factis. Et sic qõ destinat
nõ operaꝛ idẽ q factũ. l. si nõdã. C. de fur. l. pponebat. ff. de cast.
pecul. Vincetiã sequit ex hoc tex. q post destinationẽ põt qs
mutare ppositũ suũ, vt hic de qua materia infra lati⁹ p Bar.
ibi reseruo. Tamen ad hunc tex. potes dicere, qõ hic de
stinata non habentur pro factis vt succedat phibitio istius
senatusconsulti, eo qꝛ cessat eius rõ, q̃ est, ne vrbs ruinis de
formet. l. ij. C. de edif. priua. que rõ cessat, quãdo est sola desti
natio ad edificium, qꝛ translatio illarum rerum non inducit
deformationem vrbis. destinatio ergo sola non habet rõnem
2 prohibitiuam senatusconsul. † Secundo no. ex hoc tex. qõ
non dicitur facere contra prohibitionem senatusconsul. de quo
hic, qui separauit aliquid ab edibus suis trãslatur⁹ in alias
edes suas quod est licitum, vt §. j. z §. hꝫ z fi qs ad op⁹. l. fi. ff.
eod. l. hꝫ. postea mutato pposito, illas res alteri tertio leget,
z sic postea hꝫ trãsferri in edes alterius. Satis enim fuit, qõ
a prin. anim⁹ z actus fuerit licitus, z ita inferius ꝫ Bar. z
3 alij. † Ex quo corrarie sequit qõ vbi ab initio separatio
fuit licita põt qs mutare ppositũ, z sibi licebit illud qõ a pn.
nõ licuisset, qõ multũ no. facit ad notabilẽ q̃stionẽ de qua j. p
4 Bar. Bmõ multũ limitat tex. in §. j. ꝫ. ea. l. † Tertio no. ex
isto tex. fꝫ intellectũ Bar. de q̃ j. qõ qñ res legata facto testa
toris õsit extare, ita q̃ nõ est ampliꝰ in sua substãtia semp ex
tinguit legatũ nõ distinguẽdo an testor illud fecerit ex volũ
tate vel necessitate, prout distinguit in l. fideicõmissa. §. si rẽ.
5 j. ti. ij. õ quo dicã j. in gl. † Quarto no. qõ eo ipso q̃ testor
res legatas affixit vl iunxit edibus, B ipso videt reuocare
legatũ, vt B, z l. Seia. l fi. ff. õ aur. z ar. leg. † Ex quo habes
duo corrarie inferre. Primo q̃ ea que impediũt fienda tol
lunt ẽt iam facta. õ quo p Bar. in l. iter stipulantẽ. §. sacrã. ff.
de v. ob, qꝛ multa ipediunt faciẽda que iam facta nõ tollerẽt.
6 l. pre furioso. cũ si. õ. de ijs q̃ sunt sui vl alie. iu. † Scõo ha
bes qõ qñ aliqd deuenit ad casum a quo incipere nõ põt vi
tiat. l. plurib⁹. §. z si placeat. j. de v. ob. z rõ est hic, qꝛ res non
dũ habuit effectũ. Itẽ qꝛ dies legati inutiliter cedit cũ tpe
mortis testoris reperiat affixa edib⁹, vt õt tex. B i. l. senat⁹. in
7 pn. † Quinto no. in ffi. sed si hꝫ. qõ p factũ heredis nõ dz
preiudicare legatario, licet factũ illõz nec natura legati, rõ: qꝛ a
nõ dz esse in prate heredis sed per factũ suũ liberare a lega- 8
to. l. si id qõ. j. õ lib. z l. seruũ filij. §. pocula. fm vnũ intellectũ
gl. j. e. † Sexto no. i l. sequẽ. Icip. ibi sine ignorauerit, qõ si p
hr̃dẽ ignorãter iũgãt domui ea q̃ alteri erãt legata nõ p hoc
extinguit legatũ, ꝫ dz estimatio pstari. Ex quo habes qõ qñ
res legata perit facto hr̃dis q̃uis sine ei⁹ culpa ñ liberat he
res a pstatiõe estimatiõis. õ quo plene p Bar. in l. seruũ. §. si.
9 j. de ver. ob. † Septimo no. ex l. senat⁹. ibi ꝫ si detrarerit z
pstiterit penis erit locus, quod hr̃s non excusat a pena legis
si res affixas edib⁹ separauit vt satisfaciat legatoꝛ z sic volũ
tati testatoris. vnde prestat iste tex. optimũ arg. ꝫ Bal. ang.
Flo. Imo. z d. Alex. qõ si ex forma statuti ñ pñt alienari res
immobiles in forẽsez sub certa pena qõ nõ excusat hr̃s a tali
pena, lꝫ hr̃s ex dispositiõe testoris vẽdiderit forensi. Et ita
disputãdo fuit determinatũ p Ja bu. vt hic p Bal. cũ concor
dantijs hic p Alex. † Sed aduerte, qꝛ eriã vt õt Are. iste
tex. nihil facit, qꝛ testor istas res tpe mortis licite separaue-
rat a domo, z sic hr̃s poterat licite eas tradere voluntati te
statoris, sed postea ipse hr̃s iterũ affigẽdo edib⁹ facit vt ex ꝫ
hceptũ rederet illicitũ, z in istũ casum phibitũ nõ habebat
10 volũtatẽ nec pceptũ testoris. † Octauo no.⁸ ex fi. text. ibi
a quãus nõ vt vẽdat, detrazit, ꝫ vt exoluat. hic videri tex. no.
q lex phibitiua, z penalis loquẽs in vẽditione hꝫ locũ ẽt i da
tione in solutũ. facit qꝛ datio in solutũ similis est emptioi. l.
si hdiũ. C. de euic. l. j. p empt. z l. fi. ff. ex gb. caus. in pos. ea. Sꝫ
potes dicere vt pluries dictũ est qõ hoc fit pp idẽtitatẽ rõ
nis exp̃sse in l. ij. de edifi. priua. † Itẽ pdicta pcedũt in datio
11 ne insolutũ, q̃ fit a parte. sec⁹ est i illa, q̃ fit a iudice. † Hinc est,
q lꝫ res emphyteutica nõ possit alienari sine cõsensu dñi. l. fi.
C. de iu. emphy. c. potuit. de loca. tũ põt dari in solutũ p iudi
cẽ p debitis emphyteute sine cõsensu dñi fm Bal. in c. j. pn.
de phi. feu. alie. p Fed. de quo p Bar. z alios i l. fi finita. si de
12 vectigalib⁹. ff. de dam. infec. † Itẽ p istũ tex. decidit Alb.
hic z in trac. statutoꝛũ, in q. ij. z ij. qõ statutũ disponens qõ
res immobiles nõ pñt alienari in forẽsez sub pena, hꝫ locũ ẽt
in datione in solutũ facta p debitoꝛẽ creditori, vt hic. secus si
per iudicẽ, vt ibi p eũ. † Bl. in ver. extinctum. in fin. format
13 vnũ ꝫiũ, z nõ soluit. Responde vt p Dy. Bar. z alios h, † qõ
hic res iniũcta edib⁹ desijt extare, qꝛ de ꝫ se nõ cẽsẽt. l. q. vni
uersas edes. ff. de acq. pos. Limitrũ si indistincte reuocat le
gatũ, nõ facta distinctiõe, an testoꝛ ex volũtate alienauerit an
ex necessitate, put distingit text. in d. l. fideicõmissa. §. si rem.
vbi logt oñ res legata nõ desijt extare, q̃uis fuerit alienata.
Et si dicat, qõ ẽt ibi qñ nomẽ debitoris legatũ fuit exactũ a te
statoꝛe extinctũ est ẽbitũ, rñdeo, q superest ptiũ ei⁹ loco sub
14 rogatũ, vt ibi declarat tex. in ver. nisi forte. z i ff. cũ tũ. † ficut
quãdo testoꝛ legauit vxori frumẽtum, qõ hz in domo. Et su
peruiuens illud cõsumpsit, z aliud reposuit, nõ extinguit le
gatũ, sed debebitur aliud frumẽtum qõ reperietur tpe moꝛ
tis testatoris. Ita Bar. in l. si seruus legat⁹. §. q quinqꝫ p il
lũ ter. j. eo. z in l. qdã hr̃dẽ. p illũ tex. ff. õ vino tri. oleoq̃ leg.
Et ad hoc adde tex. valde no. i l. filie. §. Titia. ff. õ cõd. z dem.
15 † Extra gl. rangit late Bar. an z qñ res destinata ad edifi
cium vt in eo ponatur, dicatur esse edificij, z an qñ destinatũ
habeatur p facto, z dicit Bar. z alij. scribẽtes nihil aut parũ
admodum addunt. Tu adde primo inquantũ Bar. duplici-
ter dicit ad istum tex. quod tõ hic destinatũ non habetur pro
affixo edificio, z sic non habetur pro factoꝛeo qꝛ res erat de
stinata reponi, z iniungi in aliud edificiũ vel domum vñ erat.

¶ Octauo nota. Adde tex. i prin. §. quia ver leonis. el ũ i ant. de non alie. Purpu.

sumpta. A el scõo, ideo hic destinatio nõ attẽdit pp mutationẽ ppositi, quasi ꝺstinatio sit renocata ꝓpter ℨnã dispositionẽ testõris licitã. hic essi ꝓncipiũ fuit licitũ euellẽdi ꝺ vna domo imũcta vt trãsferat in aliã domũ ꝓpriã. vñ qꝛ a ꝓncipio ꝓmũ ꝓpositũ fuit licitũ potuit variare, ⁊ mutare ꝓpositũ ⁊ relinquere ita⁹ edes. tex. ẽ hic no. ¶ Tu dic tertio, qꝺ ió in ꝺ tex. destinatũ ad edificiũ nõ hꝫ ac si esset affixũ edificio, ⁊ sic nõ habeꝫ ꝓ facto, eo qꝛ in destinato cessat rõ finalis isti⁹ sententie, ſ. deformatio publici aspect⁹ vbi ſupra. l. iij. C. ꝺ edi.

16 ꝓna. ¶ Scꝺo inqrã Bar. post Hug. de cu. no. determinat, q̃ state statuto, q̃ null⁹ emat frumẽtũ i platea, nisi ꝓ suo victu, sub pena: scholaris emit frumẽtũ ꝓ suo victu ꝓ toto anno, ⁊ sic licite, postea mutato ꝓposito vult recedere, nõ incidit in penã statuti q̃si emerit vltra vsuꝫ suũ. Adde q̃ idẽ tꝫ Bal. ⁊ Alb. in ꝺ. l. j. §. vñ querit offilius. ꝓ illũ tex. ff. de exer. Alb. de rosa. i trac. statutoꝝ. q. lxxxj. ⁊ i scõa ꝑte statutoꝝ. q. ccij. inci. ꝓdicta etiã faciũt. Bau. de ca. in i. ij. in pri. ff. si cer. pet. a. ꝓ gl. ibi q̃ ꝺr ꝓmũ ꝓpositũ attẽdi. Itẽ adde illud qꝺ ꝺr pistũ tex. Bal. i c. j. §. si qꝺ de mãso. de ꝛ trouer. inue. i q. quã ꝺr fuis-

17 se de facto i ista ciuitate Papie. vbi ꝺr q̃ ẽ statutũ qꝺ nemo ꝑt extrahere remo. ẽdinũ ꝺ Ticino l Padũ sub pena amissionis molẽdini, ⁊ cẽtũ librarũ. mõ qꝺã fecerat cõstrui molẽdinũ eo vsurus nõ in Ticino, sed in Pado ⁊ nondũ appositis machinis ꝓ Ticinũ ꝺuxit in Padũ, ingrebat ℨ eũ ad, penã statuti. ꝺr Bal. se dixisse q̃ ꝓp ꝺestinationẽ edificationis, qꝛ erat ꝺestinatũ ad flumẽ Padi. ⁊ qꝛ mole nondũ erãt imposite pena nõ erat cõmissa, ꝓ hunc tex. ⁊ l. ꝺebitoꝛ in argumẽtum. ff. de pig.

18 ¶ Tertio inqrãtũ Bar. tenet q̃ ꝺestinatũ ad nouũ opus, si nõ ꝺũ erat ceptũ, ꝺestinatio nihil opaꝝ. l. ligni. §. si lignũ. ⁊ l. lana. ff. de leg. iij. Idẽ si erat ceptũ sed adhuc valde remotũ ab illo ad quod erat ꝺestinatũ. l. libroꝝ. §. sed nec cepti. ff. de leg. iij. Adde Alb. de rosa. in q. ccvij. Itez quero duas pulchras

a ¶ Immobilis. Adde Jaso. in l. nemo. ſ. eodem. Purpu.

questiões Alexã. in cõsil. ccccxlij. inci. alias de facto cõsultus

19 respondi Leonardũ ꝛc. ⁊ est in iij. vol. cõsi. xcvij. ¶ Quarto inquantũ Bar. tenet, q̃ ꝺestinatũ ad nouum opus, si erat ceptũ, ⁊ propinquũ ad id, qꝺ ꝺestinauerat, tũc op⁹ ceptũ haberet ꝓ pfecto, ꝺestinatio operaꝝ. l. ⁊ fi nõ sunt. §. qꝺ ergo. ff. de an. ⁊ ar. ꝺ. l. libroꝝ. §. ſz nec cepti. ver. ſz pscripti. Adde facere quia potentia ꝓpinqua actui habetur ꝓ actu. l. pe. cum gl. ⁊ ibi Bal. no. ff. de testa. mi. ⁊ ad hoc multa cumulaui, i l. ꝺiuoꝝ. §. iterdũ. ff. fol. mꝫ. vbi Bar. no. qꝺ fructꝰ de primo recolligẽdi habentur ꝓ recollectis. Alibi tamen dicit Bal. in l. ſz

20 diui fratres. ff. de re. ꝺiui. †qꝺ illꝺ qꝺ est in ꝓma dispositione ad perficiẽ. nõ tũ ꝺr esse perfectũ. l. fundi. §. itẽ qꝺ insule. ff. de act. emp. ⁊ ꝺ vbi facti essentia requirit. sec⁹, vbi soli⁹ animi. cõsiliũ cogitatur. ad hoc allegat istuꝫ tex. ¶ Alibi ẽt no. Bal. in l. si nondũ. in fi. per illũ tex. C. de fur. qꝺ nõ respicit ꝺe ꝺestinatio, vbi requiritur verũ factũ hominis vt ibi, ſz vbi sola intẽtio perficit factũ, tunc sola ꝺestinationis causa ispicitur.

21 ad hoc allegat istũ tex. ¶ †Circa istã materiã queriꝫ ꝺe no. q. An pecunia ꝺestinata ad emptionẽ ꝓdioꝝ censeatur immobilis? Cy. Ray. Bal. ⁊ Ang. hic ꝺeterminant qꝺ nõ. Et ꝓ hoc inferũt qꝺ state cõsuetudine vel statuto, q̃ mortua vxoꝛe mobilia spectẽt ad virũ, ⁊ immobilia ad hꝫdes vxoꝛis, qꝺ si pecunia vxoꝛis erat parata ⁊ ꝺestinata ad emptionẽ ꝓdioꝝ nõ tũ ꝓ hoc min⁹ debebiꝫ viroꝝ qꝺ ꝺestinatio nõ habeꝫ ꝓ facta. Ad hoc etiã allegãt optimũ tex. in l. cum in fundo. §. si fund⁹ cõis. i ver. bꝫ ita, vno, vt nõ vice coꝛporis. ff. de iure do, Itẽ qꝛ ista cõsuetudo est ℨ ius cõtrõ nõ adaptaꝫ ad fictionẽ. Et ita etiã tenẽt Flo. Imo. Are. ⁊ Alex. latius ꝺ. Et idẽ Alex. in l. j. §. fuit quesitũ. ff. ad treb. Et idem Alex. in l. a diuo pio. §. fi. ff. de re iudi. ¶ Pro ista decisiõe facit tex. i ꝺ. l. si nõdũ. C. de fur. vbi res ꝺestinata vt efficiaꝫ sacra nõ habeꝫ per hoc ꝓ sacra. Item, qꝛ vbi op⁹ erat valde remotũ ab eo ad qꝺ erat res ꝺestinata, tũc ꝺestinatio nõ opatur. ꝺ. l. libroꝝ. §. sed nec cepti. fm Bar. hic. ¶ Adde quod istã decisionem impugnat Rap. cu. hic ꝓ tex. i ꝺ. l. a diuo pio. §. fi. vbi ter. quod pecunia pupilli in arca posita ad comparationem prediorum citra p missum pretoris ab eo qui exigit iudicatũ solet capi ⁊ in cãm iudicati conuerti. Ecce q̃ in tali pecunia ꝺestinata ad cõparationẽ prediorum seruaꝫ forma que est in executione rerũ immobilium. ¶ Similiter Rap. cum. in ꝺ. l. a diuo pio. §. fi. ꝺr ibi singulariter probari q̃ pecunia deposita ad emptionẽ ꝓdiorum cõputatur inter immobilia, ⁊ per illũ tex. reprobat istã decisionẽ Bal. ¶ ℨ põt respõderi ad illũ tex. qꝺ ibi non dicit, q̃ talis pecunia deputata ad emptionẽ ꝓdioꝝ reputet immobilis, prꝫ qꝛ tex. ibi dicit etiã citra permissum ꝓtoris, ergo vult, qꝺ nõ requiratur illa solẽnitas, que requireret, si esset res immobilis. Preterea ibi loquitur i alienatiõe necessaria, in qua etiã si esset res immobilis minoris, nõ interdicit

iure digestoꝝ minoꝛi talis necessaria alienatio. l. iij. §. itẽ qri põt. de rebus coꝝ. Sed caue: qꝛ tex. ille videt fortẽ⁹ strigere ℨ istã decisionẽ Bal. ⁊ cõmunem: qa si in pecunia pupilli destinata ad cõparationẽ prediorum potuit sibi fieri executio inꝺicati absqꝫ decreto pretoris, vt ibi ꝺicit tex. eo, qꝛ illa ẽ alienatio necessaria: in qua nõ requiritꝰ ꝺecretũ. ꝺ. l. in. §. itẽ queri põt. ergo ꝑbat ille tex. qꝺ si alienatio esset voluntaria qꝺ non posset alienare sine decreto, ⁊ sic sine solẽnitate q̃ requiritꝰ in reb⁹ immobilib⁹ pupilli: nisi dicas vt ꝺicit ad aliũ tex. ſ. allegãdũ. ¶ Scꝺo ℨ istã cõem decisionẽ vr esse tex. no. ꝺ. l. iij. §. ad

22 qꝺ ergo. ff. de ℨ. iud. ture. †vbi pecunia pupilli ꝺ posita ad emptionẽ ꝓdioꝝ nõ põt alienari sine decreto pretoris: sicut nec alie res immobiles. ⁊ ad ꝺ reputat illũ tex. sing. Ludo. in l. si exlegati cã. ff. de ver. obl. Istã partẽ videt tenere Albe. de ro. i iij. parte statutoꝝ. q. ccvij. que incipit, itẽ quero duas pulchras q. ꝛc. vbi ꝺicit, q̃ state statuto Bergami, qꝺ marito ꝓ mortẽ te, vxoꝛi succedat i ꝺimidia imobiliũ, certe mulier habebit ꝺimidiã mille florenoꝝ ꝺepositoꝝ ꝓ emptiõe ꝓdiorũ, allegat ad hoc ꝺ. l. ⁊ si non sit. §. quid ergo. ⁊ l. granaria. ff. de act. emp. ℨ tenẽdo primã op. q̃ est cõis, rñde ad tex. ꝺ. l. iij. §. qd ergo, put rñdent Alex. ⁊ Are. hic, qꝺ ꝛ ibi ꝺicatur, qꝺ in illa pecunia pupilli ꝺeposita ad cõparationẽ prediorũ tutoꝛ creditoꝛ pupilli fuit in culpa si nõ postulauit a prore, vt cogeret ꝺepositariũ ad satisfactionẽ sibi ꝺ illis pecuniis, nõ tũ ibi requirunt alie solẽnitates, que regrerent in alienatiõe rei immobilis minoris de qbus in l. magis puto. §. nõ passim. ff. de re. eo. ⁊ facit tex. in ꝺ. l. a diuo pio. §. fi. ¶ Tu tene ꝺecisionẽ Bal. ⁊ cõem optimã rõne, nã statutũ, ⁊ talis ꝙsuetudo, cũ sint stricti iuris, ꝺebẽt intelligi ꝺe re immobili, ꝓprie. l. iij. §. ꝺ vba. ⁊ ibi Bar. ff. de neg. gest. cũ si. ℨ pecunia ꝺestinata ad emptionẽ rerũ immobiliũ ꝛ censeaꝫ ꝓ re immobili, rñ vere ⁊ ꝓ

a prie nõ est res immobilis. †¶ Cũ alioꝛ sit eẽ tale alioꝛ haberi ꝓ

23 tali, l. mercis appellatiõe. ff. de v. sig. Bar. i l. si maritꝰ. §. legꝫ. ff. de adul. cũ multis que ad ꝺ cumulaui i l. proꝛ. §. j. ꝺe ope. no. nun. ¶ Ultimo ad pñtẽ materiã tactã ꝓ Bar. adde tex. no. in l. ex facto. §. rerũ añt. ff. de her. inſti. ꝓ quẽ tex. ℨ al. ibi

24 post Cy. ꝺecidit, †qꝺ si testõr legat vxoꝛi vestes quas hꝫ in domo, veniunt etiã vestes que erant extra domũ, ⁊ fiebant ꝺ nouo, eo qꝛ tales vestes videntur fuisse in domo propter destinationem testatoꝛis, ⁊ propter finẽ eis ꝓpositũ. Adde ẽt ad materiã tex. in l. si ꝙs⁹. §. j. ff. de leg. iij. ⁊ tex. in l. fideicommissum. §. tractatum. ver. quid ramen. ff. de iud.

1 ℨ Dieta ꝺicitur parua domuncula existẽs siue in rure siue in ciuitate. ⁊ quid sit, nu. 3.

2 Statutũ puniens cõburentem domum, habet locũ in comburente paruam domunculam.

4 Dispositio senatusconsulti de quo hic, non habet locum in edificio constructo per virum in fundo dotali.

Intellectus ad l. marcellus. de dona. inter virum ⁊ vxoꝛem.

1 **§. Marcellus.** †Maritus dictã cuã in hortis ita ⁊ legare. ꝺ. Jn tex. ibi, dictã. Jac. de Are. Bal. ⁊ Rap. ea. exponũt, id est, paruã domunculã, gratia fructuũ factã: ⁊ sic ꝺr ꝓdiũ rusticũ. ⁊ isto mõ ꝺicẽt intelle exisse hũc tex. Bar. Bal. ⁊ Ang. qꝺ dicta hic capitur ꝓ parua domuncula in rure posita quo casu ꝑ ꝺestructionẽ talis edificij cessat formitas vbis. l. ij. ⁊ in l. ij. qs post hãc. C. de edifi. prina. ⁊ subdũt Bal. Ang. Sal. ⁊ Flo. qꝺ iõ iste tex. intelligiꝫ de domũcula sita in rure, qꝛ si esset in ciuitate maritus solũ haberet retentionẽ donec sibi satisfiat, vt ꝓ gl. in l. i rẽ. §. signũ. ff. ꝺ rei vẽd. ¶ Istũ cõem intellectũ reproꝺant Imo. ⁊ Alex. ℨ ꝺicunt ad istũ tex. cũ tex. simplr loquat ꝺ dicta facta i hortis, ⁊ hoꝛti esse pñt in ciuitate, sicut in rure. ¶ Itẽ ꝺifferẽtia an talis ꝺicta sit in rure, vel non, requirebaꝫ ꝓ gl. in ꝺ. l. in rẽ. §. signũ. Et in ℨ istũ facit tex. in l. cetera. §. ſz si quis in verbo, vbanis. atqꝫ rusticis. ℨ. e. facit tex. in l. senatus. in pñn. ff. de ℨ hen. emp. in verbo, illã, iuncta l. fundi appellatione. §. ꝺe vb. sig. vnde Joan. de Imo. ⁊ Alex. intelligunt istũ tex. in parua domũcula siue sit i ciuitate sita, siue in rure: qꝛ ꝺiruptio parue domũcule nõ ꝺeformat ciuitatẽ, nec ꝛea est ꝺeformatio cõsiderabilis. ar. l. scio. ff. de i inte. rest. ⁊ sic cessaret rõ ꝺ. l. §. C. de edifi. publi. per cõsequens cessat istud senatusconsultũ lo-

2 quẽs i domo. secus vbi esset eadẽ ratio. ¶ †Hinc est, q̃ statutum puniens certa pena comburẽtem domum, habet locũ in parua domũcula. Ita no. Bal. in l. j. §. ꝺe exercitoribus. ꝑ illum tex. cum gl. ff. nau. caup. stabu. Posses ad ꝺ multa addere que cumulaui in l. sciendum. in pñn. post gl. ibi. ff. q satisꝺ.

3 cog. vbi addidit xiij. xiiij. aut similia ad hoc. ¶ † Iste intellectus Imo. ⁊ Alexand. non est bonus ad istum textum qꝛ iste tex. non fundat se in paruitate edificij, sed in permissiõe detra-

ctionis

cionis, z sicuti talia pñt detrahi, ita ẽt legari, vt statim de
clarabo. Ite inquãtũ doc. oẽs exponũt tex. in vbo. dictã. i.
paruã domũculã. Adde qs alibi gl. in l. egissimũ. ff. fs si edictũ.
ff. de vsufr. intelligit dictã. i. locũ in q̃ mozak paterfa. in die.
De hac dicta habes ẽt tex. in l. j. eo aũt tecto. ff. ad sylla. z
in l. ligni. ff. de leg. iij. z in l. facularijs. in pn. ff. de ex
traor. cri. Ex qb⁹ legib⁹ clare videbis q̃ dicta nõ est parua
domũcula. ¶ †Verus ergo z plan⁹ intellect⁹ ad hũc tex. est
q̃ phibitio istius senatusc̃ulti nõ vẽdicat sibi locũ in ediñ
cio cõstructo p maritũ in re dotali, q2 talis impensa fuerit
voluntaria, tñ pmittit abtasio seu detractio qñ marito ẽ vtilz
z fit sine detrimẽto vroris, vt ẽt ad literã tex. hic, z in l. p volũ
tarijs. ff. de impẽ. facit l. fs edes. j. si inq̃linos. ff. loc. vnde sicut
pmittit detrahere, ita z legare. Ista est ꝓpria ratio huius
tex. Et fictũc cessat phibitio istius senatusconsul. rõ, q2 illo
casu talis separatio seu detractio nõ fit grã negotiandi, q2
phibet. d. l. senat⁹. z l. cetera. j. fs z si qs. C. eo. fs fit ex necessitate
me alias pdat id qd est edificatũ bona fide in solo alieno
rõne iuris qs edificãs habebat ieo. l. doce ancillã. C. de rei vẽ
dic. ista ẽ ẽt ꝓprius intellectus tex. in l. Marcellus. de do. in
ter vir. z vxo. vbi ponitur idẽ casus. q hic, q̃ vis gl. ibi ponit
duos alios intellectus ad illũ tex. q̃ nihil valẽt. Et istũ intel
lectũ tene, q2 p omnia cõgruit verbis z rationi, z istũ intel
lectum effectualiter voluerunt Alex. z Aret. hic.

§. Legatum. Legatũ nõ põt ꝓferri in volũtatẽ
obligãdus nũq̃ ꝑsumeret velle. l. sub hac. ff. de ac. z obl. Et sic
legatũ ẽt ridiculũ. z de materia plene habet in l. j. ff. de le. ij.

1 ¶ Legari quod possit liber homo, licet eius commercium
habẽri non possit.

2 Dominus qui legat vasallum sibimet vasallo videtur sibi le
gare liberationem.

3 Inter rem legatam z legatarium non est differentia.

4 Persona legatarij z res legata sunt vnum, non tamẽ quan
tum ad varietatem.

§. Quia ab hostibus. †Liber homo i quo
testator habet ius
pignoris pt sibi ipsi legari, z vr a vinculo obligationis liberari. h. d.
Et iste casus ẽ singularis i iure fs D. y. Bar. z oẽs qs liber
homo cui⁹ nullũ cõmercium hr̃ pt tũ legari. z ita ẽt no. gl. i l. fs
si res. ff. eo. z ita limitat tex. i l. apud Julianũ. als incipit aphri
canus. j. si. ff. eo. z l. iter stipulatẽ. j. sacrã. ff. de vb. obli. cũ si.

1 Et pistũ tex. dt Bal. i c. j. i pn. de suc. feu. q̃ si dñs legat vasal
lo sibimet vasallo, vr sibi legare liberationẽ a iure vasallag̃.
facit qs tenet Saly. in l. j. ff. qui. q. C. de ac. z obl. q̃ valet cessio fa
cta p creditorẽ debitori de actionib⁹ quas hz̃ in ẽũ, q2 vr in
effectu sibi cõcedere liberationẽ. alle. l. si spõsalib⁹. in fi. ff. de
iure dot. z bñ facit iste tex. ¶ Sc̃do nor. ex tex. ibi legari sibi
potest fs Bal. z Imol. †h esse casus in q̃ iter legatarũ z rẽ
legatã ñ est differẽtia. Et sic ꝑsona legatarij z res legatarij
z res legata sunt vnũ, et idẽ. Adde q̃ simile videm⁹ qs ali
ubi ẽt fur z res furato, qñ ser⁹ fugitẽ doat dño facit furtũ
sumet. l. j. C. de ser. fug. z l. ancilla. ff. de fur. Sz q̃rũ ad tex. no
strũ istud nõ vr̃ posse ꝓcedere, q2 dz esse differẽtia inter lega
tariũ z rem legatã, sicut dz esse dr̃ia inter zbentẽ z rẽ sup q̃
zbit. l. ũ. vbi Bar. multa pulchra ponit. ff. de stip. ser. sic dz esse
differẽtia inter baptizãtẽ z baptizatũ. c. debitũ. de baptis. sic
dz esse dr̃ia iter patronũ ꝑsentãtẽ z ꝑsentatũ. c. q̃ vestras.
de iure patro. c. fi. de instit. z ad istũ tex. dic melꝰ fs Paul. de
ca. qs hic ꝑsona legatarij z res legata sunt vnũ z idẽ. verũ est
istũ ad correcẽ vbozũ, fs nõ q̃rũ ad veritatẽ z rei effectũ, q2
hic res legata est ipsum pignus z sic illud ius incorporale
qd habebat legatus, sed ipsa persona legatarũ in quo habeẽt
istud ius est penitus diuersum ab isto iure incorporali.

Lex xlvj.

1 ¶ Regula catoniana nõ habet locum quando impedimen
tum cessat ex causa que trahitur retro.

2 Legatum quod fuit nullum si testator cõdito testamento
statim decessisset recõualescit cessante impedimento quãdo
cessat ex causa que trahitur retro.

3 Jus quod est in spe hominis vel legis si legatur inest que
dam tacita cõditio si illa spes ad actũ deducatur.

4 Tacita cõditio quod non faciat cessare regulã catonianam
sicut expressa z communis.

5 Filiusfamilias potest de peculio castrensi inter vivos z in
vltima voluntate disponere.

6 Filiusfamilias miles si moriẽs intestatus omnia que acquisi
uit in castris vsq̃ retro a tpe acquisitionis finguntur fuisse
patris. Ratio huius fictionis que sit.

7 Filiusfamilias miles non liberatur a patria potestate.

7 Filiusfamilias miles si deportatur peculium castrense non
publicatur, sed remanet patri.

8 Filiusfamilias si in casu huius legis fecisset testamentum z
seruum patri reliquisset legatum valeret, z ô veritate. nu. 10
Jus superueniens testatori post conditum testamentũ non
prodest legatario propter impedimentũ regule catoniane,
nisi essemus in legatis in quibus solum dies cederet ab adi
ta hereditate, vt est in legato vsusfructus.

9 Testator legans rem alienam in qua hz̃ aliquod ius, videt
solum illud ius legare quod habet in re vel ad rem, z tũc nõ
habet locũ decisio. l. cum alienam. C. de lega. z verũtate. nu. 13.

10 Legans rẽ alienam in qua ius habet videtur non solum le
gare ius quod habet in re vel ad rem actu, sed etiam in po
tentia vel habitu vel in spe, etiam de futuro.

11 Decisio hui⁹ tex. an hodie ꝓcedat i exẽplo huius tex. q̃ sic.

12 Lex correcta censetur correcta eius ratione.

13 Pater legãs rẽ castrẽsis peculij videt legare ius qd hz̃ i re.

14 Pater in bonis castrẽsis peculij filij habet ius in re habitu
z potentia.

15 Spes hereditatis viuentis tanquam turpis reprobatur.

16 Testator habẽs emphyteusim, si illã legat z postea acqrat
directũ dominiũ, an illud cedat cõmodo legatarij, vbi tenet
quod tantũ ius emphyteuticũ q̃ habebat tempore legati.

17 Superuenientia alterius iuris non facit extingui legatũ.

18 Jus superueniens an augeat legatum si testator legando
vtitur pronomine meum, quod non.

1 **Seruum filij.** †Regula catoniana ñ
hz̃ locũ nisi impedimen
tũ cessat ex cã q̃ trahat retro. h. d. fs Bar. z ẽ cõe
summariũ. vt sic fs Bal. z Flor. Ptr̃ legãdo seruũ
castrẽsis peculij vr̃ legare ius q̃ ex casu pt sibi ꝑpetere. z si
ille casus exist⁹t vt̃ legatũ, si nõ existit euanescit legatũ. h. d.
vt sic. Et tertio ꝓpr⁹ad tex. legatũ ptis factũ de seruo ca
strẽsis peculij filij vt̃, si filius⁹ intestat⁹ moriat ante patrẽ. h. d. z
2 ẽ subtile z difficile ꝓncipiũ. ¶ †No. j. ex hoc tex. q̃ legatũ q̃
fuisset nullũ si testor ꝑdito testõ stari ꝺcessisset, recõualescit
cessante impedimẽto qñ cessat ex cã q̃ trahit retro. rõ, q2 tũc
regula catoniana nõ hz̃ locũ fs Bar. z cõiter doc. Jstã rõnẽ
reprobauit Bal. z Flor. h, eo q2 ista fictio nõ fingit patrẽ ha
buisse dñium retro a tpe ꝑditi testamẽti, vt solũ a tpe mortis
filij q̃ nihil dz operari, nihil ad hoc allegat fs Raph. Cu. di
cit qs ẽ truffa, q2 imo supfingit fuisse ptis, nõ solũ a tpe quo
filius⁹ moriẽs fs ẽt retro a tpe acqsitiõis. ita ẽt dicit Paul. ô Cas.
hic z veritas est qõ signat retro vsq̃ ad rõs acqsitionis fa
cte p filiũ, nõ solũ a tpe testamẽti, vt dicã j. in ij. no. ¶ Aliã
tñ rõnẽ assignat Bal. z Flo. ad hũc tex. q̃ re regula catoniana
3 nõ sit impedimẽto in hac lege, †q2 qñ legatur ius q̃ est in spe
hois vel legis tacita quedã ineſt ꝺditio, si illa spes ad actũ
deducat. arg. l. interdũ. ff. ô vbo. ob. fs sic est qõ cõditio facit
cessare rlã z catonianã. l. pe. j. ô reg. ca. l. cetera i pn. ẽ. iste ra
tio nõ videt bona, q2 is ꝺditio exꝑssa apposita a testatore fa
ciat cessare regulã catonianã p rationẽ quã dixim⁹ d. l. cetera
in pnn. tñ tacita ꝺditio nõ facit cessare regulã cato. q2 nõ su
spẽdit legati ꝺditionẽ. l. cõditiones q̃ extrinsecus. j. de cõdi.
z demõ. ita exꝑsse Bar. l. j. j. de reg. cato. intellige tñ vt ibi p
eũ. z idẽ Bar. in l. si optio. p illũ tex. m ũ. rũso. ff. ô opti. leg.
z in l. si dño stichus. j. eo. quãuis alibi ẽ tũ senserit gl. q̃ imo
eriã tacita cõditio facit cessare regu. Caro. in l. cũ filio. in gl.
in vbo. ex ipsorũ ꝑsona. ô fin. ẽ. eo. Bal. l. q̃ filiab⁹. z ibi Imo.
4 in ij. not. ẽ. eo. fs cõiter tenet opi. ꝓcedẽs Bar. ¶ †Sc̃do no.
ex tex. ibi iure suo nõ vtitur. qõ filiusfa. potest de peculio ca
strẽsi ad vorũ suũ disponere z inter vivos z in vltima volũ
tate. z rõ est in peculio castrẽsi reputat ꝑfamilias. l. ũ. ff. ad
5 macedo. ¶ Tertio not. in ver. cũ eñ fili⁹. †qõs qñ filiusfa. mi
les moriẽs intestat⁹, oĩa q̃ acqsiuit in castris vsq̃ retro a tpe
acquisitionis finguñt fuisse patris. vt hic. z l. ꝓponebat. z l.
hereditatẽ. i pn. z j. pater. z l. fi. ff. ô cast. pec. z illa pater oc
cupat iure peculij. l. ũ. z l. pater q̃ castrẽse. in pn. vbi gl. magi
stra. ff. de cast. pe. ante q̃ ꝓcedã vlterius necessariũ est inue
6 stigare q̃ sit rõ huj⁹ fictionis. †Breuiter dic rõnẽ esse, q̃q̃d
acquirit filius in potestate statim acquirit patri. l. placet. ff. a
a ô acq. her. z l. j. in pn. ff. si qs a pat. fue. manu. fs filiusfa. Is sit
miles p hoc nõ liberatur a patria potestate. j. filiusfa. inst.
quib. mo. ius pa. po. sol. z l. ij. C. de castr. pecu. li. ij. ergo me
ro iure z fm regulas iuris, illud quod acqrit in castris ꝺs
statim acquiri patri si non esset priuilegium datum castren.
nis. vt de eis filius possit disponere p voto voluntatis, si q̃
filius nõ vtatur isto priuilegio, vt dicit tex. hic cũ eñ filius
iure suo nõ vtatur fs moriatur intestatus, pr̃ occupat iure
peculij, z censetur dominus istius peculij vsq̃ retro tẽpore

¶ Filiusfa. Adde Bal. in l. si maritus. C. de pa. po. Bal. in l. fi. j. ne
cessitatem. C. de bo. que lib. Bal. in 'authen. Episcopalis digni
tas. C. de episco. z cleri.

acquisitionis facte p filiũ,ac si regula iuris habuisset locũ isto casu. ¶Hic ōt tex.no.i l.si filiusia.circa mediũ.ff.ad l.fal.
7 qō cũ mortuo filio apō patrē remanet peculiũ castrēse, ius pristinũ durat,z sic pōdera q nō acquirit ō nouo. ¶+Hinc ēt est qō si filiusf.pp delictũ suũ deportet,tũ peculiũ eius castrēse nō publicat,ſz remanet patri,tex.est valde no. in l.iij. C.de bo.proscri.quē Bal. ibi z alij post eũ reputāt singulare. z Jmo.z Bod.in l.si finita §.si de vectigalib⁹.ff.de dā.infec.
¶Bl.in vbo cōsistit.habes ex ista gl.colligere quatuor cō
8 clusiōes,duas p̄n.z duas corelarie. ¶+Prima pcō est ſz Bar.z doc.qō si in casu hui⁹.l.fecisset filj testiū z patri relinqsset istū seruū q tūc valeret legatū,q tūc nō iure paterno ſz iure legati pueniret ad patrē,z sic q tūc pr̄ vt heres capit ex testō filij nō trahit retro,put declarauī in tex.Et sic cuz cessat ratio hui⁹ tex.p 2sequēs cessat eius dispositio.l.adigere.§.Quis.ff.de iure pat. ¶Ex hoc inferr corelarie alia cōclusio q ius supueniēs testōri post cōditū testiū nō pdest legatario,ppter impedimētū regule catoniane,nisi essemus in legatis in quibus dies solū cederet ab adita hereditate vt est in legato vsusfructus,vt.l.qō in rerū.j.z ibi gl. sic de-
9 clarat.§.e.hr̄ in l.si ex toto.§.si.§.eo. ¶+Scda principalis cōclusio est q testatoz legās rē alienā ñ i ea habeat aliqō ius vr̄ solū legare ius qō hz in re vl ad rē. Et sic tūc nō attēdit decisio tex.in l.cū alienā.C.ō leg.z l.apud Julianū.alias incipit,idē Julianus scribit.§.cōstat.§.eo. ¶Ex hoc sequit quarta singularis 2cō ex gl.q legās rē nedū vr̄ legare solū ius qō hz in re vl ad rē actualiter,z sic put ius iā est l actu vt l.qō in rerū.§.j.z l.apō Jul.§.si titi⁹.§.e.z l.si dom⁹.§.si.j. eo.ſz ēt si tale ius cōstat solū in potētia vel in habitu vel in spe de futuro adhuc solū vr̄ illud ius potētiale legare.z ad hoc ista gl.p valde singulari cōmēdat Ang.hic,sequit Flo. z alij Mod.hic,Et ppterea allegat Pau.de Cast.tex.in l.si
10 fic.§.si.j.eo.z in l.si titi⁹ mihi in prin.j.ri.ſz Are.dicat istas ll.nō bñ pbare,ſz nō insistā in hoc. ¶+Circa primā pncipalē cōclusionē qō iste tex.nō pcederet'qñ filius fecisset testiū z legasset patri istū seruū quē pater alij legauerat,eo q tūc talis causa nō trahit retro,Cū ista cōclusione trāseūt Bar. Bal.Ang.Flo.Jmo.z cōiter doc.sed ista cōclusio nō est vera,q in 3iū est tex.ad literā in l.si.ff.de cast.pec. vbi filius in testamēto relīqt patri seruū a patre legatū decidit ibi qō recōualescit illud legatū factū a patre,z qō hz locū cōdito testamēto,ista fictiō z trahitio retro vt seruus vr̄ ab initio fuisse patris,sicut ēt hic qñ filj⁹ mortuus est ab intestato.Et ita ēt p illū tex.tenet Raph.Cu.hic z bñ. ¶Nec dicā ad illū tex.put dicit Jmo.in l.cū vir.ff.de vsu.z Alex.hic qō illud qō dicit in d.l.si.pcedit,q agit de fauore libertatis illi⁹ serui cui pr̄ in testamēto reliquerat libertatē,q pōdera qō tex.ibi nō tā se fundat in fauore libertatis quā in fictione,eo q ille seruus fingit vsq ab initio fuisse patris,z qō filius in testō relīqt eū patri,z ita tenet ipsemet Bar.in d.l.si.dū allegat.d.l.q seruū.ff.q z a q. ¶Posses tñ saluare istā gl.que simpliciter dicit vel filius testet,vnde pōdera qō ista gl.non loquit p̄out Bar.z doc.eā referūt qñ filius qui fecit testiū in castrēnsibus instituit patrē heredē vel reliquit istū seruū patri.Isto em̄ modo gl.pcedere nō posset,per tex.d.l.si. vñ intellige gl.qō filius testet,sed instituēdo extraneū vel relin
11 quēdo illū seruū illi extraneo,tūc gl.bñ diceret z cessaret.d.l.si. ¶+Circa ꝑdicta opportune q̄rit an iste tex.hodie⁹ pcederet in exēplo posito in tex.Pe.de Bellaper.z Flo.hic in fi.tenēt qō nō,qz hodie iure nouissimo aut hēticoz̄ si filiusf. habēs castrēse peculiū decedat ab intestato,pr̄ nō occupat iure peculij,imo tāq̄ primiz est heres filij ab intestato.vt ſz gl.in l.ij.ff.de castr.pec.no.in §.j.in auf.ō her.que ab inte. Sed sic est q acquisitio q̄ fit iure hereditario nō trahit retro,sicut illa que fit p acquisitionē iure peculij. vt hic, z d.l. querebar.z l.hereditatē.§.pater.ff.de cast.pec. ergo cū cessat ratio fictionis,z sic trahitiōis retro in qua se fundat iste tex.p3ūs sequit qō ista l.hodie iure nouissimo nō pcederet
12 quātū ad exēplū positū in tex.+Cōfirmat qz ratione legās cozrecte dicit cozrecta ipsa lex.gl.est que reputat singularis in l.i.in prin.z ibi Bar.ff.de leg.tuto. ¶Tene 3iū qō imo ista lex nō solū pcederet in regula quā tradit qō est indubitatū,sed ēt in exēplo qō ponit,qz etiā qñ pater nō occupat iure peculij,sed venit vt heres institut⁹ a filio, tūc adhuc hz locū fictio z trahit retro,tex.est formalis in d.l.si.ō.cast.pec. secus si institueret ab extraneo.l.si seruo.ff.qui z a quib.hic etiā voluit Bar.in d.l.si.Et ita tz quāuis Raph.cu. hic nō clare firmet,sed videat portius tenere precedentē opi. Sed ista est verior z venit tenenda precipue cū euitet iurū cozrectio.c.cū eppediat.de elec.z l.precipimus.in fi.C. de app.

9 ¶Si testator. Adde Bald. et Saly. in l. vxor. C. de testa.

13 ¶+Circa sdam principalē conclusionē qō pater legās rē castrēsis peculij filij videat legare ius qō hz in re. Pro clara intelligētia huius cōclusionis,z sic istius gl.opponit fortiter ō tex.q imo indistincte legatū factū p patrē de seruo castrēsis peculij filij semp valeat,siue filj⁹ vrat iure suo siue nō, siue moriat ante patrē siue non,cū regulā habeam⁹ qō legatum rei aliene factū testatore sciēte semper valet vsqa prin. l.cū alienā.C.ō le. z l. apud iulianū.§.cōstat.ō.eo.ergo istud legatū factū ō seruo castrēsis peculij.z sic ō re aliena ꝺz valere vsque a prin.z sic ēt viuente ipso filio.gl. voluit rūdere q 3ium procederet qñ testatoz legans rē alienā nullū ius haberet,tūc indistincte legatū valet,z intelligit legare estimationē iurib⁹ prealle.Sz cū in isto tex.pater haberet ius in re castrēsis peculij filij,vr̄ solū ius q hz legare, merito distin-
14 guit vt in tex.+Et si dicat qō pr̄ in castrēsib⁹ bonis filij nullū ius hz z dicit tex.in l.ij.C.de ca. pecu.mili.li.vj. z in d.l.hereditatem.§.pater.ff.e.Respondetur q verū est quod non hz ius de psenti ſz bū habet habitu z potētia, qz posset filj⁹ intestatus premori,añ patrē.Et cū ista gl.tenēt Ja.de Are, Dy.Bal.Ale.z Pau.de Ca.hic.Sed Bar.reprobat z ōt se hoc admirari q pater debuerit cogitare ō tali spe que est ſz votū parētū z naturalē charitatē.vt hic p eū. Preterea vl-
15 tra eū fm Mo.+ista esset spes hereditatis viuentis q̄ nō solum in patre ſz etiā in alijs reprobat tanq̄ turpis.l.j.§.si impubere.ff.de carbo.edi.l.ij.§.ff.de vul.z pu.l.ij.§.j.ff.ō heredi.vel act.ven.l.post emācipationē.§.j.z ibi Bar.no.ff.ō li. lega.Bar.in l.ſi.C.de pact.z latius in l.is pōr.ff.de acqui. here.z il.q Rome.§.duo fratres.in l.op.z in vj.q.ff.de ver. obli.vnde Bar.cum quo trāseūt Ange.Flo.Jmo.Rap.cu. Alex.Are.hic intelligit istū tex.altero de tribus modis,z presupponit q iste pater nō legauit sciēter rē alienā,tūc eā indistincte valeret legatū z pcederet oppositio supradicta, vñ intelligit vel q hic testator errauit in iure vel qō errauit in facto circa personā filij vl errauit in facto circa ipsam rē vt hic pBar.z sic ſz istos tres intellect⁹ Bar.testator habuit animū legādi rē propriam z non alienam,z sic cessabit contrarium.adde qō primus intellect⁹ Bar.fm Pau.z Ale.non solū est verus,imo est necessarius q testator crederet seruū castrēsis peculij filij ad se spectare,ēt viuo filio, alias eā si testator sciuisset indistincte valeret legatū vt predixi,q̄ſz istū tex. ¶Istum intellectū Bal.reprobat Bal.tāq̄ diminatiuū in omnib⁹ tribus modis. Tu impugna fortiꝰ qz iste tex.in ver.cū eā filius in ratiōe decidēdi nō fundat se ex eo qz pater crederet seruū esse suum,z sic erraret vel iure vl in facto,ſz tex.se fundat , qz vsq retro fingit pr̄ dōium habuisse ex quo filj⁹ nō est vsus iure suo,que ratio ē indifferēs z generalis,siue pr̄ sciuerit esse filij,siue ignorauerit. ¶Preterea q hic pr̄ errauit in iure credēs peculia castrēsia,ita statiz acquirit patri sicut pfectitia nō est presumēdū,qz qlibet presumit scire iura.l.leges sacratissime.C.de leg. Sal. ēt ex alio reprobat intellectū Bar.z dicit nihil esse,z mouet,nā si pater credebat se habere ius plenū,cum nō haberet, iō non
16 valet legatū tāq̄ res aliena,eo qz credebat esse sua nec tāq̄ habēs ius in re,cū in veritate nō haberet. Sz ad hoc fundamentuz Sal.tu posses facile rūdere q valet legatū qñ vt ex retro sibi acquireret,z sic veritas ex post facto concurrit cuz opinione.§.si q̄s rē suā.insti.de le.breuiter potes tenere intellectū gl.quē vt dixi sequit Dy.Bal.Bl.z Pau.de Ca.z pcedit ad hūc tex.fine vlā diuinatiōe. Nec obstat fundamētū Bar.z doc.q cogitare de morte filij ante patrē est ō votū parētū z naturalē charitatē,qz respōdeq̄ō desiderare mortē filij huius odio esset bñ patre spes omnino ip3proba, ſz cogitare vt in casum mortis filij puideat vel disponatur,istud ñ videat improbatū a iure.istud patet i l.gall⁹.in p̄n.z p totā legē.ff.de libe.z posth. Et ēt in isto modo tollit aliud fm q̄ spes hereditatis viuētis tāq̄ turpis reprobat, qz fateoz in
17 spe nō aūt in cogitatione ad puisionem. ¶+Extra gl.q̄rit
8 Bar.si testatoꝛ legat rē quā hz in emphyteusim, z postea acquirat directū dōium,an illud cedat cōmodo legatarij.Et distinguit vt p eū,cū quo tenent Bal.Flo.z Jmo.hic Bal. Jmo.z Pau.ō Ca.l.l.serui electiōe.§.fi.ō.e.An.Flo.z Ale. in l.apud Julianū.§.fi.titius.ad fi.ō.eo.Ang.j.§.sed Pet.ō Anch.in c.filius.de testa. ¶Contrariā opinionē z melius quod imo indistincte debeat legatario solū ius emphyteuticum quod habebat testator tēpore testamenti,z nō directū dominiū postea acquisitū tenent Bal.And. Saly. z Pau. de ca.in l.vxor patrui.C.de leg.Nico.de neapo.Pau.de Ca. Alex.z Are.hic idē Pau.de Ca.in d.l.serui electione.§.fin. in alia lec.Bonoñ.p regulam tritam q testator in dubio videtur legare illud ius tātū qō habet.l.si homus.§.fi.cū fi.j. eo.Nec

eo. Nec ob.l.si ex toto.in prin.ff.eo.allegat p Bar.qz illa lex
pcedit qñ vna res accedit alteri legato vtraq; manẽte i sua
substãtia z suo esse,tũc augmentũ accedit pozi legato vt ibi
qz illud ius superueniens nõ absozbet prius legatũ sz ei su-
pueniat tãq; accessio. Dicaũt ius superueniẽs absozbet oñiz
vtile q erat legatũ,z sic nõ supuenit vt accessozie sed vt prin
cipale,vnde heres tenebitur constituere nouã vtilem, z sic
emphyteusim ipsi legatario. Nõ ob.l.in rerũ.§.j.ff.e. etiam
allegata per Bar.qz loquitur quando habens aliquod ius
puta vsusfructus illud legat.† Nã superuenientia alterius
iuris nõ facit in effectu extingui legatũ,vt ibi,zl.apud iulia
nũ.§.si ticius.ff.eo.z ita ẽt est hic,qz superueniẽtia dominij
directi,nõ faciat extingui legatũ emphyteusis. ¶† Itẽ in
quantũ Bar.facit differẽtiã,an testator vtatur pronomine
meum,z tũcius superueniẽs nõ augeat legatum.per gl. in
l.serui electione.§.fi.ff.e.qz opponendo pnomẽ meũ,videtur
se restringere ad tẽpus pfens testamẽti.l.si ita.ff.de auro
arg.leg.als secꝰ. Adde q ista dõia nõ est vera,qz semp testa
tor videt legare id qd est iuũ.l.si domꝰ.§.fi.j.eo.z semp videt
se referre ad tẽpus testamẽti,siue adũciant pronomen meũ
siue nõ.l.fi.§.j.z ibi no.Bar.j.ti.j.no.Bar.in d.l.si ita.in ver.
si videndum est.Et ista differentiã Bar. cõmuniter repro-
bant.Mod.in l.serui electione.§.fi.vbi plenius videas.

1 ¶Legans rem sibi legatam ignozãter si repudiet legatuz
an valeat legatum ab eo factum.

Repudiatio quod fit alienatio.z nu.3.

2 Mutatio volũtatis in dubio non presumitur.

3 Aduersatiua si vero, dz ponere diuersitatem iuris z facti.

4 Res legata censetur legatarij a die mortis testatoris ficte,
sed vere a die adite hereditatis.

5 Verbum videbatur importat fictionem.

6 Verbum retro importat fictionem translatiuam de tempo
re ad tempus.

§. Si quis rem. Qui rẽ sibi legatã ignozãs
legat siue acceptet siue repu
diet valet legatũ.h.d.fm Bar.Sz an istud summarij in vl
1 tima parte qñ repudiat valeat statim dicet.¶† In tex.ibi,
si vero repudiauerit.in tex. nõ aperit. an isto scõo casu ẽt le
gatũ valeat vt in primo an vero extinguat.Bar.tenet qd ẽt
isto casu legatũ valeat. Idẽ tenẽt Sali.Pau.z ca. Alex. z
Are.hic Imo.in l.si fundũ sub cõditione.§.si tit⁹ us.j.eod. z
dicit Sali.hic istud cõmuniter teneri,dicit ẽt Are. se valde
admirari qd Bal. Ang.z Imo.sequunt aliã opi.z Bart. qd
licet repudiatio fit alienatio,vt statim dicam,tñ p istã fingit
vsq; retro rem nunq; fuisse legatam,vt dicit tex.hic z in l. le
gatarij.§.j.§.e.z in l.si tibi homo.§.cum seruꝰ.j.eo.ideo le-
gatũ non debet extingui,sicut non extingueret si dicta res
nunq; fuisset testatoꝛi legata,z eandẽ rem tanq; alienã scien
ter legasset.l.cũ alienã.C.de lega. licet ergo postea sciuerit
tãe legatã esse repudiãdã,videt remanere in prima volũta
tẽ q fuit legare rẽ alienã,z sic grauare hẽdem onere emen-
2 direm alienã pser tim † cũ in dubio nõ presumat mutatio vo
luntatis.l.cum q.ff.de pba.z c.maiores.de baptis. Cõtrariaz
opi.z melius q imo per talẽ repudiationẽ extinguat legatũ
factũ ab ipso repudiante tenet Dy. Jaco.de are.Ly.z Bal.
Ang.Flo.Imo.z Raph.cu.hic z Pau.§.ca.ind.l.cũ alienã.
3 co qñtalis repudiatio dicitur esse spontanea alienatio tex.
est in l.magis puto.§.fundũ.ff.de reb.eoꝛ.ergo legatũ extin
guitur.l.rem legatam.ff.de admi.leg.z l.fideicõ.§.si rem.j.ẽ
legũ.Et põdera q tex.in d.l.fundum.ẽt repudiationẽ esse
alienationẽ,z sic verẽtur verbo esse,qd verbũ denotat verita
tẽ vt dixi in l.cetera.§.si duobꝰ.ẽ.eo.ergo ibi est tex.q re-
pudiatio est vera alienatio.fz p verã alienationẽ extinguit
legatũ.¶Itẽ qz fm Bal.talis actus repudiationis est ẽ
ctus acquisitioni dominij,cum tendat ad resolutionẽ legati
ideo videtur dicere mutationẽ volũtatis. Mihi magis pla
cet ista sẽa opi.z iste intellectus ad tex.z moueoꝛ pp aduer
satiuam si vero,posita in vltima parte tex. Nã si ita valeret
legatũ in scõo casu qñ legatarius repudiauit, sicut valet in
primo qñ acceptauit vt volũt Bar.z sequaces male staret
4 aduersatiua,† si vero qui ponere dz diuersitatẽ facti z iuris
vt q Bar.† l.hoc amplꝰ.§.de his aũt.cũ si.j.ẽ dã.infe.¶Et
idiceret subtiliter q in d.ver.si vero.bene ponat diuersita
tem inter z in facto,qz in primo casu,qz acceptauit videt vsq; re
tro fuisse legatarij,sz vbi repudiauit vt vsq; retro fuisse here
dis vt dicit tex.Rũdet q iste sunt rationes que inferunt ad
principalẽ questiõ tex.ẽ an legatũ valeat,sicut ergo in pri-
mo casu quando legatum acceptauit dz legatum,qz per ac-
ceptationẽ videtur retro fuisse legatarij,ergo similiter in se
cũdo casu in quo est aduersatiua qñ repudiauit, qz fingitur
nõ fuisse dominus.debet per repudiationẽ legatũ extingui
alias tex.omitteret rationẽ principalis dubij i scõo casu.Et
credo q ista sit ppria mens istius tex. ¶Nisi forte diceres
qd in primo casu qñ acceptauit valet legatũ tãq; ẽ re ppria
testatoꝛis,qz cẽsẽt vsq; retro sua.si vero repudiauit tũc ve
nit tex.aduersando q nõ dz legatũ tanq; ẽ re ppria ipsius
testatoꝛis tñ bene valet tanq; factũ de re aliena. Sed istud
nõ apparet i isto tex.ideo plus placet illud qd prime dixi.
Scõo p isto scõo intellectu quẽ tenui potest etiã põderari
iste tex.in prin.dum dicit si postea cognouerit z voluerit ad
se peruenire,qd dz legatũ,ergo a Imo si repudiauerit non
valebit legatũ,alias eñ ista supflue diceret in tex.si etiã va
5 leret legatũ qñ repudiat.¶† Ultimo ex isto tex. ibi retro
ipsius fuisset videt no.Bar.qd res legata cẽsẽt eẽ legatarij
a morte testatoris ficte,sed a tẽpoze hereditatis vere.l.si ti
b bi homo.§.cũ seruus.j.e. Idẽ no.ᵇgl.hic que dicit iste tex.q
loquitur de die adite hereditatis respicit vtatẽ, Ille vero
6 q dicũt ẽ morte testoꝛis q respiciũt fictionẽ.† Sz certe iste a
tex.vt etiã probat Are.manifeste probat Imo gl.z Bar.q le-
gatariꝰ nõ est vere dominꝰ a die adite hereditatis rei legate
sz ficte, prz qz tex.dicit retro videt. Et verbũ videt sui na-
tura importat fictionẽ.l.j.§.deiecisse.ff.de vi z vi arma.cõ si.
c Bar.in l.si is q pro emptoze.de vsuca.z verbũ retroᶜ impoꝛ
tat fictionem translatiuam de tempoze ad tẽpus.l.retro.j.ẽ
capti.l.denicq.z l.nec vtile.ff.eq quib.caus.maio. Bar.in d.l.
si is qui pro emptoze.in materia fictionis translatiue. Et ẽ
ista materia quando dominium rei legate acquiratur lega-
tario,ponit late Ly.in l.j.in prin.C.commu. vtleg.per scri-
bentes in l.si tibi homo.§.cum seruus.j.eo.per gl. notabilẽ
in l.si quis ita hereditatem.ff.de condi.insti.

1 ¶Mutatio forme artificialis in rudem materiã vel econ- b
tra non extinguit legatum.

Mutatio sepius facta circa formam eiusdem rei non dimi-
nuit presumptionem continuate voluntatis.

2 Edificatum in area legata debetur legatario vltra aream.

Legato solo edificiũ seu superficies superimposita cedit,
z ponit limitationes remissiue.

3 Argumentum factum in re legata circa substantiam rei le-
gate cedit commodo legatarij.z intelligeꝛ,vt j.nu.7.

4 Factum heredis non potest preiudicare legatario.

5 Legata tana.si nat vestimẽtum quando debeatur vestimen c
tum. Scypho legato si reducitur ad massam quãdo debeat.

6 Domus legata cecidit z reducta est ad aream, z alia noua
edificata fit,legatum extinguitur.

Glo.debet intelligi secundum legem quam allegat.

§. Si pocula. Si fit mutatio rei legate ẽ mate
ria in formã vel eẽ, nõ extinguit
legatũ nisi testatoꝛ volũtatẽ suã mutauerit. Edificatũ in a
1 rea legata cedit legatario.h.d.vsq; ad §.eũ q.¶† Not.pmo
q mutatio forme artificialis in rudẽ materia vel eẽ nõ ex-
tinguit legatũ.qd ampliat in ver.sed z si lancẽ.etiã si multi
plex mutatio interceniret subsistẽte eadẽ materia. Ex quo
corrolarie habes notare q mutatio sepius facta circa formã
eiusdẽ rei nõ diminuit presumptionẽ cõtinuate volũtatis,q
2 bene no.ad ea que j.dicũtur p Bar.z alios.¶† Scõo no. in
ver.si aree.qd edificatũ in area legata debet legatario vltra
areã.facit l.si aree.j.ti.j.¶Ex q habes duo corrolarie nota-
re. Primo q legato solo cedit edificiũ seu superficies post su-
pimposita.facit l. Pauꝰ.in fi.ff.de pignoꝛ.l.adeo.§.cum in
suo.ff.de acquir.rerũ domi.z l.ẽ.C.de rei ven.vide tñ sex li-
mitationes ad istã regulã q edificiũ cadat solo quas ponũt
Lud.z Alex.in l.j.§.non videamus.ff.de ope.nouinũn. Se
3 cundã limitationẽ ponit Bar.l tractatu ẽ alueo.¶† Scõo
habes quod augmentũ factũ in re legata circa substantiam
rei legate cedit cõmodo legatarij.facit l.si ex toto.in prin.z
l.quod in rerũ.§.j.ẽ.eo.z per Bar.in prin.huius legis,vbi
dixi.¶Bl.in verbo cõsistere,dũ opponit de l.lana.j.ettu.ff.
Aduerte quod illa lex fortiter obstat contra istam in duo-
bus. Primum inquantũ hic dicitur quod si lana legetur z
ex eo fiat vestimentum deberur legatum vestimenti, ibi di-
citur de directo oppositũ. Secundo obstat qz iste tex.equi-
parat legatum lane z legatum masse z vtrobique idem deci-
dit.ibi autem tex.in prin.z in fine facit totum oppositum,
aliud decidit in lana,aliud in massa legata.gl.hic respondet
quod iste tex.intelligitur quando heres facit istam mutatio
nem,contrarium loquitur quãdo testatoꝛ.ita dicit glo. in l.
si conuenerit.ff.§.eod.ff.de pigno.actio. Ista est vera sol. in
4 se qz quando heres mutauit † factum heredis non põt piu-
dicare legatario.l.cetera.§.fi.in fi.ẽ.e.l.si is qui.j.de vsufr.
lega. Sed testatoꝛ per factum suum potest preiudicare.d.l.

¶Pronomine meum. adde §.j. in l.ij.ff.de relig. z sum.fu. gl. in l. ij.ff.de oꝛi.iuris. in c.j. de postul. prela.hac l.quã-tus. in §. argen. leg.ff.de a.l.z ar. leg.Bar.in l.j.ff. de oper.no.nun. doc.in c. pro illo rum.de preb.

¶Idẽ no. Illã sequitur Jaſ. in §.preiudiciales. insti.de act. in l. sciendum. ij. no. de verb.obli.addẽs tex.in l. qui liberis.§. hec vba.de vulg.z pu pil.Purp.

¶Verbum retro.adde gl.in l. si de eo.§. pen.ff. de acqui.poss. et in l. facto. ff. de cõdi.z demonst. in regula. rati.ẽ reg.iu. lib.vj.

§. Eum qui chyrographum.

cetera.§.fi. ¶ Istā solutionē reprobāt Bar.z oēs q̄ est ꝫ illum tex. qui necessario loquitur quando ipse testator mutauit, alias si mortuo testatore hēs fecisset istam mutationē, vt dicit gl. nec pt̄ esset illud q̄ dicit tex. de mutatione voluntatis testatoris. ¶ Preterea ista solutio glo. non tolleret ꝫnū, p̄out scdo formauit vnde Dy. Bar. z cōmuniter alij scribentes aliter solute distinguēdo, vt hic p Bar. ¶ Sed tu aduerte in quantum Bar. z doc. volūt q̄ quatenus iste tex. loquit de lana legata debet intelligi in casu claro q̄n cōstat q̄ testator nō mutauit voluntatē, tūc testamentum debetur ex legato, alias secus esset, per d.l. lana. ſz quatenus ille tex. loquit de scyphis z massa pōt intelligi vt p̄cedat etiā in casu dubio. ¶ Ista solutio Bar. z cōmunis est valde dubitabilis. nā si iste tex. quatenus loquit de lana intelligeretur in casu claro q̄n constabat q̄ testator non mutauerat volūtatē tex. esset de indubitabili vtra q̄ sit diuinare ad tex. ¶ Preterea z secūdo intelligere istū tex. diuersimode vt quatenus loquit de lana, intelligat in casu claro q̄n cōstat. sed quatenus loquit de scyphis z massa p̄cedat etiā in casu dubio. Istud nō videt cōgrue dictū ad istū tex. cum vtrobiq; casus pariter decidatur sub vna z eadē oratione z decisione, ibi in omnibus supradictis legatū cōsistere. Tamen q̄ tex. in d.l. lana. si cōsidereꝫ in p̄n. z in fi. iuncta l. quesitū. §. illud fortasse. j. de lega. ij. formaliter vident facere istā distinctionē Bar. z doc. ideo cum ea necessario est transeūdum quicquid aliter soluit Raph. Cu. z nihil est. Capio gl. in verbo, legata rio. ibi, secus ecōtra si legauerit domū. Istā glo. reprobant z bene Bar. z doc. per tex. clarū. l. si grege. in fi. §. eo. Sed tu salua gl. intelligendo eam s̄m legem quā allegat. z sic s̄m. l. si ita legatum §. fi. j. eo. ꝫ q̄n domus legata, cecidit z redacta ē ad aream z alia noua edificata, tunc extinguitur legatū. dictū enim gl. ꝺꝫ intelligi s̄m l. quam allegat, vt inquit Bar. in l. nō solum §. si liberationis verba. ff. de lib. leg. z in l. cum quidā. j. de his quib. vt indig. Saly. in l. si ex cautione. C. de nō nu. pecu. Jo. And. in c. nuntius. de testi. ¶ In ea. gl. ibi solutio, ibi mutauit voluntatē. Istā solutionē reprobāt Bar. et doc. q̄ diuinār, z respōdent alio modo. vt hic p Bar. ¶ Sꝫ tu aduerte q̄ solutio Bar. z cōs videt eodē modo diuinare z sic illo vitio laborare quo Bar. reprobat gl. primo inc̄ptū Bar. dicit q̄ in isto tex. area erat p̄pria testatoris, z quod ipse testator superedificauit in area p̄pria, istō diuinat ad istā tex. q̄n impersonaliter dicit si aree legate domus impositā sit saluo si nō defendas Bar. ex eo q̄ subdit litera, nisi testator mutauerit volūtatē. q̄ verba cū necessario nō inferūt aream fuisse p̄priā testōris. ¶ Itē inc̄ptū Bar. z doc. dicūt q̄ d.l. si chor⁹. §. area. ibi area erat aliena. z nō testatoris. z q̄ ibi ille testⁱ superedificauit istud ēt diuinat ad illā tex. vbi ēt nō dicit habere estimationē, imo potⁱ verba ꝫnū innuūt ꝫ Bar. istud p̄supponat p tex. in l. cetera. §. si duob⁹ in fi. §. eo. Retēta tū ista sol. Bar. z cōl. p vera, ex ea habes notabilē limitationē ad regulā. ✝augmentū superueniēs rei legate auget legatū z cedit cōmodo legatarū. l. si ex toto. in p̄n. z l. q̄ in rerū. §. §. eo. p̄cedit si augmētū supueniat ex p̄sona testatoris vt eius facto. sec⁹ si supueniat facto tertⁱ in re aliena legata q̄ fuerit aucta a vero dño, nā p hoc nō augeꝫ legatū. d.l. si chor⁹. §. area. z ita ēt no. z sequūt Rap. Cu. z Alc. B.

¶ Legās vel vendens chyrographum seu instrumentum intelligitur legare debitum quod in eo cōtinetur. z de instrumento vēdito quādo censeatur venditum nomē infra. nu. 4.

Legatum quādo esset inutile inconuenienti, tunc intelligitur id quod continetur esse legatum.

Legatum est donatio.

Donans instrm intelligitur donare cōtenta in instrumēto.

Debitum videtur remissum quando creditor reddit debitori instrumentum debiti.

Testator qui legat libr̄um rationum, intelligitur legare debita z credita in libro descripta.

Statutum annullans instrumentū propter gabellam non solutam an intelligitur etiam annullare substantiam, scilicet obligationē seu debitū in istrumēto descriptum, ita vt debitum non possit postea probari per testes.

Renuntians instrumēto nō videtur renuntiare debito in eo contento, sed tantum probationi fiende per instrumētum.

Instrm qō differat a cōtractu seu obligatione in eo cōtenta.

Statutū ꝺꝫ restringi vt minⁿ ledat ius cōe quā fieri possit.

Arguere de contractibus ad vltimas voluntates quod sit bonum argumentum.

Nomen q̄n legatur alicui sufficit q̄ heres cedat actionē.

Heres quod non tenetur exigere nomine debitoris legatum sals sumptibus.

¶ Not. j. limita vt inseren. instrumentum in re locata. Bl. in §. itē seruiana. quest. v. vbi digi de ac. Burpur.

¶ Tertio nota. limita vbi eadē est rō Alex. in l. si insulā. de verb. obli. Burp.

¶ Voluntates. Adde l. pactum. vbi gl. z Dyn. ff. de pac. Bal. in l. ij. C. commu. prædi. Bald. in l. fi. C. de leg.

1 ✝In legato chyrographi vel nomine continet substantia debiti rā in ꝫctu quā in vltima volūtate, z debēt cedi iura legatario. h. d. ¶ No. j. ad legās vbi dēs chyrographū seu instrm intelligit legare debitū q̄s in eo cōtinet. Ratio est, q̄ a legatū chyrographi ꝺ q̄ se esset inutile. ſz legatū ꝺz sic semp intelligi vt afferat cōmoditatē legatario. l. si creditori, j fi. cū l. se. §. e. ¶ Et ex hoc colrelarie no. ex tex. q̄ q̄n legatū esset inutile incōtinēti intelligit id q̄s cōtinet esse legatū, facit bū q̄ legatū est donatio. l. legatū. j. ti. j. sed tex. est noc. in l. j. C. ꝺ dona. q̄s q donat z tradit instrm intelligit donare z tradere
2 res illo instrō descriptas, simile ēt videm⁹ ✝q̄ si creditor reddat debitori instrm credri hoc ipso intelligit debitū remiſſe. Rō, q̄ alias redditio instrumēti nullā vtilitatē generet l. labeo. cū seq. z ibi gl. z doc. de pac. cū ecclesia. scdo fi. z ibi gl. z do. vt li. pē. ✝sitr si testōr legat calēdariū, id ē librū
3 rōnū seu codicē rōnis intelligit legare ꝺbita z credita i eodē libro ꝺscripta. tex. est l. q̄ filiū. z in l. vxorē. §. si legauero. j. ꝺ leg. ij. Cy. in l. certi iuris. in vj. q. C. loca. ¶ Limita istū tex.
4 ✝z simile dū loquit ꝺ vēditione instrumēti, nisi quātitas pt̄ aliud p̄sumi faciat, vt si vendat bidello charta instrumēti p solido i qua erat descriptus debitor meus in cētū, tūc sola charta intelligit vēdita z nomē in eo p̄tēto s̄m Ang. z Flor. Jmo. z Woder. hic p gl. no. in l. j. §. j. ff. de superfi. quā glos. Bar. ibi reputat valde no. z illā gl. reputat singularē Bal. l c. litere. de dila. ¶ Sc̄ō per istū tex. not. Bal. argumētum
5 ✝q̄ si statutū annullat instrumentū propter gabellam non solutā nō intelligit solū annullare scripturā istrumēti, ſz ēt substātiā. s. obligationē debitū seu ꝫctus descriptū in instrumēto, adeo q̄s si pars vellet p̄bare ꝫctū p testes nō valeret ex quo statutū intelligit annullare ipsum ꝫctū. z idē sequit Flo. hic idē Bal. in l. hmōi. §. fi ita. p illū tex. §. eo. Lud. ro. in ꝙsil. lvij. q̄s incipit in causa vertēte inter cōmunitatē. ¶ Cōtrariū tenent Jmo. Ra. cu. Pau. de Ca. Alex. z Are. hic, Et Rap. cu. in d. l. hmōi. §. si ita cui. Pau. de ca. in consil. ꝙcir. q̄ incipit notandū est q̄s dictū statutū, eo q̄ mens statuti fuit inualidare p̄bationē que fieret p instrm q̄ facilior est p̄bario quā per testes. l. ꝺtrahitur. ff. de pig. ergo firma ꝺz remanere obligatio z substantia si debitum p̄betur p testes sicut q̄n deperditū esset instrm. n l. sicut. C. de fid. inst. l. restiū.
6 C. de test. z c. cū olim. ꝺ pui. Bene facit ✝q̄ no. Bal. l. labeo. §. j. ff. de pac. q̄ q renuntiat instrumento nō videtur renūtiare debito in eo cōtento, sed tantum p̄bationi p instrm. ita dicit esse casum in l. iij. C. de fide inst. ¶ Sed istud argumentū de facili tollit negādo assumptū, q̄ imo statutū istōd annulla re effectū z substātiā instrī odio nō soluentiū gabellas. Melius ergo facit p̄o ista parte q̄ vr verior, q̄ ex quo statutū
7 simpliciter annullat ✝instrm de p̄prietate sermonis aliud est instrm, z aliud ꝫctus seu obligatio in eo cōtēta. l. si q̄s legatū. in p̄n. z ibi Bar. ff. de falsis. Bar. in l. j. §. patrui. ff. q̄ vi aut clā. Bar. in l. fi. per illū tex. C. de falsa cau. adiec. leg. q̄ in ipso statuto penali verba debent p̄p̄ie intelligi. l. i. §. fi is
8 Qui nauē. cū fi. ff. de exceptio. ✝ ¶ P̄o eadē parte bene facit, q̄ ex quo istud statutū multum operatur vltra ius cōmune, ergo ꝺz restringi vt minⁿ ledat ius cōe quā fit possibile. l. si q̄s. in p̄n. cū gl. C. ꝺ inoff. test. c. cum dilectus. de cōsuetudine. no. Bar. in l. iij. §. preterea ait. ff. de dam. infect. z in l. ij. ff. de vsucap. Abb. in c. ex parte. ij. p illū tex. de verb. sign. ¶ Nec obstat tex. cum similibus, q̄ loquitur q̄n legatum alias nullā vtilitatem afferret, vt ꝺ. dixi. statutum autem bñ operatur inualidādo p̄bationē validiorē p instrm. Preterea ſz Rap. dictū statutū est penale ergo restringendū. l. cum quidā. §. de lib. z posth. z regula in penis. ꝺ regu. iu. li. vi. Sz in ✝ tex. agitur de legato. z sic de vltima volūtate q̄ est fauorabilis.
b l. i testamēteris. j. ꝺ reg. iur. c. cū dilecti. ꝺ dona. ¶ Tertio no. b
9 illud ad q̄ quotidie allegat iste tex. ✝ q̄ bonū ē argumētū ꝺ
c ꝛctibus ad vltimas volūtates⁶. Sed aduerte q̄ ista est bona z optima argumētatio, q̄ cū ꝛct⁹ sunt minus fauorabiles arguere de minori ad maius affirmatiue est bona argumētatio. tū vtq̄ ēt eꝫ, p̄cedat argumētū ꝺ vltimis voluntatibus ad cōtractus p̄out arguit tex. in l. que delegato. z ibi
10 late dixi ꝺ B. j. e. ✝ ¶ Quarto no. i vſ. ſz si nomē. q̄s q̄n legat alicui nomē ꝺbitoris, sufficit q̄ heres cedat actionē, vt dicit tex. hic, z in l. fi. sic. §. j. in verbo dūtaxat. j. e. Ex q̄ colrelarie videt p̄bari, q̄s heres non teneat, exigere suo sumptu et impensa s̄m Bal. Ang. Flor. z alios Mod. hic, ꝺ quo dixi l. apud Julianū. §. si titius. super ver. fi. §. e. Sic intellige id q̄s p istū tex. decidit Bal. in l. instrumēta. C. ꝺ fideicō. q̄s heres teneat dare instrumētū debiti legatario, cui nomē debitoris

est legatum

est legatum nam est intelligendum sumptibus legatarij, per predicta. Et ita etiam tenet Alex. hic.

1 Dictio interdum, importat regulam in oppositum.
Legatum libertatis regulariter quod prevalet legato facto de seruo fauore libertatis, & de quo nu. 5.

2 Vtile per inutile non vitiatur quando in eadem scriptura apparent duo capitula incompatibilia.

3 Legatum factum de seruo non censetur reuocatum per dationem libertatis inutilē in eodem testamento.

4 Legatum libertatis relictū seruo pignori specialiter obligato non valet, & an valeat saltem vt heres teneatur luere.

5 Illud quod recipit heres a legatarijs causa cōditionis implende debet dari creditoribus, & non prodest tempus legatarijs ad diminutionem falcidie.

6 Casus in quo heres tenetur vltra vires hereditarias quā-do legata sunt facta sub conditione dandi.

7 Falcidia si detrahitur quando hereditas non est soluendo credit commodo creditorum.

8 Legatū factum de seruo qñ possit p creditores reuocari.

9 Alienatio voluntaria inutilis an reuocet legatum tacite facta & non reuocet expressum.

10 Legatum precedens quod non reuocetur per actum fictuz inutilem.

11 Reuocatio tacita quod facilius reuocetur quam expressa.

12 Expresse dispositum a testatore qō fortius operatur.

13 Suetas quod tollatur per expressam dationem vulgaris substituti, non per tacitam.

14 Pupillaris substitutio expressa ad excludat matrē, nō tacita.

§. Si idē seruus.

†Legatū libertatis inua lidū ñ ptimt legatū ipsi⁹ seruo alteri factū. hoc dicit. ¶ Pōdera primo tex. i verbo interdū, de cuius natura est importare regulā in oppositū. l. interdū. & ibi gl. ff. ō qui. inde. gl. in l. q aliena. §. interdū. ff. ō acq. her. & l. ii. ff. vt in pos. leg. cū si. q regulr fauore libertatis vsualer legatū libertatis legato facto de ipso seruo alteriūs tēto qō ipsoz̄ p̄cedat. l. si idē seru⁹. & l. q testō. §. ti. i. & hoc qñ legatū libertatis vz alis secus vt in trib⁹ exēplis tex. ¶ Deco no. ex hoc tex. fm Bal. & Alex. q vbi in eadē scriptura apparēt duo capitula incōpatibilia, quoz̄ vnū est vtile, alterū inutile, nūc videt q p inutile non fit recessum ab vtili, q est notabile & quotidianū fz Bal. ¶ Tu adde nota bil⁹ qō solū hic sunt duo capitula incōpatibilia in eadē scriptura, sz ēt sup eadē refacta, & ita ante eos no. gl. i l. q testā. §. Sz dic q ista capitula sunt penit⁹ separata. & refe rūt ad psonas oīno diuersas, quo casu clarū est q in separabilib⁹ vtile p inutile nō vitiat. l. sancim⁹. C. de dona. l. §. illō. & §. trebati⁹. ff. de aqua quot. & esti. Bar. in l. grece. §. illō. ff. de fideiuss. ¶ †Tertio no. q p dationē libertatis inutilē nō cēsēt reuocāda legatū factū ō isto seruo alteri in eadē volūtate, & quo ꝛ plenius in gl. ¶ Quarto no. ex tex. i fi. † q legatū libertatis relictū pignori specialr obligato nō vz vt hic. & Lab. eo. C. de ser. pi. da. manumiss. alleg. in gl. ¶ Cōtra istū tex. fortiter opponit, q imo libertas relicta seruo pignorato debeat valere, eo q qñ res legata est alteri obligata vl pignorata hrs tenet eā soluere. l. si res obligata. i p̄n. §. eo. & tāto fortius fauore libertatis, vt dicit tex. generalr. §. si qs seruo. ff. de fideicō. li allegata in gl. sol⁹ Raph. cum. tāgit istā difficultatē & facet Sozinū. Et ita limitat istum tex. q legatū vtile serui pignorati nō valeat, est verū nisi luat ab herede. & heres cogit redimere vt dixi. Interim ergo donec redimat vs legatū, & in istis terminis intelligit hūc tex. p̄cedere, & dicit q reputat istud equū & rex. ¶ Adde ēt q iste tex. plane p̄cederet qñ testāz ignorasset seruū esse pignoratū. d. l. si res obligata. & ibi gl. dicit, q in dubio p̄sumit ignorātia in testatore ipius seruū fuēt ipsi⁹ testātis. Potes ꝛfirmare hāc opi. q testator q vult ꝛsequēs cēsēt velle omne antecedēs necessariū, & l. illud. §. & acq he. ergo qñ testator relinqt libertatē seruo suo alteri pignorato, intelligit voluisse in necessariū antecedēs q heres lueret talē seruū ad ꝛ vt legatū valeat, Tūc q fm ista fieret maxima restrictio ad istū tex. & similes posses dicere q d. l. si res obligata. ideo si p̄cedat ꝛ, q testātor q legauerat libertatē seruo pignori obligato, ēt legauerat talē seruū alteri, & pp tale legatū cessat illa p̄sumptio q voluerit q hrs cū lueret, vt cōsequeret libertatē, q istud tāgeret p̄iudiciū illi⁹ tertij legatarij, vt pbat tex. i d. l. si res obligata. in vbo, nisi testator aliō aliō fuerit. Cogita tū si posset melius dici. †Bl. in vbo in fraudē creditoris ibi. nūde agat⁹ Futisi legatari⁹ det x. heredi. cū ista gl. trāseūt indifferēter omnes. Mihi autē videt qō ista gl. nullaten⁹ possit p cedere. & videt ꝛ istū tex. q data paritate terminoz̄ in casu quo vz legatū factū de seruo in fraudē creditorū in eodē met casu debeat valere legatū libertatis in fraudē creditorū, qō est de directo ꝛ istū tex. Mā in exēplo gl. qñ legatus est seruus cū isto onere expsso, qō legatarius det x. heredi, ideo vz legatū de seruo, q creditores nō fraudāt in totū cū p seruo debeat habere illa x. certe in eisdē terminis fortius deberet valere legatū libertatis in fraudē creditorū, si libertas sit relicta seruo sub isto onere expsso qō det x. hrdi. Similiter eadē rōne valebit legatū libertatis, q creditores nō fraudant in totū. Et tāto forti⁹ q magis fauēdū est legato libertatis, quā legato facto ō ipso seruo. vt dicit tex. in l. idē seruus. & l. q testō. §. ti. i. q ēt si legatū libertatis esset posterius vsualet legato serui, vt in dictis iurib⁹ facit qō dicit tex. i l. generaliter. §. si qs seruo. ff. de fideicō. li. Imo fortius q iste tex. & similes nō loquūt qñ legatari⁹, cui legat⁹ est seruus fuit grauat⁹ de dādis x. & ita intelligere, vī magna diminutio & restrictio ad tex. Addo cū ter. loquat gñaliter, videret qō legatū libertatis simpliciter factū, Quis in fraudem creditorū debeat port⁹ valere, quā qñ iste seru⁹ est legat⁹ alteri simpliciter in fraudē creditorū, q p̄mo casu, qñ seruo ē simplr relicta libertas, sz est in fraudē creditoz̄ tacite intelligit si seru⁹ dederit x. vel simile hrdi sicut dicit in l. pignori. ff. q & gb. & l. pignori. §. ō hrdi. inst. allegata in gl. q nō est sic in secō casu Quis ad hoc vltimū posses dicere, qō illa iura solū p̄cedant qñ seruus est heres institut⁹, vt testator habeat heredē, sed nō videt tātus fauoz, qñ libertas relinquit per viā legati, quo casu nō ita interest testatoris. Et ita etiā in hoc vltimo sz ad aliud, p positū tenēt Imo⁹ & Alex. Et p bat optime, licet ipsi nō dicāt in l. pen. in p̄n. iūcto §. illo. C. de necess. seruis here. instit. vbi institutio de seruo sine libertate bñ vz, sed nō legatū factū ipsi seruo sine libertate. ¶ Ex istis ergo cōcludat, qō intellectus & exemplū gl. nō bñ p̄cedat, q data paritate terminoz̄, vt dictū est, eodē modo valeret legatū libertatis. Ex ista rū solutiōe gl. cū qua oēs indifferēter trāseunt, & est vera in se, habes duo notare fm Ang. & Mo. hic. Prio, q illud qō recipit heres a legatario causa cōditionis implēde nō debet remanere penes ipsum hrdē, sz ex eo debet solui creditoribus, vt hac gl. licet secus sit respectu legatarioz̄, q illō qō capit heres causa cōditionis implēde nō pdest legatarijs quo ad diminuendā falcidiā, l. id aūt. & l. in quartā. ff. ad. l. falci. Et istud, qō dicit gl. p̄cedat indubitāter isto iure, quo heres teneť creditoribus vltra vires hereditarias. l. que dotis. ff. so. ma. no. in fi. creditoribus. ff. de separ. bono qd aūt fit cōfecto inuentario, dic vt p Ang. & Alex. hic. ¶ †Scōo habes ex ista gl. scōz Ang. Pau. & alios Mod. vnū casum in q hrs tenetur ad legata vltra vires hereditarias ꝛ regulā l. si vniuerse. C. & leg. & l. i. §. pe. & fi. ff. ad Tre. qñ illa legata essent facta sub cōditione dādi alicui heredi, ex quo posset satisfieri creditoribus. & in hoc ista gl. est notabil fm Ange. & reputat singularē Pau. de ca. hic. & idē Pau. de Ca. & Alex. in d. l. si vniuerse. Sz certe tūc legata nō dicunt in effectu vltra vires hereditarias, cōsiderato eo qō debet a legatarijs p̄stari. l. nō amplius, in p̄n. §. eo. & l. quitatib⁹. §. fi. §. eod. ¶ In ead. gl. ibi itē q falcidia detrahitur de legato. Istā vtilitatē gl. reprobāt Pe. & Bert. & Jac. puteus hic, q nō est ad propositū tex. eo q falcidia q detrahit nō cedit vtilitati creditorū, sed ipsius heredis. & tex. loquitur de vtilitate & cōmodo creditorum. Sz ad hoc facile est respōdere, q quando hereditas non est soluendo dz prius satisfieri creditoribus, & falcidia siqua detrahitur erit cōmodo creditorū. posset ēt dici fm Are. q ideo impediatur legatum libertatis in fraudē creditorū, & nō legatū ipsius serui, q libertas ex quo semel cōperūisset est postea revocabilis. Sz legatū serui, dato q valeat poterūt creditores revocare nisi eis cōsulatur. l. qui aūt. §. pe. ff. & his que in frau. cre. ¶ Capio gl. in verbo venierit. ibi, sol. ibi tacite. Istā gl. multū no. Ang. iuncta d. l. ūñ. §. fi. alle. in gl. Ex qua colligit qō alienatio† volūtaria inutilis reuocat legatum si est tacitū, nō autē si est expresse factū, qō est ppetuo notā. ad l. rem legatā. ff. de adi. leg. & l. fideicō. §. si rem. i. ti. ūñ. & sequit Pau. de Ca. hic. Contrariū tenet Imol. Alex. & alius Are. hic, q imo per alienationem inutilē extinguitur legatum siue fit tacitum siue expressum. l. si transferam. ff. de adi. leg. eo quia vt robiq; militet eadem rō, q per alienationem videtur p̄sumptiue mutata voluntas testatoris, Item reprobat Aret. alio fundamento, quia in isto text. alienatio inutilis fuit facta per viam vltime voluntatis. †Sed inutilis translatio facta in vltima voluntate, tollit legatū expressum p̄ced ens. l. plane. in p̄n. §. eo. & multo fortius per actum inutilem factū inter vivos, d. l. legatum sub cōditione. §. j. & ib

¶ In verbo interdū. Adde do. in l. admonendi. ff. de iureiur. & in l. j. & ūñ. ff. de aqua quot. & esti. & in l. ūñ. ff. de car. edi.

Bar. ¶ Tu rñde qs in vltimis volũtatib⁹ bene translatio expressa lz inutilis operaĩ ademptionẽ legati. Ita ꝑprie loquit̃ d.l.plane.in ꝓn.lz nõ loquimur in tacita z ꝓesumpta
11 que inducit per actum alienationis. Ꝫ sic est ꝙ per actuz tacitũ inutilẽ non reuocatur legatũ precedẽs.l.si iure.z ibi Bar.in ꝓma oppositi.§ leg.ij.z dixi in d.l.plane. Et ista ẽ melioz sol.ad l.plane.quã illa que tradit hic ꝑ Bar.qz vio-
12 lat istũ tex. ¶ Tu potes tenere cõclusionẽ gl.ꝙ eo qz facili⁹ inducit̃ reuocatio tacitꝰ quã expssi.tex.est reputatus singularis in l.si.in ꝓn.j.de le.ij.vbi clausula derogatoria tacite reuocaĩ ꝓsumptẽ volũtatẽ sequẽtẽ.tex.ẽ ibi,z tñ sec⁹ esset si esset derogatoria expsse.l.si qs.in ꝓn.testamẽti.ff.de le.iij. gl.z doc.in l.si mihi z tibi.§.in legatis.§.e. ¶ Preterea forti⁹ operaĩ expsse dispositũ a testõre quã tacite,z ẽ maioz potẽtie.patet qz expssa ꝓhibitio testõris de nõ alienãdo reddit alienationẽ ipso iure nullã,z alienãtẽ tãq indignũ repellit a reuocationẽ:sec⁹ in tacita.glo.est in l.cũ pr̃.§.libertis.in gl.i
13 z ibi Bar.doc.j.ti.i.no.l l.seruo legato.in pn.j.eo.† Itẽ per expssam donationẽ vulgaris substituti tollit suitas.l.si filꝰ hr̃s.vbi Bar.z doc.ff.de hb.z posth.Bar.l l.filꝰ q patri.cũ simi.ff.de vulg.z tñ tacita vulgaris cõtẽta sub expssa pupillari nõ tollit suitatẽ.l.filꝰ q se paterna.z l.iulia.ff.de acq.he-
14 re.no.Bal.in l.gall⁹.§.z qd si tm̃.ŝ.de li.z posth. similiter expressa pupillaris excludit matrẽ.c.si pr̃.de test.l vj.sec⁹ in tacita.l.fi.z ibi doc.C.de instit.z substi.no.in l.fcib⁹.C.ŝ impuĝtũ tñ ad ꝫriũ gl.Bar.ponit alias duas sol.lz ꝓma est melioz,potes ẽt notabili⁹ dicere ad hunc tex.ex mente Bre.ꝙ quẽad.fauore libertatis est inductũ ꝫ legatariũ q ẽt si precedat legatũ factũ de ipso seruo,z postea sequat̃ legatũ libertatis,tñ ꝑualeat legatũ libertatis qñ est vile. l. si idem seru⁹.z l.q testõ.j.ti.i. Ita aliud inducat in recõpẽsationem ꝑ ipso legatario,vt qñ legatũ libertatis inutile ẽt si fiat post legatũ de ipso seruo,tñ nõ annuller legatũ ꝑcedens. Ita est
15 est tex.sing.hic nõ violãdo literã vt facit Bart. q ŝz qs ista non sunt verba testõris sed iurisc̃sulti q̃ nõ denotãt ordinẽ, z sic succederet regula quod † q in vno granatur in alio debeat alleuiari.l.eam qui.in ꝓn.ff.de iureiur.

1 ¶ Rẽ pstare ꝓsulti⁹ est ꝙ estimationẽ vbi nõ venit euictio.
2 Heres soluẽdo estimationẽ rei legate cui⁹ ius ẽ resolubile in euẽtũ cõditiõis,lz illud ius resoluat,tñ estimatio soluta non reperit.intelligꝫ in herede sciente,secus in ignorante.
3 Testõr q habebat duos fundos quorũ vnus ab altero prestabat iter vel via si diuersis legarer, vn⁹ legatarius nõ põt agere ŝ alterum ad viam,lz agit ŝ heredem.
4 Via aditus ad fundũ videtur legatus illi cui vsufructus fundi legatus est.
5 Pro prietate fundi legata,non intelligitur sibi relicta via p alium fundum testatoris.
6 Fundo vendito non intelligit venditus accessus per alium fundum venditoris nisi expresse dicatur.
7 Diuisione facta ŝ fundo nõ intelligit actũ quod habeat iter per prædium alterius sicut ante diuisionẽ,nisi fit actum. Dom⁹ habẽs tria solaria,si diuidat inter tres fratres, hñs partẽ superiorẽ non põt transire per inferius nisi dicatur.
8 Diuisio est imitis venditioni.
9 Sicut dominium rei legate transit ipso iure in legatariũ,ita per viã vltime voluntatis constituitur seruitus ipso iure.
10 Dominium seruitutis vel aliud ius quod non transeat ipso iure in re tacite legata,z de veritatẽ etiam nu.12.z 15.
In legato vniuersali gregis vel peculij vel certe partis bonorũ quod dominium singularum rerum vel partis bonorũ transit ipso iure in legatarium.
11 Substitutiones que continentur sub breuiloqua vel compẽdiosa quod sint expresse saltem verbis generalibus.
13 Seruitus acquiri nõ põt vsufructuario,sed mera facultas eundi sic.z vide.nu.15.
14 Facta ex vltima voluntate non acquiruntur.

§. Si statuliberum.

† Legato statuliberꝰ tro expedit heredi pot⁹ ipm pstare quã estimationẽ,z legato vsufructu fundi vt legata via necessaria p aliũ fundũ testõris.h.d.vsqz ad fi. l. ¶ No.ꝓmo ꝫ Bal.qs vbi nõ venit euictio ꝫsultus est rẽ pstare ꝙ estimationẽ rei,ꝓ rõnẽ de qua in tex. Et est bonũ cõ filiũ ꝫ Pau.de ca.ꝑ habẽtibus soluere aliquã rẽ debitam.
2 ¶ Scõo no. † qꝫ qñ heres soluit estimationẽ rei legate,cui⁹ ius est resolubile in euẽtũ alicui⁹ cõditionis, lz postea illud ius resoluat:tñ estimatio semel soluta,nõ repetit. Rõ:qz tãti videt estimasse illũ dubiũ euẽtũ.l.si seru⁹.in ꝓn.z ibi gl. ff.de cõd.fur.l.si heres.z l.lucius.§.fin.ff.ad treb. Ex quo inferẽ fin Pau.de ca.z Mod.qs istud nõ ꝑcederet in herede ignorãte cõditionẽ legati serui,q soluisset integrã estimationem serui,nã euenĩte postea cõditiõe libertatis posset repetere a legatario ar.l.litis estimatio.j.ꝑ empt. ¶ Tertio
3 no.ex tex.† in ver.si duos.q licet alias testatoꝛ qui hꝫ duos fundos q ita se habẽt q ab vno pstari iter vel via ad alterũ legãdo illos fundos diuersis videtur legare,cũ illi qualitate q̃ erat apud eũ l.damnas.§.j.ff.de vsufr.leg.i.binas.ff.ŝ serui.vbi ꝓbb.l.i.§.fina.ff.de vsuf.ꝑt.l.testatoꝛ.in ꝓn.ff.si serui.vend.tñ ꝑ hoc vnus legatarius nõ põt agere ŝ aliũ,lz ŝz agere ŝ heredem tex.est hic.rõ quia ab vno legatario al
4 teri nihil ẽ legatũ. ¶ Vltimo no.qs legato vsufructu,† fundi,de necessitate vꝫ legatꝰ aditꝰ z via ad ipsum fundũ,alias legatũ vsufructus censeret̃ inutile,facit l.non is qui binas. ff.de vsuf. Itẽ facit rõ,qz hꝫs tenet facere ꝙ legatarꝰ posset vti fruj.l.damnas.§.j.cum alijs alleg.in ꝓcedenti no.z l.sed
5 z si quis.§ fin.ff.de vsufr. Hinc videtur inferri a cessante ratione,† q si alicui esset relicta ꝓprietas fundi,non intelligeret sibi relicta via per aliũ fundũ testatoꝛis. Et ita tz gl.i l.iij.§.si loci.ff.de adi.leg. Et facit rõ diuersitatis qz q vsufructuario debeat accessus cũ istud sit ad tẽpꝰ,z vsufructꝰ de facili pereat,nõ videt tm̃ ꝓiudiciũ,sicut in ꝓprietatis,vbi ista ꝓcessio esset perpetua. Juxta gl.in l.ŝz z si qd. §.ꝓprietatis.ff.de vsufr.Bar.tñ ꝫriũ tz in l.j.ff.de vsuf.leg.z in d.l.binas.vbi et Pau.de ca.Jmo.z Mod.in l.qs clam.j. de dã.infec.l.si fundum.§.qui fundum.j.eod. Adde et aliud esse in contractibus,† qz si vendis mihi fundum non intelli-
6 git qs vẽdas accessum vel viã p alium fundum tuum,nisi ex presse sit actum.tex.est in l.in vendendo.ff.de ẽh.emp.Bar. in d.l.j.ad fi.ff.de seruit.le. Ideo q non cogeris ẽt nouo prio rio vendere accessum:qz speciale est fauore religionis.in l.si qs sepulchrũ.ff.de religꝫ.vnum fane.fm Pau.de ca.hic,z in d.l.q cõclaue. ¶ Adde † q similiter facta diuisione nõ intel
7 ligit actũ q habeat iter ꝑ prædũ alterius,sicut primo ante diuisionem habebat,nisi speciaĩter sit conuentum tex.est in l.via constituti.§.si.quẽ Bar.ibi ad hoc multũ no.ff.de seruit. rusti.ꝓd. Juxta tũ q ꝑ illũ tex.decidit ibi singulariter Bald. ꝫ Albertũ ŝ cremo.z segẽ simpliciter Flo.q si tres fratres habeãt domũ cõem habẽtẽ tria solaria z veniãt ad diuisionẽ illius domus,cuilibet est adiudicãdũ vnũ solariũ,q fratres q habuerũ solaria superioza nõ possunt trãsire p inferius. Nec inde debẽt habere viaz per aditũ per illũ tex. Ad illd facit:qz † diuisio ẽ similis vẽditioni.l.j.C.cõmu.vtriusqz
8 iud.z in vẽditiõe via vꝫ aliter nõ venit nisi expsse dictũ fuerit.d.l.in vẽdẽdo. Et iõ sunt cauti ffes in diuidẽdo qs reseruẽt sibi aditũ fm Bar.z Flo.ibi. ¶ Bl.si idẽ ẽ si fundũ alienasset.ista gl.põt quadrupliciter intelligi. Primo q loquat ŝ legatario z isto mõ gl.ẽ plana q legatarꝰ nõ põt alienare, quin remaneat obligatus per cõdictionẽ indebiti vꝫ sine cã: qz nõ potest extinguere ius tertij.l.si.ff.de pac. Alio mõ põt intelligi q ipse testõr alienasset,z tũc heres ŝz redimere dato prætio emptoꝛi,z tũc nõ tenet̃ gratis aditũ pstare.l.invẽdẽdo.ff.de cõt.emp.l.via cõstituti. §.si.§.ŝ ser.rust.ꝓd.&clarat Bar.in l.j.§.ŝer.le. Tertio mõ põt intelligi fm Sal.q loquat de herede,q si heres vẽdidisset fundũ p quẽ ad alium fundũ ibat,tenet redimere aditũ seu viã. ¶ Põt z quart mo telligi gl.ũ de testatoꝛe legãte,lz qñ qs alienasset duos fundos duob⁹ inter viuos prout videtur ꝓbare l.in gl.allega. Extra gl.opponit Bar.† q sicut rei legate trãsit dñiũ ipso
9 iure i legatariũ.l.si a titio.ff.ŝ furt.l.si tibi.hõ.§.cũ seruus. j.eo.ita q viã vltime volũtatis cõstituit seruitꝰ ipso iure l.i. §.ŝ seru.le.z l.si partẽ.§.j.ff.quẽad.ser.amit.ergo videtur qs male dicat tex.q debet peti ab hr̃de. Et respondet vt hic,ꝓ eum.No.bñ istã regulã Jac.de Are.z Bald.† q in re tacI-
10 re legata non trãsit dñium ipso iure nec seruitus, vel aliud ius.idẽ tenẽt Bal.Ang.Flo.Pau.de ca.z Alexã.hic. Idez Bar.in l.empꝛor.§.ancillã.per illum tex.cũ gl.ff.de rei ven. Bar.in l.binas.ff.de ser.vrb.ꝓdi.Bar.in l.j.z ibidem Pau. de cast.ŝ.eo. Istã cõclusionẽ reꝓbãt Jmo.Alex.z Are.in l.j.ŝ.eo.morti,qz in legato vniuersali gregis vel peculij singulares res intelliguntꝫ tacite legate.z tamẽ dñiũ singularũ rerum trãsit recta via in legatariũ.l.si peculiũ.in ꝓn.ff.ŝ pac. le.l.si gregẽ.in vbo vẽdicare.ŝ.e.Bar.met in d.l.j.in fi.ŝ.e. ita etiã reꝓbat Jmo.in l.si socer.§.ŝz luci⁹.ŝ.sol.mar.z l.ex hac scriptura.ff.de do.z in l.qui volebat,ŝ.de her.instit.ꝫfirmat Alex.in d.l.j.qz in legato certe ꝑtis bonorũ puta tertie transit ipso iure dominiũ.l.non ampli⁹.§.fi.cum l.seq.ŝ.eo. Ad istũ tex.respõdẽt q loquitur qñ aliquid venit in consequentiaz eius qs est legatũ,tunc verum est qs dñium ei⁹ q in ꝫsequẽtiã est legatũ nõ trãsit directo. Et ideo act⁹ vꝫ aditus non venit ex vi verborũ testamenti,sed in cõsequentiam vsufructus

vsufructus ne reddatur inutilis. Sed tu defendēdo Bar. dic qđ predicta nō adinstantur Bar. qr in legato vniuersali vel i legato partis bonor. singule res nō sunt oīo tacite. imo sunt vt expresse saltē verbis generalib⁹. ⁊ vt in simili dicit Bar. in substitutionibus que ītelliguntur sub breuiloqua vel cōpendiosa ⁊ sunt expresse saltē verbis generalibus licet nō specialibus. ita Bar. ⁊ doc. in l. pcibus. C. de impu. ⁊ in l. luci⁹. ff. de vulg. ⁊ pu. ff. Bar. hic loquit i legato oīo tacita. ⁊ sic omisso a ꝟbis specialib⁹ ⁊ ḡnalibus testatoris. ¶ ⁊ Istā ꝯclusionē Bar. repro bat ⁊ subtil⁹ Rap. cu. hic ad fi. qs imo etiā er legato omnino tacito transeat seruitus ipso iure, per ter. qui fortiter stringit in l. si fundū sub ꝺditione. ff. qui fundū. in verbo. ⁊ seruit⁹ ipso iure ville debebit. ff. e. viget etiā ter. in ver. sequēti, nō secus. vbi dicit. nō sec⁹ ac si duor fundorū ꝺnis alter⁹ legauerit. ita vt alteri seruiret. vbi vult ter. qꝺ seruitus constituat ipso iure. ita in legato expresso sicut ⁊ in tacito. qꝺ est de directo cōtra Bar. ⁊ sequaces. ⁊ sic ille ter. fortiter stringit. ⁊ra Bar. in duob⁹ locis est ver. qs gl. ⁊ Bar. ibi exponunt ter. in verbo ipso iure. id est mediante cōstitutione, sed est euidēs impropriatio ⁊ violatio ad illū ter. ⁊ est ponere albū pro nigro. Sc̄o allegat Rapha. cu. m. l. testatrix. in prin. ff. si serui vēd. vbi ettā er legato tacito debet seruit⁹. ⁊ debet intelligi ille ter. ipso iure vt ꝺseruiat natureti. allegat etiā similē ter. in l. binas. ff. de ser. vrb. pred. intelligit etiā fm naturā tit. ⁊ ter. in l. iiij. §. qui habet. ff. de seruit. rusti. pred. Sed ista tria vltima iura min⁹ faciunt. eādē opin. per eāsdēmet ll. tenet Aret. hic ⁊ vltra alios ad istum ter. multum 11 egregie rīdet qꝺ iste ter. loquit⁹ in vsufructuario ⁊cui nō potest acqri ius seruitutis: quia sic esset seruit⁹ seruitutis, quod esse nō potest. l. j. ff. de seruit. leg. sed bene acquiritur quedā mera facultas eundi. vt dicit ter. in l. ij. §. recte. ff. si seruit. vēd. glos. in l. iij. §. qui habet. ⁊ ibi Bar. ff. de seruit. rust. pred. cū ergo ista mera facultas eundi sit facti, aut saltē habeat plus facti ꝺ iuris, 14 ideo ipso iure ex victima volūtate nō acqritur ⁊quia facta ex victima volūtate nō acquirūtur: qr sunt difficiliora ad transferendū, ideo nō migrant de persona in personam. §. sed cum facti. ff. de stipu. seruo. ⁊ l. si qs stipulatus fuerit. j. de ver. obli. nor. m. l. qs eo. ⁊ ifto nodo fm eum singulariter limitabitur. l. si partē. §. si p fundū. ff. quemadmo. seruit. amit. Sed tu aduerte licet ista sol. sit pulchra ⁊ subtilis: ramē cōfunditur per ter. in l. damnas. §. j. ff. de vsufr. leg. vbi ponitur formaliter idem casus quin isto ter. ⁊ testatore habēte duos fundos qui vni proprietatem vnius leguit, ⁊ vsumfructum alteri. ⁊ ramē dicit ter. qꝺ vsufructuario ius seruitutis acquirit. ita dicit ter. tabi nisi pr⁹ 17 ꝓhibeūdi vsufructuario ꝓstet, ⁊ sic i terminis ter. nostri vsufructuario nō mer⁹ factū nec mera facultas eundi sed ius seruitutis obuenit. ¶ ⁊ Nec obstat fundamētū Are. qꝺ vsufructuario nō potest acqri ius seruitutis o. l. j. ff. de seruit. leg. ⁊ o. l. iij. §. recte. quia respōde ver. esse qꝺ vsufructuario non acquiritur seruitus, sed acquirit facto heredis proprietarij. ⁊ retinetur p vsufructuarium. vt probat ter. in l. sed ⁊ si quid. §. fin. ff. de vsufruc. ⁊ tenendo conclusionē Bar. que est magis cōmuniter reprobata. punctus est respondere ad. o. l. si fundum sub cōditione. §. qui fundum. qui certe multum viget. ⁊ reiecta solutione glo. ⁊ Bar. in l. j. circa prin. ff. de seruit. lega. potest dicere ad illū ter. qs loquitur quādo testator non leguit fundum simpliciter sed leguit fundū excepto edificio. quo casu ex ꝟbis legati apparet qs testator nō vult legare fundum libe⁹. Ideo ex hoc includitur seruitus itineris ab illo edificio exceptuato expresse ad fundū legatū, ac si seruitus esset specialiter a testatore imposita. sed iste ter. loquit⁹ quādo leguit testator fundum simplr ⁊ nihil excipit. quo casu intelligit legari talis qualis reperitur. ita dicit ter. in l. seruo legato. §. si fundus. j. e. vnde postea legādo fundum alteri nō venit seruitus virtute legati nec alicuius exceptionis, sed est omnino tacita ne reddatur legatum inutile: ideo non transit ipso iure tale ius seruitutis.

a ¶ Dispositio vitiatur quādo res venit ad eum casum a quo incipere non poterat.

b Legatarius emendo rē legatā qñ videat renunciare legato. Iuri de futuro quod quis renuntiare non possit propter conditiones substitutionis.

c Res que subiacent pupillari substitutioni quādo possint per pupillum alienari efficaciter ⁊ nu. 6.

d Administratio bonor pupilli non videtur sibi interdicta post substitutionē pupillarem. licut nec testatori post testamētum.

e Substitutio pupillaris continet merum fauorē, ⁊ substitutio fideicommissaria vel vulgaris grauamen.

f Dominum rei legate medio tempore superueniens in persona legatarij non vitiat legatum conditionale.

g Emens scienter rem legatam sub conditione, non impeditur conditione aduenīente, petere legatum.

1 ¶ Si a substituto. ⁊ Legatum relictum a substituto pupillari nō euanescit ꝺnis legatarius interim emerita pupillo instituto. ⁊ postea alienauerit. b. d. Et ad istum ter. pōt esse dupler ratio dubitandi ⁊ decidendi. Prima qr res legata facto ipsi⁹ legatarij. deuenerat ad casum a quo incipere nō poterat merito videbatur vitiari legatum. l. pluribus. §. ⁊ si placeat cū simi ff. de ver. obli. nā erat effecta propria legatarij: quia ipse eam emerat. ⁊ res propria legatarū sibi legari nō potest. l. proprias. C. de leg. nec reconualescit legatum. licet postea desinat esse propria: ppter impedimentum regule catoniane. l. cetera. in prin. §. eo. Ratio decidendi est: qr predicta precedunt quādo legatum est purum. sed hic est conditionale. si loc⁹ erit substitutioni pupillaris, ideo qr tēpore cedentis legati reperit alienasse rem legatam. ⁊ sic nō erat amplius sua, ideo legatum valet. o. l. cetera. in prin. qr regula catoniana non habet locū in legatis conditionalibus. vt dixi in. o. l. cetera. in princi. vbi dixi 2 quid etiā si esset conditio tacita. Secūda ratio dubitandi: qr videbatur qs legatarius emendo rem legatā diceretur renunciare legato. l. titius. ff. quib. mod. pig. vel hypo. sol. contrarium determinat in hoc text. ⁊ ista determinatio clare procedit quādo ignorans legatū emit: qr iuri qs quis ignorat sib i competere non intelligitur renunciare. l. mater decedens. cum sim. ff. de inoffi. testa. idem etiam si sciuisset, vt tenet gl. ⁊ doc. hic: eo quia propter conditiones substitutionis nō potuit etiā expresse renunciare iuri de futuro. l. si ita scriptū. §. si sub cōditione. j. tit. j. l. si quis nō quasi heres. ff. de acquir. here. gl. Bart. ⁊ doct. in l. j. C. de pac. ergo multo minus tacite per regulam l. qui ad certū. ff. lo. de q. j. dicet. ¶ Vo. j. ex ter. ibi easq; tu a pupillo emisses 3 fm Bal. ⁊ Flo. qs! resque subiacēt pupillari substitutioni possunt per pupillum alienari efficaciter adeo qs euentē postea conditione substitutionis non possunt per substitutum pupillarem reuocari. facit. l. qui filium. ff. vbi pupil. educa. debeat. ⁊. l. j. §. sed nonnullos. ff. de tute. ⁊ ratio. distra. ⁊ ita limitatur regula. l. fin. §. sinautem sub conditione. ⁊ in aut. res que. C. commu. de leg. vt procedat in substitutiōe fideicōmissaria aut vulgari. secus est in pupillari. ter. est hic. adde qꝺ idē tenēt Bal. ⁊ Imol. in. l. sed si sub conditione. §. seruum communem. ff. de her. instit. Ange. ⁊ Imo. in. l. marcellus. §. res que. ff. ad trebel. Rapha. ⁊ Fulg. in. l. si arrogator. in. ij. col. ff. de adopt. ⁊ ibi Bar. i repeti. in. iij. col. in. iiij. oppo. si tamen est repetitio Bar. vt ibi dixi. idē tenet Dau. de ca. in. o. aut. res que. circa prin. Are. in. l. ij. in fin. principij. ff. de vul. ⁊ pup. ⁊ ista videtur esse magis communis 4 opi. Pro ista cōi opi. facit dupler ratio. Prima ⁊ qr sicut ipse testōu nō interdicit alienatio bonor suor post cōditum testamentū. cū hic status. §. ait oratio. ff. de dona. inter vir. ⁊ vxo. l. fideicōmissa. §. rem. ff. de leg. iij. ita nec pupillo post substitutio nē pupillarē dz esse interdicta alienatio bonor suor: qr substitutio pupillaris censetur esse testamentū pup. l. papini. §. sed nec impuberis. ff. de inoffi. test. l. ij. §. prius. ⁊. l. patris ⁊ filij. in princ. ff. de vul. ⁊ pup. Secūda rō: qr substitutio fideicōmissaria ⁊ vulgaris dicunt esse grauamē. l. coheredi. §. cū filio. ff. de vulga. ⁊ pup. no. per gl. ⁊ doc. in l. ex tribus. C. de inoffi. test. sed substitutio pupillaris nō est grauamē sed merus fauor ⁊ prouisio pupilli. inst. de pup. substi. in prin. vnde si per substitutionem pupillarē impediretur alienatio efficeretur onus ⁊ grauamen pupilli. ⁊ sic qs est inductū in eius fauorē redūdaret in eius odiū cōtra. l. qs fauore. C. de legi. Et ex hoc habes rationē diuersitatis ad. o. l. si. §. sinautē sub conditiōe. ⁊ aut. res que. quare aliud sit in substitutione fideicōmissaria de qua loquit⁹ illa iura alio 5 in pupillari. Sed alibi tidē Bal. in. l. nec eiū. §. eor. ff. de adop. tenet qs imo pupilli habēti substitutū pupillarē sit interdicta alienatio nisi ob iustā causam sit fcta. p text. notabilē in. o. l. j. §. sed nō nullos. in verbo. aut substitutū. ff. de tut. ⁊ rat. distrahen. arguendo a speciali qs ideo ibi substitutus pupillaris nō pōt cōqueri de alienatione: qr sunt alienata ob iustā causam ⁊ qua ibi in ter. ⁊ idē per illū ter. ⁊ authoritatē Bald. tenuit Aler. in 6 o. l. marcell⁹. §. res que. ad fi. ibi Aud. ro. in. §. sequēti. ¶ Pro ista etiā parte facit ter. in. o. l. si. §. sinautē sub cōditione. in ꝟbo substitutus, intelligendo indistincte illū ter. ⁊ ibi Bald. ad hoc not. Sed ad illū ter. facilis est responsio qs loquat⁹ in substitutione fideicōmissaria q̄ est grauamē. Et aliud sit in substitutione pupillari que est merus fauor ⁊ prouisio pupilli, vt. §. dixi.

7 ¶ Sc̄o no. ex ter. ⁊ꝺ ꝺnium medio tēpore superueniēs in persona legatarij nō vitiat legatum qñ est conditionale. facit. l. cetera. in prin. §. e. l. existimo. ff. de ver. ob. ⁊. l. sed si in conditione. §. solent. §. de hered. instit. ¶ Tertio not. ex isto ter. nūcta gloss. 8 qs ! emens scienter rem legatā non impeditur quin possit petere legatum euēniente conditione non solum si emat ab extraneo, vt. l. plane. §. qs si rē. §. eo. sed etiam si emat ab herede: quia

turi de futuro etiam expresse renunciari non potest, vt superi⁹ dixi. z ita firmat Bar. in l. qui rome. §. duo fratres. in. ij. q. ff. de verb. obl. doc. in. l. huiusmodi. z. l. qui seruum. j. eo. Areti. in. l. ij. §. ex pluribus. in penul. col. j. de acquir. pos.

1 ¶ Sanitas non venit in legato generis, sed euictio: in legato vero speciei neutrum venit.

Seruus infirmus qui traditur per heredez legatario generis quando dicatur mediocris.

2 Heres tenetur de euictione p⁹ legato generis, non sic in legato speciei.

3 Emptor tenetur transferre in venditorem dominium pretij: vēditor autem non tenetur transferre dominium rei vendite.

4 Venditor vendens aliquid in genere tenetur transferre dominium rei vendite in emptorem.

5 Promittens rem in specie non tenetur transferre dominium nec de euictione: secus si promisit in genere. nu. 7 z. 9.

6 Res in specie legata qualis reperitur, talis datur per heredē etiam si esset alteri obligata, z legata sit ab ignorante: secus si a sciente: quia tunc heres liberatur.

7 Promittens rem dare tenetur dominium transferre: secus si tradere vel prestare.

8 Quod dicitur hic, in legato generis quod habeat locum etiā in legato alternatiuo.

10 In legato speciei simpliciter facto venit traditio z nō datio z de veritate. nu. 13.

11 Differentia inter vltimas voluntates z cōtractus. nā in vltimis voluntatibus re simpliciter legata venit traditio, z in cōtractibus re simpliciter promissa venit datio, z sic dominū translatio nisi aliud sit ex natura contractus.

12 Verba debent intelligi in potiori significatu. etiam in vltimis voluntatibus.

14 In obligatione rem dari, re perēpta culpa debitoris res ipsa peti potest.

In legato speciei simpliciter facto, re perempta culpa heredis res ipsa peti potest.

15 Donatio quando incipit a promissione z nō a traditione, donator tenetur de euictione.

16 Promittens titulo lucrativo tradere remiberatur tradēdo, z non tenetur de euictione.

17 Promittens tradere rē in genere, tenetur rem facere accipientis z tenetur de euictione.

Lex si rem tradi. ff. de verbo. oblig. procedit quando quis promisit tradere speciem.

18 Stultitia pot⁹ psumitur q̄ donatio vt alius titulus lucrati.

1 **Heres seruum.** †In legato generis nō venit sanitas. sed euictio. in legato vero speciei neutrū venit. Et idē in stipul. rē tradi. h. d. cuz seq.

¶ No. primo. qō in legato generis, heres non tenetur p̄mittere de sanitate serui quez tradit. ex quo sequunt corrolarie duo. primo qō in legato generis heres dādo seruū infirmum liberatur. secundo notabilius infertur quod cū in legato generis heres teneatur dare mediocrē. l. legato generaliter. §. eod. z. l. si heres generaliter. j. eo. per hoc qō seruus qui traditur nō sit sanus nō desinit esse mediocris, z sic ppter infirmitatē seru⁹ nō desinit reputari inter mediocres. qō Pau de ca. reputat bene mirandū, sed intellige istū tex. sane qñ ꝯsideratis alijs seruis z eorū statu: iste q̄ vis infirmus poterat iudicari mediocris fm Pe. de bellapti. z Alex. hic. vl scdo intellige istū tex. fm Jmo. Rap. Pau. de cas. z Are. qñ iste seru⁹ ex aspectu apparebat sanus, z heres ignorabat infirmitatem, z sic nihil potest imputari heredi: tūc nō cogitur aliter cauere de sanitate, vt dicit text.

2 Scdo not. †differētiam iter legatū generis, z legatū speciei: nam in legato generis heres tenetur de euictiōe. sec⁹ in legato speciei. Adde quod duplex ratio diuersitatis potest assignari. Primo fm Bal. Flo. z alios: qz genus cū sit in abstracto non est qualificabile: qz in legato generis non magis iste q̄ ille cēsēt legatus. l. meui⁹. §. duoz. j. tit. j. In legato vero speciei talis debet pstari qualis est, vt dicit tex. in fi. qz speciei bn inest qualitas. Scda ratio est fm subtilem Pet. de bellaper. qō in legato generis heres hz multū latā facultatē, qz nō magis cogit pstare vnū q̄ alū, ideo debet eligere talē quem liceat legatario effectualter habere. ar. l. cū quis. §. qui hominē. ff. de sol. z. l. qui cōdemnā. §. si heres. j. de leg. iij. sed in legato speciei heres precise astringit ad illā speciem. Ista ratio confirmat per bonū simile

3 †nā emptor tenet facere pretiū vēditoris, z sic trāsferre dñiuz pretij: qz est obligatus in genere ad quātitatē, vēditor autē nō tenetur facere idē emptori: qz est astrictus ad vnā certā speciē, ita dicit glo. in l. ex empt. in pzin. ff. de acti. emp. ¶ Et qua rōne infert ibi no. Bar. †q̄ si vēderet aliquid in genere vel quantitate, puta. r. sacci frumēti in gūe, vel decē bzente vini: tūc bū

4 venditor teneretur trāsferre dñium nō ex natura cōtractus, sz ex natura rei vēdite: quia vēdidit rem in genere. l. qui concubinam. §. si heres. vbi gl. z Bar. idem tenet. §. ti. ij. gl. in. l. si dom⁹ §. de euictione. j. eo. Bart. in. l. ij. in fin. pzin. ff. si cert. pet. Ange. Saly. Pau. de ca. z Boder. in. l. fi. in pzin. ff. si cer. peta. z ita est tex. in. l. ratio. §. si p vēdi. z. l. sterilis. §. cū p vēdi. ff. de act. empt.

5 Tu con firma ex alio no. †q̄ licet promittēs tradere rem in specie nō teneat transferre dñium. z non transferēdo non tenetur de euictione. l. si rē tradi. ff. de ob. obl. tū si promisit rem in gūe non obstante verbo tradere, tenetur dñium transferre. z obligatur de euictione propter naturā rei in genere p̄misse tradi. ita p̄batur in. l. sequēti. iuncta glo. in verbo dare. z ad hoc not. Jmo. Pau. de ca. z Aler. hic. z idē tenet expresse Barto. hic in

6 sua distinctione. z ita limitat. d. l. si rē tradi. ¶ †Tertio not. ex isto tex. in fi. qō res in specie legata, talis est dāda p heredē qualis est. nō obstāte q̄ ppter delictū vel alterā cām sit alteri obligata. facit tex. in. l. seruo legato. §. si fundus. j. eo. q̄ intellige sane qñ testator hoc ignorabat. secus si sciebat eā tali obligatiōe effectā: qz tūc dz liberari p heredē. l. quid ergo. §. si heres. versi. sed si nore. z. l. si res obligata. z vtrobiqz no. j. e. quicquid latiꝰ teneat Rap. cu. hic. ¶ Quarto no. ex. l. que delegato. in fi. iuncta gl. †qō qui. p̄mittit rem dare. tenetur dñium transferre. facit. §. sic itaqz. inst. de act. l. vbi aūt nō apparet. §. fi. ff. de ob. z l. fi. ff. de cōdi. ob caus. sed qui promittit rem tradere, non tenē dñium transferre. l. si rem tradi. ff. de ver. obli. Idē si promittat rem pstare, vt no. Bar. in. l. si fundū certa die prestari per illum tex. ff. de verb. obl. ¶ Tu aduerte circa primū q̄ iste tex. cū gl. videt procedere qñ quis promisit dare per stipulationē. z l. sic p cōtractū stricti iuris: tūc bene tenetur precise dñium transferre, secus aūt videt esse in cōtractibus bonefidei, in quib⁹ obligatus ad dandū non tenetur precise dñium transferre, sed solūedo interesse liberat. gl. est singularis in. §. actionū. in gl. ij. magna circa medium. inst. de actio. quam p⁹ singulari ad hoc not. z sequitur Bal. in. c. j. §. j. de cōtrouer. inuesti. in vsib. feud. z in. c. cū venerabilis. in. v. col. de excep. z in. l. vnica. in. vj. colū. C. de sentē. que p⁹ eo qō interest. est verū qō illa glos. reprobat per Joan. fab. z alios cōiter ibi. etiam eam reprobat Ludo. ro. in. l. certi cōdictio. in pzin. ff. si cer. pe. z ꝯtrariū tenet de directo gl. in. d. l. vnica in ꝑbo. ꝯtractibus. C. de sent. que p⁹ eo q̄ iter est. Alibi dicit Ange. in. l. fi. ff. si quis in ius voc. non ie. qō illa glo. male dicit in obligationibus dādi mere, sed in obligationib⁹ in qbus est mirtū dare z facere vt in obligatis ad reddēdū rationē. l. ij. in pzin. de ver. ob. illa gl. posset pcedere. alia notabilia possent colligi ex ter. que dicēt in glo. ¶ Blos. j. in. l. que delegato. p expeditiōe huiꝰ gl. z sequentis in verbo dare. opp. cōtra tex. qō in stipulatione dādi siue fit in genere siue in specie qui promisit dare, tenet dñium trāferre, z sic non liberatur, nisi rem accipientis faciat: ergo indistincte tenetur de euictione. l. vbi aūt nō apparet. in fi. j. de ver. ob. cū alijs alleg. in ter. ppter hoc gl. parua exponit dare. i. tradere: z tūc cessat contrariū. sed glo. j. dicit qñ ista. l. pōt intelligi vt sit distinctio testatoris. Itē potest intelligi vt sit distinctio. l. §z fm Bar. z do. istud nihil est ad propositū: qz siue sit distinctio testatoris siue. l. per hoc non tollitur ꝓiū precedens. z doc. aliter non declarant istam glo. ¶ Tu aūt aduerte q̄ intētio huius glo. §z obscura est qō ista. l. potest intelligi de legato in genere. Itē de legato in specie. z si quidē intelligatur primo modo, §z de legato in genere: tūc ista

7 erit distinctio testatoris. vult dicere gl. †q̄ illud qō est dictum in legato in genere habet locū in legato alternatiuo. z sic glos. si aduertis equiparat legatū generis, z legatū alternatiuum. z ad hoc allegat tex. ita formaliter equiparātē in. l. cum is. §. fi. ff. de ꝺi. inde. Et isto modo verbū dare stabit propie, z cessabit contrariū. §. formatum: quia siue legetur siue quis promittat dare rē in genere vel alternatiue, cum ista equiparent. scilicet debitū generis z debitū alternatiuū vt prorime diri. tenet rem facere accipiētis, z sic venit euictio. z isto modo so. gl. facit ad propositū, quānis Bar. z alij in aduertenter dicāt qō nihil facit ad ppositū. Aduerte tū qō dum ista gl. dicit fm hoc erit distinctio testatoris que sequit, melius diceret gl. fm Sali. q̄ erit distinctio promissoris, prout propie loquitur ista. l. que legato. Secūdo modo legitur fm glo. qō loquatur de legato in specie: z tūc erit distinctio. l. z. l. dicit quod siue leget stichū siue alium hominē. ꝛc. z fm istum modum verbum dare positum in ista. l. ponitur p⁹ tradere. vt in gl. sequenti. Tu dic melius ad istū tex. fm Andr. Jmo. z Rap. qō sensus huius legis que delegato est qō ea que dicta sunt in. §. precedēti distinguendo an

8 legetur genus an species habēt locū etiam in pmissione. †vt sicut in legato generis tenetur heres cauere, ita in promissiōe hominis in gūe. z sic vtroqz casu venit euictio. si aūt legetur certus homo in specie, tūc dz dari talis qualis est, ita si quis pmittat

tradere

tradere homine certa in specie. Et ideo pondera qs tex. cu my
sterio explificat de vtraq; s. de pmissione hominis facta i spe
cieb; dicit vel qui stricte. z sic specialiter, z nomine ppio. ite
explificat de promissione facta in genere du dicit vel homine
dare promiserit. z iste est ver⁹, z formalis sensus hui⁹. l. que de le
gato. ¶ Circa tamen predicta, z contraria de. l. vbi aute non
apparet. §. fi. Bart. tradit notabile distinctione de qua hic per
eu. ¶ Er qua doc. habes tria precipue notare. ¶ Primo no. sin
gulariter, z perpetuo tene menti † q quod testato⁹ re in specie
simpliciter legat, z non grauat expresse heredi dare tuc heres
non obligat dare, z sic facere re legatarii, z solu tenet tradere.
z ideo si tuc res euicta legatario, no tenebit hes de euictione.
¶ Tu adde q ista singularis z clusio Bar. qs i legato speciei
simplr facto veniet traditio, z non datio, videt bene probari in
isto ter. i fi. z si bene respexeris, vbi dicit ter. si vero cert⁹ homo
legatus est. ¶ odera q simpliciter dicit legatus est, z non sub
iungit dare. Et sic testato⁹ non grauauit expresse heredi q da
ret subiungit ter. quod talis debet dari qualis est. ergo vult qs
heres non teneat tuc de euictione: ergo vult quod non teneat
accipiens facere, z quod in isto ver. fi. quando legata est certa
res sed simpliciter: z testato⁹ expresse no adiecit verbu dare, q
heres non teneat de euictione. vltra istud qs clare sonet litera
dum dicit talis qualis est: probat z clari⁹ iste ter. vbi est aduer
satiua si vero, vt differat a casu precedenti. Ha in casu precede
ti quando est legatu generis, heres tenet de euictione. ergo in
isto ver. fi. qu aduersatiue venit legatum speciei, heres non te
net de euictione, alias esset eadem decisio iuris. ¶ Secudo tu
ex ista z clusione Bar. collige pulchram differetiam inter vl
timas volutates, z cotractus. Nam in vltimis volutatibus si
testato⁹ legat simplr rem: in dubiu venit tradere non dare. p
ut hic vult singu. Bar. z probatur in hoc ter. in fin. vt s. dedu
ci. Et tu in contractibus secus: q si quis promiserit rem sim
pliciter: in dubio videt promittere dare, z sic dominiu trasferre
no aut tradere. Nisi aliud esset ex natura cotractus. text. est
in l. ita. §. j. ff. de straht. emp. per que text. ita dicut Bal. Flo.
Jmo. z ceteri Mod. hic. ide tz Bar. in l. si fundu certo die p
stari. ff. de verb. ob. z in l. cum moza. circa medium. C. de transac.
Bal. in l. j. in pe. col. C. de iu. dotiu. Tu vltra authoritates assi
gna per hoc rone: quare in dubio videat promitti dari, z non
tradere. eo q in dubio ꝟba debet itelligi in potetiori significa
tu. l. j. §. q in perpetuu. ff. si ager vec. vel emphy. pet. c. pe. de sen.
excom. in vj. Sed caue tu prouecte attenta ista ratione: q etia
in vltimis voluntatib⁹ verba debet intelligi in potetiori signi
ficatu. text. in c. si pater. de test. in vj. Sz redeu ad principale
conclusionem Bar. inquantum Bar. vt dixi singulariter vult
q s testato⁹ legat rez simpliciter videtur grauare heredi ad
tradendu. z non ad dandu. Ista conclusio Bar. pro certo est val
de dubia, nec credo q posset bu defendi. Primo per rone pro
dicta: q etia in vltimis volutatibus debent verba intelligi
in potentiori significatu. ¶ Secudo z fortius secundu Aret.
q: si m legato speciei simplr facto esset re tradi, z no dari: leque
ret q si talis res esset extincta culpa heredis: no posset amplꝰ
peti in libello ipsa res: q hoc solu procedit in obligatione re
dari. vt re perepta culpa debitoris, ipa res possit peti, vt decla
rat puctualiter Bar. in legato in l. filio fami. ff. de dona. cau.
mor. z in l. stipulationes non diuidunt. ff. de ver. obli. z tame in
legato speciei sim pliciter facto hoc est falsum q re perempta
culpa heredis pot ipsa res peti. text. est in l. cu seruus. §. eo. z in
l. cu res. ver. itaq. j. e. ergo non est verum q in legato in dubio
sit re tradi: q tuc re extincta succederet obligatio ad interes
se. l. si quis ab alio. in fi. ff. de re ind. z sic ipsum interesse deberet
peti, vt no. p Bar. in l. j. ff. de act. emp. De ista ergo prima con
clusione Bar. an sit vera dic vt pleni⁹ habet per Bar. z doc.
in l. si dom⁹. §. de euictione. j. e. z ipsemet se remittit ad ibi ple
nius dicenda, z ibi est tex. etia in prin. qui no violado literā fa
cit de directo cōtra Bar. ¶ Secdo habes ex theorica Bar. sin
gularem limitationem ad iura que volunt qs quando titulus
lucratiuus puta donatio incipit a pmissione, z no a traditione
tuc donato⁹ tenet de euictione. l. iul. §. j. secundum verum intel
lectum. z ibi Bar. z alii. ff. de verb. obl. glos. z docto. in l. ij. C. de
euic. gl. in l. j. in verbo interc esit. z ibi doc. C. de iur. dot. Bart.
in l. aristo. ff. de dona. Ha illa iura procedunt quando pmisset
dare vel re donare quod idem importat: † q donatio est doni
dotio. l. senatus. §. ij. ff. de dona. cau. mor. Secus si promisisset
titulo lucratiuo tradere, tuc liberaret tradendo rem talez qua
lis est, nec aliter teneret de euictione, vt hoc tex. qs est ppetuo
notandu fm Pau. de ca. d. Alex. z Are. hic. ¶ Tertia coclusio
est q: qui promittit tradere rem in genere, tenet facere accipien
tis, z sic tenet de euictione no obstate verbo tradere. Et pba
tur in ista. l. que de legato. iucta gl. in verbo dare, quam ad hoc
no. Jmo. Pau. de cast. z Aler. hic fm Jmo. est singulariter ad
hoc notanda. Et secundu hoc limitatur regula. l. si rem tradi.
ff. de ver. ob. vt procedat quado quis promisit tradere specie.
Facit qs voluit gl. z Bar. in l. si domus. §. de euictione. j. eo. z
in l. exepto. in prin. ff. de act. emp. z dixi. s. in ter. in u. notabili.
Sed aduerte in quantu Bar. sequedo gl. intelligit istam. l. que
de legato. qu quis promisit tradere rem in specie ex titulo lu
cratiuo: tuc sufficit quomodocuq; tradatur. vt hac. l. nec tunc
tenet de euictione. podera q: fm istu intellectu Bar. post glo.
fit dupler violetia ad ter. ¶ Primo ipropriak ter. in verbo dare,
vt ponak pro tradere. Secundo restringitur iste ter. ad casum
qu quis promisit tradere re in specie ex titulo lucratiuo. z cer
te cu tex. simplr loquatur non debet in dubio presumi titulus
18 lucratiu⁹, per regula. l. cu de indebito. §. fi. ff. de pba. † z in du
bio poti⁹ presumit stultitia qua donatio, vel similis titulus lu
cratiu⁹ fm Bal. in l. generaliter. in iij. §. de non nu. pec. nisi di
ceres q ita sit necessariuz intelligere propter. l. u. z iij. ff. de aet.
emp. z sic vt iura iuribus concordentur est verū quod Raph.
cu. conatur sustinere ter. in verbo dare, vt stet proprie, sed ni
hil congruum videtur afferre: ideo omitto.

1 ☞ Arguere de vltimis volutatib⁹ ad ☞ctus licet, z econtra. a
2 Testamentum connumeratur inter contractus. z nu. 30.
3 Interpretatio benigniorz latior fit in vltimis voluntatibus
quam in contractibus.
4 Argumentum de maiori ad minus affirmatiue non valet.
Argumētu de minori fauorabili ad mai⁹ pcedit affirmatiue.
5 Ultime voluntates de iure communi habent executionem pa
ratam absq; libello z ordine iudiciario.
6 Instrumenta contractuum regulariter de iure communi non
habent executionem paratam.
Partes non possunt conuenire quod instrumentum habeat
executionem paratam.
7 Prohibita alienari in vltima volutate tacite vel expresse, alie
nantur ex causa dotis vel donationis propter nuptias.
8 Prohibita alienari ex contractu inter viuos no possunt alie
nari ex causa dotis vel donationis propter nuptias.
9 Actus inter viuos interpretationem non recipiunt.
Prohibitio alienandi que fit in vltima voluntate est fortior
quam prohibitio que fit ex contractu.
10 Res subiecte restitutioni per viam vltime voluntatis, no pos
sunt effectualiter alienari.
11 Secunda vltima voluntas etiam inutilis reuocat primam.
Per secundum contractum inutilem non receditur a primo,
z ibi quomodo hoc intelligatur.
12 Electio in alternatiuis in vltimis voluntatibus in dubio est
legatarii. z in contractibus debitoris.
13 Masculinum in vltimis voluntatibus concipit femininum.
14 Femine in contractibus no veniunt appellatione masculoru.
15 Nepotes in vltimis voluntatibus veniunt appellatione filio
rum non in contractibus.
16 Monasterium in vltimis voluntatibus habetur loco filij: se
cus in contractibus.
17 In vltimis volutatibus vno cōcesso videtur cōcedi aliud sine
quo concessum non haberet effectum, secus in contractibus.
Dispositio loquens de vna persona qs extendatur ad aliam,
si aliter non possit habere effectum.
18 In vltimis voluntatibus in debito in diem vel sub conditio
ne etiam si non subsit causa caueri debet: secus in contracti
bus: quia non cauerat nisi subsit causa.
19 In vltimis voluntatibus cōditione pendente legati vel fidei
commissi potest interim protestari heredi per quem damnuz
vel penam incurrat, secus in contractibus.
20 Testato⁹ de iure fori vel codicis no pot prohibere falcidiā.
Heres inter viuos potest remittere falcidiam.
21 Cautionem de vtendo fruendo arbitrio boni viri, testato⁹ re
mittere non potest.
Hes iter viuos remittit vsufructuario cautione de vtēdo ꝛc.
22 Cautio mutiana habet locu in vltimis voluntatibus, non ta
men in contractibus.
23 Spes conditionalis in vltimis voluntatibus, non transmit
titur ad heredes: secus in contractibus.
Fideicommissum conditionale relictum ab ascendente: non
transmittitur per descendentem ad posteros suos si decedat
ante purificatam conditionem.
24 Alimenta de futuro si debeant ex vltima volutate sup eis non
transigitur sine decreto: secus si per viam contractus.
25 Diuisio quod no inducatur per receptione partis factam de
debito ex testamento: secus in contractibus.
62 Consequentia vt tollatur non sufficit dare etiam multas in
fantias.

a ¶ Differentia. Adde Bar. in l. cum quis. ff. de verb. obli.

a ☞ Que de legato, adde. l. iure ciuili. ff. de condi. ꝛ demonst. Alex. lib. ij. consi. xij. in. 4. ar. ij. vol. Purp.

b ¶ Et sic de vltimis volūtatibus. Adde. l. si a substituto. ff. cū. l. seq. ꝛ ibi doc. de leg. j. ꝛ in l. pactū inter heredē. C. de pac. ꝛ in. l. iure ciuili. ff. de cōdi. ꝛ demon. Hic. superantius miles hieroso. gnat ansu. Ul. J. doc.

c ¶ Cōtra. j. regulā. Adde. d. Scar. qui multa ex his non facta mētione Jas. transferibit in l. j. char. u C. de instit. ꝛ substi. vbi ponit an ꝓcedat ar. de iudicijs ad vltias volūtates post Jas. in l. semū. colū. iij. C. q̄ test: fa. pos. ꝛ vide Jaso. dicētē equi parare testamēta ẑctui bonefidei in aule. ex cā. col. xiij. de li. ꝓte. Et Par. volen. q̄ ꝺō faciliꝰ unpleak i ẑctu ꝑ in vltima voluntate, in l. hec cōdō. col. j. de cōdi. ꝛ demōst. Tres differētias ponit gl. in l. si. in ꝑb. minime. de ꝺdu. ser. bar. in l. si filiꝰ. in fi. de ꝛ. ob. decis. Hicho. in. ſ. eque. col. ij. ſit. de ac. Jason. vbi de mercibꝰ in. ſ. ites seruiana. vj. col. eo. ri. Et incremētū patēs in vltimis volūtatibꝰ cedit honorato, nō in ꝙtractu. Bec. in. c. cuz M. iij. nor. de cōſt. ꝛ l. cū acutissimi. cum fi. C. de fideic. nō ꝓcedit in ẑctu fm bal. ibi in fi. ꝛ l. gñaliter. C. de instit. ꝛ sub. non hz locū in ẑctu. Alex. lib. iij. cōſil. xxviij. colū. pe. Pur.

b ☞ Quarto. adde Jas. i. l. fi. ij. col. C. cō. de leg. glo. in. l. peto. ſ. fratre. ō l. ij. Purp.

c ¶ Legatarij. Adde Jo. fa. i. ſ. gñaliꝛ, colū. fin. inſt. de leg. Bur.

f ¶ Emphyteusim. Ad ꝺ Jaso. in. l. Gallus. in prin. col. xij. ff. de lib. ꝛ posthu. ẑin. l. j. col. ij. vbi inaduertenter loquitur. C. quando. non pet. part.

27 Contrahere ꝓhibetur cum existente in magistratu, non sic per vltimam voluntatem.

28 ꝓhibitus contrahere cum certo genere personarū, non videtur ꝓhibitus in vltima voluntate relinquere.

29 Statutū loquens de contractu non hz locum in testamento.

30 Arguere de ꝙtractu ad vltimas voluntates in statuto non lz.

31 ꝓhibitio de non alienando in certas personas an comprehendat transmissionem iure hereditario.

32 Statutum q̄ non possint forenſi vendi vel donari res ciuiuz existentes in libro communis. an poterit in vltima voluntate relinqui vel donari causa mortis non firmat.

Casus omissus in statuto erroꝛbitāti habetur ꝓ omisso, ꝛ remanet in dispoātione iuris communis.

33 Condicio impossibilis vitiat stipulationem ꝛ omnes contractus non tamen vitiat vltimam voluntatem,

34 Libertus donando minuit legitimā patroni non tū testando.

35 Argumentū a ẑto sensu q̄ sumak in ẑctibus conditionalibus non in testamētis in verbis testatoꝛis cōditionaliter ꝓlatis.

36 Actus viuētium stare pūt in suspēſo non tū actus morientiū.

37 Fraus facilius ꝓsumitur in ẑctibus quā in vltima volūtate.

38 Minoꝛ xxv. annis habens curatoꝛem non contrahit sine curatoꝛe, ꝛ tamen testatur etiam eo inuito.

39 Minoꝛ habens curatoꝛem non alienat immobilia inter viuos sine curatoꝛe, ꝛ decretoꝛ: tamen in vltima voluntate sic.

40 Exceptio non numerate pecunie opponi potest contra confessionem factam inter viuos secus in vltima voluntate.

41 Seruo manumisso inter viuos intelligitur donatum peculiū quod habebat. secus in manumisso ex vltima voluntate.

42 Stipulatio annua ꝓ primo anno cēſetur pura, ꝓ reliquis condit. onalis, secus in vltimis voluntatibus.

1 a b **Que de legato** a† Hor. q̄ bonū est argumentū de legato, ꝛ sic de vltimis volūtatibꝰ b ad ẑcē. Ita arguit iuriscōsultus hic, ꝛ in. l. ita stipulat magna. in vers. idq̄ defendebat exēplo. ꝛ l. si ꝓportio ff. de ver. ob. ꝛ in l. obligationum fere. ſ. plz. ff. de act. ꝛ ob. in. l. nō est miz. ff. de pig. ac. ꝛ in. l. pactū iter hēdē. vbi gl. ꝛ doc. ff. ō pac. ꝛ i. l. j. ſ. veteres. ꝛ ibi Bre. ad hoc no. ff. de acq. poſ. ꝛ i. l. cū q̄dā. in fi. de ver. sig. ꝛ in. l. si seruus legatus. ſ. si et cui. j. e. ¶ Simlr ẑ de ẑctibus ad vltimas voluntates ꝓcedit argumētū. Ita arguit iuriscōsultus in. l. seruū filiū. ſ. cū q̄ chirographū. ō. e. ꝛ in. l. si chirographū. j. de leg. iij. ꝛ in. l. si successoꝛi. ō. de nego. geſt. ꝛ in. l. si. C. de leg. ꝛ in. l. j. ꝛ ibi Bar. no. C. de leg. fal. ca. ¶ Et q̄ ab vtroq̄z bona sit argumētatio, sez a ẑctibus ad vltimas volūtates. ꝛ ecōtra no. gl. insti. de lege fusi. cani. in gl. fi. ꝛ in. l. j. C. e. facit: q̄z ẑctus, ꝛ vltime voluntates equiparant. l. si ex legati causa. ff. de ver. ob. ꝛ. d. l. j. ſ. veteres. ꝛ in. l. testiū non ideo. C. de test. ꝛ in. l. eandē. in princ. ff. de duo. reis. facit q̄z testiū connumerat inter ẑctus, ita dixit glo. notab. c. j. ſ. itē sacramēta. in verbo. sup ẑctibus post medium. de pace iur. firꝛ. p. o. l. eandē de qua gl. inferꝰ dicet. ¶ Iste due regule: q̄z minꝰ bene explicate reperiunt. ideo ꝓ intelligentia cōtra vtrāq̄z opponā multis medijs. ¶ Cōtra primā regulā q̄ non sit bonuz argumentū de vltimis volūtatibus ad ẑctus, ꝛ sic ꝙtra istū ter. ꝛ 2cordātia ꝓallegata. multa videtur obstare. ¶† Primo q̄z in vltimis volūtatibus sit latioꝛ, ꝛ benigniꝰ interꝓtatio quā in ẑctibus. c. cuz dilecti. de dona. Itē vltime volūtates sunt fauoꝛabiliores. nā in dubio ꝓsumit maioꝛ rō fauoꝛabilis in vltimis volūtatibꝰ q̄ in ẑctibus. l. in testamentis. ff. de reg. iur. ideo videt 2cludendū q̄ regulariter, ꝛ i dubio nō ꝓcedat argumētū de vltimis volūtatibꝰ ad ẑcē sicut nō ꝓcedit argumētū de maioꝛi ad minꝰ affirmatiue. c. cū in cunctis. de elect. Itē nō videt bona argumētatio cum nō sit a pari nec a simili. ꝛ ita colligit ex no. ꝑ Dy. Ray. ꝛ Jmo. in ō. ſ. cū qui chirographū. ꝑ Ang. in. ſ. fi. l. ꝓcedētis. ꝛ ita exꝑsse firmat do. Alex. in. l. j. in vlt. col. C. de instit. ꝛ substi. Sz dū e contra, tanq̄ de minꝰ fauoꝛabili ad magis fauoꝛabile ꝓcedet argumētū affirmatiue. ita firmat do. Chriſtopho. de castel. in. l. pecuniā. in j. charta. ff. si cer. pe. de quo vltimo plenꝰ dicet. ſ. in secūda regula. ¶ Secōo contra istā regulā facit † q̄z vltime volūtates de iure cōi habēt execution ē parată absq̄z libello, ꝛ alio ordine iudiciario. hinc est q̄ instrm testamēti de iure cōi hz executionem

2 parată. l. si, vbi doc. ad hoc no. C. de edic. diui adr. col. q̄ ꝓcedit nō solū ex parte heredis, sz etiā si legatarij vel fideicōmissarius agat ẑ heredē ꝑ legato vel fideicōmisso sibi relicto: nā de iure cōi hz executionē testamēti absq̄z alio libello ita ꝓbat ter. notab. nec alibi legi. in. ſ. illud. cū gl. in verbo, decreto. ꝛ ibi Ang. ad hoc no. in aut. de here. ꝛ falci. col. j. referūt, ꝛ sequunt Mo-
6 der. in. d. l. si, Secꝰ tū est in contractibꝰ: q̄z regulariter instrumēta ꝙtractuū de iure cōi non habēt executionē paratā. vt est ter. melioꝛ de iure in. l. annoꝛ. xxv. annis cui fideicommissum. in verbo ad initium none pētitionis redegerat. ff. de mino. Intā tū q̄s etiā cōtrahētes non possent ꝑ pactū exꝑressum facere q̄ instrumēta habeāt executionē paratā fm Bal. in repeti. l. tale
7 pactū. ſ. q̄ puocauit. in. rr. q. ff. de pac. Ratio † q̄z ordo iudiciarius ē de substātia: ideo pactis ꝓmatoꝛū tolli nec pueru pōt gl. in c. de causis. cum si. de offi. deleg. ꝛ in. l. sacris. C. de ꝓbri. sacro scri. lib. xij. Hec obstat. ter. in. l. iij. C. de pig. ꝛ. l. tritia cū testamēto. j. de leg. ij. q̄ illa iura loq̄unt in ꝓuata executione in qua nō requirit ordo iudiciariꝰ secus in publica iudiciali, ita
8 ibidē Bal. ¶ Tertio ꝙtra istā regulā facit, † q̄z in vltimis volūtatibus res ꝓhibite alienari ꝑ testatoꝛē, possunt tū alienari ex cā dotis vel donatiōnis ꝓpter nuptias. aut. res que. ꝛ i coꝛpoze vnde sumit. C. cōia de leg. Et ista regula ꝓcedat non solū in tacita ꝓhibitione resultāte ex cā fideicōmissi ꝓout ꝓprie loquunt iura ꝑallegata, sz etiā q̄n esset exꝑressa, ꝓhibitio testoꝛis de nō alienādo adhuc posset alienari ex cā dotis vel donationis ꝓpter nuptias. ita Bar. in. l. filiusfami. ſ. diui. in. ij. q. j. e. cū concoꝛd. que ibidē traduntur vbi dicetur de hoc firmant Lyn. Bal. ꝛ Sal. in. l. voluntatis. C. de fideicom. Sal. in. l. si. in pe. q. C. de reb. alie. Et tamē secꝰ est quando res esset ꝓhibita alienari ex ꝙtractu inter viuos tali ꝓhibitiōe que ꝓpediat trāslationē dominij, tūc non posset alienari ex causa dotis vel donationis ꝓpter nupt. gl. est ꝛ no. approbata in. l. nulla. ꝛ ibi Lyn. ꝛ Bal. no. C. de iure do. ꝛ dicit ibidē Bal. q̄ illa gl. est valde sīgnanda q̄ actus inter viuos non recipiunt interꝓtationē d. aut. res que. ꝛ illa gl. non est alibi in iure fm do. Alex. qui etiā eā sequitur in. d. ſ. diui. in. vj. col. ꝛ in consi. ccxlv. quod incipit,
d vilis scriptis mihi trāsmissis. i. iij. col. lib. ij. ¶ Quartoꝰ ꝙtra
9 ꝓdictā regulā facit, † nam fortioꝛ est ꝓhibitio alienādi que fit per viā vltime voluntatis. q̄z illa impedit translationē dominij q̄ illa que fit per viam cōtractus, fm gl. ꝛ doc. in. l. ea lege. C. de cōd. ob cau. ꝛ i. l. si ita q̄s. ſ. ea lege. ꝛ ibi Bar. ꝛ Mod.
10 j. de ver. obl. † Hinc est q̄ res subiecte restitutioni ꝑ viā vltime volūtatis nō pūt effectualiter alienari. l. ij. ſ. pen. ꝛ aut. res q̄. C. cōia. de leg. ꝛ i. l. Marcellus. ſ. res q̄. ff. ad tre. ꝛ tū res subiecte restitutioi ꝑ viā ẑctus bene pūt alienari effectualiter. ter. est in
11 l. ꝛ si dotis. vbi Bar. ꝛ Bal. no. C. de iur. do. ¶† Quito in ẑiū facit: q̄z in vltimis volūtatibꝰ ꝑ sedam inutilē reuocat prima. l. ꝛ si trāsferā. ꝛ ibi gl. ꝛ Bar. ff. de adille. l. plane. in prin. ō. e. Jmo. ꝛ Mo. in. l. si cū dotē. in prin. ff. sol. ma. ꝛ ibidem. d. Alex. in. iij. co. ꝛ habes ter. notabilē in. l. legatū sub ꝺditione. ſ. fi. ff. de adi. leg. Bal. i. l. filia in. iij. q. C. de leg. tū secꝰ in ẑctibꝰ vbi ꝑ sequētē ẑctū inutilem nō receditur a primo. l. j ff. de noua. ꝛ. l. certi cōdicto. ſ. q̄n. ff. si cer. pe. Intellige tū sane fm q̄s declarat Bar. in. d. l. ꝛ si transferam. ꝑ. l. legata. in fi. ff. de adi. leg. Itē intellige respectu legatoꝛū vel fideicommissoꝛum, nō respectu testamenti. l. si iure. ff. de leg iij. ꝛ. l. sancimus. C. de test. ¶ Serto in cōtrariū fa-
12 cit † q̄z in vltimis volūtatibus. in alternatiuis in dubio electio
e est legatarij ꝛ sic creditoꝛis. l. lucio. vbi gl. ꝛ Barto. j. de lega. ij. Bar. in. l. legato generaliter. ō. eo. Jmo. ꝛ Moder. in. l. plane. ſ. pe. ō. eo. secus est in contractibus, in quibꝰ in dubio electio est debitoris. l. plerunq̄z. in fi. ō. de iur. do. ꝛ. l. iij. in pn. de eo q̄s cer.
13 loco. ¶ Septimo in ẑiū facit † q̄z in vltimis volūtatibꝰ masculinum concipit femininū. l. si ita sit scriptum. j. de leg. ij. ꝛ. l. q duos. j. de lega. iij. ꝛ est ter. notabilis in. l. seruū. ꝛ in. l. quisquis. ff. de verbo. signi. Hinc est quod si testatoꝛ fecerit substitutionē hoc modo, si heres moꝛiatur absq̄z filijs legitimis, ꝛ tunc intelligitur nō solū de filijs masculis sed etiam de feminis fm Jo. And. d. Ant. ꝛ alios in. c. Raynaldus. de test. do. Alex. in cōſil. lv. in. iij. vol. quod incipit, ponderatis his que in themate narrantur. in pe. col. ꝛ tamen secus est in ẑctibus vbi appellatiōe
14 masculoꝛū non veniunt femine. Unde si aliqs acquisiuit em-
f phyteusim ꝓ se, ꝛ filijs suis, non veniūt filie femine ex quo nō sunt exꝑresse. Ita originaliter no. Buti. de fiza. in. l. veteribus. per illū ter. ff. de pac. ꝛ i. l. quicūq̄z. C. de ser. fugi. quē refert ꝛ sequit Archi. in. c. si quis suadente. xvij. q. iij. refert. ꝛ sequit Jo. de Imo. dicens se ita pluries cōsuluisse in. d. l. si ita scriptū. ꝛ in l. cū vir. ff. de condi. ꝛ demon. ꝛ in cōmēto. c. potuit. ad fi. de loca. cum aliꝭ concoꝛ. quas dedi. in. l. si quis id q̄s. ff. de iur. om. iud.
15 ¶† Octauo in ẑiū facit. q̄z in vltimis volūtatibus appellatione filioꝛū veniunt etiam nepotes. l. liberoꝛum. ff. de verb. sig.

ꝛ tamen

c nō secus est in cōtractibus, ita singulariter tenet Bar. Id. Lliberorū. p. d. l. si veteribus. sequit Ant. de bu. i c. in quibus dā. de pens. Pe. de anc. i cle. j. e. xl. Vnde est qđ si aliquis acquisuit emphyteusim pro se, z filijs nō veniūt nepotes, ita per plura determinat Bal. in l. ij. in xxj. q. C. de iure emphyt. Jmo. z Do. in l. qō dicit. ff. de verbo. ob. z in l. cū vir. ff. de cō dic. z demon. z in commēto d. c. portuit ad fi. Jtē specifice consuluit Jo. cal. in cōsi. xj. posito sub titu. de loca. Ale. in consi. xcj. qs incipit pōderatis his de quibus in themate. i. vol. z in consi. cxxvij. qō incipit consideratis verbis instrumenti. co. vol. z in cōsi. cxvij. v. vol. qō incipit, ponderatis his que in themate narrātur. ¶ Nono in cōtrarium facit: quia in vltimis voluntatibus monasterius habetur loco filij. c. presenta. de proba. §. sed hoc presenti. in auc. de sanctis. epis. colla. c it. auc. nisi rogati. vbi gl.ª z docto. C. ad Treb. z tamen secus est in cōtractibus secundum Spe. in ti. de loc. §. nunc aliqua. i. versi. cxj. quem refert z sequit Bal. in l. filius. diffinimus. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. Ant. de bu. in d. c. in presentia. faciūt que habētur per glo. z doc. in auc. ingressi. C. de sac. san. eccle. ¶ Decimo in contrarium facit: † quia in vltimis volūtatibus concesso vno videtur concedi illud sine quo concessum non haberet effectum. l. illud. ff. de acqui. he re. l. pro herede. §. fi. cum gl. ff. de acqui. here. secus est in cōtractibus. vt patet ex diffinctiōe Bar. in l. j. ff. de ser. lega. fz quam ssic intelligas, z hoc quando debet fieri extensio de vna re ad aliam, secus si debeat fieri extēsio de vna persona ad aliam: qz ad illam bene fit extensio, si aliter dispositio non d possit habere effectum. l. si stipulatus fuerim abs te. z ibi e Bar. no. ff. de verb. obl. ¶ Undecimo in cōtrarium facit: † qz in vltimis voluntatibus in debito in die vel sub conditione indistincte debet cauere, etiam si non subsit alia iusta cā, l. inter omnes. z l. seq. vbi Bar. z alij no. ff. qui sat. cog. l. paulus. ff. respō. ff. de pe. to. ffi. secus in debito in diē vl sub cōditione p via cōtractus, sine stricti iuris siue etiā bone fidei: qz vbi nō z cauerit nūs superuenerit iusta cā suspiciōis. l. i omnibus. in verbo ex iusta causa. ff. de iudici. z l. si creditores. ff. de his q in frau. cred. Bar. in d. l. inter omnes. z in l. si. in pn. ff. so. ma. cū concor. ibi tradītis. ¶ Duodecimo contrarium facit, † qz in vltimis volūtatibus pendente cōditione legati vel fideicōmissi, pōt interim fieri interpellatio z protestatio hēdi p quā incurrit in damnū vel penā si cōditioni non paruerit. l. si penā. ff. qū dies lega. ced. l. j. ff. de penu. le. l. hec addictio fit in capitolium. j. de cōd. z demon. z tū secus est in cōtractibus pendēte 2ditiōe talis protestatio nihil releuat. l. si ita stip. ver. sabinus. z ibi late Bar. in multis locis. ff. de ſ. ob. Bar. in l. nō solū. §. mortē. j. de oper. no. nun. Decimoterio in Jtū facit: qz testator de iure fori, z C. nō potest prohibere detractionē falcidie. l. qđ de bonis. §. fi. ad l. fal. z l. si. Ce. z tū heres inter viuos pōt remittere p pactū. l. pōt. ff. ad fal. rōnē diuersitatis assignat Bar. in l. pactū inter heredē, vbi glo. de hoc dubitauit. §. de pac. Bart. in l. nemo pr. vbi dicitur. j. e. ¶ Decimoquarto in contrariū facit: qr † in vltima volūtate testator nō pt remittere satisdationē de vtendo fruendo arbitrio boni viri. l. i. z iij. C. de vsufr. int. actū qz si testator in testō phibeat ab hērde peti satisdationē z casu quo peteret eū primaret hereditate, tū hoc nō obstāte heres pōt eā petere, fm Pau. de ca. in cōsi. xcj. qō incipit, añ q venā ad dubia p rex. in l. vnica ad finē. C. ō his q pe. nom. facit vltra eū regula l. Sei⁹, z Augerius. cū his q ibi decidūt Bar. z alij. ff. ad l. fal. z tū hēs inter viuos pt remittere. l. sciēs. C. vti pos. leg. nec est bona rō. gl. ibi, z Bar. in d. l. pactū q inter hērdē. in l. nemo pōt. j. eo. qz staret materia distinguēdi a iuiaret vsufructuariū ad deinquendū. ¶ I. conuenit ff. de pac. dot. Nā fz istā rōnē, etiā hēs nō posset remittere: qz similr inuitaret ad delinquēdū. l. si vnus. §. illū. ff. de pac. z tū hoc est falsū p d. l. scire. in fi. in vbo, testēs Jtio sensu. de quo plenius dixi in d. l. pactū inter hērdē. ¶ Decimoquinto in Jtū facit: tnā cautio Mutiana hz locū i vltimis volūtatibus. l. mutiane. z l. Titie fund⁹. j. de 2d. z demō. z l. cū filij⁹. §. q mutiana. j. de leg. ij. z tū nō hz locū in 3ctibus. §. fi. qs ita stipulet. inst. de ver. ob. gl. z Bar. in d. l. mutiane. cū concord. qs dā. in l. fine apud acta. C. ō trāsa. ¶ Decimosexto in Jtū facit: qz † in vltimis volūtatib⁹ spēs 2ditionalis nō trāsmittit ad hērdes. l. vnica §. finaūr sub cōditione. C. de ca. rol. int. § q etiā filij⁹ nō trāsmittit fideicōmissum cōditionale si ō decedat ante 2ditionē purificatā. gl. est no. i l. hērdes mei. §. cū ita. i vbo susceptiset. j. ad. Tre. Jtē fideicōmissus 2ditionale relictū ab ascēdēte n trāsmittit p discēdēte ad posteros suos si decedat ad purificatam cōditionē gl. est no. in l. vnica, z ibi Bart. z alij. C. de his qui ante aperi. tab. bon⁹ rex. in d. vnica. §. finaōr sub cōditiōe. z ibi Bal. z Raph. ad hoc no. tex. in l. si in pstā. z ibi Bar. no. C. de fideicō. z tū secus est in cōtractib⁹. §. ex cōditionali. z ibi gl. inst. ō v. ob. Bal. i l. hmōi.

24 ff. qū dies leg. ced. z i l. ext raneū. ad fi. C. de her. inst. ¶ † Decimo septimo sup alimētis de futuro relictis in vltima volūtate nō pōt trāsigi sine decreto ptoris, z tū sec⁹ est si debeāt per viā cōtract⁹. l. cū hi. §. plane. ff. de trāsac. l. de alimentis.

25 vbi dixi. C. e. ¶ Decimooctauo † in vltimis volūtatib⁹ per receptionē partis nō preiudicat, nec inducitur diuisio. l. si ex toto. §. j. ō. eo. z tū sec⁹ est in cōtractib⁹. l. si creditores. vbi Bar. z alij, §. de pac. Multas alias opiniōes qlibet studiosus poterit adinuenire. Existis omnib⁹ habes notare qz in risco sulti hic z i locis ā. alleg. arguāt de vltimis volūtatib⁹ ad 3ctus, z tū reperiunt melre instantie. Et sic videt qđ ad

26 rolle da z † cōsequētia nō sufficiat dare ēt multas instantias qlūtimū qualiter; pcedat dixi i l. creditoꝝ. vbi gl. ff. de ope. c no. nū. ‘ ¶ Contra secundā regulā qz etiā ecōtra non pcedat

27 argumētū a 3tractib⁹ ad vltimas volūtates multa videnē facere. ¶ Primū prohibitū est cōtrahere cū habēte magistratū vl officiū publicū in loco pcipue dānādo l. vnica. C. de cōtract. iud. l. nō. licet. de cōrahē. emp. l. si. C. de rescin. ven. l. principaliter. vbi dixi. ff. si cer. pe. l. auferatur. §. qđ a pside. z ibi no. Bar. ff. de iur. fisc. z tū nō est phibitū p via testamēti vel vltime volūtatis. l. nō dubiū. z ibi Bar. z doc. C. de testa.

28 Ex istis iuribus collige pulchrā regulā † qđ prohibitus cō b trahere cū certo personarū genere nō videt esse phibitus in testō vel vltima volūtate relinquere, facit qz testamentū nō est cōtractus nec cōtra l. vba gesserūt. ff. de verbo. sig. l.

29 testiū nō ideo. C. de test. p quē rex. cū gl. no. Bal. z alij ibi, † q statutū loquēs de cōtractu nō hz locū in testamēto, z si statutum annullat contractū rōne gabelle nō solute, non pp eā annullat testū, qz statuta noui iuris inductiua nō extēdūtur de cōtractib⁹ ad testamēta, nec ecōtra. nec ista argumētatio pcedit in statutis q tū disponūt quātū loquūt, z nō pl⁹, z ita ibi Bal. z alij. z idē Bal. in l. vnica. C. de leg. fun. canl. z c fz ista declarat gl. q̄ ō. retuli i c. j. §. Jtē sacramēta. ō pa. iur.

30 fir. † q ōt testiū numerari iter 3ct⁹, phibitio † aūt de nō alie

31 nādoīn certas psonas videt generalior: qz cōphēdit ēt trāsmissionem iure hēditario. l. codicillis. §. mater. j. de le. ij. declarat no. Bar. i l. pero. §. fratre. z in l. si ita qs. §. ea. l. ff. ō v. ob. z in l. ea lege. C. de 2dī. ob can. z adde qđ statim sequitur. ¶ Sexto cōtra istā regulā facit illū q singulariter decidit Bal. in c. quia. v. de iudi. vbi dicit sepe de facto contingere.

32 † dictat statutū q fozēi nō possunt vēdi vl donari res ciuiū existētes in libro cōis, nunquid poterunt in vltima volūtate legari vel donari cā mortis, primo dicit videri qđ nō, cuius cadē rō statuti, z vbi est idē ritas rationis ibi nō dicit extensio sz ea veri⁹ tacita dispositio eiusdē statuti. l. his solis. l. vbo satis tacite cautū puta⁹. C. de reuo. dona. Cōtrariū determinat z no. istā decisionē p doctrinā Dyn. in l. seruū filij. §. q chyrographū. ō. e. Jtē qz i statuto exorbitāti casū omissus habet pro omisso, z relinquit dispositioni iuris cōmunis. l. si cū dotē. in pnn. z l. si vero. §. de viro. ff. so. ma no. in c. susceptuz. de rescri. in vj. in nouella. z hoc reputat valde tenēdū mēti, ego nō firmo hāc decisionē qz ex theorica Bart. z aliorū. in l. si ita quis. §. ea. l. ff. de ver. ob. apparet nō ēt ve

33 rū. ¶ Tertio in cōtrariū facit: † qz cōditio impossibilis vitiat stipulationē z oēs 3ctus rāstricti iuris q̄ bone fidei. l. nō solū. ff. de act. z ibi tex. assignat rationē. l. impossibilis. ff. de ver. ob. §. impossibilis. inst. de inuti. stip. z tū nō vitiat vltimas volūtates. l. obtinuit. ff. ō cōd. z dmō. l. j. vbi gl. z Bar. ff. de cōdi. insti. gl. in §. fi. inst. de leg. no. i l. si mihi z ibi. §. seruos quos gradib⁹. ō. eo. etiā si testator fuerit incert⁹ vtrum 2ditio esset impossibilis vl nō, adhuc nō vitiat legatū. casus est singularis fm Bar. ibi ad fi. in l. ab omnib⁹. §. in testamē to. j. eo. ¶ Quarto in cōtrariū est tex. in l. diuus libert⁹. ff.

34 si qd in frau. patro. vbi libertus inter viuos pt donare bene meritibus in diminutionē legitime patroni, fz tamē nō potest in vltima volūtate eis legare. z vide qđ per illū tex. decidit no. Bar. in l. ambitiosa. ff. de decre. ab ordi. fac. rationē diuersitatis ad illū tex. assignat gl. no. in l. patron⁹. ff. de pba. z vide tex. in l. j. §. i. ff. si quid in frau. pa. Quinto in cōtra

35 rium facit, qz in cōtractibus cōditionalibus sumitur arg. a cōtrario sensu. l. pecuniā. ff. si cer. pe. l. inter socerū. §. cū iter. ff. de pac. dot. siue sint 3ct⁹ stricti iuris siue bone fidei fz Bal. in l. apud antiquos. C. de fur. z tū nō hz locū i vltimis volūtatib⁹ i vbis testatoris 2ditionaliter, plaris si decesserit sine liberis talē substituo, nō sumit arg. a cōtrario si decesserit cū filijs q̄ filij intelligant substituti gl. ē approbata i l. luci⁹. z ibi clari⁹ Bar. ō. de her. insti. cū cōcor. quas dixi i l. j. C. de

¶ Ubi gl. Ad de qō illa gl. in causis sting. facit cōtra hāc di stinctionem. Purp.

¶ Undecimo. ij. oppo. quam cōprobat, z erit. xix. oppo. quia conditio est favorabilior. in vltimis volūtatibus. Jas. in l. j. C. de insti. z sub sti. Purp.

¶ Ope. no. nun. Adde duas differentias quas ipse ponit in l. plane. la. j. v. ij. i iij. limitat. j. e. z Jo. ō pla. §. seruus autem plurīū. Inst. ō her. inst. Jas. ponit vnā in l. cū res. viij. no. j. e. Alia que est i cōs. vij. viso istrumēto. Pur. i l. stipulat iōes nō. viij. opp. ō ver. obi. Alia Bar. in l. si insulaz. in fin. iij. opp. prime partis illo e. xi. Aliam in l. ista stipu. vbi. tertio est videndum. de ver. ob. Purp.

36 pac. ¶ Sexto in ꝟtiū est rex. ff. l. fi. in fi. ff. cōia ꝑd. q ꝺr q ꝑact⁹ viuētiū possunt stare in suspēso, ſz nō actus morientium. z ibi
37 vide per Bar. declarātē ad propositū nostrū. ¶ Septimo in cōtrariū facit, qz in cōtractibus facilius ꝓsumit fraus quā in vltima volūtate. l. ex hoc edicto. ff. alienationes. ff. de alie. iud. mu. cau. fac. Bar. ff. l. fi is q ex bonis. ad fi. vbi dixi. ff. de vul. z pup. z ibi Imo. z Mod. reꝓbāt gl. q ꝺr ꝟtiū. in l.
38 q testū. in prin. ff. de ꝓba. ¶ Octauo in ꝟtiū facit: qz minor xxv. annis, hūs curatorē cū eq̄ret pupillo nō pōt ꝟhere fine, authoritate curatoris. l. fi curatorē hūs. ff. de inoffic. test. mi. z tū ꝑt testari sine authoritate curatoris. l. aurelio. ff. caius. ff. de lib. leg. l. frater. q test. fa. poſ. ēt fi curator egꝑſe ꝟdicat. l. cū pater. ff. curatoris. ff. de leg. ij. fm Bal. z alios in d. l. fi frater. rō diuersitatis tradit ꝑ gl. i d. l. Cai⁹. ꝑ Bar. in l. verba gesserūt. q illū rex. ff. de vb. sig. z i l. j. ff. furt q̄stū.
39 ff. ad treb. ¶ Nono in cōtrariū facit, qz adultus hūs curatorem nō ꝑt alienare inter vivos res immobiles sine authoritate curatoris z decreto iudicis l. q̄ tutores. C. ff. admi. tu. l. magis puto. ff. ne passim. ff. de reb. eorum. z tū pōt in vltia volūtate: nā in testō pōt cōmittere creditoribꝫ qs alienent res sine decreto, ita no. Bal. i l. ꝓdiū. C. qū decre. opꝰ nō est. vbi ꝺr hūc passum nō esse ab alijs tractū. z idē Bal. in l. j. i ꝑn.
40 ff. de rebꝰ eorū. ¶ Decimo i ꝟtiū facit: qz ꝟ cōfessionē q̄ fit inter vivos, hz locū exceptio nō numerate pecunie. infra. ff. li te. ob. z toto tit. C. de nō nu. pe. secꝰ est in illa q̄ fit in vltima volūtate: qz nō expectat futurā numerationē, gl. est no. in l. j. C. de fal. cau. adiec. leg. q gl. est ad hoc vnica, z singularis i iure fm Bal. in c. literas. de ꝓsum. z in ti. de pace cōstan. in ꝟbo.
41 vasalli. el. in fi. ¶ Undecimo in ꝟtium facit: qz dūs manumittēdo seruū inter vivos, intelligit ei donare peculiū q̄ habebat seruus. secus si manumittat in vltima volūtate. l. vul.
42 ca. z ibi gl. C. de pec. eius q lib. meruit. ¶ Duodecimo facit qz stipulatio annua censet ꝓ primo anno ꝓxa, ꝓ sequēti cōditionalis, seruꝰ in vltimis volūtatibus. l. ſtichum. ff. stipu. ff. de ꝟb. ob. l. senatꝰ. ff. fi. cū fimi. ff. de dona. cau. mor. De cimotertio facit qō dicit Bar. in l. j. ff. si plures. l. ij. qō. ff. de exerc. ¶ Decimoquarto facit qō decidit idē Bar. i l. via cō stituti. ff. fi. ff. de seruit. rustic. prędio. ¶ Decimoquinto facit quod decidit no. Bar. in l. fi plures. ff. de dam. infec.

Lex xlix.

1 ✠ Heres post morā tenetur legatario ad vsuras, z omnes accessiones.
2 Usure quod licet non veniant quādo legata est species, ex mora, tamē debentur quādo legata est pecunia.
3 Pecunia que debetur licet quo ad aliqua iudiceꝰ, vt species tamen quantum ad vsuras non habet naturam speciei. nu. 5.
4 Pecunia etiam in sacculo deposita non recipit vsuras.
6 Actio ex testamēto est stricti iuris, z habet naturam boneſ dei quo ad vsuras, z accessiones. z quomō. nu. 8. remissive.
7 Usure in contractibus stricti iuris non veniunt nīſi a tēpore litis contestate.
8 Fructus naturales ex re testatoris legata, nō debent ante moram sicut nec vsure, z ibi de veritate.
9 Hēs de fructibus perceptis ex re testatoris legata tenet ante moram, ab adita hereditate de eo qō percepit, z de percipiendis post moram.
10 Res legata ꝓstatur per heredem in loco vbi relicta est.
11 Res legata si esset in loco multū longinquo heres eam per ouriu sumptibus eius.
12 Quasi contractus qui celebratur inter heredē, z legatarios per additionem hereditatis, differt ab alijs.
Res que petitur ex contractu debet solui vbi petitur ex cōtractu sed in legato vbi est.
13 Heres qui adit videtur cōtrahere non in loco vbi adit, sed a loco vbi adsunt res.
14 Seruari qō debeat nō solū qō testatoꝛ voluit, sed etiā illud quod verisimile est eum voluisse. z nu. 15. 16. 17. 18.
19 Dispositio quamuis generalis non est referēda ad ea de quibus non est verisimile disponentem cogitasse.
20 Institutio facta de filijs an trahatur ad filium quem testatoꝛ ignorabat se habere.
22 Heres si trāstulit rem legatam de loco vbi erat tempore facti legati, teneꝰ eam ꝓstare in loco vbi peritur.
23 Trāslatio rei legate ab herede facta sine dolo vel culpa nocet legatario vt in loco vbi res nūc est debeat peti, nisi esset facta ad locum multum longinquum.
24 Quantitas legata debet ꝓstari per heredem vbi petit.
25 Res legata si culpa heredis non apparet heres tenetur ad estimationem.
26 Res legata si perit culpa heredis, legatariꝰ eligit, vel agere ad rem vel ad pretium.
27 Electio in legato alternatiuo quando verba exequutiua referuntur ad heredem est heredis, alias legatarij.
28 Heres z alius quilibet q hꝫet eligere in alternatiuis ita demum habet electionem qñ non est morā facturus legatario. Debitoꝛ in alternatiuis tūc datur electio quando vtriuſq; rei habet expeditam solutionem.
29 In obligationibus alternatiuis inter vivos licet admittat variatio etiam post sententiam, tamen non admittitur qñ variatio impediret exequutionem.
30 Res quod non extat, z nō appareat vel nō reperiatur paria sunt.
Ad estimationem rei ita deuenitur qñ non apparet, sicut qñ non extat.
31 Heres erga legatarium q̄ teneatur etiaz de leuissima culpa.
Diligentia capitur ꝓ leuissima culpa.
32 Per interitum rei legate ante moram heres liberat, ita vt etiam non teneatur ad estimationem.
33 Heres post morā tenetur de interitu, z odio moroſo.
Contra moroſum fit in omnibus finistra interpretatio.
34 Heres ꝓ specie legata que non apparet absque eius culpa teneꝰ cauere legatario de restituēdo, si apparuerit, z de ꝓsequendo expensis tamen legatarij.
35 Debitoꝛ speciei quando teneatur cauere de restituendo rez ipsam quando non apparet.
36 Procuratoꝛ tenetur de leuissima culpa, z qñ teneatur cauere de restitutione rei si ad eum peruenerit.
37 Depositarius teneꝰ de dolo, z lata culpa, ideo non cauet de restituendo rem.
38 Heres adeundo hereditatem dicitur quasi contrahere cum legatarijs z fideicōmissarijs.
39 Quasi cōtrahere cū legatarijs, z creditoribus quod dicatur etiam agnoscens bonoꝛum possessionem.
40 Debitoꝛ speciei moroſus quod teneatur de interitu etiā si species eodem modo fuisset peritura penes creditorem.

Cum res. ¶ Heres post morā teneꝰ ad vsuras z alias accessiones. h. ꝓmo, species legata ꝺr ꝓstari i loco vbi ē relicta, nisi testatoꝛ aliō senserit, vel si dolo hꝫdis in aliū locū fit trāslatio. h. ſcō. Itē legatū generis qñ iudicat vt coꝛpꝰ ꝺr ꝓstari vbi relictū est, alias ibi periꝫ, hoc tertio, z si species legata ñ appet culpa hꝫdis estimatio ꝺr alꝫ cauet de restituēdo cū ad eū puenerit. h. d. quarto. Et i legato alternatiuo ꝺr res ꝓsens ꝓstari vel alterꝰ estimatio, z si ambe res nō apparēt ꝺr cauet de ꝓstāda illa q̄ in potestate hꝫdis puenerit aut absentis vel mortui estimationē. h. qnto. Itez quādo res legata periꝫ vel nō apparet fine culpa hꝫdis teneꝰ solū cauere. si vero cū culpa debet statim cōdemnari ꝓ legata h. sexto. Itē heres teneꝰ ꝺ leuissima etiā culpa z etiā de interitu post morā h. septimo z vlt. z tota ista l. vsque ad
1 fi. † Ho. j. qō heres moroſus. in qestnada re legata tenetur legatario ad vsuras, z ad fructus z ad oē aliud dānū qō passus est legatarꝰ. facit l. apud Julianū. alias incipit Aphricanꝰ. ff. fructꝰ. ſ. e. Et quatenus tex. logꝫ de vsura clare predit i pecunia in quātitate relicta, pōt etiā ſz gl. ꝓmā, z clarꝰ Bar. z doc. ꝓcedere i pecunia in specie relicta. ꝓ l. ij. ti. z nū. C. depoſi. ¶ Ho. istā ſcōaz solutionē Bar. z doc. qz ea habes cozrelari tria vl quatuoꝛ notare. Prio † q̄ lz in speciebꝰ nō veniāt vsure ex mora. d. l. i fideicōmiſſi. ff. fi aureo. ff. ꝺ vsu. tū veniūt in pecunia q̄ debeꝰ vt species. vt hoc text. iūcta gl. prima. Et ex hoc habes ſcōo notare, fm Pet. Imo. Raph. z Are. hic, † qō licet pecunia que debeꝰ, vt certū coꝛpus quo ad aliqua iudiceꝰ vt species, z habeat naturā speciei vt l. falſis ſcriptura. ver. pe. z l. plane. ff. ſ. ſ. ꝺ. eo. z l. ſed ſi certos. ſ. e. z l. ſi creditoꝛ. ꝺ. de pecu. tamē quātū ad vsuras nō habet naturam speciei vt hic. qō bene not. ¶ Tertio pista apparet non bene dicere Bal. in c. ſ. ff. ſimiliter. de cōtro. inuest. in vſi.
4 feud. vbi no. † quod ſicut ſpecies non recipit vſuras. d. l. in fideicōmiſſi. ff. ſi auro. ita nec pecunia i ſacculo depoſita cum
5 iudicetur vt species, z male dicit ꝓ predicta. ¶ † Quarto z ſubtilius habes cozrelarie notare ex iſto text. iūcta dicta ſolutiōe gl. z Bar. i iūcto ver. ſed ſi id. ff. ea. l. qō in eadē pecunia que legaꝰ vt certū coꝛpus, reputatur q̄ nō ſit ſpecies, itē reputaꝰ q̄ ſit ſpecies, z cū iſta ſint ꝛtraria in eadez lege non videntur poſſe ſtare. In iſto enim ꝓncipio pecunia q̄ legaꝰ vt certum coꝛpus non iudicaꝰ vt ſpecies: qz veniunt vſure que nō veniūt in ſpeciebus, vt dixi. ſz poſtea ſ. in ver. ſed ſi id pecunia. que eſt legata, vt certū coꝛpus, iudicaꝰ vt ſpecies, ſz potes dicere q̄ quāuis ambo ſint in eadē l. tñ pcedunt reſpectu diuerſoꝝ. Nā in hoc ꝓncipio nō iudicaꝰ vt

ſpecies

species respectu usurarū. Ubi vero iducat vt species respectu loci quo dz pstari. ¶ Secdo pncipaliter no. ex eode pn.
6 huius ter. † q actio ex testō sit stricti iuris, ptz, qz nō enumerat in §. actionū. inst. de actio. Et q sit stricti iuris pbat ter. in latis. z ibi Bar. ad hoc no. ff. de, in litē iur. Jtē Bar. in l. arbitrio. §. j. post gl. ibi ff. de dolo. tū habet naturam actiō bonendei q ad vsuras fructū z similia vt hic, z l. i minoruz. Cum qui. cau. in integ. rest. nō est necesse. vt veniat a tēpore mo
7 re, sicut in cōtractib⁹ bone fidei. † Naz in contractib⁹ stricti iuris nō venirēt nisi a tēpore litis cōte. l. cum fund⁹. in prin. ff. fi cer. pe. l. mora. in prin. z l. videam⁹. §. si actionū. ff. de vsu.
8 Jstud † tū qd actio ex testamēto habeat naturā stricti iuris quomodo procedat declarat meli⁹ quā alibi Bar. in l. si he-
9 res. ff. de eo qd cer. loco. ¶ Tertio diligenter † no. tex. istum ibi, vsuras. z cēsz vtilitatē hstaū. q ficut vsure q sunt fructꝰ industriales z ciuiles nō debēt legatario nisi post morā hēdis, hic est tex. pro, ita etiā fructus naturales ex re legata q̄ est ppria testatoris nō debeant ante morā sz solū post moram, qđ pro certo videt mirabile z cōtra cōmunes regulas. Jste eē tex. loquit q̄ legata est res ppria testatoris, vt dicit tex. ibi, si qdē ppria fuerit testatoris. Et tū in vbo oēm vtilitatē, vult q fructꝰ nō debeant nisi post morā: l cōtrariū est regula qđ fructꝰ ex re legata que est ppria testatoris debent etiā ante morā a die adite hēditatis. l. Berēni⁹. ff. de vsu. l. si tibi homo. §. cū seruꝰ. j. e. z l. i. §. z ih. C. de vsu. z fru. le. Ratio qz dūū q̄ est res propria testōris ipso iure trāsit in legatariū a die adite hereditatis. l. seruū filij. §. j. cū gl. ō. e. cū fi. z ita fuit dictū in l. si quis bonoz̄. vbi Bar. z alij. ō. e. Cogita z die vt no. l. d. l. si tibi homo. §. cū fu⁹. j. e. Et forte posset dici alter o de trib⁹ modis ad hūc tex. ymo q tex. iste respectu fructuū nō excludat tēpus ante morā, nec talis argumētatio dz fieri a cōtrario sensu, p iura ppi. alle. scdo posset attēdi qđ ex quo iste tex. cū misterio presupponit qđ heres habeat copiam z facultatē qđ fuit a prin. l mora cōstitutus. Tamē istud fm nō teneo ppter regulā l. qđ te. ff. si cer. pe. Al tertio dic qđ heres de fructib⁹ quos percepit bñ tenet ab aditiōe hēditatis etiā añ morā iurib⁹ fallegatis sz de pcipiēdis solū tenet a tēpore more gl. est in l. si. z ibi Bar.
10 inf. C. de vsur. z fru. leg. z istō tertiū videt tuti⁹. ¶ † Quarto no. in ver. sed si res. qđ res legata dz pstari p heredē loco vbi relicta est. qđ verbū exponit hic gl. dupliciter l. vbi relicta est. i. vbi erat tpe cōditi testamēti. z ita etiā exponit gl. in l. cū seru⁹. §. e. z gl. in l. seru⁹. j. e. circa quē tex. bñ insistit Are. hic, vel scdo ibi relicta est. i. vbi testator moriēs eā reli
11 qt. sic ibi erat tēpore mortis testatoris facit tex. in l. qđ legat. † vbo vbi est. ff. de iudi. z istō tenet Cy. in l. j. C. vbi fideicō-
12 peti debeat. ¶ † Intellige istū tex. pcedere qñ res non erat in loco multū longinquo, alꝰ pūmeret ob testatoz voluerit sumptꝰ heredis pquiri z prestari. l. cū seruus. vbi dixi §. eo fm Bar. hic. z ibi, z alios oēs. z est ratio qz si legatarius cogeret rē legatā q̄ est in multū lōginquo suū sumptū pseq legatū redderet inutile. l. q̄ cubinā. §. q hortos. z l. his vbis. §. i. z ibi Bar. no. j. ō. le. iij. ¶ Quinto subtiliter no. ex eo. tex.
13 vbi Raph. q † quasi cōtractus qui celebrat inter heredē z legatarios aditiōe hereditatis. l. apud Jul. §. fi. ff. ex q. cau. l
14 pos. ea. z §. hēs. isti. de obligō ex quasi cōtrac. differt ab alīs: nā in cōtractib⁹ res dz solui vbi petit ex cōtractu. l. heres absens. ō. de in. c. fi. ō foro cōpe. sz in legato spēs dz solui vbi
15 casus est hic. Et sic obligatio q̄ causat ex isto quasi actu additionis vī fieri respectu loci vbi res est, q̄ est notabile sz
16 aliter nō declarat. Sz tu dicistud pcedere ppter vtilitatem mētis testatoris, vt dicit in tex. z ppterea dicit
17 Ang. hic qđ heres adeūdo nō videt quasi cōtrahere i loco vbi adit hereditas, sz in loco vbi sunt res legate p istū text.
18 ¶ Sexto no. egregiū tex. ibi, testator voluit. vī vbi verisimile est eū voluisse qđ † nō solū seruādū est illud qđ testator exp̄sse voluit z dixit, sz etiā illud qđ vsimile est eū voluisse, z ista a pari pcedit z sic pōdera hic esse tex. p eo qđ voluit gl. q̄ quo
19 die allegat p singulari i l. tale pactū. §. fi. p illū tex. ff. ō pac. q̄ illis habet p dispōsito qđ testator vsimiliter dispōsuisset, si de hoc fuisset interrogat⁹. idē no. Bal. i l. j. C. q̄ res pi.
20 ob. pos. facit tex. i l barbarius. ỹ. sz z si scisset. z ibi Bal. ad
21 istā regulā. ff. de offic. psi. bū facit: † qz dispositio testatoris
22 collatam vnc, casum hz locū in alio in q̄ vertisimiliter dispo
23 suisset idē si cogitasset. tex. est notabilis. i l. Titi⁹. §. Luci⁹. vbi Bar. z Bo. ff. de lib. z posth. z l. fi. z ibi Bar. z alij C. ō posth. her. instit. facit etiā qđ notabiliter dt Ang. in l. Ball⁹. 24 de leg. ij. si trū. ō. de lib. z posth. q̄ dispositio testatoris facta in
25 casu vel vna psona extēdit ad alīū casum vel aliā psonā
26 ex cōiecturis colligi potest, quod testator verisimiliter idē dispositurus fuisset, si cogitasset aut fuisset interrogat⁹. ¶ Et pista dat notabilis limitatio ad regulā que hz † q casus omissus a testatore habet p omisso. l. cōmodissime. ō. lib. z posth. l. si cū dotē. in pn. ff. so. ma. z l. si extraneus. ff. de cōd. ob cau. nisi vi simile si qđ testator idē voluerit in casu omisso. ter. ē hic no
27 tab. cū alīs pal. ¶ Adde similiter ex ō, † q nulla dispositio est tā generalis q̄ nū ꝑ referēda sit ad ea de qbus nō est vīsimile disponēte cogitasse, fm Ang. in cōsi. cclxiij. qđ inci. Philipp⁹ ciuis de Florētia. ¶ Cōtra pdicta, z tex. nostrū fortiter facit tex. in l. si qs ita. §. pe. ff. de test. tut. z gloss. ordina. z
28 approbata in l. Luci⁹. in prin. de lib. z posth. qui vult † q si testator istituat filios suos, ista istitutio lz generalis nō tra hit ad filiū quē testator ignorabat se hre, z tū vīsimilitudo ē psumpta mēs testatoris q̄ si scivisset eū hre ex naturali cha ritate fuisset cū eo istitut⁹. ar. l. iij. C. ō iof. test. z illā gl. tenēt Dy. z Bar. in d. l. si qs ita. §. pe. vbi est bon⁹ tex. de hoc. Añ
29 per illū † tex. in d. §. pe. z p illā gl. est necesse limitare pdicta vt nō procedāt qñ extērio haberet fieri de vna psona ad aliā psonā, z ita in specie limitat Are. tex. in d. §. z qđ i tamē. ex quo apparet q illud qđ ibi dt Ang. de extērioē q̄ fit ad aliā psonam, vt §. retuli nō est verū. ¶ Septimo no. in ver. sed si
30 alibi. hic etiā eē egregiū tex. † qđ res legata tēpore mortis testatoris erat in certo loco, puta Florētie, z si heres de illo loco nō amouisset liberaret eā pstādo Florētie. vt in ver. pcedēti, vbi dixit, z in l. qđ legat. ff. de iud. tū si hēs inde amouit sine cā nō liberaret si eā velit prestare Florētie. sz tenet reducere ad locū vbi iudicialiter petit. qđ est notādū sz Pan. Alex. z Are. hic. z pcedit ppter dolū hēdis dolose trāsferētis, ex quo habes corrolarie notare sz Raph. cu. q trāslatio dolose facta ab herede obligat eū ad soluēdū speciē legatā
31 vbi petit, q̄ vis cessante dolo fuisset soluēda vbi erat, nō vbi petit, qđ bñ no. † Octauo no. i v. ceterū. q trāslatio facta ab herede sine ei⁹ dolo vel culpa nocet legatario, vt i loco i quo nunc est debeat peti, nō añ in loco in quo pri⁹ erat tēpore mortis testatoris: qz intellige fm Raph. cu. z bene nisi trāslatio esset facta ad locū adeo lōginquū qđ ex eius recuperatiōe faciēda legatū redderet quodāmō inutile, nā tūc factū hēdis ēt sine dolo z culpa hēdis nō dz valere, nec tenere ad annullādū effectualr legatū l. si seruū. §. de isto. ff. de vb. ob. facit qđ dixi §. in iij. no. fm Bar. z alios hic. ¶ Nono no. in
32 vī. sed si id perat. in fi. † qđ quātitas dz prestari per hēdē vbi petit, z nō cōsiderat locus vbi est. Ratio hui⁹ no. est: qz quantitas nō respicit certū locū nec dicit circūscribi loco l. Cal⁹. in pn. j. de leg. ij. l. si deicōmissaria. §. tractatū. ff. de in. Jmo forti⁹ tenuit gl. ō. d. l. qđ legat. qđ idē sit in quolibet legato generis, qđ an sit verū dic vt hic p Raph. Decimo no.
33 in ver. itaq; si stich⁹. † qđ qñ res legata culpa hēdis nō apparet, tenet ad estimationē, siue res legata sit propria testatoris siue aliena. Et si heres in dolo fuit, statim pōt cōdēnari ad estimationē, vt hic, si vero fuit i culpa dz dari modicū tēpus ad inueniēdū rem, z restituēdū. l. si cōstāte. §. si vxor. ff. sol. ma. fz Bar. hic, z in l. cū seru⁹. vbi dixi. ō. eo.
34 ¶ Unde a cimo⁰ no. z eo. vī. † qñ res legata perīt culpa hēdis, videt
35 q̄ō estimatio peti possit z nō ipsa res, qđ videt ō. l. si seruus ō. eo. vbi ipsa res perit tū fm Bar. z doc. iste tex. non loquitur de petitione, sz de prestatiōe z sic exequutiōe, tū est i electiōe legatarij, vel petere rē vel estimationē. l. illud. §. j. z l. fi. lio. ff. de don. cā mor. dixi i l. si cū seru⁹. ō. e. Duodecimo no. i
36 ver. toties. hic videri tex. † qđ in legato alternatiuo i dubio electio sit heredis q̄ est gtra tex. doc. z gl. magistralē i l. Lucio. j. ri. j. z ō. l. plane. §. pe. ō. e. sed rūde fm Dy. Bal. Paul. de ca. Alex. z Are. qđ iste tex. de necessitate dz intelligi qñ vba exequutiua fuerūt relata ad hēdē, quo casu electio semp est heredis, l. si ita relictū. §. fi. j. ri. j. no. gl. in d. l. Lucio. ¶ Si
37 ista solutio diuinat ad tex. pcertim cū tex. loquat in persona liter, sz si stich⁹ aut Paphil⁹ legēt. ¶ Decimo terrio no. ex
38 ver. toties. egregiū tex. † qđ heres z quicūq; alius debitor cui alias de iure cōpeteret electio, ita demū dz habere electionē quoties nō esset eligēdo morā fact⁹ legatario, z sic creditori, vt qz ambo seruī essent psentes, z sic posset statim dare illū quē eligit. Nō sic qñ alter abesset in longinquo: qz si illū eligat z petat morā faceret legatario. Et si corrolario habes notare ex tex. qđ tūc demū debitori ē dāda electio qñ vtriusq; rei dz expeditā solutionē, si ergo ū sit expedita solutio nō dz pcedi electio, ne impediat exequutio. tex. est hic notabilis. Et ū cōfert iste §. ad materiā l. eū q̄ certarū. §. j. ff.

a ¶ Undecimo no. Bar. in l. stipulationes nō. xiij. opp. ō ver. ob. ō clarat Ale. in l. si insulā. ỹ. xiij. de verb. ob. Purp.

b ¶ Xij. no. Ale. i l. stipulatio. ñ. in vj. q. Bar. de ver. ob. Purp.

30 doc. q ¶parta sunt rē nō extrare, ⁊ nō apparere seu nō reperiri. Adde Bar. l. q. te. circa fi. ff. si cer. pe. ⁊ tex. in l. si constā te. §. si vxor. ff. sol. ma. p quē tex. no. ibi Bar. q sicut deuenit ad estimationē re nō extāte l. i re furtiua. cū fi. ff. de ꝯdi. fur.

a ita re extāte ſz nō apparēte. ⁊ Alibi q paria sunt nō eē vel eē ⁊ nō apparere, l. fi duo titū. ff. de test. tu. l. in lege. ff. de ℨhen. ēpt. c. solēnitates. ꝓmo. ⁊ ibi gl. no. 8 cōse. dist. j. Sz tu aduer te q imo iste ℣. videt ad hoc male alleg. p Bar. ⁊ doc. Nā lo quit̄ qñ res legata sine culpa hr̄dis perierit vel nō cōpareat quo casu in nullo sunt paria. Nā qñ res legata perierit sine culpa hr̄dis heres est liberat⁹, vt j. in ver. fi. vbi dicit, ſz qñ nō appet sine culpa pstat cautionē de ea restituenda. vt hic ⁊ in v. sed si culpa. §. ea l. Et ſz iste tex. videat innuere q etiā in primo casu hr̄s debeat cauere, tū istud nō vr̄ bñ dictū, ex quo eñ hr̄s est liberatus p interitū rei legate frustr atorū̄s cautionib⁹ nō est vtēdū. l. nō cogendū. §. Sabinus. ff. de pecu. est bene verum q̄ heres fuisset in culpa, tūc talis equipara tio bene pcederet. ita debeā estimatio re extāte, ⁊ nō appa rēte sicut re perēpta, vt in ver. itaq; ⁊ ibi Aleg. no. §. ead. l. ſz fide ſoluēdo notabile Bar. ⁊ doc. q̄ iste tex. loq̄r qñ res perūt sed nō costabat perūisse. ⁊ sic erat dubium an esset ire rū natura vel nō. Ū ñ et tūc pstatur cautio sicut qñ nō repe rit ita ꝓprie pcedit iste tex. Tamē si bene cōsideras tūc esset idē casus: q̄ nō apparet, ⁊ nō esset equiparato. ¶ Decimo

31 quinto no. in v culpa. ¶ q heres teneā erga legatarium non solū, de lata, ⁊ leui culpa, ſz etiā de leuissima quānis Jrū in hoc vltimo teneat gl. hic. Sz iste tex. stringit ℨ gl. q̄ heres teneat ēt de leuissima culpa dupliciter iducēdo istū tex. iste em̄ tex. expresse dicit heredē teneri etiā de leui culpa, postea dubitat an etiā teneat de diligētia. Et decidit q sic. Modo si diligētia solū cōphēderet leuē culpā, tex. esset supflu⁹. vt ergo aliq̄d addat intelligit sub termino diligētia cōprehēde re leuissimā. ⁊ expositio gl. dū exponit. l. q faciat q debitū ē, est inepta ad ꝓpositū, scdo ⁊ ꝓpt⁹ facit q̄ diligētia captā p leuissima culpa gl. est ordi. in l. si vt certo. §. nunc videndus.

32 in verbo diligētia. ff. cōmo. ¶ Decimosexto no. in v. fi. ¶ q p interitū rei legate ante morā heres liberat. Ita vt ēt nō te neat ad estimationē. facit l. nō ampli⁹. §. i. ē. ⁊ l. si ex legati cā. ff. de ver. ob. limita in casu singulari. l. cū quidā. C. de ꝯdi. i ser. vbi specie perēpta an̄ morā casu fortuito tū debeā esti-

33 mario. ⁊ rōnē dic vt ibi p doc. ¶ Ultimo no. q post morā hr̄s teneā ē iteritus odio moroso si in spicit q possibile fue rit q̄ seruus nō fuisset moriēs in manib⁹ legatarū̄. nā cōtra morosum fit in oib⁹ sinistra iterpretatio. l. locū. §. q̄denario. ff. de tab. ex hi. l. de etate. §. q tacuit. ff. de iterrog. act. Et ita ad terminos nr̄os dixit gl. l. diuortio. in gl. iū. ff. de neg. gest.

34 ¶ Glo. in vbo de restōne. ¶ Bar. Ang. Flor. ⁊ Jmo. rādēt q iura q̄ allegat gl. p Jrū cōcordāt cū isto tex. q̄ hic, ⁊ ibi dicit q̄ ō ꝺz caueri ē restituēdo nō añ de psequēdo. ⁊ illa gl. in l. si q̄s seruū. in pn. j. tit. j. Sz tu aduerte: q̄ imo hic he res teneā nō solū cauere de restituēdo ſz etiā psequēdo sum ptibus tū ipsius legatarū̄, ⁊ eius periculo. l. seruo legato. §. fi. ⁊ l. si seruus legat⁹. in pn. cum gl. j. e. gl. Bar. Ange. ⁊ alij in l. cū seru⁹. §. eo. in pn. ⁊ in l. si q̄s seruū. j. tit. j. Pau. ⁊ cas. Aleg. ⁊ Are. ¶ Unde ad cōtraria gl. rādeā q̄ iste tex. loq̄r in vltimis volūtatib⁹ in quib⁹ versat mator fauor. l. i testa mēris. j. de reg. iur. ⁊ ibi heres obligat ex quasi cōtractu adi tionis, vt dicetur in gl. in vbo, diligentia. Et ista cessant in

35 actionib⁹ realib⁹, ⁊ sic in ll. alleg. in glo. ¶ Juxta istam glo. Bar. plene distinguit an q oñi debitor teneat cauere de restituendo. Et eius distin. referunt, ⁊ simpliciter sequunt Flo. ⁊ Sal. hic, ſz tu aduerte inquātū, Bar. dicit q fallit i procu ratore q̄ ſz talis cōtractus mādati fiat solū gratia mādan

36 tis sicut ⁊ depositū. ¶ tū q̄ adeo grauat procurator q etiā te neat de culpa leuissima. l. procuratore. C. de mād. ideo etiam grauat ad cauēdā ista ratio Bar. vt ꝛcludere totū ℨ. ⁊ op positū. q̄ si procu. adeo grauat hoc vt teneat etiam de leuis sima culpa quānis mādato fiat solū gratia mandātis: ergo ex hoc port⁹ debet inferri reseruatio ab honore cauēdi, ⁊ nō aliud grauamē p regulā tritā q qui in vno grauat i alio est alleuiād⁹. l. eū q in pn. ff. de iureiur. q̄ afflictio non debet addi afflicto. l. diuus. ff. de offi. pref. ⁊ sic grauato non ꝺz ad di aliud grauamē. ¶ Sz defende Bar. q licet illa sua argu mētatio nō videat bona, tū eius cōclusio est bona sic intelligē dō q procurator teneat de omni culpa ēt leuissima. Et hoc

37 hoc teneā cauere de ipsa restituenda si ad eū puenerit ¶ non fic est i depositario q solū teneā ō dolo ⁊ lata culpa, ideo nō cauet de restituēdo. d. l. fi fine. ff. de po. ¶ Glo. in verbo dili

b gētia. distingue, vt hic ꝑ Bar. post. antiquos cui⁹ distinctio nem cōmuniter sequunt alij. Et idē tenet Bart. in repe. l. q nerua. in vlt. q. ff. de posi. cū concor. hic traditis per Alexā.

38 ¶ Sed aduerte tu inquantū Bar. ⁊ doc. fundant istā do ctrinam sup qua contractus celebr̄atur ex aditione hr̄ditā tis inter heredē, ⁊ legatarios seu fideicōmiss. p̄out etiā di cit Bar. i v. itaq;. §. ea l. ⁊ est tex. plan⁹. l. ex maleficijs. §. he res. ff. de ac. ⁊ ob. ⁊ in §. hr̄s. instit. de obli. q̄ ex quasi ℨc. Nā ipsemet Bar. l. apud Julia. §. fi. ff. ex q. cau. in pos. ea. no. ex illo tex. in verbo creditorū̄. quod heres adeundo heredita rē quasi contrahit, sed q ille quasi contractus celebr̄at inter heredē, ⁊ creditores. Et idē etiā ibi no. Ang. facit tex. in l. fi ultimo. in verbo creditoribus. ff. de acquir. here. ¶ Alibi ⁊ tertio idē Bar. in l. de eo. ff. de iudi. fibimet de directo Jrū tenet q p aditionē hr̄ditatis non quasi cōtrahit cum credi toribus ſz bñ cū legatarijs. dicit enim Bar. q̄ creditores nō agunt ex quasi cōtractu qui celebr̄atur mediāte aditione, ſz bñ agunt ex quasi cōtractu ante celebr̄ato cū defuncto lega tarū̄ añt solū agēt vigore quasi contractus celebr̄ati ex aditiōe. Et ꝑpea infert vt ibi p eū. ⁊ ita tenent Rap. cu. in cōsi. cij. q incipit statuto Papiēsi. scōm ordinem meū. Et tenēdo hoc ad d. l. apud Julianū. §. fi. p quē ibi Bar. no. q̄ trariū̄ po tes rīdere vt ibi dicit gl. p quos ℨhic. ſ. cū legatarijs. ⁊ p̄o bat ibi tex. in vbo, legata. ¶ Alibi quarto loco Bal. in rub.

39 C. q admit. i vij. q. vbi q̄rit an agnoscendo bonorū̄ pos. de iu re ꝓprio dicat quasi ℨhere, sicut adeundo hr̄ditatē de iure ciuili. Cōcludit q vtroq; casu sine agnoscendo sine adeūdo quasi ℨhat cū legatarijs, ⁊ cū creditoribus. Sed ego credo q etiā Bar. in l. apud Julianū. §. fi. nō voluerit hoc negare, ſz em̄ notet ex illo q quasi cōtractus aditiōis celebr̄et inter he redē ⁊ creditores, nō p hoc debuit intelligisse Bar. q ēt non celebr̄et cū legatarijs, q̄ diceret ℨ tex. in l. ex maleficijs. §. he res. ⁊ §. hr̄s. instit. de ob. q̄ ex quasi ℨc. ¶ Tū si bene conside res verior videt opi. Bar. i d. l. de eo. p rationē p eū allega tā quā ō. retuli. ¶ Bl. in vbo. vēdere. in pma parte ꝛcludit q debitor morosus indistincte teneat de iteritu, etiā si esset pitura, eodē mō penes creditorē in Jrū alle. quatuor tex. Et ista est magis cōis cōclusio quā ſz gl. ⁊ doc. in l. oō te. ff. si cer. pe. Et q̄ ibi late examinant ñ ifisto hoc ponit late Bar. in l. nemo. §. j. j. de ver. ob. In scda p viā notabilis ponit an debeat inspici q euenire possit. dic vt per Bar. in l. inter sti pulantē. §. sacrā. j. de ver. ob. ⁊ in d. l. si idē, cū cōclusiōe. ibi di xi. Et quantum ad istum tex. dic, vt dixi in vlt. notabili. ō.

Lex I.

1 ℣ Heres morosus teneā ex delicto sui serui commisso circa rem legatā etiam si heres sit ignorans.

2 Exceptio ꝓcisa vel nogalis quod ita dar ex dilecto serui sicut datur actio.

3 Casus in quibus actio in factū datur legatario occasione le gati contra heredem.

4 Actio in factum ꝓtoria de qua hic quod nō habet naturā actionis bone fidei quo ad fructus, ⁊ accessoria.

5 Heres conuentus ex delicto serui cōmisso circa rem legatā liberat dando ipsum seruum ꝓ noxa.

6 Dominus quando nō vult dare seruū ꝓ noxa quādo te neatur de peculio vel teneatur ad verā estimationē. ⁊ nu. 7. Et quando seruus non ꝓstetur ꝓ noxa. nu. 16.

8 Factum culposum vnius ex pluribus quando nocet alijs.

9 Dominium rei in vniuerso quod possit esse penes vnū, ⁊ in rebus particularibus penes alium.
Regnum Apulie licet sit ecclesie, tamē feuda singularia que sunt in regno, sunt de directo dominio regis.

10 Legatarius dicitur heres in re legata.

11 Dominium rei legate qñ recta via trāseat in legatariū ⁊ qñ nō.

12 Res legata fingitur legatarij hereditate adita vsq; retro a morte testatoris.

13 Legatarius agens actione personali in terminis hui⁹ legis an videatur renuntiare dominio, ⁊ sic rei vendicationi.

14 Actio in factū quod sit remedium extraordinariū, ⁊ actio subsidiaria.

15 Actio negotiorū̄ gestorū̄ vtilis que datur ex ratihabitio ne sequuta quod dicatur subsidiaria, ⁊ cōcurrere possit cum alia subsidiaria.

1 Si heredis seruus. † Legata ri⁹ agit ℨ hr̄dē ex facto serui sui. itē hr̄s delinquēs teneā nō alij cohr̄des. vel. fic, teneā hr̄s ō furto serui sui nō circa rem legatā cōmisso. ⁊ delicto vnius circa rem legatam nō nocet coheredib⁹. h. o. vsq; ad fi. l. ¶ Mo. j. quod hr̄s mo rās teneā ex delicto serui cōmisso circa rē legatā serui. Et tex. ideo dixit de ignorāte: q̄ si dño sciēte seruus cōmisisset furtum

furtū, dñs teneret insolidū, nec liberaret dando seruū p noxa l.ij.ff.pn. z in l.j.delictis.ff.de noxa. z aduerte q† ficut p delicto p seruū cōmisso interdū dat cōtra dñm solū actio noxalis, ita dñs ignorauit interdū precise ad totū qđ scivit z p hibere potuit. d.l.ij.i pn. de noxa. Ita etiā ex delicto serui in terdū ex dare exceptionē pcisa, interdū noxalē ꝑ dñs. tex. est in l.ij.ff. de eo p quē fac. erit. z ibi Ang. z clarꝰ Bal. hoc nota. & Bal. q istō raro inuenit alibi i iure. Sz tu dic q istō videt indubitatū: q2 si ex delicto serui ꝑ dñm interdū datur actio pcisa, interdū noxalis, vt dictus est fortꝰ dz dari exceptio: z cui damus actionē, fortius damꝰ exceptionē, vt i regula cui dam. ff. de re. iu. z l.j.§. qđ aūt ait. ff. de superfi. Secūdo no. ex isto tex. casum in quo hꝰs cōuenit p legatarium actione in fatū occasiōe legati. ¶ Adde tu aliū casū. no. qñ filius est institutꝰ heres, z in fraudē repudiat testm, z venit ab intestato, quo casu legata sustinent p ti. ff. si qs omiſ. cauſ. z fiet edicto ptoris. tūc p illis legatis solū cōperit actio in factū ptoria. Nō aūt cōpetūt alique ex tribꝰ actionibus q cōpetūt p alijs legatis. l.j.C. cōmu. de leg. §. fz nā. in fin. de leg. ita tz Bar. in l.ſi. si qs pecuniā. i pn. p illū tex. z l. pcedēte. ff. si qs omiſ. cau. teſt. Bal. z Sal. il. ſi. C. e. z licet Bar. in d.l. ſi qs pecuniā. subiungat q modici effectꝰ sit ista inuestigatio, tu potes dicere qđ imo ē magne vtilitatis pri mo circa vitā, z tps actionū. insti. de perpe. z tēp. actio. i pn. z in honorarijs. in pn. z ver. sed cū rescissa. ff. de act. z obl. quis posses replicare q tale ſtereſſe tpis, z sic vtil actiōis ſit habēdū i cōsideratiōe, vt videmꝰ in l. creditor. §. e. Alia ergo posset attēdari vtilitas, z posset teneri † qđ ista actio in factū ptoria nō habeat naturā actionū bone fidei q ad fructus z alia successoria, sicut habent alie actiones q cōpetūt p legatis, in minor. C. an quib. cau. in integ. resti. nō est necesse. cū res in pn. vbi dixi. §. e. ne dicaꝰ q2 ista actio in factū ptoria subrogata loco aliarū q cōpetebāt p legatis, ergo debeat sapere earū naturā. l. ſi eū. §. qui iniuriarū. cū ſi. ff. ſi qs cau. q2 respōdet, dato ēt qđ z subrogata solū saperet naturā pn. nō accidētale que causat ex noxa, put dicit gl. not. z ordi. in l. certi cōdictio. in pn. quā Bar. z alij ibi multū not. ff. icer. pe. ¶ † Tertio no. ex tex. q qñ hꝰs cōuenit ex delicto serui cōmisso circa rē legatā liberat dando ipsuꝰ seruū p noxa. Adde q in Jtū fortiter facit: q2 ex quo ex tali delicto aliqs peruenit ad dñm vt ōt iste tex. in fi. ergo nō dz liberari dando seruū p noxa, nisi prius restituat totū illud qđ ad eū puenit, z postea det seruū p noxa. tex. est in l. ſi seruꝰ vt filiꝰ ff. de cōdi. fur. rñdet Are. qđ iste tex. procedit qñ agit p furto serui cōtra dñm hoc medio cōcludēdi, q2 obligat ex delicto serui, z tūc poterit dare seruū p noxa, q2 p delicto aliter nō obligat. secꝰ si agereť hoc medio, q2 res furata vel eius estimatio peruenit ad dñm, tūc procedit tex. in d.l. ſi seruꝰ. Et est singularis limitatio ad illū tex. ꝑz eū. Tu aduerte. q2 ista solutio facit violētiā, z cōtinet diuinationē ad vtrunq; text. Ideo posses aliter rñdere q hic qñ dñs dat seruū p noxa, tex. nō ꝑsupponit q aliqd peruenerit ad dñz, sed istud bene ꝑsupponit i ſcō casu q cōuenit de peculio. ¶ † Quarto no. ex hoc text. q qñ dñs nō vult dare seruū p noxa, tenet de peculio, intellige qñ ex peculio serui restat tātū quātū ex vēditiōe habut. Et sic qñ peculiū cōrespōdet ptio rei vēdite, als teneret ad verā estimationē ēt vltra peculiū. l. miles. §. decē. ff. de re iu. l.j. §. ſi seruꝰ. z ibi gl. ff. de his q dele. vel ſeffu. z quat. ēt Are. hic. ¶ † Quinto no. q ex maleficio fui agit de peculio cōtra dñm qđ intellige ideo esse: q2 tūc aliqd puerit ad dñm, vt ōt tex. z sic dñs effectꝰ ē locupletior, als ex maleficio nō agit cōtra dñm de peculio, vt declarat tex. in l. ij. §. ex furtiua cā. ff. de pecu. facit l. quoties. cuz seq. z q ibi Bar. no. ff. de noxa. ¶ Sexto no. ex ver. ſi vnius. i q factū cuiꝰ posum vnius ex hērib⁹ ſnō aggrauat alios cohērides nec eis nocet. facit l.j. ff. ad ſylla. l.i depositi. cū l. seq. ff. depoſi. l. ō puillo. §. ſi plurū. ff. de oper. no. nū. Imo hoc ꝑdest: q2 si vnꝰ ex hērib⁹ seruū legatū occidat alij liberant ſ piterit rei legate ſine eorū dolo vel moza. l. cū res in ſi. vbi dixi. z l. nō amplꝰ. §. i. ſ. eo. z l. legati cā. ff. de vb. ob. ¶ Ita iste tex. procedit ꝑz Bar. z alios qđ obligatio hz originem ex persona heredum, secꝰ si ex ꝑsona defuncti, puta si esset pena ꝑmissa p defunctū si tale quid ſit: mā factū vnꝰ ex heredibus facit pena cōmitti cōtra oēs in indiuiduis. l. ij. §. j. z §. etiāſi in facto. l. iij. §. cato. z l. v. §. ſi j. de v. ob. ¶ Bl. j. ibi, ſolutio in ſpecta vniuersitate. Ista solutio est i se vana: q2 stat simul q dominū rei in vniuerſo ſit penes vnū, z postea in rebꝰ particularibus dominū ſit apud aliū. l. ij. z iij. in pn. ff. de rei vē dit. ¶ Tu adde pro gl. facere illis q6 singulariter no. Bal. il. ꝑ illū tex. C. vnde cogna. qđ singularia, feuda q ſunt in regno Apulie ſunt de directo dominio regis, lz ipsa vniuersitas totiꝰ regni ſit ecclesie, p feudū cle. pastoralis. de re iudi. z ita dicit tenuisse doctores antiquos regni, z bene ꝑz eus, z idē tz Bal. in pn. ſtoz. sed cōmuniter damnat ista solutio: q2 hic cōsiderat res singulariter. † Itē q2 legatariꝰ dz ipse heres rei legate. l. id tēpus. §. j. ti. de vſuca. ergo legata res detrahit de vniuersitate. Propterea z fortius si vno respectu res erat legatarij cōsiderata singulariter vt ōt glo. p cō sequens sibi poterat dari actio furti, ergo dz cessare actio in factū q̄ est subſidiaria. l.j. z l. quoties. ff. de pſcr. ver. z l. in cauſe. ij in pn. ff. de mino. ¶ In ea gl. ibi, vel dic secundum Azo. quod heredis z nō testatoris ꝛc. Ista solutio diuinat ad tex. no. tū ex ea habes regulā † q quando legat res heredis, dominū nō trāſit recta via in legatariū, z ita tenēt tres alie gl. allegate per Bar. Tu adde aliam gl. in l. p diuersas. in verbo, seu res. z ibi Bar. eam no. C. māda. Licet contrarium tenuit gl. in l. ij. C. commu. de leg. que est sola z singularis secundum Ang. in d.l. Papinianus. vbi etiam Bald. z Ange. eam reprobant. z Bar. in d.l. heredē. C. de fideicom. ¶ Ampliat istā regulā gl. z doc. vt procedat etiā si testator legaret rē heredis de expſſo consensu ipſius heredis, ad huc nō trāſit dominium recta via in legatariū secūdū Bar. in l. cum qs decedēs. in pn. per illū tex. ſ. de leg. ij. Bal. in l. j. C. commu. de lega. vbi limitat, niſi res legata de expſſo cōsensu heredis esset penes legatarium, tunc recta via trāſiret dominiū in legatariū. l. quedam mulier. ff. de rei vēd. ca. ¶ In ea. gl. ibi, vel hic nō erat adita hereditas. ista solutio nez reprobat Bart. z bene: † q2 post ea adita hērditate fingit vsq; retro legatarij a morte testatoris. l. a Titio in ſi. ff. de fur. l. huic ſcripture. ff. ad leg. aql. licet Jmo. conet defendere istā solutionē, z minus bene, vt hic per Alex. z Are. Alium serrum intellectū extra gl. tradit Bar. post Ja. de Are. qđ si legatarius intentat personalē, habet tūc actionē in factum vt hic. si vero ſintentat personalē, tūc haberet actionē furti, z militaret cōtrariū gl. Ratio diuersitatis, † q2 intētādo ꝑsonalē que ꝑsupponit obligationem videtur tacite renūtiari rei vēdicationi, z sic dominio. l. cū filius. §. varijs. ff. de legatis ij. sed si ſine dominio nō ipōt cōpetere actio furti. l. si quis rem. ff. de pſcri. verb. allegata in gl. istā opi. ēt refert, z ſequit Bar. in l.j. in d.q. §. e. Ibi tamē attribuūt Richar. Malūb. istam solu. ſequunt cōiter doc. hic, z ibi, pſertim Ang. Sal. z Are. ¶ Sed Bal. Flo. hic in fi. reprehendūt, quia per hoc quod agat personali, non est verum q videantur renūtiare dominio qđ habet, vt tenet gl. i §. nostra aūt. institut. de leg. quā ad hoc reputat ſingularē idē Bal. in l.j. C. commu. de lega. vbi latius idē ſequit, mihi quoque iste intellectus Bar. z communis videt valde dubiꝰ ſz alijs medijs, primo q2 fm istū intellectū decisio istius l. videret esse impoſita verbis z nō rebus, cōtra l. ij. in fi. C. cōmu. de leg. nam nā cū ſit in facultate legatarij, vel intentare realem vel ꝑsonalē actionē put voluerit. d.l. cuz filius. §. varꝰ. z l.j. C. commu. de leg. certe intētādo realē faceret cessare decisionē huiꝰ l. ¶ Preterea dicere q in isto tex. ideo deť actio factū eo q2 legatarius hic intētauerat ꝑsonalē nō caret diuinatiōe. ¶ † Preterea z fortius cū actio in factū ſit remedū extraordinariū, z sic actio ſubſidiaria, vt §. dixi, ergo cessaret semper, vbi alia ordinaria etiā aptitudine solū cōpeteret. d.l.j. l. quoties. ff. de pſcr. verb. z l.j. in fi. cū ſeq. ff. de dolo. niſi dicere defendendo Bar. quod postquā intentauit actionē personalē dicit renuntiasse reali, z sic dominio. d.l. cum filiꝰ. §. varijs. ergo realis meliꝰ etiā aptitudine nō cōperit, de quo solet plenꝰ scribi in l.j. §. eo. Nō ēt ergo tutū recedere ab intellectu Bar. z cōmuni. ¶ Bau. de cast. dicit se mirari de tanta cecitate gl. z doc. ita laborantiū z variantium circa intellectū istius tex. qui secundum eum est valde planꝰ. Nā in isto tex. si legatariꝰ vellet agere ad penā dupli vel quadrupli actiōe furti vel vt deť seruꝰ p noxa, certe posset, cū sit dominus rei legate dicta. l. a Titio. in fi. ff. de fur. z l. legatū. §. ti. j. z sic oppositio gl. est verissima, sed in isto tex. legatarius volebat agere ad pretiū rei legate subtracte habitū p seruū hereditarium. Et ad illud non dat actio fur. sed solū actio factū subſidiaria ex equitate. l. ſi me. z Titiū. ff. ſi cer. pet. ne heres indebite locupletet ex re legatarij. vt dat vt illis negeſt. habendo ratam venditionē serui in subſidiū re perempta vt pscripta. l. fin. ff. de negot. geſt. † Et ista vtilis negeſt. est ſimiliter subſidiaria, ergo potest concurrere cū alia ſimiliter subſidiaria. l. de pecoribꝰ. C. ad leg. aql. Bar. z alij in l. in prouinciali. §. j. de oper. no. nū tiario. istū intellectū reprobāt Alex. z Are. hic, z in primo. Alexan. refert Petr. z Cyn. dicere nonnullos antiquos habuisse istum intellectū

z illã reprobare, z bñ fz cñ, qz agẽdo ad ptiũ habitũ ex vẽditiõe rei subst racte vr legatari⁹ approbare Jctũ, z agere ex Jctu l.j.C.de fur. z l.ij.ff.de ne.gest. Jdeo nõ vr q libereť hꝰ
16 pstãdo seruũ, p nora: qz vbi ꝑagit ex Jctu nõ est loc⁹ pstatiõi serui p nora, etiã ñ delictũ pcesserit qñ Jctũ l.j.§.cñ seru⁹. z ibi gl.ff.de his q dele. vel effu. z l.iij.§.itẽ ñ seru⁹. i fi. z ibi gl. ff. nau. cau. po. stab. fz tu dic qõ istõ fundamẽtũ facit ipsemet Pau. de ca. z ꝺr q pp hoc ista lex est mirabilis, z difficilis ad sustinendũ, z qõ itelligeret res alienata nõ erat perẽpta nec ꝓscripta quo casu p hãc legẽ dak tẽperamẽtũ, vt possit euitare iudiciũ actionis in factũ dãdo seruũ p nora. Sz ꝑdicta iura ꝓcederẽt qñ erat perẽpta vel ꝓscripta. Istũ intellectũ ẽt, vt dixi, ꝑpugnat Are. alio mõ: qz legatarius erat dñs z p 2sequẽs poterat agere ꝓdictiõe furtiua ad cõsequẽdã rẽ vl estimationẽ eius l.i re furtiua. ff. de ꝰdi. fur. Jtẽ poterat rẽ auocare p rei vẽ. ex quo erat in rerũ natura, z nõ erat ꝓscripta. vt ꝺr Pau. de ca. ergo ꝺz cessare actio in factũ ex egtate. d.l.si me z titiũ. cũ sit remediũ subsidiariũ vt ibi tz Bar. z gl. in l.si seruus. ff. si cer. peta. Sz istõ fundamẽtũ facile tollit, cũ ista remedia denť penir⁹ ad diuersa, nec circa idez reperiunť concurrere.

Lex lj.

1 ℙTempus certe etatis quando datur legatario ꝺz esse ꝛotum completum, z non sufficit quod sit inchoatum.
Dictio cum, denotat extremitatem tẽporis.
Genitiu⁹ quando importat tẽpus significat pfectionem.
2 Solutio legati facti annua bima trima die quod fit in fine cuiuslibet anni quando distributio dictorum temporum apponit prestationi, z executioni.
3 Argumẽtatio de toto ad partẽ tẽporis z cõtra q est bona.
4 Tempus appositũ a testatore prestatiõis legati, qñ incipit currere. z nu. 5. z 6.
Optimo eodem modo ordinat voluntatem testatoris quo illam ordinat veritas.
7 Legatum factum a testatore ignorãte alicui cũ puenerit ad ꝛtiũ. annum, si iam tẽpore testamenti erat maior, valet.
Verbũ futuri tẽporis subiunctim verificat in etate pfecta.
8 Annus ceptus quãdo habeatur pro completo.
9 Tempus certe etatis appositus in accusatiuo an differat si apponitur in ablatiuo. nu. 10. 11. 12. 13. 14.
15 Ordinandus in anno trigesimo sufficit si ordinetur initiato trigesimo anno.
Quod qs possederit triẽnio intelligit de triennio cõpleto.
16 Ẽditare cũ termino vnius anni ad soluẽdũ ꝑtiũ cursus anni incipiet a tẽpore traditionis rei, intellige vt in nu. 20.
17 Terminus assignatus in aliqua dispositione qñ est respectiuus certe cause requirit qõ illa causa prius existat, alias terminus prius non incipit currere.
18 Testator si legauit quibuslã fratribus centum pro constructione capelle quam tenerentur cõstrui facere intra annum alias sint priuati qõ ille terminus anni non incipit currere antequam perceperunt legatum.
19 Intel. ad tex. in l.iij.§.biduum. ff. quando appel. fit.
20 Tempus in dispositione appositum qñ eius principiuz est certum, tunc non expectatur aliquod implementum.

a ℂ Completum. Adde glo. versi. decimooctauo. i cl. fina. de eta. et quali. Bart. in l. sourũ. §. minor. ff. de cura. i Bar. in l. Luci⁹. §. pe. ad muni. Bar. in l. de pupillo. in prin. ff. ꝺ no. ope. nun. Bal. in l. fin. C. de testa. milit. Bal. in l. exigen di. C. de procur. doc. in c. cum eo. de elect. libro vi. Bal. i c. cũ vigesimum. de offic. deleg. Cardi. i c. venies. de sponsalib.

b ℂ Dictio cum. Adde l. si quis arbitratu. de v. obli. doc. in l.j. et ij. C. de ver. sign. Car. zaba. in cle. ij. iij. nor. de test. idem Card. in c. fi. in j. no. de consuet. Raph. Cu. consil. lvj. incip. heres.

c ℂ Argumentatio de toto. Adde Bal. i l. p fundum. ff. de ser. rustic. pred. z in l. q̃ de rota. ff. de rei vend.

Sj cui legetur.

ℂ Dividit ista l. vsque ad §. si titio. in quatuor ꝓncipales. In prima ponit vna decisio. In scda p viã illatiõis ponit alia decisio cũ limitatiõe. In tertia ponit dictũ cũ illatiõe. In q̃rta, z vltia ponit alia ꝺcisio. scda ibi ergo z cũ sic. tertia ibi, Bautẽ legatũ. q̃rta z vltia est ibi, qõ si testi. Et qz summariũ Bar. z doc. vr ꝺ fectiuũ, zñ cõplectit totũ text. tu summa sic. † Tps certe etatis legatarij adiectũ legato ꝺz totũ esse cõpletũ. h. primo z termin⁹ ꝑtr a testõre soluriõi legati icipit currere a tpe p testõrẽ designato ẽt si illo tps i parte vl totũ pcesserit tps mortis, z ẽt testamenti, si tñ testator hoc ignorabat. Si añt scienter icipit a tpe testamẽti. h. scõo. Jtẽ tale legatũ collatũ in certũ tps legatarij ꝑportat cõditionẽ q̃ impedit trãsmissionẽ. Sz terminus postea ꝑfixus solutiõi facit simplicẽ dilationẽ absq̃ cõditione, z ideo trãsmissionẽ nõ ꝛpedit hoc tertio. Et si tps ꝑfixũ legatario nõ reperiať cõpletũ tpe testamẽti, fz postea tpe solutiõis fue annue ꝑstatiõis statim incipiet currere ab ipso completo postea testm. h. ꝺ. quarto z vltimo clare, z liquide vsq̃ ad §. Titio. ℂ No. j. ex prima pte q̃ qñ tps certe etatis ꝺať legatario ꝺz totũ eẽ cõpletũ, a z ñ sufficit qõ sit inchoatũ. Et rõ põt esse duplex in hoc principio. ℙRia qz dictio cũ, b denotat extremitatẽ tpis, zẽ ac si ꝺcere, relinquo titio tũc cũ erit ꝛtiũ annorũ. l.iij. in fi. cũ fi. ff. ꝺ ꝺdi, z demõ. l. pe. ff. de test. tutel. Scda rõ ẽ pp genitiuũ, naz qñ ꝑportat tps significat pfectionẽ z fm Bar. z alios clari⁹ Bal. z Flo. facit qõ no. p Bar. z alios in rubri. ff. de oper. no.
2 nũ. ℂ † Scdo no. q̃ qñ distributio tẽporũ annua bima trima die nõ opponit a pn. c. solutiom legati, fz solũ apponit ꝑstatiõi executiõi, tũc solutio legati ꝺz fieri i fine cuiuslibet anni,
3 vt hic, z l. lecta. ff. si cer. pe. de quo infra plen⁹ dicet. ℂ † Tertio no. in v. pinde. fz Bal. z Flo. qõ in tẽpore bona est argu-
c mẽtatio de toto ad partẽ tpis, z ez. Adde q istõ ꝓcederet i materia fauorabili vt hic fz i materia odiosa nõ ꝓcedit argumẽtũ de toto ad partẽ. tex. ẽ no. l. si dictũ. §. i stipulatiõe. ff. de euic. quẽ ad hoc no. Sal. i l. nã z postea. in pn. ff. de iure iur. Jtẽ etiã intellige qñ est eadẽ ratio, secus. gl. est no. in cle. fi. in vbo defensor. de reb. eccle. nõ alie. in l. q̃ hominẽ. in pn. ff.
4 de sol. ℂ † Quarto no. q̃ tps ꝑfixũ a testatore ꝑstatiõi, z sic solutiõi legati incipit currere a tpe designato p testatorẽ, ẽt si ꝑcesserit tpe testamẽti z ꝑi⁹ cõpletũ fuerit. Et ex hoc habes cozrelarie notare tria. Pzio em loquit vnũ valde mirãdũ fz Pau. de ca. q̃ primo incipiat currere tẽp⁹ soluẽdi legatũ añq̃ ipsius legatũ sit factũ, Scdo q̃ tps designatũ a testatore p modũ futuri tpis si sit ꝓteritũ, tũc ñ expectam⁹ am pli⁹ futurũ. rõ vr tiusq̃ ẽ: qz istõ tẽp⁹ cõmẽsuratũ ex etate legatarij nõ depẽdet ãpli⁹ a potestate testatoris, fz a cursu nature, iõ necessario cepit initiũ a ꝓterito, lz vba testatoris respicerẽt futurũ. Et ex hoc tertio habes q̃ eo mõ quo veritas ozdinat volũtatem testatoris, eo mõ illa ozdinat opi.
5 ℂ Quinto no. in ver. hec ita. q̃ lz tps appositũ solutiõi legati respiciẽs futurũ cõnumerať tũ cũ tpe iã ꝓterito si testator ignorauit illud tps ꝑcessisse, z si legatarius iã esset ꝛtiũ. annorũ. Sec⁹ tñ est in testatore sciẽte. Ratio est: qz testator sciẽs illõ tẽp⁹ ꝛtiũ. annorũ iã legatariũ excessisse, referẽdo se ad futurum cum nõ possit amplius referri ad tps qõ testator exꝑssit: qz repugnat lapsus ꝛtpis necessario facit vt tps
6 icipiat a tpe testamẽti. Et ex B habes cozrelarie notare ť q̃ qñ termin⁹ adiect⁹ disponi ex certa sciẽtia testatoris est talis, q̃ ñ ꝑt referri ad tps. q̃ testator exꝑssit ne appositio illi⁹ tpis cẽseať negatoria, intelligik q̃ talis terminus currat a
7 tpe testamẽti, tex. est hic nota. ℂ † Sexto no. ex eo. v̊ q̃ valeat legatũ factũ a testõre ignorãte alicui, cũ peruenerit ad ꝛtiũ. annum z iã tẽpore testamẽti erat maior ꝛtiũ. annorum. Rõ est: qz vbũ puenerit, lz fit futuri tpis subiũctiu, qz rũ ꝺ riuať a ꝓterito indicatiui est verificabile i etate iã cõpleta. l. vbũ erit. ff. de vb. sig. l. ploriana. ff. ꝺ iure codi. z est gl. i l. iij. §. ex plurib⁹. in gl. paru. l vbo susceperit. quã Bar. ibi no. ff. de acq. pos. Bar. in l. omnes populi. in iij. q. vj. q. pn. ff. ꝺ iust. z iur. z in l. hoc arti. ff. de here. inst. Et p hoc ꝑz nõ ob. tex. in l. seruo manumisso. ff. de cõdi. inde. vt hic plenius q̃ Pau. de ca. in §. j. ℂ Bl. j. ibi vt j. de manumiss. testa. l. si ita fuerit libertas. Ista so. cõiter tenet p Bar. z alios lz Pet. de bella perti. z subtiliter vltramõ. ꝺicãt q̃ istud sit fauore libertatis. z ante eos ꝺicit gl. in ꝺ. l. si ita fuerit, i vbo liberũ. Sz certe tex. ibi nõ se fundat super aliquo fauore libertatis, fz sup ꝓpria significatione verborũ z cõmuni vsu loquẽdi. Et qõ
nõ sit speciale fauore libertatis ꝓbat tex. in l. si in annos. ff. de cõdi. z demon. ℂ In ea. gl. ibi, vel ibi speciale qs est verius, ista sol. etiã cõiter tenet z specialitas cõsistit in trib⁹: qz ibi ille erat filj⁹, z agebat ꝺ hereditate paterna, z erat minor, z si ꝺicat etiã in hoc tex. ista tria ꝛcurrũt. nã ẽt hic erat filj⁹ vt patet j. i ver. q̃ si testi. itẽ erat minor vt ibi ꝺicit text. ꝺic q̃ deficiebat tertiũ, qz nõ agebat ꝺ hereditate paterna fz ꝺ legato. ℂ In ea. gl. ibi. l. ad rẽpub. ꝺ. c. q̃ ibi est speciale
8 reipublice, z fauoz ꝓsistit in duob⁹. ꝓmo, t q̃ ann⁹ ceptus nõ habeť p cõpleto ad hoc vt quis possit administrare ptinẽtia ad rẽpublicã. Jtẽ ann⁹ ceptus nõ habeť ꝓ completo, vt possit qs se excusare a muneribus publicis vt ibi ea gl. i fi. distingue vt hic p Bar. quẽ simplicicer refert et seq̃t Sal. z cõcludit Bart. q̃ qñ tps certe etatis ponit in accusatiuo, tũc tps vltimi anni ꝺz esse totũ cõpletũ, nõ qõ istud importet significatio accusatiui, fz ꝑpter naturã ꝛbi importãtis pfectionẽ, vñ secus esset qñ tps apponeret in accusatiuo simpliciter, tunc eẽt idẽ sicut i ablatiuo. Sz vt ista Bart. clari⁹
9 habeas ex ea collige tres ꝑtin. cõclusiões. ℙrima est q̃ ꝺifferẽtiaẽ an tps certe etatis apponať in accusatiuo, an i ablatiuo cuz limitatione tũ de qua hic p Bar. Scda cõclusio q̃ qñ tps ponit in accusatiuo simplicirer absq̃ vbo importãte pfectionẽ, tunc sufficit vltimũ annum esse inchoatũ sicut quãdo ponitur in ablatiuo. Tertia ꝛclusio q̃ qñ tẽpus certe etatis ponit in ablatiuo, ablatiu⁹ de ꝓpria significatione importat tẽpus imperfectũ z sic solũ inchoatũ, quãuis nõ
10 cõpletũ. ℂ † Circa primã conclusionem adde qõ istam ꝺifferentiã Bar. inter accusatiuũ z ablatiuũ reprobat ⁹ened.

de plumbi.

de plũ.in d.l.si ita fuerit.p tex.i l.nec semel.§.noui.ff.qñ dies le.ce.vbi tex.dr nihil interesse an testor dicat in annos singulos vel quotannis,an in singulos mẽses vel quot mẽsib⁹.z sic an testor vtat accusatiuo an ablatiuo.ad illũ tex.rñdet d.Alex.qs ibi loquit in tpe adiecto cã multiplicãde obligationis qõ tps semp vr adiectum fauore creditoris z sic legatarij:z sic semper ab initio anni dz fieri pstatio.l.ij. C. qñ dies le.ce.ßz hic loquimur qñ vnica pstatio faciẽda ẽ,z sic in tps adiecto cã differẽde solutiõis,vt declarat Bar.hic.§.z in l.qui hoc anno.ff.de vb.ob.Tu rñde meli⁹ qõ imo Bar.non facit dictam ĩter accusatiuũ z ablati. qñ p accusatiuũ pbat simplr sine vbo importãte pfectionẽ.tu añ in ista pma 2clusione, põdera esse duos tex.formales q simul iucti expresse faciunt differẽtiã an tps apponat p ablatiuũ.Et qõ fortius ẽ qõ accusatiuus ẽt sine vbo importãte pfectionẽ importet totum tps deberet esse pfectũ quãuis præponat ppositio ad,etiam sic in duobus ʒ Bar.z cõiter oes.z qs secus est in ablatiuo. tex.est in d.l.si ita fuerit.in prin.iũgẽdo l.qui duos.ad fin.c. titu.ff.de manu.testamen.nam in l.qui duos.ad fin.dr paria sunt relinquere ad annum vel post annum:ibi non est verbũ pfectionẽ importãs,z est ppositio ad,sed qñ relinquit post annũ,cl⁹ rñdet qõ requirit esse pfectũ totũ tps:ergo idẽ si relinquat ad annũ,z ibi est tex.ßz in d.l.si ita fuerit.in pn.text. dr totũ ecõtra.nã dr multũ interest inter hos sermones tũ. an.z post xij.annos,qz cũ dico l ablatiuo xij.annis,sufficit aliud de duodecimo anno inchoasse.Ecce quale ista duo iura simul iucta expresse pbãt qõ sit differẽtia inter ablatiuũ z accusatiuũ,qz in accusatiuo paria sunt relinquere ad annũ vel post annũ:ßz in ablatiuo est multa differẽtia reliquere duodecimo anno z post xij.annos.Itẽ iste tex.pbat † qõ semper accusatiuus importet tẽpus,z deberet esse pfectũ nõ obstãte ppositiõe ad,[a] z quãuis nõ adsit vbũ importãs pfectionem ʒ Bar.Itẽ † qõ ablatiu⁹ semp significet tps inchoatũ ßz non pfectũ.¶ Circa scõaz † 2clusionẽ qñ tps ponit in accusatiuo simpliciter sufficiat pmũ annũ esse inchoatũ sicut qñ ponit in ablatiuo.adde qõ in ʒtiũ videt esse tex.in l.ßi in annos.ff. de cõdi.z demõ.vbi si heres sit simplr grauatus in annos x. aut esse liber in annos x.vltimus ann⁹ dz esse 2plex⁹ etiam vt cõpetat libertas,z tñ ibi ponit in accusatiuo.z per illum tex.ʒtiũ tenẽt Dy.Ray.z Bal.ibi Pe.Ly.Bald.z d.Alex. hic.z 2cludũt qõ qñ tps apponitur p accusatiuũ semp requirat pfectionẽ vt ibi z hic.secus si in ablatiuo d.l.si ita fuerit libertas.in ʒtium ẽt facit l.q duos.in fine.iũcta d.l.si ita fuerit,put dixi in pcedẽti cõclusiõe.† Circa tertiã 2clusionẽ qñ tps ponit in ablatiuo qõ ablatiuus significet tps imperfectũ z nõ cõpletõ:cũ Bar.in hoc tenẽt oes.Et fm Are.facit tex.in l.j.§. hoc interdictũ.ĩ.de itine.actuq; prę. vbi ille videt vsus itinere hoc anno qẽ vsus aliquo tpe anni,ßz nõ toto anno.Facit qõ vult gl.in cle.gñalem.de eta.z quali.q̃ vult qõ ille q dz ordinari ĩ anno xxx.sufficit q ordinet initiaro xxx. anno.quãuis nõ 2pleto.Et p ista videt nõ bñ dicere gl.in c. j.sup vb triẽniũ.de cau.pos.z ppriet.q̃ vult qõ ista vba si qs possederit triẽnio,intelligat de triẽnio 2pleto nisi dixeris b ibi suaderi subiecta materia.¶ Extra gl.grit Bar.† si vendo tibi rẽ cũ termino virtus anni ad soluẽ.prũ,a quo tpe incipiet cursus illius anni:z 2cludit qõ a tpe traditiõis rei,q̃ tẽpore ĩtus hz vltimã pfectionẽ,per tex.no.in l.tali.in pn. ff.de iure do.Cui ista decisiõe Bar.tenẽt Bald.Ange.Flo. Pau.de ca.Rap.Alex.z Are.hic.Bal.in rub.C.de 2trah. emp.in xxiij.q.Sal.in l.ij.ad fi.C.de ĩhen.emp. adde quod tex.in d.l.tali.in prin.ad hoc reputat fin.Lu.Ro.in l.j.ĩ pn. ff.fi⁹ cau.Sz tu adde aliũ 2cordãtẽ tex.in l.si ita quis p̃miserit.in prin.ff.de vb.ob.¶ Scõo adde qõ p ista decisiõe Bar.z cõi facit duplex rõ. Prima qz etiã fine ista conuẽtione ante traditionẽ non põt cogi emptor ad soluendum pretiũ.l.Julian⁹.ĩ.offerri.ff.de act.emp.ergo conuentio ista vt nõ sit fruſtratoria,ßz fit cũ effectu dz intelligi post factã traditionẽ,per regulã l.si qñ.cũ si.ĩ.eo.pßertim qz non est ratio nabile qõ currat termin⁹ soluẽdi antequã debeat. Scõa rõ est:qz † qñ terminus assignatus est respectiu⁹ certe cause requirit qõ illa cã prius existat.alias ille termin⁹ prius nõ incipit currere.tex.ẽ q in istis terminis loquit in d.l.tali.i pn. ßz Bal.z Flo.hic,z ʒmo.ĩ.pri.§.ßz in casu nostro iste terminus est respectiuus certe cause,s.traditiõis rei vẽdite.ergo requirit qõ illa cã prius existat.Tertio adde illud qõ vult Bar.in l.a diuisiõe.in ij.opp.post gl.ibi.ff.sol.ma.vbi cõcludit qõ annus de quo ibi incipiat currere a tẽpore traditionis fi nuptie pcesserunt:vt ibi per eum.¶ Quarto accedat illud qõ decidit Bar.in l.fideicõmissum.p illũ tex.ĩ.e.† qõ si testator legauit qbusdã fratrib⁹ cẽtũ flo.pro constructione cuiusdam capelle,z eor fidei cõmisit,vt intra annum illaz cõstituerẽt,alias essent priuati legato,dterminat qõ iste annus nũquã incipiat currere antequã pceperit relictũ,vl peos steterit quominus pceperint.z ad hoc allegãt d.l.tali.in princ. Tu dic melius facere in l.qb⁹ diebus.in prin.ff.de 2di.z dem.

19 † Tenendo istã decisionẽ ab oib⁹ approbatã.Nõ obstat tex. in l.iij.§.biduuz.ff.qñ app.fit.sup q relingt Bar. cogitandũ: qz rñdet ipsemet Bar.in d.§.biduñ.circa fi.qõ est speciale in ista ppter aut honitatẽ rei iud.alias secus esset p tex.in l.pe. §.j.ff.de excusa.tu.vbi si est datus tutor sub 2ditiõe, tempus excusatiõis incipit currere a tpe existẽtis 2ditiõis,z non a tpe creatiõis.Et ita ẽt rñdet Ric.de neap.§.proximo ĩ.z d. Ale.hic.¶ Tu potes aliter respõdere qõ qñ iudex tulit sententiam sub 2ditione statim incipit grauare partẽ. iõ statim incipit curre tps ad interponẽdã appellationẽ,eo maxime, qz qñ 2ditio extabit retro fingit pure iudicatuz a tpe sniẽ: vt est alias in l.sub 2ditiõe.ff.de sol.Ideo statim appellari dz.ita no.ĩ.§.q.vj.c.anteriorũ.in §.biduum.super quo tũ co-

20 gita.¶ † Istã decisionẽ Bar.z doc.limita,[b] vt p Sali.l.ij. b ad fi.C.de ĩhẽ.emp.z sequit ẽt Are.hic,vt pcedat qñ pincipiũ termini est incertum,vt in q.Barto.secus si esset certum,vt qz diceret ab hodierna die vsq; ad annum:vel hinc ad annũ. vel in spem vsq; ad festum sancti Petri pxi.futurũ.alle.l. fi. §.j.in vb.vt ex die.ff.de rescin.vendi.z idem tz Bar.in l.ßi in diẽ.in pn.ff.de 2di.z de.do.Aut.de hu.in 2ßi.lvij.qõ incipit, in q.surgente.vbi ita limitat d.l.tali.in prin.bñ facit iste tex. ßz qõ dicũt Bar.z doc.qs iõ hoc fit,qz ex tpßuz a testatore qñ termin⁹ inciperet.Facit ẽt qz qñ tẽpus expresse exprimitur:tũc vnũ tẽpus nõ põt poni pro alio.l.ßi vsufruct⁹ in biennium.z ibi ponit Bar.ff.de vsufr.lega.sicut non potest vna species pro alia prestari.l.ij.§.j.ff.ßi cer.pet.

1 ☞ Tempus appositum legato quando facit ipsum conditionale vel in diem.z num.6.z 8.

2 Differentia inter tempus certe etatis legatarij, z tempus simpliciter appositum in legato,qz primum facit conditionem,secundum non.

3 Testator in terminis huius tex.qõ videtur habuisse sensuz ad tempus simplex,z non ad tempus certum legatarij.

4 Dispositio aliqua qõ posset esse 2ditionalis z non in diem,z conditionalis in diem propter tempozum diuersitatem.

5 Pendentia conditionis etiam in filio impedit transmissionem.secus in pendentia diei.

6 Fideicommissum 2ditionale relictum ab ascendente qõ non transmittitur etiam ad descendentes conditione pendente.

7 Testator si legauit Titio centum pure,z qõ volebat qõd prestarẽtur post mortem vxoris,legatum est conditionale.

8 Dies mortis incerta habetur pro conditione.

9 Dictio post,quod inducat conditionem principaliter.

10 Libertari quod magis fauetur quam filiationi.

11 Pie cause qõ fauentur magis quã filiationi legitia excepta.

12 Testũ factum ad pias causas valet,non inter filios.

13 Legatum libertatis quod sit fauorabilius quam pie cause.

14 Legatum libertatis minuit legitimam z in totum priuat si ĩ lium legitima,non sic in legato pie cause.

a ¶ Prepositione ad.adde gl.in c.cum ex literis de rest.in integ

b ☞ Limi. subli mitat Bald. in rub.C.de ĩhen. emp. in xxiij. q. Purpuratus.

1 **§. Hoc autem.** Ro.pmo ex b tex.qõ † tps certe etatis legatarij facit 2ditionẽ. Rõ est qz istud tps cum erit xiij.annorũ,hz se ad esse z nõ esse:z sic fundat incertu incerto,qz posset legatarius mori ante euẽtũ etatis.ergo facit 2ditionẽ.adde ẽt si legatum sit relictum in certũ tps etatis Titij.nã interim legatum dicitur esse 2ditionale.l.ij ita scriptum.ff.de manumiss test.z l. si seruus lib.ff.de statulibe.¶ Limita nisi tale tẽp⁹ apponeret ad extinguẽdũ legatũ:puta si testor dicat lego tibi cẽtũ annua quousq; Titius erit xiij.annorũ.nã tale tps facit diẽ z nõ 2ditionẽ adeo q nõ extinguit legatũ ẽt Titio ante tps decedẽte.tex.est solẽnis in l.ambiguitatẽ.in pri.C.de vsufr. ßz Bal.Flo.z alios hic.Et ille tex.nõ reperit alibi ĩ iure fm Bal.ibi,z Pau.de ca.qd añt fit qñ legato adiicitur tẽpus certe etatis hẽdis,z sic gravari dicetur.ĩ.latius post Bar.

2 ¶ Scõo no.ex hoc tex.fm Bar.z alios † differẽtiã ĩter tps certe etatis legatarij z tẽp⁹ simplex.primũ eñ facit 2ditionẽ:qz pẽdet ab aliquo euẽtu:fm aut tps simplex qz est certũ euẽturũ,iõ conditionẽ non facit.Tu aduerte, licet istud sit in se bene dictum:tamen iste tex.nõ facit differẽtiam per hunc modum,vt dicit Bar.ßz facit differẽtiã an tempus apponatur substãtie legati,puta lego tibi centum cuz eris an nozum xiij.z tunc facit legatũ conditionale,z si legatarius moriatur antequã pueneriit ad xiij.annos,nõ trãsmittit ad hẽdes,aut vero tẽpus apponitur solutioni seu prestationi legati:z tũc illud tẽpus quod solũ apponitur in solutiõe nõ

facit 2ditionē ſz inducit ſolā dilationē tpis ad ſoluēdū. vñ ſi interiz moriat legatarius trāſmittit ad hr̄des.ita cātat iſte tex.z Bar.ſ.in ſ.opp. ¶ Aduerte ēt diligēter ꝓtellectu hu
3 ius tex.z declaratiōe ꝓdictoꝝ + qs teſtōr in dubio ꝓſumit habuiſſe ſenſuz ad tp̄s ſimplex.z non ſe retuliſſe ad tp̄s certe etatis legatarij:vñ ſi teſtōr legat Titio cētū annua vſqz ad xxv.ann.nō intelligit de xxv.an.etatis legatarij,qz ita accipiēdo ſi legatarius haberet xx.an.nō duraret legatū niſi quqz annis,ſz itelligit de xxv.an.ſimplr poſt mortē teſtōris. z ſic illud legatū durabit xxv.an.caſus eſt in l.codicillis.in pnc.z ibi clare Bar.in ſummario ſ.de ann. le.z ē caſus ad b valde
4 fing.in iure,fm Pau.de ca,z d. Alex.hic. ¶ + Tertio no.ex hoc tex.fz Bal.z Flo.qs eadē diſpoſitio interdū eſt 2ditionalis nō in diē:vt hic.interdū eſt 2ditiōalis ſz i diē. Tu dic iſtud reſultare ꝓpter diuerſitatē tēpoz.nā hic ē duplex tp̄s. quoddā opponit ſubſtātie z legati,z iſtud reddit diſpoſitionē 2ditionalē.qddā ſolutiōi,z iſtud importat ſolū dilationē,
5 vt dixi in p̄cedēti notabili. ¶ + Ult.no.fm Bal.z Flo.qs pēdētia 2ditiōis ēt in filio impedit tranſmiſſionē.ſecus in pēdentia diei. ¶ Tu adde fortius qs fideicommiſſum 2ditionale relictū ab aſcēdēte nō trāſmittit ēt ad deſcendentes fideicōmiſſario defuncto pendente 2ditione.gl.eſt no.in l.vnica,z ibi Bar.z doc.no.z ſequunt C.de his q ante aper.tab.z gl.in l.heredes mei.ſ.cū ita.in vb.ſuſcepiſſent.ff.ad Treb.z eſt tex.in l.vnica.ſ.finautē ſub 2ditiōe.z ibi Bal.z Ange.ad hoc no.C.de cad.tol.ēt ibi Bal.qs iſte tex.decidit p̄ſentē.z ad hoc nō alleget.z Bal.in l.ſi in pſonā.p illū tex.C.de fidei cō.z in ca.j.qui ſucceſ.teneā. in l.ſi pater.in iij.q.C.de inſti. z ſubſti.d.Anton.de Bu.in capitu.Rayn.de teſt. quamuis
6 Jziū teneat gl.in l.is cui ſub 2ditiōe.ſ.fi.ff.de ac.z obl. q̄ gl. cōiter reprobat in locis palle. ¶ Glo.in verb.completus.in fi.vera ſolutio eſt qs ibi dies fuit adiectus p̄ſtationi legati, hic vero ſubſtātie. ¶ Nec ob.l.qb⁹ dieb⁹.ſ.qdaz Titio.ff.de
7 cōdi.z demō.qz rñdet Bar.poſt glo.+p eū allegatas.qs vbi eſt tp̄s incertū qs ſemp reddit legatū 2ditiōale etiā ſi apponat executiōi ſeu p̄ſtatiōi legati.Et ita tenēt cōiter doc.hic. z Jo.de Jmo.in l.quodcūqz.z in l.cēteſimis.ſ.fi.ff.ſ ver.ob. ¶ + Et ex hoc ōt Bal.ſe 2ſuluiſſe qs ſi teſtōr legauit Titio cētuz pure,z ōt qs voluit p̄ſtari poſt mortē vxoris,qs legatarius interiz decedens nō trāſmittit,qz dies mortis incerta habeat.p 2ditiōe ēt ſi inſerat ſolutiōi legati.z ita ſt exp̄ſſe tenere gl.in d.l.ſeius ſaturnim⁹.ff.ad Tre.Et ſequit ſimplr Flo.hic,z certe de hoc vt eſſe tex.formalis in d.ſ.qdā Titio. Raph.cu.impugnat iſtā ſol.Bal.z doc.ad d.ſ.q dā Titio.z dicit qs eſſet potius dicēdū totū ecōtra,qz tēpus mortis,ſ quo in d.ſ.qdā Titio.eſt certū an ſit venturuz,ſz ſit incertū qñ.l.j.ff.de 2di.z demō.Tp̄s añ certe etatis de quo loquit tex.in d.l.ex his.eſt incertū.Itē eſt dubiū an verificabitur qz poſſet nō euenire illa etas:z ſic maior incertitudo eſt in d.l.ex his.z tñ nō facit 2ditionē,qz ē adiectū p̄ſtatiōi,quā in d.ſ.qdā Titio. ¶ Tu dic qd imo eſt maior incertitudo in d.ſ.qdā Titio.nō ſolū qñ qd ēt dubitātū,ſz ēt an mors vxoris ēt euētura ī vita legatarij,z ſic ibi eratomnimō icertitudo faciēs 2ditionē.l.heres meus.in princ.de cōdi.z demonſtra.Sz nō ſic eſt in l.ex his.qz tp̄s certe etatis de ſe eſt certū,ſ.qñ ad illā etatem puenire debeat ſi legatarius vixerit.
8 ¶ Circa iſtā gl.Bar. plene examinat + an z qñ tēpus faciat legatū 2ditionale vel ī diē.Et iter cetera 2cludit qs tp̄s certe etatis grauati nō facit legatū 2ditionale p tex.fin. in l.libertis quos.ſ.ab hr̄dib⁹.ff.de alimē.z cib.lega.z cum eo ſequit Bal.Ang.Flo.z Pau.de ca.hic.Lu.ro.in l.in illa.ff.de vb.ob. ¶ Cōtrariū tenēt alij oēs.Dy.Sal.Jmo.Raph.cu. d.Alex.z Are.hic.Jac.de Are.Cy.z Bal.in l.ex his.C. oñ dies leg.ced.Jac.de Are.Bal.in l.ſi qs a filio.in prin.p glo. j.ibi.ſ.eo.z ibi eſt bon⁹ tex.cū gl.ſz Bar. ¶ Itē ſz Bar.ſtringit tex.in l.thais.ſ.libertatē.in ver.humaniore interpretatione.ff.de fideicō.lib.vbi apparet eſſe ſpeciale fauore libertatis vt certū tp̄s etatis filij,z ſic honorati nō faciat 2ditionē.ergo ſ Jziū eſt ius cōe.Et ſz Bar.reſpōdeat qs ibi loquatur de benigna interpretatiōe q̄ fit in qualibet vltima volūtate,eſt euidēs violatio ad illū tex.vt ptz in l.ſi ita ſcriptū. ff.de manumiſ.teſt.Itē ſz Bar.facit tex.in l.fideicommiſſa.ſ. etiā.ff.de fideic.li.Et ſz Bar.rñdeat + qs ibi eſt dictio poſt, q̄ inducit 2ditionē principalē,l.inter illā.ff.de verb.ſigni.tñ fm Sali.Jmo.z alios Mod.hic.iſtud nō dicit in d.l.inter illam:imo tex.ibi ꝛtra Bar.appellat vtranqz cōditionem ſiue ſit dictio poſt,z ſiue dictio cum.Sed bene dicit tex.qs dictio poſt,requirit maiorem pfectionē.item ibi dicitur qs dictio cum,deſignat rem in potētia naturali:ſed dictio poſt,in actu. ¶ Non ob.tex.in l.libertis.ſ.ab heredibus, alleg.per

a ¶ Poſt.adde l. fructus.ff. ſolu. mat.doc. quoqz in ſ.fin.ff.de her. inſti.doc.in l.il- 9 lud.ff.de acquir. her.

b ¶ Mutu. adde Bar.in l.j.in ſ.ſi a quis ita.de ver. obl.Bald.in l.ſ. C.de ſacroſ.eccl.

Bar.varie ſolutiones dantur ad illum tex.quas refert do. Alex.inter cetera Pau.de ca.in alia lec.rñdet qs ibi teſtōr cenſet legaſſe militiā ad remunerdāū legatariū ſi ſteterit cū hr̄de.z iō ne illa remuneratio ponat certuz tēpus etatis he
10 norati nō intelligit ibi facere 2ditionē.tp̄s ergo certe etatis nō ſolū ibi reſpiciebat legatū,ſz ēt onus ꝓpter qs videbat fieri legatū.Et cū illud grauamē de ſtādo cum herede cēſeatur impletū ex quo ſtat p caſuz mortis.l.j.C.de lega.ergo vñ formiter nō debet expirare cōmodum legati.z ſi diceret qs ibi loco oneris mozādi cum herede habeat victū z veſtitū,reſpōdet qs teſtator ibi voluit qs ēt legatarius haberet legatum militie in p̄miſſ illius oneris vltra victū z veſtitum. nō obſt.ēt ſi opponeret de l.thais.ſ.libertatem.vbi non ſolum erat tp̄s certum honorati,ſed ēt onus 2ditionale reddēdarum rōnum.z tūibi tp̄s certe etatis faceret 2ditionē niſi eſſet fauoz libertatis,z circa illū tex.multum inſiſtit Jmo.hic. Tu rñde planius qs ibi illud onus nō erat tale qs mereret remunerationē legati cuz oīno teneretur reddere rōnē ꝓut eſt in d.ſ. ab heredibus. Tu autem vltra alios ex verbis
11 Bar.potes colligere nouā regulā z nouā 2clusionem,+ qs magis fauet libertati quā filiatiōi.iſtud ꝓbat in l.ſi ita ſcriptuz.ff.de manu.teſt.iūcta l.ſeius ſaturninus. ff.ad Tre.z iuncto iſto tex.nā in d.l.ſi ita ſcriptū.tp̄s certe etatis ſemp z indiſtincte fauoze libertatis facit diē,z tū fauoze filiationis nō facit diē niſi alia duo copulatiue 2currant.l.qs ſit minoz z qs ſit hr̄ditas paterna.d.l.ſeius ſaturninus.z ſi vnū deſcit,ſecus eſt in filio,vt hoc tex.qs loquitur ēt de filio,z tāto plus cū in d.l.ſeius ſaturninus. illud tp̄s videat appoſituz ſolū fauoze filij.l.in fideicōmiſſi.ſ.cū pollidius. ff. de vſu.z l.ſi ita legatū.ſ.pegaſus.j.de le.ij.tu poſſes 2firmare iſtā regulā qs magis faueat libertati quā filiatiōi tali fundamēto.
12 Nā + excepta legitima magis fauet pie cauſe quā filiatiōi.ita exp̄ſſe tz Bar.in repe.l.j.C.de ſac.ſan.eccl.z ꝓbat tex.i auē.ſi qua mulier.in v.ſi.z ibi Bal.Sal.z alij ad no.C.de ſac.ſan.ec
b cle. ¶ + Nec qs vz teſtū factū nutu ᵇ ad pias cauſas,vt eſt gl.fin.in c.cū tibi.de teſt.quā doc.ibi ſequunt.z tū nō valet teſtū patris inter filios nutu, fm Bal.Ang.z alios in d.Liubemus.Ang.in l.fraudē.ſ.j.p illū tex.cū gloſſ.ſ.de teſt.mi. Bal.z Ang.in l m epiſtola.C.de fideic.mō ſi fauorabil⁹ eſt legatū libertatz quā pie cāe,vt nūc ꝓbabo.ergo ſequit qs ſit fauorabilius quā legatū ad pias cās,ſeu quā ius filiatiōis. qz ſi vinco vincētē ꝛc.tex.eſt in l.de acceſſiōib⁹.ff.de diuer.z
13 tēp.p̄ſc.cauhozitate.ad ſi.de cōſeſ.ꝓb.in vi.facit l.ſi vi- ua matre.circa mediū.C.de bo.mater.qs + añt aſſumptum ſit vez qs fauorabili⁹ ſit legatū libertatis quā pie cāe,ptz. nā legata ad pias cās nō diminuūt legitimā filiozū.d.auē. ſi qua mulier.in v.legitima nulli diminuta.z ibi Bal.z Saly. ad hoc no.qz q eccleſiā vult inſtituere z filiū exheredare a legitima,aliud q̄rat ꝓfilū quā ab Auguſtino.xvij.q.vlt.c.fin. gl.in l.ſi quis ad declinādā.cum multis ſimi.C.de epi.z cle.z tamē legata libertatū nō ſolū diminuunt legitimā.imo in toto ꝓfiuāt.tex.eſt in l.Papinian⁹.ſ.quarta añt.z ibi Raph. ¶ Pau.de ca.ad hoc no.ff.de moſſi.teſt.z dicit Pau. de ca. illum tex.eſſe ad hoc mirandum.

1 ¶ Legatarius ſi eſt grauatus ſoluere creditori defuncti, heres z fideiuſſor agere poſſunt vt ſoluat,creditor non. Legatū factū a debitore creditori quare eſt qs non valeat.
2 Stultitia potius ꝓſumēda eſt quā renuntiatio vel donatio,
3 Legatū ſi eſt factū vni z actio ex eo cōpetit alteri non nominato,tunc dicitur factum contemplatione non nominati.
4 Exceptio contra agētem ex teſtamento non nominatum dz ita concipi,non potes agere ex teſtamento,qz non es nominatus nec tua intereſt.
5 Exceptio,tu non es nominat⁹ in inſtrumēto,nō nocet hr̄di.
6 Statutum quod inſtrumentum exequatur contra debitorem in inſtrumento deſcriptum vel nominatum,comprehendit eius heredem.
7 Limitatio ad tex.in l.condi.in pn.ſ.ti.j.vt procedat quando legatarius eſt grauatus dare heredi vel eius ſeruo.
8 Libellus in quo ago ſz te vt alū ſoluas,quando procedat.
9 Legatum etiam videtur factum contemplatione eius cuius minus intereſt.
10 Teſtator in dubio videtur ꝓuidere ei cuius plus intereſt.
11 Dictio etiam,qs implicet caſum minus dubitabilem.
12 Ex legato ſz agere non poſſit ille cuius non intereſt,tū eius intereſt potius non ſoluere quam ſolutum repetere.
13 Caſus aduerſi debent conſiderari vt eis prouideatur.
14 In terminis huius ſ.quod non interſit,an principalis ſit ſoluendo necne.
15 Fideiuſſor an poſſit eſſe iudex vel teſtis in cā principali,qs

non ꝛ intellige.vt in nu.16.ꝛ.18.

17 Suspicio minor sufficit ad repellendum tam iudicē,ꝙ testem.

19 Creditor in causa debitoris potest esse testis.

20 Fideiussor potest testificari pro alio fideiussore.

Si titio. †Si legatarius grauak soluere creditor defuncti heres,ꝛ fideiussor agere pōt,non aūt creditor.h.d.ꝛ est cōe summariū.no.1.ex ter.ibi,qꝛ nihil eiꝰ intereſt ratione ad.l.si creditori meo.cū.l.seq.ff.e.quare legatum factū a debitore creditori nō vꝫ.eo qꝛ nulla adfert vtilitatē,ꝛ sic nō interest creditoris cū in oēm euētū esset cōsecuturus ab herede debitoris.ꝛ istud ampliatur per hūc ter.vt ꝓcedat nō solū,qñ grauatur heres ipsius debitoris q poterat creditorē cōuenire vt ibi,ſz qñ grauatur legatarius q nō poterat a creditore cōuenīri.ter.est hic.vl nō insolidū,vt vnꝰ ex plurib⁹ he redib⁹.l.seruo legato.ff.si testator.j.e. Sꝫ tu caue.qꝛ text.in hac ratiōe videtur se confundere.nā per istā rationē nō debet valere legatū factū ipsi Titio:qꝛ cū ipe Titiꝰ legatariꝰ sit grauatꝰ totū legatū dare creditori:ergo legatū nullum sibi adfert vtilitatē.ergo eiꝰ nihil interest:ergo legatū nō vꝫ.ꝛ tñ text.vult ꝙ valeat,ꝛ gl.in verb.legatū.dicit ꝙ istud est clarū,ꝛ liquidū, ꝙ primū legatū titij valeat, nec dicat posse interesse creditoris, qꝛ forte creditor remittet. Isto ꝓsumi nō dz.†nemo em ꝓsumitur iactare suū.l.eū de indebito.in fi.ff.de ꝓoba.ꝛ potius ꝓsumi dz stultitia ꝙ renūciatio vl donatio.fz Bal.i.l. gñaliter. C.de non nu.pec.nō etiā dicatur,ꝙ iuris cōsult⁹ posuit pro cōstanti ꝙ primū legatū titij valeret,ꝙ istud ꝓsuppositū non fuisset bonū ex quo nullam vtilitatē adfert.ꝛ sic non interest.ꝛ Iurisc⁹.debebat ꝓsupponere ꝙ legatū Titij esset maioris ꝙntatis,ꝙ illud ꝙ debebat.cogita. Hec etiā dicak.ꝙ interim legatarius posset ꝛ tali pecunia legata alteri satisfacere.vl posset soluēdo aliquam penam euadere:qꝛ ista nō debent esse in considerationē,vt dicit text.in.l. Impator.ff.j.j.de leg.ij.alias etiam tale interesse poterit cōsiderari ex parte creditoris. Scdo nota.†ꝙ aliqñ relinquit vni,vel vnius nominat in legato,ꝛ tñ actio cōpetit alteri nō nominato,si eiꝰ interest ꝛ nō noiati,qꝛ censet sibi tacite relictum ꝛ eius contēplatiōe factū,nō aūt nominati cuiꝰ si interest.facit text.i.l.fideicōmissa.ff.iterdū.ꝛ.l. plurumꝫ.j.ti.ij.ꝛ.l.seruo legato.ff.si testator.ꝛ ibi no. Bar.j.eo.ꝛ in.l.iij.ff.si.ff.de lib.leg. Alibi dicit text.in.l. cū pater.ff. donationis.j.de leg.ij.ꝙ non oportet queri cum quo de supremis testō loquat.fz i quē volūtatis itētio dirigat. Tertio no.ex hoc ter.fm Bal.Flo.ꝛ Raph.†ꝙ ista nō est bona exceptio,tu nō potes agere ex testō:qꝛ nō es noiatus in eo.fz debes dicere tu nō potes agere ex testō,qꝛ nō es noiatꝰ in testato nec tua interest,tūc exceptio inexpugnabiliter ꝛcludet.text.est hic no.ad de qs no. Bal.in.l.j.p illū text.in verb.scriptis.C.quo.leg.†ꝙ exceptio que quotidie opponit in palatijs.ſ.tu nō es noiatus in instō,nō nocet hꝺi:qꝛ nominato aliquo virtualiter vl nominatꝰ eiꝰ hꝺs. Idē effectualiter volūt Ang.ꝛ Imo.i.l.j.ff.de his que in testa.delē.accedat qđ sing.tz Paul.de ca.i.l.postulatē.i pn.p illū text.ff.ad Tre.†ꝙ si statutū dicat,ꝙ instrūm mittatur executioni cōtra debitorē in eo,descriptū,vel noiatū,potest fieri executio contra eiꝰ heredē censet nominatus,vel descriptus in instō.sequit.Ale.in cōsil.xiij. quinti vol.quod incipit.attētis narratis in themate.idem volunt in effectu Ang. ꝛ Imo.in.l.j.ff.de his que in testa.delen. Ange.in.l.in ratione ꝓia.ff.si filio.i ꝙ.ꝙs.ff.ad.l.fal. Quarto no.ex ter.ibi hꝺs vero.limitationē ad.l.codicillis.i ꝓi.j.ti.j.vbi ot text.† quod si legatarius grauak dare heredi vl eiꝰ seruo id ꝙ est relictum legatū,nihil vꝫ.rō,qꝛ vna manu reciperet ab herede alia restitueret.l.ꝙ sic.ff.de sol.limitatur,qñ legatarius est grauatus da re ipsi heredi,tūc nō vꝫ vt ibi.sec⁹ si est grauatꝰ dare creditori ꝛ sic tertio,ter.est hic,ꝛ lz deꝭ actio heredi ꝛ legatario datur vt soluat creditori ꝛ nō sibi.ꝛ p hoc pz nō esse verum simpl⁹ id ꝙ no.gl.hic ex hoc text.quod a legatario potest legari heredi. †Quinto no.ꝙ quis ꝓ suo interesse pōt agere vt alij soluat. ꝛ sic ꝓcedit libellus in quo ago ꝛ te vt alij soluas.qđ est verū, fm Bal.ꝛ alios qñ solū verba exequutiua referunt ad tertium vt qꝛ peto te mihi condēnari ad dādū tertio,secus si peteret te condēnari titio ad eidē dādū.l.stipulatio ista.ff.si qs insulā.cum gl.ff.de verb.ob.declarat Bar.in.l.j.C.de sen.ꝛ interl.om.iu. Facit regula,quecūqꝫ gerimꝰ.ff.& ac.ꝛ ob. Sexto no.m ver. ſz si testō.hic videri text.valde no.† ꝙ legatū in dubio videt factū nō solū contēplatiōe eius cuius principaliter interest,sed etiā cōtēplatiōe eius cuius minus interest,nā hic conceditur actio nō solū heredi cuiꝰ interest,qꝛ si solueret nō haberet repetitionē solūti.sed etiā ꝙcedit actio fideiussori cuius minꝰ interest,qꝛ si solueret,posset repetere actiōe mādati,vt dz i fi.ter. ſz in ꝓncipio est regula text.in.l.fideicōmissa.ff.iterdū.i fi.j.ti.ij.per quē ter.Bar.in fi.post Jac.de Aret.no.mirabilē ꝓsumptionē

10 †ꝙ testator in dubio videtur velle ꝓdere ei,cuius plus interest. Rūdet Are.ꝙ imo hic heres,si soluit,pōt repetere ab uno legatario.cui legatū est vt soluat creditori sicut ꝓt fideiussor. ꝛ sic nō magis interesse vni,ꝙ alterius in hoc tex.ꝛ in hoc ot istā casuꝫ sing.ꝛ no. Tu aūt pōdera ter.q ot non solū hꝺi.ſz

11 et fideiussori cōpetit petitio.dictio etiā dz iplicare.casuꝫ minus dubitabilē.fm Rap. Lu.Ro.ꝛ Mod.in.l. q se patris.C. vnde liberi. Ale.in ꝙsil.xxiij.quti vol.qđ incipit,viso ꝓcessu cause vertentis inter magnificum.ergo minus dubiū est de fideiussore.quā de herede.ergo minus vl interesse fideiussoris.

12 Septimo no.ex ter.†ꝙ licet nō possit agere ex legato ille, cuiꝰ nō interest,vt hic,ꝛ.l.seq.i pri.ꝛ.l.si creditori.cū.l.se.ff.eo. tū istud est sufficiēs interesse ad legatū validandū vt potiꝰ nō soluā,ꝙ solutū repetā casus est hic quāus istud interesse nō undicat estimabile.Et hoc ideo est:qꝛ multi casus possunt euenire in futurū in ꝙbus soluēs,nō repetit vel ꝓpter inopiā debitoris supuenientē.l.nā is.ff.de dolo.vel qꝛ debitor sit difficilis exactionis.l.j.cū gl.ff.q satisf.cog.vel ꝓpter interesse veratiōnis euitāde.l.minoribus.ff.de mino.l.itē si res.ff.fin.ff.de alie. iud.mu.cā fac.Et si diceret,ꝙ isti casus aduētitij nō debeāt esse

13 in cōsideratiōe.l.Julian⁹.ff.q.ꝛ a q.†qꝛ casus.ꝛ aduersa fortuna nō debēt esse in ꝙsideratiōe.l.inter stipulantē.ff.sacrā.ff.de vꝛ.ob. Rūdet,ꝙ imo casus aduersi sunt in cōsideratione quo ad hoc vt eis ꝓuideat.text.est no.i.l.gñaliter.ff.si libero homini.ff.de fideic.lib. Sꝫ posses dicere,ꝙ ibi fit ad ꝓuisionē eiꝰ cius aduersa fortuna ꝙsiderak.hic vero tertij. Ultimo ponderatex.in fi.ibi nec interest soluendo fit,necne.nā cōmuniter in telligūt doc.ſ.principalis.id est testator. Istis intelllectū repro

14 bat Raph.cu.qꝛ si testō nō esset soluēdo,certe legata ꝙ eum facta nō valerent.vt.l.si vniuerse.C.de lega.vū ꝓle intelligit text.ſ.ipse fideiussor.vū no.ex hoc tex.ꝙ fideiussoris interest liberari siue sit soluēdo siue nō. Tu tene cōem intellectū,ꝛ rūde ad.d.l.si vniuerse.ꝙ ꝓcedit nisi talia legata fiant ad satisfaciē dū creditorib⁹,vt hoc tex.facit bene tex.in.l.seruū filij.ff.si idē seruus.cum gl.in verb.in fraudē creditoris.ſ.eo. Posset etiam attentari tertius intellectus vt intelligat.scilicet.heres a quo fideiussor debet recuperare qui heres postea dissipauit antequam fideiussor ageret. Extra glo.querit Bart.post Dyn.

15 an fideiussor a possit esse iudex vel testis in causa ꝓin.debitoris.ꝛ Bar.se remittit ad Spe.vt hic p eū. Dyn.Ang. Imo. Pau.de Ca.ꝛ Are.tenēt idistincte,ꝙ nō,ēt si ꝓncipalis sit solu

16 ūdo ꝓ istū tex.in fi.q ot † fideiussoris itereſt ꝓncipalē esse liberatū.dato ꝙ sit soluēdo,ne ītibus veret.l.minoribꝰ.ff.d minori. Itē tz Jo.An.in addi.Spe.in tit.de iudi.dele.ſ.supest. ꝝ. ſz nunqd fideiussor.ꝛ in tit.de test.ſ.j. vers.quid de fideiussor. Ang.i.l.ab executore.ſ.alio.ff.de app. Imo.in.l.a snia.in ꝓnc. a per illum tex.eo.tit. Ant.de But.ꝛ Aret.in.c.insuper.de testi. Alb.de Ro.in.l.fi.C.de ꝓcu. Et no.Ang.in cōsi.cccv.incip. visis atteſtatiōibus testiū ꝓdictorū.vbi no.limitat vt ibi per eum.ꝛ ista vī esse cōis opi.ꝓdut etiā ot Are.hic. Et ponde

17 ra qđ si ꝓhibēt esse testis fortiꝰ ꝓhibetur esse iudex,† qꝛ imor suspicio sufficit a d repellendū tā iudicē,ꝙ testē,ter.est i.c. cū.R.canonicus.ꝛ ibi gl.ij.ꝛ in.c. insinuāte.ꝛ ibi Imol.de offi. deleg. Bal.in.c.de causis.eo.tit.sed Bal.Flo.ꝛ Alexā.tenent,

18 †quod opinio precedēs ꝓcedat,quando fideiussor renūciasset beneficio executionis,vel debitor principalis nō esset soluēdo.ſz si debitor esset ꝓsens.ꝛ soluendo,ꝛ fideiussor non renunciasset beneficio de fideiussoribus.tunc bene posset esse testis ꝛ iudex:qꝛ tunc non pt haberi regressus ꝛ fideiussorem.aut.ꝓ sente.C.de fideius.Et sic nullum dānum vel ꝓiudi ciū pōt esse fideiussori.facit ꝙ sing.voluit Jac. Bu.ꝛ Ang.in.l.nō solū.ff.

19 queritur.per illū tex.ff.de ꝓcu.†ꝙ licet creditoris interſit debitorē suū habere locupletē,tñ in causa debitoris pōt creditor ferre testimoniū.refert ꝛ sequitur Ale.in cōsil.lxxviij.qđ incipit in causa ꝛ lite vertē.inter Bar.ad idē facit quod tenet

20 Bar.in.l.si qs ita.p illū text.ff.de reb.dub.†ꝙ fideiussor pōt testificari p alio cōsideiussore qꝛ ñ ꝓncipalr testificak i sua cā. Idē tenet Bal. in.l.fi.ff.j.C.de vsu.rei iudi.ꝛ in.l.dictantibꝰ.C. de testa.quāus ꝛiū in hoc vltimo teneat Ang.de Aret.in.ff. legatarijs.instit.de testa.ordi. Hec obst.qđ ot Imo.qđ ꝓncipalis nūc fit soluendo tñ in futurū posset fieri nō soluēdo,ꝓpter quē casum accipit fideiussor.ff.si.Justi.de replic.qꝛ rūdet Ale.quod nō ꝓmittit lex istud haberi in considerationē.vt.j. Julianus.ff.qui ꝛ a qui.ꝛ.l.si quis ab alio.ff.de ꝛe iudi.ꝛ dixi. ſ.quinimo lex potius ꝓsumit contrariuꝫ.l.defunctis.C.arbitrat.ꝛ.l.cura.ff.deficientium.ff.de mune.ꝛ hono.

1 Expressum si est vitiatum non viteatur tacituꝫ eque ꝓncipale.ꝛ intellige,vt in nu.13.ꝛ.15.

2 Legatum factum per fideiussorem creditori quando valeat

3 Fideiussor dicitur debitor.

C Fideiussor. Adde Bar.in.l. si quis ita.ff.de re.dub. Flo.in.l. dictantibus.C. de testa. Ale.de Imo. consil.lxxviij.inc.in causa. ꝛ lite vertente. in ter Bar.in.j.vo.

4 Debitor pupilli non potest esse eius tutor.
5 Fideiussor si legat simpliciter creditori id quod debet, & eius heres soluat non repetit a principali debitore.
6 Testator si grauat heredem vt fideiubeat & heres fideiubens qui potest cogi ad soluendum soluat, non repetit solutum ab eo pro quo fideiussit. & intellige, vt nu. 7.
Heres iussus fideiubere, licet fideiubeat tamen non dicitur parere nisi soluat.
8 Testator si mandat solui omnibus habere debentibus, an cõprehendat causam fideiussoriam, vt si heres soluat, possit repetere a principali debitore. & nu. 10.
9 Prouisio generalis idem operatur quod ad omnes: quod speciales quo ad specialitatem.
11 Dispositio quod satisfiat omnibus habere debentibus non comprehendit creditorem qui potest exceptione repelli.
12 Fideiussor legãdo quãdo intelligatur remittere exceptionem.
14 Substitutio pupillaris expressa si vitietur nõ vitiatur vulgaris tacita in ea comprehensa.

1 SI fideiussor. †Vitiato expresso non vitiat tacitũ eque principale. h. d. fm Bar. & est cõe summariũ, vel sic pro principalis ad ter. si fideiussor egeat creditori, & ei dz vt legatarium grauat eidẽ soluere ex tali legato agit, & debitor &
2 hꝛs fideiussoris. h. d. vsq; ad. ff. meminisse. ¶ †No. primo q; si fideiussor legat creditori q; dz, tale legatũ respectu creditoris nõ vz. qr nõ interest creditoris. & sic qr nõ adfert ei vtilitatem, vt in. ff. si. l. pcedẽtis. Sz aduerte prio vr q; hodie tale legatus valeat & adferat vtilitatẽ creditori: qr cuz hodie sit necesse qs prius agatur ꝛ principalẽ debitorẽ & q; prius excutiat ante, q; possit agi ꝛ fideiussorẽ. auth. presente. & in corpore vñ sumitur. C. de fideiu. certe legatũ pderit creditori: qr poterit ex dispositione testõis agere ꝛ heredẽ fideiussoris nõ excusso principali debitore. Et ita reperio tenere solũ Sal. hiq; p hoc simpliciter dr. qs hodie ista lex est correcta. aliꝫ nõ tãgunt. tu confirma fortius vltra eũ. qr testor legando simplr illud, qs dz, intelligit remittere exceptionẽ quã hz qñ als legatũ nihil valeret & nihil operaret. l. si creditori. vbi diri post alios. s. eo. tñ p hoc nõ credo, q; ista lex hodie sit correcta. pcederet eñ etiam hodie. qñ fideiussor tpe quo fideiussit & renũtiasset bñficio d fideiussorib⁹. & sic. d. aut. presente. tũc si legaret, pcederet iste text. ¶ Item pcederet in quã pluribus casibus in qbus. d. aut. nõ hz locum. ¶ Scdo no. ex ter. ibi qs ei deberet. fm Are. hic esse tex. † q; fideiussor dr esse debitor. idem tz Bart. in l. j. ff. si cert. pet. per tex. in l. & magis in ver. debeo. ff. de solu. & Alexã. in illa. l. ad hoc no. istũ tex. facit tex. in l. si seruum. ff. videamus. in ver. principalis debitor. & tibi Raph. ad no. ff. de verbo. obligatio.
4 ¶ Adde fortius † q; etiã in materia correctoria, & penali debitor puta. q; pupilli nõ possit esse eius tutor sub pena aut. minoris debitor. C. qui dar. tu. pos. comprehendit ẽt fideiussor p d. l. & magis. ita no. tz Ang. in aut. vt hꝛq; in obli. ad si. prin. referens ita fuisse perusũ de facto iudicatũ, qs bñ no. qr est magna decisio. si est vera. ¶ Tercio sing. not. ex hoc tex. fm Bal.
5 Ang. & alios † q; si fideiussor legat simplr creditori id qs ei dz, & heres fideiussoris soluat, nõ põt repetere a principali debitore. Et lz gl. hic ver. non poterit. intelligat istum tex. qñ fideiussor legauit animo donandi debitori, tñ fm Bald. & alios est diuinatio ad istũ tex. q; pprie logtur in casu dubio. ¶ Preterea testator legãdo in dubio facit actũ lpheralitatis cũ legatuz
6 sit qdã donatio. l. legatũ. j. ti. j. Adde aliud casum, † qñ testator in testõ grauat hrẽdẽ vt p aliquo fideiubeat. nã tunc heres fideiubens põt cogi ad soluendũ. & si soluat non põt repetere ab eo p quo fideiussit. tex. est reputatus sing. in l. tribus. ff. de vsuf. ea. rerũ q; vsu. gsu. quẽ ad hoc allegant Bal. Pau. de La. & Mod. hic. & dr ibi Bal. q; ille casus ñ reperit alibi. & q; semel interrogauit de hoc quendã scholarẽ in examine. q; de directo rñdit cõtra illũ tex. & illam. l. ad hoc dicit esse mirabilem. idem Bal. in l. indebitũ. C. de cõdi. indeb. & ad illum tex. vide Bald. in l. arethusa. ff. de stat. ho. & in l. sancimus. C. de ver. sig. & in l. si p ea. ad fi. C. manda. Alibi dicit Ang. in l. si qs mandato. ff. de neg. gest. q; in d. l. tribus. est tex. fin. q; heres iussus a testatore fideiubere nõ paret, misi etiã soluat, & tunc si soluit non repetit a debitore. ¶ †Sz aduerte qr idẽ Bal. in l. vnica. ff. ne aũt
7 in ij. q. C. de cadu. tol. querit an grauatus per testatorem fideiubere, si soluat possit repetere a pncipali debitore refert quosdã tenere qs nõ, qr dz fideiubere gratis, per ter. in d. l. tribus, ipse intelligit multũ sing. illũ ter. procedere & esse verũ quando fideiussio adfert modicũ dãnũ, vel dicit esse recurrẽdũ ad conjecturas. fm Pe. & Lyn. ibi. Et isto modo multuz restringeretur decisio. d. l. sing. vcz tribus. ¶ Adde etiaz Lu. ro. in singulari. rrrvj. quod incipit, tu scis, quia fideiussor ex mandato testatoris &c. vbi limitat. d. l. tribus. nõ pcedere qñ talis quantitas soluta ex fideiussione esset multo maior lucro qs pcipit a testatore, tũc põt repetere a principali debitore. alle. ita tenere Pe. Ly. & Bal. in d. ff. ne aũt. arg. l. j. C. de reuo. do. q; lex nil facit fm eũ sz ita nõ tenẽt prout dicũt pfati doc. sed prout predi-
8 xi. Quarto singularius no. istũ ter. Bal. ad istũ † qs quotidie testatores relinquũt, & mãdant satisfieri oibus debentibus recipere, q; si testator erat obligatus ex fideiussoria cã istud etiã debitũ dz solui ab herede. & si sit solutũ nõ põt repeti a principali debitore. & si dicatur, q; iste ter. loquit qñ testor legat simpliciter, qs dz fideiussorio noie aliud qñ gñalr. & indefinite: qr dicit Bal. q; ista rñsio nõ põt bñ pbari p aliquã. l. & aliud non
9 dr. Dic melius, q; †idẽ dz operari genus in suo genere. q; species i sua specie. l. si duo. s. de admi. tut. Itẽ idẽ operat gñalis puisio quo ad oes, qs spalis quo ad specificata. l. Sall⁹. ff. in-
10 stitues. & ibi Aler. in ij. no. in hoc no. ff. de lib. & posth. ¶ †Istã opi. reprobãt Imo. Pau. de Cas. Raph. Aler. & Are. qr dicta dispositio testatoris dz intelligi de obligationib⁹, ex quib⁹ testator propio nomine erat obligatus & nõ fideiussorio. l. magis. ff. de sol. nisi qñ testor non esset alicui obligatus, pprio nomine, ar. l. fundus q locatus. ff. de fun. instr. & l. quibus diebus. ff. dõs. ff. de condi. & demõ. & ad istũ tert. rident, q; loquitur, qñ testator specialiter de debito fideiussorio disponebat. sz facile est euadere eorũ fundamẽtũ. qr dicit. & magis. loquit. qñ solutuz nõ erat cõuertẽdũ nisi in vnã cãm tunc potius intelligitur de debito proprio noie, hic autem dispositio erat vniuersalis: & ideo ita respicit cãm fideiussoriã sicut alias. ¶ Ego teneo istã opi. Mod. sz Bal. & nõ per eorũ merita. sed p aliud fundamen-
11 tum: qr sub illa gñali dispositione. † q; satisfiat oibus debentibus recipere. nõ cõprehendit creditor. q põt exceptione repelli. ter. est in l. si is. cui. ff. Flauius. & ibi Bar. ad hoc no. ff. de sol. & ter. in l. legauit. & ibi Bar. ad hoc no. ff. de lib. leg. Sed iste creditor repellere ꝛa fideiussore exceptione excussionis. aut. presente. C. de fideiuss. ergo nõ venit in isto gñali legato. Et si dice-
12 retur subtiliter, † q; fideiussor legando intelligatur remittere exceptionẽ excussionis, vt dixi. s. in j. no. ad hoc rñdeo duplici ter. primo q; illud pcedit, qñ testor legat ipsi creditori id, qs dz: tũc bñ intelligit remittere exceptionẽ. fm Bart. & alios in l. si creditori. s. e. sz hic fecit legatũ in gñe. Scdo rñdeo & melius qs illud pcedit, qñ legatũ als esset inutile & nihil operaret: tunc bñ itelligit remittere exceptionẽ. ita loquit. d. l. si creditori. & ibi Bar. alias si legatũ aliquid operaret nõ itelligeret remissa exceptio gl. & doc. in l. si prior. ff. so. ma. Bart. & alij in d. l. si creditori. & iste est casus noster. vt euidẽter pz. ¶ Blos. in verb. non poterit. Circa ꝛiũ gl. an vitiato expresso vitiet tacituz, distingue, vt p Bar. cũ quo ceteri cõiter trãseunt. Et p scdo mẽbro
13 adde qs lz Bar. in l. j. in prin. in vlt. q. ff. de vulg. & pupil. † q; si substitutio pupillaris expressa vitiet, puta qr fiat maiori vel extraneo: tñ nõ vitiat vulgaris tacita q; sub ea ꝛtinet p ter. in l. fi. C. de here. instit. & est tex. in l. ij. in prin. in ver. sz si extraneũ. cũ gl. & ibi Bar. in ij. no. ad hoc no. ff. de vul. & pup. ¶ Itẽ inquãtũ Bar. dr ad. l. si spõsus. ff. j. ff. de do. iter vir. & vxo. q; ideo
14 ibi liberatio † expresse facta per maritũ vxori cõstãte mrimonio, nõ vz ẽt in tacito & sic correo, eo qr venit accessorie. Istud impugnat Joã. de Imo. qr ibi liberatio poterat eque principalr fieri correo sicut & ipsi mulieri. & circa hoc insistũt. Aler. & Are. hic. ¶ Dic breuiter, q; ibi liberatio p acceptilationẽ fuit facta ꝛẽplatione solius vxoris nominate. Ex q; tũ ad correũ q nõ est nominatus ista acceptilatio nõ põt pdesse nisi accessorie. ideo si nõ vz principale expressum nõ vz & tacitũ, qs est illi accessoriũ. Et hoc est q; ppie dr Bar. Et de ista materia vide etiam Alexã. in l. j. §. nunciatio. post Moder. ibi. ff. de ope. nou. nun. vbi Aler. ponit aliam limitationem ad hanc materiã qs vitiato expresso, vitietur tacitum, vt procedat in istis terminis quando vnum esset expressum & aliud tacitus omnino: secus quando non esset penitus tacitum sed expressum saltem verbis generalibus. vt ibi per eum.

1 ☞ Damnatus vendere intelligitur iusto pretio nisi pretiũ sit a testatore taxatum.
2 Testator si grauat filium vendere tertiam partem bonorum nouerce intelligitur pretio iusto offerente.
3 Remedium. l. ij. C. de rescind. vend. non habet locum quando quis grauatur vendere fundum certo pretio tanto, alias secus.
4 Heres si est damnatus vendere fundum Titio certo pretio, & titius obtulit totum pretium & heres voluit accipere an tunc venditio dicatur perfecta & dominium translatum in legatarium ipso iure absq; traditione. & nu. 6. & 11.
5 Obligatio dicatur tunc perfecta quãdo quis promisit se obligaturum ad dandum. & tali die ipsa die eueniente.

Heres

7 Heres quando est damnatus vendere fundum certo pretio, in tali legato est ipsa venditio non fundus.num.10.
8 Dominium rei tacite legate, quod non transeat in legatarium ipso iure.
9 Verbum petere, quod etiã verificetur in actione personali.
12 Arbiter si condemnauit Titium ad locandum Seio fundum in quinquennium sub magna pena, Titius locauit & apposuit in contractu mitiorem penam, demum non obstat locationi, que pena exigi possit.
13 Obligatus ad seruitutem non liberatur sola constitutione, nisi etiam prestet patientiam.
14 Ab opinione Bar. non est in practica recedendum, quando est communis.
15 Heres qui cõpromisit causam quaz vigore testamẽti cõpromittere tenebatur sub pena, & latius sit laudũ vt soluar, si nõ soluit non tenetur ad penam appositam ex testamento.
16 Iudex si precipit alicui qõ exeret possessionẽ domus sub pena & cũ dissorgiarer, si ille exiuit & dissorgiauit, & de hoc cõfecit instrumentũ, postea ingressus est, quod incidat in penaz.
17 Qui mihi restituit fundum executiõe laudi, si recipiat fundum incidit in penam in compromisso incertam.
18 Stipulatio precedens quando continet obligationem de cõtrahendo, tunc contractus sequens iure cuiusdam solutionis tollit contractum precedentem.
19 Actio ex testamẽto quo ad accessoria hz naturam bonefidei, & in quibus.num.21. vbi quo ad duo.
20 Sententia arbitri penalis est odiosa, & non recedit a forma.
21 Pena apposita super principali non extenditur ad illud qõ venit consequutum ad contractum.

1 §. Meminisse. †Dãnatus vẽdere intelligitur iusto prio, nisi priũ sit a testatore tagatũ.h.o. ¶ Ho.primo qõ grauatus simpliciter p testatoiẽ vẽdere, intelligit iusto prio. & si diceret qõ tale legatũ nõ debeat valere cũ nõ videatur offerre vtilitatẽ, & sic eius nihil interest, vt in prin. huius l. & in fi. l. pce. Rñde quod imo interest, qz magis interest hre fundũ quã pecuniã. imo ẽ nostra interest emere fundũ legatũ ẽt vltra iustũ priũ propter fines quos hz. ita ẽ tex. in l. cui fund. §. ti. & in l. & si eo quo. c. ti. Et p iiiũ tex. ibi Alb. de ro. hic se defendisse quẽdã pauperẽ pupillũ a nouerca sua. † nã testor grauauerat iiiũ pupillũ vẽdere tertiã partẽ bonoz suoz nouerce. ista nouerca volebat habere ista bona sine prio, dicẽs qõ ista erant mea & intẽtio testoris, ex q nullũ priũ apposuerat. Alb. & se eũ defendisse p hũc tex. q ot qõ nisi offerat iustũ priũm noteneat vẽdere. Et si diceret ꝫ tex. qõ testor mãdas aliquẽ actũ fieri in testo, sem p intelligat qõ fiat gratis, dato qõ inter viuos nõ fiat gratis, pter: qz qñ testor grauat hrdẽ fideiu bere, intelligit gratis, & si soluat nihil repetit, vt in pn. hui. l. & tribo. ff. de vsur. ea. ter. q vsu ꝓsumũ g testor simiter mãdato qõ vẽdat fundũ dz intelligi gratis. & ita poterat eẽ rõ dubitãdi ad hũc tex. rñde qõ aliud ẽ l vẽditioe i qua priũ est de substãtia. & sine prio nõ pot exigere vẽditio. §. priũ. & §. itẽ priũ. mili. de hẽ. emp. qõ nõ est in fideiussiõe q a prin. potest fieri tam nõ donãdi. l. fi vero remunerãdi. ff. mã. ¶ Secundo no. in ver. quod si certo. qõ heres grauat certo prio rẽ vẽder, tenet illud seruare, etiã si illud prio esset vltra dimidiã iusti priiz, nec hic haberet locũ remediũ l. ij. C. de rescin. ven. fm Bal. & alios hic, & sic remediũ o. l. ff. nõ hz locũ in hrede ne cessario vẽdere ex precepto testoris. Facit bonus tex. quẽ alleg. Are. hic, in l. etiã. §. j. ff. de peti. here. in v. etiam si paruo prio iussus sit hres vẽdere, & in v. pertinuerit priũ. Item facit rõ fm Inno. & Raph. qz testor exercẽdo actũ liberalitatis & ci do nãdo, cũ legatũ sit donatio, l. legatũ. j. ti. j. residuũ priũ intelligit donare. ¶ Hinc est q si euidẽter apparet qd testor puta uerit illud esse iustũ priũ, tũc haberet locũ remediũ o. l. ij. fm Raph. & Alex. hic. arg. l. cũ tale. §. falsa cautum. ff. de condi. & demo. ¶ Vtẽ istud, procedit qñ testator taxauit priũ, secus, si simpliciter iussit vẽdere, tũc haberet locũ remediũ o. l. ij. fm Bal. & Imo. in l. impa. §. j. p illũ tex. j. ti. j. & Lu. Ro. in. j. qs cũ aliter. ff. de ver. ob. Facit bona gl. in l. ait prator. §. p. mittitur. in verbo auditorium. ff. de mino. ¶ Indu cit mal. p Bar. post antiquos ad q. † si heres dãnat est vẽdere fundũ Titio certo prio, & Titi obtulit totũ priũ, hres voluit accipere, qrit de duob, primo vtrũ sit perfecta vẽditio, secundo posito qõd sit perfecta vẽditio, an sit trãslatũ dñiũ ipso iure legatarii absq traditione. fulg. primo tz Bar. hic, & in l. proꝑe. §. agri plagã. i. de leg. iij. qõ vẽditio habeat p perfecta, & de ea oẽs tenere p. l. Labeo scribit si mihi bibliothecã. ff. de rhe. emp. & ita trãseũt alij. qeqd dicat Are. tu adde qõ in finali fin, vult Jo. an, in addi. Spe. l. ti. de obli. & sol. fulg. ru. † qõ si promisi tali die me obligaturum tibi ad dãdũ cẽtũ, eueniẽte die absq alia obligatioe, obligatio per se dicitur perfecta, possum statim ad illa cẽtũ conueniri absq alia obligatioe vt euitet circuit. l. dõs testo. ff. de ꝺi. inde. & cle. auditor. de reseri. qõ dicũ p valde singulari sequit Alex. in l. cũ fund. § seruũ tuũ imprudẽs. in j. no. p illũ tex. ff. si ser. pe. & dicit qõ est multũ no. qz multi teneret totũ ẽtium. ¶ Circa secm qõ est valde dubitabile, Bar. hic, & in d. §. agri plagam. tenet cũ 6 Dy. † qõ dñium ipso iure trãsferatur in legatarium, absq alia traditione. & cũ Bar. tenẽt Saly. Paul. de ca. & Raph. cu. hic Ang. in l. j. C. cõia de leg. & in l. in estimatiõib. ad fin. ff. de peti. he. ¶ Cõtraria opi. tenẽt Ja. de are. & Ly. in l. j. in ix. q. C. cõmu. de leg. Bal. Flo. Alex. & Are. hic, & dicit Alex. qõ ista opi. est verior & magis cõsona verbis testoris. dicit etiã Areti. & ista opi. secure est tenẽda ꝫ Bar. eã ẽt tenẽt Rayn. & Flori. in d. §. agri plagã. Imo. vero hic dicit qõ vtraq opi. fulcẽtabilis est. & iz nulla firmet, tũ iclinat ꝫ Bar. p ista par 7 te stringit fundamẽtũ, eo qz in isto legato est sola †vẽditio & nõ fundus. put tz gl. folẽnis, in l. in estimationibus. in ver. in hereditate. & ibi no. Ang. ff. de peti. here. Ang. in l. si dignũ p illũ tex. iuncta gl. & l. qui fundũ. in prin. ff. ad l. fal. & ꝺt Ang. in d. l. in estimatiõib, qõ ibi gl. est melioz & sit in iure, & q cla rius explicat ista materiã qõ si heres est dãnat vẽdere res certo prio, qõ in tali legato nihil aliud est nisi ipsa venditio: res vero capit ex ꝺcto inter viuos, & nõ ex vltima volũtate. Ex isto psupposito sequit duo ꝫ Bar. primo fundus capiatur ex ꝺcto, & nõ ex legato: ergo nõ pot trãsire dñiũ ante traditionẽ sicut nec ex ꝺcto l. traditiõibus. C. de pac. & l. si ager. cum gl. ff. de rei ven. Secõo sequit qõ cum sola venditio nisi in legato & nõ fundus: ergo fundus nõ pot dici venire nisi taciteꝫ in cõsequẽtia legati & nõ ex vi verboz. ergo sumus in re 8 gula, † qõ ex legato tacito nõ trãsit dominiũ ipso iure in legatarium, vt no. Bar. & alij in l. seruũ filiũ. §. fi. ff. ꝺ. ¶ Nec obtex. in d. §. agri plagã. in ver. g legatus est, vbi vult clare tex. qõ imo ipse fundus dicatur esse in legato. & ibi Bar. ad hoc no. illũ tex. Rñdet Alex. qõ ille tex. dz intelligi in effectu, & sequuta vẽditioe & traditioe, sed iste sensus nõ pot stare propter violẽtiã litere. & propter vbũ petere, vnde posset dici legatus ẽ, & tacite & in cõsequẽtiã, vel pot dicere qõ ibi nõ aperit tex. vtrũ facta fuerit venditio vel nõ. vñ ille tex. intelligit facta vẽditioe, nõ dico traditioe fundi & ẽ in legato, & in cõsequẽtiã & tacite. nõ ob. ẽt ille tex. & vñ. petere. qz rñdẽt Imo. 9 Alexã. & Are. † qõ vbũ petere, sepenumero verificat in actione psonali. l. fi is qui. & l. ex pmissioe. ff. de ac. & obli. & zi. nõ solũ 10 §. si mihi. ff. de vsuca. tũ est impropria. † Tu aũt aduerte qõ cũ fiat duplex impropriatio ad tex. d. §. agri plagam. primo in v. g legatus. scõo in v. petere. ió p illũ tex. qui optime stringit potes tenere opi. Dy. & Bar. ꝫ oẽs alios doc, Et ad glo. in d. l. in estimationibus. potes rñdere, put ibi in fi. expresse respõdet Ang. qõ illa gl. pcedit nisi heres esset cõtumax & vẽdẽdo, tũc trãsiret dñium rei in legatarium, & tũc perciperet vt ex vltima volũtate nõ ex ꝺcto q celebratus non est. alleg. Dy. in d. §. agri plagã. tũ ista solu. nõ trãsit sine dubio qõ cõtumacia legatarii in nõ vẽdẽte facit fundum censeri debituz ex vltima voluntate q prius non erat. iz alias ꝫ cõtumaces fiat omnis finistra interpretatio. l. de etate. §. g tacuit. ff. de interroga. act. & l. locum §. condemnatum. ff. de tabu. ex bi. ió tutius est dicere qõ fundus est in legato, prout est tex. in d. §. agri plagam. in vbi. g fuit legatus. & ficcũ dicat esse in legato vbis generalib. l. fi. C. qõ cũ eo, cessat regula, q no. in l. seruũ filiũ §. fi. ff. eo. qz pcedit qñ solũ legatũ est oino tacitum, vt 11 ibi dixi. ¶ † Tenedo ista opi. Dy. & Bart. eã intellige qñ hres esset grauat vẽdere rẽ pprã testatoris put pprie loquitur Bar. secus in rẽ pprã heredis: qz tunc etiam si expresse testator legat rẽ heredis nõ transit dñium in legatariũ sine traditioe. gl. & Bar. in l. si heredis seruus. cũ cõcor. ibi traditis §. eo. etiã si venderet de expsso cõsensu hrdis, vt ibi dixi.
12 ¶ † Secõo inducitur ista lex per Bar. ad difficile q. arbiter cõdẽnauit Titiũ ad locãdum Seio fundum in quinquẽniũ sub magna pena, Titius locauit, & in locatioe fuit appositamodica pena, demum non stat locationi, an incidat in penam appositã in cõpromisso, vel appositam in contractu? & cõclu dit qõ ad penã cõpromissi agi non possit, eo qz factẽdo locationẽ liberatus est a cõpromisso, & ita cõsuluit Bar. in consi. qõ incipit, pcipit arbiter, p tex. in l. in numerationibus. in fin. vbi ẽt Bar. idẽ no. ff. de sol. & cũ eo trãseũt Bal. Ange. Saly. Flo. Pau. de ca. Raph. & Alex. hic. Et ista est cõis opi. Cõtraria opi. tenẽt Nico. de Neapo. & Joan. de Imo. & eorum opi. in pũcto iuris est sustẽtabilis & forte verior. p tex. q fortiter stringit ꝫ Bar. communem in d. l. si heres. in princi. vbi

obligatus ex testō ad vendendū nō ꝺr satisfeciſſe ꝙ hoc ꝙ vē
ꝺat niſi adimpleat cōſequutiua ℨctus, ergo in ꝓpoſito locādo
nō ꝺr ſatiſfeciſſe ꝓcepto arbitri. niſi ēt pcitet partē etiā q̄ eſt
ℨſequutiua ℨctus locationis l.ſi in l.ℱ.colonus.ff.loca. ¶Hec
ob.ſol.Bar.ꝙ ille ter.intelligāt de acceſſorijs vendicationis,
q̄ tū nō ſunt vendita, ſed ad rē venditā accedūt: vt habes exē
plū in l.ſi pregnans.z in l.vacet.ff.de euic.nā fm Hic.de Heap.
ſi ibi illa acceſſoria nō dicerent vēdita, vt dicit Bar. non debe
ret ꝓ illis dari actio ex empto, cuius ℨtiū dicit ter.in d. l.ſi he
res. tū iſta nō eſt bona cōſequentia ꝙ ꝙ meliorameutis datur
actio ex vendito, z tū nō ſunt vendite l.idēq;.ff.de act.empt.in
ℱ.illud. tu aūt fortius impugna ſol.Bar. pmo q̄ facit magnā
reſtrictionē z violētiā ad ter.in d.l.ſi heres. ¶Preterea z forti⁹
ter.ibi formaliter dicit ꝙ nō liberat quo ad reliqua, per conſe
quentiā ſunt ꝓprie emptionis. pōdera illa verba q̄ ſunt ꝓpria
ꝙ cōſequētiā, nā iſta ſunt traditio z euictio, vt eſt gl.in l.pacta
quēta.in prin.ff.de ℨhē.emp. nō aūt alia penitus extrinſeca. de
q̄bus loquit Bar. nō ob.ter.in d.l. in numerationibus. in fi. in
quo principaliꝫ ſe fundat Bar. q̄ rūdet Ang. Imo. z Are. qꝺ
heres locādo bñ liberat ab actiōe ex testō quātū ad locādum
vt ibi ꝺr ter. ſed nō liberat quantū ad ꝓſtandā patiētiā q̄ venit
13 in ℨſequētiā ſicut in † ℨſtitutione vſufructus vt ſeruitutis, ꝙ
actū mōmētaneū liberat ab obligatione de cōſtituēdo, ſed nō
liberat ab obligatione patiēte q̄ hz tractū in futurū. l.iij.ℱ.da
re.ff.de vſufr.glo.in l.corruptionē.C.eod.z in l.pluribus. ℱ.z ſi
placeat.ff.de ver.obl. ℨ certe iſtud nō valde ſtringit ℨ Bart.
q̄ ēt hic bñ pōt agi ad patientiā actione ex ℨctu locationis, ſz
ꝙ hoc non ſequit ꝙ actio ex testō ꝺetur ad talē patientiā. Sed
tu ſtringe fortius iungendo ſimul duos ter. ſ.in d.l.in numera
tiōibus, in fi.cū d.l.ſi heres ex testō. nā vtrobiq; heres fuit dā
natus ex testō vendere ſeu locare. z in l. in numerationibus. in
fi. ꝺr ꝙ locādo vel vendendo liberat ab actione ex empto, Sed
in l.ſi heres. ꝺr q̄ nō liberat quo ad ea q̄ ingſequentiam veniūt.
¶Neceſſariū eſt ergo dicere p iſtos ter. ſiuul iunctos, ꝙ locādo
bñ liberat quo ad principalē obligationem, ſed nō liberat quo
ad cōſequutiua qu actio ex testō q̄ nō poteſt amplius dari vt
locetur datur ad patiētiam q̄ eſt cōſequutiua in locatione vt
declarat Bar. in l.ſi qs domū. in prin.ff.loca. ¶Tenendo tū
14 opi.Bar. q̄ eſt cōis † a qua in practica nō eſt recedēdū, bñ fa
cit ꝙ decidit Bal. in l. vnica. in iij. q. C. de his q̄ pene no. vbi
15 querit, pone ꝙ † teſtator cōmiſit heredi ꝙ cōpromitteret cāz
quā habet cū Titio ſuper mutuo ſub certa pena, heres com
promiſit, z eſt latū laudū ꝙ heres ſoluat ea cā mutui. c. heres
nō ſoluit, an teneat ad penā appoſitā in testō: ꝛcludit ꝙ nō: q̄
ſtatim qꝺ cōpromiſit eſt liberatus a pena, per d. l. in numera
tionibus. z l.ſi heres. ¶Pro eadē parte facit aliud fundamē
tū ex mente Ange. Raph. z Alex. nam faciēs ℨctum locatio
nis pro executione ſuie arbitri incidit in nouā obligationē in
ſurgentem ex ℨctu locationis, qua mediante pōt cogi ad ꝓſtā
dū patientiā, ꝛo ceſſat obligatio ex cōpromiſſo. In iſtis termi
nis pcedit deciſio Bar. ſecus ergo eſſet qū explicādo actū nō
incideret in aliuꝫ actū producentē aliā obligationē ad futurā
obſeruātiā. vt in caſu quē decidit Bar. i l. ſicut ℱ. ſupuacuū. ff.
16 qb.mo.pig.vel hyp. ſol. † qū iudex ꝓcepit alicui q̄ exiret dūs
poſſeſſionē ſub pena vt eā diſbrigaret. ille exiuit z diſbrigauit,
z de hoc fecit inſtrm. poſtea ingreſſus eſt. an incidat in penā
precepti iudicis. z determinatur q̄ ſic. idē eſt in caſu quē ponit
Bal. poſt Jac. de Are. in l. Titio cētū. in prin. per illū ter. ℨ. de
17 cōd. z demō. † q̄ ſi arbiter iuſſerit mihi fūdū reſtitui p aduerſa
riū ſub pena, z poſtea reſtituat, z adhuc recipiat q̄ cadat i pe
nam incertā in cōpromiſſo, z iſto mō vltra Bar. potes rūdere
ad l.fundi partē.ff.de ℨhē.emp. z in l.inter caſtellanū.ff.de ar
bit. ꝙ in illis iuribus per executionē actus non inducit alius
ℨctꝰ per quez cauſat noua obligatio ad pſeuerantiā. put in q.
Bar. ¶Confirmo optime per illud qꝺ tenēt Bar. z alij. in l.
1 ſingularia.ff.ſi cert.peta. ꝙ † qū ſtipulatio precedēs continet
obligationē de ℨhēdo tunc contractus ſequens iure cuiuſdā
ſolutionis tollit contractum precedentē ſeu obligationē. alle.
d.l.in numerationibus d.l.ſi heres. Sed aduerte ꝙ iſta funda
menta licet videantur colorata, tū oīno deſtruuntur per text.
in d.l.ſi heres. vbi poſt executionē actus vigore teſtamēti ozie
batur noua obligatio ex ℨctu venditionis, z tū durat ēt actio
19 ex testō. ¶† Nō omitto q̄ Rap. cu. aliter rſidet ad d. l.ſi he
res. qꝺ ibi loquit in actione ex testō, que quo ad illa aſſeſſoria
hz naturā bone fidei. l.in minorū. C.in quib. cau. in integ. reſti.
non eſt neceſſ. z l. cum res. in princ. ℱ. eo. ideo ꝺurat vt ꝺetur ad
illa acceſſoria, ſed queſtio Bar. loquitur in ſuia arbitri que eſt
ſtricti iuris, z etiā in materia penali, z ſic odioſa in qua non re
ceditur a forma l. multa. z l. in teſtamento. in prin. ff. de condi.
z demō. z ita etiā dicit Bar. in l. ſi. in pe. q. C. de pac. inter emp.
z ven. ¶Iſtud confirmat ſubtilius Aret. q̄. q. Bar. procedit
20 in pena cōpromiſſi. z ſic in materia odioſa, ſed ſic eſt † q̄ pena
appoſita ſuper principali nō extēditur ad illud qꝺ venit cōſe
quutiue. z ſic nō ꝺz hic extendi ad patientiā q̄ venit cōſequuti
ue ad ℨctum locationis, vt pbatur in l. vēditor. z l. pregnans
d.l. vacce. ff. de euic. gl. in l. nō quocunq;. ℱ. Julianus. ℨ. cod. In
quibus pbat ꝙ lz in actione exempto veniat acceſſoria ad rē
venditā. non tū cōprehēduntur in ſtipulatione duple. q̄ eſt pe
nalis, ſed ter. in d.l.ſi heres. loquit in his q̄ poſcunt naturā bo
ne fidei. ¶Iſta ſol. Rap. lz videatur colorata. tū duplici rōne
cōfundit. primo inquantū dicit ꝙ in d.l.ſi heres. ibi actio ex te
ſtamēto ꝺat ad illa reliqua q̄ in cōſequētiā venirent, eo q̄ quo
ad iſta acceſſoria hz naturā bone fidei. iſtud non eſt verum: q̄
21 † actio ex testō eſt ſtricti iuris. l. alias. z ibi no, Bar. ff. de in li
tē iur. z nō hz naturā bone fidei. niſi ſoiū quo ad duo vt venāt
fructus a tpe more, ſicut in actionibus bone fidei, vt poſſit agi
ꝑma actione qūres nō eſt plene tradita. ita declarat meli⁹ ꝙ
alibi Bar. in l.ſi heres. ff. de eo qꝺ cer. loc. ergo nō pōt habere
naturā bone fidei quo ad alia q̄ veniunt in cōſequētia. de qb⁹
loquit. d. l.ſi heres. Secꝺo cōfundit p ter. in d.l. in numeratioui
bus. ad fin. que ſimiliter loquit in obligato actione ex testō ad
vendendum, z tamen ſola venditione liberatur ab actione ex
teſtamento. de quo tamen vltimo ꝺic vt ſuperius ꝺixi.

1 ☞ Si caſtrū eſt plurium inequaliter, z fiat eidem caſtro le
gatum acquiritur tale legatum pro portionibus inequalib⁹.
2 Res noſtre ita nobis acquirunt ſicut per ſernos noſtros no
bis acquiritur.
3 Per rem inanimatam quando nobis acquiritur.

Si ſeruus plurium. Legatū ſer
uo cōmuni, acquirit domin⁹ ꝑ ꝺūica portione. h. d. intellige ſe
cundū diſt. l. ſi cōis ſeruus. ff. de ſtipu. ſer. Et p iſtū
1 ter. ꝺicūt Bal. Flo. Jnno. z Rapha. † q̄ ſi ſunt plures domini
vnius caſtri, p inequalibus portionibus: z aliquid relinquat
tali caſtro, acquirit oīs illius caſtri nō equaliter ſed ꝑ portio
2 nibus dūicis. tu pōdera iſtud dictū ex quo habes † q̄ ſicut ſer
ui noſtri nobis acquirūt, ita etiā res noſtre. adde de hoc ter. in
l. caſus. ff. de annu. leg. per quem ter. Bar. in l. ſi. no. qꝺ quādo
ſicut legatur ſeruo meo acquiritur mihi ita qū legat rei mee
videtur mihi relinqui, z mihi acquiritur, qꝺ eſt bene tenēdum
menti, fm Bar. Et ita limitatur gl. ſing. in ℱ. pe. in verſic. hanc,
3 Inſti. per quas perſo. nob. acqui. † q̄ per rem inanimatā nihil
nobis acquiritur. z illam gl. dicit eſſe ſingu. Bal. in l. ſi de pro
prietate. C. ſi a non compe. iudi. fue. iud. z ideo dicit Bal. in c.
ℱ. ſi quis de manſo. de contro. inueſtit. q̄ aqua per ſeipſam de
fluens nō poteſt inducere preſcriptionem. q̄ per rē inanima
tam mihi nobis acquiritur. de quo vltimo ꝺixi in commēto. l.
quo minus. ff. de flumi.

1 ☞ Sententia lata contra heredem ſe non defendentem, vel
colludentem, vel culpabiliter non appellantem non nocet le
gatarijs, aliter regulariter ſic, z vide nu. 7.
2 Legata ſimpliciter relicta ab inſtituto qꝺ in dubio intelligun
tur repetita ſubſtituto.
Subſtitutus cenſetur ſubꝛogatus loco inſtituti.
Jus coniunctionis quod erat in ſubſtituto, cenſetur transla
tum ad eius ſubſtitutum vulgarem.
3 Qui obtinet pro ſe ſententiam etiam iniuſtam in petitione
hereditatis tenetur creditoribus z legatarijs.
4 Allegare q̄ non poſſit quis ſentētiam pro ſe latam iniuſtam.
Allegare turpitudinem ſuam quādo liceat, remiſſiue. z nu. 6.
5 Sententiam pro ſe latam habens plura capitula poteſt in ca
pitulis contra ſe facientibus dicere iniuſtam.
6 Sententiam pro ſe latam quis poteſt dicere iniuſtam ad ſui
damnum z preiudicium.
8 Legatarius an poſſit agere contra heredem ex colluſione viu
centem quando legatum eſſet tale q̄ dominium non eſſet ipſo
iure in legatarium translatum.
Verbum agere, non refertur ad rei vendicationem ſed verbū
petere.

Si hereditatis. Sentētia lata ℨ heredem nō
defendētē vel colludētē, aut
culpabiliter nō appellantē nō ꝓiudicat legatarijs. h. d. primo
z ſubſtitutus nō pōt ℨ legatarios dicere ſe iniuſtā ſuiam obti
nuiſſe ℨ heredē inſtitutū, q̄ ſic turpitudinē ſuā allegaret. h. d.
ſecꝺo z vlt. Et hz duas ptes q̄ patēt ex ſummario. ſecꝺa eſt ibi, ſi
1 tū. ¶Hoc. primo ex hoc ter. tres caſus in quibus ſuia lata ℨ
heredē nō nocet legatarijs. primo qū nō defendit cām vt hic z
l.ſi perluſorio. ℱ. ſi. ff. de appel. z l. q repudiantis. ℱ. fin. ff. de in
offi. teſta. z l. diui fratres. ff. de lib. cā. z l. ſi ideo. in princip. ff. de
euic. rō, q̄ tunc ſuia preſumitur lata propter nō defenſionē. nō

autem

alit ppter malā cāz, idē qñ min⁹ plene defendit: vt in §. seq. z ibi Bar. no. Scdo qñ hr̄s collusit: vt hic toto tit. de collu. dec. reg. Tertio qñ sniā ē lata p iniuriā z nō appellauit. l. excepte. ff. de fideiuss. ¶ Regulariter ergo extra istos casus sniā lata ℨ hr̄dē nocet legatarijs. l. papi. §. si ex cā. ℨ. de inof. test. l. si superat⁹. §. j. ff. de pig. l. j. ff. de exceptio. rei iudica. re. ¶ Scdo no. in v. si tñ. qđ in dubio legata simplr relicta ab instituto intelligūt ēt repetita a substituto, alias iepte du bitaret in hoc tex. nunqd substitut⁹ q obtinuit sentētiā tene tur legatarijs. z ē tex. in l. impator. j. e. Et rō ē, q eo ipso qđ quis substituit, cēsēt substitut⁹ l omnib⁹ z p oia. l. coheredi. in prin. ff. de vul. z pu. l. iulia. ff. de hr̄. instit. ratio cōis q substitut⁹ cēsēt subrogatus in locū instituti, ergo dz sapere na turā eius cui⁹ loco subrogat. l. si cū. §. q iniuriarū. ff. si quis cau. Vincē qđ ius cōiunctiōis qđ erat in instituto trāsit ad eius substitutū vulgarē. tex. ē no. l. cū ex filio. §. si. z ibi gl. z doc. ff. de vul. z pup. Et ibi Bal. reputat valde dignū. z Ra ph. valde singulare. ¶ Tertio no. qđ † ille q obtinuit sentē tiā p se in petitiōe hr̄ditatis teneē creditoribus vt legata rijs, ℨ sniā sit iniusta. Et ad hoc iste tex. nō ē alibi in iure ℨ Dy. Bal. Imo. z Pau. de ca. z ad hoc istum tex. no. glo. in l. stipulatio ista. §. j. in v. successores. ff. de v. ob. in §. si qs forte. tea. l. Bal. in l. post mortē. ℨ. de adop. ℨ Bal. z Flo. hic ad dūt tex. z col. in l. fi. C. de peti. her. ¶ † Quarto no. in v. nec ens. qđ nō ē licitū allegare sniam p se latā esse iniustā, eo q z vt no. gl. nō ē licitū allegare turpitudinē ᵇ suā ēt excipiendo. de quo vltimo per Bar. in l. iusturādū, z ad pecunias. §. p curator. vbi dixi. ff. de iure reiu. gl. z do. l. c. inter dilectos. ℨ do. Imo fortius ille q obtinuit sniam pro se, si succedat cōdēna tio nō pōt ēt tūc eā dicere iniquam ſm Bal. in l. si credito ribus. C. de seruo pig. da. man. p gl. no. in l. modestinus. c. ff. de exce. Facit qđ vult glo. no. in l. vnica. in prin. ff. de exce. rei iudi. ¶ Limita ſm Bar. hic in fi. qñ snia esset in totū p eo la ta, sec⁹ l aliquib⁹ capitulis † q cū tot dicātur sentētie quot sunt capitula, l. ēt. §. j. vbi gl. ff. de min. l. cđā mulier. ff. fa. er. pōt dicere iniustā in capitulis contra se facientibus. cap. Ray. ec. Raynal. de test. facit l. fi. C. qñ pronō. nō est necesse. ¶ Scdo limita nisi allegaret iniustā ad fui dānū z pīudiciū, tūc posset quātus ēt transmisset in rem iudicatā secundum, Imo. in c. q ℨ plerīq. de immu. eccle. Bal. in auc. ad hec. C. de sīn. cum concor. quas dedi in commento l. admonendi. ff. de iureiu. Facit vna ratio, q licitū est allegare turpitudi nem suā cōtra se. z ad turpitudinē suam. l. inde Neratiꝰ. §. fi. cū l. seq. ff. ad l. aq. si is cui quo. ff. de cōdi. inde. l. q seruū. in prin. ff. de interro. ac. late Bar. in l. iusturādū z ad pecunias. §. j. curator. ¶ † Bl. in ver. nō nocebit. ibi aget cōtra instituentem. Distingue vt hic per Bar. cuz quo cōiter alij trāseūt, sed Jo. de Imo. d. Alex. z Are. repreh̄endunt Bar. in vno dū facit differentiā inter primum z tertium casum, s. an senten tia ferat per collusionem vel heredē non defendēdo. an ve ro ferat iniuste per iniuriā heredis. istud videt de directo cōtra tex. hic, z §. seq. nā hos tres casus equiparat tex. hic. ¶ Pe. Dy. z Ry. hic. Tu vero defende Bar. dupliciter. pri mo aduerte q ℨ videak ponere istos casus sub diuersis mē bris: ñ eos equiparat cū, vt robicz dicat sententiānō pīudi care legatarijs, z legatarios posse heredē cōuenire. bene ve rum est q Bar. in vno facit differētiā ḡtū ad vincentem, q pro casu qñ sentētia fertur cōtra heredēse nō deffendentē vel colludentē, tunc legatarij possunt etiam cōtra heredem vincētē vti possessorem, agere rei vē. l. si per lusorio. §. fi. ff. de ap. ℨ qñ ferē snia iniuste p iniuriā heredis, tūc nō pōt agi cō tra vincentē: q tut⁹ est. l. si superat⁹. §. j. ff. de pig. Et quātū ad istos terminos, s. ḡtū ad vincētē nō fit eqparatio isto tex. nec in §. seq. ¶ Nō diuersificatis est in prōptu, ℨ Bar. si bñ cōsideras: q ℨ primis duobus casib⁹ hr̄s est in dolo, ℨ ter no est culpa. vnde magis subuenit legatarijs qñ hr̄s est ℨ dolo ḡ qñ solū fuit culpa. Est verū q d. l. si superat⁹. §. j. nō clare loqt in termin⁹ Bar. qñ fuit hr̄s ℨ aliqua culpa. ¶ Se cūdo aduerte q tex. bñ eqparat istos tres casus qñ hr̄s nō defendit vel colludit, vel qñ a sententia per iniuriā iudicis lata ñ appellauit. ita loqt iste tex. qñ añ hr̄s pnocauit iudi cē se, z sic culpa sua, nō loquit tūc iste tex. ℨ l. exceptionez. ff. de fideiuss. quā alleg. Bar. lz gl. in verb. iniuriā, etiā intelligat textū hoc tertio mō z male. Tu vltra eos cōsidera iquā tū Bar. lz in casu mēbro qñ heres nō defendit vel collusit, q tūc legatarij possunt agere cōtra vincētem vti possessorez. ¶ Ex istis verbis vult Bar. q † qñ legatū esset tale cuius vsus nō ēt ipso iure trāslatū l legatariū, puta l. legato ḡtri tatis, vl generis, vel rei aliene, vel alternatiuū, vel simile, vt vult p Bar. z alios, in l. j. §. e. q tūc legatarij non possent agere contra heredem ex collusione vincentē. qđ vt contra gene ralitatem l. si plusquā. §. fi. in ver. agere. qđ verbū Bar. non solū restringit, ℨ intelligit impetrante: q ℨ bū agere, nō refert ad rei vē. ℨ bū verbū petere. l. actio in personā. ff. ℨ acti. z obli. cū si. vnde posset teneri ℨ Bar. z cōiter scribentes, qđ tex. in d. l. si plusquā. §. z si gñaliter. pcedat in actiōe psonali z rea li. z sic dicat quō possibile est qđ actio psonalis ex testō ꝓpe tat ℨ vincētē ex quo non est abligatus: aliquo mō posses di cere ſm Raph. cu. hic qđ pōt agi vtile ex testō ppter dolum heredis in non defendendo vel colligendo. ar. l. si alienus. ℨ. ti. j. istud credo vez qñ vincens collusit cum herede, ne alias ex dolo suo cōmodum reportaret. cōtra l. legatorū. in fi. ff. de interdi. z rele. z l. siue hereditaria. in fi. ff. de ne. gest.

1 ℨ Hereditas quādo tranfit ad fiscum tranfit cum onere le gatorum, z intellige vt ibi.

2 Hr̄ditas q remaneat penes idignū si fiscꝰ nolit eā auferre.

3 Deportat⁹ hz heredē si fiscus nolit auferre hereditatem. Fiscus solus opponit heredem indignum.

4 Heres dās causaz vt hereditas ab eo tāquā ab indigno au feratur, non excusatur ab oneribus hereditarijs. Factum procuranti non pdest quod alias prodesset.

5 Delinquēs procurans excusari cōrā minore iudice vt minꝰ punitur, non excusatur a iudicio siue foro iudicis maioris. Delinquēs pcurās accusari ne ingreret, ñ euitat īgitionē.

6 Accusans aliquem ne contra ipsum postea testificet, nō pōt illum repellere a testificando. Dignitas procurata non prestat immunitatem.

7 Ignorantia affectata vel procurata non prodest. Dispositio puniens scientiam, includit ignorantiam affectata tam vel procuratam.

8 Citari quod non dz ad difficultatem qui malitiose pcurauit c ne citatio ad eum peruenret.

9 Eps nō pōt expedire actū capitulo spectātez qñ voluntarie z malitiose procurant negligentiam capituli.

1 §. Si quis ante. † Hr̄ditas trāsit ad fiscū cū onere legatorū: mſi fiscꝰ re pudiet vel hr̄s illud pcurauerit. h. d. ¶ Ho. ptio qđ fiscꝰ te neē ad legata. 2 cōdātes sunt in gl. intellige qñ ppter delictū heredis bona fuerūt ℨfiscata. ita loquit iste tex. sec⁹ si te stator ℨ, tūc fiscꝰ nō teneret ad aliqua legata. l. cū filiꝰ. §. fi. j. ti. j. rō q legata erāt effecta irrita. l. eiꝰ q. ff. de test. Scdo intel lige istū tex. qñ hr̄ditas erat tā adita p hr̄dē. alias si fiscꝰ oc cuparet bona tāquā vacātia nō teneret legatarijs, vt dixi in l. eā quā. C. de fideī. z habes hic p d. Alex. ¶ Scdo no. i ℣. qđ

2 tñ. † qđ penes hr̄dē idignū remanet hr̄ditas si fiscꝰ nolit au ferre. Et ita ēt no. Bal. ad hoc istū tex. in l. ēt. in vlt. opp. C. ad l. fal. z sic ꝑbat in hoc tex. illud qđ vult gl. reputata sing.

3 in Lea sol. ff. de re iu. † qđ de portatus habeat hr̄dē si fiscus nolit auferre hr̄ditatē. z ita limitat l. j. C. de here. instit. z il lā gl. p mirabiliad hoc no. Bal. in l. eā quā. C. de fideicō. Lu. Ro. in rub. ff. de acq. her. z est rō in prōptu, q alius non pōt e opponere indignitatē hr̄di nisi solꝰ fiscꝰ. gl. est in l. his cōse

4 quēter. §. fi. ff. fa. er. z in l. hr̄ditas. C. ℨ bis q. vt indi. ¶ Ter d tio no.ᵇ in ver. ſz si subiecit. qđ heres q ꝑbuit cām vt bona ab eo tāquā indigno auferātur nō p hoc excusat ab onerib⁹ hr̄ ditarijs. Et quo co. relarie no. ſm Bald. z alios qđ factū ali f quo sibi pcurāte nō pdest qđ alias pdesset. e Et ex hoc in

5 fert Bal. Ang. Flo. z alij qđ † si delinquēs pcurauit se accu sari cōrā iudice minore curie cōrā q minor pena imponit, talis puētio nihil operat, nec sibi opitulat, nec eñ liberat ab alio foro, vbi maior pena imponit. Et ita limitat regula l. si

f qs posteaquā. ff. ℨ iu. z c. ꝓpositi. de fo. ꝓpe. similr ℨ Ange. z alios si delinquēs pcurauit se accusari ne iudex posset pcedere p ingitionē: istud nō pdest nec tollit ingitionē iudi cis. adde ad istā regulā plures tex. l. iij. §. subuenitur. ff. ad Sylla. z l. z q data opa. ff. ex q. cau. ma. z l. ij. §. fi. z ibi Bar. no. ff. si qs cau. z l. spadonē. §. fi. ff. de excu. tu. z §. itē tria o nera. isti. e. z qđ no. Bar. l. si vo. l pn. ff. q satisf. cogā. ¶ Scdo

g adde⁸ ad illud qđ no. Jo. an. l. c. ñ. de test. Bal. i auc. si dicaf.

6 C. e. † de eo q accusauit aliquē, vt postea eū repellere a testi ficādo ℨ se, ℨ talis malitia nihil pdest. z i simili ar. in l. j. §. cū q quis. in §. si seruꝰ. scdo. ff. de q. eo. q ē inimicitia procurata. ¶ Tertio adde tex. in l. vniuersi. C. de leg. li. z. vbi est tex. no. ſm vnā lec. z ibi Bar. no. qđ officia publica z dignitates que alias pōtant immunitatē ītrō si sint procurate non prestāt im h

7 munitatē. ¶ † Quarto adde qđ ignorātia affectata ᵇ vel p curata non prodest: q ēst pars scientie. gloss. est in cle. j. in v. bo sciēter. de ꝑsan. z affi. z gl. in c. eos. i vbo affectata. de tē po. o. di. in vj. z gl. in c. fi. §. vt añ. de offi. dele. in vj. p quā gl. ibi no. Hemi. qđ dispositio puniens actum scienter factum

¶ Quarto no. gl. in l. vendicantem. ff. de euic. Purpuratus.

¶ Turpitudinem. adde glo. z doc. in c. ex teno re. de concess. ꝓben. l. iusiur. in §. fi. ff. de iu. do. c. iij. loco. de prē sump. doc. in ca. latoz. de re iud. ℨ Modestinꝰ. Voluit allegare gl. i l. j. in pnc. in gl. j. ff. de ex cep. rei iudi. Purpuratus.

ℨ Tertio not, vide ad hoc tres no. decisiones, in §. j. in gl. curijs. p Christo. isti. & here. q ab intest. Jas. in l. si vero. in princ. ff. q sꝰ co. do. parp. in l. nemo. char. xxij. de leg. j. tex. in l. in executione. §. fi. ff. de ver. obli. Purpuratus.

ℨ Prodesset, adde Fel. in c. cum. consil. xiij. vbi Dect. no. de cōsti. Purpur.

ℨ De foro cōpe. Limita tñ vt alia ꝓiectura possit tollere istas. Alex. lib. ij. consi. xxviij. ver. preterea. Tertio limi. Jas. in l. rescriptum. §. fi pacto. ff. ℨ pac. per gloss. in c. ij. in ver. decernimus. ne clerici vel mon. libz. vj. Purp

ℨ Adō. amplia ertiā ad ꝑsumendū sllictū. Soc. cōsil. cij. Purp.

¶ Affectata. adde Fel. in c. a nobis. versi. z dicas. q ignorātia affectata. de excep.

includit ignorãtiã affectatã vel ꝓcuratã, qꝫ bñ no. cum illa sit materia penalis ⁊ sic odiosa, ⁊ ꝓ ꝯsequẽs multum restringenda, vt in regula in penis, de re.iur. in vj.⁊ in l.cũ quidam, ff. de lib.⁊ posth. ¶ Quinto adde qꝫ vult. Jnn. in c. ad petitionẽ. ad fi. de accu. † qꝫ qui malitiose ꝓcurat ne ad eũ citatio ꝓueniat nõ ẽ ampli⁹ citãd⁹ ⁊ ad diffinitiuã suiam. ꝓ tex. in c. qm̃. §. porro. vt lite nõ cõtest. ¶ †Sexto ⁊ vltimo adde qꝫ ꝛ ꝓpter negligẽtiã capitulari⁹ deuoluatur ad epm̃. c. ir refragabili. §. excessus. de offi. ord. tũ si eps hoc ꝓcurauit nõ deuolui tur ad eum fm Jnn. in d. §. excessus. ꝑdicta oia intelige ꝓcedere qñ qs ex malitia ⁊ sic dolose ꝓcurasset. sec⁹ si ex aliqua iusta cã. tex. est no. in l. at qui natura. §. cum me absente. ff. de neg. gest. Alb. de rosa. ⁊ Raph. cu. hic. ¶ Et quãdo quis ꝓsumatur affectasse vel ꝓcurasse, est tex. no. in l. spadonem. §. fi. ff. de excu. tut. quem tex. ꝓ singulari no. ad hoc Lud. Ro. in singulari lx.

1 ☞ Consuetudo testatoris ⁊ regionis, mens patrisfami. legatarij dignitas, charitas, necessitudo, ⁊ vicinitas scripturarum declarant voluntarem ambiguam testatoris, ⁊ nume. 2. Ordo scripture legislatoris quod in dubio attendatur.

3 Precedentia declarant sequentia ⁊ econtra. ⁊ num. 4. ⁊ 5.

6 Quantitas quando legatur vt certum corpus existens in quo loco, tunc non iudicatur vt quantitas, sed vt certa species: quod limitat duobus modis.

7 Obscuritas circa substantiam rei legate quando declaretur ex consuetudine testatoris vel aliter.

§. Si numerus.

† Legatũ obscurũ declarat ex septẽ ꝓiecturis hic exꝑssis, ⁊ qñ quãtitas legat vt species de ea iudicat vt species. d. cũ l. seq. ¶ No. ꝓmo fm gl. septẽ ꝓiecturas exqb⁹ voluntas testoris ambigua declarat ꝯsuetudo testoris, cõsuetudo regionis, mens patrisfa. legatarij dignitas, charitas: necessitudo ⁊ vicinitas scripturarum. Caue tñ qr tertia, ſ. mens testatoris nõ est mẽs ꝓprie ꝓiecturata. imo alie ꝓiecture tendũt ad declarandũ mẽtẽ testoris. Et ideo fꝫ Bald. Flo. Jmo. ⁊ cõiter Mo. in hoc tex. nõ ponũtur nisi sex ꝓiecture. ¶ †Sꝫ pulchrum dubium est ꝓ intellectu litere an inter cõiecturas hic annumeratas attẽdatur ordo litere, vt q̃ est ꝓior ordine litere, censeatur esse ꝓior ⁊ melior. Pau. de ca. ⁊ qꝫ non, imo fm eum ꝓmo dꝫ recurri ad ꝓcedẽtia ⁊ sequẽtia. Et sic ad vicinitatẽ scripturaꝝ, qr illa est ꝓpinquior scriptura cuꝫ colligatur ex verbis testoris. l. cum pater. §. cuꝫ ꝓfecto. §. de le. ij. ad istum tex. in vb. ante oia, respõdet qꝫ ponitur solum respectu casus sequẽtis, ſ. ꝯsuetudinis regiois. Et sic vult tex. ꝯsuetudinẽ patrisfamilias cum illa sit specialis preferri cõsuetudini regiois. ¶ Cõtrariũ tenẽt Pe. Jmo. do. Alex. ⁊ Are. qꝫ imo attẽdi debeat ordo litere arg. l. cum pater. §. pe. ſ. el j. qr in dubio ordo scripture legislatoris attẽdi dꝫ. §. inordinatum. in aut. de here. ⁊ fal. no. in l. nec eũ. ff. de soiu. ⁊ in l. ij. §. primus. ff. de vul. ⁊ pup. ꝓ isto opi. facit bene tex. in l. pe. in ꝓin. ff. de ali. ⁊ cib. leg. facit l. si cui annuũ. ff. de an. lega. ¶ Tu añt ꝓ ista opi. Pau. de ca. adde bonum tex. in l. he redes pala. §. si qd post. in fi. ff. de teita. ibi vel ex vicinis scripturis, vel ex ꝯsuetudine patrisfamilias vel regionis. Et sic primus attẽditur vicinitas scripturarũ in ꝓiecturãdo mẽtẽ testoris, quã ꝯsuetudo testoris. Et cõiũgẽdo simul illũ text. cũ isto erit necessariũ dicere qꝫ ordo hic posit⁹ nõ fit attẽdẽdus, ẽ verũ qꝫ Are. ibi, in v. no. dꝫ qꝫ in illo tex. ille ordo litere nõ est attẽdẽd⁹: eo qr exꝑssio ⁊ plenior ordo ponitur in illo tex. Et si velis tenere secũdã opi. que ẽ magis cõis apud doc. ꝫ Pau. de ca. adde ꝓ eo tex. in l. nummus. ſ. de leg. iij. vbi primus attenditur ꝯsuetudo patrisfamilias ⁊ regiois quaꝫ cõtextus testamẽti, ⁊ sic vicinitas scripturarum. ¶ Sexto il

8 lud ad qꝫ tota die allegatur iste tex. † qꝫ precedẽtia declarãt sequẽtia ⁊ ecõtra. ad hoc adde multa q̃ dixi in l. q filiabus. in ꝓin. ff. eo. ¶ Ite adde qꝫ vbi precedẽtia sunt imꝑssa ⁊ determinata, ⁊ sequẽtia sunt obscura vel generalia, tunc precedẽtia determinãt ⁊ declarãt sequẽtia. Ita eleganter Bald. post Cy. in l. legatorum petitio. §. fin. in fin. ſ. de leg. ij. ꝓ illum tex. ⁊ tex. no. in l. si cum fundum. ff. de ver. sig. Item no. Bal. Jmo. ⁊ Mo. in l. si coheredẽ. §. si qs discretas. ꝓ illũ tex. ff. de vulg. ⁊ pup. ¶ Tertio adde qꝫ ista regula ꝓcedit ẽt si ꝓcedẽtia ꝯsistãt in solis ꝑtiõibus adhuc voluntatẽ ambiguã declarãtib. in l. si. §. de he. instit. l. Titia. §. idẽ rñder. ff. de ver. ob.

4 Ang. hic. ¶ †Quarto adde qñ similiter anim⁹ ꝓcedẽs ꝛclarat ex posteriorib⁹ gestis. l. si ꝛcubinã. §. si res amotas. ff. re. amo. l. cñ qs. circa fi. C. ꝛ natu. libe. l. ſ ⁊ Julian⁹. §. iterdũ. ff. ad mace. Flo. hic. ¶ Limita nũc regulã istã⁹ tex. valde notabiliter vt †ꝓcedat qñ aliqd ẽ relatũ ad plura diuersa vt separata, ⁊ in vno eoꝝ fuit declaratũ vel in ꝓcedẽtibus vel in sequẽtibus, tunc ꝓcedit iste tex. secus qñ plura verba referuntur ad idem in vna dispositione: vt qr testator dicat, si filius meus decesserit sine liberis ticium instituo ⁊ substituo. vel titium substituo ⁊ hẽdẽ facio, nã ſ ꝑbũ substituo, sit commune. l. iam hoc iure. ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊ sic deberet declarari g verbũ adiũctũ, vt sic censeat tota directa substitutio: tũ ibi nõ fit ista declaratio ſ substituto videatur data electio vendẽdi vel iure directo vel iure fideicõmissi, si filius moriat in pupillari etate. arg. l. recusare. §. Titi⁹. ff. ad Tre. ita Bart. in l. centurio. ff. de vulg. ⁊ pup. quod ibi Jo. de imo. in specie ponderat ꝓ limitatiõe regule huius tex. ibidem Are. vbi dicit semper esse notandũ ꝓ o limitatione huius tex. ¶ Ter

6 tio no. in l. ſ certos. † qñ qñ quantitas legatur vt certum corpus existens in aliquo loco, tunc non iudicatur vt quantitas, ſ vt species. Ad idẽ est tex. in l. talis scriptura. in ver. pe. ſ. e. ⁊ multa ibi posui sup hoc q̃ potes hic addere. ¶ Limita qñ testor diceret simpliciter nõ facta mẽtiõe certi loci, tũc intelligeretur relinquere vt quãtitatẽ q̃ perire nõ põt, ⁊ nõ vt speciẽ. gl. est in l. j. §. pen. ⁊ ibi Bar. post Old. Lau. ff. de dote ꝑlegata. Pau. de ca. ⁊ do. Alex. hic. Sedo limita nisi legetur pecunia vt quãtitas, ⁊ postea in soluẽdo assignetur pecunia existẽs in certo loco, tunc ẽt erit relictum quantitatis qꝫ non peribit, ſ pecunia illius loci periret. tex. est no. in l. qdã. ſ. eo. in ꝓin. ¶ Bl. in ꝑ. cõsuetudo. ibi, ne sit ſ. ſ. de

7 vi. tri. ⁊ oleo lega. l. cũ certũ. dic melius fm Bar. ibi †an obscuritas sit circa substãtiã rei legate, tũc declarãtur ex vsu defuncti tã loquẽdi quã vtẽdi. l. j. e. ti. an vero circa qualitatem: ⁊ tunc aut circa intrinsecã vt bonitas, dulcedo, asperitas ⁊ similia: ⁊ in ista qualitate non inspicimus ꝯsuetudinẽ defuncti, qr talis qualitas inest a natura ⁊ nõ ꝯsuetudine loquẽdi vel vsu testatoris. ita logitur d. l. cum certum. aut loquimur in qualitate extrinseca q̃ nõ est a natura, vt in ꝓtio ⁊ valore, ⁊ tũc inspicit cõsuetudo testoris vt hic, ⁊ l. cum alimenta. ff. de ali. ⁊ cibaria. leg. nisi testor qualitatem exꝑssisset, qr ẽt tunc in qualitate etiam extrinseca, puta si legauit vinum vetus inspicitur consuetudo testatoris. l. si quis vinum. cum l. seq. ff. de vino tri. oleoque lega.

Lex liij.

1 ☞ Dictio cum, quod veniat augmẽtative, non taxative, nec restrictiue.

2 Appposita ad augendum non operantur diminutionem.

3 Principale non restringitur per accessorium.

Relatiuum positum sine copula stat restrictiue.

1 **Si cui seruꝰ** † Dictio cuꝫ, ⁹ venit aug-

b + gmentative nõ añt taxa-

2 tiue vel restrictiue. h. d. ¶ Not. primo q̃ verba appposita ad nõ augmẽtũ ⁊ bẽt operari diminutione. Facit tex. in l. si mancipia. ff. de fund. instr. ⁊ l. si qs legauerit aurũ. ff. de auro ⁊ argẽto lega. ad istã regulã adde multa q̃ posui in l. legata inutiliter. ſ. e. ī ꝓi. ¶ Sedo no. q̃ principale non restringitur ꝑ accessoriũ. secus autẽ est econtra in l. predijs. in ꝓn. cũ gl. ⁊ ibi multũ no. Bar. ſ. de leg. iij. ¶ Bl.

3 ſ. in ñ. rñdet q̃ ibi illud est ꝓ relatiuũ qđ, positũ sine culpa qđ stat restrictiue. l. ea tũ adiectio, cũ vulga. ſ. de leg. ij.

1 ☞ Repetitio simplex legatorũ conditionalium facta a substituto pupillari non inducit repetitionẽ ſconditionis ꝓmo appposite etiam si talis repetitio non vitiaret legatũ, ⁊ numero quinto.

Expꝛessa repetitio legatorũ facta a substituto repetit solũ substantiam legati non eius qualitates.

2 Legatum si est factũ de certa quantitate ab instituto, ⁊ eidẽ fit etiam factũ legatum a substituto de maiori quãtitate, qđ quantitate relicta a substituto inest quãtitas legata ab instituto.

3 Quando in eodem testõ sunt duo capitula cõtinẽtia diuersas quantitates, legatarius potest petere legatum vtrũq; integrum ex vtroq; capitulo.

4 Legata repetita a substituto pupillari quod intelliguntur repetita etiam si succedat ex tacita vulgari cõprehẽsa in expꝛessa pupillari.

6 Repetitio specialis qđ tñ dꝫ operari in sua specie quantũ generalis in suo genere.

7 Accusatus de adulterio cõmisso in personã Berte vxoris tity, si confiteatur cognouisse carnaliter Bertã, an videat confiteri ipsam vxorem tity.

8 Respondens positionibus in delictis si fateatur nõ intelligit fateri qualitates.

9 Respõsio simplex cum debeat intelligi fm interrogationẽ precedentem refertur ad omnes qualitates interrogatioi insertas, ⁊ quomodo hoc intelligatur. num. 15.

Confessio

10 Confessio indefinite pro lata in omnibus preiudicat.
Relatio intelligitur fieri cum omnibus qualitatibus.
Confessio intelligitur facta nedum de negotio principali,ſz de qualitatibus.
11 Responsio indefinita in criminalibus quod limitatur secundum specificam interrogationem.
12 Statutum quod contumax habeatur pro confesso,intelligitur quo ad crimen principale:non quo ad qualitatem persone aggrauantis.
13 Dispositio que fit ex necessitate nunquam inducit repetitionem qualitatum precedentium.
14 In criminalibus quando sunt opiniones doctorum hinc inde,iudicandum est pro reo.
15 Confessio simplex non intelligitur secundum interrogationem precedentem vbi tractatur de graui preiudicio.
16 Producēs in strumētū in iudicio,an videatur fateri omnia contenta in instrumēto etiaz incidenter z enunciatiue dicta.

§. Si a filio.

† Repetitio legatorū cōditionaliū facta simplr a substituto pupillari, intelligit pure facta,z impubere hrditatē adeāte legatū debet ex primis tabulis nisi in eo qs vltra ex secūdis tabulis sit relictū vel cōiūctis sit datū in legato.h.d.cū prin.legis seqēns. In tex.ibi,pure.intellige id est simplr.z sic est verbū iurisconsulti.si enim testator apposuisset istud vbū pure,tex. haberet dubitationē qs legata deberent statim a substituto ꝫ.qs labeo.ff.de carbo.edic. ¶ Ro.primo qs simplex repetitio legatorum conditionalium facta a substituto pupillari nō inducit repetitionē cōditionis primo appositę etiam si talis repetitio non vitiaret legatū.casus est hic. Nā alias repetitio eorum que vitiāt regulariter nō intelligitur.l.si qs a filio.in pri.z ibi gl.no.vbi dixi §.eo.l.seruo alieno.si ab impubere.ſ.e.Et ex hoc colligit relatie no.qs expressa repetitio legatorū facta a substituto repetit solū substātiā legati:ſz non
2 eius qualitates.de quo plenius dicetur ſ.in glos. ¶ † Secōdo no.in l.quid ergo.ſz Bar.in fi.qs si testor reliquit certā quātitatē ab instituto,z postea reliquit eidē minorē quantitatē a substituto quātitati relictę a substituto inest illud quod erat relictū ab instituto,z sic quatenus vnum legatum concurrit summa alterius non deberur bis,sed semel tātū quāuis quātitas sit multiplicabilis.l.plane.ſ.i.§.eod.qs dic,vt l.seruo alieno.ſ.si quis a primo.ſ.eo.z sic pōdera fm Raph. hic videri tex.fortissimum cōtra theoricam Bar.in l.cū centum.ff.de adimen.leg.vbi per illum tex.tenet † qs qñ in eo-
3 dē testamēto sunt duo capitula continētia diuersas quantitates,quod legatarius pōt petere vtrunq; legatum integrum ex vtroq; capitulo. Istud videtur ꝓtra istum tex.z l. finis q ducēta.in prin.ff.de reb.dub. Cōfirmat z fortius ista inductio,nā si in capitulis factis a diuersis psonis vt B tex. quātitas minor posita in vno c.intelligitur repetita in alio maioris quātitatis:ergo fortius istud dz procedere in vna z eadē psona,vt loquitur Bar.ibi,z circa hoc multum insistit Raph. ¶ Sed respōdeas omissis alijs eius solutionib⁹ qs ille tex.nihil facit qz in isto tex.legatū mains a substituto fuit factū p viā expresse repetitiōis.z sic testor hic voluit tñ reliquere repetito,eo⁹ qs a primo legauit illis pl⁹ a secō: z sic via repetitiōis in eo in quo summa concurrit non debetur nisi semel.z iste est ꝓprie casus huius tex.loquentis vbi facta est expressa repetitio. De hac tñ materia dicit habetur plenius in l.plane.ſ.i.z ibi dixi §.eo. ¶ Bl.in verbo ex
4 literis in prin. ¶ Nota signāter ex ista gl.† qs legata repetita a substituto pupillari intelligūtur ab eo repetita etiam si succedat ex tacita vulgari cōprehēsa in expressa pupillari.z sic si pupillus heres nō esset.simile gl.habes in l.apud Iuuentiū.ſ.i.ff.ad Tre.z l.legata inutiliter.vbi dixi §.e.Et sic habes qs legata relicta a substituto pupillari debēt siue succedat expressa pupillari qz pupillus sit heres z moriatur etate pupillari siue succedat ex tacita vulgari in ea cōtenta:qz pupillus nō fit hrs.gl.est hic no. Et si diceretur qd ista glo. voleret tex.subaudiēdo dictionē maxime,dic quod nō est violēta omissis solutiōibus Are.vnde aduerte qs tex.in myste
5 rio posuit casum qñ pupillus hrs extitit patri,vt sic decideret casum magis dubitabilem. Nā qñ pupillus fuit heres,z sic immiscuerit hrditati paterne,iam legata ceperūt habere essentiam aut saltem depē dētiā a persona pupilli.vnde vidēbatur qs postea pupillo morīēte in pupillari etate substitutus deberet illa legata ꝓtare ex psona pupilli. Et ꝓsequēter quod cōditio que erat appositа in ipsis legatis factis a pupillo deberet ēt expectari in persona substituti.sed iurisconsultus no.determinat contrarium:qz cum isto casu repetitio sit pure facta a substituto legata ex psona substituti ꝏdē
tur non expectata purificatione illius cōditiōis primi gradus.ergo cuz iste sit casus magis dubitabilis fortius dicet qñ pupillus nō esset hrs:quo casu cessaret rō prealleganta,z iō bñ inbaudit dictio maxime. ¶ † Extra gl.fortiter opponit Bar.de l.si.ff.de fideic.li.quā gl.allegat pro concordā ti vbi in expressa repetitiōe legatorum intelligitur repetita conditio nisi fit talis q̄ vniet dispositionē:z rndet qs hic testator repetijt legata simpliciter:ibi aūt dicit quicquid legauit caui.z sic magis generaliter. ¶ Istā solutionē reprobat z bene Imo.Raph.z Are.qz falsuz est qs in d.l.si.fuerit appositum signum vniuersale quicquid,vt dicit Bar.z Imo.z in testamēto z in codicillis fuit apposita dictio relatiua indefinite.nā in testamēto dixit legata que a primis heredibus reliquia sequentibus prestari volo,deinde in codicillis dixit,pero vt ea que in testamēto legaui z quē codicillis legaue ro cauero prestetis. ¶ Alio mō respōdēt Petr⁹ Cy. Bal. Mico.de neapo. Imo.Raph.cu.z do.Alex.hic quod in l.ſz ria repetitio facta fuit vniuersaliter dicēdo,que legauit ab instituto,volo ꝓstari a substitutis: ideo in tali vniuersitate intelligitur repetita conditio.hic autē repetitio fuit specialis de re legata dicendo fundum quē legauit ab instituto volo deberi a substituto.z tāc cōditio nō intelligit repetita.argu.no.p gl.in l.si prior.ff.sol.ma.z in l.meuio.ſ.j.tit.j.z ita in
6 effectu voluit etiam dicere Bar.lz corrupte dixerit quicqd. Sed huic sol.obstat:† qz tñi dz operari specialis repetitio in sua specie quantum generalis in suo genere.l.si duo.cū simili.ff.de administra tut. Item confunditur per tex.in l. si quis a filio.ver.sed si ita.§.eod. Tu aduerte quod tex.in d.l. fi.in rone decidēdi posita in ver.nam vt supra scriptū est fundat se in vbo cauit legauit put ēt dicit Salice.hic:quia testator petijt vt que testamento cauit legaui prestentur.z testator cauit de libertate sub cōditione danda,z sic eo modo quo cauit z legauit videtur recepisse a substitutis.ita cātat ibi tex.alias ēt verbū cauit,ibi positū esset superfluū z nihil importaret contra regulam l.si qñ.in primo.cum simi.ſ.eod.
7 Predicta inducit Bar.ad no.q.de accusato † de adulterio commisso in Bertam vxorē Titi,qui respondēdo accusationi dixit:Confiteor me cognouisse carnaliter dictam Bertā, an per hoc videatur cōfiteri eā vxorē Titi.z decidit qs nō: eo qz talis cōfessio refertur ad substātiam psone,nō ad alias qualitates persone per istum tex.cuz simili. Et per hoc sequitur in practica effectus quod nisi probetur matrimonium, non est probatum maleficium intentatum:iō accusatus debet absolui.nam in causa adulterij necesse est probare eā esse verā vxorem.l.si vxor.ſz si ea.z §.si quis vxori.ff.de adul.z cū Bar.tenet solus Bald.hic.z idem in simili videt tenere
8 Spec.in ti.de positio.§.sequitur.ver.xj.† qs in delictis rndēs positiōib⁹ fatēdo nō intelligitur fateri qualitates z simpliciter do.Ant.de bu.in c.j.de plus petitio.p ista decisiōe bñ facit tex.in l.si.§.Titia.ff.de lib.leg.p quē no.ibi Bar.qs clausula refertur ad ea q̄ principaliter posita sunt in oratione nō ad ea que causa demonstrationis. ¶ Contrarlū tz Flo. Imo.Raph.cu.Pau.de Castr.d.Alexand.Are.hic,Bald. in l.i.C.de edil.actio. Imo.in l.si dubitetur.ſ.j.ff.de fideiuſ. Benedic.de plumb.in ō.l.fin.ff.de fideicom.lib.d.Abb.in ca. j.de plus peti. Raph.Fulgo.in l.si defensor.§.qui interrogatus.ff.de interrog.act. Lu.Ro.in cōſi.clxvij.qs inci.Ant. accusatus de adulteria.z istam etiam partem cōsulendo tenuit ipsemet Bar.in consi. incip.statuto Florentie cauetur quod forensis ꝛc.cū vna limitatiōe de qua ibi per eū. Mouē
9 tur omnes contra Bar.tali fundamēto † qz simplex rñsio cū debeat intelligi fm interrogationē precedētem,igitur refertur ad oēs qualitates interrogatiōi insertas.§.preterea.insti.de inuti.stipul.l.si defensor.§.qui interrogatus.ff. de interro.ac.l.j.§.si quis simplr.ff.de verb.obl.facit bñ qs vult Bar.in l.si quis intētiōe ambigua.in vlt.q.ibidem Bal.ff.de iudi.qs qñ intentio actoris est certa,tunc rñsio est ambigua seu obscura,intelligit fm intētionē actoris,p d.§. qui interrogatus.z p hoc videt ad istum tex.z alia ī.allegata, quod hic nō precessit aliqua interrogatio,z agitur fauore legati. pro ista parte bene facit l.at si quis.§.plerisq;.in fi.cum glo.
10 no.in ver.oportet.ff.de relig.z sum.fun.q̄ no.dicit.† qs confessio indefinite prolata in omnibus preiudicat. Ad idem bene facit qz relatio intelligitur fieri cum omnibus qualitatibus.l.a filio.§.testator.ff.de ali.z cib.leg.z l.iij.in princ.ff. de fun.instru.Barto.in l.si quis seruū.§.fin.ſ.de leg.ij.z in l.i.in prin.ſ.de recepta.z in l.j.§.fi.ff.si fam.fur.feci.dicāt.ad idem facit bene tex.in l.ij.§.qs si actor.in vbo,quemadmodum rei qualitas.C.de iuramē.calum.per quem tex.Bal.in fi. no.qs facta cōfessio intelligit̄ non solum de negotio,in princip.sed

de qualitatib⁹. Ad idē facit tex. in l. quero. §. fi. ff. de edi. edic. vbi si seruus interrogat⁹, fugitiū de domo debitoris & fm p̄r rñdit q fugit, videt cōtenti nō solū de fuga ꝫ etiā de loco, & per illum tex. & no Bald. in l. j. C. de edi. accu. †quod in criminalib⁹ rñsio indefinita limitatur fm specificā interrogationē vt videat cōstiterit factū & coherētia tñ fm interrogationē p̄cedētē, & ista vr esse cōis opi. ℨ Bar. ¶ Tu aduerte licet scribentes cōiter teneant ℨ Bar. tñ pōt optime defendi ista decisio Bar. p̄sertim cū Pau. de ca. dicat qđ aduocati & p̄curatores cōiter sequunt ista dictū Bar. similr dicit Raph. cu. in fi. qđ i practica difficile esset obtinere ℨ Bar. & Bald. hic. Et in p̄mis vltra istas authoritates Bar. & Bal. adđ Bal. idē tenētē cū Bar. in c. prudentiā. de mutuis peti. Ang. in cōsi. ex iuj. qđ incipit, sup p̄mo dico sñiaꝫ foze nullā. vbi tꝫ qđ ꝑfitēs delictū nō videat ꝑfiteri qualitates delicti. Itē cū Bar. tꝫ Jo. de imo. in l. si quis a filio. i p̄in. p illū tex. ¶. e. Facit bñ qđ tꝫ Pe. de anc. i cōsi. cccxvij. qđ ici. pbat a tā tiuris sententia. ad fi. † vbi tꝫ qđ lex vr statutū disponēs qđ cōtumax habeat p cōfesso, intelligit quo ad crimē p̄ncipale nō añ quo ad qualitatē persone aggrauātis delictū, & sic tꝫ de directo ℨ Bal. in d. l. ij. §. qđ si actor. in fi. P̄o ista opi. addo tex. i l. scire debem⁹. in p̄in. in ver. stipulatiōe. ff. de ver. ob. & ibi Are. subtiliter ponderat. & ōt p illū tex. approbari opi. Bar. hic quā Bo. impugnāt. † Ibi enim ꝑbat q dispositio que fit ex necessitate nunq̄ inducit repetitionem qualitatū p̄cedētiū, sicut est ibi in cautione legatoꝝ que interponitur per heredē ex necessitate. Ita hic q rñdet accusatiōi rñdet ex necessitate. ideo nō vr cōiteri qualitas q reputat semper tenēdū meti. & sic etiā ibi Are. legē Bar. & p istā fundamētū Are. potest rñderi ad allegata in oppositū. ¶ † P̄o eadeꝫ parte in practica facerēt multū qz in istis criminalibus qñ sunt opi. doc. p̄o & ℨ iudicādū est p̄o reo ad absolueñ. l. interpretatione. §. sancto. ff. de pen. Tenēdo ist⁹ optē Bar. nō ob. p̄cipuū fundamentū tenentiū oppositū † q ꝑfessio seu cōfessio simplex intelligat & qualificet ꝫ interrogationē p̄cedentē iurib⁹ p̄tealleg. Rñdet q istud nō p̄cedit vbi tractat de graui p̄iudicio p̄out hic ꝫ Bar. & Bal. in l. j. C. de diuer. rescr. p illū tex. arguēdo a ℨ ito, vt hic per eos. Ita posset in practica optime defendi opi. Bar. † si tñ velles tenere aliā opi. ℨ Bar. tāp̄ videat magis cōis: p̄o ea potest addere illud qđ habet in optimo simili q producēs instrūm in iudicio vr fateri[a] q̄tēta in instō esse vera, nō solū quo ad ea[a] que ibi p̄cipaliter disponūt, ꝫ ēt quo ad dicta incidēter & enūciatiue, & super illis verbis incidēter enūciatis pōt ps aduersa se fundare. tex. vr esse apertus in c. cū olim. de censi. ꝫ do. Abb. in cōsi. lxij. l ij. vol. inci. in p̄dicta causa dt Ray. ꝫ contrarium in hoc vltimo teneat egregie Bald. in c. venerabilis. de exce. p tex. in l. aurelius. §. fi. de li. lega. refert & simpliciter sequit do. Alex. in cōsi. xv. v. vo. qđ incipit, in causa & lite vertente inter magnificam communitatē. & sic ista regula posset induci p̄o & contra.

Lex lvj.

☞ Relictū a diuersis heredib⁹ perinde est ac si relinquerētur in testamēt⁹ diuersoꝝ, qđ p̄cedit quando vnusquisq; heredū est dānatus p̄stare rem insolidum.

Due cause lucratiue non possunt cōcurrere in re quādo habent originem in persona vnius.

Due cause lucratiue nō pñt cōcurrere in re qñ habēt originē in personam diuersoꝝ, ꝫ reducantur ad personam vnius.

Quid ergo.

§. Si quis duos.

† Relictū a diuersis hēdib⁹ pinde & ac si relinq̄ret i testamēt⁹ diuersoꝝ. idē si relinq̄t alicui & filio vel seruo. h. d. Et habet duo dicta q̄ patēt. ex summario. ꝫ est ibi, & si mihi. & p̄cedit iste tex. qñ testator exp̄sse dānauit vnumquēq; ꝫ insolidū rez p̄stari: alias secus esset. l. si tibi homo. §. j. ff. e. & l. meuli[a]. §. eū q. j. ti. j. de quo gl. opponit. ¶ Itē aduerte q in p̄mo casu si cōsequeret p̄mo rē legatā, nō posset postea cōsequi estimationē, vt ōt gl. qz † due cāe lucratiue haberēt directo originē in p̄sonā vnius, qđ esse nō potest. §. si res. instī. de le. l. meuius. §. si duob⁹. j. ti. j. sec⁹ est in scō casu qz directo habēt originē in persona diuersoꝝ; ꝫ per obliquū reducātur ad personā vnius. vt dicit Bar. in l. si seru⁹ legat⁹. §. j. j. e. gl. in l. plane. §. j. in vbo, bis petere. ¶. e. & ita istā differētiam iter p̄mū & scōm casum tex. faciunt Di. Nico. de nea. Sal. Flo. Pau. de ca. & do. Alex. hic.

☞ Heres qui occidit seruum legatum quia merebatur, non tenetur legatario. & non dicitur esse in dolo nec in culpa.

Occidēs bānitū cū q̄ p̄imo fecerat pacē antequā esset bānitus & p̄miserat ꝭ nō offendēdo sub pena, si postea fuit exbānit⁹ & ex forma statuti occidi poterat, nō tenet aliqua pena.

Pacem rumpere non dicit qui occidit ex noua causa.

Aliquid fieri nō posse, vel nō commode, parificantur.

Aliquez occidere, vel eum compellere ad ita delinquēdū qđ sequatur mors, paria sunt.

Clericus impellens aliquem ad furādum ob quod suspēdit est irregularis,

§. Si heres homine.

† Si res legata p̄ †rūt naturaliter vt ciuiliter sine dolo & culpa hr̄dis, hr̄s liberat. h. d. vsq; ad fi. l. & hz septē dicta p̄in. que patēt i tex. ¶ Mo. q hr̄s occidēs fuñ legatū merētē, nō ꝺz esse in dolo nec in culpa, & ꝺ nō tenet ciuiliter vel criminaliter etiam tertio q per hoc p̄dit se dāmnificatū. Cōcordātes sunt in gl. Unde p̄stat iste tex. arg. fm Bar. & alios † qđ occidēs eū[b] cū q̄ pacē fecerat & promiserat & nō offendēdo sub pena, si postea fuit exbānitus & ex forma statuti p̄t impune occidi, nō tenet ex quo occidit merētem & sic non incidit in penam. idem tenent Barto. & alij in l. q seruū. in p̄n. p illū tex. ff. de ver. ob. cū multis cōcor. hic & ibi alle. p Alex. vltra quas adde no. Bal. in rub. extr. ꝺ sumtri. Ang. de are. i §. fi res legata. instī. e. Facit tex. i l. cū filiū. in v. q d ergo. ff. de v. ob. Facit ēt q † offendēs ex noua cā nō ꝺz rapere pacē, vt no. Bar. in l. aut facta. §. cā. p illū tex. ff. de pe. Facit tex. ic. cū inter P̄. & ibi do. Ant. & Imo. ad hoc no, de renū. Bal. in c. j. in p̄in. ꝺ pace re. Facit etiā q̄ p̄missio intelligat rebus sic se habētib⁹ p̄out nūc se habent. l. q seru⁹. vbi dixi ff. de cōdi. ob cau. ¶ † Scōo no. ibi vel quā oppoꝛtune. ꝫ Bal. Imo. & Rap. qđ paria sunt aliqd nō posse fieri, vel nō cōmode. Facit l. nepos. p culo. & ibi Bar. ad hoc not. ff. de ver. sig. & l. si fideiusso. §. j. ff. qui satis. co. ¶ Tertio no, in ver. itē si seruum. qđ paria sunt aliquē occidere, vel eū cōpellere ad delinquēdū ex quo sequatur mors. vnde facit fm Bal. Ang. Flo. & alios qđ clericus compellēs vel inducens aliquē ad furtum faciendum, ex quo ille suspendatur, efficit irregularis. † Facit c. primū & secundum. de homici. in vj. l. non solū. §. si mādato. ff. de iniur. Facit etiam optime q̄ ad irregularitatē sufficit culpa. c. tua nos. cum glo. de homici.

Lex lvj.

☞ Legata facta per vba diffamatoria legatarij que descendunt ad aliquam speciem turpitudinis, nō valent.

Annullatio actus quod fit pena.

Cōditio de nubēdo arbitratu tertij fi ōficiat, legatū si p̄mit.

Legatū factū mulieri si nupserit de cōsilio seu, mortuo seio antequam cōsilium requirat, non tenetur.

Pater in testamento an possit committere in arbitriū tertij maritādi & dotādi filiam.

Defectus conditionis potestatiue non nocet legato.

Diffamare aliquem quando quis dicatur.

Iniuria vel infamia qđ dicat si alicui dicatur qđ sit spurius vel natus ex nouerca.

Iniuria dicit si dicat plus valet p̄s[b] mei eq quā capilli tui. Agi iniuriarum quod possit ex praua causa.

Iniuria dicitur si dicatur alicui qđ sit ruuagiosus, vel qđ vxor eius commisit adulterium.

Socius quod possit agere actione iniuriarum cōtra eū qui protulit contra eius sociū verba iniuriosa que in socio nō erant sed bene in consocio agere volente.

Non inspicitur in materia iniuriarū cā quo quis loquatur, sed in quem volūtatis intentio dirigatur.

Ille tenet iniuriarum qui aduersus aliquem dicat, redet me quod condemnatus fueris de falso.

Verbum iniuriosum dicitur quando dicitur, tu mentiris etiam saluo honore tuo.

Iniuria non dicitur si dico alicui, tu dicis falsum.

Turpia.

¶ † Legata facta p vba diffamata legatarij nō valēt. hoc p̄imo. Et defect⁹ cōditionis inualide nō vitiat legatū. hoc secū do. Et si cōditio potestatiua deficit p casum non p̄imitur legatum, hoc tertio & vltimo vsque ad §. fin. ¶ Mo. p̄imo fm intellectum gl. & communem doctrinā qđ relicta per verba diffamatoria legatarij que descēdāt ad aliquam speciem turpitudinis non valent. ¶ Istuz cōmunē intellectum reꝓbat Rap. cu. p tex. qui dicit turpia legata ꝫ turpia legata dicunt que in sui substantia turpitudinē cōtinent, nō que sunt facta cū turpi sm̄ōstratiōe. l. generaliter. & l. si plagū. ff. de v. ob. Sed tu respondes qđ ar. posset p̄cedere q̄ tex. simpliciter dixisset turpia legata, sed subiungit que magis denotādi, & sic infamandi gratia legatarij ascribunt. Istuz cōmunem intellectum etiam reꝓbat Sali. dicens qđ non

a ¶ Fateri. Addqđ p hac opin. & ℨ Bal. vr stringere illd qđ no. Joan. in addi. Spe. in ti. ꝺ instr. edi. §. postremo. alias §. seq. & est in addi. q inci. huic doctoꝛū. & refert & sequit d. Ale. ll. si vn⁹. in fi. C. de test. vbi qđ si pdicte instrumentū qđ nō erat falsuz in clausula i qua vigebat q. seu in alio qđ vtens tali instō teneꝫ ꝺ falso. ergo vr p- a ducēs fateri contenta oia in instō ēt enūciatiue p̄olata. Et addeqđ releuet p̄acticam qua vtuntur caudidici dum dicūt p- duco i tpe & partibus. Et vide p Alex. in l. j. §. editiones. & ibi per alios §. de edē. & latius Felyn. in d. c. cum vener. ꝺ exce. & per eundē Jac. in §. item si quis. vñ. & quid releuet. instī. de ac. Et adde qđ p maz opi. qđ imo videatur consiteri omnia contenta in instō, tenet. preceptoꝛ meus So. in cōsi. xcvij. verſic. ad quartam rñdetur. in ij. vol. alle. Inn. in d. c. cum olim. & tex. in l. si aduersarius. C. de fide instrumen.

b ¶ Eum. Adde l. qñs. in §. locatorem. ff. de loca. doc. in c. ij. de rescrip.

1 2 3 4 5 6 7 8 1 2 1 2 1 2 1 2 3 4 5 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 1

nō potest vllo modo cadet in caput suū q: tex. dicit qō talia legata nō valent odio scribētis z sic testatoris. Et fm cōz itelligū istud nō esset odiū scribētis, sed legatarij q esset diffamatus z nihil habebit ad hoc rñdet Bar. q est in odiū scribētis vt legata p eū facta nihil valeant, vt statim dicā. Aduerte etiā qō rō assignata in tex. pōt sic itelligi, nā legata fuerūt gra z fauore legatarij. l. nec adiecit. ff. p sol. Victū fuit i. l. q filiab'. in prin. ff. eo. Iz ista verba diffamatoria ostēdūt, qō talia legata fuit ignatiōe z odio testatoris. ¶ Scdo no. ex text. ibi odio scribētis fm Bar. z alios qō vī esse pena testatoris si scripta p eū in testō nō valent. z sic no. fm Bal. qō annullatio legati et esse pena. z gñaliter qō annullatio actus sit pena. tenet etiam Bar. in. l. sanctio legū. ff. de pen. Facit tex. in. l. nō dubiū. in verbo, nec penas. z ibi Bal. z Mod. ad hoc no. C. de leg. z tex. i. c. si religiosus. in prin. in verbo, z in penā. de elec. in. vj. z in. c. dispēdia. de reser. in. vj. in fi. in verbo simili pena. iūcto princ. ibi nec pcessus valeat. z bonus tex. in. l. senatus. ff. de ītrahē. emp. gl. in. c. decet ante fi. in verbo pcessus. de immu. ecc. in. vj. dic vt latius per Alex. hic. z per do. in locis per eū alleg. p cano. marī me Abb. in. c. ū. z ibi late Mod. de cōsti. ¶ Tertio no. in vbo fittie. qō cōditio de nubēdo arbitratu tertij cum a. l. reiciatur tanq̄ pfectans impedimētū matrimonio z sic inductiua vidutatis. l. cū tale. ff. si arbitratu. als in. c. rescriptū. ff. de condi. z demō. Bar. in. l. j. ff. de his que pene no. per ꝙs si deficiat multo minus peribit legatū. Ex qua rōne collige sec' esse tqñ ficret legatū mulieri si nupserit cōsilio Seij tunc per mortē Seij decedētis ante q̄ eius cōsilio nupserit bene deficeret legatū eo qz talis cōditio nō impedit libertatē matrimonij cū nō teneat sequi cōsiliū, sed tm requirere. l. quidā decedēs. ff. Papinian'. et. l. Titiū aut Mevio. in prin. ff. de admi. tut. c. cū olim. de arb. plene Bart. in repe. l. j. ff. si plures. ff. de exerci. Et licet differat potestas nubēdi vsq; ad tēpus cōsilij requisiti istud nō impropatur a iure. vt est tex. not. in. d. l. cū tale. ff. Mevius. in. d. l. sed si hic. ff. de cōdi. z demon. ita tenēt Pau. de cast. Alex. hic. Ly. in. d. l. cū tale. ff. si arbitratu. Iz Imo. ibi videat cōtrariū tenere. z idē qō Petr' tenuit no. Pau. de ca. cōsi. lxxviij. qō incipit vt dicēdum qō dicta filia. Et no. Jo. de Ana. in consil. xv. qō incl. circa testm domini. Al. de Sabaudia. Facit bene tex. in l. Theopōpus. ff. de dote pleg. z istud valde not. ¶ Scdo limita fing. fin patre qui pōt in testō cōmittere alicui arbitriuz maritādi z dotādi filiā nec illud a. l. reiicitur. Ita sing. Bal. in l. in fi. C. de nup. per. d. l. Theopōpus. z. l. si pater pactū. C. de spōsa. sed istud reprobat Alex. qz in hoc non est aliud in patre fm alio testatore. l. filie fm intellectū Bar. ibi. ff. de cōdi. z demon. ¶ Quarto no. in ver. Iz si serui, † q̄ defectus cōditionis potestatiue nō nocet legato. cōcor. text. in. l. que sub cōditione. ff. quoties. ff. de condi. indeb. allegata in gl. ponit not. Bald. in l. si pater. in. vij. q. C. de instit. z fubsti. z rō est qz testōr apponendo cōditionē potestatiuā que pendet ex volūtate legatarij nō reperit nisi factū legatarij si per eū nō staret, ideo si stat p casum nō deficit legatū, vt etiā dicit tex. qz per te nō stetit qō aut ista cōditio dicat mere potestatiua pz qz pendet ex sola voluntate manumittētis qz manumittēd' nō pōt recusare libertatē. l. si. ff. de man. test. declarant Bart. z alij. in. l. j. C. de institu. z fubst. vbi plene traditur ista materia. ¶ Bl. j. circa istā gl. ponit Bar. qñ quis dicatur diffamare z qūo intelligatur diffamare. z cum Bart. trāseunt ceteri omnes excepto Imo. vt hic habes per Alex. idem tenet Bald. in. l. diffamari. C. de inge. z man. Bald. z Ange. in. l. q. ff. de libe. z post hu. Ange. de are. in tra. maleñ. in gl. que incipit verba iniuriosa. Facit bene tex. in cle. in verbo diffamatur. iuncta gl. de offic. in. c. j. de ob. ad rōmia. z tex. no. in. l. apud labeo. §. ex his. ff. de iniur. z inquātum Bar. z doc. post gl. volūt † qō dicatur iniuria z infamia si alicui dicatur tu es spurius z natus ex monacha. Adde que dicantur verba iniuriosa z diffamatoria declarat Bar. in. d. l. ītē apud labeonem. in. §. sed qō adiciatur. z in consi. qō incipit in qūe vertente inter dominā Nicolusiā. per Ang. z alios. in. l. fin cōsuluit. C. de iniu. Item adde tex. in c. cū re. de re iu. vbi est tertius qō ille q dicit alicui plus valet min' pilus equi mei quam valeant capilli tui ex hoc fuit cōdēnatus iniuriarū. vñ per illū text. no. ibi Ant. quod ex parua causa pōt agi iniuria tam z fieri condemnatio. ¶ † Item adde quod si aliquis dixerit alicui quod eius vxor cōmiserit adulteriū vel qō ipse sit ragiosus quod tenetur iniuriarū z sunt verba diffamatoria fm Lu. ro. in cōsi. cixxxiij. qō incipit in casu proposito dicēdū est pacē. ¶ Item adde quod † stāte statuto quod si quis dixerit alicui verba iniuriosa puniatur tanta pena. Et aliqs dixerit alicui aliquā iniuriā que in eo non est vera: sed in socio q se credit ille socius pōt agere iniuriarum qz pīsumitur dixisse illa verba ad iniuriā eius licet verba dixerit ad aliumqz non inspicitur cum quo quis loquatur, sed in quē voluntatis intentio dirigat. dicit tex. in l. cū pater. §. donationis. j. tit. j. Ita no. determinat Alb. de Ro. in ij. parte statutorum. q. xl. que incipit quod si aliquis volens iniuriari. ¶ † Item adde qō si aliqs dixerit alicui. Tedet me q fueris condēnatus de falso vel de alio delicto. Iz premittat tedet me tū tenetur actione iniuriarū qz presumit dicere animo iniuriandi. Ita no. Ang. in l. veste. ff. de iniu. Item adde q dicere tu mentiris est verbum iniurios sum fm Bar. in d. l. item apud labeonem. §. sed q adiicitur. z in l. que omnia. in prin. ff. de proc. Etiam si dicatur tu mentiris saluo honore tuo, fm Barto. z alios. in l. si quis extraneus. in prin. per illum tex. ff. de acqui. here. Bal. Ange. z Mod. in l. si. ff. qō quisq; in. Ale. hic. z in l. ij. in prin. ff. de lib. z posth. Alb. de ro. in ij. parte statutorum. in q. xliij. que incipit: sed qō si quis dicat Abba. in c. cum te. de re iud. z in c. eam te. de iurein. Iz cōtrariū teneat Spe. in ti. de aduocato. §. nam nunc. in versi. hoc tamen caueatur. ¶ Alibi tamen dicit singulariter Sal. in l. de tutela. C. de in integ. resti. minō. † quod si dicam alicui ita dicis falsum per hoc non dicor inferre iniuriam: eo quia non intelligitur q ex proposito dicas. b

1 ☞ Heredes nominati per nomina propria tenentur legata rio viriliter.

2 Sed per nomina appellatiua pro portionibus hereditarijs z de ratione, vide. j. nu. 4.

3 Differentia quod non sit an relictum sit a parte heredum an ab omnibus.

4 Aduersatiua si vero est repetitiua precedentium.

5 Copula de eius natura attribuit vim verbi in viriles.

Si pars heredum. † Nominati per noīa ppria tenent viriliter: sed si per nomina appellatiua pro portionibus hereditarijs. h. d. fm gl. Bar. z oēs indifferēter. Et si diceres qō in hoc text. nō sit ista differētia an heredes grauentur per noīa ppria an vero per nomina appellatiua. Sz bñ sit differētia an ps heredū sit nominata in legando an vero omnes heredes. ¶ Rñdetur ex mente doc. q in idē reincidit qz qñ pars heredū grauatur est necesse qō propijs nominibus exprimantur alias non posset cognosci qui essent grauati z qui nō. sec' est qñ oēs grauant: tūc em exprimunt nominib' appellatiuis. s. hf. des z Iz gl. in l. si qs testō. ff. de statulib. facit † ōria an relinquatur a parte heredū an vero ab oibus. Tū fm Bar. z oēs ista differetia 2funditur per tex. in. l. siue a certis. q est. l. antepe. ff. de duo. re. ¶ Tu aduerte qō in ista materia sunt duo tex. qui per eadem verba facti decidūt de directo 2num. s. tex. hic. z tex. in. d. l. siue a certis. z dicere put dicūt gl. z oēs doc. hic q in isto tex. pars heredū fuit noīata p noīa ppria. iō viriliter tenētur. sed in. d. l. siue a certis. pars heredū fuit noīata per nomina appellatiua put etiā dicūt gl. Bart. z oēs ibi. Iste cōis omniū intellectus. nō pōt vllo mō stare cū ibi tex. vtatur termino noiatim vt hic. Et qō hic verbū noiatim intelligatur noibus propijs ibi autē idez verbū nominatim intelligatur noibus appellatiuis est facere euidentē violentiā ad ista iura z esse cōtra. l. si heres nominatim. j. c. ¶ Scdo z forti' fm istuz intellectū omniū in isto text. nō esset differētia verū essent noiati aliqui vel oēs: Iz solū esset differētia vtrū essent ppria noia vel appellatiua. d. l. si heredes noiatim. z tū istud esset expresse destruere differentiā q̄ facit hic iuris. z dicere q nō est bona. Item nō est vera rō diuersitatis ad istū text. q̄. §. retuli fm doc. q qñ pars heredū noiatur in legādo qō sit necesse qō propijs noibus exprimant alis nō posset cognosci qui essent grauati z qui non. Jn hoc do. ex ipsos 2fundūt: qz est de directo 2tra. d. l. siue a certis. vbi pars heredū erat noiatim grauata. z tū ibi intelligit noibus appellatiuis: ergo non est vera cōsequētia do. qō qñ ps heredū grauat qō necesse sit ppria noīa exprimere alias etiam idē esset. in. d. l. siue a certis. in cuius cōtrariū est ibi tex. Preterea vltra illū tex. qui ineuitabiliter cōfundit rationem doc. q etiam nō sit vera ciare ostēdit qz imo qñ pars heredū grauatur legatis z non oēs qō non sit necesse propijs noibus exprimere. patet qz pōt fieri noibus appellatiuis dicēdo, lego a primo vel a secūdo vel a tertio herede prout declarat glo. z doc. in. d. l. siue a certis. Et si diceres qō dz attēdi illud qō cōmuniter z frequētius cōtingit. d. l. nam ad ea. ff. de leg. z qñ pars heredū grauatur cōiter grauātur noibus propijs certe hoc non potest facere: qz etiam idem esset dicēdū in. l. siue a certis. z tū ibi contrariū decidit. Preterea cōtra cōem intellectū facit qz verbum nominatim positū in prin. huius tex. dz etiā intelligi in. ij. parte ppter aduersatiuā. Si vero de cui' natura est, vt vide ant pcedētia repetita, vt signāter determinat Bald. in. l. oēs popili. ff. de iust. z iur. Alexand. in l. filius a patre. ff. de liber. z posth. Et sic est sensus q si pars heredum est nominata in legando

a ¶ Actus. Adde regulā in pemis zin regula odia. de regu. iur. lib. vj. Jo. an. in. c. ñ. de elect. lib. vj. in nouella. Ant. de bu in. c. fi. de res. do. in. c. ñ. de consti. Bal. in. l. non dubiū. C. de legi.

b ☞ Dicas. declarat Alex. istū tex. in. ij. dicto. in l. stipulationes. non. de verb. ob. Purpur.

teneāt in viriles. si vero oēs heredes sunt nōati, teneāt pro portionib⁹ hereditariis, ergo cōis intellect⁹ stare nō pt nisi aliter captas vbi nominatim, in prima pte, aliter in scda. vñ mel.⁹ est tenere intellectū gl.l.i si qs i testō.ff.de stabulib. qō iste tex. intelligat ad literā put iacet. q si pars heredō sit nominata teneant in viriles. si vero oēs, teneāt p portiōib⁹ hereditariis. z ita clare cātat litera. z rō diuersitatis est: qz qñ testor granat partē heredū, nō vr habuisse respectū ad hereditatē: qz oēs granasset, sz solū ad eorū psonas. numerū si tenētur in viriles. Sz qñ granat oēs heredes, tūc vr habuisse respectū ad hereditatē. numerū si tenētur pro portionib⁹ hereditariis. Sz huiusmodi z istū intellectū fortiter ob. d.l. sine a certis. vbi qñ testor granet ptē, tñ ēt tūc teneāt p portionibus hereditariis. z rone assignat ibi tex. qz sunt hēdes. z sic on⁹ eis imponi qz heredes sunt. Posses ad illū tex. rndere q in isto tex. verbū nommatim, refert ad psonas grauatas, ibi vō refert ad actū legādi. pmo ergo casu habeāt respect⁹ ad psonas. casus est hic. scdo vero casu habeāt respect⁹ ad hereditatē, vt ibi ōt text. z credo q istō sit melius qō possit dici ad illū text. q alis fortissime z de directo contradicit huic l.

4 ¶ Tenēdo tñ cōem differētiā q in se est vera, opere ptiū est videre que sit rō diuersitatis quare nominati⁹ per nōia ppria teneāt in viriles sz per appellatiua teneāt i hēditariis portionib⁹. Ratio fm mētē doc. ē qz testor nominādo p nōia ppria vr fecisse respectu psonarū. sz si p nōia appellatiua videāt fecisse respectu hēditatis. ar. l.si seru⁹ cōis. ff.8 stip. ser. Sz ista rō pfundit i pmo mēbro, p tex. i d.l. sine certis. Itē in scdo mēbro si testor dicat fratres meos, habuit respectū ad psonas. z tū teneāt p portionibus hereditariis. l. lucius. ff. nerua filiū. ff.ad tre. Bal. hic. Tū Rap. cn. pulchrā assignat rōnē diuersitatis quā añ ē assignauit Rap. Ful. i l.j. C. de impu. nam qñ legatur ab heredib⁹ p nōia ppria, est necesse qō apponat copula vel pactus habēs vim copule. ✝ Sz

5 de natura copule est attribuere cuilibet vim verbi in viriles l. reos. ff. cū i tabulis. ff. de duo. re. l.j. C. si plu. vna sen. sz qñ sit p nōia appellatiua sit vniuersaliter, ō itelligit p portionibus hereditariis. z p hoc infert singulare limitationē ad ista iura q si testator reliqueret ab heredib⁹ oib⁹ appellatiuis, sz cū copula, puta dicēdo, illū quē instituī i tali ptē illum quē instituo in tali, tūc teneāt ēt i viriles propter culpam. z istud clare dixit tex. in l. si heredes nominatim, vbi Bar. j. eo. silr ex si religasset legatū ab hēdib⁹ nob⁹ ppriis sed sine copula, puta dū instituisset duos qui vocābātur Titi. z dixissem Titio grauo. z ficnoīe collectiuo, z nō p nominum demonstrationem tenerentur pro portionibus hereditariis. Tu pro hoc allega tex. in l. Titi⁹. in prin. ff. de hēr. isti.

Lex lviij. Memo potest. fm primam lecturam.

¶ Ad hanc l. fiet summarium secundum vtranq lecturam pro maiori vtilitate studentium.

1 ¶ Testator in testō nō pōt derogare dispositioni legū, z in secunda, nu. 1. z ibi quod nec ēt per indirectū, z ibi rationes.

2 Voluntas testatoris si non contrariatur legibus seruatur pro lege, z in secunda, num. 12.

Mutare formam iurisdictionis vel iuri publico derogare non licet cuidam. z in secunda lectura nu. 2.

3 Rex nō pōt statuere i ei⁹ testō qō secūdo genitus succedat in regno. i scda, n. 3. intelligit nisi pro genit⁹ esset insufficiēs.

4 Inferior nō pōt derogare legibus superioris. in scda, nu. 3.

5 Clausula nō obstāribus ll. in ǯtū faciētib⁹, qōnō vtat nullus inferior a principe nec testator in eius testō. z in scda nu. eo.

6 Cardinalis equiparatur legatis.

Legatus de latere non potest committere qō in causa pcedat summarie etc. iuris ordine non seruato. z in secunda, n. 6. limita vt in prima nu. 8. z in secunda sub eo. num. 10.

7 Legatus de latere non potest committere causam appellatione remota. z in secunda, nu. 7.

Legatus de latere non potest rescribere contra aliquod consilium. in secunda, num. 7.

Domini de Malestinis non possunt committere causam cognoscendam summarie etc. ibi.

8 Legatus de latere non potest supplere defectus commissos in contractibus vel in iudicibus. ibi.

Eps ex causa pōt cōtra iura canonica statuere. in scda, nu. 9.

9 Reges, principes, marchiones possunt cōmittere causam expediendam summarie, simpliciter. etc. z in secunda, nu. 10.

10 Testator ñ pōt facere qō obligatiōes psonales ex testō q de sui natura sunt ppetue finiant ipso iure certo⁹ tpe, loco, vl cōditiōe. z ibi rationes. z in scda nu. 16. z ibi vr tenere ǯtus

11 Testōr q in testō statuit terminū hēdi ad adeūdā hēditatē an p illū ips testōr mero iure excludat, vbi qō sic. z i ij n. 17.

Arguere de testore ad l. qō nō sit bonū. in secunda, nume. 11.

Arguere de verbis l. ad verba testatoris, qō licet, ibi.

Arg. de statuto ad testatorē qō nō pcedit, in secunda, nu. 11.

12 Argumētū de contractibus ad vltimas volūtates est bonū.

Obligatus renendere vsq ad certum tempus, tempore ela pso amplius non tenetur, ibi.

Partes etiā de cōi cōsensu nō pūt renūtiari iuri aliqd p solēnitate vel p forma introducēti, nec ēt testōr in scda, nu. 14.

Prohibitio testōris equiparatur prohibitiōi statuti. ibi.

Mens testatoris coniecturatur sicut mens statuti, ibi.

Statutū potest facere ne leges habeant locū in statuto. ibi.

Testator nō pōt in testō arguere alias solēnitates vltra solēnitates iuris cōis sicut nō pōt diminuere. in secunda, n. 13.

Contra l. dicitur id quod additur forme l. sicut qō detrahit.

Obligatio sui natura perpetua de expresso partium consensu non potest fieri temporalis, in secunda, num. 18.

Vbi adeūdo an dicat quasi ǯhere cū legatariis, l scda, n. 19.

Cōtract⁹, do vt facias. q celebrat inf testōrē z hēd. ibi n. 20.

13 Numerus septem testium est de forma essentiali z substātia testamenti. z num. 17. z in secunda, num. 21.

14 Forma ex qua dat esse rei, z in secunda, num. 22.

15 Solennitas probatoria non attenditur quando constat de actu per confessionem partis.

16 Confessio partis non sufficit quando requiruntur duo testes ad probandum pro forma.

18 Lex qñ iubet qō aliqua solennitas adhibeatur tempore actus, tunc si aliter fiat ipso iure non valet, in secunda, nu. 16.

Solēnitas testium in dubio censetur probatoria nisi lex ad vltiora procedat actum annullando, z in secunda, num. 27.

Difāmatio significat essentiam rei, in secunda, num. 24.

Justa voluntas testatoris dicitur tripliciter, scilicet solennis, legitima z perfecta, in secunda, num. 25.

19 Relictū potest transire in contractum qñ non subest fraus.

Testator potest stipulari heredi suo. z in secunda, num. 29.

20 Cautela per quas voluntas defuncti probabitur per duos testes. z in secunda, num. 32.

21 Stipulatio interposita in vltima voluntate non seruat naturam stipulationis. z sic contractus, in secunda, num. 30.

22 Contractus celebrati in vltima voluntate possunt reuocari per testatorem, z in secunda, num. 30.

23 Testator quod possit hodie prohibere detractionem falcidie, z in secunda, num. 36.

Heres scriptus si non vult adire, propter prohibitionē falcidie, an requiratur qō pson⁹ qb⁹ hereditas defertur l. adeāt vel legata debeantur, z in secunda, nu. 37. in quibus tz qō sic.

24 Dispositio aut. hoc amplius. an habeat locū ex hoc etiā qō falcidia de legato particulari nō possit detrahi sicut quādo fit prohibitio generalis detractionis falcidie de oib⁹ legatis.

25 Quando agitur de sustinenda vltima voluntate, dicitur tractari de fauore publico.

26 Arguere de toto ad partem non tz qñ subest diuersa ratio.

Si testor fecit sibi promitti heredi de pstādo legatū, an legatari⁹ ex tali promissione possit hēdē conuenire. in scda, nu. 28.

Testator qō possit stipulari ēt legatario. i ij. n. 29. z i j. n. 17.

Cōstructio penalis loquēs in cōmittēte falsus in testō qō hz locū in cōmittēte falsum in ǯtu q fit in testō, in scda, num. 31.

Testator tz nō possit remittere ea q tēdūt ad solēnitatē testamēti bñ pt remittere ea q veniūt ex dispone ipsi⁹. i scda, n. 33.

Cautio de vtendo fruendo arbitrio boni viri quare fit qō non possit per testatorem remitti. in secunda, num. 34.

Testator an possit prohibere trebellianicam, in scda, nu. 36.

Heres pōt remittere detractionē falcidie. in secunda, nu. 37.

In re sua quilibet ē moderator z arbiter ēt abutēdo. i ij. n. 38.

Testator an in testamento possit disponere qō heres quem grauauit per fideicommissum restituere, non possit per fideicommissarium cogi. z in secunda, nume. 20.

Aut. sed cum testator. licet sit correctoria iuris antiquitatis men est fauorabilis z extenditur, in secunda, num. 40.

Lex correctoria censetur fauorabilis quando per eam reuertitur ad ius antiquum. ibi.

Testator an sicut potest prohibere falci. ita etiam Tre. ibi.

27 Testator quod non possit derogare statuto disponēti qō testamenta non valeant nisi insinuentur. z in secunda, nume. 61.

28 Renuntiare iuri statutario negatiuo qō nō possit, z in secunda nu. 42. vel quando procederet ad annullationem actus.

29 Testi possunt partes remittere solēnitatē iuramēti. z ibi rationē, non tamen in causa matrimoniali. ibi num. 31.

Juramentum in teste quod sit solennitas substantialis.

Juramentum

30 Iuramentum calumnie non potest remitti de cõsensu partiũ.
Testator q possit remittere in testamento ea que per indirectum inducerent ad delinquendum.in secunda.nu.43.
32 Testator potest facere ne bona eius sint tacite pro legatis hypothecata,z in secunda. nu.44.
Testator potest disponere q dominium rei legate non transeat in legatarium nisi apprehensa possessione.
33 Testator potest facere ne dotio coheredis extranei vel vulgaris substituti tollat existentiam sui heredis. Item q etiam in secunda.nu.45.
Legatum conditionale transmittitur.Item quod tacita conditio impediat transmissionem.
Non transmissibile ex tacita voluntate testatoris efficitur trãsmissibile.
34 Testator an possit dare legatario licentiam capiendi possessionez rei legate propria authoritate.z in secunda.nu.48.vbi q sic etiam in testamento non solum.ibi z nu.49.
35 Iudex potest dare parti licentiã ingrediendi propria authoritate,ibi heres vel legatarius, q possit mortuo testatore ingredi rem propria authoritate, quando testator constituit se possidere pro herede vel legatario.z in secunda.nu.50.
36 Testator apponendo in testamento q heres nõ impediat legatariũ in possessione intelligitur dedisse licentiam legatario capiendi rem propria authoritate.idem z in secunda nu.51.
Si diceretur vim fieri vero legatarijs meis.
37 Testator si dicat relinquo vxorem meã dominã z vsufructuariam bonorum meorum z extent liberi vigore talis legati potent capere alimenta authoritate propria.z in secunda nu.15.
38 Testator non videtur dedisse licentiam apprehendendi propria authoritate possessionem per illa verba, libere reuertat, tenet contrarium.z in secunda nu.54.
39 Actum libere qui facere potest:potest illum facere sine authoritate z licentia.z in secunda nu.55.
Verbum libere quid importet.
40 Testor vel hres vñs licentiã legatario apprehendi rẽ legatam propria authoritate non vr ei remittere detractionẽ falcidie.
Testor pot dare licẽtiã fideicõmissario vl apprehẽdẽdi ppria authoritate absq eo qd heres directus restituat.in scda.n.51.
41 Renũciatio exceptionis simulationis vel fictionis an valeat.in secunda nu.56.vbi q non nisi fiat ex interuallo.z in prima nu.50.z in secunda nu.64.
42 Cõtractus simulatus nõ dicitur cõtract9.z in secũda nu. 57.
Simulatio appellatur imago,z collusio.
43 Instrumentum simulatum non est instrumentum.
44 Instrumentum interpositum super cõtractu simulato nõ firmat contractum nec validat renuntiationem simulationis.
Iuramentum interpositus super contractu quando iuratur omnia z singula esse vera,z eis nõ contrafacere an tollat simulationem.z ibi.nu.46.vbi quod sic.
45 Iuramẽtũ appositũ sup ℨctu simulato an indigeat rescissiõe.
46 Absolutio a iuramento appositi super contractu quod omnia z singula sunt vera non potest peti.nu.47.nisi partes allegassent simulationem probationes recepte.
43 Tertius propter iuramentum interpositum non impeditur allegare simulationem cõtractus.
47 Tertius potest allegare contractum vsurarium non obstante iuramento super eo interposito.
Contractum esse simulatũ,z renunciare exceptioni simulationis an cõueneat repugnantiam,z in secunda nu.58.z nu.62.
Compromissus factũ p platũ de re ecclesie sine licẽtia superioris tñ pacto fieri põt q nõ liceat allegare nullitatẽ.in scda. n. 60.
Bulla sunt que sunt nulla z tamen non possunt allegari nulla.in secunda nu.59.
Pacto fieri potest q non opponat de nullitate sententie,que erat nulla ex defectu solennitatis.in d.nu.60.
Renunciare solennitatibus introductis de iure publico licet partes nõ possunt tñ possunt pacisci,q ly actus sit nullus nõ possit opponi nec allegari nullitas.in secunda nu.61.
Argumentum de statuto ad pactum valet. in secunda nu.93.
49 Statutum q non possit tollere exceptionem simulationis.
51 Testator potest remittere cõfectionẽ inuẽtarij tutori etiã legitimo z datiuo.z in secunda nu.65.z nu.70.z de ratione nu.68.
52 Iudex potest cogere tutorem ad conficiendum inuentariũ si est de eo suspicio non obstãte q testator remiserit z videre an expediat pupillo.in secunda nu.69.z vide nu.71.
53 Inuẽtarij cofectio vt dicat remissa nõ sufficit,q testor simpliciter remittat sed etiã q dicat vetuit cõfectionẽ inuẽtarij requisit z ibi tenet q sufficit remittere,z in secũda nu. 72. z nu. 74.
54 Iuramentum in litem defertur contra tutorem non confectem inuentarium z presumitur in dolo.in scda.nu.66.z nu.73.
55 Testator potest remittere cõfectionẽ inuẽtarij heredi in prejudicium legatariorum non tamen creditorum.z vide nu.96.
Testator potest heredi remittere necessitatez reddẽde rationis fideicommissario vniuersali.in secunda nu.65.
Minor aduersus dolum presumptum de furto non restituitur in secunda nu.97.
56 Appellari an possit a sententia arbitri in casibus in quibus ea oritur actio,z in secunda nu.65.cum seq.z nu.85.
57 Vbi non oritur actio an detur appellatio.z in secunda nu.75.
58 Dispositio.l.cũ antea. C.de arb.an habeat locum qñ compromissum est factum cum pena z cum clausula rato manente pacto sic.z est magis communis opi.z in secunda nu.88.
59 Clausula rato manente pacto apposita in compromisso oparatur quod videantur duo cõpromissa.z in secunda nu.89.z cẽsetur pars compromissi.in prima nu.62.z in secunda nu.91.
60 Sententia arbitri de iure ciuili soluz homologat qñ factũ est compromissum nudo pacto.z sine pena.z in secunda nu.90.
61 Prouisio hominis facit cessare prouisionem.l.quando est extraordinaria.
63 Appellatio non dat iurisdictionez z appellari potest ab actu extrajudiciali si actus tenet.z in secunda nu.92.
Appellari potest a transactione. z in secunda nu.82.
Arbitramentum dicitur quedam actio.
Appellari potest a laudo arbitratoris.
Appellari potest a sententia lata super legitimatione personarum z tamen ex ea non oritur actio.in secunda nu.76.
A sententia lata super admissione vel non admissione testiuz appellatur licet ex ea non oriatur actio.in secunda nu.77.
A sententia lata super competentia vel incompetẽtia appellatur.z ex ea non oritur actio.ibi.nu.78.
A sitia nulla ly actio nõ oriatur tñ appellatur.in scda nu. 79.
A sententia interlocutoria que secum trahit executionez appellatur tamen ex ea non oritur actio.in secunda nu.80.
A sententia absolutoria appellatur licet ex ea non oriatur actio.in secunda.nu.81.
Actio iudicati vel actio in factũ regulariter ex qualibet sententia oritur.in secunda nu.83.
Pacto an possit fieri q possit appellari vbi alias non posset, sicut pacto potest renunciari appellationi.in secunda nu. 84.
Appellans videtur dicere sententiam sibi displicere. in j. nu. 57.z in ij.nu.86.
Approbatio que fit eodem instanti vt approbetur z reprobetur non debet attendi.in prima nu.57.z in secunda nu.97.
A sententia arbitri electi ex necessitate statuti oritur actio z ab ea potest appellari in secunda nu.92.
65 Pacto an possit fieri q a sententia arbitri possit appellari in casibus in quibus oritur actio.q sic z in secunda nu.93.
66 Pactum quod a sententia arbitri possit appellari non tenet. z in secunda nu.84.ibi tertio.
67 L. arbitrio. ff. qui satisd.cog.loquitur in arbitris a iudice datis vel a partibus electis cum iudicis authoritate.
68 Argumentum a minori negatiue ad maius tenet.
Arguere de charactere corporali ad spiritualem licet.
Collatio ordinis imprimit characterem spiritualem.
Character ordinis est figura intellectualis.z indelebilis.
66 Actio ex testõ ex sui natura est ppetua z ex dispositione iuris non tollitur ipso iure sed ope exceptionis, z in secũda nu. 90.
70 Legatarius potest retinere rẽ sibi relictam in testamẽto minus solẽni.z agẽtem repellere exceptione.z in secunda nu.94.
71 Heres an possit retinere res hereditarias in testamento minus solenni z agentem repellere exceptione sicut legatarius.
72 Hereditas ex testõ minus solẽni licite retinetur in foro conscientie.z nu.77.z in secũda nu.75.nu.98. intellige vt nu. 107.
73 Detinentes ab intestato possidẽtes hereditatẽ relictam in testamento minus solenni non tenentur etiam in foro cõsciẽtie eam dare scripto heredi.z in secunda nu.104.
74 Legata facilius sustinentur quam hereditas.
75 Hereditas non sustinetur per edictum si quis omis. causa testa.licet legata sit.
76 Testamentum inuentione est de iure gentium.
Uolũtas testatoris probatur ex testõ inualido.z in scda nu.97.
Obligatio naturalis oritur ex testamento inualido.
78 Contractus mulieris factus sine solẽnitate a statuto requisita z sine fraude tenet in foro conscientie.z in secunda nu.100.
Prelatus electus forma non seruata in foro conscientie tute remanet in prelatura.z in secunda nu.98.
79 Actus in quo preter missa est forma si consensus interuenit z sine fraude valet in foro conscientie.z in secunda nu.98.
Professio facta omissa forma in regula tradita legati quo ad deum z tenet in foro conscientie.z in secunda nu.101.

80 Prescriptio an tolli possit z eius cursus impediri pacto. tenet opi. Bart. quod non cum limitatione de qua in nu. 83. z in secunda nu. 190.

81 Prescriptio quod respiciat priuatam vtilitatem principaliter z secundario publicam. z in secunda. nu. 112.

82 Juri continenti secundario fauorem publicū renuntiari non potest. z in secunda. nu. 113.
Juri statuto ex causa publice vtilitatis licet principaliter respiciat fauorē priuatū. renūtiari non potest. z in secūda. nu. 113.

83 Prescriptioni etiam odioso renuntiari non potest cum iuramento. z sic tene contra Alex. z in secunda. nu. 115.
Statuto introducenti prescriptionem non renuntiatur etiam cum iuramento.

a ☞ Hac l. Adde tex. & auth. de iureiuran. a mo. pte stro. in prin. l. cum quesitio. in fi. C. de leg. Purpu.

84 Pacto potest seruitus inducta retineri sicut pacto potest nua seruitus constitui.

85 Cautela per quā impedit cursus pscriptionū. z in scda. nu. 118.
Illud quod fieri nō potest per viam renuntiationis fieri potest per viam repetite obligationis. ibi.
Nepos testatoris an in foro cōscientie possit aduocare hereditatē ab herede scripto in testō scriptis subscripto z sigillato a viij. testibus in cuius apertura ipse nō fuerat testatus. et in secunda nu. 96. vbi disputando refert consuluisse quod sic.
Testamento irritato quia non registratum in memorialibus iurta dispositionez statuti heres ab intestato potest a scripto herede aduocare etiam in foro conscientie hereditatem testatoris. in secunda nu. 102.
Statutum a lege ciuili si non cōtinet peccatum etiam in foro conscientie seruari debet in secunda nu. 102. z. 105.
Statuta laicorum etiam in foro conscientie seruari debent si non continet peccatum. in secunda nu. 106.
Prescriptio interrūpitur per dationē fideiussoris si dat ante prescriptionem finitam. in prima. nu. 84. z in secunda nu. 108.
Seruitus prescribetur ab habente bonam fidem cui res fuit tradita etiam ab authore malefidei. in secunda nu. 109.
Aut. malefidei. C. de prescrip. lon. tempo. non habet locum in iuribus incorporalibus. ibi.
Emptor emens a venditore sciēte rē alteri hypothecatam lōgo tempore prescribit talem hypothecam. in secunda nu. 110.
Pacto non renunciatur statuto introducenti quod debitum prescribatur decem annis. z secunda nu. 116.
Prescriptio statutaria minuens prescriptionem longioris temporis assumit eius naturam. in secunda. nu. 117.
Prelatus qui locauit fundum per nouem annos cum pacto quod ipsis finitis de renouando ad alios nouem annos tale pactum non valet in secunda. 119.

86 Pomitto respondere vbiq; locorum preterquā in curia romana valet tale pactum.
Testator si ordinauit heredē certo loco queniri posse z exp̄sse prohibuit ne alio loco cōueniret ꝛ cōuenire possit de rigore heres tū habet de equitate exceptionē. z in secunda nu. 110.

87 Clericus effectus post contractum non potest coram iudice seculari conueniri nisi fit factus in fraudem. z in secunda. 121.

88 Heres q ex dispositiōe testatoris nō pōt cōueniri nisi in certo loco si dolo facit quominus ibi reperiat poterit alibi queniri.

89 Dispositio testatoris quod heres non possit conueniri sub iudice competenti non valet z in secunda. nu. 122.

90 Laicus qui ex dispositione statuti potest se tueri prescriptiōe triennali aduersus creditorē si efficiat clericus an possit se tueri in curia episcopali. z in secūda. 123. vbi cū Bal. sentit q̄ sic. Statutum equiparatur sententie diffinitiue.

91 Conditio tacita an impediat natiuitatem obligatiōis. et in secunda. nu. 124.
Conditio quando dicatur inesse obligationi z quando executioni ibi.

92 Dominium quod possit transferri duraturum ad tempus.

93 Ratio quare testator possit remittere satisdationem que prestatur pro legatis z fideicommissis non tamen satisdationem de vtendo fruēdo ꝛc. z in secunda nu. 125.

94 Testator ita disponere potest de re heredis sicut de propria.

95 Argumentum a contrario sensu non sumitur quando resultaret absonus intellectus. z in secunda. nu. 126.
Juramentum calumnie tacite remitti potest tamen expresse. z in secunda. nu. 127.

1 **Nemo potest.** †Testator nō pōt tollere formā traditā a iure in testamentis condendis: nec potest alterare naturam actionis ex testamento. que est perpetua respectu tēporis: z generalis respectu locorū. in quibus heres sortitur forū vt faciat eam finiri tpe certo vel incerto vel restringat ad certū locū. h. d. in effectu fm Pau. de Cast. z bene. Diuidit in duas partes. In prima per viā regule ponit dictū generasse. In scda illud probat in specie. per tria exempla fm Bart. z alios. Vel notabilis in prima facit q̄ dictū est. in scda illud dictum generale. probat per argumentū a minori hoc modo. Nam si testator non potest alterare naturā actionis ex testamēto: multominus poterit alterare illud in quo consistit tota substātia testamēti: z sic formā. vel in scda illud probat arguēdo de naturalibus vel accidētalibus ad substātialia. ☾ †Nota. primo quod testator in testamēto nō potest, derogare dispositioni legum vltra cōcordātias positas hic in gl. magna. ad fi. facit text. in. c. registi. z ibi ad hoc not. Abb. z in. c. tua nos. de testa. z in. l. testādi. z ibi Bal. ad hoc no. C. de testa. cū aliis con
a cor. ibi per eum allegatis. Hinc ex hac. l. limitat regula. q̄ hz q̄ voluntas testatoris seruatur pro lege. ff. disponat. in auth. de nupt. intelligitur nisi contrarietur iuris dispositioni. vt hic.
3 ☾ Hinc etiā ex regula huius tex. infertur. q̄ †testator nō pōt primogenito ius auferre vt alius filius succedat in regno vel
b in ducatu. ratio: q̄ ius primogenitureb est firmatū lege diuina. canonica. z ꝙsuetudinaria. fm Jo. And. z alios. in. c. ij. per illū text. de voto. Ita per hunc text. cōsuluit. Abb. in consil. iij. in. ij. vol. q̄s incipit. nitar in pśenti causa. in. ij. dub. Tu itellige nisi primogenitus esset sufficiens: tunc pater in testamēto posset regnū dimittere secundogenito. fm Bald. in auth. hoc amplius. C. de fideicom. z in pe. Brego. alias si pater nō disponeret. regnum deberet dimitti primogenito. licet insufficienti. et gubernari per curatores. etiam si esset demens. capi. grandi.
4 de sup. negli. p̄la. in. vj. ☾ †Ratio autem regule huius ter. est duplex: sed in idē recidit. Prima. q̄ inferior non potest derogare legatis superioris. c. inferior. de maio. z obedien. l. iij. in prin. ff. de alie. iud. mut. cau. fac. Scda. q̄ conuētionibus priuatorum non potest iuri publico derogari. & text. no. in. l. fi. ff. de suis z legi. l. q̄s de bonis. ff. ff. ad. l. fal. cū excepto principe omnis creatura sit sub lege. l. ij. z. l. digna vox. C. de legi. z
c l. princeps. ff. eo. z. c. j. de cōsti. c Et ex his inferunt Aug. Imo. 5 z Mod. hic, †quod nullus inferior a principe potest vti dau
d sula derogatoria, nō obstātibus legibus d in contrariū facientibus: q̄ peculiare est solius principis esse supra leges iuribus p̄allegantis: imo fm eas nullus princeps nisi imperator vel papa, vel non recognoscens superiorē. pōt vti ista clausula nō obstantib⁹ legib⁹. facit bene tex. in. l. formā. C. de offi. p̄fec. p̄to. vbi p̄fectus p̄torio qui equiparatur legatis non potest istud facere. idē tz Bal. in. l. rescripta. C. de p̄ci. ipe. offe. cū aliis cōcor. traditis p Alex. hic. z in cōsi. cj. q̄s inci. visis instris exceptionis. Facit quod vult gl. reputata singu. in. c. fi. in glo. ma
6 gna. de here. in. vj. q̄ vult, q̄s† cardinalis qui equiparatur p̄fectis p̄torio gl. in. l. vmca. in verb. iudicaturus. ff. de offi. p̄fec. p̄to. cū si. etiam si sit legatus de latere, non poterit causam committere: q̄s in ea procedatur summarie. simplr. z de plano iuris ordine nō seruato. Et est similis gl. i cle. sepe. in verb. mandamus. de ver. sig. z gl. in cle. ne romani. in prin. de elec. z in cle. ij. in gl. fi. in fi. de reser. z. c. indēnitatib⁹. in verb. sine strepitu. de elec. in. vj. Tu dic quod istud fuit originale dictum Spe. in tit. de p̄oba. ff. supereſt. in ver. si. sed nunqd pores cognoscere. fm Abb. in consi. lxvj. in. ij. vol. quod incipit. quāquam multa contra dictam cautionem. Idem tenet Spe. in tit. de legat. ff. supereſt. in ver. sed nunquid possit instituere. Idem tenet no. Bal. in. l. nec quicquam. ff. in. ff. de offi. procon. z lega. Ange. in questione per eū disputata incip. Astensis miles. post medium. Anto. in. c. dilecti. de iud. per illum tex. ad hoc subtiliter inducum, z ibi Abb. Facit bene tex. in. c. dilectus. el. j. iuncta gl. de p̄eb. Et quod voluit gl. no. in. c. illorum. in ver. autem. de p̄e
7 ben. Per illas gl. tenet Saly. in. l. si. C. de senten. quod †legatus de latere non potest commitere causam appellatione remota. sequuntur Ange. de Are. z Imo. in. l. j. ff. ff. quib. app. non lic. z est de hoc glo. in. c. quod translationem. in gl. magna. in fi. de offic. legat. Bal. no. in. l. ij. C. de appel. ☾ †Limita p̄e
8 dictas glo. dupliciter. Primo nisi subesset euidens z necessa
e ria causa e cōmittendi causam summarie simpliciter iuris ordine non seruato, puta attēto statu personarum z loci rei. tūc posset legatus ita committere: z in hoc iuri derogare. Ita tenent Anto. z Imo. in. c. fin. in secundo no. per illū text. de transl. Alex. hic, z latius in consil. cvj. in. ij. vol. quod incipit, perspectis. Facit bonus tex. in. l. si hominem. ff. manda. per quem dicit singulariter Bald. in. l. omnes populi. ff. de iusti. z iure q̄s episcopus ex causa potest statuere cōtra iura canonica. quod dictum p̄o singulari exclamat et sequitur Abb. in. c. dilecti. vltimo. de appel. z in. c. at si clerici. ff. de adulteriis. de iud. z in capitū. studuisti. de offic. leg. cum simi. Et dixi plenius in. d. l. omnes populi. Secundo singulariter limita predictas gloss vt procedāt in personis, seu p̄latis ecclesiasticis q̄ habeant m.

notē potestatē in derogādo iuri. secus est in principalib⁹ secularib⁹. ¶ reges, † principes, marchiones ⁊ comites recognoscētes superiorē nō cōmittere casum summarie, simpliciter ⁊ de plano iuris ordine nō seruato. ita ꝛ Pau. de ca. in cōsi. ccxv. qꝫ incipit, primo dubio videt dicēdū. Lud. Ro. in Alex. in cōsi. j. v. vol. sicut etiā isti tales pñt committere cāz appellatiōe remota ꝑm Bal. in l. fi. C. quozū ap. nō reci. quāuis legatus de latere nō possit, vt ſ. dixi. Caue tū pp rōnes quas ſ. allegauit. ¶ Scōo no. ex scā pte tex. qꝫ † testōr nō pōt facere qō obligatiōes psonales ex testō q̄ sui natura sūt ꝑpetue finiant ipso iure citeriori tpe, loco vel ꝛditione. facit tex. in l. obligationū fere. ſ. placet. ff. de ac. ⁊ obli. ⁊ l. iij. ff. de serui. Rō est duplex. Prima est ꝗm Bar. ⁊ doc. vt ſ. dicēt: qꝛ obligatiōes sunt affixe psone tāquā qdā character ipressus ossibus. l. qꝫ ergo casus. in pn. ff. de pec. Et ē gl. no. in l. iij. in pnn. ff. ꝓ so. sicut ergo character visibilis in corpore nō pōt tolli mutatiōe tpis, loci vel ꝛditiōis, ita quoꝫ nec actiones actiue ⁊ passiue, vel ſm Raph. nō propria ē: qꝛ lex imposuit istis actiōibus personalibus suam certā metā viuēdi: iō nō pōt tolli nisi alīs remedijs legalibus, nō aūt remedijs hominū: ꝛ ea que per l. certa principia habuerunt, non possunt voluntate hois immutari. ⁊ si subtiliter dicer et, qꝫ ista pcederēt qñ obligatio ⁊ actio iā esset in esse deducta ⁊ radicata, tūc testōr nō posset immutare: ſz dū est in fieri ⁊ in esse, pduci tur, id est donec fit testm̄ ꝺz testōr posse limitare: qꝛ facilius impedit aliqd a ꝓn. qñ est in fieri, quāiā post factū ⁊ radicatū tollat, ꝓ regulam l. patre furioso. ff. de his q̄ sunt sui vel alie. iur. Potes rūdere ex mēte Bar. in l. iij. ff. de serui. arguēdo ab inſto materiali ad inſtm intellectuale, qꝫ sicut a ꝓn. nō posset alicui cū ferro ignito imprimi character visibilis in corpore xū hoc qꝫ finiat tāto tpe vel mutatiōe loci: ita in ꝓposito qñ a ꝓn. inferrur character inuisibilis obligationū nō posset ꝓ testōrem fieri qn sit ꝑpetua. alias esset ꝺz naturā impressiōis illius characteris vel corporalis vel intellectualis, put ibi pleni⁹ dicēt. a ¶ Sz aduerte qꝛ alibi Ang. stamēto prefigit heredi tps adadeūdā hereditatē, an pillud tps mero iure excludat. ista tex. facit qꝫ nō. Cōtrariū determinat ibi Ang. ꝓ tex. in d. l. fi qꝫ heres ita scripꝫ. vbi casus de hoc est, ⁊ l. cretionū. C. de iur. deli. ⁊ refert ita fuisse deciſz florē. ⁊ sequūt Pau. de ca. ⁊ Are. ibi, ⁊ rūdet ad istū tex. q̄ gl. qꝫ in hac l. tractat de extinguēdo ius tā quesitū, ſz in q̄ ꝓpria nō erat ius q̄situ, vñ illud facilius tollitur q̄ ius quesitū per regulā d. l. patre furioso. ⁊ c. quēadmodū. de in rein. idē tenēt Ang. ⁊ d. Alex. in d. l. cretionū. ⁊ Alex. hic in fi. Tu cōsidera q̄ dicere oꝫ in hac l. agat ꝺ extinguendo ius quesitū, ꝓcedit cōsiderato tpe qñ testōr illō disponit, tūc nō pōt dici ius quesitū cū viuēte testatore nullū ius quē legatario cū ambulatoria est volūtas ⁊c. l. cū hic status. ff. de do. inter vir. ⁊ vxo. ⁊ c. cū marthe. de cele. mis. † Itē ad istū tex. ⁊ predicta adde arguēdo de cōtractibus ad vltimas volūtates. q̄ ꝛz obligatio in esse deducta de sui natura perpetua nō possit finiri tpe ipso iure de expſſa cōuētiōe partiū. ſz opponit exceptiōis. text. est. l. eū qui ita. ſ. quinta. l. j. ⁊ ibi Bar. ff. de ver. ob. tū qui emit rē cū pacto de retrouendēdo ꝓ certo ptio, ſ. certū terminū. puta intra annū, elapso illo termino nō tenet ampli⁹ vēdere nec ampli⁹ cogi pōt. l. ij. C. de pac. inter emp. ⁊ vē. ꝗm Ang. in cōsi. cxxix. qꝫ incipit, ritius rē quā emit. Bl. j. ibi nō valet in substātia ꝓbus. hodie ex ista gl. ⁊ clarius ex vbis Bar. q̄ † numerus septē testiū est de forma essentiali ⁊ substātiali testamēti. vñ testator qui vult valere testm̄ sine ista solēnitate implicat ꝺdictionē. cū enim sit de substātia testamēti sine qua testū nō est, ergo est pinde ac si diceret volo esse testm̄ ⁊ nō eē. ¶ Sz aduerte q̄ idē Bar. in l. i. ff. de cōd. inde. ⁊ in l. cum qꝫ. C. de inſtitutis septē testiū in testō nō fit solēnitas essentialis ſz ꝓbatoria, ergo si nō primer ad essentiā nō ꝓplicaret ꝺdictionē, vt dicit Bar. hic. ꝺt cū ibi Bar. q̄ in vltima volūtate q̄daz est forma substātialis testamēti, vt volūtas defuncti. quedā est forma ꝓtectionis, vt qꝫ adsint septē testes, ⁊ ista ꝛz cessat nō rū impedit quin ex testō minus solēni oriatur naturalis obligatio, ſz si ꝑ ꝑ peccaret i forma substātiali nō oriret nec naturalis nec ciuilis obligatio. l. i. ſ. si quis ita. ff. de ver. ob. l. j. ſ. eū qui. ff. de cōſti. pec. ¶ Adde etiā qꝫ Bal. in repe. l. in verbo super primo quesito. C. de sac san. ecc. similiter ꝺt 6 esse verū, q̄ numerus septē testiū sit de forma substātiatestamēti. ⁊ pbat sic: † Mā forma est que dat esse rei. l. iulia ras. ſ, ſz si qꝫ. ff. ad exhi. ſz septē testes nō sunt de esse testamenti sed solēnitas requisita ad testm̄. l. fi. C. de fideic. Mā de forma testamēti est vnus cōtextus. l. cū antiquitas. C. de test. ⁊ l. heredes palā. in pnn. ff. e. qꝫ testōr ore ꝓnio nominet heredē. Tu ꝛfirma qꝛ de forma substātiali testamēti ē volūtas testatoris, vt ꝺt Bar. in ruribus ꝑal. Itē institutio hēdis sine qua testm̄ nō est, vt hic ꝺt Bar. per l. ꝓxi. ff. de his que in testa. delē. ſ. ante heredis. inſti. de leg. Itē qꝫ testm̄ fiat vno cōtextu, vt ꝓxi. dixi. Itē hodie qꝫ testōr nominet heredē ꝓnio nomine. l. iubemus. C. de test. sed istud nō est de numero testiū. Et si diceret subtiliter si numer⁹ septē testiū solet solēnitas ꝓbatoria. ergo sufficeret cōfessio heredis ad eū obligādū qñ testm̄ nō est solēne, † qꝛ solēnitas ꝓbatoria non aūt. novo iure C. si cer. pet. Et tū istud qñs est falsum, vt tenēt gl. ⁊ doc. i l. ij. C. de bo. pos. ſz rab. ergo ⁊ antecedēs est falsum. Rñ. qꝫ aliqñ requirit solēnitas ꝓbatoria simpliciter, ⁊ tūc procedit arg. factū. aliqñ lex requirit solēnitas ꝓcedit vltra annullādo actū si nō adhibeatur talis solēnitas, vt in casu nostro in testamēto, vt statim dicā, ⁊ tūc nō sufficit cōfessio partis, vt colligit ex dictis Bal. in c. j. quot testes requirātur ad ꝓbā. in nest. ⁊ ita ꝺt Are. in l. heredes palā. in pnn. ff. de test. Facit requirunt duo testes ad ꝓbādū ꝑ forma, tūc cōfessio partis nere ſ Bar. qꝛ si numerus septem testiū esset de forma substantiali vt dixit Bar. non sufficeret cōfessio heredis iurata ex quo deficit forma substātialis, ⁊ tū istud est falsum ꝑ tex. statoꝛ sic volunt: qꝛ in his que sunt de forma substātiali volū tas testatoris nihil facit, vt hoc tex. ⁊ gl. sed tu poes rūdere qō illud fit in d. l. fi. ex dispositiōe l. ꝓp voluntatē testatoris. ¶ Idem Are hic addit ꝓ opin. Bar. ſm eum dicētem qō ista est forma substātialis. in l. fi qui legatū. in ij. rūſo. ff. de fal. vbi tex. dicit qō qñ in testō in scriptis deficiunt signature habere formam testamenti: ergo ista est solennitas substantialis cū sine ea actus nō possit nominari talis. Tu aūt contra istud fundamentum Are. adde tex. formalē in l. ij. ſ. j. ff. quemad. tes. apē. vbi tex. ꝺt qō testamēta imperfecta quo ad numerū septē testiū: tū dicuntur testamēta, ⁊ in eis hz locum illud edictū. Et ibi gl. rūdet ad d. l. si quis legatū. distinguēdo, vt ibi no. per eū. ¶ Quid tenēdū in isto subtili passu ſz septē testiū de forma essentiali ⁊ substātiali, non aūt solū de ꝓbatoria. Et ꝑ ea allego tex. qui stringit in l. fi vnus. C. de testa. dupliciter inducēdo illū tex. Mā dicit ibi tex. qō si deciat vn⁹ testis ō septē ⁊ sic sint adhibiti sex testes, testm̄ est ipso iure nullum: ⁊ tū vides qō posset ꝓbari per sex testes maxime iūcta ꝓfessione ab intestato: ergo apparet qō est de qꝛ ibi annullatur ipso iure testm̄: ergo apparet qō est de forma substātiali vt ꝓbabo nūc: qꝛ alias si nō esset de forma substātiali ñ annullaret ipso iure: qꝛ ius ñ deficeret ſz ꝓbatio l. duo sunt. Tertiū. ff. de test. tut. Et qō qñ deficit numerus septē testiū, lex vltra ꝓcedat annullādo ꝓz etiā in l. hac cōsultissima. ſ. ex ꝛperfecto. C. de test. vnō dixit opportune Bar. in l. vniuersa. C. de ꝓcū. impe. offe. † qō qñ lex iubet qō aliqua solēnitas adhibeat tpe act⁹, tūc si aliter fiat ipso iure nō valet. Et ponit exēplū de numero septē testiū q̄ regrit a ꝓn. in testō. d. l. hac cōsultissima. in pnn. sed sic ē qō qñ lex ꝓcedit vltra annullādo illud ꝺz esse de forma substātiali: vnō ꝺt opportune Bal. in c. j. qd fit inuesti. qō solēnitas testium in dubio cēset ꝓbatoria ⁊ nō substātialis, nisi lex vltra ꝓcedat ad annullationē actus sicut facit in testō, vt ꝓdixi. Et ista eandē partē ꝛz Bal. ꝛz sibi ꝛius in d. l. cū qꝫ. in ij. char. ſz vtitur aliis fundamētis qbus rūdet Ar. hic. ¶ Extra gl. Bar. ponit de l. fi. C. de fideic. vbi sufficit qō testōr ponat i fine hēdis absqꝫ alia solēnitate testamētaria: nā qñ testator noluit solēniter testari ſz ponere in fide heredis, istis duob⁹ ꝗurātibus cogit iurare testōr an reliquerit, nec tūc pōt opponere qō volūtas testōris nō fit solēnis: ergo pōt testōr facere qō solēnitates testamētoꝛū in eius testō nō seruent. ⁊ rūdet dupliciter. primo qō ibi est casus ſpālis. Tu dic melius qō imo ibi est lex que tūc remittit solēnitates ꝓpter talē volūtatē testatoris, non aūt est testator solus. Scōo mō rūdet Bar. qō ibi testōr nō simplr posuit in fide hēdis sed fecit heres sibi ꝓmittere de prestādo legatū vel fideicommissum, iuxta l. quidā cū filiū. ff. de her. inſti. ⁊ l. spadonē. ſ. j. ff. de ex cu. tut. Et sic ista dispositio transit in contractum ⁊ cōuenit heres, per legatariū ex ꝛctu, ⁊ istum intellectū multū cōmē

a Dicet. qō Ange. in l. si quis. ꝛ quē teneo, per regulā huius tex. ⁊ rūdeo ad legē, cretionuz. qō est ibi casus in oppositum, iuncto scōo intellectu gl. Ad l. fi. quis. rūdeo qō non ꝓbat, nisi a ꝛio qꝛ nō ꝺz sumi ne ꝛ dicat huic legi. l. ij. de ꝛdi. inser. ⁊ vide Alex. hic in fin. Purpura.

b Retrouendē do. Et vide ſ. d. Barp. char. xv. Purpuratus.

c Essentiali. Adde glos. quaz sequunt ibi Jo. Fa. Pe. Christ. Nic. ⁊ Ang. in ſ. testes. in verbo impubes. in fi. in ſti. de test. ⁊ gl. in l. iij ſ. leg. Jul. in ꝺb. impubes. ff. de testib. ⁊ glo. ⁊ vtrobiqꝫ Bar to. sequitur in l. ad testiū. ſ. j. i ꝺbo, cōtigerit. ff. ꝺ test. gl. quā ponderauit in rub. in ſti. ꝺ exhe. lib. d. Pur. pbat Ja. esse ꝛtū hic, ⁊ in char. xvj. huius legis. Purp.

dant z sequūtur Jmo. z Alex. hic. eū ēt ponit Bal. in q. p eū disputata que incipit, statuto cauet qō feneratoꝝ. l iiij. char.

19 Tu istū intellectū particulariter pba. † Nā relictū pōt trāsire in ℣tū qū no subest fraus. l. in tacitis. z ibi Bal. in ij. no. ad hoc no. j. e. Itē sicut testatoꝝ pōt stipulari hr̄di suo. l. si ti bi. §. si pactus. ff. de pac. put late habet in l. qō oꝝ. ff. de v. ob. ita z legatario q in re legata cēsēt hr̄s. l. id tps. §. j. ff. de usu ca. Et isto casu ꝓz Jmo. z d. Alex. sufficeret apparere de tali ꝓmissione p duos testes. Tu adde ad hoc no. Bar. veronē sem in caute. clxxvij. vbi ex hoc colligit pulchra cautelā i pra tica. Nā cū sit dubiū quot testes requirātur ad pbādum voluntatē defuncti vt p gl. z doc. in l. ij. C. de bo. pos. fm tab.

20 in d. l. fi. C. de fideic. z in l. hr̄des palā. §. fi. ff. de test. † cautela est qō testōr faciat hr̄dē sibi ꝑmittere. aut qō est seruit⁹ notario stipulāti nomine legatariorū aut ipsi legatario si est p̄sens de p̄stādo legata vel fideicōmissa. Et tūc cū trāseat i cōtractū q pōt fieri in testō, vt p gl. z doc. in d. l. heredes palā. §. fin. cū fi. z duo testes in ℣tibus regulariter sufficiāt. l. vbi numerus. ff. de testi. certe isto casu ad pbādū talia legata vel fideicōmissa duo testes sufficiunt. ꝛ tu aduerte lz neminē re-

21 periā qui in hoc ℣dicat tū valde dubito: q2 † stipulatio interposita in vltima volūtate nō seruat naturā stipulatiōis z sic ℣ctus. Jmo etiā in totū assumit naturā vltime volūtatis. tex. est no. in l. j. §. fi qs sub ℣ditiōe. ff. vt leg. no. etiam si inter ponatur post testm̄ iam conditum, vt ibi est tex. Istud idem

22 † cōfirmatur q2 ℣ctus celebrati in vltima voluntate possunt reuocari per testatoꝝ ēlicet alij ℣ctus sint irreuocabiles fm qō no. declarat z determinat Bar. in l. cū quis decedēs. §. codicillis. j. de leg. iij. ergo apparet qō ℣ctus celebrat in testamēto nō seruant naturam cōtractuum: sed assumunt naturā vltime volūtatis. Istud z tertio patet: q2 irrito testō irritātur ℣ctus in eo facti, vt no. Bal. in l. fi. p illum tex. ff. de re. eo. Preterea z quarto nō eūdū p alia suffragia tex formalis in §. fi. insti. de fideic. her. appellat istā ꝓmissionē factā p heredē testatoꝝ vltimā volūtacē ibi ne depereat voluntas testatoris fidei heredis cōmissa. z si diceretur qō bene est vltima volūtas: sed habēs instar ℣ctus vt dicit Are. hic. ꝑpter ꝓmissionē quā fecit heres defuncto. Certe istud non facit q ita debeat ꝑbari ficut z vltima volūtas. ¶ In ea. gl. ad fin. gl. in effectu bñ rñdet ad d. l. codicillis. §. fi. ℣ rñde formali⁹ fm Ange. z Mod. qō, ibi testatoꝝ p illa verba q̄ apposuit qō nō vult seruare in suo testō q nō potuit facere qō valeret eo modo quo voluit, s. iure testāmēti ex quo ꝺficiūt substātialia: tū p illa verba lex interp̄tat qō testatoꝝ voluerit valere testm̄ oī mō quo pōt. Et sic sit per inde ac si adiecisset clausulā codicillarē iō valet in vim codicillorū si appeat solēnitas codicillar z. Et si dicta ꝑba nō fuissent, ſ valuissent ēt i vi⁹ codicillo

23 rū. l. §. ff. ō iur. codicillorū. l. ñ codicillorū. C. ō test. ¶ † Extra gl. opponit Bar. qō testatoꝝ hodie pōt ꝓhibere detractionē falcidie, qō videt ℣ publicū. Et rñdet duob⁹ modis fm text. in §. fi vero exp̄essim. in auth. de her. z falc. col. j. vt hic p eū. z in aut. ℣ cū testōr. C. ad le. fal. Et i l. pactū inter heredē. ff. de pac. ¶ Circa primā solutionē inᵒtū Bar. pōderat i hoc esse casū sing. in quo valet testm̄ z legata debent lz hr̄ditas non fit adita. Tu aduerte qō imo ēt isto casu ēnecesse qō tales p̄sone qb⁹ a lege defertur hereditas qū heres scripᵗ⁹ nō vult adire pp ꝓhibitionē falcidie iuxta aut. hoc ap̄lius. C. de fideicō. qō adeāt hr̄ditatē. vt ibi habet. Sicut regrit qō p venientes ab intestato adeat hereditas vt legata ꝺbeāt vt adeundo quasi ℣hat cū legatarijs. l. ij. z iij. ff. de fideic. lib. Et istud tz gl. appꝛobatam l. qui filio. §. seruus. ff. de he. ist. quā reputat sing. Bal. in aut. ex cā. in ij. opp. C. ō li. p. ¶ Istam ō

24 cisionem Barto. z cōem † ampliat valde singulariter idem Bar. in l. eam quam. C. de fideicom. Et ibi solus Raph. Fulgo. pōderat z reputat valē sing. qō sicut bñ testatoꝝ ꝓhibuit falcidiā de omnibus legatis z ꝑterea heres noluit adire hereditatē, tūc hereditas vadit ad p̄sonas enumeratas in d. auth. hoc amplius. z legata a fideicommissa sustinent. d. §. fi vero exp̄essim. ita ex hoc solo qō falcidia nō possit de alīq legato particulari detrahi, vt est in legato ad piā causā. auth. similiter. C. ad l. fal. Jsta particularis ꝓhibitio facit vt illa iura similiter locū habeāt que extēsio si ē vera, esset magna

25 extēsio. † Tu potes cōfirmare q2 qū agit de sustinēda vltima voluntate dicit tractari ō fauoꝛe publico. gl. est not. in l. gallus. §. qō si qs. ff. de li. z posth. ſ vbi tractat de fauoꝛe. publico ꝺz fieri extēsio. l. illud. cū gl. C. de sac. san. ecc. Bar. in l. si cōstāte. in ix. q. j. partis principalis. ff. so. ma. sed nō puto eē verū, q2 lz heres ñ possit detrahere falcidiā de illo legato ad piā cāz, tñ cū possit detrahere de oībus alīs legatis ñ sum⁹ in casu illoꝝ iuriū qñ testatoꝝ ꝓhibuit detrahi falcidiā de

26 omnibus legatis. † Unde non est bonū arg. de toto ad ptez quādo subest diuersa rō gl. in. l. si vna. in ꝟbo defensoꝝ, de re. eccle. nō alie. z gl. in l. si hominē. in ꝑin. ff. de solu. ¶ Circa secundam solutionem Bart. quam dicit esse persuasiuam, die qō non est nec vera nec persuasiua. patet: q2 ōt qō tpe ℣sti stiani Christiani cōsiderabāt ꝓmiū animē: z ꝓmiū qō exꝑpectatur a Deo in exequendo volūtatē defuncti, que cōsideratio non habebatur tempoꝛe iurisconsultoꝝ, cum esset pagam. Nā qō ista sit falsa ostēdit: nā tpe Codicis subiecti imperio erāt Christiani. l. j. C. de sum. trī. z tū illo tpe nō poterat ꝓhiberi detractio falcidie. ¶ Circa istā primā ptē rex.

27 Bar. formal sex principales † qōnes. Prima est nūqd testatoꝝ pōt derogare statuto disponenti qō testamenta non valeāt nisi insinuētur. z cōcludit quod nō. z cum eo oēs alij indu ferēter. z idē Bar. in l. modestinus. j. de dona. z in l. sancim⁹. §. fi. C. e. cum cōcoꝝ. traditis hic p Ale. potissimū fundamētū est: q2 iuribus aliquid inducētibus p solēnitatē actus non possūt nec testatoꝝ nec partes renuntiare: put ēt ōt Bar. i. l. si qs in cōscribēdo. C. de pac. z in l. ius publicū. ff. e. Cano. ic.

28 si diligēter. ō fo. cōpe. ¶ † Tu adō bene facere qō iuri statuario renuntiari nō pōt fm Jo. an. in addi. Spec. in ti. de app. §. nūc breuiter. in additione magna. Alb. de rosa. i j. pte statutoꝝ, i q. xvij. Bal. in l. fi. in xlv. opp. C. de edi. di. adr. tol. a qō intellige sane ꝓout declarat idē Bal. in c. trāsmissam de ele. esse verū in statutis negatiuis vel qñ ꝓcedūt ad annulla-

29 tionē actus ipso iure. l. antique. C. ad velle. ¶ † Cōtra istud fundamētuꝫ Bar. z doc. videt fortiter facere tex. in ca. tuis. de testi. vbi per te possunt remittere testamēti solēnitatē in tanti. z sic renuntiare solēnitati inducte a l. Super quo Are tinus relinquit cogitādum. Bar. in l. si qs legatus. in ꝑin. in pe. q. ff. de fal. dicit hoc iō esse q2 iuramentū in teste nō est de forma, vel substātia testimonij, nihil allegat. sed istud stare nō potest ꝓout etiam inferius tenet Are. q2 cum dictum testis sine iuramēto sit ipso iure nullum. l. iurisiurādi. C. de te. c. ij. extra eo. c. hortamur. iij. q. ix. ergo patet qō est solēnitas sub

b stātialis, cum eius omissio reddit actū ipso iure nullū. ᵇ Unde dic ideo esse q2 iuramētū in teste est ꝓcipaliter inductū solo fauoꝛe ipsarū pactū iō de cōsensu earū pōt remitti⁹ ꝙz

c gl. l. j. §. j. z in l. ij. §. qz verū. C. de iur. cal. z in d. l. iurisiurādi. Fundamentum ergo Bar. z doc. hic procedit qñ solennitas est introducta i fauoꝛez publicū, vel ne detur materia delinquendi aut committēdi falsitates, Sec⁹ si fauoꝛe ꝑtium. Ita declarat notab. Bar. in l. j. §. sed z si filij⁹. ff. de le. ij. ¶ Confirmat p illud quod in ꝓpositio renet Bal. i l. j. ff. de

30 fer. vbi querit † quare iuramentū calumnie⁹ non pōt remitti

d de cōsensu partium. d. l. ij. §. sed q2 veremur. Et tū iuramētū testis sic. d. c. tuis. Et rñdet q2 iuramētū in teste est inductū mero fauoꝛe ptiū, vt ꝑpter iuramētū testis inducat ad dicē dum veritatē. sed glibet potest renuntiare fauoꝛi suo. l. pe. ff. de pac. sed iuramentū calumnie est inductuꝫ fauoꝛe publico. ad hoc vt ptes calumnijs comprimētur. d. §. sed q2 veremur,

31 ergo ptes renuntiare nō pōt. l. ius publicū. ff. de pac. † Unde est q in causa matrimonij ptes nō possunt remittere iuramētum testib⁹ qñ agitur de matrimonio dissoluēdo. c. fi. e. de eo q cog. consan. ꝛꝛo. sue. Ita tenet glo. i c. tuis. z in c. fraternitatis. de testi. rō: q2 dissoluere matrimoniū nō cōsistit i mera voluntate partiū, iō tūc nō possunt remittere iuramē

32 tuꝫ. ¶ † Secūdo qrit Bar. an testatoꝝ possit remittere hypothecā, z nc possit facere ne bona testatoris sint p legatis tacite hypothecata. iuxta l. j. z ij. C. cō. ō leg. z tz q sit securus glo. in. l. ij. C. vt in pos. leg. quam Bal. ibi reputat sing. z sequūtur communiter doc. hic. z. ibi Bal. in l. j. C. de ius que venomi. z p illam glo. in d. l. ij. que vult quod testatoꝝ potest disponere ne habeat locū hypothecaria p legatis. determinat ibi Bald. quod similiter testōr potest disponere qō dominū rei legate non trāseat in legatariū nisi apprehensa pos. z rñdet ad d. l. quod loquitur de legibus inducētib⁹ solēnitates quas testōr non pōt ꝓhibere. Item ad materiam adde quod

33 † testatoꝝ pōt facere ne datio coheredis extranei vel vulgaris substituti tollat existētiā sui hr̄dis. Itē qō legatū cōditionale transmittat z qō tacita conditio impediat trāsmissionem ꝙz Bal. in c. cumana. de elec. p tex. in l. in conditionibus. primum locum obtinet. ff. de condi. z demon. Item adde ō testatoꝝ potest facere qō legatū ꝙuis sit conditionale transmittat. l. vnica. C. vt actio. ab hr̄de. Et ecōtra pōt facere qō illud quod est transmissibile nō transmittatur. d. l. in ꝺditionibus. fm Bal. in l. si pr̄. in iij. q. C. de insti. z substi. in d. l. vnica. in ij. no. per illum tex. C. vt actio. ab here. q nimo ex tacita seu coniecturata volū tate testatoris illud qō non est trāmissibile de iure efficitur transmissibile. Ita no. vult Bal. in l. vnica.

in vltima

a ℣ C. de edic. di. Adr. tol. Declara q tacite ñ ōt rectum, dato qō vellēt partes eius dicto stare. no. in l. j. §. fin. de verb. ob. Pur.

b ℣ Nullus. Ecō trario Bar. i d. pe. q. Purpu.

c ¶ Remitti. Ad de gl. in ꝟ. apte. in c. tuis qstionibus. de test.

d ¶ Calūnie. Ad de Bart. in l. de pupillo. in §. qui opus. ff. de ope. no. nun. doc. in c. ca. j. de iura. ca. ulm. lib. vj.

34 C. de his q ante aper. tab. ¶ † Tertio querit Bar. an testor posset dare licentiã legatario capiendi possessionẽ rei legate propria authoritate, vbi de iure dz capere de manu heredis. l. j. §. rediguntur. ff. quo. legato. l. nõ est dubiũ. C. de leg. z determinat qõsic, sequutus gl. in l. ritia cũ testõ. §. lucius. j. de lega. ij. Et ceteri cũ eo tenent. idem tz Bar. in repetitione. l. ij. in ij. q. princ. C. de pig. Bal. in l. j. C. cõmu. de leg. Facit q vult Bar. in l. legitimo. in prin. ff. de legi. tut. Similiter in clericis põt parti dare licentiã ingrediendi possessionẽ propria authoritate. gl. z Bar. in l. iuste possidet. ff. de acq. poss. cum suis quas ibi dedi. ¶ Adde pro ampliatione qõ ẽt in testõ nõ solẽni põt prestatorẽ dari licentia apprehendẽdi possessionẽ bonoꝝ, z rerum defuncti. tex. est no. in l. fi. ff. de re. eorũ. 35 fm Bal. in c. ceterũ. de iud. ¶ † Sco° adde, q si testator cõ 36 firmat se possidere ꝓ herede, vel legatario cuius non valeat precarium, vel vt constitutũ, qz nemo rẽ suã precario rogare põt. l. neq; pignus. ff. de reg. iu. tũ heres vel legatarius põt ingredi possessionẽ mortuo testatore propria authoritate, qz testor põt puenire mortẽ tradendo. l. lucius. j. de leg. ij. ita egregie tz Bal. in c. j. de cõfirma. vtili vel inut. vbi ot q 37 istud est dictum suũ nouũ ab alio nõ tactũ. ¶ † Tertio adde, q per illa verba testatoris, q heres nõ impediat legatariũ in possessione, intelligit data licentia legatario capiendi rem legatã ꝓpria authoritate. ita no. Ang. in l. hoc si res. ff. de rei ven. p illũ tex. quẽ ad hoc reputat clariorẽ q sit iure. Adde plus q si diceret testor vt fieri veto legatariꝰ meis, vt ista verba eis dare licentiã ꝓpria authoritate ingrediẽdi fm Bal. ro. in repetitione aut. similiter. in xx. spãli inter vltimas volũtates. C. ad l. fal. z ita ot velle solũ Bal. l. j. C. cõia de leg. in lectura antiqua p tex. fing. in l. pmisceri. §. species. fm vnã lectu. Jac. de Are. ff. de acq. poss. Et sequtur simplr Alle. hic. Tu adde q 3tiũ tz Bal. ro. ma. in singula. lxxxviij. q incipit aduerte ad me vt refocillẽ intellectũ tuum, vbi refert, qz si testator dicat legatario vim fieri veto, vel legatario nõ fiat molestia p talia verba non dz dare licentiã q possit ꝓpria authoritate capere, fm Bal. in d. l. j. in fi. C. commu. de leg. in prima lectu. quã fecit perusij p d. l. pmisceri. §. species. Sz ille tex. fz Bal. non probat pp dictionẽ ingrediẽ ubi positam, cũ ot Bal. q pp illam authoritatẽ Bal. obtinuit Florentie in qõne de facto, fz processit pp grossitiã iudicis q cõmoderat nimias fabas. Tũ non inuenio Bal. in aliqua 38 tribus lecturis meis istud dicere. † Quarto, Adde si testator dicat relinquo vxorẽ meã dñaz z vsufructuariã bonoꝝ meoꝝ quo casu existentibus liberis intelligunt solum relicta alimenta, vt p gl. z doc. in aut. hoc locuz. C. si mulier secun. nupse. Bar. in l. ritia cũ testõ. §. fin. j. ti. j. Certe illa verba importãt q talia alimenta poterit vxor ꝓpria authoritate capere z sua manu. lz alias deberet capere de manu heredis, ita tz Ang. in l. rerũ amotarũ. prima. ff. rerũ amota. allegat. Jo. An. in addi. Spe. in tit. q filij sint legiti. §. ij. Et ot quod non reperit alium doc. de hoc facere mentionẽ. Tu ad de terminis Albe. de rosa. idẽ tenentẽ in d. aut. hoc locuz. 39 vbi Bar. idem tz Bal. in c. fi. de consue. Alc. hic. ¶ † Quinto limitatione pdictorum adde quod illa verba libere reuertat, nõ vt testator dederit licentiam ꝓpria authoritate apprehendendi possessionem fm Raph. cu. in consi. cv. fz ordinem meum qõ incipit, Antonius bũdicto filio, motus, q verbum reuertat, est verbũ cõe, z sic equiuocũ vt p. Bal. in d. l. centurio. ff. de vulg. z pu. z verbũ libere non intelligit de tali libertate que possit esse cã scandali, iuxta ea q habentur in l. menius. §. fundo. ff. de leg. ij. nõ memini alibi legisse i 40 tali tractu. Sz puto 3tium, qz si per alia verba que s. dixi essent magis a remotis intelligitur testator dedisse licentiã propria authoritate apprehendendi possessio. quanto magis per verbũ libere. b Istud probat per tex. in c. de multa. i verbo libere ꝓferat. de prebẽ. per quẽ no. Abb. † quod q pot libere facere actum poterit sine cuiusquã licentia z requisitione. q est no. fm eũ. Facit ẽt tex. in c. que in eccleſiarũ. i verbo liberã. de cõsti. per quẽ no. Bal. z Ant. ibi quod verbũ libere, importat q nõ teneat licentiã seu cõsensum requirere, quẽ alias teneret. Facit tex. in c. ij. in verbo libere. cum gl. de arbi. in vj. z in c. ñ eps. in versi. libere. de offi. ordi. in vj. iuncta expositione Jo. An z Arch. ibi q exponunt libere. i. fine cuiusquã 3dictione. de isto verbo libere, dixi alias plene in l. j. C. de sac. san. eccl. ¶ Sexto pdicis adde † q nõ solum fit testator sz ẽt si heres dat licentiã legatario apphendẽdi rẽ legatã propria authoritate, non p hoc vr operari vt eo remittat detractionẽ falcidie fm Saly. in l. j. C. de pac. p tex. quẽ ad hoc reputat fing in l. cũ certũ. C. ad leg. falci. cui tñ nõ multũ probat, nisi inducat a speciali. ¶ Quarto qrit Bar.

41 † an renũtiatio exceptionis simulatiõis vel fictionis valeat. Et 3cludit q nõ, nisi fiat ex interuallo. z cum eo tenẽt alij z Ant. z Jmo. in c. cũ contingat. de iure iurã. vt j. in specie referam. Per. de anc. d. Car. z Jmo. in c. ad nrã. fam. de empt. z vẽd. Lu. ro. in l. fi qs cum alter. ff. de ver. ob. Tu adde pmo
42 inquantũ Bar. ot, † q 3ctus simulatus cũ deficiãt in substantialibus non est 3ctus. adde q no. Bald. in l. ab anastasio. in iij. no. C. mãd. qs 3ctus simulatus dz coloratus seu depictꝰ qui extrinsecus apparet aliqd, sz intrinsecus non hz substantiã. ¶ Alibi ot Bal. in l. z qui. C. de distra. pig. q simulatio appellat imago que hz superficiem veri, sz non medullã. Et iõ simulatio appellat ver. qsiqs instrm fm eum. Alibi ot Bal. in l. j. collusio. C. plus valere q agi. q 3ctus simulatus, seu instrm simulatum est tanq̃ corpus sine spiritu, qz cõsensus est remotus ab actu. ¶ Sco pri. adde ex verbis Bar. inferri
43 † q instrm simulatum non dicatur instrm, prout ẽt s. prox[a] me retuli. Contrarium tñ in specie tz ipsemet Bar. in l. j. §. z parul. ff. q vi aut clã. sed primum est verius, qz 13 superficialiter appareat eẽ instrz tñ substantialiter z intellectualr non est instrm, z cũ careat effectu, ẽt noſe carere dz ita no. ot Bal. in l. fi. §. in cõputatione. C. de iure delibe. idem tz Bal. in l. cũ precibus. per illũ tex. C. de probatio. z in l. si nõ sortẽ. in prin. ff. de cond. inde. z in c. pastoralis. de app. z in l. ij. §. testamentum. per illum tex. Et ibidẽ Ang. z Jmo. ff. quemadmo. testa. aperiã. Jmo. in l. fi. ff. a q. app. non lz. z in c. cũ cõtingat. in vj. membro. de iureiur. Alc. in consi. c. in iij. vol. q in-
c cipit, sup questro. ¶ Tertio primo. adde fm Jmo. hic quod decisio Bar. procedit ẽt si in renuntiatione simulationis es-
44 set appositũ simplr iuramentũ: † qz iuramentũ regulat fm mentem 3hentium. l. fi. C. de nõ nu. pecu. Bar. in l. si quis pro
d eo. in viij. mẽbro. ff. de fideiu. sso, secus ° est fm Jmo. si partes in instro iurassent quod oĩa predicta. z singula essent vera. z in nullo 3facere, dicere, vel venire, tunc pp iuramentum sic interpositum nõ pot allegari simulatio, vt vr voluisse Bar. in d. l. fi. in fi. C. de nõ nu. pe. nisi forte sup hoc obtineret prius absolutio a iuramento. ar. c. debitores. de iureiu. z per Jmo. hic. Ad primũ adde gl. reputatã sing. in l. emptione. C. plus valere q agit. que vult q iuramentũ interpositũ sup 3ctu simulato nihil operat, nec firmat 3ctuz. z Ang. ubi eã reputat c fin. z Abb. in c. ad nostrã. de emp. z ven. Et illa gl. est cõiter approbata fm Alc. hic cum concord. per gẽ allegatis. vltra quas adde Ang. in l. j. C. de dote cau. non nu. Pau. de cast. in consi. cclxx. qs incipit viso processu. Ang. de are. inst. de excep. Bar. veronen. in tractatu de simulatio. contractus. in d vij. presumptio. Pau. de cast. l. fi qs pro eo. ff. de fideiuſ. z ibi dicit quod rõ illius gl. est, qz cum tale iuramentum non habeat consensum dicitur carere anima. Jmo fortius per illaz gl. tz Bal. in l. rogasti. §. si tibi. ff. si cer. pe. quod qñ iuramen e
45 tum apponitur super contractu simulato non indiget rescissione. de quo vltimo vide plenius per Ab. in d. c. cum contin
46 gat. † Ad aliud quod vult Jmo. quod quando partes in cõtractu iurassent oĩa z singula predicta esse vera z in nullo cõtrauenire, sicut quotidie notarij apponunt in instrumentis quod tunc non posset apponi simulatio nec venire contra iuramentum allegando simulationem. Ro. qz est valde vtile z f quotidianũ in practica, z habui sepe de facto consulere. Ad de quod idem tz Ant. de bu. in d. c. cum contingat. in viij. casu, z ibi Jm. in vij. membro. Jmo. in c. ad nostrã. ad fi. ꝺ emp. z vendi. Jmo. z Ale. in l. Seius, z Augeri°. ff. ad l. fal. Pau. de cast. in d. l. emptione. Alc. hic z in consi. cxxvj. in v. vol. qs inci. viso themate in consi. cxxij. in secunda. volum. quod incipit viso instrumento diuisionis fundi. Rõ huius decisionis est qz tunc detegeret se periurum posiq̃ iurauit omnia z singula esse vera, z non contrauenire, z si repelleretur tanquaz allegans turpitudinem suam, vt late per Bar. in l. in fiuram dum quod ex conuentione. de iureiuran. procurator. z haberur in c. inter dilectos. de fide instrument. Ponderaᵉ tu, prouecte, quod per istam rõnem confunditur illud quod tenet Jmo. vbi limitat nisi prius obtineretur absolutio a iuramento. z si hoc esset verum, dictum precedens esset parui pretij, cum facile sit obtinere absolutiones a talibus iuramentis. sed ista limitatio confunditur per illam rõnem, prout ẽt tenet Are. hic. nam eo ipso quod peteret se absolui a iuro, eo qz diceret illud qs iurauit esse falsum, allegaret se periurũ z sic nõ admitteretur ad allegandũ turpitudinẽ suã. Et per hoc obstat authoritas Bar. in d. l. fi in fi. qz ibi, non loqr in iure accessorio, vt est casus noster, sz in iure promissorio.
f bene verum est † qõ limitatio Jmo. procederet, ãs pars ad
47 uersa esset passa probari de simulatione, z si partes allegassent simulationem, z probationes fuissent recepte, qz tunc

a ☞ Secũdo adde. Cõprobat Decius in c. at si clerici. ver. vltra. ô iudi. vbi de actu nullo litigantis. terminat Are. i §. exũ scripto. & iure nat. vbi & actu nullo iudicꝭ. Purp.

b ☞ Libere. Adde isto ver. gl. in verb. libere. i cl. fi. de etate, z qualit. gl. in ver. libere. in cle. duduz. de sepul. doct. in c. olim episcopꝰ. de prebẽ. lib. vi. Raph. cum. cõsi. cxiij. incl. Antonius Bũdictus.

c ☞ Tertio prin. Adde notabiliter z late Jaſ. j. ff. co. fi. ff. de iureiurã. Purp.

d ☞ Secus est. Limitat hoc Alex. lib. iij. consil. cvij. Purp.

e ☞ Pondera. Sublimitatio prima. Tenet Alc. li. ij. cõs. cxxij. co. fi. z li. iij. cõs. xvij. col. j. vbi restringit. Purp.

f ☞ Bene verum est. Sublimitatio secũda. Alex. li. ij. cõs. lxxxix. viso pũcto. vers. ad vnũ ꝛc. Purp.

a ¶ Repetendo tz. Quarto sub limita, qñ de fraudulatõe non apareret ex instro qr tũc p iurisũ est detectum ergo succedit qđ dictum est ꝺ. in scđa sublimitatione xalr vt per Soc. in l. j. ff. sol. mat. Dixi in l. ij. §. creditũ. §. ficer. per. Pur.

b ¶ In fisci. adde Jas. in §. si qs in fraudem iij. eunden. instit. de act.

c ¶ Preterea mihi tz contra facit a l. j. C. de vsuf. vbi verba phibitiua plus non operãtur. Pur.

d ¶ Sz bñ. Scđa ampliatio Ale. ꝺ. ꝑ tz Jas. in fi. b huj⁹ legis Pur.

e ¶ Ale. in cõs. cc. xxiij. Adꝺ qđ ẽt cc. xxiij. xals. lxx. xij. in ij. vo. z adꝺ eundem Ale. in cõsi. xliij. i iij. vo.

f ¶ Sua arb. Adde Bal. in l. cũ q dã. ff. ꝺ le. ij. Jo. de fan. ic. a iudicib⁹. ij. q. vj. do. in c. ab arbitro. de offi. dele. li. vi. doc. in c. ij. z inc. per tuas. ꝺ arb.

g ¶ ff. eo. Quã tz Bar. in l. ũ. ff. de arb. Purp.

h ¶ Clausulã rato manente. Adde tex. z doc. in l. cũ proponas. C. de trãsa. gl. z do. in c. fi. de loc. Bar. i l. pater. §. liber tus. ff. ꝺ le. ij. do. c in l. fratres. ff. de ver. ob. doc. in l. fi. C. de iure emphy. doc. in c. cum inter R. seniorem. de elect.

pp detectam tur pitudinẽ est licitũ allegare e i, vt p Bart. z alios in ꝺ. §. procurator. ita no. Bar. z Sali. in ꝺ. l. fi. C. de nõ nu. pe. Unc. de b. i. in ꝺ. c. cũ grauiter. ꝺ. Alex. z Are. hic. z ita 48 limita not. ꝑdicta. ¶ Scđo a cessante rõne predicta limita decisionẽ Jmo. nõ procedere respectu tertij, q non impedit pp iuramentũ interpositũ vt ꝺ. dicere Jctum simulatum fz Sali. in ꝺ. l. emptione. Are. in consi. xcvj. q incipit, in presenti cõsultatione. i iij. ꝺubio. bene facit q vult Bal. in aut. ad 49 hec. C. de vsur. ¶ qz fz iuramentũ appositum Jctui vsurario fit seruandũ donec relatet a superiore. c. debitores. de iureiur. c. j. de vsu. Tũ fallit si tertius pro suo interesse alleget Jctum vsurarium, nisi. l obstat sibi iuramentũ. ar. l. fi cui. C. ꝺ non nu. pe. Adde ẽt in simili bonũ tex. in c. sup eo. de offi. deleg. Et in cle. j. in verbo Jse. cum gl. de re iud. Sz tu aduerte, fz oẽs ita tenent q qñ partes iurarent in instro oĩa z singula esse vera ꝛc. q impedit opponi simulatio, adde q cõtrarium in terminis tz ipse Jmo. de quo alij non faciunt mentionẽ in illo ꝺ. c. cũ contingat. in ver. itẽ attende qz inquantũ ꝺixi ꝛc. Nihil tñ allegat q vigere multum videat, imo non ẽ a communi recedendũ. a ¶ Quarto principaliter in quantũ 50 Bart. tenet q ¶ renuntiatio simulationis non valeat. secus, si fieret ex interuallo, tu adde pro hoc solẽnem tex. in l. iij. §. si ab ignoto. ff. de manu. quid ad literam ꝺr ab inutio. n. agi ꝺz vt imaginaria fieret emptio ꝛc. Et sic ibi est tex. formalis q simulatio inducitur ex his que fiũt t pe Jctus, non añt ab his que postea fiunt, z ita no. Bal. in l. j. in fi. C. si seruus exte ro. Sic ẽt in similibꝰ Bar. in l. pacta nouissima. vbi ꝺixi. C. de ps. Et Baꝛ. in l. cũ seruus. ff. de cõꝺi. z demon. ¶ + Quinto q̃rit Bar. post Dy. an testator possit remittere tutori cõfectionẽ inuentarij. z ꝛcludit, q sic p tex. in l. fi. C. de arbi. tut. cũ limitatione, de qua hic p eum. Tu adde tex. in l. cũ tale. §. titius. z ibi Bal. ad hoc no. ff. de cõꝺi. z demon. idẽ tz Bar. in l. tutor q repertorium. in princ. post medium. ff. de admi. tu. Scđo amplia q testator põt remittere ꝑfectionẽ inuentarij nõ solũ tutori testamentario cuius fides est approbata per testatorẽ, fz ẽt tutori legitimo z datiuo. gl. est ꝺ. z no. l. tutores. in ver. publicarũ. ad fi. C. de admi. tut. Secus gl. in l. 51 iij. §. tutores. ff. de suspec. tuto. ¶ + Sz istud vr esse inquantũ fm Bal. iõ limitat, nisi testator erroꝛauerit remittẽdo ex certa cã, que non subsistit, vnde iudex nõ obstante remissione testatoris potest cogere tutorẽ ad ꝑfectionẽ inuentarij, si est de eo suspicio qđ supprimat res pupilli. ar. l. pen. §. i. ff. vbi pup. educa. debe. z l. defensionis facultas. C. de iure fisi. lib. x. Et sequ̇t simplr Flo. hic, fz tu ꝺic q ꝺictã limitationẽ ẽt in tutore testoris ponit Bar. hic q ꝺt q si appareat hanc remissionẽ esse Jutilitatem pupilli, iudex non ꝺz eam sequi. arg. l. 52 utilitatẽ. z l. in ꝑfirmando. ff. de confir. tut. idem tz Bal. in l. fi. C. arbi. tut. Ang. in consi. cxiij. qđ in c. renouẽ. in ꝺubiũ ꝛc. Tertio ad predictorũ limitationẽ diligenter adde, + q non sufficit q testator remittat tutori ꝑfectionẽ inuentarij, sed oportet expresse ꝺici q testor vertat ꝑfectionẽ inuentarij put ꝺt tex. in ꝺ. l. fi. C. arbi. tut. in ver. nisi testores q substantiam trãsmittũt inuentarij spaliter ꝓscribi vetuerũt. z ibi Sal. ad hoc no. a notabilius Ang. de are. in §. preterea. c el ij. inst. de exceptio. vbi ꝺt qđ istud nunquã exeat mentẽ tuã, qđ nisi tutor spaliter z expresse vetitus fuerit p testorem, tz testor releuet tutorẽ a ꝑfectione inuentarij non tũ p hoc esset releuatus, 54 + imo ẽt tali casu nõ cõficiendo inuentarij põt Jeũ iurari i itẽ, iuxta l. tutor q repertorium. in p. in. de admi. tut. z ꝺt q vidit multos peritissimos i hoc errasse. ¶ Põdera ergo q fm ista est ꝺria inter simplicem remissionem inuentarij. z illa non releuat tutorem z preceptus de nõ faciendo inuentario, ꝺ quo loqr tex. in ꝺ. l. fi. C. arbi. tut. sed credo, q ista limitatio z ꝺria non sit vera, nam Jtium primo tz Cy. in ꝺ. l. fi. Jo. an. in addi. spe. in tit. de tut. §. generaliter. in ver. hoc añt notandũ. z Bar. z doc. in locis allegatis dõ formant qõnes an testor possit remittere, z sic loquunt de simplici remissione, nõ añt de prohibitione, itẽ in Jtium facit tex. in ꝺ. l. cũ tale. §. titius in fi. ff. de cond. z demõ. in ver. cuiqs rõnis reddende necessitas fuerit testo remissa, põdera verbũ remissa, nõ. n. loqr de phibitione, itẽ in Jtium est gl. in ꝺ. l. tutores. in ver. publicarũ. in fi. que ꝺt nisi testator eis remiserit ꝑfectione inuentarij p ꝺ. l. fi. C. arb. tut. z sic põdera qđ gl. ibi nõ ꝺt q vertue 55 rit, fz simplr remiserit. ¶ Quarto adde + q ꝑdicta ꝓcedunt in inuentario cõficiendo p tutorẽ de inuentario añt cõficiendo p heredẽ, an possit remitti p testatorẽ Pau. de ca. cũ quo tz Ale. z Are. tz q non in preiudicium creditorũ, qbus testor non põt preiudicare. Et ita ẽt tz Bal. in l. fi. §. cum igitur. C. d de tut. deli. fz bene in preiudicium legatorũ, qz potuit eis nõ legare, ergo z limitare seu qualificare legatum l. videamus. §. iurare. ff. de in litem iuran. idẽ tz Bal. i l. cuz tale. §. j. per

e ilium tex. ff. de condi. z demon. ꝺo. Alex. in consi. cc. cxxxiij. q incipit perspectis his q̃ in themate perscripto. z est consil. lxxxx. in ij. parte, licet Jnium in hoc vltimo videatur tenere Bal. in ꝺ. l. fi. C. arbi. tutel. ¶ Sexto querit Bar. post Dy. 56 + an hodie a suis arbitris possit appellari, fz ꝺo ar per pactã

f posse fieri q a suis arbitris possit appellari in casib⁹ in quib⁹ non ocurrit actio. Circa primũ articulũ Bar. ꝛcludit q sic in casibus in qbus ocurrit hodie actio iuxta l. cũ antea. z j, ne arbitris. ad fi. C. de arbit. idẽ tenent Bar. z Pau. de cast. i l. ar

g bitro. ff. q satisf. cog. Bar. in l. j. C. de arbi. z in l. ij. ff. eo. sz Jtium in hoc melius re ẽt cõiter p gl. z alios in l. j. C. de arbi. gli ꝺ. l. arbitror. z ibi Alb. Ang. z oẽs Mod. An. de bu. z Jmo. in c. quintauallis. in xvj. ꝺria. de iureiur. Anto. in c. cum ꝺilectus. de arbit. Jmo. in l. fi. ff. a quibus appel. non ꝺz. Jmo. Ale. z Are. hic, z ꝺicit Ale. v. quod communis opinio est in hoc contra Bar. eo q appellans videtur ꝺicere suam sibi displicere. tex. est in l. i. C. si sepius in integrũ resti. sed isto casu non habet locum ꝺ. l. cum antea. nec tũc ocurrit actio, vt ibi est tex. in verbo non displiceat. ¶ Preterea in casibus positis in ꝺ. l. cuz antea. frustratoriũ z ineptũ fuisset introducere remedium appellandi, attento q per solã Jdictionem factã intra x. ꝺies impediatur nasci actio, vel exceptio, cum ergo simplex Jdictio impediat, vt ibi est tex. ergo frustratorium fuisset remediũ appellandi, fz lex non inducit frustratoriare media. l. hec stipulatio. §. ꝺiuus. ff. vt leg. no. cauea. ꝓsertim in appellatione q̃ est remediũ necessartũ l. j. in pri. ff. de app. z sic ꝺicaꝛ prout ꝺt Bar. q per appellationem inducitur noua species approbationis per l. iij. §. falsus. ff. rẽ ra. habe. rñdeꝛ hic ꝺupliciter. primo quod in illo tex. non ꝺiciture q ꝺñs appellando videatur approbare sententiam, qz si actus agẽtiũ operaret Jeius intentionẽ Jl. nõ omnis. in pri. ff. si cer. pe. z l. obligationum subst antia. in fi. ff. de actio. z ob. sed bene ibi approbat personam illius procuratoris, pro quo lata est illa sua. Preterea ibi sua erat aliqua quo ad procuratorem licet falsum. l. licet. C. de procu. l. plautius. ff. eo. sed erat nulla quo ad ꝺñm, vnde cũ talis nullitas inducat in merũ fauorẽ ꝺñi non mirum si ꝺñs potest eam approbare, qz quilibet põt renuntiare fauori suo. l. pen. C. de pac. que ratio cessat hic. ¶ Preterea z tertio attẽꝺi non debet approbatio q̃ fit vt eoꝺe instanti im. pbet. l. qui sic soluit. ff. de sol. z. l. a titio cũ mortuꝰ. ff. de vsufruc. ¶ Preterea z quarto z notabili⁹ in ꝺ. l. iij. §. falsus. approbatio z repbatio tẽꝺebãt circa diuersa, qz ꝺñs approbat suam falsi procuratoris vt habeatur perinde ac si fuisset ver⁹ a prin. sz improbat suam iudicis ꝺicẽs eam esse iniustã vnde nihil repugnat, qz in duob⁹ subiectis pñt esse due qualitates cõtrarie. l. si ancillã. ff. pro suo. sed in casu isto approbatio z repbatio tẽꝺit circa idẽ subiectũ. l. circa suam. ¶ Similiter etiã cõiter repbatur ali⁹ intellect⁹ qué per ꝺ. l. ij. §. falsus. ponit Bar. in l. posthumo. C. de cõtrata. z in l. filio preterito. ff. de iusto rup. Circa vero illud q pluries 57 presupponit Bar. + qđ vbi nõ ocurrit actio nõ põt appellari, vt videt tex. z gl. in l. j. C. de arbi. Istud nõ ẽ ita generaliter verũ vt ꝺixi in ꝺ. l. arbitro. vbi posuit quinq̃ instãtias in op 58 positũ. Et patet q illa qđ Bar. infra ꝺt ꝺ executore. ¶ + Secũꝺo prin. inquantũ Bar. sequendo gl. in l. ij. ff. de arb. tenet qđ homologatio laudi, z sic ꝺispositio ꝺ. l. cũ antea. C. de arb. habeat locũ etiã qñ factũ est cõpromissum cũ pena, cũ clausula rato manente pacto. i. cõpromisso. nã z tunc ocurrit actio ad id, in quo est cõꝺemnat⁹ in suis arbitri homologata, z sic ẽt tũc appellari. ¶ Adꝺ qđ idẽ tz Bar. in ꝺ. l. ij. z in l. si duo. in pri. ff. de arb. z in l. ait pretor. in pri. ff. de re iudi. z in ꝺ. l. cũ antea. vbi etiã Bal. Sal. z Raph. idẽ tenent. z Spec. in tit. de arbitris. §. j. in ver. cõsueuit. in ver. qđ ergo. Jo. an. in addi. Spe. in tit. de arbitris. §. j. Anto. but. in. c. p tuas. ꝺ arbi. Bal. in l. post Siias. in j. col. C. de senten. z in l. fi. C. ꝺ execu. rei iu. Et ista est magis cõis opinio, vt prout etiã ꝺicit. Alex. in ꝺ. 59 l. ait pretor. in prin. Fundamẽtũ Bar. + est qz propter illaz h clausulã rato manente pacto videntur esse ꝺuo cõpromissa separata, vnũ cũ pena, z aliuꝺ sine pena nudo pacto celebratũ, iõ etiã sublato vno p solutionẽ pene, remaneãt alij factũ pacto nudo cui⁹ respectu põt cadere homologatio in suis arbitris. z sic habeꝛet locũ ꝺispositio ꝺ. l. cũ antea. Istã opinionẽz reprobãt Jmo. Alex. z Are. hic. Raph. cu. z latius ꝺ. Alex. in ꝺ. l. ait pretor. in prin idẽ tenet Cy. post antiquos in ꝺ. l. cũ antea. Jo. an. z Jmo. in c. ꝺilecti. de arb. Jmo. in c. p tuas. e. 60 ti. fundamẽtũ eorũꝺẽ, + qz ꝺ iure ciuili solũ põt homologari sententia arbitri qñ factũ est cõpromissum nudo pacto z sine pena, z tũc in subsidiũ inuẽta est prouisio ꝺ. l. cum antea. q homologãꝺo sententiã oriatur actio ex sententia arbitri, que

alias de

alias de iure ciuili ex pacto nudo oriri nõ poterat. l. iurisgẽ
tũ. §. fi cũ nulla. ff. de pac. Et hoc, ne alias fiũa arbitri esset
inanis & deluſoria, fi iſta pœnitio ſubſidiaria ceſſat, qñ promiſ
a ſa eſt pena q ſtipulatione ad quã põt agi. ſiq⁹ tunc promiſ-
ſio hominis facit ceſſare prouiſionẽ legis, qñ eſt extraordi-
naria l. fi. cũ ſi. C. de pac. cõuẽ. ¶ Sz aduerte, q2 iſtud ꝺr ẽna
di ex fundamẽto Bar. habẽdo reſpectũ ad vlt. pactũ nudũ,
q reſultat ex dicta clauſula, vbi ceſſat predicta rõ, & ſic cadit
homologatio. Niſi tu neges aſſumptũ Bar. q dicaũ duo cõ
promiſſa. Imo eſt vnũ tm, prout ẽt ꝺr Rap. Ful. in d. l. cum
antea. ex quo tenduñt ad idẽ. ar. l. q bis idẽ. ff. de verbo. obli.
¶ Itẽ q illa clauſula cenſeꝺ eſſe pars cõpromiſſi. l. fundi q-
rem. ff. de Zhen. emp. q nõ facit aliud cõpromiſſum de per ſe.
b ¶ Tertio principaliter inquiriñ Bar. vult q p appellatio
nem nõ ꝺetur iuriſdictio, q2 põt appellari ab eo q nõ hz iu-
riſdictionẽ, ſi actus eius tz, & hz effectum iuris. Tu adde bñ
facere, q tranſactione & ſic ab actu partiũ litis finitiuo ex-
traiudiciali põt appellari. text. eſt apertus in l. a ſnia. §. hdez
reſcripſerũt. ff. de appel. Lu. ro. in d. l. arbitro. Et in pñ. cclxj.
os incipit ſup eo quo queritſ a ſnia iudicis. Et hz Bar. in d.
§. hdẽ reſcripſerunt. ſe nõ firmet, ſz remittat ſe ad l. fin. C. de
c app. recipi. certe in illa l. fi. iſtud firmat. † Et q ab actu extra
iudiciali poſſit appellari. eſt text. in c. cum ſit Romana. §. fi
vero. in verbo. extra iudiciũ, & ibi gl. no. ẽ ap. & in c. concerta
tioni. e. ti. in vj. niſi ꝺiceres. q illa iura præcedunt de iure cano
nico, quo ab oi grauamine generaliter põt appellari. c. vt de
d dñeus. de appel. Et ſic Bar. in d. l. fi. † q cum arbitramentũ
ſit eſſe quedã tranſactio, vt no. in aut. ſi vero contigerit.
e C. de ind. & eſt gl. in corpore aut. † vnde ſumitur. q a laudo
arbitratoris poterit ꝺe iure ciuili appellari, vt ibi q eum.
Et legẽ Lu. ro. in d. l. arbitro. & in d. conſi. cclxj. & in rub. ff. de
arbi. q uis Zium in hoc vltimo teneat Bal. in l. hr q ad ciui-
tã. ad fi. C. de appel. & in l. j. C. de arb. & in rub. C. de appel. Ab
bas in conſi. lxxvj. in ij. vo. q incipit in gõne, que ad preſens
f vertitur inter Jac. in vltimo dubio. ¶ Circa fm articulum,
quã pactum fieri poſſit quod a ſnia arbitri poſſit appe la
ri in caſibus, in qbus nõ oriũ actio, Bar. ꝺcludit, q ſic finien
do appellatione large, & improprie pro quadã reuiſione l.
nõ diſtinguemus. §. cũ qdã. ff. de arbi. Sz quantũ ad appel-
lationẽ ꝓprie ſumptã nõ, cum ſnia arbitri non poſſit p appel
lationẽ reſcindi, q2 nulla eſt ex defectu iuriſdictionis. l. pua-
toni. C. de iur. om. in. Facit c. a iudicibus. ij. q. vj. Idẽ tenent
Bal. Sali. Flo. & cõiter alĳ hic, & in l. j. C. de arbi. Bal. in rub.
C. de ap. Jo. an. & alĳ in c. cũ ꝺilect⁹. de arbi. Ant. & Imol. in
c. Quintaualliis. in rub. ꝺ ſta. de iureiu. Et iſta eſt cõis opin.
fin Alle. ¶ Sz tu aduerte hz Bar. §. referat Spe. in ti. ẽ ap.
§. in gbus. ver. vj. tenere cũ Dyn. q valeat tale pactũ, certe
Bar. corrupte alleg. Spe. q Zium tz, nam ꝺr q ſi conuenĳ
inter partes, q a ſnia arbitri hz appellare, q non valeat tale
pactũ allegat in arg. tex. in aut. in medio lit. non fieri ſacras
fon. circa fi. prin. vbi ꝺr tex. q. n. in legum prãte poſitum ẽ nõ
egẽdi aliqua extrinſecus diſpoſitione, allegat ẽt d. l. prima-
rum. niſi diuerſis rũdendo q Spe. loquatur de appella-
g tione ꝓpria. Item aduerte in quantũ Bart. ꝓ hoc allegat
arbitro, fm ſcam lectur¶ gl. fi. qui ſat. cog. † q ab illa ſnia
arbitri non habebat locũ appellatio, hz põt implorari offi-
cium iudicis vt videat an arbiter bñ fecerit, iſte intellect⁹ ſta-
re non põt, q2 tex. ibi ꝺr appellare hz, & ſubiungit vt a iudici-
bus, ergo loqtur de appellatione ꝓpria. Verius ergo ſen
ſus illius litere eſt, q loquat in arbitris datis a iudice, vel a
partibus cum authoritate iudicis, vñ cum iſti habeant iu-
riſdictionẽ, & ſint delegati, ab eis põt appellari, ita loqt d. l.
arbitro. & l. ex conſenſu in pñ. de ap. hz l. j. C. de arb. loqt in ar-
bitris cõpromiſſariis electis extra iudiciũ de ſolo conſenſu
partiũ, vñ ex quo ſolus cõſenſus pluriũ non põt tribuere
iuriſdictionẽ, ꝺ. l. pluriũ. & ſic tales arbitri nullã habebant
iuriſdictionẽ, hz tm ſimplices notionẽ. l. air ꝓtor in prin. ff. de
re iudi. ita ſnia ab eis lata ꝺicitur lata a pſonis priuatis, & ſic
non habet effectum ſnie, nec ex ea ꝺicitur actio iudicati, ideo
appellari non poteſt, ita ꝓprie loqt tex. in d. l. j. C. de arb.
Facit bene ad ꝓdicta tex. in l. cum antea. in princ. in ver. neq;
inde q ꝺederat. C. de arb. ¶ Capio gl. ſcã magnã in verbo,
quinque, quã diuide in ſeptẽ partes. In prima ꝺeclarat ſcam
ptem tex. in glo. c. In ſcã ꝺeclarat in ſpecie quo ad tps. In
tertia quo ad locũ. In quarta quo ad cõdictionẽ. In quinta
§. primũ ꝺe tpe format duas oppoſitiones. In ſexta allegat
quinq; concordantes que vadunt ad principium tex. In ſe-
ptima & vltima opponit, & ſoluit. ſecũda ibi, & ꝺic tpe. tertia
ibi, itẽ nõ ſimitur obligatio loco. quarta ibi, itẽ q ꝺicit condi
tione, quinta ibi, itẽ ad id quod ꝺr ꝺe tpe. ſexta ibi, item facit

ad hoc. ſeptima & vltima eſt ibi, item argumentũ ſ. ¶ In ea.
gl. ibi, ergo nec in alĳs ſimilibus, habes ex gl. q Juriſconſul
tus in iſta ſcẽa gre cõprobat regulã gñalem per ſimilia. ¶ Tu
68 ꝺic vt ꝺixi in diuiſione rer. q Juriſconſultus cõprobat † per
argumentũ a minori negatiue, q2 ſi teſtator nõ põt ſup natu
ralibus vel accidentalibus diſponere qõ ẽ minus, ergo multo
fortius nõ poterit ſup ſubſtantialibus. Bar. cõfirmat ar-
guendo a characrere corporali ad characterẽ intellectualez.
vt hic p eũ. Et in l. iiij. ff. de ſeruit. Adde qõ habẽt p cano. ma
tiue Jo. An. in ti. de ſacramẽ. non iteran. ſup rubr. vbi tenet
b quod per collationẽ ordinis ẽ imprimitur character ſpiri-
tualis anime clerici p quem ẽt in futuro ſeculo ab a. ĳs appa
rebit ſeparata. Et idẽ tz Inn. in t. j. de baptiſ. Imo. in l. eum
q ita. §. qui ita. ff. de verb. obl. & ꝺr Inn. in c. fi. de ſacra. nõ ite-
ran. q character ordinis eſt figura intellectualis, & indelebi
lis, per quem ordinatus a non ordinato in die iudicij diſcer-
netur. ¶ In eadem gl. ibi volo q ſi heres non petat vſq; ad
x. ann. tc. & gl. eſt corrupta & ꝺs ꝺicere, volo quod ſi legatarĳ⁹
paret, q2 actio ex teſtõ non cõpetit heredi, ſed ei cõpetit pe-
titio hereditatis, niſi gl. ꝺixerit, q teſtator diſpoſuit q hr̃s
non poſſit conueniri, & ſic paſſim. ¶ In ea. gl. ibi, ſed t ũ ex-
69 ceptione põt repelli. habes ex gl. † q actio ex teſtõ ſui natu
ra eſt perpetua, & ſic ex diſpõne teſtatoris non finit ipſo iu-
re, vt hic, hz bñ ope exceptionis. l. obligationũ fere. §. pl̃s. ff. ꝺ
act. & obl. Subdit Bart. vt bona ſit ſimilitudo tex. q etiã in
prin. hz prohibitio teſtatoris non valeat ipſo iure circa ſub
ſtantialia, vz rũ et naturali equitate. & ſic in effectu ope exce
70 ptionis & replicationis, † vñ legatarius põt retinere rẽ ſibi
relictã in teſtõ non ſolẽt, & agentem exceptione repellere cũ
ſibi naturaliter ꝺebeatur prout vltimũ plenius firmat gl. &
cõiter ꝺoc. in l. cum qs. C. de iuris & facti igno. & in l. j. ff. de cõ
ꝺi. inde hz Bal. in repetitione l. j. in ver. ſup primo qſtiõ. C.
de ſac. ſan. eccl. teneat in hoc Bar. q ius retinendi nõ com
petat ex teſtõ non ſolenni, per tex. in l. ſi poſt diuiſionẽ. C. de
iur. & fac. igno. q̃ loquuntur in hereditate, non aũt in legato.
Moueꝺ ẽt per l. ſi. C. fa. ercif. & in l. hac cõſultiſſima. §. ex im-
perfecto. C. de teſta. que ꝺicunt voluntatẽ non ſolennẽ p nul
la haberi. Si ergo pro nulla habetur, ergo nec exceptio nec
retẽtio ex ea cõpetit. Sz rõde aliud eſt eſſe nullũ, & tunc pro
cederet argumentũ aliud haberi pro nullo l. mercis. ij. cũ gl.
ff. de ver. ſig. Bar. in l. ſi maritus. §. legẽs. ff. de adult. ¶ Cir a
71 ca hec ꝺicta Bar. querit de pulchra, & diſputabili q. † nũqd
ficut legatarius põt retinere ſibi rẽ relictã in teſtõ minus ſo
lenni, & ſic ſe tueri via exceptionis & retentionis, q2 ſibi na-
turaliter ꝺebet, idem ẽt ſi in herede ſcripto in teſtõ non ſo-
lenni, vt ſi res hereditarias habeat ſine vitio poſſit ſe tueri b
aduerſus venientes ab inteſtato via exceptionis & retentio
nis, & ſic pũc⁹ eſt an ẽt hr̃ditas relicta in teſtõ min⁹ ſolenni
ꝺebeak hr̃di ſcripto naturaliter, & pſertim ſm terminos hu
ius l. q teſtator expreſſe diſpoſuit, quod volebat teſtũ valere
quãuis nõ ſint exhibite ſolẽnitates iuris ciuil, iſtud argu.
nõ recolo vidiſſe in aliquo bñ diſcurſum. in hoc eñ arg. Joã.
de Imo. & Ale. breuius ſe expediunt. q aliud ſit in legatis,
put loqt Bar. & aliud ſit in hr̃ditate, q̃ ex teſtõ minus ſolẽni
non ꝺebet ẽt naturaliter, p tex. in l. ſi poſt diuiſionẽ. C. de iuris
& fac. igno. Subdit tñ Imo. q in foro conſcientie ẽt heredi
tas põt retineri p heredẽ ſcriptum in teſtõ minus ſolenni.
Moueꝺ p id qõ tz Inn. in c. q2 plerique. de immun. eccleſ. & in c.
72 qõ ſicut. de electio. cum cõcor. traditis per Ale. vbi tz † q
victus iniuſte p ſniam põt retinere in foro cõſcientie illud ꝺ
quo eſt cõꝺemnat⁹. Iſtud idẽ. q hereditas relicta in teſtõ mi-
nus ſolẽni poſſit p heredẽ in foro cõſcientie licite retineri,
firmat Bal. in l. j. C. de teſta. allegans Inn. in d. §. q2 plerique,
ſequit Bau. de ca. in l. ad teſtũ. §. cõditionẽ. ff. de teſta. adde
Abba. idem tenentẽ in c. j. qõ mer. cau. Idem in iſtis termi-
73 nis ſeqt Alle. † q qñ heres ſcriptus in teſtõ non ſolenni poſſi
ꝺeret res ſibi ꝺatas ex illo teſtõ, ſcilicet hereditarem apud
Deum, & in foro conſcientie licite eas retinet. Sed ſ, qñ ve-
nientes ab inteſtato poſſiꝺerent, non tenerent ẽt in foro cõ-
ſcientie hereditatẽ ꝺare ſcripto heredi, q2 cũ retineat ab in
teſtato l. pmittente. ergo nec peccat. qrtũ. q. iiij. c. q peccat. al
legat Bal. ita tenere in d. l. ſi poſt diuiſionẽ. & ꝺoc. in alĳs lo-
cis hic per eũ late adductis, & vltra eum ꝺem formaliter hz
Bal. in l. cum quis. C. de iur. & facti igno. & in no. q. in aut. in-
greſſi. C. de ſacroſan. eccl. quando teſtator ordinauit, quod
hereditas ꝺaret fratribus minoribus q ſunt incapaces ve-
nientes ab inteſtato in foro conſcientie eam licite retinent.
Tu aũt in iſto not. arg. nunquid hereditas relicta in teſtõ ſi
ſolenni ꝺebeak naturaliter ſcripto heredi, ita vt poſſit vti
exceptione, & retentione ſicut legatarĳ⁹ pro opinione Imo.

a ¶ Quia. Adde Decius. Rico. & ſ. itẽ Seruiana. inſtitu. de actio. Purp.

b ¶ Ordinis. Ad de c. qõ quidaz. & ibi doc. j. q. j.

z Alle. q aliud sit in hereditate, aliud in legatis. Adde bene
74 facere, †qz sicut facilius revocant legata, quam institutio. l. ex parte. ff. de adi. leg. ita ez facilius debent sustineri legata, q̄ hereditas. Hinc est, q quānis legata pñt relingsolo nutu. l. nutu. ff. de le. iij. secus est in hr̄ditate l. iubemus. C. de testa.
75 ¶ Confirmat optime, †qz lz legata sustineant p edictuz, si qs omissa cā testamenti, nō tñ sustinet institutio heredis. tex. est in l. si ex testō. in prīc. ff. si quis omis. cau. test. z p illū tex. no. in terminis nostris Bal. z Ang. q lz legata relicta in testō non solenni sustineantur, vt naturalr legata debeātur, secus in hereditate. Ita et Bal. z Pau. de ca. in l. ex parte. de acq. hered. Bal. in l. iij conditione. ff. si. ff. de hered. institu.
a Alex.* in consil. cxvij. qō incip. viso cōsi. lib. ij. Et ita est cōis opinio, a qua consulēdo z iudicando durum esset recedere.
¶ Tu aduerte q imo posset teneri ista noua cōclusio ꝫ doc. hic. z in d. l. si post diuisionē. excepta gl. ibi, q nō solū legatū, lz ēt hereditas relicta in minus solēni testō debeatur naturaliter, z quod venientes ab intestato sint obligati naturaliter ad illā hereditatē relictā in testō nō solēni, z multo fo-
76 rtius tenent in foro cōscientie. ¶ † Moueor, nam testū inue-
b rtione* est de iure gentium, lz per ius ciuile addite sint solēnitates fm Bar. z doc. in l. inter cū. ff. de cōdi. inde. z l. ex hoc iure. ff. de iusti. z iur. ꝫ istud testū est validū de iure gentiū, z hz voluntatē testatoris, q̄ probat in testō invalido. l. si. ff. de rebus eorum. z l. in testō. ff. de fideicom. liber. ergo cū sit validū de iure gentium, z adsit consensus z voluntas testatoris, ergo dz cessari naturalis obligatio q̄ est de iure gētiuz. l. cū amplius. ff. is natura dz. ff. de reg. iur. ¶ Sc̄o pōdera, q ita arguunt Bart. z doc. hic respectu legatorū, q lz testū non habeat solēnitates requisitas de iure ciuili, tñ orīt naturalis obligatio, qz est solēne de iure gentiū. ꝫ ista rō est in differens ēt respectu heredis, igit̄ ꝛc. ¶ Tertio z forti* mo
a ¶ Alex. in cons. cxvij. Adde qs est cōsi. lxx. in fi. vol.
b ¶ Testū inētione. Adde Rap. Ful. in l. semum quidē eratis. C. q testa fac. pñt.
ueor, dato q alias ex testō non solēni nō deberet hereditas scripto heredi naturaliter, nec posset vti exceptione vel rententione, tñ qñ testator expresse derogauit solēnitati testi, vt q rūc debeat naturaliter hereditas scripto heredi, z q sibi cōperat exceptio ex egrate. Ita probat sing. iste tex. incip. in prin. ada ptādo fm rāsum quo ad ola ad primā, prout volunt Bar. z doc. q expresse tenent quo ad hoc, vt sit bona similitudo. sicut in prima pte seruatur voluntas testatoris ope exceptionis. Ita ēt sit in prin. l. ꝫ principiū legis ē indifferens, ita ad heredē scriptū sicut ad legatarios, ſz q ad legatarios Bar. z oēs fatent q habeant locū exceptio z retentio, ergo idē dicē. necessario esse respectu heredis. Nam ineptū esset dicere, q principiū huius l. loquat q̄ ad legatarios, z nō q ad heredes, z hoc no. qz est pulchrū z subtile. Et ad istū tex. dicetur prout dicunt Bar. z oēs in d. l. si post diuisionē. q inter venientes ab intestato z heredē scriptū in testamēto minus solēni, nulla est cōio per quā pōt cāri obligatio, qz si testū esset solenne, quilibet heredū cavit a seipso z nō a pſona coheredis. l. in singulis. ff. ad legem fal. rūdet verū esse cōsiderato iure ciuili, secus ꝫsiderata eqtate mera iurisgentiū q̄ alias esset fr̄ustratoria. ¶ Per ista infert clare, q multo fortius heres scriptus in testō minus solēni potest hr̄ditatē retinere licite in foro ꝫscientie. ¶ Et vltra superi* adducta, adde qō tenuit Pe. de Anc. in regula possessor. in
77 j. q. de reg. iur. in vj. †q institutus in testō carēte solēnitatibus iuris ciuilis, z habēte ꝫsensum purū testatoris licite tz talē hr̄ditatē in foro cōscientie. Facit qs singu. tz Abb. in re
78 petitione c. relatū. el j. de testa. †q stante statuto, q in scriptis mulierū debeat interuenire cōsensus ꝓpinquorū, tñ Jctus mulieris factus sine fraude vz in foro cōscientie, lz non seruata forma statuti, qs valde no. Ad idem bñ facit regula quā tradit Inno. in c. qz pp. de elec. z in c. celebrat. de cleric. excō. ministrā. q si aliquis est electus in prelatuz nō seruata forma tradita p ius positiuuz ex quo tñ interuenit cōsensus eligentiū z actus valet de iure gentium est rutus in foro conscientie. Et segt Abb. in c. j. ad fi. de in integ. resti. vbi ex hoc
79 gñaliter no. †q in ol actu in quo est ꝓtermissa forma tradita a iure, si tñ interuenit voluntas z cōsensus debentiū actū explicare, z nō interuenit deceptio, ille est rutus in foro conscientie. idē nō. Bemi. in c. j. in princi. per illū text. de sponsa. Per. de Anc. in regula beneficiū. de reg. iur. in vj. z viū. q. Facit qs no. Abb. in c. pozrectū. de regularib. p glo. scōam ibi,
80 †q ꝓfessio facta omissa forma tradita in regula, ligat tñ quo ad Deū z in foro cōscientie z ꝑdicta, puto in puncto iuris esse verior. ¶ Iurta istā partē q̄rit Bar. post Dy. an p pa-
ctū poſſit tolli talis prescriptio seu impediri cursus prescriptionis. et concludit q non, qz vsucapio ꝓscriptio est inducta pp bonū publicū principaliter. l. j. ff. de vsuc. ergo partes non pñt ei renuntiare, per regulā. l. ius publicū. ff. de pac. Idē si prescriptio sit principalr inducta odio z negligentia creditoris, vt in ꝓscriptiōe statutaria, q̄ a iure seu ꝓscriptione inducte pn. odio alterius, ptes nō pñt renuntiare. gl. in l. tñ si nō. ff. ad Maced. Et cū Bar. tenent Raph. cu. Alex. z Are. hic, z Bal. post antiquos in l. Cētu rio. ad fi. ff. de vulg. z in multis alijs locis hic allegatis p Alle. z vltra eum adde Abb. in rub. extra de prescrip. Idē tz Lu. Ro. in cōsi. cc. qs incip. pro decisione presentis dubitationis. Et in repetitione rubr. de arbi. ¶ Cōtrariū tz Bal. hic, qui ōt, z doc. cōiter adherent cū Dy. ꝫ Bar. z q ipse ita cōsuluit, z sequunt Flo. z Imo. hic Bal. z Ang. in l. j. C. ne rei domi. vel rēplo. Joan. An. in addi. Spe. in ti. de prescri. sup rubr. Ant. in c. cum nō liceat. de prescri. cum dist. tñ, an sint ꝓscriptiones favorabiles, vel odiose, prout ēt tz Ang. hic ante eos Bar. in l. j. ff. de
81 vsucapio. potissimus fundamentū eorū est de directo. Iuius fundamento Bar. †nā prescriptio respicit priuatam vtilitatē prescribentis principaliter z publicā scōario, vt declarat Bar. in l. j. ff. solu. matr. ergo ei pōt renuntiari, vt no. Bar. z doc. in l. pe. C. de pact. qz tūc nō sumus in regula. l. ius publicū. ff. de pac. a* legata p Bar. ꝫ ad istud fundamentū Bal. i repetitione. l. cunctos populos. C. de summa trini tz etiā q prescriptioni habenti favorē imixtum aut odium renuntiari
82 non pōt per no. in locis ꝑallegatis. ¶ † Sc̄o z meli* hic fm Imo. hic, q ēt iuri cōcernenti scōario favorē publicū renuntiari nō pōt, istud pz in dote ꝓ l. de die. z in l. Attilicinus. ff. de pac. dota. iuncta. l. j. ff. sol. ma. istud ēt patet in l. qō de bonis. ff. j. ff. ad l. fal. nisi diceres q in dote z falcidia nō est ius publicum oio, ſz scōario. ¶ Tertio z adhuc not. rūdeo, put no. declarat Bar. in l. ius publicū. circa fi. q qñ p aliqd statutū ex cā publice vtilitatis lz respiciat principalr vtilitatē ꝑuatz, tunc ei renuntiari nō pōt allegat. d. l de die. z l. cū. z l. quēadmodū. C. de agri. z cēn. li. vj. ſz prescriptio fuit expresse inducta ob bonū publicū. d. l. j. n. de vsuc. ergo ei nō pōt renūtiari, dato ēt q principalr respiciat vtilitatē priuatam, z
83 ita †teneas ꝯclusionē Bar. quā limitat Ale. hic nō ꝓcedere interueniente iuramēto, qz fm eum, nō solū prescriptioni favorabili ſz ēt odiose pōt renūtiari interuenēte iuramēto ꝓbat ꝓ tex. in c. cū ꝙngat. cū si. ō iure iu. z in c. lz mulieres. ei. in vj. vbi in dote, z sic in iure principalr inducto in favorem priuatū, scōario in favorē publicū pōt mulier renuntiare cum iuramēto. Sc̄o, qz iuri introducto in odiū alteri* pōt renūtiari cū iuramēto. c. significāte. ō pig. declarat Bar. in. l. si qs p eo. i tertio z quarto mēbro. pn. de fideiuss. z dr Alex. q istō vltimū ē bñ pōderādū, qz nō repu. ab alio scriptū. Ego añt repto scriptū, nā Jctū in terminis z indiuiduo tz Rap. cu. in cōsi. clxix. ſz ordiné meū, qō incipit visa copia ꝓcepti. ad fi. vbi in terminis statuti d. sponētis, q debitor ꝑscribat. q. annis, z sic in ꝓscriptiōe inducta in odiū negligēcie. vt hic dicit Bar. tz, q partes nō pñt renūtiare ēt cū iuramēto, z q iramentū nō validat hmōi renuntiationē mot* p ea que habent tur in. c. si diligēti. de foro compe. qz in his que inducta sunt
84 favorē publico nō pōt renūtiari etiā cū iuramēto, vt ibi habes. allegat ēt ad hoc. l. ij. z. l. quēadmodū. C. de agri. z cēn. lib. xj. iūcta. d. l. j. ff. de vsuca. z iūcta gl. no. in aut. vt sine phi. ima. credi. z que not. p Bar. hic, z in. d. l. si qs p eo. Ita etiā videtur tenere Ang. in cōsi. lv. quod incipit. Bul. z Fran. ad fin.
85 ¶ Adde tñ dictis Bar. inquātū Bar. ꝓ Dy. arguit †qō partes p pactū possunt nouā seruitutē cōstituere, ergo multo forti* inductā retinere. allegat gl. in. l. cū qs. ſ. fi qs p eo. ff. de sol. vbi p dationē fideiussoris interrumpit prescriptio, qñ fideiussor dat añ prescriptionē finit tz. sec* si ea finita. Nō qz facili* cōseruat quā inducat. z dicit ibi Bar. q̄ quotidie allegat illa. l. cū glo. Tu dic qō de hoc est tex. expressus licet gl. nūc allegauerit in. l. j. ſ. fi. cū. sequē. ff. de itine. actuq; prius. vbi est meli* tex. ſz Bal. in c. fi. vigilāti. ō prescri. Facit regula. l. parte furioso. ff. de his q sunt sui vel alieni iuris. z
c. quemadmodū. de iure iurādo. ¶ † Mor. etiā diligēter, cautelā quā dat Bar. ad impediēdū cursum prescriptionis, q agatur p pactū, q finita prescriptione, iterum deberi incipiat vt toties incipiat deberi, quoties completa fuerit, per text. i. l. sicut in ānos. ff. qb. mod. vsuffru. amitta. adde Bal. i. l. vnica. C. de cad. tol. z in repetitiōe. l. cunctos populos. C. de sum. trinit. vbi p hoc egregie notat q illud qō non pōt fieri per viā renūtiationis, fiat p viā repetite obligationis. Et ideo pōt testator, vel ꝫhens ita dicere quoties prescriptum fuerit, toties iterū deberi volo, qz desinētia huius est origo alteri* fm Bal. in. l. ij. C. vt in pos. leg. Idē tenet Flo. in. l. ſi vſuſſructꝰ alteriꝰ anni. ff. qui. mo. vsuffr. amit. Bar. Veronē sis in cautela. xciij. que incipit, in multis casibus. Intelligetamen

85 tñ vt per eundē d.Bar.in cautela c.que incipit,pōt dari.+z in cautela cir. incipit,cautela est q in Jctu.aliā cautelā po-nit An.in l.q̄situ.§.pe.p illū rex,ff.de pca.z l. cēt esimis.ff. de ver.ob.z in l.j.ff.de vsuc. Bal.z Ang.in l.sicut in pn. C.ō ps. ger.an.d.Bar.vero in caute.xcix. ¶ In ea.gl.ibi nolo queni ri heredē vbi hz domiciliū.aduerte,ista gl.habeť dupkr, pri mo cū litera negatiua.s.nolo queniri hr̄dez vbi hz domiciliū z cūc infrahz dicere,z ipse ibi nō inueniret. Et fm istā literā 86 notāt hāc gl.ar.Bar.Flo.+q vz pactū q̄mitto rūdere vbi que locorū pterquā in curia romana vbi nolo posse queniri nā circa forū pōt exceptuari p istā,gl.fm eos. Alio mō ha-beť gl.cū litera affirmatiua,p̄out habuit Bar.s.volo cōue-niri heredē vbi hz domiciliū. Et cūc infra dz dicere ipse ibi nō inueniret. Sz ista gl.necessario intelligit fm Bar.z alios q̄ testōr exp̄sse p̄hibuit ne alio loco posset queniri, alias posset queniri in quocunq; alio loco habili.l j.z ij.ff.de eo q certo loco.z isto casu q̄ testōr exp̄sse p̄hibuisset intellige fm Bar.z alios nisi hr̄s dolo faceret,ibi queniať vt legata-ria fraudet legato. ¶ Sic ēt limitať illud q̄ ōt gl.+ de eo q 87 post Jctū effect⁹ est cleric⁹.* Et ad hoc no.istā gl.Bal.in c.j. de milit.vasal.Quarma belli.depo.z in l.affinitatis.in fi.C.cōia de succes.Limitať.n.nisi in fraudē fecisset se clericari,vt per Bar.in l.j.ff.de penis.z latius Jo.an.in c.i de ob.ad rōcinia. 88 cōcor.traditis p do.Ale. ¶ Adde idē esse ēt si dolo* nō fe-cerit quominus esset in illo loco, sz tñ fuit in mora ibi, tunc poterit alibi cōueniri,nō obstante p̄hibitione testōris.rex.ē in l.in bone fidei fm vnā lectu.quā ad hoc ibi pōderat Bart. ff.de eo q certo loco.ēt nō est alibi fm Bal.Ang.z Rap.ibi. 89 do.Ale.hic. ¶ Adde ēt ad hāc gl.q̄ Bal.in l.ij.circa mediū. Cyt in pos.leg.no.hic esse glo.fing.q̄ testator disponeret q̄ hīs non posset cōueniri sub iudice cōpetenti,nōvz talis dis-positio testōris, qz est Jus publicū. b Itē adde q̄ istam gl. ad aliud reputat fing.Bal.in c.ecclesia sancte Marie. de cō 90 sti.+q si laicus p statutū municipale tut⁹ Jz creditorē pre-scriptione triēnij factus est clericus,an virtute istius statuti poterit se tueri in curia eccl̄ali? Jo.an.in c.ij.de exc.in vi.ōt q hec q̄fuit disputata Bononie z determinatum fuit q̄ non, q̄ nōdz litari de alieno.sz Bal.ōt q̄ effectus clericus mu-tat forū,nō tñ pdit q̄ sibi est q̄situm. Ita ōt esse gl.fin.hic qz hec exceptio in p̄teritum estimať vt hic.Et statutū q̄ eqpa-rať fnē diffinitine nō pdit vires pp mutationē fori.l.cuz pupilla.ff.de iurisd.om.iud. Istam gl ēt alibi reputat fing. Bal.in c.nonnulli de resc. Et in c. finul.de feriis. Sz tu ad-uerte q̄ oia ista exēpla tradita p gl.z doc.de loco nō sunt bo na nec cōueniunt ad tex.nostrū,qz illa nō loquunť de obliga-tione finienda loco,vt ōt tex.sz de executione legati certo lo co facienda Jheredē,z sic de executione restringenda vl mo dāda ad certū locū,put in simili ōt Bar.j.circa exēpla de cōditione,vñ pōt exemplificare tex.altero ō duobus modis primo mō fm Ang.qñ testator dixit q̄ dolebat heredez esse obligatū ad legatū solum in ciuitate Bononie,z non extra, ita q̄s extra ciuitatē nō esset obligatus,ista dispositio testō-ris non hz alterare dispositionem legis,que est q̄ obligatio non circūscribiť loco l.cauēs.c in pnc.j.ti.j. Sz tanq̄ chara-cter impressus anime,iuxta gl.in ij.in princ.ff.pro socio.se-quať obligatū quocunq; loc.l.fi.C.de pscr. long. temp. Vel secō exemplifica fm Rap.cu.q̄ testator dixerit,cū heres ve nerit ad certū locū non teneať amplius ad legatū, quo casu ibi agit de obligatione finiēda p aduentū certi loci,hec dis-positio testatoris non vz ipso iure p rōnem p̄ozi.dictaz, sz p̄ope exceptionis sicut in tpe. In eadē gl.ibi,ite q̄ ōt conditio 91 nes,scilicet tacita.ista gl. reprobāt Bar.z alij cōmuniter qz p̄sumpta gl.in l.item qz,cum fimi.ff.de pac.tu salua glo.qz illud q̄ ōt Bar.est verum qñ cōditio tacita ineſt obligationi. se-cus si executioni vt in casu nr̄o,tunc tacita cōditio que soluz remouet per illū tex.ff.de arb.z in l.ij.C.eo. Bar. Al.z alij in d. Litē qz,z subtiliter Bal.in d.l.ij.C.de arbi.z in l.si ex cautio ne.in vij.q.C.de nō nu.pecu.z melius quaz alibi Bal.in c.fi. de p̄sumptio.vbi per eū subtiliter declarat quō debeat cognosci an conditio insit obligationi,an executioni,dixi in d.item qz. ¶ + In eadem gl.ibi, item ad id quod ōt de tpe ē C.eo.l.fi.Bar.z cōiter doc.hic z ibi respondet quod ista l. loqtur in obligatione p̄sonali que ossibus persone coheret vt character,ideo illa adherentia pōt esse lo cālis z temporalis,pondera q̄ in illa l.fin.est tex. no.iuncta gl.in verbo manentibus. q̄ diū pōt transferri duraturū

ad rēs adeo q̄ finito tpe reuertať ad tradentē z ita illum tex.allegat Ang.in consi.cccvij q̄ incipit.in themate p̄dicto iaz cōsului.in iij.dubio,sz sup hoc vltimo dubitauerit Rap.Ful. z relinquat cogitandū in l.traditionibus.C.ō pac. ¶ In ea dem gl.ibi ité argumentū Jo.C.vt in pos.leg.l.ij. z sic ad fi.gl. 93 iunge.l.pe.eo.ti.+qua de cā videnda est que sit rō quare te-stator possit remittere satisdationē que p̄stať p̄o legatis z fideicōmissis.d.l.ij z tñ vsufructuario nō pōt remittere sa-tisdationē de vtē.z fruē.arbitrio boni viri.d.l.pe.z l.j.C. de vsuf.gl.in d.l.pe.assignat duas rōnes,Bar.reprobat primā z segť scāz,qz inuitaret ad delinquendū.idem tz Bar.l l.pa ctū inter heredē.ff.de pact.z in l.j.C.de vsufr.sz certe nec ista scā rō est bona z manifeste confundiť,qz fm eum ēt ipse he-res non posset remittere talem cautionē de vtendo z fruen do arbitrio boni viri,qz similiter inuitaret ad delinquendū. l.si vnus §.illud.ff.de pact.z tñ ipse heres pōt remittere,vt probat tex.in d.l.pe.in verbo a testō a Jrio sensu,firmant gl. z Bar.in l.j.C.de vsufr.Rap.cu. hic relinqt sup hoc cogitā. Imo.coniungit vtranq; so.gl.in d.l.pen.z circa primā so.cū 94 Bar.impugnat q̄ testōr pōt disponere de re heredis sicut ō ex p̄opria.l.vnū ex familia.§.si rē.j.ti.j.ñdet Imo.esse ve rū nisi inuiter ad delinquendū,ipse añt heres tō pōt remit-tere,qz posset totū donare vsufructuario,z qz in re p̄opria qlibet est moderator z arbiter ēt in abutendo.l.sed si lege.§. cōsuluit.in verbo dū re sua se abuti putāt.ff.de peti.he.sed ista sol.nō est bona,qz ēt ipse testōr potuisset totum donare vsumfr.imo potuisset relinquere,p̄prietatē,z tñ nō pōt re-mittere cautionē de vtē.z fruen.arbitrio boni viri, vñ semp putaui tutius esse tenere q̄ sicut testōr non pōt remittere a cautionē de vtendo arbitrio boni viri q̄ sonaret in vitiū z in dolū,ita nec etiā eius hr̄s possit,qz inuitaret ad delinquen-dum.z hoc nō cessat difficultas q̄ aliter euadi nō posset. Et 95 ad tex.in l.pe.in verbo testō.ñdeť simpliciter.primo+ q̄ nō dz ibi sumi ar.a Jrio sensu,qz resultaret absurdus intellect⁹ Jl.conuenticulam.C.de epi.z cle.gl.in l.ij.C.de condi. inser. b vel scō potes dicere q̄ illa cautio pōt remitti ab hr̄de, ve-rū est tacite non petendo eā z sic negligendo.ita procedit gl. z Bar.in d.l.j.C.de vsuf.non añt q̄ ab hr̄de possit exp̄sse re-mitti p pactum,sicut in simili iur.calūnie pōt tacite remitti, non añt exp̄ressa l.ij.d.§.sz qz veremur.C. de iura. calū. ficut ēt in c.de quarto de p̄script.iuncto c.ij.de donatio. z est gl. no.in l.sz si inter.in p̄in.ff.de serui.vb.p̄dio.Et p hoc pos-set attentari quod vera sit opinio quā sensit Bald.in l.fi.C. arbi.tu.Jpau.de ca.d.Ale.z Are.hic, cū cōcor. quas dedi 96 Jin v.cōne Bar.+q̄ sicut testōr non pōt remittere heredi c confectionē inuentarij in p̄iudiciū creditorz,ita nec in p̄udi-ciū legatariorz,qz inuitaret ad delinquendū.nec obstat fun-damentū Pau.de ca.z Mod.qō potuisset eis nō legare,er-go multo fortiꝰ limitare legatū.l.videamus.§.iurare.ff.de in lit.iuran. Istud fun.clare p̄funditur per p̄dicta, qz simili ter testator potuisset non legare vsumfructum. Itē potuis set plus legare,scz p̄prietatem cum vsufructu casuali.Et tñ per hec non pōt remittere cautionem que inuitat ad delin quendum,z per hec est expedita ista lex.

¶ Sequitur l.nemo potest.secundo lecta.

NEmo potest. Ista lex est multū vtilz vt ex.j.dicendis appa-rebit. Et fm Bar.diuidit in duas ptes. In pri-ma p viā regule ponit dictuz gñale. In scā illud p̄bat in specie p tria exē pla.scā est ibi,qz nec tpe. ¶ Tu di uide in duas. In p̄ima ponit dictū gñale negatiuū. In scā illud p̄bat per argumentū a minori,hoc mō, nā si testator nō pōt illud q̄ est min⁹.s. alterare naturā actionis ex testō, multominus poterit tollere vel alterare illud in quo p̄sistit substantia testamenti,z sic alterare substantiā formaliz. vel z scō illud dictū gñale negatiuū p̄bat arguendo de natu ralibus vel accidentalibus ad substantialia, Sc scā est ibi vt dixi,qz nec tpe. ¶ Et sz Bar.dicat qō ista l.nō possit breui⁹ summari, tu eam summa fm Pau.de ca. Testator non pōt tollere formā traditā a iure in testamētis ꝑdendis, nec pōt alterare naturam actionis ex testō que est p̄petua respectu tpis,z generalis respectu locorū in qbus heres sortiť forum vt faciat eā finiri tpe certo vel incerto vel q̄ restringať ad certū locū.h.d.in effectu. ¶ + No.primo ex hoc tex.regulam qō testōr in testō nō pōt derogare dispositioni legū concor-dantes sunt in gl.fi.circa fi.vltra quas adde tex.in c.regsiti.z ibi do.Abb.ad hocno.z in c.tua nos.de testa.z tex.in l.testā di.z ibi Bar.no.C.de testa. Imo testōr nō pōt nedū directo sz nec ēt p indirectum aliqd in fraudē legis disponere. tex.ē in l.seius z augerius.z ibi Bar.z alij.j.ad l.fal.z l.que testū

a ¶ Post Jctū ef fect⁹ est cleric⁹. Adde Anto. de but.z Abb. in c. ppositi. de fo. compe.

b ¶ Publicū. Ad de Ale.ij volu. cōl.ccx.pōderať z 2fi.seq. Pur.

c ¶ Caius. Adde Jo.fab.l.§. item seruiana. col. iij. vbi Ja. instl. de actio. Pur.

ſ. de proba. & l. cū qs decedens. ſ. tritia. ff. de leg. iij. Rōnes hu-
2 ius regule aſſignat tex. no. in d. l. teſtandi. C. de teſt. † qz iu-
riſdictionis mutare formā vel iuri publico derogare nō eſt
cuiquā p̄miſſum. Rō rōnis, qz per cōſenſum p̄uatoꝝ nō p̄t
iuri publico derogari. l. ſi. ſ. de ſuis & legi. l. q̄ de bonis. ſ. j. ff.
ad l. fal. Idē teſtatoꝝ cū ſit inferior non p̄t derogare legib⁹
ſuperioris. c. cū inferior. de maio. & obe. & l. iij. in prin. ff. de
alie. iud. mutan. cau. fac. ¶ Ex iſta regula huius text. multa
3 no. inferunt vltra ea q̄ inferius videbim⁹ ſm Bar. † Primo
infert q̄ cū lege diuina cōſuetudinaria & canonica ſit ſtatu-
tū, q̄ primogenit⁹ ſuccedat in regno, rex nō poſſet in teſtō
auferre p̄mogenito illud ius & ſtatuere q̄ali⁹, puta ſcōge-
nitus in regno ſuccedat, caſus eſt hic, ſm Jo. an. in c. ij⁹ de vo.
do. Abb. in conſi. iij. incip. Vitar in preſenti cā. in ſcō dubio
4 l. ij. † Intellige niſi primogenitus eſſet oino inſufficiens, pu-
ta amēs vel mēte captus, tūc poſſet ſcōgenito regnū in te-
ſtamēto relinquere ſm Bal. in auc. hoc amplius. C. de fideic.
idē Bal. in pemio grego. in fi. & ita limitat ille tex. ſolē. ij⁹ vul
5 gatus in c. grādi. de ſup. negli. pla. in vj. ¶ † Scōo p iſtā re-
gulā infert q̄ teſtatoꝝ in teſtō non p̄t vti clauſula. nō obſtā
tibus talib⁹ legib⁹, & ſic nō p̄t derogare aliquib⁹ legibus.
Imo fortius dicūt Ang. Imo. & oēs Mod. q̄ null⁹ inferior
a ſummo pontifice vel imperatore p̄t vti clauſula nō obſtā-
te vel nō obſtātibus talibus legib⁹, qz peculiare eſt ſolius
imperatoris & ſol⁹ pape eſſe ſupra leges. l. p̄nceps ſ. de leg.
Imo ſm eos nullus princeps niſi imperator vel nō recogno-
ſces ſuperiorē p̄t vti cla nō ob tantib⁹. ll. put tz Bal. in l. re-
ſcripta. C. de preci. impera. offe. cū multis hoc. allegatis p
d. Ale. hic, in cōſi. cj. incl. vlis inſtis exēptionis. in prin. in j.
vol. Facit qs vult gl. ſolē. & repu. ſing. in c. fi. in p̄n. in gl. ma-
6 gna de hereti. in vj. que vult † q̄ et cardinalis legatus de la-
tere nō p̄t cōmittere cām q̄ in ea p̄cedat ſummarie, ſimpl⁹
& de plano iuris ordine nō ſeruato. & tz illa gl. dicatur ad hoc
ſingularis, habes quā plures alias gl. q̄ iſtud idē volūt. ha-
bes ſimilē gl. in cle. ſepe. in verbo mandam⁹, de ver. ſig. & gl. i
cle. ne romani. in p̄n. de elec. & gl. in cle. ij in gl. fi. in fi. de reſcr.
& gl. in c. indēnitatib⁹. in verbo, ſine ſtrepitu. de elec. in vj. &
gl. in c. q̄ trāſlatione. in gl. mag. ad fi. de offi. le. Dic q̄ nō oēs
iſtud fuit originale dicta Spe. in ti. de pb. ſ. ſupeſt. in verſi.
ſz nūqd p̄t cognoſcere. & in ti. de le. ſ. ſupeſt. in verſi. ſz nun-
qd p̄t inſtituere, idem tz Bal. in l. q equam. ff. ſi. ſ. de offi. pro
cō. idē Bal. in l. ff. de ferijs. Ang. in q. p eum diſputata que
incip. aſtēſis miles. circa mediū. Lu. ro. in repe. rub. ff. de ar-
bi. Idē tz Bemi. in c. ij. de iud. in vj. d. Abb. in c. niſi ſpecialz.
p illum tex. quem ad hoc no. de offi. leg. idē d. Abb. in c. fi. in
j. no. de confir. vti. vel inuti. d. Ant. de bu in c. dilecti. & ibidē.
d. Abb. per illum tex. ad hoc ſubtiliter inductū de iud. facit
bñ tex. in c. dilectus. primo, de p̄ben. iuncta gl. q̄ no. ex illo tex.
7 † q̄ Cardinalis ēt legatus de latere nō p̄t reſcribere ℥ ali-
quod cōſiliū. Ad idē facit qd vult gl. no. in c. p illoꝝtz. in ver
bo recepiſſe. de p̄reb. vbi tz gl. q̄ talis legatus de latere non
p̄t reſcribere ℥ ius vel p̄tullegiū alicui conceſſum. ¶ Per
iſtas gl. cōſulunt in ſpecie d. Abb. Pan. in cōſ. lxij. incip. in cā
& q̄ōe que ad preſens vertit inter cōitatē q̄ dñi de malate-
ſtis dñi arminenſes nō p̄t cōmittere cām cognoſcendam
ſummarie ſimpliciter & de plano, eo qz recognoſcunt ſupe-
riorem. ¶ Itē nullus circa papā vel imperatore, ēt ſi fit le-
gatus de latere p̄t ſupplere defectus cōmiſſos in ſcriptis
vel inductis, & ſic non p̄t apponere clauſulā ſupplentē, nec
ea vti. Ita no. determinat Spe. in ti. de leg. ſ. nūc offenden-
dum. in ver. xviij. quam refert & ſequit d. Abb. in c. j. ad fin. de
tranſa. ¶ † Item p gl. p̄realle. determinat Sal. in fi. C. ō ſen.
8 qs ēt legatus de latere non p̄t cōmittere cāz appellatione
remota, & ita ſegl⁹ Imo. & Ang. de are. in l. j. ſ. fi. ff. a qui. ap-
pel. non tz. & eſt de hoc gl. in c. q̄ tranſlationē. in gl. mag. in fi.
de off. leg. ita ēt tz no. Bal. in l. j. C. de appel. Idē tz d. Abb.
in c. paſtoralis. in prin. de appel. ¶ Limita duobus modis.
Primo niſi ſubeſſet euidēs & neceſſaria cā committendi c.
in ſummarie ſimpl⁹ & de plano, puta attento ſtatu cauſe & re
rum, & qualitate perſonarū, tunc poſſet legatus committere
cām ſummarie ſimpl⁹ & de plano, & ſic iuri cōi derogare. Ita
tenent do. Ant. de bu. & Imo. in c. fin. argumento illius tex.
de trāſac. d. Ale. hic & latius in conſ. ccxlviij. incip. plpecris.
9 li. ij. facit bñ tex. reputatus ſing. in l. ſi hominē. ff. man. † Per
illā l. determinat Bal. in l. oēs populi. ff. de iuſti. & iur. q̄ eps
ex cā p̄t ℥ iura canonica ſtatuere, idē tz d. Abb. in c. ſtudui-
ſti. de offi. leg. in c. at ſi clerici. ff. de adulteriſ. de iud. & in c. ol
10 lecti. vltimo de ap. ¶ † Scōo fin. limita vt ille gl. procedant
in perſonis eccleſiaſticis q̄ habent minorē p̄tātē in tollendo
iura, ſecus eſt in p̄ncipibus ſecularibus, ió reges, p̄ncipes, & marchiones p̄t cōmittere cāz expediendā ſummarie
b ſimpl⁹ & de plano ſm Pan. de ca. in cōſi. cxxxv. inci. ſup pri
mo dubio vī dicendū. Lu. ro. in cōſi. lix. inci. ad diſcutiendū
veritatē. in quinto & ſexto dubio. d. Ale. in cōſi. j. ſicut etiam
poſſum cōmittere cām appellatione remota ſm Bald. in l. ſi.
C. quoꝝ ū app. non reci. & tñ legatus de latere non p̄t, qz vt
ſ. dixi. Caue tñ ℥ hāc limita. videnſ ſtringere rōnes ſuper⁹
allegate. ¶ Scōo p̄incipaliter ex iſta p̄ima parte tex. vi-
11 detur poſſe inferri † q̄ non eſt bonū argumentū de teſtatore
ad legē, qz per legē p̄t tolli & remitti ſolemnitas iuris ciui-
lis in teſto, ſicut facit in l. j. ſ. de teſt. mi. Bar. hic in ij⁹. opp. &
tñ teſtatoꝝ non p̄t hoc facere vt hac l. Ulibi tñ ōt tex. vulga
tus in ſ. diſponat. in auc. de nu. q̄ voluntas teſtōris eſt lex, &
p̄dera q̄ ille rex ōt q̄ eſt lex, verbū eſt, denotat veritatē, &
nō aliq̄ improprietatē vel fictionē. l. mercis appellatione. cū
gl. j. de ver. ſig. Bal. in l. ſi maritus. ſ. legis. j. ō adul. alibi ha
bemus q̄ fictū eſt arguere a verbis legis ad verba teſtōris
& ℥ l. ſi qs legauerit. ſcōa, & ibi Bar. ad hoc no. ſ. eo. l. q filium.
ſ. ſabinus. & ibi Bar. no. ſ. ad trebe. l. ſi fuerit. ſ. qō hec. & ibi
12 Bar. ad hoc no. j. de man. teſt. & l. cū qdā. C. de ver. ſig. † Dic
qō voluntas teſtōris ſeruat p̄ lege niſi ℥ietur iuris diſpo
ſitioni, vel tranſgrediamur formam a lege traditā vt hic &
ita ēt declarat Bar. in l. j. C. de vſufru. Itē quantū ad dero-
gandū legibus non eſt bona comparatio, qz lex ciuilis p̄t vt
13 dixi, ſz non teſtōr, vt hic. ¶ † Tertio ex eodē text. vī aperte
p̄bari qs non eſt bonum argumentū de ſtatuto ad teſtōres
vel e ℥. p̄z, qz ſtatutum p̄t derogare ſolemnitatibus regſi-
tis a iure ciuili in teſtō, & eas tollere. tex. eſt in l. ſi non ſpecia
li. & in l. ſi. C. de teſt. late Bar. & alī in l. cunctos populos. C. ō
ſum. tri. & tñ teſtatoꝝ non p̄t vt hoc tex. cum cōcoꝝ. ſ. allega.
Dic quod quantum ad derogandum iuri publico formali,
14 plus p̄t ſtatutum quā teſtatoꝝ. † Rō, qz iuri aligd introdu
centi p̄ forma vel p̄ ſolemnitate nec teſtatoꝝ nec ēt p̄tes
de cōi conſenſu renuntiare p̄t l. p̄olatam. C. de ſenten. gl. &
doc. in c. de cauſis. de offi. deleg. alias bonum eſt argumentū
c de teſtatore ad ſtatutum & econtra d. ſ. diſponat & l. ſi. C. de
reb. alie. non alienan. ¶ Hinc eſt q̄ prohibitio teſtōris equi
paratur prohibitioni ſtatutarie ſm Pe. de anc. in conſi. c. in
ci. plura ſunt dubia. Item p oēs modos p quos coniecturā
tur mens teſtōris, p eoſdem coniecturatur mēs ſtatuti. Ita
no. ōt An. in conſi. ccxxx. incip. Martinus Joannis de Flo
rentia. ad fi. Et preterea dicit Bar. hic in ij⁹. oppo. q̄ iſta lex
loqtur in priuato, nam per ſtatutum bene poſſet fieri ne le-
ges locum haberent in teſtō, ſz non per priuatū, & ex his ha
15 bes declaratam regulam legis noſtre. ¶ † Amplia no. iſtaz
regulam quod ſicut teſtatoꝝ in teſtamento non poteſt diſpo
nere q̄ ſolemnitates iuris ciuilis non habeant locum in teſta
mento, vt declarat gl. prima hic diminuendo tales ſolemnita
tes, ita etiam non p̄t teſtatoꝝ augere in teſtamento & alias
ſolemnitates vltra ſolemnitates iuris cōis, qz iſtud etiā eſſet
derogare ſolemnitatibus iniunctis a iure publico q̄ teſtatoꝝ
facere non p̄t. Et ſic ita ōz eſſe contra legem illud qō addit
forme legis, ſicut illud quod detrahitur tex. eſt in hoc no. in
l. Dinus. ff. de iure codic. p quem tex. ita tz Bar. in l. ſi qs
in prin. teſtamenti. j. de le. ij⁹. dixi in l. ſi mihi & tibi. ſ. in lega-
ti. ſ. eo. Licet alias dicamus q̄ abundans cautela teſtato-
ris non vitiet teſtm l. teſtamentum non ideo. C. de teſt. & ita
remanet expedita prima pars principalis text. ¶ Ex ſcōa
16 parte principali huius legis no. † qō teſtōr non poteſt face
re quod obligationes ex teſtō perſonales q̄ ſui natura ſunt
ppetue in xxx. anno. finiantur ipſo iure citeriori tpe, loco, vl
cōditione l. obligationū fere. ſ. placet. ſ. de act. & ob. & l. quar
ta. ſ. de ſerui. ¶ Rō eſt obligationis affige pſone tanquam
quidam character impreſſus oſſ⁹. l. qs ergo caſus. ſ. de pe
cu. & eſt gl. no. in l. iij⁹. in fi. ſ. p̄o ſocio. Sicut ergo character
viſibilis impreſſus corpori non p̄t tolli tpe aut mutatione
loci vl q̄ditione, ita nec obligationes actiue & paſſiue. ¶ Et
ſi diceres qō iſta p̄cederent qñ obligatio & actio iam eſſet in
eſſe p̄ducta, & radicata ſz dō eſt in fieri, & in eſſe p̄ducit oz
poſſe teſtōr limitare, qz facil⁹ impedit a p̄ncipio qd fieri quā
poſt quā eſt factū tollat. l. patre furioſo. ſ. de his q̄ ſunt ſui
vel alie. in. c. quemadmodū. de iureiurā. Rñde ex mēte Bar.
hic, & latius in d. l. quarta. ſ. de ſerui. cō ſicut a p̄ncipio non
poteſt alicui imp̄imi character viſibilis in corpore cuz hoc
q̄ non duret niſi tanto tempore, ita a principio quando in-
fert character inuiſibilis actionum, non poſſet fieri quin ſit
perpetua, qz eſſet ℥ naturam illius impreſſionis. Sed ad-
uerte, qz alibi Ant. in l. ſi quis heres ita ſcriptus. ſ. de acqr.
17 hered. † querit ſi teſtatoꝝ in teſtamento p̄ſcripſit heredi tem
pus ad adeundum hereditatem, an per illud tempus dicat

mere

a ¶ Appellatione remota. Adde ō hoc, & vide ēt in locis ſupra p̄mi. & p̄cedēte apoſtilla allegatis.

b ¶ In cōſi. ccxcv. adde q̄ als eſt in ℘ſi. cxcv. i p̄ima p̄te ℘ſilioꝝ nouorum ſm ſtampā Papienſem.

c ¶ De teſtatore. adde & intellige quo ad interp̄etandū ꝓba & mēte. ita Bal. i l. ſi. C. de li. p̄te. & do. Maria. ſoc. i cōſ. cxxi. co. ij. ver. ij. poſt. q allegat & ſequit Bal. vbi ſupra.

mero iure exclusus, iste tex. facit q non. Contrariū determinat ibi Ang. p d. l. si q⁹ heres ita script⁹. ꝛ p no. p gl. i. l. creationū. C. de iure delib. ꝛ refert ita fuisse decisum Florentie, ꝛ sequunt Pau. de ca. ꝛ Are. ibi. q ad istū tex. cū gl. rūdent, q hic tractat de extinguēdo ius iā q̄sitū. Sz in q. ppōsita ius nō erat q̄sitū. Ad si facilꝫ rolli pt. d. l. patre furioso. ꝛ d. c. quē admodū. ꝛ ita etiā sequit Ale. hic. in fi. Ang. ꝛ Alex. per d. l. creationū. ¶ Lz oēs ita teneāt ego teneo contrariū p istum tex. q ineuitabiliter vigetꝫ nā in isto tex. non pōt dici q agat de extinguendo ius iam quesitū, nisi ꝙ fiderato tpe post mor tē testatoris in quod effectꝰ testamēti confert sed de isto tē pore non loquit ista lex, sz loquit quādo testator viuēs istud disposuit. ꝛ illo tpe nō potest dici ius quesitū alicui, q̄ viuē te testōre, nullū ius q̄rit legatario ex quo voluntas testatoꝛ ꝛ est ambulatoria vsq; ad mortē l. cū hic stat⁹. ff. ait oratio. ff. de dona. inter vi. ꝛ vxo. c. cū marthe. de cele. missa. ꝛ tū testator non pōt istud statuere. ꝛ d. l. si q⁹ heres ita script⁹. nihil facit. Addet ēt, q̄ similiter in scriptꝰ obligatio sui natura perpetua de expresso parrū ꝙ sensu nō finit tpe ipso iure, sz ope exceptionis. l. eū q ita. ff. q ita. primo. ꝛ ibi Bar. ff. de ver. ob. ¶ Ultimo pōdera tex. ibi obligatio heredis legatoꝛ nose, gaddet q heres adeūdo hereditatē ꝺ quasi ℨhere cum legatarijs, ex quo quasi ℨctu causat ista obligatio legatoꝝ ℨheredem tex. est in l. ex maleficijs. ff. heres. ff. de act. ꝛ obli. ℨhere. insti. de obli. q̄ ex q̄si ℨ. Bar. in l. cum res. in princ. ꝛ in ff. culpa. ff. ℨmo fortius tz Bart. in l. de eo. ff. de iudicijs. q heres adeundo hereditatē non ꝺ quasi ℨhere cum creditoribus sz bene cū legatarijs. Credo q Bar. in hoc male dicat, ex imo heres adeūdo hereditatē ꝺ quasi ℨhere nō solum cū legatarijs, sz ēt cū creditoribus, q tex. in l. apud Julianum. ff. ꝛ ibi Bar. ꝛ Ang. ad hoc no. ff. ex q. cau. in pos. eat. ꝛ ē tex. in l. minor. ff. de acq. here. ℨ Sz inter testōrem ꝛ heredē celebrat quasi ℨctus innominatus, do vt facias. Ita est gl. no. in l. his ꝙsequentes. ff. ff. ꝛ cū monumentū. ff. fa. erci. Ad quam gl. simplr se remittit Bal. in l. j. C. vbi fidei. pet. oꝝ. ¶ Expeditis tex. venio ad apparatum glossarū. ꝛ capio glo. j. in verbe leges, quā diuide in duas partes. In primo timoꝛe ℨtū q̄ format Bar. gl. declarat ꝛ restringit tex. In secūa opponit ꝛ solut secūa est ibi, sz argumentū ff. j. ri. j. ¶ In glo. ea. ibi, vel aliud substātiale, habes ex hac glo. ꝛ expressius ex verbis Bar. ℨ q numer⁹ vū. testiū est de forma essentiali ꝛ substantiali testamenti, vū testatoꝛ q vult valere testū nō seruatis istis solēnitatibus, implicat ℨdictionē, cū. n. sint de substātia testi sine qbus testū non est, est perinde ac si testatoꝛ dicꝛet, volo esse testū, ꝛ non esse. Iste est subtilis ꝛ difficilis passus quē intendo plene excutere. Cōtrariū de directo tz idez Bar. in l. cum qs. C. de iur. ꝛ fac. igno. ꝛ in l. j. ff. de condi. in de. In qbus locis Bar. de directo sibi ℨtius tz, qꝺ solennitas. vū. testium in testō non sit solennitas essentialis, sz solus probatoria, ergo vī q̄ ex quo non pertinet ad essentiam q̄ non implicat ℨdictionem, ꝛ vult Bar. hic. ꝺ enim Bar. in predictis locis qꝺ in vltima voluntate q̄dā est forma substantialis, vt est voluntas defuncti. quedā est forma pbationis, vt q adsint vīj. testes, ꝛ ista lz cesset non tū impedit qn ex testō minus solēni oriat naturalis obligatio. Sed si testū peccaret in forma substantiali nō oriret nec ciuilis nec naturalis obligatio. l. j. ff. si qs ita. ff. de ver. ob. ꝛ l. j. ff. eum qui. ff. de condi. indebi. pecu. idem tz Bal. in repe. l. j. C. ff sacrosan. ecc. in ver. sup primo quesito. vbi simpliciter dicit non esse verum q̄ numerus vū. testium sit de forma substantiali testi: + nā forma est que dat esse rei l. Julianus. ff. sz si qs. ff. ad exhibē. sz testes si sunt de esse testamenti, sz solennitas requisita ad testū. l. si. C. de fideicō. Nam de forma testamenti est qs fiat vno cōtextu. l. heredes palā. ff. si. ff. de testamē. l. cū antiqtas. C. e. ꝛ q̄ testator nomine proprio nominet heredē. l. iubemus. C. de testō. Sic ergo de forma substantiali testamenti est voluntas testatoris, vt dixi. Itē instō heredis, sine qua nō est testū. Itē q̄ fiat vno cōtextu. Item q̄ hodie testatoꝛ nominet heredē nomine proprio. Ista bñ sunt de forma substantiali testamē ti, sine qbus non est testū. Sz numerus septē testium non est de ista forma essentiali, sz bene est forma probatoria. Istā opinionē ēt tz Are. hic motus vno fundamento, q̄ si numerus septē testiū esset de forma substantiali testamēti, vt vult Bar. hic non sufficeret confessio heredis iurata, ex quo deficit forma substantialis. ꝛ tū istud est ℨ tex. in l. si. C. de fidei com. de quo tex. statim opponit Bar. vbi dicet. ¶ + Ego teneo opi. Bar. hic quam semper tenui, q̄ imo numerus vū. testium in testō sit de forma essentiali, ꝛ substantiali. Istaz opi. tenet Baldus. ibi contrarius in l. cum' quis. C. de iuris ꝛ facti igno. vbi mouet Bal. duplici bono fundamēto. ¶ + Primo q2 diffinitio significat essentiaz rei. l. j. ff. dolū. ff. de dolo malo. sz in diffinitione testamenti ꝺ q̄ fit iusta, id est solēnis l. j. in verbo iusta. ff. de testa. ergo sequtur q̄ solennitas testamenti est de essentia ipsius. Ad istud fundamentum rūdet Aret. hic, q̄ in diffinitione testi includit solennitas intrinseca puta institutio heredis sz nō solennitas extrinseca. Puta q̄ ista non sit bona sol. vllo mō. Nā aduerte, + q̄ dictio iusta, posita in diffinitione. d. l. j. prout ibi declarat Bar. capit tripliciter. Primo iusta, id est solēnis, ad dñaz voluntatis nō solēnis, q̄ non ꝺ testū. Scōo iusta, id est, legitima, ꝛ sic a iure pmissa. Tertio iusta. i. pfecta, ꝛ sic habens institutionem hēdis, ergo apparet q̄ diffinitio testamenti in illo verbo iusta, cōprehendat nō solū instōnem heredis, vt ꝺ t Are. sz ēt solennitatē numeri testium, ꝛ alias similes. ¶ Scōo mouet Bal. in d. l. cuz qs. alio fundamento, q2 si numerus vū. testiū esset in testō solennitas probatoria, ꝛ non substantialis, certe ea non seruata testū non redderet nullum, q2 testū nō de ficeret, ꝛ sic ius, sed probatio vt ꝺ t tex. in l. duo sunt Titij. ff. de testa. tute. ꝛ in l. si qs seruum. ff. si inter duos. ff. de leg. ij. ꝛ tū istud est falsum, q2 testū sine solēnitate numeri vū. testiū est ipso iure nullū, vt ꝺ t tex. in l. hac cōsultissima. ff. ex imperfecto. C. de testa. tex. in l. fi. C. fa. ercis. tex. in l. j. ꝛ ff. de iniu. rup. ergo apparet, q̄ numerus vū. testiū est solēnitas substātialis in testō, ꝛ non probatoria. ¶ Istud fundamentū Bal. ēt refert Are. hic, sz ei nō rūdet. Tu aūt rūde q̄ illud ibi ideo fit. eo q2 lex que requirit numerum vū. testiū, vltra procedit annullando testū, si deficiat talis numerus testiū. ergo non est principaliter nullum pp omissionem numeri vū. testiū, sz q2 lex vltra procedat annullādo sicut eꝫ, aliqñ lex vltra procedit confirmando. Quis in testō nō sint vū. testes, patet in l. fi. C. de fideic. vbi valet voluntas testatoris quā posuit i fide heredis, lz solēnis numerus testium non interuenerit, eo q2 ibi lex vltra pcedit ꝙ firmando vt statim dicam. ¶ Pro ista eadem opi. Bar. Are. addit tex. q ꝑm eum expresse determinat q̄ numerus vū. testium in testō sit de forma substantiali. in l. si qs legatum. in ū. rū. ff. de falsis. vbi tex. ꝺ t q̄ in testō l scriptis desunt signature vū. testiū, tunc q2 est imperfectum non pōt dici testū seu habere formā testamenti, ergo apparet q̄ ista est solēnitas substātialis, cū fine ea actꝰ non possit notari talis. Sz ille text. mihi nihil facit pp text. in l ij. ff. j. s. quemad. resta. aper. vbi ꝺ t tex. q̄ testamēta imperfecta quo ad numerum vū. testium, tū dicunt testamēta, z hz locum illud edictū, ꝛ gl. ibi rūdet ad d. l. si qs legatū. distinguēdo vt ibi per eā. ¶ Ego (vt dixi) teneo opi. Bar. hic q̄ numerꝰ vū. testiū sit de forma substantiali testamenti. ℨ Duo ex quatuor fundamentis. Primo p tex. in l. si vnus. C. de testa. quem dupliciter induco. Dicit ibi tex. q̄ si deficiat vnus tū testis de vīj. q̄ testū est ipso iure nullū, ꝛ tū posset pbari p illos sex testes iuncta cōfessione venientiū ab intestato, ergo apparet q̄ numerꝰ taxatus vū. testiū, est de forma substantiali testi. Scōo ꝛ fortius q2 tex. ibi annullat ipso iure testū in quo solū defuit vnus testis de vū. ergo apparet q̄ est de forma substantiali testi. alias nō annullaret ipso iure d. l. duo sunt Titū. cū aliis ff. allegatis + Tertio mouet ꝙ doc. Bar. approbatā. in l. vniuersa. C. ff. preci. impe. offe. vbi formaliter ꝺ t Bar. q̄ si lex iuber quod aliqua solennitas adhibeat tpe actꝰ tūc si aliter fiat ipso iure nō valet, ꝛ ponit exemplū in numero vū. testiuz qui apponit in prin. in testō. Quarto ꝛ vltimo mouet ꝙ doc. Bal. in c. j. qd fit in nouel. vbi Bal. tradit istā notā. + solēnitas testium in dubio censet pbatoria ꝛ non substantialis, nisi lex vltra pcedat ad annullationē actꝰ sicut facit in testō, q2 ibi numerus vū. testium est de forma substātiali, ꝛ credo istā esse veritatē. ¶ In ea. gl. in fi. rūde formaliter ad d. l. codicillis. ff. ff. fin Ang. ꝛ Mod. q̄ ibi testatoꝛ p verba, q̄ ibi apposuit, qꝺ non vult seruari in testō miserā solennitatē legū, nō poterat facere vt valeret ei⁹ dispositio vt testū ex q̄ deficiebant solennia testi tū p illa verba lex interpretat q̄ testoꝛ voluerit testū valere ol mō quo pōt, ꝛ sic fit pinde ac si apposuisset clausulā codicillarē, iō ibi valet in vim codicillo ꝛ, ꝛ si dicta verba apposita nō fuissent, non valeret ēt si in vim codicillorū. l. j. ff. de iur. codi. ꝛ l. non codicillū. C. de testa. ¶ Extra gl. Bar. format quatuor oppositiones, deinde format lex qōnes, quas oēs p ordinē Bart. expediā. Primo opi. Bar. est de l. fi. C. de fideicom vbi testatoꝛ absq; alia solēnitate ponit eius voluntatē in fide hēdis. Bar. dupliciter rūdet. Primo, q̄ ibi est casus spālis. Scōo ꝛ singulariter q̄ ibi testatoꝛ fecit q̄ heres sibi promitteret de prestando legatū vel fideicōmissum legatario. ꝛ ex tali promissione hīs conuenitek p legatarium, ꝛ sic ibi illa dispositio transit in cōtractū. Istū intellectū multū not. ꝛ sequuntur Imol. Alex.

hic cū eis ēt tz Bal. l q. p eū disputata. inci. statuto cauet qs
fenerator. z dicunt Jmo. z Ale. q isto casu sufficit apparere
de tali pmissione p duos testes, cum regulariter in 3cibus
duo testes sufficiant l. vbi numerus, ff. de testi. Quot añ te
stes requirañ ad probandū voluntatē defuncti est dubium
qs tangit per gl. z doc. in l. ij. C. de bo. pos. fm tabu. z per gl.
in l. fi. C. de codi. z per gl. z Bar. in l. heredes palā. in princ. ff
testa. videamus an ista dicta Bart. sint vera, deinde an sint
vera dicta Jmo. z Ale. Inquantū Bar. tz z alij oēs sequunt
q testator in d. l. fi. fecit hēdem sibi pmittere de prestando le
gatū, z q legatarius ex tali promissione aget 3 heredē. Jn
3rium facit qđ tz idem Bar. in l. cum qs decedens. in princ.
ff. de leg. ij. z idem Bar. in consi. ccxj. inci. qdā sibi filios he
redes instituit. in pmo dubio. in qbus locis tz Bar. qđ imo
legatarius ex tali promissione facta testatori, nō pōt cōuenire heredē, eo qz fm Bar. nihil est gestū cū legatario cuius
testator iusserit ei dari, ſz est gestū cū testatore, ergo nō sub
est materia, ex qua oriañ actio z obligatio ipsi legatario l. que
cunq; gerimus. ff. de actio. z obli. Subdit tū Bar. in predict
locis, q illā actionē quam testator hz 3 heredem consentien
tē, puta actionē mādati poterit testator cedere legatario in
testō. l. qdam cū filiū. ff. de here. insti. ergo nō est verū q in d.
l. fi. C. de fideicō. legatarius possit agere vigore promissiō
nis facte testatori, z sic vigore 3ctus agere 3 heredem. Pu
to Bar. posse saluari ab ista 3rietate, qz Bar. in d. l. cum qs
decedens. in pnc. loqr in terminis longe remotis a terminis
nr̄is. nā Bar. ibi expresse formar qōnez qñ testator disposuit
de re heredis ea legādo alteri ipsē hēde z expresse cō
sentiente, q illā rem suā legaret illi tertio. Jn istis terminis
Bar. ibi optime loqr q ex quo nihil est gestū cū legatario,
legatari nō pōt agere, qz ibi hēs q̄us expresse consenserit
testator legāri rē ipsius hēdis, nō tū exp̄sse pmisit illam rē
dare legatario, ſz in q. nr̄a hēs expresse pmisit dare legata
rio, z sicut pōt testator stipulari hēdi suo, qz non ēt stipulari
alteri, ex q fingit eadē psona cū testatore l. fi tibi. ff. si pact.
28 ff. de pac. † Jta ſēt testator potuit exp̄sse stipulari legata
rio, q in re legata cēset hēs. l. id rēs. ff. j. ff. de vsuca. iō Bar. añ
ēt q heres conueniet p legatarū ex tali pmissione q̄ pmis
sio vt dixi nō intervenit in q. Bart. in d. l. cū qs decedens. in
prin. ¶ Jtē inquantū Jmo. z Ale. dicunt, q de tali pmissio
ne facta p heredē testatori sufficit pbari p duos testes qui
sufficiūt in 3cibus, tz aliud esset in vltimis voluntatibus.
29 Puto q ista decisio nullaten⁹ sit vera, † eo qz stipulatio in
posita in vltima volūtate nō seruat naturā stipulationz,
z sic 3ctus, ſz in totū assumit naturā vltime volūtatis. tex. ē
30 no. in l. j. ff. si qs sub 2ditione. ff. vt leg. no. caue. ptz clare, † qz
3ctus celebratus in vltima volūtate pōt reuocari p testato
rē, vt no tz Bar. in l. cū qs decedēs. ff. codicillis. ff. de leg. ij. z
tñ 3ctus regulariter sunt irreuocabiles l. in cōmodato. ff. si
cui. ff. cōmo. l. sicut. C. de act. z obli. ¶ Cōfirmo p tex. valde so
lēnē, or pena falsi q̄ imponit notario aliqd sibi adscribenti in
testō hz locū in adscribente sibi 3ctum, que fit in testō. tex. est
no. z solen. in l. impuberē. ff. q liberti. z ibi Bar. in l. fi. ff. ff. fal.
31 Et sic est ibi tex. valde no. † q cōstitutio penalis loquens in
cōmittente falsum in testō hz locū in committente falsitatē
in 3ctu q fit in testō. ergo ibi est tex. 3 Jmo. z Ale. q qñ 3ct⁹
fit in testō non iudicāt de eo prout de 3ctu, vt sic duo testes
sufficiant, imo iudicāt prout de vltima volūtate. ¶ Vltri
mo nō eundo p mendicata suffragia 3 illā decisionē Jmol. z
Ale. stringit tex. in ff. Jnst. de fideic her. q tex. est sumpt⁹
ex d. l. fi. C. de fideicō. vbi tex. appellat illā promissionē factaz
p heredē testatori, vltimā voluntatē, tra exp̄sse ēt text. ibi, ne
depereat vltima volūtas testōris. Et si dicañ, put ēt Aret.
32 hic q perpendit de illo tex. † q ista vltima voluntas habeat
instar 3ctus pp promissionem quā fecit hēs defuncto, certe
illud non facit qn debeat pbari sicut vltima voluntas ex fun
damētis ptime relatis. ¶ Per ista quatuor fundamēta pu
to nō esse verā cautelā quā tradit Bar. Aero. in cau. clxxvij.
vbi colligit talē cautelā qs ex quo est dubiū quot testes re
grauñ ad probandū vltimā voluntatē vt dixi ff. cautela est q
testator faciat heredē sibi promittere, aut (qđ est securius)
faciat pmittere notario stipulāti nōie legatarij, aut ipsi le
gatario si est psens de prestando legatū vel fideicōmissum,
z tūc fm Bar. cū trāseant in 3ctum duo testes sufficiāt. Cre
do q cautela nō sit vera ex his q superius dixi. z ita habes
expeditā primā oppo. Bar. ¶ Circa tertiū oppo. Bart. de
33 l. j. C. de vsufru. z d. l. pe. C. vt in pos. leg. † qbus iuribus ēt q
cautio de vtendo z fruendo arbitrio boni viri non pōt remit
ti vsufructuario p testātē. Jsta opp. vr inepta z impertinēs
z non facit 3 tex. nostrū, imo 2oz dat, z ppea gl. magna. j. i pe.
parte allegat d. l. pe. pro 2oz dāti adistā l. Dic, q Bar. vult
opponere nō 3 tex. ſz vult opponere 2tra ea q̄ dixi ff. rūden
do pme opp. vbi ēt q testator nō pōt remittere ea q̄ tendūt
ad solennitatē testi, vt hoc tex. ſz bñ pōt remittere ea q̄ re
spiciunt tenorē, z sic que veniunt ex dispositione testōris, qz
in illis voluntas testatoris est seruanda l. in conditionibus
primū locū. in prin. ff. de condi z demon. Cōtra istud vltimuz
vult opponere Bart. de dictis ll. ff. de l. j. C. de vsufr. z ded. l.
pe. in qbus ēt q testator non pōt remittere cautionē, ff qua
ibi, z tñ istud nō 2cernit solēnitatē testi. Et dñ Bar. subdit,
q gl. magna hic in fi. soluit q cautio de vtendo z fruendo ar
bitrio boni viri, q⁹ is nō respiciat solēnitatē testi, tñ qz est
inducta fauore heredis, iō testator nō pōt eā remittere, z re
prehendit istā solutionē. p regulā l. vnū ex familia. ff. si rē. j.
de leg. ij. qz testator ita pōt disponere de re heredis, sicut de
pro pria. Errat Bar. qz imo d. gl. magna hic circa fi. allegat
illam l. pe. pro 2oz dānti, z sic non opponit de ea aut male ēt
Bar. ſz bene opponit de l. ij. in eod. ti. C. vt in pos. leg. vbi est
tex. qđ testator pōt remittere heredi satisfactionē de prestā
dis legatis, vel fideicōmissis, iuxta titulū vt leg. no. ſcauea.
z rūdet illa gl. ibi in fin. z bñ. q ibi testator suo fauori tñ de
34 rogat. † z istud est qđ formaliter ēt tex. in d. l. ij. qđ dicte sa
tisfactiones voluntatis defunctorū tuēde gratia in legatis,
z fideicōmissis sunt inducte, iō eorū voluntate remitti pñt. z
sic Bar. nō bñ gustauit gl. mag. hic in fi. Est verū q istā solu
tionē quā Bar. reprobat nō posuit gl. mag. hic in fin. vt ipse
ēt, ſz bene posuit gl. in d. l. pe. quā Bar. errore deceptus de
but allegare. ¶ Alia solutionē ponit gl. in d. l. pe. q iō testa
tor nō pōt remittere talē cautionē de vtendo z fruendo ar
bitrio boni viri, eo qz talis remissio inuitaret ad delinquen
dū 2 l. cōuenire. ff. de pac. dota. z istā solutionē seq̄t Bar. hic.
An ista solutio sit vera examinabo late l. sup illa gl. magna
ad fi. ¶ Circa quartā oppo. Bar. de aut. ff. cum testōr. C. ad
leg. fal. vbi testator pōt hodie phibere, detractionē falcidie, z
tñ vr cōtra ius publicū. l. qđ de bonis. ff. j. ff. ad l. fal. z rūdet
dupliciter Bar. vt hic p eū, z p eundē Bart. in l. pactū inter
heredem ff. de pact. z Bar. in d. auf. ff cum testator. Adde
circa primam solutionē Bart. inquantū ēt in hoc esse casum
35 singulare, † in quo valet testū. z legata debent, tz hereditas
nō sit adita, intellige sane Bar. tz hereditas nō sit adita per
heredē institutum, z prohibitū detrahere fal. tñ cum here
ditas isto casu deferat ad personas enumeratas in auf. hoc
amplius. C. de fideicō. necesse est qđ tales psone qbus a lege
defert hereditas adeant hereditatē. d. auf. hoc amplius. ſi
cut regitur q per venientes ab intestato adeat hereditas
ab intestato, vt legata debeant, qz adeundo quasi contrahit
cum legatarijs l. ij. z iij. ff. de fideic. lib. z dixi in tex. in vlt. no. z
ita tz gl. no. z approbata in l. qui filie. ff. seruus. ff. de here. in
sti. quam gl. reputat singu. Bal. in auf. ex cā. in ij. op. C. ff lib.
prete. ¶ Circa scōam rōnem quā Bart. ēt esse persuasuam
qz tpe Justiniani imperatoris christianissimi cōsiderat me
ritum anime erga Deum in exequendo voluntatē defuncti,
que consideratio non habebat tpe Digestorum, cum essent
pagani, z ad hoc Bar. specialiter ponderat tex. in ff. si vero
expressim. in auf. de here. z falc. Dic quod ille ff. potius pro
bat oppositum, qz ēt ibi tex. quedam fortasse iuste z pie re
linquenti meritorium esse heredi exequi, ergo vult qđ illud
meritū acgratur, qñ sunt legata pia, ergo secus in alijs lega
tis. Non quoq; est bona rō Bar. qz tpe Co. subiecti imperio
erant christiani l. cunctos populos. C. de sum. trini. z tñ illo
tpe ante tempora authentico z non poterat prohiberi de
tractio falcidie. Et propterea Bar. ēt ob ista rō est persua
36 siua. † Et circa istud quaerit Bar. an testator possit phibere
treb. z istud ponit solū Bar. in lec. impressis, alie lecture non
habēt, z merito, qz Bar. vbiq; tz contrarium eius quod hic tz
in istis lecturis impressis q̄ sunt mendose, z Ale. in l. Mar
cellus. in pn. ff. ad Treb. vbi late examinat istū articulū. non
facit mentionē q Bar. hic cōtrarium teneat illius qđ tz Bar.
in alijs locis, z tñ si esset lec. Bar. Ale. indubitanter faceret
37 mētionē. ¶ Circa istā iij. opp. Bar. aduerte ad duo. † Pla
nū est q hēs pōt remittere detractionē falcidie legatarijs, qz
eius cā inuēta est. Jta ēt tex. in l. pōt. ff. ad l. fal. z in l. pe. z fi.
C. e. nūqd testator poterit in testō phibere, ne d. l. pōt. locum
habeat, z sic q hēs nō possit remittere falcidiā. Aler. in d. l.
pōt. refert Dy. Ray. Bic. de Rea. z Jmo. renētes qđ nō, qđ
testōr nō possit phibere, p tex. in l. Luci. ff. testōr. de leg. ij.
q nō vr multa facere. Ale. allegat text. melius facientem in l.
Titio cētū. in pn. ff. de cōdi. z demō. Tu adde alīū tex. magis
no. in l. fi. ff. fi ff. demanu. test. vbi est tex. q fi testator grauat
hēdē dare libertatē tert. q adueniēte tali conditione, nūquid
statim

ſtarim poterit dare libertatẽ ſeruo ante q̃ ſ euenīat ꝙd ſ. p̃t
tor. q̃ ſic, q̃ talis ꝙdō erat adiecta fauore heredis, to p̃t ei
ꝑ renūciare. ✝ Itē ſ re ſua quilibet eſt moderator, ꝛ arbiter. l.
ſi remādata. C. māda. & in abutēdo, vt eſt tex. ſing. ſ. vulga-
tus ſ l. ſ ꝛ ſi lege. ſ. q̃ſulpit. in v̄bo, dū re ſua ſe abuti putāt.
ſ. de peri. here. Itē q̃libet p̃t renūciare fauori ꝛ iuri ꝑ ſe
introducto. l. pe. C. de pac. c. ſi diligēti. de fo. cōp. ✝ Scdo
q̃rit, an teſtō in teſtō poſſit diſponere q̃ heres quē grana-
ult ꝙ fideicōmiſſum reſtituere h̄ꝛditatē alicui nō poſſit. ꝙ fi-
deicōmiſſariū cogi ad adeūdā h̄ꝛditatē, ꝛ reſtituendū iuxta
diſpoſitionē ſenatuſcōſul. trebel. Imo. in. l. ita cū. ſ. ſi pater.
ſ. ad treb. ꝛ q̃s nō ꝙ regulā huius l. Alex. ibi ꝛ ꝫnū ꝛ q̃ te-
ſtatoꝛ poſſit phibere, facit tex. quem ibi Alex. dilatat in l. ſi
patroni. ſ. ſi. ꝛ in l. debitoꝛ. ſ. ad trebel. Et ad iſtum tex. nō-
der Alex. q̃s licet alias heres inſtituꝰ cogat adire, ꝛ reſti-
tuere vt ſic teſtū valeat. ꝛ iſtud reſpicit publicā vtilitatē. l.
vel negare. ſ. q̃ad. teſt. ape. ✝ Tū ſm eum iſtud eſt hodie
correctū ꝑ d. auk. ſ ꝫ cum teſtōr. q̃ auk. ꝫ ſit coꝛrectoꝛia iuris
antiq. ꝛ loquat in fal. extēdit ad trebel. ꝛ ſic ad caſum noſtrū.
Et ſic ſicut res q̃ p̃t phibere fal. ita p̃t phibere ne heres
cogat adire. Confirmat optime, q̃ illa auk. ſ ꝫ cū teſtoꝛ. eſt fa
notabilis ex quo ꝑ eā reducimur ad ius antiquū. l. ꝛq. tabu.
quo ꝛpe libera erat legādi facultas. Et ideo ſuccedit regula
no. q̃ l. Quis coꝛrectoꝛia cenſet rationabilis ꝛ extendēda q̃ꝰ ꝑ
eā reuertimur ad ius antiquū, q̃ꝛ res ō facili reuertitur ad
primā naturā ſuam. Ita ꝛ gl. valde no. ꝛ melioꝛ de coꝛpoꝛe
turis in c. ſtatutū. in verbo, numerādo. de prēben. in vj. An-
to. in c. olim tibi. de ver. ſig. Alex. in l. ſi cōtante. in pn. ſ. ſol.
mat. ꝛ iſta ratione vtunt in ſimili Moder. in l. marcellus. in
fin. ſ. ad tre. in illa q. an ſicut teſtatoꝛ p̃t hodie phibere fal.
ta poſſit phibere ✝ rebellianicas. ¶ Circa iſtā partē Bar.
formal ſex q̃nes, quarū quarta ꝛ ſexta nō ꝓprie ſpectant ad
iſtā l. Alie quatuoꝛ ſic. ✝ Prima q. Bart. eſt, an teſtatoꝛ
poſſit derogare ſtatuto diſponēti, q̃ teſtū debeat inſinuari
apud acta iudicio, alias nō valeat. ꝛ determinat, q̃ nō ꝑ tria
fundamēta de quib⁹ hic per eū, cū quo alij oēs trāſeunt, ꝛ eſt
ois opi. idē ꝫ Bar. in l. Modeſtinus. ſ. de dona. ꝛ in l. ſancī-
mus. ſ. ſi. C. eo. cū alijs concoꝛ. hic traditis ꝑ Alex. Poꝛtiſſi-
mū fundamentū Bart. eſt q̃ in rib⁹ aliquid inducentib⁹ ꝑ lo
ſentare actus nō p̃t renunciari, put ēt dr Bar. in l. ſi qs in
cōſcribēdo. C. de pac. ꝛ in l. nus publicū. ſ. eo. de pac. Cano. in
c. diligēti. de fo. cōpe. ✝ Tu cōfirma optime q̃ iuri ſtatuta
rio negatiuo nō p̃t renūciari ſm Jo. And. in addi. S pec. i
n. de app. ſ. nūc breuiter. i addit. magna. Bal. in l. ſi. in xvij.
opp. C. de edi. di. adri. tol. Abb. in prima parte ſtatutoꝛ. in
q̃. xvij. q̃s intelligē, ſane, q̃ū ſtatutū eſt negatiuū, vel vū, vl-
tra p̃cedit ad annullationē actus ipſo iure ſm Bal. in c. trāſ
miſſam. de elec. Tertiū fundamentū Bar. eſt q̃ ſolēnitas q̃
requirit ꝓp facultatem euitandam non p̃t per teſtōrem re
mitti, ꝛo q̃ talis remiſſio inuitaret ad delinquēdū ꝫ l. cōue-
nit. ſ. de pac. do. Iſtud tertium fundamentum Bar. poſſet
ſ. uadi, q̃ū teſtōr indirecte inuitat ad delinquendū, hoc to-
leraꝛ, ſicut q̃ū teſtōr remittit tutoꝛi confectionē inuētarū, ꝑ
indirectū inuitat ad delinquēdū iſtud toleraꝛ, vt dicit. ſ. in
v. o. Bar. ꝛ ita eſt hic. remittendo inſinuationē teſtamenti ꝑ
indirectū, intelligit remittere illud per q̃ facilius inuitatur
ad delinquendū, ꝛ iſtud toleraꝛ. Sꝫ ſi teſtatoꝛ principaliter
diſponit ſuper falſitate cōmittenda, puta diſponit q̃ mu-
lier nō poſſit cōuenīri de furto nec actione rerum amotarū.
Iſtud q̃s directo inuiter ad delinquēdum eſt bū prohibitū.
Ita ꝓprie loquit̃ tex. in d. l. cōuenire. quā l. ſic declarat Ang.
n. q̃s. ꝑ eum diſputata incip. quidā ex nobili genere. q̃ē re-
fert ꝛ ſequitur Alex. in ꝫſi. ij. inci. viſis codicillis. dum rūdet
ſeptimo fundamēto. in ſ. vo. Et repetitū in ij. vo. cōſi. lxxxvij.
✝ Scdo querit Bar. an teſtoꝛ poſſit remittere hypothe-
cā, ſic an teſtoꝛ poſſit diſponere, ne bona teſtoꝛis ſint ꝑ le-
gatis tacite hypothecata iuxta l. primam ꝛ ſcdam. C. com. de
leg. per. Bar. ꝛ alios in l. j ſ. e. ꝛ tenet q̃ ſic, ſequit⁹ gl. lil. ij. C.
vt in poſ. leg. quā Bar. ibi reputat fin. ꝛ ꝑ eaꝫ determinat q̃
teſtatoꝛ poſſit diſponere ne dominiū rei legate trāſeat
ipſo iure in legatariū, niſi apprehenſa poſſeſſione. Adde q̃
ſit teſtoꝛ p̃t in teſtamento facere q̃ ꝫ alias ꝙditio habeat
ꝓ impleta q̃ū non ſtet ꝑ implere debentē. l. iure ciuili. ſ. de
condi. ꝛ demō. poteſt teſtatoꝛ diſponere q̃ ꝙdō nō habeatur
ꝓ impleta, dato q̃d non ſtet per implere debētē. Ita ſignā-
ter determinat Bartol. in l. vter ex tribus. ſ. de condi. inſti.
✝ Similiter teſtatoꝛ poteſt facere ne dotio coheredis ex-
trane⁹ vel vulgaris ſubſtituti tollat exiſtentiā ſuitatis. Itē
q̃ legatum conditionale tranſmittatur, ꝛ q̃s tacita condi-
tio impediat tranſmiſſionē. ita tenet Bald. in c. Cumana. de
elect. q̃ teſtoꝛ poſſit facere, q̃ legatum conditionale trāſmit
tatur, ꝛ econtra, q̃s illud q̃ als eſt trāſmiſſibile non trāſmit
tat, ꝛꝫ Bal. in l. ſi pr̄. in tiq. q. C. de inſtī. ꝛ ſubſt. ꝛ in l. vnica. in
ij. no. p illū tex. C. vt act. ab here. ꝛ ꝫ here. quinimo nō ſolum
teſtatoꝛ p̃t iſtud exp̄ſſe diſponere, imo etiā ex tacita volū-
tate teſtōris, ꝛ ſic ex cōiecturis illud q̃s nō eſt tranſmiſſibile
efficitur tranſmiſſibile. Ita nota. ꝛꝫ Bal. in l. vnica. C. de his
qui ante aper. tab. ꝛ ſm iſtam deciſionē recolo me ſepius cō
ſuluiſſe. ✝ Tertio q̃rit Bar. an teſtoꝛ poſſit dare licentiā
legatario capiēdi poſſeſſionē rei legate ꝓpria authoritate
vbi de iure ꝺꝛ capere de manu h̄ꝛdis. l. j. ſ. rediguñ. ſ. quo. le
ga. ꝛ l. nō dubiū. C. ſ legā. ꝛ determinat q̃s ſic, ſequit⁹ gl. ordi.
in l. titia cū teſtō. ſ. luci⁹. in gl. magna circa medi. ſ. de lega. ij. ꝛ
idem ceteri tenent. idem ꝛꝫ Bar. in repe. l. creditoꝛes. in ij. q.
p̃in. C. de pign. Bal. in l. j. C. commu. de legatis. Ego confir
mo iſtam concluſionē Bar. cōem per duo fundamenta. Pri
mo per ſimile, naꝫ teſtatoꝛ p̃t dare licentiā tutoꝛi q̃ꝰ ꝓpria
authoritate incipiat adminiſtrare bona pupilli abſq̃ alio
decreto iudicis, ita ꝛꝫ Bar. in l. legitimos. in p̃in. ſ. de legi.
tur. idem Bar. in l. ſi pluribus. ſ. de authori. tu. ✝ Scdo
cōfirmo q̃ bonum eſt argumentum de iudice ad teſtatoꝛē, ꝛ
econtra. l. nonneſt mirum. in p̃in. ſ. de pig act. ✝ ſed iudex po-
teſt dare licentiam parti ingrediendi poſſeſſionem ꝓ p̃ria
authoritate gl. ē ordi. in l. iuſte poſſidet. ꝛ ibi Bar. ꝛ alij.
ſ. de acq. poſ. cum concoꝛ. quas aliq̃ ibi dedi. ¶ Amplia iſtā
concluſionē gl. ꝛ Bar. quinq̃ nota. modis. ✝ ¶ Primo am-
plia q̃ etiā in teſtō non ſolēni p̃t teſtatoꝛ dare licentiaꝫ ap-
prehendēdi poſſeſſionē rerū defuncti ꝓpria authoritate, vt
eſt tex. in l. in. ſ. de reb⁹ eo. ſm Bal. in c. ceteꝛum. de iudic.
¶ Scdo ſ amplia q̃ ſi teſtoꝛ cōſtituat ſe poſſidere vel habe-
re ꝓ legatarijs, vel fideicōmiſſarijs, q̃uis non valeat vt ꝑ
carū (✝ q̃ nemo rem ſuā precario rogare p̃t. l. neq̃ pign⁹.
ſ. de re. iur.) ꝛñ legatarij⁹ mortuo teſtoꝛe p̃t ingredi ꝓpria
authoritate, q̃ teſtatoꝛ p̃t preuenire mortē tradendo l. lu-
cius. ſ. de le. ij. ſm Bal. in c. j. de confir. vti. vel inuti. vbi dr q̃ꝰ
iſtud eſt ſuum dictum nouum. ✝ Tertio no. amplia q̃ etiā
fideicommiſſario vñ p̃t teſtatoꝛ dare licentiam apprehen-
dendi bona ꝓpria authoritate abſq̃ eo q̃ heres direct⁹ re-
ſtituat re aut v̄bo. Ita ſignāter determinat Ant. ꝛ Alexan.
in l. paulus. j. ſ. ad trebel. Et no. q̃ eſt magna ampliatio ad il
lam gl. que loquit̃ in legatis particularib⁹ vt habeat locum
etiam in fideicōmiſſo vñ. ✝ Quarto amplia q̃s ꝑ illa ver-
ba teſtatoris q̃s heres nō impediat legatarū in poſſeſſione,
intelligit datū licentia legatario capiendi rem legatā ꝓpria
authoritate. ita no. Ang. in l. item ſi res. ſ. de rei ven. ꝑ illuꝫ
tex. q̃ē ad hoc reputat clariorē, qui ſit in iure. nno ſi teſtoꝛ
diceret vim fieri vero legatarijs meis, videret dare licentiā
ꝓpria authoritate ingrediēdi. ſm Lu. ro. in repe. aut. ſiſt. C.
ad l. fal. i tex. ſpāli pie cāe circa vltimas volūtates, vbi refert
ita velle ſolū Bal. i l. j. C. cō. ō leg. i lec. antiqua ꝑ tex. ſing. ſm
vnā lec. Jac. de are. in l. pmiſceri. ſ. ſpēs. ſ. de acq. poſ. ꝛ ſeḡt
ſimplr Alex. hic, idē refert Lud. Ro. i ſing. xxxvij. vbi dr, q̃ꝰ
ꝑ authoritatē Bal. obtinuit Florētie ō facto ꝑ groſſicres
iudicis. Si tū tex. i illo ſ. ſpēs. nihil facit ſm eū. Ego nō in-
uenio Bal. in lecturis meis, nec in le. impreſſa nec i alia iſtud
dicere. ✝ Quinto, ꝛ vltimo amplia, q̃ſi teſtoꝛ dicat, relin-
quo vxoꝛē meā dñaꝫ, ꝛ vſufructuariā bonoꝝ meoꝝ, quo caſu
exiſtentib⁹ liberis intelligunt ſolū alimēta relicta, vt eſt gl.
in aut. ℔ locū. C. ſi mulier ſcdo nup. Bar. i l. titia cū i teſtō. ſ.
ſi. ſ. de lega. ij. Certe illa v̄ba importāt q̃ talia alimēta pote-
rit vxoꝛ ꝓpria authoritate capere. ita ꝛꝫ Ang. i l. rerū amo-
tarū. ꝓma. ſ. rerū amo. alle. Jo. an. in addi. S pe. i ti. q. fil. finī
leg. ſ. j. ꝛ dr q̃ nō repit aliū doctoꝛē de hoc facere mētionē.
Tu adde Alb. idē tenētē in loco ordinario i d. auth. ℔ locū. ꝛ
ibi Bar. in repe. idē ꝛꝫ Bal. i c. ſi. de ꝫſue. ꝛ Alex. ℔. Et p̃ſa
tria vltima credo nō bñ ꝫſuluiſſe Rap. cu. i ꝓſ. cxiij. inci. An-
tonius būdicto filio. in ſcdo dubio, vbi ꝫſuluit, cō p̃ſta ver-
ba, libere reuertat, nō vī teſtōr dediſſe licentiā ꝓpria autho-
ritate ingrediēdi poſſeſſionē ✝ eo q̃ verbū, reuertat eſt eq-
uocū ꝛ cōe, vt p bar. in l. ceturio. ſ. de vul. ꝛ pup. ꝛ v̄bū libere,
nō intelligit de tali libertate, q̃ poſſit eſſe finiſtra cā ſcādali
iuxta ea q̃ habent in l. meui⁹. ſ. fundo. ff. ō leg. ij. Teneo ꝫ-
rū, q̃ ſi p alia v̄ba ſuaderi⁹ relata q̃ ſunt magis a remotis vī te-
ſtatoꝛ dediſſe licētiā ꝓpria authoritate app̄hēdēdi poſſeſ-
ſionē, quāto magis p v̄bum libere. de quo eſt tex. in c. de mi
lita. in v̄bo libere cōferat. ō p̄bēd. q̃ quē tex. no ibi Abb. ✝ q̃
qui p̃t libere actum facere, poterit ſine cuiuſcūq̃ authori-
tate vel licentia, q̃s ſemper eſt not. ſm eum. ✝ facit ad idē tex.
in c. que in eccleſiarum. in verbo. liberum. de conſti. per ques
not. Bald. ꝛ dicit ibi q̃ verbum, libere, ſignificat quod non

teneatur requirere consensum illius, quē alias tenetur req-
a rere. Et de hoc verbo libere.ª alia plura scripsi in l.j.C.ō sa-
56 san.ec. Ad oī dicta me remitto. ¶ Quarto q̄rit no.Bar.
an renūtiatio exceptionis, fictionis, z simulatiōis valeat, z
t3, q̄ nō duplici fundamento. Nisi talis renūtiatio fieret po
stea ex magno interuallo post. z cū Bar. tenēt alij simplr hic,
nihil addētes ad decisionē Bar. cū cōcor. hic adductis per
Alex. Tu aduerte circa p̄mū fundamētū Bar. q̄ h3 duo ca
57 pita. † Primū est q̄ Jct⁹ simulat⁹ cū nō habeat substantiā,
nō est Jctus, z in hoc Bart. bñ ōt z frequēter allegat. Adde
ad ō bñ facere tria. p̄mo illud, qđ egregie no. Bal. l lab Ana
stasio. l iij. no. C. mā. vbi ōt, q̄ simulata donatio ōr colorata,
seu depicta, q̄ extrinsec⁹ h3 aliq̄d, ſ3 intrinsec⁹ nō h3 substan
tiā p̄ont etiā ōt Bar. hic. Scōo ōt idē Bald. in l. ei q. C. de
distra. pig. q̄ simulatio appellat imago, q̄ h3 superficiē veri,
ſ3 non medullā, ideo simulatio colluſio appellat p̄m eū. Ter
tio ōt / opportune Bal. l.j. C. pl⁹ valere, qđ agitur, qđ Jctus
simulatus est tanq̄ corpus carens spiritu, q̄ cōsensus est re
motus ab actu. ¶ Scōm fundamentum argumenti Bar. est
58 † q̄ talis renuntiatio simulationis q̄ſit in eodē Jctu cōtinet
repugnantiā q̄ fit simulatus z nō sit simulat⁹, ergo nihil va-
let p regulā. l. vbi repugnātia. j. de re. iur. ¶ Tu aūt aduer
te subtiliter, q̄ hic nō vī aliqua repugnantia, q̄ stat simul q̄
a velim⁹ Jctū esse simulatū, z sic nullū. l. emptor. j. de aqua plu.
arcen. allegata p Bar. z tñ nō possit opponi exceptio simu-
59 lationis z sic nullitatis, † q̄ multa sunt q̄ sunt nulla. z tñ nō
p̄sit allegari nulla. l. post mortē. in p̄in. ff. de adopt. gl. in l. ſi
creditoribus. C. de ser. pig. da. manu. z ita expresse ōt An-
60 ge. in ſ. cl. xxvij. inci. A. z B. ſ erūt. ad fi. illius cōſi. ¶ † Cō
firmāt optime p illud, qđ cōsuluit Alex. in cōſi. xxij. secundi
vol. incip. opportune cōsiderato themate. vbi ſi p̄lat⁹ eccle
sie fecerit cōpromissum super reb⁹ ecclesie incōsulto superio
re, nihil v3, z cōpromissum est nullū. c. veniēs. c. de cetero. z c.
cum cōtingat. de transl. modo pone qđ in tali cōpromisso fue
rit appositū pactū, q̄ non liceat allegare nullitatē compro-
missi, certe l3 cōpromissus sit nullū ex defectu forme, seu solē
nitatis, tñ nō poterit allegari nullū. alle. Ang. in p̄alle. ſi.
clxxvij. ad fi. renentē q̄ ſi ſnia erat nulla ob defectū solēnita
tis, z p pactū fuerit conuentū non opponere de nullitate ob
defectū solēnitatis, certe nō poterit dici nulla obstante pa-
cto. Nec ob. p̄m Ang. z Alex. in cōſilijs allegatis ſi subtili-
61 ter dicerē J. † Partes nō p̄nt renūtiare solēnitatib⁹ intro
ductis de iure publico, vt hac l. z l. ius publicū. ff. de pac. no.
in c. de causis. de offi. dele. z in cle. sepe, de verb. ſig. q̄ rūdent
not. verum esse, quātū ad hoc, vt act⁹ valeat nō seruata solē
nitate, q̄ partes nō p̄nt facere q̄ act⁹ ex defectu forme null⁹
valeat, z q̄ cōpromissum ipso iure nullū ſit validū. S3 bñ po
nunt p pactū facere qđ l3 actus ſit null⁹ ante nō posset op-
poni nec allegari nullitas, vt iurib⁹ palle. z ista ē bona z ſing.
limitatio ad hanc legē. Facit bñ rex. in l. ij. cū gl. no. l3 ipſi nō
62 allegēt. C. cō. vtriusq3 iud. ¶ † Cogita, ſi possit saluari Bar.
hoc modo q̄ cū mysterio loquit, q̄ſi fuit expresse actus inter
partes qđ Jct⁹ esset simulatus. z sic deficeret substātia. ista
sunt ybа Bar. z cōsequenter, q̄ſi partes egerūt, q̄ talis Jct⁹
nō valeret nec in substātia, nec etiā quo ad effectū. vī ſi in eo
dē Jctu renuntiet exceptioni simulationis. ſi renūtiatio va
leret esset q̄dā repugnātia, q̄ſi non posset opponi exceptio
simulationis, valeret in effectū Jctus. Jo volūtatē Jheritū, q̄
non est in supradictis, in qbus non fuit actū inter partes, q̄
actus ēt nō valeret in effectu, z tanto magis vt salues Bar.
q̄ ſicut Jctus fuit simulat⁹, ita renūtiatio fuit simulata. facit
in arg. l. doli mali. ff. ſi diuersum. j. de noua. Ego p cōclusione
63 Bar. z cōi vltra scribētes facio tale bonū fundamētū. † Illa
qđ nō p̄t fieri p statutum, qđ est plus, multominus p̄t fieri
p pactū. l. nō est singulis. j. de reg. iur. Bar. in l. alia. ſ. elegā-
ter. ff. ſol. ma. l3 Bal. in l. vacuatis. C. de decu. lib. x. sed p ſta-
tutū non p̄t remoueri seu tolli exceptio simulationis, ergo
multominus p pactū, p̄obo assumptū. Nam statutum p̄o-
hibens exceptionem simulationis est Jius naturale, q̄ vbi
deficit consensus, ibi deficit ius naturale. ita t3 Bal. in cōſil.
cxvij. quarti vol. incip. p̄mittendum est q̄ p̄omissiones. Itē
tale statutū remouēs exceptionē simulationis est iniquus z
inualidū, z tunc pp iniquitatē talis statuti req̄reret ad sub-
fidiū ecclesie, vel pape. ita ōt Bal. in l. ſi. ſ. in computatione.
64 C. de iure delib. ¶ † Successiue inquātū Bar. limitat, q̄ re-
nuntiatio simulationis nō valet ſi fiat in eodē Jctu. secus ſi
postea fieret ex interuallo. Adde tu p̄o ista limitatione ſo-
lēnem rēx. in l. quarta. ſ. ſi ab ignoto. ff. de manumiſ. vbi ē sol.
rex. qđ simulatio inducit ex his, que ſiunt t pe Jctus, non aūt
ex his, que postea ſiunt. Ita ōt rex. ibi ab initio. n. agi o3 vt
imaginaria ſit emptio. z ita illū rex. ad hoc no. Bal. l l.j. in ſ.
q. C. ſi seruus extero. z in ſil. t3 Bal. in l. pacta nouissima. vbi
aliq̄ſi dixi. C. de pac. z in ſil. Bar in l. cū seruus. j. de 2di. z de
mō. z ita habes expeditā hāc iij. q. Bar. ¶ Quid aūt ſi re-
nuntiaret exceptioni simulatiōis, cū iuro. tetigi, alias plene
65 nō refero aliter. ¶ Quinto querit Bar. post Dy. † an testa
b tor possit remittere tutori confectionē inuentarij. † cōcludit
q̄ ſic p rex. clarū in l. ſi. C. arbi. tute. Adde rex. in l. cū tale. ſ.
Titius. z ibi Bal. ad hoc no. j. de 2di. z demon. Idē t3 Bar.
in l. tutor q̄ reprobatorū. in p̄n. circa med. ff. de admi. tut. Bal.
in c. ex parte. M. de appel. ¶ Adde bonum ſile, q̄ ſilr testa-
tor p̄t heredi remittere necessitatē reddēde rationis fidei
commissario vī, z ſic necessitatem cōficiendi inuentariū, rex.
est valde no. in l. cū tale. ſ. j. z ibi gl. Bal. z Jmo. ad hoc no. j.
66 de cōdi. z demō. † Cōtra cōclusionē Bar. z cōem vī facere, q̄
ſi tutor nō facit inuentariū, ſtatim ōr esse in dolo p̄sumpto,
q̄ lex Jubet cum statim p̄sumit. rex. est in d. l. tutor qui reper-
torū. in p̄in. z tex. in ſ. ſi vero non fecerit. in aut. de here. z
fal. sed dolus p̄sumptus de futuro remitti non p̄t. l. ſi vn⁹.
ſ. illud. ff. de pact. eo q̄ inuitaret ad delinquendum contra l.
67 cōueniri. ff. de pac. dot. † Hinc est, q̄ ēt minor aduersus do-
lū p̄sumptū de futuro nō restituit in integrū. l. aurilius. ff. re
sponso. ff. de minor. Bar. in l. j. ff. renūtiatio. vbi aliq̄ dixi. j.
de ope. no. nū. ¶ Defendēdo cōclusionē Bar. z cōem, ex quo
68 p ea est rex, clarus in d. l. ſi. C. arbi. tut. † dic, q̄ ideo p testa-
tor p̄t remitti cōfectio inuētarij duplici rōne. Prima, est,
q̄ pater est ille, q̄ hanc remissionē fecit, z de patre lex nimiū
confidit q̄ bonū confilio, p filio accipiet. Listi quidē. in ſi. cuj
ſi. ff. qđ met⁹ cau. eo q̄ pater scit expedire pupillo suo, ne pā
dantur facultates pupilli q̄ſi sunt aut nimiū magne, aut ni-
miū tenues, vt iurib⁹ hic allegatis, p Bar. ¶ Secūda ratio ē,
69 q̄ ista nō est simplex, z effectualis remissio, † ex quo postea
iudex h3 videre z inuestigare an talis remissio expediat pu-
pillo, vel nō. z ſi videt eā nō expedire, p̄t iudex eam nō sequi.
l. vtilitatē. z l. in cōfirmando. hic allegata p Bar. ergo nō ſim
pliciter inuitat ad delinquendū, ergo nō est simplex remissio
doli p̄sumpti futuri. Ita bñ defendo cōclusionē Bar. z cōes.
¶ Amplia istam cōem cōclusionem vno mō, deinde eā limita
70 alio singulari z vtili modo. † Primo ergo amplia qđ testa-
tor p̄t remittere cōfectionē inuentarij, non solū tutori testa
mētario, cuius fides est approbata p testatorē, sed ēt p̄t re
mittere tutori legitimo, z ēt datiuo. gl. habes de hoc ordina
riā. in l. tutores. q̄. in ꝟb. publicarū. ad fi. C. de admi. tu. Idē
sentit gl. in l. iij. ſ. tutores. ff. de suſp. tuto. Ista tñ ampliatio
visa est iniqua Bal. hic, q̄ tenuit, q̄ imo testor non possit re-
71 mittere, z qđ † remittendo vī errare, z p̄terea iudex nō ob-
stāte remissione testōris p̄t cogere tutorē ad cōfectionē in
uētarij: ſi est ō eo suſpicio q̄ suppriuat res pupillares. Jar. l.
pe. ſ. j. ff. vbi pu. edu. deb. z l. defensionis facultas. C. de iu. fiſ.
li. ſi. z segt simplr Flo. hic. ſ3 ante eos eandē limitationē ēt in
tutorē testamētario ponit Bar. hic, qđ ſi appareat hāc re-
missionē esse Jn vtilitatē pupilli, iudex nō d3 eā seq. arg. l. vti
litatē. z l. in cōfirmādo. ff. de p̄in. tut. ita ēt t3 Bar. in l. ſi. C. ar
bi. tutele. Ang. in ſ. cxliij. inci. reuocāt in dubiū. ad fi. Li-
mita istā cōem cōclusionē. Pro limitatione q̄ diligēter ad-
72 uerte, † q̄ ſi ſufficit q̄ testor testō remittat tutori cōfectionē
inuentarij, sed est necesse q̄ testor dicat vel notarij q̄ testor
vetuit vel p̄hibuit cōfectionē inuētarij fieri, put formalr ōr
rex. in d. l. ſi. C. arb. tu. in ꝟbo nisi specialr testatores, q̄ substā
tiā trāsmittūt, spālr inuētariū p̄scribi vetuerunt. z ibi Sali.
in specie ad hoc multū no. illū rex. Idē notabilius t3 Ang. ō
Are. in ſ. p̄terea. ff. Jnſti. de except. vbi formalr ōr Ange. de
are. bon⁹ p̄tactic⁹ qđ istud nunq̄ ereat mentē tuā, q̄ niſi tu-
tor spālr expresse vetit⁹ fuerit p testōrē, l3 testor releuaret tu
torē a p̄fectione inuētarij, nō tñ p hoc tutor esset liberatus
73 timo ſi nō p̄fecerit inuētariū, posset J eū iurari in ſlitē. iurta
d. l. tutor q̄ reprobatorū. in p̄n. z ōr q̄ vidit multos pitissimos l
hoc errare. Alij nihil tāgūt. Ego aūt valde admiror, q̄ Sal.
z Ang. de Are. nō allegauerint in terminis Joā. an. supre-
me aut hostiensis idē tenētē in addi. Spe. in tit. de tuto. ſ. ge
neralr. i ꝟ. hoc aūt notādū. vbi refert dūm suū l legib⁹ Mar-
ſill. in q̄dā q. q̄ eū disputata alr tenuisse, quā eus hic referat
Bar. ibi ōterminat Mar. ſilli. magister Jo. An. in legib⁹, q̄
simplex remissio testōris facta tutori ne inuētariū facere te
neat nihil v3, q̄ ſic remitteret tutori redditionē rōnū, z ſic
ne reddat rōnē villicatiōis sue, z q̄n remitteret t⁹ publicū,
qđ ē p̄hibitū. l. cū qđ ꝺcedēs. i p̄n. ff. ſ. adm. tu. z l. ſi vn⁹. ff. illō.
ff. de pac. Si testor expresse vetuit seu p̄hibuit, ne tutor faceret
inuētariū, q̄ putabat eē vile pupillo ne fieret, z v3 talis remiſ
ſio, nec d3 tutor inuētariū facer. Ita p̄pe logā rex. i d. l. ſi. ad fi.

quia

ginis verisile est ꝙ testator qui est pr̃ pupilli velit vtilitatẽ illi⁹ sui nisi appareat testatorẽ errasse circa remissionẽ inuẽtarij cõficiẽdi, qz putabat esse vtile pupillo ꝙ non fieret, z tñ non est vtil⁹, s. fieri, vel qz supuenit eã pp ꝙ expedit inuentariũ fieri, tñ cui⁹ index nõ dz seq̃ phibitionẽ testatoris, imo dz cogere tutorẽ ad faciẽdũ inuẽtariũ d. l. vtilitatẽ. z l. in cõfirmãdo. s. de Ꝓb. tu. Istã decisionẽ refert z legit Jo. an. supreme authoritatis in loco allegato. Ego habeo illã q. mar. filla. z ceteras oẽs inter qõnes antiquo⁹ z doctoꝝ numero clvij. z incl. qs est Testator in testõ dedit tutores filijs. Ponderanda qz tenẽdo isto mõ Bar. scrib. hic, z in locis pal. in pte formarẽt qñẽ eo mõ quo formãt. Nã qd testator possit remittere cõfectionẽ inuẽtarij, z dicat ꝙ sic, loquunt̃ de simplici remissione nõ aũt de phibitiõe, isto mõ nõ bñ gustassent tex. ff. d. l. ff. i. fi.

¶ Quid tenẽdũ? Ego si mihi casus Ꝓingeret i facto tenerem Jtũ z Jtiũ Ꝑsulerẽ ꝙ sufficiãt testatorẽ simplr remittere cõfectionẽ inuẽtarij ad ꝺ vt tutor excuset, dato ꝙ testator non erat ꝓhibuerit, aut ꝓhibuerit, put est de mẽte Bar. colũ scribentiũ hic, z in locis. ff. prime alle. Jta etiã tz Cy. in d. l. ff. idẽtz Bal. in l. ff. ff. cũ igit. C. de iure delib. Ad ita tenẽdũ multũ me mouet, qz paria vñr phibere confectionẽ inuentarij, vel liberare tutorẽ a cõfectione inuẽtarij. seu disponere vel remittere ꝙ nõ teneãt conficere inuentariũ. Jta pbant duo tex. simul iuncti. tex. in l. ff heres veritus. ff. e. iũcta Lotz tale. ff. titi⁹. in fi. in verbo reddẽde rõnis remissa fuerit necessitas. ff. de ꝺdi. z demon. põdera in tex. ibi ꝓbo remissa, quõ st aligd ꝙ testator voluit aut phibuit. ¶ Scõo qr in testatore nõ dz Ꝓstitui dcta in tali formula verboꝝ put dr tex. l. qñ indignam. C. de test. z tex. in l. ñ in pnc. C. cõia de legat. ¶ Tertio Jstã limitationẽ vt esse gl. satis in terminis in l. tutores. in ꝓbo publicatũ. ad ff. C. de admi. tuto. que gl. dr nisi testator eis remiserit confectionẽ inuẽtarij, p. d. l. ff. z sic pondera qõ gl. non dr vetuerit, fz solum remiserit, z ista vt mihi equior sola consulendo z iudicãdo amplectẽda. Tũ magis sunt authoritates tenentium Jtium. ¶ Sexto querit Bar. an per pactũ possit fieri ꝙ a sola arbitri possit appellari. Et mente Barto. diuide hanc qõnem in duos articulos. ¶ Primus est an hodie a sola arbitri possit appellari in casibus in gb⁹ hodie ex sola arbitri non ozit. ¶ Scõs articul⁹ erit. an p pactũ possit fieri qõd a sola arbitri possit appellari in casib⁹ in gb⁹ nõ ozit actio, fz solum metu, pene pareãt laudo arbitri. ¶ † Circa primum articulũ aduerte ꝙ presens materia cõsistit in illo fundamento ex sententia arbitri non oritur actio iudicati, ergo appellari non põt, put dr tex. in li. C. de arbit. Rõ rõms est, qz arbitri eliguntur a partibus, z consensus priuatorũ nõ põt tribuere iurisdictionẽ non habenti. l. priuatoꝝ. C. de iuris. om. iud. ideo arbitri non hãt iurisdictionẽ sed simplicẽ notionẽ, qz possunt cognoscere. l. aitꝛos. in pin. ff. de iud. imo gñalius dr gl. in d. l. j. C. de arb. ꝙ ab illa demũ sola põt appellari ex qua oritur actio, z illã gl. ad hoc reputat valde singularẽ Bal. in c. presentata. ff. testi. ¶ Contra istud fundamentũ multa facere videntur. Nã ex sententia lata super legitimatione personarũ non ozit actio iudicati, z tñ põt appellari. l. ait pretor. ff. permittitur. ff. de min. fm Bal. in c. pastoralis. de appel. qui per hoc repr̃ hendit gl. in d. l. j. ¶ † Scõo si iudex pnuntiat tales testes esse vel nõ esse admittendos quãuis ex ea nõ oritur actio tñ põt appellari fm Spe. in ti. de teste. ff. j. in ver. receptaũt pbatione. Bal. in l. arbitro. in lect. antiqua. z ibi Ang. z Lu. ff. q satisd. cog. ¶ † Tertio si iudex de cuius iurisdictiõe dubitat pronuntiat se esse iudicẽ cõpetentem, pot a tali sola appellari vt ẽ gl. no. in auf. habita. in gl. ff. C. ne fil. p pa. z ibi Bal. z ceteri sequunt̃ ẽt Bart in l. ff. ff. qs in ius voca. non ꝓle. z tñ ex ea nõ ozit actio iudicati. ¶ † Quarto ex sola nulla nõ oritur actio. l. iij. ff. condẽnatũ. ff. de re iudi. z tñ ab ea potest appellari. l. ff. expressim. ff. de app. Nec posses dicere put inferius dr Bar. qõd appellando a sola dr eam tacite pbare, per l. ff. ff. falsus. ff. rem ra hab. qz istud dictum Bart. reprehendit per omnes vr. dicẽs. ¶ † Quinto a sola interlocutoria que trahit secum executionẽ põt appellari etiã de iure ciuili. ff. de appel. reci. z tñ ex ea nõ ozit actio. l. j. ff. debitor. ff. vt in pos. leg. ¶ † Sexto ex sola absolutoria, lata pro nulla ozit actio iudicati nec alia vt habetur. in l. veruz debitorẽ. ff. de cond. indeb. z tamen ab ea potest appellari. ¶ † Septimo z vltimo ja trãsactione z sic ab actu extraiudiciali nos ledit põt appellari. l. a sola. ff. idez rescripsit. ff. de app. firmat Lud. ro. in d. l. ff. ab arbitrio. ff. ꝙ si medio. ff. qui satisd. cog. z in ꝑti. cclxj. inc. super eo ꝙ querit̃ a sola iudicis. z tz Bar. in d. l. id rescripserunt. non bñ istud firmet, tamen idem Bart. firmat in l. ff. ff. de app. rec. Et qõd ab actu extrajudiciali appellat, erit tex. in c. cũ sit romana. ff. si vero. in ꝓbo extra iudiciũ. z ibi gl. ff. ap. z tex. in c. cõcertatione. eo. ti. Nisi diceres ad ista duo iura ꝙ predant de iure canonico, quo iure ab omni grauamine passim appellat. c. qsqs oppressus. z c. ad romanã ij. q. vj. ¶ Potes rñdere defendendo tex. z gl. 83 d. l. j. C. ff. arbi. † ꝙ regulariter ex qlibet sola solet oriri actio iudicati vel actio in factũ. l. actori. C. de reb. cre. z l. miles. ff. q iudicati. ff. de re iudi. Ad istã cõem Ꝓingẽtiã habuit respectũ tex. in d. l. j. z ibi gl. C. de arbi. tñ qñ materia sup qua iudicat nõ tendit ad pductionẽ actionis, z actus sit ab habẽte iurisdictionẽ q granat ptẽ nihil repugnat posse appellari, quinimo fortz tz Bart. ff ꝙ nihil repugnat posse appellari ab eo q nõ hz iurisdictionẽ, si tñ act⁹ tenet z hz effectũ iuris. Sicut fm eũ põt appellari ab executore quẽ cõstat nulla habere iurisdictionẽ. l. executorẽ. C. ff exe. rei iud. Sz qñ cõpromissuz est simplex, ex laudo arbitri nulla actio, nullũ ius oritꝛ 84 qz nullam hz iurisdictionem, z solũ meru pene pareãt tali laudo. l. diem pferre. ff. stari. ff. de arbit. ¶ † Scõo aduerte inquantũ Bar. formar argumentũ Dy. hoc modo. Sicut per pactum potest renuntiari appellationi. l. i. ff. a qui. app. non li. l. ff. ff. C. ff rem. app. Jta p pactũ dz posse fieri ꝙ possit appellari vbi alias nõ posset. Jsta argumẽtatio nõ vr bona, qz in pmo casu p tale pactũ de nõ appellando nõ agit̃ de tribuenda iurisdictione, put fieret in scõo casu qñ p pactuz ageret ꝙ a sola arbitri z sic puari hois carẽtis iurisdictiõe posset appellari. Nisi rñdeas ex mẽte z ex ꝓbis Bar. infra ꝙ imo appellando p hoc qõ possit appellari non tribuit iurisdictio fz bñ impedit actus q de iure valet z tenet. ¶ Tertio inquantũ Bar. refert Spe. in ti. de app. in ff. in gb⁹. in ff. xxj. tenere fz opi. Dy. ff. ꝙ valeat tale pactũ qõ a sola arbitri possit appellari. credo ꝙ Bar. nõ bñ viderit Spe. q tenet directo Jtiũ, dr ꝙ si conuenerit inter partes qõ a sola arbitri liceat appellare, ꝙ non vz inter partes conuentio. allegat in argñ bonũ tex. in auf. in med. lit. nõ fie. sa. iuf. circa fi. pn. vbi ad literam dr tex. ꝙ. n. in legũ ptãte positum est non egebit aliqua extrinsec⁹ dispõne, vt ibi, z l. priuatorũ. C. de iur. om. a 85 iud. ¶ † Quarto principaliter aduerte inquantum ꝓcludit a Bart. ꝙ in casib⁹ in quibus hodie ex sola arbitri⁹ ozit actio iuxta l. cum antea. z l. ne in arbitris. C. de arb. potest erit absq; alio facto a tali sententia appellari, eo quia tũc cessat ratio quã assignat tex. in l. j. C. de arbi. Bar. i hoc male dr z cõiter reprobat, lz ẽt idẽ tenuerit Bar. in d. l. j. C. de arbi. vbi dicit ista esse sua noua opi. cõtra oẽs, quã putat esse vera. z in l. ff. ff. e. Bar. z Bal. ff ca. l d. l. arbitro. ad fi. ¶ Ut dixi ista opi. est dãnata a legistis z canonistis. Cõtrariũ tenet gl. ord. in d. l. arbitro. z ibi Albe. de ro. Ang. z oẽs Mo. gl. doc. in d. l. j. C. de arbi. Jo. de imo. l. ff. in j. char. ff. a qb. app. nõ li. Jmo. d. Ale. z Are. hic. Apud cano. idẽ tenent do. Ant. de but. z do. Abb. in c. cũ dilectus. d. arbi. d. Ant. z Jmo. in c. quinta nallis. in xvj. differẽtia de iureiur. attestat Ale. hic qõ cõis opi. est in hoc fz Bar. Adde qõ simil̃r. d. Abb. i c. suspicionis. 86 de off. dele. dr qõ ista opi. Bar. ꝑmuniter nõ tenet. ¶ † Fundamẽtum huius cõis opi. ꝓra Bar. est qz appellãs vr dicere sibi fam sibi displiceret vt dr tex. in l. j. C. ff septius in interrog. feu. postu. quo casu nõ hz locũ. l. cũ antea. vt ibi est tex. in ꝓbo displicebat. nec tũc oritꝛ actio. Preterea in casibus positis. d. l. cũ antea. non est expedies introducere remediũ appellãdi. attẽto qõ per solã cõtradictionẽ simpliciter facta intra. x. dies, impedit posse nasci actio, ergo frustratoriũ eẽt remediũ appellãdi. Nec est verũ assumptũ Bar. ꝙ p appellationẽ appellãs videat approbare sententiã p. l. iij. ff. falsus. ff. rẽ ra. ha. qz ibi nõ dicit qõ appellãdo videat sententiã approbare, fz bene videt approbare psonã illius cũ quo lata est sententia. Preterea ibi sola erat aliqua q̃ad pcuratorem lz falsum. l. lz. C. de procu. z l. plauti⁹. ff. e. sed erat nulla quo ad dñm, vnde cũ talis nullitas inducat ad merũ fauorẽ dñi nunquã si põt eã approbare, qz qlibet põt renũtiare fauori suo. l. si quis in ꝓscribẽdo. C. õ pac. c. si diligẽti. de ꝓcompe. 87 que rõ cessat in ꝓsenti ꝓposito. ¶ † Preterea z tertio nõ dz attẽdi approbatio q̃ fit vt eodẽ instãti reprobet. l. g fic. ff. ff so. l. tritio. cũ moriet. ff. ff vsuf. Preterea quarto l. d. l. iij. ff. falsus. approbatio z reprobatio tẽdebãt circa diuersa. qz dñs approbat factũ falsi pcuratoris vt habeat pinde ac si a pncipio fuisset ver⁹, fz reprobat sola iudicẽ, dicẽs eã eẽ insustã, vñ nihil repugnat i duab⁹ diuersis subiectis posse eẽ duas qlitates Jtias l. ff ancillã. ff. p suo. lz in casu nõ approbatio z reprobatio tẽdũt circa vnũ z idẽ subiectũ sez circa solas. z sic falsuz ẽ assumptũ bar. p d. l. iij. ff. falsus. Sicut ẽt cõiter reprobat ali⁹ intellect⁹ Bar. quẽ ꝓd. l. iij. ff. falsus. ponũt Bar. ff. posthu. C. de bo. pos. Jrab. i. filio preterito. ff. õ iniusto rup.

¶ Hodie ex sola arbitri. Adde z vide qñ ex sola arbitri oriatur actio p Alex. & imo in ꝑti. xcvj. ff. z lz. in j. vol. z in ꝑti. xix. circa fi. in iij. volu.

88 ¶ Quinto, inquantum Bar. sequēdo gl. in l. iij. §. de arbi.
a tener q emologatio laudi z dispositio. d. l. cū antea. hz locū
etiā qñ ē factū 2promissum cū pena adiecta cla rato manēte
pacto, z sic rato manente cōpromisso: nā tūc ēt oriē actio ad
id in q̄ est 2dēnat ex sniā arbitri emologata. Idē tz Bar. i
d. l. ij. z in l. si duo. in pn. §. de arbi. z in l. cū antea. vbi ēt Bal. z
Sal. z Ful. C. de arbi. idē Bar. in l. ait prēor. in pn. §. ō re iu.
Spe. in tit. de arbi. in §. j. verſi. cōsueuit. z in vſi. quid ergo.
z ibi Jo. an. in addi. Bal. in l. post sniam. C. de sen. z in l. si. C.
de execu. rei iudi. z d. Ant. de butr. in c. p tuas. de arbi. z ista
est magis cōis opi. fm d. Alex. in d. l. ait prēor. in pn. Fun-
a ¶ Emologatio, 89 damentum Bar. est† qz pp talē clausulā vīr esse duo cōpro-
Adde q̄ snia ar missa separata, vnū cū pena, z aliud sine pena nudo pacto ce
bitri emologa- lebratum. Idco etiam sublato vno p solutionē pene rema-
ta parit actio- net aliud celebratum pacto nudo, cui⁹ respectu cadit emolo
nem, tz Soci. in gatio laudi arbitri, z sic pōt habere locū dispositio d. l. cum
consil. xxvij. col. antea. ¶ Istā opi. tz magis cōem reprehēdūt Jmo. d. Ale.
v. versi. secundo z Are. hic. Raph. cu. latius d. Alex. i d. l. ait prēor. l. prin. Cy.
confirmo. post antiquos i d. l. cū antea. Jo. an. z Jmo. in c. dilecti. de ar
90 bi. z Jmo. in d. c. per tuas.† eo qz de iure ciuili solti pōt emo
logari snia arbitri qñ factū est cōpromissū nudo pacto sine
pena, z tūc in subsidiū est inuēta pnitio. d. l. cū antea. q̄ emo
logādo sniam oriat actio ex snia arbitri, q̄ alias pacto nudo
non pduceret actionē. l. iurisgen. §. fz cū nulla. §. de pact. Sz
pnitio subsidiaria cessat qñ pmissa est pena ad quaz pōt agi,
tūc pnitio hois de pena facit cessare pnitionē extraordina-
riā d. l. cū antea. ꝑ regulā. l. fi. C. de pac. cōuē. ¶ Sz si vis te-
nere opi. Bar. magis cōem istud argm pōt euadi ex funda-
mēto Bar. respectu vtrum pacti nudi resultātis ex cla rato
manēte pacto, cui⁹ respectu cessat ratio p̄dicta, z sic cadit ibi
emologatio. Nisi negares assumptū Bar. q̄ dicat̄ duo cō-
promissa, imo vnum tm̄, prout etiam tz Raph. Ful. in d. l. cū
91 antea. ex quo tm̄ in idem, ar. l. qui bis idem. §. de ver. ob. † i il
la clausula rato manēte pacto, cēseat pars illius cōpromissi.
l. fundi partē. §. de ꝺben. emp. ¶ Sexto aduerte inquantum
Bar. no. vult q̄ p appel. nō cēseat p̄firmari iurisdictio, eo qz
pōt appellari ab eo q̄ nō hz iurisdictionē, si eius act⁹ tz z hz
effectū iuris. prz qz pōt appellari ab executore q̄ nullam hz
iurisdictionē, l. executorē. C. de execu. rei iudi. Idē bñ facere
qō a trālactione z ab alio actu extraiudiciali pōt appellari,
put dixi §. in pmo assumpto Bar. ¶ Septimo z vltimo ad-
uerte dñ Bar. ōt qō in ciuitatib⁹ Italie cōiter sunt statuta
qō ex snia arbitri oriat actio, tunc fm eū non est dubium qō
92 poterit appellari. idē tz Bar. in d. l. j. C. de arbi. ¶ Tu adde
fortius† qō a snia arbitri electi ex necessitate statuti pōt ap
b pellari⁹ quāuis statutum nō dicat qō oriatur actio. ita tenet
Bar. in l. fi. z ibi Bal. z Sali. C. de iudi. vbi alias plen⁹ dixi
de hoc Bar. in l. j. §. fi. j. a q ap. nō hz. z est gl. expresse de hoc ff. q. vj.
c. a iudicib⁹. Jz in gl. in c. ab arbitris. an gl. fin. in verbo appel-
b ¶ Potest ap- landū. z ibi Pe. de anch. ō off. dele. in vj. Ang. z Pau. de ca. i
pellari. Adde l. apertissimi. per illum tex. C. de iudi. late Aret. hic. quāuis
quod late ponit Jzium hoc vltimo videatur tenere idem Bar. in prima 2sti.
Fel. in c. fi. colu. C. ad fi. z seq. concorda. hanc Jrietatem Bar. vt p Jmo. in l.
pe. de re iudi. §. sol. ma. z ibi latius d. Alex. z ita hz perfecte expeditū pri
93 mum articulum Bar. ¶ † Circa fm articulū Bar. Breuiter
me expedio an p pactū possit fieri q̄ snia arbitri possit ap
pellari in casib⁹ in quibus nō oriat actio. Bal. cōcludit q̄ sic
capiendo appellationem large z improprie pro quadā reui
sione seu specie reclamandi. l. nō distinguemus. §. cū quid. §.
de arbi. sed non quantum ad appellationem ꝓprie sumptaz.
Cum snia arbitri q̄ nulla est ex defectu iurisdictionis, non
possit p appellationem confirmari. Idem tenent cōiter alij,
z ista est magis cōis opi. fm d. Alex. cū aliis concor. hic p eū
alleg. Jnquantum Bar. pro hoc alleg. tex. in l. arbitro. fm in
tellectum gl. §. q̄ satisd. cog. qō habeat locum offm iudicis, lz
non appellatio, vt ibi, z l. fi. j. a quib. app. nō li. Iste intellect⁹
nullatenus stare pōt, put latius dixi in l. arbitro. ¶ Capio
gl. ij. magnam quā diuide magistraliter in sex partes princi
pales. Jn prima declarat scām partem tex. in genere. In se
cunda declarat in specie quo ad tps. In tertia quo ad locū.
In quarta quo ad 2dōnem. In quinta ꝫ primum de tpe for
mat duas op. In sexta z vltima allegat quinqz 2cordantes
nō ad istā scām partem, sed ad primam partem tex. z ꝫ eam
opponit z bñ soluit, scā ibi, z dic tpe. Tertia ibi, item nō si-
nitur obligatio loco. quarta ibi, Item qō ōt 2dōne. quinta
ibi. Item ad id qō ōt de tempore. sexta z vltima est ibi, item
facit ad hoc. ¶ Jn ea. gl. ibi, volo q̄ si heres non petat. videt
corrupte loqui, qz heredi non cōperit actio ex testō, sed peti-
tio hereditatis. Aū debuit glo. dicere q̄ si legatarius non
petat vsqz ad tm̄ tps, qz legatario proprie cōpetit actio ex
testō ꝫ heredem, z ꝓprie text. loquit de obligatione q̄ debet
legatarius ꝫ heredem, Nisi saltes glo. ex mente Jmo. hic qñ
aliqd esset legatū heredi ab alio legatario, iuxta l. plane. §. si
duob⁹. cum ibi no. §. eo. Sed plus plz id qō dixi. ¶ Jn ea. gl.
ibi, sed tñ exceptione pōt repelli. habes ex gl. q̄ actio ex te-
stamēto q̄ sui natura est ꝓpetua: nā finitur ipso iure ex dis-
positione testatoris, fz tm̄ ope exceptionis. z cōfirmat Bar.
94 dicunt̄ in tex. † gl. arguēdo a charactere corporali ad cha-
racterem intellectualē, vt hic p eū. z latius in d. l. iij. §. deiser
ui. Subdit postea bar. ad hoc vt bona sit similitudo text. q
ēt in prima parte, lz prohibitio testatoris ipso iure non va-
leat circa substantialia, vz tñ ex naturali equitate, z sic in effe-
ctu ope exceptionis z replicationis, vñ legatari⁹ pōt retine
re rē sibi relictā in testō non solēni z agentē repellere ope ex
ceptionis, cū sibi naturaliter debeat. ꝑ l. militis codicillis. §.
veteran⁹. vbi solēnis tex. §. de testa. mili. Et qō relictū in te-
stamento nō solēni debeat naturaliter, ponūt gl. z scribē. i l.
cū qs. C. de iur. z fac. igno, z in l. j. §. de cōdi. inde. in l. cui⁹ per
errorē. §. ō re. iur. z ita tenet cōiter qō legatari⁹ pōt retinere
rē sibi relictā in testō non solēni q̄uis ꝫrium teneat Bal. in
repe. l. j. in ver. super primo quesito vſ. C. de sac. san. eccl. de q̄
95 plene tetigi in l. post diuisionē. C. ō iur. z fac. igno. ¶ † Subū
ciunt Jmo. z lati⁹ d. Alex. in foro conscientie etiā hereditas
pōt retineri p heredem scriptū in testō min⁹ solēni, p illud
qō no. Jnn. in c. qz plerisqz. de immu. eccl. z in c. q̄ ficut. de ele.
in quib⁹ locis tz qō victus seu cōdemnatus iniuste per sniam,
pōt in foro conscientie retinere id in quo fuit indebite con-
96 dēnatus. ¶ † Ego in p̄senti materia anno ꝓterito cōsului in
cā valde ardua vltra montes, an nepos testatoris in foro cō
scientie, z sic anime sine peccato possit auocare hereditatem
ab herede scripto in testō in scriptis subscripto z sigillato a
septē testib⁹ in cui⁹ aptura non fuit specialiter citat⁹ ipse ne
pos, put debebat z nō fuerunt seruata regsita a iure. q̄ ha-
bes i titu. §. quēad. test. ape. p totū. ¶ Pro pte negatiua q̄
non possit sine peccato auocare talem hereditatē multa vīr
97 stringere. † Primū qz tale testm̄ saltē est solēne z validū de
iure gentiū, cū habeat voluntatē testōris que volūtas ꝑhat
ex testō inualido z nō solēni. l. fi. §. de reb. ecc. z l. in testō. §. de
fideic. lib, ergo ꝫ valere in foro cōscientie z anime p regulaz
no. quā tradit Jnn. in c. qz pp. de elec. z in c. fic celebrat ꝺ cle.
98 exēō. mini. † q̄ qñ actus vz de iure gentiū z hz voluntatem z
consensum partiū, lz nō sit seruata forma tradita a iure po-
sitiuo, tñ est tutus in foro cōsciētie, z tale testm̄ in foro cōsciē
tie vz. Et ideo si aliqs est elect⁹ nā seruata forma tradita p
ius positiuū, ex quo tm̄ interuenerit cōsensus eligentiū, z sic
act⁹ vz de iure gentiū, talis elect⁹ est tot⁹ in foro cōscientie.
Refert z seqt̄ d. Abb. Pan. in c. j. ad fi. de in integ. rest. Abi
ex hoc gñaliter no. q̄ in oi actu in q̄ est ꝓtermissa forma regsita
a iure positiuo, tñ in foro cōsciētie nō dz qs sibi facere cōscie
tiam, ex q̄ nō interuenit deceptio z cōcurrit cōsensus z volū-
tas q̄ regrit a iure gētiū. z ita l casu p̄dicto vidi ꝫsultā l ciui
tate Mediolani p quē dā magnū aduocatū q̄ ita ꝫsuluit solū
ex auctoritate d. Abb. i d. c. j. ad fi. Idē q̄ d. Abb. tñ formal⁹
Bemi. in c. j. in pn. de spon. in vj. p illū tex. probantē qō act⁹
pōt esse null⁹ de iure positiuo, fz valere in foro anime z in fo
ro conscientie. idē tz Pet. de anch. in regula bñficiū. ō re. iu.
in vj. ¶ Sc̄do p ista parte facit qō in terminis tenuit Pe. ō
anch. in regula, possessor. in j. q. de reg. iur. in v. vbi i specie tz
99 † q̄ institut⁹ in testō carente solēnitatib⁹ iuris ciuilis z ha-
bente cōsensum purū testōris, pōt licite retinere talē heredi
tatē in foro cōscientie z sine pctō. ¶ Tertio facit q̄ egregie
100 tz do. Abb. in repe. c. relatū. j. de testi. † vbi tñ q̄ stante sta-
tuto q̄ in Jcrib⁹ mulierum debeat interuenire certa solēni-
tas, puta cōsensus ꝓpinquoz. tñ Jctus mulieris factus sine
fraude vz in foro cōscientie, lz nō sit seruata forma requisita
a statuto, qō bñ teneas cor. di. ¶ Quarto ad idē facit qō tz
101 d. Abb in c. porrectū. in ij. no. ō regula. p gl. ij. ibi, † vbi tz qō
pfessio facta omissa forma, tradita i regula ligat tñ pfessum
quo ad deū z in foro 2scientie. Jsta sunt q̄ vīr stringere in
102 fauore heredis scripti. ¶ † Ego istis nō obstantib⁹ p plu
ra cōsului Jrū, p̄fertiz p illud qō in terminis nostris mul
tū in specie decidit Jo. cal. in q. p eū disputata q̄ incipit, bo-
nonien. si statuto cauet. vbi no. tz qō heres ab intestato lz pōt
petere z cōseq̄ ēt in foro cōsciētie z sine peccato hereditatem
illius q̄ testm̄ fecit z aliū hr̄dē scripsit, tñ tale testm̄ ē effectū
irritū, eo qz nō fuit insinuatum nec positū in memorialib⁹, fz
formā statuti, eo qz tale statutū fuit editū pp cōe bonū ad oc
currēdū difficultatib⁹ q̄ alias in testō possent cōmitti. l. fi. C.
de fidei. ergo est seruandū in foro cōscientie si nō inducit pec
catum. viij. dist. in c. quoi ure. Jstam decisionem formaliter

refert

fert: & sequitur Alex. hic. & credo q nihil melꝰ adduci pos
set: nã in istis terminis testũ valebat, non solũ de iure gen-
tium, sed etiã de iure ciuili. & pbabat voluntatẽ testatoris,
tũ q post mortẽ testoris tale testũ non fuit positũ in memo
rialibꝰ publicis ex forma statuti sit irritus, põt primo3 ab
intestato fine peccato in foro anime auocare talẽ hẽditatẽ.
¶ Secõ moueo3 q illꝰ qꝫ egregie, & no. t3 Bal. i 2ſ. ccl xxv.
tertũ vol. inci. Si qs turis ciuilis origine 2fideret. vbi no. t3
101 q tybi lex ciuilis aliq̃d statuit, tale statutũ ẽt in foro peni-
tentiali & anime seruãdũ est nisi alias infit peccatũ, vel dolꝰ.
c. q̃ omne. de pscri. alio quin si secus dicerem⁹, esset dicere,
q leges ciuiles essent vitiose & multoꝝ anime eẽnt, illaque
ate & dãnate, qꝺ nullatenus est dicẽdũ qz esset maximũ ab
surdũ, cũ leges ciuiles excusent conscientiã a peccato, vt ibi
104 plenius p eũ. ¶ Tertio moueo3, qz heres legitimꝰ qui ẽ
primo3 ab intestato nõ tenet in foro cõscientie dare heredi
tatẽ, vel aliquã partẽ hereditatis heredi scripto in testõ qꝺ
postea apparuerit nõ esse solẽne fm ius ciuile, quãuis esset
solẽne fm ius gentiũ, qz cũ retineat ab intestato hereditatẽ
lege pmittẽte, ergo nõ peccat. xxiij. qꝺ. iiij. in c. q peccat. Ita
tenẽt legiste, & canoniste. ita t3 no. Bal. in l. si post diuisionẽ.
2in l. cuiꝰ qꝺ. verſi. & probatur. C. de iu. & fac. ignoꝝ. & in auth.
ingressi. C. de sacrosan. eccle. & in q. p eu3 disputata q̃ incipit.
statuto cauet, q feneratoꝝ, in iij. char. idem t3 Aug. in q. p eũ
disputata que incip. Astensis miles. & apud can. Anto. & bur.
inc. nouit. de iud. & idem An. in c. qz plerisq3. de immu. eccle. &
105 Alex. hic. ¶ Quarto moueo3 qz etiã in foro conscientie & anime leges ciuiles attendi debent, cum fundent in ratione naturali, t3 non apices iuris fm Bal. in l. vlt. C. de confes. Et q leges ciuiles ligent etiã in foro conscientie, t3 no. Fland. de Iter. quẽ videas. in c. i. ſ. j. ante fi. de pace iur. firm. in vſi feud. Item leges ciuiles q̃ nõ cõtinẽt in se pctm̃ sunt obseruande & in foro penitentiali & anime. & ista est cõis cõclusio oim. Ita attestat Abb. in proe. decret. q incipit rex pacificus. in ij. q. Idẽ latius t3 idem Abb. in c. j. de constit. vbi & ẽt idem & qꝺ ista est cõis cõclusio omniũ, qꝺ si lex ciuilis non est nutritiua peccati q̃ seruãda est etiã in foro anime. Nam ex quo lex ciuilis est edita authoritate omni potẽtis Dei, qui leges fecit condi p suos ministros. vſi dist. c. quo iure. Et per hoc ꝓ. & vbi ꝓ. per me reges regnant & legũ cõditores iusta decer nunt. Si ergo sunt condite authoritate Dei, ergo seruande sunt etiã in foro anime: qz omnia nostra facimus qꝺ authoritatem impartimur. l. j. ſ. cunctꝫ hec. vſi. omnia. n. C. de vete. iur. enucle. Idẽ etiã t3 Abb. in c. ij. de testam. & in c. q ple-
106 niꝫ. de immu. ecc. † Sicꝫ statuta laicorũ sunt seruanda etiã in foro cõscientie. gl. est ordi. in c. que in ecclesiarũ. in gl. ſ. de constit. & ibi Bal. eam ad hoc not. & dꝳ. q nõ reperitur alibi in iure. Ista pars fm quã consului adhuc apparebit verꝺ,
107 si dedero rõsum allegatis ã in 3tium. ¶ Nõ obstãt ergo in opp. adducta, qz rnde vno verbo q procedũt quantuꝫ ad retinendũ, qz heres scriptus in testamen. qꝺ nõ est solẽne de iure ciuili, si hꝫ voluntatẽ, & consensum testoris põt in foro conscientie licite retinere talẽ hereditatẽ si cã possideat & nõ molestetur palã pretendentẽ ius. Ita ꝓprie loquuntur su
per eius in 3tium adducta. Ita etiã t3 Bald. in l. i. C. de test. Pau. de ca. in l. ad testũ. ſ. qdõnem. ã. de testa. Joã. de imo. hic Abb. in c. j. q met. cau. Et ꝓpterea t3 in specie Petr. de Anch. in d. regula possessoꝝ. in j. q. q instituturus in testõ carẽ te solẽnitatibꝰ iuris ciuilis, & habẽte consensum purum re
statoris, licite põt retinere talẽ hereditatẽ in foro conscien
tie. Et ita fm q rñdi in specie declarat, & limitat Alex. hic, hꝫ
predicta nõ alleget, que ego per me cumulaui. Et qꝺ debeat
distingui qꝺ possideat, & quis petat, habes bonum & solen.
tex. in l. multis codicillis. ſ. veteranus. ã. de testa. mil. Hor.
predicta quia credo quod non habeas alicubi sic recollecta.
108 ¶ Juxta istã partẽ querit Bar. an p pactum possit tolli
pscriptio, seu eiꝰ cursus impediri. adde dictis Bar. ¶ Pri
mo dum alleg. glo. no. in l. eũ qꝺ. ſ. si q p eo. j. de sol. vbi p di-
lationes fideiussoris interrũpitur prescriptio, qñ fideiussor
datur ante prescriptionẽ finitam. secus, si ea finita, qz faciliꝰ
res cõseruaꝝ cuã de nouo inducaꝝ. & ꝺr ibi Bar. q quotidie
allegatur illa lex cum gl. ¶ Tu dic qꝺ de hoc est tex. expressus.
hꝫ gl. nunq̃ allegauerit in l. i. ſ. si. cũ l. seq. ſ. de iti. actuq̃ pua.
vbi est melioꝝ tex. q ad hoc fm Bal. in c. vigilanti. de pscrip.
fiant regula. l. patre furioso. ã. de his q sunt sui vel alie. iur.
109 & c. quemadmodum. de iureiu. ¶ Secõ adde inquantum
Bar. tenet, qꝺ si res transiret in alium qui haberet bonã fi-
dem q̃ prescriberet seruituri non obstante pacto. ¶ In con-
trarium videretur facere regula, q mala fides authoris no
cet singulari successori ad prescribendum, quis habenti bo-
nam fidem quo ad impediendam pscriptionem aut. male
dici. C. de pscri. lon. temp. & ſ. rursus. vñ sumitur illa aut. in
auth. vt spõ. largi. Defendẽdo Bar. dic no. qꝺ illa aut. male
dici. & in corpo. vñ sumit, loquit de pscriptione rõne dñi', qñ
agit de pscribendo dominũ rei, vt p3 ibi in tex. in verb. dñis.
nõ aũt pcedit iurib⁹ incorporalib⁹ pscribendis, put ẽ hic i
110 seruitute reali de qua ꝓprie loqꝫ Bar. ¶ Hinc est, q si de
bitor alienat rẽ p se alteri hypothecatã, ẽptor pscribit ad
uersus talẽ hypotecatã lõgo tpe q̃us debitor, & sic author
scireti illã rẽ esse alteri hypothecatã. l. seqꝫ. ſ. si rẽ. j. de vsuc.
ſ 3. & Ang. in d. aut. malefidei. Spec. & Jo. an. i tit. de pscri.
ſ. j. in ꝟ. qd si debitor. & in ꝟ. sed nunqd hodie. Alex. in l. Põ
poni⁹. ſ. cũ qs. in vi. fallẽ. j. de acq. pos. vbi Alex. non fuit re
cordatus de Bar. hic idẽ t3 Ang. de Are. in ſ. sed iste. instit.
111 de act. & in ſ. furtiue. instit. de vsuc. ¶ Tertio in principali
articulo 2cludit Bar. q pactũ nõ posse tolli nec impediri ꝑ
scriptionem, qz pscriptio est iure introducta pp bonũ publicuꝫ.
l. j. j. de vsuca. ergo ei renũtiari nõ põt. l. ius publicum. ã. de
pac. cũ Bar. t3 Rap. cu. Alex. & Are. hic, cũ multis aliis cõ
cor. traditis p Alex. quibꝰ adde, qꝺ idem t3 Bal. in l. si quis
pot ſ. j. de fideiuſ. Abb. in rubri. de pscript. & Lu. ro. in re
pe. rub. ff. de arb. & in 2ſ. cci. incipi pro decisione presentis du
bitationis. & istam tene. ¶ Contrariam opi. t3 Dyn. per ali
qua fundamenta quibus rñdet Bar. & cum opi. Dy. tenent
plerisq3, pserim Bal. hic sibi 3ius ꝺr q doct. cõiter adherẽt
opi. Dyn. & q ipse p ista parte consuluit. Idem tenent Flo.
& Imo. hic & Bald. & Ange. in l. j. C. ne rei dom. vel templo.
Bal. in l. j. C. de sen. que pro eo qꝺ interest. Joan. an. in addi.
Spec. in tit. de prescrip. super rub. Anto. de bexu. in c. cum
112 non liceat. de prescrip. ¶ Potissimum fundamentum te
nentiũ istã partem Dy est, qz prescriptio principaliter re
spicit priuatã vtilitatẽ pscribentis, & secundario publicaꝫ,
put declarat Bar. in l. j. ã. sol. ma. ergo ei põt renuntiari. vt
no Bar. l pe. C. de pac. qz tũc nõ sumus in casu l. ius publi
cum. ã. de pact. Huic fundamento potes dupliciter rndere.
113 † Primo fm Joã hic qꝺ etiam iuri cõcernenti scõario bonũ
publicũ renũtiari nõ põt. l. de die. & l. Utilicinus. ã. de par.
dot. iuncta l. j. ã. sol. mat. Hoc etiã p3 in l. q de bonis. ſ. j. ſ. ad
l. fal. Secõ rndẽ, put ꝺr no. Bar. in d. l. ius publicum. circa
fi. ã. de pac. qꝺ qñ per l. aliquid statuitur ex cã publice vtili
tatis t3 respiciat principaliter vtilitatẽ priuatam, tñ ei re
nuntiari non põt. allegat ad hoc d. l. de die. l. ij. & l. quemad
modum. C. de agri. & cẽñ. lib. xj. Sed prescriptio vſi inducta
expresse ob bonũ publicũ, vt ꝺr tex. in d. l. j. j. de vsuca. ergo ei
nõ põt renuntiari dato etiã qꝺ priuatam vtilitatem princi
paliter respiceret. Et sic tene opi. Barto. hic, & in d. l. j. j. de
114 vsuc. † limitat Alex. hic, quando pscriptioni renũtiaretur
cum iuꝛo, tunc bñ valeret, p tex. in c. cũ contingat. cum simi.
de iureiu. vbi in dote, & sic in iure inducto principaliter in fa
uoꝛe priuatũ, secũdario publicum renũtiat cum iuꝛo, vt hic
& in eo. licet mulieres. de iureiur. in vj. Imo fortius istud ẽt
procedit fm eum in prescriptione inducta odio alterius, qz
iuri introducto in odiũ alterius põt renuntiari cum iuꝛo.
c. significãte. de pig. declarat Bart. in l. si quis p eo. in tertio a
& quarto mẽbro principali. j. de fideiuſ. Et ꝺr Alex. istud vl
timum esse bñ põderandum: qz non reperit ab alio scriptũ.
115 † Ego aũt reperio⁸ ab alio scriptũ 3tiuꝫ in terminis tenere
a Raph. cu. in 2ſi. clxix. iudi. visa copia precepti. ad fi. vbi in ter
minis statuti disponentis qꝺ debito pscribatur & annis &
sic in prescriptione inducta in odium negligentis petere nõ
potest renuntiari etiã cum iuꝛo, & iuꝛm non validat huius
modi renuntiationẽ. p c. si diligenti. de fo. compe. vbi hꝫ qꝺ
iuri publico non potest renuntiari etiã cuꝫ iuꝛo. iuncta l. ij.
& l. quemadmodum. C. de agri. & cẽñ. li. xj. & in d. l. j. j. de vsuc.
& iuncta gl. no. in aut. vt sine prohi. ma. cre. & ita etiam vſi te
nere Ange. in consi. lv. incip. Gulielmus, Franciscus. ad fi.
116 ¶ Quarto inquãtũ Bar. t3 non posse per pactũ renuntia
ri statuto disponenti, qꝺ debito pscribat & annis, eo qz tali
pscriptio est odiosa, qz currit ex sola negligentia non peten
tis. l. fi. in fi. C. de edi. di. Adr. tol. ¶ Aduerte, quia illa l. fidu
quitur in pscriptione xxx. anno & illa bene est odiosa, qz pro
cedit absq̃ titulo, & bona fide ex sola negligentia non peten
tis, ergo nõ vſi facere ad ꝓpositũ Bar. ¶ Defendẽdo Bar.
dic no. qꝺ ista pscriptio statutaria. x. annoꝝ est subrogata in
locũ illius prescriptionis xxx. ann. Ideo assumit eius natu
ram, & cẽset etiã ipsa odiosa, vt expresse no. Bal. in l. in contra
cribus. in prin. in j. no. per illum tex. C. de nõ nu. pec. vbi no.
117 Bal. q† pscriptio statutaria minuẽs pscriptionẽ longioris
temporis assumit eius naturam. & ita etiam dicit idem Bal.
in c. si quis per xxx. ſi de feu. fuer. contro. inter dom. & agna.

¶ Ego aũt re
perio. Adde tu.
q etiã ante Cõ.
mit. hanc opi. re
net Hostien. in
Sum. ã presen.
in ſ. que res. ꝟ.
opin. tamen est.
Et ponit etiam
Fel. in rubr. de
presen. ver. fal.
lit quarto.

patet,qz ista prescriptio statutaria x.annoz cũ currat ex sola negligẽtia,nõ peritis,sicut z illa.xxx.anno.l.sequit.ff.via.j.

118 de vsuc. ¶ Quinto,z vltimo diligẽter aduertei practica ad cautelã quã tradit Bar.ad impedidẽ pscriptionẽ statutariã,q̃ q pactũ expssum agat,q̃ nunca pscriptione per ipsum,x.annoz pfixoz statuto iterũ deberi incipiat.z toties incipiat deberi quoties cõpleta fuerit per ter.q̃ prima inspectione vr bñ facere in l.sicut in annos.in pn.ff.qui.mo.vsuff.amit.adde Bal.in repe.l.cũctos populos,quã pauci habẽt. C.de sum.trin.vbi p istam cautelã Bart.no.qõ illud qõ non pot fieri p viã renũtiationis, fiat per viam repetite obligationis,z ideo pot testator,z pñt Jhentes ita dicere quoties pscriptũ fuerit toties iterũ deberi volo,qz definẽtia vnius est origo alterius fm Bal.in l.ij.C.vt in pos.leg. Idẽ z Flo.in l.fi vsufructus alternis annis.ff.qui.mo.vsuff.amit. Bart. Aero.in cautel.xciij.z eudẽ in caute.c.z cit. ¶ Licet oẽs teneãt istã cautelã Bart.mihi nullatenꝰ placet. Moueor qz per eã fieret expresse fraus statuto,cõuenendo,q̃ elapso decẽnio,z sic decursa pscriptione statutaria iterũ deberi incipiat. Ista cõuentio ad nihil aliud fit,nisi vt fraudetur statutũ,ergo nihil vz,p l.fraus.ff.de leg.j. z l.nõ dubitũ.C.cõia de legib. Et cũ partes nõ possint directo z expresse renuntiare tali statuto eo qz cẽset odiosus,z qz est introductũ pp bonũ publicũ,(put vtrũq̃ habes hic p Bar.)certe p indirectuz derogaret ff regulã.c.cũ qd vna via.de reg.iur.in vi.z sic per talẽ conẽtionẽ statutũ redderet elusoriũ z impositũ ꝓbris,z nõ rebꝰ,z l.ff.adei.C.cõia de leg. ¶ Scõo in Jniũ bñ facit ter. in bono fili valde not.in ff.emphyteusi.iuncto ff.neq̃ illud.in auf.de nõ alie.ff.in ff.emphyteusim.q̃ res ecclesie nõ pot dari in emphyteusim vt transeat vltra duos heredes,z sic vltra duas generationes accipientis,ff.p se, filiꝫ z nepotibꝰ, z nõ vltra. Postea in ff.neq̃ illud.ff egregie, qñ fi facit pactum expressum,q̃ post illos duos heredes ẽt tertius pferatur alijs,z de nouo deberi muestiri,tale pactũ nihil vz,eo qz esset in fraudẽ legis, qz p illud pactũ emphyteusis ecclesiastica redderet ꝑpetua. Jta formalr ff ibi ter. Sicl ꝓposito fi vera eẽt cautela Bar. p eã actio ꝑpetuaret z efficeret ꝑpetua Jdispositionẽ statuti expresse voleris,q̃ pscribat x. annis. Ad idẽ bñ facit qñ tz Cardi.in cle.j.ff.in pe.q.ff reb.

119 eccle.nõ alie.vbi tz,t q̃ prelatus qui phibet locare ad lõgũ tps,z sic ad x.annos,vt ibi est ter.cũ gl. si locauerit ad nouẽ annos cũ pacto d renouãdo locatione ad alios nouẽ annos inchoandos a diefinite pme locationis,ista conuentio nihil valet,eo qz vr fieri in fraudẽ legis prohibẽtis platũ posse locare ad longũ tps.allegar in argñ.c.quanto.amplꝫ de pui. refert z no.sequit Alex.in ff.lxviij.pmi vol.incip.visis duobus elegantissimis qstiõs.vbi no.loquitur.z tenendo istã partem Joes,z nc qñ ista cautela nõ sit vera, non ob ter.in quo solo se fundat Bar. in l.sicut i annos in pn.ff.q.mo.vsufr. amit.qz ille ter.nihil facit.z ad illum ter.rñde.q̃ formaliter rñdet Bal.in l.vnica,in pn.C.de cad.tol.ver.secundo no. argñ ad qñ qs ibi testator disponit super re sua propria cõstituendo in ea vsumfructũ,z eo finito iterũ renouando.z istud pot optime facere vt ibi, sed istud non pot fieri in casu nostro,qz esset Jius publicum z fraudem statuti. ¶ In ea.

120 gl.ibi,volo conuenire heredẽ.t not.ex ista gl.fm Bar.q̃ si testor ordinauit heredẽ certo loco posse conueniri, puta in loco domicilij.z expresse phibuit,ne alio loco possit cõueniri, Iz de rigore iuris in omni loco sit obligatꝰ pp characterez, qz sicut character,ita obligatio sequit eũ quocũq̃ loco.l.fi. C.de pscr.lon.tẽp. rñ de equitate obstat exceptio pp volũtatem testoris,nisi fm Bar.z alios heres dolo faciat,ne ibi cõueniat,vt sic legatarius fraudet legato. Sic ẽt limitat illud

121 q̃ subiungit gl.de eo q̃ post Jctũ est effectꝰ clericꝰ,t qz si in fraudẽ statuti fecit se clericari,vt habes p Barto.in l.j.ff.de fer. Jo.An.in c.j.de oblig.ad ratiocinii.cũ 2coz.hic additis p Alex.z ista gl.no ẽt Bal.c.j.de eo q ar.bel.dep.z in l.affinitatis.in fi.C.cõia de suc.Adde ẽt q̃ de ista glo.Bal.infinitis locis facit festũ Bal.in l.ij.circa me.C.vt in pos.leg.notar hic

122 esse gl.fin.t q̃ si testor disponeret,q̃ hꝰ nõ posset cõueniri sub iudice competẽti,nõ vz talis dispositio testoris,qz est Jius publicũ.Ubi idẽ Bar.in c.ecclesia sctẽ Marie.de ꝓti.

123 reputat istã gl.esse fing.ad aliud.t q̃ si laicus p statutũ municipale tutus Jcreditoẽ ꝓscriptione triẽnij factus esset clericus,an virtute huius statuti poterit se tueri in curia episcopali. Jo.And.in c.ij.de except.in vi. ff qñ hec qõ fuit disputata Bononie z fuit determinatũ qñ nõ,qz nõ dz dicta ff de alieno,fs Bal.ff q̃ effectus clericꝰ mutat fozũ, non tñ perdit ius qñ est sibi quesitus. ita ff esse glo.singula.hic:qz hec exceptio in perpetuũ est mutatur,z statutũ,q̃ equiparat

snie diffinitiue non extinguit vires loci mutatione l.cũ quedam puella.ff.de iurisd.om.iud. Istam glo.ẽt reputat fing. Bal.in c.nõnulli.de rescrip.idez Bal.in c.ff.de fer. ¶ In ea. gl.ibi. Item qñ ff dõne.l.tacita.repzehendit Bar. z cũ eo

124 alij oes tenent,t q̃ dõ tacita ita impedit ortũ obligationis,sicut ex pressa,vt est glo.in l.item qz.ff.de pac. Tu salua no.istã gl.qz verus est,qñ tacita dõ inest obligationi,secus, si inest executioni.gl.est in l.ita demũ.p illum ter.j.de arbit. gl.in l.ij.C.eo. Ubi ẽt cũ Bal.idẽ tenet Bar. z alij in d.l.itẽ qz z subtiliter Bal.in illa l.ij.C.de arbit.z in l.fi ex cautione. in vij.q.C.de nõ nu.pecu.z melius,quã alibi Bal.in c.fi.de ꝓsumptio. Ubi p eum subtiliter declaratur,qñ cognoscat, an dõ insit obligationi, an executioni, diri in d.l.item qz. ¶ In ea.gl ibi. Item ad id qñ ff de t pe est J.C.eo.l.fi.Bar. z alij melius rñdent, q̃ hic loquit in obligatione personali, que ossibꝰ z persone coheret,vt character quidã iurta gl. in l.ij.ff.p soc.ibi aũt loquitur in dño,z sic in iure reali qñ solum adheret corpori,sicut annulus digito, z vestis corpori,ideo ista adherentia pot esse localis,z tpalis. ¶ In ead. gl.ibi,idem argñ J.C.vt in pos.leg.l.ij.z sic ad fi.gl.aduerte,

125 q̃ in illa l.ij.est ter. qñ testator pot remittere heredi satisdationem de prestãdis legatis,vel fideicommissis. Amplia mirabiliter,vt istud procedat,etiam si heres sit vnus dilapidator bonoz,adhuc testor pot ei remittere talẽ satisdationem,ter.habes de hoc valde no.in l.fi.in princ.j.vt le.no.caue. Adde qñ silr testor pot remittere cautionẽ mutianam, ita notat Ang.in ff.prefate.p illũ ter.in auf.de nup. Tu vltra Ang.adde de hoc rex.no.in l.fi.j.ff maxim.testa. ¶ Nũc videndũ est,q̃ sit ratio,quare testator possit remittere satisdationem heredi de prestandis legatis, vel fideicõmissis.d. l.ij.z tñ non pot remittere satisdationem de vtendo z fruendo arbitrio boni viri l.pen.C.vt in pos.leg.z l.j.C.de vsufru. Bl.in d.l.pe.assignat duas rationes diuersitatis.Bar.ff.e. repzehendit primã,z sequitur secam,qz inuitaret ad delinquendum. Istam rationem etiam tz Bar.in l.pactum inter heredẽ.ff de pac.z in d.l.j.C.de vsufru.Confirmatur hoc,qz talis remissio de vtendo,z fruendo arbitrio boni viri sonat in turpitudinẽ,q̃ vsufructuarius possit dilapidare z abuti, ideo nihil vz ista rõ quã tz Bar. nõ vr esse bona duplici rõne. Prima,qz fm eã etiã ipse hꝰ non possit remittere vsufructuario talẽ cautionẽ de vtẽdo,z fruendo arbitrio boni viri.eo,qz similiter inuitaret ad delinquẽdũ J l.fi vnus.ff.illud.ff de pac.z tñ ipse heres pot eã remittere,vt ꝓbat ter. in d.l.pe.in verbo testõ.a Jnio sensu gl.Bar.in d.l.j.C.de vsufru.z super hac difficultate Raph.cu.relinquit cogitandũ. Jmo.rñdet,q̃ ideo hꝰ pot remittere vsufructuario illam cautionẽ de vtẽdo z fruẽdo arbitrio boni viri,eo qz hꝰ posset totũ donare,z sic in re ꝓpria quilibet est moderator z arbiter ẽt in abutẽdo,vt superi dixi. Ista rũsio Jmo.nõ est bona,qz ẽt ipe testor potuisset totũ donare vsufructuario,imo potuisset ei relinquere ꝓprietatẽ,z tñ p ff nõ pot remittere cautionẽ de vtẽdo z fruẽdo arbitrio boni viri: Aũ tuti est tenere J gl. ꝓdictas q̃ ficut testor nõ pt remittere cautionẽ ff vtẽdo fruẽdo arbitrio boni viri,qz remissio sonaret l vitiũ z dolũ,ita ẽt nec hꝰ ei posset remittere:qz inuitaret ad de-

126 linquẽdũ.z l.d.l.pe.t nec dz sumi argñ a Jnio sensu,qz resultaret absurdꝰ inter lectꝰ.l.ij.cũ gl.C.de qdi.inser. Vel potes dicere, q̃ talis cautio pot ab hꝰde remitti tacite nõ petẽdo eũ.ita predit gl.z Bar.in l.j.C.de vsuf. Nõ aũt posset p pactũ expsse remittere. Sicut ẽt iurm calũnie pot tacite remitti,nõ petẽdo aũt nõ pstãdo, non aũt expsse.l.ff.ff.Jz qz veremur.C.de iur.cal.gl.no.in l.sed si inter.in pn.ff.de serui.vrb. ꝓdio. Scõo pncipaliter J istã cõem rõnẽ facit, qz non vr verum,q̃ per talem remissionẽ inuitaret vsufructuarꝰ ad delinquendũ,qz si polo se aliquid faceret in re in qua hz vsumfructũ,q̃ bonus vir nõ fecisset puta,qz deterioraret rẽ,posset expelli ab vsufructu.l.amplius.ff.ff.de dam.infec. Jta i terminis nostris in vsufructuario tz Pau.de ca.in aut.qui rẽ.C.de sacrosan.ecc.ergo non videtur verum q̃ per hoc daretur materia ad delinquendum. Et per ista cum laude Dei remanet,vtiliter(vt puto)expedita ista lex.

Lex lix.

1 ☞ Cautio que non debuit interponi, si fuerit interposita, an committatur.

Stipulatio interpositа sup aliquo actu an semp intelligat fm naturã actus super quo interponit z quando,nu.j.

2 Legatarꝰ si stipulet ab herede seruũ in specie sibi legatum, nõ esse fugitiuũ nihil plus sibi debet quã ẽt in legato.z n.6. Non procederet quando legatarius esset gratuatus dare aliquid heredi, vel quando heres vellet teneri.

Stipulatio

Stipulatio dicitur pendere tanquam accessoria ab actu, super quo interponitur.

Verba debent aliquid operari.

Dispositio huius tex. procedit in titulo lucratiuo, secus in titulo oneroso.

Do ãs licet nõ teneatur de euictione, tñ si promittit tenet.

Si legati serui. Stipulatio erronea, que interponi non debebat si sit interposita non obligat in effectu. h. d. z sic loquitur in herede errante sm intellectum gl. ff. de hoc an cautio q̃ nõ debuit interponi, si fuerit interposita cõmittat vide subtiliter z plene Bart. post Dy. in l. si patronus. ff. de dona. vel sm alium intellectũ gl. iñ.

1 ✝ Stipulatio simplr interposita etiam a sciẽte intelligitur sm naturam actus super quo interponit. h. d. cõcordantes sunt in gl. Istũ passum an stipulatio semper intelligat scõm naturam actus super quo interponitur, late disputant arguendo ad partes in rub. ff. de v. obl. Ad ibi plene dicta me remitto. ¶ Dividit ista lex in tres partes. In prima ponitur thema, z decisio. In scõa rõ decidendi. In tertia rõ rationis, secunda ibi, qz qualis est, tertia ibi nec vllum in legato damnum. ¶ ✝ No. ex hoc tex. qõd si legatarius stipuletur ab herede seruum in specie sibi legatum nõ esse fugitiuus, p talẽ stipulationẽ nihil plus debetur, q̃ esset in legato. qz heres debet prestare talẽ qualis est, vt hic in tex. z l. si. a substituto. ff. in fi. ff. eo. Et stipulatio 8z pendere tanq̃ accessoria abactu super quo interponitur. 8c tex. in l. v. ff. cõmunia. ff. de ver. ob. Alibi 8t tex. in l. i. ff. si quis sub qdõne. ff. vt le. no. caue. allegatus in gl. stipulationi easdem qdõnes z clausule que z in legato, z sic pondera fortiter q̃ isto modo stipulatio interposita nihil operatur, put dr iste tex. ibi nihil venit in eã stipulationẽ, z sic habes p hunc text. notare magnã ampliationẽ ad regulam, que hz, ✝ q̃ stipulatio interposita super alio actu, intelligitur, z regulatur sm naturam illius actus super quo interponit, vt iurib̃ allegatis in gl. pedar. etiã si isto modo intelligendo stipulatio reddat inutilis z sine effectu, tex. est hic notabilis, z peregrin̄ lz nemo ad hoc aduertat. Sed hoc vt 3 regulam. l. si qñ in prin. cum similib. ff. eo. z c. si papa. 8 primle. in vi. ✝ qz verba semper debent sic intelligi vt aliquid operent, imo non solum clausule, sed iã quodlibet minimum verbum dz esse cum effectu aliquid operandi secundum Bal. qui millies allegatur ad hoc in rub. C. de Jhen. emp. in ix. q. z ante eus gl. in c. solite. in ✝ bo tanquam de maio. z obe. z gl. in l. j. in glo. j. ff. quod metus cau. z in l. j. ff. ait prẽtor. ff. de vi z vi. arm. vider Bal. in d. rub. C. de Jhen. emp. in ix. q. qõd verba debent intelligi vt aliquid operentur. ita tñ, q̃ intelligantur sm naturaz rei deducte in contractum. Ita dicit notare Innoc. in c. ex literis. de iure par. z dicit patere in l. si stipulatus. ff. de vsuris. z ita etiam dicit idem Bal. in l. a procuratore. C. mandata. vel aliter z secundo, tu respõde q̃ illa regula procedit in stipulatione principaliter interposita, secus qñ accessorie interponitur. vt hoc tex. cum concordantibus allegatis in glo. Tamen ad idem qõd stipulatio interposita nihil operatur, facit tex. in l. flumina. ff. vt vitium. z in l. si edibus. ff. de dam. infec. quas Bar. alleg. post Jac. de Arena. z illi tex. assignant rõnem. Item aduerte quia iste tex. procedit in titulo legati q̃ est lucratiuus, vt l. si heredem. ff. manda. secus est in contractu oneroso vt emptionis z venditionis, ✝ qz venditor promittens seruum venditum non esse fugitiuum indistincte tenetur si reperiatur cõtrarium, cum pretium recipiat z maius pretiũ vt ita se obligat. l. fina. qui s. ff. de euic. z l. si apud. C. de editi. ac. quas allegat gl. fin. pro contrariis. ✝ Hinc infertur, q̃ si in isto text. seruus fuisset legatus non pure, sed sub conditione si legatarius daret certum quid heredi, z propter promissionem heredis asserentis seruum legatum non esse fugitiuum, legatarius adimpleuit conditionem, z sic soluit quantitatem qz isto modo versat in dãno, tunc heres tenetur ad interesse si seruus reperiat fugitiu' sm Pan. de ea. hic in lectura Bononensi, qui dr per alios non tãgi z esse substantiale. refert etiam z simplr sequitur Alex. hic. ¶ Secũdo limita qñ heres expresse vellet teneri 3 naturam legati de vitio serui fugitiui, tunc obligaretur non propter interesse dãni q̃ nõ patitur legatarius, sed pp interesse lucri cessantis, an q̃ heres simul potuit se obligare ✝ sicut donans q̃ nõ tenet de euictione tñ si promittat obligatur. l. isto in fi. cum gl. in ver. si dolo. ff. de do. fz Bar. z cõiter alios hic. quãuis Jac. 8 Are. teneri 3 rem per aliquam tura qb' vider Bart. z bene. z cũ Jac. 8 are. tenuerũt Ray. z Bal. hic. fz teneas prędẽtẽ q̃ est magis cõis z 8t Rap. ideo hic, qõ opi. Ja. 8 are. é falsissima.

Lex lix.

1 ✝ Testator si legat rem pignori obligatã quando. z quib' casibus tenetur heres eam luere. nu. 7. z nu. 9. z nu. 17. z 20.

2 Argñ de re aliena legata ad legatũ rei pignorate v3. z n. 7.

3 Voluntas testatoris in vltimis voluntatibus tanquam regina attenditur.

4 Testator legans rem suam alteri obligatam, an videatur legare talem, qualem habet.

5 Testator intelligitur minus grauare heredem quaz fit possibile. z nu. 12.

6 Ius pignoris proprie non respicit rem, sed personam.

8 Legatum factum valde amico, equiparatur legato facto cõiuncte persone.

Dispositum inter coniunctos sanguine habet locum inter coniunctos non leui amicitia.

9 Heres, z non legatarius tenetur luere rem legatam, quando alias legatum esset inutile.

10 Heres tenetur soluere collectas, z onera pro fructuario, quando aliter legatum esset inutile.

11 Heres tenetur perquirere rem legatam absentem in longinquo sumptibus propriis z non legatarii.

12 Res obligata pro tanto quantum valet z vltra, videtur ejusse patrimonium obligantis, z pro aliena habetur.

14 Testator si rem in testamento legatam pignorauit quando intelligatur legatum renocasse. z nu. 20.

15 Creditor habens rem debitoris obligatam pro tanta summa q̃ nõ fit verisile qõd debitor illam luat, habetur loco dñi.

16 Experientia rerum magistra.

17 Res legata si per testatorem ex eius debito vel heredis fuisset obligata, an heredes teneantur luere. z nu. 18.

19 Tex. in hac lege generaliter procedit in re obligata pro debito hereditario, z etiam pro debito alieno.

20 Intellectus ad istum tex. communiter reprehenditur.

21 Heres non tenetur rem legatam per se pignoratam luere, si testator in testamento sibi permisisset quod posset talem rem pro suis necessitatibus pignorare.

22 Si testator legauit mihi rem meam per me obligatam heres tenetur eam luere.

23 Si in legato vniuersali reperitur res obligata legatarius, z non heres tenetur luere.

Legatum vniuersale semp trãsit ad legatariũ cũ onere suo.

24 Mercator qui legat apothecam pannorum intelligitur illam legare cum debitis z creditis.

25 Cõsuetudo si extet qõd mortuo parochiano sacerdos habeat illius vestes heres non tenetur luere vestes pignoratas.

26 Legatarius z non heres luit rem sibi legatam, que ante testamentũ facto legatarii erat obligata.

27 Actio ex testõ non producitur ex tacita voluntate testoris.

28 Testator in eius testamento non potest inferre preiudiciũ creditoribus suis.

29 Voluntas tacita quamuis colligatur ex coniecturis non tãtum operatur quantum expressa.

30 Et ea volũtate testoris agi põt que ad dispositionẽ transit.

31 Tacitum habetur pro expresso qñ trãsit ad dispositionem.

32 Omissum a testatore in scriptura z in prolatione verborum dispositiua habetur pro omisso.

Non creditur testatorem voluisse, nisi illud quod expressit.

33 Tex. in l. nutu. ff. de leg. iij. loquitur de tali nutu per quem voluntas perpendatur.

Fideicommissa vniuersalia non possunt relinqui nutu.

34 Intellectus ad l. iij. C. de legatis.

35 Ignorãtia non toleratur nec presumitur in facto proprio, z quando toleretur. nu. 36. z 37.

38 In facto alieno ignorantia presumitur. z nu. 40.

39 Dominus ex cõtumacia procuratoris citati non dicitur verus contumax.

40 Ignorantia in facto alieno sepius tractato nõ presumitur.

41 Scire factum alienum ille presumitur, qui illud indagare tenetur ratione officii.

Pastor non excusatur si lupus oues comedit, z nescit.

42 Facta nobilium presumunt nota, z ideo nõ tolerat ignorãtia.

43 Scientia presumitur in factis illicitis, z non ignorantia.

44 Solutione eius quod debetur etiam facta a penitus extraneo tollitur omnis obligatio.

45 Legatarius q̃ quatuor tẽporibus potest petere sibi actiones cedi per creditores contra heredem.

Exceptio cessionis, z omnis exceptio que non impugnat sententiam potest opponi contra sententiam.

46 Non possidens quod possit petere cessionem sibi fieri.

47 Exceptio que obstat cedenti, non obstat cessionario.

SI res obligata. Rez legatā, que est pignori obligata cogitur hꝛs liberare in trib⁹ casib⁹ hic positis, in quibus si legatarij⁹ eā luat cedēde sunt actiones ꝛ heredem, vel via exceptionis, vel offō iudicis. ḥ. d. ista magistralis, ꝛ solēnis lex. ꝛ ꝺt Raph. cu. hic circa prin. q̄ non est lex in hoc titulo q̄ habeat materiā magis inuolutā, ꝛ pe ius declaratā. ¶ Diuidit fm Bar. ꝛ cōiter scribētes i duas partes principales. Jn pma ponit, in quib⁹ casib⁹ teneatur heres liberare rez legatam, q̄ sit obligata. Jn scōa ponit, p quē modū heres cogatur liberare, si creditores cōueniant legatariū hypothecaria. scōa ibi quō si testōr. Rursus pma principalis subdiuiditur in duas particulas. Jn prima ponit vnā regulā, qñ testator scienter legauit rem obligatā cū vna exceptione. Jn scōa ponit aliam regulam, qñ testōr legans ignorabat rē obligatā cum duabus exceptionib⁹ scōa ibi si nesciat. ¶ Nota pmo ex hoc tex. duas regulas cū trib⁹ exceptionib⁹, ꝛ sic in effectu habes tres casus, in quibus si testōr legauerit rē pignori obligatā, heres tenet eā luere ꝛ liberare, s. qñ testator sciebat eā esse obligatā. Jtē qñ ignorabat, ſz veriſlr eandē, vel aliā fuisset legaturus, q̄ forte erat cōiuncta pſona testatori, vel qñ aliqd supereſſet legatario, exoluto ere alieno. ¶ Examinem⁹ p ordinem pro intellectu tex. istos tres casus. Primus casus est qñ testator legans sciebat ullam rem esse pignori obligatam vt hic. ꝛ §. si rē suā. Jnſt. de leg. ꝛ l. predia. C. de fideicō. ꝛ l. licet. ff. de do. ꝓle.

2 †Adde bene facere, q̄ bonum est argumētum de legato rei aliene ad legatū rei obligate. ita equiparat tex. in §. si rem suam. Jnſti. de leg. ſz qñ testator legat rem alienaz scienter, intelligitur grauare heredem, vt eam redimat l. cū alienam. C. de lega. ꝛ l. nō dubiū. in fi. ff. de leg. iij. ergo fiſr qñ testator scienter legat rē obligatam, intelligitur grauare heredem q̄ eā luat, ꝛ liberet, ꝛ hoc verum nisi aliter apparaꝛ de animo testatoris vt subaudigit tex. q̄ in hoc fallit omnis regula in vltimis voluntatibus ꝓter l. nemo pōt. cum similib. §. eo. †q̄ voluntas testatoris ranq̄ regula attēdi ꝺz, que regulat vltimas voluntates. ita ꝺt iuriſ. onsultus. in l. ſi 2dō ibus. primū locū volūtas defuncti obtinet. in p̄n. ff. de 2d. ꝛ demō. ꝛ in l. nō aliter. ff. de leg. iij. Stat ergo q̄ qñ testōr scienter legat rē obligatā, q̄ hꝛs tenet eā liberare. Ex quo habes corrolarie notare †q̄ testōr legās rē suā alteri obligatā non vꝛ legare talē qualē ḥz, ꝛ sic vꝛ solum legare illud ius luēdi qđ habet. Contra istud fortiter opponit, q̄ imo testator nunq̄ debeat videri grauare heredē onere luendi, q̄ qñ testōr hz aliquod ius in re, vel ad rem, vel ꝓ re illud tm̄ legare vꝛ ꝛ non plus. l. apud iulianuz. §. idē Julianus. ff. e. ꝛ l. si domus. §. fi. ff. eo. Jtem liberatur hꝛs, qñ rem legatā tradit talē qualis est, vt ꝺt tex. in l. seruo legato. §. si fund⁹. ꝛ l. legatū. §. fi. ff. eo. ꝛ in l. si a substituto. §. fi. in fi. ff. e. ꝛ in l. §. prime precedēti. ꝛ quantūcūq̄ illud ius q̄ hz testator, sit finiturū ei⁹ morte, ꝛ sic nullam sit allaturum vtilitatē legatario, illud tm̄ intelligit legare ꝛ nō plus, ideo si habeat solū ius vsuffructus illud tm̄ intelligit legare q̄uis finiaꝛ eius morte. tex. est in l. vxor patrui. C. o leg. ꝛ in l. q̄ in rerū. §. j. ff. e. †vt sic testōr intelligaꝛ min⁹ grauare hꝛdē, q̄ fit pole. l. vnum ex familia. §. si rem. ff. de leg. iij. cū ergo in casu nostro testōr in re legata habeat dominium, ité habeat ius luendi, illud tm̄ intelligitur legasse, q̄ hz, ꝛ nō plus, ergo vꝛ, q̄ indistincte onus luēdi rē pignoratā nunq̄ debeat ad heredē spectare ſz semp ad legatarium. Angel. reputat istud ꝺrium esse multum difficile, ſz non ita plene illud formet, nec ipse, nec aliqs scribentiū, ꝛ rādet, q̄ non intelligit testator legare pl⁹ iuris, q̄ habeat quātitatiue, ſz qualificatiue sic, vt hic intelligēdo de illa q̄litate, q̄ in iure hypothece ꝓfitit vt hic plen⁹ p eū, ꝛ sequit Ange. de perilis sed ista solo fm Joan. de imo. diuersificat casus, ſz nō instruit. Alio mō rādet Bar. in l. si dom⁹. §. fi. euictione. §. e. q̄ iste tex. loquitur qñ ius, q̄ deficit testatori est tale p os res possit a legatario auocari, ꝛ in totū euinci, ideo tunc seruatur distinctio text. q̄ qñ testator est sciens, videatur velle q̄ legatarius habeat cum effectu, ꝛ nō possit ab eo auocari p hypothecariā, secus, qñ per tale ius non sequeret euictio in totū vt in ḥs. Jstā so. sequunt Jmo. Flo. ꝛ Alex. circa fi. ꝛ latius Pau. de ca. hic. Eam etiā sequitur Bal. in l. predia. C. de fideicō. Et ista solu. cōiter tenet, sed ꝓ certo ista solutio Bar. ꝛ cōis nō enumerat difficultatē. qm̄ (vt ꝺixi §.) testator vꝛ solū legare illud ius q̄ hz in re etiā si sit periturum eius morte, ꝛ ex hoc legatū reddaꝛ in totū inutile. ꝺ. l. vxor patrui. ꝛ ꝺ. l. q̄ in rerū. §. j. ergo ſz in casu nostro respectu iuris hypothece sequaꝛ in totū euictio rei legate, ꝛ sic legatū reddat inutile, tū nō cēsetur testōr legasse, nisi illud ius q̄ hz quāuis futurum inutile, nisi saluando cōem solu. dicas q̄ ibi nihil ꝓt imputari heredi, qui non potuit facere quin ipsum ius q̄ habebat testōr in re legata per eius mortē extinguere tur, ſz hic bū fuit in facultate hꝛdis facere ne res legata obligata posset per hypothecariā auocari eū liberando, vū pōt imputari heredi, si eam non luit, ex quo testator sciebat eam obligatam. Alio modo rñdet Raphael cu. in ḋ. l. si dom⁹. §. de euictione. q̄ verum est, qñ testator vꝛ legare ius qđ hz in re, sed †ius pignoris non ꝓpriē respicit rem sed personā, q̄ ista qualitas pignoris inerat ex facto testatoris, q̄ eā pignorauit. Aſi ex natura qualitatis testator, vel eius hꝛs teneb unt luere fm Pe. de belu. hic. Sed ista vltima solu. parum vz, reputo ḋrium esse valde difficile. put etiā ꝺicebat Angel. quāuis Pau. dicat nō esse qui forte non bñ gustauit difficul

7 tatē ḋrij. † Scōs casus text. est, qñ testōr ignorans rem esse pignoratā legauit, sed veriſlr, si sciuisset, eādē vel aliā equebonā, ꝛ nō obligatā fuisset legaturus, vt hic ꝛ ḋ. l. predia. in scōo rñso, puta, q̄ legatarius erat cōiuncta persona testatoris, vt hic in glo. in ꝟb. si scisset obligatā. sicut qñ testōr legat ignoranter rē alienam coniuncte persone, nā tunc heres tenetur eā redimere. l. cū alienā. C. de le. allegata in gl. ꝛ ḋ. l. p. ꝺia. ita qñ res pignorata legat coniuncte pſone testōris cuz (vt ꝺixi supra) equiparētur legatum rei aliene ꝛ legatū rei obligate. ḋ. §. si rem suam. Jnſtit. de leg. Ꝺē qñ processisset magnuz meritū legatarij fm Bal. in ḋ. l. predia. Addo aliud notabile exemplum, qñ legatarius erat valde amicus testōris, iuxta l. late culpe. §. amicos. in ꝟbo, non leui amicitia. ff.

8 de ver. si. ꝛ ibi gl. notabilis, †nā talis valde amic⁹ equiparaꝛ coniuncto sanguine. l. cū allegas. C. de castren. pe. mi. lib. xij. Bar. in l. nō solū. §. qui aliena. ff. de procu. Joan. And. 2do. Abb. in c. si. de postulan. nam illud, q̄ disponit inter coniunctos sanguine, hz locum inter amicos nō leui amicitia cōiunctos, fm gl. in ꝟ. plumif. in c. requisisti. ꝛ ibi Ab. erōsius ita no. de testa. de quo plen⁹ ꝺixi post alios in l. exigēdi. C. de p cu. late Alex. qui vꝛ aliud sentire in repe. l. sepe. ff. de re iudi.

9 ꝛ in l. j. §. lex falcidia. ff. ad leg. fal. ¶ †Tertius casus est, qñ nihil esset superfluū in re legata, soluta quantitate debita, ꝛ sic legatū non cōtineret vtilitatē, si onus luēdi spectaret ad legatariū, tunc indistincte spectat ad heredē, eriā si testator ignorauit rē fuisse obligatā. ita intelligit gl. hic in verbo vel nisi nō pōt, ꝛ cōiter doc. antiqui. gl. ꝛ Ang. in ḋ. l. predia. ꝛ gl. in §. si rem suam. insti. de leg eo q̄ lex isto casu facit coniecturam, q̄ testōr voluit onus luēdi, ꝛ liberandi rem legatā potius ꝓtinere ad heredē, q̄ facere legatū inutile. l. plane. §. qđ si rem. §. eo. Ego vltra alios ꝓ isto intellectu addo bene facere tex. in l. qui concubinam. §. qui hortos. cum gl. fi. ff. de le.

10 iij. †vbi heres tenet soluere p vsufructuario tributa, ꝛ onera reipublice, qñ alias legatum tale esset inane, ꝛ nihil emolumēti afferret, quē tex. ad hoc cōmēdat Bar. in l. his ꝟbis. §. j. ff. de leg. iij. ꝛ ad hoc reputat singulārē Are. ad l. hmōi. ff. ꝺ ꝟ. obli. Ad idem adde bñ facere illud, qđ voluit Bar. ꝛ doc.

11 in l. cum seruus. ꝛ in l. cū res. in p̄n. §. eo. †q̄ qñ res legata est absens multum in longinquo, tunc sumptus pquirendi spectat ad heredē, ꝛ ita vꝛ testatoꝛ sensisse, q̄ si spectaret ad legatariū, legatū nullā haberet vtilitatem, ꝛ sequitur etiā ḋ. Ab. in c. indicāte. de test. Sz iste intellectus non vꝛ bon⁹ cū tex. loquaꝛ affirmatiue ꝛ ꝺicat, vel nisi nō pōt aliqd esse superfluū ex soluto ere alieno, ꝛ subaudire negatiuā. nō facit put in gl. in ꝟbo vel nisi, nō pōt sumendo ex dictione nisi, ꝺiuisiz posita vt imporꝛet si nō, est destruere ter. ꝛ exponere album p nigro. Jres legatū vz hz legatarius tm̄ soluat q̄tū vz res legata, vt l. ꝛ si equo. j. e. ¶ Aū Angel hic intelligit singulr istum tex. put facer affirmatiue nulla facta supplerione, q̄ si res erat obligata pignori p minori q̄titate q̄ valeret, ꝛ sic aliqd pōt esse superfluū deducto ere alieno, vt ꝺt litera, ꝛ tunc hꝛs tenet indistincte luere ēt si testōr ignorauit eā esse obligatā, ita ꝓprie loqtur iste tex. si aūt erat obligata p tāto q̄tū vz aut pl⁹, ꝛ tūc nō teneaꝛ eā luere, ſz legatari⁹. Nō ꝺiuersitatis pōt esse duplex. Prima ſz Ang. q̄ oñ est obligata p minori quātitate quā valet, tunc heres ꝺt esse in culpa, vel in negligētia si nō luat. sed qñ erat obligata p tanto quantū vz ita q̄ nihil supereſt deducto ere alieno, tūc nō pōt imputari culpa hꝛdi si eā nō redemit, ſz habuit p derelicto, q̄ facit id q̄ ēt diligens paterfamilias fecisset. Scōa fundamētalioz ē

12 nō ꝺiuersitatis, † q̄ qñ res est pignori obligata p tāto quā tum valet ꝛ vltra censet exiuisse patrimonium testatoris, q̄ non est verisimile, q̄ vnq̄ velit eam redimere. ꝛ sic habetur p alienata. l. qui habebat. cum gl. fi. ꝛ ibi Bart. ff. de leg. iij. ꝛ l. legata. §. fi. ꝛ ibi Bar. ff. ꝺ suppel. lega. ꝺixi multa similia ad hoc addenda in l. manumissiones. ff. de iustitia, ꝛ iure. si ergo

testator

1 ¶ Testōr. Sed quid si testator, q̄ titio legauit testō, legat vxori in codicillis, an videaꝛ in totum vel in partem ademisse legatum tituꝫ ꝛ an in dubio presumatur adēptio vide Alex. imo. in consi. cxlix. v. 4 volu. per totuz. 4

tet in hoc ignorabat. vt ignoranter legasse rē alienā vt suam ergo nō vz vt hēs teneat eā redimere, nisi legatar⁹ esset conuicta psona d.l.cū alienā, vbi qū testator legat rem alienam ignoranter nō vz legatū, qz haberet necesse soluere tm quātū valeret res vt satisfaciat legato eadē rō militat qū testator ignoranter legat rē obligatā pro tanto quantū vz, qz tūc hēs pro ea liberanda haberet necesse tm soluere quantū vz, z vt dixi eg parank legatū rei alienę, z legatū rei obligate. prout 17 eg parat tex. in d. §. fz z rē suā. ✝z non presumit q testor ignorans voluerit in tm grauare hēdem vt redimat pro tanto quantū vz, vt l. vnū ex familia. §. si rē. ff. de leg. ij. secus qū res est obligata pro minori quātitate quā valeat, tūc nō vī exisse patrimoniū testōris tō vz legatū, z heres teneť eaz luere. Istum intellectū Ang. seqt Pau. de ca. dicēs q est mirabilis, z q sibi placet, qz est cōformis litere q logt affirmative est sustētabilis z pulchrior fm eum. Eum ēt sequuntur Raph. cu. z d. Ale. hic, z ēt d. Ale. hic q iste intellectus sem per sibi placuit. Eum ēt sequitur Rapha. ful. in d. l. predia.

¶ Ego p isto singulari intellectu confirmando addo vltra 14 alios bñ facere ✝qđ qū testator rē in testō legatam postea pignorauit non intelligiť legatum renocasse, imo heres teneť eā luere seu liberare. tex. est in l. iij. vbi dixi. C. de leg. z in §. si qs rem suā. instī. eo. tū qū testator pignorasset pro tāto quātum vz ipsa res ita qđ non est verisimile debere luere, tunc habeť loco alienationis iurib. ē. allegatis, z tunc renocatur legatū. ita tz Bar. in l. rem legatā. in fi. ff. de altīnē. lega. Cyn. Raph. Ful. z Pau. de ca. in d. l. iij. C. de leg. Ad idē addo il- 18 lud q tz Bald. in l. q de creditore. ff. de dam. infe. ✝qđ qū pignus est apud creditorē pro tanta summa q debitor verisimiliter nō vult eā luere, tunc creditor habeť loco dñi p d. l. q habebat. cū gl. fi. Imo fortius tz signanter Bald. in l. j. C. de thesau. lib. z. qđ si testator legat alicui res suas q in tali legato venit ēt res obligata pro tāto q non est verisimile debitor rē luere eam rē q bñ no. ¶ Sed caue tz iste scōs intellectus Ang. videat colorat⁹ z multū applaudere litere affirmati ue alij post eum sequant, nec aliqs scribentiū vnquā eū impugnauerit, ego tū dubito z puto non posse ꝓcedere fortz z inuincibili rōne, nā fz istū intellectū Ang. qū res legata erat pignorata minori quātitate q valeat, semp z indistincte hēs 19 teneť luere. ✝Sz a cōiter accidentib⁹ res pignorant pro minori quantitate q valeat vt docet experientia rez magistra, quā sit. in ꝑn. de elec. in vj. z leges debēt intelligi fm cōiter accidētia. l. iij. z l. sequenti. z l. nā ad ea. z l. seq. ff. de legi. ergo supsum duo casus ꝓcederes positi in tex. Q2 siue testor sciat siue ignoret, Itē siue testator esset alias legaturus siue non a cōiter accidētibus onus luendi semp z indistincte spectaret ad heredē, ex quo cōiter vt dixi res pignorat p minori q̄titate quā dos valeat. vū ne dicamus casus ꝓcedentes in tex. superfluos qđ esset absurdissimū ℨ. §. quib⁹. in j. ℨ instit. tione C. rō vī de necessitate, z qđ inuitis dentibus fit tenendus intellect⁹ gl. q de directo ℨ iatur intellectui Ang. z sequacū. z q intellect⁹ gl. est magis cōis saltē apud antiquos. 17 vt dixi. ¶ ✝Ultra tres casus positos in tex. addit Bar. ꝯ tium casum, in q̄ hēs teneť indistincte luere rē obligatam qū res fuit obligata p debitore testōris, z sic pro debito hēditario, vel qū fuit obligata p debito ipsius heredis, tunc heres indistincte teneť luere tz testator ignoraret z legatarius nō esset ꝑiuncta psona. vū ista lex fm eum dz intelligi z restrigi 18 qū res fuit obligata p debito alieno alicui⁹ tertij. ✝Motus est Bar. nā qū debitū est hēditariū onus luendi spectat ad heredē l. apud iulianū. §. heres. ē. eo. ergo tūc non posset ꝓcedere distinctio hui⁹ tex. Itē mouēť p rōnē qz ℨ legatarium non pōt deueniri p hypothecariā actionē nisi pri⁹ debitore principali existente in mora ēt iure isto ffozū. l. debitores. C. de pig. cum ergo hēs q est principalis debitor fuit in mora nō soluēdi ergo culpa hēdis res legata auferēť legatario, ergo dz hēs indistincte ex sua culpa teneri l. cum res. §. culpa. z l. q de ergo. §. si heres. z §. seq. ē. eo. Idem tz Bar. in l. ꝓdia. C. de fideicō. vbi ēt qđ istud est sūū nouū dictū, z q nō repetit aliū dicere. z in fi. ēt quod hz istam limitationē p valde notabili ad hoc. Idem tz Bar. in l. q solidū. §. fi. ff. de le. ij. per gl. ibi nō violando nec cauillando eā. z seqt Pe. de anch tu c. filius. de test. ¶ Cōtra istū intellectum Bar. fortiter obstat iste tex. in fi. q ēt legatario cedendas actiones ℨ heredē. Ad qđ n. cederent ēt si debitū nō esset hereditarium? z sic heres nō teneret ergo cum fiat cessio contra heredem. tex. de necessitate intelligit de debito hereditario pro quo talis res fuit obligata. Bar. de hoc obiecto perpendēs rīdet tenendo intellectum suum, z seipsum confundit z sibi ꝑpsi contrariatur. Nam ēt q iste tex. intelligiť in re obligata pro debito alieno. s. ipsius heredis, nō aūt testatoris. Uū actiones cedunt ℨ ipsum heredē. U el si teneas q res erat obligata p debito hereditario, z tunc tex. clare ꝓcedit fz eū. Ista solutio vltra diminationes z nimiā restrictionē ad ver. fi. ineuitabiliter cōfundit, qz si intelligať de debito alieno. s. hēdis, ergo non loquit de debito alieno. s. tertij. qz frustratoria esset cessio contra hēdē. Itē si fuit obligata pro debito hēdis dz hēs magis teneri ad luendū, z magis ēt esse in culpa si non luat q̄ si esset obligata p debito testatoris. Tu posses melī⁹ rīdere in hęredo intellectui Bar. fm Ang. quod iste tex. in fi. non ēt q actiones cedant ℨ heredes. vū intellige tex. q cedant actiones legatario ℨ illum tertiū pro cuius debito res testatoris erat obligata, z q eam luere tenebať ad petitionē heredis, sz tu caue, qz huic solu. Ang. obstat iste tex. dū ēt onus liberandoz prediorū ad heredes suos ptinere voluit testator, z sic inuit cessionē fieri ℨ hēdes. U ñ scōo mō rīdet Ang. quod ipse testator se obligauerat p alio tertio, z ēt obligauerat rē suam vī legatario luēri cedēde sunt actiones ℨ tertium debitorē principalē, z ēt cōtra heredem q successit in obligatione testatoris. Et interest legatarij q soluit q actiones sibi cedant contra plures, z sic interest sua habere plures obligatos l. iij. §. j. ff. de lib. le. Sz ēt ista est diuinatio ad tex. quod testator se obligauerit pro alio tertio, z ēt rē suā pignora- 19 uerit pro eo. ✝U ñ pistum tex. teneas cōtra intellectū Bar. quē reprobant oēs alij hic indifferenter. z Bald. Ang. Sali. Fulgo. z Pau. de ca. in l. ꝓdia. C. de fideic. Jo. de imo. in d. l. q solidū. §. fi. z in d. c. filius. z Bal. hic. z in d. l. ꝓdia. truffat de isto intellectu Bar. nihil pōt peius dici z cōtra Bar. ēt facit iste tex. in princ. qui indistincte logt gñaliter dicens, Si res obligata. z plus non ēt pro alio q̄ pro se, z cū loquatur i dubio magis verisimile est qđ res fuerit obligata pro debito ipsius test. vel eius hēdis q̄ pro debito alieno alterius tertij, z eodem mō loquitur d. l. ꝓdia. z l. licet. ff. de dote prelega. 20 ¶ ✝U ñ iste tex. z cōcordantes gñaliter procedūt in re obligata pro debito hereditario z ēt pro debito alieno. si vero pro debito ipsius heredis tunc indistincte hēs teneť ēa luere, alias diceret esse in culpa z dolo fz Ang. Rap. cu. Pau. de ca. z d. Ale. hic, z ante eos Bar. in d. l. predia. Itē ex quo testator ignorauit rē esse pignoratam, vī voluisse onus luendi spectare ad legatarium, vt hoc tex. in secundo casu, ergo heres non pōt dici esse in aliena culpa vel mora. Itē si interpellet non luet, z sic cessat rō Bar. non obstat tex. in d. l. apud iulianū. §. heres. allegatus p Bar. qz rident Rayn. Bald. z d. Christopho. de cast. hic qđ logt quando res erat obligata pro debito legati z publico tributor z tributarū ſunctionum in qbus non cadit ignorātia nisi supina. vnde cū testator ibi presumať scire, nimirum si heres teneťur soluere, sed hic loquitur in debito contracto facto hominis in quo probabilis est ignorantia. c. i. de cōsti. in vj. vel fm Ly. ibi Ang. z Imo. hic. ille tex. dz intelligi fm distinctionē l. nostre. U el tertio fm Pau. de cas. ille tex. loquitur in debito respiciēte onus fructuū l. neq; stipendiū. ff. de impensis. iō legatarius ibi non poteſt teneri pro tpe quo non habuit fructus. quod secus est hic, vbi eſt debitū extrinsecū non respiciens onus 21 fructuum neq; rei. ✝Ultra Bar. adde quintū casum in quo heres indistincte teneť luere rē obligatā: nam testator legauit quando testū fuisset prius conditum z postea testor pignori obligasset rē legatā, qz per hoc non ēt testator legatū renocasse tanquā fit alienatio voluntaria. sz ab herede indistincte est luenda. tex. est in l. iij. vbi dixi. C. de leg. vnde distinctio huius l. z similium pr̄ocedit qū res fuit pignori obliga- 22 ta ante conditum testū. z ita ēt dicit gl. in d. l. iij. ✝Verum tamen quod si testator in testō promisisset heredi pro suis necessitatibus talem rem legatam pignori obligare, si postea heres eam obligaret, non teneret eam luere. tex. est notabilis l. deducta. §. fi. ff. ad treb. z probatur in d. l. predia. in fin. facit tex. singu. in l. tribus. ff. de vsufr. ea. re. que vsu consu. vbi est tex. valde sing. qđ si testator granauit heredem qđ fideiuberet pro titio, si heres fideiubens pro eo solueret, nihil potest repetere ab illo titio principali debitore, qz parum esset seruitū fideiubere, si ēt pro eo non solueret nec posset solutum repetere. z Bal. ibi multum no. illum tex. z dicit q in publico examine interrogauit scholarē qui examinabať, de directo 23 respōdit cōtra illum tex. ¶ ✝Adde ēt alium casum p quē limita istam legē z similes vt procedunt oū legat res testatoris per eum pignori obligata. secus si testator legat mihi rē meā quam ego pignori obligaueram, qz tunc heres tenetur eā indistincte luere, qz testator censetur solam luitionē legasse cum rem propriā mihi legare non possit. tex. de hoc in l. si tibi hō. in princ. vbi gl. z scribentes. j. eo. ¶ Itē limita dist-

huius l. vt ꝓcedat qñ legat res aliqua particularis obligata. secus qñ legat aliqd vniuersale, vt dos vel peculiū, qz si in illa vniuersitate reperiat alique res obligate heres nō teneꝫ eas luere sz sem⁹ legatarius l. lz. scdo rñso. ff. de dote ꝓlega. qz legatū vniuersale semp trāsit ad legatariū cum onere suo. l. cum pr. §. mense. ff. de lega. ij. ꝑm Bal. q ita limitat in
24 d. l. ꝓdia. in ij op. z seqꝫ simpliciter d. Alex. hic. ¶ + Adde q ꝑ hoc infert notabiliꝫ Bald. in d. l. ꝓdia. qz si mercator habēs apothecam puta pannoꝝ legat alicui simpliꝫ talez apothecam intelligit legare cū oibus creditis z etiā cum debitꝫ talis apothece. z ita ẽt tz Bal. in l. in legatis. C. de le. Aug. Bau. de ca. in l. certo gñi. §. de serui. rust. ꝓd. Petr. de anc. z Jo. de imo. in c. indicāte. de testa. d. Ale. in consi. xlvij. j. volu. q incipit circa primum de quo queritꝫ. Et idē qꝺ ista lex z similes nō procedāt qñ legat quid vniuersale. tenent ẽt Pet.
25 z Cy. hic. + z per hoc notabiliter inferūt q si sit patrie consuetudo q mortuo parochiano sacerdos parochie debeat habere illius vestes, si aliq ex illis vestibus essent pignorate heres defuncti nō teneat eas luere, qꝺ bñ no. + Itē qñ res
26 legata fuisset ante testū obligata facto legatarū, tunc onus luendi nō spectat ad heredē sz ad solum legatarium ꝑz Bal. in d. l. ꝓdia. in ij oppo. ꝑ tex. in d. l. lz. in fi. ff. de dote ꝓleg. Idē tz Joā. fab. sub dubio tñ forte. §. sz si rem. instituꝫ de leg. sequunt Flo. z d. Ale. hic, z ista remanet plane z vtiliter expedita ꝑma pars huius legis. ¶ Circa secundā partē prin. tex. z sic circa versi. quod si testator. ibi, nō tñ aperte de his
27 liberandis sensit, vult dicere tex. + q qñ testator legans rez obligatā non exꝓssit qꝺ ab herede lucretur, sz ex coniecturis lex ꝑsumit, vt est qñ testator sciuit rē esse obligatam z in aliꝭ duabus fallentiꝭ positis in tex. q tūc nō cōperit actio ex testō d heredē vt luat, z sic voluntas tacita z ꝑsumpta testatoris nō producit actionē ex testō, sz alia via succurrit legatario, vt actiones sibi cedantur a creditoribꝰ d heredem vel via exceptionis vel officio iudicis vt in litera. z ita etiam Bar. apostillat istum tex. z sic innuit iste tex. a d ꝓio sensu qñ testō exꝓsse disposuisset qꝺ heres deberet luere rē legatā, z tunc legatario cōpeteret actio ex testō d heredem. Et tunc non esset opus remediꝭ subsidiariꝭ ꝑ obtinenda cessione d heredē, z sic mens testatoris qꝺ heres luat rē legatā que est obligata si non est aperta z manifesta non obligat heredem vt cōueniri possit actione ex testō vt luat, sz legatarius tūc recurrit ad remedia subsidiaria exceptionis vel officij iudicis q remedia nō credas qꝺ procedant ex testō, ptz qz dauꝫ
28 legatario d creditores + sz testator q est debitor non posset in testō inferre ꝑiudiciū creditoribꝰ suis. l. filiuffa. §. diui. ff. in fi. §. eo. l. si creditori. §. eo. z sic pōdera diligēter. hic videri
29 casum notabilē + q volūtas testatoris tacita ꝙuis ex coniecturis colligat, nō tñ operat sicut exꝓssa. z ita ẽt no. Rap. cu. hic, sz Bau. de ca. ôt totum d ium q tñ operat volūtas testatoris tacita quantū exꝓssa ꝑ tex. in l. cum ꝓponebat. ff. de leg. ij. sz ille tex. mihil facit, qz nō logꝫ in voluntate testatoris tacita sz ꝑ errorē omissa, ꝓout ẽt ôt Florianus hic, lz de ꝑdictis non faciat mentionē. ¶ Ego teneo ꝑdictū notabile z addo illud qꝺ notant Bal. z Jmo. in l. qdā cum filius. in
30 ij. no. ꝙ illum tex. ff. de her. inst. vbi no. + qꝺ nō ex oi voluntate testatoris agit, sz solū ex ea que transit ad dispositionē. vñ nō sufficit ꝓbare testatorē aliqd voluisse nisi appareat q illud exꝓsse z aperte disposuerit, vt ibi est tex. no. vnde infert
31 Bal. ibi diligēter notandū + qꝺ illud qꝺ tacite agit habet ꝑ exꝓsso, est verū qñ illud tacitū trāsit ad dispositionē, alias secus. refert z simpliꝫ segt d. Ale. in l. ij. C. de lib. ꝓtet. tñ qñ transit ad dispositionē non ôt tacitum. alibi ôt Bal. in d. l. cū
32 ꝓponebat. in ij. op. ff. de leg. ij + qꝺ illud qꝺ omittit a testatore in scriptura z in ꝓlatione verboꝝ dispositiua habet ꝓ omisso. alibi ôt idem Bal. in l. voluntatis. ad fi. C. de fidei com. q nō creditꝰ testatorē velle nisi illud qꝺ exꝓssit. ¶ Nec predictis obstat tex. in l. nutu. in ꝓin. ff. de le. ij. qz intelligit a testatore q naturaliter pōt log, sz ꝑ infirmitatē est impe-
33 ditus log + vt ibi exꝓsse ôt tex. itē logt de tali nutu ꝑ quez colligat voluntas z cōsensus puta ꝑ talia signa ꝑ q̄ volūtas ꝑpendatur, vt qz ad interrogationē notarij nutu respōdeat z hoc notarius ôz scribere, alias non procederet ille tex. ꝑm Bar. z ibi Bal. in l. discretis. C. q testa. fa. pos. z multa scribunt Bal. z Sal. in l. z in epistola. C. de fideic. z ibidē notabiliter limitat Ang. q fideicōmissa vniuersalia nō pūt reliq
34 nutu. ¶ Non obst tex. in l. ij. C. de lega. vbi si post testū factū testator pignorauit rē legatā ꝑ hoc nō intelligit legatum reuocare qz hīs tenet indistincte luere. z vī velle tex. q actio ꝑsonalis ex testō cōperat. z tñ ibi testō nō exꝓssit q heres luerer, sz ꝑsumit testatorem voluisse, ergo ex voluntate tacita testatoris ad luendū cōperit actio ex testō d Bar. z ea q̄ superius tenui. Rñdeo ad illū rex. qꝺ q lz actio ꝑsonalis exꝓssa fuerit tñ recte placuit heredē teneri luere: nam verus sensus illius litere est, q lz legatarius elegerit agere actione ꝑsonali cōtra heredē, vt heres sibi traderet rem legatā, q hoc sibi non ꝓiudicat in iure luēdi quin heres teneat ad luendum: non ergo ôt q actio ꝑsonalis ex testō competat ad cogendū heredē luere, sz bene cōperit ad cogendū heredē tradere rem legatā que exꝓsse legata est, z iste est verus sensus illius litere. ¶ Bl. in ver. si nesciat. diuidit in tres ꝑtes. in ꝓma rñdet tacite qōni. In scda remouet d ium. In tertia aliud, secūda ibi, sz qñ. tertia ibi, nec ob. §. de condi. inde. ¶ In ea. gl. ad fi. habes duas ꝙclu. seu duas regulas.
35 + Prima q in facto ꝓprio nō ꝓsumit neqꝫ est tolerabilis ignorantia. l. ꝙ. ff. ad velleia. z c. ab excōicato. q est c. añpe. in ver. de facto suo certꝰ esse d. z ibi gl. z doc. de rescrip. z l. magnā. ad fi. C. de cōrahen. z cōmit. sti. vbi tex. ôt q qs ôz esse memor eoꝝ q̄ fecit vel ꝑmisit. Ista regula fallit ꝑm gl. qñ qs tractat de dāno, z recipiens de lucro, puta qz ꝙsoluit qꝺ nullo iure debet, tunc tolerat ẽt in facto ꝓprio, vt posset solutū repetere. ꝑ l. sz z si me pūte. in ꝓin. vbi gl. z doc. z gl. in l. cū his. in ꝓin. n. de cōd. ind. z gl. in l. si qs deleguerit. ff. de
36 noua. Bar. in l. cū de indebito. in ꝓin. ff. de ꝓba. ¶ + Scdo fallit ꝑm Bar. z alios hic, z in d. l. si qs delegauerit. qñ esset factū ꝓprium sz de antiquo aut multū de longinquo, tūc ẽt in facto ꝓprio tolerabilis est ignorātia, qz memoria hoium est labilis. l. qegre. in ꝓin. ff. de acq. pos. z ꝑz Dy. in regula non ꝑsumit. de reg. iu. in vj. z Bar. in l. non fatef. ff. de cōfes. intelligo verū singulariter qñ tractat de dāno euitādo, tūc in facto ꝓprio antiquo bñ tolerabilis est ignorātia: secus qñ tractat de lucro, tūc talis ignorātia nō excusat vt qs ꝙsequat lucrū, z hoc est vltra fal. gl. ita limitant Bar. z alij in l. q fundū §. seruus meus. ꝑ illū tex. cū gl. ff. de vsuc. pro empt. z sequitur simpliꝫ Ale. hic. z in d. l. pegre. in ꝓn. Scdo intelligo nisi esset factū ꝓprium de antiq sz esset arduū z notabile, tūc nō esset tolerabilis ignorātia. c. cū illoꝝ. z ibi Abb. in vl. no. 6 sen. excō. d. Ant. z Jmo. in d. c. ab excōicato. z seqt simpliꝫ d. Ale. hic, z d. l. peregre. in ꝓin. adde Bemi. idem notare in c. fundamēta. in ꝓn. ꝑ illū tex. de elec. in vj. Tertio intelligo nisi interuenisset iuramentū, qz tūc in facto ꝓprio lōginquo non est tolerabilis ignorātia ꝑm Bal. in c. j. de noua forma fidelit. qñ dicat arduū ꝓp iuramentū. Quarto intelligo nisi factū ꝓprium esset obligatorium alteri, tūc nō tolleret ignorantia
37 ꝓp loginquitatē tpis. ita Bal. limitat in l. vnica. ad fi. C. de con fes. z seqt Ale. hic. z melius in d. l. qegre. in ꝓin. ¶ + Tertio principaliꝫ fallit cōclusio gl. ꝑm Bar. hic, z in d. l. si qs delegauerit. quādo esset factum multū implicitū vt valde intricatum, sicut est calculus rōnum reddēdarū, tunc ẽt in facto ꝓprio tolerabilis est ignorantia, vt l. empto. §. lucius. i ver. rōnem implicitā. ff. de pact. z in l. cū fideicōmissus. in ver. cōputatio difficilior esset. ff. de ꝙfes. z idem tz Bar. in l. nō fate
38 tur. ff. eod. de confes. ¶ + Scdo in ꝓin. cōclusio huius gl. est, q in facto alieno ꝓsumit ignorantia, z ió ꝑz gl. dōs ꝑsumitur ignorare factum a seruo suo vel suo procuratore. facit text. loquens de vtroqꝫ in l. qꝺ vulgo. ff. ꝓpio empto. Hinc ex hac
39 gl. dixit Bal. z sequunt Flo. z Aug. de perillis hic, + q si ꝓcurator citatus fuit cōtumax qꝺ ꝑ hoc dōs nō pōt dici ver⁹ ctumax. allegant ẽt Jmo. in c. j. vt lite non cōtest. de quo vltimo dic vt ꝑ Bar. z alios in l. vnica. §. si ꝓcurator. vbi dixi. ff. si qs ius di. non obtem. adde ad istam cōclusionē gl. q in facto alieno tolerabilis est ignorantia ꝑ tex. vulgatū in l. fi. z ibi
40 Bart. ad hoc no. ꝓpio suo. Bar. in d. l. non fatef. limitat + nisi factum alienum fuisset septimus tractatū, tunc ꝑsumit sciētia. l. pcula. ff. de ꝓba. z l. si patronus. ff. de ꝓfir. tu. ꝑm Bal. i l. cū alienā. C. de lega. ¶ Scdo notabiliter limita nisi sit tale factum alienū q qs tenebat indagare, vt est in capitulo ecclesie eligente aliquē in epm, nam ôz ꝓius ingrere an sit natus ex legitimo matrimonio. c. cum in cunctis. de elec. vñ cūnō
41 toleraf in hoc ignorātia, quāuis sit in facto alieno. + unde qñ qs tenetur indagare factum alienum rōne officij sui, tunc ꝑsumitur illud scire nec toleraf ignorantia. text. est notabilis in c. innotuit. circa fi. in ver. nec ꝓbare cogim⁹ ignorantiā. de elec. iuncta gl. z ibi no. do. Abb. ad idem tex. in c. quamuis z ibi ad hoc no. d. Abb. de reg. iu. vbi ôt tex. qꝺ non potest esse pastor alis exercitatio si lupus oues comedit z pastor nescit, cum teneatur inquirere z habere curam de omnibus suis. Idem no. Semmia. in c. vt circa. in verſi. super huiusmodi. 6 elec. in vj. Et est gl. in c. ij. in ver. scienter. z ibi Bemi. ad hoc no. de tempo. ordi. in vj. d. Abb. in c. fi. de confessis. z in consi. clxxx. qꝺ incipit in qōne que ad presens vertitur inter d. Flo-

ridam

4 ridã. ¶ Tertio limita in factis nobiliũ psonaruz q̃ psumũ
tur nota alijs. vñ de facili nõ admittit allegatio ignorantie.
c.cuam. z ibi d. Abba. in j.not. ad hoc no. de ord.cog. facit q̃
4 vult gl.no. in l.si tutor petit⁹. C. de periculo tuto. ¶ Quar
to limita vbi factũ est de se licitũ, tunc psumitur sciẽtia ẽt
in facto alieno. vt qũ quis inuexit manus violentas in cleri-
cum nã psumit eum sciuisse clericũ. c.si vero scõo. z ibi do.
Abb. in xiij. notabili ad hoc no. de sen. excom. ¶ Capio gl. si.
in verbo, suo tpe. quam diuide in duas partes principales.
In prima timore Iñ qs statim formabo gl. intelligit istum
tex. in ver. suo tpe. altero de tribus modis, z sic ponit tres
solu. In scõa formar qõnem ad tex. z bñ rñdet. scõa ibi, sed q̃
iure. ¶ Pro expeditione prime partis gl. opp. Z tex. quod
post solutionẽ factã non põt postea ex interuallo fieri cessio
actionũ, vt est tex. in l. modestinus. ff. de sol. z ibi tex. assignat
5 rõnem cũ nulla cessio supfit q̃ possit cedi † cũ p solutionem
eius qõ debetur ipso iure tollat obligatio. inst. qb. mod. tol.
obl. in prin. z l. prout. ff. de solu. z in specie declarat gl. in l.j.
ff. cum prædium, in gl. fin. ff. de pigno. ẽt si talis solutio fieret
ab aliquo penitus extraneo. l. soluendo. ff. de nego. gest. nam
actio q̃ nõ est cedi nõ põt p reg. l. decem. ff. de ver. obli. z c. ad
6 soluendum. de despon. impub. hic est qõ quis soluendo
pro alio simpliciter nõ liberat ipso iure debitorẽ, tũc ẽt post
solutionẽ põt ex interuallo ei fieri cessio actionum. ita log̃t
tex. in l. fi. chum. §. fi. mãdato. ff. de solu. allegata primo loco
p gl. hic, que isto mõ voluit inducere illum tex. vt est qñ man
dator vel fideiussor soluit, tũc ipso iure non liberat principa
lem debitorẽ sz tm̃ ope exceptionis cum magis soluat pro
suo mãdatore suo noĩe. Ideo tunc ẽt post solutionẽ cedũtur
7 sibi actiones cũ nõ sint ipso iure sublate. ita est tex. in l. papi
nia. ff. manda. z in l. cũ is. ff. de fideiuss. allegatis in gl. rõ ra-
tionis est, qz tũc diuersa z dispares sunt actiones fm glo. z
Bar. in d. l. fi. chũ. §. fi mandato. ¶ Nõ ex tota prima parte
8 huius gl. habes † q̃ quatuor tpibus põt legatarius petere
actiones sibi cedi p creditores Z heredẽ. Primo ante sniam
latã in hypothecaria z hoc est indubitatũ. Scõo post sentẽ
tiam latã in hypothecaria ante tm̃ restitutionẽ rei hypothe
cate vel ante solutionẽ debiti, z de hoc ẽt est planũ cuz excep
tio cessionis possit opponi post sniam. l. fideiussores. §. idez
rñdet. ff. de fideiuss. rõ, qz exceptio q̃ non impugnat sniaz põt
opponi post sniam. l. nesennius. §. fi. ff. de re iud. l. ex diverso
§. fi. ff. fol. ma. Bar. in l. j. vbi plene dixi. C. 8 iurz z facti igno.
9 si ista excep. cedendarũ actionũ non impugnat sniam de ali-
qua in gtate, ergo põt opponi post sniam in eius executio-
ne. d. l. fideiussores. §. idem rñdet. Tertio post sniam latã in
hypothecaria, z post executionẽ factã in re hypothecaria nõ
ti solutionem factam de quantitate debita creditori, z iste
10 casus bñ notand⁹ ẽ fm Bar. † q̃ ille q̃ non possidet tñ petit
cessionem sibi fieri, eo qz est dñs, alias nullus posset petere
cessionem nisi possessor. l. paulus. z l. mulier. ff. q̃ pot. in pign.
ha. z l. si fideiussoribus. cũ glo. ff. de fideiuss. z l. nulla. C. de sol.
late Pau. de ca. hic. Quarto post sniam latã in hypotheca
rã, z post restitutionẽ rei hypothecarie, z ẽt post solutionẽ
debite quãtitatis factã creditori, eo qz legatarius nõ fecit
talẽ solutionẽ cum alio liberãdi heredẽ a debito pncipali, sz
solũ alio luendi rem sibi legatã, ergo cum heres qui est prin
cipalis debitor nõ fuerit ipso iure liberat⁹, ergo cũ adhuc
supersit actio Z heredẽ illã põt cedi legatario vt hac gl. no.
11 ẽ declarat. Et ista gl. ad hoc reputat fin. Pau. de ca. hic.
Idem z Spe. in tit. de obl. z sol. §. j. in ver. qd fit re mihi. Et
si dicetes qs isto vltimo casu si creditores q̃ receperunt de-
bitũ a legatario vellẽt agere Z heredẽ repellere† saltẽ excẽ
ptione ex egtate. l. bona fides. ff. de reg. in. z sic iste actiones
q̃ remanserũt penes creditorẽ sunt inanes, ergo si cedant p
creditores legatario, non poterit legatarius cũ effectu age
12 re Z heredẽ. respõde notabiliter † quod per cessionem pur-
gatur obstaculum dicte exceptionis¹, qz exceptio que obstat
cedenti nõ obstat cessionario qñ est diuersa rõ, vt est tex. no.
in l. apud celsum. §. fi. cum legitima. z ibi notabi. Barto. ff. de
excep. doli. z in l. fi. vbi gl. z doc. C. de iure do. de quo vltimo
dic vt plenius habetur per Bal. in l. doli mali. ff. de noua.

Lex lxj.

1 ¶ Legatum domus non extinguitur licet domus legata
sit combusta.

2 Heres expendens in re subiecta restitutioni licet interim
sua videtur expendere animo repetendi, nec fructus perce-
pti compensantur.

3 Conditionis euentus in legatis nõ trahitur retro, nec quo
ad dominium nec quo ad fructus.

4 Melioramenta facta in re subiecta fideicommisso que z qua
lia repetantur.

5 Incendium facile non fit sine culpa alicuius.

6 Culpa que presumitur contra domum inhabitantis in incen
dio est leuissima.

7 Culpa leuissima q̃ non veniat in Sctibus qui celebrant gra-
tia vt riusq;, sed in illis qui gratia vnius tantum.

8 Qui habitauit domũ cõbustam si probatur q̃ cõsueuit esse
vigil z diligens, z alia indicia contra eum non appareant in
dubio non tenetur de incendio. z nu. 9.

10 Culpa certi z determinati hominis qs probari dz ad hoc vt
quis de incendio teneatur.

11 Incendium quando non apparet a qua persona determina
ta processit, tunc culpa videtur ascribenda patrifami.

12 Possidens scienter tanq̃ predo rem alienam tanquaz suã
si in ea re aliquid impendit id non repetit.

13 Legatum domus vt reuocatum si post factum legatum do
mus legata sit combusta, z per testatorem reedificata.

DOmos Expense facte p heredẽ in repa-
randa re sub qdition legata re-
petunt a legatario inspecto valore rei tpe quo dz
restitui si nulla culpa heredi interceſſit, z si dictaz
rem hꝰ restituit sine expensaz retẽtione eas qducere pote
rit, expẽsa vero facta p legatariũ pẽdente qdition legari nõ
vt donata hꝰdi, iõ nõ põt hꝰ eã deducere aduersus legata-
riũ. b. d. cum trib⁹ ll. seq. vsq; ad l. fi ancillã. ¶ Alo. j. ex B tex.
1 Tas lz domus legata sit igne qsumpta, non p hoc extinguit
legatũ, qz durat area q̃ est pe rei legate. l. si grege. in fi. §. e. z
2 l. si ita legatũ. §. si dom⁹. j. e. † Scdo no. qõ hꝰ expẽdens i re
subiecta restitutioni lz interiz sua, nõ tñ vt expẽdere aĩo do
nãdi sz repetẽdi in casu restitutionis faciẽdẽ, z iõ tales ex-
pensas tunc deducit vel repetit, z sic fructus interim pcepti
nõ qpensant cũ istis impẽsis, eo qz tales fructus pcipit hꝰs
ex re q̃ interim est sua, q̃ facit tales fructus suos. gl. est sing.
z ppetuo tenenda mẽti in l. emptor. in prin. in gl. mag. in ver.
superfluũ. ad fi. ff. de rei ven. q̃ ad hoc reputant sing. Bald.
Imo. Raph. cu. Pau. de ca. d. Ale. z ceteri Mod. hic, Bal.
Ang. ibi, vbi ẽt Bar. ot eã esse notãdã. eã ẽt reputãt singu-
larẽ Bal. in c. grauis. de rest. spo. z Ale. in cõsi. cxxxiij. j. vol.
3 inci. discussis hesitationibus. ad fi. † euentus. n. 2 ditionis in
legatis nõ trahit retro, nec q̃ ad dñium nec q̃ ad fructꝰ l. j.
§. ff. ad fil. fm Bar. z alios in l. si. §. sz qz C. cõmu. de le. fecꝰ qñ
expensa fieret a bonefidei possessore in re aliena, tũc bñ cõpen
sat cũ fructib⁹ pceptis l. sumptꝰ. ff. de rei vẽ. z d. l. emptor. in
prin. ¶ Tertio no. ex tex. ibi. z edificior q̃titatib⁹ estimatz
4 z tene mẽti † q̃ estimatio refectionis edificiorz dz fieri habito
respectu ad valorẽ q̃ est de psenti tpe q̃ dz restitui, non autẽ
put valebat in pterito tpe quo factũ est edificiũ, z iõ si hꝰs i
reficiẽdo domũ expẽdit centũ, z postea supuixit tm̃ q̃ edifi-
cium vetustate attritũ nõ põt durare nisi paruo tpe, fiet esti
matio quantũ mõ vz edificiũ, nõ q̃tũ expẽdit hꝰs. fm Jac. de
are. Bar. Bal. z alios hic, z istud est multũ vtile fm Ange. z
Pau. de ca. nã q̃tidie qngit in testis, relinquunt fideicom
missa vniuersa post mortẽ hꝰdis, z hꝰs dñ viuit qstruit edi-
ficia vel iã cõstructa reficit, deinde eo mortuo petit haberi
rõnẽ sumptuũ pdictorũ, nã ex pdictis ptz q̃ z quales expẽse
sint reficiende p hñc tex. quẽ Pau. de ca. hic ad hoc reputat
singularẽ, z de hoc vide tex. z gl. in l. vbi pure. §. fi. ff. ad treb.
5 q fic debẽt intelligi. ¶ Quarto in l. si mõ. no. gl. q̃ ot † qõ in-
cendiũ nõ põt facile fieri sine alicuꝰ culpa, vt õt tex. in l. si vẽ
dita. ff. de pericu. z cõ. rei vẽ. allegat⁹ i gl. z ot tex. in l. iij. §. j. ff.
de offi. pfec. vigi. qs incẽdia plerũq; fiũt culpa inhabitãtium.
hic segt in practica q̃ pbato incendio fundata est intentio Z
inhabitãtes, misi ipsi ex aduerso pbẽt q̃ absq; culpa sua vel
suoz incẽdiũ fit sequutũ, z ita vt tenere Bar. Ang. z Mod.
in l. si qs ex argentarijs. §. fi. ff. de edẽ. Sal. z in l. si creditor.
C. de pig. ac. Imo. z Flo. hic, d. Abba. z alij in c. ij. de deposi.
Ang. notabili. in 2fi. ex vũ. q̃ scipit incẽdiũ est ortũ. Adver
6 te tñ diligẽter q̃ † culpa q̃ psumit in incendio Z habitãtes ẽ
culpa leuissima, vt est gl. sing. z multũ signãda in §. preterea. in
gl. fi. instit. q. mo. re Zhi. obli. quã gl. segt z reputat singularez
z tenendã cordi. Sal. in l. q̃ fortuitis. C. de pig. ac. z in l. in iu
dicio. C. loc. z in d. l. si vẽdita. circa fi. d. Ale. hic z in d. l. si qs
ex argentarijs. §. fi. z in cõsi. l. pmi voluminis, qs inci. visis z
opportune põderatis his de qb⁹ in pscripto themate fit mẽ
tio. illã gl. ẽt pro singulari segt Jo. de ana. in cõsi. lxxj. q̃ inci
pit visis z diligenter põderatis his q̃ in facto apponunt. vbi
in casu incendij cõmissi p quandã nurũ, q̃ noctis tpe lucernã
accensam in camera minus diligenter seruauit, sequutus est
illã gl. eam reputans singularẽ. Et sic illa glo. in d. §. preterea.
vt esse magis cõmuniter approbata, Quis Ang. de are. in d.

§. preterea. repr obat illam gl. ibi. z ōt q̄ habuit de facto Ferrarie in cā cuiusdam due apollonie viduc. illa gl. est bñ signā
7 da ad practicā, †q2 nō semp q̄s tenet de leuissima culpa, put ēt ōt Sal. in d. l. q̄ fortuitis. z in d. l. si vendita. nā de leuissima culpa tenet cōmodatarius, eo q2 eius gratia tm̄ fit commodatū. l. in reb⁹. in prin. ff. commo. S imitr q̄ accipit mercedem p̄ custodia rei. l. q̄ mercedē. ff. loca. S3 in Jctibus q̄ celebrant gratia vtriusq3, vt in emptione z venditione locatione z ꝺductione nō venit nisi lata z leuis culpa nō aūt leuissima. l. si vt certo. §. nūc videndū. ff. commo. z l. Jctus. ff. de re. iur. Jsti ergo non tenerent de incendio domus q̄ inhabitarent, nisi probaret eorum culpa saltē leuis, vt hic ꝺ. Ale. z Jatius in d. l. si qs ex argentarijs. §. fi. quāuis in conductore Jo. de imo. z Flo. teneant Jrium q̄ locator Jconductorē habeat fundatā intentionē, eo q2 incendiū p̄sumit fuisse pp culpā inhabitantiū, nisi conductor p̄bet Jrium. §. qō incēdiū p̄cesserit absq3 culpa sua z suorū p2o qbus tenet iuxta l. videamus. in prin. z l. q̄ insulam. §. fi. ff. loca. puta q2 p̄bet incendiū fuisse ab alio immissum. z ōt Jmo. tenendū menti, q2 sepe de facto contingit. ¶ Tu aduerte q̄ tex. in d. l. si vendi
8 ta. ōt qō †incendiū pōt fieri sine culpa patrisfa. neq3 si seruorum culpa factum esset cōtinuo dñs erit in culpa si diligentiam nō adhibuerit quā diligentes z frugi solent p̄stare. ita tex. ibi ōt. z tex. in d. l. iij. §. j. ff. de offi. p̄ref. vigil. vtr dictione plerunq3. qō incendia plerūq3 fiunt culpa inhabitantiū ergo nō semp. ¶ Ā alibi t3 signanter Bal. in 2si. ccccxiij. †tertie p̄is. inci. q̄dam nole Nestorius de Cortono. q̄ si probat qō ille q̄ habitabat in domo 2busta cōsueuerit esse vigil z diligens, z alia indicia Jeū non appareant in dubio nō tenebitur de incendio. arg. l. non oēs. §. a barbaris. ff. de re mil. z l. argentū. ff. commo. Jstā decisionē refert z simp̄r segtur hic Ale. in d. l. si qs ex argentarijs. §. fi. t3 vt robiq3 corrupte allegat cons. Bal. ¶ Alibi 2suluit egregie Pe. de anc. in 2si. ccxlix. incip. cōductor domus in domo cōducta noctis tpe dimisit solū duas puellas annor xij. z puerum annorum xx. q̄ non ōt in aliqua culpa saltem lata vel leui, ita q̄ teneatur de incendio q̄is dicti pueri min⁹ diligenter ignem custodie-
9 rint, †eo q2 cōsueuerant patrefamil. ēt diligentes habere familiā tam malo z quā minorū in domo velut in tuto refugio. l. plerunq3. iuncta l. neq3 impuberes. ff. de in ius voc. ergo cōis cōsuetudo culpā excludit. l. pignus. ff. de pig. act. q2 nō intelligit culpa quam cōsuetudo admittit. Et illā decisionem Pet. de anc. ēt refert z segt Jo. de ana. in d. cōsi. lxxj. sed caue, q2 Bal. in p̄allegato cōsi. cccxlij. tertie partis in vltimis verbis vī Jrium tenere dum ōt qō qs ōt esse in culpa z teneť de incendio, q2 forte tenebat ibi pueros q̄ incenderūt domū. ¶ Jtē aduerte q̄ ad hoc vt qs de incendio teneatur ꝺ3 probari culpa certi z determinati hoīs, q2 t3 culpa inhabitantiū p̄sumať vt p̄dixi, tū sine culpa determinate per
10 sone fieri non pōt, q2† non pōt p̄sumi culpa indeterminati hominis. d. l. si vendita. vñ qñ non probať culpa certe z determinate p̄sone remanet incertitudo, z sic nō pōt seq condēnatio. l. t3. §. fi. ff. nau. cau. stabu. z l. duo sunt titij. ff. de testa. tute, ita t3 Bal. in d. l. si creditor. C. de pig. act. z in l. que fortuitis. in versi. item quero de igne. C. de pig. act. z expresse firmat Jo. de ana. in d. consi. lxxj. qō bene no. vt scias defendere amicū. Et adde qō t3 Bald. in p̄allegato cōsi. cccxlij. tertie partis. z ita in 2tingentia facti cōsuluī z obtinui in ciuitate Cremone. ¶ S3 aduerte q2 imo qñ nō apparet a qua p̄sona determinata inhabitantiū tale incendium processerit, tunc vī ascribendū patrisfa. q̄ est caput domus, z q̄ tunc p̄sumiť minorem diligentiam adhibuisse quam debuerit. d. l. si vendita. z q̄ culpe patrisfami. incendiū in domum eorum ascribat,
11 facit tex. in d. l. si res pupillares. z ibi Bald. ad hoc no, C. de peri. tut. z in l. capitalium. §. q̄ ob inimicitias. ff. de pe. †quia ad ipsum principalr diligētia z custodia domus z eorū q̄ in domo sunt spectat, in l. si seruꝰ seruū. §. si fornicari⁹. z ꝺ. §. pculus. ff. ad l. aquil. z l. imperatores. ff. de offi. p̄efe. vigi. no. Ang. in p̄allegato cōsi. cxcvij. inci. incendiū est ortū. p̄ Ang. ō are. aliqd in tractatu maleficiorū, in gl. sua. in versi. incendiario. z hoc vī in p̄cto iuris esse verius. ¶ Capio glo. in ver. estimatis. quam diuide in tres p̄tes. In p̄ma declarat tex. in scōa opponit z dupl̄r soluit. In tertia ēt opponit z soluit. scōa ibi, t3 cū sciens. tertia ibi, item §. j. eo. ¶ In ea. gl. ibi so
12 lu. ibi in sua p̄pria re impendit: †nā ibi possidebat sciēter tanq̄ p̄redo rem alienā tanq̄ suum z tanq̄ in re sua impendit, z sicut nō habuit animū aliquē obligādi ita nec vnq̄ habuit animū rem restituendi, iō tales expensas non repetit. hic aūt hīs fecit impensam in re subiecta ꝺditioni in euentu ꝺditionis, z sic habuit animū obligandi legatariū, z sic cessat p̄sumptio donationis cū nemo p̄sumať iactare suum. l. cū de indebito. ff. de. p̄b. Jtē posset legatarius mori añ hīdem, z sic deficeret cōditio legati z cōsequenter legatū nō deberet. l. heres meus. ij. rū. ff. de cōdi. z demō. z l. si cū dies ff. qñ dies
13 le. ced. Jtē cū legatū esset cōditionale, hīs interim impēdit in re sua z nō in aliena, z sic cessat Jrius. sequēs so. gl. p̄cederet si legatū domus fuisset purū, tunc esset ꝑsonaliter obligatus heres ad rem tradendam, t3 in l. Jtia non esset obligatus t3 posset rei vendi. cōuenīri tanquā deteōr. ¶ †In vltima parte gl. ibi, ītē S. j. e. l. si ita legatū. §. fin. vbi legatū domus extinguitur si domus cōbusta postea reficiatur. glo. bñ rñdet qō ibi viuo testatore q̄ potuit mutatiōe volūtatis p̄ imere legatū, z sic p̄ refectionē vī legatū reuocasse vt ibi. hic aūt hīs reficit post mortē testōris in cuius p̄tē non est legatū reuocare nec tollere. l. certa. §. fi. ff. eo. Lex lxiij.

1 ¶ Conditio incerti an sit nomen actionis z cuius nature sit remissiue.

2 Heres adeundo dicitur quasi contrahere cum legatarijs.

3 Dominium q̄ transfertur in legatarium rei legate a morte testatoris dicitur ciuile z improprium.

1 Quod si nulla. †In gl. in ver. incerti. I p̄ma p̄te, an cōdictio incerti sit nomē actionis z cuius nature sit, ad qd cōperat, late disputaut in d. l. t3 z si me putē. §. cum inter. vbi renui 3 gl. ibi, z vbiq3 z 3 doc. qō condictio incerti sit actio cōpetens ad oīa incerta sicut certi cōdictio gñalis est actio cōpetens ad oīa certa. l. certi cōdictio. I p̄n. ff. si certi. pet. ad ibi dicta me remitto. ¶ In ij. p̄te gl. fin istā sol. Roglerij ibi tex. nō p̄cederet qñ legatū domꝰ fuisset purū, sz hō est verū, p̄ea q̄ statum subiectā, q̄ ista sol. Rogle. nō ē vera. vñ vera sol. ad. l. si in area. est q̄ hic hīs verꝰ fecit impēsas in reficiēdo rē nō alienā, vt ibi, imo q̄ pendente cōditione interim erat hīdis, z poterat legatarius mori añ hīdē, z sic deficere posset cōditio legati, vt ꝺixi in gl. p̄cedēti. †Jtē scōo hīs adeundo hīditatē ōt quasi Jhere cum legatarijs. l. apud iulianū. §. hīs. ff. ex q. cau. in pos. ea. z §. hīs. inst. de obl. q̄ ex q̄si Jctu p̄ quā adītionē legata debent q̄ alias non deberent. l. si nemo. cum vulgaribus. ff. de test. tu. z sic aliq3 negotium vel quasi est inter eos gestum qō non est in Jrio. Item z tertio
3 †ēt dato q̄ hic legatum esset purum z dñium fuisset ipso iure translatum in legatarium a morte testōris. l. a titio. in fin. ff. de fur. tū illud ꝺminium est ciuile, z sic improprium z non de iure cōi, p̄s nā legatarius pōt rem legatā habere hypothecatā qō nō posset si esset vere dñs ō iure cōi. l. neq3 pign⁹. ff. de reg. iu. iō hīs tradendo rem legatā, transfert verum z p̄prium dñium iure gentium mediāte actuali traditione, vt p̄ Bar. z alios in l. j. circa fi. §. e. p Ly. z alios in l. j. C. cōia de leg. z sic intelligit aliqd negotij gestū inter heredē z legatariū vñ ozik cōdictio indebiti. secus in d. l. si in area. z iō nō vī posse procedere sol. Rogle. posita in gl. vt p̄dixi quando legatum fuisset purum, vt patet per p̄dicta.

Lex lxiiij.

1 ¶ Expensa facta p2o manutenendo rem legatam per heredem quod repetatur a legatario.

Donatio non ꝺ3 p̄sumi vbi alia coniectura p̄sumi pōt.

2 Expēsas factas p heredē in re legata tam causa custodie q̄ alitrer qñ heres repetat vel cum fructibus compensetur.

3 Sumptus facti ad custodiam rei dicuntur necessario fieri.

4 Legatarius cui legatum fuit factum sub conditione de aliq̄ fortuito non tenetur ad expensas factas conditione pendente per heredem causa custodie.

5 Maritus nec eius heres repetere pōt sumptꝰ factos in custodiā castri sibi in dotē dati p vxorē matrimonio soluto, intellige si expensa est temporalis. secus si perpetua. nu. 7.

6 Maritus tenetur ꝺefendere res dotales suo sumptu.

8 Expēsa facta p munitione castri dotalis p maritū repetit.

9 Dñs tenetur ad custodiam castri existentis in ciuitate vī commutatu suis expensis z etiam reparare tenetur non ꝺubditi.

10 Dux mediolani tempore guerre potest imponere custodes in castro feudatarij eo inuito.

1 Sumptus Bl. opponit contra tex. †q̄ si pēdente cōditione legatarius facit sumptꝰ necessarios in re legata debeāt esse hīdis. z possit hīs ꝺeducere q̄si restituet rem legata, eo q2 legatarius impēdens ante euentum cōditionꝭ in re cōditionaliter legata vī impēdere in re aliena, z ab alieno possessa, ergo impēdere ꝺonandi heredi. per regulā que habet, quicquid plātat seritur vel edificatur oē solo cedit. §. cum in suo solo. z §. ex diuerso. instit. de re. diui. z l. fina. ff. de acqui. rerum ꝺo. Huius timore ista lex legitur in gl. alcero ō

duobus

duob⁹ modis, primo legit in gl.i. z in gl.ij. ad fi q̄ iste tex. logt in sumptibus factis a legatario pendente cōditione pp spem quam habebat ad illam rem quod ad eum debeat puenire in euentū q̄ditionis, z tales expēsas fecit p manutenendo rez ad eā puenturā, vñ cū hoc possit habere locū in alia cōiectura quā donationis cessat p̄sumptio donationis. l. fi cū aurū. ff. de sol. z l. cum de indebito. in prin. ff. de proba. imo ēt vbi cadit alia legis occasio vel cōiectura ibi nō p̄sumit donatio fz Bal. in l.j. C. ad treb. z ista lectura est plana ēt ōt gl. sequens in fi. fm quā summaui. ff. tex. z intelligit q̄ tales sumpt⁹ erāt necessarij manutenendo rē, nō aūt q̄ incumberent legatario necessario faciēdi, z sic isti sumptus erāt necessarij ex pte rei q̄ egebat refectione fz non q̄ ad p̄sonā legatarij q̄ nō tenebat facere z istū primū intellectū fz gl. ¶ Sc̄o mō legit in gl.ij. q̄ iste tex. logt de sumptib⁹ factis ab herede, fz tunc obstat tex. in l. domus. ff. vbi hēs repetit expensas quas fecit in re legata, gl. oppr̄ rūdet. primo q̄ hic logt de expensis factis rōne custodie z cōsequenter ob cām p̄alem iō nō repetunt, fz si ob cām p̄petuā bene repetunt. d. l. domus. vel scōo ōt gl. quod hic erat impensa p̄ticulatim facta puta circa sacramenta, z sic erat impensa modica q̄ cū fructib⁹ cōpensat vel si in totū refecit fuit culpa hēdis, q̄ pp eius culpam incendium p̄esserat, iō expensas nō repetit a legatario l. cū res. ff. culpa. ff. z fz in d. l. domus incendiū p̄cesserat sine culpa heredis vt expōsse ibi ōt tex. in l. seq. ideo repetit a legatario. Ista ista lectura gl. nullatenus est tenenda, q̄ non cōuenit litere q̄ ōt sumpt⁹ in reficienda domo factos, ergo nō est in ea custodienda vt dicit gl. Item tex. dicit factos a legatario. nam fm istum fm intellectū post dictionē factos deberet esse pūctus vel virgula, z induceret ppositio a, q̄ dz dicere legatario in datiuo z nō a legatario. fz ista violant tex. iō istam secundam sol. omittas z tene primam. ¶ Ex ista tū gl. no. diligenter q̄ sumptus q̄ fiunt ad custodiā rei dicunt necessario fieri pp diligentiā ad quā q̄s astringit, iō non repetunt. q. p hoc infert no. Ang. q̄ legatari⁹ alicuius castri vel fortilitij nō refundet hēdi sumpt⁹ factos in eius custodia pendente cōditione legati cum hēs teneat talē diligentiā p̄stare z talis impensa sit talis vt hac gl. notabili. ¶ Et p eandē rōnem idē ōt Ang. fin marito q̄ constante matrimonio expēsas fecit in custodia castri vel fortilitij sibi in dotē dati vt eas soluto matrimonio repetere nō possit nec ipse nec eius heredes. z subdit Ang. q̄ istas duas q̄nes vidit de facto in vrbe veteri in quibusdam nobilib⁹ dicte ciuitatis. adde q̄ cum Ang. fm pliciter transeunt. Imo. Rap. cu. Pau. de ca. Flo. z d. Ang. de perillis hic z id̄ id̄ in fortilitio dotali fz Bar. in l. pe. ff. de impē. quā Bar. legit p̄o l. fi. p illū optimū tex. vbi tex. ōt mā tueri res dotales maritus suo sumptu dz. z ibi gl. in ver. tueri. intelligit. f. ad tps. Sz aduerte q̄s ipsemet Ang. fi bi Bius de directo Brium tenuit in l. diuortio. ff. impendio. fi. fol. ma. vbi ōt Ang. q̄ habuit istā q̄nē de facto apud vrbē veterē z p Brium fuit decisum z iudicatum q̄s tales sumpt⁹ nō dicant fieri gratia fructuum quērendo z, fz potius ad cōseruandū ipsam substantiā rei, iō p maritū vel eius heredes repetunt. p tex. in l cū q̄rit ff. p̄dēs. ff. de leg. iij. vbi Bar. succincte tangit z vī ēt Brium velle. Item in Brium vī esse gl. in l. j. inter necessarias. in ver. pietas. ff. de impen. dum glo. ibi ōt vel cā munitionis. z ibidem no. ipsemet Ang. z ōt q̄ ō ea non fuit recordatus Bar. in d. l. pe. ff. de impen. ¶ Tene prima opi. q̄ est magis cōis q̄ maritus vel eius heredes fi possint tales sumptus repetere q̄n talis impensa ad custodiā castri vel fortilitij fuit tpalis vt dixi. sec⁹ fi esset impensa pro custodia perpetua. Puta si maritus emisset seruos vt perpetuo essent ad custodiam necessariā castri. l. fi ita. ff. pe. ff. de fun. inst. z d. l. pe. in ver. extra tutelā necessariā. z ibi gl. ff. de impen. ¶ Vel fi esset impensa in munitionibus castri puta in machinis vel tormētis. ita logt gl. iō d. l. j. ff. inter necessarias. dō ōt vel cā munitionis, q̄ tūc affert cōmodū dōno et post restōnez castri sibi factā, ita in effectu cōcludūt, Imo. Raph. cu. z d. Ale. in d. ff. impendia. z in effectu d. Alex. hic z vide ēt Pau. de ca. z Are. in l. fructus. ff. sol. ma. Bal. in l. j. z etiā post medium. C. de fru. z lit. expē. Item diligenter aduertq̄ ad custodiā fortilitij vel ferrarij existentis in ciuitate vel comitatu teneī dūs facere custodiri z reparari suis expensis tpe pacis z guerre, nō aūt eius subditi. ita singulariter no. Ang. nec alibi legi l. turres p illā tex. C. de ope. pub. z ita de facto cōsuluit in partibus pedemōtanis. ¶ Item aduerte q̄ si dux Mediolani cōcedat castrū vel fortilitium feudum pōt tpe guerre imponere ibi custodes inuito vasallo. ita no. Bal. in aut. nūc fi hēs. C. de litig. z iō magnus magister francie anno superiore pp bellicos germanorum motus potuit non solum iure belli, fz ēt de iure cōi ponere custodes z munitiones in fortilitiis huius patrie z ligustis, q̄s no. q̄ forte interrogatus nescuisse de hoc allegare deciderium iuris, z per ista remanent he quatuor leges cum magna vtilitate bene expedite. Lex lxv.

1 ☞ Dictio cum, posita inter personas quod coniungat sicut dictio z, eque principaliter.

2 Persona pp eius dignitatem alteri persone non accedit.

Dictio cum, posita inter res diuersas q̄s cōlungat eque p̄cipaliter sicut dictio z.

3 In interpretandis testamentis non accipit illa interpretatio que nec menti nec verbis testatoris congruit.

4 Testamenti verba subtiliter consideranda sunt.

Item caute respicienda.

1 Siancilla. †Dictio cū, posita inter psonas cōiungit eque p̄cipaliter. Item legata ancilla z partu debet part⁹ ancilla mortua. h. d. cū l. seq. ¶ No. j. q̄ ōt cū, q̄s ponit inter psonas seruoz̄ legatorum coniungit eque principaliter sicut dictio z, vt hic. z l. titie textores. §. nihil supereſt. ff. eo. †q̄ psona pp eius dignitatē alteri persone non accedit. l. iustissime. ff. de edi. edic. fz q̄s dictio cū, ponit inter res distinguit, aut inter res diuersas quarū vna non accedit alteri, z tunc ēt coniungit eque principaliter, z sic vna extincta nō extinguit alia, cū sint duo principalia legata, z due p̄cipales dispositiones, puta lego digestū nouum cum infortiato. fiaūt ponit inter res quarū vna accedit alteri, z isto casu differūt dictio z, z cum, q̄ dictio z, cōiungit eque p̄ncipaliter, fz dictio cū, coniungit accessorie, z is sublato principali tollit accessorium, vt q̄s testator legat seruū cū pecunia. §. fi q̄s ancillas. z ibi gl. inst. de le. z l. fi cui. ff. de fun. instr. z l. j. ff. z iij. ff. de pec. leg. z l. fi cui seruū. in prin. ff. eo. z ista fuit rō dubitādi in l. seq. q̄ mortua ancilla videbat tolli legatū partus tanq̄ partus veniret accessorie ad matrē, fz Brium ibi decidit, z rō dubitādi colligit ex dictis, q̄ legatarius partus venit eq̄ p̄ncipaliter. ¶ No. ff. ex l. sequenti ad fi. ibi nec verbis nec volūtati de fun
3 cti accōmodata est hec sola† q̄ in interpretandis testis non ē recipienda illa opinio q̄ nec verbis nec menti testōris congruit. z ita cōsulendo soleo sepe allegare istū tex. ad idē tex. l. ab oibus. in prin. §. e. ibi cū z significatio verborū nō repugnet huic sole z voluntas testatoris cōgruat. ad idē tex. l. l. meuia. ff. de manumiss. test. ibi neq̄ cōtextum verbum totius scripture testi neq̄ mentē testatoris eam esse. Item† verba testamenti sunt subtiliter cōsideranda. vt ōt tex. in §. nos igit. in auc. de restī. fideic. quem tex. no. Bald. in c. §. de feud. guar. vñ verba testi caute sunt respicienda fm Bal. in l. fi cū dotē. §. fi pater. in fi. ff. fol. ma. nā verba testatorū in se magnū pondus habēt ad cognoscendū qd est, iō bene ponderanda sunt, fm Bal. in consi. cxxij. prime partis. oō incipit verba testamenti sic dicunt. in fi. Lex lxvj.

1 ☞ Captatoria dispositio non valet in legatis sicut nec in in stitutionibus.

Captatoria dispositio dicitur deceptoria.

2 Ultima voluntas non potest dependere ex alieno arbitrio.

3 Legatū pōt cōferri in volūtate legatarij. non tū heredis.

4 Ademptio legati captatoria non valet.

5 Argumentum de institutione ad legatum, z sic de maiori ad minus quando valeat.

Potentioribus nostris pares esse non possumus.

6 Institutiones sunt fauorabiliores quam sint legata.

7 Cōditio appōsita in legatis q̄ stari debeat impleri quā primum pōt, alias habēt p̄o defecta. secus in institutionibus.

8 Arguere de libertate ad piam causam quod liceat.

Dispositio captatoria ad pias cās q̄ teneat. remissiue tū.

9 Legatum quando possit conferri in arbitrium tertij.

10 Matrimonium quod possit conferri in voluntatem alteri⁹ tertij etiam extranei.

1 Captatorie. †Dispositio captatoria fiūz in legatis sicut nec in institutionibus. h. d. materiā explicaui als i l. captatorias. C. de testa. mil. Ad ibi dicta me remitto, z ōt captatoria, q̄ pōt ex ea seq deceptio z testatoris z honorati fm gl. in l. captatorias. ff. de here. inst. d. Abb. in c. cū tibi. de rest. Item vltima† voluntas nō pōt dependere ex alieno arbitrio, vt l. illa instō. ff. de here. inst. vt est q̄ substāria dispositionis cōferi in voluntatē tertij, puta lego illi fundū si tertius voluerit, z tale legatū nō vz vt hic. z l. nōnunq̄. ff. de cōdi. z demō. fz in Brium vī esse ad literam in l. senatus. §. legatum. ff. e. vbi ōt tex. legatum in aliena voluntate poni pōt in hēdis autem non pōt. cōiter tū rūdet per gl. z doc. ibi

qs legatꝰ pōt cōferri in aliena, volūtatē. s. ipsi⁹ legatarij q censet alien⁹ ab hrde, ſz hec certe cōis so. nō est sine violētia
3 illius tex. † Adde qs sicut legatū captatorium nō vz vt hic eo dem mō adeptio legati captatoria nō vz. l. legata inutiliter. §. ex qb⁹ cauſis. ff. de adi. leg. Bal. in d. l. captatorias. l vj. q.
4 vbi Sal. C. de test. mi. ¶ Scdo pōdera † vltra scribentes tex. ibi simili mō nec in hrditatibus nec in legatis valent qs
5 hic fit eqparatio ab eo qs est maioris ptudicij † vt ē instō ad illud q est minoris ptudicij vt est legatū: nā maior rō prohi bēdi dispositionē captatoriā vr esse in instōne cum sit maioris periculi z dāni quā in legato, z sic est ac si diceret capita neo armoꝝ est phibitū trāſire ad hostes, ergo ēt vni militi. Ista nō vr bona eqparatio, nā vulgo dr potēriores⁹ nr̄is pa res esse nō possum⁹, vt ingr iuriſc. in l. iij. in pn. ff. de alie. iu mu. cā fac. ſz dic iō eqparationē pcedere eo q hic phibēt di spositio captatoria tanq̄ sit illicita z ꝛ bonos mores, g̃ ita adaptaē minori sicut maiori, z ē. alias vero ab instōne ad le
6 gatū nō liceret arguere tanq̄ a maiori ad minus, nā † instō nes sunt fauorabiliores quā sint legata, z eius sit fauorabili or interpretatio, vt est gl. in l. si plures. in gl. si. ff. de condi. inſti. Bar. in l. sub cōditione. post gl. ff. de hered. inſt. z ꝓbat in l. pe. §. i. iuncto §. illo. C. de necef. ser. hrdi. inſtit. vbi si ser⁹ instituat sibi hr̄s intelligit sibi relicta libertas. z tm̄ si fiat legatum seruo simplr non intelligit sibi relicta libertas quāuis sit necessariū ancedens ad ualiditatē legati, eo q fa
7 uorabilior est instō q̄ sit legatū. hinc est qs † in legatis cōdi tio apposita dr statiꝫ implenda q̄ primū pōt. alias habeē ꝓ defecta z legatū annullaē. l. hec conditio si in capitoliū. ff. de qdi. z demō. z tm̄ sec⁹ est in instōne vbi tractaē de maiori pre iudicio vt est gl. valde no. in l. si qs instituerit hr̄s in diem. ff. de her. inſt. in pn. in gl. in ver. differt tps. Bar. in d. l. hec cōdi tio si in capitoliū. ¶ Capio gl. pmā quā diuide in tres ptes. In pma declarat tex. In scda p viā fal. remouet vnū ꝛ. In tertia opp. z de sol. se remittit. scda ibi, ſz in libertate ꝛz. ter tia ibi, itē ſ. ſ. ti. ij. ¶ In ea gl. ibi, ſz in libertate vz. aduerte q d. l. fideicōmissaria libertas. ij. hz quatuor principalia rūsa. Primū q̄ fideicōmissaria libertas pōt relinq in voluntate ꝛz
8 hrdis q̄uis aliud relinq nō possit. z istud vr postea corrigi. §. in iij. rūſo. ¶ † Scdo hic q̄ legatū libertatis pōt relinq in voluntatē ipsius serui si ser⁹ voluerit. z iste casus est fine dubio, q ēt q̄libet aliud legatū pōt ꝓferri in volūtatē ipsi⁹ legatarij, vt in l. sequēti. §. illi si volet. Tertū ponit in ver. ſz si ita. qs legatū libertatis pōt cōferri in voluntatē tertij, z hoc bñ est spāle in legato libertatis in alio sec⁹ esset, vt hoc tex. Quartū rūſuz ponit in ver. qs si ita. qs nō vz legatū, li bertatis collatū in volūtatē hrdis, puta si hr̄s voluerit, vel ei libuerit. sec⁹ si tanquā in arbitrio boni viri, z sic istud q̄rū rūſum de directo vr ꝛziari primo. ¶ Ꝑo sol. dank gnaꝫ p̄ncipales intellect⁹ qs reruli in d. l. captatorias. Et ibi ego addidi lectū nouū meuz intellectū. ad ibi dicta me remitto. Et arguēdo de libertate ad ptā cām vt facit Bar. in l. pri me. ad fi. ff. de ꝛs q̄ in test. delē. z in l. si vn⁹. ad fi. C. de test. pos set inferri ex illo tex. q̄ dispositio captatoria ad pias cās va leat q̄ pēder ab intellectu. c. cū tibi. de test. Dixi plene i d. l.
9 captatorias. ¶ In ea. gl. ad fi. cōiter rūdet qs legatū † non pt cōferri in liberā voluntatē tertij vt hic, ſz bñ in arbitriuz si titi⁹ fuerit arbitrat⁹, q intelligit de arbitrio boni viri, vt ibi quāuis aduersetur ver. qd. n. sequens q cōiter intelligit qs ster interrogatiue. dic vt ibi pleni⁹ habeē maxime q repeten tes. ¶ Extra gl. tāgit Bar. qd ſz substātia legati non possit cōferri in volūtatē tertij, tm̄ bñ pōt cōferri electio psonarū, puta si testōr relinq illis de familia eligēdis p fideicōmissa riā. d. l. fideicōmissaria. §. fi. ff. de fideic. lib. z l. vtrū. §. cū qdaꝫ. ff. de reb. dub. z l. vnū ex familia. §. j. z l. cū pr. §. hrditatem. z §. a filia. ff. de le. ij. z hocēr ꝛz Bar. i d. l. captatorias. vbi hoc plenius examinaui z limitationē ibi videas. z ponit Pau. &
10 ca. hic. ¶ Ultra Bar. z scribētes addet q ſz legatum z instō captatorie nō valeāt vt hic. sec⁹ est in matrimonio q̄ pōt cō ferri in volūtatē alteri⁹ tertij, puta ꝛho tecū matrimoniū si pr̄ vel patru⁹ cōsenserint aut alius terti⁹, nā eis postea cō senriētib⁹ vz mr̄imoniū ſz ab alieno arbitrio dependeret. tex. ē in c. sup eo. z in c. se. de cōdi. appo. rō diuersitatis est fm d. Abb. ibi in ij. no. eo q matrimoniū est de iure diuino, iō ibi sufficit cōsensus qualitercūq̄ habeaē. sec⁹ est in vl. volūtate q̄ dependet ex gratia, q ꝓferr in aliud tps q̄ testōr nō est futu rus dñs. s. post mortē, vt ōt gl. no. in l. illa instō. ff. de hr. insti. iō nō pōt in alteri⁹ volūtatē cōferri. Itē matrimoniū potest cōferri nō solum in volūtatē pr̄is vel patrui vt volunt iura allegata, ſz ēt in voluntatē cuiusq̄ extranei fm Spe. in ti. de cōdi. appo. in versi. qd si aligs. z doct. maxime d. Car. flo.

c. q tuas. de condi. appo. z ibidē d. Car. alexādrinus ſ vſ. no.

Lex lxviij.

1 ¶ Dictio pter, qs excludat id ad q̄ referr, z quādo stet ex clusiue z quando inclusiue. vide nu. ij.
2 Verbum do, in prima persona prolatum facit legatum esse directum. secus si est in tertia.
4 Legatū an vitiet si res legata ñ reperit in pr̄imonio testōris.
5 Albericus de rosate fidelis conseruator antiquitatis.
6 Exceptio declarat regulam in quibus terminis debeat re gula intelligi.
7 In legato generis electio est legatarij.
In legato generis primo nominatus eligit.
8 Relatiuum quantitatis qs ponatur pro relatiuo numeri.
Quelibet coniunctio vel dictio potest poni pro alia.
9 Verba enūciatiua legator de preterito nō inducunt dispo sitionē de presenti, ſz alias solo nutu legata relinqui possunt.
10 Verba inducta ad priuationē nō debēt operari augmentū.
1 Si ita legatum. † Dictio pter, ex cludit id ad q̄ re ferr. h. d. fm Bar. Sal. z Rap. cu. vel sic z notabi li⁹ fz Bal. Ang. z alios. Nō vz dispositio si qd ipsa includit, excludit exceptio. h. d. rō, q̄ includeret z exclu dere sunt ꝛdictoria, z iō dispositio tāq̄ ꝛtinens repugnātiā annullaē. l. vbi repugnātia. ff. de re. iur. nā actū repugnantes ēt summus de⁹ nō pōt in esse inducere, fz Ang. i cōſ. clxxxvij. inci. hic punct⁹ pma facie vr clar⁹ circa fi. ¶ Diuidit i duas ptes. In pma ponit thema ex q̄ resultat tacita qs. In scda ponit trimēbria decisiua. ibi, sigdē. ¶ Not. j. ex tex. ibi seruos
2 decē do. fz Bar. z alios q̄ verbū do, in pma pſona, plarū fa cit legatū esse directuz q̄si p ipm testōr directo dek legata rio. secus si apponeret in iij. pſona, vt si testōr grauet hrdem vt det titio l. fundi trebatiani. ff. de vſufr. le. Adde qs illud pcedit ū solū qñ ꝓbuz do, in j. pſona referr ad legatū vt hic, ſz ēt si referaē ad hereditatē. vñ si testator dicat, do heredita tē meā titio intelligit titiū directo hrdē facere, vt l. cū filio. l pn. z ibi ad hoc pōderant. s. eo. quāuis Joā. de imo ibi eppo nat daē. i. relinquaē, vt ibi dixi. ¶ Mo. q̄. ex hoc tex. q̄ dictio
3 pter, stat exclusiue, eo q̄ ponit inter diuersas pſonas. Itē z circa res q̄ cōprehendi pōt in precedenti oōne sicut si diceret oēs scholares sunt in scholis pter titiū, dictio pter, stat exclu siue, si aūt esset eadē pſona z res diuerse ac separate, tunc stat inclusiue. vñ si lego titio cētū pter fundū, intelligo ēt fun dū legare ac si dicerē vltra fundū tex. ē in l. scio. §. ꝓpoſi. ff. de annu. le. z l. j. in fi. z ibi gl. z doc. ff. de pig. ac. de q̄ plene dixi pr̄ Bar. z alios in l. si eū. §. q̄ minus. ff. si qs cau. z in l. actiōe. C. de transa. Itē dictio pter, in isto tex. facit q̄ titi⁹ z ser⁹ in il lis seruis q̄ in pr̄imonio reperiunt nō cōcurrūt, vt vult tex. eo q illa dictio pter, ostēdit testōrē eos cōcurrere nolusse,
4 aliꝫ aūt cōcurreret. l. plane. §. fi. cōiunctim. s. e. ¶ † Mo. iij. ex tex. ibi inutile est legatū q̄ si res legate nō reperiaē esse i pa trimonio testōris virtiaē legatū, z sic testōr legando scio x. ser uos pter illos. x. qs legauit titio si nō reperiaē tot i pr̄imo nio testōris legatū nō vz, q testōr vr senſisse de suis z non s alienis redimēdis. Cōtra istꝫ notabile z ꝛ istum tex. fortiter opponit q̄ ſz in pr̄imonio testōris nō sint mīi. x. serui legari titio, tm̄ dz valere aliud legatū facti. scio de alijs x. seruis, eo q istud vr legatū in gñe, ergo in legato gñis si in pr̄imonio testōris nō reperiaē tot serui debēt reduni extra pr̄imoniū ex seruis aliens. l. hmōi. §. si cui hō. j. e. z l. legato gñaliter. z ibi gl. §. eo. z l. titia. §. j. ff. de aur. z ar. le. z ista interpretatio dz fieri vt legatū scdo factū valeat z nō annullet. p reg. l. si qs. in pr̄in. j. eo. pp istud difficile ꝛziū ꝛz ar. restringit istū tex. vt p cedat qñ testōr exp̄sse dixit relinq̄ scio x. seruos de bis q̄ sunt in meo pr̄imonio, z sic qñ testator exp̄sse se retulit ad suos seruos alias, pcederet in ꝛzium q̄ intelligeret ēt de aliens, z ita refert intelligere Ja. de are. hic, z sequunē simplr Ang. z Sal. hic, ſz ista sol. nullaten⁹ est tenēda, q est nimia diuina tio z restrictio ad istū tex. q̄ simplr loq̄ē, z cū loquaē simplr
5 nō posset pcedere ꝑz ista sol. Bar. Itē Albe. † de rō. fidelis cōseruator antiqtatis refert Jac. de are. aliter dicere q̄ eu referat Bar. nō q̄ testator istud exp̄sserit vt ōt Bar. ſz q̄ iō hic testator pſumēē senſisse de suis seruis, pr̄ius, eo q̄ ex
6 cepit de suis q̄ sunt in pr̄imonio † z exceptio declarat regulā in qbus terminis debeat regula intelligi. l. nā q̄ ligde. §. fi. ff. de penu. leg. notaē in l. i. ff. de reg. iu. ſz nec ista solutio vz, q̄ si similiter diuinat q̄ hic exceperit de suis seruis quos ha beat in pr̄imonio istud nō ōt litera, ſz simplr ōt pter eos. x. quos titio legauit nisi subtili⁹ dicas fm Jo. de imo. q̄ testōr in exceptuatis intellexit de suis, pr̄ius seruis cū eos habe ret in pr̄imonio. l. iij. z iij. ff. de vino tri. ergo eodē mō regula

debet

debet intelligi de seruis ppriis cũ (vt dixi) exceptio declaret regulã, sed nec ista solutio satisfacit, cũ ter. etiã loquat qñ nõ habebat tot seruos in primonio, ibi qñ minus. Item declaratio que sumitur ab exceptione, pcedit bene hoc modo declarãdo legatũ valet, d. l. nã qõ ligde. ff. fin. ff hec declaratio, q̃ sumeret ab exceptione tẽderet ad annullãdũ legatũ factũ Seio si non intelligeret etiaz de alienis. Unde alio mõ rũde, z melius fm Bau. de ca. ꝙ Zuũ, pcedit qñ testor nullos seruos in suo patrimonio religisset vel si religisset tm. r. z sciebat plures non esse in primonio: secus, qñ testator habebat seruos in patrimonio z credebat esse plures: qz forte aliq erãt mortui: tunc procedit iste ter. ꝙ testator nõ videat voluisse ex alienis fieri suppletionem, z iste est verus intellect⁹ fm eum quẽ etiã sequit Ang. de Periglis hic tacito. Author. ff. Bau. de La. Addo p ista sol. bonũ ter. in. l. iij. i prin. ibi cũ nullũ religisset vinũ. ff. ꝺ vino tri. oleo leg. ¶ Ho. uij. ex ter. ibi q̃s Titi⁹ elegit fm Raph. cu. † ꝙ in legato gñis electio est legatarij, secus est fm gl. in contractibus per. l. cõprehensum. ff. de Jhen. emp. Tu dic melius, quod iste ter. loquitur, qñ duo erãt legatarij de. r. seruis in genere, tũc Titi⁹ prio' noiat⁹ eligit, z alij. r. q restant debent scdo legatario: sicut qñ testor habens plures equos legauit Titio vnũ de equis suis, z postea Seio aliũ. nã primo noiat⁹ dz eligere. l. cties. in prin. ff. de vsufr. fm Bar. in. l. g duos. vbi dixi. ꝫ. eod. ¶ Ho. vltimo ex ter. in. fi. ibi in tãtos q̃ti inueniat † nã exponitur tãtos. i. tot, quãti. i. quot. z sic no. fm Jac. de Are. Bart. z alios quã relatiuũ q̃titatis ponit p; relatiuo numeri. Addo qꝫ vult gl. notabilis q̃ tota die allegat in. Leas cãs. ff. de cõdi. z demõ. vbi dicit gl. qꝫ q̃libet ẽnũctio. z q̃libet dictio põt poni p alia. ¶ In glo. i. in fi. habes ex gl. no. cõclusionẽ: qꝫ † verba enũciatiua legatorũ de pterito nõ inducunt dispositionẽ de pñti: q̃uis alias legata possint solo nutu reling. l. nutu. ff. tit. ii. dixi in. l. si res obligata. ꝫ. eo. Sed inquantũ gl. ad hoc alleg. ter. in. l. Titia. in prin. ff. ti. i. illa lex nihil ꝓbat fm Dy. z Bar. eo. q: ibi erãt verba enũciatiua futuri euẽt⁹, q̃ inducũt tantũ conditionẽ. z intelligunt si legauero: z certũ est, ꝙ illud, qꝫ est in cõditione nõ est in dispositiõe. l. si qꝫ sub cõditione dãdorũ. r. ff. si qꝫ omis. cã te. ¶ Hic aũt erãt verba enũciatiua de pterito, vñ p gclone gl. quã oẽs tenẽt melius facit fm Bar. z doc. ter. in. l. cũ tale. ff. fi. ff. de qdi. z demõ. z ter. in. l. ex facto etiã agitanum. ff. de here. instit. Item q: † verba inducta ad diminutionẽ z priuationẽ non debẽt operari augmentũ: z sic ẽtium effectum. l. legata inutiliter. in prin. vbi dixi. ꝫ. e. Sz aduerte licet Dy. Bart. z omnes indifferenter teneant conclusionem gl. tamen ter. ꝫ. allegati per Bart. z scribentes possunt de facili euitari. ster. in. d. l. cũ tale. ff. fi. nam ibi fuerunt verba prolata ad diminuendum. ergo non operantur augmentuz, vt ibi expresse dicit ter. quia non omnino legandi, sed diminuendi factum est legatum. nam ibi testator dixerat, ex centum, que legauit Titio, lego. r. Seio. per ista verba non intelligitur legare centum sed nõ sic est in ista lege, vbi illa verba preter eos. r. quos Titio legauit respectu ipsius Titi non sunt prolata ad diminuendum imo ad conseruandum, imo ad prefereudum legatũ factum Titio, vt preferatur legato facto Seio. Similiter potest de facili euitari ter. in. d. l. ex facto etiã. q min⁹ facit, qz ibi verba expressa fuerãt ꝺitionalia. ff. si mihi Seius heres non erit quẽ hr̃dẽ nõ instituerat. vñ verba ꝺitionalia, z puatiua put ibi sunt nullatenus disponũt, ſz in isto ter. nõ erãt verba conditionalia: qz testator dixit preter eos. r. quos Titio legauit, z sic posset disputatiue teneri cõtra cõem gl. quã Dy. Bar. z omnes indifferenter tenent: tamen in iudicando z consulendo non esset ab ea recedendum.

1 ¶ Expressio eorũ que tacite insunt si exprimãtur alio modo quam insit aliquid operatur. z vide nu. 5 z nu. 8.
2 Voluntas in mente retenta nihil operatur in actibus hominum.
3 Voluntas datur intelligi facto aut verbis.
4 Legatum potest conferri in meram volũtatẽ legatarij: non tamen in voluntatem heredis vel tertij.
5 Conditio, si volet, apposita in institutione nihil operatur.
6 Contractus quare non potest conferri in voluntatẽ alterius contrahentium.
7 Verbum do, importat translationem dominij.
8 Dispositio huius ter. ꝙ generaliter pcedit in oibus legatis
9 Translatio legati ad heredes non impeditur licet dominium legati non transeat ipso iure in legatarium.
10 Legatum ante aditam hereditatem non potest cedere quo ad obligationem z actionem.
11 Legatum in diem certum trãsmittitur ad heredes legatarij, etiam ante aditam hereditatem.
12 Hereditas non adita non trãsmittitur.
15 Ratio quare hereditas non adita non transmittitur: z tamen legatum ante hereditatem transmittitur.

1 **Illi si volet.** ¶ Expressio eorũ que tacite insunt, alio mõ quã insint aliqd operat. h. d. Vel sic ꝓprius ad ter. Legatũ collatũ in volũtatẽ legatarij est cõditionale. vñ si decedat añq̃ declaret se velle nõ transmittit ad hr̃dẽ. h. d. ¶ Diuidit in duas ptes. In prima ponit dictũ. In scda rũdet cuidã obiectioni. scda ibi, ꝙuis alꝭ. z erit subtilis. ff. quẽ intẽdo vltra scribẽtes bñ z fundamẽtaliter declarare. ¶ In ter. ibi. si volet. itellige si declarauerit se velle: non eñ sufficit mentẽ velle nisi declaret se velle aut ꝟbis aut factis: qz
2 † ppositũ in mẽte retẽtũ nihil operat. l. si repetẽdi. C. de condi. ob cau. in. c. j. in ver. lz volũtatẽ habuerit. z ibi glo. no. Bau. de eo qui mit. in pos. nã voluntas clausa in mẽte nihil vz in actib⁹ hoim, sed expressa ꝟbis aut factis: nã animi cogitatio que non producit in lucẽ, cesset abortiua: z est sicut posthumus existẽs i vtero qui si nõ nascat z pducat in lucẽ nihil est. l. si. C. de posth. here. inst. ita egregie dicit Bal. in. l. j. in. ij, q. C. qui admit. et in suo diuino consilio schismatis posito post rub. C. si qs aliquez test. phi. sufficit ergo ꝙ declaret se velle aut verbis aut factis:
3 qz † facto volũtas dat intelligi. l. repehẽdẽda. z ibi glo. Bald. z alij ad hoc no. C. de instit. z substi. Itẽ nõ refert an voluntas declaret ex verbis an factis. l. paulus respõdit nõ tm ꝟbis. ff. rẽra. ha. z. l. de quibus. ad fi. ff. ꝺ legi. z. l. recusare. z ibi gl. ff. de acquir. here. z est ter. notabilis in. l. si tm. ſ. ei. q. ff. de ed. edict.
4 ¶ † Ho. j. ex isto ter. ꝙ legatũ põt cõferri i merã volũtatẽ legatarij si volet vt hic. nõ aũt põt cõferri in volũtate heredis: qz heres nũq̃ psumeret velle. l. senat⁹. ſ. legatũ. ſ. e. z. l. fideicõmissaria libertas. ij. in prin. ff. de fideic. liber. limitãdo aliquibus modis put limitat ter. notab. in. l. fideicõmissa. ſ. fi sic. z in ſ. hoc aũt legatũ. z in. ſ. tanꝙ. ff. de leg. iij. z in. l. vxorẽ. ſ. Scevola. ff. e. sitr̃ et legatũ nõ põt ꝟferri in volũtatẽ tertij. qꝫ 'esset
5 captatorũ. l. captatorie. vbi dixi. ſ. e. ¶ † Hot. ij. ex. hoc ter. ꝙ expssio facta p aliũ modũ q̃ tacite inerat, multũ operetur: nã hic facit legatũ esse cõditionale z impedit trãsmissionẽ legati, z istud est ꝓpter dr̃iam forme: z hoc est, qz tacitũ nõ inest conditiõaliter sicut hic cõditionaliter exprimit. nã si cõditio ista, si volet, nõ fuisset expssa volũtas legatarij nõ regrebat i acqsitiõe: qz legatũ acquirit ipso iure ignorãti. l. cũ pater. ſ. surdo. ff. de leg. ij. z est text. not. in. l. si ptẽ. ſ. j. ff. quẽad. ser. amitt. z gl. magistra. in. l. si quis ita hereditatẽ. ff. de condi. instit. ſz qñ ap
6 ponit cõditio si volet, oportet qꝫ declaret se velle alꝭ non trãsmitteret: qz legatũ ꝺitiõale nõ trãsmittit. l. vnica. ſ. sinautem aliqd sub cõditiõe. C. de cad. tol. ergo appet. ꝙ exprimit alio mõ q̃ tacite inerat. † Addo ꝙ lz in legato illa cõditio, si volet aliqd opereꝛ hoc tm̃ secus est in institutiõe in qua nihil operatur: vt est ter. in. l. verba hec. ff. de cõdi. inst. nisi esset heres necessarius: qz dicẽdo si volet faceret eũ volũtariũ vt ibi ter. ¶ Blo. prima diuidi i duas ptes, put format duas oppositiões z soluit scda ibi, itẽ vñ nõ cõditionale. Jn. j. oppositione dic melius
7 fm scribẽtes, † qꝫ in volũtate illius, cui fit acqsitio sine aliqua eius obligatione: z sic qui solũ est creditor bene potest conferri tã legatũ vt hic, quã etiã cõtractus vt in stipulatione in persona stipulatoris, vt. l. a Titio. ſ. fi. ff. de ver. ob. Sed in voluntatẽ illius qui etiã obligat vt in cõtractibus: de quorũ natura vt est hinc inde oriat obligatio cõferri nõ põt: z si cõferatur in volũtatẽ alteri⁹ eorũ vitiat. z rõnẽ assignat ter. in. l. sub hac. ff. ꝺ. ac. z obl. qz inanis esset obligatio. nã p nõ dicto est qꝫ dare nõ velis cogi⁹ non possis. Itẽ est alia ratio: qz in ijs, que habent dependẽtiã a volũtate duorũ, nõ est equũ, ꝙ pẽdeant a voluntate vni⁹. Itẽ sicut legatũ nõ põt ꝟferri in merã voluntatẽ heredis qz nunq̃ psumeret velle obligari vt dixi in ter. ita etiã i contrarijs nõ põt cõferri in volũtatẽ debitoris, vt est ter. in. l. cẽtesimis. ſ. fin. ff. de ver. ob. Hinc est, ꝙ in donatione quia solus donãs obligat, idẽ est qꝫ i legato: qz põt ꝟferri in volũtate donatarij fm Ja. de are. Bal. Jmo. z Flo. hic, ſz aduerte lz oẽs indifferẽter ita transeãt. seqr̃et qꝫ si fieret legatũ Titio si volet cũ onere aliqd dãdi heredi vel alij, quo casu hinc inde oriretur obligatio qꝫ tũc nõ pcederet iste. ſ. ¶ In scda opp. q̃ gl. facit de leg. iij. ſ. e. adde quod eadẽmet oppositio est de. l. aliqñ. ff. de cõd. z denõst. de qua glo. fi. opponit, gl. hic rũdet, ꝙ ibi conditio fuit apposita heredi hic legatario. Ista solutio nõ vz: qz solũ diuersificat casus ſz nõ vacuat difficultatẽ: vnde respondet mel⁹ fm gl. in. d. l. aliqñ. Bar. z oẽs hic ꝙ hic exprimitur alio modo quã tacite inerat: qz si nõ fuisset dictũ. si heres volet, legatũ acquireret ignorãti, z transmitteret ad heredes vt dixi in ter. ſz qz dictũ est si volet, est necesse qꝫ legatarius declaret se velle alias nõ trãsmitteret: qz alio modo exprimitur quã tacite inerat. sec⁹ in. d. l. iij. Aduerte lz oẽs idifferẽter ita trãseant, ista sol. nõ est generalis. nã pone, ꝙ sit legata quantitas vel ge-

nus vel res alīnatiua, vel sit legata res in specie, q̄ sit alteri⁹ tertij, aut hr̄dis, z sit apposita ḡditio, si legatarius volet istis casib⁹ prius nō aegrebat dn̄ium ipo iure ignorāti: vt volūt Bar. z oēs in l.j.§.eo. Tunc nō ꝓcederet iste ter. quia tūc cō̄ditio exp̄imeret eo mō quo tacite inrat: z sic tūc non faceret cō̄ditionem. z pōdera q̄ ter. noster loquit, q̄ legatus est Stichus z sic species: z presumēdū est, q̄ stichus esset testōris: ex quo ter. nō dicit, q̄ esset hr̄dis. vel alterius. Isto modo multū restringeretur decisio huius text. vt solum ꝓcedat q̄n legat in species res ppria testōris: quo casu dn̄ium ipo iure acgritur legatario ignorāti, alias secus: §z caue, q̄ est ter. in l.si ita exp̄ssum. ff. de cōdi. z demō. q idem decidit q̄ iste text. nō loquit de sticho legato, nec de specie, sed simp̄r z in genere: z tūc ibi idē ōr q̄ hic. q̄ illi si volet facit legatū ḡditionale: z impedit trāsmissionē ad heredē, ḡsidera si posset dici, q̄ ter. iste z text. i d. l.
9 si ita exp̄ssiz, ambo dicūt si volet, do. † Pōdera verbū, do. q̄ importat trāslationē dominij. §. si itaq̄. Inst. de ac. z l. vbi autem non apparet in fi. ff. de ver. obl. ergo iste ter. loqtur in tali legato, in quo per testōrē possit trāsferri dn̄ium: z sic q̄n res ppria testatoris in specie legatur. z ter. iste loqtur, q̄n legatur sticbus z sic in specie. Tamen isto mō multū restringit decisio ter. hic z ibi qui generaliter ꝓcedunt. ¶ Ego teneo §z scriptū
10 in specie non inueniā † q̄ iste ter. generalit ꝓcedat in omnib⁹ legatis nō solum, q̄n legatur in specie res ppria testōris, §z etiā quando legatur res extranei aut ipsi⁹ hr̄dis aut q̄n legatur quātitatis vel genus aut quid alternatiuū. z §z in istis alijs legatū non cedat a morte testatoris quo ad translationē dominij ipso iure, vt predixi: tū dn̄ cedit quo ad trāsmissionem ad hr̄des, vnde si testator dicat, lego illi, si volet, etiā in istis alijs legatū efficitur cō̄ditionale, z nisi legatarius declaret se velle, non trāsmittet ad hr̄dem: z sic etiā in alijs legatis, conditio si volo, aliter exp̄imitur, q̄ tacite inesset. Et pōdera q̄ iste text.
11 nihil dicit acgsitione dn̄ij, vt faciunt Bar. z doc. sed solū dicit de trāsmissiōe legati ad hr̄des, vnde † stat simul q̄ dn̄ium legati nō trāseat ipo iure in legatarium, z tū legatarius transmittat tale legatū ad hr̄des. Istud assumptū ꝓbo: nā q̄n legatum est factum ad diem certā, impeditur trāslatio dn̄ij ipso iure a morte testatoris. vt est ter. reputat⁹ singularis in l. Semproniam Attalus. ff. de vsufr. leg. de quo text. in l.j. §. eod. z tūc nō impeditur interim trāslatio legati ad heredes. text. est ad literā in. l. si dies in p̄n. ff. q̄n dies leg. ce. z ter. in. l. vnica. §. cum igit in fi. C. de cad. tol. ergo bene stat q̄ dn̄ium legati nō transeat ipso iure in legatarium. z tū legatarius trāsmittat tale legatum ad heredem. Et si tu subtiliter diceres, q̄ q̄n legatum, in diem certum ideo trāsmittit ad heredē: q̄ ante diē nata est obligatio, z actio §z obstet exceptio. l.j. in fi. ff. q̄n dies leg. ced. Unde ibi est obligatio. z actio que pōt transmitti ad heredem legatarij: §z dominium antea nō trāseat ipso iure in eum. Ego possum dicere, q̄ idem esset in ꝓposito, §z em in legato quātitatis, vel generis aut alternatiuo, vel rei aliene non acgrat dominiū ipso iure ignorāti, vt dixi: acquirit tū actio ꝓsonalis ex testō. f. in Bar. in. d.l.j. in p̄nc. §. eo. z illa fuisset transmissa ad heredem legatarij, nisi fuisset dictum si volet: ergo etiam in illis alijs legatis exp̄imit aliter quā insit. §z aduerte in vtro
12 que diligenter ne erres in terminis † q̄ ante aditā hr̄ditatem p heredem nō pōt cedere legatum quo ad obligationē. z actiones: q̄ nō est persona q̄ obligetur: q̄ obligatio illa oritur ex quodā quasi ḡctu q celebr̄atur mediante aditione heredis. §. heres. inst. de obli. q̄ ex quasi cōtract. z l. ex maleficijs. §. heres. ff. de act. z obli. z l. apud Julianū. §. fi. ff. ex quib. cau. in pos. eatur. vnde ante celebr̄atam ibi quasi ḡctum nō pōt dici esse obligatio nec actio: sed post aditā hr̄ditatem si qdem legatū est purum, statim ẓbitur obligatio, q̄ heres obligat. Si vero est in diem certum, tunc etiā statim mero iure nascatur obligatio, §z obstat exceptio, vt dixi. z ita §z gl. nota. in. d.l. vnica. §. cū igitur. in ver. cedere. z ibi magistraliter Bar. z illam glo. reputat ad hoc singularem Bal. in. l. fi. C. de test. manumi. Ale. in. l.j. §. e. z. l. iij. §. eo. Sed ego allego gl. consociam in. §. si peculium. in
13 ver. cedere. Inst. de leg. † Modo in proposito in legato in diē certum non acquiritur dn̄ium ipso iure vt dixi. Item nec ante aditam hereditatem est debitū, nec obligatio, nec actio orta, z tamē trāsmittit ad heredē legatarij, vt iurib⁹. §. alle. z legatum transmittitur a legatario etiā antequā heres adeat hereditatē, d.l. vnica. §. cū igitur. ad fi. §. in nouissimo, ita q̄n legatur quātitas vel genus aut res aliena, non trāsit dominiū ipo iure, z hoc cōstat vt dixi: nec ante aditā hereditatē est obligatio vel actio, z tū ante aditam hereditatē trāsmittit, vt i casu precedenti: eo q̄ legatum est purum, z mortuo testatore est acquisitum legatum ipsi legatario incōmutabiliter nisi adiciat cō̄ditio si volet tūc regrit q̄ declaret se velle alias non transmittere: vt hoc ter. qui generaliter ꝓcedit. sicut est dictum in legato in diem vbi etiā nō est dn̄ium nec debitū, z tamen trāsmittitur illud ius in spe, pbabili de p̄senti. Et si dicis isto modo ēt hereditas non adita deberet transmitti, sicut transmittit legatum ante q̄m debeak dn̄ium. Itē ante q̄m debeak z ꝓsequēter ante q̄m adeak hereditas cū ipsi heredi competat ius adeundi. l. si mater. C. de insti. z substi. z sic ibi est etiā ius in spe pbabili de
14 presenti, z tū hoc est falsum: † q: hereditas non adita nō transmittitur. d.l. vnica. §. in nouissimo. eo q: ibi non est ius quesitū z formatum de presenti, sed ius querendū in futurum, vt declarat Bart. in l. is potest. de acqui. here. dixi i n l. cum filio. in vlti. parte. §. eo. respondeo, q̄ illud est in legato, quod facilius transmittitur etiam ante aditam hereditatem, z aliud in ipsa hereditate, vt est tex. de vtroq; in d.l. vnica. §. cū igitur. z in nouissi
15 mo. Ratio diuersitatis est, q: † heres potest adire hereditatez quādocunq; vult cū adeatur solo animo. l. ꝓ heredē. in p̄in. z l. gerit. ff. de acqui. her. Ideo cū heres habeat sibi imputare si non adit hereditatē ideo lex statuit, q̄ si hereditas nō adeak per heredez, q̄ eam non transmittat. non sic est in legatarijs a quoꝝ voluntate non pēdet quod adeatur hereditas per institutum, ideo lex statuit quod legata transmittantur etiam si legatarius moriatur antequam adeatur hereditas per heredem. §. cū igitur. z d. §. in nouissimo. sic intelligo z declaro presentem materiam quam scribentes non declarant. z sic etiā intelligo, z declaro istum. §. quez nemo sic declarat, z multi allegant istum. §. qui non intelligunt quomodo loquatur z quomodo ꝓcedat.

1 ☞ Legatum factum de domo non censetur reuocatū quando esset diruta, z per testatorem diuersis temporibus refecta.
2 Area domus legate que destructa sit in totum per legatariū vendicari potest. z vide nu. 13.
3 Domus legata destructa nisi postea in totum a testatore reedificetur legatum extinguitur, secus si per heredem reedificatur mortuo testatore.
4 Jus pignoris quod est perfecte acquisitum creditori non extinguitur, licet domus hypothecata in totū destruatur z reficiatur. nu. 6.
5 Canonici de nouo creati tenenť stare electiōi de ꝓximi facte p primos mortuos licet electio nō sit per superiorē cōfirmata.
7 Area trahit ad se edificium.
8 Testator per refectionē domus legate vr volūtatē reuocasse.
9 Fallacia accidentis. dicitur quando quid mutatur in quale, vel quando infertur de quid ad quale.
10 Augmentum quod fit rei legate cedit legatario. z nu. 11.
11 Legatum partis non recipit incrementum.
12 Argumentū de toto ad partē procedat vbi est eadem ratio.

1 **Si domus.** † Si domus legata particulatim reficiatur non extinguit legatū. secus, si in totū destructa a testatore edificet. h. d. z habet duas partes. Scōa ibi, at si ea domo. ¶ Ho. j. ex isto ter. q̄ domus particulariter z sic diuersis ꝓbus tota a testatore refecta censetur eadē domus, §z nihil remanserit de illa materia: ideo durat legatū nec cēsēť reuocatū. z pt peti trāꝑ legata cū sit eadē dom⁹. facit. l. qō in rerū. §. fi. §. eo. z vbi idē decidit in naui legata q̄ tota fuit particulariter refecta. Itē q: remānsit area in legato, vt l. si grege. in fi. §. eo. fm cōem opi. de qua tū. j. plenius dicā ad fi. glo. ergo quicqd in edificat cedit aree. §. z ex diuerso. Insti. de rer. diui. Itē scōa loco ꝓximi subzogat. ergo cedit in legato. arg. l. filie. §. j. ff. de cōdi. z demō. z l. si donate. §. j. ff. de do. inter vir. z vro. quātus ibi sint res oīno diuerse. sed in eadē materia z forma. † Si autē domus legata in totū destructa esset, z testator eā nō reedificasset: tūc area p legatariū vēdicari pōt. d.l. si grege. in fi. §. eo. fm cōem opin. que an vera sit. j. dicit. ¶ Not. ij. ex
3 scōa parte legis, q̄ † si domus legata in totū destruatur, z postea in totū a testatore edificet, intelligit reuocatum legatum, z ius legatarij in totū de fecisse: eo q: cēsetur esse noua domus etiā si ex eadē materia reficiat, vt l. inter stipulātem. §. sacram. circa fi. ff. de ver. obl. z l. qui res. §. areā. ff. de sol. Et viuente testatore nullū ius erat acqsitū legatario: secus, si post mortē te
4 statoris quo tpe iam erat acqsitū ius reale legatario: † tunc si in totū destrueret z in totū reficeret per heredē, non extinguit legatū. l. domus hereditarias. z ibi gl. in fi. §. eo. q: nō est in potestate heredis reuocare legatū. l. cetera. §. fi. z l. sequēti. z principio sequentis. §. eo. sicut ius pignoris q̄ est perfecte acquisitū creditori, nō extinguit §z dom⁹ hypothecata in totū destruat z reficiat. l. hi fund⁹. §. fi. res. ff. de pig. allegata in gl. p Bario. §z gl. alr rūdeat z non bñ, vt l. seruitutes. §. si sublatus. §. de ser. vrb. p̄d. Hinc determinat Dy. † q̄ si mortui sunt oēs canonici, z alij de nouo creati, q̄ tenenť stare electiōi de ꝓxime facte p primos, §z nōdū confirmate p superiorē: q: erat acquisitū ius

electio.

electo.z sequunt Bal.Alb.Bar.z Flo.hic. ¶Expeditis ter. capio gl.vnica in ver.interire,que diuidit i quatuor ptes. In pria allegat.vj,2cor.ad ter. In ij.opponit z so. In iij. idem fa cit. In iiij.adē.ij,ibi , sed argumētum ℨ.ff.e.iij.ibi,itē est 3tra.ff. de pig.iiij.z vlt.est ibi,item arg.cōtra.ff.eo. ¶In ea.glo.ibi,sed ibi est cōtra casus,adde q ibi est casus cℨ in duob⁹. Primo qⁱ ibi principaliter testator a prin.legauit solū areā, hic aūt a pin.legauit domū. Itē ibi,nullā domū destruxit ℔ i area lega ta nouā domū edificauerit, hic aūt legauerat domū,z illā do mū vsq; a fundamētis destruxit,z postea aliā de nouo edifica uit. ¶In eadē gl.ibi hic de lucro captādo. ista solutio repro bat scribētib⁹ p.l.dom⁹.ff.eo. vbi legatarⁱ⁹ tractabat de lu cro,z tū dom⁹ destructa,z postea refecta cedit legatario:ille ter. 6 posset euadi vt † dixi in ter.i.ij. no.vt Bar.z cōiter doc.rūdēt, q ibi Ictus erat perfect⁹ z ius pignoris,z sic reale qsitū credi tori sicut ēt in l.dom⁹.ff.e.post morte testatoris ius erat qsitū legatario,sed sic nō erat ius qsitū:q adhuc viuebat testator. Sed aduerte cōtra istā sol. Bar.z cōem vt facere ter.in d.l. in ter stipulantē.ff.sacrā.in ver.pen.z in fi.vbi ℨcr⁹ stipulationis erat perfect⁹:z tū si dom⁹ pmissa destruat tota eo ppōsito vt nō ampli⁹ reficiat,si postea reficit noua dom⁹ nō debet ex sti pulatione:z tū (vt dixi):ibi ℨcrus erat pfect⁹, z acquisitus ius stipulatoris. Breuiter omissa sol. Rap.cu. hic, dic q text.ibidē vt rūdere,q ideo ibi stipulatio perit:eo q perit subiectū,z sic substātia obligatiōis .s.dom⁹ deducta i stipulationē:q domus postea edificata censet noua dom⁹ z alia diuersa ab ea q dedu cta fuit in stipulatione nec ibi erat causatū aliquod ius reale, 1 vt in pignore z dominio rei legare mortuo testatore,vt pdixi: ca ue tū circa.d.l.dom⁹.dū Bar.z doc.volūt q ibi esset causatum ius perfecte,ex quo testator erat mortuus,naz ibi tex. loquit in domo legata sub cōditione.ff.post mortē heredis: ergo inte rim nō pōt dici qsitū ius perfecte,nisi purificata cōditione,p ut forte intellexit Barto.vel nisi dicas, vt dixi in tex. in.ij.no. ¶In ea.gl.in fi.Bart. mouet difficultatem ℨ istum text.nam 7 tūtestator simpliciter legat arcā,z postea ibi edificat domū, per hoc nō extinguit legatū : quia testator edificādo sup area legata nō intelligit mutare volūtatē. imo area z domus am bedebētur legatario.l.seruum filij.ff. si aree.ff.e.q; area trahit ad se edificiū.l.obligationū fere.ff. placet.ff.de ac.z obl. quare nō sic est in isto tex.qñ testator legat domum,z postea illā de struxit in totū vsq; ad areā.nā area remanet in legato,vt l.gre ge.in fi.ff.e.vñ si postea super ea testator edificat,quare totum nō venit in legatorē tū iste text,vult oppositum, qs extinguat 8 legatum in totuz:† q; per refectionem domus intelligit testa torem mutasse volūtatē,vt etiam dicit ista gl.in fi.solutio ex mē 9 te Bar.z scribentiū.ſz apertius dic,† q; hic est fallacia accidē tis de qua est gl.in l.vēdicatio.z in l.q; de rota.ff.incerte.de rei vendi.qñ quid mutat in quale vel qñ inferr⁹ de quid ad quale fm gl.in l.debitor.ff. fi.z ibi Bar.ff.de leg.ij.vt cū dico q; quid hodie emisti.comedistipisces crudos emisti: ergo pisces cru dos comedisti fm Bar.in.l.iij.ff.incertā. in fi.ff.de acquir. pos. vñ in ppōsito:in primo casu qñ legat simplr area, ipla area cōstituit totū legatū : z ideo si per testatorē edificat dom⁹ su 10 per illa area debebitur legatario,sicut de augmētum † q; fit rei legate cedit legatario, ff. l.si ex toto.in prin.z l.q; in rerum. ff. si quid post.ff.e.ſz qñ testator legat domum,z postea destruit tota domū,area que remanet,nō debet tanq; res legata,ſz tāq; pars rei legate. fm gl.in l.scire debem⁹. versi. stipulatio nē.in ver.legata.in fi.ff.de ver.ob. Unde si postea testō edifi cat domū in illa area nō pōt peti tūc illa area,anteq; pars rei legate:q; tūc cedit alij domui,nec tāq; principaliter legata tra 11 hit ad se totū:quia nūq; fuit principaliter legata † z legarij partis nō recepit incremētū, vt no.in.l.serui electione. ff. fi.vbi gl.ff.e. ita Bar. Cōfirmat fm Pau.de ca.q; qñ area est expresse legata tūc debet vt res principalis,z sic recipit accessionem augmē 12 ti.d.l.seruū filij.ff.si aree.ff.e. Aliō est qñ debet tāq; remanens ex re legata,z sic debet vt accessio:tūc nō recipit aliā accessio nē, sicut nec seruit⁹ aliaz seruitutē recipit.l.j.ff. de vsufru. leg. Sed aduerte lz ista sol.Bar.z cōis videatur colorata, non tū 13 trāit sine dubitatione, inquātū vult † qd augmentū qd acce dit legato auget legatū.d.l.qd in rerū.ff.si quis post. sec⁹ est in augmento q; accedit parti legate:nā in ℨnū est trita regula qd idē iuris est de parte qd de toto,l.q; de rota.ff. de rei vē.z.c.pa storalis.in pnc.extra de offi.dele. Et si dicis,qd hoc pcedit,qñ 14 est eadē ratio,alias sec⁹: fm gl.in clc.si vna.in ver. defenso⁹.de reb.eccle.nō alie.z gl.in c.vnico.ff.fin.in gl.ff.de reli.do.in. vj, z gl.in.l.qui hominē.in prin. ff.de sol.certe hic nō videt bene as signari ratio diuersitatis.z in ℨrarū etiā facit tex.in l. pecu lia. ff. quadrige.ff.de leg.ij.z fortius fm Rap.cu. q; in legato quadrige,si pereat equus perit legatū,z tū equus superuenēs

recōciliat legatū.ergo fortⁱ⁹ hic vbi destructa domo nec perit legatū in totū, cum duret in area, vt dixi:tū posses dicere, qd ibi augmētū non fit parti legate imo toto. Item ℨ sol.Bart.z cōem videt facere,q; si destructa domo legata durat legatum in area.ergo dom⁹ postea edificata dz cedere solo,z sic aree.ff. z ex diuerso.inst.de re. diui.ℨsidera q; Bar.mouet duplici fun damēto. Prio q; augmētū nō accrescit parti legate. Scōo q; cū area q; erat ps legati, nūc cedat alteri domui postea edifica te, nō pōt peti tāq; pars rei legate. † Tu aūt ad oppositionē. ff.formatā ℨ istuz tex.rūde melius qd destructa in totū domo legata per testatorē nō est vex assumptū Bar.z cōiter doc.q; area remaneat in legato,eo q; testator voluntarie destruendo in totū domū legatā.in totū renocat legatū,etiā quo ad areaz put etiā tenēt Raph.cu.z Pe. de ber.hic z vltra eos hic vult iste ter.dum dicit interire legatū,z sic indefinite, ergo in totū: vñ postea edificādo domum nō est verū, q; cedet legato aree, cū etiā legatū ipsius aree sit extinctū simul cū domo legata in totū destructa,z hoc mō radicit⁹ cessat oppositio superⁱ⁹ mo ta.nec ob.ter.in.l.grege.in fi.ff.eo.in qua Bart. z cōiter doc.se fundāt vbi cōbusta insula legata,durat legatū i area. ergo idē hic rūdet q; ibi log; qñ insula legata fuit cōbusta,z sic fine fa ct⁹ testatoris ſz casu fortuito:hic aūt qñ dom⁹ legata fuit de structa,z sic iteruenit factū testatoris q; domū destruxit forte vt ampliorē edificaret.z ita ēt dicit ista gl.ad fi.dū dicit q; i.d. l.si grege.in fi.ibi fuit insula cōbusta.hic aūt fuit dom⁹ destruc ta,z sic destruēdo domū legatā,videt i totū renocare legatū.

☞ Legatū factū de re emēda vel vēdenda iusto ptio valet. 2 Iustū pretiū iudex arbitratur quādo partes sunt discordes. Interest nra acgrere fūdos ℨfines ēt supra iustā estimationē. Interest nostra habere rem que fuit maiorum nostrorum.

3 Vendere domum in qua imagines maiorum nostrorum sunt fixe satis lugubre est.

4 Iustū pretiū rei estimari pōt respectu fructⁱ⁹ z redditibus rei. Item ex venditione prediorum vicinorum.

5 Vēdere vel emere qñ cogat pcedēte obligatoria dispositione.

6 Libellus pero vt emas vel vendas istam rem an procedat.

7 Heres i casu hui⁹ legis an teneat precise vendere aut emere. Et sic an teneatur precise ad factum.

1 ¶Si equo. † Valet legatum de re emenda vel vēdenda p hr̄dē iusto ptio si interest legatarij.h.d. ¶Dividit i duas partes. In prima ponit decisio. In scōa respōdet tacite q; stioni:posset eñ,qs dicere,quā vtilitatē ℨtinet tale legatū : se cūda ibi,qd eñ si legatarⁱ⁹ dubiū faciebat,q; legatus deberet cēseri inutile. quasi nō ℨtineret vtilitatē.arg.l.ciuitatib⁹ in fi. ff.eo.vbi dicit,q; mhil ex testamento videt capere qui tantum erogāt quātū accipit,sed iste tex.in scōa parte rūdet,qs lega tus dicitur vtile,si interest legatarij vēdere iusto ptio, quādo necessitas vrgebat qs vēdere z nō reperiebat emptorem. Uñ poterit per actionē ex testō cōpellere hr̄dem ad emendum, rē 2 puta fundum iusto ptio † qs iustum ptium estimauit iudex,qñ partes discordarent l.hac edictali ff.his illud.C. de secū.nup. z l.fi.in fi.C.de iure do.impe.z l.alieno ff.fi.ff. de fideicom. libe. Barto.z alij hic. Similiter potest interesse legatarij, q; heres cogatur sibi vendere rem puta fundū,vel domū iusto ptio gl. ponit dupler interesse,vel quia habeat fundos confines vn de sepe interest nostra cōfines fundos etiam supra iustaz esti mationem acgrere,vt dixit ter.practicus in l.si cui fund⁹,ff. ti, j.allegatus in gl.vel quia res illa fuerat maiorū suoruz, vt est ter.notabilis in l.fi in emptionem.ff.de min.vbi si minor ven dat domū que fuit maiorū suorū,z vēdat iusto pretio vel etiā pluris quam valeat,tamē tāq; lesus potest petere restitutio nem in integrū qlesio insurgit ex hoc:q; res fuit maiorū suo rū,vt ibi est ter.notabilis,facit ter.ff.l.lex q; tutores. circa me diū,C.de admi.tut.in ver.vēdere domū † in qua videre ma 3 iorum suorū imagines fixas satis est lugubre. ¶Ñ. aduerte lz tale interesse aut commodum suficiat quo ad validitatē lega ti,vt hic,qtū istud nō est cōmodum pecuniarum,nō posset p hoc legatarⁱ grauari aliquo onere fideicōmissi.l.plane.ff.ff.fi. z l.seq.ff.eo.z l.iij.ff. si rem. z ff.fin.vbi ter.no.ff.de leg.iij.z l. assignare.in fi.ff.de assig.liber.gl.in l.nō amplius.in princ.ff.eo. Bar.in l.cum filio.vbi dixi.ff.eo. ¶In ter.ibi nullum inueni ret emptorem,ergo videtur qd non possit estimari quod sit in stum pretium rei,put testator ordinauit.cū † res tātū valeat, quantū reddi potest l.si seruus.in princ.ff.de cōd. fur.z l.mo ris cā capimus. ff. fi.ff.de don.cau.mor.z l. pretia rerū.in prin. ff.ad l.fal.rūdet Bar.dupliciter vt hic per eū. Uel melius rū de qd etiam dato q; nullus reperiatur emptor,tū iustū pretiū poterit estimari fm fructus,z reddit⁹ rei p ter.in l.ij.fundum per fideicōmissum.ff.e. Itē ex venditione cinorum prediorū in

eodē loco existentiū:vt no.gl.in.l.ñ.C.de rescin.ven.z ita'etiam tenēt Bal.z Imo.Raph.cu.z Flo.Ang.ꝺ pīglis hic. ¶Hot.
5 ex isto tex.†q̄ qs cogit emere aut vendere rē pcedēte dispositione obligatoria.facit.l.si fideiusso.ſ.meminisse.ff.eo.z.l.vlo rem.ſ.agri plagā.ff.de le.iij.z in.l.si heres.ff.de act.emp.z ita limitat regula.l.nec emere.C.de iure delib.lz Bar.i.l.fin.C.de fideicō.li.dicat,q̄ isto hic fit fauore vltime volūtatis:stati dicā an bñ loquat z fm Dy.z Bal.†pcedit libellus,i quo peto,
6 vt emas talē rē.vl vt vēdas pcedēte cā obligatoria.p illū tex.z
7 sequunt Flo.z Ang.de periglis hic.nūqd† aūt i casu istius.l.z similiū cogat heres pcise emere aut vēdere:z sic teneat precise ad factū an vero solnendo itereſſe liberet.iurta.l.si qs absalio. in fi.ff.de re iud.z.l.stipulatiōes non diuidunt.in ver.Celsus. ff.de ver.ob.solus Pe.de Ber.tāgit hic,z ꝺt q̄ iste text.videtur innuere,q̄ heres precise teneat ad factū,z sic teneatur pci se emere aut vēdere,z plꝰ nō dicit.Miror q̄ nō fuerit recorda tus q̄ de hoc est tex.reputatꝰ singularis.i.l.fideicōmissa.ſ.fi. ff.de le.iij.vbi est tex.q̄ in vltimis voluntatibꝰ obligatiōes faciēdi sunt pcise.z ita p illū tex.tenet Bar.in.ꝺ.l.stipulationes nō diuidunt.in.viij.q.in duobꝰ locis.vbi dicit,q̄ in hoc est speciale fauore vltime volūtatis:qñ teneat precise ad factū.z hoc mō intellige z salua Bar.in.l.ſi.C.de fideicō.libe.quē.ſ.retuli, dñ dicit q̄ hoc est speciale fauore vltime volūtatis,z de intellectu.ꝺ.l.fideicommissa.ſ.fin.dixi in.ꝺ.l.stipulationes non diuiduntur.in.viij.q.potest Lud.ibi,z Bal.in.l.vnica.C.de sen.q̄ pro eo quod interest,ad ibi dicta me remitto.

2 ☞ Executio legati ex iusta causa differtur.
Procuratoꝛ alicuius si cōdemnatur ad mortez,executio differtur donec reddiderit rationem,administrationis si hoc dominus petat.hoc de consuetudine non seruatur.nu.3.
2 Publice interest ne delicta remaneant impunita.
Item ne executio pene differatur.
3 Cautela ad differendam mortem condemnati.
4 Datio libertatis non differatur pretextu quod dicatur seruꝰ debere reddere rationem administrationis.

1 **Seruus.** †Executio legati ex iusta cā differtur.h.ꝺ.Vel sic.Traditio serui legati differē vt actus sui rationē reddat.h.ꝺ.Et facit iste tex.fm Dy.Bar.z alios,q̄ si aliqs est cōdēnatus ad mortem q̄ prius fuerat procuratoꝛ vel negotioꝛū gestoꝛ aut administratoꝛ alicuiꝰ:q̄ ꝺz offerri executio donec rōnem administratiōis reddiderit si hoc dñs petat.ad idē.l.seruo legato.ſ.seruus.ſ.e.lz ista iura pax facere videnſ:q̄ in eis agit de ipediēda executiōe iuris puati,lz in decisiōe pdicta tractat
2 de publica vtilitate †q̄ publice interest q̄ delicta puniant.l. ita vulneratꝰ.ff.ad.l.Aq.bar.i.l.quēadmodū.circa mediū.C. de agri.z cen.lib.xj.Itē publice interest,ne executio pene i delictis differat arg.tex.no.in.l.ſi qs forte.in prin.ff.de penis.vñ pro hoc est tex.expressus in.l.j.z ibi Ly.Bar.z alii.C.de bo.proscri.facit.l.fi.ſ.j.z ibi Bar.ff.de publica.idem tz Paul.de ca.in l.si cognati.C.de neg.gest.Flo.in.l.Popomꝰ scribit.in prin.ff.
3 fa.er.†Et est bona cautela ad differendū mortē cōdemnati ad aliqꝺ tēpus:vt dicas eū teneri tibi reddēdā rōnē alicuiꝰ apothece vl mercātie aut alteriꝰ debiti.tū fm Angel.Raph.cu.z Pe.de Bern.hic,lz istud sit de iure:tū de facto non seruaꝫ de cōsuetudine.z ꝺt Ang.in.ꝺ.l.j.per illū tex.C.de bo.proscrip.q̄ volēs differre mortē cōdēnati vt forsitā eius gratiā cōsequaꝫ a superioꝛe,ꝺz ad hibere cautelā vt p̄ notestet p̄sidi vel potestati,vt nō exequaſ:eo q̄ q̄ ꝺēnaſ ad mortē est sibi obligatꝰ ad reddēdā rationē:nisi primo rationē reddiderit:z petit sup hoc assignari terminū cōpetētem.Subdit tū q̄ hoc nūquā vidit practica,et si hic fieret hic protestatio credit q̄ nō obseruareſ de cōsuetudine,lz pcedat de iure fm eū.Idē seqt̄.Bar. Ueros.in cautela,v.incip.si vis differre mortē alicuiꝰ,vbi modificat illud qꝺ dicit Ang.nō seruari de cōsuetudine vt ibi p eū.†Aduerte tū qꝺ lz executio cōdemnati ad mortem debeat differri donec rationē administrationis reddiderit vt hic:non tamē p hoc debet differri manumissio z datio libertatis serui qui alterius negotia male gessit et male administrauit quamuis postea ex ante gesto potest manumissionem conuenire nō possit quia nouus homo censetur.tex.est notabilis in.ꝺ.l.si cognati.z ibi Pau.de ca.C.de neg.gest.

1 ☞ Nominati per nomina proprια vocantur in viriles.
2 Nomina propria ad recognoscendas personas imponuntur.
3 Legatum factuz pluribus heredibus pro diuersis partibus, institutis intelligitur pro portionibus hereditarijs.
4 Legatum factum parti heredum dispariter institutoꝛum, intelligitur vtiliter z non pro portionibus hereditarijs.
5 Punctus pro copula.
Copula attribuit vim verbi cuilibet in viriles.
6 Legari potest duobus ex pluribus heredibus dispariter institutis per nomina appellatiua sine interpositione copule.
7 Duobus ex pluribus heredibus dispariter institutis legari potest per nomina propria sine interpretatione copule.

Sierpluribus. Iste.ſ.negligitur a scribentibus,sed ego intendo eum fun
1 damētaliter declarare.z vltra oēs ei nouum †z verū intellectū dare.Nominati p nōia ppria vocāſ i viriles fz gl.Bar.z doc. indifferēter.Simile in turpia.ſ.fi.ff.eo.fm gl.Bar.z doc.ibi fz differūt:q̄ ibi loquit̄ in heredibus grauatis p nōia ppria. hic aūt in hꝰdibus honoratis p nōia ppria,z lz iste ter.simplr dicat,q̄ duobꝰ ex pluribꝰ hꝰdibus fuit legatū,nec aliquā mentionē faciat qꝺ p nōia ppria,tū verisimiliꝰ,z quasi necessario illi duo ex pluribus heredibus fuerūt per nōia propria nomi
2 nati,als ignoraremus qui sint illi duo ex pluribus.†eū nōia p pria imponant ad cognoscēdas psonas.l.adire cognoscēdos. C.de inge.manumiſ.Ego nullatenus teneo istū intellectū glo. Bar.z omniū indifferēter scilicet,qꝺ iste ter.solū loquatur,q̄ legatū factū fuit p nōia propria:q̄ de nominibus proprijs in ter.ꝺ.nullū.Tñ ego nō facio vim in hoc,an legatū sit factū p nomina ppria,an per appellatiua prout oēs faciūt.Sed facio differētiā an legatū sit factuz omnibus heredibꝰ p diuersis partibus institutis:z tunc intelligit̄ pro portionibꝰ hꝰditarijs,vt est tex.no.in.l.plane.ſ.si duobꝰ.ſ.e.z iste nō est casus noster:q̄ iste tex.nō loquit̄ q̄n legatū est factū omnibꝰ heredibus,sed punctualiter loquitur q̄n legatū est factū pti plurū
3 heredū ex diuersis partibꝰ istitutoꝛū.†Hā hic fuit legatū duobus ex pluribꝰ heredibus ex disparibus partibus institutis, ita expresse cātat iste ter.z tunc intelligit̄ eis relictuz viriliter z sic equaliter,nō autē p portionibus hereditarijs:vnde ego summo realiter ter.put iacet sine vlla restrictione,aut diuina
4 tione.¶†Legatū factū patri heredū dispariter institutoꝛū intelligitur viriliter z non pro portionibus hꝰditarijs:ꝺ. Ita etiā ppie loquit̄ ter.i.ꝺ.l.turpia.ſ.ſ.fi.e.q̄n pars heredū fuit grauata'onere legatoꝛū,tūc tenentur in viriles.si vo oēs tūc,teneanſ p portioꝰ hꝰditarijs.vt puto etiā ibi cātat litera.z ita etiā ibi late tenui ꝛra gl.Bart.z doc.ibidē.Ratio diuersitatis est:q̄ qñ testatoꝛ legat solū parti heredū,vt hic,vel quādo solū grauat partē heredū vt ibi,tūc nō videt habuisse respectū ad hꝰditatē:q̄ oēs honoraſſet aut oēs grauaſſet:lz solū habuit respectū ad psonas aliquoꝝ hꝰdū.nō est ergo mirū si tūc veniūt in viriles:vt hic z ibi.Sed qñ relinqt oibꝰ hꝰdibus,aut oēs grauat,tūc videt habuisse respectū ad heredi tatē.nō mirū si oēs veniūt p portionibꝰ hereditarijs,put etiā tenuit gl.in.l.si quis testamento.ff.de sta.lib.ratio dubitādi in isto tex.esse poteratːq̄ partes adiecte in institutione videbāt etiā repetite in legato simpliciter facto:q̄ qs testoꝛ magis dilexit in institutiōe,videbaſ etiā magis dilexisse in legato.arg. l.j.C.de impu.z alijs subst.cū cōcoꝛ.ibi datis.Contrariū tū decidit in isto tex.z q̄sit ratio decidēdi statim apparet ex.ſ.prime dicēdis.tex.ergo iste gnaliter pcedit vt iacet,qñ legatum fit parti heredū dispariter institutoꝛū siue fiat p nōia ppria,siue fiat p appellatiuaꝫ oēs.nam qñ legaſ duobus ex pluribus heredibus p nōia ppria,puta Titio,z Seio ex hꝰdibꝰ meis lego fundum,est necesse qꝺ inter illa duo ppria nōia ponatur
5 copula,vel punctus habēs vim copule.†Sz natura copule est attribuere vim verbi cuilibet in viriles.l.reos.ſ.cum tabulis.ff.de duo.re.z.l.j.C.si plures vna sen.nō mirū si tūc illi duo hꝰdes nominati p nōia ppria veniūt vtiliter ad legatum:z sic p equalibꝰ portionibꝰ,licet essent inequaliter instituti.Eodē modo quādo testatoꝛ legaret duobꝰ ex pluribus heredibus dispariter institutis per nomina appellatiua:tunc etiā est idē qñ possumꝰ cognoscere qui sunt illi duo ex pluribus.puta testoꝛ dixit,illi,quē institui in tali parte,z illi quē instituī i tali lego fundū,vel quādo diceret,primo heredi,z secūdo lego tale fundū iurta gl.no.in.l.ſi a certis.q̄ est lex antepe.ff.de duobus reis.ad huc illis duobus deberet legatum in viriles,z sic equaliter propter copulam interpositaz inter illa nomina appellatiua vt.l.ſi heredes nominatim,z ibi Bar.ſ.e.Et ibi text. assignat rationē quia personarū enumeratio hūc effectū habet vt equanſ in legato.ita ego nouiter intelligo istum ter. z credo q̄ fit verꝰ,z planus intellectus relicto intellectu glo.
6 Bar.z omnium hic.Et licet†possit dari casus in quo duobus ex plurib' heredibꝰ dispariter institutis posset legari per nomina appellatiua sine interpositiōe copule z.cognoscerem⁹ q̄ essent illi duo,puta si duo ex hꝰdibꝰ institutis erāt fratres aut nepoces testatoꝛis,z alij heredes erāt extranei, z testoꝛ diceret,lego fratribus meis talē fundum:tūc non procederet iste text.quia tūc admitterent ad legatum non in viriles, sz p portiōibus hereditarijs,sicut si fuissent nominati vt heredis

tex.est de

tex. est de hoc notabilis in l. Lucius. §. meuia filiũ. ff. ad treb. Bar. z alĩ in d. l. turpia. §. fi. ff. eo. Pau. de ca hic, eo qz tunc 7 nõ est ibi copula q̃ attribuat vnicuiqz i viriles. † Sitr posset testõr duob⁹ ex pluribꝰ hr̃dib⁹ dispariter instit̃utis legare p noĩa ppria sine interpositione copule, puta testõr instituat quatuor heredes, z duo vocabantur titius, sed erant de diuersis familijs seu parẽtelis, z ita vn⁹ cognoscebat ab alio in institutione, postea testõr simplr dixit, lego titi talẽ fundũ, z nõ noie collectiuo z nõ p nominũ ppriorũ copulatiuã de mõstratiõnẽ, cũ admitteretur ad legatũ p portionib⁹ hr̃dit. tarijs, acsi eẽnt vocati p noĩa appellatiua, vt ẽ tex. no. i l. titi⁹ fundi. i pn. ff. õ here. instit. nec cũ haberet locũ iste tex. cũ ẽ ibi nõ adsit copula q̃ attribuit vnicuiqz in viriles. ita ego nouiter intelligo istũ §. z sic declaro ei⁹ materiã implicitã z inuolutã, lz alĩ nil dicãt. ¶ In gl. fi. i ꝓbo habere debẽt. glo. ponit duos intellect⁹, z pmũ sequunt, Bar. z oẽs, quẽ ego nõ reuoco r̃ gl. reprobat z bñ, qz tex. dt ex disparib⁹, g̃ nõ erãt instituti ex eisdẽ prib⁹. Itẽ dt tex. z nõ p hr̃ditarijs portionibus. Tu teneas vltra oẽs intellectum quem §. ponit qui est bonus z planus. Lex lxxj.

1 ¶ Tempus cedẽtis legati quod in legatis inspiciatur quo ad acquisitionem, scilicet cui acquiri debeat.
2 Conditio in legatis quod retrotrahatur.
3 Filius in his que acquiruntur sibi vt filio non est necesse qõ sit heres patris.
Emphyteusis si acquiratur pro filijs z nepotibus, debetur filijs licet, patris hereditatem repudiauerunt.
4 Frater qui quittauit generaliter fratres de omni z toto qõ petere posset in hereditate paterna, non impeditur petere partem feudorum vel fundorum emphyteuticorum.
5 Legatum factum ab extraneo testatore seruo alterius post mortem domini, si dñs in testamento instituto extraneo legat libertatem seruo, cui acquiratur mortuo domino.
Inter mortem testatoris z aditionem hereditatis in extraneo quod sit dare medium.
6 Inter mortem testatoris z aditionem hereditatis quod nõ sit dare medium in suo vel necessario.
7 Bñficũ abstinẽdi dat suo qñ agit de ei⁹ ꝓiudicio z damno.
Hereditas iacens quod non detur vbi est suus.
Curator hereditati iacenti qõ non detur vbi est suus.
8 Interpretatio fit in partem fauorabiliorem quando duo in eodem puncto concurrunt nisi concurrant successiue.
9 Si vnus ex duobus dominis dicat seruo suo, vade ad põtẽ cũ obtinueris seruo liber esto, z alter dicat suo seruo si obtinueris libero, liber esto, quis eorum erit liber?
10 Oppositio de ponte que sit.
Studeat ecclesiasticus excõmunicat⁹ partẽ si appellet? z ps appellat an intelligat excõmunicat⁹ ꝓmo anteq̃ appellat.
Bãnario in metallum q̃ sit eq̃ penetrabilis sicut excõicatio
Seruus pene nõ efficit qs dñs sua legitur sed postq̃ ẽ lata.
Conditio necessario extritura habetur pro impleta.
Conditio intelligitur fm suam conditionẽ conditionata.
14 Capitane⁹ si ex dispositione statuti dñinat eẽ capitane⁹, si p posuerit de exbãniendo bãnitum z faciat talẽ ꝓpositionẽ an dñinat statim esse capitaneus ante q̃ sit perfecta ꝓpositio.

SI post mortem Quo adacquisitionẽ legati inspicit dies cedẽtis legati, z si i pũcto occurrat fauem⁹ legatario. h. d. f3 Bar. z alios, vt sic z plen⁹ legatus ab extraneo facto filiofa. post mortẽ patris acquirit filio, etiãsi nõ sit hr̃s patris, nõ aũt acquirit hr̃di patris, legatũ vero ab extraneo, faciũ seruo alteri⁹ post mortẽ dñi sui petinet ad heredẽ dñi, nisi dñs illi seruo libertatẽ pura directo reliq̃rit z fuerit instit⁹ hr̃s su⁹ vl necessari⁹, qz tunc qñ cedit dies legati reperit liber, z sic acquirit sibi. h. d. ¶ Diuidit i tres p̃tes. In pma logt qñ legatũ fuit factũ filiof. Alteri⁹ post mortẽ patris sui. In scda qñ fuit factũ legatũ seruo alteri⁹ post mortẽ dñi sui. In tertia ponit notabilis limitatio scõi dicti scde ibi f3 si seruo. tertia ibi, ꝑterquã. ¶ † No. pmo q̃ i legatis q̃d acquisitionẽ. l. cui acquiri debeat inspicit rps cedẽtis legati, vt hic, z l. post diẽ. §. fi. ff. qñ dies leg. ced. z l. res legata. ff. õ re. iur. z l. fi vroẽ. C. õ 2dũ. inter. f3 hic tpe cedẽtis legati, z fit tpe mortis pr̃is, filij⁹ reperit eẽ sui iuris, g̃ sibi acquirit legatũ, nã istũ legatũ factũ post mortẽ pr̃is, cessat eẽ 2dõ male. l. hr̃s me⁹. scõ rñso. ff. de 2di. z demõ. z l. si cũ hr̃s. ff. qñ dies le. ce. † f3 in legatis 2dõ nõ trahit retro. l. j. §. serui appellatiõe. ff. ad sylla. l. fi pr̃. §. e. ff. õ excep. rei iudi. late Bar. i repe. l. fi s q̃ emptore. i v. q. l pñ. ff. de vsuc. ¶ † Nota scõo ibi, nec interest an patri heres exiterit necne, hic esse tex. diligenter notandũ qõ in his que acquirunt filio, vt filio nõ est necesse q̃ filius sit heres patris, z ideo si pater acquisiuit emphyteusim vel feudũ p se filijs z nepotib⁹, nõ addẽdo z heredibus, vt acquirere filijs vt filius, z nõ vt heredib⁹, z ideo ls filius repudiaret hereditatẽ patris, forte qz granata est oneribus, cũ admitteret ad emphyteusim z feudũ f3 Bar. l. fi ti bi dece. §. fi pact⁹. ff. de pac. z l. fi nõ sortẽ. §. libertus. vbi dixi. ff. de cõd. inde. z in l. gall⁹. §. qdã recte. ff. õ libe. z posth. z in l. q̃ õr. z ibi Ang. Imo. z alĩ Mod. ff. de ꝟ. obl. z l. vt iurisdi randi. §. fi liberti. ff. de ope. li. cũ alijs 2cor. quas dedi. in d. §. fi liber⁹. z ista est cõis opinio fm d. Alex. in 2li. cxix. v. vo. q̃ incip. Also ꝓcessu cause vertentis inter dominã Bernardinã. z in cõi. cxxix. v. vol. q̃ incip. Perspectis hijs q̃ in supra
4 scripto themate narrant. † Ex̃ facit, q̃ si mortuo patre frater alteri fratri facit quittationem gñalem de omni z toto eo qõ petere posset in hereditate paterna p hoc nõ impedit petere partẽ possessionum emphyteuticarũ vel partes feudorum, qz nõ petunt tanq̃ ex hereditate paterna. Ita signanter f3 Bal. post Dy. in l. itẽ videdũ. §. fi. z ibi Bal. z Ang. ff. de peti. here. Bal. late disputans in auf. si quas ruinas. C. õ sac. san. ec. z in l. j. in v. q. ff. de re. dini. Albe. de ros. i. tres fratres. ff. de pac. z istud ꝓcedit etiã si talis renũtiatio hereditatis paterne fieret cũ info. ita singula. f3 Bal. in c. j. in ti. an
5 agnatus vel filij⁹. ¶ † No. ix̃. in ỹs. sed si seruo. qõ qñ fit legatus ab extraneo testatore seruo alterius post mortẽ dñi sui, z postea dñs in testõ reliqt libertatẽ seruo suo instituto extraneo, mortuo dño legatum ꝓmi testõris facti⁹ post mortem dñi, cũ p mortẽ dñi purificetur 2dõ legati, acquirit hereditatẽ iacẽti, z postea heredi adeũti, cũ inter mortem dñi z aditionẽ hereditatis in extraneo hr̃de sit dare medium, z legatũ libertatis nõ cedat nisi ab adita hereditate. l. vnica. §. in nouissimo. C. de cadu. tol. Si aũt fuit instituta⁹ necessari⁹ vel suus hr̃s, puta alij⁹ seruus illi⁹ dñi vt ei⁹ filius in potestate, qz tũc nõ est dare mediũ inter mortẽ dñi z hr̃ditatis sue, qz lex ipso iure facit necessariũ vel suũ incõtinẽti hr̃dez, z sic eodẽ instãti cedit dies libertatis relicte, q̃ instãti cedit dies legati facti post mortẽ dñi, ergo cũ illo tpe seruus reperiat se eẽ liberũ sibi acqrit legatũ z nõ hr̃di dñi, z ls eodẽ tpe cõcurrãt legatũ z libertas, nec vnus possit dici anteri⁹ altero, tũ fingit ꝓtius fact⁹ liber z postea cedere dies legati sibi facti, vt sic legatũ sibi acquirat qõ est fauorabil⁹. ista ẽ medulla hui⁹ tex. ¶ No. quarto in tertia parte. z sic in ꝟ. ꝓteribit
6 qz in vnũ 2currũt. tex. notabilẽ z expressum † q̃ inter mortẽ z aditionẽ nõ est mediũ suo aut necessario hr̃de existẽte, qõ nõ reperit alibi, ita bñ. z ad hoc quotidie allegat iste tex. f3 bal. adde tex. in l. q̃situm. §. i. ad fi. j. e. z in l. j. §. q̃ sunt in potestate. ff. si quis omis. cau. test. z in l. iulian⁹ nr̃. circa fi. ff. de 2d. z demõ. gl. in l. fi alienũ. §. in extraneis. ff. de here. inst. late Bar. in l. fi. ff. de cõdi. instit. q̃ vis gl. in d. l. iulian⁹ noster. in gl. fi. teneat hoc esse verũ in necessario, secus in suo pp beneficiũ abstinẽdi q̃ hz a pretore. §. sed is pmittit ꝓtor. inst. õ here. q̃li. z differ. pp qõ vr̃ reduci ad instar mãcipati. l. nã nec emãcipatus. §. eo. z ideo glossella parua hic exponit tex. aut p, z dñ
7 õr suus aut necessari⁹, sed talis expositio destruit tex. † Et illud bñficium abstinendi dat suo solum in cõcernentib⁹ eius dãnum aut ꝓiudiciũ, alias sec⁹, vt est tex. melior de iure in l. fi filij⁹ qui patri. ff. de vul. z pupil. vũ teneas q̃ ẽt in suo non est dare mediũ pp cõtinuationẽ q̃ sit a lege. l. in suis. ff. de libe. z posth. vñ vbi est suus nunq̃ est dare hereditatem iacẽtem, vt est gl. no. in l. cũ hereditas. C. depositi. p q̃ infert notabiliter ibi Bal. qõ vbi ẽ suus nõ põt ibi dari curator tanq̃ hereditati iacenti, nec valet ꝓcessus factus tanquam ꝑ he
8 reditatẽ iacentẽ. qõ no. ¶ † Nota quinto ibi, ꝓbabilius tex. egregiũ z signandũ, qõ qñ duo in eodem puncto 2currunt, interpretatio õr fieri in fauorabiliorẽ partem. nisi 2currant successiue, qz tunc primus in ordine inspicitur. l. aretbusa. ff.
9 de sta. ho. z hic late p Bar. z Salic. ¶ † Istud inducit Bar. ad qõnem de duob⁹ dominis, qui voluerunt experiri fortunã seruoz suoz, vnus dixit seruo, vade ad pontem Ticini z si obtinueris libero, liber esto. Alius dixit econtra seruo suo, vade ad põtẽ ticini, z si obtinueris seruo, liber esto. isti duo serui sibi inuicẽ obtinuerũt supra põtẽ, q̃rit qs eoz liber erit. z an ambo, an vo null⁹, z 2cludit qõ ille cui fuit dictũ si obtinueris seruo, erit liber, qz in pũcto in q̃ obtinuit inuenit seruũ. Alius aũt cui fuit dictũ si obtinueris libero, nõ erit liber, qz in eo puncto in q̃ obtinuit inuenit seruũ, ls successiue statim fact⁹ sit liber p d. l. aretbusa. vbi terti⁹ filij⁹ qui nascitur in illo puncto facit matrẽ esse liberam, z tñ ipse nõ est liber tanq̃ natus ex matre serua. z cum Bart. simpliter relato f3 Sali. hic. Ita etiã tenet Bar. in d. l. aretbusa ad fi.
10 Adde gl. in l. sed z pactus. §. fin. ff. qõ metus causa. † vbi di-

cit esse oppositionē de pūcto,quā oppositionē & pūcto ēt facit gl.in ti.de his q sunt sui vel alie.iur.in prin.in ꝟbo acgritur ad fi. ¶ Adde qōnē Cano. Jnno. Jo.an.z aliorū in c.p-
1 terea reg fi.ti.de appel. † Pone iudex ecclesiastic⁹ excōicat ptē ñ appellet,pone q̄s appellat,si intelligim⁹ illū pri⁹ appellasse,excōicatio sequēs nihil vz. si aūt itelligit excōicatio prius facta nihil vz appellatio.c.p tuas.& sen.excō.gl.in l.fi. C.si a nō cōpe.iudi. Ista ergo q̄ remanet in consideratione pūcti an illo pūcto quo appellat dicat excōicatus. Jnn.ibi tz q̄ in ipsa appellatione ꝺhaf excōicatio, q̄z excōicatio est pūctualior oi intellectuali gladio.nā q̄dā sunt q̄ pp sui velocitatē p̄cedūt intellectū sensibilē.l.ult.§.sciēdū.ff.de dona.inter vir.z vxo l.illud.ff.de acq.here. Bal. ibi reprobat istud
2 fundamētū,† q̄z dānatio in suppliciū est eque penetrabilis. z tū cū sua virtus supplicū legit nō est seruus pene,sz post q̄ est lata l.q virtuo.ff.de pe. Sicut alibi & gl.i l.arborib⁹.§. iulianus.ff.de usufr.lupus incipit exire sylua nō tū exiuit, tū & Bal.p Jnno.facere.d.l.arethusa.vbi ꝺdō si tres pepe
3 rerit implēt incipiente vltimo partu. † sz rō subtilis est fm eū,q̄z incipiēte vltimo partu ꝺdō ē necessario extitura.l.reniti.ff.de verb.signi. ideo habet p pura.l.si pupil⁹.§.j.ff.ō nona.vñ p Jnn.meli⁹ facit sz eū q̄z int̄ tio iudicis erat ꝓhibere futurā appellationē a qua voluit cessari, z ad actū non pueniri.vñ ꝺdō intelligitur fm suā ꝺdōnem ꝺdōnatam,sicut si testō⁹ ꝓhibet alienari,z si fuerit alienata, legat familie nā intelligit legatū bambula hora alienationis.vt subtiliter & ꝓbare Jac.de Are.in l.si ita fuerit.ff.de manumiss.test.vide etiam ibidem p.do.Abba.vbi p aliquas alias rōnes tz cum Jnno.q̄ius refert do. Ant.de bu.ibi renere Jzium.z Host.
4 in summa de re iudi.§.qualis.in ꝟsi pura. ¶ † Scōo Bar. inducit ad aliquam rōnem dispurtatā p Ja.bu. Si statutum disponat q̄ capitaneus q proposuerit in ꝓsilio de rebāniēdo e rbānitū.desinat esse capitaneus,z capitaneus facit talē ꝓpositā de rebannitēdo erbannitū,si dicimus q̄ statim desinat esse capitaneus & primū incipit ꝓponere anteq̄ ꝓpositio sit ꝓfecta, ergo in eo nō verificabunt ꝟba statuti, que loquunt de ꝓposita facta a capitaneo. Si aūt dicim⁹ q̄ nō desinat esse capitaneus statim, ergo nō verificabunt ꝟba statuti q̄ dicūt q̄ facta ꝓposita desinat esse capitane⁹. Bar.se remittit ad ea q̄ dixit in l.si quis ita,p illū ter.in ꝟ. q̄ si dō ꝓponit.ff.de iurisdi.omniū iud.z ibi Bar.breuiter tz q̄ ꝓpō ꝺz esse perfecta. vñ ante ꝓpositā perfectaz est capitaneus, z sic in eo verificantur verba statuti,vt ibi diri.

1 ☞ Libertate legata sub conditione seruo alteri legato pure,z conditio libertatis eueniat,legatum extinguitur.

2 Legatum purum si admittur sub cōditione,intelligitur sub contraria conditione collatum.

3 Ademptio legati tacite facta sub conditione,quod faciat cēseri legatum datum sub contraria conditione.

4 Legatū secundo factum de eadē re sub cōmemoratione p̄mi q̄si faciat vt primū legatū in totū intelligatur reuocatum.

5 Conditio tacita prouenies ex dispositione testatoris impedit transmissionem legati,secus si prouenieta a lege propter factum extrinsecus.

6 Si seruo alteri pure legato relinquitur libertas ad diē certam,primum legatum totaliter extinguitur.
Libertas seruo alieno dari non potest.

7 Legatum factum alicui post mortē titū vel heredis,& conditionale, z legarius interiz decedēs illud nō transmittit.

8 Legatum libertatis factum seruo,q̄si intelligatur adēptus per secundum legatum factum de ipso seruo alteri.

9 Correctio legum vtranda.

§. Si pure.

† Legatū libertatis sub ꝺdōne factū facit legatū de eodē seruo videri sub ꝺdōne datū. sz si libertas i diē oīno extitura relinquat, legatū seruo vt fm plr reuocatū. h d. vt sic. si seruo alteri pure legato,libertas sub ꝺdōne relinquat, primū legatū seruo reddatur ꝺdōnale in euētū ꝺdōnis si vero relinquatur libertas i diē certā vel post mortē legatarij,legatū seruo totaliter reuocat. h d. ¶ Diuidit i duas ptes ꝓn.put ꝺz duo ꝓncipalia dicta. Primū ē q̄si suo alteri pure legato, fuit libertas sub ꝺdōne relicta,q̄ nō vz p̄mū legatū cū duab⁹ illationibus. Scōm dictū i ꝟ. q̄s si idē,q̄si seruo alteri pure legato fuit relicta libertas ad diē certā,vel post mortē legatarij, q̄ oīno extinguat p̄mū legatū.z adde ꝺcrdātē text.i l.si seruus cōis.§.fi.z in l.se.ff.& vul.z pup. ¶ No.j.ex isto ter.q̄ si seruo alteri pure legato relinquat libertas sub ꝺdōne,si quidē ꝺdō libertatis eueniat, extinguit legatū de seruo alteri facti,q̄z nō est pone q̄s seru⁹ fit liber z q̄ fit alteri⁹.z sic libertas ꝓtinet quādā tacitā adēptionē legati.l.si idē.i ꝓn.j.ti.j.z l.seruū filij.§.si idē seru⁹.& eo.z l.si q̄s.cū in ꝓn.ff.de vulg.z pup.si aūt deficiat ꝺdō libertatis,tunc legatū ipsi⁹ serui de
2 bet ꝓmo legatario, q̄z regula est † q̄s q̄si legatū purū adimit sub ꝺdōne,intelligitur sub 3tia ꝺdōne esse collatū.vt hic, z l.si legatū pure. in ꝓn.ff.de adi.le. z l.si alij q̄si.z l.a testō⁹e.ff. de ꝺdi.z demō.z l.q̄s pure.ff.q̄si dies leg.ced. nam deficiente ꝺdōne adēptionis,legatū remanet firmū,sicut etiā in 3ctib⁹, si pecunia pure debita ꝓmittatur alteri sub ꝺdōne z deficiat ꝺdō creditū primū remanet in suo esse.l.pecuniā quam.ff.si
3 cer.pe. ¶ † Tu dic q̄mo singulari⁹,ꝓbat iste text.q̄ nō solū adēptio legati facta exp̄sse sub ꝺdōne facit legatū censeri datū sub 3tia ꝺdōne. vt iurib⁹ allegatis. sed etiā adēptio legati tacite facta sub ꝺdōne facti legatū censeri datum sub 3tia ꝺdōne. nam hic testator legando sub ꝺdōne libertatem seruo q erat alteri legatus,intelligit in euentū ꝺdōnis adimere legatū de ipso seruo vt prime dixi, z tū de legato seruo adimendo nullam testator facit expressam ꝺdōnem, z tū hic text.est not.q̄ adēptione legati tacite facta p ꝺdōnem libertatis facit vt sub 3tia ꝺdōne legatum de ipso seruo intelligatur esse factū,q̄s est notabile ad ampliationē ꝓdicto
4 rum iurū.z ita ego ꝓdero istū text. ¶ † No.scōo ex isto text. q̄ illud q̄ alibi ꝺz,q̄s legatū scōo factū de eadē re sub cōmemoratione primi,facit vt primū legatū intelligat in totū reuocatū.l.plane.in ꝓn.vbi diri.& eo.z l.trāsiatio.ff.de adi.lega. Istud ꝓcedit q̄si aliud fm legatū est factū pure,vt ibi.secus si est factum sub ꝺdōne, nam tūc primū legatū non cēset in totū reuocatū,imo vt datū primo legatario in euētū 3tie ꝺdōnis vt hic,z l.q̄ si alij.ff.ō adi.leg. imo singularius ꝓbat iste text. q̄ illud q̄s ꝺz q̄s legatū scōo factum de eadē re facit primū legatū censeri in totū reuocatū.d.l.plane.in prin.prēdit,q̄si tale ꝺz legatū est oīno purū abstractū ab omni ꝺdōne exp̄essa vel tacita,secus si fm legatū sit factum sub cōditione exp̄essa adēptionis primi legati.d.l.q̄s si alij,vel etiā sub cōditione exp̄essa in qua insit tacita adēptio p̄cedētis legati,q̄z tūc nō facit cēseri legatū primo factū esse revocatū, imo facit primū legatum cēseri datum sub 3tia conditione.
5 ita est text.hic nota.quē ego sic pondero. ¶ † Nota tertio ex text.ibi,z ideo si pēdēte q̄ tacita cōditio prouieniens ex testō z sic ex dispositione testōris impedit trāsmissionem legati, vt hic,z l.aliq̄i.z l.a testatore.ff.de cōdi.z demō.secus q̄si tacita cōditio prouenit a lege pp factū extrinsecū extra testū vel naturā rei, vt si lego tibi fructus talis agri nascituros, inest tacita cōditio si nascanť.l.j.in fi.ff.de cōd.z demon. Ista tacita cōditio ꝓueniēs extrinsec⁹ a testō non impedit trāsmissionē legati.l.cōditionis extrinsec⁹,z ibi notabiliter bar. ff.de cōd.z demō. Adde text.no.in l.si legatū pure.in ꝓn.z ibi Bar.ff.de adi.leg. vbi si legatū factū pure titio adimat sub cōditione,z pēdente cōditione titi⁹ decedit,q̄is cōditio defecerit,tū nō trāsmittit ad heredē titū,q̄z legatū sub cōditione adēptū cēset sub 3tia cōditione datum,z legatū cōditionale non transmittit ad heredē legatarij.l.vnica.§.finaūt
6 aliq̄ sub cōditione.C.de cad.tol. ¶ † Nota quarto in ꝟ.cō si idez,q̄s q̄si seruo alteri pure legato relinqtur libertas ad diē certā,legatū primum totaliter extinguit. Nō fundamentalis hui⁹ text⁹ est,q̄z si nō extingueret p̄mum legatū, ꝛz interim dict⁹ seru⁹ acgreretur legatario,z sic ō stium seruī trā firet in legatariū, certe eueniente postea die certa nō posset seruus ab herede conseq libertatē sibi relictā,q̄z eo tpe repe rief esse alien⁹,z seruo alieno libertas dari nō pōt.l.si seru⁹ legat⁹.§.si alien⁹ seru⁹.j.e.z l.seruo.C.de test.ma.vbi est tex. notabilis,q̄ seruo alieno nō pōt directo relinqui libertas, etiā si talis seruus fit ꝓpri⁹ hēdis. ¶ Ultimo pondera istū tex.in fi.ibi,q̄z moriturū titū certū est.ista ratio assignata l tex.nō vr esse cōgrua, q̄z ꝛz sit certū titium esse moriturum, nō tū est certū eum esse moriturū aū seruum,q̄z posset seru⁹ mori anteq̄ titi⁹,vt l.ꝛz z si nō seru⁹.§.j.interū.ff.ad l.falc.q̄ cuz istud sit incertū z possit se habere ad esse z non esse,ergo
7 facit cōditionē.l.dies incert⁹.ff.cōdi.z demon.† Hinc est q̄si legat alicui post mortē titū,aut post mortē heredis, tale legatū est cōditionale,z legatari⁹ interiz decedēs nihil transmittit ad heredē.l.heres me⁹.scōo rūso.z l.q̄b⁹ dieb⁹.§.q̄dā titio.ff.de cōdi.z demō.z l.si cū heres.ff.q̄si dies lega.ced.cū ergo libertas fuerit relicta seruo post mortē ei⁹ cui idē seruus erat pure legat⁹,ergo legatū libertatis est cōditionale si seru⁹ supuiuat post legatariū,alr.n.nō pōt libertatē nā cisci.ergo sub 3tia cōditione vr iste seruus esse legat⁹ titio. l.si iste seru⁹ ante moriet, ergo legatū seruī non vr esse inutile.tū iste tex.ad fi.vult q̄ tale legatū libertatis censet esse relictū i diē certā, nō aūt sub cōditiōe.ideo statiz extinguit legatū alteri factū & ipso seruo q̄s nō ꝓcederet si esset cōditionale

tionale, q̃ pendente conditione nõ extingueret, sed staret in
suspenso, vt in pn. istius. §. 2 in l. iulian⁹. ff. de manum. testa.
Ang. hic ôt q̃ semp dubitauit sup isto tex. 2 nũdet q̃s intelli
gẽdo istud legatũ de seruo cẽseri factũ sub 3tia 2dõne, esset
deriso⁹, q̃ videret seru⁹ esse legat⁹ post q̃ mortu⁹ erit, vñ
iste seru⁹ nullo modo põt deberi legatario, nõ. n. ante mortẽ
ipsius legatarij 2 serui, cũ seru⁹ posset supuiuere, 2 ei⁹ liber
tas existere, nõ ẽt post mortẽ legatarij supuiuente seruo, q̃
tũc seru⁹ immediate fact⁹ est liber, nõ quoq; post mortẽ ser
uo supuiuẽte ipso legatario, q̃ cũ seru⁹ nõ fit in rerũ natura
impossẽ est legatario deberi, ergo tex. bñ dicit q̃ inutile est
legatũ. Et cũ ista sol. Ang. trãseũt Rap. cu. Flo. 2 d. Pe. 8
bey. hic. ita ẽt in effectu nũdet Pau. de ca. hic q̃ ôt q̃ hic p
mus legatari⁹ nõ põt 2sequi aliq̃s emolumẽtũ de legato ser
uo sibi tracto, cui postea est relicta libertas post mortẽ ipsi⁹
legatarij, sicut põt in primo casu huj⁹ §. nã si deficiat illa 2dõ
libertati apposita remaneret legatũ serui penes eũ, 3 hic
fine si diceret, q̃ seruus moreret añ legatariũ, certe mortuo
seruo nullum cõmodũ remaneret penes legatariũ, 2 ista sol.
Pau. de ca. sibi ascribit. A re. in l. idẽ est. ff. de vul. 2 pup. vbi
de a facit festum, 2 ôt q̃ ô est sua nona sola. ¶ Blo. fi. in, vbo
inutile. diuidit in duas ptes. In pma declarat tex. In scda
fortiter opponit 2 dupl⁹ soluit. scda ibi, sed vr etiã primus
valere. ¶ † In ea. gl. ibi, q̃s non placet, 2 bene, q̃ etiam q̃n le
gatũ de seruo esset factũ scõo loco, nõ p hoc intelligeret adẽ
primum legatum p̃cedens libertatis, nisi ex p̃sse ita appareret
esse voluntatẽ defuncti, vt l. fi. idẽ. j. ti. j. allegata in gl. 2 l. fi. ser
uus legat⁹. ff. de fideic. lib. Preterea q̃s ista pma sola nõ fit
vera, ptz, q̃ ibi ex ordine litere manifeste apparet q̃s seruus
primo fuerat legat⁹, vnde iussus esse liber, sicut 2 hic, quãuis
Jo. de imo. 2 d. Alex. in l. fi seruus cõis. §. fi. ff. de vulg. 2 pu.
lari⁹ d. Alex. in l. cũ quo. de peculio. §. is q̃ in bonis. ff. ad l.
fal. tenent istã primam sol. gl. 2 non bene, q̃ nullatenus põt
procedere vt expõdictis ptz, tñ ôt d. Alex. in d. §. is q̃ in bo
nis, q̃s dato q̃s ista pma solu. nõ posset p̃cedere ad ista duo
tura, cum loquatur in eisdem terminis, tñ saltem p̃cedit ad
d. §. is qui. de quo statim ff. dicã. Cõiter tenet scõa sola gl. no
stre, q̃s iste tex. loquit̃ de libertate directa vel fideicõmissa
ria, p̃standa ab herede, quo casu si valeret interim legatum 2
dictum seruj transferretur in legatariũ, eueniẽte postea die,
nõ posset heres p̃stare libertatẽ seruo, q̃ nõ esset ei⁹ dñs 2 li
bertas nõ põt cõpetere seruo alieno vt dixi in tex. in iñ. no. 2
sicut ate. iste vel ei⁹ hr̃de nõ põt libertas dari alieno seruo
nec dato libertatis põ cõferri in tp̃s quo erit alien⁹. ff. de
legatarij. Sz ista rõ cessat q̃n libertas est p̃stãda ab ipso le
gatario vt in 3tio, tũc cũ dñium serui interim trãseat in le
gatariũ poterit i adueniẽte die ipe vel ei⁹ heres p̃stare liber
tatẽ seruo cũ sit dñs: ista sol. est vera in se 2 eam tene. Tñ 3
istã scdam sol. obstat tex. l. 3tie in duob⁹, put etiã ibi põde
rat Bar. 2 tñ sequit istã sol. Primo cũ tex. ibi ôt cõpetite er
go directo. Jte ibi ôt liber esse iussus fuerit, sicut 2 hic, ergo
non põt dici q̃ p talia vba magis sit relicta libertas p fidei
cõmissum a legatario quã hic directo ab herede vel p fidei
cõmissum, tñ ad vtrũq; nũde, dñ tex. ôt cõpetit. Jte dũ ôt li
ber esse iussus est. intelligit̃ p fideicõmissũ per l. iulianus. ff.
de manumis. test. put etiã ôt Jo. de imol. hic, 2 si dicis q̃ ista
solutio licet in se possit esse vera, tñ diuinat ad vtrunq; tex.
potes dicere q̃ nõ diuinat, ex quo. n. tex. ibi ôt pmũ legatus
serui valere, ergo loquit̃ necessario q̃n libertas erat p̃stãda
seruo p ipsum legatariũ hic añt cũ tex. dicat pmũ legatũ de
seruo esse inutile, necessario loquit̃ q̃n libertas erat p̃standa
ab hr̃de, quã p̃stare nõ potuisset si legatũ seruj valuisset, 2 sic
dictum seruj esset trãslatũ in legatariũ vt dixi. ¶ Cõtra istã
eam solu. 2 3 istum tex. fortissime obstat tex. in l. cuz quo de
peculio. §. is q̃ in bonis. in verſi. quẽ admodũ si directo. ff. ad
Sal. vbi est tex. q̃s si post tp̃s certũ, puta post triennĩ dire
cta libertas relinquat, p hoc non impedit quin interim va
leat legatũ factũ alteri de ipso seruo, ergo de directo 3 istũ
tex. 2 3 rationẽ superi⁹ adducta. Jo. de imo. hic ôt se admi
rari q̃ gl. 2 doct. nõ faciãt mentionẽ de illo tex. q̃ 2 nũdet q̃ ille
tex. tanq̃ posteriot cozrigit istũ, arg. §. q̃b⁹ in pma cõsti. Lo
dicas. ita ẽt nũdet ibidẽ Jo. 8 Imo. 2 ibi latius d. Alex. re
feras alias sol. 2 reprobans ôt se istã tenere p minus mala.
Sz vitãda est legũ cozrectio. l. vnica. in fi. C. de inoffi. dona.
ec. cũ expediat. de elec. i vj. ¶ Sc̃o modo nũdet Jo. 8 imo.
dic, q̃s ibi cõstabat de mẽte testãtis, q̃ volebat cõmoditatez
operaz serui legati interim esse legatarij, 3 nõ dñi. Sz iste
tex. logtur in dubio, quo casu 2 cõmoditas erit interim pe
nes legatariũ, 2 sequit̃ dñium, 2 ôt q̃s non videt aliam rãsio
nem. Eam etiã tenent Imo. 2 do. Alex. in d. l. si seruus cõis.

§. fi. quãuis eã reprobẽt in d. §. is q̃ in bonis. 2 ista vr minus
periculosa solutio. Jsto mõ etiã nũdet Imo. hic ad l. fi. C. de
leg. vbi testãt⁹ post certus tp̃s põt adimere dñiũ revelegate 2
trãsferre in aliũ, q̃ videbat q̃s eodẽ mõ posset hic testãt⁹ post
certũ tp̃s adimere dñiũ dicti serui legati a legatario, 2 da
re eidẽ seruo libertatẽ directo, q̃ hoc modo nõ diceret̃ alie
nus, et si cessaret ratio superi⁹ tradita. nã nũdet Imo. q̃ etiã
illa l. fi. loquit̃ q̃n apparebat exõsse de voluntate testatoris,
q̃s volebat legatariũ habere dñiũ solũ ad tp̃s, sed hoc nõ ap
paret in isto tex. q̃ loquitur in dubio. ¶ Tu potes alio mõ 2
plani⁹ nũdere ad d. §. is qui. tenẽdo scdam sol. gl. nostre cõi
ter approbatã q̃s ibi legatari⁹ cui erat legat⁹ seru⁹ erat ẽt
grauatus p fideicõmissum dare libertatẽ seruo post trien
niũ. 2 hoc ibi ôt clare tex. 2 sic apparet de voluntate testatoris,
q̃s voluerit legatariũ habere cõmoditatẽ isti⁹ serui per triẽ
niũ, 2 posito q̃s isto medio tpe nõ solũ transeat cõmoditas,
sed etiã dñiũ ipsius serui in legatariũ, put 23 d. Alex. in d. §.
q̃ in bonis. p tex. in l. sed si non seruus. §. fi incertũ. §. ad l. fal.
2 in hoc reprehẽdit Imo. hic tenentem 3tium. Tñ hoc non
obstat huic sol. q̃ cum ibi libertas fideicõmissaria esset p̃sta
nda, ab ipso legatario, tunc libertas optime p̃stat ab eo
legatario qui est effectus dñs ipsius serui, 2 q̃n qui põt eũ
manumittere. 3 iste tex. 3 gl. 2 do. cõiter loquit̃ q̃n libertas
erat directo danda ab herede, vel p fideicõmissum p̃standa,
quo casu interim impedit̃ legatũ factũ de ipso seruo, 2 illud ẽ
inutile, vt ôt tex. p rationẽ quã s. dixi, q̃ si hic legatũ vale
ret, 2 seruus interim efficeretur legatarij nõ posset postea
eueniente die seruus p heredẽ manumitti, cum esset alienus.

Lex lxxij.

1 Seruo, p̃pio alicui legato legare potest testator, 2 dies
secundi legati cedit ab adita hereditate.
2 Dominium rei legate ficte q̃ritur a morte testoris, vere ab
adita hr̃ditate, incõmutabiliter a die acceptationis legati.
3 Fictio fictionis induci non potest.
4 Legatarius in re legata dicitur quasi heres.

1 Seruo legato. † Seruo p̃pio alteri
legato põt testor legare, 2 dies scõi legati cedit ab adita hr̃ditate. h.
d. ¶ Dubiũ faciebat, q̃ nõ 3z legatũ factũ a testa
2 tore seruo p̃prio fine libertate. l. seruis. C. de leg. Cõtrariũ
decidit hic in casu isto, q̃ verũ est q̃s testator nõ põt legare
seruo p̃prio q̃ est mãsurus hr̃dis. §. an seruo. inst. de leg. 3 si
est transiturus in dñiũ alterius bñ põt legari, vt hic. rõ de
cidendi ponit̃ in tex. q̃ dies istius secundi legati facti seruo
legato cedit ab adita hereditate, vt ôt tex. 2 cõsequenter eo
rpe quo seru⁹ legat⁹ erit quesitus legatario cui queritur a
morte testoris. ideo nõ reperit̃ legatũ factum seruo p̃prio
2 testoris, ergo valet 2 tenet. ¶ † In glo. ibi veritate inspecta,
ficte ergo querit̃ dñiũ legati a morte testatoris. l. a titio. l. fi.
ff. de fur. 2 l. papi. ff. de serui. vere ab adita hereditate: q̃ tũc
cõfirmatũ est testũ aditione heredis. l. si tibi homo. §. cũ ser
uus. §. e. allegata in gl. Incõmutabiliter añt querit̃ a die ac
ceptationis legati, vt est gl. magistra in l. eiq̃ ita here ditatẽ.
ff. de 2sti 2 instit. ¶ Bl. fi. in verbo legatũ. in gl. ibi. §. in nouis
simo. 2 in eod. §. gl. in vbo alijs legatis. circa mediũ vr assi
gnare rõnẽ huj⁹, 2 latius Pau. de ca. hic, vbi ôt rõnem diuer
sitatis esse, q̃ dies legati facti ipsi seruo cedit a morte testo
ris, put regulariter cedũt legata vt dixi i p̃cedẽti gl. 3 dies
scõi legati facti ipsi seruo solũ cedit ab adita hr̃ditate vt b, 2
l. cũ legato seruo. ff. q̃n dies leg. ced. q̃ cũ dñiũ serui fit acq̃si
tũ ficte, 2 sic nõ habeat verã substãtiã, nõ põt p eũ alteri q̃ri,
3 2 fictũ dñium serui nõ est sufficies vt p ipsum seruũ ficte ac
quisitũ legatario acquirat̃ ficte fm legatum seruo factũ, † q̃
sic inducerẽt fictio fictionis 3 l. j. in fi. cũ gl. C. de dot. p̃mis. 2
gl. in l. cũ post. §. gener. ff. de iur. do. Bar. in repe. l. fi is q̃ pro
emptore. in vlt. q. vbi dixi. ff. de vsuca. ¶ In ea. glo. ibi. 2 per
eã heredi futuro. Adde q̃ hr̃s tenebit̃ postea restituere le
gatario fm gl. in l. q̃ seru⁹. j. ti. j. quã sequunt̃ antiq. 2 Bar. 2
cõiter alij, 3z 3tiũ teneãt Bet. 2 Cy. in l. fi. post glo. ibi. C. de
vsufr. leg. 2 sequunt Imo. 2 Raph. cu. qui conantur nũdere
ad iura Bar. 3 z eos reprehendit 2 bñ do. Bet. de bey. hic.
¶ Tene opinionẽ Bar. 2 magis cõem p tex. p eũ allegatos.
4 † Jte q̃ heres in re legata nullũ ius h3, sed legatarius qui
in re legata ôt quasi heres, vt l. ad tp̃s. §. ff. de vsucap. ergo
quesita per seruum alij legatus non debent remanere penes
heredem, sed restitui legatario qui habet ius in re legata 2
in quem transit dominium ficte a morte testatoris.

1 Alienatio facta de re legata ab hr̃de nõ extinguit legatũ.
2 Dominium rei legate quod ipso iure transeat in legatariũ,
etiam in casu quo heres non haberet legatum.

Libertas semel data renocari non potest.
Difficilius conceditur id quod difficilius renocatur.
4 Res legata sub conditione, quod potest hodie per heredem conditione pendente alienari.
Tex.istius §.quod hodie sit correctus.
Habens rem pleno iure illam alienare potest.
5 Iure datoris soluto resoluitur ius acceptatoris.
6 Qui promisit rem non alienare sub pena, si interim alienaret incidit in penam, & alienatio teneat.
7 Alienatio inualida facta de re emphyteutica ab emphyteuta domino irrequisito non inducit caducitatem.

1 **§.Siseruum.** † Alienatio rei sub ꝙdone legate nō perimit legatū, ſz euenīte ꝙdone ipso iure resoluit.h.d. ¶ No.primo q̄ heres non pōt facto suo puta alienatione rei legate extinguere legatū.fa-
2 cit l.cetera.§.fi.& l.domos hȳditarias.cū l.seq.ff.e. ¶ † Nota ſcdo qđ p quascunq; man⁹ ambulauerit dñiū rei legate pēdente ꝙdone eueniente postea ꝙdone recta via trāſit in legatariū absq; alia retrotraditione.l.nō quocūq;.§.e. Et q̄ correlarie habes qđ dñiū trāſit ipso iure in legatariū, ēt in casu in q̄ heres non pōt tradere legatū. ¶ Capio gl.primā q̄ remouet duas oppositiones, & sic diuidit i duas ptes.ſcda ibi, sed hodie. Jn ea.gl.ibi, ſz manumittere nō pōt. Ratio huius
3 ponit p gl.in l.plerūq; ff.de reg.iur. † q̄ libertas semel data ampli⁹ renocari nō pōt.§ semel.inſt.quib.mo.ma.nō li. ideo si heres euentē ꝙdone posset postea habere seruū legatū p̄iudicaret legatario, q̄ euentē ꝙdone non posset postea habere seruū legatū. Et sic in ꝫ deteriorꝫ est ꝙdōis datio libertatis quā alienatio: q̄ difficili⁹ p̄cedit illud q̄ difficili⁹ pōt renocari vt hic p Bal.de ca. Limita tū p gl. oleniores in l.qdā ita.§.fi.qs filiū.in gl.mag. & ibi late Bar.ff.ad trebe. q̄n seruus esset specialiter legat⁹, sec⁹ q̄n esset legat⁹ sub vni
4 uersitate vt ibi. ¶ † Jn ea.gl.ibi, ſz hodie nec alienare habes q̄ res legate sub ꝙdone nō pōt hodie pēdente ꝙdone p heredē alienari, ex quo sequit q̄ iste tex. & similes sunt in hoc hodie correcti. Jdē tz gl in l.marcellus §.res que.ff.ad tre. & in l.qui fundū.ff.de cond. & demō. & in l.plerūq; ff.de reg. iur. & in l.fi.§.finaute quaritie.C.cōmu.de legat. & p̄o hac sua vī p̄ma facie tex. in d.aut.res que. in princ. vbi tex. dt, res que subiacent restitutioni, p̄hibent alienari. Verum & meli⁹ tz gl.in l.cū pater.§.libertis.ff.de le.q̄ & in §.quamobrē.vbi bonus tex. in aut.ō resti. & ea q̄ pa. in ri.mē. Et iste gl cōiter approbant̄ p do. hic, & in locis allegatis. Et q̄ pēdēte cōditione dñiū rei legate interim ē penes heredē l.gfaliter.§.i.
5 ff.q. & q.ibi pēdēte ꝙdone pleno iure heredis est. Pondera illud pleno iure, ergo interi⁹ pōt heres alienare & dñiū trāſferre. † Sz ꝙdone postea existēte renocat alienatio, q̄ resoluto iure datoris resolui⁹ ius acceptatoris.l.lex vectigali ff.ō pig. Nec ob.d.aut.res q̄. q̄ tz tex. ibi i p̄n. dicat q̄ res subiecte restitutioni p̄hibent alienari, si intelligis q̄ erāt subiecte restitutioni pure vt in diē mihil obstaret ille tex. si aūt sub cō ditione tūc intellige q̄ nō pōt alienari, verū est irrenocabi-
6 liter ſz nō renocabiliter. † ¶ Et p hoc infert Bar. q̄ si aliqs p̄misisset nō alienare sub pena & alienaret tē pēdēte ꝙdone, incideret i penā, cū alienatio interim valeat, vt dixi, & ita etiā tz bar. & alij. id l.fi.C.de leg. q̄n aūt alienatio nō teneret, tūc p̄mittēs nō alienare sub pena nō incideret in penā. Adde bī
7 facere q̄ tz Bal.in l.ij.ad fi.C.ō epiſ.audi. † Mā emphyteuta alienās irreqsito cōsensu dñi punit̄ pena ꝙarteriꝫ iuris emphyteutici.l.ij.de p̄hi.alie. & c. potuit.ō loca.rū.q̄ alienatio nō tz, nō incidit i penā, puta q̄n mulier alienat nō seruata solēnitate a statuto reqsita & ſcnb⁹ mulierū, vbi requit cōsensus duorū cōsanguineoꝝ, als nō valeat facit l.ficut.§.i.ff.de ope.lib.de qua materia late dixi in l.vbi pactū.C.de trāſac.

1 ¶ Legatarius p̄o rē qs dicatur ille cuius p̄incipaliter interest, legata p̄stari, licet verba ad eū non dirigantur.
2 Creditor testatoris quando possit agere contra aliquos ex heredibus grauatis de soluendo.
3 Actio ex statuto quod oriatur illis quorum interest etiam si verba dispositiua ad eos non dirigantur.
Masculi quod possunt agere ex statuto disponēte quod extantibus masculis se mine non succedant.
4 Quando quis remouetur a lucro contemplatione alicuius illi debet applicari, cuius contemplatione remouetur.
5 Testator si relinquit vxori sue victum & vestitum in domo, & grauat heredem ne molestet, & si eam molestauerit p̄iuat eū hereditate, molestatione sequuta, hereditas vadit ad alios heredes non ad vxorem.
6 Statutum quod filia nupta & dotata non succedat extantibus masculis, non habet locum in filia moniali.

Pars filiax nuptarum & dotatarū a statuto exclusarū applicatur masculis, & non moniali a statuto non cōprehensa.
7 Ablatiui absoluti a statuto quod inducant conditionem & quando inducant.
8 Arguere de vltima voluntate ad statuta quod possit.
9 Verba statuti debēt stricte intelligi, sicut in stipulationib⁹.
Dispositio legalis vel statuti magis equiparatur vltime voluntati quam contractui.
10 Argumentum de statuto ad testamentum quod sit bonum.
Mens statuti cōiecturatur per eosdemmet modos p quos coniecturatur mens testatoris.
11 P̄o legato dotis facto genero vel sponso agit filia, non gener, nisi esset factum contemplatione vxoris.
12 Ratio quare in stipulationibus non agit ille cuius principaliter interest, sed stipulator, non sic in legatis.
13 Legatum factum per testatorem creditori meo valet.

1 **§.Si testator.** † Ille agit ex legato cui⁹ interest, ſz ad eū ꝓba nō dirigant. h.d. ſz Bart. & alios. Adde tex. in l.ſi cui leget.§.ſi tritio.ſ.e. Vel sic fm Bal. & Flo. ille & p̄o p̄te legatari⁹ cuius p̄incipal⁹ interest legata p̄stari. ſz ꝓba legati non sint ad eū directa h.d. non n.queri oportet cū quo ō supremis testatoꝝ loquat, ſz in quē voluntatis intētio dirigat. & iuriscō. in l.cū p̄.§.donationis.in fi.ſ.tit.j. ¶ Diuiditur in duas partes. Jn p̄ma ponitur decisio. Jn ſcda rūdet tacite obiectioni ibi, nec solū hoc casu, quo p̄t coheredes agere cū non sint nominati. Et
2 rūdet qđ & hoc alibi p̄tingit vt sequit in litera. ¶ † No. primo qđ si aliqui ex heredib⁹ grauant̄ de soluendo creditoribus testatoris, tū p hoc ipsi creditores nō poterūt agere actiōe ex testō ꝫ illos coheredes grauatos vt eis soluāt, q̄ legatū quo ad eos est nullū, cū ipsi habeāt suas actiōes.l.ſi creditori.§.e. nec etiā agere possent actione p̄ma ꝫ solos coheredes grauatos insolidū, cū sit diuisum inter eos p portionib⁹ hereditarijs.l.j.C.ſi cer.pet. & l.p hereditarijs. & l.ſi adulta. & toto ti.C.de here.act. vñ alij coheredes nō grauati agent ꝫ grauatos vt soluāt creditoribus, vt hic.fallit vno casu singulari in q̄ creditor pōt agere ꝫ heredē grauatū in testō.ſ.l creditore ex cā dotis, & sic l legato dotis relicto p virū vxori ab vno ex heredib⁹.tex.ē vnic⁹ & singularis i l.cū ab vno.ff.ō le. ñ. quē ad hoc reputat singu. & nō reperi alibi Ang. Jmol. &
3 Pau.de ca i§.debitor.C.de pac. † Scdo p istū tex. & simi. dt bar.se pluries dixisse qs ex statutis oriat actio illis quorū interest, ſz ad eos ꝓba dispositiua nō dirigant vñ si statutū dicat qs extantib⁹ masculis filie femine nō succedāt, ſz hoc statuto exp̄resse nō disponat qs masculi succedant, tū q̄ p̄o eis & eoꝝ fauore fuit factū, ipsi agēt ex hoc statuto vt hic. & l. fideicōmissa.§.cum esset. & §.interdū.ſ.de leg.ij.qs reputat Bar.esse no. & cū Bar. alij oēs indifferēter trāſeūt & nihil penitus addūt. & dt ō. Pe.de bero. q̄ ista decisio Bar.est tenēda mēti, q̄ sepe ꝓfatur i p̄trouersijs. ¶ Sed aduerte ſz scribētes hic ita simplr transeant cum Bar. mihil addēdo. Ego intēdo bī tāgere, q̄ ista decisio Bart. frequēter in practica allegatur. Adde qđ idē & latius tz Bar. in l.ij.§.videndū.ff. ad tertul. & in l.j.§.quidā filiū.ff.de ſtab. & in l.ij.§.fi.p illum text. quē ad hoc no.ff.de colla.bo. & in d.l.fideicommissa.§.interdum.p illum tex.Bal.in l.fi defunctus. circa prin.p illum tex.C.de suis & legi. & in l.maximum vitium.C.de libe.p̄et. & in l.qs vero ꝫ.ff.de lega. Lud.ro.in cōſi.xxxj.qs incip. Visa
4 municipali constitutione in scdo dubio. † P̄o ista decisione Bart.ab omnib⁹ approbata bñ facit, q̄ qñ quis remouetur a lucro contēplatione alicuius, illi ꝫ applicari cuius contēplatione remouetur.l.ſi legatarius.C.de lega. & l.legatus.§. admittere.ff.de his quib. vt indig. & l.ij.§.fi. & ibi ad hoc no. Bar.ff.de colla.bo. & hoc fundamēto ēt vtitur Bar.in d.l.ij. §.videdum.vide tū in hoc vltimo qs signanter decidit Bar. in l.vxorem.§.heres.per illum tex.j.de leg.iij.cum suis concor. † Ubi decidit Bar. q̄ si testator in testō reliquit vxori sue victum & vestitū in domo, & grauat heredes ne, molestēt vxorē suam, & si eam molestauerint p̄iuat eos hereditate, & non ōt cui ꝫ applicari talis hereditas, tū licet eos p̄iuet contēplatione vxoris, tū hereditas non applicabitur vxori, sed vadit ad alios coheredes non grauatos si qui sunt, vel substitutos vt ibi not. per eum quod p̄o nunc nō examino.
5 ¶ † Ista decisio Bar. est vtilis ad multa. Subūcio vnum in specie, stante statuto q̄ filia nupta & dotata nō succedat extantibus masculis. p̄supposito p̄o vero q̄ tale statutū nō habeat locum in filia moniali seu ingressa monasteriū, q̄ non ꝺ p̄oprie nupta & dotata ſz ficte & similitudinarie, ergo nō habet locum in statutis.l.ij.§.hec verba.ff.de neg.gest. tenet Abb.in ꝙſi.j.p̄oti.allegādo. Bal.in consi.lv.incip. quidam

prime parti s.quicqd teneat idē d.Abb.id.c.ecclesia sancte Marie.de cōsti. certe alie femine maritate seculares bñ ex quibus ⁊ aratro extātib⁹ masculis.Sz ipsarū portio nō accrescit in alt quo honori mrimoniali,ſz solū masculo cui⁹ cōstitutione excludunt,vt hic p Bar.in d.l.ij.§.videndū.⁊ ita Abb.in consi.iij.scde partis q incipit, In cā Catherine mo nialis.in vltimo dubio.Amplia istā decisionē Bar.q istud lxvij seu portio filie excluſa statuto nō solū deferk filijs ma sculis,ſz et iā neportib⁹.Ita Bal.in l.j.p illū text.i vbo gradi bus.C.de secū.nup. ¶ Tu aūt pōdera in Bar duo q vūr sans dubia. Primo,q vba conditionalia posita in statutis dispositionē inducāt regulariter est ɔ,vt l.si qs sub 2dōne dator de.ff.si qs omiſ.cau.test.nā illi ablatiui absoluti ex tribus masculis,resolunt in 2dōnez legis silextāt masculi, vt la testōne.ff.de 2d.⁊ demō.l.euictis.ff.de vsur.⁊ l.ab emptore.vbi diri.ff.de pac.⁊ dixi plenē in rub.ff.sol.ma. ¶ Sz ad hoc dicit ꝑ rūde.Primo q illud procedit in verbis mere cō ditionalibus,q regulr dispositionē nō inducūt.secus in odō nibus impositis p ablatiuos absolutos ſm Bar.i l.er.bac.ff.de dona. Vel rūde ſm Bar.in d.l.ij.§.videndū.q illi ablati ui extātib⁹ masculis,inducūt dispositionē oīs ꝑeunt ab eo q pōt disponere circa illd. d.l.si deicōmissa.§.cū eēt.ff.de leg. iij.l.in rōne.§.tametsi.ff.ad l.falc. Vel tertio dic ſm Bal. in l.maximū vitium.C.de libe.ōte.q ēt hoc aliā cōtingit ⁊ reducit in dispositionē ex mēte legis.l.si ita stipulatio.ff.ō ne.lib. ¶ Sed nō pōdera Bar.in ista decisione arguere ab vltimis volūtatib⁹ ad statuta,tū ɔ hoc fortiter facit,q cū statuta sint stricti iuris dōt stricte intelligi,⁊ qcqd omissum est a verbis statuti habeat ꝑ omisso.l.qcqd.in pn.vbi no.bar. ff.de vb.obl.Sz i vltimis volūtatib⁹ fit larga ⁊ benigna interpretatio.l.in testamētis.ff.de reg.iur.⁊ c.cū dilecti.de dona. ergo nōvr bona argumētatio ꝺ vltimis volūtatib⁹ ad statuta ſm Jrē statutū fit ad instar stipulatiōis p interrogationē cōstitutē.l.j.ff.ō leg. Jdeo vba statuti debēt stricte intelligi sicut vba stipulationis ſz Bal.in l.3ctus.C.de fide instru.cū p Bar.hic bñ facit,q2 dispositio legalis vel statuti eq paratur magis vltime volūtati quā 3ctui,ſz Bar.in l.j p gl.ibi.C.de his qb.vr indi.licēt ꝑcor.quas ibi dedi.⁊ lati⁹ in l.ita stipulatus.ff.de ver.obl. Jrē bonū est argūm de statuto ad testū.⁊ contra.l.si.C.ō re.alie.nō alie.⁊ §.disponat.i aut.ō nup.Ang. in li.de acq.here.p tex.quē ad hoc reputat singularem in lūb.C.de oiagr.deser.lib.vi. Jtē q pōs modos p quos cōiecturat mēs testōris p eos dē cōiecturat mēs statutiſz Ang. in ſi.ecl rgg.q incipit, Martin⁹ Jo.ō flo. ¶ Tertio no. ex ſa parte tex.q p legato nōie dotis facto⁹ genero vel spōso dato agit gener vt spōsus,ſz filia,q2 magis interest filie ne renuncat indotata quā generi vel sponsi.intellige nisi tale legatū esset factū cōtēplatiōe vtriusq3,⁊ sic filie ⁊ēt generi vt hoſi,ſicēt agerēt ipsi gener vt spōsus.l.tritio.§.fi.ff.de 2d.⁊ demō.allegata in gl.p 3tio,cū ēt interfit viri vt habeat vū cuncat onera mrimonij.l.p onerib⁹.C.de iur.do.⁊ hic i gl. §.Expeditis tex.cauto gl.in verbo,non.n gener.quam di lem quinq partes.Jn pma allegat quatuor ꝑcor.ad tex. Jn 2da op.⁊ sol.Jn tertia ēt op.⁊ de so.se remittit.Jn qrta op.⁊ sol.Jn quinta ⁊ vltima ō materia hui⁹ §.se remittit. ibi ibi ɔ.tertia ibi,itē ɔ.ō.de iur.do.quarta ibi.itē ɔ.qn ta vltima ibi.⁊ adde q notaui. ¶ Jn ea.gl.ibi stipulatio legati.nō diuersitatis est,q2 in stipulatione q est stricti iuris nō recedim⁹ a verbis,⁊ qcqd est omissum a verbis stipulationis habeat ꝑ omisso.l.qcqd.ff.ō vb.obl. Jtē in stipulatione pōna ex trinsec⁹ nō intelligit.l.si ita stipulat⁹.§.chrysogonus.ff.de ver.ob. Jtē ex stipulatione maritinon acgrit obligatio nec actio mulieri.l.multū interest.C.si qs alteri,vt ibi.sicut nec regulr ex stipulone alteri p alterū qri pōt.l.stipulatio ista.§.alteri.⁊ §.ſi stipuler.ff.de ver.ob.⁊ §.ſi qs alū.ff.de inuti.stip.nimirū ſi ibi sol⁹ marit⁹ stipulat⁹ agit ad dotē nō filia. Sz hic logmur in legato in q qrit dñium illi ui testōr voluit in effectu qri.⁊ cui⁹ magis interest. ¶ Jn gl.ibi,ali⁹ est ibi casus.Nā ibi alius testōr legauit creditori meo qđ sibi debeo tale legatum valet vt ibi ōt tex.⁊ assignat rōnem,q2 interest creditoris habere plures ɔbitores. Nec aūr debitor est ille q legauit creditori,⁊ tale legatū nihil valet,q2 non affert vtilitatem creditori.l.si creditoris.§.eo.

§.Si fundus. Spēs legata ɔz dari talis q̄lis ſrē seruus legat⁹ non ɔz tradi antequā rōnes reddat.h.d. l.seruus.de que fuit dictū in l.si seruus vni.in pn.vbi est similis tex.§.eo.Et si dubitat an res legata sit in rerū natura heres ɔz cauere de ꝑsequendo.⁊ restituēdo cū inuenerit. ad.§.fin.de quo in l.cū seruus.⁊ in l.cūres.in prīc.ff.eo.

Lex Ixviij.

1 Heres pōt retinere seruū legatum ꝓ nora ⁊ fundum legatū vt seruitus p successionē extincta redintegretur.
2 Creditor an possit retinere rem debitoris que ad eum pervenit remissiue.
3 Seruitus que debebatur a fundo testatoris ad fundum heredis quod per aditionem confundatur.
4 Mandans quod teneatur mandatarium seruare illesum ab omnibus mandatis que sibi ratione mandati obueniunt.
5 Dominium fundi per me simpliciter empti tuo mandato mihi acquiritur.
6 Dominū rei legate in diem certuz qō non transit in legatarium ante euentum diei,sicut in re legata sub conditione.
7 Legatum factum in diem certum,transmittitur per legatarium ante diem descendentem ad heredes.
8 A usfructus dicitur pars fundi.
Testator si legat fundum in quo hz proprietatem ⁊ heres vsumfructum,videtur etiam vsumfructum legare.⁊ nu.12.
9 Edictum de quo in tit.si quis testa.liber iussus esse fuerit, quando habeat locum.
10 Dispositio huius ter.an restringatur vt procedat, quando testator ignorabat rem legatam esse obligatam.
11 Fundo legato fit traditio illius talis qualis est.
12 Testator legans fundum in quo ipse habebat vsumfructum ⁊ heres proprietatem,an videarur totum legare.

Si seruus. Heres pōt retinere seruū legatū ꝓ nora ⁊ fundū legatū vt seruit⁹ p successionē extincta redintegret.h.d. ¶ Diuidit in quatuor ptes.In pma ponitur vna decisio.In 2da adducit vnū sile.In tertia adducit aliō sile. In quarta primā decisionē ampliat.2da ibi,nā⁊ si fund⁹.tertia ibi.nec dissimile ē.q̄rta ⁊ vltima est ibi,quare ⁊ si post aditam. ¶ Nota pmo ex isto tex.ſm Bar.ex suo summario,oō si res ꝓ qua vel in qua ius habebā ad me puenerit cū onere alteri restituendi,possum p retētionem cōseruare mihi ius meū qō erat extinctū vel cōfusum p aditionē,quousq3 redintegret vel indēnis reseruet,q2 perinde est ac si ad me non puenisset cū reuocabiliter puenerit ex quo habeo alteri restituere.facit l.non quocunq3 in pn.ſ.eo.⁊ l.debitor.ff.ad treb. ⁊ ideo si seru⁹ obligat⁹ ꝓ nora puenerit ad creditorē institutum heredē,heres non solū non ɔz liberare seruū obligatuz ꝓ nora,ex quo ɔz eū tradere legatario talē qualis fuit apō defunctū.l.si a subſtituto.§.fi.⁊ l.ſi legati serui.ſ.eo.ſz etiam pōt eum retinere ꝓ nora sibi illata. ¶ An aūt alius creditor possit retinere rē debitoris q̄ ad man⁹ eius puenerit,dic vt p Bar.in l.ſi non sortem.§.ſi centū.vbi diri.ff.de 2di.indeb. ⁊ in l.ſi non abducta.C.in quib.cau.pig.tac. Jha.⁊ in l.j.C.ēt ob chirogra.pecu. ¶ Nota ū in ſi.nam⁊ si fundus.oō p aditionem heredis confundit seruitus que debebatur a fundo testōris ad fundum heredis.Nō est,q2 heres incipit esse dñs vtriusq3 fundi,tam seruientis quam dominantis,a res sua non pōt sibi debere seruitutem l.in re cōmuni.ff.de seruit.vrba.predio.⁊ l.vti frui.ff.si vsusfruc.pet.ideo seruitutes confundantur,vt hic,⁊ l.legatum.§.fina.ſ.eo.⁊ l.legatarius. §.ſ.ē.sed legatari⁹ exceptione repellitur si non patiat⁹ seruitutes iterum imponi.l.papinianus.ff.de seruit.titulo generali. ¶ Nota ij in ſi.nec dissimile est qō mādatus tenetur seruare mandatariuz indēnem ab omnib⁹ mandatis que sibi ratione mādati obuenerūt.facit l.inter cās.§.sed cū seruus.ff. mandati. ¶ Et pondera subtiliter ſm Bau.de cast.in isto tex.qō si emi fundum vel seruum simpliciter mandato tuo ⁊ mihi traditur,acquiritur mihi dominium,vt etiā notatur l. res ex mādato.ff.de acqui.re.domi.⁊ in l.ſi ita qs.§.scia caput.ff.de ver.obli.licet per actionem mandati tenear tibi cedere,alias nō extingueretur ius quod in eo habebaz,cuius cōtrarium hic ɔz,sed habeo rationem vt reintegretur mihi illud ius vel conserner indemnis.Si aūt emissem tuo mandato ⁊ tuo nōie,tūc facta traditione recta via acquirerē tibi dñium ⁊ possessio.l.p procuratorem.C.de acqui.pos.⁊ l.j. C.per quas perso.no.acqui.oō reputat Bau.de cast.esse bñ notandū. ¶ Sed tu cane q2 iste tex.in hoc ver.nec dissimile est,simul in vna constructione determinat ist⁹ duos casus, vel qō qui habeat mandatum de emendo seruū, vel habeat mandatū de redhibendo seruū, sed in mandato redhibendi seruī non pōt cadere acquisitio dominū.⁊ sic non pōt dici qō extinguatur ius oō in eo habebā, ergo nec in alio casu simul posito nec in isto versū.Sz vt dicit Bau.de cast.oō habebam actionē vt redintegretur illud ius.sed bñ ōt tex.oō oēs isti nō aliter restituere coguntur q̄ habeat rō furti ab ipso seruo cōmissi,⁊ sic non vr Bau.de ca.bene ruminasse istū versū.

¶ Glossa prima p eius expositione z pro declaratione tex. ab extra opponit qđ tex. in ꝓma parte ñt ꝺ indubitabili. In scda añt pte q̄ pcedere nō possit. Nā in ꝓma parte, si seruꝰ testatoris vinćte testōre ꝺerit mihi damnū, puta qz rē. meā furto subtraxerit, certū est testatorē mihi fuisse obligatum actiōe furti noxali, rōne ipsi⁹ serui. vñ si testōr cuꝰ erat seruus instituit me heredē z legauit istū seruū alteri, certe dominū istⁱ⁹ serui recta via trāsiit legatariū a morte testōris salt̄ ficte. l.a titio. i fi. ff. de fur. z vere ab adita hereditate, vt l. seruū filij. §. i. ff. e. q̄ dūium ipsius serui nūq̄ fuit penes ipm heredē. l. legatū. ita i. tit. i. z nota caput seqtur. §. ois. instit. ꝺ nota. cui ergo dubiū qꝺ legatariꝰ quē nota seqtur teneatur actione furti noxali occasiōe furti, z sic q̄ heres poterit ipz seruū retinere donec resarciat sibi ꝺānū q̄ habuit ab ipso seruo, vñ tex. vr ibi ꝺe indubitabili. ¶ Scda vero pars in ꝓ. nā z si fundus. vr nō posse de iure pcedere, qz si fundus testatoris seruiēs fundo heredis legeť alicui tertio, lz ego heres z sim dñs pdē domin⁹ ītis, tū nūq̄ fui z dñs pdē seruiētis, qz ei⁹ dominiū via recta trāsiuit in legatariū a morte testatoris. ꝺ. l. a titio. in fi. z est tex. no. in l. si partē. §. i. ff. quēad. seruit. amit. q̄ nūq̄ fuit extincta seruit⁹, qz heres nūq̄ fuit dñs vtriusq̄ pdē eodē tpe, s. dominātis z seruiētis. qd est q̄ ꝺ st iste tex. q̄ fund⁹ nō est aliter pstand⁹ legatario quā pz stinā seruitutē recipiāt istud nō pōt de iure pcedere, timore hoꝝ ꝛioz facta est gl. j que intelligit istū tex. vt sit ꝺ dubitabili, qꝺ loquat̄ qñ legatū fuit factum sub ꝺōne vel in diē. qz si fuisset purū nō esset tractādū de ꝛfusione iurū mediāte aditione si heredi integre manifestent actiones in re legata qbus nō solū posset retinere, sed etiā agere. Et ꝺū gl. intelligit legatū factū sub ꝺōne, vel in diē, intelligę de die certa. nā dies incerta cū habeat se ad esse z nō esse eq parat ꝺōni. l. dies incert⁹. ff. de ꝺ. z demō. vñ in ꝓma parte cū iste seruꝰ fuerit legat⁹ alteri sub ꝺōne vel in die, ergo interiz effect⁹ est heredis. l. gñaliter. §. j. ff. q. z a qui. ergo sibi ipsi ꝫ seipsum actio noxalis ꝛpetere si potuit ap̄ antiquos. C. ō fur. ideo videat actio noxalis extincta, ideo heres pōt retinere z non tradere seruū legatario donec ei satisfecerit p ꝺāno p seruū illato, z ꝺ est q̄ vult iste tex. in ꝓma pte. Si añt seruꝰ fuisset pure legat⁹, tūc tex. nullā haberet ꝺubitatiōnē vt ꝓdixi. Sic⁹ in scda parte hu.⁹ l. qñ fund⁹ testōris seruiens fundo heredis fuit legat⁹ alteri sub ꝛ ꝺōne vel in diem hoc medio tpe est hr̄dis z sic heres isto medio tpe est dñs vtriusq̄ pdē vꝫ ꝺfiantis z seruiētis. z sic est extincta seruit⁹ vt ꝺixi i tex. vñ ꝓ ideretur hoc casu heredi, vt nō tradat fundū seruienteꝫ legatario nisi ꝓius pariat imponi ꝓtinā seruitutē vt ꝺ tex.

6 in scda parte. † Ex ista gl. parua sic ꝺeclarata habes q̄ sicut dñium rei legate sub ꝺōne ante euentū ꝺōnis non transit in legatariū. ꝺ. l. gñaliter. §. j. ff. q. a q. facit. l. cedere diē. ff. de verb. sig. Ita ēt qñ legatū est factū in diē certū añ diei euentū nō trāsit dñiū in legatariū. vt est tex. no. in l. sempronⁱ⁹ ar talus. ff. de vsufr. leg eo qz fm Bal. ista trāslatio dñij est q̄dā

7 executio iuris que nō fit ante diē vt ibi. † Tū lz dies certus impediat translationē dñij in legatariū vt ꝺixi, tñ non impedit transmissionē talis legatari ad hereꝺ legatarij, vt est tex. l. si dies. in pzin. ff. qñ dies lega. ced. z in l. unica. §. z vt pleni⁹. z §. in nouissimo. C. de caꝺu. tol. ꝺixi fundamentaliter in l. si ita legatum. §. illi si volet. vbi rationē assignaui. §. eod. ¶ Capio gl. in ꝓbo recipiam. q̄ ꝺiuiꝺit in duas partes. In prima allegat duas concoꝺantes ad text. In scda remouet vnum cōtrarium. scda est ibi aliud in seruitute personali vsufruc.

8 ¶ † In ea. ꝺic, qꝺ rō est qz vsufructⁱ⁹ quē hz heres in fundo legato ꝺ st pars fundi vt declarat Bar. in l. qui vsumfr. ff. de ver. obl. ideo testōr legāꝺo rē cuius ipse habebat pp̄rietatē z heres vsumfructū, vr etiam vsumfr. heredis legare q facit partē in ipsa re, vt ꝺ st tex. in ꝺ. l. cū filius. §. dūs, qz vr velle q̄ tota res ꝺebeatur legatario. secus est in iure seruitutis realis, q̄ nō est ius dñij, nec pars dñij, nec facit partē in re legata, tunc heres pōt sibi cōseruare illud ius seruitutis p retentionē, vt ꝺ tex. nec tenet tradere fundū liberū ab illa seruitute reali. vt hic z in l. pcedenti. §. fi fund⁹. ¶ In gl. fi. in ꝓba legatario. in fi. ista gl. reꝓbat p Bal. Sali. z alios hic, qz illō

9 edictū ꝺe q̄ in tit. ff. si q̄s test. lib. esse iust. fue. pceꝺit cū seruus in testō iussus esse liber ꝺat ꝺamnū, puta furtū cōmittit mortuo iam testōre. sz hereditate iacēte, quo tpe nō est liber cū legatū libertatis cedat solū ab adita hereditate. l. unica. z §. nouissimo. C. ꝺe ca. tol. si postea fuerit adeptus libertates videbat nō teneri ex ꝺāno pri⁹ ꝺato vel furto prius cōmisso ꝺū esset seruus ex quo nunc adepta libertate vr esse nouus homo, ideo fuit adinuētū illū edictū z prouisum p actionē in factuz ex illo edicto, sed tex. no. ler loquit in fi. qñ hereditas iam erat adita vt ꝺ st text. quo casu non pōt pcedere illud qꝺ ꝺixit illa gl. q̄ si esset manumissus teneret actione ex illo edicto. ff. si q̄s testō liber esse iuss. fue. imo t. ut teneret sicut quilibet liber homo ꝺ is ꝺānū vel cōmittēs furtū, z sic teneret actione furti z cōdictione furtiua, vt est tex. clar⁹ in ꝺ. l. j. §. lz nō ante. in ꝓ. quinimo. ff. si q̄s test. lib. esse iuss. fue. z sic ista glo. merito ꝺisplicuit Bal. z alijs. Tū potes subtiliter saluare istā gl. fm Rap. cu. intelligēꝺo tex. nostrū, put gl. ꝓma intellexit i seruo manumisso, nō quiꝺē pure lz sub ꝺone vel ad ꝺiē certaz, put est tex. clarus in l. si. in illo titulo. ff. si q̄s testa. liber esse iuss. fue. z ita ēt tz ꝺ. ¶ De ꝺe bex utio hic, z

10 bene. † Extra gl. Bar. restringit istā legē vt procedat qñ testator ignorabat rē legatā eē legatū p nota, alias si testator sciuisset heres teneret eā liberare, p l. cū alienā. C. de leg. vel qñ interuenisset vnuz ex tribⁿ ꝺegbus in l. si res. ff. e. ꝺe qbⁿ presumit qꝺ voluerit heredē subire onⁿ liberandi, vt ꝺ. sentire gl. in l. qꝺ ergo. §. si heres. in gl. j. in vlti. solu. §. eo. ¶ Cō firmat vltra Bar. qz si in ꝺictis casibⁿ heres tenet liberare ab extraneo vt ibi, ergo etiā tenet liberare a se arg. l. frater a fratre. ꝓ. pono. ff. ꝺe ꝺi. indebi. nec obstat qꝺ testōr pōt legare rē heredis sicut suā, nec tunc ꝺistinguit an sciuerit vel nō. l. vnū ex familia. §. si rez. j. tit. j. Rñdet Bar. tenēꝺo restrictionē, qꝺ illud procedit qñ heres in re hz ius dñij in totū vt in partē, vel hz illud ius q̄ est pars dñij vt vsusfructⁿ. ita sol. tex. in ꝺ. l. cū filius. §. dūs. j. tit. j. secus si habebat aliud ius, puta pignoris vt seruitutis vel sitę. fallit fauore libertatis, vt l. si fructuariū. ff. ꝺe manu. test. ita resident Bar. cū q̄ tenēt Ang. z Floria. hic. ¶ Sed ista ꝺicta Bar. videnť ꝺubia. Et ꝓmo, ꝺū restringit istū tex. vt loquat in testōre ignorāte, nō ꝺū loqtur cū iste tex. simplr z inꝺistincte loquat, ergo ꝺz sic inꝺistincte intelligi, vulgata l. ꝺe ꝓtio. ff. ꝺe publ. nec hic ꝺistinguitur ꝓout in ꝺ. l. si res obligata. ¶ Scꝺo z fortius ꝺz Bar. stringit: nam iste tex. eq parat seruum legatū cōmisisse furtū heredi, z fundū legatū ꝺebere seruitutez fundo hr̄dis, sed in fundo legato ꝺebet seruitutē non fit ꝺistinctio an fue-

11 rit legat⁹ a testōre sciēte vel ignorāte, † qz semp ꝺz traditalis qualis est, vt in l. ꝺce. §. fi fund⁹. z l. si a substituto. §. fi. §, eo. z probat in l. menius. §. fundo. ff. ꝺe leg. ij. ergo iꝺe ꝺicendū in ꝓmo casu in seruo legato q cōmisit furtuz heredi. Nec ob ꝺ. l. si res obligata. p Bar. allegata, qz rñdet Sali. hic qꝺ ibi res legata erat obligata facto testōris q eam pignorauit, hic vero seruus erat obligatⁿ sine factō testōris. Itē ibi seruus erat in obligatione, hic non lz estimatio ꝺani tm, lz ꝺūs habeat facultatē ꝺandi seruum, p nota. ¶ Allio z scꝺo modo rñdet Raph. cu. hic. z segtur ꝺ. ꝺe ꝺe bexu. qꝺ hic loquitur de re obligata pp vitium ipsius serui, vel pp seruitutez que inest ipsi rei, z tunc est ꝺanda qualis est ꝺ. l. si a substituto. §. heres. ibi añt res erat pignorata pp ꝺebitum testatoris z p modū accessoū z nō principaliter. ¶ Tu rñde tertio modo z melius q̄ ꝺ. l. si res, obligata, loquit in iure pignoris p q̄ tota res legata pōt auocari, qꝺ non est hic, put in specie ipse met Bar. ꝺt in l. si ꝺom⁹. §. ꝺe euictione. §. eo. z latⁱ⁹ ꝺixi in ꝺ. l. si res obligata ¶ Scꝺo inquantū Bar. ꝺt q̄ est speciale fauore libertatis in ꝺ. l. si fructuarium. Aꝺuerte q̄ illa lex fm primā lecturā gl. z fm q̄ ꝓprie stat ibi litera, loquit qñ ꝺūs ꝓprietatis fructuarij heredē scripsit, z tūc nihil ē specialitatis in libertate, qz est extra casum libertatis, vt ꝺ. l. cū filius. §. ꝺūs. sed fm aliā lecturā fm quā testōr erat solū vsufructuarius z instituit heredē ꝓprietariū est bñ speciale in libertate, put etiaz ꝺt ꝺmo. qꝺ licet libertas seruo heredis directo relinq̄ non possit, tñ ibi pōt relinqui pp vsumfructū quē testator habebat in seruo. z text. in ꝺ. §. ꝺūs. logt

12 econtra† qñ testōr habebat ꝓprietatē rei, z heres vsumfructum, tūc legāꝺo simplr illā rē intelligit etiā legare vsumfructū heredis, ibi añt est casus ecōtra, tunc bñ est speciale fauore libertatis qꝺ intelligatur legare etiā ꝓprietatem quā heres habebat, alias si nō esset fauor libertatis intelligeretur legare solū ius qꝺ habebat in re. l. qꝺ in rerū. §. i. ff. e.

13 ¶ † Forte tñ posset attentari fm Ange. ꝺe periꝺis hic, qꝺ etiā isto vltimo casu qñ testator habēs solum vsumfructuz, z heres ꝓprietatē legat simplr rem, qꝺ videatur totam legare, z sic etiam ꝓprietatem heredis attenta rōne ꝺicti. §. ꝺūs. z ꝺ. l. unum ex familia. §. si rē. z hoc modo nihil esset speialitatis fauore libertatis in ꝺ. l. si fructuarium.

Lex lxxiiij.

1 ☞ Legatum simpliciter factum de re que habet fines facto hominis valet si in patrimonio testatoris reperiatur, alias non. z nume. 10.

2 Testator legans domum simpliciter, in ꝺubio intelligitur legare viam de illis quas habet.

Testator si

Testator si legat simpliciter centum corbes frumenti intelligit legare de eo qđ est in eius patrimonio, nec heres ō alio multo legatario dare potest.

Testōr si legat vxori habitationē dom' hēs nō cogit ꝙduce re alienā si hz ꝓpas testōris in qb' possit cōpetēter morari.

4 Frumentum promissum debetur de eo qđ quis hz in patrimonio, z ex fundis prioribꝰ patrimonij.

5 Domo simpliciter legata quādo testator habet plures domos electio est heredis, z quando legatarij. nu. 8. z 9.

6 Habitatio domus si est relicta vxori donec honeste, z caste vixerit, z testator habeat plures domos an debeatur illa in qua cum viro habebat.

7 Donatio interpretatur secundum qualitates personarum donantium z eorū quibus donatur.

Verba testatoris q debeant intelligi secundum conditionem persone ad quam dispositio confertur.

10 Legatum simpliciter de domo factum si testator nō hz domum, non valet.

11 Domus cōsistit ex solo pariete z tecto.

12 Testator habens solaz domum in qua filij instituti heredes habitabant, si simpliciter legauit domum an illa debeatur.

13 Habitatio dom' in genere si leget hz testator nullam domū habeat: legatū nō viriat, z heres tenet prestare habitationē.

14 Legatū factū de domo in gñe quā legatarius elegerit, vz.

15 Legatum factum de domo seiana licet testator nullā domū habeat tamen debetur.

16 Dispositio huius tex. loquens in domo q habeat etiam locum in fundo.

Item habet locum in naui.

Item in legato vestis an valeat.

17 Planeta si legatur a testatore, z in domo non habeat plane nam legatum valet.

18 Dispositio hui' tex. q nō habeat locū i legato facto ecclesie.

19 Dispositio huius tex. q habeat locū etiam in feudis.

20 In legato generis electio est legatarij scilicet in his quorū individua habent fines determinatos a natura. secus si habent fines determinatos per artem. nu. 21.

22 Dictio alias, est repertiua similium.

23 Nōquare in individuis q̄rū fines sunt determinati a natura legato gñis electio sit legatarij si p partē electio sit hēdis.

24 Verbum volet, non importat arbitrium boni viri sed libertatem, z absolutā voluntatem.

25 Domus z fundus q habeant terminos destinatione hominis z non a natura. z nu. 28.

26 Legatū factū de re in genere licet testator in patrimonio nō habeat tñ vz. itē intellige de re que hz fines a natura.

27 Legatum factum de domo in genere, z legatū factū in fundo in genere q equiparātur, vt habeat locum distinctio huius tex. z est communis contra Bar.

29 Heres non potest deteriorare conditionem legatarij.

30 Testator habens plures fundos si funduz simpliciter legat intelligitur legasse de fundis suis vnum qualem habet, z talem qualis erat tempore dispositionis.

31 Heres non potest declarare voluntatem defuncti in preiudicium legatarij.

32 Legatū in genere factū de pecunia, vino vel frumēto q valeat. Onera habet suam formam de publico.

SI domus. ¶ Legatū simpliciter factū de re q hz fines facto hominis vz si in primonio testōris reperiat. alias secus h. d. fm Bar. Sali. Imo. z Flo. Vel sic, z prio ad tex. legatū dom' simplr factū vz z electio est heredis si domos in primonio testōr reliquit alias legatū est de rusticis, z inutile. h. d. z forte nō reperit alibi fm Paul. de Castr. lect. Bono. z d. Alex. z dicit Raph. Cu. hic in prin. q iste tex. est singularis in iure, z nō hz cōcors quem audiuerit allegari. ¶ Diuidit in duas partes. prī hz duo dicta. secunda ibi. q si nullas. ¶ Tertio. primo q̄ qñ testator legat domū simpliciter in dubio intelligit legare vnā de illis quas hz in primonio, z sic testōr legādo simpliciter vel in genere intelligit legare de rebus suis non de alienis. Addo bene facere, cum si testōr legat simplr cētū corbes frumēti vel cētū brentas vini in dubio dicitur legare de eo, qđ erat in primonio, z sic heres legatario multo nō pōt dare de alio. l. iij. vbi exposito. vz ar. ff. de vi. ole. tritico qz leg. Imo. Raph. Cu. d. Alex. z Bod. in l. gñaliter. in prin. ff. eo. ¶ Itē adde qđ decidit Bal. in l. Annalib'. in fi. C. de lega. t. q si testator legat vxori habitationē dom', z testōr habeat domos ꝓprias nō cogit hēs ad pēsionē conducere alienas: sed sufficit q heres vnā illarū assignet legatarie loco habitatiōis in qua possit cōpetēter morari. sequitur simpliciter Paul. de Castr. hic. Itē dicit Bal. hic, in fi. q qñ testator legat vxori habitationē dom' nō specificando de qua, si nō hz nisi vnā debet habitatio illi'. si aūt plures habeat in domicilio heres tūc eligit in qua domo pfter habitationē p istā l. z sequit simplr Flo. hic. ¶ Ampliat idem esse in actu inter viuos si aliquis rē in genere promittat: q vī ꝓmittere de his que sunt in patrimonio, vt probat in l. si qs argētū. post prin. C. de dona. p quē text. bal. ibi no. q ꝓmittēs certā quātitatē frumēti vel vini in gñe intelligit ꝓmittere de eo qđ nascet ex predijs patrimonij. Idez tz Ly. Bal. z Mod. hic. ¶ Secōo no. ex isto tex. q qñ testōr legat domū simpliciter z habeat in primonio plures domos, electio ē heredis quā velit dare. Nō ē fm Bar. z alios: q si esset electio legatarij posset multū grauari heres: q̄ inter domū, z domū, pōt esse magna differētia, fm gl. in l. here des. ff. fa. er. ¶ Ampliat istū tex. vt pcedat etiā qñ testōr vnā ex illis domib' inhabitabat: q legando domū simplr nō intelligit legare illam quā inhabitabat: sed adhuc electio est heredis p istū tex. ¶ vnde si testōr, vt frequēter fit reliquit habitationē dom' vxori sue ꝺdiu caste, z honeste vixerit, nō poterit vxor petere habitationē quā testōr inhabitabat, si alias domos reliqt, hz adhuc electio est heredis. Ita refert Raph. Cu. tenere Bal. hic. hz istud reprobat Rap. q vī esse z voluntarē defuncti: q vī voluisse concedere habitationē vxori quam habebat se viuo z in qua cū vxore sua habitare ꝙsueuerat. Sed certe Bald. in neutra ex lecturis meis istud ōt: sed illud qđ supra retuli in primo nota. z circa hoc esset iter ptāda volūtas testōris ex qualitate psone vxoris. arg. l. sed z si susceperit. ff. de iud. Itē ex qualitate dom' arg. l. si seruus plurib'. §. fi. ff. eo. nam si domus in qua inhabitabat testōr erat multū ampla z splēdida, vxor vero vidua erat cū vna ancilla māsura, nō est verisimile testōrē voluisse reliuq̄re habitationē tā ample dom' vxori vidue cū vna ancilla māsure. vñ posset tūc hēs dare habitationē in alia ex domib' testōris q̄ magis ꝙgrueret cōditioni vxoris. pbat: q legatū est donatio qđā. l. legatū §. ti. ff. hz donationes debent interptari fm qualitatē psonarū donātiū, z earū q donationes recipiūt fm do. Abba. l c. pastoralis. ad fi. post Jn. ibi, & dona. Itē verba testatoris debēt intelligi fm cōditionē psone ad quā dispositio ꝙfert. l. plenū. §. equitū. ff. & vsu. z habet. l. si qs filio. §. irritū. ff. de inoff. ru. z c. si de bōficio. de pbē. in vj. ¶ Limita no. istū tex. vt pceđat qñ testator habebat plures domos in domicilio, tūc bñ electio est hēdis vt hic. Si aūt testōr haberet plures domos vnā in domicilio aliā extra domicilium tūc in dubio intelligeret legasse illā quā habet in domicilio, z sic nō eēt tunc electio heredis p l. q̄ cōditio. §. i. ff. & ꝙdi. z demō. vbi si testōr reliquit aliqđ fieri i foro z nō dixit in quo foro, intelligit de eo in quo testōr domicilium habuerit. ita limitat no. Bal. hic z sequit simpliciter Jo. & imol. Raph. cu. Flozia. z d. Alex. hic, z ōt Raph. cn. qđ ille tex. in d. l. cōditio. §. j. est ad hoc singularis. ¶ Sed aduerte licet oēs trāseāt cū ista limitatione, tamē tex. i d. l. q ꝙditio. §. j. parū imo nihil facit: nā ideo ibi intelligit de foro domicilij testōris: eo q ille forus videtur ꝓdilect' a testatore. Sz in casu nostro cessat ista predilecto cū nō sit pl' honoris testatori qđ legatarij habeat domū que est intra puinciā, q̄ qđ eam retineat heres. vnde p hoc nō debet tolli electio hēdi dandi quā domū velit legatario ex quo talz electio sibi cōcedit p hanc l. presertim cū etiā concurrat alia presumptio qđ testōri dubio intelligit min' grauare heredē quā possit. l. vnū ex familia. §. si rē. j. ti. j. ¶ Secōo limita istū tex. pcedere in dubio sec' qñ ex cōiecturis apparet aliō testatorē voluisse, tūc illud sequēdū est. arg. l. hz si susceperit. ff. de iud. hz Raph. cu. hic. Tu adde tex. hic in ꝓbo nō tñ appareat a cōtrario sensu. ¶ Tertio no. in ꝓ. qđ si. q̄ qñ testator legauit domū simplr, z nullas domos in patrimonio habebat, tale legatū est derisorium, z sic inutile z sic heres nō tenet aliā domū extra patrimonium testōris redimere. Ratio est secū duz d. Alex. hic in duobus locis. sed ad aliud ꝓpositum: q̄ dādo domūculā in qua vix musca inhabitaret heres liberaretur. ¶ Adde qđ similiter qñ testator legat fundū simpliciter legatuz est nullū, z elusorium: eo quia dādo palmū terre pro fundo hēs liberaretur, vt dicit gl. in l. legato generaliter. i fine. ff. eo. ¶ Sz ista ratio do. Alex. videt deridicula, cū dom' cōstet ex trib', s. ex solo, pariete, z tecto. l. cū qui edes. in prin. z l. rerū mixtura. in pn. ff. de vsucapio. quomodo ergo posset dari domūcula tā minima in qua vix musca posset inhabitare, certe nulla talis reperiretur in mundo hz posset forte sic fieri quāuis ille fuerit qdā excessus i loquēdo. Tu dic rōnē esse: q̄ qñ testator legat domū simpliciter, z nullā

habet in patrimonio q̄ legatū vitiat ꝓpter nimiā incertitudinē: z q; heres posset tūc dare domuculā sic vilissimā, z sic grauatā qđ potius interesset legatarij eā nō habere quā ha
12 bere, z iōđ legatū deridorū vt hic đr in littera. ¶ Ampliat singulr, z mirabiliter istū tex. fm Bau. de ca. vt procedat et qñ testator habebat in patrimonio vnā solā domū, z relict filios heredes q̄ illa domo indigebāt, tūc legādo simplr domum titio non est verisimile qđ de illa senserit. vñ putat pīn de esse acū nullas edes reliquisset, z sic qđ legatum non v3, nihil tñ allegat: s3 ita dicit ex equitate capitis sui. Reprobat d. Alex. z bene: q; ex quo testator vnicā tm̄ domū habebat habeī, perinde acū illā domū specifice demonstrasset. l. ff. de lib. z post. z l. fundus q̄ locatus. ff. de fun. instru. z p̄sumēdū est testatorē voluisse facere legatū efficax, z validū. l. titia cū testō. §. j. z l. meum. in pīn. ff. de le. j. vnde filij aliā domū sibi acq̄rēt vel cōducēt nisi aliter de mente testatoris
13 appareat. ¶ Limita istū tex. vt procedat qñ legat domus simplr vel in genere, secus qñ testator legaret habitationē domus in genere, tunc s3 testator nullas sedes in patrimonio reliquisset nō virtualiter legatum, s3 heres tunc teneret p̄stare habitationem cōmodā fm cōditionē legatarij. arg. l. j. ff. de ali. z cib. leg. Et legādo habitationē intelligit testator relinquere cōmoditatē habitādi p tex. z gl. in l. cū antigtas. z ibi Bal. de cu. C. de vsufru. ita egregie limitat Bau. de ca. hic. z sequit d. Alex. z reputat notādū: q; multi ꝑiū dixissent fm eū, z p̄o hoc ēt mouet d. Alex. q; isto casu dādo domunculā in qua vir habitaret musca non đr dari ratio
14 nē. ¶ Scdo notabiliter limita istū tex. nō habere locū qñ testator legasset in genere domū quā legatarius vellet, z sic qñ testator exp̄ssam electionē dedisset legatario, tūc v3 legatū s3 testō nō haberet domū in patrimonio p̄ tex. notabilē in l. titia. §. j. ff. de auro, z argē. leg. fm Bic. de neap. Raph.
15 cu. z d. Alex. hic. ¶ Tertio singulr limita istū tex. vt procedat qñ testator simplr, z in genere legauit domū. sec' si adiecisset aliqđ nomē ꝓpriū, puta lego domū seianā vel cornelianā, tūc s3 testō nullas domos in p̄timonio reliquisset tñ nō virtualē legatū imo potius deberēt domus seiana q̄ reperirēt esse alteri'. Ita in discursu s3 Bau. & ca. hic, in j. col. in fi. nihil allegat, z fine rōne loquit. alij nō tāgūt. Ego idē teneo z dico qđ tūc debebit domus seiana q̄ reperiret in illa ciuitate vel dōio testatoris aut ēt alia q̄ sit in rerum natura. tex. est quē ad hoc reputo vnicū, z singulare in l. ḡbus diebus. §. q dotalē. ff. de ꝑdi. z demon. z mitor qđ Bau. de ca. non fuerit de illo tex. recordatus. ¶ P̄o cōplemento totius huius tex.
16 amplia q̄ distinctio q̄ singulr fit p istum tex. in domo simplr legata s3 ēt locum in feudo fm qđ vī equiparare gl. fi. in pn. vbi plenius dicet. ¶ Scdo amplia qđ ista distinctio q̄ hic fit in domo s3 ēt locum in nauī simplr legata fm gl. in l. qđ in rerum. §. fi. in verbo specialiter. s. eo. d. Alex. hic, in fi. ¶ Tertio amplia q̄ ēt s3 locum in veste. nam si testator legat alicui simplr vestem an valeat legatum d3 distingui ꝓut in hac lege. nā si habebat in p̄timonio debebit hēre vnā qnā hīs eligere z valebit legatū, alias nō: q; vestis s3 sines ōterminatos nō a natura s3 facto hominis q̄ sibi facit fieri vestes, z iō in legato vestis idē dicimus qđ in legato domus fm Bal. de rosa. z Bic. de neap. hic. nec obstat gl. in §. in summa. inst. mādati. q̄ vult qđ si ꝓmitto tibi par vestimētorū, v3 ꝓmissio: q; ibi incertitudo vestis determinat rōne seruitū ꝓbiti'. nā ibi ex natura mādati debebat salariū ꝑcuratoris fm qđ salarium vestimēta debebunt. s3 Raph. cu. hic in fi. aliter rñdeat. ista decisio nō solū ꝓcedit in vestibus secularibus, s3 ēt in vesti-
17 bus q̄ relinquunt ecclesie. † nam si testator legat planetā ecclesie, z in patrimonio suo planetas nō reliquerit, tūc legatū non valet p̄ būc tex. q; planete nō habent certos fines a natura s3 facto hominis, sicut z domus. ita tenet Bic. de neap. quē refert, z sequit d. Alex. hic. Ꝑiū z melius in hoc vlt. s3 Bau. de ca. hic p̄ tex. in l. titia. §. j. ff. de auro, z argē. lega. z q; durū esset tenere fm eius qđ si qs legaret ecclesie planetā vel calicē, z nō reperirent in eius patrimonio q̄ p̄ hoc legatum factū ecclesie nō valeret: tñ ad d. l. titia. §. j. rūdent Bic. de neap. z d. Alex. hic z bene, q̄ ideo ibi v3 legatum s3 vestes nō essent in patrimonio: q; ibi testator dedit exp̄esse electionē
18 legatario. ¶ Ego teneo decisionē Bau. & ca. s3 alia ꝓsideratione, z dico q̄ decisio huius tex. est iuris ciuilis: q̄ nō s3 locū in relictis factis ecclesie vel ad pias causas ex quo ista decisio iuris ciuilis esset dānosa ecclesijs, z nō reperit exp̄esse approbata a iure canonico, vt tenēt cano. in c. ecclesia sancte Marie. de ꝓsti. notat in c. j. z ij. de oper. no. nūti. ¶ Quarto amplia distinctionē huius tex. vt ēt habeat locū in feudis.
19 † vñ si baro vel comes ꝓmittat dare militi suo feuda nō đr qđ an valeat, d3 distingui ꝓut in isto tex. aut comes habebat feuda in suo patrimonio aut nō, z si nō habebat nō valet ꝓmissio vt hic, aut habebat z v3 vt ēit argumēto optimū in l. pe. ff. de au. z ciba. lega. z debebit dare feudū sc̄dm qualitatē p̄sone cui ꝓmissum est. l. verū. §. fi. ff. de rebus du. ita tenent Dy. Albe. de rosa. z Bal. hic z sequunt Jo. de Imo. z Jaso. z Io. Bz tu aduerte q̄ ista determinatio doctorū posset ꝓcedere qñ comes in vltima volūtate reliquisset feudū simplr militi, tūc optime facit ista l. z l. si seruus plurū. §. fi. s. c. s3 in ꝓmissione facta inter viuos ꝓut ipsi loquunt puta q̄ stipulatio nē ista decisio redderet dubia: q; talis ꝓmissio ꝓp incertitudinē nō valeret. l. ita stipulatus. in pn. z ibi dixi. ff. de ver. ob. z l. cū post. §. gener. ff. de iure do. ¶ Capio glo. primā in vbo simplr. p̄o clara intelligēda huius gl. z tex. opponit ꝑ tex. q̄ in legato domus in genere debeat esse electio legatarij q̄ d3 eligere mediocrē, non aūt ēt electio heredis p̄ legato generaliter. in pn. vbi ēt gl. s. eo. z l. si seruus legatus. §. cū homo. j. eo. z exp̄essius in §. si generaliter. inst. de leg. tamen huius ꝑiū facta est ista glo. q̄ dicit q̄ hoc sentit, cū de certo ista gl. vī esse superflua cum istud dicat in tex. q̄ dicit cum de certa domo testator senserit. z hoc ēt dicit tex. in d. l. legato gñaliter. §. j. z fic ex ista gl. habes solutionē ꝑiū supertius fo
20 mati, † q̄ si testator hic nō sensisset de certa domo qđ electio esset legatarij cui? ēit electio in legato gñs vt in iurib' supra allegatis s3 hic testator sensit de certa domo vñ nō tā in casu nostro est electio q̄ declaratio q̄ spectat ad heredē, l. si gs a filio. §. si gs plures. z ibi gl. z doct. s. eo. cū heres cēseat eadē ꝓsona cū defuncto, vt in authē. de iureiur. a mort. ꝓsti. in pīn. co. v. z ita ēt loquit tex. in d. l. generaliter. §. j. q̄ testator sensit ibi de certo fundo s3 nō appareat de quo cogitauerit ib̄ electio est heredis. z ista solu. tenēt Raph. Fulg. z d. Pet. de bexu. ¶ Sz ista solutionē reprehendit Bar. eo q; in isto tex. testator nō sensit de certa domo ꝓut ēt istum tex. intelligit gl. in l. cū post. §. gener. ff. de iure dot. z gl. in d. l. legato gñaliter. z Dy. in regula in obscuris. de reg. iur. in vj. Ista reprobatio vī prima frōte de directo ꝑ ritū tex. q̄ exp̄esse dicit cū de certa domo testator senserit: s3 podera qđ iste tex. z postea subdit nō tñ appareat de qua: put ēt dicit tex. in d. l. gñaliter. §. j. vñ paria sunt nō esse vel no apparere. l. duo sunt ritū. ff. de test. tuto. z B est qđ voluit dicere Bar.
21 Vera solutio z cōis est † q̄ in legato generis electio est legatarij in his quorū individua habēt fines determinatos a natura sicut est hō, bos, equus, z similia, ita ꝓcedit ꝑiū sc̄s, d. l. legato generaliter. z d. §. fi gñaliter. secus est in reb' quarū individua nō habēt fines determinatos a natura s3 p̄ artē, z sic mediāte facto hominis, vt dom', fundus z scyphi vt l. q̄ in rerū. §. fi qs post. s. eo. z l. si qs duas. §. fi qs partē. ff. cōmu. ꝓedi. Nec obstat tex. in d. §. fi generaliter. q̄ dicit si generaliter seruus vel alia res legēt electio est legatarij: q; dū ot
22 vel alia res, intelligit q̄ fit similis exp̄esse: † q; dictio alia est repetitiua similiū. vt est gl. in l. si fugitiui. C. de ser. fug. z l. c. sedes. & reseri. s3 ille tex. exp̄essit de seruo. z sic de habētibus fines a natura. q̄ fīr intelligit de aliis rebus. ¶ Pūctus est
23 nūc videre † q̄ sit rō diuersitatis. Bar. Ang. Sali. z Flo. dicunt rōnē diuersitatis esse fm gl. in l. heredes. §. fi incerto. ff. fa. er. q; in his q̄ habēt fines determinatos a natura, legatarius eligēdo nō pōt multū grauare heredē, p̄sertim cū habeat eligere mediocrē: q; in estimatio. modicū distat bos a bone, vel homo ab homine. l. si. §. j. C. cōia de leg. s3 in his q̄ nō habēt fines determinatos a natura s3 facto hominis, vt domus, fundus, scyphus z similia, dato qđ legatarius eligat mediocrē, posset esse magnū dānū heredis: q; inter domū z domū, magna pōt esse dīa. ¶ Ista rō differētie fm Raph. cu. est friuola z fm Pet. de bexu. nō v3 vnā festucā fm Rapha. cu. imo vnus hō vnus bos, vnus equus multo plus valēt q̄ alius, sicut ēt in domo. Pr̄eterea si legatarius d3 mediocrē eligere qūo grauaret multū heres q̄ ꝑstat ex iudicio defuncti, z de lucro tractat: q; inter vnā domū mediocrē, z aliā domū mediocrē parua pōt esse distātia? Ultra eos ut rō differentie ēt mihi nō plz: q; in scyphis q̄ nō cōstituunt a natura s3 facto hois nō vī q̄ magis grauet heres ex electione legatarij q̄ in equis vel hoīb'. Pr̄eterea dū ōt Bar. qđ vnus hō ab alio hoīe parū pōt distare. nā in ꝑiū facit illō qđ inqt comicus: Dy boni, qd hō homini ꝓstat? ¶ Alia rōne diuersitatis assignat gl. in d. l. legato generaliter. in gl. magna. in pn. quā doct. ibi cōiter tenēt, z ista est vera, s3 ego plenius pona qđ si his q̄ hñt fines determinatos a natura, iō ēit electio legatarij. q̄ d3 eligere mediocrē: q; si ēt electio heredis posset dare talē quā magis expediret nō hēre q̄ hre, puta seruus pessimū: q; in illis generib' est reperire aliquā speciē, quā

magis

magis expedit nō habere ꝙ habere.l.si qs argentum.§.j.C.de dona.sed in his,que habēt fines determinatos facto hois vt in domo,z similib⁹ facile nō est reperire aliquā,q̄ nō sit alicuius utilitatis:q1 etiā si sit dom⁹ ruinosa supersunt lapides, ligna ferramēta,q̄ sunt alicui⁹ valoris,z in illis legatū nō valet nisi testō1 habeat in p̄timonio,vt hoc tex.iō electio est hm̄di simpliciter cū tex.dicat quā domū heres volet.† nā verbū volet, nō importat arbitriū boni viri,§ liberā,z absolutā volūtatē. Fideicōmissa.§.ꝑ ꝑ.ff.de le.iij.z.l.fideicommissaria libertas.ij. in p̄n.ff.de fideicō.liber.in p̄m.z sic nō statuit ꝙ heres debeat mediocrē eligere:q1 etiā minima nō pōt esse legatario nisi vtilis,q1 verisīl⁹ testato1 in patrimonio nō tenuisset domū,q̄ fuisset fine utilitate.z sic vides,ꝙ in legato generis in his reb⁹,q̄ habent fines determinatos a natura valet legatū §z testato1 nullas haberet in patrimonio,z in illis electio est legatarij sed in reb⁹ q̄ nō habēt fines a natura:sed facto hois,vt domus,z fundus nō v§ legatū in genere nisi testō1 habeat in p̄timonio, iō tunc datur electio heredi,vt hoc tex,z ista est veritas,z istā gl.ii.in ꝟbo derisorium.q̄ diuidit intellectualiter in duas partes.In prima assignādo rōnē ad text.remouet §niū qō statum formabo.In scōa opponit,z soluit.Scōa est ibi:sed ar.cōtra. ¶In ea.gl.ibi,dom⁹,z fund⁹,ista gl.vī eqparare legatū domus,z legatū fundi,z sic ista gl.relata ad istū tex.vī sentire,ꝙ distinctio hui⁹ tex,que sit in dubio,habeat locū etiā in fundo. z ita istā gl.ponderāt Imo.z Bler.hic.Tu dic,ꝙ ista glo. hoc nō vult,sed bene dicit †qō tam domus,ꝙ fundus habet termi nos destinatione hois,z nō a natura.z in hoc non est dīa fm gl.an autē in alio fit differētia gl.ista nō dicit.Unde aduerte, ꝙ intētio hui⁹ gl.est remouere vnū §niū,nā tqñ testō1 legat rē in gñe,z nō habet de illis reb⁹ in patrimonio tū legatum non est eluforiū,imo valet,z debēt de alienis, que debēt redimi ab herede.l.hmōi.§.si cui homo.cū gl.§.eo.z.l.legato gñaliter.§.e. z.§.si gñaliter,inst.de leg.ergo hic,qñ testator legat domum in genere,ꝙ uis nō habeat domus in patrimonio:tamē p hoc legatū nō dz dici eluforiū:sed qō valeat,z qō debeat de alienis quas hēs teneť redimere.Bl.voluit rñdere,qō §nia p̄cedūt in rebus q̄ habēt fines determinatos a natura,vt homo,equus, bos,z similia,nā si vnum eoꝝ legat in genere,§z testato1 nō habeat in patrimonio,iō v§ legatum:eo q1 tunc electio est legatarij,z dz eligere mediocrē,vt dixi.§.in.j.gl.Sed iste tex.loquitur in legato dom⁹ in genere,sed domus,z fundus nō habent fines determinatos a natura,sed cōstituūtur destinatione hominis,vt dicit gl.ideo si testato1 nō habeat in patrimonio,legatū est derisorium,z inutile,vt hoc tex.ista est ꝓpria mēs,z intentio gl. ¶Veritas tū est,ꝙ equiparāt legatū domus,z fundi in genere,z in vtroq̄ p̄cedit distinctio hui⁹ tex.z sic in vtroq̄ dz pariter distingui,† ꝙ si testō1 habebat domos,vel fundos in p̄timonio,z tūc in vtroq̄ v§ legatū,z heres eliget vnā ex domib⁹,vel vnū ex fundis testatoris quē volet dare,vt hic i z.d.legato gñaliter.§.j.§.e.aut testato1 nō habebat domos, vel fundos in p̄timonio,z tunc neutrū legatum v§ ꝓpter inmā incertitudinē vt.d.l.cū post.§.gener.ff.de iure dot.Et istā opinionē tenēt Ja.de Arena,Bet.Cy.Bal.Rlico.de neapo. Jo.de imo.Christo.de castel.Raph.cu.Pau.de ca.Ange.de Perusio,z Bler.hic ita etiam tenet Raph.cu.Pau.de ca.z Bler.in.l.ita stipulatus.ff.de verbo.ob.Contrariā opinionem qō imo in hoc sit differētia inter domū,z fundū: q1 si testato1 legat domū simpliciter,z habeat domos in patrimonio,bene valet legatū,z tenebit heres ad dādū vnam ex domibus. que erāt testōris,vt est tex.hic,z tū si testator legat.fundū simpliciter,z habeat fundū in p̄timonio,non valet legatū in genere ꝙz gl.in.d.l.legata gñaliter,z in.d.l.cum post.§.gener.Cy. in regula,in obscuris,de re.in.li.vj.Bar.hic,q̄ dicit ꝙ istā opinionē tenēt oēs doc,z no.&t verū:q1 imo doc cōiter tenēt contrariū vt.§.retuli.Idē tū ēt tenēt Ang.z Pe.de Ber.hic z Bar.in.d.l.ita stipulatus.in p̄m.in.vij.op.p̄me partis.z ibi idem Ange.z Pe.de Ber.z Imo,ibidē qui est sibi contrarius. ¶Iō diuersitatis est,fm eos,q1 fund⁹ sola destinatiōe hois cōstituit q̄ pōt de vno fundo ex sola volūtate plures facere.l. qs in rerū.§.si qd post.§.e.z sic posset cōstituere fundos vnius palmitis,vel bipedales quēdādo heres liberaretur,z sic legatum esset derisorium,et si testator haberet fundos in patrimonio,vt dicit glo.in.d.l.legato generaliter.in.d.l.cū potest.§.gener.nō sic est in domib⁹,q̄ nō possunt cōstitui sola destinatiōe hominis,z ex vna plures fieri,§z requirit factū hominis.s. interiectio parietis medij,vt.l.si duas.§.si qs partē.ff. cōmuna.

¶Ista rō differētie nō vī esse bona.§.Imo q1 ista gl.simpliciter dicit in vtroq̄,ꝙ domus z fūd⁹ nra destinatione cōstituunt.Scōa q1 nō videtur verū,qō fundus sola destinatione,z sic sola volūtate cōstituat abs§z illo facto hois,nā test.allegat⁹ p gl.z Lar.ꝙ in l.qō in rerū.§.si qs post.§.e.poti⁹ ꝓbat §niū cū tex.ibi equiparet fundū,z domū,z gl. ibi expresse dicit ꝙ sicut,pariete medio interiecto, de vna domo efficiuntur due,vel plures:ita fundo diuiso per regiones duo, vel plures fundi efficiunt,z sic de vno fundo nō §stituunt plures sola nuda volūtate,§ p sepes.z regiones vel p sulcos,seu p appositionē terminoꝝ vel p fossam diuisoriā,z ita etiā tenēt Raph.cu. z Pau.de ca.in d.l.ita stipulatus.z illā gl.in d.§.si quis post. sequitur etiā Uexan.in consi.clxix.quinci voluminis qō incipit viso themate.z scripturis mihi exhibitis.z in consil.clxxj. quinti voluminis qō incipit, accurate perspectis his que in themate ꝓponunt.tū ꝓ fundamento superi⁹ facto p Bar.z se quaces adde ter.melioꝝ de iure in l. locus.in p̄m.ff.de ꝟ.sig. vbi dicit iurisconsult⁹ qō affectione etiā quelibet portio fundi poterit dici fund⁹,si iam hoc cōstitueremus.z sic tex.ibi vult qō solo animo fundus constituat,z sic licet gl.d.§.si quis post. inter multa iura alleget p se.d.l.locus.in p̄m. tū reuera stringit ad oppositū. ¶Tertio z fortius §z istā differentiā vrget etiā p̄suppositō ꝓ vero.ꝙ sola destinatione possint de vno fundo plures fieri,z sic qō quis possit facere fundū vnius palmitis terre vel bipedalē:certe istud procederet in testatore q̄ hoc potuisset cōstituere,sed in herede hoc nō permittit⁹ in p̄judicium legatarij: † q1 heres nō pōt deteriorare cōditionē legatarij.l.cetera.§.fi.z l.seq.§.e.vnde heres non pōt dare fundū in alia forma,ꝙ esset in p̄timonio testatoris,z in vsu ipsius defuncti vt hic iuncta.l.dānas.§.j.ff.de vsufr.leg.z argu.l.pe.ff. de ali.z cibaleg.vnde tex.in d.l.loc⁹.§.j.ff.de verbo.sig.&t,qō fundus suos h§z fines,nec in hoc v§ stādū assertioni heredis si diceret,qō testatoꝝ legando fundū simp§r.intellexit de fundo vnius palmitis.z sic legatū sit eluforium:q1 hoc nō est p̄sumēdū in dubio in quo testator fundū adeo minimū in p̄timonio suo non reliquit. ¶† Quarto ad idē facit:q1 qū testator habēs fundos in p̄timonio legat fundū simp§r intelligit vnū legare de fundis suis qualē h§z z talis qualis est tpe dispōnis. l.si ita ff.de au.z arg.leg.z l.si.§.j.ff.de leg.ij.z l. Rutilia Polla.ff.de ꝟbē.emp.ergo nō est verū ꝙ possit postea immutare, z §stituere fundū vni⁹ palmitis,z sic reddere legatū eluforium. Et ita tene vt legatū in genere valeat,z nō pereat qū testator habebat fundos in patrimonio per regu.l.quoties.ff. de reb. dub.z l. si qū in p̄m.§.e. ¶† Nō omitto tū.qō Jo.de Imo,sibi contrarius,in d.l.si ita stipulatus.sequendo Bar. respondet, qō heres nō pōt declarare volūtatē defuncti in p̄iudiciū legatarij per ea que habenť in l.si a filio.§. si qs plures.§.eo. z l. inter stipulantē.§.j.ff. de ver.ob.est verū nisi natura rei aliud suaderet,vt est legato fundo in genere ꝓpter nimiā legati generalitatem,z etiā q1 natura fundi est qō sola destinatione patrissa.cōstituat d.l.qō in rerū.§.si quis post. Unde posset heres dicere qō testō1 legando fundā intellexit de palmite terre ex natura rei,z fundi.vel dicit ipse,§z heres nō possit declarari ad p̄iudiciū legatarij,nō debebit etiā declarare ad ei⁹ cōmodū vnū rōne incertitudinis ꝓpter gñalitatē remanebit act⁹ inualid⁹.ar.l.Ꝑponius scribit si frumētū.§.j.ff.de rei vendi. Sed ad ista facilis est rūsio.z p§z ex predictis:q1 hic nō est nimia gñalitas ex quo testō1 habebat fundos in p̄timonio cēsēť sensisse de vno ex illis d.l.legato generaliter.§.j.sicut hic d§z in domo iō censēť legare incertū de certis.in l. Meuius.§.duobus.ff.de leg.ij.z hic intelligit legare vnū de fundis suis, sicut eos in p̄timonio reliquit,vt §. dixi. ex quo aliter nō apparet de alia volūtate testōris nec ꝟbis nec factis.z ista est veritas.

¶In eadē gl.ibi,§z argumētū §z opponit §z tex.† ꝙ etiā i his que nō habēt terminos a natura,§z facto hois,vt in vino z in pecunia: tū legatū in genere valet licet testator mīl de istis reliquerit in patrimonio vt l.iij.ff.de vino trit.oleoq̄ lega. ergo §z istum tex.z §z ea que dicta sunt.§.in p̄cedenti parte glo, glossa rūdet,ꝙ ibi loquit⁹ in quātitatib⁹ vel generibus,z plus nō dicit. Tu supple in quātitatib⁹,z sic in pecunia. † nā moneta h§z suā formā de publico.l.j.ff.de contrahen. emp.e.l.j.C. de vete.numis.potest.lib.x.z sic non pendet a facto heredis frumentum,etiam z vinum habet suam mensuram que etiam nō consistit in arbitrio heredis ideo in eis est perinde ac si haberent suos fines a natura.z ita habes principium huius legis fundamentaliter,z subtiliter expeditum.

☞ Res legata si euincit nō p̄stita cautione agit⁹ ex testamēto sed antequam eumcatur offerio iudicis cautio postulatur.

1 Dictio ceterum,potest poni aduersatiue,z illatiue.

2 Res legata quando fuit p̄stita legatario extra iudiciū legatarius possit petere denuo ipsam rem vt consequatur cautio, ab herede,z infra iiij. 15.

3 Diuisio huius.§. vltra omnes.

5 Cautio de euictione vt petatur non requiritur regulariter quod res sit euicta, sed sufficit quod possit euinci.
6 In legato generis debet de euictione caueri.
7 Heres tenetur de euictione legatario duplici remedio.
Res soluta non dicitur quando non durat soluta.
8 Cautio quam prestat heres legatario in casu huius. §. satis est quod sit simplex: nec fideiussores dari debent.
9 Ubicunq; re euicta, potest agi de euictione prestita, ibi semper ante eam prestitam potest agi officio iudicis vt de euictione caueatur.
10 Legatum est donatio. Et legatarius tenetur de euictione.
Donans quando teneatur de euictione.
11 Prelatus conferens beneficiū ecclesiasticū qđ erat alteri debitum tenetur illo euicto prouidere illiue equivalenti beneficio.
12 Agi de euictione non potest pro re euicta sine euictione etiaꝫ per sententiam arbitri. z quando possit. nu. 14.
13 Expulsus de possessione non agit de euictione.
Sola possessione euicta p sniam iudicis agi pōt de euictione
16 Actio semel extincta amplius reuiuisci non potest.
17 Actio ex testamento an sit sublata cautione prestita per heredem legatario: an vero ambe actiones competant ipsi legatario. z nu. 24.
18 Sententia non nouat primam actionem: sed noua actio accumulatur.
19 Accessorium nō debet posse nouare suum principale. z nu. 23
20 Debitor generis puta serui nō liberatur si Stichum prestat etiam si prestet cautionem. z num. 22.
21 Venditor si tradidit, z etiam prestitit cautionem de euictione actione ex empto erit sublata. z nu. 24.
23 In obligatione generis quis tenetur dare, z sic dominium transferre.
25 Vendens decem saccos frumenti in genere tenetur dominiū transferre.
26 Promittens rem vendere in genere tenetur dominium transferre, z obligatur de euictione.
27 Jus hyporece licet non sit dominium, est tamen tale ius per quod auocatur res legata in totum.
28 Testator si legat rem alienam scienter: tunc heres tenetur de euictione, z tenetur illam redimere a domo.
29 Heres qui redimit rem alienam legatam, z tradidit legatario si postea euincatur non tenetur vlterius legatario.
30 Legatum factum a testatore de re aliena ignorante vel dubitante alienam quando valeat, z heres teneatur de euictione, nume. 32.
31 Legatum factum de re empta a pupillo sine authoritate tutoris. z decreto Judicis etiam coniuncte persone non valet.
Limitatio ad tex. in l. cum alienam. C. de legat.
33 Priuilegiatus nō vtit priuilegio contra eque priuilegiatum.
34 Differentia inter legatarium, z emptorem agentē de euictione cum sequentibus vbi dantur tres differentie.
Venditor regulariter non tenetur nisi ad tradendum non ad dandum.
35 Emptor potest directo agere contra venditorem vt caueat de euictione, etiam re non euicta,
Cautio euictionis venit in contractu iure actionis,
36 Actio ex empto est actio bonefidei.
Actio ex testamento est stricti iuris licet habeat naturam bonefidei quo ad fructus z accessiones.
37 Emptor non agit de euictione antequā res euincatur. legatarius sic si constat esse alienam.

1 **De euictione.** †Re legata euicta nō pstita cautiōe agit ex testamēto, ſz anteq̄ euincatur officio iudicis, cautio postulat. h. d. fm Bart. Sali. Imo. z Christo. de Castel. vel sic z pleni⁹ ac planius. Si res legata extra iudiciū prestita euincitur agi potest actione ex testamento ad ipsam rem ad finē vt cautio de euictione p heredē prestet: si aūt res legata in iudicio petitur actione ex testamēto, tunc p officiū iudicis illi actioni deseruiens cōpellitur heres de euictione per stipulationē cauere, z ea sequuta, actio ex stipulatu competit. h. d. z est famosus. §. fm Bau. de ca. hic.
¶ Diuidit fm Bar. z alios oēs in tres partes. In prima ponit thema, z qō: an heres p re legata teneat cauere de euictione, z quo remedio. In secūda ante, q̄ rīdeat questioni, premittit quandā regulā. In tertia ex illa regula infert decisionē q̄stionis prius formate. scōa ibi z regulariter. tertia ibi, ceterū. Ista diuisio Bar. z doc. nō habet saporem ad ifftum text. quia imo in illa secunda ibi, z regulariter ponitur determinatio q̄stionis proposite. cum distinctione bimembri, q̄ aut res legata est pstita legatario sine iudicio, z sine lite, z ppterea cautio fuit omissa. aut res legata petita fuit i iudicio, vt in litera: non

2 aut̄ incipit decisio in ver. ceterū. prout volūt Bar. z doc. † qz isto modo exponeretur ceterū, pro ideo, z sic staret illatiue, sed ego intelligo tex. proprie. z realiter vt iacet. vt dicto ceterū, stet aduersatiue, z nō illatiue: ergo ibi nō pōt incipere decisio prout Bar. z omnes volūt. item fm decisionē Bart. z doc. iste tex. nihil diceret, qñ res legata non fuit prestita extra iudiciū, an tunc possit peti cautio, z istud ingenue fatetur Bar. in duobus locis, z alij sequuntur. z sic isto modo tex. esset diminutus.
¶ Subdit Bar. sup scōa gl. q̄ licet tex. dicat, q̄ qñ petitur in iudicio qō tūc potest peti cautio officio iudicis, nō tū per hoc negat tex. qō etiā si res legata fuisset prestita extra iudiciū nō posset adhuc peti cautio, hoc est res ipsa propter cautionem. Sed certe tex. iste in versi. z regulariter. hoc expresse decidit,
3 †qō qū res legata fuit prestita legatario sine iudicio, z sic sine lite, z cōsequēter extra iudiciū qō legatarius potest denuo petere ipsam rem legatam ad finē, z effectū vt cōsequat cautionem de euictione omissam. z quanto magis considero istū text. videtur mihi qō hoc non posset apertius decidere. z miror qō Bar. z doc. non aduerterint, tenēdo, qō istud nō decidatur in hoc tex, sed sic cōmissum in litera, z sic teneo cōtra Bar. z oēs, q̄ istud. s. qō res legata fuit prestita extra iudicium, q̄ adhuc potes peti cautio agēdo ex testō. z q̄ istud expresse ponit tex.
4 in ver. z regulariter. ¶ † Unde ego diuido istū. §. in duas partes. In prima ponitur thema, z qō. In scōa ponit rātio cū bimembri distinctione. scōa ibi, z regulariter. Illa scōa subdiuiditur in duas particulas. In prima loquitur qñ res legata fuit prestita extra iudiciū sine lite an possit peti cautio de euictiōe ab herede. In scōa qñ legatarius habuit necesse petere in iudicio rē legatā qz heres denegabat. Scōa ibi, ceterū. Et sic cōsidera qñ iste tex. ponit duos casus principales. aut eū heres est cōtētus amice, z sine iudicio prestare legatario rē legatā, z ita prestat, an ea prestita, z soluta, teneatur de euictione, z decidit in ver. z regulariter q̄ sic, intentando actionē ex testō ad ipsam rē legatā q̄uis sit soluta vt hoc modo heres cogit cauere de euictiōe, vt statim dicā. Alij casus est, qñ heres nō vult dare rē legatā, sed denegat, z ideo legatarius petit ab eo in iudicio z iste casus ponit in ver. ceterū. nec facio differētiā vtrū euictio sit actualiter sequuta, an vero pēdeat, put ppie logī iste
5 tex. dū dicit euincit an euictio possit in futurū sequi. † dico qō ad hoc vt possit peti cautio de euictiōe nō regrit qō res actualiter sit euicta, ſz sufficit, q̄ possit euinci, vt ex tex. in l. Scia. ff. de sol. z in l. Julian⁹. §. j. ff. de ver. ob. ſz bñ deberet res esse euicta iudicialiter ad hoc vt possit de euictiōe agi. l. habere. cum sim. ff. de eui. sed istud vltimū nō tractat tex. noster. s. qñ possit agi de euictione. sed quando possit peti cautio p euictionem.
6 ¶ † Ité tex. ibi is. q seruum pstat. Idem si aliā rem z intellige fm Bal. qō iste seruus fuit legat⁹ in genere vnde. ummat istum tex. qō in legato generis dz de euictione caueri. ſz Ange. intelligit istum seruum fuisse specie legatum vt questio sit dubia, nam vbi esset legatus seruus in genere indistincte teneret heres ipsum accipientis facere z sic indistincte teneret de euictiōe magis ex natura rei. z sic obligatiōis, ſcte in genere quā ex natura tituli. vt hic dz in gl. magna fm Rogle. tū qz in isto tex. seruus nō fuit notatus vī pon⁹ fuisse legatus in gñe quā in specie, vt l. cū incertus, §. eo. z in heres seruum. in verbo nō nominatim. ff. de euictioni. z ita etiam in discursu sermonis tz
7 Rapha. cu. hic. ¶ † Ro. j. q̄ heres tenetur de euictione rei legate duplici remedio. Primo actione ex testamēto si non fuit prestita cautio quasi res legata non fuerit soluta ex quo potest euinci, vel euincitur, z heres tenebat facere rē irreuocabiliter legatarij. l. qui concubinam. §. si heres. j. de lega. iij. vnde non dicit res soluta qñ nō durat soluta. l. etiā. ff. de sol. z l. Julianus. §. j. ff. de verb. ob. z sic non facit rem accipientis prout tenebatur, adhuc tenetur prima actione. l. si a substituto. §. heres supra eo. z sic licet alia solutione eius qō debetur oīs tolla tur obligatio z actio, vt Insti. qui. mo. tolla. obliga. in prin. z l. prout. ff. de solu. tamen heres soluēdo rē legatam legatario non liberatur sola solutiōe: eo casu quo tenetur de euictione: patet quia iterum potest agi actione prima ex testamēto propter euictionem ac si heres non solusset rem legatā legatario, ex quo eam non plene fecit accipientis, vt dixi. Et si diceretur ad quid est vtilis ista cautio quā heres cogitur prestare cum secuta euictione heres teneatur legatario etiā si nō prestiterit cautionē de euictione, vt hoc iexta: dic quod vtilitas pōt esse, vt ex ipsa cautione facilius cōueniatur heres, z facilius pbetur intentio legatarij, quod interesse etiam ponderat gloss. in l. penul. C. de positi. z glossa in l. cogi post principiū verbo defensurum. ff. ad trebelli. z Alexan. hic. Secundum remedium est quando res legata petitur in iudicio: eo quia heres denegat eam prestare tunc dum litigatur potest legatarius im-

plo-

plorare officiū iudicis mercenariū deseruiens actioni inten
tate pro legato, z per illud officiū iudicis cogere hꝛdē ad ca
uendū per ſtipulationem de euictione: qua euictione poſtea ſe
quuta: poterit quenire ex ſtipulatu. ſufficit ¶ ergo ſimpler cau
tio z nō debēt dari fideiuſſores niſi in caſib⁹ notatis in l. illō.
ff. de euict. Et ſi dicaꝛ qño pōt heres 2pelli ad cauendū ō euic
tione: ex quo nō fuit de hoc grauatus teſtator i teſtamento:
riſde q̄ ꝑpter hoc nō 2petit directo actio ex teſtamēto ꝛ pōt
implorari ſup hoc officiū iudicis mercenariū ſeruiens actio
ni propoſite ad rē legatā. ¶ Ho. ij. ex hoc text. ad ſi. ꝛ Bar. z
alios tenendo eoꝝ intellectū ad iſtū tex. optimā reg. ¶ q̄ vbi
cunq; re euicta poteſt agi de euictione preſtita, ibi ſemper añ
cam preſtitā poteſt agi, vt de euictione caueaꝛ implorato offi
cio iudicis mercenario. facit l. ij. z l. imperatoꝛ. ff. ō euic. z l. j. ff.
de re. permu. ¶ ¶ Ho. ij. ex hoc tex. q̄ ꝛ legatum ſic donatio
quedā l. legatum. j. de leg. ij. z regulariter donans nō teneaꝛ de
euictione q̄ñ donatio incipit a traditiōe. l. ad res donatas. ff.
de edili. edic. ſecꝰ q̄ñ donatio incipiſſet a precedenti pmiſſiōe,
vt. l. ariſto. §. j. cū gl. ff. de dona. z l. ij. C. ō euic. Tamen legata
rio heres regulariter tenet de euictione: ratio q̄ heres adeñ
do hereditatē dicit quaſi cōtrahere cū legatarys. l. apud iulia.
§. fin. ff. ex quib. cau. in poſ. ea. ex l. ex malefic⁹. §. hꝛs. ff. de act.
& obli. z §. heres. inſti. de obli. que ex quaſi ex ꝯtu. z per conſe
quēs efficit poſtea debitoꝛ neceſſariꝰ, ideo teneret de euictio
ne licet ex titulo lucratiuo legati. d. l. legatū z l. ſi hereditatem
§. ff. man. ¶ Adde q̄ō eodē modo epꝰ vel alius ꝓlatus ꝑ
rens vni beneficiuꝫ eccleſiaſticū ſibi q̄ō erat alteri debitū teneꝝ il
lo euicto prouidere illi de equiualēti beneficio, vt elicit tex. valō
nota. in. cinter certa. ad ſi. de preben. z ibi. d. Abb. in vlti. nota
bilit. ad hoc no. illum text. z reputat illū eſſe mirabilem caſum,
ſi ſic ibi, vꝰ eſſe alꝰ caſus i quo collatoꝛ beneficij qui cenſet do
natoꝛ tenetur ō euictione. z rationem dic. vt ibi per gl. ſi. z me
lius ibidem per. d. Abb. ¶ Bl. j. in ver. ſine iudicio. in ſi. dic ra
tionē: quia ſi ſine iudicio res euinceretur non poſſet agi ō eui
ctione. l. non tamen. ff. de euic. z l. vtiq;. ff. de rei vendi. z l. atq;
natura. §. ſi me abſente. vbi text. notabilis. ff. de neg. geſt. et ſi
euinceretur per ſententiā arbitri volūtarie electi, vt elicit tex. no.
in. l. ſi dictū. §. ſi 2promiſero. ff. de euic. addē gl. no. in l. ſi. C. de
ac. emp. per quā gl. Bal. ibi. circa pūm. no. q̄ ¶ expulſus ō poſ
ſeſſione non agit de euictione: q̄ ad hoc vt agatur ō euictione
res debet euinci p ſniam iudicis, ſed expulſio nō eſt p ſniaz eui
ctio etiā ſi talis expulſus egerit interdicto vūvi, z ſuccubuerit
p ſniam: q̄ in iſto interdicto nō hꝛ cām ab autoꝛe ſuo ſꝫ Bal.
ibiq̄ no. ſi tamē ſola poſſeſſio per viaz iuris. z ſic per ſniaz iu
dicis euinceretur tunc poſſent agi ō euictione ſꝫ Bar. in l. vē
ditores. ff. de verb. obli. Bal. in l. j. circa ſi. in pen. q. C. de peri. z
cōmo. rei ven. z in d. l. ſi. C. de act. empt. ¶ Limita predictā cō
cluſionem que habet ¶ q̄ res euicta ſine iudicio nō pōt agi de
euictione quando agens vellet ꝓbare rem fuiſſe illiꝰ cui ſine
iudicio reſtituit cū ibi licuerit bonā fidem agnoſcere. l. ſi rem
quā. ff. de euic. z l. exempto, in pūm. ff. de actio. emp. q̄uis tunc
non committatur ſtipulatio duple. Ita limitat Raph. co. hiq̄
ſequuntur ſimpliciter Ang. de perillis, z do. Pe. de bexutio
hoc. Sed aduerte: q̄ ante Raphaelē ita formaliter limitat. d.
Chriſto. de caſtel. eius preceptoꝛ. ita etiā tenent Raph. co. in
l. ariſto. §. j. circa ſi. ff. de dona. z ante eos idem tenet Bald. in l.
libera. in vlt. col. C. de ſen. z interlocu. om. iud. ¶ Bl. in ver. ex
teſtamento. Iſta gl. ſm Bar. z ſcribentes determinat caſum q
fuit omiſſus in tex. ſ. ¶ qd iuris ſit. ſꝫ, q̄ñ res legata fuit ꝓtita
legatario extra iudiciū an poſſit peti cautio ab herede. z gloſſ.
determinat q̄ non: quia per ſolutionem extincta eſt actio ex te
ſtamēto: q̄ ſolutione eiꝰ q̄ō debetur omnis tollitur obligatio
z actio. inſti. qui. mo. tol. obl. in pūm. ergo nō ſubeſt actio cui of
ficiū iudicis deſeruiat ¶ q̄ officiū iudicis q̄ō eſt mercenariū z
accēſoriū nō pōt ſtare de p ſe extincta actione principali l. ij.
C. depoſiti. ſecus eſt in ver. cetez. q̄ñ res legata in iudicio pati
tur. ſi ſic nōdum eſt ſoluta nec tradita. Iſtā gl. reꝓbāt cōiter
oēs: q̄ ꝛ res legata fuerit preſtita tñ ad huc ſup eſt iꝰ cautio
nis q̄ō reſpicit totaz remideo adhuc pōt peti ipſa res legata
quāuis ſoluta ad hūc effectū, vt cautio preſtetur, vt eſt tex. in
l. iulianus. §. j. ff. de verb. ob. z clarioꝛ tex. in l. etiaz ff. de ſolu.
nec obſtat. d. l. ij. C. depoſiti. quia loquitur de acceſſionib⁹ nō
autē de euictione reſpiciente totam rem. Ego puto q̄ deciſio
huius glo. nō ſolum non ſit vera per ſupradicta niſi vt nūc di
cam ſed etiam ſit ſuperfluaꝰ quia ꝓout tenui ſupra in tex. con
tra bar. z omnes iſtud non fuit prꝑtermiſſum in hoc text. imo
iſtud expreſſe decidit tex. in ver. z regulariter. quādo res lega
ta fuit ꝓtita ſine iudicio, z ſic extra iudiciū. q̄ adhuc ipſa res
legata poteſt peti, vt cautio preſtet. ita dicit tex. ibi poſſe eam
ex teſtamento. ¶ Sed aduerte: q̄ iſta gl. non meruit hoc mo
do reꝓhendi: imo pōt optime ſaluari eo mō quo ipſa gl. loquit
q̄ nō pōt implorari officium iudicis, vt caueaꝛ de euictione: q̄
q̄ñ res legata eſt preſtita non pōt tūc cautio principaliter peti
per officiuꝫ iudicis. z in hoc nemo ꝺicit: tñ bene pōt peti ipſa
res legata prima actione vt. ſ. cautio ꝓſtet, vt omnes volūt nec
gl. iſtud negat. z ſic non meruit hoc reꝓhēdi, eſt bene verū q̄
dū ſubdit gl. q̄ per ſolutionē rei legate fuit extincta actio ex te
ſtamento. in hoc male dicit: q̄ adhuc pōt peti ipſa res actione
prima ex teſtō ꝑpter euictionē: vt hic dicit tex. z in iurib⁹. §. al
legatis: ergo nō eſt verū illud qō dicit gl. q̄ actio erat extincta.
Nec pōt dicere ſaluādo in hoc gl. qō actio erat extincta ſed qō
16 euictione ſequuta renaſcatur: q̄ actio ſemel extincta: amplius
reſuſcitari nō pōt. l. qui res. l. aream. j. de ſolu. z l. inter ſtipulan
tem. §. ſacrā. ff. de ver. obli. in verſi. nec reuocātur. Iſta mueſti
gatio cautionis preſtāde ab herede pōt eſſe vtilis i practica ſi
heres offerret rē legatā. z legatarius recuſat accipere niſi etiā
heres caueat de euictione an legatarius dicatur in mora ꝙſti
tutus ita qō ſi res legata pereat heres liberet iurta. l. hmoi. §.
ſi cui homo. j. e. z. l. ſi ex legati cā. ff. ō ver. ob. Pau. ō ea. hic te
net q̄ nō. z q̄ñ imo ipſe heres ē i mora, ex quo petit cautio. vñ
ſi periret nō liberaret heres p. l. cū res. §. itē ſi res. ē. iunctis
notatis per Bar. in. l. qui ſolidū. in pri. ff. de leg. ij. Idem ſimpli
citer tenet. d. Aug. de Periglis ꝛ de Pau. ō ca. nō faciat men
tionē. Sz tu caue: q̄ nō vꝰ qō legatariꝰ poſſit de iure recuſare
accipere rē legatā q̄ ſibi offerꝰ ab hꝛde p hoc q̄ petat cautio
nē: poſtquā receperit rē legatā adhuc pōt petere cautionē vt
hoc tex. z in iurib⁹. §. allegatis. z ſic receptio rei legate non pre
iudicat quin poſſit peti cautio: ergo nō vꝰ qō habeat iuſtā cau
ſam recuſandi recipere rē legatā niſi caueaꝰ ſibi ab herede niſi
dicas q̄ñ meliꝰ ſit in tēpore occurrere q̄ poſtea remediū ꝛre
re argumēto l. circa ſi. C. in qui. cauſ. in inte. reſti. non eſt neceſſ.
¶ Capio gl. fin. in verbo ex ſtipulatu que diuidit in tres ptes
principales. Ia prima gl. rñdet qōm ponēdo duas opiniones.
In ſcda gl. ad intellectū tex. an heres teneatur legatario de eui
ctione. ponit magiſtralē diſtinctionez Rogle. In tertia prope
fi. reſpōdet tacite q̄ſtioni remiſſiue. Scda ibi, z no. fm Rogle.
tertia z vltima ꝓpe finē. ibi de donatoꝛe dic. ¶ In prima par
te gl. ꝓo clara intelligentia tex. z gl. reaſſumo articulū in du
17 biū ¶ nunquid preſtita cautione per heredē fit ſublata actio ex
teſtamēto an vero ambe actiōes legatario ꝙetāt vt ſi poſtea
contingat rem legatā euinci per tertium poſſit legatarius age
rez heredem per euictionē nō ſolum actione ex ſtipulatu que
eſt mere ſtricti iuris ſꝫ etiā actione ex teſtō que hꝛ in aliquib⁹
naturā bone fidei. l. in mino. C. de in inte. reſt. mi. z notabiliter
Bar. in. l. alias. ff. de in litem iurādo. Item intereſt noſtra habe
re plura remedia. z actiones. l. cum filius. §. varys. ff. ō le. ij. In
gl. ponuntur due opiniones. prima quā gl. tenet q̄ per ſtipu
lationē de euictione nō fit ſublata actio ex teſtamento niſi fuiſ
ſet interpoſita alia nouādi. z iſtā tenēt Bar. z cōiter ſcribētes.
18 fundamētū gl. eſt ¶ q̄ ſniа non nouat primā actionē. l. euidēter
ff. de excep. rei iud. quia non ſolet fieri deterioꝛ conditio eoꝝ
qui in iudicio litem conteſtantur. l. ſolet. cum ſequenti. ff. ō re.
tur. z. l. aliam. ff. de nouat. ſicut nec per pmiſſionē nouatur actio
ex ſnia niſi hoc fit actum. l. ij. §. ſi ex conuentione. ff. de re. iu. al
legata per Bar. ſed iſta iura poſſunt de facili tolli, quia verū
q̄ō ſententia lata in fauoꝛem legatariꝰ ſuper re legata cōtra he
redē non nouat actionē ex teſtamento ꝛ illi additz accumulat
aliam actionē ex ſnia. tū licet ſnia non tollat actionē ex teſtamē
to tū cautio de euictione ō qua querimus poſſet eā tollere: q̄
nō diſputam⁹ de ſnia ꝛ de euictione. niſi itelligeres fundamen
tū gl. q̄ ſnia fuit lata p legatoꝛio in qua fuit heres q̄dēnat⁹, vt
caueret ō euictiōe tūc iſta ſnia nō deberet nocere legatario per
reg. d. l. euidenter. cum alijs allegatis per gloſ. ¶ quia per ſniam
accumulat nona actio nō autē extinguit prima: eo q̄ ſnia habet
vim nouationis accumulatiue nō aūt extinctiue. vt eſt gl. in. l. j.
vbi dicit. C. de ind. gl. in. l. duobus. ff. de exce. rei iud. glo. in. l. ne
poti. z ibi Bar. ff. de fun. iſtr. z gl. notabilis in. l. circa medium.
in verbo notarius. C. ō vſuris rei iudi. vbi videtur tex. i oppoſi
tum. Sed caue quia iſto modo ratio gl. non eſſet generalis: q̄
non procederet niſi q̄ñ per ſententiā heres fuiſſet damnatꝰ ad
cauēdū ſed queſtio noſtra eſt an cautio preſtita p ſtipulationē
ab herede abiq; iudice vel ſnia iudicis nouet vel tollat primam
actionē ex teſtamēto. z ſic nō queritur an petitio facta i iudicio
noceat an ipſa receptio cautionis ꝓo iſta opinione gl. melius
facit. q̄ iſta cautio fuit interpoſita ex neceſſitate cū heres poſ
ſet cogi ad eam preſtandam, vt hoc tex. ergo per eaz nō fit no
uatio etiam iure iſto per gl. in ſimili in. l. non ſolum. in pūc. in
gl. magna. poſt medium. ff. de procu. z multo minus hodie per
l. fina. C. de nouati. Item cū iſta cautio veniat accēſorie ad ne
gotiū principale ꝓo ipſiꝰ cautela. ergo per eā non poteſt iduci

19 nouatio etiã ꝫ iura, † cũ accessoriũ non ꝺbeat posse nouare suũ
principale. l. nuda. C. de ẽpt. ⁊ commit. stip. ⁊ l. cum principalis.
ff. de reg. iur. ¶ Scꝺa principalis fuit opinio Ottonis antiq
glossatoris relata in gl. q̃ p stipulationem ꝺ euictiõe toliatur
actio ex testõ pro ista opinione vr̃ bñ facere iste tex. in ꝓ fi. ceter
rum dupl̃r inducẽdo primo qꝛ iste ꝓ fi. ceterum, venit aduer
sative ad ꝓ. pcedentẽ: put ꝺnotat dictio ceteruꝫ aduersatiua.
ꝫ in ver. pcedẽti ꝺꝛ q̃ si res legata fuit pstita sine iudicio agit
actione ex testõ ad rez pp cautionez obmissaꝫ. ergo qñ petit in
iudicio pstat cautio tũc ẽpetit actio ex stipulatu; g̃ tunc non
ẽpetit actio ex testõ. Sc̃ꝺo dum tex. dicit cautio necessaria est,
vt sit ex stipulatu actio, sed si actio ex testamẽto ẽpeteret cessa
ret ista necessitas. ⁊ si dicꝫ q̃ tex. voluit q̃ sit necessaria. ſ. q̃ cau
tio pstetur ad hoc vt competat actio ex stipulatu: tũc istõ esset
frustra dictum ⁊ sine dubitatione. ¶ Potes respõdere q̃ ꝓ.
ceterũ. venit aduersative ꝺ mõ: qꝛ tũc res legata fuit petita in
iudicio pt̃ p offiñ iudicis mercenariũ ꝺseruiens actioni itẽtate
peti ab herede cautio ꝺ euictione secus in ver. pcedẽti qñ res
legata fuit pstita sine iudicio vbi nõ pt̃ implorare offiñ iudicꝫ
mercenariũ sine iudicio: nõ itentat prima actio ex testõ ad ipsã
rẽ, nõ vt ipsaꝫ rẽ ꝫseq̃tur ſ vt ob ipsam rez pstetur cautio. Itẽ
cautio est necessaria respectu actiõis ex stipulatu q̃ alꝫ nõ ẽ
peteret ⁊ sic vt heres possit ex sua pmissiõe ẽueniri, nõ p ꝺ ne
gatur quin etiã prima actio ex testõ cõpetat. ¶ Istã opinionẽ
Ottonis ẽ cõem tꝫ subtilis Rap. co. alia subtili ꝫsideratione.
Nã ꝫ actio pma ex testõ non tollatur vigore cautionis ꝺ euic
tione prestite p heredem qꝛ cautio potiꝰ ꝫfirmat, vt volunt
oẽs, tñ tollẽr vi pfecte solutionis. Nã qñ hr̃s tradidit rẽ lega
tã legatario: adhuc nõ est perfecte liberatꝰ, cũ illa res tradita
possit euicꝛa legatario, vt l. qui concubinã. ſ. si hr̃s. ff. de le. iij.
ideo adhuc cõpetit actio ex testõ ad ipsaꝫ rez ꝓpter euictionẽ
vt hic: ⁊ l. Iulianus. ſ. j. ff. ꝺ ver. ob. ⁊ l. etiã. ff. ꝺ so. ¶ Ñ qñ heres
tradidit rez legatã ⁊ etiã per stipulationez ꝓmisit ꝺ euictione
tũc traditio rei simul cũ prestatione cautionis habet vim pfe
cte solutionis, vt tunc hr̃s dicatur liberatus ex ꝓma actiõe ex
testõ ⁊ sic isto mõ tollit actio ex testõ, p hoc adducit illud q̃ te
20 net Bar. in l. cum qꝫ. ſ qui hominẽ. ff. de so. vbi tꝫ † q̃ debitoꝛ
generis puta serui nõ liberat̃ fi soluat stichũ i specie cuꝫ possit
euinci nisi etiã pstet cautionẽ qꝛ tũc bene liberat̃ p solutionez
⁊ prestationem cautionis simul per l. fi. ff. de cond. ob cau. p ꝺ
etiã adducit similẽ in seruitute tãquam in re coꝛporali nõ
cadit ꝓpꝛie traditio, l. fi seruus. ſ. incoꝛporales. j. de acq. re.
do. sed patientia habetur loco traditiõis. l. iij. ſ. dare. ff. ꝺ vsuf.
vnde si etiã inueniat pstatio cautiõis, tũc illa quasi traditio
facta p ꝺbentẽ seruitutez simul cũ pstatione cautionis hꝫ vim
perfecte solutionis. l. quoties. ff. de seruitu. tit. ꝓlimali. ⁊ p hoc in
21 fert nouiter Ra. co. † q̃ si venditoꝛ tradidit rem ⁊ etiaꝫ pstitit
cautionez ꝺ euictiõe cũ p ista cautionez sit plene ꝫsultum em
ptoꝛi q̃ tũc actio ex empto erit sublata ⁊ nõ cõpeteret amplꝰ
in casum euictionis. Ista est subtilis consideratio Raph. co. ſ ego plenꝰ ⁊ clariꝰ posuerim q̃ ipse. ¶ Sꝫ tu aduerte q̃ Bar.
quẽ p se allegat Ra. co. in d. l. cum qꝫ. ſ. q hominem tenet to
22 tum oppositũ. nã vult q̃ † in obligatione generis soluta re nõ
ẽtingit liberatio quãtumcũqꝫsitẽt pstita cautio p ꝺbitoꝛez qñ
res põt euinci rõe dñiũ vel quasi: vt est casus noster. secꝰ dicit
bar. qñ posset euinci solũ p actiõez psonalẽ vel hypothecariã.
tunc qꝛ soluens fecit rez accipiẽtꝫ ⁊ sic trãstulit in eum domi
niuꝫ dicitur ipleuisse illꝺ ad qꝺ tenebat̃ tñ qꝛ ipsa res poterat
auocari p actionez psonalez vl̃ hypotecariã tnnc si prestiterit
cautionez isto casu ẽt sola causa ꝺ euictione bñ inducit plenaꝫ
liberationez p tex. qui istam distinctionem facit in d. l. fi. ff. de
23 condi. ob causam. ita ibi cantat Bart. ¶ † Preterea vltra ℔.
in obligatione gñis qꝺ tenet̃ dare ⁊ sic dñiũ trãsferre ex qna
litate rei vt. j. dicit gl. fm Rogle. ergo soluẽdo rem que est alie
na ⁊ que pt̃ euinci non facit qꝺ promisit ꝫ etiã pstet cautiõem
ex quo nõ trãstulit dñiũ put tenebatur: ergo adhuc durat pri
ma actio quãtus res fuerit tradita ⁊ prestita cautio qꝛ nõ fuit
trãslatũ dñium pnt tenebatur. Idem ẽ Ra. co. facit rõ quã ꝺ.
dixꝛ. nam stipulatio de euictione est sequela principalis obli
gatiõis ⁊ intponit ad maioꝛẽ securitatẽ: ergo nõ ꝺꝫ tollere pn
24 cipalez actionez. nõ etiã est verũ illꝺ qꝺ singl̃r tenet Ra. qꝺ si
venditoꝛ tradiderit rez ⁊ promiserit de euictiõe qꝺ re euicta nõ
possit emptoꝛ agere actione ex empto. naꝫ in ctrarium vr̃ esse
tex. in l. emptoꝛ. C. de euic. qui vult q̃ si emptoꝛ denũciauit vẽ
ditoꝛi litez motã qꝺ hꝫ plura remedia. ſ. actionez ex stipulatio
ne de euictione ⁊ actionem ex empto ⁊ aliud remediuꝫ de quo
ibi g̃ vult ille tex. qꝺ p traditionem rei ⁊ pstationez cautionis
de euictione nõ impediat̃ actio ex empto. ⁊ ista ẽ veritas. Ex
predictis remanet defensata sua gl. ⁊ cõis q̃ pstita p heredez
cautione de euictione si postea sequat̃ euictio cõpetat legata
rio non solũ actio ex stipulatu ſ ꝫ etiã actio prima ex test. ꝫtra
heredem pp euictionem. ¶ In eadem gl. in scꝺa parte princi
pali vbi ponitur distinctio magistralis Rogle. circa primum
membꝛũ distinctionis qñ legatur res in genere ꝺclara gl. ⁊ lꝫ.
25 mita duobus modis. vt hic per. Bar. ⁊ dñ Bar. tꝫ † si quis vẽ
deret aliqꝺ in gẽe putat. ꝛ. saccos frumenti: tũc venditoꝛ tene
retur trãsferre dñium nõ ex natura ctractus, sed ex qualitate
rei venditẽ in genere: vt hac gl. ⁊ gl. in l. q concubinam. ſ. si hes
res, vbi Bart. j. de leg. iij. gl. ⁊ Bart. in l. ex empto in prin. ff. de
ac. emp. Bar. in l. ij. ad prin. ff. si cer. peta. Ange. Sali. Pau. de
ca. ⁊ Moder. in l. fi. ff. de cõdi. ob causam. ⁊ est ter. in l. si sterilis.
ſ. cum per venditoꝛem. in verbo dandum. ⁊ in verbo dari. ff. de
26 acti. emp. quem alleg. Bar. in d. l. ex emp. in pri. ¶ † Adde bene
ne facere q̃ pmittens tradere rem in genere nõ obstãte i ꝺbo
tradere tenetur dominiũ trãsferre: ⁊ obligatur de euictione ⁊
hoc ꝓpter qualitatez rei quã promisit in genere tradere vt p
batur in l. que de legato. iuncta gl. in verbo dare. ſ. co. ⁊ ibi ad
hoc notãt Jmo. Pau. ꝺ cast. ⁊ ꝺ. Alex. ⁊ ita limitatur. l. si rem
tradi. ff. de ver. obl. ¶ In scꝺo membꝛo añ legatur i specie res
propria testatoꝛis dic vt hic, per Bar. ⁊ no. bene rationẽ quã
assignat Bar. ad. d. l. si res obligata. ff. eo. qñ testato: legat rem
ꝓpriam alteri pignoratã quare intelligatur grauare hr̃dem ꝺ
liberãdo pignus ⁊ nõ intelligatur legare solũ istud ius q̃ ha
ber, scilicet dominiũ, ⁊ luẽdi put alias intelligitur ratio est fm
27 Bar. † qꝛ eꝰ hypothece licet nõ sit ius dominij est tñ tale ius
per quod aduocaꝛi res legata in totũ. Istã rationẽ sequunt̃ Jn
no. Flo. ⁊ ꝺo. Alexan. in d. l. si res obligata. circa fi. ⁊ ibi latius
Pau. de ca. ibi plene dixꝛi. vnde ad ibi dicta me rem tto. Et se
28 quitur etiã Bal. in l. ꝓdia. C. de fideic. ¶ † In tertio membꝛo
quãdo testatoꝛ legat rem alienã scienter, tũc heres tenetur de
euictione. l. cũ alienã. C. de lega. ⁊ sic teneꝛ eam redimere a ꝺo
mino si põt ⁊ facere accipiẽtis. l. hu usmodi. ſ. si seruum. j. eo.
⁊ l. nõ dubiũ. ſ. fi. ꝺe lega. iij. Limita dupliciter istam cõclusio
nem gl. primo nisi testatoꝛ habuisset aliquod ius in illa re alie
na tunc illud ius solũ intelligeretur legasse. vt. ſ. si. j. eo. ⁊ l ser
ui electione. ſ. ſ. si. eo. ⁊ l. sticho. ff. de vsufruc. lega. etiam si tale
ius esset finiturũ morte testatoris vt vsufructus. l. qꝺ in reruꝫ.
29 ſ. j. vbi ꝺixi. ſ. eo. l. vꝺoꝛ patruꝫ. vbi etiã ꝺixi. C. de lega. ¶ † Se
cũꝺo intellige q̃ postq̃ heres semel redimerit rẽ alienam. ⁊ sic
pro ea exbursauerit preciũ, ⁊ postea euincat a legatario nõ te
nebitur vlterius heres vt. l. fideicõmissa. ſ. si qs decẽ. ff. de leg.
iij. ne duplici onere grauetur, tamẽ tenebitur cedere legatario
actionem de euictione quam hꝫ ẽ venditoꝛem. vt in l. in creꝺi
toꝛe. ff. de euic, fm Cy. in d. l. cũ alienã Bal. Jmo. Pau. de cast.
⁊ alios hic. adde ad hoc tex. in l. apud iulianũ. ſ. idem Julian⁹
ſ. eo. quod intellige nisi heres fuerit in culpa redimendi ab eo
qui communiter nõ reputabatur dominus tunc iterũ teneret
heres per l. cũ res in. ſ. culpa. ⁊ l. quid ergo. ſ. si heres. ſ. e. fm
Raph. co. ⁊ plenius ꝺ. Alex. hic. ¶ Quartuꝫ ⁊ vltimũ membꝛũ
30 gl. est † qñ testõ ignorans rez esse alienã vel ꝺubitãs eam lega
uit: qꝛ si coniuncte persone vꝫ cũ singulari limitatione quã sta
tim ꝺicã, si extranee psone nihil valet ⁊ cessat euictio. ¶ In ea
dem gl. ibi pcedentis cause nulle vel etiaꝫ finite ꝺe causa nulla
31 exemplifica fm Bar. † qñ quis emit rez a pupillo sine decreto
iudicꝫ vl̃ sine authoritate tutoris. ꝛsic emptio est nulla: vt l. ij.
ſ. si a pupillo. ff. ꝓ empto. ꝛe. tũc etiã si testatoꝛ legat ẽiuncte
persone legatum nõ valet. ita singulariter limitatur ter. in d. l.
cum alienã. vbi ꝺicitur quod legatũ rei aliene factuꝫ a testato
re ignoꝛante ẽiuncte persone valet ⁊ tenet vt pcedat qñ testa
toꝛ simpliciter putabat rẽ esse suã ignoꝛãs ex qua causa in spe
cie puta: qꝛ eã repit in hereditate patris. secꝰ qñ putabat eaꝫ
esse suã ex aliqua certa causa q̃ erat nulla tũc legatũ non valet
vt hac glo. singulari. ⁊ istud est melꝰ, ⁊ vtilꝰ qꝺ habeaꝫ in hac
gl. ⁊ ista gl. in hoc cõmuniter approbat̃ p Bar. ⁊ alios. ⁊ est sin
gularis ⁊ nõ reperitur alibi fm Pau. de cast. Rapha. co. ⁊ ꝺo.
Aler. hic licet Pau. de ca. ꝺicat q̃ nõ bene probet̃ iure. pt̃ ꝺi
ci q̃ bene faciat ter. in l. sticho. ⁊ ibi sentit Bar. ff. de vsufr. leg.
attento q̃ ibi legatũ fuit factũ coniuncte persone a testatoꝛe
errãte. sed Jo. de imo. Rap. co. ⁊ ꝺ. Alex. multum ꝺubitant an
limitatio huius gl. possit pcedere: qꝛ isto modo ꝺ. l. cum alienã.
nam redderet inutilis qñ fuit legatũ cõiuncte persone a testato
re errãte: qꝛ vix vnquã posse ꝺari casus quin testatoꝛ crederet
de aliqua causa ⁊ sic causa esset nulla q̃ esse nulla ꝺebet cũ res
nõ sit testatoris, legatũ nihil valeret quãtus factũ cõiuncte pso
ne. ⁊ conant̃ ꝺefendere istã gl. in aliquꝺ casib⁹ particularib⁹.
Addo q̃ vltra eos etiã Raph. fulg. in d. l. cũ alienã. in vl. col.
reprobat istã limitationẽ gl. quia si limitatio huius gloss. esset
vera cõfunderetur. d. l. cum alienaꝫ, qꝛ hoc modo legatũ factũ
coniuncte persone a testatoꝛe errãte nũquã valeret: qꝛ vix vn
quã posset euenire casus quin si testoꝛ erret in cã qꝛ sit nulla,

⁊ ad ꝺ. l.

r ad.d.l.fticho. Raph.fulg.multū laborat in respondendo sed tn aduerte:qz Imo.z prefati Mo.nō bene gustarūt in quibus terminis loquat ista gl.nā Rogle.hic i ista gl. addidit vnū verbū qđ salnat eū in hoc ab omnibus impugnationibus moderatis prout etiā aduertit Bet.de berutio hic z bene.dixi enim Rogle.nisi alias nō legaturū erroꝛ p̄cedētis cause nulle vl finite induxisset ad legādū tūc etiā si sit factū cōiuncte p̄sone nihil valet ita formaliter loquit ista gl.z hoc videt clarū argumēto. l.cum tale.ff.de cōdi.z demon.z qđ hoc est verū patet.claro:qz ter.in.d.l.cū alienā.in fi.formaliter dicit qđ legatū factum a testatoꝛe ignoꝛāte p̄sone cōiuncte ideo valet:qz ei legaturus erat etiā si sciuisset rem alienā esse.z isto modo limitatio huius gl.bene quadrat cum ter.in.d.l.cuz alienam.in fine.qđ secus sit qñ alias nō erat legaturus cōiūcte p̄sone nisi erroꝛ precedētis cause nulle vel etiā finite induxisset ad legandū coniuncte p̄so-
12 ne z hec veritas. ¶ † In ea.gl.ibi, z.j.tit.j.l.cum pr̄.ff.euictis. vbi legatū rei aliene fuit factum a testatoꝛe ignoꝛante cōiūcte persone,z tamē ei nō debeꝫ euictio contra.d.l.cuz alienā.in fi.z cōtra ea q̄ supꝛadicta sunt z ter.est singularis s in iure fm Bar. z alios ibi gl.hic respōdet q̄ ibi loquit quādo erroꝛ cause nulle aut finite testatoꝛi ad legandū induxit tūc legatū factū cōiūcte persone ab ignoꝛāte nō valet nec heres tenet de euictione,z ista solutio diuinat ad ter.z restringit. ¶ Scda sol.est q̄ ibi est spāle ne crescat iniudia inter fratres.ita rñdet glo.ibi, z in.d.l.cū alienā.z gl.in.ff.non solum.in verbo ignoꝛabat.instit. de lega. Ista reꝓbat Bar.hic z ibi post vltramōtanos. Tertia sol.est satis tollerabilis q̄ ibi cōiūcta persona erat institutaheres simul cū alijs z ei factū erat p̄legatū rei aliene testatoꝛe ignoꝛante tunc licet p̄legatū ei euincatur tñ coheredes nō tenētur de euictione:qz ei remanet aliud emolumentum de parte hereditatis cū limitatione q̄ ibi sequit in ter.z ista solu. tenent Ly.in.l.cuz alienā. Bar.in.d.ff.euictis. Bar.z Flo.hic z ista est magis cōmunis solutio fm Ulex.in.d.l.cum alienā. Nec huic solutio.obstat ter.reputat' singularis in.l.heres p̄cepto. ff.ad trebel.vbi heres fuit grauatus restituere hereditatez retēto fundo qui erat alienus,z testatoꝛ ignoꝛabat,z tñ debetur sibi euictio q̄uis i illa re quā retinet habeat loco legatarij.l.j. ff.heres precepto. ff.ad tre.z.ff.si qs ita.instit.de fideic.here.z tñ nō erat cōiūcta p̄sona testatoꝛi.rñde fm Bar.ibi q̄ ibi logt i hr̄de grauato restituere hr̄ditatē cui debeꝫ quarto trebellianica exoꝛispositiōe legis ideo fundo q loco quarte debebat succurrit sibi z heredē de euictione.sed.ff.euictis.loquit in eo qui hz tantū ex dispositione defuncti. ¶ Quarta fuit solutio Bal. in.d.l.cum alienam,z in.d.ff.euictis,q̄ ibi vna p̄sona coniuncta nō vtitur p̄iuilegio cōtra aliā p̄sonā eque cōiūctā:cū sint in
13 pari causa, † z p̄iuilegiatus non vtit̄ p̄iuilegio z eque p̄iuilegiatuz.l.non solum.ff.de vno.ff.de ritu nup.z.l.sed z milites.in p̄in.in ver.coequalitas enuz.ff.de excusa.tu.z cū ista solutione transeunt etiā Imo.hic.z Ulex.in.d.l.cum alienā. Ista solutio mihi nō placet:qz ibi solum illa persona cōiuncta cui factuz est p̄legatū a testatoꝛe ignoꝛāte est p̄iuilegiata:alie vero qbus nō est aliquid p̄legatū nō sunt in hoc p̄iuilegiate:ideo nō sumus in casu in quo p̄iuilegiat' nō possit vti p̄iuilegio z eque p̄iuilegiatum,vt declarat Bar.in aut.qaas actiones.C.de sacrosan.eccle. Abb.in.c.ad aures.in 2cō notabili.de p̄scri.z in.c.cuz p cā.in 2cō notabili.p illuz ter.de sen.excō. Itē magis dilect' cēsetur in hoc ille cui testatoꝛ p̄legauit,cū legata fiāt
14 pter affectionez z merita.l.nec adiecit.ff.p socio.gl.in.l.q filia bas.in p̄in.s.e. ¶ † Extra glossas Bar.in fi.dicit esse differētiā inter legatariū,z emptoꝛē:qz qñ legatarius agit de euictione cōtra heredē petit rez legatā ac si nūq̄ soluta fuisset vt hic in ver.z regulariter,z in.l.qui concubinā.ff.si heres.j.de le.iij. emptoꝛ vero agit actione ex empto ad interesse.l.nō dubitat. C.de euicti.z.l.ij.z.l.in vēditione,z.l.si vēditoꝛ hois.ff.de euic. nō differētie ē:qz vēditoꝛ regulariter nō tenet nisi ad tradēdū nō aūt ad dādū.l.j.ff.de re.p̄inu.z.l.ex empto.in p̄in.ff.de acti. em.z.l.si.ff.de condi.ob cām. Ideo facta traditione sublata est actio ex empto,etiam si res tradita erat aliena,vt est gl.in.l.ab emptione.ff.de pac.z gl.in aut.sacramenta puberū.C.si aduer. vēdi.ideo re euicta nō potest ampliꝰ agere z venditoꝛem ad ipsam rē,sz agit ad interesse,heres vero in casū' in gb' tenet de euictione nō liberat ab actione ex testō per traditionē rei legate cū teneat facere irreuocabiliter accipientis,q̄ nō facit ex q̄ pōt euinci vt dicit text.i.d.l.que cōcubinā.ff.si heres.nō potest agi actione ex testō ad ipsaz rē acsi tradita nō fuisset vt in ver.
15 z regulariter. ¶ † Adde scōm Pau.de ca.uhā differētiā:qz vēditoꝛ facta traditiōe,z re nō euicta pōt directo cōuenīri actione ex ēpto vt caueat absq̄ eo q̄ eadē res petatur.l.ij.ff.de euicti.quia iure actionis venit cautio in cōtractu emptionis.d.l. ex empto.in p̄in.heres vero nō potest directo cōuenīri vt caueat:qz hoc venit officio iudicis mercenario.vt hic in vltima parte:ergo legatarius poterit petere rem legatā actione ex testamento vt hic.in verſi.z regulariter non vt eaz consequatur quam habuit,sed vt heres caueat.l.iulianus.ff.j.ff.de ver. ob.
36 z.l.eam.ff.de so.ratio diuersitatis:qz † actio ex empto est actio bonefidei.ff.actionum.instit.de actio.ideo in ea venīt oia que equum est venire,z cōsequēter venit vt caueat de euictione.d. l.ex ēpto.in p̄in.sed actio ex testamēto est stricti iuris.l.alias z ibi. Bar.ff.de in lit.iuran.licet habeat naturā bonefidei quo ad fructus z accessiones p̄opter moꝛaz.l.in minorū.C.de in integ.rest.mi.ideo in ea nō venīt nisi illa que testatoꝛ disposuit:alia vero veniūt officio iudicis mercenario ex dispositiōe legis. ¶ Item secundum Pau.de ca.est alia tertia differentia
37 † quia emptoꝛ nō agit de euictione antequā res euincatur.l.habere licere.ff.de euictio.z.l.vtiqz.ff.de rei vēdica.sed legatari' potest agere etiam antequā euincatur si cōstaret esse alienaz z esset casus in quo heres teneretur redimere a domino:qz nō est liberatus sola traditione cum teneatur ad dandū.l.cū quis. ff.qui hominem.ff.de solu.z.l.si a substituto.ff. heres.s.co. Et sequitur simpliciter Ange,de periglis hic:licet Pau.de castr. non facit mentionem z sic est bene expeditus iste subtilis.ff.

1 Heredi cōstituti legatum statuitur modicuz tempus ad soluendū iudicis arbitrio,z quod dicatur modicum,z nu.20. Tempoꝛe decem dierum hodie datus de consuetudine constituti debitum ad soluendum.z nu.3.z nu.5.vbi quod habet locum in paruo debito.

2 Judex in statuendo terminum constituti legatuz debet seruare stylum curie,z moꝛem regionis.

4 Quare sit qđ condemnato per sententiā statuitur tēpus quatuoꝛ mensium ad soluendū z confitēti debitum decem dieruz.

5 Jurisdictio quod dicitur p̄ocurata ex confessiōe criminis facta coꝛam iudice etiam non formato p̄cessu nec inquisitione ita quod alijs iudex non pote st cognoscere.

7 Jurisdictionis p̄uētio quod inducatur per solaz citationē verbalem.

8 Jurisdictio quod p̄orogetur etiam per solam confessionē factam coꝛam suo iudice etiam non in forma iudicij.

9 Litis contestatio quod nō fiat per confessionem solum nisi sit facta libello p̄cedente.

10 Confessio facta libello p̄cedente operatur litis contestationem p̄obationem z sententiam.

11 Aliud p̄o alio inuito creditoꝛe interduz ex causa solui potest z remissiue.

12 Heres non cogitur rem alienam legatām a testatoꝛe redimere iniusto p̄retio sed iusto nisi fuisset in moꝛa.
Justum p̄retium quod sit,iudex arbitratur.

13 Ratio affectionis personarum quando separatio coniunctionis esset inhumana habenda est.

14 Ratio affectionis ad res non ita habetur sicut habetur ratio naturalis affectionis ad personas coniunctas.

15 Si testōr doctor instituto filio studente herede alteri legauit libꝛos suos nō potest filius heres inuito legatario soluere estimationem.
Interest nostra quod res fuerit maioꝛum nostroꝛum.

16 Arguere de personis ad res q̄ non liceat nisi sit diuersa ratio fauoꝛis,z affectionis.

17 Statutum disponens qđ inter coniunctos delicta leuius puniantur qđ non habeat locum in delictis commissis circa res.

18 Heres p̄ohibitus a testatoꝛe molestare vsoꝛem in vsufructu, sub pena si occultauit vnā rem hereditariā nō incidit in penā.

19 Inducta speciali ratione non debent trahi ad consequentiā.

21 Valoꝛ rei non estimatur secundum affectionem singularium personarum.

1 **In pecunia.** † Heredi legatū cōstituti statuitur terminus moderat' ad soluēdū nec cogitur suscipere iudiciū. Itē ꝓpter difficultatē p̄estatiōis z durā separationē p̄sumit solum estimatio p̄ specie legata nō aut ē ꝓpter simplicē rerū affectionem.h.d.vsqz ad.ff.ii. ¶ Ho.primo ex isto ter.practicā q̄ hr̄di cōstituti legatū statuit modicū tps ad soluēdū arbitrio iudicis taxādū.2coꝛdātes vide in gl. Tū cōsuetudo interptat q̄ hodie in cōtestuz fiat p̄ceptū,r.d ierū ad soluēdū.est gl.i.l.ff.de debitoꝛ.in gl.ii.ff.de iudicijs.z gl.plenioꝛ in.ff.ois iustit.de verb.obli.facit ter.in.l.p̄omissoꝛ iticipi. ff.j.ff.de constitu.pe.ibi,sz modicū tps statuē dū est nō mul' de
2 cem dierū z fm † Ange,hic debet iudex seruare stylum curie z moꝛe regionis.l.ii.C.de iniurijs.adde Bar.i.l.ita stipulat' magna,in.j.q.ff.de ver.ob.vbi dic q̄ hodie ex cōsuetudine statuit tps,x.dierū.facit qđ habet p gl.z doc.i.l.qd ergo.ff.pena graviꝰoꝛ,z in.l.athletas.ff.calūniatoꝛ.ff.de insa. Sed opponit,z vt ista cōsuetudo,x.dierū sic iniqua,z irrationabilis z debeat dici

dici corruptela iurta.c.fi.de consue.z c.massaria.de elec.q cõfesso qui a prin.agnouit bonam fidem z debitum palã z aperta voce cõfessus est:nõ debeat statui nisi terminus.r.dierũ ad solnendũ.Sed er quo inficiat? est debitũ,z litigauit vsqz ad sentẽtiã,z frustramt actores sumptibus litis z laboribꝫ statuit tps quadrimestre ad solnẽdum.l.ũ.z l.fi.C.de exc.rei iud. ergo isto modo melioris conditionis est qui malignatur quam qui prio bus est legalis cõtra.l.seruus.in fi.ff.q vi aut clam.z l. nõ solum.ff.de nox.z c.eũ qui de preben.in vj. Ista oppositio solet mouen scholaribꝫ in examinibꝫ:qz.d.l.fi debitor.sepe datur in punctis.huic difficultati rñdet Ihristo. porcus in d. ſ. oĩs,z
4 sibi ascribit Jo.de puteo.hic q ideo † condemnatus p sniam hz locum tempus ad solnẽdum:eo quia grauatur in alio,quia postq̃ semel negauit velit nolit cogit subire iudiciũ vsqz quo ferat snia diffinitiua etiã si paratus fuerit cõfiteri.l.si reus paratus.ff.de procu,secus est in eo q a principio confessus est: vt dicit tex.ibi nec vrgendus est ad suscipiendum iudiciũ, z si dicis si cogit subire iudicium cogitur ex dolo suo respondere q iste improbꝫ litigator q maluit litigare vsqz ad sniam, sustinet improbitatis sue penã: qr victus victori cõdemnak in expẽsis l.properandũ.ſ.finautẽ alterutra.C.de iud.z l.cum quẽ temere.ff.e.c.finẽ litibꝫ. de dolo z cõtu. z post quadrimestre tẽpus current vsure.l.fi.C.de vsuris rei iu.z non sic est in eo qui confessus est debitum a prin,sed primum assumptum huius solutionis nõ est simpliciter verũ vt ptz in d.l.si reus paratus.z in.ſ. fi.in fi.inst.de perp.z tem.ac. ¶ Alij rñdẽt q imputandũ est cõfitenti quasi nõ fit itlem contestatus,z diffinitiuaz, sniaz erpectauerit:z sic fuit ptãtis sue habere quatuor mẽses ad solnẽdũ vnde damnũ q quis sua culpa sentit sibi imputare debet, vt in regula damnũ.de re.iu.in vj, sed istud nõ tollit difficultatẽ: qr nõ tollit difficultatẽ q iprobꝫ litigator eẽt melioris cõditiõis q̃ legalis qui bona fidẽ agnouit.vnde ego aliter rñdeo q ideo breuius tps dat confesso quã condemnator:qz lex presumit q ex quo qs confitek debitũ,z sic agnoscit bona fidẽ qs debeat esse magis paratus solutioni cuz sciat se esse debitorẽ z debere solnere quã ille qui litigauit,z sic nunq̃ credidit se esse debitorez nisi postq̃ fuit cõdẽnatus,z sic nunq̃ deliberauit soluere z expẽdit in litigando:nimirũ ergo si confesso z sic magis parata solutioni lex vel cõsuetudo voluit breuius tẽpus assignare, tolle simile in l.fi.cuz gl.ff.de feriis,vbi minores dilationes dantur accusatori tanq̃ parato q̃ reo. Ad idem facit.l.pure.ſ.fi.ff.de excep.doli.Et si dicis: ergo dolꝫ volẽtis litigare est sibi vtilis respõdek q nõ imo punitur in alio per codẽnation ẽ expensarum vt dixi.Et si iterum dicis si lex presumit cõfessuz esse paratum solutioni:ergo nullum terminũ dz habere vt dicit gl.in d.l.si debitori,per tex.in l. debitoribus. ff. de re iudi. Rñde qd lex seu cõsuetudo nõ presumit eum specir paratũ solutiõi sed magis q̃ eũ qui litigauit cũ etiam creditor non debeat confestim venire cũ sacco paratus.vt.l.ratũ.z l.q dicimus.ff. de so.
5 ¶ † Limita tũ illud qd dixi q ex consuetudine dantur.r. dies cõfessio ad solnẽdum vt procedat si q̃titas sit parua:sed si magna datur maius spatiuz dummõ nõ excedat tps quadrimestre,ita notabiliter limitat Bal.in c.dudum.secundo. de elect. z in c.querenti.de offic. deleg.z ibi etiam Ant.de but.z Card.
6 ¶ † Secõ per istuz tex.dicit Bal.qd si quis cõfitetur crimẽ iudicis nõ formato ꝓcessu nec formata ad huc ingsitione q dicit preoccupata iurisdictio quẽadmodũ ptinet ad eius cognitionẽ qr exequi dictã cõfessionẽ pertinet ad eius officiũ vt hic ita quod aliud iudex nõ poterit de hoc delicto cognoscere nec inquisitionẽ prius formare.ad hoc allegat. l. ictus fustiũ.ff. de
7 iusa.z sequunt Paul.de ca.z Aler.hic.z facit † qz etiã per solaz citationem verbalem z multomagis realem inducit preuẽtio iurisdictionis vt l.si quis postea.ff.de iudi.z l.ũ.ſ.fi.ff. de cu.re.
8 Adde q fortius vr sentire Bal.allegãdo.d.Ictus fustiũ. † q etiã per solam cõfessionz etiam nõ in forma iudicij z etiaz coram iudice non suo factam vr quis iurisdictionẽ prorogare q etiaz põderant Rapha.cu.z Pet.de berutio hic, z reputant notabile.adde.l.si cõfessus.ff.de cust.re.z c.at si clerici. ſ. de adulteriis.de iud. ¶ Nota tertio ex tex.ibi nec vrgendus est ad
9 suscipiendũ iudicium.q † qui debitum confitetur nõ vr litẽ cõtestari:sed potiꝫ litẽ detestari z iudiciũ declinare : z sic hic videk tex.qd per cõfessionẽ non inducat litis contestatio: qr sic quodammodo cogeret ad suscipiẽdũ iudicium qd fieri non dz vt hic.z l.si reus paratꝫ.ff.de pe.intellige verũ sm Bar.z alios hic qd confessio fit non precedente libello nec in forma iudicij secus si fieret precedẽte libello vt p gl.z doc.in l.j.C.de litis cõtestatio.z l. proinde.ſ.j.ff.ad l.aquil.z in ſ.suscepto. in aut. de exhi.reis.z est bona gl.in c. dudum. secũdo. in verbo responsionem.de elec.z in c.ex parte.primo.de ver.signi.late Bald.in l.si reus paratꝫ.z dicit gl.notabilis in d.ſ. suscepto. in verbo litis
10 cõtestationẽ † q̃ confessio manat porrecto libello euenit mirabile q talis confessio tria operak:qr obtinet vicem contesta-
11 tionis z probationis z quasi sine vr ibi in gl. ¶ † Nota quarto m ver.qui cõfitetur.q interdũ ex causa soluitur aliud pro alio creditore inuito.de quo late per gl.z doc.in l.ũ.ſ.j.vbi diri.ff. si cer.pet.z sic no. Bar. q contra cõfitentẽ officium iudicis est q̃qz facere solui aliud pro alio,sicut etiã cõtra eũ quẽ cõdẽna
12 uit vt.l.iulianus.ff.de cõfes. ¶ † Nota quinto q q̃ testator scien ter legat rem alienã,non cogitur heres eam redimere immenso pretio sed iusto vt hic,z.l.non dubiũ.ſ.fi.ff.de leg.iij.z q fit iustũ pretiũ iudex arbitrabik.vt.l.alieno.ſ.fi his cui?.de fideicõ. liber.z.l.qui cõcubinã.ſ.fi.j.de leg.iij.Bar.in.d.l.n on dubium. ſ.fi.limitat notabiliter,qũ heres potuit habere aliã rẽ legataz iusto pretio,nunc autem non potest,tunc non liberatur soluendo verã estimationẽ,imo vltra estimationẽ etiã dz condẽnari ad interesse post morã,sm gl.z Bal.in.d.l. qui cõcubinam.ſ.fi.
13 ¶ † Ho.vj.q habetur ratio affectiõis psonarũ qñ esset dura z inhumana separatio cõiunctionis personarum vt hic.z.l.possessionum.C.cõia vtriusqz iudi.z.l.quesitũ.ſ.fi.j.de leg.iij.Bar.in.d.l.n on dubium. liber.z.l.qui cõcubinã.ſ.fi.j.de leg.iij.Bar.in.d.l.n on dubium. ſ.fi.limitat notabiliter,qũ heres potuit habere aliã rẽ legataz iusto pretio,nunc autem non potest,tunc non liberatur soluendo verã estimationẽ,imo vltra estimationẽ etiã dz condẽnari ad interesse post morã,sm gl.z Bal.in.d.l. qui cõcubinam.ſ.fi. te.secus si testator legans sciuisset talem cõiunctionẽ tũc scienti legando apparet q vult rem deberi legatario non obstante cõiunctione personarũ.sed ista limitatio nõ est vera,put etiam tenet Pe.de berutio:qz sciẽtia testatoris nõ remouet rationẽ iuste cause.lz enim testator sciuerit coniunctionem nõ tñ remouet quin separatio sit dura z inhumana.sicut in casu precedẽti licet testator sciret rem legatã alienam z q dominus non vult vẽdere nisi immenso pretio,nõ p hoc remouet iusta causa quã habet heres vt nõ cogak redimere immenso pretio.vnde sicuti ibi in casu precedẽti nõ distinguik an testator sciat q dñs velit immensum pretiũ vel nesciat,ita etiã non debet distingui hic.
14 ¶ † Nota septimo versic.cũ vero alicui q licet habeatur ratio affectionis naturalis ad personas cõiunctas non tñ habetur ratio affectionis ad alias res,z potest poni duplex exẽplũ sm Bal.vel in omnibus legatis que olim fuerũt antiquorũ heredis,vel in libris ad quos haberet magna affectio,z sic facit fz Jmo.q nõ excusetur heres a soluẽdis libris legatis licet pretendat affectionẽ:qz fuerũt alicuius famosi doctores.imo fortius sm Paul.de ca.si pater doctor instituit filiũ suum studentẽ heredẽ z alteri legauit libros suos nõ audirek filius volens soluere estimationẽ libroruz legatario inuito. per hoc qs dicat qs libri paterni nõ debẽt ab eo separari qr in eis hz magnã affectionẽ z etiã memoriã localẽ.facit tex.notabilis. in.l.pe.ad fi. ff.ad exhiben. Nec obstat.l.si in emptione in prin. ff. de minor. z.l.libertus qui soluẽdo.ff.de bo.libe.in quibus iuribus habet cõsideratio talis interesse qs res fuerit maiorũ nostrorũ.z gl. in.l.si equo.ã.eo. Respõde sm Paul.de cast.hic bene illud esse verũ nisi per hoc venirent cõtra dispositionẽ testatoris vt hic quod est tenendũ menti scim eũ. ¶ Nota octauo ex tex.ibi alia
15 est cõditio hominũ,alia certarũ rerũ tex.expressus limitatẽ
16 regulã q̃ hz † bonũ est argumentũ de psona ad res z ecõtra.vt l.si qs inquilinos.ſ.fi ita legatũ.j.c. Bar.in.l.miles ita.ſ.j.ff.si test.mi.vt procedat nisi sit diuersa rõ fauoris z affectiõis vt est
17 tex.hic. ¶ † Adde bene facere q statutũ disponẽs q dicta inter cõiunctas psonas cõmissa nõ puniank aut leuius puniank non hz locuz in delictis cõmissis circa res:qr qñ deliquit circa res statutũ nõ loquit.l.si seruũ.ſ.nõ dicit ptor.ff.de acqr.here. vnde si frater fratri faciat furtũ bñ tenek.si dat alapã nõ tenek ita notabiliter tenet Bal.in.l.si quis in tantam.per glo.ibi.C. vnde vi.z p illa decisione est bonus tex.hic lz Bal. nõ alleget. ¶ Secõ adde qs egregie cõsuluit Paul.de cast.i cõsi.crci.qs
18 incipit antequã venia ad dicta dubia.vbi consuluit q † si testator prohibuit ne heredes molestarent vel inquietarẽt vxorem in vsufructu sibi relicto sub pena priuatiõis hrditatis q per occultationem aliquarũ rerũ hrditariũ factã ab herede nõ incidit in penã priuationis hereditatis:qr p hoc nõ dr ppzie molestasse vel ingetasse dictã vxorẽ in vsufructu relicto cũ pdicta verba supponãt violẽtiã quãdã illatã in personã.l. vim facit. ff.de vi z vi arma.z quod no. Bar.in.l.j.ſ.j.ff.si quis test. liber esse iust.fue.z.l.itaqz fullo.ff.de furtis.q nõ est hic. Nota qr elegans z notabilis decisio:qr ex quo heres occultat aliquas res hrditarias de qbꝫ vxor dz habere vsumfructũ videbak qs eaz turbaret z inquietaret in vsufructu.z nisi haberemꝰ decisionẽ Paul.de ca.in terminis potest de hoc dubitari per rõnẽ predictã.z p illa decisione Paul.bene facit regula decisio Bal.in d.l.si quis in tantam.facit etiam iste tex.licet Paul.de cast.ista nõ alleget. ¶ Nota nono z vltimo est tex.ibi in hominibus eñ
19 benigna ratione sm Salic.et Flo.† qs inducat aliqua ratione speciali

speciali non debent trahi ad consequẽtias. adde tex. in l. qõ vero cõtra. z in l. ius singulare. ff. de legi. z tex. in c. apostolica. lvi. dist. ¶ Lapio glos. j. in verbo. modicum. que diuidit in duas partes. In prima ad intellectũ tex. ponit q dicatur modicum repus: z refert duas opiniones. Prima Jo. que est vera de iure per. l. si debitori. allegatã in gl. ff. de iudi. z ibi Bar. licet consuetudine statuatur confesso tps decez dierũ: vt dixi in tex. In scõa allegat sex cõcordãtias ad tex. scõa ibi, z facit. j. ¶ Lapio gl. in ver. prestare. que diuidit in quatuor partes. In prima infert ex tex. In scõa cõtra illã illationẽ opp. z sol. In tertia colligit notabile de quo se remittit. In quarta z vltia allegat duas cõcordantes ad tex. scõa est ibi, z sic est cõtra. tertia est ibi, itez non aliud. quarta z vltima est ibi. z facit. l. prori. ff. j. ¶ In eadem glo. ibi ad vtilitatẽ actoris sed rei sic responde melius secundum doct. † q non consideratur effectio vt res pluris estimetur, vt ibi: q res non estimatur valere pm affectionẽ singularz personaruz, vt l. pretia rerũ. ff. ad leg. Falci. sed bene quo ad alios effectus: puta ne fiat dura separatio, vt hic vel prout in l. cũ seruus. ff. mãda. ¶ Bl. ff. ibi, secus si põdere intelligere inducibili ad materiã vt in pondere argẽti: prout loquũtur iura allegata per gl. in l. j. ff. de auro z arg. leg. licet glo. corrupte alleget. l. ũ. z l. cum certum. eo. ti. alias esset secus per regulam. l. ũ. ff. si cer. peta. prout etiam dicunt Imo. z Alex.

1 ☞ Fũdus vectigalis z fundus emphyteuticus an sint idez.
2 Res que plene nõ est mea põt legari mihi per habentem ius.
3 Res dicitur illius qui habet dominium directum licet alias habeat vtile.
Appellatione dominij in dubio intelligitur de directo.
Verba in dubio debent intelligi in potentiori significatu.
4 Dominium vtile est duplex.
5 Libellus in quo emphyteuta asserit se dominum, procedit.
6 Narrans se dominũ in libello si postea in processu probat de prescriptione per quam acquiritur dominium debet obtinere.
Dominus directus si in libello proponit rei vendicationẽ vtilem obtinet.
7 Habens fundum vectigalem potest illum alteri legare sine consensu domini.
Emphyteuta potest donare fundum emphyteuticũ sine consensu domini. z de veritate vide nu. 26.
8 Proprietas rei qõ sit apud illum qui habet directum, z non apud illum qui habet vtile.
Nomen proprietas est directum z non obliquatur.
9 Emphyteuta q in libello dicit se pprietariũ debet succũbere.
10 Testator qui habet ius in re quam legat intelligitur tantum illud ius legare cuicunque legat. z nu. 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 7 nu. 25.
11 Qui simpliciter donat rem videtur donasse illud ius quod habet in re.
12 Testator legando rem que erat pignorata videtur legare totam z heres tenetur luere.
Jus hypothece quod aduocet rem legatam in totum.
13 Testator legando fundum in quem habeat seruitutem realez non videtur legare seruitutem sed fundum.
14 Testator legando fundum in quo habebat nudam proprietatem, z alius vsumfructum, an videatur legare z proprietatem z alius vsumfruc.
15 Vendens rem quod non intelligatur vendere ius qõ habet: sed totam rem nisi de hoc haberet scientiam vel pretij quantitas aliud suaderet.
16 Legatarius censetur quasi heres.
17 Emphyteuta priuati nõ potest legare aut donare rez emphyteuticam sine consensu domini.
18 Obligatio psonalis nõ sequit fundũ nec singularẽ successorẽ. Vide ter. an loquatur in emphyteuta rei publice.
19 Ciuitates municipia, z ville quod veniant appellatione reipublice z habent rempublicam.
20 Emphyteuta quod non possit suum singularem successorẽ inducere in possessionem rei emphyteutice.
21 Dominus non cogitur mutare nomen debitoris z alium accipere etiam idonei oiorem.
22 Legata z donationes fiunt propter merita z ob affectionem.
23 Verbum transferre est generale z comprehendit legatum z donationem.
24 Emphyteuta ecclesie q possit donare vel legare sine consensu ecclesie: z est communis contra Bar.
25 Ecclesiam quod habet hypothecariam contra quẽcunq; possessorem in quem sit translata res ecclesie pro canone.
26 Ciuitas z ecclesia equiparantur.
27 Emphyteusis ecclesie quod non possit in extraneum transire per viam successionis.
28 Plures qui condurerũt emphyteusim qõ possit inter se quocunque titulo alienare irrequisito domino.
29 Plures fratres accipientes emphyteusin pro se z filijs licet promiserunt non alienare sine licentia domini: poterũt tamẽ alienare inter se.
40 Plures heredes succedentes vni emphyteute qõ possunt inter se alienare.
41 Dominus qui offert iustum pretium pro re emphyteutica alienanda prefertur ceteris.

1 **Si fundus.** † Habenti dominiuz directũ potest legari ab eo qui habet vtile z in dubio videtur quis legare ius qõ habet. h. d. z hz duo dicta scõm est ibi, sed si non municipib⁹. z premitte qõ fundus vectigalis idem est qõ emphyteuticus, vt est tex. in l. sciendũ. §. j. ff. qui satisda. cog. z gl. in rub. ff. si ager vect. vel emphy. lz pro fundo vectigali solvatur vectigal reipublice, sed pro fundo emphyteutico soluitur census priuato. est tñ differentia q fundus vectigalis transit cum onere suo ad quẽcunq; vadat fauore reipublice. l. fin. C. sine cen. vel reli. z l. imperatores. ff. de public. secus est in fundo emphyteutico: q emphyteuta tenetur soluere cẽsum actione personali que non sequitur fundum in. §. si heres percepto. ff. ad Treb. neq; singularem successorem. l. fi. §. j. ff. de
2 contrahen. empt. ¶ † Nota primo ex isto tex. casum in quo res mea mihi potest legari qñ nõ est plene mea, seu deficit mihi aliquod ius qõ hz legans: nam eatenus nõ videtur mea: vnde ratione iuris deficientis potest mihi legari. idem qñ res est mea, sed potest aliquo casu auocari valet legatũ, vt efficiatur irreuocabiliter mea. l. nõ quocunq; §. j. j. eo. z l. in bello. §. fi quis seruum. ff. de capti. Idem qñ res mea erat alteri pignorata, tũc testator legãdo intelligitur grauare heredem vt eam redimat. l. si tibi homo. in prin. j. eo. idem quãdo legatur mihi sub cõditione valet legatum si tempore existentis conditionis non reperiatur esse mea. l. cetera. in prin. §. eo. z l. mea res. ff. de condi. z demon. z istis modis limita. l. proprias. cum similib⁹. C. de leg.
3 ¶ † Nota secũdo ex tex. ibi, municipũ fit: qõ res dicitur esse illius qui habet directum dominium: licet alius habeat vtile. ex quo corrolarie no. quod appellatione dominij in dubio intelligit de directo: vt hic, z l. j. §. qui in perpetuum. ff. si ager vecti. vel emphyt. peta. que quotidie ad hoc allegatur, nam verba in dubio debent intelligi in potentiori significatum. c. si pater. de testamen. in vj. z c. pen. de sen. excom. Adde etiam aliam rationem qõ ideo appellatione domini continetur tantũ ille qui habet dominium directum: eo quia vtile est qõ apud aliuz est respectu tertij. sed non respectu habentis directum dominiũ. ita subtiliter dicit Bal. post And. de baru. in l. j. C. de thesau. lib. x.
¶ Sed hoc non puto verum: quia imo vtile dominiũ est etiaz
4 respectu habentis directum dominium. † patet q dominium vtile est duplex. quoddam qõ recognoscit directuz vt est illud qõ habent emphyteuta feudatarius superficiarius z similes. quoddam est dominium vtile, qõ non recognoscit directũ: imo ei aduersatur: vt est illud quod acquiritur mediãte prescriptione: vt declarat Bar. in l. j. in prin. vbi dixi. z in l. si quis vi. §. differentia. ff. de acqui. pos. alibi tamen Barto. in l. si mater. §. eadem. circa fi. ff. de excep. rei iudi. dicit post Pe. de bellaperti. qõ ideo in istis iuribus appellatio dominij refertur ad directum: q ratione adiuncti non poterat ad vtile referri. limita istud notabile non procedere quando verbũ dominium. ponitur in libello in quo debẽt verba late interpretari vt libellus sustineatur: tũc etiã verificatur in vtili. † vnde si emphyteuta vasallus
5 aut superficiarius in libello assereret se esse dñm: procederet libellus z intelligeretur de vtili dominio pm Bar. in d. §. eandẽ. z in l. j. C. de vsufru. z in l. sed z si possessori. §. itez si inuenero. ff. de iureiur. z in l. j. ff. de act. z obli. Ang. in d. l. j. §. qui in perpetuum. Joã. de imo. in c. ij. de libel. obla. Canoni. presertim Anto. de but. in c. examinata. de iud. quãuis contrarium in hoc, tenuerit Bal. z male in l. doce ancillam. C. de rei vend. † Item si
6 in libello quis narrauit se esse dñm simpliciter z postea in processu probauit de prescriptione per quam acquiritur vtile dominium, tñ debet obtinere: vt est gl. j. in l. mino. §. j. in glos. magna. z ibi doc. ff. de emic. z gl. in l. per hãc. z ibi Bal. C. de temp. appel. Bal. in c. fraternitatis. de testa. z idem econtra si habẽs dominium directum proponeret rei vẽdicationem vtilez pcederet libellus q intelligeretur vtilẽ, id est efficacẽ. ita singulariter tenet Bal. in c. pen. de re iudi. ¶ † Nota tertio ex scõa parte tex. q habẽs fundũ vectigalem potest eum alteri legare sine
7 cõsensu municipũ qui habent dominium directũ. z sic correlarie not. q emphyteuta põt illã rem legare sine consensu dñi: vt hic, z l. in cõuentionalib⁹. §. fi. ff. de ver. ob. ¶ Hinc sequitur q cuz legatũ dicatur esse donatio quedã. l. legatũ. j. tit. j. hic videt probare qõ emphyteuta põt rẽ emphyteuticã alij donare sine

cõsensu directi dñi ¶uis emphyteuta nõ possit vẽdere nec aliter alienare sine cõsensu directi dñi alias caderet a iure suo. l. fi. C. de iure emphy. c. potuit. de locato. de quo. ¶. dicetur. ¶ Nota quarto ex tex. ibi. non videri ꝓprietatẽ fm ¶Pau. de cast. qõ
8 †ꝓprietas rei dr esse apud illũ qui hz directũ dominiũ nõ autẽ apud illũ qui hz vtile. adde qõ alibi dicit Bal. in. l. cum res. ad fi. C. de proba. z in. l. pen. C. si a non cõpe. iud. c. ꝙ istud nomẽ ꝓprietas est directũ z nunꝯ obliquatur nec capitur prẽ vtili dominio: z vltra Bal. istud ꝙfirmatur ex etymologia vocabuli. ꝓprietas enim est res ꝓprie tua z nisi res sit ꝓprie tua non dr proprietas. vt dixi in. l. in traditionibus. C. de pac. z latius in. l. naturaliter. ¶. nihil cõmune. ff. de acqui. poss. vnde dicit singu-
9 lariter Bal. in. l. ij. ff. de cõdi. insti. † qõ si emphyteuta in libello diceret se esse proprietariũ debet succũbere q; non est reperire ꝓprietatẽ nisi directã. allegat. l. si ꝓprietas. ff. de vsufr. accre. z ita limitatur illud qõ dixi. ŝ. in secũdo notabili ꝙ vltimũ aliter non firmo nec examino: qr nõ est locus suus hic. dixi in. d. l. in traditionib⁹. z in. d. ¶. nihil cõe. z in. l. sed z si possessori. ¶. itẽ
10 si furauero. ff. de iureiur. ¶ †Nota vltimo ex ſi. tex. ꝙ testator habẽs aliquod ius in re quam legat, intelligitur tãtũ illud ius legare cuicũq; leget, z qr iste tex. ad hoc frequẽter allegatur intendo istam regulã bene perfecte ordinare z melius ꝙ Angel. Imol. z alij Mod, hic, cõcordãtes sunt in gl. vltra quas adde l. si Titio z Mevio. in prin. z ibi no. z in. l. si domus. ¶. j. ff. de leg. ij. rõ istius regule est: qr testator in dubio videtur min⁹ gravare heredẽ de redimẽdo ꝙ potest. l. vnũ ex familia. ¶. si rem. ff. de leg. ij. ¶ Amplia regulã istius tex. septẽ notabilib⁹ modis, z postea eam limita septẽ modis. ¶Primo cum legatum dicatur esse donatio. vt dixi. ŝ. in. ij. not. amplia primo idẽ esse in dona-
11 tione inter vinos: qr donãdo rem simpliciter non videtur donasse nisi illud ius qõ habet, vt est tex. no. in. c. pastoralis. de dona. fm Bal. Ang. z alios hic, cum sit in hoc eadem ratio que in legatis: qr uterq; est titulus lucratiuus. adde idẽ tex. in. l. predia. z ibi ad hoc no. Bar. C. de colla. fun. fi. lib. rj. Bal. in. l. imo numẽta. z in. l. cum aliena. vbi etiã Ang. C. de leg. Bal. in rubr. C. de cõtrahẽ. emp. in. vj. q. Alexã. in consi. rlvij. ij. volu. qõ inci-
12 pit, visis instrumẽtis diuisionis. †Secũdo amplia fm Imo. z Alex. quod istud ꝓcedat etiã si sit ius putatiuum z non verũ: qr testator videtur solũ legare ius qõ putat se habere licet vere non habeat, vt no. Bar. in. l. si fic. ¶. fi. per illum tex. vbi dicã ¶. c. facit. l. cum alienã. C. de leg. z ibi Bart. dum allegat. l. vxor patrui. C. eo. ¶ Adde eodẽ modo si testator legãs putat se habere in re legata plus iuris ꝙ habeat videtur solum legare illud ius qõ veritate inspecta habet non autem illud qõ habere putabat: qr in legante z donante inspicitur veritas z non opinio, vt. ¶. si quis rem suam. instit. de lega. fm Alex. in prealleg. consi. rlvij. tertij volu. post Jo. de imol. in. l. vnum ex familia. ¶.
13 sed si quidem, ¶. de lega. ij. ¶ † Tertio amplia fm Ange, Imo. Raph. Flo. z Alex. siue hoc ius sit in re siue in spe tantum licita tamẽ. l. seruum filij. in prin. cum gl. singul. ŝ. eo. ¶ † Quarto
14 amplia etiam si testator haberet tantum actionem personalez ad rem legatam: puta qr illam emerat sed nondum fuerat sibi tradita. l. apud Julianum. ¶. idem Julianus. ŝ. eo. z. l. si sic. ¶. fin. ¶. eo. z. l. si Titius mihi. in prin. ff. de leg. ij. qr qui actionem habet, rem ipsam habere videtur. l. qui actionem. ff. de regu. iur.
15 ¶ †Quinto notabiliter amplia, z iste est vtilis passus qñ testator habet ius pignoris: tũc legãdo illam rem intelligitur legare solum illud ius hypothece qõ habet ex ratione huius tex. eo quia hypotheca potest de per se legari sine principali debito. l. Julianus. in prin. z. l. qui habebat. in prin. cũ simil. ff. de lega. ij. z declarat magistraliter Bar. in. l. fideiussor obligari. in prin. z ibi Ang. z Mod. ff. de fideius. Bal. in. l. fi. C. de here. vel act. vẽ. z effectus huius legati est. qr testator hz pignus penes se: tunc legatarius potest pignus retinere, donec sibi soluatur d. l. Julianus. in prin. z hoc modo legatũ habebit effectũ: alias autẽ si heres agat actione personali. tenebitur postea legatario quasi ipsius dolo factũ sit vt legatum intereat: vi not. in. l. fi. ff. de trãsac. ita notabiliter tenet Bar. in. d. l. fideiussor obligari, z istã ampliationẽ ꝙ testator intelligatur solũ ius pignoris legare qõ hz in re, non autẽ actionẽ personalẽ nec debitũ principale tenẽt Ang. Rapha, cu. z Alex. hic, ¶uis aliter z male z inaduertenter tenuerunt ¶Paul. de cast. z ¶Petr. de bero. hic, z ¶Pau. de cast. in. l. serui electione. ¶. fi. ŝ. eo. qui credebat qõ ius pignoris cum sit accessorium non possit stare sine debito principali z qõ non possit separari ab obligatione principali z male per iura allegata, z ita etiam vt latius tenuit Alex. in prealleg. consi. rlvij. tertij volu. incip. visis instrumentis diuisionis, z ibi dicit Alex. qõ putant istam cõclusionẽ esse de iure veram z si inueniatur aliquãdo contrarium voluisse non putat eũ be-
16 ne dixisse nec eius dictũ bona ratione fundari. ¶ † Sexto amplia quãdo testator haberet rem cõmunem cũ alio tũc intelligitur solum partem suam legare. l. serui electione. ¶. fi. vbi dixi ŝ. eo. nisi adiceret terminũ vniuersalem totũ vel omne qr diceret lego totum fundum, tunc intelligeretur legare etiã partem socij, vt est tex. reputatus singularis in. l. Julianus. in prin. ff. de leg. iij. vel nisi haberet rem cõmunem cum herede tũc intelligeretur etiam partẽ heredis legare vnum ex familia. ¶. si rẽ.
17 j. titu. j. z. l. cum filius. ¶. dominus. ¶. de lega. iij. ¶ † Septimo z vltimo amplia etiam si illud ius qõ habebat testator erat finiturum eius morte vt vsusfructus z sic non erat transitorũ ad heredes ad huc illud intelligitur solum legasse. l. qõ in rerũ. ¶. j. vbi dixi. ŝ. eo. z. l. vxor patrui. vbi dixi. C. de lega. z. l. sticho. ff. de vsufruc. lega. Bar. z cõmuniter alij, z propterea dicit Bart.
18 in dictis locis se dixisse in questione de facto † qõ cum aliquis haberet emphyteusim ecclesie que finiebatur in eius persona z talem rem legauerit, videtur solum legasse ius emphyteuticũ qõ habebat quamuis finiturum morte nec heres teneatur reddere rem aut soluere estimationem. ¶ Limita septẽ notabili-
19 bus modis istam regulam. † Primo limita, fm Alex. procedere quãdo testator sciebat habere illud ius in re quam legabat, secus si ignorabat aliquod ius in re legata habere tunc legando rem simpliciter videtur legare in totum z non respectu illius iuris qõ habebat. l. seruum. ¶. j. cum ibi no. per Bar. ŝ. eo.
20 ¶ †Secũdo limita quãdo testator habebat solum ius possessionis. qr tunc legando rem simpliciter non videtur legare ius qõ habet in possessione cum aliud sit res aliud rei possessio. l. si duo. ¶. fin. ff. vti pos. vnde legando rem videtur legare respectu dominij qõ in cõsequentiam trahit ad se possessionẽ. l. si qs vi. ¶. differẽtia. ff. de acqui. pos. z. l. vnica. C. de alie. iud. mu. cau. fac. fm Bal. in. l. cũ alienam. C. de lega. Jo. de imo. in. ¶. de eui-
21 ctione. ŝ. ea. l. ¶ † Tertio limita quando testator habet dominium rei quam legat: sed est pignorata, tũc non intelligitur solum legare dominium qõ habet, sed etiam gravare heredẽ qõ eam luat z redimat scdm distinctionem. l. si res obligata. ŝ. eo. z. l. predia. C. de fideicom, qr ius hypothece licet non sit ius dominij qõ in cõsequentiam trahit ad se possessionẽ. l. si qs vi. ¶. differẽtia. ff. de acqui. pos. z. l. vnica. C. de alie. iud. mu. cau. fac. fm Bal. in. l. cũ alienam. C. de lega. Jo. de imo. in. ¶. de eui-
22 d. ¶. de euictiõe. z dixi plenius in. d. l. si res obligata. ¶ † Quarto limita quãdo testator habebat solũ illud ius seruitutis realis i fundo legato tũc nõ itelligit legare illud ius seruitutis predialis qõ habet in fundo alieno, eo quia talis seruitus non potest deberi ei qui non hz predium dominus. l. j. ff. cõmunia predio. qr seruitus predialis est accidẽs inseparabile a fundo dominante testatoris, z ideo tunc videtur ipsam rem legare, vt. l.
23 Meuius. ¶. fundum. ff. de lega. ij. fm Imo. Rapha. cu. z Alex. hic. z ¶Pau. de cast. in. l. serui electione. ¶. fi. ŝ. eo. ¶ † Quinto limita qñ testator habebat nudam proprietatẽ rei legate, z vsusfructus erat alienus, tunc testator legãdo simpliciter talẽ rem non videtur solũ legare nudam proprietatẽ quam hz, sed etiã qõ heres redimat vsumfructum z illius prestet legatario: quia als ius vsusfructus deficiens auferret totum emolumẽtum legati. ita videtur ꝑbare tex. no. in. l. meuius. ¶. fundo. ff. de legat. ij. fm intellectum Dy. Ray. z Imo. hic, z Imo. in. c. pastoralis. de do. intelligendo ꝙ ibi fundus quo ad proprietatem spectaret testatoris, z ita in specie per illum tex. limitat regu. ¶. nostri. Alex. in. l. serui electione. in. ¶. fi. ŝ. e. sed cõtrarium z melius tenet ipsemet Alex. hic, sibi de directo contrarius, eo qr Bart. z Bal. in. d. ¶. fundo. reprobant illum intellectũ per istũ tex. cum simi. z intelligunt illum. ¶. in fundo alieno. legato. z istud est verius fm Alex. hic, z ita etiam tenet Raph. cu. hic, z ibi. ¶ Sexto limita istam regulam ꝓcedere in titulo lucrativo vt est ti-
24 tulus donationis vel legati. † secus est in venditione z in alio cõtractu oneroso, vbi nõ fit restrictio ad ius concedentis, nisi emptor de hoc scientiam haberet, vel nisi ꝓprietꝫ qualitas aliud suaderet. l. si quis domum. ¶. hinc subiungi. ff. loc. z. l. si. in verbo. nescienti. a cõtrario sensu. C. com. re. alie. iuncta gl. in. l. semper in stipulationibus. ff. de reg. iur. z ita intelligitur tex. in. l. qui tabernas. ff. de contrahen. emp. de quo gl. hic opponit z solvit. quẽ tex. etiam intelligit Bal. in. l. in testamẽto. C. ad le. Fal. et in rub. C. de contrahen. emp. in. vj. q. ita cõcludunt Bal. Ange. Imo. Raph. z alij cũ multis cõcor. hic traditis per Alex. z ita etiam tenet Alex. in consi. rcv. quinto volu. qõ incipit diligẽter consideratis. z vide etiam glo. in. l. si quis emptionis titulo. in
25 gl. fi. in verbo fit. z ibi Bal. C. de prescri. xxx. an. ¶ † Septimo z vltimo limita quando legans vel donans intendebat legare ipsam rem vel ius qõ in ipsa re haberet, secus qñ habẽs ius in re intendebat legare vel donare ipsam rem totaliter z non solum ius qñ hz in re, tũc non valet donatio etiã respectu sui iuris regu. l. is qui putat. ff. de acqui. here. z. l. nec ignorans. C. de dona. ita limitat Abb. in. c. quod autem. circa fi. de iure repatr. de
26 quo nec Alexan. nec alij faciunt mentionem. ¶ † Extra gloss.

querit

querit bar. an fundꝰ emphiteuticꝰ possit legari vel donari alteri sine ꝓsensu dñi. iste tex. videt ꝓbare ꝙ sic, put. etiam diri. s. in tex. in ij. no. 2 statim dicetur. ad idē Bar. 2 doc. allegant ter. l. in cōuentionibꝰ. ff. de ver. sigm. sed ille tex. videt le fundare q2 legatarius censetur quasi heres. vt ibi, 2 l. id tempus. ff. j. ff. de vsuca. 2 ideo q2 municipes cōcesserunt fundum vectigalē vtl emphyteuticū vt transiret ad heredes recipiētis venit etiam legatarius attēta magis mente cōtrahētū quā verbis, ita fo2 malter vult ibi tex. ibi ergo ideo potuit legare 2 legatariꝰ ad quē cōcessio erat facta vt etiā trāsiret ad heredes, 2 i hoc fundat ille tex. ergo in emphyteusi simpliciter concessa non vi 27 dere ille tex. facere, nisi Bar. cōsiderauit ꝙ cōcessiōes emphyteutice cōiter recipiātur ꝓ se 2 heredibus. ¶ † In isto articulo Bar. facit tres principales ꝛclusiones quas de per se expedia. Prima cōcludo est ꝙ emphyteuta priuati non pōt legare aut rē emphyteuticā donare sine cōsensu directi dñi, sicut nec pōt vēdere. iste est lat9 2 disputabilis articulus quē plene examinaui. in l. fi. C. de iure emphy. nūc strictius 2 subtilꝰ 2 fundamētaliꝰ ꝓcedā. idē vbiq3 tenet Bar. s. in l. j. ſ. pen. ff. de superfi. 2 in l. si patroni. ad sinē ꝓin. ff. ad treb. 2 in d. l. in conuentionibus. 2 ibi dicit Bart. quod istam opinionem semper tenuit: 2 idem Bart. in d. l. fi. C. de iure emphyt. 2 ibi ōt se putare ꝙ ista opinio sit vera verissima. idem ibi tenent Pe. Lyn. in additio. Ray. de forli. Buli. de cu. Alibe. de ros. Ang. 2 Sali. 2 dicit ibi Ang. magnū verbum ꝙ istud obseruat consuetudo. istā tenet do. Pe. de berutio hic: eam etiā tenet. d. Alex. de quo admiror in consi. ir. secūdi volu. quod incipit: visis dicto themate. in v. col. monetur Bar. per tria primo per gl. in l. j. C. de fun. patrimo. lib. xj. sed illa glos. fm Joā. de imo. 2 Raph. cu. hic, si bene ponderetur hoc nō dicit quia illa gl. in donatione nō facit differentiam inter emphyteutā priuati 2 reipublice. ſz bene facit differentiā in venditione, 2 sic nō ꝓbat illud ad qđ allegatur per Bar. sed recolende memorie. d. Jac. puteus dicit ꝙ dicāt Imo. 2 Rapha. quicquid velint, illa gl. optime facit ꝓ Bar. nā ter. in d. l. j. C. de fun. patri. li. xj. dicit ꝙ emphyteuta fisci pōt donare saluo iure fisci. gl. querit quid in venditione: 2 dicit idē postea subdit secus in emphyteuta priuati: ergo vult illa gl. re lata ad illū tex. quod emphyteuta priuati nō possit nec vēdere nec etiā donare: ergo bene allegatur per Barto. Sed tu caue quod glo. ibi nō simpliciter dicit, secus in emphyteuta priuati sed exprimit secus in emphyteuta priuati qui nō pōt vendere ita ibi in gl. sed an possit donare gl. nō dicit, vnde ego etiam teneo ꝙ illa gl. non faciat contra. ¶ Secundo mouetur Bar. ꝓ tex. in d. l. fi. C. de iure emphy. vbi nō solū vēditio sed omnis alienatio ꝓhibetur emphyteute ibi nō liceret vēdere vel trāsferre sed de intellectu illius tex. statim. ſ. dicā. ¶ Tertio 2 istō est potissimum fundamētum Bar. si emphyteuta priuati posset donare vel legare alteri sine cōsensu domini esset magnum ꝓiudiciū domino qui habebat primum emphyteutā obligatū actione personali ad pensionē ad quā nō teneretur nouus 28 emphyteuta qui nihil ꝓmisit † obligatio personalis nō sequit fundū nec singularē successorē. l. j. ſ. si heres ꝑcepto. ff. ad trebel. 2 l. fideicō. ſ. tractatū. ff. de iudi. 2 l. fi. ſ. fi. ff. de contrahen. empto. que ratio ꝓiudicij ita habet locū in legato 2 donatione sicut 2 in venditione, ꝑ hoc apparet nō obstare istā legez 2 similes: q2 loquunt in emphyteuta reipublice in quo cessat istud ꝓiudiciū: q2 ad quascūq3 manus vadat res eo ipso ꝙ est possessor tenetur ad vectigal. 2 sic ad pensionē. l. fi. C. sine cē. vel reli. 2 liberatores. ff. de publica. ¶ Sz aduerte ad vtranq3 partē istius fundamenti potest responderi: 2 primo ad illō qđ dicit Bar. de republica de cuius emphyteuta loquit iste tex. Rapha. cu. subtiliter reprehendit 2 cū eo transit. d. Pe. de beru. eo q2 bene verū est ꝙ emphyteuta principis vel fisci bene tenet actione in rē scripta que cōcomitat rem ad quascūq3 manus vadat, vt quilibet possessor rei teneatur soluere pensionē. ita loquuntur iura allegata per Bar. ſ. l. fi. C. sine cen. vel reli. 2 d. imperatores. ſz iste tex. loquit in fundo municipū. Sz municeps primo 2 alie ciuitates excepta romana loco ꝓpatrū habentur, vt est tex. in l. eū qui vectigal. ff. de verb. signi. sed defendendo fundamentū Bar. dic ꝙ ille tex. procedit stricte capien 29 do, alias † etiā cetere ciuitates 2 municipia 2 ville veniāt appellatione reipublice, vt est gl. in l. fi. 2 ibi Bart. 2 alij. C. de sacrosc. eccle. 2 propterea tenet Bar. in d. l. fi. ꝙ priuilegiū illiꝰ. l. fi. habeat locū in qualibet ciuitate 2 municipio 2 villa qđ est dñ notabile, 2 sequunt Sali. 2 Bau. 8 ca. ibi cū aliis ꝛcordā. quas ibi dedi. propterea. d. l. fi. C. sine cen. vel reli. 2 d. l. imperatores. fundāt se in iure publico, sed municipes habēt etiā rēpublicā, ter. est in l. fed 2 hi g. ſ. j. ff. 8 publi. 2 vecti. in l. ſz 2 si imaginē. ſ. j. ff. de fur. 2 in l. eū qui. C. de iur. reipu. li. x. 2 per illā. l. ſz 2 hi g. ſ. j. satis declaratur ꝙ. d. l. imperator. etiaz ꝓcedat in republica municipū 2 cuiuslibet ciuitatis. ¶ Ad secundaz partē fundamenti Bar. ꝙ esset dānosum dño qui nō haberet actionem personalē cōtra nouū emphyteutāsi canonē nō solueret, respōdent Imo. 2 d. Alex. ꝙ dñs pōt rē vēdicare si canonē aut pēsionē nō solueret. sed ista solutio mihi nō satisfacit: q2 imo modo grauaret dñs si haberet agere rei vēdicatione cū difficilis sit ꝓbatio dominij: vt habet in l. rem q̄ nobis. ff. de acquirē. poss. 2 l. cū res. C. de ꝓba. ¶ Secundo modo respōdet Raph. cu. ꝙ nisi soluerētur pēsio per nouū emphyteutā ꝙ res incidit in cōmissum ꝓ. l. fi. C. de iure emphyt. sed certe etiā hoc posset esse ꝓiudiciale domino si mallet habere cēsuz seu pēsionez q̄ rē. Unde tertio 2 meliꝰ 2 fundamētaliꝰ rūde fm Lardi. 2 Joā. 30 de imo. in d. c potuit. istud nō est ꝓiudiciale domino: † q2 emphyteuta nō pōt suū singulare successorez inducere in possessionem: sed oportet ꝙ dñs eum inducat. vnde dominus potest recusare eum inducere in possessionez nisi sit idoneus 2 ꝓmittat soluere pensionez domino: vt dicit tex. in l. fi. in vers. necessitatez. C. de iure emphy. ibi, 2 idoneus ad soluendū emphyteuticū canonez. 2 ita etiā ad vltimū respōdet. d. Alex. ¶ † Et 31 ꝓ ista opinione vltra scribentes adduco aliud fundamētū. naz si emphyteuta posset donare vel legare alteri sine cōsensu dñi: cogeret dñs mutare nomen debitoris: ſz sic est ꝙ dñs nō cogit mutare debitorem 2 aliū recipere etiā idonieozē, vt est tex. notabili in l. si mādato meo. ſ. j. ff. mandati. ibi, aut si nolit creditor mutare, Bal. in pulchra qōne in l. si pr̄. 2 ibi Woder. C. de colla. ¶ Tenēdo istā partē nō obstat potissimū fundamētū tenētiū ꝙ si emphyteuta volens legare vel donare alteri deberet primo requrere dñm an vellet sibi legari ꝓculdubio ipse acceptaret 2 sic. d. l. fi. q̄ vult dñm priꝰ requiri 2 exceptari eius respōsum per duos mēses nō videt adaptabilis ad istū casum donationis vel legati: q2 dico ꝙ opinio Bar. nō est ita supine intelligenda: sed debet intelligi ꝙ emphyteuta qui vult alijs legare vel donare debet primo notificare dño 2 eū requrere nō dico an velit ꝙ sibi donet sed an velit hoc. ſ. cū sit donaturꝰ vt legaturꝰ alij an ipse dñs velit soluere estimationē ipsius rei: 2 ita ꝓferri alijs, 2 hoc modo. d. l. fi. erit adaptabilis ad istū casum donationis vel legati. ¶ Contrariā opi. tenet gl. ordi. d. l. fi. in ꝓb. vēdere. 2 ibi Ddof. 2 Old. 2 Bal. 2 gl. 2 cōiter Lano. in d. c. potuit. in gl. iij. 2 ibi dicit. d. Lardi. fo2. ꝙ ista opin. est cōis 2 vera. Idez tenent Jac. de arena. Bal. Imo. 2 ceteri oēs hic 2 dicūt Bal. 2 Imol. hic, ꝙ ita cōiter tenet̄ ea etiā dicit esse cōmunez Bal. in l. usufruc. ff. sol. mat. 2 tenet etiā Bar. sibi cōtrarius in d. l. j. C. de fun. patri. li. xj. cū aliis concoz. doctoriū hic allegatis per. d. Alex. 2 vltra eū idē tenet. d. Abb. vbi late examinat hunc articulū in consi. lxxv. qđ incipit, duo principalia circa predicta sunt examinanda. in ij. col. vsq3 ad fi. d. Alex. in cōsi. cxx. primi volu. qđ incipit, super eo qđ querit. in vlti. col. 2 in ꝛsi. cxxxviij. secūdi volu. quod incipit viso 2 mature discusso ꝓcessu. in v. col. ad. fi. cum concoz. per eum alleg. 2 in consi. xvij. v. volu. quod incipit, pōderatis his que in themate narrātur. in pe. col. vbi etiā dicit ꝙ ista est cōmunis opinio: precipuus fundamentuz istius partis est q2 vēditio de qua loquitur. d. l. fi. sit ꝓpter pretiū in quo nō interest emphyteute quo illud habeat l. nūmis. ff. de in lit. tur. ideo equū est ꝙ dñs voles tantumdem 32 soluere alijs preferat, vt ibi: † sed legata 2 donationes fiūt ꝓpter bene merita. l. nec adiecit. ff. ꝓ socio. Jtē ꝓpter affectionez fm gl. in l. qui filiabus. ſ. eo. Sed merita 2 affectio nō eque cadūt erga dominum sicut erga illum cui emphyteuta vult legare vel donare. Ego vt dixi late examinaui istū articulū vltra omnes per quatuor chartas in d. l. fi. 2 retuli omniū hincinde authoritates 2 rōnes, vltimo reduxi ad concordiā ibi videas. nunc autē paucis concludo ꝙ emphyteuta volens legare aut donare ius suuz alteri non tenetur denūciare dño an sibi velit donari vel legari nec eius respōsuz sup hoc expectare p duos mēles, sed absq3 tali denunciatione potest alteri legare vel donare: quia ad istū casum nō possunt adaptari verba. d. l. fi. dum loquunt̄ de tali denūciatione ibi 2 quantū pretiuz re vera recipere potest. Quantū autē ad inductionez in possessione ꝙ debeat denunciari dño qđ recognoscat legatariū vel donatariū in emphyteutam 2 euz inducat in possessionē si est idoneus 2 habilis ad solvēdū 2 sibi ꝓmittat soluere canonē emphyteuticū 2 tunc etiā verba. d. l. fi. cōueniūt donatario 2 legatario ibi 33 vēdere vel trāsferre. † nā verbū transferre est generale cōprehēdēs etiā legatū 2 donationē similiter quantū ad quinquagesimā soluēdā dño ꝓ receptione noui emphyteute 2 none innouatione istud etiā ad aptaē legato vel donationi sicut vēditioni, 2 patet ex tex. ibi pretiū vel estimationis: naz dū dicit pretiū, refertur ad vēditionē, l. fi. C. de predi. curia lib. x. 2 dū dicit estimationis, referē ad alios actus in quibus non interuenit pretium vt in legato vel donatione rei emphyteutice, 2 sic ꝛclude

qđ.d.l.fi.i vno nõ habet locũ in legato nec in donatione.s.q debeat denũciari dño an velit pro eo pretio habere q ab alijs inuenitur cũ expectatione duorũ mẽsũ sed in alijs omnib⁹ sic cũ z verba z ratio conueniãt.ita etiã cõcludũt do. Lar.Pe. de ancha. z Jo.de imo.in.d.c.potuit. Jmo.z .d.Aler.hic idem in effectu tenent Are.in cõsi.xlj.incip.diligẽter z mature pẽsa ta consultatione.d. Aler.in consi.pe.tertij volu.qđ incip.visis
34 narratis in themate. ¶ †Scda cõclusio Bar.est q quicquid sit in emphyteuta priuati:tamen emphyteuta ecclesie nõ põt donare vel legare sine consensu ecclesie z putat q nõ sit dubiũ p tex.in.l.ij.q̃ incipit vniuersitas ibi vendere vel vllo alio pacto alienare.C.ne rei domi.vel tẽplo.z ibi dicit Bar.q nullus tãgit,z illũ tex.reputat singularẽ Bar.in.l.pen.ff.j.in fi.ff.de superfi.z dicit Ange.in.l.cũ hi.ff.si cui.ff.de trãsact.qđ Bar.sem per faciebat de illo tex.magnũ festũ.prout ipse dicit se pluries ab eo in voce audiuisse:ille tex.est canonizatus i decretis,xvj. q.iij.z in.c.vniuersas.z istam opinionem vbiq; tenet Bar.s. hic,z in.d.l.in conuentionibus.ff.de verb.signi.z in.l.si patro mi.in prin.ff.ad treb.z i.d.l.j.ff.pen.ff.de supñi.idẽ tenet Ang. in.l.sicut.ff.si debitor.ff.quib. mo.pig.vel hypo.fol.z in.d.l.vniuersas.d.Aler.in consi.ir.ũ.vol.incipi.visis dicto themate.in.v. co.contrariã opinionẽ tenẽt Bal.Jmo.z indifferẽter oẽs alij: z dicit ¶Pau.de ca.q Bal.in hoc mordacit reprehẽdit Bar. z quod audiuit ab eo q istã questionẽ habuit ð facto z qđ ipse erat aduocatus prouna parte z alius pro alia:z ls ¶Pau.de ca. nõ alleget:istud refert ipsemet Bal.in aut.quas actiones i.v. col.C.de sacrosã.eccle. vbi dicit q habuit istam gõnem de facto vna cũ dño Bar.z istud cõtra Bar.vbi tenet Bal.in locis hic Allegatis p.d. Aler.z ista est cõis opi.cõtra Bar.fm.d. Aler. sibi contrariũ in consi.xvij.v.volu.incip.põderatis his.in vlti. col.eam etiã tenet.d. Abb.in consi.lxxv.quod incipit duo prin cipalia circa p̃dicta sunt examinanda.in pe.z vlti.col.z ita tẽne.q.d.l.ij.allegata p Bar.nihil facit q loquit⁹ quãdo alienabat tanq̃ suã propriã z non ecclesie suppresso nõie emphyteute z sic in fraudem ecclesie vt prestaret causam prescribẽdi cõtra ecclesiam z hoc nullo modo potest fieri,vt ibi sec⁹ si alienaret tanq̃ emphyteuta ecclesie:tunc nunq̃ prescriberet q recognoscerẽt ecclesia,vt.l.male agit.C.de prescri,xxx.anno.z ita vbiq; respõdet Bal.ita etiã respõdet Ang.in.l.cũ hi.ff.si cui.ff.de transac.z q iste sit verus intellectus illius.l.ij.z Bar. in eo errauit.patet euidenter:q loquitur nõ solum in emphyteuta ecclesie,sed etiam in emphyteuta reipublice qui potest i dubitanter donare z alienare sine cõsensu reipublice,vt est tex. hic.z in.l.j.C.de fun.reip.li.xj.z sic donatio vl alienatio valuisset si ius suũ alienasset,sed cũ ibi decidat cõtrarium apparet q alienabat tanq̃ remsuã propriã z nõ tanq̃ emphyteuta reipublice vel ecclesie.Corroborat fortirationem:nam qua ratione potest emphyteuta reipublice alienare sine cõsensu directi domini.q: hoc nõ est preiudiciale reipublice cũ possit quẽcunq; possessorẽ ad soluẽdũ canonẽ quenire:prout hic z vbiq; tenet Bar.eadẽ ratiõe debet posse ẽphyteuta eccle donare sine cõ
35 sensu ecclesie cũ †etiã ecclia habeat obligatã rẽ ẽphyteuticã p canone soluendo vt ad quẽcunq; possessorẽ trãseat,possit cõtra eũs emphyteuticaria agere,vt est tex,no.in.s.sine aũt.in aut.de nõ alie.col.ij.quem tex.ad hoc reputat valde not.bal. in aut.si quas ruinas.in.iiij.col.C.de sacrosã.eccl.z.d.Aler.hic, qui in hoc reprehendit z bene.d.Anto.z Jmo.in.d.c.potuit.de locato.qui dicebant hoc non reperiri iure cautũ nõ recordati de text.in.d.s.scire autẽ z sic per fundamentũ ipsiusmet Bart.
36 eius opinio cõfunditur. †Item cũ ciuitas z ecclesia equiparẽtur,l.fi.C.de sacrosan.eccle.sicut ẽphyteuta ciuitatis põt alienare sine cõsensu reipublice,vt hic,ita emphyteuta ecclesie:z sic cõcludo q etiã in cõclusione precedẽti vera esset opi.Batt. et sequaciũ cõtra cõmunẽ q emphyteuta nõ possit donare vel legare sine consensu directi dñi:nẽ emphyteuta ecclesie potest,z sic cõcludo totum cõtrarium eius quod Bart.q quicquid sit in emphyteuta priuati an possit donare sine cõsensu dñi: tamẽ in emphyteuta ecclesie hoc est sine dubitatiõe,qđ nõ põt scdm eũ q dico q imo totũ est econtra q quicquid sit in emphyteuta priuati qđ tñ emphyteuta ecclesie sine dubio põt donare z
37 legare sine cõsensu eccle. ¶ †Hec predictis obstat q emphyteusis ecclesie nõ potest trãsire in extraneam personam,vt.s. emphy.in aut.de nõ alie.col.ij.de quo tamẽ q est magnus dubius.vide p glo.z doc.in.l.etiã.in prin.ff.sol.matri.z in.l.quod dicitur.ff.de ver.obli.z in specie ad propositum nostrũ.Joan. de imo.i gmento.d.c.potuit.in,r.z,rj.col.respondeo verum esse per viaz successionis:tamẽ emphyteuta viuens potest donare vel legare etiã extraneo sine consensu ecclesie per predicta q hoc nullibi reperit prohibitum:quãuis eo mortuo nõ transiret
38 ad extraneos heredes fm Jmo.d.Aler.hic. ¶ †Tertia qclusio Bar.est sub dubio tamen forte q si plures conduxerũt simul emphyteusim etiã ab ecclesia possunt quandocunq; inter se quocũq; titulo alienare irrequisito cõsensu domini: q: quilibet est obligatus ad pensionẽ,z ideo talis alienatio nõ preiudicat ecclesie nec priuato.idẽ per eãdẽ rationẽ sine dubio forte tenet Bar.in l.grome.s.duo fratres.in r.q.ff.de verbo.obli. z in l.z ideo.ff.de cõdi.fur.z in l.cum hi.s.si vni.ff. de transac.z in l.j.per illũ tex.C.de imponen.lucra. d. scrip. lib. r. z in consilviij,quod incipit ex themate predicto tria dubia oriunt in secundo dubio.quãuis idẽ Bar.indecisum relinquat in l.pater. s.quindecim.ff.de leg.iij.idem per eandem rationẽ tenet Cal de.in cõsi. r.posito in titulo de locato, quod incipit. si ecclesia in emphyteusim concedit idẽ simpliciter tenet Joan.an.in addi.Spe.in ti.de loca.s.nunc aliqua.in versi.ixvij.circa princip. idẽ z fortius tenet Sal.in l.ea lege.C.de condi. ob tur. cau.in antepenul.colum.in versi.quero circa idem plures fratres.vbi
34 ampliat istã decisionẽ Bar. † q etiam si plures fratres acceperũt in emphyteusim pro se z filijs z promiserũt nõ alienare irrequisito domino sub pena q nõ obstãte promissione vnus alteri poterit alienare:z tenet alienatio,nec alienans incidit in penã:q: sunt eiusdẽ conditionis z ex eadem causa pariter obligati domino.p tex.in l.j.s.j.ibi nã cũ persone cõditio.C.de imponẽ.lucra.descri.li.eo. Sed aduerte q: ratio in qua se fundat Bar.hic.z in predictis locis nõ est bona.imo facit cõtra eum q: qlibet ex istis emphyteutis bene est obligatus actione personali domino pro parte sua cõducta.nõ autem pro partibus aliorũ pro quibus promisit,z consequenter pro alia parte quã
40 postea acqsiuit:†eodẽ modo si essent plures heredes qui successissent vni emphyteute,cum obligationes ipso iure diuidãtur inter eos proportionibus hereditarijs.l.pro hereditarijs, z toto titu.C.de hered.actio.z l.j. C.si cer. peta. vnus non obligatur pro portione alterius ad soluẽduz canonem, ideo videtur qđ non possint inter seipsos alienare sine cõsensu domini. Item si emphyteute possent inter se alienare sine consensu do
41 mini fieret preiudiciũ domino†q: ipse offerens iustum ptium debet cuicunq; preferri.d.l.fi.C.de iure emphy.z d.c.potuit.z ita etiam cõtra Bar.tenet.do. Aler.hic, qui dicit q passus est pulcher,z dubius sed male declaratus.idem tenuit glo. Bull. de cu.z Alber.de rosin d.l.cum hi.s.si vni per illum tex. glo.z Bal.in l. dudum. C.de contrahen. emp.z in l.voluntas. C. de fideicommiss.tamẽ in practica magne sunt authoritates Bar. Sali.Cal.z Jo.and.tenentium contrarium quos.s.retuli.

1 ☞ Exceptio facta de re que non reperitur nihil valet.
Exceptio obscura non relevat.
Exceptio generalis idem.
2 Reseruatio non reperiens reseruabile nihil operatur.
Reseruatio nihil curis tribuit de nouo illi in quem dirigitur.
3 Vinee appellatione non venit fundus qui vites non habet.
4 Effectus dispositionis testatoris confertur post eius mortez.
5 Vendens fundum fructibus plenum salvo iure coloni,z colonus nullus reperiatur,sed ipse vendens fuit colonus qui magnis propriis laborauerit fundum,an debeat habere partez coloni.z nu.8.vbi limitat.
Fructus pendentes quod veniant in venditione.
5 Rusticus si vendit fundum salvo iure coloni, intelligitur de
7 omnibus alijs preter ipsum vendentem.
1 ¶ †Exceptio facta de re q nõ reperit nihil importat.h.d.fm Bar.z alios summes de exceptione obscura.l.titie textores.i prin.vbi dixi.s.c.Similiter exceptio generalis nil relevat fm Bar. in l.j. in ij.col.de excep.z ex gl.no.in c.pastoralis.in verbo potestate.
2 de excep.vel sic,fm Ang.†reseruatio nõ reperiẽs reseruabile nihil operatur.h.d.qđ est vtile pro reseruationibus que fiũt in sententijs z alijs concessionibus.l.ait pretor.s.j. ff. de re iudic. z l.terminato.de fruc.z lit.expen.z per glos.in l.idem labeo. ff. fami.erci.d. Aler.in Linder.in penul.colum. ff.de re iudi. Item reseruatio nihil iuris tribuit de nouo illi quem dirigit⁹ prius non habebat fm Ang.in l.omnes.per illum tex. C. de prescri. xxx.an.z in l.fi.in prin.per illum tex.C.de tempo.appel.z qđ tenet Bal.in l.fi.C.de legi.tu. ¶ Nota primo ex tex. ibi exceptis
3 vineis,†quod appellatione vinee nõ comprehenditur fundus qui vites non habet sed stat sub nomine fundi quod est verum ante ius quesitum in vinea,z sic quantum ad ius nõ radicatũ in solo antequam remoueantur vites,sed post ius acquisitum in vineis,licet postea vites deficiãt vel exturpentur tamẽ remanet ius in solo,vt est tex.no.in l.certo generi,in prin.ff.de seruit. rusti.predio.fm Ang.z Pau.de cast. hic. quãuis aliter ibi dicat Bar.vel secundo dic quod appellatione vinee venit solũ seu fundus si eo tẽpore in quod coferẽ dispositio est ibi vinea.

ita loquitur

ta loquit tex. in d. l. certo generi, in princ. vbi seruitus quesita vnee ibi extinctis censet quesita solo & remanet ipso loco extincta postea vinea vt ibi: sec⁹, si nō est ibi vinea. ita loquit tex. hic fm Alex. hic, & in effectu voluit etiā Bar. hic. Item intelligitur tex. qñ tēpore cōditi testamēti erāt vinee in ipso fundo put dicit gl. vnde heres volebat retinere fundū. in quo erat vinea que fuit exceptuata a testatore cuz vinea consistat in solo & vitib⁹. ergo tā solus, q̄ vites videbant cadere in exceptione. d. l. certo generi. in prin. Sed cōtrariū decidit in isto tex. q̄ testator viuēs tales vineas extirpauit. † Unde cū effect⁹ dispositionis testatoris conferatur post eius mortē. l. cū hic status, & ait oratio. ff. de do. inter vir. & vxo. & cū Barthe. de celebr. misse illo tēpore mortis testatoris nulle vinee extabant, ergo excepto. q̄ nō reperit, nihil importat, & hoc est qđ dicit iste text. ibi exceptis vineis q̄ tpe mortis eius erunt, secus, si vinea suerit illo tēpore in quo dispositio differebat. d. l. certo generi. in gl. nihil est. ¶ Inducit iste tex. fm Jac. de Are. Barto. & alios ad qōnem de eo q̄ vēdidit fundū fructibus plenū saluo iure coloni q̄ habebat medietatē fructuz si nulli reperiat colon⁹, & ipsemet vēditor suis manib⁹ laborauerit fundū, vtrū possit detrahere partē, que consueuit dari colono: puta dimidiam, & determina. Jaco. de Arena, q̄ non: q̄ exceptio fuit facta propter colonū & nullus reperitur colon⁹, ergo nihil operat perinde ac si facta nō esset: vt hoc text. sed si exceptio facta nō esset venirēt⁹ in vēditione fructus pēdētes. l. Julianus. ff. si fructibus. ff. de act. emp. q̄ sunt pars fundi vēditi. l. fructus pēdentes. ff. de rei ven. dixi in l. cū filio. in fi. & ē. eo. Item excipiendus coloni non pōt intelligi de ipso dño: q̄ dñs non potuit esse colonus sui proprij fundi, & eū coluerit vt dñs rei sue. pro hoc etiā Bar. allegat quinq̄ iura, & nō allegat. l. fi. ff. de cōtrahen. emp. melius facit. l. pacta cōuenta. ff. si in eo. ti. idē allegat l. si mercedē. ff. in. ff. de act. emp. vbi si in vēditione exceptuata sit generaliter habitatio omnibus in ea habitātibus nō intelligitur de habitatione ipsius vēdentis: & ideo no. ibi Bar. esse casuz, q̄ si rusticus vendidit tibi fundū saluo iure coloni seu laboratoris intelligitur de olbus alijs preter ipsum vēdentē, qui coluit. vt ibi limitat Bart. hic j qñ inter partes constabat nullum alium esse colonum nisi ipsum venditorem. tunc intelligitur q̄ ipse venditor habeat ius coloni per. l. si in venditione. ff. communia predio facit. l. fundus qui locatus. ff. de fund. instru. Bal. vero intelligit decisionem Jacob. de Are. quando venditor dixit saluo iure coloni referendo se ad ius: tunc cum nullus sit colonus nullum est ius coloni, q̄ possit esse saluū: secus si dixisset salua parte coloni, & si retulisset se ad facta qđ in re propria cadit, quam differentiam reprobant Jmo. & Ange. de periglis hic, sed ipse Jmo. distinguit, aut in reseruatione excipiens se retulit ad ius alicuius persone etiam indeterminate, & tunc si illi persone illud ius non debeatur reseruatio nihil operatur. l. minor. §. fi. & ibi gl. ff. de euic. secus qñ simpliciter reseruatur ius non respectu persone. d. §. fi in venditione. Breui ter tene distinctionem Bar. que cōiter tenetur, & adde qđ idez simpliciter tenet Ange. reputans no. dignū in d. l. si in vēditione. ff. communia predio. idem tenet Alex. in consi. xxviij. primi vol. quod incipit, visis & accurate ponderatis, qđ erroze est duplicatum in consi. xxxj. secundi volu.

Jussus facere vt quis habeat centum tenetur ei dare: nec liberatur dando fideiussorem.

Obligatus facere in plus tenetur quam obligatus curare.

Verbum curare est latius quam verbum facere.

Frater in suo testamento iussit heredē suum facere, vt omnia legata & relicta in testamento fratris sui mandarentur executioni, an heres teneatur soluere.

Testator in dubio cēsetur minus grauasse heredē, q̄ sit possibile.

Si heres. † Jussus facere vt qs habeat centū tenetur ei dare. h. d. & sic nō liberaretur dādo fideiussorē, vel exonerāsorē. sicut etiā qñ promisit dare: tunc tenetur precise ad bancum. l. vbi autem non apparet. §. fi. ff. de verb. oblig. & §. fin. Inst. de act. secus, si promisit curare, vt habeat, q̄ tunc liberaretur dando reū locupletem. ita loquitur tex. in l. fi. §. fi. ff. si cer. pe. & in l. illa stipulatio. §. eum qui. ff. de ver. obli. licet glo. hic aliter respondeat: † & sic plus tenet qui obligatur facere, quā qui obligat curare: nam primū importat factū immediatū soluēdi, vt hic, secundū autez denotat factū mediatū promittēdi fm Pe. & Bal. hic, & sic significatio verbi curare, est latior quā verbi facere, ideo in instrumēris hodie tabelliones apponūt vtrūq̄. s. promisit se facturū & curaturū fm Bar. hic. ¶ Item per istū tex. dicit egregie Ang. hic se de facto consuluisse in ciuitate Florētie † frater in testamento suo iussit heredē suū facere vt omnia legata, & relicta in testamēto fratris sui mandarētur executioni, & soluerentur: dicit se consuluisse quod pilla videbatur heres iussus soluere: non autem sibi solum videbatur sibi iuncta quedā cura, & solicitudo, vt p heredes fratris dz fieri solutio predictorū, & referebat ita fuisse iudicatū de facto, dicens ex hoc fuisse lucratum decem florenos aureos, & reputat tenendū menti. ¶ Miror q̄ nullus scribentiuz nec hic nec alibi facit mentionem de ista solēni decisione Ange. ego teneo contrariū, & credo male consultum per Ang. & male iudicatū, eo q̄ iste tex. in quo solo fundatur Angel. nihil facit: eo q̄ hic soluere vel facere, q̄ quis habeat centū, vel aliam rem: nō pertinebat ad aliū quā ad heredē grauatū. ideo testator mandando heredi, q̄ faciat quod habeā centū videtur mādare, q̄ soluat mihi ista cētū: prout formaliter dicit Bal. ad istū tex. quez nemo allegat in c. abbatē. in fi. nota. de rescript. secus qñ prouisio pertinebat ad aliū: tūc testator non intelligitur fuisse nec dedisse potestatē heredi prouidēdi, sed bene compellēdi illum alium. l. fi. §. fi. ff. si cer. pe. ita ibi expresse dicit Bal. de quo nullus mentionē facit, sed in questione Ange, soluere legata relicta in testamēto fratris pertinebat ad aliū. s. heredē ipsi⁹ fratris: ideo secūdo heredi grauato in secūdo testamēto videt⁹ sibi iuncta cura solicitandi heredes primi fratris vt ipsi soluāt. & ista est veritas. ad idē facit regula: † qz testator in dubio cēsetur minus grauasse heredē, q̄ sit possibile. l. vnū ex familia. §. si rem. ff. de lega. ij. ergo secūdus testator censet grauasse heredem vt solicitaret alios heredes primi fratris vt soluerēt: non autem q̄ ipse teneatur soluere, ita consulerem, & iudicarem.

Vicis legari potest, sicut ciuitatibus.

Vniuersitas vici ita est approbata sicut vniuersitas ciuitatis.

Vniuersitas burgi vnius aut ville dicitur approbata.

Priuilegium indultum ciuitati in quatuor casibus habet locum in villis & castris.

Villa & castrum, q̄ equiparentur minori, & ratione lesionis qđ restituantur in integrum.

Ciuitas honoratur dignitatibus quibus nec vicus nec villa.

Dignitas episcopalis in communi vsu facit ciuitatem. & nu. 5.

Ciuitas est que muris est cincta, & veterū authoritate ciuitas nuncupata est. & nu. 6.

Episcopalis dignitas fuit creata post aduentum Christi tempore apostolorum in concilio publico.

Episcopus ad esse ciuitatis non requiritur. & nu. 4.

Episcopi non debent in modicis ciuitatibus constitui.

Castrum q̄ distinguatur a villa & oppido.

Castrum dicitur quasi casa alta & fortis, & non debet esse nimis spatiosum.

Villa propie est vnitas quarundam domorum.

Oppidum quid sit, & vnde dicatur & dicitur ab ope.

Vicis † Vicis pōt legari sicut & ciuitatib⁹. h. d. ¶ Nota primo q̄ vniuersitas vici ita est approbata sicut vniuersitas ciuitatis: alias nō posset ei relinqui. l. collegiū. C. de here. instit. no. in l. j. C. de sacrosan. eccle. Jmo vniuersitas vnius burgi ita approbata sicut vniuersitas vici, aut ville. l. pe. C. de fun. reipu. lib. x. Bart. hic in fi. & alij. Et sic correlarie not. ex isto tex. q̄ vici & ciuitates equiparant quo ad capacitatē relictorū, vt hic. † Similiter priuilegiū indultū ciuitati i quatuor casibus per. l. fi. C. de sacrosan. eccle. hz locum etiam in villis, & castris fm gl. & Bar. ibi, & sequūtur Sali. & Pau. de castr. ibidē, & ita etiam late tenet Alexā. in l. finita. §. si de vectigalibus. ff. de damno infecto. vbi dicit q̄ ista est magis communis opi. quamuis glos. & Bar. sibi contrarius ibi teneant contrarium, & ibi sequitur Ludo. ita etiam tenet Rapha. Fulgo. in d. l. fin. de quo etiam vide per Angel. de Aret. in §. res fisci. Institutio. de vsuca. † Item sicut ciuitas equiparatur minori. si sit lesa vt restituatur in integrū sicut & in minoribus. l. respublica. C. ex quib. cau. ma. ita quelibet villa & quodlibet castrū fm glo. ibi in gl. j. in fi. Item ciuitates habēt priuilegia: q̄z gubernantur per alios q̄ segni⁹ negotia publica administrāt. ita ratio etiā militat in vicis, & villis. ¶ Blo. in verbo vicis, diuiditur in duas partes. In prima ponit differentiā inter vicū & ciuitatum. In secunda ponit duplicem etymologiam vnde dicat vicus, secūda ibi, sed quia vice ciuitatis. ¶ † Circa primuz gl. dicit quod ciuitas honoratur dignitatibus quibus nec vicus nec villa, & fm Bar. in commum vsu dignitas episcopalis facit ciuitatē. adde Bart. in l. fin. ff. de colleg. illici. vbi dicit, q̄ in vsu nostro non repellatur ciuitas nisi episcopatum habens. fm Bal. in l. ex hoc iure. ff. de iusti. & iure. dicit q̄ in terris christianis illa dicitur propie ciuitas que habet episcopalē sedē, vt notatur in c. pronuncia. xcvj. distin. sed q̄z antiquitus erant ciuitates, & tamē non erāt episcopi, ideo fm eū ciuitas est q̄ muris cincta est & veterū authoritate ciuitas nūcupata est. Item adde q̄ ad esse ciuitatis nō requiritur eps: q̄z potest esse ciuitas licet non ha-

¶ Vineas. adde q̄ si testator legauerit talē fundū i quo postea plātate fuerūt vites & sic fructꝰ est p ea in vineā talis vinea debetur legatario tanquā augmentū superuenies rei legate nec per talez mutationē extingui tur legatū per ea que habētur in l. seruū filij. §. si pocula. ē. eo. & ibi ēt Jas. & qđ ū legata sit vinea, & extirpate sint vites vide ea q̄ habent in l. si ex toto. in prin. ē. eo.

¶ Demirēt. Dic istud esse verū, si emptor ignorauerit esse cōsonum ibi, put in dubio p̄sumit ignorare alias si sciret tūc vēditor intellige retur solū vendidisse ius qđ hz in fructibus pendētibus, vt p Jasum l. cum filio. in fin. per eum hic allegata. ē. eo.

beat episcopū.c.j.de priui. Abb.in primo notabili.ad hoc multum no.istum tex.z reputat semper tenendum menti.z patet, nam antequam esset creata dignitas episcopalis tam erāt ciuitates constitute:† quia episcopatus fuit creat⁹ post aduētum christi tempore apostolorum in concilio publico,vt probatur in.xcvj.distin.in.c.olim.z tū ciuitates erant ante aduētum christi.l.ex hoc iure.ff.de iustit.z iure.z.xxj.distin.in.c.cleros.tamen secundum Abb.communi interpretatione italicorum receptum est,vt ea duntaxat reputetur ciuitas que episcopū habet,sed apud vltramōtaneos maxime Teutonicos hoc non recipitur fm eū,vt dicit no.Jo.and.in.d.c.si ciuitas. de sentē.excommuni.in.vj.z vltra abbatem ꝙ adesse ciuitatis non requiratur episcopus,adde tex.notabilem in.c.episcopi. lxxx.distin.vbi est text.† ꝙ episcopi non debent in modicis ciuitatibus constitui,ne vilescat nomē episcopi.z text.in.c.audiuimus,iij.q.ij.idem no.Bal.in.c.j.de offi.ord.Bar.in.l.de metropoli.Beryto.li.xj.C.z Bar.in extrauaganti qui sint rebelles,in verbo Lombardie.Unde idem Bar.in.l.j.ff.siue autē. ff.de oper.no.nunci.dicit ꝙ ciuitas differt a villa quia ciuitas est que muris clauditur.l.ij.ff.de verbo.signi.z.d.c.si ciuitas. z ita ante eum ꝙ ciuitas sit que sic muris cingitur dicit glos. in.c.j.in verbo ciuitatibus.de iureiuran.in vj.facit text.in.l. nam ꝙ liquide.ff.si ita legetur.ff.de penu.lega.ibi,z quidē vsibes murotenus finitūtur.z text.in.l.j.C.ne ruftic.ad vlum obse.deuo.ibi.xj.ibi ex rusticana plebeque extra muros posita tamen in Francia z apud Gallos ciuitas appellatur villa.et est tex.in.c.venerabili in verbo cenomanēsi villa.de censibus. z ibi Abb.in.iij.notabili.dicit ꝙ illud procedit ex vsu loquendi quorūdam locorum,vt est apud Gallos. Idem dum Bar. subdit † ꝙ castrum distinguitur a villa z oppido,quia villa nō est muro nec vallibus,circundata prout castrum: adde ꝙ castrum dicitur quasi casa alta z fortis munitum muris et non debet esse nimis spaciosum vt paucis indigeat ad custodiam. ita dicit Abb.in.c.tue.in.ij.notabili.de cler.non residen.dum Bar.dicit ꝙ villa dicitur que non est vallibus circundata nō videtur bene dicere.† villa enim est proprie vnitas quarundam domorum sine muris quasi vallis vallata,secundū Ab. in.c.venerabili.in.iij.notabili.z in.d.c.tue.in.ij.notabili. Bemunia.d.c.si ciuitas.† Quid autem sit oppidū,z vnde dicatur habes tex.in l.pupillus.§.oppiduz.ff. de verborum significatio,vbi dicit ꝙ oppidum dicitur ab ope,cui⁹ rei causa menia sunt constituta.et dicitur terra murat aque fert opez contra hostes,z ponit notabiliter Archidia.in ca. qualiter.xxiij.q. vltima.

1 Legata ab instituto relicta an censeātur repetita a substituto vulgari.z vide nu.15,21,46,47,57,58,59,z.60.

2 Inconueniens non est quod filius post patrem eligatur in imperatorem.
Imperatores duo simul esse possunt eodem tempore.

3 Imperator ꝙ vnus tantum esse debet de iure.

4 Lex que coniecturatur voluntatem testatoris intelligatur nisi aliud de voluntate disponentis appareat.
Lex coniecturans voluntatē testatoris respicit semper interpretationem restrictiuam.
Una presumptio tollit aliam.
Presumptio legis non est presumptio iuris,z de iure.

5 Apparere euidenter dicitur illud quod apparet ex legitimis coniecturis licet non fuit expressum:z limita vt in nu,14.

6 Manifestum dicitur illud quod ex coniecturis apparet.z numero.11.

7 Patere dicitur illud quod constat per presumptiones.

8 Presumptiones legum dicuntur liquidissime probationes.
Presumptiones legis dicitur esse veritas.

9 Falsitas notarij potest probari per coniecturas.

10 Expressum ꝙ dicatur illud quod continetur ex mente legis.

11 Usurarius manifestus ꝙ dicatur qui ex coniecturis probat⁹ est usurarius.

12 Contractus usurarius probatur ex perspicuis indicijs.

13 Probatio euidens inducatur per coniecturas legitimas a iure approbatas,alias non.
Statutum requirens euidentes probationes verificatur in probationibus resultantibus ex legum coniecturis.

14 Euidenter expressum non dicatur illud quod elicitur per cōiecturas etiam ex verbis testatoris.

16 Judex an teneatur sequi a suo capite illam presumptionem quam presumit ex aliquibus coniecturis testatorem voluisse.

17 Portio coheredis deficiēs accrescat alteri coheredi cū onere legatorum ab eo relictorum.

18 Interpretando mentez testatoris sepenumero propter nimiā subtilitatem erratur.

19 Tria dicuntur multa,z etiam duo.z vide.nu.21.
Multi z pauci dicuntur secundum subiectam materiā,z etiā iudicis arbitrio.nu.22.z 24.

20 Testis deponens super publica voce,z fama si in redditione cause nominat duos,z quod audiuit a multis alijs quod non concludat.

22 Falsitas non potest committi coram hominum multitudine.

23 Turbam duo vel tres non faciunt,sed decem aut quindecim.

25 Statutum puniens euntem cum multitudine hominum non comprehendit expugnantem castrum cum quatuor hominibus.

19 Expressum facit cessare tacitum,item z presumptum.

20 Testator si instituit filium heredem vniuersalē z filiam in centum,z si filius decederet sine liberis substituit hospitale.z quod filia haberet quinquaginta:an mortuo filio filia vltra centum habita a filio habebit etiam hospitale quinquaginta.

22 Substitutus in parte hereditatis non est verisimile quod habeat simul substitutionem z legatum relictum ab instituto.

23 Testator si instituit filium heredem vniuersalem,z vxori legauit vsum fructum,z si filius decederet in pupillari etate substituit ei fratrem ipsius testatoris z dictam vxorem, an mortuo impubere vxor habebit precipuum vsumfructum.

24 Legata relicta ab instituto quod in dubio cessantibus coniecturis censeantur tacite repetita a substituto,intellige substituto vulgari,z vide numero 29.z vide numero 36.z vide late in nume.45.

25 Subrogatio censetur fieri cum omnibus qualitatibus z conditionibus eius cui fit.z nu.50.

26 Jus coniunctionis erat in persona instituti cum alio transit ad eius substitutum vulgarem.
Substituto competit ius accrescendi in parte alterius heredis repudiantis quamuis ei non esset coniunctus.

27 Institutus secundo loco an dicatur substitutus.

29 Tex.in l.querebatur.§.fi.ff.de testa. mili. loquitur in substitutione que directa militaris appellatur.
Substitui maiori directo non potest post aditam hereditatez a pagano sed a milite sic.

30 Legata relicta a primo cēseantur repetita a secūdo quādo fit translatio de vno ad alium simpliciter z pure.

31 Legata nominatim relicta ab instituto non intelliguntur repetita a substituto,z intellige nomine proprio,vt ibi, z nume. 36.z 54.

32 Dictio nominatim refertur ad nomen proprium z ad nomen appellatiuum.

33 Testator si grauat onere legatorum omnes gradus institutorum z substitutorum, tunc legata a primo videtur repetere a secundo

34 Testator si granat plures heredes nominatim nomine pprio onere legatorum,z portio vnius deficiat,vadit ad aliū per ius accrescendi cum onere legatorum.

36 Textus in l.Celsus.§.quod alicuius.ff. de legat. ij. hodie non procedit.

37 Negatiua veniens priuatiue nihil ponit.

38 Legatum alimentorū licet nominatim, scilicet nomine pprio sit relictū ab instituto,tamen censetur repetitum a substituto.
Legatum in piam causam relictum ab instituto censetur repetitum a substituto.

39 Legata relicta ab herede veniente ab intestato non censentur repetita a sequenti in gradu.z nu.55.

40 Succedens ab intestato dicitur habere voluntatem defuncti quando talis succedens obtineret primum gradum.

41 Legatum relictū nominatim ab eo qui est in primo gradu nō debetur ab eo qui est in secundo gradu si ad eum hereditas deuenit ab intestato.

42 Legata relicta in codicillis nominatim a certa persona non debentur a succedentibus ab intestato qui sunt in secundo gradu.

43 Conditio apposita in institutione, an intelligatur repetita in substitutione.

44 Titulus si quis omis.causa testa. ō. quando habeat locum in terminis huius legis.

48 Conditio dandi apposita in persona instituti censetur repetita in persona substituti.

49 Onus iniunctum instituto qs censetur repetitum a substituto, etiam si esset iniunctum cum aliqua qualitate,que cessaret in persona substituti.

50 Substitutus censetur subrogatus loco instituti.

51 Regula huius textus procedit etiam in legatario a quo fuit relictum.

52 Conditio adiecta legato relicto ab instituto censetur repetita a substituto

a substituto.
55 Substitutus directo a milite per directam militarem non tenetur ad legata relicta ab instituto.
56 Legata relicta ab instituto an debeantur a substituto, qñ institutio ab initio pro non scripta habita fuit.
57 Legata relicta ab instituto an vident repetita a substituto pupillari, q̃ non. & ibi ponit rationem.
58 Legata relicta ab instituto non censent repetita a substituto nisi re particulari sed in universali sic.
59 Legata relicta ab instituto, minus dilecto non debentur a substituto magis dilecto.
60 Legata relicta ab instituto non debentur a substituto: qñ unus eidem est instit⁹tus, & substitutus.

LIcet Imperator. Ista est solennis & magistralis lex, & dr Paul. de ca. in fi. in vltimis ꝓbis q̃ est pulcherrima & notabilis lex, & lz glossator⁹ simplr & ficto pede trãfuerit in ista lege solũ allegãdo Zozoman⁹: tñ Bar. & doc. eã bñ cõmẽtauerũt, ego intẽdo solẽnter
1 & vtiliter eã legere. ✝ Legata ab instituto relicta cẽsent tacite repetita a substituto vulgariter aliud ex ꝓiecturis appareat. h. d. ¶ Diuidit in q̃tuor ptes. In ꝓma ponit effectũ rescripti imperatorij. In scda illud limitat. In tertia limitationẽ p tria exẽpla declarat. In q̃rta ꝓcludit qñ rescriptũ pedat. Scda ibi, tñ hoc ita. Tertia ibi, qd em̃ si aliã rem. Quarta & vltima est ibi, in obscura, igit volũtate. ¶ Ho. j. ex tex. ibi: cũ a pre scripserit, fm Jo. de Imo. Ang. de pillis
2 ✝ non esse absonũ & incõuenies q̃ filius post patrẽ ꝓmoueat ad impiũ, intellige p viã electionis: q2 in impio nõ est successio iure hereditario, c. p venerabilẽ. de elec. & q̃ sunt illi ad q̃s spectet eligere imperatorẽ, est gl. sing. in c. ad apostolice. in fi. & ibi iudi. in vj. tñ fm d. Alex. iste tex. nõ dr q̃ filius fuerit imperator post patrẽ, vt ꝓsupponit Imo. lz ambo potuerũt esse imperatores, nõ fm eũ iste tex. põt allegari q̃s duo pñt esse simul imperatores eodẽ tẽpore: de quo remittit se ad notata p Imo. in l. fi. ad fi. ff. de her. instit. vbi fm eũ Imo. cõcludit q̃ sic illã legẽ ibi, imperatorib⁹ nostris cũ aliis simulibus. Tu aduerte dũ tex. dr imperator noster, dic, s. diuus Seuer⁹, vt est tex. in l. si titio & merito. §. iulianus. §. fit. j. & dũ dr cũ patre, dic, s. diuo Anto. vt est tex. in l. non iusta. C. ad treb. & sic nõ fuerũt eodẽ tẽpore imperatores lz diuersis: lz posses dicere q̃ Seuer⁹ & Antonin⁹ fuerũt simul imperatores, vt l. imperatores Seue. & Anto. ff. de iure fisci. & l. si. ff. ad turpil. ibi imperatores Antonin⁹ & Seuer⁹, tñ q̃ simul, fuerint necessario nõ ꝓbat illi tex. Item Jo. de Imo. in d. l. si. vij. col. ff. de he. instit. tenet totũ ẽ Jziũ eius qõ eum refert tenere d. Alex. hic;
3 ✝ nãtenet q̃ imo de iure vnus tm̃ dz esse imperator, vt est tex. diui Hieronymi, vij. q. j. c. in apibus. dictũ Phil. in quoto ethico. entia nolũt male disponi. princeps q̃ vnus disponit ordi, lz q̃cq̃ fuerint duo, vt in iuribus palleg. & in l. diui fratres. ff. de pe. & in l. cũ ꝓponebat. ff. de leg. ij. lz illud fuit de facto nõ de iure fm gl. not. in d. c. in apib⁹. & Imo. in d. l. si. in
4 vj. col. ¶ Not. ij. ex tex. ibi, si nõ fuerit euidẽs, fm Bar. q̃d omnis lex q̃ cõiecturat volũtatẽ alterius dz intelligi nisi aliud de volũtate disponẽtis appareat euidẽter. istud est notabile Bar. & sic habes q̃ lex ꝓiecturãs volũtatẽ testatoris recipit semp interpretationẽ restrictiuã nisi Jziũ euidenter apparear, & sic vbi lex statuit aliq̃d ex tacita volũtate testatoris vel Jhentium inest semper tacita conditio nisi alia ꝓsumptio sit in Jzium, q2 vna ꝓsumptio tollit aliã, vt hic, & l. cũ de indebito. in prin. ff. de ꝓba. & l. diuus. ff. de in integrũ resti. & c. literas. & ibi ad hoc not. d. Abb. in iij. no. de ꝓsum. & sic apparet q̃ ꝓsumptio legis nõ est ꝓsumptio iuris, & de iure, q2 admittit ꝓbatio in Jziũ q̃ aliã coniecturam, vt hic, lz q̃ est ꝓsumptio iuris, & de iure ibi non admittit ꝓbatio in Jziũ, vt est glo. not. in l. fi. in prin. & ibi Bar. ff. qõ met. cau. gl. in cas qui fidem. & ibi Cano. de sponsa. ¶ Ho. iij. ex eodẽ
5 tex. q̃ ex eisdẽ verbis fm Jac. de are. Bar. & alios q̃ ✝ illud dr euidenter apparere q̃ apparet ex legitimis coniecturis lz non fuerit expressum. nã iste tex. appellat euidentẽ voluntatem q̃ p coniecturas ꝓbat. facit l. si quis locuples. in fi. ff. de manu. testa. ¶ Et q2 iste tex. frequenter ad hoc allegat: iõ intẽdo bñ examinare regulã hui⁹ tex. ¶ Adde primo bonũ tex. in l. qdã testamẽto. ff. de vulg. & pup. ibi id q̃ apparet euid
a ẽter vbi dr apparere & euidenter illud qõ apparet ex coniecturis lz nõ sit expressum. & ibi Are. ad hoc notat istũ tex. & ante Bal. & Raph. cu. Ad idẽ bonus tex. in c. ij. de cogn. spi. ri. in vj. no. d. Abb. in c. tu dilecti. in j. not. p illũ tex. de dona.
6 ✝ Scdo adde qõ illud dr manifestum qõ ex coniecturis apparet. c. j. & ibi Abb. in fi. notabili ad hoc notat de censi. & e. j. & ibi d. Abb. in fi. notabili. de cleri. nõ residẽ. Itẽ ꝓbatio coniecturalis dr manifesta fm Bar. in l. si quis ex argenta-
7 rijs. §. penul. ff. de edẽ. & dicã j. ¶ ✝ Tertio adde q̃ illud dr patere q̃ constat per ꝓsumptiones fm d. Abb. in c. ad nostrã. in vlt. not. pillũ tex. de emp. & vẽdi. ¶ ✝ Quarto adde
8 q̃ ꝓsumptiones legũ dicunt liquidissime ꝓbationes vt est gl. notabilis in l. si tutor⁹ petitus. C. de pericu. tut. quã gl. dicit singulariter & meliorẽ de iure Joã. de Imo. in l. q̃stiũ. ff. de re iudi. & in l. tẽpus. in §. j. & in l. si ita q̃s heres institutus fuerit excepto fundo. ff. de here. instit. illã gl. ẽt pro notabili allegat Bal. in rub. extra de ꝓsum. ad fi. bene facit tex. in l. j. in fi-
bo liquido ꝓbet. cũ gl. in fbo ꝓbat. C. de rest. mi. quã ad hoc põderãt Ang. Lu. & Mod. ibi, facit l. diuortio. §. si fundus. in fbo palã fit. ff. sol. matri. imo fortius ꝓsumptio legis dr esse veritas, ꝓout vr tex. iuncta gl. in l. si. §. si. ad fi. ff. de
9 ꝓba. ibi veritati locum superfore. quem tex. audiui ad Bal legari a quodã magno aduocato qui faciebat de illo tex. magnũ festũ & reputabat suum peculiarẽ tex. tu videbis an pro
bet. ¶ ✝ Quinto adde q̃ falsitas notarij põt probari p coniecturas verisimiles agẽdo ciuiliter fm Jo. de ana. in consi.
10 xlix. incip. dubiũ de quo querit. ¶ ✝ Sexto adde qõ sicut illud dr esse euidens qõ colligit ex coniecturis, vt hic, & not. d. Abb. in c. licet causam. ij. nor. in fi. de ꝓba. ita illud dr
b esse expressum b qõ continet ex mente legis, & sic ex coniectura legis. ita not. Bar. in l. ꝓtor alt. in prin. per illũ tex. ff. de oper. no. num. cũ cõcor. quas ibi dedi. Item illud dr expres-
a sum nõ solum qñ vbis exprimit, lz ẽt qñ euidentibus signis
11 colligit. ita no. Bar. in l. itẽ q̃. p gl. ibi. ff. de pac. ¶ ✝ Septi-
c mo & vltimo adde q̃ manifestũ dr aliquid per cõiecturas & indicia. l. cũ ꝓponebat. ff. de leg. ij. in v. manifestam voluntatem videri. & ibi Bal. hoc notat, & ex hoc colligit argumentũ q̃ ille dicat vsurarius manifestus qui ex coniecturis probatus est vsurarius, lz ꝑ eum non sit probatum per aliquas directam ꝓbationem: & ad hoc ẽt dr facere c. vltimus. de succes. ab intesta. & eum referunt simpliciter sequunt Rapha. cu. & Ang. de perillis hic, lz non teneat altare paratũ ad mutuãdũ vel nõ teneat telã ante ostiũ vt faciunt vsurarij Mediolani. ¶ Adde qõ Jzium tenet idem Bal. in l. ciues. in j. no. C. de appel. vbi q̃ illũ tex. dicit patere q̃ ille qui dicit ali
b quem esse vsurarium manifestum dz hoc probare per actus apertos & indubitatos, & nõ p cõiecturas: q2 vbi coniectura ibi veritas nõ est p se nota: tñ non præcedenti opi. adde tex. in c. cũ in diœcesi. in verbo si tñ argumentis. de vsuris. tñ ille tex. vr procedere concurrente etiam fama publica vltra arg. & indicia fm d. Abb. ibi. Item adde tex. cũ gl. in c. ad nostrã. de empt. & ven. p quã no. ibi d. Abb. q̃ vsurarius cõuincit per solas ꝓsumptiones vrgentes. idẽ tenet Bal. in rub.
12 extra de offi. iudi. in vj. col. vbi tenet ✝ q̃ Jctus vsurarius ꝓbat ex perspicuis indicijs sicut dolus pp occultas fraudes c
c vsurariorum, imo isto casu ꝓsumptiones præferunt confessioni partis. lz alias nulla sit maior ꝓbatio quã p cõfessionẽ partis. ita pulchre no. Bal. in l. j. per istuz tex. C. de collu. detegen. vbi dicit esse argumentum ꝑ feneratores q̃ faciunt fieri confessionem coram ẽpo q̃ instrumẽtũ est de vero & puro capitalu: nam q̃ ista sit colluſio facta in fraudẽ dz ꝓbari saltem per ꝓsumptionem canonum que in hoc prevalet con-
13 fessioni partis fm eum, qõ bene no. ¶ ✝ Limita predicta & regulam huius tex. ampliatam, vt s. duobus notabilibus modis. Primo limita vt procedat qñ sunt coniecture legitime a iure probate: q2 ille habent pro vera probatione: alias per solas coniecturas nõ induceret euidens probatio, iuxta l. si tutor⁹ petitus. C. de peri. cu. & in l. absentem. ff. de pœnis. fm Bal. Paul. de ca. Flo. & d. Alex. hic. & Bal. in l. ciues. in j. no. C. de app. sic intelligit illud qõ vult Ang. hic dz tenet qõ notabile qõ collegit ex tex. est vtile ad statutum requirens euidentes probationes qõ verificet in probationibus resultantibus ex leguz coniecturis. & sequuntur simpliciter Ang. de
14 perillis & Flo. hic, & prosequit plenius Alex. hic. ¶ ✝ Scdo notabiliter limita qõ licet dicat euidenter apparere illud qõ apparet ex legitimis coniecturis, vt hic: tñ nõ dr euidenter expressum illud qõ elicit per coniecturas etiam ex verbis testatoris a quibus coniecture causant, vt l. si plures. in fi. ff. de vul. & pupil. ibi: nisi euidenter fuerit expressum. & ibi glo. no. & solus Areti. ad hoc notat & reputat perpetuo tenendũ menti, & plus non dicit. Tu vltra eũ adde tex. in c. ij. in verbo patenter expressum. de sent. excõm. in vj. per quem tex. no tant Canonistæ præsertim Gemi. qõ illud non dr euidenter expressum qõ ex coniecturis apparet. ita pulchre limita re-
15 gulã huius tex. ¶ ✝ Hora quarto ex isto textu qõ lz ante rescriptũ Imperatoris, ratio naturalis in mentibus hominũ

¶ Apparere. Adde d. Jas. in l. q̃ filiab⁹. §. si qs ita. s. fi. not. s. eo. & l. si plurib⁹. in vj. no. s. eo. vbi dr q̃ dictio euidẽtissime i supla tuo gradu plus iportat quã plena ꝓbatio & dr ẽt ibi q̃ nõ semp importat notorium.

¶ Esse expssum. Adde q̃ & illud dr expressum qs ꝗrinet sub gñali tate ꝓbor, vt p d. Jas. in l. j. i xv. col. circa vlt. part tẽ gl. i v. 2ꝗrimo. §. eod.

¶ Cõiecturas. Adde no. Jas. in l. si plurib⁹. in vj. no. §. e. vbi ẽt dr, qõ dictio manifestissim⁹ in suplatiuo gradu bñ facit q̃ ꝓiecture sufficiant a Jzio sensu: & q̃ sec⁹ vr in positiuo manifestus, vt ibi.

insinuaret q legata ab instituto intelligant repetita a substituto: q3 aliter homo rōis capax dicere et q si testō voluit grauare legatis heredē pmo loco institutū quē magis dilexit multo fortius est credēdū q voluerit grauare substitutū quē minus dilexerit. tex. est in l. publi⁹. §. fi. ff. de qdi. z demō. vbi tex. dicit etem Ꝺ volūtatē testōis videri vt amplius ad substitutos puenīat quā ad heredē institutū puenire potuisset. Itē si testator fuisset de Ꝺ interrogatus verisimiliter de Ꝺ rūdisset: q̄ hr̄ p dispositō. l. titius §. lucius. vbi dixi ff. de libe. z posthu. z l. fi. C. de posth. here. instit. gl. in l. tale pactū. §. fi. p illū tex. ff. de pac. z tñ ante rescriptū imperatoris nō fuissemus ausi ita determinare: als rescriptū fuisset vanū
16 z supuacuū. z sic vr̄ iste tex. † mirabiliter ꝓbare fm Ꝺ. Per. de bexu. q ls iudex ꝓsumat ex aliqbus cōiecturis testatorē aliqd voluisse: nō tñ pōt a suo capite illā ꝓsumptionē sequi. istud notabile vr̄ destruere materiam vltimarum voluntatum. nam in vltimis voluntatibus ꝑsertim circa legata z fideicōmissa quocūq3 modo deprehendat quid voluit testator illud debemus seq. l. heredes mei. §. cū ita. ff. ad trebel. z l. cū qō. in fi. C. de leg. facit l. in additionibus. primum locum obtinet volūtas testatoris, z in l. cū anus. ff. de qdi. z demon. ego consulēdo soleo ad hoc allegare tex. egregiū q in cōi non allegat in l. quisquis. ff. de ꝓb. fig. vbi dicit tex. labeo vr̄ ꝑbonā figuram sequi: proculus aūt mentē testantis, ꝛ non dubito quin labeonis sūa vera non sit, z sic stat difficultas hui⁹ tex. imo fortius ēt post emanatum istud rescriptum imperatoris adhuc Julianus iurisc̄ōsultus maxime dubitauit ex tēde
17 re rescriptū imperatoris ad coheredes: † vtrū portio vni⁹ coheredis deficiēs accrescat alteri coheredi cū onere suorū legatorū ab eo relictorū quasi vnus coheres videat tacite substitut⁹ alteri. l. ū tritio z meuio. §. iulian⁹. ff. de leg. ij. ꝛ debes dicere q q̄n testator grauat expresse institutū legatis z nō substitutū z sic omisit repetitionē legatorū a substituto casus videbat q debuerat haberi ꝓ omisso, ex quo erat omissus a testōre in scriptura testamēti vū rescriptū imperatoris puidet supplēdo ex ꝓiecturata mēte defuncti: post q̄ rescriptū imperatorū habuim⁹ regu. indubitatā q legata ab instituto relicta videnť regulr tacite a substituto repetita. l. cū pr̄. §. ab instituto. j. ꝺ leg. ij. z l. vnica. §. in ꝓmo. z §. p scōs. C. de cad. tol. cū alīs ꝛcor. in gl. allegatis. z dicā latius j. vt et alibi signāter Bal. in l. ꝛcibus. i vij. col. C. ꝺ ipu. z alīs sub
18 sti. † q in interpretāda volūtate testatoris sepenumero pp nimiā subtilitatē erramus: q3 testātis animū nō videmus q signa in practica: vnde nimirū si ante rescriptū imperatoris hoc dubiū reputabat. ¶ Nota quinto ex tex. ibiq3 ex multis
19 colligit iunctis sequentibus fm Ja. de are. Bar. z alios † q tria dicunť multa. nam tex. dicit q istud ex multis colligit, z postea tātū tria subiūgit exēpla. facit tex. in l. j. §. hoc rescripti. ff. ad syllania. z ibi gl. dicit q ēt duo dicunť multa p §. fi. insti. de iure perso. vbi ēt vr̄ tex. q duo sunt multa, ls gl. in ꝟ bo multa. aliter respondeat ad illum tex. Adde ēt tex. in c. latores. de cleri. excōmu. z gl. in c. ad nostrā. de rebus eccle. nō alie. Alber. de rosa. in prima parte statutorum, in q. q. Alex. in l. imperator. in iij. col. in fi. ff. ad treb. sed Bal. in l. hac consultissima. in fi. C. q testa. face. pos. dicit q multi dicunť octo vel plures, p illū tex. cū multi z pauci dicunť fm subiectā materiam fm Abba. in d. c. latores. post gl. ibi. Adde tex. in §. multis. insti. de liberti. ita ēt vr̄ concludere Albe. de ros. in prima parte statutorū. in q. q. z in dictionario suo in verbo multo, nā ꝓuīn. milia psonarū in vna prouincia dicunť pauci z non multi. Similiter diceret christianissimus imperator mo
20 ster mittit multos milites Ꝺ venetos, esset derisorū q̄ illa dictio multos, verificaret in duobus vel tribus, imo nec in milibus attenta exigentia rei z cōditione psone. Itē adde in practica illud q̄ notabiliter consuluit Bal. in q̄si. ccccl. vij. quinti voluminis q̄ incipit, ad euidentiam p̄mittendum est
20 q̄ dicat vsurarius manifestus. in pen. col. vbi tenet † q testis deponēs de publica fama interrogatus a q̄bus audiuit dici, nominat duos z subdit q a multis alīs nō q̄cludit necessario famā, cū istud verbū multis: possit verificari in duob⁹
21 q̄ bene not. ¶ † Item aduerte q ls tria vel duo dicanť multa, vt dixi, nō tñ dicunť facere multitudinem per tex. in auth. de referendarijs. colla. iij. vbi probatur q̄ etiam octo nō dicanť facere multitudinem fm Ang. Imo. Rapha. cu. Ang. de perillis z Flori. hic, sed ℨium tenet Bal. in l. hac consultissima. in fi. per illum tex. C. qui testa. facere pos. vbi no. q coram multitudine hominum falsitas cōmitti non pōt vt ibi in litera. z dicuntur multi octo vel plures, vt ibi pater. alibi tenet Albe. de rosa. q multitudo ac ēt multi dicunť arbitrio iudicis fm qualitatem negotij. ita tenet Albe. de rosa. in dictionario suo in verbo multitudinē. z in v. multa. z sequit d. Alex. hic. ¶ Tu autē p̄o Ang. z sequacibus adde bonum tex. in l. ꝑter. ij. §. j. in v. turbā aūt. ff. vi bo. rap. vbi tex. dicit turbā esse multitudinē hominū, z q tres aut quatuor non faciunt turbā, ſ3 decē aut quindecim homines. ¶ Item adde Bal. in c. cū cām. el j. in pen. col. de testa. vbi tenēt p glo. ibi q multitudo dicat arbitrio iudicis. z p hoc signanter infert q si statutū disponat q vadēs cū multitudine armatorū puniatur pena capitis, z qdā iuit ad expugnandū castrū cū q̄tuor hominibus armatis q̄ non dr̄ iuisse cum multitudine q3 inspecta rei qualitate sunt pauci. z ad Ꝺ dicit singulariter no. illā gl. ¶ Itē adde tex. in l. ij. in ꝓin. v. remittit. ib. z multitudo filiorum. ff. de excu. tuto. p quē tex. no. ibi Bal. q multitudo dicunť tres vel quatuor vel quinq3. z facit fm ad q̄nem de eo q accusat q fecit insultum cum multitudine armatorum, ſ3 credo q Bal. male dicat per tex. in l. ꝓeter. ij. §. j. ff. vi bo. rapt. q3 ℨium de directo tenuit idem Bal. in d. c. cū causam. bene fateor q attenta qualitate negotij dr̄ multitudo
filiorū vbi sunt quatuor vel quinq3 filij respectu vnius z eiusdē patris, z sic restrictiue secus q̄n simplr dr̄ de multitudi-
22 ne armatorū. ¶ † Ro. vj. ex v qd em̄ si aliā rem. q q̄n legatarius erat aliqd relictū ab instituto, z eidē qd diuersus relictū a substituto: tūc est vehemēs cōiectura q nō intelligat tacite repetitū a substituto illud legatū q̄ erat legatū ab instituto. rō huius ꝓme cōiectur. tex. pōt esse duplex. Prima q3 nō est verisimile testōrē voluisse grauare substitutū duplici onere legator z eidē legatario. z sic exp̄sse z tacite. l. titia. §. q in vita. ff. de le. ij. vū secus videret si a substituto fuissent relicta legata alīs legatarijs: tūc legata relicta ab instituto videreńť repetita a substituto p istū tex. a ℨio sensu, z ita intelligūt ex Ꝺ tex. Dy. Raph. cu. z Pau. de ca. hic q bū no. ad
23 istū tex. ¶ † Ego aliā scōam rōnē assigno: q3 expressus facit cessare tacitū. l. cū filio. §. fi. vbi dixi. ff. de vul. z pup. Itē expressum facit cessare ꝓsumptū. l. ita. ff. de liber. z posthu. z l. clemēs patron⁹. ff. de her. insti. Bal. in l. in multis. circa fi. ff. ꝺ statu ho. z in l. fi. C. de don. ante nupt. Ex quo q testō: exp̄sse legauit a substituto cessat tacita repetitio legati relicti ab instituto, Ita adde q p istū tex. in v. qd em̄. decidit Spe. dubitabilē q̄nē in ti. de testa. §. j. in v. ite pone. vbi q̄rit Spec.
24 † pone testator instituit filiū heredē vniuersalē in oibus bonis suis z filiā in cētū, z si filius decederet sine liberis subiti fuit hospitale, z q̄ filia haberet quinquaginta: mortuus est filius sine liberis post imixtionē hereditatis paterne filia petit quinquaginta, hospitale vult in illis cōputare illa cētū in quibus fuit instituta, z q̄ habuit. tenet Spec. q̄ possint p iuratores, in isto v. qd enim cū testator vnā quātitatē reliquerit a filio instituto, z aliā ab hospitali substituto vulgari, q̄ ꝓmū nō intelligit repetitū a scō, tū Jo. an. ibi in additionibus ſ3 ℨiū, eo q3 in ista q̄ne duo fuerūt legata. Primū purū ꝺ cētū cuius dies cessit statim ab adita hereditate. l. legatū. z l. cū pr̄. §. furdus. ff. de leg. ij. Scōm q̄ditionalē cui⁹ dies cedit filio sine liberis moriēte, q̄ vnū nō cōputat in reliquū. Item fuit duo legata relicta diuersis psonis. primū a filio, scōm ab hospitali substituto ipsi filio, q̄ vnū nō tollit p aliud. l. si plurib⁹. §. j. z l. seruo alieno. §. fi. q̄s a ꝓmo. ff. de le. ij. z sic non pōt dici q̄ purum sit translatus in conditionale p l. cū cētū. ff. de adi. leg. tū Jo. an. non bū rūdet ad istum tex. nam fm eū iste tex. non loquit q̄n testator reliquit aliā rē a substituto, ſ3 in ista q. aliā reliquit a filio, z aliā a substituto, ſ3 certe in isto v. qd em̄, ad quē non aduertit Jo. an. tex. ꝓprie loquit q̄n testator aliā rē reliquit ab instituto, z aliā diuersā a substituto. Itē rō q̄ā §. ꝓxime assignaui ad istū vr̄. q testator in dubio nō vr̄ voluisse grauare substitutū duplici onere legatorū respectu eiusdē legatarij militat ēt in q̄ne ꝑsenti. tū si bñ cōsideras q̄nē Spe. nō sumus in terminis hui⁹ legis: q3 nō sunt duo legata. vt dt Jo. an. imo ꝓma fuit institutio filie de cētū, scōa fuit vel institutio in certa re, z sic in quin-
25 quaginta aut fuit legatū ō qui inquaginta. ¶ † Ro. septimo ex tex. ibi vel quid si certa fuit cā. q si alia est cā grauādi tacite institutū q̄ substitutū, tūc nō intelligit repetitū legatū facti ab instituto. Rō q3 cessante cā dispositionis cessat ipsa dispositio. l. adire. §. quāuis. ff. de iure pa. z l. q̄ dicitur. ff. de pact. z c. cū cessante. de appel. Et pōt ista scōa cōiectura tex. exēplificari trib⁹ modis. Primo si ab instituto agēte administratore: q3 forte erat pupill⁹ vel pdig⁹ fuit relictū alicui cā administrationis suscipiēde, puta legata fuerūt tritio decē singulis annis, vt administret negotia ipsius. l. nescium⁹. ff. de excus. tu. z sic ob remunerationē laboris. l. seio. in pn. ff. de annu. leg. nā nō intelligit repetitū legatū a substituto q erat maior z prudens z nō indigebat administratore. Scōo

z notabilius

z notabilius exemplificat Old. laudē. z Ray. de fozli. z sequū tur Bart. z alij hic: ꝙñ testator ab instituto legasset rem que in totū esset ipsius heredis instituti tūc ipsū grauamen nō intelligit repetitū ab ipso substituto: eo qz ipse substitut⁹ haberet necesse redimere illā rē. ꝯ nō hz facere instituꝝ: qz est sua. z falcidiozes sunt testatozes ad legādū rē prozpziā vel heredis quā ad grauandū vt redimatur res aliena. l. vnū ex familia. §. si rē. ff. de leg. ij. ¶ Tertio potest exēplificari ꝑm Dy. Ray. Sali. z Rap. cu. qñ testator ab intestato reliquit aliq̄ factū eius ꝓsone coherēs sub pena: puta testator grauauit heredem institutū scitē bñ scribere, vt scriberet talē libzū tali ecclesie: tūc substitutus q nescit scribere non vī gravatus. ¶ Nota octauo ex tert. ibi, vel quid si substituit q nō est verisimile substitutum in parte hereditatis habere lumi. z substitutionem z legatū rejectū ab instituto. Rō, qz vna z eadem substitutio nō dz ceseri diuerso iure. l. iam hoc iure. in pzi. ff. de vul. z pup. z. l. ꝙuis. z l. hereditatem. C. de impube. z alias substit. z tō ex quo duo fuit substituti simpliciter, testator voluit eos equaliter venire ad successionē. Ideo lex facit ex hoc cōiecturā: quod etiam noluerit repetere legatū factū a substituto. ¶ Et p istū text. fuit determinata egregia questio de facto contingēs in ciuitate Bo
27 nonie ꝑm Dy. z alios. † Pone testator instituit filiū suū impuberē heredē vniuersalē. z vxoꝛi legauit vsumfructū. a. z si filiꝰ impubes decederet i pupillari etate substituit ei fratrē ipsius testatoris. z dictā vxozē mortuo impubere, ambo substituti venīt ad hereditatē quilibet ꝓ dimidia: fz vxoꝛ vult etiā habere ꝓcipuū vsumfructū tanq̄ repetitū a substituto fuit determinatū q non possit p istū text. z p. l. latin⁹. j. ti. i. z dicit Bali. istō esse notandū: qz directo alia die sibi contigit de facto. Similiter Pau. de cast. hic ad fi. dicit, q vidit istā questionē de facto. Istā decisionē limitat Bar. inferius esse, vacuā qñ dicta vxoꝛ succederet ex tacita vulgari cōprehēsa ex expressa, pupillari etc legatū vsufructꝰ no cepit deberi a pupillo secꝰ si pupillus adiuit vel se immiscuit hereditati paterne: z sic iam incepit deberi vsusfructus vxoꝛi: qz tūc tale legatū vsufructꝰ ꝓ parte debīt vxoꝛi ex persona pupilli ex cuius ꝑsona initiū habuit. Limitōe legis falcidie retētiones. §. q vulgo. ff. ad. l. Fal. z sic illud ad ꝙ pte vxoꝛ deducet. l. j. C. de bo. auth. iu. posl; ꝓ alia pte qua vxoꝛ succedit. ꝓfundat legatū vsufructꝰ: qz iūgit cū ꝓprietate. z sequunt An. z alij. ¶ Mod. hic z Bal. in. l. nō iusta. Cad tre. z vide circa hoc subtiliter Rap. cu hic. ¶ Nō nono vltimo ex fi. tex. ibi i obscurā igitur. effectū z exclusionē rescri
24 pti Imperatozis: z sic regulā, q in dubio cessātibus cōiecturis legata relicta ab instituto cēsentur tacite repetita a substituto: ratio huius regule ꝓt esse triplex vt dixi. ē. Prima qz testator censet magis dilexisse heredē institutū primo loco, quā substitutū, vt est tex. notabilis. in. d. l. publi⁹. §. j. ff. de cōd. z de mō. si ergo grauauit legatis heredē primo loco institutū, quē magis dilexit: quāto magis cēset voluisse gravare substitutū que fcō loco substituit z sic minus dilexit. ¶ Secūda ratio est qz substitut⁹ cēsetur esse subzogat: in locū instituti: ergo sapit naturā eius in cuius locū subzogat: qz † subrogatio cēsetur fieri cū ob qualitatibus z cōditionalibus eius cui fit. l. si cū. §. q iuriarū. ff. si quis cau. z. l. j. §. hec actio. z ibi Bar. ff. si quis testa. ibe. esse iussus fuc. ideo nō mirū si substituꝰ vulgaris tenetur ad legata. que erāt ab instituto relicta. Tertia rō est. qz eo ipso, q quis substituit heredi censetur substitutus in oibus z omnia. vt. l. coheredi. in pzin. ff. de vul. z pup. z. l. Iulianus. ff. de be. inst. † Hinc est, q ius conjunctionis, q erat in persona instituti cū alio tranlit ad eius substitutum vulgarē, vt est tex. vbi de signādus in. l. cum ex filio. §. fi. ff. de vul. z pup. z ibi gl. Bal. verb. rficerāt. z doc. ad hoc no. z Bal reputat no dignū. z Rap. Cu. reputat iniū tex. singularē in iure: z tō substituto cōpetit ius accrescēdi parte alterius heredis repudiantis ꝓuis nō esset ꝓiūctus neq̄ re, nec verbis: ex quo ille cui fuit substitutꝰ erat ꝓiūctus: qz (vt dixi) ius cōiunctionis, z sic ius accrescendi trālit ad substitutū. ¶ Contra istam regulam, z sic cōtra istum tex. ꝺmat Bar. quatuoz oppositiones ozi in gl. nihil est. Idē circa primam oppo. ō. l. querebatur. §. fi. ff. de test. mil. Inquātum Bar. sequitur sol. gl. ibi non fuit substitutus, fz secūdo loco institutus. vt ibi patet in ter. ꝑm cum. Et ita etiam dicit Bal. hic. Ita etiam z plenius respondet gl. in. l. cēturio. ff. ō test. mil. Et sic vult Bar. secundum glo. q secundo institutus nō dicatur substitutus: q nō videt prima fronte posse probari: qz substitutio i hereditate ꝺz esse sccā institutio. l. irō legis falcidie rētētiones. §. q vulgo, z. §. si filio. ff. ad. l. Fal. z diffinit gl. in rub. ff. ō vul. z pu. nisi diceres, q ois substō be est sccā istitutio: sed nō omnis institutis dicitur substitutio quia est dare secundam institutionē que nō est substitutio nec habet effectum substitutionis, vt ibi cum gl. pone clarius illā sol. q ibi erāt ambo in eodem gradu institutionis: sed sub diuerso tpe: qz miles ibi instituit vnū hrdē ad certū tps puta ad decē annos: z elapsis decē annis instituit aliū hrdē: z sic est ibi alia institutio: nō legata relicta ab vno instituto non debent ab alio. Est sic iste gl, z Bar. tenēt. q ibi secūdo institutꝰ nō dicatur substitutꝰ. Sed in ꝺtum q imo sit substitutꝰ, est tex. in. l. miles ita heredē. in pzi. ibi nemine substituto. ff. de testa. mil. z si diceres subtiliter, qđ cū ibi nō sit ꝺditionalis institutio ergo nō pōt dici substitutio: qz substitutio est conditionalis institutio. d. l. in rōne. §. si filio. z. §. qđ vulgo. dic q ibi scō loco instituꝰ posset mori ante pzimū: q sic ante⁹ ptereāt illi decē āni, hoc aūt est incertū. l. j. ff. de cōdi. z demō. ergo facit cōditionē. l. dies incertꝰ. ff. de cond. z demō. Nisi dicas, q ibi loquit qñ est dies oīno incertus. s. an, z qñ sed tps mortis licet incertū, qñ tñ est certū q oīno veniet. d. l. j ff. de cōdi. z demon. Respondemelius ad
28 † contrariū de. l. querebat §. fi. ex mente Raph. q. n. hic z ibi: sed ego clarius. z melius dicā q imo ille tex. loquit in substitutiōe. q appellat directa militaris. Nam post ꝯ qs fuit heres nō pōt maioꝛi directo substitui. l post aditū. C. ō impu. e alīs subst. Nisi a milite pzis legio militis z appellat directa militaris, vt ibi. z. d. l. miles ita heredē. in pzin in. l. in fraudē. §. miles. ff. ō test. mil. z. l. cēturio. ff. de vulga. z pup. z. l. in testamēto. i fi. C. de test. mili. z. l. pzecib⁹. ad fi. C. ō impu. z alīs substi. vnde rūde † ad pztruim in forma: z ad regnū istius legis. cū si. q̄ hz q legata relicta ab instituto itelligāt repetita a substituto ꝓcedze in substituto vulgari eo qz substitutio vulgaris fit sub cōditione: si pzimꝰ heres nō erit. l. j. ff. ō vulgar. z pu. z l. cū ꝓponas. ff. ō her. inst. vnde si pzimus non est heres: succedit secūdus in totū in eius locū: tō tenent ad legata ab instituto relicta: sed i. d. l. querebat. §. fi. ibi pzimꝰ fuit heres ysq̄ ad certū tēpus: z post illud tps instituit alium, iste sccs nō succedit i defectū pzimi: qz pzimus fuit heres: sed transfert de pzimo ad ꝑm: ideo secundus non tenet ad legata relicta a primo. a ¶ Secundo confirmatur alia euidēti ratione: nā ideo legata relicta a pzimo instituto cēsent repetita a substituto: eo qz testator magis pzedilexit pzimo loco institutū: si ergo eū gravauit legatis: quā: omagis voluit esse grauatū illis legatis sccō loco institutū quē minꝰ dilexit: vt dixi. ē. in vl. nota. in pzima rōne sed in d. l. querebatur. §. fin. est totum econtra: quia ibi plꝰ dilexit substitutū, quā pzimo loco institutū. patet qz primū fuit solum ad tempus ꝑm autē instituit simpliciter, z sic in ꝓpetuū: ergo eū magis dilexit: ergo a cessante rōne regule tenostri ibi. legata relicta ab instituto, non intelligunt repetita abei⁹ substituto magis dilecto. z ista est fūdamentalis ratio
30 ad illum ter. ¶ Et si dicis qđ qñ fit translatio de vno ad aliū pzout ibi fit tunc legata relicta a pzimo censent repetita a se cūdo. vt est te. in. l. cato in pzin. z ibi Bar. no. z in. l. legarū sub conditione. ff. de adi. le. rñdetur illud esse verū qñ translatio fit pure z simpliciter vt ibi, secus qñ fit post tēpus. d. l. ꝙreb atur. §. fi. z ita babes bene expeditā primā oppositionē Bart.
31 ¶ Circa sccm oppositionē concludit Bart. q qñ legata sunt relicta nominatim ab instituto: nō intelligunt repetita a substituto, z qz ista est alia quarta cōiectura qđ testator nolvit legata a substituto repeti. z sic regula huius te. ꝓcedit qñ legata fūt relicta ab istituto nōie appellativo. secꝰ si nomīati l. si plures. ff. de leg. iij. z. l. j. §. id quod ex substitutiō. ff. ad. l. Fal. z. l. Celsus. §. quod alicuius. z. §. fi. ff. ō leg. ij. Et intelligitur hoc
32 nominatim † id est expresso pzopzio nomine heredis. puta, a titio herede lego tali: tunc non videntur repetita legata a substituto, secus si dixisset ab herede meo instituto nominando cū nomine appellativo nō noie pzopzio, licet alias dictio nominatim, referat etiam ad nomē appellativū. l. nominatim ff. de condi. demon. z. l. nominatim. ff. de leg. iij. z. l. nominati. ff. de lib. z post, z. l. turpia. §. fi. z ibi Bar. i. co. ¶ Ratio huiꝰ fallentie est quia quādo testator relinquit ab herede expresso nomine ppzio ipsius heredis tūc nō videtur iniūgere onus legatozū hereditatis ed persone. l. quoties. cum. l. seq. ff. ad treb. ideo tūc non censentur repetita a substituto secus quādo hrs gravat sub nomine appellativo vt hic, licet Rap. cu. hic dicit quod si videt rationez differentie in hoc. ¶ Similiter Pau. de ca. dicit q non cōpzehendit bonam differētiam an expzimatur nomen pzopziū an appellatiū, tu autem aduerte q iste locundus casus est multum implicitꝰ z male declaratꝰ z leges in eo varie loquunt. Ideo pzo intelligētia quatenus est ad p
33 positū ꝓsidera tres casus † Aliquādo testator gravat onere legatozū omnes gradus tam institutozū quam substitutozū vt q generaliter dicit qsq̄ mihi heres erit talia legata ꝓsoluat vel indiffinite dicit heres meus det. z tūc a quolibet gradu dicunt esse expresse legata relicta: nec tūc tractandū est de aliqua tacita repetitiōe ex cōiectura mēte testatoris, cū hic sit expresse

¶ Usūfructū. Quid si est factū legatum vxoꝛi, si in domo remāserit z caste ac honeste vixerit, ā valeat si trāseat ad secunda vota vide i. l. cūmulier. §. cū ꝓponeretur. ff. ad Treb. l. fi. C. de in dic. vid. tol. si nō est dictū z vitā vidualē seruauerit ff. de cō. z dē. l. pater Severinā. qz tunc secus est vide Bar. in. d. l. pat. §. fi. z in. l. fi. §. fi. p cūdē. C. de indic vid. tol.

iste est casus in d.l.si plures.in.j.responso.ff.de legat.iō. Et i l.q̄ cōditio.z ibi Bar.ff de cōd.z demō.z in.l.quidā referūt.§. q si duo.ff.de iur.codi.z in.l.j.§.id quod ex substitutiōe. in fi. ff.ad.l.Fal.habetur in.l.§.sciendum.de leg.iij.Et isto casu cū legata sint expresse relicta a quocunq; gradu: expressum facit cessare tacitum.vt dixi.s.in.vj.notab.z iste primꝰ casus ō plano procedit. Aliquādo z secūdo testatoz in primo gradu instituto plures istituit heredes z ab eis nominatim legata reliquit expressis ppriis noibus eorū puta lucius titius z caius scius heredes mei Publio Mevio decē dare damnas sunto.
34 z tūc si portio vnius coheredis deficiat, vadit ad alium per ius accrescēdi z cū onere soluendi legata.vt est tex.i.l.ciuitatibus.§.lucius.z ibi Bar j.e.z in.l.si duobꝰ.§.j.z ibi gl.z Bar. ō.e.z in.l qdā referunt.§.q si duo.ff.ō iur.codi.z in.l. si titio.z mevio.§. Julianus.j.ti.j. Et tū coheres veniēs p ius accrescēdi ōz tacite substituit. d.l.si titio.z mevio.§.Julianꝰ.gl.in fi.b. hēditatē.i.l.apud iuli.§.idē ialianus.ff.ad treb.z sic lz legata fuerint relicta noiatim expressis proprijs nominibꝰ hēdū trāseūt ad coheredēeo q oēs erāt noiatim gravati: sic tūc gradus vī esse gravatus.z nō persona: z plures simul gravati habēt loco vnius.l.vnica.§.his ita.in fi.hec ita tā varie C.de cad. tol.lz ista videtur fortiter facere tex.i.l.celsus.§.q alicui. z.§.fi.j.de le.iij.vbi si sint plures heredes, z ab vno noiatim sit legatū relictum alius coheres cui eius portio accrescit non tenetur ad tale legatū. Ad illum tex.respōdet Pau. de ca. q loquitur,qñ nominatim gravatus non erat in rerū natura tēpore gravaminis: z sic qñ onꝰ legati nō habuit originē in psona nominatim gravati iuxta. d.l.quidam referūt.§.q si duo.ii fi. z istū intellectum tradit ibi Dy z multi sequuntur z dicit Pau. de cast. ibi placere. Sed q manifeste diuinat, eum non teneo
35 vnde gl. vbiq; tenēt q.d.§.quod alicuius.bodie non procedit. per.d.§.Julianus.ita vtrobiq; tenet gl.z gl.in l. que cōditio. ff.ō cōd.z demon.z gl.in.d.l.nō iustam. C.ad trebellia.z sic il le.§.q alicuius.bodie est correctus.p.d.§.Julianus.z sequitur Raph.cn.hic dicens q ista est veritas. licet magna super hoc si dubitatio fm eum: sed istud nihil est cum vitanda sit legum correctio.l.precipimus in fi.cum vulgaribꝰ.C.de appell. vnde respōde tertio z plene quod tex.in.d.§.quod alicuius.z in.§.sequēti. loquitur quādo locatū est relictū nominatim ab vno ex duobus heredibus: tūc non debetur ab alio cuius portio ei accrescit,vt ibi: secus quando legatū relinquit a duobus vel pluribus z ab oībus noiatim: tunc vno repudiāte debetur ab altero ita loquunt iura prealleg ata.z etiā tenet Bar.i.d.l. si titio z mevio.§. Julianus.z idē Bar.in.d.l.q̄ dītio.in pri.
36 ff.de cōd.z demon.† Aliqñ tertio testato z spāliter reliquit ab instituto legata,z tunc aut sub noīe appellatiuo puta ab instituto z talia legata cēsentur repetita a substituto.vt hoc tex. cū si aut reliquit expresso nomine proprio ipsius heredes, z tūc nō ccnsentur repetita legata ab eius substituto. ista est magis cōis opinio Bald.z Pau. Salic.z scribētiū hic per duos tex. primo p tex.in.l.si plures.in fi.j.ti.ij. Sed ad illū text.respōdēt tenentes p illū,q loquit,qñ plures sunt instituti in eodē gradu: puta tres vel quatuoz z nullus substitutus: z testatoz nō vult oēs heredes legatoz prestatione onerare, sed aliquos ex his: tūc dz noiatim dānare,vt ibi ōt tex.in fi.sed nos loquimur, qñ vnus est tm instītutus quo casu cēset noiatim gravat. p.l.ij.ff. v lib.z post h.z.l.fundus qui locatus. ff.de fun.instr. Dz tu dic, q ille tex.nō loqtur de pluribus hrēdib. eiusdē gradus: sed loquit ō pluribus gradib.: nā tex.ibi dicit q si sint plures gradus hrēdū,testatoz pt oēs gradus gravare, siue indefinite siue generaliter dicat,postea subdit:qō si testatoz nolit omnes heredes gravare dz aliquos ex his nominatim dānare: ergo loqtur de pluribꝰ gradibus, z sic de istitutis z substitutis: nō aūt ō vno gradu: z sic de pluribus hrēdib. in eodē gradu q nō habebant substitū,put dicunt tenētes ǧtrariū z sic ibi est bonus tex. p cōi opinione: z nec ad illū tex. pcedit alia solutio Paul. de ca. qui dicit q ibi cōstabat de mente defuncti, q nō gravabat nisi gradū instituto.ō puta q apposuit dictionē taxatiuā fm eū. Alias dicit non cōpatiebēdere bonā differentiā. an primat nomē proprium an appellatiuū: nā imo text. ibi dicit q aliquis noiatim dō nādo non videt ab alijs gradibus repetere, z sic nō videt repetere a substitutis. Scōo ad idē Bar. alle tex. in.l.j.in.§.id q ex substitutiōe.ff.ad le.fal.cū ibi no.§. ille text. vī probare totū oppositū. Nā dicit q si ille, a quo legata erant noiatim relicta omiserit hereditatē q eius portio vadit ad coheredē substitutū habētē aliā portionē locupletē,lz non augebunt legata quo ad detractionē falcidie: q rita defalcabūt tūc legata sicut defalcata fuissent si ille cuius portio deficit, adiuisset ergo p3 q legata noiatim relicta ab instituto debēt a substituto lz nō augeāt,lz Dy. An. Imo.z ibi Alex.z idē.d. Ale. hic intelligūt illum tex. dū dicit nō augebūt.s.q nullo modo debēt: z ita fm eos necesse est intelligere illū tex. q si verum esset, q ibi legata noiati relicta intelligerent repetita a cohērede substituto tunc ita deberēt augeri legata sicut z alia noiatim legata nō essent: cuius 2rium ibi dz tu potes confirmare
37 istā solutionē: † q illa negatiua nō augebunt legata: cū veniat priuatiue nihil ponit.l.ex facto etiā agitatū.ff.de here.instit. z l.titia.§.fi.ff.de manumiss.test.z sic nō segt: nō augeret, ergo debētur: q ex negatiua z sic ex priuatiua nihil sequit z nihil ponitur sed renera tex.i.le nō obstat: q nō erat ibi questio an legata deberēt a cohērede substituto lz an augerent, put dicitur i pri.illi. §. vnde cū te.decidat nō augeri satis, vult q debeantur tenere tm sniam cōem Bar.z sequacium,a qua cōsuledo z iudicādo nō esset recedendū fm Alex. hic lz 2rium tenuerit subtilitatē princeps Christo.de Castel.dū repeteret istā legē. hic Papie anno salutis dnice. Mcccx ciij. z sequuti fuerūt Rap. cu. z Pau. de ca. hic moti per aliqua alia quib9 particularie
38 rndet. d. Alex. ad eū te remitto. C† Limita singulariter istam
a cōem cōclusionem fauoze alimentoz.nā legatū alimētoz ā q̄ nuis noitim relictū ab instituto,cēsetur tm repetitū substituto vt est tex.notabilis,in.l.iij.§.fi.cū gl.z ibi no. Bar.ff.de alimēta.le. Bar.in.l.mela.in pri.ff.eo. Alex.hic: vbi p hoc ifert idem esse in legato ad pias causas post Lu.in repe.authen.si
39 militer.C.ad.l.Fal.in.r.speciali pie cause inter vltimas volū tates ad fi. Jdē lz Alex.in.l.si duobus.§. heres. ō.e. C† In tertia oppositione lz Bar.q ista lex,pcedit in relictis a vere instituto i testō sec9 si a venētē ab intestato: tūc nō intelliguntur repetita a sequēti gradu.l.j.§.fi.ff.de le.iij sed bene ab alio g est in eodē gradu.l.cū pr.§.cū estimaret z ibi late Bar.z
40 in.l.si Titio z mevio.§. Julianꝰ.j.e.ti.j. Eidē rōnē: q† succedē ab intestato ōz habere volūtatē defuncti.l.si quis cū nullū.z l.coficiunt.in pri.z.l.ab intestato.ff.de iur.cod.z l.ab exheredati.i.prin.j.e. Istud,pcedit qñ succedēs ab intestato tpe mortis defuncti obtineat primū gradū alis secus. vt est gl. reputata singularis,in.l.nō iusta. C.ad treb.z sic sequēs in gradu veniēs ex successoze o edicto nō ōz venire ex voluntate defuncti iō nō tenet ad legata.z lz Bal.ibi,in iij oppo.est mirabilis limitatio ad.d.l.pficiunt.in prin.cū concoz.§.allegatis tamen lz illā gl.communiter approbatam pōdero tibi tex.in.
41 l.si pater.§.h.in fi.ff.de fideī.lib. Sz aduerte † quia idē Bart. d.l.j. §.fi.ff.de le.iij.intelligit illū tex.qñ legatum est relictus nominatim ab eo qui est i primo gradu: tūc nō debetur ab eo qui est in secūdo gradu si ad eum hereditas deueniat ab intestato.idē tz Bart.notab.in cōsi.cciij.inc.factum est tale: & ocbus condidit testamentum.vbi limitat arīō notabilīt mo
42 dis.d.l.j.§.fi.ff.de leg.iij. † in prima limitatione dicit quod pcedit qñ legata in codicillis relinquūtur a certa persona nominatim: tunc nō debentur ab alijs ab intestato succedētibus q sunt in secundo gradu: de quo cōsilio Bar. nulli9 scribētiuz facit mētionem vnde isto modo nō esset differentia an legata essent relicta ex testō vel ab intestato: q etiā qñ reliquūt ex testa
mēto noiatim nō debetur a sequēti in gradu z sic a substituto vt.l.si plures.in fi.ff.de le.iij.z Bar.in pcedēti oppositiōe z tū Bar.hic vult esse differētiā an relinquat ex testō an ab intestato.z sic Bar.vī in hoc sibi 2riari. Quis scribētes nō aduertāt tm tex.in.d.l.j.§.fi. nō bn apperit an legatum fuerit inuentū ab existēti i primo gradu noiatim,an vero simpliciter vel sub nomine appellatiuo. C In quarta oppositiōe d.l. sub cō-
43 ditione.ff.de here.instī.dicit Bar.q nō est materia nostra,† qō cōditio apposita in institutiōe, nō intelligat repetita i substitutione mīs ex primat. Bar. remittit se ad ea q̄ dixit in.l.q̄ dītio ff.de cōd.z demō. Sed ista lex loquitur de legatis relictis ab instituto,quod videat repetita a substituto, no aute loquitur de cōditiōe adiecta institutioni.q cōditio appellat qualitas nō aūt relictū nec dispō.le.si quis sub cōditiōe dādoz de cē.ff.si qs omiss.cā test.z rō illius.l.si qs sub cōditiōe est q cōditio ille intelligetur repetita in psona substituti esse cotraria substitutiōi z excluderet etiā substitutū: q si substō vulgaris fit sub cōditiōe si primꝰ non sit heres, vel q noluit vel q nō possit.l.cū ponas.C.de ber.instī.z illud q nō possit intelligi de qualibet impotētia vt ibi.z sic de impotētia ppter cōditiō nē nō euentē te vivo instituto,ideo nō intelligit repetita in substituto q esset oppositū.i obiecto,z lz naturā substitutionis,q corruptio institutionis est generatio substitutionis.z sic qñ deficit cōditio institutionis tūc directo est locus substitutionis: lz si cōditio intelligeret repetita i substitutiōe illa ōceret substitutio ex ōfectu cōditionis sicut z institutio. Ista pcedit intelligendo,d.l.sub cōditiōe log in conditiōe causali, put ibi intelligit gl. tūc verū est q nō faceret ad ppositū nec ad materiā nostri lz si intelligerem † q loquat.z cōditiōe dādi tūc aduerto q illa lex

a ¶ Alimētoz. Sed an alimēta relicta vxori z filijs intelligāt de prima vxore, an de secūda.z an de filijs natis tēpore testamēti,an tempore mortis,an de omnibus z ā pfī p filijs natis possit tranſigere de tali legato vide Alex. consi. clxxxj. ij. vol. p totū.

ut si quis sub cōditione, posset esse de materia legis nostre: si primus heredes instituti sub cōditione si certū dederit titio: tunc illa cōditio intellig̃ etiā repetita in psona substituti, vt etiam ipse substituat' ita demū admittat si titio centū dederit: dupli-ca ratio. ꝓ prima q̄ talis cōditio hꝫ vim relicti: z hic sum' in regula huiꝰ tex. q̄ legata relicta, ab instituto intellig̃t repe-tita a substituto. Secūda rō est: q̄ iustū vr q̄ si testor voluit gra-vare heredē primo loco instituti: quē magis dilexit illa ꝓdi-tione gravari si certū dederit titio: multomagis voluit repe-ta illa cōditionē gravatiuā in persona substituti: si ipse sub-stitut' illa centū dederit titio: ex q̄ eū min' dilexit: ꝓ tex. notab. in.d.l.pu blꝫ.ff.de cōdi.z demō.z.dixi.s.in vl. no. z hoc ēt in effectu tꝫ Raph.cu.z simplr Ja.de ſſput.lz de Raphaele nō facit mētionem. Itē tꝫ Raph.cu.in.d.l.sub cōditiōe. q̄us glo. z Bar.in.l.que conditio.ff.de condi.z demō.z.in.d.l. sub cōdi-tiōe. Et ibi Bald.z Ange. videant tenere ꝫnū ꝓ quibus vr facere tex.in.l.ff.ff.de cōdi.inst. vbi fuit institut' filius sub cō-ditiōe si titio centū dederit, z nepos ei substitutus mortuo filio vocat nepos z nihil ibi dr q̄ debeat implere illā conditionem si dederit titio de cē: nisi intelligat qđ nepos ibi vocet ex substi-tutione, simpleta cōditione: vnde passus nō est sine dubio ꝓ-pter authoritatē tenentiū contrariū, licet prima fundamenta multū vrgeāt ꝓ prima pte: z illa vr in pūcto iuris esse verior.

¶ Ultra Bar. quinto opponitur de.l.j.C. si quis omis. cau. te-
44 stā. vbi est text. † q̄ si heres institut' omiserit adire ex testō vt he-reditas vadat ad substitutū: q̄ ipe heres tenet legatarijs, sed si vera esset regula huiꝰ legis q̄ legata relicta ab instituto cē-serent repetita a substituto, nō eēt op' remedio illi' dicti cui' ꝫnum ibi dr, ad idē tex. in.l.iij.z in.l.cui seru'. z in.l. Julian'. ff. ꝙ omiss.ca. test. Gl. in.d.l.j. rūdet q̄ illa.l.j. z alia ſuperi' adducta loquunt, tñ testator noluit legata esse repetita a sub-stituto: puta qz nominatiz reliquit a substituto, vt.l. ſi plures. in fi.ff.ii.dixi.s.in.ij.opp. Bar. tūc est op' remedio illius edi-cti q̄ generaliter ꝓuidet quam ista lex. z istam solu. sequunt Bal. z Ang. in.d.l.j. Adde q̄ similiter idē, z sic in aliꝭ casibus in quibus non hꝫ locū repetitio legatorū, z sic cessat rescriptū imperatoris positū in hoc ter. hic ponit tres casus: ergo iteri' addām quā plures alios casus z tunc haberet locū illud edi-ctum. ¶ Alio modo z subtilius respondet Raph. cu. hic. z se-quitur Jac. But. q̄. l.j. loquitur generaliter etiam q̄n legata relicta ab instituto intelligebant repetita a substituto adhuc illud dictum posset esse vtile legatarijs, quando ab instituto erant facta pauca legata: z sic non erat locus detractioni per falcidam, substitutus autem erat gravatus multis legatis vltra illa que erant relicta ab instituto, z que cēsentur repeti-ta a substituto. vnde cum prima legata ꝓstentur a substituto cū diminutiōe. l. falcidie istud dānū recuperant ꝑ illud edictū ab herede qui omisit adire ex institutione: q̄ dānū non potest recuperare ꝑ istā. l. Adde q̄ istā vtilitatem de falcidia ad illud dictū etiā cōsiderat Are. in cōsi. cix. q̄ incipit: lōga est ista cō-sultatio vbi ad hoc ponderat verba Bar. in.l.fi. in ꝓincipi. ff. ꝙ quis omis cau. test. Et tex. in.l. q̄ autem. in. ſ. quid deinde. si-cut autem iunge simul vtranque so. z plan' ꝓcedē. ¶ Ex-peditis oppositiōibus successiue Bar. ponit notabilē distin-ctionem. an relicta ab institūto intelligātur repetita a subst. tu-nc hic per Bar. tu aūt clari' ꝓcedet ꝑ regulā z exēliones, et postea ꝑ allentias. * Regula est quā ponit iste text. z q̄ dixi in.l. notab. q̄ regulariter relicta ab instituto cēsent repetita a substituto. Ista regulā amplia septē modis. ¶ Primo amplia istā regulā vt ꝓcedat sive exꝓsse vulgaris sive tacita cōtēta sub exꝓssa pupillari: q̄ relicta ab instituto intelliguntur repe-tita a substituto vulgari sive exꝓssa sive tacita, vt est text. in.l. ſi fundū. ſ. q̄ filiū. ff. ad.l. Fal. hic allegatus ꝑ Bar. z alios. Ad dealiū. z. ad hoc notabilē. in.l. fin. ff. de fidei. lib. vbi pupilla-ris substitutio non potuit hr̄e locū q̄n posthāmi ibi non sunt nati tñ tacita vulgaris habuit locum, vbi dr i tex. z ab illa taci-ta vulgari intelliguntur repetita legata facta ab institutis. vt ibi in tex. z istū text. ad hoc no. Are. z facit magnū festū de illo tex. in.l. pe. ff. de vulg. z pup. ¶ Secō amplia vt ista regula ꝓ-cedat etiā in substituto ꝑ fideicommissum † cum in fideicōmis-sarijs vniuersalē transeūt oia iura hr̄editaria active z passiue. l. j. ſ. fi. z.l. marcell'. in ꝓn. z. l. q̄ quadringēta. ff. ad treb. z. ſ. resti-tuta. inst. de fidei. here. Ideo nimirū si legata relicta ab insti-tuta cēsent repetita a substituto ꝑ fideicōmissum. ita tꝫ Ang. de Perillis. Flo. hic licet Rap. cu. in discursu sermonis dicat cōtrariū. ¶ Tertio amplia istā regulam ꝓcedere nō solum in relutione sed etiam in quasi substitutione, z in iure accrescēdi. † nam coheres veniens ad partem coheredis, repudiatā dici-tur venire ex quasi substitutiōe. l. li. titio z mevio. ſ. iulia. j. ti. j. gl. in l apō iul. ff. ad tre. nā tenet ad legata relicta a coherede q̄ cēsent ab eo tacite repetita. ſ. iulia. intelligēdo tñ z limitando ꝓut dixi. s. in. ij. oppo. Bar. in fine. do casu quē ibi cōsiderant.

48 ¶ † Quarto amplia in conditione aggratiua posita in persona instituti, si centum dederit titio: illa talis cōditio dādi intelligi-tur etiā repetita in ꝓsona substituti, vt dixi. s. i. ij. opp. Bar.

4 ¶ † Quinto notabiliter amplia: q̄ onus iniunctū instituto vi deaf etiā repetitū a substituto vt ꝓcedat etiā si instituto cēt in iunctū onus legati cū aliqua qualitate: q̄ formaliter cessat in perſnā substituti, vt habes tex. z exēplr. m. i. l. cum ab vno. ſ. de leg. Et simpl etiam tꝫ Raph. cu. hic, vbi onus legati erat p modum compensationis debito dotis z in persona substitu-ti nō poterat habere locū cōpensatio. z tñ onus illius legati vi dei etiā a substituto repetitū. z ille text. est vnic' z singularis i iure fm Bar. z alios ibi. z fm Ang. z mo. z ſſpau. de ll. a. in. l.

50 seruo legato. ſ. si testator. s. co. † Eo q̄ substitut' cēsetur sub rogat' in locū instituti, z hic cū omnibus qualitatib', cōditio-nibus instituti, vt dixi. s. in vlt. no. in. ff. rōne. ¶ † Sexto am-

51 plia vt ista regula ꝓcedat nō solum in heredē gravato legatis q̄n postea hereditas vadit ad substitutū, sed etiā ꝓcedit in le-gatorio a q̄ fuit relict' legatū vel fideicōmissum alteri, si post-ea testator ꝓvasit legatū z transtulit legatz in aliū: censetur trālatū cū onere inīū to primo legatorio: nisi ille fuerit spāli one gravat', vt est tex. in.l. caio. in ꝓinc. ff. de ali. z cib. leg. z l. aliene. in ꝓin. ff. de adi. leg. z si nō fuisset in aliū translatū sed simpliciter adēptū: tūc remanet apud heredē cum eodem one re. l. si adimendo. z ibi Bar. ff. de adi. leg. nisi heres occasione ꝓlegati sibi facti esset gravatus ad aliud dāmn' m coheredi gra-tia coequationis: q̄z adepto ꝓlegato vr etiā acceptū gravamen vt est tex. notab. in.l. pamphilo. ſ. fi ff de leg. iij. z in. l. alter. i. ff. ō adi. leg. Et ista ampliatione ēt ponit Pau. de Ca. hic z Alex. hic, in fi. ibi ascribit nullam facies Pau. de Caſ. mentionem.

¶ Septimo z vltimo amplia istā materiam: q̄ nō solū ipsum

52 legatū sed etiā qualitas legati censetur repetita. † z ideo etiā cōditio adiecta legato relicta ab instituto cesset repetita a sub-stituto vigore tacite repetitiōis, vt est tex. in. d. l. fi. ſ. fi. ff. de fi-deicō. lib. quē ad hoc no. Are. in. d. l. pe. ff. de vulg. z pup. facit quod habetur per Bar. z alios. in. l. si cui seruo. ſ. a filio. s. co. Itē vt statim ꝓxime dixi q̄ substitutus censetur subrogatus heredi cū oib' qualitatib' z conditionib' suis, vt dixi. s. co. in vlt. not. in secūda ratione. ¶ Limita tunc regula huius text. sic

53 ampliatā octo modis. † Primo vt ꝓcedat in substituto vul-gari: secus in substituto a milite per dī rectū militarē q̄ nō te-net ad legata relicta ab instituto: z sic nō cēsent ab eo repeti-ta. vt est tex. in. l. querebatur. ſ. h. ff. de test. mil. dixi z ratione af-

54 signaui. s. in. j. op. Bar. ¶ † Secō limita q̄n legatū esset reli-ctū ad heredē nominatim exꝓsso ꝓprie nomine ipsius here-dis, tūc nō censeret repetitū a substituto, vt. l. si plures. in fi. ff. de l. ij. fm Bar. z magis eodem opi. de qua dixi. s. i. ij. op. Bar. z ibi singulariter limitaui in legato alimētorū relicto nomina-

55 tim ad heredē q̄ tñ debeat a substituto. ¶ † Tertio limita qn esset relictū ab instituto: secus si a veneritb' ab intestato: tūc nō intelligerent repetita ab existēte in secundo vel remotiori gradu. l. j. ſ. fi. ff. de leg. ij. Jn q̄ dic, vt dixi. s. in ij. opp. Bart.

56 ¶ † Quarto limita vt ista regula, ꝓcedat qn legata fuerunt ab initio vtiliter relicta ab instituto: secus qn fuerūt ꝓtō nō scri-pta: puta qz relicta ab herede qui t pte testamēti nō erat in rerū natura qz mortuus: tūc nō cēsent repetita a substituto. l. quī-dam referūt. in ꝓin. ff. de iur. cod. fm Bald. ibi Ang. Raph. Flozia. z Alex. hic Quātus Bar. ibi, z in. l. q̄ conditio. in ꝓi-ſſ. de condi. z demon. tenent q̄ institutio fuit ab initio ꝓtō non scripta: tūc bene relicta debent a substituto: secus qn institu-tio fuit ab initio valida: qz tēpore cōditi testamenti heres in-stitutus erat in rerū natura, sed tñ legata fuerūt postea ꝑ non scripta: eo qz heres institutus mortuus est ante testatorē: tunc ꝓcedit. d. l. quidā referūt q̄ legata nō intelliguntur repetita a substituto, ꝑ ea q̄ habent ꝑ gl. z doc. in. l. iij. ſ. fi. ff. de li. z post-hu. Tñ ex q̄ legata vtroq̄ casu nullū fomētū habuerunt dicta vr distinctio non vr ad ꝓpositū ꝓuenire, an institutio ab initio

57 valuerit vel nō. ¶ † Quinto limita istā regulā, ꝓcedere in sub stituto vulgari vel fideicōmissario: sec' i substituto pupillari, in quo nō vīr repetita relicta a pupillo sive sint pura, sive cō-ditionalia: dūmodo dies coz cēserit in vita pupilli, qz ad illa tenet substitut' pupillaris tanq̄ ad eius alienū, z hic tāq̄ ghibet alius heres ipuberis, vt. l. j. ſ. interdū. z. l. in rōne. ſ. q̄ vulgo. ff. ad. l. fal. vt hic plen' per Bar. inferēte q̄ etiā he coiecture posite in text. nō ꝓcederet in substituto pupillari, vt hic ꝑ eū. Adde q̄ ratio differentie inter substitutū vulgarē z substitutū pupillarē est in ꝓpto: qz substitut' vulgaris succedit i locū instituti, eo qz ille nō est heres. l. quāditu. ff. de acq. here, vn isto casu nō deuenit legata ex ꝓsona instituti qui heres nō est: z ea

nō fuit hers nō potuit teneri vel grauari legatis. l. plane. §. fi. j. c. t. i in ratione prima. in. §. fi. in. ad. l. Fal. & ideo debetur tunc a substituto, ex psona ppria ipius substituti vigore tacite repetitionis, vt hic l. sed in substitutiōe pupillari. substitutus no succedit in defectū instituti, imo qū pupillus est heres: & qz descēdit in pupillari etate substitut⁹ pupillaris admittit: cū ergo pupillus merit heres, legata ab eo deberi ceperāt: ō tūc debent a substituto nō ex psona substituti: imo ex psona ipius pupilli instituti qui fuit heres, vt dicit Bar. & idem q̄ in pupillari: dicēdum est etiā in exemplaria, per. l. humanitatis. C. de impu. & alīs substi. & l. ex facto. ff. de vul. & pu. & in. §. qua rōne. inst. de pup. substi. fm Ang. Imol. Raph. Ang. de perillis. &

58 Flo. hic. ¶ Sexto limita reg. huj⁹. l. vt pcedat in substituto vniuersali: sec⁹ i substituto pticulari in aliqua re: qz ab eo non cēsent repetita legata facta ab instituto: & ita signāter tz Bal. referēs se ita cōsuluisse. l. quoties. in fi. C. fa. erc. & in. l. vnica. §. p. ij. C. de cad. tol. Alex. hic & facit ratio qz substitutus in re certa habet loco legatarij. l. quoties. cum si. ff. de hered. instit. & sic non succedit in totū in locū instituti: ergo nō tenet ad legata relicta ab instituto, p tertiā rōnē quā assignaui. & ad instū tex. in

59 vl. no. ¶ Septimo notabiliter limita⁹ qñ qs est institutus heres sub cōditione q̄ nō est verisimiliter vētura: & grauat⁹ legatis & ei dat⁹ est substitutus simplr aut sub cōtraria conditione verisimiliter enentura tūc nō procederet regula huius tex. et sic tūc legata relicta ab instituto non intelligerent repetita ab ipso substituto, eo qz tūc cessat ratio huius. l. que est q si testōr grauauit legatis cū quē primo instituit heredem: & sic quē magis dilexit fozt⁹ voluit grauare substitutū quē minus dilexit, vt. l. publius. §. j. ff. de cōdi. & demōst. & dixi. ō. in. vl. no. ¶ hic vr magis dilexisse substitutū quā institutū quem instituit sub tali cōditiōe nō verisimiliter extitura. Ita signāter limitat Rap. cu. hic. Et sibi ascribit Alex. nulla de Rap. faciēs mentionez.

60 ¶ Octauo & vltimo limita ista procederet quando vnus esset institutus & alius substitutus, secus qñ vnus & idem esset institutus & etiam substitutus: tunc legata relicta a gradu institutionis, nō intelligerentur repetita in substitutione, vt est text. in. lij. §. si proponatur. ff. si quis omis. cau. test. & ratio ponitur ibi qz substitutio alias esset inutilis: qz in effectu idē esset bis institutus. Ideo vr facta repetitio legatorū ad hoc vt substitutio afferat istud commodum si heres omittat institutionem. & veniat ex substitutione: q̄ pōt facere ex presumpta volūtate defuncti vt ibi: tunc venīdo ex substitutione habebit hāc vtilitatē q̄ legata relicta a primo gradu non intelligerentur repetita secundo gradu substitutionis. ita limitat solus Raph. cu. hic. Sed nō vero non tangūt. Adde q̄ idē tenent Ang. Imo. & clarius idē Raph. cu. in. l. si Titius. ff. de vul. & pup. tenent. Pau. de ca. & Aler. in. l. sed si plures. §. fin. eo. titu. ff. de vul. & pup. ¶ Ultimo pro cōplemēto huj⁹. l. Bar. formal. xij. q. de solutione in omnibus se remittens: dic vt per eum. Et ita habes optimam legem optime & subtiliter ad laudem omnipotentis Dei bene expeditam.

Lex lxxviij.

1 ¶ Legatum quod non est positum in mera grauati potestate. sed in sui arbitrij equitate valet.

2 Obligatio q̄ pendet a volūtate debitoris an debeat. non valet.

3 Substātia cōtractus q̄ nō possit cōferri in arbitrium alterius contrahentiū etiā per verba importantia arbitrium boni viri. Accidentalia contractus conferri possunt in arbitrium alterius contrahentium.

4 Verba importātia arbitriū boni viri q̄ sint. & quādo nō nu. ..

5 Si sententia lata per habentem authoritatem faciendi, prout sibi iussum fuerit, quod possit appellari.

6 Verbum placebit. importat arbitrium boni viri.

7 Verbum iudicio tuo. impor at arbitrium boni viri.

8 Verbum discretio. idem & etiam verbum discrete. Judicium & discrete idem sunt.

9 Prudentie tue. importat arbitrium boni viri.

10 Arbitrio tuo, intelligitur boni viri, intellige nisi alias haberet arbitrium quia intelligitur libere. Arbitratu tuo. & iudicio tuo idem.

11 Misericordie tue importat arbitrium boni viri.

12 Conscient e tue importat boni arbitrium. Conscientia sensus sane mentis.

13 Executor testamenti taxans alimēta secundum conscientiam tenetur vocare heredem quando vult taxare.

14 Si executor distribuit bona testatoris secundum eius conscientiam: post tamen episcopus petere ab eo vt sibi ostendat rationem talis distributionis an fecerit fm cōscientiā boni viri.

15 Appellari q̄ possit a sententia lata ab eo qui aliquid habebat agere secundum eius conscientiam.

16 Sensu tuo importat arbitrium boni viri.

17 Secundum mentem tuam intelligatur secūdum iudiciū tuū.

18 Dictis plus, importat arbitrium viri.

19 Verbum potestas, & verbum licentia, an importat arbitrium boni viri quod sic.

20 Equitas est iustitia dulcore misericordie temperata.

22 Executor qui habet plenā aut liberam facultatem a testatore intelligitur habere meram voluntatē a iure tamen regulatā.

23 Statutum dans liberum arbitrium iudici, intelligitur de libertate que continet in se equitatem.

24 Potestas qui habet plenum arbitrium procedendi in crimi nibus non poterit procedere ad torturam sine indiciis.

25 Statutum disponens q̄ potestas possit libere inquirere. intelligitur precedentibus fama vel indiciis.

26 Ille cui facta est commissio per verba importātia arbitrium boni viri: tenetur seruare regulas iuris communis, & procedere prout procederet in causa propria.

27 Verbum voluerit quando importet liberam & absolutam voluntatem. Voluntas & opinio est facti.

28 Facias voluntatem tuam, refertur ad absolutam voluntatē, idem in verbo vbi vis. Commissio facta propie voluntati, importat liberam & absolutā voluntatem non regulatam ratione.

29 Commissio facta volūtati alicuj⁹ nō ē subiecta regulis iuris.

30 Committens se in volūtatem aduersarij, intelligitur arbitrio boni viri.

31 Pro tue voluntatis arbitrio, importat arbitrium boni viri.

32 Prout arbitratus fuerit & voluerit, intelligatur arbitrio boni viri.

33 Exactor qui habet facultatem compellendi omnes debitores fisci ad soluendum omni cobertione qua sibi videbitur: tenetur in modo exigendi seruare statuta & consuetudinem loci.

34 Verbum libuerit, importat liberam voluntatem, & idem si dicatur libuerit & voluerit. Pro libito voluntatis idem.

35 Statutum senense quo cauetur q̄ rector pro suo examine nō teneatur soluere nisi prout processerit ex sue libito voluntatis: importat nudam voluntatem, & non arbitrium boni viri.

36 Si est facta cōmissio alicui in liberam eius voluntatem an talis possit etiam iniuste arbitrari. q̄ sic. dū tamē bonus absit.

37 Arbitri commissum alicui in re aliena etiam quibuscunque verbis intelligitur cum iustitia.

38 Judex per quācumq; cōmissionem quā sub quacūq; verborū forma habeat. nō potest exceptione parti acquisita renūcere.

1 SIc legatum *Legatū pōt cōferri in arbitriū bōdis tacq; boni viri, sed nō in merā eius volūtatē. h. d. vel sic. Valet legatū q̄ nō est positū i mera grauati potestate, sz in sui arbitrij equitate. h. d. fm Bal. & Flo. ¶ Dividitur i duas partes. In prima ponit decisio. In secā rō decidēdi per quā etiā rndet tacite obiectiōi. secūda ibi. qñ quasi bono viro. ¶ Ratio primi dicti est: qz censent cōmitti legatū heredi. non vt heredi simplr, sed vt bono viro, & sic non est in arbitrio heredis an legatū debeat. sz an legatarius meruerit tale legatū: & si hēs male arbitrat⁹ fuerit aut nollet arbitrari, tūc recurrit ad arbitriū boni viri & sic iudicis. l. j. vbi ē tex. o hoc j. ti. j. ¶ Rō secōi dicti: q̄ legatū cōmittitur in merā & liberam voluntatem heredis, ideo nō valet vt hic & l. senat⁹. §. legatū.

2 §. eo. duplex. Prima *qz obligatio est nulla que pendet a volūtate debitoris an debeat, vt dicit tex. in. l. sub hac. ff. de act. & ob. & in. l. a titio. in pn. ff. de ver. ob. cū obligatio sit iuris vinculū quo necessitate astringimur ad aliquid dādū vel faciēdū vt insti. de obl. in. prin. Secunda ratio est qz tūc heres posset preferre iniquum, equo, & sic posset iniuste arbitrari. l. cū qdā. j. ti. j. & posset inique priuare legatariū: & tūc nō posset recurri ad arbitrium boni viri vt ibi. ¶ Limita istum tex. procedere in vltimis voluntatibus: secus est in contractibus in quibus

3 *substantia cōtractus non potest cōferri in arbitriū alterius contrahentiū, etiā per verba importantia arbitriū boni viri. l. quod sepe. §. j. ff. de cōtrahēd. empt. & l. in emētis. C. eodez. de quo tamen pūcto dic, vt dixi in. l. si quis arbitratu. ff. ō ob. obl. Nisi in dote. l. cum post. §. gener. ff. de iu. dot. & l. ij. ū ea. cum glo. C. de dotis promiss. ¶ Accidentia autē contractus bene possunt conferri voluntatem alterius contrahentium. l. hec venditio. in prin ff. de contrab. emp. & q̄ dicātur substantialia cōtractus, & que naturalia, & q̄ accidēntalia declarat glo.

5 magister. in. l. pacta conuēta in pn. ff. de ꝛhēd. empt. ¶ Nō. ex hoc tex. tria verba importātia arbitriū boni viri. sez estimauerit, cōprobauerit, & illum putauerit. Ergo vt ista materia bono ordi-

nordine habeatur: adde alia verba que similiter important arbitrium boni viri cum suis extensionibus, & limitationibus: postea ponā de per se quedā pauca verba, que importāt merā & puram volūtatem. ¶ Adde primo §3 Bar. & alios, q̄ etiam verbū videbit, importat arbitriū boni viri: vt l. fideicōmissaria libertas sc̄da in pr̄i. ff. de fideic. libe. & l. cōtinuus. §. cū ita. ff. de ver. obl. & l. fideicōmissa. §. §. ff. de leg. iij. vbi ter. ponit de multis alijs similib⁹ vbis, & no. Bar. & melius quā alibi, in extravag. ad reprimē. in ver. videbit. Idē no. Ant. de But. in q. uerēti. in pē. notab. per illum tex. de ver. sign. & in. c. cū ad sedē. de rest. spō. Item. in. c. catholica. §3. di. Idē si dicatur visum fuerit. Ista verba important arbitriū boni viri. d. l. fideicōmissa. §. §. gl. in. c. ĥ. in verbo, visum fuerit. de corpore vitiatis. Ubi tamen Bal. in ti. de pace Constātie. in ver. in animam nostram. dicit q̄ ille qui habet potestatem faciendi quicquid viderit expedire: dr̄ habere arbitriuz voluntatis, & sic talia verba sunt volūtatis, nō arbitrij boni viri, alle. l. creditor. §. Lucius. ff. mād. & no. p Jo. An. in. c. §. de iuramē. cal. in. vj. ibi pl⁹ tenuit no. Jo. an. † q̄ a sentētia lata vigore talis cōmissionis non potest appellari, & idem t3 Jn. in. c. ĥ. de fer. Bal. in l. cessāte. in pr̄in. C. quomodo & quādo iud. sed istud reprobāt cano. Ang. Jmo. & alij in. c. j. de consti. & Alexan. hic quia imo dicta verba, visum fuerit, important arbitrium boni viri, vt dixi, & hoc videas per Alex. ¶ † Secundo idem in verbo placebit, q̄ similiter importat arbitriū boni viri, vt l. thais. §. fozore. & l. Lucius. prima iūcta. d. l. fideicōmissaria libertas. ij. in pr̄i. ff. de fideic. li. & ita etiā tenēt Bar. & alij hic. Adde no. Bar. in l. cū ponas. C. de fideicō. li. & in. l. ite si vnus. §. idē Pomponius. ff. de arbi. & in. l. creditor. §. Lucius. ff. mād. Mathesila. in notabi. xvij. Ité adde, q̄ istud multo fortiꝰ, p̄cedit si verbū placet iungatur cum aduerbio bene: vnde beneplacituz intelligitur arbitrio boni viri. si fieret cōmissio ad beneplacitū alicuiꝰ, ita no. Bal. in. l. fi. §. j. in. ij. nota b. per illū tex. C. communia de leg. Abb. in. c. verum in vlt. no. per illum tex. de fozo cōpe. Bem. in. c. episcopozum de p̄ben. in. vj. ¶ † Tertio idem in verbo iudicio tuo, quod importat arbitrium boni viri. d. l. thais. §. Lucius ij. ff. de fideicom. libe. in verbo non necessitatem bendibus impositam sed arbitrium remissum quicquid ibi dixerit Glo. in ver. iudicio, que exponi id est voluntatē. facit text. in c. illud. de cle. excō. min. & in. c. inter corporalia, ad fi. de trāslatepis. & tex. in. d. c. verum. de foz. compe. glo. in. c. tria. in ver. inducaverit. xxxv. q. vl. & ita tenent Jo. de Jmo. Rap. cu. & Alexā. hic An. & Jmo. in. c. j. de cōst. Pet. de Anc. in cle. sepe. in pr̄i. de ver. sig. facit q̄d vult gl. in. l. cum pretoz. §. fi. in verbo, iudicio. ff. de iud. & exponit iudicio, id est discretioni, a sic vult quod iudicium, & discretio idem importent. † Et discretio importat arbitriū boni viri, vt statim dicā, & ita tene, Quia Bal. hic tenet contrarium per. d. l. thais. §. Lucius. cum gl. quam. s. retuli. & eo tenent Ray. de foz. Nico. de Neapo. & Paul. de ca. hic sed Bart. & scipsum in hoc correxit & tenuit contrarium eius, q̄d hic in extravag. ad reprimen. in ver. videbitur, & hoc etiam sequit Benedi. de Plum. in d. l. thais. §. Lucius. Quia Bal. ibi contra. & idem tenet Alex. in cōsi. xxxiij. j. vol. quod incipit in Sothemate, super quo copiose allegatum. item adde, q̄ fiat proxime subūciam super verbo arbitrio. ¶ Quarto idem in verbo discretioni q̄ importat arbitrium boni viri, vt est gl. in. c. cum virum. in glo. ij. de regularibus Abb. in. c. cum autem. de in. pat. An. de Bu. in. c. cū inferior. de ma. & obe. Ant. & Jmo. in. c. j. de cōst. Jmo. in. c. ecclesia sancte Marie. ante fi eod. ti. de cōst Bal. in. l. fi. circa fi. C. de iur. do. impe. Bem. in. c. vt cōmissi. §. j. de heretic. in. vj. & in. c. fi. de iura. calum. in. vj. facit q̄ iudicium & discretio idem sunt, vt tenet gloss. in p̄allegata. l. cum pretoz. §. fi. ff. de iud. sed iudiciū importat arbitrium boni viri, vt. s. dixi. Similiter etiā ver bū discrete importat arbitriū boni viri, & nō liberā potestatē fm Alexan. in p̄allegato consi. xxxiij. j. vol. ¶ † Quinto idez in ver. prudentie tue. quod similiter importat arbitrium boni viri secundū. Jo. de Jmo. in. c. ne ignitaris. de cōst. Abb. in. c. j. de sequestra. pos. & fructuum. Alexan. hic Adde tex. in. c. de precarijs. in ver. sue prouidentie. cum sequen. x. q. ij. quamuis Ant. de But. in. d. c. ne ignitaris. teneat. contrariuz per illum text. & male. quia ibi per verba adiuncta intelligitur de prudentia mala. ¶ † Sexto idem in ver. arbitrio tuo. nam intelligitur de arbitrio boni viri, secūdum. Abb. in. c. j. de sequestra. pos. & fructuum, confirmo quia verbum arbitratu tuo, & tuo iudicio, idem important vt est ter. in. l. j. C. de condi. in publi. horreis. lib. x. Sed verbū iudicio importat arbitrium boni viri, vt statim dixi. Et ideo dicit Bal. in. d. l. j. q̄ illa verba arbitrio vel arbitratu suo significant ius & sic arbitrium rectum & §3 leges limitādo, vt ibi per eum. Item limita nisi arbitrium cōmitteretur ei qui alias haberet tūc intelligeretur de libero & absolūto arbitrio. vt verba aliqd operētur nō, & sint frustra ar. l. si qñ. in pn. §. & C. de li. pape de p̄mi. in vj. Ita limitat Jo. de Jmo. in. l. filiusf. ff. de do. & sequitur simpliciter Alexā. hic. ¶ † Septimo idē in ver. miseri cordie tue, vt si quis committat se misericordie alicuius. Nā importat arbitrium boni viri, §3 Jnn. in. c. veniens. de renun. quē refert, & simpliciter sequitur Lu. ro. in repe. rubri. ff. de ar. in. xvj. q. & sequitur etiaz simpliciter Alexā. hic quāuis de Ludouico non faciat mentionem. Idem in eo, qui ponit se in manu alterius nam videtur illi dare arbitriuz. s. se, vt bono viro, l. si cum ea. C. de dot. p̄omi. & c. sane de renū. §3 Bald. in. l. vnica. p̄in. ff. de ozig. iur. ¶ † Octauo idem, in ver. cōscientie tue. vt c. non soluz. de regula. in. vj. in ver. conscientie puritati non desit rationis iudicium. Item conscientia est sensus sane mentis §3 Bald. l. fi. C. de pen. iud. qui male iud. limo fortius commissum cōscietie alicuiꝰ, intelligit cōmissum vt viro optimo in superlativo. Sed si cōmittat discretioni, intelligit committi viro bono simpliciter. ita sin. t3 Bal. faciens istā differentiam. in l. si ante. C. de iur. do. impe. Alexan. in consi. ex viij. v. vo. quod incipit, in casu, de quo queritur & hic. Item adde, q̄d notabiliter tenet Pe. de Anc. in cōsi. cccl xxi. incip. primo & an omnia, vbi tenet† executozem testamenti taxante alimenta §3 cōscientiā teneri tñ ad vocandū heredes qñ vult taxare. Similiter Bemi. in. c. statutū. §. assessozem. de rese. in. vj. signāter t3, † q̄ qñ testator in testō suo imponit executori, q̄ eius bona distribuat §3 eius cōscientiam potest tamē ēps petere ab executore, q̄ ei ostendat rationē talis distributionis, & an eā fecerit §3 cōscientiā boni viri, saltē naturali rōne bene informatā, & dicit se ita cōsuluisse. q̄d multū no. & dicit esse valde quotidianū. & idē vult Bld. Lau. in consi. lxj. inci. cum regi Fracie. ad fi. q̄d bene no. q̄ nondū est mēsis q̄ vide de facto. Ubi tñ gl. reputata singularis, in. d. c. statutum. §. assessozem. in ver. relinquat t3, † q̄ ille cuius cōsciētie aliquid cōmittit, potest sequi illud q̄d voluerit nec poterit appellari. Sed §3 vult gl. in cle. j. in ver. onerāmus. de iure patro. q̄ quaruz cōcordia. vide per Bal. in. l. j. C. de reb. cre. & in. l. ij. circa fi. C. de ss. ex breui. recī. p Ang. Jmo. Paul. de ca. & alios in. l. de pupillo. §. qui opus. ff. de ope. no. nū. cum multis concordan. tractis per Alexā. hic & ibi vide Lud. ro. in l. qui bona. §. quidam. ff. de dā. infec. & ibi et Alex. cum concordātijs ibi etiā per eum allegatis. ¶ † Nono idez in ver. sensu tuo, q̄ propius sensus intelligitur, q̄ iudicet vt bonus vir sicut de verbo, si estimauerit, & cōprobauerit, si placuerit & similibus, vt hoc text. & d. l. fideicommissa. §. ij. q̄ ita notabi. tenet Abb. in. c. j. de const. vnī per hoc signāter infert, q̄ si in cōpromisso data est potestas arbitratori pronunciādi §3 sensum suum: q̄ nō poterit pronuntiare fm voluntatē suaz: sed intelligitur de sensu bene organizato. & freno rationis supposito. ita ibi refert Abb. facit tex. in. c. vtinā. in ver. sensu suo. dist. xvij. & in. l. fi. in ver. regula sensum. C. de legib. nisi dicta verba iungant cum alijs verbis denotantibus iuris observantiam. prout cōtingit in. d. c. j. de cōsti vbi dicit ter. & nemo suo sensu, sed eorum authoritate ducantur. ibi ergo sensu suo, capitur in malā partē propter verba que sequuntur ibi, sed eorū authoritate. & ita tene quāuis Ant. de But. & Joā. de Jmo. in. d. c. j. teneat cōtrarium. per illum tex. & simpliciter Alexā. hic Sed tu tene precedentē opinionem per ea, que prorime dixi. & facit, † q̄ si dicatur secundum mētem tuam, intelligitur secm iudicium tuum & sic prout est regulata iure §3 Bal. in. l. volūtatis. C. de fideicōm. ¶ † Decimo id est in verb. plus simpliciter prolato. nā intelligit arbitrio boni viri. Cū si testator gravauerit heredē institutum q̄ intra certum tēpus restitueret hereditatem nepotibus suis & tribueret nepoti primogenito plus q̄ alijs & nō exprimit quātū, vel iussit heredi, q̄ nepotib⁹ suis tantum daret §3 vni eorū plus quā alijs nec potuit verba q̄ sapiant liberā volūtatem, nec etiā verba que sapiāt arbitriū boni viri, sed solum dixit q̄ vni eorū plus tribueret: tūc intelligitur arbitrio boni viri, tex. est no. in. l. cuz filiꝰ. §. pater. & ibi Bar. valde no. ad hoc ff. de leg. ij. Paul. de cast. & Alexā. hic. & Paul. de cast. in. l. ff. de leg. ij. ¶ † Ultimo idem in ver. licētiā. & in verbo potestatem que important arbitriū boni viri. quamuis Jnno. in. c. cū ad monasterium de statu. mona. super fine gl. in ver. super licētiaz. in discursu videat tenere cōtrariū: quod licentia intelligatur, libera voluntas sine aliqua causa. & istud vident velle ozatores dum constituūt differentiam inter licētiam & libertatē: q̄ licentia significat quid absolutū sine rōne, secus in libertate. & ideo licentia significat in malā partē, libertas in bonā: istū primū est verius cū nomen licentia descendat a verbo quod tātum est dicere quantū licitum, est, sed iustum vel licitū importāt arbitriū boni viri. d. l. fideicōmissa. §. ij. q̄ §. ij. ĥ. Similiter verbū, potestatē, refertur ad arbitrium boni viri.

qz illud dicimur posse. q honeste possumus. l. nepos penulo. ff. de ver. sig. z ita vtroq; verbo tenet Bar. in. l. alio. ff. de ali. z ci. leg. z in repeti. l. j. in. v. q. pzi. in pzi. C. de sacrosan. ecc. z de verbo potestate, qđ referatur ad arbitrium boni viri, adde etiam tex. l. qui explicādi. cum glos. in ver. est z ibi Bald. ad hoc no. C. de accu. z cum Bar. cōtra Jnn. tenet etiam Abb. in. d. c. cū ad monasterium. ad fi. vbi etiam p hoc alleg. tex. in. c. magne,
20 de voto. † vbi verbū licere, refertur ad quēdaz equitatē. z eqtas est iustitia dulcedine misericozdie tēperata ſm beatū Ly-
21 pzianum, vt etiā dicit Abb. in. d. c. magne. in. iij. no. ¶ † Limita pdicta omnia, vt procedāt, quando talia verba simpliciter proferuntur; tunc bene important arbitriū boni viri: vt in superiozib' dixi, secus si adꝺiciatur verbū plenū, vel liberū aut ſimile: tunc ratione adiucti important merā. z liberā volūtatē d. l. fideicōmissa. §. q̄q̄z. in ver. plenū arbitriū. ff. de leg. iij. ſm Bar. z alios hic z Bar. in extrauag. ad reprimen. in ver. videbit z in rep. l. j. in. l. v. q. pzi. C. de sacrosc. ecc. z in. l. alio. ff. de le-
22 ati. z cib. le. † vnde si testator dat executoꝛi plenam aut liberaz facultatem vel protestatem: intelligitur in eius meram, z liberam volūtatem conferre ſz Bar. in. d. l. alio tamen Bal. in. c. j. §. fi. in fi. de pace iura. fir. per illum tex. tenet quod licet talia verba videātur significare pzecisam libertatem: tamen intelliguntur seruato ozdine iuris, vt ibi. in ver. liberam facultatē. iūcto verbo cōiuncti. Sed dic. q text. ibi nō dat domino absolute liberā facultatē, sed eā dat quādo pz' cōiecerit vasallus z ita etiam dicit Blerā. hic ad fi. z vltra eum contra Bal. facit tex. in. c. que in ecclesiarum. in verb. liberam habeat facultatē, de consti. z ibi pondera Lint de But. in. iij. no. z idem Joā. de Imo. vbi per illum tex. dicit, q illa verba, liberum habeat facultatem, intelliguntur de facultate non regulata a iure, z vide que de verbo libere, cumulaui. in. l. j. C. de sacrosc. ecc. dicit
23 tamen no. Bal. in. l. si quis mato. in. j no. C. de trāſ. q † si statutum dat liberū arbitrium iudici in certis causis: quia dictum statutū tendit in pzeiudiciū tertiā, dz intelligi de ea libertate, que cōtineat in se equitatē, nō aūt quod possit pceſſere iniquū equo. Jtem limita pdictam limitationem non procedere in
24 criminibus, † Unde licet potestas habeat plenū arbitriū pceſſēdi in criminalibus ex forma statutoꝛū: tamen vigoze huius pleni arbitrij nō poterit, pceſſere ad toꝛturam nisi precedentibus iudicijs ſz Silber. de Bandi. in tract. maleſ. dū tractat de tormentis in rub. an potestas q̄ hz arbitriū z quem refert z seq. tur Alex. in cōſi. lxv. ſ. vo. incip. habita super contentis in superiozi themate. Jdem tenet Raph. Ful. in cōſi. lxix, secundū ozdinem meū, quod incipit. super questione fozmata. adde bene facere illud qđ tenet Bal. in. c. j. per illū tex. z ibi gl. in ver-
25 bo liberā. de offic. oz. vbi tenet. † q si statutū disponit, q potestas, libere possit inquirere: tamen pzopter illud verbum libere, nō poterit inquirere nisi pzecedente fama, vel pzusquā sint indicia. ad idē facit qđ no. idē Bal. in. c. lz vndiq;. q glo. ibi. de off. ozdi. q licet papa, vel pzinceps mādet inquiri in genere: tū hoc dz intelligi, z limitari fama pzecedente. z nō aliter. Jtē requiri tur citatio, z testes debent esse idonei ſz eum z ista bene
26 no. in practica. ¶ Secūdo principaliter aduerte, † q vbicūq; aliquid cōmittitur alicui per verba importātia arbitrium boni viri. de quibus. s. dixi: tunc tenet seruare regulas iuris cōis ſz Bar. in. d. extrauag. ad reprimē. in ver. videbit. Bal. in. l. z sic post tres. ff. si qs cau. Ant. de But. z Imo. in. c. i. de cōſti. Jde. de anch. in ele sepe. in pzi. de ver. sig. Alex. in cōſi. xxxiij. j vol. quod incipit viso themate, super quo copiose allegatum in pzin. Jtem habēs facere, vel pcedere vt bonus vir. debet pcedere pzout faceret in causa propzia, ita vt alteri nō faciat quod sibi nollet fieri, vt est tex. solēnis. in. l. j. z ibi nota. Bal. ff. de sol. z illum text. reputat ad hoc singularem Bal. in. l. vnica. ad fin. C. de his q̄ pe. no. Et hic est expedita pzima materia de verbis importātibus arbitrium boni viri. ¶ Trāseo nunc
27 ad verba importātia liberam, z absolutam voluntatem † sunt duo pzecipua que simpliciter z de per se pzolata merā z liberam voluntatem important. Primo verbum, voluerit. l. cum quidā. j. de le. iij. z. l. fideicōmissaria libertas. ij. in pzi. ff. de fid. li. z. l. vtrū. §. cū quidā. ff. de reb. du. Bar. in extraua. ad repzi. in ver. videbit. z dicit Bar. in. l. cētesimis. §. fi. ff. de ver. obl. q virtus istius verbi voluerit, est vt possit quis voluntatē suā facere etiam inique. d. §. cum quidam. dum tamen dolus malus absit. l. creditoꝛ. §. Lucius. ff. mā. pzout ettam dicit Bar. hic. in fi. Jtem verbū voluerit vel volo, significat merum factū z non arbitrium, ſz Bal. in. l. j. C. de cōdi. in bozreis pub. li. z. Jtem volūtas. z opinio facti est. l. bonefidei. §. j. ff. de aeq. re. do. ſz Bal. in. l. volūtatis in ff. C. de fideicommiſ. vbi etiam
28 Hal. dicit, q † verbum facias, ad voluntatem tuam refertur ad soluti volūtate non ad arbitriū bo. viri, z ide z ioꝛtius est in ver. vt vis, ita no. Bart. in. d. l. creditoꝛ. §. Lucius in. j. no. p illū text. ff. man. alibi no. Alb. in. c. j. in. iij. no. per illum text. de his que fiunt a mato. parte capit. q qñ aliquid committitur p pzie voluntati denotat voluntatem absolutam. z liberam. z nō regulatam ratione id non posset pcti reductio ad arbitriū boni viriq̄ dicit facere ad statutū scholarū Senense, quo cauet q rectoꝛ in examine nō teneatur aliqđ soluere collegio doctorum, nisi pzout pceſſerit de sua propria volūtate. De quo sta
29 tuto etiā dicetur in sequenti verbo. Jtem adde † q qñ aliquid cōmittitur volūtati alicui', non est subiectus regulis iuris, ſm Bal. in. l. si cū ea. C. de do. pmiſ. z in. l. cū antea. C. de arbit. z in l. fi. in. ij. op. C. de contrahe. cmp. z in. l. j in pzin. per illum tex. ff. de test. mil. z in. l. z si post tres. ff. si quis cau. z in. d. l. cū quidā. j. ti. j. Ang. z Imo. hic. Ludo. Ro. in. l. filiusfa. ff. de dona. Ant. de Bu. z Imo. in. c. j. de cōſti. Lint. in. c. ex parte. in pen. no. de cōſue. Abb. in. c. abbate. de ver. b. iij. z in. c. ij. circa pzic.
30 de sequestra. pos. z fruc. ¶ † Limita quādo quis committeret se in volūtatem aduersarij sui: tūc intelligeretur arbitrio boni viri, secundum gl. Bar. z doc. in. l. pe. ff. de arb. Jnno. c. veniēs. 2 in. c. sane. de renū. z. v. z Bald. in. l. iij. C. de do. promiſ. cum alijs cōcoꝛdantibus hic traditis per Alexā. idem tenet Alexā. in
31 d. l. centesimis. §. fi. de verb. ob. ¶ † Secūdo limita quando diceretur pzo tue volūtatis arbitrio, tunc importat arbitriū boni viri, vt in. c. nimis pzaua. de excel. pzela. per quē text. ita simpliciter tenet Alex. hic. z plus nō dicit. Tu adde qđ not. tenet Bar. in. d. extraua. ad reprimē. in ver. v. debitur. in antepe. q.
32 vbi tenet, † q quādo simul ponuntur verba significantia virtūque. s. z liberam voluntatem z arbitrium boni viri: puta quia dicatur in cōmissione pzout arbitratus fuerit, z voluerit: tunc exponitur id est volūtarie arbitratus sit: z sic arbitrium boni viri importabit, vt. l. nec adiecit. ff. pzo sol. z ita est in casu presenti: quando dicitur pzo sue volūtatis arbitrio, hic simul ponuntur verba significantia virtūq̄: z verbum voluntatis importat liberam voluntatem, z verbum arbitrio significat arbi
33 trium boni viri. Vide tamē qđ statim dico in seq. ver. ¶ † Tertio pzo limitatione adde, q si dux exercitui fidei dederit potestatem, z mādatum pzout tota die fit scilicet, q possit compellere omnes debitoꝛes fiscales ad soluendum omni coertione de qua sibi videbitur, tamē tenebitur seruare statuta loc. z cōsuetudinē in mō exigēdi, z ibi si est ibi statutū, vel cōsuetudo, q nō carceret ibi aliqs pzo tali debito fiscali: certe mandatū illud ducis intelligit salua lege municipali. z consuetudine. vt l. missi opinatoꝛes. z ibi And. de barul. ad hoc no. C. de exa. tri. li. z. sequit. z reputat no. dignū Bal. in. l. j. C. si ppter publi. pē sita. qđ valde no. qz multi dixissent cōtra iuxta verba illa mādati videant reddi superflua z aliqđ nō operari cōtra. l. ij. ſi.
34 in pzin. j. e. z. c. si papa. de pui in vi. ¶ † Secūdo pcipaliter ē verbum, libuerit, q similiter importat liberā. z meram voluntatem. vt. l. fideicōmissaria libertas. ij. in pzin ff. de fideic. ib. Bar. in. l. alio. ff. de ali. z cib. leg. ij. hoc importat vis ipsa vocabuli: nā idē ē dicere libuerit. q libere voluerit ſm Bar. in. d. extraag. ad reprim. in ver. voluerit. z sic pzopter illud aduerbiū libere intelligitur p mera volūtate, vt. s. dixi. vnde si cōmittatur alicui, q faciat ſm libitum suū, talia verba importāti liberam volūtatem. Amplia pdicta, vt procedant etiam si sta duo verba scilicet voluerit z libuerit simul iungātur, vt qz diceretur p libito voluntatis sue, adhuc importarent liberam voluntatem, vt est tex. nota. in. c. ij. de sequestra. pos. z fruct. in vers. pzo sue distribuant libito voluntatis, z ibi Abb. in. iij. no. dicit esse bene tenendum menti significatum horum verborum pzo sue libito voluntatis: nam important liberā volūtatē nō autem arbitriū boni viri, qs dicit facere ad multa z maxime ad compromissa in quibus solēt apponi ista verba. z pzo libito voluntatis sue possent diſponere. Jtez † dicit facere p statuto vniuersitatis Senarū quo cauet, q rectoꝛ pzo suo examine nō tenetur aliqđ soluere nisi pzout pceſſerit ex sue
35 libito voluntatis: nō enim est recurrēdum ad arbitrium boni viri sed ad suam nudā z liberam voluntatem: pzout verbū libet z libuerit, importat de quo statuto etiam dixi. ſ. in pzece. verbo, q ista verba pzo libito volūtatis ex natura sermonis nō reducant ad arbitriuz boni viri. tenet Bal. z in cōſi. crev. ij. vo. q incipit. laudare vos, z cōmēdare. per. d. l. fideicōmiſ. sa. §. q̄q̄. j. tit. ij. z. l. 12 poterat. ff. ad Tre. z l. cum proponas. C. de here. inſt. ¶ Ultimo Bar. hic in fi. dicit q quando est cōmiſſū in liberam voluntatem alicuius potest arbitrari quo modo vult etiā iniuste, l. cum quidam. ff. de lega. ij. dum tamē dolus malus absit. l. creditoꝛ. §. Lucius. ff. manda. adde plenius Bar. in. d. extrauag. ad reprimen. in versi. videbitur. z z. l. filiusfamili. ff. de don. z Angel. z Imo. in. c. j. de conſ. Bald. in rub. C. de pen. iud. qui mā. iud. in. j. q. Jtez licet alicui p verbe ampla

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ba ampla detur plena potestas. intelligitur, dūmodo ex fide agat, vt est ter. solennis in. l. creditor §. Lucius. z ibi Bar. di cit illum casum esse notandum: q3 forte nō habes alibi ita da re illum ter. ad hoc dicit esse aureū Bald. in c. pe. de prescri. cum etiam ad hoc reputet singularem. Bal. in. c. penu. ō post. prela. z eum dicit esse meliorē: qui sit in iure Bal. in. c. cum in iure de offi. dele. item addet q omne arbitriū commissum ali cui in re aliena intelligitur commissum cum iustitia, quibuscq verbis committatur. ita no. Bal. in. l. j. per illum text. ff. de sol. Quod an sit verum, patet ex predictis. Jte ñ diligēter aduer te, q quecunq; clausula ponatur in cōmissione sub quacunq; verborū forma nunq; p textu talis ample commissionis po terit iudex reiicere exceptionem acquisitam parti quantum cunq; sit de rigore iuris inducta, vt est exceptio prescriptionis: q3 in his que ipse iudex habet facere, verū est, q non tenetur sequi regulas iuris ciuilis, sed in his que iā facta sunt, ex quibus ius est iam alteri quesitum, iudex non pōt aliquid immutare sed tm illud sequi, vt. l. bona fides. ff. depositi. alias esset auferre ius alterius, qō est p̄ra naturalē equitatē, ita solenni ter Bar. in. d. extrauag. ad reprimendum in ver. videbitur. in fi q teneas cordi z nunquā obliuiscaris. z exclamat zabathe sila. in no. xv. incl. no. quod si iudex z clarius Lud. ro. in. l. seqtur. §. si viam. ff. de vsucap. z sequitur etiaz Aret. in. l. si seruū. §. sequitur. ff. de verb. obl. Et ita habes hanc vtilē z quotidianam materiam plene. z ordinate expeditam.

1 ¶ Legatum factum a debitore putatiuo creditori certa quātitate expressa valet.

2 Legatum factum a creditore putatiuo debitori quātitate certa expressa, nihil valet. nume. vj.

3 Conditio de presenti si est falsa, reddit actum nullum: si vera reddit actum purum.

4 Legatum factum de eo qō sibi debetur a tertio certa quātitate expressa. si ille tertius nihil debet, vitiatur: z est nullum.

5 Heres qui tenetur cedere actiones legatario non tenetur ad sumptus litis nisi legatus redderetur inutile.

6 Persona testatoris potest cōcipi in prima, z in tertia psona.

7 Verba eiusdem instrumēti possunt concipi in prima z in tertia persona.

8 Legatum dotis nō vitiatur per falsam demonstrationem: nec etiam si non sit expressa certa quantitas.

9 Dos statuēda est p̄ modo facultatū, z dignitate personarū:

10 Ratio quare legatū factum per debitorē creditori non valet.

11 Falsa demonstratio non vitiat quando non deficit substantia legati.

12 Sensus qui non vitiat actum in dubio capi debet.

13 Legatum factum a testatore sciēte de decem que sibi titius debebat. si titius nihil debebat an valeat.

14 Tex. in. l. cum alienam. C. de leg. quando procedat.

15 Intellectus absonus non debet capi.

17 Paria sunt ab initio causam legati fuisse nullā, vel validam, 2 postea reduci ad nullitatem.

18 Concessio facte ecclesie per comitem de iure, qō habebat in tali castro vel fundo an valeat z tribuat titulum ad prescribendū.

19 Comes si cōcedit titio in feudum nobile quicquid cōcessit scio in feudo guardie: si nō apparet de hac cōcessione, concessio facta titio nihil valet.

Substantiuum vbi non est, ibi non congruit relatiuum.

Relatiuum qui vult probare, probat terminum referētem z ad quem fit relatio.

20 Venditio facta de toto iure quod quis habet in tali fundo. si tradatur fundus, licet venditor nullum ius haberet, an cauſet titulum ad prescribendum.

21 Falsa fides authoris hodie nocet singulari successori.

22 Vendens quicquid iuris ꝯ3 in tali fundo, si sciebat nullum ius habere, tenetur ad pretij restitutionem. secus si ignorabat.

§. Si mihi. † Si testator legat qđ sibi debet z nihil ei debet. legatū non valet sive exprimat certam quantitatem. sive non. Sed si legat qō ipse debet: l3 nihil debeat, valet legatū si exprimat certā quātitatē, alias non. hoc dicit vsq; ad. §. si licet Bart. alijs tribus modis summat.

¶ Dividitur in quatuor partes principales. In prima ꝙtur quādo testator legat illud qō sibi debetur a tertio, vel illud q ipse debet non expressa quantitate cū nihil debeatur: z neutro casu legatum valet propter incertitudinem. z iſta ratio est eni dens: q3 nō apparet qd, quale, aut quantū sit in legato. z casus ste sine scrupulo z de plano procedit. In secunda ponit differētiam an testator leget illud qō ipse ꝺ3 expressa certa quantitate quamuis nihil debeat: z tunc legatum valet. an vero leget illud qō legatarius sibi ꝺ3 expressa certa quantitate, qui in ve ritate nihil debet: z tunc legatū nihil valet. In tertia assignat rationem diuersitatis inter istos duos casus. z sic inter casum in quo testator legat qō debet, ibi sufficit exprimere quātitatē certā si nihil debeat. z casum quādo legat legatario illud cō legatarius sibi testatori ꝺ3. vbi nō sufficit exprimere quātitatē si nihil debeat. In quarta z vltima ponit aliū casum. quādo testator legat alicui illud sibi debet a tertio expressa certa quātitate z ille certus nihil debet: tūc legatū nihil valet z assignat rationē quā per duo cōprobat. secūda ibi, cū si decē certia ibi, nō iter falsam. quarta z vltima est ibi, proinde z si Titio. ¶ Cterū q3 iste tex. vr aliqualiter perplexus, z intricatus ideo p̄o ei⁹ enucleatiōe colligendo dicta gl. Bart. z aliorum z clari⁹ z ordinatius procēdo cōsidera tres casus: quādo testator legat id qō sibi debetur expressa certa quātitate: z ve ritate nihil debet. an legatū valeat: Aut cēm testator legat illud q ipse debet. aut illud qō sibi debetur a legatario, aut illud q sibi debetur a tertio. Primus ergo casus est quādo testator legat illō q ipse debet expressa certa quātitate, z sic qñ debitor putatiuus legat creditori quāvis in veritate nihil ꝺbeat, z tūc legatū valet: q3 substantia rei legate reperit: eo q3 res vel quantitas que legatur, est rerū natura: quamuis non debeat: tamē illa verba, que debeo, sunt apposita loco demonstratiōis: z falsa demōstratio nō vitiat, ex quo nō deficit substantia legati. z cōstat de corpore. l. demōstratio falsa. in princ. ff. de const. z demō. sicut nec vitiat legatū dotis. l. j. §. adeo. ff. de dote prele. z l. nō dēsigna. C. de falsa cā adiecta le. ¶ Secūd⁹ casus est. † quādo testator legat illud quod sibi debetur ab ipso legatario expressa certa quātitate. z legatari⁹ nihil ꝺbet. z sic creditor putatiu⁹ legat debitori: tūc legatū nihil valet: q3 effectus, seu substātia rei ius legati non consistit in decē, sed cōsistit in iure illius crediti quod testator credit se habere z sic effectualiter consistit in iure liberatiōis: q3 etiam si verū esset debitum nō teneꝫ heres nisi ad liberationē. d. l. j. §. adeo. ff. de do. ple. ibi nihil aliud quā liberationē habebit. sed vbi nō est debitum ibi nō potest cadere liberatio: q3 priuatio psupponit habitum. l. decē. ff. de ver. obli. c. ad dissoluendum. ō de spon. impu. Et sic cum hic deficiat substātia rei legate: ideo legatū nō valet. z ista ratio videret de plano ꝓcedere si hāc rationem assignaret ter. tamen iste ter. in ver. nam inter. videtur aliam rationē differentie assignare. z dicere: nam falsa cōditio seu falsa causa que fuit in isto casu debet vitiare legatū. qō autē fuerit conditio, videbatur per relatiuum, que Titius debet: quod relatiuum videbat facere cōditionē z exponi p̄o si, id est si Titius debet, vt. le. stichus qui meus erit. in pn. §. eo. tamē q3 est iūctū verbo p̄sentis, vel p̄teriti tempꝰis, nō est p̄o pte cōditio: eo q3 nō suspēdit in futurū, vt. l. si stipulatus fuero hanc summā. ff. de ✳. ob. z. l. cū ad p̄sens. cum duabus seqq. ff. si cer. pe. p̄ont etiam gl. Bar. z alij magis cōmuniter tenēt. Ideo te. disiunctiue dixit falsam conditionem sine causam. 3 † sed cōditio de p̄senti, si est falsa reddit actum nullū. si est vera, reddit actum purum. l. cum in secūdo. ff. de iusto rup. vnde si lego Titio centum que ipse titius mihi debet, inest cōditio, si debet: ergo si nō debet, est falsa: ergo legatum est nullū cū deficiat substātia rei legate. Jtē causa legati, que inest legato cuius p̄textu testator motus fuit ad legandū: q3 putabat eū esse debitorē suū alias nō fuisset legatar⁹. z si causa est falsa vitiat legatū quādo est finalis. z sic existens falsa facit defficere substātiā legati, vt hic. z. l. si seruus legatus. §. qui quinq; j. eo. secus qñ causa nō inesset legato, sed extrinsec⁹ illa deficiens nō vitiat legatū, vt. l. cū tale. §. falsam. ff. de condi. z demō. ¶ † Tertius casus est quādo testator legat id qđ sibi debetur a tertio expressa certa quātitate puta: lego tibi decem que Titius mihi ꝺ3. tūc videtur legare nomē debitoris z sic acti onem contra illum tertium, que si non est, q3 titius nihil debet: deficit substantia rei legate: ideo legatū est nullū: q3 legata est rei actio, que nō est in rerū natura z sic cedi non potest: z sic ꝺficit substātia legati, vt hoc tex. z. l. leganit. in te. z gl. ff. de lib. lega. imo heres, † qui tenetur cedere actionē legatario nō te 5 net ad aliquas expēsas litis, vt hoc tex. in fi. in ver. actiōes dūtaxat p̄stare cogitur. §. Ange. z Jmol. nisi legatum redderet inutiliter, si opporteret legatariū facere sumptū litis. arg. l. si res legata. z ibi dixi. ō. eo. faciunt q̄ habētur. in aut. nunc si heres. C. de litigio. z ita tenet Jmol. hic. qō autē testator videat legare actionē quādo legat decē, que Titius debet, istud assumptum p̄bat te. duabus rationibus ibi, nam z si vius. p̄ima quia si testator viu⁹ exegisset extingueretur legatū, q3 extingueretur actio. l. fideicōmissa. §. si rē. ff. de leg. iij. qō non esset si videretur legare actionē, nō rē debitam: q3 illa non est extincta. Secunda ratio, q3 heres liberatur solū cedēdo actionem contra illū tertium. vt in. §. sequenti. z. l. nō quocunq; §. qui Lucium. j. eo. quod nō esset, si esset legatū ipsum debitū: ga

tunc heres cogeretur exigere,& tradere legatario, vt dr̃in §. leque. & ita habes explanatã mẽte huius text.& rationũ quã text.assignat: quãuis gl.assignat q̃ testator ie in vno casu loquit̃ per verba prime persone,in alio per verba secunde,vel tertie persone.& sequitur Dy.& Old.laud.sed hoc reprehẽdit Bar.

6 ¶q̃ persona testatoris potest cõcipi in prima,& etiam in tertia persona si testator vocat Titium,& dicit titius legat tibi q̃ dz. & cum Bar.alij communiter trãseunt.non est ergo curandũ ꝑz Bng.& Jlo.an per verba prime,secunde vel tertie persone relinquat sed solũ an subsit substãtia actus qõ legatur: tunc valet

7 legatum,alias secus.adde bene facere, ¶q̃ verba eiusdẽ instrumenti possunt cõcipi in prima.& tertia persona, vt est text.melior de iure in.c dudũ.circa med.& ibi Abb. ad hoc not.de cõuersio. coniug. & illum text.ad hoc reputat melior de iure Jo.de Jmo.in.l. Caius. vbi est ẽt text. de hoc.ff.sol.ma. Et illum tex.in.d.c.dudũ.ad hoc reputat Bng.Bal.in.c.j. de nouafor.fide. Jtẽ Bal.in.c.j.§.fi.q̃ feu.da.pos.Bal.& Jmo.in.l.diuortio.in pri. per gl.ibi in ver.ait.ff.so.ma.Pau.de ca.Rud. rol.Mod.in.l.lecta per illũ tex.ff.si cer.pe. Et sic nõ est differẽtia an notarius scribat ttamẽtũ in prima an in tertia persona,sed aduerte,gl.habuit bonũ sensum & nõ meruit reprehendi, & nõ discrepat in effectu ab his que ꝛ. dicta sunt.nã gl.cõsiderauit communẽ vsum loquẽdi qui est q̃ quãdo testator legat illud quod ipse debet:loquitur in prima persona,vt lego decem. que debeo,& ad hũc cõem vsum gl.se retulit, licet verba testatoris possent notario etiam in tertia persona concipi,vt etiam dicit Bar. ¶Preterea quocũq; modo ꝛcipiant verba testatoris siue in prima persõa siue in tertia in effectu est semp ipse testator qui legat illud qd debet. ¶ Sed extra gl.opponitur cõtra tex. in.ij. parte. Primo dum adducit simile vt in legato dotis ad probandũ assumptum: q̃ falsa demõstratio non vitiet:nam

8 tẽ videtur probare per simile magis fauorabile de legato dotis,iuxta l.in ambiguis.ff.de reg.iur.& c.ex literis.de pig.vn de nõ videtur esse bona cõsequẽtia,falsa demonstratio non vitiat legatũ dotis:ergo nec aliud legatum:nam etiam si non esset expressa certa quãtitas in legato dotis tamẽ valeret q̃ incertitudo quantitatis non vitiat legatum aut promissionem dotis.l.cũ post.§.gener.ff.de iur.do. Et tũ vitiat aliud legatũ.vt hoc tex.in.j.parte.Sed respõde quod quãtũ ad falsam demõstrationẽ non est differentia inter legatum dotis, & alia legata vt hic patet.& toto ti.C.de fal.causa adicc. leg. sed quãtum ad incertitudinem bene est differentia q̃ alia legata non expressa quãtitate propter incertitudinẽ vitiant vt hoc text.in.j parte secus in dote,vbi licet res,& quãtitas nõ sit expressa:tñ nõ põt dici incertitudo cum dos pro modo facultatũ, & dignitate personarum statuẽda sit.l.quero.ꝛ. l.cũ post.§.gene.ff.de iur.do.ꝛ.l.si filie.ff.de l.ij. ¶ Secõ opponit nã iste tex. vult q̃ q̃ testator legat illud q̃ debet expressa certa quantitate,& in veritate nihil debeat tũ vz legatũ ꝑ nã debitũ putatiuũ vel fictũ nõ plus dz operari.quãmo esset verum.istã rationẽ ponit tex.j.in vl.parte in ver.proinde,& vbi esset verũ debitũ & debitor legaret creditori verũ creditũ,legatũ nõ valeret.l.si creditori.§.e.ꝛ.§.er cõtrario. Insti.de leg.ergo fortiꝰ nõ dz valere si legat q̃ vere nõ

o debet:cuius ꝓpriũ hic decidit:ergo male.Sed rñde.† q̃ qñ est vere debitum tõ legatũ nõ vz,quia nõ cõtinet vtilitatẽ,& sic non interest creditoris.d.l.si creditori. hoc aũt casu valet quia vtilitatẽ ptinet quãtitatis legate,ex quo vere nõ debebat. ¶ Tertio ꝓ rõnẽ tex.ibi,nã inter falsam demõstratjonẽ ꝛc.Fortiter opponit.q̃ imo idẽi vtroq; casu eadẽ rõ. nã qñ testator legat decẽ,q̃ debet,& in veritate nihil dz:illud relatiuũ q̃ dz, dicit positũ esse loco demõstratiõis,ad demõstrandũ,q̃ sunt illa decẽ q̃ sunt relicta,& falsa demõstratio nõ vitiat qñ cõstat de corpore: similiter idẽ vr in secõ casu,qñ testator legat decẽ, que tertius dz,& neuter eorũ in veritate dz,nam illud relatiuũ,q̃ legatarius dz,vel q̃ tertiꝰ dz,debet cẽseri positus gratia demonstrationis, ad demõstrãdũ.q̃ sunt illa decẽ q̃ testator legat:ergo falsa demõ

11 stratio nõ dz magis vitiare in secõ vel tertio casu, sicut nec in primo.Respõde,tg falsa demonstratio non vitiat qñ non deficit substantia legati,prout est in primo casu, vbi decem legata sunt & reperiunt̃ in rerũ natura,& possunt pstari ab herede. sz in secõ casu deficit substãtia legati. Põ legatũ no vz,nã qñ testator legat decẽ q̃ legatarius sibi dz in veritate nihil dz, illa decẽ nõ sunt legata, vtea decẽ debeat habere legatarius non etiã liberationẽ a debito qz illo modo heres grauaret duplici one re.l.Titio.§.qui inuita.ff.de le.ij. sola ergo liberatio ab illo debito est in legato.l.i.§.adeo.ff.de do.ꝓcle. Et cum nullũ sit deb.tũ nõ pot esse liberatio ꝛõ deficit substãtia legati, per cõse quens legatũ est nullũ. Ista est rõ fundamẽtalis: sz aduerte q̃ illud ꝓcederet.qñ testator putabat sibi deberi a legatario tunc testator putat sibi deberi,vt legare liberationẽ ab illa obligatione.sed qñ testator sciẽs nihil sibi debere scienter legasset indebitũ, nõ videt legasse liberationẽ.q̃ est impossibilis: ergo quã

12 tũas dz cẽseri legata & hic ipse decẽ ad hoc vt legatũ valeat,& hic ne videat fecisse actũ inanẽ.l.si q̃.in pr.j.eo.† cũ in dubio debeat capi sensus q nõ vitiat actũ.l.quoties ff de ver.& l.quoties ff.de reb.du.facit.l.q duos.j. de le.ij. vbi testator legando debitũ duobꝰ.q̃ videt impossibile videt vni legasse liberationẽ ab obligatione,alteri quantitatem. Similiter in vltima parte in verbi. proinde q̃ testator legat decẽ,que titius dr̃ titius re vera nihil dz,legatũ nihil vz: eo q̃ sola videt legare nomẽ titij debitoris,& hic actionem ꝑ Titũ,& cũ nulla sit actio, q̃ non est debitũ,nec obligatio.deficit substãtia legati: & sic legatum est

13 nullũ.nã aduerte tristud de plano ꝓcedere,q̃ testator putabat Titũ sibi debere decẽ:sed q̃ sciebat Titũ nihil debere, tamẽ scienter legat decẽ,que scit nõ deberi a Titio: tũc,ne videat se fecisse actũ inutilẽ.& sic vt legatũ valeat,dz cẽseri legasse quãtitatẽ de decẽ,& nõ sola actionẽ. Isto modo multũ restringeret,& limitaretur iste text.q̃ non vt bene aliter posse ꝓcedere vt de necessitate intelligatur in testatore ignorante,vel qñ essemus in dubio Fulo Raph.cu. super hoc vltimo cogitandũ relinquat quia nullus tangit secũdũ eum. Sed ꝓ ista differẽtia inter testatorem ignorãtem,& scientem: q̃ legatur illud quod re vera non debetur,vt primo casu nõ valeat.secũdo casu hic,facit tex. no.in.l.fin.in prin.de libe.leg.vbi Jur isconsulti in ista materia quãdo legatur illud qd̃ vere nõ debet a legatario: facit illã differẽtiam an testator ignoret,an sciret. Sed Alexan. licet de predictis fundamẽtis non faciat mentionẽ rẽctoꝛ quẽr subtiliter illum tex.in.l.fi.in prin in oppositũ:cũ text.ibi velit quod quãdo testator loquutus est per verba preteriti tẽporis. puta lego tibi qd̃ debuisti:ita demũ valet legatũ si testator sciuit de bitũ nõ subesse.ergo q̃ testator loquutꝰ est per verba ꝑsentis & ꝓpriis vt in ꝓposito nostro legatũ nõ dz valere:et ãli testator sciuit nõ subesse debitũ aliàs nõ esset differentia inter verba preteriti tpis,& verba ꝑsentis tẽporis quã ibi facit text.& fuit subtilis. Idẽ tenet Pau.de ca.hic.licet illũ tex.non ponderet ad hoc:nec ꝛ ꝓdictis vlã faciat mentionẽ.sz rñde ad.l.cõ alienam

14 rem.C.de lega.& ibi q̃ testator sciẽter legat rẽ aliẽnã, & ꝓz legatu: qz ibi erat abstantia rei legate licet esset aliena,& testator sciebat alienum,& sic poterat redimi a dño & dari legatario: hic aũt nõ erat substãtia rei legate vt prẽdixi & sic etiã rñdet Raph.cu.hic.in fi. Sz tu aduerte,qz nec hic deficit substãtia rei legate,qñ testator sciebat indebitũ cũ cẽseat legasse quãtitatẽ d̃ decẽ in secõ casu,& nõ liberationẽ, nec cessionẽ actionis in tertio casu,imo ipsa decẽ ad hoc,vt legatũ valeat ꝑ.ea q̃ isupra dixi deducit̃ ꝓ que apparet nõ posse fieri inductionẽ de tex.in

15 d.l.fi.in prin.put facit Alex.qz illo modo resultaret absonus intellectꝰ qui capi nõ dz, sm gl.in.l.ij.C.de cõdi.inser.& in.l.cõ nẽticula.C.de epis.& cle.& sic vides cum quãta difficultate trãseat decisio huius tex.in.ij. parte prin.& sequẽ. ¶ Nota j.ex isto

16 ter.q̃ creditor putatiuus legat debitori illud,qd̃ ipse legatarius debet expressa certa quantitate.si re vera nihil debet,legatũ nõ valet:& rationẽ assignauit.§. Limita istũ text. ꝓcedere qñ legatũ fuit factũ ꝑ verba ꝑteriti tẽporis,secus,si testator fuit loquutus ꝓ verba preteriti tẽporis,puta, lego tibi,qd debuisti etiã nulla quãtitate expressa,tũc si iste legatarius antea fuerat debitor,& ante testimẽ satisfecit testatori, & nunc post factũ testimẽ nihil dz,si tñ testator sciuit debitũ solutũ fuisse,valet legatũ:qz videt legasse illã quãtitatẽ que olim fuit debita,& soluta,secus si ignorauit:vt est tex.i.l.fi.in pri.i.ij. respõ.ff.de lib.l. per quem Bar.ibi ita limitat istũ tex.licet hic nihil tangat.& sequunt Pau.de ca.& Alex.hic.Sed tu aduerte,qz ista limitatio non videt ad ꝓpositum ter.nostri,qz loquitur quãdo nec de presenti ne in preteritum vnꝙ fuit debitum, sed in preteritum fuit vere debitum,lz nunc nõ sit: qz ante testamentũ fuit

18 satisfactũ. ¶ Secundo not.in ver.nam & si viuus.quod paria sunt ab initio causa legati fuisse nullã, vel fuisse validã & post ea reductã fuisse ad nullitatẽ. Jtẽ paria sunt nullum ab initio fuisse debitũ, vel fuisse debitũ, sed a testatore postea exactũ, nã

b qñ testator legat illud qd̃ sibi debet a tertio,& exigendo ab illo tertio extinguit legatũ, quando spõte exigit. l.fideicõmissa.§. si rẽ.ff.de leg.iij. Et licidem operatur defectus cause a principio qd̃ operat causa,que ex post facto finitur, & sic legatum nõ post incipere in eo casum quo finiret si ante cepisset.facit.l.titio cum mozet.ff.de vsufru.& l. inter stipulatẽ.§. sacram.& l. plurib.§.& si placeat.† de ver.ob. ¶ Ultimo iste.§. inquantũ dicit in prima parte, q̃ si in cõcessione nõ fuit expressa quãtitas nihil valet.si nihil debeat,inducitur ꝓ Dy. Barto.& alios

18 ad decisionẽ notabilis questionis.† Quidam comes concessit cuidã ecclesie quicquid iuris habebat in tali castro vel in tali fundo,talis cõcessio nihil operatur & nullũ titulum tribuit ad

prescribendũ

a ¶ Rẽ alienã q̃n legat res aliena,an legatũ valeat & i q̃b⁹ casib⁹ valeat, vide cũde. Jas.in l.apud Julianũ. §. cõstat. 3.eod.

b ¶ Debet a tertio. Limita istũ esse verũ, 9 q̃n testator legauit nomen debitoris alio nõ extingũit legatũ vt p eundem Jaso.in.l.apud Julianũ i.§.si Titius in pri.in xv. nol.3.eo.

prescribendū nisi cōstet de iure cōcedētis, Unde si ecclesia q̄ possedit tale castrū longo tpe si dicat se p̄scripsisse titulo, bone fidei z lōgo tpe, nō poterit se tueri p̄scriptiōe aduersus tertiū 8 vendicantē illud castrū. teo q̄ incertitudo impedit acquisitionez possessionis z per cōsequēs vsucapiōis. l. que ō tota. §. incerte. ff. de rei vendic. z. l. si fur. §. fi. de vsuca. q̄ sine possessiōe non potest esse vsucapio. l. sine possessione. ff. de vsuc. gl. in rubr. ff. de acquir. pos. vbi dixi. facit qō no. Speculator in titu. de instru. edi. §. nunc aūt. in ver. j. item facit. l. qō si vēdicatiōe. z in l. q̄ si sit hereditas. ff. de heredi. vel actio. vendi. Sed cū Bar. tenent alij omnes hic, z dicit Paul. de ca. q̄ istud semel habuit de facto z q̄ ita cōsuluit. Iz de dicto Dy. z Barto. non fuerit recordatus. Similiter Pe. de Bexutio dicit q̄ alia die sic cōsuluit adō p̄ ista decisione ter. exp̄ressum. in. l. loc°. ff. de acqr. pos. vbi dicit tex. q̄ incerta pars nec tradi, nec vsucapi pōt, veluti si ita tibi tradā quicqd mei iuris est in dicto fundo. Et miror q̄ Bar. z scribentes hic nō aliegent illū tex. vbi est casus hoc. ite addē q̄ idē tenet Aldra. Lau. in cōsi. clxij. qō incipit viso p̄uilegio. Spe. in ti. de legato. §. nūc aliqua. in ver. fuit. z in ver. lxxvi. Ange. Alex. z Are. in. d. l. loc°. ff. de acqr. pos. Alex. in cōsi. xxviij. primi voluminis incipiēte, vilis z accurate pōderatis quod cōsilium est error duplicatū in cōsi. xxxj. secundi voluminis. Item addē Alex. in cōsi. clxxxj. secundi voluminis. quod incipit, in causa z lite veniēte inter R. Itez addē quod in terminis decidit Bar. in. c. j. in p̄in. ad fi. 19 de fendo guardie. pone † comes dicit, cōcedo Titio in fundo nobili quicquid concessi. Seio in fundo guardie cui reuera nihil concesserat, vel non apparet, z respondet quod nihil concessum dicatur: quia falsa substantia subest. per illud q̄ decidit Dyn. per illū tex. quia falsa demonstratio circa rem non existentem incidit in defectū rei substantialis. Item vbi nullus est substantiuum ibi nō construit relativum, vt notat per glo. in. c. j. de fide instru. Item qui vult p̄bare relationez debet p̄bare duos terminos. vt vtrunq; verū scilicet terminum referentē ad quē fit relatio, vt no. per Innocen. in. c. inter dilectos. z ibi Jo. andr. in nouella ō fide instr. ita ibi resident Bal. ō quo nec Alex. nec alij scribētes faciūt mentionē. ¶ Limita istam decisionē Dy. z Bar. notabiliter vt p Bar. in. l. emptor fundi. ff. p̄o emptore. † vbi tenet, q̄ si vēditor sciēs vēdidit ignorāti quicquid iuris habet i tali loco, si vēditio fuit facta hoc modo vendo quicquid iuris habeo. Item trado quicquid iuris habeo, z tunc nō potest sic possideri propter incertitudinem. Item p̄scriptio nō p̄cedit. d. l. locus. sed si vendo, quic quid iuris habeo in fundo, z trado totum fundum, z tunc, pcedit vsucapio: q̄ credit se totū emisse. arg. l. h. §. sz si fundum. ff. de vsuca. p. emp. z mala fides tradētis nō nocet, vt. l. qui fundum. §. procuratoz. in versu. nam z cū scies. ff. p emptore. z cū ista limitatione transeūt doc. ibi, cum quaetiā simpliciter trā sit Alex. hic. sed vide Alex. in. d. l. locus. tenentem, z melius qō di. limitatio sit vera p̄ter q̄. in vltimo dicto Bar. cū dicit q̄ mala fides trahentis nō nocebit. per. d. §. procuratoz. nā illud procedit sm iura fororū. sm q̄ mala fides authoris nō noceat singulari successori. sz hodie per aut. male fidei. C. de p̄scri. xxx. ann. † mala fides authoris nocet singulari successori. naz tūc nō sufficeret p̄scrip. longi t pis, sz requireret p̄scriptio lōgissimi temporis sm eū. z tū plures limitationes traduntur ad illā aut. male fidei. p Bar. z alios in. l. Pōponi°. §. cū qō. ff. de acquir. pos. z xū. limitationes collectas a doc. z hāc vide p Ang. de ar. in. §. sz ite insti. de acti. §. furtiue. Insti. de vsu. † Item adde te quod vendēs quicquid iuris habebat in tali fundo, z licebat se nullum ius habere: tenet emptor ad restitutionē p̄tij. sic° si ignorabat p. q̄ in vēditione. cū duabus legibus sequentib°. ff. de heredi. vel actio. vēdi. sz Ang. Imo. z Alex. hic, qui rep̄hendunt Jaco. Bu. in. l. j. C. de euic. tenentē qō z rem vēditor ignorans tenear ad restitutionē p̄tij. z male ista extra tenet Alle. in. d. l. loc°. Ang. in. d. l. j. C. de euic. z de inofficio. l. quod in vēditione. vide per Bar. in. l. cōtē ferro. §. qui plures. in. iij. q. ff. de publica.

Potestas eligēdi mortuo stipulatore trāsit ad legatariū cessa sibi actione, z etiam ad singularem successorem, sed viuo stipulatore non.

Res p̄hibita alienari extra familiā semel alienata in casu p̄missō, semper est alienabilis.

Of̄erū imperiū semel delegatū pōt postea subdelegari.

Actio qō metus causa que semel cōpetit cōtra heredē, efficit cōtra alios transitoria.

Legatarius in re legata non est p̄prie heres.

Statutū q̄ debitor debeat personaliter capi ad instantiā creditoris habet locum in cessionario.

Stante statuto, q̄ frater nō possit facere capi fratrē p̄o debito si frater ceditalteri iura sua, cessionat° nō possit facere capi illum fratrem.

Statutū q̄ frater cōtra fratrē possit petere cōp̄omissuz z frater cederet iura alteri. nō cōp̄ehēdit cessionarium.

7 Statuto disponēte q̄ creditor possit capi facere debitorē sine citatione, cessionarius nō poterit capi facere sine citatione. Venditor domus cui iurauit nō mouere litem. si postea cessit alteri qui monit periturus dicitur.

Jurans soluere Titio. si titius alteri cessit z illi nō soluat p̄o mittens non est periurus.

8 Testator legans illud qō vere sibi debetur ab alio. censet legare nomē debitoris, z heres liberatur cedendo actionē contra illum tertium.

Cessio iurū in corporalibus idez operatur quod traditio in corporalibus.

9 Libellus ago cōtra te vt agas cōtra titiū p̄occedat. idē ago vt emas vel vendas.

10 Casus in quo est in arbitrio debitoris alternatiui facere vt legatū factū p creditorē de vna ex rebus alternatiuis valeat.

Debitor potest facere q̄ cessio iurū facta per minorē sine decreto iudicis qui habebat actionem ad fundum vel ad cētum alternative valeat.

11 Actio iudicatur mobilis vel immobilis secundū naturā rei q̄ in ea. continetur.

Minor obligatus alternative ad domū, vel centū fuit interpellatus sine iudice an constituatur in mora.

12 Testator in dubio nō solū videt legare ius q̄ hz in re. sed ius q̄ alternative habet adrē. Item ius q̄ pūcabat se habere.

§. Si quis ita. In alternatiua obligatione si legat q̄ debeat, cogit heres ad cedēdū. sz si legat vna de reb° alternative debitis. cogit hēs ad agēdū. z in solutiōe apparebit. an legatū videat. si antē legatur vtraq; res diuersis. cogit heres vtriq; insolidū satisfacere. h. d. cū. l. seq. ¶ Diuidit in tres p̄tes. In p̄ima loquit° de electio alternatiua erat legātis, z legauit q̄ sibi debet. In secūda loquit° qñ electio erat debitoris z legauit vnā ex reb° alternatiuis. In tertia loquit° quādo electio erat legantis. z legat vtranq; rez diuersis. secūda ibi p̄oinde. tertia z vltima est in 1 l. q̄ si qs. ¶ Nō. primo ex isto tex. in p̄ima parte ibi electio nē habituro. q̄ potestas eligēdi mortuo stipulatore trāsit ad legatarium cessa sibi actione, z sic trālit a d quēcūq; successorē etiam singularē, z sic etiā in cessionariū vt hic. sed viuo stipulatore: q̄ est personalis, nō pōt trālire in singularē successorē. nec pōt cedi. l. si stipulat° fuerim illud, aut illud. l. p̄i. z i. l. fi. in p̄in. ff. de ver. obli. rō huius notabilis, z sic huius te. sm Bar. est dupler. Prima, q̄ mortuo stipulatore facultas eligēdi trā sit ad eius heredē. q̄ sumit scire volūtatē defuncti. l. si qs a filio. §. si qs plures. s. eo. z censet vna z eadē persona cum defuncto: vt in aut. de iureiu. a mori. p̄senti in p̄inc. z sic pōt q̄z trā siuit ad heredē. z sic semel facta est trālitoria: nūc ista potestas est cessibilis. ideo erūt in cessionario. z sic in legatario. Secūda 2 in simili dicimus in re. p̄hibita alienari extra familiā. si semel alienat casu p̄missō, sez vni de familia. z sic fiat semel alienatio bis, potest postea quādocunq; alienari. vt est ter. no. ind. pater 3 §. quindecim. j. de leg. ij. † Item merum imperium posit° est semel delegatū, pōt postea subdelegari. vt notat in. l. j. C. q̄ p̄o sua iurisdi. p Gul. de cug. z alios in. l. j. i p̄i. ff. de offi. ei° cui man. est iurisd. Idē in actione qō metus causa, que cōpetit ō heredē. efficit trālitoria cōtra alios. vt est text. no. in. l. vt deamus. ff. qō me. causa. in versic. sufficit enim semel peruenisse ad p̄imū heredem. quez te. Bar. ibi. z in. l. p̄cedēti. §. in. l. qō dicim°. §. fi. reputat esse singularem. z se nescire alibi. z per eum dicit se consuluisse idem esse in iure deliberandi. vt ibi per eū. ad idē tex. in. c. ex parte. de feudis. vbi p̄latus ecclesie q̄ iurauit nō infeudare res ecclesie inconsulto romano Pontifice: tamē si feudū fuit semel cōcessū z reuertat ad ecclesiam, pōt p̄latus 4 de nouo infendare inconsulto romano Pontifice. ¶ Ista ratio Bar. est, quia legatarius in re legata dicitur heres. l. id tempus. §. j. ff. de vsucap. ideo sicut in heredez trālit facultas eligēdi, ita z in legatarium. Sed caue quia te. d. l. in tēpus. §. j. vtitur duplici improprietate. s. quodammodo quasi hēs. z sic facit sensum improprium. sz ita per dictā. l. id tempus. §. j. dicit Bal. in. l. si abducta. C. de furtis. ¶ Tertiam rationem assignat Bal. hic: quia ista electio competens stipulatori coherebat ipsi obligationi tanquam ipsius obligationis forma z ideo ad quencunq; trālit ista obligatio trālit cum forma sua z suis qualitatibus. secus si talis electio competeret alicui vt nudo ministro. tunc non recedit a persona, vt. le. si quis arbitratu. ff. de verbo. obligation. z. le. fin. C. de contraben. empt. ¶ Per istum text. determinat Lyn. Bald. Flo. z Alex. hic, z

5 Jo.de Imo.j.in.l.prima.in fi.†q si ex forma statuti debitor de psonaliter capi ad instãtiã creditoris:similiter ꝺbebit capi ad instãtiã cessionarii.idẽ tenet Bal.in.l.p diuersus.in.x.q.C. mãdat.q2 cessionarij 9 2 creditor vt ibi p eũ,z vltra eũ est tex. in.Lab Anastasio.in fi.alibi creditorẽ.z ibi Bal.in.iij.no.ad hoc notat e.ti.C.man. Idem tenet Bald.in.l.j.in vlt.q.C.de act.z obli. Sal.in.l.ii a creditorẽ.e.ti. Jo.And.in addi.Spe. in ti.de cessiõe actiõis sup rub. Pau.de ca.in.l.postulãte.in prin.ff.ad treb.z ibi Alle.circa fi.dicit qꝺ ista est magis cõmunis;conclusio.z ibidem etiam ponit remissiue.Alibi ꝺcet minat Bal.z alij in.l.ii post duorum.per illum tex.ff.sol.mat.

6 †q si statutũ disponat,q frater non possit facere capi fratrem p debito z frater cederet iura sua alteri iste cessionarius non

7 posset facere capi illum fratrẽ debitorẽ,p illũ text.†Sz si statutum diceret q frater ꝟ fratrem possit petere cõpromissum, z frater cederet alteri:ille cessionarius nõ possit petere cõpromissum:q2 mutata persona agẽtis mutat̃ pnilegiũ qꝺ ꝺcernit actorẽ.q est notabile fm Bal.ibi ꝺctã Bald.in.d.l.per diuersas. in.x.q.q si statutũ ꝺisponeret q creditor posset facere capi debitorẽ sine citatiõe:nũ cessionarius nõ posset eã facere capi sine citatiõe,sz ꝺebet prius eum facere citari,vt discutiat an is sit cessum necne,p notata p.Jnn.in.c.q.2.U.de iudicijs. z sequit simpliciter Alle.hic circa fi.Pau.de ca.in.d.l.postulante.in prin.Itẽ adde q si vendidi tibi domum,z iurauj non tibi mouere litem.si postea cessi iura vni q tibi mouit litẽ,ego dico2 periurus.ita notabiliter tenet Spe.in ti.de arbi.§.sequitur.in ver.sz pone in compromisso.quẽ refert z sequit Ludo. ro.in.l.sz si hãc in prin.ff.de in ius vo.vbi tamẽ Bal.not.ex gl.ar.in casu cõtrario,q ille,qui iurauit soluere Titio,si cessit titi alteri iura nõ est periurus soluendo cessionario:q2 iste p prie nõ frangit fidem z sequunt Raph.Fulg.z Ludo.roma.

8 ibi tamẽ Bal.ibi nõ firmat sz relinquit cogitandũ. ¶†Secꝺo nota ex eadem prima parte q quando testator le gat illud q vere sibi ꝺebet ab alio,cessetur legare nomẽ ꝺbitoris vnde heres liberatur cedendo actionẽ contra illũ tertium vt.hic.z in.§.precedenti.in fi.z.l.non quocunq.§.qui Laium.j.eodez.z facit ratio,q2 idem operatur cessio iurium in incorporalib9,q operat traditio in reb9 corporalib9.l.fi.vbi gl.Bar.z Bald. C.qñ fiscus vel pri.glos.Ang.z Dod.in.l.pe.ff.de vsucapio. pro donatio Bar.in.d.l.quocunq.§.qui Laium.in fi.Bal.in l.j.C.de act.z obli.tamen siin exigendo requireretur magna expensa:tunc ad heredem spectaret labor,z sumptus,secũdũ ꝺistinctionẽ traditam in.l.q seruus.§.eo ita tenet Bar.hic,z Imo.in.§.precedenti.de quo tamen vide Ang.z Flo.z Alle. in.l.apud Julianum.§.si Titius.§.cod. Ang.in.l.seruum filij.C.eum qui chyrographum.p illũ tex.§.eo.¶Tertio no.in ver.proinde.ibi compellat heredem experiri nouum modus

9 agendi.fm Bar.Ang.z alios tago vt agas.z sic ago ꝟ te vt tu cõtra aliũ agas.facit.l.cuz in plures.§.messez.ff.locati.z.l. ũ.§.idẽ Labeo.ff.ne qꝺ in loco publico.z.l.Julianus.§.pe.ff. de act.emp.sic ẽt pcedit libellus in quo ago vt emas vl vẽdas vt.l.eo quo.vbi ꝺixi.§.e.z sic quando ago vt talis liberet.l.ij.in

10 prin.ff.vt in pos.leg.¶†Quarto z vltimo no.ex tex.ibi sz qꝺ erit in arbitrio ꝺebitoris casum in quo est in arbitrio debitoris alternatiue cuius est electio facere,an legatũ factũ p creditorem de vna ex alternatiuis valeat z p istũ tex.ꝺicit Barto. consuluisse q erit in potestate ꝺebitoris facere an valeat cessio iurij facta p minorez sine decreto iudicis q habebat actionem ad fundũ vel ad.c.alternatiue.z erat electio ꝺebitoris,p ut est regulariter in alternatiuis.i.l plerũq.in fi.ff.ꝺ iure do. z in regula in alternatiuis.de reg.iu.vj.nã si ꝺbitor soluat fundum,non valebit cessio rei immobilis facta p minorẽ sine decreto iudicis,vt.l.ler q tutores.C.de admi.tuto.z.l.magis puto.§.ne passim.ff.de rebus eorũ.si vero eliget centũ soluere valebit cessio q erit de re mobili.z sic ex futuro euentũ hoc de

11 clarabit.†nam actio iudicat mobilis.vel immobilis.fm naturam rei que in ea cõtinet.l.si ad resoluendã.C.de pdi.min.gl. in.l.j.C.si aduer.transac.Dy.z.Bar.in.l.pot.ff.de auctoritate tuto.z cũ Bar.tenent alij hic,z Lud.Rom.in.l.j.§.fuit q si tũ.ff.ad Treb. Adde q per istum tex.decidit Bar.in.l.si ex legati causa.ff.de ver.ob.de minore seu adulto q erat obligat alternatiue ad fundũ vel ad centũ.z fuit interpellat sine iudice an constituat in mora.quã questionẽ ꝺicit Bar.se habuisse de facto:z tenet qꝺ si electio adulti apparebit ex futuro euentu:q2 si adultus soluet pecuniã,apparebit interpellationẽ tenuisse.si vero soluet fundũ,apparebit nõ tenuisse per istũ tex. ¶Iapio gl.in ver.si sticha.que ꝺiuidit in duas partes.In prima declarat tex.In scõa per viã questionis opp.z sol.scꝺa ibi,sz quare non agit.¶Ex secunda parte habes q testator sz non habeat ius in re,sz habeat actionẽ personale ad ipsam rem etiã z nõ habeat precise sed alternatiue,vꝺet legare ipsam respectu illius iuris tale quale hz etiã si tale ius postea nõ

12 sortiatur effectũ.†q si testator in ꝺubio nõ solũ ꝺicet legare iq̃s simpliciter habet in re,vt.l.si dom9.§.fin.vbi late ꝺicit.§.eo. sed etiã iq̃,qꝺ alternatiue hz ad rẽ nã spẽ illius iuris qua hz in sticho,vt legasse.z ideo in casu isto nõ fit cessio ad sticbũ legatũ:q2 stich9 nõ erat precise ꝺebitus testatori,cũ ꝺebitum ẽct alternatiuũ,z electio est ꝺebitoris.imo plus ꝺistũ tex.no.Bar. q nõ solũ testator vt legare ius qꝺ habet in re vel etiã qꝺ habet ad ipsam rem etiã sola spe.seruus filij in prin.vbi gl.§.eo. sed etiã vꝺet legare ius qꝺ putabat se habere,per istũ text.§. Sed aduerte sz ꝺictum Bar.sit in se verũ:tñ non vꝺet probare in isto tex.vbi testator habebat re vera ius in vtraq re alternatiue p ꝺictam cessionẽ vtraq sit in obligatione non precise sz alternatiue.l.illud aut illud.ff.de cõstit.pecu.z.l.si duo rei. ff.de ver.ob.est verum qꝺ ꝺebitor poterit eligere quã re velit ꝺare z propter hoc est motus Bar.ad ꝺicendũ,q testator putabat habere ius in sticho,quasi putaret qꝺ ꝺebitor ꝺs gereret

6 sticbũ.z sic sane intelligendo salua Bar.

Lex.lxxix.

Quod si quis. In gl.in fi.b.actionẽ suaz ibi nõ ergo cedit actio gl. male ꝺt,que voluit corrigere iuris cõsultũ,q est abiurꝺum.z communiter reprobat.q2 est ꝟ istũ text.q ex presse ꝺt q cedat alteri actionẽ suã Nec obstat.l.4.prima.§.fi. q2 ibi loquit qñ electio erat ꝺebitoris.quo casu actio ad sticbũ sola non poterat p heredẽ cedi,q2 plus cederet qua esset legatũ,q2 creditor alternatiuus nõ hz actionẽ ad alterũ tãtum precise,sed alternatiue.l.vbi autem nõ apparet.§.illud aut illud.ff.de ver.ob.hz vtrunq ꝺebeat,z sic eum obligatione nõ precise,sz alternatiue.l.si duo rei.ff.de ver.ob.z ꝺixi etiã in gl.pcedẽti.sz hic testator habebat electionẽ,vñ heres pot vni legatario cedere actionẽ ad ipsum sticbũ:vt ꝺicitur in litera.

Lex lxxx.

1 ☞Tex.in.l.ij.C.de dona.pcedit in cõtractib9 nõ autẽ in eo qui habet vtiles ex vltima voluntate.

2 Habẽs vtiles actiones ex vltima volũtate,qꝺ semper preferꝺtur habenti directas.

2 Ex vltima voluntate requirit etiã absenti,z ignorãti.

3 Res tacite legata nõ acquirit absenti,z ignorãti quo ad ꝺnũ sed quo ad exceptionem.

4 Exceptio facilius acquiritur quam ꝺominiũ.

5 Cessionario ex cõtractu acquiratur ius vtilis actionis ex cessione in eum facta.

6 Lex.ij.C.de nouat.non habet locũ vbi in cessione est annexa liberatio irrenocabiliter.

7 Inducta ad fideicõmissum inducunt tacitũ relictum.

8 Legari potest ab omni debitore,intellige ꝺummodo legetur alij extraneo.

9 Legatum factum a ꝺebitore ꝺe alio quam ꝺeberet,legatum non valet.

1 Si pecunia. †Debitor pot fideicõmisso gravari:q2 ꝺebiti liberatiõe honorat hz exceptionẽ ꝟ hẽdes petẽtẽ.in.h.ꝺ.text. Intellige,si acceptet iudiciũ testatoris q2 cõtentat esse liberat9 ab herede,alias sec9,vt.l.cuz pater.§.qui ꝺotale j.ti.j.allegata in gl ꝟsia.¶Per istũ tex.ꝺicit Bal.signanter. probari,qꝺ.l.ij.C.de dona.q vult q ꝺebitor cessus possit cõuenirj a creditore cedente.non obstãte cessione:nec poterit ibi opponere exceptionẽ cessionis nisi in tribus casib9.s.qñ ꝺebitor fuit denũtiatus p cessionariũ vel qñ aliquid ab eo recepit,vel qñ lis est cũ eo cõtestata vt pcedat in ꝟctibus vt ibi,z non habeat locũ in eo q hz vtiles ex vltima volũtate:nam ille semp preferꝺtur habenti directas:z ꝺebitor etiaz extra illos tres casus semp pot se tueri exceptiõe aduersus hẽdẽ habẽtẽ directas vt est tex.hic ibi nã si cõueniatur qꝺ Bal.reputat no.dignũ z ꝺicit esse suũ nouũ ꝺictũ a nemine tactum.z cum Bal.tenent Raph.cu.Pau.z alij in effectu Jo.de Imo.sz aliqualiter ꝺubitet an iste tex.pbet ꝺcitõnẽ Bal.rõ ꝺiuersitatis est hz Bal.

2 cũ quo ceteri trãseũt.† q2 ex vltima volũtate qritur ẽt absenti z ignorãti.l.cũ pater.§.sur ꝺo.ff.ꝺ.le.ij.z.l.ii partẽ.§.j.ff. quẽad mo.ser.ami.sec9 ẽi ꝟctu.Sz aduerte,qꝺ sz Imo.z oẽs alij trãseãt cũ ista rõne ꝺiuersitatis assignata p Bal.mihi ꝺetur qꝺ nõ possit pcedere nã ex legato bñ qritur ignorãti qñ ẽ expresse factũ,z sic qñ liberatis esset expresse relicta ꝺebitori,sec9 qñ ta

3 ☞cite vi.hic.† Nã qñ legatur tacite nõ acqrit ipso iure ignorãti.l.seruum filij.§.fi.z ibi Bal.ꝺ.eo.Bar.in.l.j.ꝺ.eo.z in l.em pto.z.§.ancilla.per illum tex.ff.de rei ven.¶Sed ꝺefendꝺo ꝺecisionem Bal potes respondere altero ꝺe ꝺuobus modis.Imo qꝺ etiam in re tacite legata acquirit ius ignorãti

ranti put cōtra Bar. tenēt Jo. de Imo. Alex. Aret. zalij in d.j.ſ. eodē. Rap. cu. z Are. in. d.l. ſeruū filij. ſ. fi. z vtrobiq; dixi. Secundo poteſt reſpōdere tenēdo opinio. Bal. quod ex legato tacite facto non acquiritur ipſo iure ignoranti verū eſt diuiz; ſz nos loquimur de exceptiōe. ꝙ qua loquitur iſte tex. que † exceptio facili⁹ acquiritur. ꝙ oīum. vt. l. ait ꝓtor. ff. cū. l. ſequēti. ff. de iureiu. ¶ Sed ſcōo ꝓ Bal. z ſequaces facio aliud fundamētū. qz ꝓ ex vltima volūtate acquiratur ius abſenti z ignoranti, tū iſtō nō dz obſtare heredi intētati directas niſi interuenerit vnū ex illis trib⁹: de quib⁹ in. d.l. iū. † qz etiā ceſſionario ex cōtractu acquirit ius vtiliū actionū ex ceſſiōe in eū facta: vt. l. ſi. C. de heredi. vl act. vē. z. l. ſi cū empto. ff. de pac. gl. in. l. ſi culpa. ff. de rei vē. z tū nō impedit cedēs agere contra debitorem, niſi interuenerit vnū de illis trib⁹ de quib⁹ in. d.l. iū. Tenēdo tū cōclusionē Bal. cōiter approbata z q̄ eſt multū tenenda menti, adde qō idem tz Bal. in. l. ex legato. nominis. in ver. modo reuoco in dubiū. C. de legatis. Pau. de ca. i. l. prima. ¶ Itē ad ſ. rōnē, qz vbicūque i ceſſiōe eſt annexa liberatio irreuocabiliter. z tūc nō bz locū. d.l. iū. ſcōz Bal. i. l. j. C. ō ac z obl per tex. in. l. fi. ff. de tranſac. ſz hic debitori acceptāti gratiam. fideicommiſſi, irreuocabiliter dicit eſſe queſita liberatio vt hoc tex. Jdeo i eo nō bz locū. d.l. iij. z phoc pōt rndere ad fundamētum qō ſtatim feci contra Bald. ¶ Scōo not. ex iſto tex. inducta ad fideicōmiſſū, z ſic ad grauandū cū fideicō miſſū dicatur on⁹, z grauamē inducūt tacitū relictū qō videtur contra vulgarē regulā que bz q̄ inducta ad diminutionē nō debent operari augmentū. l. cū tale. ſ. fi. ff. de cōdi. z demō. Legata inutiliter. vbi dixi. ſ. e. ſz oīe qō iſtud venit in neceſſarium antecedens: qz teſtato⁹ non poſſet alias grauare debitorē ſuū legato, niſi in neceſſarium antecedēs intelligeret eū honorare. z ſic intelligit ei relinquere liberationem per regulā. Lab. eo. C. de fideicō. z. l. j. ſ. pe. z ti. ff. de leg. iij. Et ad hoc bñ facit tex. in. l. deniq;. ſ. interdū. et ibi Bar. ita ſūmat. ff. de pe. le. et in. l. ꝓcul⁹. ff. de vſufru. ¶ Tertio no. in fi. tex. regulā generalē, quod ab omni debitore pt legari: qz iſtud legatū includit liberationē. alis non poſſet grauari, vt ſtatim dixi. ¶ Limita iſtā regulā qō ab omni debitore poteſt legari: verum eſt alij extraneo, z ſic alij tertio. ſed non ipſi hēdi futuro creditori q̄ nullum afferret commodū. l. cuz pater. ſ. curatoris. j. ti. j. z ibi Bar. not. illum tex. ꝓ limitatione hui⁹. l. ¶ Scōo limitaſtam regulam z ſic iſtū tex. nō procedere. quādo dēbitor eſſet granatus de dādo aliud quā deberet. puta teſtato⁹ debitorez ſuū de mille grauauit dare fundum Sēpronio, tūc nō vī ſibi legata liberatio. nec legatū valeret † qz iſta ſunt diuerſa ſeparata, ex quibus nō fit bona illatio l. Papinian⁹ exuli. ff. & minor. ea. l. fi. ff. de calūniata. l. naturaliter. ſ. nihil cōe. ff. de acq. poſ. z. l. inter ſtipulantē. ſ. ſacrā. in ver. ſed hec diſſimilia ſunt ff. de ver. ob. ita limitat ſolus Rap. cu. hic. z ſimpliciter ſequitur Jac. Puteus. zalij non tāgunt. Oz aduerte, cū iſte tex. pcedat qñ debitor acceptauit iudiciū teſtatoris: vt. ſ. dixi. tūc videt in neceſſarū antecedēs tale legatū fundi cōpenſari cū illo debito quātitatis de mille, z ſic tacite videt eū liberare illo debito dato etiā qō fundus plus valeret. z ad hoc allegat bona tex. in. l. Jmperator. ſ. j. in verſi. enimuero. j. ti. j. ¶ B. ff. diuidit in duas partes. in ꝓma opponit ꝰ tex. z ſol. z bene. i ſecunda allegat tres ꝓcordantes. lcōa eſt ibi. z facit. j. dū allegat ꝓ concordanti. l. ſi ſeru⁹. ſ. q̄ margaritā. j. eo. illa videt in contrariū facere, qz ibi dicit q̄ nō tenet debitor, ſed heres ei⁹ legatario. ergo de directo cōtra iſtū textū Bar. ibi reſpōdet quod a debitore poteſt relinqui fideiſſicommiſſum ſi agnoſcat vt hic. alias heres tenet cedere actionem vt ibi.

Lex lxxxj.

1 ¶ Res legata ſi reperitur penes legatarium tenetur cedere actionem heres legatario.

1 Fratres predicatores quibus relicta ſunt centū cū onere construēdi capellā in eccleſia. j annū. alias relicto ꝓuent⁹. q̄ nō ꝓbunt ſi per heredē ſteterit, qō pecunias nō habuerint.

1 Conſtitutio epiſcopi ſi dicat qō executor nō exequēte ītra annum a tempore mortis teſtatoris cadat officio intelligit a tēpore mortis, z ſcient ie.

Fideicommiſſum Legatari⁹ tenet ad fideicōmiſſum ab eo relictū ſi legatū fuerit conſequut⁹. b. l. z diſtingue vt hic p Bar. po ſi Ja. ō Are. cū quo Bal. alij tranſeunt. z p Bar. in. l. Jmperator. j. ti. j. ſz i vno videtur Bar. male dicere dū in fi. dicit vltra Jacob. ō Are. licet nemo aduertat ibi. Adde qō ſi heres habet rem tenet ea dare. ſi vero eſt apud legatarium tenet heres cedere actiones vt l. ſi ſeru⁹ legat⁹. ſ. qui margaritā. j. eod. Sed hoc videt ineple dictū qz ſi res eſſet apud legatariū ipſe non peteret. l. j. C. de re iud. † qz fruſtratis petit qō int⁹ habet. l. ſi quis ex argentarij. ſ. prohibet. vbi gl. ff. de edēdo. vnde forte Bar. cōcorruptus: debet dicere, ſi vero eſt apud alium. z qō ita velit dicere ptz ex. d. ſ. qui margaritā. quem Bar. allegat. niſi diceres qō bz res ſit apud legatariū: per hoc nō eſt conſequutus plenius z poſſet cadere a poſſeſſione: nō heres tenet cedere actionē tamen plenior eſt ſenſus dicendo. Si vero eſt apud aliū: vl dic ſi res erat apud legatarium. ſ. granatū: vt hoc tex. z iſtud vf magis de mēte Bar. in ſe eſt verū, tū tūc nō vī bñ facere text. in. d. ſ. qui margaritā. quē ad hoc allegat Bart. vbi creditor
2 de quo ibi, no erat ꝓprie legatari⁹. ¶ † Ultimo p iſtā legem determinat Bar. q̄ fratres ꝓdicatores, q̄bus relicta ſunt centū vt intra annū a morte teſtatoris cōſtruant capellā in eorū eccleſia: alis relicto ꝓuentur, z ꝓueniat ad aliā eccleſiā cū eodē onere. crrte nō ꝓnabunt p lapſum anni ſi dicta cētum ab herede cōſequi nō potuerūt. z per eos nō ſteti q̄ nō perciperēt, qz anteq̄ percipiāt nō tenētur adimplere: vt eſt tex. hic z i. l. ſi vero nō remunerādi. ſ. fi. ff. mādati. z. l. inſulam. ſ. fi. ff. locati. imo tēpus anni nō incipit currere ante cōſequutionez legati ducentū, quānis ſit dictū a morte teſtatoris, qz ſubaudit verbū ꝓncipale z a cōſequutione pecunie. z ſic legati, vt probatur in. l. iū. ſ. ſi quis heredi. ff. ō ſtatu lib. z i. l. tali facta ſtipulatiōe. in ꝓn. ff. ō iure do. z cū Bal. tenēt Jmo. Rap. cu. ¶ Pau.
3 de ca. z alij. facit qō tz Bar. in. l. genero. i. pe. q. ff. de inſa. † vbi decidit q̄ ſi cōſtitutio ēpi dicat q̄ executor nō fuerit exercitus vltimā volūtatē ītra annū a tpe mortis teſtatoris cadat ab officio executoris itelligit a tpe mortis z ſcientie: z ſic q̄ poſſet exequi p. d.l. iū. ſ. ſi qs heredi. vbi ſi teſtator dixit a morte teſtatoris, ſubaudit z adite hereditatis: qz tūc incipit eſſe negligentia. Itē ad qō decidit Bar. in. l. ſi cui legetur. ad fi. ꝓn. z que ibi dixi. ſ. eo. Item vide que dixi i. l. j. ff. ſi qs cautio.

Lex lxxxij.

1 ¶ Legatum de. x. ſi eſt factum duobus in eadē oratiōe. decētantū inter ambos intelliguntur relicta, z ſic quilibet habebit quinq;. z intellige, vt nu. ;. z ;.

2 Copula poſita inter perſonas diuidit, z tribuit actuz cuilibet inſolidum.

4 Quantitas legata alicui in diuerſis orationibus, etiā ſi eadē multiplicatur.

6 Dictio dena, ponitur ꝓ. xx. licet aliquando ponatur ꝓ. x. z num. 8.

7 Dictiones numerales quina dena apposite abſolute, ponuntur ꝓ ſimplici numero: ſi vero reſpectu diuerſarum perſonarum ꝓ duplicato.

9 Conſtitutio penalis imponens ꝓ delicto penam denarum librarum intelligitur de. xx. libris.

Si quis teſtameto. ¶ Qui reliquit. r. non videtur relinquere. xx. h. d. ſm Bar. Sali. z ſlor. ſed iſtud ſummarū ſic ſimpliciter ꝓut ſonat nō bz ſapore z eſſet de indub. tabili. Unde adde vnū ꝙ bū poſitū i tex. ſ. duobus, ꝓut etiā fuit mens Bar. vel ſic: q̄ reliquit duob⁹ x. intelligit legaſſe. x. tātū inter ambos, z nō cuilibet. h. d. vel ſic z tertio relinquēs duob⁹ ſimul decem, nō videtur relinque
1 re. dona. h. d. ¶ † Not. primo ex hoc tex. q̄ ſi legat vna quātitas puta. x. duob⁹ in eadē oratione non cenſet legata cuilibet inſolidū: ſz vna inter ambos cōiter diuidēda. Ex quo correlarie ſequuntur duo Primo q̄ legatum qualitatis factum duobus cōiūctim, intelligitur collective, z nō diſtributiue vt hic, z. l. eū q̄ ita in ꝓn. in ſcō rūſo. ff. de ver. ob. Scōo correlarie ſequit, q̄ ſi plures ſint verbis cōiūctis i eadē quātitate faciūt partes per cōuerſum, nō autē duplicatur quātitas ex numero
2 perſonarū. ratio eſt ꝓpter naturā copule, que ponitur iter pſonas, q̄ bz dividere, z tribuere actū cuilibet i viriles. l. reos ſ. cuz tabulis. ff. de duobus reis. z. l. j. C. ſi plu. vna. ſen. Jſtud
3 notabile, † z iſte tex. pcedit vbi quātitas ſemel exprimit⁹ vt hic z. d. l. cū qui in ꝓn. Jdez Bar. ſi bis. ſed in eadem oratione puta titio. x. z ſcio. x. lego qz eſt vna oratio. z vnū verbum. lego, intelliguntur eadem. x. l. ſtipulat o iſta habere licere. ſ. cū, qui. ff. de ver. oblig. qz licet ſit duplex rerum expreſſio ex quo tū vnicus eſt actus diſpoſitiuus, intelligitur de eadē ſumma, z de eadē quātitate. ſi vero in diuerſis orationib⁹ eadē quātitas bis exprimat, vt Titio lego. x. z Scio lego. x. tūc intelligit o diuerſis. x. ꝓpter diuerſitatē orationū z pſonarū. vt Inſtit. de
4 duobus reis. in ꝓn. † qz etiā ſi eidē perſone eadē quātitas ſub diuerſis orationib⁹ legeret, cenſet relinqui quātitas multiplicata: vt l. plane. ſ. ſed ſi nō corpus. ſ. eo. ergo forti⁹. q̄ diuerſis perſonis. z cū Bar. tenent Sali. z Pau. de caſt. hic. ¶ † Oz aduerte in quātū Bar. in ꝓmo mēbro tenet. q̄ q. in eadē oratione

si bis nominatio de.x. intelligit ō cisdē. x. Cōtrariū z meli⁹ te
nent Jo. Cy. Albe. de ros. Jmo. z Rap. cu. z do. Pe. de Be
ro. Raph. cu. Lu. ro. z Alex. in. d. l. stipulatio ista. §. eū q. qz
lz istud p̄cedat in stipulatiōib⁹ in qb⁹ fit stricta iterp̄etatio
l. quicquid astringende. in p̄in. ff. de ver. ob. in quibus fit in
terp̄etatio ꝺ ipsum stipulatorē. vt dicit tex. in. d. l. stipulatio
ista. §. in stipulationib⁹. q p̄cedit. §. eum q. allegatū p Bar.
qz imputandū est stipulatori quare legē apertius non dixerit
l. veterib⁹. ff. de pac. tū sec⁹ est intestamentis, in quib⁹ fit lata
z benigna interp̄etatio. l. intestamētis. ff. de reg. iur. z. c. cū di
lecti. de dona. qz si in testamento bis esset expr̄essa q̄titas ō. x.
intelligeret de diuersis. x. arg. l. Denio. in p̄in. l. meui⁹. in
p̄in. j. tit. j. ¶ Mo. scdo ex hoc tex. significatū hui⁹ dictiōis
dena: qz significat bis. x. z sic. xx. z sic numerū duplica tuz. ad
idē tex. i. l. vbi fideiussor. ff. de sol. gl. Bar. z cōiter alij. i. d. l. sti
pulatio ista. §. eū qui cōtrariū tenet Raph. cu. hic. z idem Ra
pha. cu. z Lu. ro. in. §. cuz qui. per tex. in. l. duo. in ver. duob⁹
denis. ff. de i diē addic. z per tex. in. l. si nō sortē. §. fi. in fi. aut
vtriq; qz est. ff. de cōdi. inde. vbi quina ponitur p quinq; z nō
per decē. Dz tu dic illud ibi esse p̄opter verba p̄ecedentia ad
hoc ēt allegat Raph. illud Boetij: Bella gs quinis opera
tus annis. allegat ēt tex. in. l. sed si quis. §. Julia. alias. est. l.
adhuc. ff. de vsufru. vbi dena ponit p. x. tene cōmune. z addē
tex. in. l. nāz si fur. §. fi. ff. li cer. pe. in fi. in quinū. z ibi gl. expo
nit quinum, id est quinq; z quinq; id est .x. tamē Breti. ibi in
primo notabili no. ex illo tex. iūcta gl. † q̄ ille dictiones nume
rales quina dena z similes significāt numerum duplicatū q̄n
p̄oferuntur respectu diuersarum personarum. sed si p̄oferā
tur absolute vel respectu eiusdē p̄sone, tunc secus. z in hoc re
p̄hendit Bar. qui cōtrariū tenuit z male fm eū in. d. l. stipu
latio. §. eum qui. † Itez adde qō q̄n dictio dena, adiūcit p̄esta
tiōi annue. z sic multiplicatiue de anno in annum: tūc intelli
git de. x. vt si stipuler dena annua intelligit. p. x. isto actu cō
tinēte reit̄erationē. vt. l. si ita stipulat⁹ fuero. §. si Titi⁹. in pn.
ff. ō ver. ob. z. l. iij⁹. ff. de annuis lega. Bar. in. d. §. cū qui. in. fi.
eodem modo q̄n adesset geminatio vel pluralitas, tunc dictio
dena, intelligit p. x. ita loquit tex. in. d. l. cū duo in verbo duo
bus denis. ff. de in diē addic. allegata per Raph. cu. nā in illa
geminatione duobus denis nō intelligit denis id est. xx. sz in
telligit p decem, sic etiam Virgilius in primo Eneid. Bis ō
nis Phrygium conscendi nauibus equor. naz ibi denis capit
p. x. z sic bis denis, id est. xx. non autem capitur p. x. nauib⁹
¶ † Amplia sup̄a scriptū notabile collectum ex hoc tex. vt p
cedat etiam in penalibus; vnde si in aliqua constitutione pena
li, imponatur pena denarum librarum intelligit de. xx. qz ista
est p̄opria significatio istorū verborū, vt hoc text. a qua non
est recedēdū p̄opter odiū pene, z ita tenet gl. in. §. illud. in p.
denarum, z ibi Bar. in p̄ima constitutione nouō. glo. in fi. in
gl. fi. in ver. denarum. C. de ppos. agen. in re. lib. xj. in auth.
causa que sit monacho. in gl. fi. C. de epis. z cle. z gl. in. §. ad ex
cludēdas. in auth. de litigiosis. z ita tenet Hic. de nea. z Bar.
in. d. §. eum qui, z ita tenet q̄uis contrarium teneat glo. in l. q
tertrini. C. de murigulis. lib. xj. quam sequuntur Bal. z Flo.
hic. z Joā. de Jmo. in. d. §. cuz qui eo qz in penis fm eos debet
fieri mitior interp̄etatio. l. cum quidā. cū si. ff. de lib. z posth.
sed ad hoc respondet Bar. in. d. §. eum qui, quod pp̄ria signi
ficatio verbi denarum importat. xx. vt hoc tex. etiaz in penis
non est recedendū a p̄opria significatione. ¶ Ultimo querit
Bar. an. x. z. x. faciunt. xx. z sic fiat cumulatio summarum, ita
vt stante statuto quod exbannitus in. xx. possit impune offēdi
comp̄ehendatur habens duo bāna separata de. x. de quo est
gl. in. l. vbi fideiussor. z ibi ponit Bar. ff. de solu. dixi plene in
l. si idem cum eodem. in p̄in. ff. de iurisdi. omniuz iu. Ad ibi
dicta me remitto.

1 ¶ Legata diminuuntur p̄opter defectum facultatū. z p̄o
pter falcidiam p̄o rata z intellige, vt nu. 1.
2 Legata etiam ad pias causas minuātur p̄opter defectum fa
cultatum.
4 Legatum vnius quantitatis minuit aliud.
Primo nominatus non p̄fertur alijs. z intellige, vt nu. 5.
Qui minus habet minus contribuit.
6 Ordo non attenditur vbi agitur annullando.
7 Quando vnum legatū cōsistit in specie z aliud in quantitate.
si in patrimonio testatoris nō erat nisi illa species, legatarius
speciei illam habebit z legatarius quantitatis nihil.
8 Dominium quantitatis legate non transit in legatariū sicut
dominium speciei.
Legatarius quantitatis dicitur legatarius generis.
9 Legatū liberationis dicitur legatum in specie z nō in genere
Legatum quantitatis debite dicitur legatum speciei.

§. Apud Julianum. † Propter defectuz facultatum z pp fal

1 cidiā fit diminutio legatorū, p̄ rata. b. d. † Et p̄imā diminu
2 tionē p̄pter defectū facultatū patiunt ēt legata ad pias cau
sas. l. si post missionē z ibi Bar. ff. ad l. fal. qz talis defalcatio
fit rōne impossibilitatis. qz vires patrimonij si patiunt fieri
aūt defalcationē legata ad pias causas nō patiunt qō ꝺ eis nō
detrahit falcidia. aut. similiter. C. ad l. fal. ¶ † Ho. ex hoc tex.
q̄n legata excedūt vires patrimonij testatoris, ita qō nō po
test integraliter satisfieri legatarijs iuxta quantitates a testa
tore taxatas. tūc fit reductio legatorū ad quotā minorū, babi
ta tū rōne ad quotā scriptā in testameto vt in ista quota mino
3 ri qlibet legatari⁹ in tanto alij excedat quātum excedebat in
quota maiorez. sic tunc cuilibet legatario fit diminutio, p̄ra
ta iuxta volūtatē testatoris donec reducantur ad vires patri
monij. vñ cū testator voluerit qō legatari⁹. de. xxx. haberet pl⁹
q̄ legatarius. ꝺ. xx. z q legatarius de. xx. haberet pl⁹ qz lega
tari⁹ de. x. in defalcatione seruat volutas testatoris, vt text.
z in cōcordātibus in gl. z sic cū testator haberet solid. xx. bo
nis z fecerit legata ascendētia ad xl. z sic in duplo quā habe
ret cuilibet fit diminutio, p̄ dimidia p̄imi legati. vt hic p̄z in
4 tex. ¶ † Et sic in isto tex. tria corrolaria no. Primo q̄ legatū
vnius q̄titatis diminuit aliud. Scdo q̄ primo nolatus non
p̄fert alijs. Tertio q ille q min⁹ bz mitt⁹ cōtribuit, qz quili
bet contributio ꝺz fieri p rata. ¶ Cōtra ista text. opponit qō
5 p̄imo⁹ cui legata sunt triginta sol⁹ ꝺz habere legatū eo qz p̄
mo nolatus ꝺz p̄ferri alijs. vt. l. si ita legatū. in p̄in. §. eo. z
in. l. quoties. in p̄in. ff. de vsufru. nā ordo denominationis de
signat ordinē dilectionis, z charitatis. l. qui soluendo. ff. ba
ibi Ang. z Jmo. ad hoc notāt. ff. de here. iusti. Bal. in. d. l. pe.
in. iij op C. de ver. sig. z in. l. j. C. de edi. di. Adri. toll. Sz ad p̄
mū et hic ad. d. l. si ita legatū. in pn. rñde sc̄ꝺ Ja. de Are. z Ba
li. hic qō ibi ex ipse apparet, qō testator noluit diminuere lega
ta p̄imi, imo p exceptionē, p̄ter, ibi posita illa reseruauit, hic
autē nō sic voluit. Ad. l. quoties. rñde. q̄ loquit. q̄n eligēdo p
hoc ius aliorū nō tollit, fz differt, tūc primo nolat⁹ pus admit
tit. hic aūt si primo nominatus admitteret, ins aliorū tolleret
vnde tūc non attēdit ordo p̄me nominationis. ar. l. nec eū.
6 ff. de solut. † qz vbi agit ꝺ annullādo. ordo non attēdit. vt est
7 tex. no. in. l. quidam. ff. de pecu. leg. ¶ † Itē aduerte qō in isto
tex. no. legata cōsistunt in quātitate. tunc p̄imo nominatus
non p̄fertur alijs. vt hic: secus si vnū legatū cōsistebat in spe
cie z aliud in quātitate z in patrimonio testatoris nō erāt tot
bona, q̄ sufficerēt legatis, vel nō erat in hēditate nisi illa spe
cies, tūc legatari⁹ speciei illā habebit. z legatari⁹ quantitatis
nihil, vt. l. in fideicōmissorū. ff. vt in pos. le. intelligēdo q ibi he
reditas nō erat ad soluēdo z ita in terminis tz Bald. in. l. si vero
cōposita. §. qd ergo. ff. de test. mi. z lati⁹ Pan. de ea hic. Iste
est pulcher passus. ¶ Pro ista limitatione facit duplex rō.
Prima qz ille cui est legata species, ꝺz esse legatari⁹ illi⁹ spe
ciei, ille aūt cui legata est quātitas, ꝺz eē legatari⁹ generis. l.
in cōne. §. incerte. ff. ad l. fal. fs generi p speciē derogat. l. vxo
rem. §. felicissimo. ff. de leg. iij⁹. z. d. udū. circa medium. z. c. q̄us
8 tibi. de p̄bē. in. vj. † Scda rō qz in legatario speciei trāhit dñiū
ipso iure. l. a Titio. i. fi. ff. de fur. sec⁹ in legatario quātitatis,
in quē nō trāsit aliqs ius in re fm Bar. in. l. j. §. e. ergo legata
rius speciei puta fundi, debet p̄ferri legatario quātitatis.
Sed ad ista duo fundamenta licet videantur colorata z pri
ma fortē stringere, pt rāderi, q̄ p̄cedāt q̄n hereditas est solue
ꝺz sufficit ad oia legata, tūc est verū qō legatari⁹ speciei ꝺz
p̄ferri z hēre illā speciē quā nō pōt legatari⁹ quātitatis p̄ce
dere sibi esse obligatā p suo legato q̄titatis. d. l. si fideicomi
missorū. sec⁹, q̄n hereditas non est soluendo, z nō pōt satisfier
legatis. z tūc pp defectū facultatū ꝺz fieri compositio. z cōtri
butio amborū legatorū z p rata cuiuslibet eorum trahi, vt. l.
ij⁹. §. i. ff. de cōdi. inde. z ibi vel diminutionē per hoc quia aliqs
quoq; legata relicta sunt §. si quis agens. i. sc̄ꝺo rñso. insti. de
act. Ang. tū tenet ꝺzium in. l. querebat. p illū tex. ff. ad. l. fal. z
dicit quod Bal. in. d. l. si vero composita. §. j. non fuit recorda
tus de illa lege, sed potest rūderi fm Paul. de ca. hic q̄n ibi le
gatum magis consistebat in quātitate, quā in specie qz ibi in
hereditate erat tantū debitorum in. cccc. cui legata fuit liberatio
z alij fuerūt legata centū, z fic ibi vbet legata quātitas debita.
dicit ibi, q̄ non liberat in totū, fz alius legatari⁹ debet habe
re partē. nec mirū qz si soluisset illā quātitatē. z sibi postea ect
legata z mihi centū, cōcurremus p rata, vt hoc tex. ergo idez
si legata est liberatio: quia vt legata quantitas debita, vt dixi
sec⁹ q̄n vnus legat speciem certa z alijs quātitas. z hereditas nō
est, fs soluēdo. ita no. C. de. l. quoniam. ad fi. conf. p bare z
9 nō bñ q̄ illud legatū liberationis relictum dicatur legatū in
specie z

specie z nō in genere: nam ar gumentuz Alex. bene probat qō aliud sit legare ꝯtitatē debitā z aliud legare quātitatē i mpliciter, vt.l.ñ sic. in ꝑn ff.e.tñ p hoc nō cōcludit q legat simpliciter quātitas debita q non dicat legatū ꝯtitatis sz speciei. Jtez subdit qō optio Ang. est e. quior. quā ēt vī tenere ipse met Pan. in.l.ꝑ cuiatoris.§.ñ plures.ff.de tributo. mihi tamē plus placet ꝓcedens opinio. de quo ēt remissiue Alex. ponit in.l.ij.§.j.ff.de condi. inde.

Lex lxx ij.

Heres per suam dispositionez nō potest ꝓeiudicare dispositiom testatoris. aut eam immutare

Si fundus sub cōditione.

† Per legatū heredis non aufertur dñium legatarium defuncti. h.d. z sic heres p suam dispositionem non pōt ꝓeiudicare dispositioni primi testatoris aut eā immutare. l. vnū ex familia. quasi p totā legē. j. ti. j. vnde etiā si primo loco euenerit cōditio legati facti ab hērde, sz ipsi legatario dñium acquireret: tñ postea eueniente conditione legati facti a testatore renocat ipso iure dñium ab isto scōo legatario z acquirat legatario testatoris, vt hic, z.l. seruo legato. §. ꝑ.ff.ad.l.fl.§. sinautē sub ꝓditiōe. C. cōia de lega. z.l. Marcel⁹. §. res q. ff. ad Tre. z sic ampliat iste tex. q logt qñ primo euenit ꝓditio ꝑmi testamēti, z sic ꝑmi legati, z postea euenit cōditio apposita per heredem in legato eiusdē secūdi vt procedat etiā casu fortuito z contra qñ ꝓius extitisset conditio secundi legati facti per heredē, quāuis iste tex. a cōtrario sensu videatur innuere contrariū: sed talis sensus nō debet sumi, vt.§. declarat. q resultaret absurdus intellectus. l. conuenticulam. C. de epi. z cleri. z gl. in.l.ij. C. de condi. inser.

1 Jus accrescendi quod non gabeat locum inter cōiunctos coniunctione reali

2 Legatarius non potest legatum ꝓ parte acceptare z ꝑ parte repudiare.

3 Seruus communis plurium dominorum cui est factum legatum non dicitur vnus legatarius.

§. Si seruo communi.

Vn⁹ ex dñis pōt legatū factū seruo communi repudiare, z aliter pōt agnoscere. h.d. Pars tñ repudiata alteri dño agnoscenti no accrescit, eo q dictio dñi nō sunt coniuncta. z iste tex. q nō fecit mētionē nisi de seruo, sz dicunt cōiuncti cōditiōe legali rōne dñij qō habēt in seruo. † Vñ inter unios coniunctione legali nō hz locū ius accrescendi. l. z. ꝓ. §. j. ff. de quo late ponit Bar. in.l. re cōiuncti. in. v. qō ꝑn. vide. j. de leg. ij. remanebit ergo penes heredez portio repudiata: ratio ondendi in hoc tex. esse potuit: quia † legatarius cui tractū est vnum legatū non potest illud rescindere, z sic ꝓ parte acceptare, z ꝓ parte repudiare. l. legatarius. §. e. Lemmae. j. ti. j. † Ratio decidendi ponitur hic in tex. in fi. ibi quia duo serui sunt, q z hic seruus cōis non dicit esse vnus legatarius ꝓpter pluralitatē dominorum. ratio rationis: q seruꝰ ex iure suo nō est capax, sed habetur ꝓ mortuo. l. qō adquirit. ff. de reg. iur. sz est habilis respectu ꝓpie domini. l. si mihi. ff. de stipu. §. regula. §. e. z ideo magis inspiciuntur persone dominorum que sunt due quā persona ipsi⁹ serui tantum.

4 Libertas legata a ꝓximo legatario an cēseatur repetita in eius substituto.

5 Dispositio. l. licet Imperator. §. eo. quod ꝓcedat etiaz in legatis particularib⁹.

6 Primi legatarij q cēseat magis dilect⁹ q ei⁹ substitutus.

7 Legatum alimentorum nominatim relictum ab instituto, qō cēseatur repetitum a substituto.

8 Idem in legato ad pias causas.

9 Figure de libertate ad piam causam quod sit bonum.

10 Legatum libertatis q minuat ac etiam in totum tollat legitimam, non tamen legata ad pias causas. hodie non.

11 Correctio iurij q nō debet, induci p subauditos intellectus.

12 Que sunt in conditione, non dicuntur esse in dispositione.

13 Liberalitas q aduersatur ꝓcedentibus in facto z in iure.

14 Liberalitatis natura est q vno casu existente, non habet locuz dispositio facta in alio.

15 Figure de verbis legis ad verba testatoris qō, z econtra.

16 Legatum in ademptum sub conditione an videatur datum in casum contrarie conditionis.

17 Testator cui trāsmittunt pacta dubiorū ad ꝓsulendū z simpliciter qd iuris teneꝰ nedu sup principalibus, sed etiā incidēti bus z emergentibus respondere nedum circa merita, sed etiam circa ordinem iuris, z accessoria. alias non videtur cōsiliū dedisse.

18 Subsitutio facta a testatore de executore in executorē impedit ne post lapsum anni pōtestas exequendi deuoluat ad epm.

19 Legatum factum in pia causam nō z ōt cōtinuit in alia piam causam etiam eaz superioris authoritate, quando testator ex ꝓsse prouidit quid fieri deberet illo non facto.

§. Stichum.

Euenīente cōditiōe substitutiōis in legato appolite, legatū ad substitutū ꝑtinet. h.d. ſm Bart. z cēs. ¶ Not primo ex isto tex. q testator leganit stichum seruum sempronio. z si eū non manumisserit intra annum legauit eū titio, elapso anno est in totum titij. ita cātat iste tex. verum q z tex. non apperit an titꝰ scōs legatarius ad quem elapso anno stichus perueniat, teneatur ipm stichum manumittere: nec doc. tangūt nec declarāt. z est necessariuz scire ꝓ intellectu tex. nō contra istū tex. J moneo notā difficultatē a nemine tactā, z oppono ꝑ text. q imo libertas relicta a primo legatario debet cēseri repetita ab eius substituto. p reg. l. iz Imperator. §. eo. ꝑserti fauore libertatis cuius fauore multa etiā ꝑ regulas iuris sunt statuta. vt ēt text. in. §. fi. instit. de donatio. ¶ Et q z cogitauit q ad hoc posset rñderi altero de trib⁹ modis: tō ꝑ vnāquāq; ex tribꝰ solutiōibus inistā z ostēdā qō oppositio remanebit in cōclusa. vñ si primo dicere qō ter. in. d. l. iz Imperator ꝓcedit i instituto z substituto vniuersaliter in hērditate in quē trāseūt iura hereditaria actiue z passiue, z q cēseat omnib⁹ z ꝓ omnia esse substitut⁹ hērdi. l. cohērdi. in ꝑn. ff. de vulg. z pup. z.l. Jul. ff. de hērdi. instit. sz iste text. loquit in legatarijs singularibus vnius serui particularis q z rñdet hoc probari per rōnē quam assignauit in. d. l. licet Imperator. z ibi cōiter tenetur: † q z primꝰ legatarius censet magis dilectus a testatore quā eius substitut⁹. l. publius ff. ꝑdi. z demon. Si ergo testator grauauit onere manumittēdi stichum primum legatariū quē magis dilexit, multo fortius videt grauasse eius substitutū quē minus dilexit. Jtez legatarius in re legata ēr heres. d. l. idē tēp⁹. §. j. ff. de vsuca. Bar. in l. si sic. §. fi. vbi tamē v. de q ibi dixi. s. ec. tertio nō. cūdo. q mē dicata suffragia q illa regula. l. iz Imperator. ꝓcedat nō solū z in herede grauato, legatis, z postea hērditas ꝓuenit ad substitutū, sed etiā ꝓcedit in legatario a quo fuit relictū onus legati vel fideicōmissi, si postea testator ꝑnauit legatarū z trāstulit legatū in aliū legatariū: censet translatū cū onere iniūcto primo legatario. l. caio. in ꝑn. ff. de alie. z cib. legata. z. l. alīne in ꝑn. ff. de adi. leg. z ita in specie tenēt Paul. §. ca. z Alex. in. d. l. iz Imperator. z. v. de q ibidē firmani i sexta ampliati ōcter go in prima sol. nullatenus pōt ꝓcedere. ¶ Secōo posses dicere qō hic legatū libertatis fuit nominatim relictū a primo legatario expresso eius ꝓprio nomine, scz sempronij. quo casu relictū factū a primo nominatiz expresso ꝓprio nomine, nō cēseat repetitū a substituto. l. si plures. l. fi. ff. ō leg. iij. Bart. i. d. l. iz Imperator. in scōa oppositiōe, vbi dixi. q z dico q iz ista solutio videat ꝓxima fronte multū colorata z applaudere auribꝰ audientiū: tñ nō pōt ꝓcedere: † q z ego habeo qō fauore alimentorum legatū alimētorū nominatiz relictū ab substituto expresso noīe ꝓprio cēseat repetitū ab substituto, vt est tex. i. l. iij. §. fi. z ibi Bar. ad hoc no. ff. de ali. z cib. le. Jdē Bar. i. l. mela. i ꝑn. e. ti. ergo idē fauore libertatis, cuius fauore vt dixi multa ꝓ tius statuta sunt. Jtem idē dicimus fauore pie cause q legatū relictū noiatim expresso ꝓprio nomine ab substituto cēseat repetitum instituto per. d. l. mela. in ver. pietatis intuitu. z ita in specie firmat Lud. ro. in repe. auth. similiter. C. ad le gē falci. i. xx. spāli pie cause inter vltimas volūtates. Jdē firmat Alex. in. d. l. iz Imperator. z in. l. si duob⁹. §. j. §. eo. ergo idē in libertate que ōz pia causa. vt est tex. melioz de corpore iuris, in. l. fi. ad fi. in verb. ad banc rōnem pietatis. vt ibi Bal. ad hoc no. C. de commu. seruo manumis. ¶ Jdez bonū est argumentuz de libertate ad piā causam z ecōtra. vt no. Bar. in l. prime. §. j. ff. de his que in testa. delen. z in. l. vn⁹. C. de test. cuz alijs cōcor. quas ibi dedi. Jmo fortius fauorabili⁹ vī esse legatū libertatis q̄ sit legatū pie cause. † Nā legata ad pias causas nō diminuūt legitimā filij, quia q ecclesia vult instituere z filium a legitima exheredare: alium querat ꝓ consilio quam Augustinuz. de tert. sancti Augustini. xvij. q. vlti. in. c. fi. gl. in. l. si qs ad declinādū. cum sint. C. de epi. z cle. gl. in. l. Papinianus. in ꝑn. C. ō inoffi. testamē. z ibi gl. legata

libertatū nō solū diminuūt legittimā filijs, imo in totū euant. tex. est in. d. l. pupillian. §. quarta aūt. ff. de inof. test. & ibi Bapha. Jul. in tertio notabili, exprese notat p illū tex. q̄ favorabilius cū legatū libertatis q̄ legatū pie cause, ꝫ gl. communiter doc. in. d. §. quarta autem. dicant q̄ illud p̄cedit ꝑm iura fori. & C. ꝫ q̄ hodie legata libertatū nō minuūt legitimaz filij. p. tex. in. §. phibemus. in aut. de trien. & semis. tamē i cuera si bene conideres tex. ibi nō loquit in libertatibus. & gl. ibi aliter tenet: & vitanda est legū cōtrectio. l. p̄cipimus. in. fi. C. de appel. Jte per sudaudtos intellectus non debet induci correctio iuris: vt dicit gl. not. in. c. cupientes. §. q̄ si p. x. d elec. in. vj. sic etiaz ista scēda solu. nullaten⁹ potest p̄cedere,

¶ Tertio modo posses rūdere q̄ oppositio p̄cederet q̄n libertas fuisset pure relicta stichō a primo legatario, tūc intelligeret repetita & a substituto: & hic a scō legatario, sic manumisso stichi non erat in dispositione, ꝫ in cōditiōe si sempronius
8 stichum intra annum non manumiserit, & ea que sūt in conditione non dicunt esse in dispositione. l. si quis sub conditione dādorū decē. ff. ii q̄s omis. cau. test. & ista tertia rēspōlio vī satis colorata. tñ nec ista videtur posse p̄cedere: q̄ imo in hoc tex. libertas videt relicta a primo vt satis innuit principium huius tex. ibi stichū sempronio do, lego. & sic volunt q̄ cū mandū mitteret intra annum, & si eum non manumitteret, eundē stichū legauit titio: alias sequeret q̄ si testator dispositiue dixisset, lego stichū sempronio, & volo q̄ eū manumittat intra annū: & hic dispositiue & ipsum manumiserit eūdē lego titio. q̄ isto casu nō p̄cederet ille tex. ꝑm ista sol. q̄ post annū efficeret liber, & nō esset titij, & tū hoc nō videt verū, q̄ iste tex. gñaliter p̄cedit & si a sempronio fuisset pure relicta libertas stichō, & postea adiecta cōditio: nā testator q reliquit libertatē pure seruo pōt eā auferre & ibi adimere. l. seruū filij. §. si ide. ff. & l. si idē seruū. j. ti. j. Jtē si isto gravamē nō fuisset impositū sempronio dispositiue ꝫ cōditionaliter, & ꝑpter hoc ꝑpter lapsum anni nō fieret liber, ꝫ perueniat ad titiū cui scēo fuit legat⁹: isto modo nulla eēt dubitatio isti⁹ tex. prout & dicit ꝑ Bau. de ca. & sic vide p̄dicta q̄ intellect⁹ hui⁹ tex. i hoc reddat ambigū tñ de mente litere, & et de mente doctoruz est q̄ elapso anno stichus erit in totū titij, & nō erit amplius liber, nec titi⁹ tenebit eā manumittere, & sic p̄alebit scōm legatū expresse factū de stichō & ita in specie tenet Jmo. Bau. de ca. ꝑ. de bexu. & Japutues, neminē inuenio p̄dicere: tamē p̄dicta vrgent ad oppositū de quibus nemo scribentiū facit mentionē. vnde considera, p intellectu huius tex. q̄ non negat aperte, quin secūdus legatari⁹, & sic substituta⁹ teneat stichū manumittere. ¶ Nec istō a perte decidit. tu tñ potes dupliciter inducere istum text. ad ꝓbandū q̄ titius scōs legatarius nō censetur brauar⁹ de manumittendo stichuz. ¶ ꝓ primo q̄ text. in fi. dicit seruū totū ad titiū pertinere. si totū ergo pleno iure, ergo sine onere manumittendi. & si diceres q̄ ꝫ sine tex. in fi. dicat seruū totū ad titiū pertinere. p hoc q̄ dicit totum nō sequitur necessario, ergo non tenet stichū manumittere, ptz q̄ et in primo legatario tex. dicit rūdi sempronio interim totum habituruz, & licet dicat totū tū tenebant eū manumittere, posses rūdere & bñ q̄ tex. in primo casu nō dicit totū simpliciter, sed addit interim totū & sic limitative. ¶ Scōo potes pōderare istum tex. q̄ ōt. si intra annū manumisisset liberū effectū. si aūt hoc nō fecisset totū ad titium pertinere, ergo satis vult, q̄ isto scōo casu non
9 efficiat liber ꝓ in p̄cedenti, pp aduersativam, & si aūt debet aduersari p̄cedentib⁹ in facto & in iure. l. ꝫ si lege. in fi. cū gl. ff. de peti. here. late Bar. to. in. l. hoc amplius. §. ō bis aute. ff. de dā. infec. & istud inducō fortē, nā aduersativa importat q̄ vno casu existēte nō bēat locū dispositio facta in alio casu. ita no. Bar. Bal. & alij in. l. si ita scriptū. ff. de li. & posti. & ideo tūc nunquam inducit repetitio legatorū p̄cedentiū scōz Bar. in l. repetendis. in vlti. q. ff. de leg. iij. & in. d. l. si ita scripta. & ista erit quarta solutio ad oppositionē superi⁹ factā. tñ Barto. in dictis locis loquit q̄n testator est ille q vtitur talibus aduersatiuis, tunc bñ videt velle q̄ vno casu existente non habeat locum d spositio facta in alio casu, nec tunc inducat repetitio legatorū p̄cedentiū: sed in hoc text. ista aduersativa si aūt, est ad
10 uersativa legis & non testatoris, nisi dicas & q̄ licitū sit arguere a ver bis. l. ad verba testatoris & econtra. l. si q̄s legauerit ibi Bar. no. j. co. & l. q̄ filiū. § sabin⁹. & ibi Bar. no. ff. ad treb. & l. si fuerit. §. questio hec. & ibi Bar. no. ff. ō manumi. testame. & ita habes bñ ruminatū intellectū huius tex. ¶ Scōo no. ex hoc tex. q̄ legatū ademptum sub conditiōe non videtur datū in euentū ꝓle conditionis, imo remanet pure ademptum q̄ videt ꝑ. l. q̄ pure. ff. q̄n dies legati ced. & ii pōt mo⁹ rem. §. ii. vbi dixi. & eodē die q̄ ideo istud hic contingit vt lega ademptam sub conditione nō intelligatur & ita in euentū ꝓle cōditionis, co. q. ꝓxta p̄dicta est impossibilis eo ipso legato duplici cōsideratione, nam testator hic alienit a primo legatario si non manumitteret seruū legatū. j. annum. certe si diceremus q̄ videret ei datū in euentū ꝓle conditionis, istud est impossibile q. ꝓxta conditio est si manumitteret, & sic videret ei legatum casu q̄ eet manumiss⁹ est q̄d impossibile, q. manumiss⁹ & sic liber nō pt legari. Scōa rō, q. in defectu conditionis seruus fuit legat⁹ titio, & hic alteri vī ꝓxta conditio eum manumittere est impossibilis q. seruū alienū manumittere non pt. l. seruo. C. de test. ma. nisi de facto, iuxta. l. mulier in pn. ff. de. d. ff.

¶ Tertio no. ex ibi q̄stio est q̄d iuris esset sed in Ang. Jmo. & cōiter alios. ¶ † Ad picta dubiozū q̄ transmittunt ad cōsulendū, & simpliciter Pe tit q̄d iuris. nā p̄dicta verba itelligitur petitū cōsiliū super quolibet dubio ex facti narratiōe resultā te tā super principali quā super icidentib⁹ & emergētib⁹ & oia tenetur consultor rūdere, facit tex. in. l. filiusfa. §. apud Marcellū. j. co. & tex. in. C. j. in p̄in. in ver. q̄d iuris. de controuer. inuesti. & ibi dicit Bal. quod questio est generalis & oia capitula complectitur. vnde ide committitur alicui q̄stio consulenda p istū modū, quid iuris, nisi super omnibus cer. l. dū reddat, non videt consiliū reddidisse. l. q̄d tñ. ff. de arbitris. Jte adde Ang. & Jmo. in. l. cum stipulat⁹ sim mihi a proculo. §. fi. ff. de ver. ob. Jmo. in. l. qui quadraginta. in p̄in. per illum text. ff. ad. l. fal. Ang. Jmo. & Alex. in. l. titia diuortiū. per illū tex. ff. sol. matrimo. & tex. in. c. iij. in ver. q̄d iuris sit. & ibi Cano. de cō sue. Jtem adde Ang. in. l. querebat. in p̄in. ff. de testa. milit. vbi no. illū tex. in ver. q̄d iuris, ad commissionē que tota die fit consultoribꝫ, per istud verbū, q̄d iuris sit: est cōtra p̄gnans commissio q̄ eius vigor ex pt inuestigare consultor oia antecedentia sequentia & connexa. scōm eū. Jtē adde tex. notabilē in l. eius q̄n p̄incta. in p̄in. ff. si cer. pe. in ver. consulebat quid iuris esset. iunctis sequētibus, p que no. ibi Ang. q̄d q̄n causa committit alicui cōsulenda per ista verba, q̄d iuris: tūc ꝓsultor ꝫ videre non solum circa merita cause, sed etiā circa ordinem iuris, & non solū circa principales causas, sed et circa accessorias. ¶ Sed aduerte licet p̄dicta sint de iure vera. tñ iste tex. non vī pbare notabile sup p̄scriptū, cū isto tex. si bene aduert. s nō fuit responsum super o. dubio resultāte ex thomate ꝓposito, sed solū super eo q̄ parū dubiū vī habrre, & omissum fuit illud q̄ erat valde dubitabile, an titius scōs legatari⁹ ad quem ex legato peruenit stichus teneat stichum manumittere, sicut teneba⁹ p̄im⁹ legatari⁹, put late deduxi. s. i. primo notabili. ¶ Item p limitatioe p̄dictoz, vide omnino Bald. in. c. j. ad fi. de lit. contest. vbi magistraliter dicit q̄ est magna differentia q̄n causa committat cōsulēda vt videat q̄d iuris: tunc cōmissio est ampla & valde gñalis, vt iuribus p̄allegatis. † ꝫ si committeret vt consulat qualiter iudex debeat ferre sniam & diffinire cōm. tūc est valde restrictiva commissio. nō dicit Bal. vidisse quēdā magnū aduocatū adhibere pulegiā cautelam, nā cōtuma⁹ in rūdendo positiōib⁹ habet p pscio. vbi gl. & doc. de cōfessis. in. vj. & dū clientul⁹ suus deberet haberi p cōfesso, fecit cōmitti causam p silio sapientis sub hac forma, q̄ essent partes iudicis in diffiniēdo, & q. nō erat p̄nunciatum q̄ positiones haberent p cōfessatis non potuit consultor consulere super positionib⁹ tanq̄ confessatis & sic sic fecit ac
13 torabsq̄ ꝓbatione ex forma cōmissionis; & sic nihil nocuit fuisse contumacem in rūdendo, vt ibi notabiliter per eū q̄s valde no. & teneas cordi. ¶ Sapio gl. in verbo pertinere. q̄ opponit tripliciter soluit. ¶ In eadē gl. ibi, vt ibi notat. ista p̄ima
14 sol. gl. pt esse bona eā sic declarando: q̄ ꝫ testator nō possit derogare legib⁹ aliquid introducentib⁹ p forma & validitate actus. l. nemo pōt. §. eō. tñ pōt derogare legib⁹ aliquid introducentibus in favorem ipsius testatoris. l. ij. & pe. C. vt in pos. leg. gl. in. d. l. nemo potest, in gl. fi. cum ergo constitutio de qua in gl. faciens seruum liberum eo casu quo seruo nō sit data libertas intra tps tacitum a testatore, fuerit introducta in favorē testatoris & in executionē voluntatis: ideo testator potuit ei derogare & ei pbibere. l. j. & iij. ff. de ser. exte. & l. si pecunia. §. j. ff. de pdi. ob cau. Jtē dicta ꝓstitutio vī inducta principaliter favorē testatoris seu dominī, & nō merō favorē libertatis, vt in iurib⁹ p̄allegatis. & in. l. j. & ij. C. si man. ita fue. alie. Jdeo dicta ꝓstitutio hic nō succedit q̄ testō expresse dispositum, quid futuruz esset de seruo post tps. & expressa, puīno testoris facit cessare, puīnonē legis & sic dicte cōstitutiois. l. fi. ad fi. C. de pac. cōuen. & l. ꝫ bz. §. cū qs. ff. de preca. & l. maritus. C. de pcu. p̄sertim cū ex prouino legis est inducta de iure spāli, vt i casu
15 p̄senti, put dicit gl. no. i. l. ij. & ibi Bar. & doc. C. de iure emphi. Bar. in. l. j. §. vnde queritur. ff. de pub. & cū ista solutione transeunt in effectū Bar. & alij. & hanc tenet, q̄ alie due sol. glo. sunt
16 diuinatiue & nihil valet ¶ † Ultimo per illū tex. inter notabiliter

Bal. cū quo alij trāseūt. nā certū est q̄ si executor ēpus in testamēto ad legata pia exequenda non exequatur ea volūtate defuncti intra annum priuat officio. z potestas exequēdi deuoluit ad epm̄. l. nulli. z. l. si quis ad declinandū. C. epis. z cle. §. aut p redēptiōe. in aut. de ecc. tit. z. c. nos qui

1 C. eli. bñdes. z. c. tua nobilis. de testam. Illud. est verum, nisi testor prouidit de alio executore in casu quo prim⁹ esset negligens in exequēdo intra annū, tūc p illo testatoris facit cessare prouisionē legis. z sic q̄n in casum negligētie primi executoris exequutio nō deuoluat ad epm̄, sz ad alios executores

2 ipsius. exequutio nō deuoluat ad epm̄, sz ad alios executores ipsius. deputatos ab ipso testatore. z p̄m hoc posset sumi cautela p̄m Bal. quē sequunt p̄mo. z §°o. q̄ a testatore prouideat de pluribus executoribus successiue, z hoc modo raro ptās deuolueret ad epm̄, q̄ bñ no. Sz aduerte sz doc. ita trāseāt tñ

3 de tex. nihil vī ad hoc facere, q̄z testator pt prohibere seruū manumitti. Itē pōt p̄hibere ne illa cōstitutio diuorū Marci cōmodi locū habeat que facit seruū ipso iure liberū si nō manumittat intra ips⁹ a testatore taxatū, vt. §. proxime dixi. sz te

4 stator nō pt p̄hibere quin executio deuoluat ad epm̄ imo, elapso anno, potestas exequēdi deuoluit ad episcopū etiam si cō trariū voluit testator. vt est tex. in. d. §. si aut p redēptiōe. z in. d. li. ge ad declinandā. z in. d. c. tua nobis. Bar. in. l. cēturio. ff. de vulga. z pup. §. q. p. z inc. in ver. sed quid si dixit testator si filius meus decesserit sine liberis. z. Itē q̄ executio deuoluat ad epm̄ elapso anno vī respicere publicā vtilitatez, q̄z fauore testatoris illi derogare. l. q̄ de bonis. in p̄in. ff. ad. l. fal. z. c. si di

5 ligāt. de fo. co. m̄pe. z sic in hoc ter. dic. q̄ testator nō pt dīre cōphibere ne elapso anno, executio deuoluat ad epm̄, quan cōnō puidet sibi de alio executore. z sic testator non posset disponere q̄ si executores fuerint negligētes intra annū, quin executio deuoluat ad episcopū ita loquunt iura p allegata

6 C. eli. testatoris in negligentiā primi executoris expresse, qui direct⁹ alio, z successiue de alijs executoribus: tūc isto mō bñ potest facere testator, ne executio deuoluat ad epm̄. q̄z (vt dixi) p illo dominus facit cessare prouisionē legis. z istud est vtile q̄z multotiens episcopi ista relicta ad pias causas male dispensāt

7 z cōuertūt in proprios vsus. z superfluos. ¶ Itē ad ittā decisionem Bal. adde q̄ no. idē Bald. in. l. vnica. C. de ca. to. vbi notat argumentum ex illo tex. q̄ substitutio facta a testatore de executore in executorē impedit, ne p lapsum anni potestas exequendi deuoluatur ad episcopum. † Item adde bene facere quod legatum relictū in vnā pīa causa potest conuerti in aliā pīa causam cum authoritate superioris, tuxta l. legatū ciuitatis. vbi Bar. ff. de vsufru. lega. z cle. q̄z contingit. de reli. domi. Illud procedit nisi testator expresse prouiderit quid fieri deberet illo non facto. ita notabiliter tenet Bartol. in. l. liberto. §. Lucius. per gl. ibi. ff. de ann. le. Bal. in. l. dictam. C. de cōd. ob causam.

1 Domus consistit ex solo z superficie, ꝑm legistas, ꝑm dialecticos ex solo, parietibus z tecto.

2 Superficies quod est supra solum.

3 Edificiū est cōmune ad totam domum z ad superficiem.

4 Edes pro omni specie edificij capitur.

5 Domus appellatione non continet omne edificiū. sz appellatione edium sic.

6 Vrbana edificia, edes rustica, ville dicuntur.

7 Villa etiam pro vico seu vniuersitate plurium domorum. capit.

8 Superficies sola edificiū est q̄n exceptuata a legato fundi tūc seruitus itineris z actus debere nō pōt, sz quedaz cōmoditas eundi secus quādo superficies simul cū solo exceptuatur.

9 Seruitus q̄ trāseat cū re quando est realis: secus est quando est personalis.

10 Dominū rei que venit tacite in legato an transeat ipso iure.

11 Exceptio in dubio intelligitur facta sz naturā rei exceptuate

12 Testator q̄n legato fundi excipit edificium, an tāc seruitus ipso iure debeatur, vel heredem debeat redimi.

13 Seruitus in actibus inter vivos nō cesset imposita ipso iure, nisi dicatur. z nu.

14 Fundus vel dom⁹ cōmunis si in plures diuidat. nō pōt vnus per partes alio iure nisi expresse fit dictum.

15 Fundo vēdito nō dicitur vēditus accessus, vel via p aliū fundum venditoris, nisi dicatur.

16 Ductus li cōcedātur duo pedes terre vt ibi aquā proiciat an videatur cōcessum iure proprietatis vel seruitutis.

17 Vsus legata quid veniat.

18 Vsus fructus si vendatur excepta tali arbore q̄ incisa postea pullulatur, vsus sunt pullulationes.

19 Ecclesia si cōcedit in emphyteusim olinetū in tali loco sitū, an intelligatur cōcessio de arboribus eius rum. an de ipso solo.

§. Qui fundum.

†Testator excipiēs edificiū a legato fundi, videt in dubio cēt excipere solū in quo cōsistit. Itē per rundū legatū debetur heredi constituī ius necessariū eundi ad ipsum edificiū. hoc

2 dicit. † Et p̄mitte q̄ habemus quatuor vocabula. domū, superficiē, edificiū. z edes. Domus ꝑm Dialecticos p̄sistit ex tribus scilicet. ex solo, parietibus. z tecto, sed ꝑm nos legistas p̄sistit ex duob⁹, scilicet ex solo z superficie. l. cū q. edes. i. pn. ff. de vsucap. gl. in. l. solum. ff. de rei ven. Superficies aut. oī citur illud, quod est supra facies terre. z sic id quod est. §. solū quando solum est alteri⁹ z id q̄ est. §. edificatoz est superficiarū. vñ dicit tex. in. l. superficiario. ff. de rei ven. superficiario, id est qui in alieno solo superficiē ita habet vt certā pensionē

3 p̄stet. † Edificiū autē est vocabulū cōmune z pōt sumi pro tota domo. Item pro superficie. vt hic in tex. Edes vero pro omni edificio z omni spei edificij capiunt ita dicit text. in. l. g edes. in fi. ff. de incē. rui. naufra. z in. l. j. §. deinde. ff. de cloac. o

4 ibi dicit Bar. † q̄ nō omne edificium continetur appellatione domus, sicut cōtinet appellatione edium, q̄z domus consistit ex parietibus. tecto. z fundamēto. vt predixi. ¶ Hoc p̄misso iste subtilis. §. diuidit in quatuor partes. In prima q̄rit quādo legatur fundus excepto edificio, quid veniat in ista exceptione edificij. an intelligat de sola superficie, an etiam de solo in quo situatū est edificium. In secunda respōdet q̄ si constat testatorē intellexisse de sola superficie, tūc talis exceptio facta de superficie sine solo mero iure nō valet neq; tenetiq; superficies naturaliter cedet solo, nec est possibile q̄ sit alteri⁹, quam eius, ruina est solū in quo situata est. l. obligationū fere. §. pl. ff. de actio. z oblig. z sic mero iure tot⁹ fundus per legatariū vendicare poterit, tamē ope exceptionis heredi succurrit pro superficie vt voluntas defuncti in effectu melius saluet quā possit. z sic vt habita ionem edificij habeat z cōmoditatē eundi per fundum legatū ad ipsum edificium. In tertia loquitur quādo testator expiēdo edificiū intellexit in superficie simul cū ipso solo z sic voluit dominiū directum soli in quo est

b edificiū tanq̄ separati a totalitate fundi esse ipsius heredis z tunc legatarius poterit solum vendicare alias partes fundi legati, sed nō ipsius edificium nec solū in quo situatum est tanq̄ si de vno fundo essent effecti duo: tūc seruitus propria, z vera itineris z act⁹ debetur ipso iure edificio. cū heredes habeāt directū dominiū edificij z soli, ergo sibi propria debetur seruitus. l. j. ff. cōmunia prędio. z sic fund⁹ legatarij seruiet edificio p̄dia secus est in ver. precedenti, vbi non est propria seruitus sed quedā commoditas eundi ex quo nō erat alius accessus ad ipsam superficiē nisi per alias partes fundi legati vñ testator videt hēres reservasse illam facultatez accedēdi vt hic in verbiculo precedenti. z. l. testatrix. in pn. ff. ū serui. vēdi. In quarta decidit⁹ quod in dubio q̄n non cōstat, que fuerit voluntas defuncti excipiendo simpliciter edificium a fundo legato intelligitur excepisse superficiē simul cum ipso solo sine quo edificiū cōstare nō potest. secūda ibi. si nō sola. tertia ibi si vero solum, quarta ibi sed inclinādū est. z sic habes explanatum subtilem z pulchrū. §. In ter. ibi villa. iste text. vtitur isto vocabulo villa. z ponitur p̄ edificio posito in iure. † nā vrbana

5 edificia edes rusticas ville, dicunt ita dicit Iurisconsult⁹ in. l. fundi appellatiōe. ff. d. ver. sig. facit. l. si ita §. fin. ff. de fundo instructo. z. l. fundi. ff. qb. mod. vsufr. amit. z. l. hēres. z ibi gl. in §. villā declarat. ff. de vsufr. leg. inde venit vilic⁹, qui pp fructus percipiendos in rure proponitur vt inquit iurisconsultus in. l.

b si cū vilico. ff. de instit. ali q̄n etiā villa[b] capit p vico seu p vniuersitate plurium domorū vñ sine muris, vt declarat in. l. si hēres. §. vicis. ō. c. ¶ Nota primo ex isto ter. quod q̄n sola superficies

6 edificij est exceptuata a legato fundi, tunc seruit⁹ p̄pria itineris z actus deberi non pōt sed quedā commoditas eundi, put etiam dicit gl. per. l. olimpico. que est. l. fina. ff. de serui. vrba. prędio. secus quādo exceptuatur superficies simul cū solo in quo situata est tunc seruitus propria itineris z act⁹ intelligit tacite legata z debet. vt hic. ratio diuersitatis est. q̄z in primo casu ex quo ipsum solū in quo situatum est edificium remāsit in totali domo legatarij. per cōsequēs etiam dominium directum superficiei pertinet ad eundē legatarium fundi. cum (vt superius dixi) vt superficies cedat solo. nec possit esse alterius q̄ illius cui⁹ est solū. ergo cum alie partes fundi sint et ipsius legatarij ergo non possunt ei seruitutem debere. q̄z res sua propria alteri rei sue seruire nō pōt. l. in re communi. z. l. q̄s edes. in p̄in. ff. ō serui. vr. p̄d. z. l. vti frui. l. i p̄in. ff. si vsufru. pe. Itē cū hēs nō sit domin⁹ directi neq; soli neq; edificij sz habeat nuda habitationē. z solum vtile dominium in sola superficie sequit⁹ quod vera seruitus prędialis ei qui nō habet solum propriū fundi constituti. cū pōt. l. j. ff. communia p̄d. z

¶ Deputat⁹ Pone q̄ executorib⁹ non est p̄fixus termin⁹ in testō ad distribuēdum bona q̄ distribui mādauit testator i testō suo tunc ēpus loci p̄figere vī erūt negligentes executores ē piscopi exequtur ēps. c. bñdes. ō test. vñ gō. j. silvester vide. pe. Ba. consili. xlv. z tene mēti.

¶ Villa. Q̄s vniuersitas vil le sit ita approbata sicut vniuersitas Burgi, vel vici. z q̄d ciuitas. quid sit oppidū. z q̄d sit castra habes p eundē Bal. in. d. l. si hēs. §. vicis. ō. co.

l.ū.§.j.ff.si cer.vēd.sec⁹ est in secūdo casu in quo directū ꝓfiū soli ꝛ edificiū est ipsi⁹ heredis.tūc debet sibi ꝓpria seruit⁹.d.l.j.ff.cōsa p̄dicta.ꝛ sic fund⁹ legatarij seruiet ꝑ ꝓprie edificio bredis,ꝛ est vtile scire,an sit seruit⁹,ꝑ ꝓprie,an solū q̄dā cōmoditas,ꝙꝛ si ē seruit⁹ in quēcunq; heredes alienaret superficiē trāsiret seruit⁹ realis.l.via cōstituta.§.si fund⁹.ff.de seruit.ru. p̄ced.q̄ cum sit ius reale.cōmittat ipsam rem ꝛ sic transit in quēcunq; res vadat.sec⁹ si non est seruit⁹,ꝙ cōmoditas:quia esset personalis tunc non trāsiret in aliam personā nisi de nouo p̄cederet p dñm.d.l.si q⁹ edes.in ncip.ff.de seruit.urb.

7 8 p̄dicta. ¶ Secūdo nota diligēter ex tertia pte tex.ibi,ꝛ seruit⁹ ipso iure vtile debebit q̄ in legato q⁹ venit tacite trāsferatur dñium ipso iure.nam hic ista seruit⁹ realis itineris,ꝛ act⁹ nō fuit exp̄esse legata heredi vt ei p̄stet a legatario.ꝙ venit tacite in consequentiam edificiū exceptuati.ꝛ tā text.iste dicit q⁹ seruit⁹ ipso iure debet.ꝛ sic hic vī tex.ad literā ꝙ illis q̄ vbiq; tenet Bar.q̄ ex legato tacito nō trāsferatur ipso iure dominiū,sed solū ex exp̄esso.ita tenet Bar.in.l.seruum filij.§.fi.ꝛ in.l.j.§.eo.ꝛ m.l.si ancilla,§.emptor.ff.de rei ven.ꝛ ita ꝓtra Bar.ponderant istum tex.Raph.cu.ꝛ Are.in.d.l.seruum filij.§.fi.vbi dixi,ꝛ quamuis gl.magna hic in p̄n.dicat q⁹ in isto tex.dictio ipso iure,stat impꝛoprie,certe hoc ē dstruere ꝛ violare tex.Item istam expositionem nō potest peti iste tex.eo q⁹ subdit similitudinarie,nō secus ac si duo ex fundo⁹ dominus alteri⁹ legauerit.ita vt alteri seruiret:quo casu cōstat seruitutem exp̄essam transire ipso iure sine impositione.l.si p̄tē,§.j.ff.quemad.ser.ami.ꝛ.l.i.in verb.ipso iure,ꝛ in.l.fi.in ꝓbo vendicare.ff.de seruit.leg.ergo similiter q̄ seruitus ōbet tacite trāsit ipso iure,vt exp̄esse dicit in litera.ꝛ ꝓ certo iste tex.fortiter vrget cō Bar.si non cauillet Saluādo Bar.potest ad istū tex.rūdere altero de duobus modis. ¶ Primo,q̄ ex legato tacito non trāsfert dñiū ipso iure,verū est in legatariū,ita ꝓprie loquit Bar.ex bū trāsit ipso iure de legatario in bredē ꝛ sic de fundo legato in edificiū exceptuatū,ꝛ ita ꝓcedat iste tex.sed hic esset op⁹ bona rōne diuersitatis. Secūdo modo potes rūdere,put etiā dixi in.d.l.seruū filij.§.fi.q⁹ hoc legatū non est omnino tacitū,put loquit Bar.q̄ iste tex.loquit q⁹ testator legauit vnum fundū vni,ex non simpliciter,ex excepto edificio.ꝛ sic excepit superficiē simul cū ipso solo,quo casu ex verbis testatoris apparet,q⁹ nō vult legare fundum liberum. ex a fundo legato vult deberi seruitutē itineris ꝛ act⁹ ad edificiū exceptuatū,ꝛ si est perinde ac si seruit⁹ esset spāliter ꝛ exp̄esse a testatore apposita,ideo tunc acquirit ipso iure tamen (vt dixi) re vera iste tex.vrget cō Bar.vt dictū est quelibet ꝓt dixi ad salnādū Bar. ¶ Tertio,ꝛ vltimo no.ex vltima parte tex.ibi,ex inclinandū est q⁹ in dubio alio non apparente voluntate testatoris,testator simpliciter excipiēdo edificiū intelligit excipere superficiem simul cū solo cui coheret. † Ex quo corrolarie no.q̄ exceptio in dubio intelligitur facta ex natura rei exceptuate.nam edificiū naturaliter consistit ex solo,ꝛ superficie.l.eū q̄ edes.cuz ibi no.ff.de vsuca.ꝛ declarau.§.in ꝓin.vnde testator q̄ excepit edificiū intelligitur excipere q̄libet eius partē,ꝛ sic superficiem:ꝛ sic solū. ¶ Sapio gl.in ꝓbo ipso iure. Ista gl.vī obscura,ꝛ nō declarat a scribētib⁹,iō divide eaz intellectualiter in tres partes. In ꝓima timore vnius cōiū q⁹ statim formabo gl.dupliciter intelligit illa ꝓba ipso iure ꝛ sic ponit duas so.ad dictum cōium. In scōa ꝓpter aliud cōiū q⁹ statim etiā formabo.gl.ponit alias duas sol. In tertia allegat quatuor ꝓcorādates ad tex.scōa ibi,ꝛ ad hoc

9 10 cogit.tertia ꝛ vltima est ibi,ꝛ facit.§.si vsuf. ¶ † Redeo ad pmū oppono contra tex.qui in tertia parte vult.q⁹ qñ testator excipiendo edificiuz sentit etiam de solo q⁹ seruitus ipso iure debeat:cōq⁹ imo seruit⁹ nō dicat ipso iure debita,imo debebat per heredē redimi,vt est tex.in.l.seruū filij.§.fi.s.e.q̄uis gl.in vltima parte allegat ꝓ cōcordāti imo quādo esset debita adhuc nō competeret ipso iure.ex dz per legatariuz gratuam constituī,vt.l si tibi liberum.ff.de actio.emp. gl.huī timore exponit dupliciter illa verba. ¶ Primo ipso iure,id est equissimo iure. Istā exp̄ositionē tenēt An.ꝛ Flo.per tex.fortē quē etiā sic exponit.in.l.pen.C.de suis,ꝛ legitimis,vbi dicit tex.q⁹ filij⁹ succedit matri ipso iure,hoc videt impossibile cuz filius quo ad matrē sit citād⁹,vñ etiā ibi intelligitur ipso iure id est equissimo iure cum commune votum parentū ꝛ nature sit vt eorum hereditates ad suos descendentes cōsuāt.l.scripto.ff.vnde liber.ꝛ ita etiā ꝑm An.dicebat ibi Franciscus Tigrini p̄ceptor suus,licet Bar.in.d.l.pe. intellexerit ipso iure si volunt.ꝛ sic si adeant hereditatem q⁹ dicit An.se reprobase in repe.l.vētre.ff.de acqui.here. Secūdo modo exponit gl. ipso iure q⁹ isto casu seruitus debetur de iure. secus i ꝙsiculo p̄cedenti,vt declarau in tex.in ꝓmo nota. Sed vtr ꝙ ex

a Sit diuisus.& ista materia an debeat via an sit exp̄esse cōuentū adō q̄ ipsemet.d. Jaso. tradit in.l. seruū filij.si statu liberū.in vlti.no. ē.cod.

positio gl.violat literam:ideo dic q⁹ ex vltima voluntate ipso iure cōstituit seruit⁹ absq; aliqua impositione quando testator exp̄esse leganit seruitutez.ꝛ hoc est expeditū.l.si partē.§. j.ff.quemadmo.serui.ami.ꝛ.l.j.ff.de seruit.le.vel quādo testator legauit fundū excepto edificio.ꝛ intellexit de superficiē simul cū ipso solo.vt hoc ter.ꝛ declarau.ē.l.sccō no.sec⁹ qñ testator legauit vni fundū simplicit ꝛ nihil excepit q̄ casu intelligit cū legare qualis tūc reperit.l.seruo legato.§.fund⁹.ē. eodem.vnde postea legando alij fundū alteri non trāsit ipso iure seruitus nec virtute legati nec vigore alicui⁹ exceptiōis tamen nec legatū ꝓmū reddatur inutile intelligit seruit⁹ tacite relicta ió cogit heres eā redimere,ꝛ p̄stare.ita loqtur ꝓ

11 p̄te tex.i.d.l.seruū filij.§.fi. Item secus in actu inter vivos:ꝙꝛ ibi requiritur ꝓstitutio ꝛ sic impositio seruitutis.ita loquit.l.si tibi liberū.ff.d act.em.q̄ (vt dicit gl.j.in sequēti pte) imputet sibi emptor qui cū tū inter vivos fecit si nō cauit sibi exp̄sse de seruitute q⁹ dici nō potest i vltima volūtate puta in bride vel legatario.ꝛ ita habes expeditā ꝓmam partem gl. ¶ Jn secunda parte gl.oppōnit de.l.via ꝓstituti.§.fi.ff.de seruit.ru. p̄dio.vbi seruit⁹ itineris nō debet etiā inter cōsortes,nec ipso iure nec ope exceptionis,quamuis sit necessaria,nisi exp̄esse

12 sit imposita. † vñ si fundus cōis iter plures dños sit diuers⁹ a

8 inter eos,non potest vnus ire per partes aliorū, nisi spāliter sit cōuētū.et q⁹ talis aditus sit necessarius,vñ si fratres diuidāt domū communez habentē tria solaria,certe illi qui habuerit solaria superiora nō possunt transire p inferiora,nec inde habere aditum quamuis sit necessarium.ideo debēt esse contenti vt in divisione talem aditum exp̄esse reservēt ꝑm Bal.ꝛ Fl.ibi ergo similiter in isto tex.servit⁹ itineris,quamuis necessaria ad edificiū,nō dz cēseri debita.ex quo p testatorem non fuit exp̄esse constituta.gl.dupliciter respōdet,ꝛ dū in ꝓma solutione dicit secus si talis voluntas nō apparet intellige exp̄esse vel tacite alias gl.diceret ꝙ istuz textuz.ꝛ Communiter tene

13 tur secunda sol.q⁹ aliud sit in cōtractibus. † sic in act⁹ inter vivos vt ibi,ꝛ aliud in vltimis voluntatibus,vt hic ꝛ ratione diuersitatis.ē assignaui.ꝛ ita tz Bartol in.l.j.ff.de serui.le.ꝛ in.l.binas.ff.de seruit.urb.predio. Jmo.ꝛ Mod.in.l.q⁹ clavec.ff.ō dā.infec.facit tex.in.l.in vēdēdo.ff.ō cōtrah.emp.

14 † vbi si vēdas mihi fundū nō intelligis vendere accessum.vel viam pallium fundum tuum,nisi exp̄esse sit actum. ¶ Glos. fi.i verb.cogitasse.dividitur in duas partes. In ꝓma opponit cōtex.ꝛ bñ sol. In scōa colligit ex tex.notabile.secūda ibi item est argumentum. ¶ In ꝓma parte glo.bene respōdet ꝛ rō solutionis est ne plus operet exceptio in accessorio in de cē pedib⁹ terre,quā in p̄cipali in seruitute aque.argu.l.La

15 beo.ff.ad.serui.omitt.cū si.l.iū.ff.ff.ō seruit.rusti.p̄dio. † Ei si cōcedo vicino duos pedes terre,vt ibi p̄ficiat aquā an videar cōcedere iure p̄oprietatis.an seruitutis.vide gl.nota

16 bile de hoc i.l.si mulier.i gl.j,ꝛ ibi Bal.C.de iur.do. ¶ In scōa parte no.ex gl.q⁹ legatū nucis cōtinet tria. ¶ Primo q⁹ testator videtur legare ipsam arborem. Secundo videt legare solū,ꝛ sic terram qua sunt radices ipsius nucis. Tertio videt legare viam eundi ad ipsam nucē. Bar.intellit verū,quā do legauit arborē ratione fructuū,secus si legasset ratione materie vt trabes vel tabule fierēt vel ligna ad comburēdū.tunc terra vbi nata est legari nō intelligit.l.ligni.ff.de le.iō.ꝛ in dubio q̄uis nō declaret Bar.dic ꝑm Jmo.ex qualitate arboris hoc perpēdi,argu.l.plenū.§.equitū.ff.de vsu ꝛ habi.nā si erat fructifera videt ratione fructuū legata, alias sec⁹ puta si erat

17 nux antiquissima nullos amplius fruct⁹ ꝓferens. † Quid aūt si quis vendidit fundum excepta tali arbore q̄ exarnit ꝛ fuit i cisa ꝛ postea eius truncus pullulavit,cui⁹ erunt pullulatiōes ipsius arboris,seu pedamēta:decisio patet ex p̄dictis:ꝙꝛ si excepta fuit arbor ratione fructuum,quo casu etiam solum,in quo est arbor,ē sēt exceptuatū:ꝛ tunc eius sunt pullulatiōes ꝛ pedamēta que sunt apta ad p̄ducēdos fructus,secus si arbor fuit excepta cā habendi ligna de quo est gl.in.l.obligatiōnū fere.§.placet.ff.de act.ꝛ oblig.ꝛ in.l. damni.§.si is qui vi

18 cinos.ff.de dā.infect. † Quid aūt,si in instrumēto ꝓtinet,qs talis ecclesia cōcessit Titio in emphyteusim olivetū in tali loco situ an intelligatur de terra olivecta an solū de arboribus olivarū pēdētibus.nā si intelligit de arboribus destructo oliveto.finit emphyteusis.sec⁹ si intelligat de solo.Bal.notabiliter in.l.j. ad fi.C.de iure emph.tz q⁹ intelligit de nobiliori,ꝛ sic de solo: natura emphyteusis est q⁹ cōstituat in re imobili.ꝛ ad hoc allegat istū te.cū gl.ꝛ.l.certo genere.i p̄i.ff.de seru.rust.p̄d.ꝛ i bi gl.magna ponit notabilē qōnē ō rustico,pm⁹ tētē certā partē vinee,an intelligat solū de arboribus vinearū,an ēt ō ipsa terra vineata dicet ibi p gl.ꝛ Bar.ꝛ si est actū exp̄sse,q⁹ solū ipe

a bores sint emphyteutice,ꝛ nō fūd⁹:tūc ꝑm Bal.in.d.l.i.ad fi.C.de

si. C. de iure emphy. valet donec arbores pendẽt in fundo propter immobilem radicẽ & si arbores veteres deficcãtur, & noue ex illis pullulant durabit emphyteusis: qz nõ est mortua radix pro iuctura, imo viuit in plãtis d. l. damni. §. si is q vicinas.

1 Indefinita equipollet vniuersali.

2 Dens testatoris in grauando heredes comprehẽditur ex forma legandi.

3 Heres in dubio intelligitur grauatus pro sua portione hereditaria tantum, & non vltra.

4 Idem intellige in re testatoris non tamen in heredis vel extranei.

5 Verbum vendicare pro peti, aliquando poni debet.

6 Estimatio testatoris facta de rebus legatis non attenditur & nu. 2.

7 Testator si legauit vxori vestimẽta, & iocalia que estimauit vltra centum, licet valeant minus vel plus, vestimenta & iocalia qualia sunt debentur.

8 Testator iure isto non potest tollere, vel prohibere aut minuere falcidiam hodie sic. nu. 10.

9 Conditio apposita a lege sui natura importat causam finalem, & debet necessario existere.

10 Error probatur, probando rem aliter esse.

11 Si testator mãdat heredem vendere rẽ certo pretio, quod heres tenetur illud seruare etiam si esset minus, quam valeat.

12 Si testator legauit Titio pretiũ intra tales cõfines quod dixit esse ingerũ quinquaginta quinque an totum debeatur.

13 Odra. laudem. magister Jo. andree in legibus.

Si libertus Aliqui ex hẽdibus in specie hereditaria grauati, intelligũtur tm grauati pro sua portiõe quã habent & nõ vltra. Item non attenditur estimatio testatoris in rõne. l. falcidie. §. ptũ verum. h. d. & nc hz duas partes. sc. & a ibi adiectio autem ista. & est multum singularis. & notabilis. § fin. Raph. cu. hic. ¶ In text. ibi. a coheredes. Rap. cu. exponit id est coheredib⁹ qz plures erãt. vt s. in text. ibi. alios de ceteris. sed istud est remedare text. ideo tu dic, qõ ille lud a coherede posuit indefinite † indefinita equipollet vniuersali est ne facti dicerer, ab oibus coheredibus. l. pluribus. & ibi late Bar. ff. de leg. ij. & c. qz circa. & ibi Ab. ad hoc not. de primilegiis in. vt circa. in ver. altorum. de ele. in. vj. ¶ Not. primo ex & isto text. qõ ex forma legendi cõprehenditur mẽs testatoris, quem heredem suum grauare voluerit, nã cũ hic dixerit, quisqs mihi alius ex supradictis heres erit. videtur alios hẽdes grauasse, non autem patronum. cũ de illis in cõditione mentionem fecerit ad alios verba principaliter dirigunt. Ita ẽ propter illud relationũ diuersitatis alius. ¶ † Secõ no. q hẽs i dubio intelligitur grauatus p sua portiõe hẽditaria tm. & nõ vltra, & sic legatum rei hereditarie relictum ab vno ex heredibus intelligit pro parte illius. & nõ insolidũ ratio qz non est verisimile testatorẽ voluisse grauare heredẽ onere redimendi partes alienas aliorũ coheredũ. l. vnũ ex familia. §. si rẽ j. tit. j. intellige istum text. qñ species hẽditaria fuit relicta ab vno heredũ, tũc tenetur p sua portiõe tm. vt dixi. nũ ẽt idiuiduũ legatũ: vt libertatis l. cũ quasi. §. si fures. ff. de fideicõ. lib. secus qñ fuit relicta ẽptus tunc censẽt grauar⁹ insolidũ. l. ab oibus. in prin. j. eo. allegata i glo. pro cõtraria: qz tũc cessat ratio ẽ assignata. cum solidu⁹ possit prestari de sua parte. ¶ † Secõ intellige istum text. quando grauamẽ est impositũ in specie q erat ipsius testatoris, secus si in specie nã hereditaria q̃ sit heredis grauati vel alterius tertii. tũc tenet insolidũ. p. l. si tibi homo. §. j. c. qz si est ipsi⁹ grauati, non cogit ad aliq̃d redimendũ. & sic cessat rõ. ẽ assignata. Si aũt sit alterius tertij, & sic hẽs grauat⁹ in ea nullam portionem hereditariã habet tunc tenetur insolidum redimere, cum non possit limitari gramamẽ p portionẽ hereditariã. quã in illa specie nõ hz. Sed aduerte licet Bart. & cõiter alij ita transeant istum text. in. d. l. si tibi homo. §. j. quem allegat p̃e. stringit fortiter ad oppositũ cũ dicat ipso iure vendicare, ergo necessario, res estat testatoris, & nõ hẽdis nec alterius, qz vendicatio presupponit dñiũ. l. in rem in princ. & l. offiñ. ff. de rei vendi. & c. examinata. de inde, non haberet locum si res fuisset hereditis, vel aliena, vt per Bar. in l. j. ẽ. cod. Et pondera q ibi fuit legata species certa q erat testatoris, cũ text. dicat vendicare, & sic erat hereditaria, & ibi hẽs tenet insolidũ & nõ p portione hereditaria, ergo dicto cõtra istũ text. Ad idẽ text. in. l. Mevius. §. eũ q. §. ei. j. vbi text. facit expresse mẽtionẽ de domino. & sic vide manifeste loqui de re propria testatoris legata ab vno ex heredibus, & tñ ille solus tenetur insolidum ad speciem hereditariam legatam. non autem solum pro portione hereditaria, ergo etiam contra istũ text. ppter illos duos text. qui fortiter vigent contra istũ Jac. de Are. & Ray. intelligunt istum text. procedere, quãdo agitur rei vendi, vt patet. in text. ibi, vendicare posse, tunc legatarius nõ vendicabit nisi quinquagesimam ab istis heredibus grauatis: qz cũ essent instituti in quinqz vncijs hereditatis habebant ꝺ̃ium quinqz vncias dominij in seruis legatis, sc. eus, si ageretur actione pſonali ex testamẽto tũc teneret insolidũ. ita procedunt illi duo text. in Titium adde. & istud sequit Dec. de Ver. hic, & Jo. de imo. l. d. l. si tibi homo. §. j. Posset aliter dici q in vtroqz text. ꝺ. q̃ litis estimationẽ solvit, ergo apparet. q̃ ille text. non loquunt̃ in re hẽditaria, qz si fuisset res hereditaria debuisset illa res de necessitate prestari & per hoc patet, † q̃ verbum vendicare de necessitate, dz ibi poni large ꝓpeti. put etiam exponit Rap. cu. hic Ale. & alij i. d. §. j. tũ cũ violatio ad istũ text. ibidẽ plen⁹ dicet. ¶ † Titio no. & fi. text. q̃ estimatio testatoris facta de reb⁹ legatis nõ attenditur, vt hic. & l. cũ pater. §. q filio. & l. si. §. j. j. ti. j. vnde per istũ text. & iura prealiegata determinant Dy. Bar. & alij oẽs indifferenter, † q̃ si testator legauit vxori sue vestimẽta & iocalia q̃ estimauit valere ducenta, quod si valeãt minus nõ põt vxor petere q̃ sibi suppleat illud q̃ sibi defuit: quasi voluerit testator ducẽta legare: eodẽ modo si reperiantur plus valere etiam in duplo, nõ poterit heres aliquid diminuere, sed vestes & iocalia debẽt dari vxori, put sunt, nõ attenta estimatione testatoris, put est hic text. & aduerte q̃ fin. Rap. cu. iste text. nõ vt ali q̃d facere, & sunt subtilis cõsideratio: qz hic non creditꝰ estimationi testatoris, vbi est locus rationi falcidie: † eo quia testatoris iure isto nõ poterat directo vel per indirectũ falcidiã, pbis bere aut tollere vel minuere. l. q̃ de bonis. §. j. & l. seius & Augerius. ff. ad. l. fal. quod non est in questione Dy. Tu vltra Rap. põdera q̃ text. iste loquitur cõditionaliter. in a gis falcidie rõnẽ haberi oporteat, † s cõditio apposita a lege sui natura importat causam finalẽ. l. fi. & ibi plene Bar. ff. de dona. Item cõditio apposita per legẽ dz necessario existere: qz non importat tantum solemnitatẽ. vt inquit singulariter Bald. in aut. matri & aue, in fi. qñ mul. off. turo. fungi po. per text. in l. pretor. in prin. ff. de colla. bo. sequũtur Alex. & Are. in. l. ij. §. primus. ff. de vulga. & pupil. ergo iste text. nõ simplr vult nõ stari estimationi testatoris, & si dz hẽs ratio. l. falcidie, & isto modo iste text. nõ faceret pro decisione Dy. Bar. & omniũ. s cauete cum hodie testator possit in totũ. phibere detractionẽ falcidie. aut. sed cũ testator in corpore vnde sumitur. C. ad. l. fal. s. q̃ref q̃ a cessante dicta ratione hodie nõ deberet procedere iste text. q̃ non est dicendũ. vulgata. l. pripim⁹ ff. n. C. de app. rũ dic q̃ ẽt hodie non staret estimatioi testatoris & possit phibere detractioni falcidie: qz presumeretur testatorẽ errasse in estimatione rerũ legatarũ. qñ veritas est in cõtrarium, † ubi pbãdo rẽ aliter se habere error presumit. & probatur. l. si post diuisionẽ. Vbi Bart. & alij not. de iuris & facigno.

12 Item p decisionem Dy. & aliorũ facit text. in. l. j. C. arbi. vbi est † text. † q̃ non statur estimationi quã fecit testator in testamẽto de bonis suis vel de suo patrimonio in p̃iudiciũ heredum. ¶ Vita istũ text. & sic supradictam decisionem, † quando testator grauauit

13 heredem vendere rem certo pretio alicui. nũ hẽs tenetur illud pretium seruare, etiam si esset minus quẽ valeat, & sic stat estimationi ipsius testatoris. dato quod veritas aliter se habeat vt est in. l. fideiussor. §. memini. ff. e. vbi Bal. & alij intelligunt illũ text. procedere etiã si pretiũ esset vltra dimidiã iusti pretij, nec tũc heres haberet remediũ. l. ij. C. de rescind. vendi. & c. delicti. ẽmp. & vẽ. & est etiã de hoc pon⁹ text. in. l. etiã. §. j. ff. de pet. hered. in ver. etiam si paruo pretio tussus sit heres vẽdere. & in verbo per exiguũ pretiũ. ratio est. s. m. Imo. & Raph. cu. in d. §. meminisse. quia testator censetur tunc relictum pretiũ donare, ex quo exercuit actum liberalitatis. cum tale legatum sit donatio. l. legatũ. j. tit. j. ¶ Ultimo vt nihil omittatur per istũ text. non decidit Jo. an. in addi. Spec. in tit. de emp. & ven. §. j. versi. penu. in

14 add. incip. hic queritꝰ. si venditor. † pone testator in testamento dt, lego tale pdiũ intra tales cõfines q̃ est quinquaginta ingerũ & reperiunt̃ quinquaginta quinqz q̃rit quid erit de illis quinqz plus, & dicit. q̃ illa q̃stio facilius p̃cedit in legato, vel donatione quã in emptiõe, vbi exprimit pretiũ, & illud taxatur p iugera in quibus habetur ratio pretij sed in legato & donatione non sic est: qz ibi nõ cadit ptũ: vnde dicit primo videri q̃ iugera minime rata veniant in legato & non p tyra. per text. no. in. l. pe. §. vl. ff. de ac. empt. & in. l. comprehensum. ff. de contrahen. empt. contrarium dicit se audiuisse dominum suum in legibus tenere per istum text. nostrum in fi. & d. l. cum pater qui filio. j. ti. j. cum distinctione: tamen an concedens hic p̃ a numero sine mensura & tũc nihil plus veniat. l. si quis in testamento. ẽ. & aut primo exprimit certã speciẽ vel corp⁹, & postea addit mẽsurã: tunc adiectio mẽsure est loco demõstrationis q̃. falsa nec vitiat nec minuit id cui addit. l. si ser⁹ legatus. §. qui quinqz. j. e. & l. demonstratio falsa. ff. de cõdi. & demo. cum aliis p̃ris allegatis. Videe q̃ ista decisio quã Jo. And. & fuisse dñi rei & fuisse Cal. Lan

qui etiã formaliter ponit in consi.cxcvij.q in cipit in cõcessiõe cuiusdam donationis hec clausula Item: z illud cõsiliũ Old. et formaliter refert.z sequit Albe.de Rosi.in.d.l.cõpzehẽsum. ff.de Zhen.emp.Cano.in.c.p tuas.de dona.Bal.in ru.C.de Zhen.emp.in.rxij.q.Item ad de facere tex.in.l.qui fundum.§.q agrũ.ff.de cõtrahẽ.emp.z in.l.seruũ.§.si modus.z in.l.iulian⁹. §.si Titius.z qs ibi Bar.ff.de Zhẽ.emp.cũ aliis cõcordãtjs que in contractu venditionis tradi consueuerunt.

1 ☞ Liberatio habet vim solutionis etiam quo ad implementum conditionis.

2 remittere debitum quod est dare.z ibi an sit idem propie.

1 **§. Titio.** †Liberatio hz vim solutionis et quo ad conditionẽ implendã.h.d. ¶Rot.q hz conditio debeat impleri i forma specifica.l.q hẽdi.in pn.l.Meui⁹.i pn. ff.de condi.z demõ,si ille cui legat⁹ est fund⁹ sub conditione, si decẽ dederit heredi:liberãdo heredez a decẽ q sibi debet,di cẽ leg itarius implere cõditionẽ.z sic debet habere legatũ.qz licet nõ ppzie det.qõ est dñium transferre.§.sic itaqz.Inst.de act.z.l.vbi autẽ nõ apparet.§.fi.ff.de ver.obli.tũ fictione iuris videt dare qz pecunia fingit prius sibi soluta deinde brevi manu data heredi.l.iij.§.fi.ff.de do.inter vi.z vxo.z.l.si spõsalib⁹.

2 §.j.ff.de iure dot.z.l.singularia.ff.si cer.pet.†Item remittere debitũ est dare.l.si mulier.ff.de condi.can.dar.z.l.quin etiã.in fi.ff.de cal.no.Bart.i.l.peculiũ.in prin.p illã tex.ff.de pecu.gl. in.c.veniẽs.primo cũ si,z ibi Abb.de test.Sed aduerte z mel⁹. quia conditio nõ debet impleri quãdo stat per heredez cui est implẽda.istam aliqn rationẽ formaliter assignat tex.in.l. Julianus ait.ff.de cõd.z demõ.vbi dicit tex.in terminis nostris. q nõ videtur legatarius conditioni paruisse quasi dederit sed quasi per heredẽ stetisse.q nominus paruisse:ideo põt legatũ petere,priusq̃ certerit cõditio.ita ibi tex.z ibi Bart.summat illum tex.quod remittere z dare non est idem propie.

1 ☞ Dominiũ rei legate quod queritur legatario ignoranti.

2 Dominium vt transeat in legatarium sufficit.q fuerit penes defunctum etiam commutabiliter.

3 Legatum rei sue factum vt de aliena valet.
Veritas prefertur opinioni.

4 Heres non potest repudiare legatum alteri factum,z si repudiat non tenet repudiatio.

5 Confiteri non potest heres in preiudiciũ illius cui iura sunt relicta.

§. Sititius Dominiũ q erat apud defunctũ trãsit in legatariũ,et si defunct⁹ ignorabat rẽ esse suam,z possessio apud eũ nõ erat:z est bon⁹ casus hz Bart.

1 ¶†Ho.primo qs dñiũ rei legate querit legatario ignoranti ad idem.l.cũ pater.§.surdo.j.tit.j.rõ est: qz legatũ nõ põt nisi adferre vtilitatẽ legatario.l.si hẽditatẽ.in princ.ff.mã. ideo lex statuit acquiri ipso iure etiã absenti,z ignoranti,secus est in hereditate,q posset esse dãnosa.d.l.si hẽditatẽ. ideo lex noluit acquiri nisi adeat:z sic nisi interueniat factũ heredis instituti, intelligetamen,quod legatum acquiritur ignoranti; verum est irreuocabiliter,qz adhuc potest repudiari donec fuerit acceptatum: vt declarat glo.not.in.l.si quis hereditatem.z ibi Barto.ff. de

2 condi.indeb.†sic no.ex hoc tex.q sufficit dominium etiã cõmutabiliter fuisse penes defunctum,vt dominium ipso iure trans-

3 seat in legatarium.ita est tex.no.hic. ¶Secundo no.qs†quãdo testator legat rem suam vt alienam,q v leat legatum eo qz plus q est in veritate.quã id q est in opinione.§.si quis suam. Inst.de lega. Itẽ opinioi veritas est pferenda ingt tex.in c. nuptie.de biga.Cõtra autẽ.qñ testator legat rem alienam vt suam tunc non vz nisi legatum sit factum coniuncte persone.l.cum alienaz.C.de legat. ¶Bl.si.in ver.non repudiauerit. Jn ista gl.

4 in fi.istud cõiter tenetur,†q heres repudiare nõ põt legatum alteri factum:si repudiat,non tenet repudiatio,vt est tex.in.l.liberto octoginta.ff.de bo.liber.Item(vt est de mente gl.) istud pbatur a partibus sufficienter enumeratis.aut enim heres repudiat ante.quã adeat hereditatẽ.z tunc nullũ ius hz.q possit repudiare.l.is qui heres.ff.de acq here.aut post quẽ amisit hereditatẽ:qz acquisitum est ius ipso iure legatario.hẽs repudiare nõ potest.l.si partem.§.fin.ff.quẽ admo. ser. amit. facit.l.j.§. vnusquisqz.z.§.decretalis.de suc.edi.Itẽ heres per dispositionẽ suã non potest preiudicare legatario,vt hac.l.i prin.vnde iste tex.prestat argumẽtum fin Dy.Bal.z Flo.†q heres non põt cõiteri in preiudiciũ illius,cui legata sunt iura.ipse autem testator bene potuisset repudiare.l.seruum filij.§.j.ff.eo.qz in potestate sua erat adimere:sed nõ heredis. Jsta sunt vera in se,hz punctus est rñdere ad istũ tex.q dicit,z heres legatum non repudiauerit.z sic apparet quod q heres possit repudiare. glo. rñdet quod tex.per hoc non dicit q repudiatio teneat,q isto modo tenẽdo gl.fin Dyn.Bal.Salic.Jmol.z communiter alios dz subaudiri ad tex.maxime.quod est destruere tex.Item text. supflue diceret,z heres Titij legatũ repudiauerit si repudiare nõ posset.z repudiatio non teneret.Itẽ illa negotiatio non repudianerit,z sic illa pratio psupponit habitum z sic potentiã repudiãdi,z sic q repudiare potuisset,z valeat.l.decẽ.ff.de ob.z.l.remittit.de iureiu.z.c.ad dissolnẽdũ.de dispon.impn.Ũ sedo loco Ang.dic.q lfa,q dicit,q heres legatũ nõ repudianerit,facti contingentiã notat.z non ius.nã z si vellet repudiare, nõ posset ppter ius quesitum legatario.d.l.si partẽ.§.j. in fi.hz istud nihil est dicere per predicta.Unde tertio dic ex mente Jmo.z.Raph.c.q in isto tex.heres põt repudiare legatũ serui facti a Seio.quẽ defunct⁹ ignorabat ad se pertinere.z sic credebat alienũ,eo qz dñiũ erat cõmutabile, penes defunctum ideo heres põt tũc illud repudiare:alias secus,vt singulariter pbat iste tex.z talis repudiatio vz in preiudiciũ ipsius hẽdis, sed non in preiudicium legatarij.d.l.liberto octoginta.de cuius intellectu dixi in.l.si mihi,z tibi.in prin.§.eo.qz hẽs tenebitur legatario prestare estimationẽ illius serui legati.aut illum redimere, iuxta.l.nõ dubiũ.§.fi.ff.de leg.iij.z l.cũ aliena.C.de lega.ex quo facto heredis legatũ perijt,z q istud sit verũ,patet clare ex his q nunc subjcia.vnde ad.o.i,si partẽ.§.j.in.fi.que allegat in oppositũ,q ibi ille,cui erat legata seruitus alienauerat fundũ dominãtẽ cui debebat seruitus z sine quo seruus predialis cõsistere non potest.l.j.ff.cõia pred.l.z si maxime.ff.de ser.leg.vnde postea q̃ alienauit fundũ dominanté sibi nõ cõpetit amplius aliqd ius in seruitute:qz seruitus sequitur fundum z dñiũ fundi,non est ergo mirũ si non põt repudiare seruitutem q nõ debẽt sibi,hz illi in quẽ alienat⁹ est fund⁹.nõ sic est in hoc tex. vbi obligatio personalis ex testamento cõpetẽs p hoc legato seruipsi titio q heredem primi testatoris,trãsiit ad hẽdem Titij.nõ aũt ad Seiũ fm legatariũ:ergo ipsi hẽdi cõpetit ius: ergo etiã ad eũ potest pertinere repudiatio talis legati,z hoc modo procedit iste tex.sine violentia,aut destructione.

1 ☞ Repetitio legatorum facta a substituto pupillari habet locum si legata non ceperunt deberi a pupillo.
Argumentum de tempore ad res bonum est.
Legatum pure relictum a filio impubere herede instituto,z pure repetitum ab eius substituto pupillari impubere adeunte,habetur acsi eadem res sepius eidem z ab eodem legata sit, z deberur tantum semel.

3 Uxor que relicta fuit domina massaria z vsufructuaria filio in instituto,z eidem extraneo substituto pupillariter.si extrane⁹ successit pupillo decedenti,an habebit integrum vsumfructum vel tantum alimenta.

4 Legatum non potest pluries deberi a gravato vel eius herede.

5 Legatum vsufructus factum ab instituto non censeatur repetitum etiam si sit conditionale a substituto.

6 Obligationis qualitas non debet variari ex persona heredis, z intellige vt nu.9.

7 Uxore relicta vsufructuaria,z filio impubere instituto, z si eidem sit substituta pia causa habebit integrum vsumfructum substituto eueniente casu substitutionis pupillaris.

8 Qualitas privilegiatiua mutatione persone differentis mutatur z perditur privilegium.
Consuetudo vulgari inducta etiam beneficio filiorum debet stricte intelligi z non extendi ad aliam personam.nu.10.

11 Uxor que relicta est vsufructuaria, donec in viduitate manserit,si per triennium stetit vidua z fructus percipit, licet postea nubat non tamen restituit fructus perceptos.

12 Qualitas extrinseca que insurgit speciali privilegio persone non censetur repetita,nec extenditur.
Species eadem si relinquatur in testamento patris z in substitutione pupillari,nõ debetur ex vtroq testamento secus tamẽ est si relinquatur in duobus testamentis diuersorum.

14 Legata facta ab instituto cessentur repetita a substituto vulgari succedente ex tacita vulgari comprehensa in pupillari.

15 Pupillaris substitutio potest fieri ex interuallo.z alia hora seu parata post testamentum patris.

1 **§. Si pater familias** †Repetitio legatorum facta a substituto pupillari habet locum etiã si legata nõ ceperũt deberi a pupillo instituto.h.d.z vide Barto.in l.licet imperator.vbi dixi.§.eod. ¶Et iste tex.ponit tres casus.Primo quando a pupillo herede instituto testatoris legauit alteri sundũ pure,z repetijt eum dẽ pure a substituto pupillari, z sic repetitio fuit eiusdem forme,z pupillus adiuit hereditatem patris:certe talis repetitio facta a patre nihil valet:qz idem legatum non põt denuo,z sic bis deberi ab eo.l.cũ quesitio.§.j C.de legat.facit.l.qui bis idez ff.de ver.obli.z testatoris tñc non vt sepius legare,sed sepius log vt dicit tex.i.l.mentus.§.cũ q.j.tit.j. ¶Secundus casus est qñ

a pupillo

a pupillo pure a substituto sub cõditiõe, z sic sub diuersa forma ret idẽ multo magis: qz tũc dispositio scõa minus plena ce dit plenioni.l.si ga ita scripserit.ff.de here.instit.facit.l.qritur.ff. de sta.homi. Jtẽ antecẽ fim cedat, z sic antecẽ eueniat conditio primũ suscepit efficaciam suam, vnde fim postea eueniens nihil põt operari. ¶ Tertio casus est econuerso, †qña pupillo sub cõditiõe a substituto pure, z pupillus decessit pendente condi tione, tũc repetitio valet z legatũ statim debet a substituto pupillari: qz sic est commodũ legatarij cp debebat a substituto fieri qũ esset pl9 relictũ a substituto pupillari, tũc vz quatenus est in eo plus.l.qd ergo.in prin.§.eo. z bonũ est argumentũ de cõpone ad res, z cõtra.l.miles ita.§.j.ff.de testamen. miles. z.l.si ita relictum.§.fi.j.eo. Secunda pars est ibi, quare z si pure, ter tia ibi, contra autẽ, z vltius est ista inuestigatio, ppter falcidiã, si hereditas patris nõ esset in totũ soluendo, sed hereditas filij sic.vt.l.in rõne.§.quod vulgo.ff.ad l.falci. z ita habes bene ex planatũ istum notabilem text. ¶ Not. primo cp legatum pure relictum a filio impubere berede instituto, z pure repetitũ ab eius substituto pupillari impubere adeũte habetur perinde ac si pupus eadẽ res eidem legata fuisset quo casu non debetur ni si semel.d.l.cum questio.§. fin. z non nascitur nisi semel actio z pupillũ institutũ adeuntẽ sive legatarij acceptauerit a pupillo sive nõ acceptauerit a9 eo, nõ põt redire ad illud, vt inquit lit tera: qz cum vna tantũ actio sit nata pro isto legato z pupillũ, non põt alia nasci nec intentari contra substitutũ, z in hoc dñ text. dicit sive repudiauerit, est valde notabilis casus fm Bal. hic. Ego vltra scribentes pro clara intelligentia istius text. pos mo notabilem qõnẽ, que satis aperit intellectum huius litere, ponetestõr instituit filium suum pupillum heredem, z ei substituit pupillariter quendam extraneum. deinde relinquit vxo rem dominam, massariã z vsufructuariam bonorum suorum, prout quotidie cõtingit in testamentis. quo casu attenta z sue tudine Bulgari approbata, vxor existente filio debet fm alimenta habere, secus si non esset filij. qz tunc vxor debet habe re integrum vsumfructum †z gl. doc. in authen. hoc locum. C. si milis. secundo nup. pupillus fuit heres patri, z mortuus est i pupillari etate, z extraneus successit ex pupillari substitutione. an vsũ ab extraneo substituto debebit habere integrũ vsumfru ctuam an solum alimenta. est nobilis. z quotidianus passus in quo Bar. in.l. Titia cũ testõ. §. si. ff. de leg. ij. dicit, cp debent be ne inspici verba istius relicti, qualiter fuerint concepta, vnde di stinguit quod aut testator simpliciter reliquit vxorem vsufru ctuariam. z sic est vnum legatum, z non variatur per tẽpora, z si vxor debet tantũz habere alimẽta: qz filius fuit heres patri, etiam legatũ in persona filij incipit vim habere, ergo substi tutus nõ potest in plus teneri, quã filius. l. qui fundum. §. qui filios. ff. ad l. fal. Si vero testator dixit, relinquo vxori z bonorũ vsufructuariã, donec caste, z honeste vixerit, vel donec vitã vi duale seruauerit, put quotidie dicit in testamẽtis, z tunc ex eo quod dixi donec videt legatũ esse annuum, vt. l. legatum. ff. de annu. leg. z p primo anno est purum, pso sequentibus est con ditionale. locum in annos. ff. de annu. leg. z per consequens, vxor tuo pupillo, incipit tunc deberi ex psona substituti prout dixi mus de text. in hoc. §. nostro. z sic cũ substitutus fit extraneus, vxori debet habere totum vsumfructum. Jtem cum fit annuũ legatum in pnc. cuiuslibet anni dz inspici cõditio persona rum. d.l. cum in annos. z dicit se tta consuluisse, z cp plures se subscripserunt consi. suo. Adde cp ita consuluisse Bar. in consi. clxxij. cp incip. Nicolaus ser Armati. Jdem ẽt Bar. in consi. lvj. inci. Bar. fecit testamentum in secundo dubio. z ista est cõis opinio quã etiam tenent Bal. Jmol. Rap. cu. z Jo. in d.l. Titia cum testamento fit. Bal. z Jmol. in.l. z si 2tra. ff. de vul. z pup. Bal. in.l. fin. C. de indi. vid. tol. Iuge. in. d. authen. hoc locum. z plenius in consi. cvij. inci. in dicto testõ continetur. Joã. de Jmol. in c. fin. de pi. Abb. in consi. lxxij. vol. qõ incipit, puncto. questionis in his terminis proponitur. in secundo dubio. Bau. de Cas. in consil. vj. inci. circa primum videtur dicendum. Ludo. roma. in cons. cccxcvj. incip. in casu proposite consultationis, in quo primo queritur, an domina Francisca. Jdem simpliciter tenet Alex. in consi. xl. j. volu. quod incipi. viso themate, z dubitatione, de qua queritur. z in consi. xlij. volu. incip. viso processu in causa, z lite. ¶ Tu aduerte quod vtrũq membrum distinctionis Bar. to. bene probatur in isto tex. Nam primum membrum, quãdo vnum est legatum non variatum per tempora, z filius fuit heres patri tunc substitutus pupillaris non potest in plus tenere, qz filius, z sic solum ad alimenta istud optime probatur in hoc tex. j. z ij. parte: quia cum legatum vsufructus sit pure re lictũ vxori a filio pupillo herede instituto, z pupillus fuit hẽs patri, ergo cepit deberi ab ipso pupillo. ergo etiam si tale lega tum fuisset repetitum a substituto pupilli talis repetitio nihil

4 valet. tex. est dicẽs quia idem legatum non põt deberi ab eode vel eius heredẽ: vt. l. cum qrito. §. j. C. de legat. z ff. dixi. z 05 et ibi
5 Bar. p istum tex. in.l. j Jmperator. §. e. z multo minus. †qñ legatum vsusfructus nõ fuit expresse repetitum a substituto pupillari, vt in casu presentium nam tunc non censetur ex facie repetitum a substituto sive sit purũ sive conditionale, z dies cessit in vita pupilli. l. j. §. interdũ. z. l. in ratione legis falcidie ratione. §. quod vulgo. ff. ad leg. fal. Bal. z alij in d. l. j Jmperator. §. eo. ergo cum pupillus fuerit heres, z legata ab eo deberi ceperint, j3 postea moriat i pupillari etate, z substitutus pupillaris admittat, tenebit ad legatũ ex persona pupilli substituti, z non ex sua persona, cum legata relicta a filio pupillo nõ cessẽt repetita a substituto pupillari: ergo apparet, qõ substitutus tenet ad legatũ nõ tãq substitutus. j3 tãq heres impuberis: ergo non debet in plus teneri, quam filius pupilli, quando vnicum est legatum. l. qui fundũ. §. qui filius. in fi. ff. ad leg. falc
6 presertim, †cum ex persona heredis non debeat variari qualitas obligationis. l. ij. §. ex his. ff. de verb. ob. z. l. cui fundus. in fi. ff. de cõdi. z demõ. Sed j3 ista inductio de hoc tex. videatur bene facere pro primo membro Bar. tamen vt posteris dem materiã meditandi, videtur, cp iste tex. sic inductus possit bene quadrare: qz iste tex. loquit quando a pupillo instituto fuit relictum aliquid in specie quod non habeat tractũ successiuum: puta qz legatus est fundus, vt hic dicit tex. j3 in qstione nostra fuit legatũ vsusfructus etiam simpliciter factum h3 tractũ successiuũ de anno in annum ergo licet pro primo anno ceperit deberi a pupillo. tamen post cp mortuus erit pupillus, z succedet fit substitutus pupillaris abinde in antea incipiet deberi a substituto pupillari, cum (vt dixi) istud legatum licet simpliciter factum habeat tractũ successiuum in futurũ, secus in legato fundi, de quo loquit iste tex. ¶ Similiter scõm mẽbrũ distinctionis. Bar. quãdo tale legatũ vsufructus est annuum propter dictionem donec. z fit pro primo anno purum, z pro sequentibus cõditionale. qz mortuo pupillo, incipit deberi a substituto, put est casus in hoc. §. in. iij. parte q optime pbat mẽbrum Bar. z cum
7 substitutus fit extraneus. videtur tũc vxor debet habere plenum vsumfructum. Et istud ampliat etiam si esset substitutum pupillariter hospitale. z sic pia causa: adhuc filio adeunte, z morente in pupillari etate vxor habebit tũc ab hospitali substituto integrum vsumfructum. z non solum alimenta fm Bal. z Jmol. in d.l. z si cõtra. tamen ad istũ tex. posses dicere, qõ iste text. in. iij. parte loquitur, quando legatũ fuit relictum a pupillo sub cõditiõe, z a substituto pure, tũc bene debetur a solo substituto vt ibi tex. z nõ consideratur persona pupilli, quo nunquã deberi cepit, propter pendẽtiã conditionis. sed attenditur persona substituti, nõ sic est in isto secũdo membro Bar. quando ille legato est apposita dictio donec: qz ibi a principio legatũ istud in persona pupilli fuit purũ: z postea in sequentibus annis semper est cõditionale, ita in persona substituti pupillaris sicut in persona pupilli. ergo iste tex. in. iij. parte nõ facit, in qua a substituto erat relictum pure, licet a pupillo sub conditione. ¶ Ultra
8 Bar. cõfirmatur istud secundũ mẽbrum ratione, †qz qualitas primi legati ma mutatione persone difficilis mutat z perditur primum legatum vt est. text. no. in. l. licitatio. alias incip. locatio. §. pe. z fi. ff. de publicanis. z in. l. Paulus alias, per procuratorẽ. §. j. ff. de acq. here. z in. c. vnico de iure pat. in. vj. ergo cõsequendo Bulgari iter pretãs talia verba primi legatj filiorũ vt dictũ alimẽta cõmendationem debent extendi ad extraneũ substitutũ, in quo cessat forma filiationis. ¶ Et per hoc potest respon
9 deri ad vsũ cp statim dixi, †cp ex persona hẽdis non debet variari qualitas obligationis, est verum nisi in principali esset tale
10 primum legatũ cp mutaret cp successionẽ heredis, † Jte talis consuetudo, que taliter interpretata est tale relictũ cõtra vim †vxoris fauore filiorũ dz stricte intelligi z nõ extẽdi ad aliã psonã pertim extraneã: vt est gl. valde no. in. le. j. §. si quis ex hoc interdicto. z ibi Bar. ff. de itin. actu. qz primo. cu suis cõcordãtijs. z istud fundamentũ videt satis vigere cp Bar. tũ posset dici, cp attento isto fundamẽto idẽ deberet dici in primo casu Bar. qõ in se cõde: qz vtrobiq militat idẽ fundamẽtũ, nisi dicas adhereõ fundamẽtis Bar. cp i primo casu legatũ cepit pure deberi ab ipso pupillo: ergo semp persona pupilli cõsideraf. nõ sic est in secõ casu. ¶ Item pro isto secõ mẽbro distinctiõis Bart. bene facit illud cp decidit Bal. z Jmo. fati9 in. l. cũ filio. §. q mu
11 rianaz. j. tit. j. vbi querũt, pone. † cp marit9 rel quit vxori vsumfructũ donec, vel cpdiu caste vixerit z i viduitate pmanserit, ista vxor stetit vidua p triennũ z fructus triennales pcepit. z postea nupsitan teneat restituere fructus ist9 triennij z tenet, cp nõ, qz plura sunt legata annua, ppter illã dictionẽ donec, vl cpdiu z sunt postea cõditionalia, vnde pro annis preteritis quib9 cõditio fuit impleta nõ venit fructuũ restitutio, j3 in futuro ipe

fic. allegat notata p gl. in l. fi. C. de ind. vid. tol. ¶ Sed aduerte q̄ Bar. p more suo varias. in l. volūtatis. C. de fideicō. tz cōtra Bar. z cōem sniaz, z dicit Jzuī cōsuluisse, inq̄tū Bar. tz q̄ substitut⁹ extraneꝰ tenet ad plenū vsumfructū, p tex. nostrū Bal. tz Jzuī p istū tex. quē tū aliter nō inducit. z p. l. tz Imperator. ē. co. Item q̄ totū legatū est adscriptum filio pupillo z ad onus filij pupilli. ergo substitut⁹ pupillaris nō dz teneri in plus. quā pupilli⁹, cū sit ipse pupilli z veniat ex psona pupilli. z sic videꝫ. q̄ Bar. z Bal. in hoc sunt Jzuī. tū vteraq; cozū allegat istū tex. p se. credo q̄ meli⁹ alleget Bar. q̄ qñ legatū vsufructꝰ fuit annuū, z sic p10 primo anno purū, z p sequētib⁹ cōditionale nō pt dici q̄ p sequētibus annis cōditiō alib⁹ ceperit deberi ex psona pupilli: z sic nō sum⁹ nec in primo nec in ſcō casu hui⁹ tex. Dz in prin. cum sibet anni in quo purificat conditio, dz inspici persona q̄ tenet. Cū ergo sit mortu⁹ pupilli⁹, z sic in sequentib⁹ annis legatū annuū purificet in psona substituti extranei: z ab eo incipiat deberi z nō a pupillo, z substitut⁹ sit extraneꝰ: ergo tenebit ad integrū vsumfructū, vt est text. hic in tertia parte. z hoc modo posset euadi retorquntio, quā superi⁹ in oppositum feci. Jtē tunc legatū angeꝫ in psona substituti pupillaris, vt est tex. in d. l. z si cōtra. ff. de vul. z pup. z l. cum patronus. ff. de le. ij. ¶ Cōtra Bar. etiā multū audacter tenuit Sali. in. d. aut. hoc locum. vbi dicit, quod ita de facto consulnit contra Bar., z qs ita obtinuit sniam p rōnē Bal. quam. ſ. prime retuli. Jtē quia istud legatū vsufructꝰ relictū a filio censet repetitū ab eiꝰ substituto ad hoc allegat istū tex. q̄ bat Jzuī, tz repetitio de instituto ad substitutū esset repetita cū eisdē qualitatib⁹. d. l. tz imperator. ē. c. qu eadmodū a filio debebant solū alimenta vtori z nō plen⁹ vsufructus: ita cum eadē qualitate debebant solum a substituto pupillari: tz ad hoc pz rūñio ex supradictis. † Item qñ est qualitas extrinseca q̄ insurgit spāli. priuilegio psonali vt in casu prīi tunc talis qualitas nō sit reperitio: q̄ cesset cohererе psone, z nō extēdi p regulā. l. q̄ tale. cū ibi tradit⁹ p Bar. z alios. ff. fol. ma. z. l. j. C. de pri. do. z in l. in oibus. ff. de re iud. relis quā in isto articulo dixi in. d. l. z si Jzuide et Bar. i cōs. cc. xliij. q̄ incipit, fuit quidā de assisio in scō dubio. z in l. j. ff. qui. mo. vsuf. amit. z in l. si ita scripti fuerit. ſcā. p illū text. ff. de ma. test. z in. d. l. z si Jzuī Bal. i d. l. ij. ſ. qd ergo p illū tex. ff. de vsu, z habi. Bene. de Jplum. in. l. ij. ff. de ma. test. vbi aliter distinguit in ista qōne z eius diffinctionē refert z sequitur Alle. in. d. l. z si contra. vide etiā Jpet. de arcb. in cōsi. clxxxv. incip. questio videt magis dubia. Mar. Socī. in cōsi. lxviij. incip. Joannes magistri Jfrancisci. in princi. Francis. de Curte in cōsi. xiij. incip. no bilis testator. ¶ Secundo principaliter vltra scribētes pondera ex isto tex. q̄ eadem species relinquitur in duobus testamentis. ſ. in testamēto patris, z † in substitutiōe pupillari que dicit testamēto ipsi⁹ filij pupilli. l. patris z filij. ff. ē vul. z psl. z p eam succeditur in diuersis bonis z diuerse persone: z tū legatū non debet ex vtroq; testō. q̄ videt ꝯtra tex. in. l. plane. ſ. j. ē. co. vbi qñ eadē res legat eidē in testamētis duoꝝ. debet ex vtroq; vt ex vno rē. z ex alio estimationē cōsequat: vt ibi. Jmo. qñ vn⁹, z idē testator legat bis eidē eādē speciē a diuersis heredibus: ab vno debet res: ab alio estimatio. z sic vtraq; vz. l. qd ergo. ſ. si quis duos. ē. c. Videt q̄. d. l. plane. ſ. j. loquit in duobus testamentis diuersorū eque principalib⁹, tz testamētū patris est principale testamētū vero filij est sequela accessoriū. l. ij. ſ. prīus. in fi. z. l. ex pupillari. ff. de vul. z pup. z ideo rupto testamento prīo rumpitur z pupillare. l. si quis eū. ſ. j. de vul. z pu. imo, qñ duo testamenta habētur p10 vno. legatū nō debet nisi semel: vt si primo legauit tibi fundū. z postea heres in⁹ legauerit tibi eūdem fundū: nō poterit cōseq nisi semel rē vel estimationē. l. huiusmodi. ſ. si Sempronī⁹. ſ. c. gl. in d. l. plane. ſ. j. ē. non ob. etiam d. l. qd ergo. ſ. si quis duos. ē. c. qz ibi apparebat de expssa voluntate defuncti, q̄ volebat legatū deberi bis ab vtroq; herede, hic aūt loquitur in dubio vbi nō est plumendū testatorem velle nisi semel deberi legatū vt dixi. ē. declarādo tex. ¶ In gl. in verb. nō poterit. adde plaiorē rōnē quā dixi. ē. declarādo tex. qz ex quo semel est nata actio Jpupillū instituto p10 legato puro, nō nascit iterato Jsubstitutū: qz nō interest legatarij. ar. l. qui his idem. ff. de ver. ob. ¶ In gl. i ver. legata. gl. dupliciter intelligit tex. teneſcz itellectum, q̄ est melior ū magis cōgruit litere z dū gl. dr. tz ex tacita debent. ista gl. nō videt bñ dicere: qz si expssa repetio legati non vz. vt dicit gl. ergo etiam non poterit valere tacita, p10ut glo. dicit in glo. fin. in princ. illud ergo quod dicit glo. ex tacita, intellige. † id est, ex persona pupilli tanquam heres pupilli, nō aūt q̄ propie videatur facta aliqua repetitio legatorum in substituto pupillari. sed bñ fit facta repetitio qñ est successor ex tacita vulgari. vt l. qui fundum. ſ. q̄ filiū. ff. ad. l. fal. Rōne diuersitatis iter substitutū vulgarem z pupillare assignaui in. d. l. tz Imperator. q̄ lex solum loquit in substituto vulgari z nō pupillari, vt ibi p Bar. z oēs. z ideo glo. hic male allegauit istū tex. p10 tacita repetitiōe i substituto pupillari. Jntellige ergo q̄ debeat ex tacita, nō vt a substituto: necyt ex tacita, nec vt ex hīde ipsi⁹ impuberis: nā vt a substituto: necyt ex tacita, nec vt ex expssa deberi posset ex quo legata ceperāt deberi ab ipo pupillo instituto qui fuit heres. ¶ Capio gl. fi. in ver. sola. q̄ diuidit in quatuor partes. Jn prima declarat text. Jn secūda remouet vnum contrarium. Jn tertia opponit z soluit. Jn quarta z vltima allegat vnū cōcordāt ē. ad text. secūda ibi, refert ergo. tertia ibi, tz videtur. quarta z vltima ibi. z facit. ē. de vul. substit. ¶ Jn ea. gl. ibi. que est cōtra. dic q̄ imo cōcordat: qz ibi non debebat legatū a pupillo: imo debetur ab eius substituto sicut z hic in tertia parte. ¶ Jn ea. gl. ibi. per. l. hic fic. dic melius, q̄ ibi loquitur qñ ab eadē psona z eodē gradu reliquit: hic qñ a diuersis z diuerso gradu: q̄ censetur semper ex interuallo fieri. ar. l. pe. ff. de vsufru. accre. nā qñ ab eadē persona eadē res eidem z si. in eadem vltima voluntate fuerit relicta pure. z postea sub conditiōe poteſt legatarius eligere, vtrū velit illud legatū vt purum an vt cōditionale. pōt enim interesse sua habere vel conditionale qz forte erit capax tempore existētis cōditiōis q̄ nō erat tēpore testamenti: vel qz legatum cōditionale nō habebat aliquod onus: purū aūt sic. Circa istam partē gl. dubitat Jpet. de Beru. dum vult, q̄ legata possunt reliq a substituto pupillari ex interuallo. Jstud vī dubiū: cum pupillaris substitutio z testamentū paternum debeāt fieri eodē cōtextu, vt. l. ij. ſ. prīus. ff. de vul. z pu. vnde dicit se nō videre qūo legata possint a substituto impuberis, ex interuallo relinqui, nisi saltem gl. fm eū q̄ reliquit faciendo codicillos: qz poterit hoc facere ex interuallo. Sed mirandum est de tāto patre: † qz pupillaris substitutio poteſt fieri ex interuallo, z alia hora separata post testamentū patris, vt est tex. in. l. fi. quis eū. ſ. i. ff. de vul. z pu. tz testamētum patris, z filij censētur loco vni⁹. l. patris z filij. ff. de vul. z pu. z ſ. igitur Just. de pu. substi. ergo videbaī. q̄ deberent eodē cōtextu fieri l. heredes palam. in prīn. ff. de testam. z. l. cum antiquitas. C. e. sed dubito quod non fuerit lectura domini Jpe. de Beru. sed fuit cuiusdam substituti qui p10 eo legit.

1 ¶ Copula z alternatiua quando ponitur inter easdem personas, vtraque seruat naturam suam secundum ordinem prioritatis z posterioritatis. intellige. vt nu. 2.

3 Disiuncta posita inter personas honoratas non ponitur p10 coniuncta quando ponitur simul coniuncta, z disiuncta.

4 Clausula quod omnes, vel aliter eorum expediat, importat q̄s vnus, etiam alijs irrequisitis, expedire possit.

5 Stāte statuto q̄ antiam, vel maior pars ipsorū aliqd faciat si id respicit onus, maior pars facere id poterit alijs requisitis.

6 Clausula q̄ si nō oēs poteritis interesse, vel si aliq̄ noluerint, vel non potuerint interesse, operatur, q̄ vnus nō potuerit expedire nisi prius constet de aliorum impotentia, z voluntate.

ſ. His verbis

Hec verba nobis vel alteri vestrū intelligunt, si oēs nō supsunt. z sic in defect ū aliorū. h. d. z est no. tex. z satis cōcordat. l. heredes mei. ſ. fi. ff. ad Treb. vtilitas est. qz ille sol⁹. q̄ superit habebit totum ex dispositiōe defuncti, z sic ex persona sua, z cōsequēter habebit sine onere q̄ impositum fuisset legatarijs. si aūt haberet ex iure accrescendi, z sic ex persona aliorū: z teneret ad onera illis imposita, vt l. si pluribus. z. l. plane. ſ. fi cōiunctis. ē. c. z. l. rei cōiuncti. j. ō leg. iij. ¶ † No. sing. ex isto tex. quod qñ copula, z alternatiua ponitur inter easdē personas, vtraq; seruat naturas suas fz ordinem prioritatis, z posterioritatis, vt primo coniunctiua: deinde disiūctiua attēdatur: vnde si testator legauit fundū Titio, z Seio, vel alicui eorum, z tpe mortis testatoris oēs viuunt oēs simul admittunt z tūc pcedit prioritas copule antecedētis. Si aūt non reperiatur nisi vnus solus tēpore mortis testatoris: tūc ille solus insolidū admittit. z sibi hz locum alternatiue posterius posita. z istū casum q̄ testator ponit cōiuncta z disiuncta inter easdē psonas. dicit Bald. hic se nescire alibi. ¶ Et sic no. fm Bal. quē ceteri sequunt limitationez ad. l. cū qdam. C. de ver. sig. 2 vbi disiunctiua posita inter personas oneratas ponitur p10 cōiuncta. nam illud est verum, vbi sola disiuncta fuit posita, vt ibi. secus, vbi ponitur simul cōiuncta z disiuncta: vt hic. nā tunc disiuncta seruat naturam suam z debet aliquid operari q̄ est bene not ādum fm Bal. z sequit etiam Alle. in d. l. heredes mei. ſ. fi. z facit ratio: qz cum disiuncta sequens non possit plus cōiungere quā coniuncta q̄ precedit dz disiunctiua intelligi vt aliquid operetur. l. si quando. in prīn. j. e. ergo remanebit in vt pp10 disiūcte: alias esset superflua. ¶ Limita istum tex. † z similes vt procedat quando agitur de commodo z honore illorū i quos dispositio collata est copulatiue z alternatiue, nam ita demū vn⁹ cozū admitteretur ad totum: si alij noluerint vel non potuerunt admitti. sec⁹, qñ agit de grauamine, vel onere

onere debentiū aliqd facere pata indicare vel arbitrari † vnde si papa cōmittat causam plurib⁹ delegatis cū clausula qō oēs vel aliter eoꝝ expediat, vel sic fiat cōpromissus in plures arbitros cū dicta clausula, poterit tūc vnus etiā alijs non requisitis facere expedire, etiā si alij valeāt & velint itereſſe, vt eſt tex. in. c. cū plures, de offi. dele. in. vj. & in. l. nō diſtinguemus. ſ. cū in plures, ff. de arbi. Similiter ſi ſtatutū committeret ancianis seu decurionib⁹ vel maiori parti eoꝝ aliquid facere, tunc qñ iſtud nō reſpicit eoꝝ cōmodū, ſed onus tūc maior pars alij requisiti poterit facere p. d. c. cū plures, ¶ Itē ſecus eſt † qñ clauſula apponeret iſto alio nō pura & ſi non oēs poteritis intereſſe vt hoc mō & ſi aliq; notaverint vel nō potuerint intereſſe expediatur per aliū tūc nō poterit per aliū expediri niſi prius ſciret de aliorū impotētia & volūtate, vt. l. prudentiā. in prin. de offic. dele. & l. Pedius. ſ. ſi. cū. l. ſeq. & l. nō diſtinguemus. ſ. cū in plures. ff. de arbi. ita cōcludit Bar. in. d. l. heredes mei. ſ. ſi. cū quo trāſeunt Alg. Raph. cu. Pau. de ca. & latius Alex. ibi Pau. dec. & cōiter alij hic, quicquid hic teneat Jmo. quē refert & reprobat Alex. in. d. l. heredes mei. ſ. ſi. de quo etiā vide Bart. in Pōponius, alias incipit, ſi vni. in vj. q. vbi limitat, & ibi Alg. Jmo. & alij. ff. de reiudic. Bald. in. l. j. C. de liber. & eorum li. Jaſo. de ſuis. in. d. c. prudentiam. in prin.

¶ Euenīente conditione legari, legatum de ſeruo valet.

Quod in ſe non tenet aliud non permittit.

§. Cum ſtatuliber Defectus additōis appoſite liberati validat legatū factū de ſeruo. ſecus ſi additio libertatis euenīat. h. d. cum. ſ. ſequitur vſq; ad fi. l. ¶ Et primo loquitur qñ fuerūt diuerſi teſtatores, quoꝝ vnus legauit libertatē ſeruo ſub cōditione qui interim dō ſtatuliber, vt toto titu. ff. de ſtatuliber. poſtea heres huius teſtatoris qui pendente cōditione interim eſt dñs iſtius ſeruī, vt hac. l. in prin. & expreſſior tex. in l. nō ideo minus. ff. de ver. ver. & in l. pleriq; ff. de reg. iur. legauit iſtū ſeruū alteri pure vel ſub alia cōditione nō pure, certe n deficiat cōditio ſub qua fuit relicta libertas & euenīat cōditio legati legatum factū de ſeruo valebit, & multo magis qñ fuit pure legatus facit regula, non ſtat impedimentū q̄ de iure non ſortitur effectum, ita & illud q̄ in ſe nō tenet aliud permittit non poteſt. Poſtea. ſ. ſequens loquitur quā io vnus & idē teſtator legauit ſeruum alienum filio impuberi & a ſubſtituto pupillari reliquit libertatem iſti ſeruo: nam ceſſetur relicta libertas ſub cōditione ſi ſubſtitutus habebit locū, & ſic ſi ſubſtitutus ſuccederet, & ſūr primū legatum ſeruī factū a pupillo redditur conditionale ſub contraria cōditione ſi ſubſtitutio locū non habebit. l. ſi poſt morē. ſ. ſi. s. & l. aliqñ. in fi. ff. de condi. & demon. & ideo ſi efficiatur pubes deficit ſubſtitutio pupillaris que expirat aduenīēte pubertate. In pupillari. & l. verbis ciuilib⁹. ff. de vul. & pup. & ſ. maſcula. de pup. ſubſti. & ſic deficit legatū libertatis ideo legatū de ipſo ſeruo factū valet & tenet. ſecus ſi moriatur impubes & ſit locus ſubſtōi pupillari, tūc exiſtit cōditio libertatis relicta ſubſtituto, ergo tūc legatū factū de ipſo ſeruo corruit, & ita habes plene declaratum vtrumq; ſ. vſq; ad fi. legis.

Lex lxxxiiij.

¶ Res legata ſi efficiat legatarij ex alia cauſa lucrativa, ſed revocabiliter, legatū nō extinguit, ſec⁹ ſi erat irrevocabiliter.

Poſſeſſionē adipiſci non videt ille qui eā retinere non poteſt.

Due cauſe lucrative in eadem re & in eadem perſona concurrere non poſſunt.

Meum qō eſt irrevocabiliter, non poteſt amplius meum ferri.

Reſtata ſi efficitur legatarij ex cauſa onerosa, legatum non extinguitur.

Legatarius pre legata ſub cōditione qñ ſtatim agere poteſt.

Non quocunq; Dominiū rei legate ſuperueniēs legatario revocabiliter, cedente die legati non extinguit legatum quod per hoc declaratur exemplis. d. Dividitur in tres partes. In prima ponit regulam. In ſecunda comprobat per vnum exemplum. In tertia per aliud. ſecunda ibi, ponam⁹ tertia ibi, nā ſi ex ſtipulatione. & gl. prima ponit caſum declarādo exempla tex. & tractat iſta lex tota excepto. ſ. qui caum, quādo res legata incepit eſſe legatarij, ſed revocabiliter, qz poſſet ex futuro euenīre ibi auferri q̄ durat cā legati, & de eadem materia etiam tractat. l. ſequens. & l. Jmo. ſ. j. ſ. & late ſubtiliter Bar. in l. Non u. ſ. duobus. j. ti. j. ¶ Not. q̄ ſi res legata efficiatur legatarij ex alia cauſa lucrativa, ſed revocabiliter legatum non extinguitur ratio: quia non videtur datum illud auferri poteſt. l. qui cōmodum. ſ. ſi heres. j. ti. ij. & l. Julianus. ſ. ff. de condi. & demon. ſicut non videtur acquiſitū illud q̄ poteſt auferri, vt in. ſ. ſeq. vbi glo. alleg. l. nemo. ſ. j. ff. de in integ. reſti. primo non videtur poſſeſſionem accepisse is qui ita nactus eſt, vt eam retinere non poſſit, ita dicit tex. in. l. nō videtur. ff. de acqui. poſ. hinc ſequitur qō ſi tēpore teſtamēti res erat legata rij, ſed revocabiliter qō talis res poteſt ſibi legari, vt eſt tex. in. ſ. ſeq. & ita limitatur. l. ppias. C. de leg. & l. mea res. ff. de cōdi. & de nōſt. ſecus qñ res efficeretur legatarij irrevocabiliter ex cauſa lucrativa. tūc extinguitur legatū: ratio eſt duplex, prima qō due cauſe lucrative in eadem re & in eadem perſona cōcurrere non poſſunt. l. omnes. ij. ff. de act. & obl. & l. ſi ſeruus legatus. ſ. ſtichū. j. eo. & ſ. ſi res aliena, iſti. de leg. & ſcā a eſt ſubtilior ratio: qz tunc obligatio redigitur ad impoſſibile: qz † qō meū eſt irrevocabiliter amplius meum fieri non poteſt. le. ſi vt certo. ſ. ſi. duob⁹ vehiculum. ff. cōmodati. & l. hereditate. ſ. pater. ff. de caſt. pecu. ſecus quādo eſt effecta mea ex cauſa onerosa. l. non eſt nouū. ff. de act. emp. & l. ex ſtipulatione. de acc. & obl. ratio eſt qz fingitur mea non eſſe facta ppter pretiū qō abeſt. l. plane. ſ. ſi rem. ā. eo. ¶ Capio gl. in ver. agam. i iſta gl. Bar. poſt Jac. de are. cōcordat iſtas duas opiniones poſitas in gl. qō † aut legatarius vult agere ad eſtimationē dubij euentus: qz res minus valet, qz euenīēte cōditione poteſt ſibi auocari. l. j. ſ. ſi heres percepto. ff. ad Treb. & l. ide & Labeo. ſ. ſi. & l. ſeq. ff. fami. ercis. & l. ſi ſeruus. in prin. de cōdi. fur. & tunc ſtatim poteſt agere: ita loquitur iſte tex. in primo exēplo ibi, qz is ſtatus eſt eius vbi tex. cōſiderat illud qō euenire poteſt, & ſic agitur propter illū dubiū euentū. aut legatarius vult agere ad rotā eſtimationē ſine intereſſe. & non poteſt exiſtēte conditione & re ſibi ablata. ita loquitur tex. in ſecōo exēplo ibi, exiſtente cōditiōe facit bene tex. i. ſ. ſeq. ibi, deinde ſi poſtea euincatur recte ex te ſtamēto petam. & cum Bar. tenēt cōiter alij, ide⁹ tenet Bar. i. l. inter ſtipulantē. ſ. ſi rem. ff. de ver. obli. & l. ſi meum. ſ. duobus. in. vj. opp. j. tit. j. ſed aduerte, licet cōiter ſcribētes ita trāſeant videtur qō etiā ita primo caſu non poſſit legatarius agere ad aliquod intereſſe rōne dubij euētus & hoc cum effectu cū heres liberetur preſtādo cautionē de euictiōe ſi contingat rem quā habuit legatarius ex cauſa lucrativa ei euinci. arg. l. ſi domus. ſ. de euictione. C. eo. ſicut euenit quādo ſolutū res cui aliquod ius deeſt, poteſt adhuc peti ea res ad effectum, vt preſtetur talis cautio. l. Julianus. ſ. j. ff. de verb. obli. & l. etiam. ff. de ſolu. & ita etiam eſt de mente Raph. cu. hic. & Raph. & Pe. de bexu. in. d. l. inter ſtipulantem. ſ. ſi rem.

¶ Regula catoniana qō nō impediatur legatū valere qñ impedimentum vere ſubeſt, ſed iuris fictione fingitur nō ſubeſſe

Res mea que iuris fictione eſt aliena q̄ poſſit mihi legari.

Legatū rei mee quā alteri debeo actione perſonali an valeat.

Regula catoniana quod non habeat locum quādo a principio non erat preciſum impedimentum.

Legatum factum de re propria legatarij non valet dato q̄ viuo teſtatore deſinet eſſe legatarij.

Res mea que a me pōt auocari pōt mihi legare & legatū tenet

Res mea que mea erat revocabiliter, poteſt a me vſucapi.

Limitatio ad regulam. l. ſequitur. ſ. Iana. ff. de vſuca.

Res abſentis cauſa reipublice & vſucapta poteſt legari ei qui eam vſucepit.

Abſenti cauſa reipublice an magis faueatur, quā minori in reſtitutione vbi recitatis opi. concordat ex mente Alex.

Illud quod euenire poteſt de iure ſpeciali per beneficium reſtitutionis an attendatur, vel q̄ de iure commune.

Subſtitutus quod non retardetur quod non admittatur inſtituto repudiante licet poſſet ipſe qui repudiauit venire beneficio reſtitutionis in integrum.

§. Si erbonis Regula catoniana ceſſat vbi impedimentū q̄ vere ſubeſt fingitur nō ſubeſſe. h. d. ſin Bar. Sali. & Jmo. vel ſic & melius: res mea que poteſt a me auocari, poteſt mihi legari tanquā non mea. hoc dicit. ¶ Nota primo ex iſto tex. ſin Bar. Sali. Jmo. & alios qō regula catoniana non impedit legatū valere qñ impedimētum vere ſubeſſet, ſed iuris fictione fingitur non ſubeſſe. & ita ſumma qui ſin eos primo loco iſtum text. † nam hic res vere erat mea qz eam vſuceperam. l. traditionibus. C. de pac. tamen fingitur nō mea, & ſic me non vſucepiſſe, ex quo poterat a me auferri beneficio reſtitutionis in integrū. l. nemo. ff. de in integ. reſti. allegata in gl. facit. l. ſeruū filij. in princ. ſ. eo. ſed aduerte iſtud q̄ Bar. & doc. volūt q̄ res vere mea, licet iuris fictione aliena mihi poſſit legari non videtur ita palim & indiſtincte verum: imo eſſe multum dubitabile, quid enim ſi rem meā alteri debeam actione perſonali fingitur aliena: qr ille q̄ actione hz. rem habere videtur, l. qui actionem. ff. de reg. iur. & tñ videtur q̄ mihi legari nō poſſit cū ſit mea propria. l. cetera. ſ. j. ſ. eo. & d. l. proprius. C. de legatis. & ſ. auocari a me de iure poſſit, nec ad hoc obſtat tex. in. l. apud Julianū. ſ. Titius. ſ. e. vbi ſi debeo rē meā alicui actione perſonali pura actione ex empto, & eā mihi leget, valet legatū

vt ibi est tex.sed ideo illud ibi est:qz testato videtur legare illud ius q̃ hz in re seu ad rem:sed non loquimur qñ tertius cui nihil debeo legare mihi rẽ meã quã alteri debebã:quo casu videtur nõ valere legatũ:z sic cõcluso Bar.z doc. non esset simpliciter veraznon pono tñ hoc pro constantu:qz puto qõ posset
3 dici† qõ imo valet legatum rei mee quam alteri debeo actione personali:eo qz heres cẽsetur tunc grauatus de liberãdo rem ab illa actione personali: qz testator sciebat rem esse legatarij, sed alteri debitã, per tex.no.ad hoc in.l.si tibi homo. j. eo facit l.res obligata.3.eo.z.l.hmõi.§.qui seruum.j.eo. item testator sciens rẽ esse meã z alteri debitam eam mihi legãdo videtur voluisse facere legatũ validum z vtile.l.Titia cum testamento. §.j.z l.Meuius.in prin.j.tit.j. ergo cẽsetur grauasse heredem deliberando illam rem ab illa actione personali, z istud teneo tamen ad euadẽdum istas dubitationes. puto q̃ melius z pla
4 nꝰ possit dici ad regulã Catonianam.l.† q̃ regnia Catoniana non habet locũ quãdo a principio nõ erat precisum impedimẽtum:prout hic, vbi res legata non erat irreuocabiliter legatarij,ita q̃ posset precise dici res sua propria, ita q̃ non valeret legatum,in ꝛta.l.proprias.cum si.C.de leg.z.l.mea res.ff. de cõ
5 di.z demon.† nam si res esset propria z incommutabiliter ipsi? legatarij? z testator legaret eam ipsi legatario: certe nõ valeret legatum,dato qõ adhuc viuo testatore res talis desineret ee
6 legatarij.l.cetera.§.j.3.eo.† propter regulam Catonianam que habet qõ quando legatum est a principio nullũ si testator tũc moreretur:non reconualesceit ex eo qõ testator superueniat z impedimẽtum cesset.l.j.ff.de reg.catonia,z si bene cõsideres istõ idem etiam effectũ voluerunt Bar.z scribentes. ¶ Unde not. ex hoc tex.q̃ res mea renocabiliter, z sic que põt a me auocari potest mihi legari,z legatus valet:vt hic,z in prin.huius legis facit q̃ vult gl.in l.sequitur.§.fructus.z ibi Bar.circa fi.ff. de
7 vsuca,vbi gl.no.tenet † qõ possim vsucapere rem meam si non erat irrenocabiliter mea sed poterat aliquo iure a me auocari, z est tex.no.in.l.in bello.§.si quis seruũ.z ibi Bar.no.ff.de capti.z ita limitatur regula.d.l.sequitur.§.lana.que vult qõ illud qõ est meum vsucapere non possum. nam procedit quan-
8 do est irrenocabiliter meus. ¶ Sexto in specie not. tex isto tex. q̃ si aliquis vsucepit rem absentis causa reipublice qz ille reuersus potest petere restitutionem in integrũ aduersus talem vsucapionem ex clausula generali,si qua iusta causa mihi videbitur,ideo potest talis res legari ei qui prescripsit,z idem dicit Bar.per istũ tex.si vsucepi rem in minoris qui põt in integrum restitui,q̃ si aliquis legat mihi illam rem quã vsucepi q̃ minorem,q̃ valet tale legatũ, sed pro certo videtur mirandũ quare Bar.dubitauerit de isto casu,scz de eo qui vsucepit rem minoris qui potest restitui q̃ qualis rẽs põt legari illi qui prescripsit z valet legatũ:cum iste tex.expresse decidat de eo qui vsucepit rem absentis qui similiter põt restitui,q̃ pter hoc valet legatum factum de illa re ei qui prescripsit,nõ videtur prima fronte q̃ Bar.habuerit probabilem dubitationem super hoc:cum non minori equitate subueniat minoribꝰ rõne minoris etatis imo maiori equitate subueniat minoribꝰ rõne absentie. ¶ Sed licet Bar.z scribẽtes no declarẽt,puto Bar.bene dubitasse: z
9 dico qõ dubitatio Bar.potuit esse† qz magis fauetur absenti causa reipublice quam minori.l.si qua militi.in prin. z ibi gl. z Bar.ff.ex qui.cau.maio. gl.in.l.iũ.§.sed vtrũ.in verbo z nõ puto.ff.de mino.que dicit q̃ plus absentia,q̃ minor etas. z gl.cũ quidam.in prin.in verb.aberat.ff.de acqui.here. que in duobꝰ locis dicit q̃ in restitutionem integrũ magis succurritur maioribus ratione absentie,quam minoribus ratiõe etatis. z ibi illam glo.sequuntur scribentes,maxime Bar.z Alex. idẽ latius tenet Sali.in.l.j.C.de rest.mili. vbi assignat rationem diuersitatis,istud est propter quod Bar.potuit probabiliter dubitare. ¶ Contrarium tamen tenet gl.ordi.in.l.nec non.§.qõ eis.in verbo prohibeant.ff.ex qui.cau.ma.que dicit bonum esse argumentum non inuenitur minori ratione minoris etatis: ergo nec maiori ratione ignorantie vel alterius impedimẽti, z illam glo reputat valde notandam. idem Alex.in.l.h inita. §.fi Julianus.in prin.ff.de dam. infec.z dicit qõ de illa gl. non fuit recordatus Salic.in d.l.j.C.de restit.mil.contrarium etiam tenet Bal.in.l.in contractibus.in prin.in tertio no.per illum tex. C. de non nume pecu.vbi notat quod magis est priuilegiata minor etas in restitutione in integrum quam restitutio que cõceditur maiori ratione absentie. idem late tenet Aret. in consil. cuius incip.dicuntur in consulendo bene necessaria est. vbi dicit Sali.in.d.l.j.multum errasse.z idem Aret.in consil.cij. qõ incip.in presenti consultatione videndum est nunquid soror.z in d.l.cum quidam in prin. z in.l. Bantonius.ff.de acqui. heredi. Franc.de curte in consi.lviij. qõ incip.super premissa consultatione.vbi dicit quod ista secunda est verior z magis communis z vide Alex.concordantem istas gl. contrarias in l.cum filius. §.in hac.ad si.vbi dixi.ff.de ver.obl.vt glo.si.allegata procedat quando aliquid est gestum cum minore,ita quod persona minoris habetur in consideratione: tunc est magis priuilegiata, secus vt quia non habetur in consideratione,vt qz nihil sit gestum cum minore,sed obligatio sumpsit originẽ ex persona defuncti:tunc procedunt prime gl.contrarie,vt habetur in l.ũ.C.
10 si aduer.ven. ¶ Tertio not.ex isto text.† quod attenditur illud quod euenire potest de iure speciali per beneficium restitutionis in integrum.nam hic vsucapta erat res absentis causa reipublice:z propter hoc reuersus possit restitui in integrum ad uersus talem vsucapionem: istud habetur in consideratione. ¶ Contra istud notabile z contra istum text. vltra scribentes fortiter oppono.nam ea que de iure speciali per restitutionem in integrum possunt obtineri,non sunt in consideratione antes q̃ actualiter sint impetrata.tex.est no.licet vulgatus.ff.in.§. j.ff.de fideicommiss.liber.per quem tex.dicit ibi Bar. qõ inspiciẽtur illud qõ euenire potest de iure cõmuni: sed nõ illud quod euenire potest de iure speciali per restitutionem in integrũ. ad idem est tex.in.l.exceptiones que persone.ad fi.ibi,nec ipse ante habet auxilium quam restitutus fuerit.ff.de excep.glo.in.l. equissimum.§.j.in verbo repudiauerit.quam Bar.ibi,circa fi. in pe.q.dixit esse menti tenendam.ff.de bo. pos. fm tabu. Bart. in.l.j.§.quidam filium.circa prin.ff.de contra tab.z in l.j.circa, fi.ff.de iniust.rup.z in.l.quãdiu.prima ff.de acqui.here.z in.l.j. in prin.ff.de vulg.z pup.in.iij.q.prin.in primo effectu, vbi per
11 hoc tenet† q̃ licet subfit spes q̃ institutus qui repudiauit possit venire per restitutionẽ in integrum: per hoc tñ subfitutus non cessabit interim admitti.l. sed z si fine. §. qõ Papinianus. ff.de mino.potest breuiter dicere qõ etiam in isto tex.si bene aduertatur non est in effectuali considerẽtione donec sequat ipsa restitutio,vt dicit iste tex.ibi deinde postea eminetur.ergo lex cas ante.facit.l.interdicit in ver.quia restitui in ciuitate potest ff.de condi.z demon.

1 ¶ Jus plenum,z plenum dominium fundi qõ constituatur ex proprietate z vsufructu.

2 Legatum rei legate eatenus extinguitur quatenus efficitur legatarij ex causa lucrativa.

3 Usufructꝰ cõsolidatus pproprietate quesite ex causa onerosa nõ 8z ex eadem causa onerosa consolidari qñ pro vsufructu nihil fuit solutum.sed fuit finitus in persona vsufructuarij.

4 Aduersatiua debet aduersari precedẽtibus in iure z in facto.

5 Tenuis onerosus qui habetur in ancilla empta censetur etiã haberi in eius partu legato.

6 Usufructus an obtineat ius seruitutis,an vices dominij.

§. Fundus †Quatenus res legata efficiter legatarij ex causa lucrativa legatũ extinguit:z eius proi ancille cẽsetur etiã in eius partu habere cãm onerosa.3.h. d.cũ.§.sequẽti,z primo loquit qñ quis emit partez integralem fundi legati.naim ex proprietate z vsufructu cõstituitur plenũ ius z plenũ dominiũ fundi gl.in.l.recte dicimus.ff.de ver.obl. Bart.z alij in l.qui vsumfructum.ff.de verb.obli. z legatarius emit solam proprietatem pro decẽ cum fundus iuncto vsufructu cum proprietate valeret xv.in solis.z.habet cautam onerosam z non in quinq; pro vsufructu:cũ pro eo nihil soluerit,sed p̃ morte vel capitis diminutionẽ vẽditoris ad eum peruenerit. In secũda loquitur qñ legatarius emit partẽ quãto puta dimidiam fundi legati. In tertia quãdo partu ancille fuit legatus z legatarius emit ipsam ancillam,secunda ibi. Marcellus
2 tertia ibi, Julianus. ¶ No.primo ex isto tex. † quod quemadmodum si legatarius totã rem fuisset cõsequutus ex causa lucrativa:nõ posset agere ex testõ,quia due cause lucrative circa idẽ cõcurrere nõ possunt,vt dixi in princ.huius. l. eodẽ modo. nec si partẽ respectu huius tex.vt hic,pbatur per duo exempla: nam bonũ est argumentũ de toto ad partẽ.l.que 8 tota,cũ vul
3 garib?.ff.de rei.vẽ.z.c.patto.in prin.8 offi.dele. ¶ † Nota scõo q̃ vsufructus consolidatus,pprietati quesite ex causa onerosa non 8z ex eadẽ causa onerosa consolidari: qñ pro vsufructu nihil fuit solatũ,sed fuit finitus in psona vsufructuarij. z sic not. q̃ licet legatarius in pproprietate habeat cãm onerosam: si tñ vsufructus postea reuertatur ad proprietatẽ, tũc in vsufructu 8z habere causam lucrativam:als ex testamẽto dicitur etiã consequi estimationẽ vsusfructꝰ: cuius cõtrarium videtur velle iste tex.z gl.Bar.z doc.istud cõiter aperte volunt pro claro, ergo intelligẽtia istius tex.oppono fortiter cõtra istud fm notabile,z sic Zistum tex.nam ille qui emit nudã proprietatez cẽsetur illã emisse cariorem propter ipsum vsufructus qui aliqñ3 reuerti ad proprietatẽ habito respectu ad qualitatem plene vsufructuarij,vtrũ sez sit senex an iuuenis z sic an ver.similiter sit citius finiturus vsusfructꝰ,an non, z sic vilior z cariori pretio

proprietas de per se ematur, alias cū ꝓprietas de per se esset inutilis ꝛ nullius pretij.l.iij.§.ne aūt.ff.de vsufruct.ergo vī ꝙ etiā vsumfructū dicatur habere ex cā onerosa,ꝛ sic, quod etiā eius estimationē debeat cōsequi actiōe ex testamēto,sicut etiā dicit hic in.iij.parte,in ver.Julian⁹.in legatario,q emit ancillam pregnantē.nā dicit habere titulū onerosū ꝛ etiā in partu, eo qꝛ videtur matrem carioze emisse propter spem partus legati.l.quod ex pamphilo.§.iij.ꝛ tenendo istā opinionē pro vera,non obstat iste text.qꝛ si bene aduertat nō negat,ꝙ legatarius nō debeat cōsequi estimationē etiā vsusfructus,nec dicit an vsusfructꝰ dicat haberi titulo lucratiuo,an oneroso,sz tex.solū decidit ꝙ iudex tāti litem estimare debebit quāti minoris aberit.si ergo sequor tm ꝗtū mihi abest:ergo cōsequar totum,in quo onus prętēdo:ergo etiā vsumfructū in quo prętēdo causam onerosam, cum ꝓpter vsumfructum emerim proprietatē carioze,nā legatarius debet tātum consequi quantum sibi abest ratione rei legate.l.plane.§.qō si rē.§.eo.ꝛ istum intellectū ad istū tex.tenet Rap.cu.hic cōtra gl.Bar.ꝛ alios, ꝛ cū sequit Pet.de Bexu.ꝛ Jacob⁹ Pute.hic. Iste intellect⁹ licet prima frōte videat colorat⁹,tū nullatenus est tenendus per tex.idem decidentem in.§.si cui fundus.Instit. de leg.vbi tex.clarius decidit quā hic,ꝛ dicit ꝙ in officio iudicis cōtinet vt,deducto vsufructu,habeat estimationē pstari,ergo vult qō nulla fiat estimatio ipsius vsusfructus,secundo per istū tex.in ij.parte in vers.Marcell⁹.qui dicit.idē erit si parte redemero, nam fin Raph.non esset idem in casu precedēti,sed diuersum; ergo iste intellectus stare nō pōt.tertio per.§.Julianus, q dicit ꝙ legatū.ꝛ sic pōdera quod text.† venit aduersatiue, ergo debet aduersari precedentib⁹ in iure,ꝛ in facto. l. sed ꝛ si lege in prin.cū gl.ff.de pe.here.Bar.in.l.hoc amplī⁹.§. de his aūt. ff. de dam.infec.ergo nō est idez ius in ancilla empta ꝓpter partum,ꝓout est in primo casu,ꝓout vult Rap.cu.sed est diuersum ꝛ cōtrariū,ꝓout expresse ostendit illa aduersatiua,quod si legatum,ꝛ tex.iste in primo casu loquit in casu claro qñ legatarius redemit solam nudā proprietatē detracto vsufructu, sic sine vlla estimatiōe vsusfructꝰ,ꝛ ita teneas cōem intellectum gl.ꝛ doc.ad hunc tex.ꝙ plane ꝛ sine scrupulo procedit.

1 ¶ Tertio no.in ver.Julian⁹,ꝙ titulus onerosus.q hī in ancilla empta cēsēt ēt haberi i eius partu legato,vt hic.ꝛ.l.si qō ex pamphila.j.ti.j.vbi tex.ponit practicā huⁱ⁹.§.nō tamen est verū,ꝙ partū emerit,sed matrē carioze ꝓpter partū, ꝛ hoc respectu videt etiā partⁱ⁹ hī ex cā onerosa,vnde euicto partu non pōt agi ad duplā que nō cōmittit nisi quando euincit res vendita,sed solum potest agi actione exempto ad interesse que comperit etiā pro re non vendita,sed accedente rei vendite. l.si pregnās.ꝛ.l.seq.ff.de euic.ꝛ ita tz gl.hic.ꝛ gl.ꝛ Bar.i.d.l.si ꝙ ex pamphila. ¶ Capio gl.primā in ver.aberit. que diuiditur in duas partes. In prima ponit rationē dubitādi ꝛ rationem decidendi ad istū tex. In secūda declarādo text.remouet vnū ꝛtra riū.secūda ibi,ꝛ intellige. ¶ In ea.gl.ibi vicē seruitutis obtinet

6 illud est necesse dicere fm Dy. ꝛ alios:† qꝛ vsusfructus obtinet vicē dñij.i.partis dñij nō autē totius, vt dicit tex.in d.l.iij.ꝛ.§ vsufru.allegata ꝓ glo.ideo habito vsufructu ex causa lucrativa consequitur legatarius estimationem proprietatis quam cōsequutus fuit ex causa onerosa. item vsusfru. est hic causalis non formalis,de quo loquitur.d.l.iij.de vsufructu.

1 ¶ Heres si duobus separatim fuit legatū id qō erat debitū a duobus reis debendi tenetur vni cedere actionem ꝛ alteri estimationem soluere,ꝛ num.4.ꝛ legatum vtriusque extinguitur acceptilatione facta per testatorem vni ex reis debendi.ꝛ vide nu.13.

2 Heres tenet ad estimationem rei legate,quando facto heredis etiam ignorantis reis legata prestari non potest.ꝛ sub nu.4.

3 Obligatio plurium reorū debendi licet sit vna respectu vnitatis rei deducte in obligationem,tamen respectu personarum censentur esse plures.ꝛ nu.12.

4 Cedens vni iura contra debitorem non potest illa alteri cedere contra eundem debitorem.nu.7.

Actio vtilis competens ex cessione non potest alij cedi.

Cessio in incorporalibus quod idem operatur quod traditio in corporalibus.ꝛ nu.7.in fi.

5 Procuratores duos insolidum in rem suam quis non potest facere.

8 Cessionarⁱ⁹ qō possit alteri cedi,ꝛ apud ipsum nihil remanet.

9 Cedens actionem ex quo penes cū remanet actio directa potest in eam procuratorem simplicem cōstituere vel in rem suā ꝛ etiam plures.nu.11.

10 Actio directa remanet penes cedētem penitus inualida quando cedens posuisset cessionarium in suum locum.

14 Quādo in legato alternatiua electio est debitoris solutio facta de vno producet liberationem in alium.secus si est creditoris.

15 Res legata si perit sine culpa heredis. tunc heres non tenetur ad estimationem.

16 Acceptilatio habet vim solutionis.

17 Legatum extinguitur per actum voluntarium factum a testatore sponte exigente.

Legatum non extinguitur per actū necessarium factum a testatore.

18 Text.iste an hodie corrigatur vel limitetur.

19 Legatei ex virtima voluntate non habēt beneficium diuisionis.

1 **§. Qui Casum** † Iste §.est subtilis: qꝛ hꝫ materiā subtilē ꝛ difficilē, si duobus separatim legeꝝ id ꝙ erat debitū a duob⁹ rei debēdi, tenet heres vni cedere actionē,ꝛ alteri estimationē soluere, acceptilatione,tñ facta p testatorē vni ex reis debēdi vtriusq; legatum extinguit.h.d. Et hꝫ duo dicta,sedm est ibi,si tū viu⁹. ¶ Not. primo ex isto text.ꝙ qñ testāt⁹ legat vni ex legatarijs illud qō vni ex reis debēdi dz puta cētū,ꝛ alteri legatario illud qō alter ex reis debēdi sibi dz,ꝛ sic eadē cētū:qꝛ natura reorū debē di est vt quilibet teneat insolidū ad eandē summā: tenetur heres vtriq; legatario insolidū satisfacere:ꝛ vni cedere actionem insolidū ꝙ vnum ex reis debēdi,ꝛ alteri legatario prestare litis estimationē seu illā quātitatē de cētū in qua erat obligat⁹ alter reus debēdi,vt hic,ꝛ in l.qui duos.j.ti.j.ꝛ ibi tex.assignat rationē:qꝛ heres cedendo actionē cōtra vnū ex reis debēdi facto suo alū liberat:nō tenet ꝓ eo estimationē soluere.ꝛ istā rō-

2 nē etiā assignat gl.in l.ꝙ si qs.§.eo.† nā qñ facto heredis contingit ꝙ res legata extinguit vel prestari non pōt,tunc heres tenetur ad estimationē.etiā si ignorās fecit.l.cetera.§.fi.§.eo. ꝛ.l.plane.§.si cui stich⁹.j.eo,sed mirū vīmā obligatio duorum reorum debendi cēsetur esse vna respectu rei per eos debite,ꝛ ideo solutione ab vno facta tollitur omnū obligatio.l.iij.in fi. ff.De duo.reꝰ.ꝛ.§.j.Justi.eo.Sed qñ testāt⁹ vnā rē legat pluribus isti dicunt re cōiuncti,ꝛ faciunt sibi partes per concursum in illa re,nec vn⁹ pōt petere rē ꝛ aliter estimationē.l.si plurib⁹.§.e.qūo ergo in isto tex,cū idem esset debitū ab vtroq; ex reis debēdi,vī esse legatū ā bob⁹ legatarijs insolidū:ꝛ ista po-

3 tuisset esse rō dubitādi in isto tex.dic† qō hꝫ obligatio plurium reorū debēdi sit vna respectu vnitatis rei obligatione deducte ꝛ qꝛ vnica solutiōe oēs liberant:tñ respectu psonarū ipsorū reorū debendi censent esse plures obligationes:qꝛ quilibet reorū debēdi est obligat⁹ ꝓpria obligatiōe, ꝛ ō isto casu qñ testāt⁹ legat vni legatario id qō debebat alius reus debēdi:iste obligationes erāt diuerse fm diuersitatē psonarū.l.j.in fi.ff.de duob. reis,ō ista iudicant plura legata: ꝛ ō hꝰ est obligat⁹ vtriq; insolidū,cū testāt⁹ voluerit vtrumq; legatarium insolidū legatum habere ꝛ sic testāt⁹ voluit multiplicare legatū eiusdē quantita-

4 tis,ꝛ ista pōt esse rō decidēdi ad hūc tex. ¶ † Et ex hīs habes declarationē text.ꝙ hꝰ tenet vni legatario cedere actionem: qua cessa,tenet alteri ad estimationē. nam qꝛ hic respectu rei erat vna tm obligatio,facta cessione vni ad illā rē amplius nō pōt alū cedi vt statim dicā in sequēti notabili.sed qꝛ hic respectu pluralitatis psonarū erāt plures obligatiōes,ꝛ sic videntur eē plura legata:ō respectu alterⁱ⁹ hꝰ tenet ad estimationem:ꝛ in hoc cōsistit subtilitatis ꝛ fundamētū istⁱ⁹ tex. ¶ Secōdo

5 principaliter no.ex hoc tex.† ꝙ ꝙ cessit actionē vni cōtra vnū debitorem,nō pōt postea ad alteri cedere q̄ eīdē debitorē:ꝛ sic qui cessit iura vni nō pōt eadē cedere alteri,vt hic ꝛ l.ꝙ duos.j.ti. j.nā si istud procedit in duobus reis debēdi.ꝙ sunt diuersi debitores,ꝛ quilibet est obligat⁹ insolidū,ꝛ in qb⁹ est dare duas obligationes ꝛ actiones.l.iij.in fi.ff.de duo. reis.ꝙ facta[:] cessio ne cōtra vnū ex ipsis reis,nō pōt fieri cōtra alterū fortius hoc ꝓceder in vno tm debitore,fm Jac.de Are.Bar.ꝛ alios. Confirmat:qꝛ sicut idē dñiū in vnū transfatū nō pōt amplⁱ⁹ in alū transferri.l.iij.§.ex pluribus.ff.de acqui.pos.l.si certo.§.si duobus vehiculum.ff.comodati.ita etiā actio vtilis vni cōpetens ex cessiōe alij cedi nō pōt:ergo quod operat traditio in incorporalib⁹, illud idem operatur cessio in corporalibus.l.fin.vbi gl.C.quando fiscus,vel pri. ¶ Item adde quod Bald in rub.

6 extra de procu.dicit ꝙ in isto.§.est tex.singu.qō † quis non potest facere duos procuratores in rem suam insolidū ita quod

7 vterq; insolidum exigat:quia sunt cessionarij. ¶ † Limita ex mente Bar.tribus modis ꝛ clarius habebis quā ponat Bar. primo intellige istud procedere in sex casibus in quibus transfertur vtilis,quamuis non sit expresse cessa: qui enumeratur per gl.magistrā.in.l.j.C.de act.ꝛ obli.ꝛ gl.in l.ex legato nomine.C.de lega.alias si non esset translata vtilis.ꝛ sic extra illos sex casus.vt in cōtractibus innominatis.vt est tex.in d.l.j.tūc bñ posset alteri cedi,sicut res vendita vni añ ꝙ ei tradatur,pōt

alteri vendi z transferri dñium.l.quotiēs.C.de rei vēd.z.l.sine
aūt.§.si duob⁹.ff.de pub.iud.in rē acr.nā (vt statim dixi) illō
8 q̄ operatur traditio in reb⁹ corporalib⁹ istud operat cessio i
iurib⁹ incorporalibus. Scdo † intellige, quod vtilis in dictis
sex casib⁹ nō pōt alteri cedi: verū est ipsum cedentē sed per
cessionariū bene posset alteri cedi, l z apud ipsum cessionariū
nihil postea remaneat, ita propīe loquit tex.in l.j.§. de illo. z
in l.ex asse.z ibi Bart. ff.ad Treb. que duo iura ꝓmiscue alle
gat Bar.hic sed ad hoc tēdūt. ¶ Tertio itellige p̄dicta q̄ ad
vtilem, secus est in directa que remanet apud cedentem: z non
potest transferri per cessionem: q̄ directe actiōes ita sunt affi
xe ossib⁹ nostris, vt euelli nō possint a nobis. l. gs ergo casus.
ff.de pecu.nec trāseūt de subiecto ad subiectū, vt est gl.no.in.l.
iij.in prin.ff.p socio.imo non transirent in heredē, nisi quia fi
ctiōe iuris fingit heres eadē persona cum defuncto: vt in aut.
de iureiur.a mozi.prest.in princip.gl.in.l.cum a matre.C.ō rei
9 vēd.z tunc † pōt cedēs in directa que apud eum remanfit con
stituere procuratorē simplicem vel in rē suā sicut potuisset ce
dens agere directa nō obstāte, q̄ cessit vtilē alij: z talis cōstitu
tio procuratoris habebit effectū: q̄ poterit ei solui nisi fit pre
clusa via p vnū ex tribus casibus positis in l.iij.C.de dona.q̄
esset facta interpellatio p cessionariū: aut pars debiti ei solu
fit aut lis contestata: vt ibi, quod intellige nisi prime cessioni
fuit annexa valida liberatio debitoris respectu cedentis: quo
casu nō posset amplius ei solui: z nō habet locū.d.l.iij.C.de no
ua.fm Bal.reputātem suū nouū dictū in.l.si pecunia.vbi diri
10 ū.e.vel † nisi cedēs posuerit cessionarium in locum suum: prout
cōmuniter solet dici in instrumētis.quo casu directe remanēt
penes cedētem penitus invalide: z sic ei nō posset amplius sol
vi per debitorē cessum: z tūc non habet locum.d.l.iij.z ita no
tabiliter tz Ang.in l.si cū emptore.ff.de pactis.vbi dicit se ita
consuluisse, z obtinuit. z idē Ang.i d.l.si.ff.de trās.lz idē Ang.
videatur in hoc variare in l.quadrigenta.in princi. z vide ibi
Jo.de Imo.ff.ad Trebel.z vide Pau.de ca.in.d.l.si cū empto
11 re.Lu.ro.in l.in puinciali.§.si ego.ff.de ope.noui nun. † Item
poterit talis cedēs quo ad exercitiū in directarū cōstituere nō
solum vnum, imo plures procuratores in rem suā: z tunc poc
cupāris melioꝛ erit cōditio.l.pluribus.ff.de procura.z ita ha
bes clare z ordinate explanatā doctrinā Bart. ¶ Sed aduer
te q̄ hic dicta Bar.z doc.post Jac.de Are.possunt procedere
quādo vnus tm̄ subest debitoꝛ, tūc actio cessa vni contra istū
debitorē nō pōt alij cedi contra eundē, z ita procedunt ea, que
superi⁹ dicta sunt. Sed mirādū fm Rap.cu.quare in isto tex.
nō possit fieri cessio duobus cū hic sint duo debitores correi z
sint due obligatiōes: vnde nihil videtur obstare: quod quādo
cessio fuit facta contra vnum reum debendi: quin etiā nō pos
sit cedi cōtra alium correum: z erit melioꝛ cōditio preoccupan
tis.l.plur⁹.ff.de proc.z dicit q̄ istud videtur voluisse Bart.
j.l.ex duob⁹.in.viij.q.ff.de duob⁹ reis, z q̄ null⁹ ad hoc aduer
tit z q̄ hec res est sibi multum dubia. ¶ Defendendo Bart.
z scribentes potest responderi altero de duobus modis, prio
q̄ istud hic fieri nō potest: q̄ nō dz esse in potestate heredis fa
cere legatum elusorium contra mentē testatoris, vt.l.q duos.
j.ti.j.si enim cederet actiōes vni legatario contra vnū ex reis
debēdi z postea cederet alij legatario contra alium correum de
bendi eiusdem pecunie debitorē opporteret vnū ex legatarijs
fraudare legato, q̄ si vn⁹ ex correis solueret vni ex legatarijs
vi cessionis alter ex natura correalitatis liberaretur: z consequē
ter alter legatarius haberet actiones inanes. Scdo respondē
12 (prout etiā dixi.ū.i.j.no.) † q̄ obligatio duoꝛ reoꝛū respectu p
sone creditoris q̄ est vna: z respectu rei seu pecunie debite que
est vna, z eadē quātitas cēsēt vna obligatio.l.iij.§.fi.ff.de duo.
reis, ideo si eū cedat vni insolidū quātū ad vtiles actiones ex
quo abdicauit a se ius suū: nō habet aliquid q̄ possit postea al
teri cedere, iō secūda cessio nihil valeret: q̄ esset inutilis z ineffi
cax. z sic tene cum doctrina Bar. z cōmuni. z vide etiam Bal.i
l.j.z ibi Salyc.in.iij.q.C.de act.z obl.Spec.z Joā.And.in ti.
de ces.actionis.§.j.in versi.qd si habēs directā. ¶ Tertio no.
13 principaliter in versi.si tamē. † quod acceptilatio facta p testa
torē vni ex correis debēdi extinguit vtrūq̄ legatū ratio est: q̄
talis acceptilatio hz vim solutiōis, que liberat vtrūq̄ reū de
bēdi.l.si ex pluribus.z.l.per iusiurandū.§.fi.ff. de accep. z.l.ij.
z ibi notāt.ff.de duo.reis. Si ergo vterq̄ reoꝛ est liberatus. z
sic sublatū est omne debitū q̄ erat legatū: ergo euanescit ipsū
legatū.l.si sic.§.j.in.fin.ū.eo. Sed caue subtiliter: cū heres vni
legatario debeat cedere actiones: alteri vero litis estimationē
pstat, vt hic hicit in tex.in vno ergo legato substātialiter inest
cessio actionū. z respectu illi⁹ facta solutiōe, vel acceptilatiōe
nō est dubium resolui legatum: q̄ resoluitur substātia legati
l.ipsa obligatio: sz in alio legato inest litis estimatio. z ista vī
durare: ergo similiter ipsū legatū debebit durare. ita arguit
in simili Jurisconsult⁹ in.l.fideicōmissa.§.si rē.ff. ō leg. iij. vbi
dicit hic eū extinguit ipsa substātia debita, ibi res durat. ta
metsi alienata sit. Sed respondē, q̄ estimatio est in legato non
simpliciter sed respectiue ad debitum, z per respectū ad obli
gationes ipsoꝛū duoꝛū reoꝛum item non dicitur ipsa litis esti
matio deberi, sed solū esse in executione, z pstatione, vnde per
empta actiōe z obligatiōe ipsa litis estimatio amplius nō de
bet. arg.l.Titie textores.§.fi.ū.eo. ¶ Capio glo. primā in ver.
prestare. que dividit in duas. In prima allegat vnā 2cordātē
ad tex. In secunda opp. z non sol. secūda est ibi, sed argumentū
contra. ¶ In secunda parte dum gl. opponit de.l.si Titius.j.
tit.j.illa lex obstat.§.nostro.i duobus.l.principio hu⁹.§. z et
14 fini. quantum ad principium obstāt hoc modo: † nam duo rei
debēdi quodammodo tenent alternative: quoniā vna solutio
sufficit ad liberandū ambos.le.iij.in fin.ff.de duob.reis. z §.j.
Instit.eo.sed q̄ debitoꝛ alternatiuus de Sticho, aut decē so
luit. x. perimit. etiā legatū, alterius legatarij vt ibi, ergo ꝫ istū
text. qui vult heredē teneri vtriq̄ legatario insolidum. vnī ad
cedendū actionē, alteri ad soluendum estimationē, z sic per so
lutionem estimationis factā vni nō extinguit legatum alteri⁹
respondē quod hic est electio creditoris, z sic heres habebat
electionē conueniendi quē vellet. vnde heres cedendo vni fecit
ne possit cedere alteri. z sic facto suo fecit ne possit alteri dare
ideo tenetur alteri ad estimationē. ita dicit tex.in.le.q duos.j.
tit.j.idem in legato alternatiuo, q̄ esset electio creditoris petē
di q̄ō velit, vt.l.q̄ō si quis.ū.eo.sed in.d.l.si Titius. erat electio
debitoris, z nō creditoris, put est regulariter.l.plerunq̄.in.fi.
ff.de iure do. ideo tunc cessat ratio p̄dicta, q̄ nihil tunc pōt im
putari heredi. q̄ ipse elegerit, z si diceret q̄ heres cedendo ac
tionem vni ex legatarijs nō fuit in aliqua culpa, q̄ necesse ha
buit obedire volūtati testatoris. l.q̄d ergo.§.si h̄s.ū.eo. ergo
licet nō possit amplius cedere actionē alteri legatario, per hoc
nō dz teneri ad aliquā estimationē cū istud non euenerit culpa
15 sua sz ex necessitate obediēdi testōi. sicut † qñ res legata pūt sine
culpa heredis, non tenet h̄s ad aliquā estimationem. l.si ex
legati causa. ff. de verb. oblig. z.l.nō amplius. §.j.ū.eo. z super
hoc laborat Jac. Puteus. sed non euacuat difficultatē. t⁹ re
sponde secundū Pau.de Cas. non hic, sed in.l.qui duos.j.tit.j.
q̄ō h̄s nō onerat hic propter aliquā culpā suā, sed ꝑpter vo
luntatē testatoris. qui voluit onerare heredem duplici presta
tione. vt cū deberent sibi cētū a duobus reis legauit. cc. q̄ illō
quod vnus reoꝛū debebat. z sic centū legauit Sempronio. z il
lud q̄ debebat aliud correus, z sic centū legauit meuio, vnde
vt saluet voluntas defuncti, heres habet necesse soluere vtriq̄
insolidum. fm formā traditā hic in tex. facit.l.si dānatus. ff. de
lib.le. ¶ Scdo modo obstat. d.l.si Titius. ad huius. §. nā ibi
per solutionē factam de vna ex rebus alternative debitis non
extinguitur legatum, sed quod legatū valeat per illam solutio
nem declaratur, ergo nec hic per acceptilationem factam vel
ex reis debendi debet vtrūq̄ legatū extingui, cū acceptilatio
16 habeat † vim solutionis. le. z per iusiurandū. §. fi. ff. de accepti.
z.l.si fundū sub cōditione. §. fi Titio. ū.eo. Rñde q̄ō hic loqui
tur in acceptilatiōe. z sic in liberatiōe vltro z voluntarie facta
17 per testatorē p quā p̄sumit mutatio voluntatis. † q̄ per actum
voluntariū factū a testatore sponte existente extinguit lega
tum. l. fideicōmissa. §. si rē. j. de leg. iij. ibi vero loquitur in solu
tione debitoris facta a spōte soluēte quā testator nō potuit re
cusare recipere. z sic ille actus quo ad testatorem videtur esse
necessarius, sed per actū necessariū tātū a testatore pure p alie
nationem necessariā nō extinguit, nec revocatur legatum. d.l.
fideicōmissa. §. si rem. z.l.rē legatā. ff. de adimen. le. ¶ Ultimo
extra glossas est aduertendū q̄ iste tex. nō videtur hodie pro
cedere, cum hodie plures rei debendi sunt soluendo, habeant
beneficium divisionis competens duobus reis. z sic hodie te
netur quilibet reoꝛū p pte z nō insolidū, vt in aut. de duobus
reis. vnde. sumitur aut. hoc ita. C. de duob. re. z sic testatoꝛ ho
die legando in forma de qua in tex. videtur legasse, vtriq̄ lega
tario id quod debebat vnusquisq̄ ex reis debēdi fm būficiū
ipsoꝛum reoꝛum. z sic dimidiā eius q̄ debebāt rei debēdi. z sic
in hoc iste. §. remanet correct⁹. Et istō expresse firmat Raph.
cu. hic q̄ iste. §. hodie sit correct⁹. z ita dicit velle Pe. z Ly. in
l.q duos. j. tit. j. z sequuntur simpliciter Petr. de Bexu. Jac.
Pute⁹ hic, idē tz Rap. Lu. in. d. l. qui duos. alij nihil tangūt
sed p certo vitanda est iurisū correctio q̄tū est possibile. l. preci
pimus. in fi. C. de app. z. c. cū expediat. de elec. in. vj. Item p sub
auditos intellectus nō debet induci legum correctio, z inquit
gl. no. in. c. cupientes. §. q̄ si per. xx. de elec. ideo tu considera, q̄
per hoc non corrigeretur hodie iste. §. sed bene limitaretur.
quando isti plures debendi omnes essent presentes z soli

uendo

nendo, vnde qñ aliqui eorũ essent nõ soluẽdo vel aliqui absentes pcederet iste tex. Item qñ renunciasset beneficio de duob⁹ reis prout fit in instrumentis z fieri potest per eos: q⁹ quilibet ꝓt renũciare iuri suo. l. si qs in ꝓscribẽdo. C. de pac. z c. si diligẽti. de foro cõp. Adhuc hodie pcederet iste. §. ✝ Itẽ nõ habẽt illud bñficiũ illi, q̃ sunt eorrei ex vltima volũtate. l. ille, aut ille. in pñ. ff. de le. iij. z l. si ex tuto. §. si ita scriptũ. ff. eo. in. l. in lege falcidia ff obseruãdũ. ff. ad le. fal. z ita ĩ spẽ tz Bar. i. d. l. q duos, ꝓt tũc pcederet iste. §. ergo nõ est verũ, q̃ ✝ fit hodie eorrect⁹. z per ista iste subtilis. §. bene z subtiliter remaneat expedit⁹.

Due cause lucratiue possunt cõcurrere in diuersis rebus z in diuersis partibus eiusdem rei.

Due cause lucratiue possunt concurrere in parte intellectuali, que non potest ad oculum demonstrari.

In obligatione alternatiua vtrunq̃ est in obligatione.

§. Cum mihi ✝ Due cause lucratiue pñt cõcurrere in diuersis reb⁹, z ĩ diuersis pribus eiusdẽ rei. h. d. cum. l. seq. ¶ Ho. primo q̃ in obligatione alternatiua pñt cõcurrere due cause lucratiue in testamentis diuers⁹, vel ẽt ex testõ eiusdẽ: q⁹ in effectu nõ reperiunt cõcurrere in eadẽ re, s3 in diuersis. z sic cessat regula de duob⁹ cãis lucratiuis q̃ nõ pñt cõcurrere vt dixi in pñn. huius legis, verũ est vna re, sec⁹ est ĩ diuersis, vt hic. Itẽ in isto tex. heres posset mihi soluere estimationẽ ei⁹ q̃ factus ẽ me⁹, qui forte erat vilioris pñtij. si electio erat ipsius hr̃dis. l. stichũ. cũ gl. ff. de sol. z ita tenẽt Bar. z alij hic. ¶ Sc̃do nota ex. l. sequẽti fm Bart. Bal. Ang. z Sali. q̃ in ✝ parte intellectuali, que nõ põt ad oculuz demõstrari, due cause lucratiue pñt cõcurrere nã hic quilibet legauit partẽ simpliciter, nõ facta aliq̃ demõstratione ad oculũ, secus si fuisset ad oculũ demõstrata. l. meui⁹. §. si duob⁹, ĵ. tit. vel fm Imo. dic q̃ ista legata in dubio intelliguñt circa diuersas partes, ideo non habet locũ regula de duabus causis lucratiuis, vt dixi in pcedenti notabili. ¶ Capio glo. in verbo possum, que diuidit in tres partes. In prima infert ex tex. In 2a tm oze Jtij declarat tex. In tertia allegat concordãtes secunda ibi, z semper dicas. tertia ibi, z facit. ĵ. eod. ¶ In prima parte dum gl. infert ex tex. ✝ quod in alternatiua vtrunq̃ est in obligatione, dic q̃ istud est verissimum. z de hoc est tex. clarus in. l. si duo. in fi. ff. de ꝓb. obl. sed gl. (si bene aduertas) nõ bene infert istud ex hoc tex. dicere quod vtrũq̃ dicat esse in obligatione, vt due cause lucratiue dicañt circa idem cõcurrere. Naz licet legatũ alternatiuũ sit vnũ, tamen sunt diuerse res, vt. l. si ex toto. §. i. vbi dixi. §. eo. vnde licet vnũ tantũ esset in obligatione ẽ est respectu diuersarũ rerum, z regula de duabus causis lucratiuis loquit circa eandem rez z nõ circa diuersas, nec in hoc posset saluari ista gl. bñ verũ est q̃ in obligatione alternatiua illa res que soluit fingitur vsq̃ retro sola in obligatione fuisse. l. si non sortem. §. fi, z. l. cum his. §. j. ff. de condic. inde.

Lex lxxxv.

Itius. In gl. ibi, stichi alieni. istud nõ est necessariũ ita q̃ restringat̃ iste tex. naz pone q̃ isti duo testatores essent dñi isti⁹ stichi z alibet legaret ptẽ suã simpliciter: certe optime pcederet iure tex. q etiã posset procedere qñ esset alienus. vt dicit gl. sed melius est ipsum simpliciter, z generaliter intelligere.

Lex lxxxvi.

1 ✝ Legatum factum sub conditione si legatarius cauerit de aliquo dãdo vel faciẽdo assimilat legato cui in vim modi vel fideicommissi onus imponitur, z valet. z nu. 7. 8. z 16.

2 Legatum valet z sit vtile licet sit tantum in onere quantuz in honore, intellige quãdo a principio cõtinet vtilitatem vel spectatur posse continere, licet postea desinat. z nu. 24.

3 Qui tenet facere dr̃ habere tacitum tempus quo fieri possit.

4 Qui tenetur dare vel facere, cogi põt vt satisdet vel det vel faciat tempore vel loco debito.

5 Stipulari alteri quis potest si a principio stipulatoris interfit licet postea desinat.

6 Prescribi an possit cautioni de dando vel faciendo apposite legatario in legato eidem facto.

Dora prima semper incipit ab eo, a quo incipit onus.

Quis cogitur ofício iudicis implere iussum testatoris.

9 Conditio quando sit implenda ex eo quod relinquitur, an tũc Legatum prius prestatur quam conditio impleatur.

10 Legatarius cui factũ est legatum continens tantum in onere quantũ in honore sub cõditione non cogitur illud acceptare.

11 Legatum cõditionale non transmittatur ad heredes per legatarium decedentem ante conditionis implementum.

12 Legatarius decedens ante modum impletum transmittit legatum modale ad heredes.

13 Modus an impediat transmissionem legati sicut conditio etiam tacita.

14 Modus licet non impediat actionem nec legatum. impediatur tamen executio.

15 Modus potius presumatur quam conditio, quando non apparet an fuerit conditio, an modus.

16 Legatuz factũ sub expressa conditione non equiparatur legato facto sub modo, sed legato facto cum onere fideicommissi.

17 Stipulari alteri quis potest si stipulatur sibi recipienti nomine, z vice alterius etiam si eius non interfit, si habet mandatũ vel non habet, vt negotiorum gestor.

Stipulatus dicitur ille cuius nomine fit stipulatio.

18 Stipulari alteri per indirectum quis potest, si stipulatur nomine alterius.

19 Concessio feudi facta Titio z fratri suo absenti nõ valet, quo ad fratrem, nisi concedatur Titio recipienti pro se, et nomine fratris sui absentis.

20 Promissio facta mihi, p tali, z facta noie talis idẽ est, z valet.

21 Legis mẽs nõ est disputare verbaliter sed terminare realiter.

22 Heredis interest vt impleatur voluntas defuncti.

Stipulari alteri quis potest quando sua interest, etiam nõ pecuniariter, z an sufficit interesse affectionis affinitatis, vel ẽt coniunctionis.

23 Stipulari quis potest quando pena adiicitur.

24 Stipulatus alteri sub pena, si non seruatur promissa tenetur cedere penam stipulatori.

25 Arbiter qui stipulatus est penã a litigatoribus si nõ paretur sententie tenetur actionem ad penam cedere, parti obseruãti.

26 Stipulari potest quis alteri cum iuramento.

27 Facere qui tenetur aliquid ex forma statuti vel pacto, debet ita facere, quod valeat, licet non fit dictum.

Notarius tenetur totaliter facere instrumentuz, quod valeat iure communi z habeat clausulas consuetas.

Huiusmodi. Ista lex ꝓz Ang. de perillis reputatur melior lex in tex. quam sit in isto titulo. z. l. cuz pater. melior que sit in titulo. de leg. ij. z. l. fideicommissa. melior que sit in tri-
1 tu. de leg. iij. ✝ legatũ factum sub conditione si legatarius caverit de aliquo dãdo vel faciẽdo assimilat legato cui in vim modi vel fideicõmissi onus imponitur, h. d. ꝓz Bart. Aug. Imo. z Pau. de ca. ratio est fm eos: q⁹ fit expõsio ei⁹ quod tacite inest per eum modum per quem inest. vt. l. quibus diebus. §. termilius. ff. de cõdi. z demõ. de quo. ĵ. latius dicet in glo. vel sic, licet onus fideicõmissi legato adiectũ equiualeat legato, nihilominus legatum est validum. h. d. fm Wy. Pe. Ray. Bal. Salic. z Alex. hic, vel sic, z tertio intra literam, legatũ certe quantitatis factũ sub conditione si legatarius cauerit heredi illũ alteri daret vel in aliqũ op⁹ expedire est vtile, sicut si legatari⁹ dictam quantitatẽ esset grauatus alteri restituere. h. d. ¶ Diuidit istud principiũ intellectualiter in tres ptes. In prima loqtur quando relicta est certa quantitas sub expressa conditione, si legatarius cauerit heredi de dãdo illã quantitatẽ tertio. In secunda qñ fuit relicta quantitas non expressa dicta conditio, sed propter onus fideicõmissi iniunctum legatario tenetur legatarius ex dispositione dictam cautionem prestare. In tertia quando fuit relicta quantitas sub expressa cõditione si legatarius cauerit heredi de faciẽdo certũ opus alteri, puta reipublice, secunda ibi quẽadmodum, tertia ibi, cadez ratione. ¶ Primo ponder a q̃ in isto tex. legatarius videtur in tãtuz
2 grauatus in quantũ est honoratus z sic nota ✝ quod legatum dr̃ esse vtile z validum quamuis sit tm̃ onere quantum in honore. In contrariũ fortiter facit: quia quãdo onus equiualet legato, nõ debet valere legatum quali no contineat vtilitatez vt. l. finaũr. §. eo. z no. in. l. si res obligata in tertio casu vbi dixi. §. eo. Itẽ mihil ex testamento videt capere qui tantũ erogat quantũ accipit. ita dicit tex. in. l. ciuitatibus. in. §. fi. in fi. ĵ. eo. ideo tunc legatum non valet vt ibi. vnde si legantur mihi centũ aurei sub conditione si centum Titio dem, nõ valet legatuz quia non continet vtilitatem, z est magis deridiculum, ita est tex. formalis in. l. si fundus legatus. ad finem. ff. ad legem fal. z per illum textum apparet mihi nõ esse veram communem rationem quam ad istum textum assignant Imol. Pau. de cast. Rapha. cu. Alexan. z alij hic, qui dicunt quod isto text. ideo legatum est vtile z validum: q⁹ potest offerre commoditatẽ legatario, si contingat legatũ aliquo casu remanere apud ipsuz legatarium puta si fideicõmissum deficiat, vel q⁹ fideicommissarius illud repudiet, vel q⁹ decedat viuo testatore. non remanebit penes legatariũ sine aliquo onere. l. si quis Titio. in pñ. ĵ. eitus. ĵ. z. l. si quis eum. ff. de condi. z demon. nam istud etiã poterat contingere. in. d. l. si fundus legatus. in fi. z tamen tex. ibi decidit q̃ tale legatum nõ valet, z ad illum tex. scribentes nõ

aduertunt, videtur multū stringere. ſz tu reſpondeq̄ illa tex. loquitur quando legatus a principio nullā continet vtilitatē nec ſperat poſſe cōtinere: tunc legatū eſt nullū z deriduculum vt ibi dicit tex. nā teſtator legauit mihi centū ſub conditione ſi tritio centū dediſſez vnde cū deberē de pſenti dare tritio tantum quantū fuit mihi relictum, legatū eſt ſine vtilitate z nihil valet vt ibi. ſz in iſto tex. legatarius non tenebat de pſenti dare meuio quantitatē ſibi relictā, pater: q̄ tenebat heredi cauere ſe daturum illa cētum meuio. nā ſi debuiſſet ſtatiz dare: nō fuiſſet opus cautione, ſz ſolutione. nā q̄ minꝰ eſt in cautione q̄ꝫ in ſolutione. l. meuiꝰ. in vlt. char. ff. de reg. iur. z pondera q̄ dicit ſe heredi meo cauerit centū meuio ſe daturum, pondera illud verbum daturū, z ſic in futurū heres meꝰ tritio centū dato pondera illud dato z de pſenti z ſic heres bñ tenet dare de pſenti legatario, legatariꝰ aut nō tenet dare de preſenti, ſz tenet cauere ſe daturū in futurū, ſimiliter. ſ. in. in. parte tex. dicitur ſi cauerit ſe opꝰ facturū cōprobat p verſic. eadē ratiōe z ſi in illa tertia parte tex. vbi equiparatio vel q̄ legatum certe quātitatis, fiat ſub cōditione ſi cauerit heredi ſe daturū, vel ſi cauerit ſe facturū opꝰ. ſz iſta ſecunda cautio habet tempꝰ tacitū q̄ opꝰ fieri poſſit. l. continuꝰ. ſ. iter q inſulam. ff. de verbo. oblig. z. ſ. loca. inſti. de verb. ob. ergo z ita prima ſi cauerit ſe daturū, nec obſt. verſi. quēadmodū. q̄ intelligo q̄ etiā illud onꝰ fideicommiſſi haberet tēpus in futurū, prout regulariter habent, facit q̄ dicit Ange. hic in diſcurſu ſz p̄dicta non tangat, † vbi dicit q̄ q debet dare vel facere, cogi pōt cauere, vt det vel faciat tpe. vel loco debito. l. i omnibus. ff. de iudic. vnde hic legatarius potuit primordio vri illa pecunia donec eueniret tēpꝰ in cautione cōprehenſum de dādo meuio, z ſic ad contrariū reſpondeo, quod vbi fuit legata quantitas ſi eam immediate dediſſet tritio, z tunc bñ eſt deridiculum, vt ibi dicit text. hic aūt ſi cauiſſet de dādo in futurū meuio, z ſic cum commoditate medij tēporis, vnde hic ſufficit q̄ legatū a principio contineret vtilitatē ſz ex poſt facto illa vtilitas deſinat, ſicut quis non pōt alteri ſtipulari cū ſua nō interſit. † z tamē ſi a principio ſtipulatio cōtinet vtilitatē ſtipulatoris vz. ſz ex poſtfacto deſinat eſſe vtilis. l. ſi procuratoꝛ. ff. ſi qs cau. Itē in iſto text. legatariꝰ dz cauere de dādo in futurū meuio, z ſic hz tempus ad dādum vnde interim ille cui eſt dādū poſſet fieri inhabilis vel repudiare, z tunc legatum remaneret penes legatariū ſine onere, vt dixi. ſ. vnde ad hoc vt valeat legatū, ſatis eſt q̄ ō pſenti cōtineat vtilitatē aut in futurū ſperet poſſe continere, iſtō autem emolumentū cōſiderari non pōt in. d. l. ſi fundꝰ leg. in fi. cū ibi quātitas legata eſſet ſtatim dādo tertio, z niſi ita dicamus non video quomodo poſſit toilli difficultas. d. l. ſi fundꝰ leg. in fi. ad quē tex. vt dixi nemo ſcribentium ad hoc aduertit, z iſto modo habes rationē dubitādi z rationē decidēdi ad iſtū text. z cōſequēter habes medullā huiꝰ tex. bñ declaratum. ¶ An aūt huic cautioni pītāde p legatariū poſſit ſcribi, ponit ſin. Bal. de q̄ ſcribentes non tactunt mentionē in. c. cū non liceat. de preſcrip. vbi dicit fuiſſe iſtam queſtionem de facto cum eſſet relictū eccleſie ſub modo aliqd pure faciendi ita q̄ erat ne ceſſaria cautio ō modo impledo ſi eccleſia ſterit p. xl. annos q̄ non obtulit cautionē ſcriptā eſt iuri offerendi cautionē, z p conſequens iuri petēdi legatū: q̄ mora prima ſemp incipit ab ea a q̄ incipit onꝰ. l. q̄ bona. ſ. ſi qs. q. ff. ō dam. infe. tū eccleſia cogit implere iuſſum teſtatoris vt eiꝰ pia voluntas ſeruet z nō pereat. ita dicit videri tex. aurcum in. ſimenia. ff. de manu. teſt. vbi dicit tex. officio tamen iudicis eos eſſe cōpellendos teſtatoris iuſſioni parere. z hoc modo ſi eccleſia non obſeruat iuſſum teſtatoris, non tamen auferē ei legatū. q̄ō bñ no. ¶ Scdo not. in ver. quēadmodum. q̄ ſequiparant legatū cui adjicitur onus fideicommiſſi ſimpliciter, z legatū ſi caueret heredi ſe facturū z daturū, q̄ō qualiter p̄cedat dicā. ſ. in gl. ¶ Expeditis tex. capio gl. primā q̄ diuidit in quatuoꝛ partes. In prima declarat tex. ſubaudiendo, z illa pars eſt plana. In ſecunda opponit 2 tex. vno modo z dupliciter ſolu. In tertia opponit alio modo 2 tex. z etiā dupliciter ſoluit. In quarta z vltima q̄rit z rñdet. ſed a ibi, ſed videtur tertia ibi, ité non videt valere, quarta z vltima eſt ibi, item q̄ ſi titi. ¶ In ea. gl. ibi. ſz videbat pri legatariꝰ grauari. Adde. ſ. anteq̄ commodum ſentiat vel emolumentum habeat ex legato, ſz iſtud eſt 2 reg. que habet q̄ † legatarius non pōt grauari onere anteq̄ ad eum non peruenirent emolumentu. l. ab eo. C. ō fideicō. z. l. imperatoꝛ, in p̄n. ſ. tit. ſ. z. l. indeicōmiſſum. ā. eo. z ſic videt iſtud legatū non valere, cuius 2mū decidit tex. gl. ſoluit duobꝰ modis. Primo fatendo 2mum q̄ legatarius primo debebit conſequi legatū z poſtea tenebit cauere, quia † q̄ conditio eſt implenda ex eo q̄ relinquit, tūc debet prꝰ preſtari legatū quaz impleri cōditio, z ad hoc iſtū gl. cōmendat a ſcribēt. ibi. ſi eſt vera. z ad hoc reputant ſingulare Raph. z Ang. hic, aſſumptū, p bat glo. per duos tex. q̄ probant 2mum. primo p tex. in. l. pe. C. ad leg. falc. ſed illa lex p bat 2mū, vt patet ibi in text. primo eo dato vel reſtato vbi prius heres debet dare z ſic implere conditionem anteq̄ poſſit adire, nam cōditio debet prius impleri anteq̄ legatarius poſſit aliqd conſequi. l. q̄ heredi. ſ. fi. ff. de cōdi. z demō. z. l. q. in fi. C. de his q̄ ſub modo. z ō bñ text. in. d. l. pe. dicit vel retento, procedit quando illud q̄ō eſt dandum cauſa cōditionis implende excederet dodrantē z ſic faceret locum falcidie, tunc nō dz dari, ſz p heredem retineri cum falcidia ipſo iure reſcet de legatis. l. inter margaritarū. z. l. plautius. ff. ad leg. falc. pat etia dicit Bar. hic, ſz nō aduertat ad tex. i d. l. pe. in verb. retento. q. ppie voluit hoc dicere. ¶ Scdo, p tuo aſſumpto allegat tex. l. i. mulier. ſ. i. in fi. ff. de condi. inſti. illa lex etiā p bat 2mū. z hoc oſtendo. q̄ ibi erat impoſſibile prius ipleri cōditionē de iure, z tū tex. vult q̄od heres debeat prius implere conditionē de facto anteq̄ adeat, ergo fortiꝰ q̄ poteſt de iure implere, vt in tex. nō, debet legatarius ante implere quā cōmodum legati poſſit conſequi. vñ tene ſecūdū ſol. glo. q̄ eſt bona z communiter tenetur, q̄ non grauatur ſi non vult, z repetit ēt gl. ſ. in vlt. parte, vbi gl. tenet † q̄ legatariꝰ mutꝰ nō cogitur tale legatū acceptare in fauoꝛe hdeicōmiſſarij, nā ea q̄ ſunt in conditione non ſunt in diſpoſitione. l. ſi qs ſub conditione dāpzū. ff. ſi qs omiſ. cau. teſta. vnde nō grauat legatarius ſi non vult, ſed ſi ponte vult pōt cauere z ſin ambas ſol. gl. iſtud legatum de quo in hoc tex. eſt cōditionale. † vnde ſi legatariꝰ decederet, anteq̄ dictam cautionē pſtaret, z ſic anteq̄ cōditionē impleret legatū conditionale ad heredes non tranſmitteret. l. legata ſub conditio. ff. de condi. z demon. z. l. vnica. ſ. inautem aliquid. ſub conditione. C. de cad. tollen. z. ſ. ex cōditionali. cū gl. inſti. de verb. obli. ¶ Bar. extra gl. certo modo ſoluit quod iſtud legatū nō eſt cōditionale ſed modale. † vnde legatarius decedens ante modū implerum bñ tranſmittit legatum ad heredes. l. a teſtatoꝛe. cū gl. ff. de cōdi. z demonſtr. z. l. ſi poſt diem. ſ. ſi cū gl. ff. q̄ñ dies leg. ce. aſſumptū, p bat Bar. q̄ iſtud legatū fit ſub modo z non ſub conditione. nā legatariꝰ q̄ tenet aliqd dare vel facere ex d. ſpoſitione teſtatoris. ſz teſtatoꝛ non expreſſit, tacite tamen ex. i. diſpoſitione poterit compelli ad cautionem de dādo vel facidō. l. in omnibꝰ. ff. de iud. z ſic nō admittitur ad petēdū niſi preſtet cautionē de implendo modum. l. ſi tibi legatū. ff. de leg. iij. ſi vero teſtatoꝛ exprimit quod caueat dicit exprimere illud q̄ō a iure tacite inerat, z p eū modū quo inerat. ergo eius expreſſio nihil operat. le. ij. ſ. eo. ideo non eſt legatū cōditionale ſed modale, prout dicit dicere tex. in. l. quibꝰ diebus. ſ. termiꝰ ibi, ac ſi ita legatū eſſet. ff. de conditio. z demon. vbi tex. particat legatū ſub modo z legatū relictuz ſub iſta cōditiōe ſi ſatisfecerit de implēdo. z hoc eſt ſm eū q̄ etiā dicit iſte tex. in ver. quemadmodū. vbi p bat q̄ō legatū de quo in p̄n. huius tex. eſt tale quale ſi eſſet relictū exp̄eſſa cōditione de cauendo, z per viam modi vel fideicōmiſſionis fuiſſet iſtū ſm, nam etiā tunc legatariꝰ non admittet ad parendum, niſi preſtita cautiōe de implēdo modū vel fideicommiſſum. d. l. ſi tibi legatuz. z. d. ſ. termiꝰ. z ſic patet q̄ō illa conditio, ſi caueris, tacite inerat. ergo ſi exprimat nihil operat, vt p̄dixi: ergo non ſuſpendit ſubſtantiā legati nec eius acquiſitionē, nec naturā actionis, ſz ſolū ſuſpendit executionem, vt. l. ſi eum, z. l. cū in teſtamento. ff. de fideicō. liber. ergo cum legatum ſit acquiſitū ante cautionē nimirū ſi legatariꝰ pt grauari onere cautēdi, vt hoc tex. z hoc modo ſz obſcure loquat volunt Bar. ſol uere 2mū gl. z ita etiā declarat Pau. ō caſt. hic. z ibi, aſcribitur. Alex. nulla faciens de Pau. mentionem. z cum iſto intellectu Bar. hic, z. l. d. ſ. termiꝰ. q̄ in iſto tex. in p̄incip. ſit legatum modale z nō cōditionale, tenet etiā Rayn. Ange. Salyc. Jmo. Pau. de ca. z Chriſto. de caſtel. z late Alexand. hic, quem pertē videas vbi reſpondet ad quēdā obiecta. Nico. de Neapol. Raph. Luma. z Pet. de Ber. hic z Raph. in l. ſi decem cū petiero. p gl. ibi. ff. de verb. ob. q̄ tenent 2 Bar. z vide etiaz Jo. de Jo. in l. ſi ita expreſſum. ff. de condi. z demonſt. vbi etiaz tenet cū Bar. z reſpondet ad aliqua q̄ videt cōtra Bart. facere, z eum in ſpecie z formaliter refert Alexand. hic. ¶ Ultra ſcribentes contra Bar. videtur duo, ſtringere. primo inquantum vult Bar. q̄ō in iſto tex. iſta cōditio ſi cauerit, fuit exp̄eſſa per eum modū per q̄d tacite inerat. credo q̄ hoc ſit falluz, cum hoc fuerit exp̄eſſum conditionaliter z diſpoſitio incepit a conditione exp̄eſſa, z nullus modus fuit adiectus. ſed conditio, ergō non poteſt dici q̄ō conditio exprimatur per eū modum per quem ineſt: q̄ tacite ineſt ſolum modus, ſed modus non impedit tranſmiſſionem legati, prout facit conditio etiam ſi eſſet tacita, vt eſt gloſ. in. l. item quia. vbi dixi. ff. de pac. ergo quando exprimitur cōditionaliter nō poteſt dici q̄ exprimat

per eum

per eũ modũ quo tacite inest, cũ tacite insit solũ p viã modi qñ multũ differat a cõditione. l. demõstratio falsa. in ver. at si conditionaliter. z ver. qõ si cui. ff. de cõdi. z demõ. z. l. libertas. §. hec scriptura. ff. de manu. teſta. ¶ Scõo etiã fatẽdo præsuppositũ Bar. esse verũ qõ in isto tex. esset legatũ modale z nõ condõnale, p hoc nõ tollit oppositio gl. q̃ iz modus nõ impediat natiuitatẽ actiõis nec legatũ, impedit tñ executionẽ z effectuz. l. ij. C. de his q̃ sub modo. z gl. magistra. in rub. ff. ? tituli, ergo an teq̃ habeat effectũ, z ne anteq̃ habeat cõmoditatẽ legati, puta tenebit cauere, z sic pr? tenet ad onus quã habeat emolumẽtũ. nec obstat tex. in. d. §. termilius. allegatus p Bar. q̃ pr? dupliciter rñderi. Primo qõ ibi nõ fuit expressa cõditio a testatore si cauerit. prout in isto tex. sed ibi erãt mille simpliciter legata ad monumentũ ædificandũ. ista fuerunt verba testatoris vñ põt intelligi qõ onus ibi fuit adiectũ p viã modi. put etiaz fuit in. d. l. si tibi legatũ. §. de leg. ij. ¶ Firmo notabiliter. + qz in dubio qõ nõ apparet an fuerit cõditio an modus, put ppie cõtingit in. d. §. termilius. tũc in dubio præsumit qõ fuerit modus non autẽ cõditio, ita tenet Bar. in. l. cuz mota. vbi dixi. C. de trãsac. per tex. in. l. quero. §. inter locatorẽ ff. loca. idem tenet Bal. in. l. cũ quis. in ver. quarto probatur. C. ũ iur. z fac. igno. secũdo respondetur q̃ ibi illa equiparatio fit quo ad effectum cõsiderato effectu eius q̃ debet fieri de præstando cautionez rei de qua agit. nõ aũt probat ibi fi ista cõditio cauerit erpõsa a testatore faciat modũ. nõ obstat etiã iste tex. in ?fic. quãd modũ. qz nõ loquit de legato facto sub mõ sed de legato facto cũ onere fideicõmissi, + z sic principiũ huj? legis loquẽs de legato facto sub erpõsa cõditiõe nõ equiparat legato facto sub modo. vt vult Bar. sed bene equiparatur legato facto cũ onere fideicõmissi. vt ficut tale legatũ valet z tz nõ obstãte grauamine fideicõmissi, ita etiam valeat si onus insingatur sub conditiõe. ista est ppria mẽs z intẽtio huius verſi. quemadmodũ. nã inter legata facta sub mõ z facta sub onere fideicõmissi videt esse differẽtia. z videbimus in. l. fundũ per fideicõ. §. j. j. eo. unde p ista intellectus Bar. reddit valde dubius. potes intelligere tex. realiter. put iacet. qõ istud legatũ si cauerit sit cõditionale z qõ impediat trãsmissionẽ legati si legatari? decedat ante præstitã cautionẽ. tenet secũdam sol. gl. cõmuniter approbata. ¶ In cadẽ gl. z sic in tertia parte principali gl. opponitur cõtra tex. qõ cautio præstãda heredi ? soluẽdo titio z sic alteri de iure non valet p regulã. l. stipulatio ista. §. alteri. ff. de ver. ob. z. §. alteri. in fi. d. inuti. stip. ergo cõditio impossibilis de iure debuit reijci de ipso legato. l. j. ff. de cõdi. instit. glo. dupliciter respõdet. Prima nihil valet. qz cõtra istũ tex. qui vult qõ debet cauere heredi z non merito fideicõmissario z conditio debet impleri in forma specifica. l. q heredi. in prin. z. l. meuio. ff. de condi. z demon. secunda sol. gl. est valde notabilis ibi. vel dic cauet heredi. l. vt sic valeat. er ista glo. not. duo ad q̃ quotie? die allegat ista gl. + Primo no. limitationẽ ad iura allegata que dicũt qõ alteri stipulari nemo põt. ni si stipulantis interſit. nã procedit qñ simpliciter stipulat. sed stipulatur sibi recipienti, nomine z vice alterius. put faciunt ne rarũ, tũc valet stipulatio etiã si non interſit stipulantis, si habet mandatũ. vt procurator. vel nõ hz. vt negotiorũ gestor. qz ille dicitur stipulatus cuius noie fit stipulatio. sicut ille dicit possidere cui? noie possidetur. l. generaliter. z. l. qõ meo. in princ. ff. de acquir. pos. z. c. cum venissent. in fi. de rest. spo. z. c. si diligẽti. de ſpiri. z sm gl. tenet stipulator cedere illi alteri actionem mãdati si erat procurator. z sic habebat mandatũ. vel actionem negotiorum gestorũ si nõ habebat mãdatũ z sequuta sit ratihabitio. l. si ego. z. l. pen. ff. de nego. gest. z ista forma stipulãdi alteri sm Ange. apertius declarat in ista gl. quã in aliqua parte iuris, sed ad de simile gl. z pleniozem. in. §. alteri. in ver. vt supradictũ. z ad fi. instit. de inuti. stip. z gl. in. l. pen. ff. de neg. gest. z glo. in. l. que cunqz. ff. de act. z ob. z sic habes q̃ licet quis nõ possit directo stipulari alteri, tamẽ potest per indirectũ stipulando nomine alterius, sq̃ multa possunt fieri per circuitus z que nõ possunt directo, vt patet in ascẽsione mõtis. sic in stipulatione opz qõ firmetur aliquo tramite secundum Bal. in proe. decreta. z cuz ista gl. transeunt indifferenter omnes hic. Bar. in. l. stipulatio ista. §. si stipuler. in ver. sextus modus. ff. de verb. obli. Imo. z ali? in. d. l. stipulatio ista. §. alteri. vbi late dixi. Bal. in. l. ij. ad fi. C. vt in poſſ. leg. z in. l. sanctimus. in prin. C. de ?b. sig. z in. l. certi conditio. §. quoniam. ff. si cer. peta. Facit qõ notabiliter tenet Bar. ad practicam in. l. si mihi z titio. ff. de verb. obli. vbi notabiliter tenet quod + si fendum concedatur a duce tibi z fratri tuo absenti. qõ ad fratrem nihil valet. quia ei stipulari nõ potuit, nisi feudum sit concessum tibi recipienti pro te. z nomine z vice fratris tui absentis. tunc bene valet. z per istuz modum potes stipulari feudũ etiam fratri tuo absenti. vt ibi per eum. z ita etiam tenet Bal. in. c. j. in tit. si vasallus feu. prin. cui appli. debe. z ideo debes esse bene cautus in formando verba stipulationis feudalis pro fratre absente, alias nec sibi nec tibi portio fratris acquireretur. sed remaneret apud ducem cõcedentẽ. ¶ Tmplia istam gl. z cõcordantes vt etiam procedant + si promittis mihi pro tali, uam perinde est ac si diceretur nomine talis: qz ideẽ est dicere p tali, q̃ nomine talis, vt est casus nota. in. l. fideicõmissa. §. interdum. j. titu. ũ. fm Lud. ro. in. d. l. stipulatio ista. §. si stipuler. in vlt. charta. ¶ Sed aduerte licet omnes indifferẽter hic z vbiq̃ transeant cum ista gl. z cõcordãtibus. ego semper dubitaui q̃ nõ sint vere. per rationes assignatas in. d. §. alteri. ibi. inuẽte enim sunt stipulationes vt qs stipulet quod sua interest. que ratio nõ militat siue qs stipuletur simpliciter alteri. siue nose alterius. ¶ Scõo qz iura q̃ pro pãt alteri stipulari essent imposita ?bis nõ reb?, quilibet extraneus cuius nõ interest posset sibi stipulari noie alterius z tra. l. ij. in fi. C. cõmu. de lega. z. c. cõmissa. §. j. de elec. in. vj. + cum meus legum nõ sit disputare proba iter sed determinare realiter. fm Bal. in rub. ff. de re. diui. circa fi. ¶ Tertio in ?ium alego fortem tex. in. l. si ita stipulatus fuero re sistit. in §. possum. ff. de verbo. obli. vbi est tex. quod si stipuloz mihi dari vel solui nomine titi ita demum vz ista stipulatio si mea interest. alias non. ergo de directo contra istam gl. z concordãtes. sed posito quod ista gl. verus diceret in se. tamen ista sol. non convenit ad istum tex. vbi tex. nõ dicit quod debeat cauere heredi recipiẽti nomine titi, sed simpliciter. z sic ista solutio restringeret tex. ¶ Dñi tertio modo soluit Bart. qõ sufficit heredi cauere simpliciter, vt dicit tex. + quia interest heredis stipulari meuio ad hoc vt volũtas testatoris impleatz cõseratur in alium. l. titio cẽtum. in prin. in secũdo respõso. ff. de cõdi. z demon. z. l. is cõsequenter. §. ij. ff. fami. ercis. z hoc modo cessat oppositio glo. qz alteri põt quis stipulari quãdo interest ipsius stipulantis. z licet ius nõ interſit pecuniariter. d. l. si tibi legatũ. in. ij. char. ff. de leg. ũ. tñ præcedit stipulatio fm Pau. de cast. vel nõ interest. §. aliter q̃ ppter generale interesse q̃ habet heres vt impleatur volũtas testatoris. d. l. titio centũ. in prin. fm Alex. z cũ ista so. Bar. trãseunt indifferẽter glj omnes. excepto Raqha. cu. qui dicit q̃ nõ videt in quo cõsistat istud interesse ħdis. nã qõ voluntas defuncti obseruetur est interesse inestimabile, vnde nõ attẽdit. d. l. si ita legatũ. ¶ Sed aduerte licet omnes trãseant cũ ista sol. Bar. que est cõmunis. ego ẽ nullatenus teneo. z impugno alio reali fundamẽto: qz ad hoc vt rõne interesse possit quis alteri stipulari, requirit de necessitate qõ tale interesse sit pecuniarium. z non sufficit interesse affectionis vel cõsanguinitatis aut affinitatis, vt est gl. no. z approbata in. l. fideiussoris. z ibi Bar. z alij notant z sequũtur. ff. pac. z text. expressus melioz de iure in. l. ij. §. fz z fortẽ. ff. iud. so. Bar. in. d. l. stipulatio ista. §. alteri. z in. l. quod dicitur. ff. de verb. ob. z in. l. vnica. in. ij. q. princ. C. de sen. que pro eo qõ interest. Item etiaz interesse remunerationis non sufficit vt quis possit alteri stipulari, vt est gl. no. in. l. si tibi. §. si pact?. ff. de pact. est text. in. l. quod dictũ. ff. eo. de pac. z ibi Bal. in lectu. antiqua. Ang. Jul. z moder. ad hoc not. z dicit Ange. quod istud melius probat in illa l. q̃ alibi. q̃ uiã alias obligatio remuneratoria ad antideza habeat quãplurimos notabiles effectus. quos alias posui i. l. ex hoc iure. ff. de iusti. z iure. sed in isto tex. nõ interest ħdis pecuniariter stipulari meuio, ergo iz habeat affectionẽ qõ voluntas defuncti obseruetur. istud interesse affectiõis nõ sufficit vt ibi stipulatio alteri facta valeat. ergo sol. Bar. z cõmunis nõ posset procedere. Unde quarto modo respondet Rap. cu. + quod debet sub pena cauere heredi z hoc modo stipulatio facta alteri valet adiciendo penã. d. §. alteri. z. l. ñ. ff. de pto. stipu. z glo. hic dicit quod dz aliter caueri qõ valeat. Adde q̃ ita etiã respondet Rap. cu. in. d. §. alteri. vbi dicit qõ gl. z doc. nescierunt intelligere istã. l. in prin. que dz intelligi quando fuit adiecta pena. z plus nõ dicit. tamẽ iste tex. mihi dicit de adiectione pene. ¶ Tenẽdo tamen solutionẽ Raph. que in se est vera, aduerte quod + si heres ibi cauerit stipulãdo sub pena, z titius, primisso non seruauerit, tenet heres talem penam cedere meuio, per illud q̃ tenet glo. no. in. l. litigatores. §. quod ait prætor. in ver. primissa. ff. de arbi. que tenet q̃ ñ arbiter stipulatus sit penã a litigatoribus eo casu quo nõ fit partiũ sue seruãtie actionẽ ex stipulatione ad penã tenetur cedere parti obseruãti. z non parenti, quã gl. bene no. z illud qõ dicit gl. nostra qõ hẽs cedet meuio. præcedit qñ heres fuit stipulatus sibi suo nomine. z nõ noie meuij, ergo quod teneat cedere sibi illã penã reputo bene notabile. et est verus p gl. in. d. §. q̃ ait prætor. licet Bal. de eu. hic in. ñ. nullã de pdictis faciens mentionẽ teneat in alio proposito qõ quãdo heres nõ recipit noie meuij, non cõpellitur illi cedere, pot tamen si vult

¶ Ego quinto modo solvo oppositionē gl. & dico aduertendū qđ ter. non dubitauit in per validitate cautionis, ſz ponit pro constanti q̄ cautio taliter interponat q̄ valeat, put etiā dicit gl. nostra. vade dico qđ istud p̄t verificari multis modis. puta q̄si heres stipulat nomine tertij, vt in glo. sequendo cōem ſniaz. q̄uis ego. ſ. aliter tenuerim, vel qđ adijcit pena in stipulatiōe
26 p̄tout rñdet Raph. cu. † vel q̄ apponat iuramētum: quo casu p̄t qs alteri stipulari interueniente iuramento q̄uis sua non interſit, vt est gl. approbata. j. q. vij. in. c. quoties cordis oculi. Bar. in. l. ſi quis. p eo. in. vj. membro. ff. de fideiuſ. Ant. & Imo. in. c. cum contingat. in. x. char. de iureiur. Alex. & alij in. d. ſ. alteri. vbi dixi cum cōcordibus per Alex. alleg. vel aliquibus ſimilibus modis. ¶ Secundo principaliter not. ex ista gl. dū dicit,
27 debet cauere ſic vt valeat ſm Bal. & alios qđ † qui tenet ex forma statuti vel Iuris aliquid facere, tenet taliter facere qđ de iure valeat, q̄uis non ſit dictū, & notarius dz conficere inſtrumentum taliter qđ valeat de iure cōi, & q̄ habeat clauſulas cōsuetas apponi, ſz nō ſit dictū a partibus. per tex. reputatū ſingularem in. l. ſi. ad ſi. C. de fideiuſ. cum multis concordantibus & additionibus quas ad hoc vltimum plene dedi in l. certi cōdictio. ſ. ſi nummos. ff. ſi cer. pet. & in. l. vt liberis. in vlti. no. C. de collā. ad ibi dicta me remitto.

1 ¶ Due cauſe lucratiue ex teſtamento duorū qui loco vnius habentur iudicatur ac ſi teſtamento vnius procederent.
Res eadem ſi legatur eidem in teſtamēto teſtatoris & heredis ſemel tantum debetur.

2 Res legata legatario illi cui granatus erat dare ſemel tantuz debetur.
Si debens mihi rez ex ſtipulatione ex cauſa lucratiua eā mihi legat ſemel tantum debetur.

3 Legatum factum debitori creditori de re ſibi debita etiā animo duplicandi non tenet.

4 In re ſua etiā abutēdo quilibet eſt adminiſtrator & dominus.

5 Legatum ſpeciei non recipit duplicationem.

6 Dominium rei legate ex tempore etiaz certo non tranſit in legatarium niſi illo die aduenīente.

1 **§. Si Sempronius.** † Due cāe lucratiue ex teſtō duorū qui habent loco vnius iudicant ac ſi ex teſtamēto vni⁹ p̄cederent. h. d. ſm Bart. & alios. vel ſic, ſi in teſtamēto teſtatoris & heredis eidem res legatur, ſemel tantū debet. h. d. ſm Ray. Bal. & Fio. ratio quare iſtud legatū non debeat niſi ſemel p̄t eſſe dupler. Primo: qr iſte due cauſe lucratiue procedūt ex perſonis duoz qui loco vnius habētur. ſ. teſtatoris & heredis, vt in aut. de iureiu. a mo. p̄ceſſi. in p̄in. ideo concurrere non poſſunt. idem ſi ex teſtamēto patris & ex ſubſtitutione pupillari, cū etiā illa duo teſtamenta habeantur loco vnius. l. ſi fundū ſub condītione. ſ. ſi pater. vbi dixi. §. e. & ſz in hoc tex. p̄mus fuerit cōſequut⁹ eſtimationē, non tñ poterit poſtea cōſequi rē, ſz ſec⁹ eſſet ſi illi duo nō haberent loco vni⁹. vt in iurib⁹ allegatis in gl. vel qñ eſſet relictū a diuerſis heredibus quorū vni⁹ nō habet loco alteri⁹. l. quid ergo. ſ. ſi heres. §. eo. Secūda ratio quare non debeatur niſi ſemel, eſt qr heres videt legare tantum illud ius qđ hz, vez ius retinēdi p̄ dictionē. ſ. ſi dominus. ſ. ſi. §. eo. & hic in gl. vbi dicit.
2 ¶ Ampliatur tex. ſm Bar. & alios † vt illud qđ hic dicit in herede, p̄cedat etiā in legatario, ſi legatarius a quo res eſt relicta legat eam eidē cui eſt granatus dare: qr in re legata dicit locū heredis obtinere. l. id ipſum. ſ. ſ. ff. de vſufru. de q̄ vltimo dixi poſt Bar. in. l. ſi ſic. ſ. ſi. §. eo. idem ſm Bart. & alios, ſi debens mihi rem ex ſtipulatione, ex cauſa lucratiua eam mihi legat: qr vtraq; cauſa lucratiua p̄cedit ab eadē perſona, ideo nō admittit cōcurſus. facit. l. iij. ſ. ſi rē. ff. de leg. iij. ¶ Capio gl. in verb. repelli p̄t. que diuidit in tres partes. In prima aſſignat rationē ad tex. eum declarādo. In ſecunda oppo. & ſol. In tertia & vltima allegat. vij. cōcordātes. ſcda ibi, ſz. tertia & vltima eſt ibi, & facit. j. eo. ¶ In ea. gl. ibi, duplicare legatū nō potuit
3 no. diligenter ex iſta gl. dū ſubdit: qr debitum. † & ſi debitor legaret rem debitā creditori non animo compēſandi ſed animo duplicādi, q̄ proprerea nō valeret legatū, q̄ eſt bene notabile & ſignāduū ad. l. ſi creditori. cū ſeq. §. eo. ſed dic qđ imo potuiſſet ſi voluiſſet. ſ. legādo eſtimatione, cū p̄mus teſtator legaſſet fundū. l. ſi alij. ſ. rerū. ff. de vſufru. no. doc. in. l. plane. ſ. ſ. §. eo. nam teſtator p̄t diſponere de rebus ſuis prout vult. l. j. C. de ſacro
4 ſan. eccle. & l. j. in p̄in. ff. ad leg. fal. † qr quilibet in reb⁹ p̄priis eſt adminiſtrator & dūs. l. in re mandata. C. manda. etiam abutendo, vt eſt tex. no. in. l. ſed & ſi legem. ſ. cōſuluit. in verb. dū ſe abuti putat. ff. de petit. here. ſed legando eundem fundū, verum
5 eſt qđ non potuit duplicare: qr legatum ſpeciei duplicationē nō recipit. l. ſucceſſor. ſ. ſi pupillus here. j. tit. j. & d. l. plane. ſ. j. vbi dixi. §. eo. vnde tenet ſi. [illegible] ſ. eo. ſubdit gl. qđ in dubio. no videtur vo-

luiſſe duplicare & ſic legare eſtimationē: quia incredibile eſt ad egiſſe heredē vt eadem res idem bis debeat. dicit iuriſconſultus in. l. meni⁹. in p̄in. ſz potius videt legare id ad qđ tenebat ex teſtamento ſempronij & legare illud ius qđ habebat retinendi per biennium. & dum glo. dicit quod heres habebat
6 retentionem bienniū, dic qđ etiam interim habebat dominiuz ipſius fundi legati. † qr dominium rei legate ex tempore etiam certo nō trāſit in legatariuz niſi eueniente illo die, ſz interim remanet penes heredē, vt eſt tex. no. in. l. ſempronius attalus. ff. de vſufr. leg. & dixi poſt Bar. in. l. j. §. eo. & eſt glo. & ibi Bar. in. l. ſi ſeruus titij, vbi etiam dixi. §. e. vnde etiam videtur illud dominium legaſſe.

1 §. ¶ Debitor generis re oblata perempta, liberatur ope exceptionis. Genus non poteſt perire.

2 Exceptio intentionis & facti nullum ius preſupponit.

3 Dominium hominis electi & oblati ex legato generis qđ trāſerat in legatariū quando legatarius acceptauit rē oblatam.

4 In legato generis quando ſit electio legatarij & qñ heredis.

5 Teſtatores qđ faciliores ſint in legando res quas habent quā in granando heres in redimendo.

1 **§. Si cui homo.** † Debitor generis re oblata perēpta liberat ope exceptionis. h. d. rō autem quare non liberatur ipſo iure eſt: qr nō dicit perēpta res debita cū in obligatione generis nulla ſit in obligatiōe ſz quelibet in ſolutione, vt notat in. l. meni⁹. ſ. duobus. j. tit. j. ſecus ſi cōſiſteret in ſpecie: qr interitu ſpeciei debite etiā ante obligationem debitor liberat ipſo iure: qr perit ſubiectū obligationis. l. ſi ex legati cauſa. ff. de verbo. obliga. & l. quod te. ff. ſi certum peta. & l. nō amplius. ſ. ſ. §. eo. ſz in legato generis ideo requirit obligatio: qr genus perire nō p̄t. l. incendiū. C. ſi certum petat. & l. in ratione. ſ. incerte. ff. ad legem falc. & re oblata perempta liberat poti⁹ ex equitate, ne mora creditoris noceat debitori quam de rigore: ideo liberat ope exceptionis: qr omnis exceptio fundat in equitate. l. qui exceptione. ff. de exceptio. doli. & iſta ratione ponit iuriſconſultus. in. l. qui decem. in p̄in. & ibi glo. ff. de ſol. Barto. in. l. acceptam. ff. de vſur. Rapha. Fulgo. in. l. quod te. vbi etiam dixi. ff. ſi certum peta. vtra tenent gl. & communiter docto. hic. ¶ Contrariuz tenet ſolus Raph. cuma. hic qđ imo etiā in iſto tex. heres liberetur ipſo iure, eo qr heres qui vnum hominem obtulit dicitur illum elegiſſe, & eſt perinde ac ſi ille ſolus ab initio fuiſſet legatus. l. cū incertum. §. eo. & facta electione trāſfertur in continenti dominium in legatarium. ſ. ſtichum. ſ. ea. l. apud auūdium. ff. de opt. lega. ergo cū ſit effectus legatarij, ſi poſtea perit dz eius periculo perire: qr res perit periculo eius cui eſt l. pign⁹. C. de pig. actio. ergo heres debet iure liberari, nec obſt. tex. in dicta. l. q decez. in p̄in. qr loquit in obligatione quantitatis, & in eo qui tenetur ex cōtractu. Ad iſtum tex. dū dicit exceptio doli mali,
2 reſpondet † quod intelligitur de exceptione intentionis & facti, que nullū ius preſupponit, iuxta gl. in. l. ij. ff. de excep. & in. l. q ſe debere. in p̄in. ff. de condi. ob cau. non autem loquitur de exceptione iuris, ſed iſtud deſtruit tex. ideo non recedas a communi ſenſu gl. & doct. prout tex. realiter loquit. nec obſtat fundamentum Raphe. † quod in legato generis homine electo & oblato tranſfertur dominium in legatarium perinde ac ſi ille ſolus fuiſſet legatus, nam illud procedit qñ legatarius acceptauit rem oblatam, ita loquit. d. l. cū incertus. que loquit ſolutione ſz facta quo caſu ſtichus ſolutus & acceptatus fingit vſq; retro fuiſſe in obligatione, vt ibi. & tunc eſt verum q̄ illius rei tranſit dominium in legatarium. ſed hic legatarius recuſauit accipere ſtichum electum & oblatum ab herede, ergo non poteſt dici tranſlatum fuiſſe dominium in ipſum legatarium. & ideo nō p̄t dici qđ tali re oblata perempta liberetur heres ipſo iure, ſz bene ope exceptionis per rationem quam. §. aſſignauit cū remaneat obligatus actione ex teſtamento ad hominē in genere, & ita etiam tenet Bar. in. l. ſtipulatus ſum damā. in ſi. ff. de verbo. oblig. ¶ Capio gl. in verbo, volebat. & oppo-
4 nit qđ † in legato generis ſit electio legatarij & non heredis. ſ. ſi generaliter. inſti. de lega. & l. legato generaliter. ſ. eo. gl. reſpōdet qđ hic ſeruus non erat in patrimonio teſtatoris, quo caſu nō eſt electio legatarij. l. ſi quis a filio. ſ. ſi ſe plures. cū gl. §. eo. eo qr poſſet eligere vnū in remotiſſimis partibus ſecūdū gl. in. l. heredes. ſ. ſi incerto. ff. famil. erciſcun. vnde dicunt Bar. & doct. per iſtum. ſ. melius probari quā alibi in iure qđ in legato generis qnādo ſeruus non ſunt in patrimonio teſtatoris electio eſt heredis, ſz qs reuelauit gl. & doc. qđ iſto tex. teſtator nō haberet aliquos ſeruos in patrimonio, vnde iſta eſt diuinatio & reſtrictio ad iſtū tex. Item nō eſt verisimile q̄ ſi teſtator nō habuiſſet ſernos in patrimonio q̄ legaſſet homini ibi legatario,
5 quia † faciliores ſunt teſtatores ad legandū res quas habēt

quã in grauãdo hr̃des in redimẽdo alienas. ita dicit text. in l. vnũ ex familia. §. si rẽ. ff. de leg. ij. vnde potes dicere fm Ang. de perusio z Pe. de ber. hic. q̃ testator habebat seruos in matrimonio sed quod in isto tex. verba fuerunt directa ad heredem legando hoiem in genere. puta heres dato hoiem. quo casu q̃n verba dirigunt ad heredẽ electio est ipsius heredis fm glo. in l. Lucio. ff. eo. Et si dicat q̃ ista est etiã diuinatio dicere q̃ hec verba fuerunt directa ad heredẽ. rñdẽt q̃ cõiter testatores ꝓ ba dirigũt ad heredes. Preterea ista nõ põt dici diuinatio q̃n fit vt leges legiũ cõcordent. z maior est diuinatio gl. z doc. quod testor nõ haberet aliquos seruos in primonio. q̃ dicere q̃s te statoꝛ verba dixerit ad heredẽ. tũ caue q̃ text. simplr dr si cui homo legat⁹ fuisset. z magis sonat q̃s ꝓba fuerint directa ad legatariũ. vñ posset dici q̃s in isto text. nihil decidat an electio fit hr̃dis an legatarii. z dato q̃ esset electio legatarii, tñ heres obtulit talẽ hominẽ legatario quẽlicite recusare non potuit. iuxta formã traditã. in. d. l. legato gñalr. puta obtulit mediocrẽ vt hic. dr gl. z eã q̃ erat sine vitio. q̃n si talꝫ seruꝰ fit mortuꝰ succurrit heredi. nõ vt liberet ipso iure. sed ope exceptionis.

Actio er testõ q̃ durat ad rẽ si non est perfecte tradita.

Actio z passio non possunt simul cõcurrere in eodẽ subiecto.

Dominium rei legate pure q̃s recta via transeat in legatariũ intelligẽ adita hereditate per heredem.

Plenũ quod non dicatur cui aliquid iuris deest. z etiaꝫ quod non recipit additionem.

Procuratoꝛ q̃ habet plenũ mandatũ dicitur habere liberã.

Verbum libera importat liberam potestatem.

Proprietas plena dr proprietas cũ vsufructu z iure alienandi.

Plena possessio dicitur ciuilis z naturalis.

Remissio iniuriarum facta in foro conscientie non tollit actionem ad vindictam in foro fori. nisi fit facta plena remissio.

Clausula facimus tibi plenam gratiam. q̃ trahitur etiam ad bona. non tamen ad alienata.

Restitutio plenaria degradati z priuati beneficio q̃s trahat etiam ad beneficium.

Actio ex testõ quod durat ad seruum legatum. si heres eũ tradidit debilitatam dolo vel culpa.

§. Edes.

†Actio ex testõ duret ad rẽ si nõ ẽ ꝑfecte tradita. h. d. z hꝫ duas ptes. In prima ponit decisio. In scda compobatio. scda ibi. nam z cum. ¶In tex. ibi legate sunt. intelligein diem vel sub cõditione fm Dy. Bart. z cõiter oẽs p no p gl. in. l. Papinian⁹. ff. de serui. z ita. etiã tꝫ Alexã. in. l. si tibi homo. §. cũ seruus. ſ. eo. z sic interim pendẽte die vel cõditione heres adeundo effectus est dominus eiꝰ dominantis. vñ cũ etiã esset dñs ediũ seruientiuꝫ extincta fuit seruitus cõfusione. l. si qs edes. ff. de serui. vtba. predi. z. l. si seruus Titij. scso respõso. §. eo. z. d. l. Papinian⁹. z ibi gl. † quia actio z passio nõ possunt simul cõcurrere in eodem subiecto. l. vranius. versi. sed cũ duo. ff. de fideiuſ. glo. in. l. frater a fratre. in gl. magna. ff. de cõdi. inde. z res sua nõ põt alteri rei seruire. l. in re rẽdi. ff. de seruit. vtba. predi. z. l. vti fruſtus prin. ff. si vſufruc. pe. Itẽ seruitꝰ de necessitate requirit duo prædia q̃ sint diuersorũ. ſ. prediũ dominãs. z prediũ seruiẽs. l. j. ff. cõmu. predi. ergo si vtrũq; deueniat ad vnũ deuenit ad casum a quo incipere nõ põt. ergo Pitiaſ. l. pluribus. §. j. z si placeat. ſide verb. ob. vnde aduenientẽ postea die vel conditione legati dꝫ redintegrari seruitꝰ extincta. cum edes dominãtis debeãt ad legatariũ puenire tales quales erãt apud defunctum. z sic cũ iure seruitutis. alꝫ legatariꝰ nõ dicit habere plenũ z legatũ ſ si edes fuissent pure relicte. nõ fuisset extincta seruitꝰ z fusio neq; nunq̃ fuissent heredis. ſꝫ earũ † dñiũ recta via transiuiſſet in legatariũ. l. a Titio. in fi. ſ. de fur. z. l. legatũ ita. ſ. tit. j. vbi tex. dr recta via dñiũ ad legatariũ trãsit nõ p factũ hr̃dis. alibi dicit tex. in. l. ſꝫ si dãnuꝫ. §. sed z si creditoꝛ. ff. de pac. q̃ heres nullo mõẽto tẽporis dominiũ in legato puro habuit: qz ñ ista vr magna diuinatio ad istũ text. simplr loquẽtẽ q̃ edes fuerint legate in diẽ vel sub cõditione. nã ista sunt facti. l. cõsilio. §. si. in fi. ff. de cura. fario. ergo nõ debent ꝑsumi si nõ appareãt. l. in bello. §. facte. ff. de capti. itẽ iurisc̃õsultus fuisset multũ diminutꝰ omittere illud in quo cõsisteret fundamẽtũ z subſtãtia hui⁹ ter. vñ subtilis Pe. de bella perti. quẽ referũt Ly. z Rap. cu. z lati⁹ Jo. de imo. hic. fuit in vna singulari opinioẽ hic. q̃ dominiũ verũ nunq̃ transeat in legatariũ etiaꝫ adita hr̃ditate ꝑ hr̃dẽ. nisi demum agnito z acceptato legato ꝑ legatariũ. vnde qz dominiũ verũ remansit penes heredẽ extinguitur seruitus cõfusione ad hoc allegat bonũ tex. in. l. si fundum sub cõditione. §. si Titius. ſ. e. in verb. z heres Titij legatũ nõ repudiauerit. non violãdo literam. vt ibi dixi. z isto modo non esset opus subaudire ad istũ tex. q̃s edes essent legate in diem vel sub cõditione ꝓut subaudiũt doc. tamẽ communis opinio gl. z doct. habet quod adita hereditate ꝑ heredem verum dominium trãseat statim in legatariũ. l. si tibi homo. §. cuꝫ seruus. vbi dixi. ſ. eo. cũ aliis duob⁹ iuriſb⁹ que statim. §. adduri. ideo ibi intellect⁹ Pe. de bel. perti. stare nõ posset nisi ru subtiliter diceres q̃ꝫ verũ dominiũ adita hereditate trãseat statim in legatariũ, tamen illud dominium est revocabile legatario non agnoscente legatum. l. si qs ita hereditatem. z ibi glo. no. z Bar. ff. de cõdi. inſti. z ſicnõ videtur esse plenum z irrevocabile dominium penes legatariũ. z sic aliqd adhuc est penes heredem qui etiã habet possessionẽ z tenutam rei legate. vnde talis existens penes heredem videt operari vt seruitus confusione extinguat. ita posset attẽtari si velis intelligere textum plane ꝓut iacet sine vlla subauditione. ꝓut faciũt doc. non recedas tñ a cõmuni opinione per iura. ſ. proxime allegata. z ita etiã late concludit Jo. de imo. hic. z latius Alex. in. d. l. si tibi homo. §. cum seruus. ¶Secundo no. ex tex. ibi. quia nõ plenum legatum accepisset secundum Bal. z Jmo. † quod non dicitur plenum cui aliquid iuris deest. idem si deest aliquid facit vt in versi. seq. z ad hoc iste tex. est bene notandus. alij nihil tãgunt. adde nã plenũ dicitur illud quod nõ recipit additionez: sed q̃s additione non indiget. c. bene quidem. in prin. xcvj. dis. † vnde procuratoꝛ habens plenum mandatum dicitur habere libera. l. si procuratoꝛ ad vnam speciem in verbo plenam. vbi Bar. z doc. notãt. C. de procu. Bar. z doc. in. l. procuratoꝛ cui libera. ff. eo. Bal. in rub. C. de exerci. facit text. in. c. preterea. de offi. dele. † vbi verbum plenaria. importat liberam potestatem secundum Lardi. ibi item plena ꝓprietas intelligitur quando quis habet ꝓprietatem z vsumfructum z ius alienandi tanquam rem ꝓpriam. ita no. Bal. in. l. femine. §. illud. per illũ tex. C. de secun. nup. dicens non esse text. in iure q̃ ita plene ponat quid sit plena ꝓprietas. itẽ † plena possessio dr q̃n qs possidet ciuiliter. naturaliter. z pacifice. ita dicit Bal. in. l. mater. C. ad tertullã. per tex. in. l. raptores. §. finaute. z ibi etiã Bal. ad hoc no. C. de episco. z cler. † Item remissio iniuriarum facta in foro conscientie apud confessorem non operatur in foro cõtentioso quin agi possit actione iniuriarum ad vindictam. fm Bar. in. l. nõ solũ. §. j. ff. de iniu. z in. l. si tibi. §. j. ff. de pact. fallit si diceret se facere plenã remissionẽ. tunc operatur etiam in foro contentioso fm Bald. in. c. j. §. iniuria. de pace. iur. firman. Lud. ro. in. l. ij. ff. ad syll. Alexã. d. l. si tibi. §. j. vbi etiam dixi.

† Item ista verba facimus tibi gratiam. important simplicem indulgentiam z remissionem pene. non autem restitutionẽ bonorum. vt concludit Bal. in. l. si. ad fi. C. de sen. paſ. tamẽ si ꝑnceps in rescripto diceret. facimus tibi plenam gratiam. tũc recuperauit etiam bona dummodo non sint alienata per fiscum ita tenet And. Barba. in repeti. c. testimoniuꝫ. de testi. z in. c. eam te. de rescrip. vtrobiq; quod refert se ita obtinuisse de facto in ciuitate Ferra. ad hoc inducit verba Bald. in ti. de pace constan. in verbo. plenitudine gr̃e nostre recepimus. † Itez restitutio degradati z priuati beneficio non trahitur ad beneficium nisi fit plene restitutus. secundum Spe. in titu. de leg. §. j. versi. quid si degradatus. quem refert z sequitur Jo. an. in. c. quãuis. z ibi Semi. ad finem. de rescrip. in. vj. ¶Tertio nota in ver. nam z cum. † quod si heres tradidit seruum legatuꝫ seu debilitatum culpa aut dolo ipsius heredis. durat actio ex testamento ad eundem seruum licet eum penes se legatarius habeat ad finem z effectum vt cõsequatur pretium deteriorationis. z hoc ideo. qz actio ex testamento habet in hoc instar bonefidei. l. in minorum. C. in quib. cau. in integ. resti. nõ est necesse. declarat Barto. notabili. in. l. heres. ff. de eo q̃ certo loco. sed actio bonefidei durat. si fit tradita res debita ſꝫ deteriorata. l. ij. si reddita. ff. cõmo. qz in actionib⁹ bonefidei. veniunt ea que equum est z bonũ venire licet non fit cogitatum. l. consensu. ff. de actio. z obli. secus in actionib⁹ stricti iuris in qb⁹ debitoꝛ liberatur sed tenetur actione de dolo. l. elegãter. §. nõ soluꝫ. ff. de dolo. z. l. exhibitionis. C. ad exibẽ. nec obstat. l. si heres generaliter. j. eod. quia ibi exponitur de dolo. id est. ex testamento nomine doli. ita cõcludũt Bar. z alij hic. z in. d. l. exhibitionis. post Ly. z no. Bar. in l. qui tibi. §. j. ff. de sol. z in. l. Julianus. §. j. ff. de ver. ob.

1 ☞Emens rem sibi legatam debet eam habere fine solutione pretij. z si soluit repetit si emit ignoranter.

2 Legatarius emens scienter ab herede rem sibi pure legatam an videatur renuntiare legato.

3 Herede rogato post eius mortem vel sub condione restituere hereditatem Titio. si Titius cõditione pendente aliquas res ab herede emit quod cõditione eueniente Titius repetat ab herede pretium rerum emptarum.

4 Actione proueniente ex contractu ad resolutionem ipsius cõtractus agi potest.

5 Emptor qui consequitur a venditore rem emptā ex alia causa quā emptionis nō tenetur soluere pretium, z solutum repetit.

6 Qui non facit quod debet, non recipit quod oportet.

Qui differt facere qō debet, nō pōt petere quod sibi debetur.

7 Exceptio doli quod obstet agenti ex contractu bone fidei cōtra equitatem ex sui natura.

8 Venditor quod tenetur de euictione etiam quando res euincitur ab ipsomet emptore ex noua causa vel ex veteri de nouo suam notitiam proueniente.

9 Dominium rei legate sub conditione, cōditione pendente nō transit ipso iure in legatarium.

10 Dominium rei legate in diem certam non transit ipso iure in legatarium ante illam diem.

11 Dominium rei heredes legate per testatorem nō transit ipso iure in legatarium etiam si legata fuisset de expresso consensu heredis.

12 Res que est mea reuocabiliter, potest mihi esse obligata.

13 Emptio rei sue quando nulla sit.

14 Legatarius iuregentium z communi non est dominus rei legate sed iure speciali.

15 Actio ex empto z actio ex testō an possint simul cumulari.

16 Causam possidendi quod possum mihi mutare ex titulo de nouo ad notitiam superuenientem.

17 Mutare causam agendi causa non superueniente et diuersis respectibus quod quis possit.

18 Actio ex empto ex quo est bone fidei, quod contineat omnia que dictat equitas euenire.

1 §. Qui seruum. †Emēs rē sibi legatā dz eā hꝫre sine solutione ptij. qō si soluerit repetet medius hic expressis. h. d. fin Bar. Bald. Ange. Saly. z alios vel sic plenius ex mēte ꝑau. ō cast. si legatarius rē legatā ignorans emit ab hꝫde, z ā postea ex testō fuit cōsequut⁹, aduersus petitionē ptij hz exceptionē doli. h. d. ꝓma ꝑs. Et si iam pretiū solvit illud repetere pt ꝑ actionē ex empto. h. d. secūda ps. Si vero fuerit rē ꝓsequutus ex Zctu emptiōis z ptiū soluerit, ad hoc vt ptiū solutū recuperet, pōt i ētare actionē ex testamēto ad eā lē rē, a que heres nō absoluit nisi ptiū restituat z rē legatarij faciat. h. d. tertia z vltima ps. Et sic hz tres ptes put ponit tres casus. In prima loquit qñ res erat integra ex vtroq; latere qñ puenit ad notitiā legatarij qō seruꝰ quem ab hꝫde emerat erat sibi legatus, qz nōdū fuerat sibi seruꝰ traditus, nec ipse ptiū soluerat, z sic respectu executionis hinc inde res erat integra. In scōa loquit qō res erat integra ex parte vēditoris: qz rē non tradiderat sed non erat integra ex parte emptoris: qz ptiū iā soluerat. In tertia z vltima loquit quā ꝺo neutra pte res erat integra: qz iam seruꝰ ex cā vēditiōis fuerat traditꝰ, z ptiū fuerat solutū. z postea puenit ad eius notitiā qꝺ erat sibi legatꝰ, vñ q hz seruū ex Zctu q fuit sibi ipletꝰ, videbatur qꝺ ptiū repetere nō posset, ex qua etiā iplere ꝑ pte sua tenebat, z si ipleuit tenebat ꝫseruare: sz Zctū decidit in hoc tex. qz ex quo ex alia cā legati debet emptor talis seruus, certe pōt agere ex testō ex illa cā legati ex qua nō hz vt recuperet ptiū, qꝺ si abest. secunda ibi. qꝺ si pretio soluto. tertia ibi. qꝺ si iudicio exempto. z reputatur difficilis z valde subtilis. ¶ In tex. ibi,

2 ignorans hoc ideo dicit, †qz si legatarius sciuisset seruum sibi legatū z scienter emisset ab herede rem sibi legatā. z legatum erat purū, tūc videret repudiare legatū, z sic non haberet locum dispositio huius. §. qz acceptādo scienter causam onerosam ex empto, videt renuntiare cause lucrative legati. sup quo vide Bar. z alios in l. q Rome. §. duo fratres. i. ꝙ. q. ff. de ver. obl. Dy. Imo. z Alex. in. l. a substituto. in ꝓn. ff. eo. ꝑau. de

3 Castr. in. l. plane. §. qō si rē. ff. eo. ¶ † Et quid si hꝫs rogat⁹ est post eius mortē vel sub alia ꝙditione restituere a titio heredi tatem, z interim pendente conditione titius emerit ab herede aliquas res hereditatis, an post ea euenientē conditione possit hꝫe hereditatē. z etiā recuperare pretiū illarū rerū quas emerit ab herede. istū passum tangit Jo. And. in addi. Spe. in tit. de emp. z vē. §. tertio loco, ad fi. vbi refert ꝙsdam tenere qō nō,

4 quasi videat emisse dubiū euictū. l. si iactū retis. ff. de act. emp. qz pōt cōditio deficere si titiꝰ moreret ante heredē. l. si cū hꝫs. ff. qñ dies leg. ce. z iste tex. loquit de re specialiter legata. Contrariū post multa notabiliꝫ ꝛcludit p istū tex. z qz est eadē rō q̄ est in re particulari legata, allegat ad hoc. l. imperator. §. fin. j. tit. j. vt ibi latius p eū. z simpliꝫ sequit ꝑau. ō La. z Alex. hic, z faciūt notata p Bar. i. ō. §. duo fratres. in. ꝓn. q. ¶ † Ho. ꝓmo ex tex. ibi, actione ex vendito absoluit dz fin Bal. qō agi pt actione proueniente ex Zctu ad resolutionē ipsius Zctus propter causam superuenientē que resistit equitati Zctus facit. l. sed z celsus. §. si fundus annua. ff. de contrahen. emp. z. l. si fullo. ff. de condi. sine cau. tu vide gloss. hic in verb. ex vēdito, dupliciter declarantem istum tex. z fm primā declarationē quę

5 est vera iste tex. non ꝓberet hoc notab. le. ¶ † Sēdo not quod vbi emptor consequit a venditore rem emptā nō ex causa venditionis sed ex alia cā. nō tenet soluere ꝓtiū imo solutū potest repetere: rō qz ptiū debet correlative ad rē ex cā emptionis. l. Julianus. §. offerri. ff. de act. empt. ergo si res habeat aliter ꝙ ex causa emptionis emptor non implet Zctum ex pte sui, ergo etiam sibi non debet impleri. ō. §. offerri. z. l. quero. §. inter loca

6 totem. ff. loc. z. l. ediles. §. fi. z ibi gl. no. ff. de edil. edic. † nam qui non facit quod debet, nō recipit qō oportet. ita notabili. Bal. in. c. j. qualiter dñs a proprietate feudi prīuetur. z in c. j. §. porro. q̄ fuit prima cā benefic. amit. facit. c. peruenit. z ibi Abb. de iureiur. sicut qui differt facere qō debet nō pōt petere qō sibi debet ita no. Bal. in auc. dos data. p illū text. C. de dona. ante

7 nup. ¶ † Tertio no. ꝓ in Zctib⁹ bone fidei qñ agit Z equitatez semp ex natura sui obstat exceptio doli, vt hic. z. l. sed z si deo. in fi. ff. sol. mat. z in. l. q eg tate. ff. de excep. do. nā heres hic agit contra equitatē. z sic dolo facit: qz petit pretium cum rem non tradiderit ex causa venditionis ad qō per prius tenebatur. ō. l. iulianꝰ. §. offerri. z. l. q pendente. ff. de act. emp. sed tradidit ex alia causa, vel tradere debuit. s. ex testamēto, ergo merito sibi obstat exceptio doli. Itē heres dolo facit petere pretium illiꝰ rei quam testator voluit legatarium habere ex causa lucrativa legati, z sic sine pretio. ¶ Quarto no. in ver. quemadmodū

8 † ꝙ vēditor teneꝫ de euictione, nō solū qñ res euincit a tertio, sed etiā si euincatur ab ipsomet emptore sibimet ex noua causa vel ex veteri de nouo in suā notitiā proueniente. ¶ In glo. ibi, nulla esset emptio. sez per. l. sue rei. ff. de contrahen. empt. z sic nō daret actio ex empto vel vēditio, nec esset opꝰ exceptiōe ꝙ esset Z istū text. glo. in effectu soluit tribus modis. z sic ponit tres casus in quibus dñium serui legati statim non transiuit ipso iure in legatariū, z sic nō pōt dici emisse rē suā propriam.

9 ¶ † Prius qñ res erat testatoris z legauit sub conditione: qz ea pendente non transiuit dñiū. ¶ Secōs qñ res erat propria testatoris z eam legauit in diem intellige certam vt differat a

10 primo casu. † qz dies incertus hꝫ pro conditione. l. dies incertus. ff. de cōdi. z demō. ex qua solutione habes ꝙ qñ legatū est factū in diē certā dominiū nō trāsit ipso iure in legatariū ante illā diē, z sic dies est certa impedit trāslationē dñij: qz lex non facit executionē añ diē nō pēdēte cōditiōe, sicut etiā iudex non faceret. facit. l. Sēpronꝰ. artal⁹. ff. de vsufr. leg. z. l. si seruꝰ. titū, vbi gl. z doc. Ā. eo. dixi in. l. j. post Bar. Ā. eo. ¶ Tertius casus est qñ res legata non erat testatoris, sed heredis. ex quo not.

11 † qō licet testō re de re hꝫdis pōt disponere vt de sua propria. l. vnū ex familia. §. fi rē. j. tit. j. nō tū rei heredis a testatore legate transit dominiū recta via in legatariū. idē voluit glo. in. l. si hꝫdis seruus. vbi dix. Ā. eo. z istud pcedit etiā si testō legaret rem heredis de expresso consensu ipsius heredis, adhuc non transiret dominium ipso iure in legatariū fm Bart. in. l. cū qꝺ decedēs. in ꝓn. per illū tex. j. tit. ij. Bal. in. l. j. C. de leg. dixit in l. j. ē. eo. cum isto intellectu gl. transeunt Bar. z cōiter alij z est verus in se, z est tex. in. l. si ita sit scriptum. §. si sub cōditione. j. tit. j. sed aduerte qz vltimus casus gl. planius procedit quādo seruus legatus erat heredis quā ꝺos precedentes: qz quādo seruus testatoris fuit legatus en diē vel sub cōditiōe saltē euemente cōditione vel die fuisset trāslatū dominiū in legatariū. ergo nō ꝓcederet iste tex. in fin. q vult qō si legatarꝰ agat ex testamēto nō aliter heredē ex testamēto absoluit quā si ptiū restituat z hominem actoris fecerit. pondera ꝙ actio ex testamēto non cōpetit nisi euenerit cōditio vel dies z sic translato dñio in legatarium, ergo nō posset tunc heres facere hominem legatarij, vt dicit tex. cū iam esset suus, z per consequens emptio redderet nulla, cū esset sua propria, z sic non potuisset agi actiōe ex empto, vt dicit text. nisi diceres ꝙ fuerat actum actiōe ex vēdito ꝓinsquā eueniret conditio vel dies legati. iste intellectꝰ gl. z cōis nō caret multa diuinatiōe: qz tex. non facit mētionē de aliq̄ ex tribꝰ casibꝰ positis hic gl. vñ ꝑau. ō ca. putat qō iste text. posset de plano ꝓcedere, ēt in rē ꝓpria testatoris pure legata. nec obstat tex. in. ō. l. sue rei. qz ille tex. ꝓcedit in re q̄ est perfecte z irreuocabiliꝫ mea, qō nō est in re legata que nō est legatarij irreuocabiliter, cum possit eam non acceptare. l.

12 fi quis ita hereditatē. vbi glo. not. ff. de condi. instit. † vnde qua ratione tota res reuocabiliter potest mihi esse obligata. l. ex fortante. §. latinꝰ. z ibi Bar. ff. de excep. rei iudi. z l. i. bello. §. fi qs seruū. ff. de capt. ꝛc secus quādo esset irreuocabiliter mea. l. necq; pignus. ff. de regu. iur. eadē ratione possum eam emere, et cuz ist a sol. ꝑau. de ca. transit simpliciter Alex. ꝛc caue, quia ō. l. in bello. §. si quem seruū. Et Bar. in. ō. §. latinus. loquunt quando res reuocabilis per aliū tertiū, quod nō est in legato, quia non est reuocabile per aliū ꝛ legatarius possit illud non

acceptare

acceptare, z hoc respectu ō z nō esse suaz irrenocabiliter ante quā acceptet. fm gl. in. d. l. ñ qs hereditatē. Unde tu ridē mes vna ex mēte ff. de bern. fnam rei sue nulla est emptio. d. l. suc. ¶ Istud pcedit qñ esset sua pleno iure, z omni respectu. sz hic posito qs iste seruus legatus fuisset propinus ipsius testatoris, z p cōsequēs adita hereditate fuisset trāslatum dominium in ipsum legatarium, tamen hec trāslatio dominij fit ex dispōne iuris ciuilis z iure speciali, sz inspecto iure gētiū z cōmuni nō dr̄is legatarius non dr̄s. istud patet duplici medio. primo. qr dominiū non cōcurrit cum hypotheca, d. l. neq; pignus. z ñ legatarius dr̄s de iure speciali potest habere eandē rez legatā tam sibi hypothecatā, eo respectu qr iure gentiū z cōmuni nō est dr̄s, vt tenet Bar. in. l. j. ad fi. vbi dixi. s. e. Bal. in. l. j. C. cōmu. de leg. secundo istud patet: qr licet legatari⁹ habeat dominium ciuile z propterea sibi cōpetit rei vendicatio, tamē etiaz habet actionē personalē ex testamento ad dandū, vt cōsequatur ab herede verum z proprium dominiū de iure gētium, vt est tex. in. l. j. vbi Bar. z alij. C. cōmunia de leg. z ibi dixi ita hic legatarius ḡus iure speciali esset dr̄s. Potuit emere talem rem legatā, z valuit emptio: qr iure gentiū z cōmuni nō erat dominus. facit. l. fi in emptiōe. §. rei sue. ff. de ẏhē. empt. ¶ Capio gl. in verb. ex vendito. in qua tene primū intellectum: quia secundus violat text. exponens ex vēdito. i. ex empto. ¶ Capio glo. magnā in verb. ex testō. que est gl. diaboli. fm Pet. de bella pert. z Alex. hic. ¶ Oluidit per Pet. de Bern. in tres partes, z Bar. ponit tres intellectus ad text. sc̄a ibi, vel sc̄o dic, tertia ibi, vel dic plenius. Ista diuisio videt congruere glo. sic superficialiter lecte, sz ex infra dicēdis apparebit aliū esse mēs huius gl. Tu aduerte qs ista gl. est intricata, z male declarata a scribētibus, vnde vt eam bñ extrices, aduerte q ista glo. z gl. precedens in verb. actum sunt facte ꝓpter duas principales oppositiones, vnam non firmat gl. expresse. sed ego statim formabo. Aliā expresse format gl. circa eam principaliter infra. tres solutiones quas infra ponit gl. ibi, vel secundo dic, possunt ad vtrāq; oppositionē applicari, vt. ſ. dicā. licet ꝓprie z directo vadā ad oppositionē quam gl. expresse formaz. vnde mihi super ista gl. z precedēti est alius sensus quā Bar. z doc. habuerint. ¶ Ali diuide magister aliter istā glo. magnā in quinq; partes principales aliter q̄ Bar. eaz declaret. In prima tamen tacite oppositionis q̄ statim formabo. gl. declarat ter. In secūda opponit ẏ text. z videt tribus modis soluere. vt dicebat Pet. de bern. sed sunt due principales solutiones, aliter tamen q̄ dicat Bar. q̄ sc̄a z tertia ad idē tenēdū. In tertia ergo ponit primā principalē solu. qs hic legatarius emit rem legatā a quodā extraneo, z ẏ istū intellectū duas oppositiones format. z prime respondet. deinde declarat ter. fm istū intellectū. postea iterū z tertio cōtra eum opponit z soluit. z sic sunt quatuor particule hui⁹ tertie partis. In quarta ponit sc̄am principalē sol. z sic fm principalē intellectū qs hic legatarius emerat ab ipso herede, z ad oppositionē. ẏ factā simpliciter respōdet. In quinta z vltima eundē fm intellectū plan⁹ repetit, assignādo rationem, q̄ hic emit ab hēde. postea exponēdo ter. in alio loco. Ista est propria mens z intentio huius gl. quicquid circa eam dicat Bar. secūda ibi, sed certe imo videt. tertia ibi solutio hic emit ab extraneo. Quarta ibi. vel sc̄o dic q̄ emit ab herede. quinta, z vltima est ibi, vel dic planius. Tertia principalis pōt subdiuidi i quatuor particulas. vt. ſ. dixi. similiter quarta principalis pōt subdiuidi i tres ptículas. vt. ſ. dixi. ¶ Assumo primā oppo. quā gl. non formaz expresse z oppono contra ter. q̄ in tertia pte dicit, qs si ex empto actus fuerit z rūc actor cōperit legatū sibi esse hominem agat, z agat ex testamento z sic vult iste tex. qs † iste due actiones. s. ex empto z ex testamēto, possint simul cumulari. sed cōtra: qr plures actiones diuerse ex diuersa causa eandē rē cōpetentes cumulari non possunt. Iuenio ex his. §. quoties. ff. de reg. iur. z. l. cū filius. §. varus. ff. de leg. ij. no. in. l. edita. C. de eden. ꝓpter istud cōtrariū ista glo. magna in prin. dicit q̄ alio iudicio z alia actione agit, z sic non pōt dici fieri cumulationē, cū iste actiones fuerint in diuersis iudicijs ꝓposite. ergo nō fuerūt in eodem iudicio cumulate. z dū gl. dicit alio iudicio, satis ꝑsupponit qs primū iudiciū ex empto erat finitū. z poterea gl. p̄cedēs in verbo actū, intelligit peractum, z sic fuit ꝑfecta z finit cōsequutus rem que fuit sibi tradita in executione actionis ex empto. postea gl. j. ibi. vel secūdo dic, ponit tres alias sol. q̄ vt dixi etiā possunt ad aliā tacitā oppositionē applicari. sz vere facte videanf ꝓpter sequētē oppositionē q̄ gl. expresse formaz. ¶ Prima solutio fit qs dū text. dicit actionē ex testō. improprie ponitur. id est. actione ex empto occasione testi. z tūc nō esset nisi vna actio. z sic cessaret ista oppositio de cumulatione, ista sol. n. hil ẏ. primo qr impropriū accipit ad. d. l. nō alr. ff. de leg. iij. sc̄o qr nō est de mente hui⁹ ifē q̄ facit diff. rētiā iter actionē ex empto z actiōez ex testō. tertio qr est ẏ ordinem huius tex. qui vult q̄ primo egerit ex empto z postea egit ex testamento, z sic vtroq; cumulatiue. ¶ Sc̄o modo ridet gl. capiendo, ꝓprie ex testō qs ꝓ hoc tex. nō dicit q̄ de iure potuerit agi ex testō. sed bene ex empto. z sic gl. fatet ẏnum, qs cū de iure nō potuerit ꝓponi actio ex testamēto, ergo non fit cumulatio, sed q̄ egit de facto ex testō q̄ sibi nō cōpetebat ō iure, sz ista est cruffa. quia nemo de iure potuit agi etiā ex testō vt vult tex. z statim dicā. ¶ Tertio modo rīdet gl. q̄ dum tex. dicit actuz fuit ex empto, dic sed nō ꝓ actuz, z ita etiā exponit gl. p̄cedēs in verb. actum. in fi. z ista est vera, cum tex. simpliciter dicat actū, z sic q̄ legatarius ꝓmo egerat actione ex empto ad rē z nō peregerat, qz nō erat lata sua nec facta executio, vnde pendente adhuc iudicio in actione ex empto, z si ante cē rē cōsequuti⁹ fuisset, cognouit postea talē rē sibi esse legatā. z sic cepit agere actione ex testō ad ipsam rē z de iure potuit vtroq; actio simul proponi z fieri cumulatio istarum actionū. eo q̄ cōpetit ad diuersa. nā actio ex empto dat ad rē tradēdā tm. l. ex empto. in ꝓnc. ff. de act. empt. z l. si. ff. de 2di. obcau. Actio aūt ex testō datur ad rem dandā z sic ad dominiū transferendū, vt hic in fi. z. l. si domus. §. de euictione. z ibi notāt. poc. ſ. e. ergo cū denf ad diuersa z executione facta ex vno nō cōtingit liberatio ex alio, z non sunt contrarie. nec electione tolluntur, ideo admittit cumulatio. vt. l. si idē cū eodez. in ꝓnc. ff. de iur. om. iud. no. doc. in. d. l. edita. vñ aduerte qs si seruus legatus non erat testatoris nec heredis, heres tradēdo ex causa emptionis nō trāstulit dñiū: qr nō habebat, z ñ fuit liberat⁹ ab actione ex empto: qr tenebat solū tradere, vt statim dixi. sz nunc qñ conuenitur ex testamento tenebit seruum facere legatario, z sic eū redimere a dño si erat alienus. z sic ẏsequetur legatarius in ista tertia parte tex. p actionē ex testamēto q̄ heres faciat ipsum dñium rei legate vt dicit tex. ibi ꝓpe fin. z ꝓhoīne actoris fecerit. pactionē vero ex empto ẏsequet restitutionē ptij q̄ hēdi dedit, nec aliter ex testamēto absoluet. quasi nō impleuerit cām testamēti, vt habes in tex. z ita habes expeditam ꝓmam positionē. ſ. formatā quam gl. non formaz expresse, z in eius sol. imo ordinate p̄cedit hic. in diuersis locis z in gl. p̄cedenti, nec docto, bene declarant. ¶ Sc̄a oppositio quaz gl. expresse formaz contra text. est quod imo debeat agi hoc casu actione ex empto z nō ex testamēto p. l. cui resi. z. l. Julianus. §. fi fundū. ff. de act. emp. vbi legatarius cōditionalis q̄ emit rē legataz p actionem ex empto consequitur ptium quod soluit, quia non ex causa legati rem habet, vt ibi. z. l. fundo. ff. ad legem fal. nō autē datur actio ex testamento p quam consequatur ptiū. vt hic dicit in text. gl. videt ponere tres solutiones put Pet. de bern. diuidebat istam gl. vt. ſ. retuli, sed sunt due principales. aliter tamen z aliter quā Bar. referat. ¶ Prima principalis solutio est quod hic legatarius emerat ab extraneo contra quē non potest competere actio ex empto, tum impleuerit quod debet. sed in contrarijs emit ab herede contra quē potest agere ex empto. ¶ Contra istam ꝓmā solutionem z sic p̄ncipalē intellectum quatuor obstāt. Primo ob. ꝓn. tex. ibi ab herede emit. z punctuatio quam facit gloss. videtur violare literā. Secundo obstat tex. in fi. ibi, z hominem actoris fecerit quod conuenit heredi, nam extraneus vendens nō tenet trāsferre dominium, l. ex empto. in ꝓn. ff. de actio. empt. fm gl. tertio obstat versic. quēadmodū. si enim nō emisset ab herede sed ab extraneo, nō posset heres ꝙuenīri ac si esset euict⁹ sz Bar. Quarto quod etiā iste sensus stare non possit. nam si ab extraneo legatari⁹ emisset quomodo teneret heres soluere legatario illud qs ipse extraneo soluisset, vt dicit gl. certe sufficeret si heres rē ꝑstet trāsferat dñium. nā ptium solutū debet legatarius repetere cui soluit. Sc̄a ꝓncipalis solutio est. qs legatarius emerat ab ipso herede z bene, put tex. in ꝓn. dicit qui sem per loquitur in eodē casu quicquid dicat gloss. in. d. l. fundo. ff. ad le. fal. z gl. ſ. in ver. vel sc̄o dic tenēdo istū intellectuz. ponit tres solutiones q̄ et possunt ad istud ẏtrariū congruere sicut ad p̄cedēs sz principaliter vt dixi sint facte ꝓpter istud contrarium. z due ꝓme textū improprie, vt dixi. ſ. ideo sunt reꝛciende. Tertia pōt ꝓcedere etiā ad contrarium dicte. l. cui res. quod hic fuit actum ex empto vt dicit litera, sed non per actū z sic res non erat adhuc tradita ex causa emptionis qñ cepit agere actione ex testō, vnde hic agitur actione ex testō ad rem legatam, vt rem consequatur, z etiam per indirectum pretium quasi non videatur rē legatam habere donec etiā ptium solutum rei rehabeat. l. plane. §. qs si rē. ſ. e. posset et agi ex empto ad ptium. vt in. d. l. cui res. q̄ nō negat quin etiam agi possit ex testō. Postea gl. in ver. vel dic planius. videtur velle aliter solutere sed non directo soluit, tamen mens gl. fuit quod ſ. in electione legatarij an agat actione ex testamēto ex quo sibi ab eo

pretium.l.etiam.ff.de sol.allegata in gl.an vero agat actiõe ex
6 emp.† Istã sol.sequit Bar.sic declarando q̃ si ego habeo rem
ex causa emptionis que mihi tradita est.z pretium solui: pos
sum in alio meo cõstituere hr̃e ex causa legati,z sic possum caus
sam possidẽdi mutare ex tit.de nouo ad notitiã superueniẽte.
l.ũ.§.ex plurimis,ff.de acq.pos.vel ex causa extrinseca supue
niẽte.l.nemo.C.de acq.pos.z.l.pe.z fi.ff.si pars here.pe.z.le.nõ
solũ.§.qõ vulgo.ff.de vsucap.z tũc possz agere cõtra te actio
ne ex empto quasi mihipsi emeriz.ita loquit.di.l.cui res.z.d.
l.fundo.aut cõstitui in animo meo velle hr̃e ex cã emptionis,
prout etiã rẽ habui: nec mutare titulum vt meipso:z tunc agã
ex testamẽto:cum nõ videar rem mihi legatam habere,ex quo
non habeo ex illo titulo.z ita loquit finis huius text.z si vult
legatarius possidere titulo ex empto,debebit agere actione ex
testamento.ita loquitur tex.hic,sed si vult possidere titulo le
gati debiti:debebit agere actiõe ex empto. ita loquitur Zzia.z
istã sol.sequitur Ange.hic,z in.d.l.fundo.cuius Jo.de imo.caz
conet impugnare per aliqua quibus rũdet.z bene.Alex.hic,ad
quem te remitto.Raph.cu.etiã reprobat Bart.ex alio,z dicit
qõ est cruffa.qõ iste legatari? idẽqz emptor possit sibi mutare
cãm.vnde,si semel elegerit actionẽ ex empto ad pretium alle
gando se rem habere potẽ ex causa legati quam emptiõ nõ po
terit agere ex testamento z allegat oppositum z dicere qõ nõ
17 hz rẽ ex causa legati sz ex causa onerosa.¶† Tu dic qõ sicut
põt qs sibi mutare cãm possessionis ex noua causa extrinsec?
superueniẽte.vt in iuribus.§.prime allegatis,ita põt qs sibi
mutare cãm agendi superueniẽte noua causa.z diuersis respe
ctib?,vt declaraui in precedenti oppositione.bene verũ est gl.
non voluit idem q̃ Bar.q̃ pendeat ex voluntate legatarij ex
qua causa habeat,vt dt Bart.sed voluit gl.q̃ sz vere retineat
rem ex causa legati.tamen nõ videt habere.ex quo pretiũ sibi
abest,ideo agit ex testamento,vt hic. põt tamẽ etiã pretiũ pe
tere actione ex empto.d.l.cui res per rationẽ quam text.ibi in
fi.assignat:qz non cã legati rẽ hz:quã rõnẽ sic declarat ex men
18 te Raph.nã † actio ex empto q̃ est bone fidei cõtinet omnia q̃
dictat equitas euenire,etiã si nõ fuerit cogitatũ a Zhentibus
vt hic dicit gl.in verb.iudiciũ.sz equitas Zct? bonefidei dictat
q̃ sz habuerim rẽ ex causa emptionis. tũ qz erant mihi alibi de
bita titulo lucrativo, z per hoc est factũ qõ aliunde nõ ha
beam.equitas dictat qõ etiam pretiũ ex causa emptionis con
sequar,z sic potero agere ex testõ vel ex empto non illo coloze
quo vtitur Bar.sz q̃equitas bonefidei in vtraqz hoc dictat.

1 ☞ Si pater dotem primo promissam postea legat, videtur
pro dote legare.

2 Legatũ factum genero p dote promissa pro filia q̃ sit nulluz.

3 Si pater legat filie dotem prima promissam genero,videtur le
gare animo compensandi.

4 Si pater filiam prius dotatã instituit in legitima, intelligitur
dote computata.

5 Si pater promisit dotem filie z postea decessit filio z filia heredi
bus instituts onus dotandi pertinet in totum ad filiam.

6 Due persone si cõcurrũt z petũt illud qõ vtriqz est debitũ in
solidũ.sz vna solutio sufficit,tũc obstat exceptio doli ne bis sol
uatur vt in neutri soluatur nisi concordent cui eoz̃ soluatur.
Duo rei credendi si semel z semel agunt insolidũ, repelluntur
exceptione nisi fit protestatum quod vnice solutio sufficiat.

7 Testator in dubio nõ presumit grauare heredẽ duplici onere
p̃stationis,ẽt concurrẽte fauore sanguinis, itẽ z fauore dotis.

8 Maritus si expresse legat vxori centũ que in dote habuit,nõ
valet legatum,nisi in commodo representationis. z qñ videa
tur legare animo compensandi.z nu. 10.

9 Pater ad dotandam filiam tenetur ex legali dispositione.

10 Maritus ad dotis restitutionem tenetur ex ppria cõtractu.

11 Si pater legat filie cẽtũ cui primo dotẽ promiserat de cẽtũ nõ
apponẽdo eadẽ,an in dubio videt legare animo compẽsandi.

12 Compensatio qõ nõ fiat de quantitate ad speciem,sed de qua
litate ad quantitatem sic.z quid.z quando sunt dispares.

13 Tex.in.l.si pater.p filia.C.de colla.dotis.qualiter intelligat.

14 Dictio siue,q̃ licet sit disiunctiua q̃ tñ habeat naturã copule.

15 Si pater primo dotat filiã z dotem tradat,postea legat, an fi
lia debeat habere vtrunqz.

16 Si pr̃ primo legat filie,postea eã dotat,an filia habebit vtrũqz.

17 Legatum simpliciter factum,in dubio presumitur factũ ani
mo compensandi.

18 Quãtitas expressa in legato non minuit per causam adiectã.

19 Dos constante matrimonio augeri potest.

20 Pater aut auus si reliquit filie mille p ea maritãda, z postea
ipsa nupserit viuẽte z sciẽte testatore,q ei nihil dedit, qõ pote
rit filia petere legatum factum pro dote actione ex testamẽto.

21 Filia maritata a patre vel patruo cum minori dote q̃ prius
eidem legata fuerat,poterit petere legatum sibi prius factum
vel eius redditum non obstante quod sit maritata.

22 Pater dotem etiam promissam pro filia minuere non potest.

23 Frater qui egregie maritauit sororem cuz minori dote quam
pater reliquerit,tenetur tamen integram dotem ei dare nisi fa
cta fuisset liberatio.

24 Si testor legauit p filiab? maritãdis lz vna maritata z dota
ta sit de bonis maternis,debetur etiam ei legatum paternum.

25 Au tex.hic procedat etiam si testator legauit genero, z sic nõ
filie dotem eidem promissam.

1 **Cum pater** † Si pater dotẽ primo promissam post
ea leget vr̃ pro dote, legare.b. d. fin
Bar.Ang.z Sal.z Imo.vel si prius ad literã fm Bar. si pr̃
dotẽ genero,promissam leget filie. non tenet heres ad duplicem
p̃stationẽ.sz ambo alterutra prestatione debẽt esse quẽti.h.d.z
iste casus est sing.fz Cu.hic.cũ ẽt reputat sing. Pet.de ber.
hic. ¶ In tex.ibi,eidẽ.s.filie.fm gl.z bene:qz tex. nõ facit men
tionem nisi de filia.ergo illa dictio eidem,dz intelligi.s. filie vel
2 eidẽ genero.fm Bal.z isto modo† premissio z legatũ fuit factum
eidem genero.z videt in effectu legare filie.z filia aget ex tali le
gato pro suo interesse licet verba sint relata ad genez: qz eius
p̃cipue interest eã cẽ dotatã.l.seruo legato.§.si testor, ff.eo.sed
caue: qz si legatũ fuisset factũ genero cui ẽt dotẽ pr̃,premiserat
certe tale legatũ nõ valuisset:qz debitor? legasset creditori, z sic
marito q̃ erat creditor.z nullũ emolumentũ mariti grauet, er
go nõ valet.l.si creditori.in fi.z l.seq.ff.eo.z ita est casus ad lite
ram Bal.in.l.cũ pr̃.ff.de iure dot.de quo Bal. nõ fuit recor
datus.vbi est tex. formalis q̃ si p filia dotẽ premissam pr̃ legat
marito,z sic gño,tale legatũ non vz.qz debitor legat creditori
ita ibi tex.nisi rũdeas sustinẽdo Bal.q̃ nõ valet legatũ.veruz
est respectu generis.sz bene vz respectu filie. vt ipsa agat cui?
interest,l.si cui.§.si titio.z l.seruo legato.§.si testor.ff.eod.fm
Pau.de cast.hic,z fm Raph.cu.in d.§.si testor.tũ est magna
violentia ad illũ tex.vũ teneas primũ sensum qõ tex. in ver. ei
dem intelligi.s.filie.prout etiã vult Bar.in vlt.q. ¶ Not.ex
3 isto tex.† qõ si pr̃ primo premisisset certã quãtitatẽ genero p dos
te filie z postea legat filie pecuniã pro dote premissam. vr̃ legare
animo cõpẽsandi.z sic filia dz alterutro esse cõtenta.sz pũctus
est videre q̃ sit rõ fundamentalis.dic qõ istud operatur vnitas
cause finalis.s.vt filia dotẽ habeat.q̃ vnitas versatur rã in pro
missione dotis facta genero q̃ in legato facto filie. vũ ista vni
tas cause finalis facit q̃ ista quãtitas semel rũ debeat non ob
stante diuersitate obligationũ.z personarũ.ita est tex.hic sec?
qñ nõ adesset idẽtitas cause,vt si testor legaret semptonio decẽ
q̃ titio debet vz legatũ . z vterqz effectualiter admitrit, vt.l.si
4 sic.§.i.§.eod.Adde ad hũc tex.z ad istud notabile q̃† si pater
filiã prius dotatã instituit simpliciter legitima intelligit cõpu
tata tũ dote,ita notabiliter tz Bal.in.l.qñ in prioribus.C. de
inoffi.test.sequitur Paul. de cast.l. qñ novella.eo.tit.z latius
Alex.in.l.si cũ dotem.§.si pater.ff.sol.matr.z in.l. pater filiaz.
in prin.ff.ad legem fal.facit tex.solennis in.l.i.§.pe. ff. de colla.
bo.vbi est tex.qõ† si pater promisit dotem filie z postea decesse
rit filio z filia heredibus institutis.q̃ onus dotandi non perti
net ad filium pro dimidia pro qua est heres,sed totũ est in par
te ipsius filie, quem text.ad hoc reputant mirabilem z singu.
Lud.ro.z Alex.in.l.post dotem.ff.sol.mat. sed ego addo aliuz
tex.similẽ in.l.ij.C.de colla.de veritate tamen illius dicti Bal.
in.d.l.qñ in prioribus.dixi plene in.d.l.quoniam novella.vbi
6 vide,ideo non repeto.¶ Secundo no. ex hoc text. qõ† qñ due
persone concurrunt z petũt illud qõ vtriqz est debitum insoli
dum:sed vna solutio sufficit,tunc obstat exceptio doli, ne bis
soluat,z etiam neutri soluatur nisi concordent cui eorum solui
debeat,vt hic.z §.fi.ff.ea.l.z sic ponderа q̃ hic videtur probari
q̃ si sunt duo rei credendi qui simul z semel agant insolidũ. q̃
repellantur exceptione.Bar.tamen in.l.ũ.§.i.z seq.ff.de duo.
reis. tenet qõ plures rei credendi possunt agere insolidum in
eodem libello,z plures rei debendi possunt simul conueniri z
quelibet insolidum prestando quod vna solutione volunt esse
contenti,z pondera an ita etiam posset nouiter limitari text.z
esset pulchra limitatio ad istum tex.tamen in effectu esset ides
7 cum eo quod decidit tex.¶ Tertio no.ex hoc tex.qõ† si testa
tor in dubio non presumit grauare heredem suũ duplici one
re prestationis etiam cõcurrentes fauore sanguinis,z sic filias
tionis.itẽ concurrente fauore dotis.ita est tex.not.hic. facit.l.
titia.§.qui in vita,z.l. cũ pater.§.pr̃ filie.ff.tit.ff.cũ alijs allega
tis in glos.¶ Capio glos.fin.in versic. contenti. que diuiditur
in tres partes. In prima declarat text. In secunda remouet
vnum contrarium. In tertia per viam notabilis remouet
aliud contrarium,secunda ibi,si autez separatim.in tertia z vl
tima est ibi, item not.ex predictis. ¶ In secunda parte dicit

gl. istum

gl. istū tex., p cedere qñ simul venīūt ad petendū maritus et p
missione z filia ex legato, tūc debēt inter eos puenire vt sint al
teruto pteti: vt hic. §. si pmo veniret filia z peteret legatū be
res non aliter coget soluere filie q̄ si filia p̄staret cautionē de
seruando herede indēnē aduersꝰ genez ex p̄missione dotis sibi
facta. ecōtra aūt si gener pmo veniat dz solui sine cautiōe qz so
lutio facta genero ad quē res erat pertura heres liberat a fi
lia. z ita est casus de vtroq; in. l. cū pater. ff. de iure do. alle. in
gl. ¶ In tertia parte gl. ibi see i viro. aduerte si iste tex. itelli
gent qñ expresse legauit eadē centū tunc nō esset diuersu in vi
ro nā si maritus expresse legat centum que in dotē habuit ap
parent q̄ voluit duplicare, z nōz legatū nisi in commodo re
presentationis. l. ij. p totū tit. ff. de dote prelega. z. l. creditor
cum. l. seq. §. c. vñ ista gl. dz intelligi qñ maritꝰ nō expressit ꝑ
bū eadē sed simpliciter legauit centum vxori cū cētū in dotē
habuisset. cui ista gl. trāseunt cōiter doc. hic. z in. l. fi. cū dotē. §.
pater. ff. so. ma. z assignāt rōnē diuersitatis.† nā pater ad dotā
dū filiā tenet ex legali dispositione. l. obligamur. ff. lege. ff. de
act. ob. z. l. qui liberos. ff. de ritu nup. z. l. fi. C. de do. om. z sic
tenet ex necessitate, ergo illud q̄ relinquit vr relinquere ani
mo cōpensandi, qz i necessitatib⁹ nemo liberalis existit. l. re le
gatā. ff. ō adi. le. maritꝰ aūt tenet ad restitutionē dotis vxori ex
ꝑpto ℈ctu volūtarie celebrato vñ cū sit† volūtariꝰ obitor nō
videt legare aio cōpensandi. l. creditorē. j. tit. j. ℈ animo exercē
di liberalitatē, vñ vxor ꝑt vtrūq; petere qz bodie cessat edictū
de alter utro. d. l. vnica. §. sciēdū. C. de rei vxo. act. z ibi subdit
tex. cū manifestissimū est q̄ maritus qui nō expressit cōtrariū vo
luit vxorē vtriūq; ℈seq; ista est cōis theorica. Bar. z doc. hic, z
in. l. ij cū dotē. §. si pater. z in aut. p̄terea. vñ vir z vxor. Bal.
in. l. si vxor. C. de bo. auth. iud. pos. Cōtra quā theoricā multa
vrget. na a ꝑin. hincinde vterq; dicitur debitor voluntariꝰ ℈
ex postfacto vterq; videt debitor necessarius, z fortius debe
ret videri maritū relinquere aio compensandi q̄ patrē cū ma
ior sit affectio patris. l. isti quidē. l. fi. ff. qō me. cā. z. l. fi. in ꝑin.
C. de cur. fur. vbi dicūt illi duo tex. q̄ nullꝰ amor vincit pater
nū. pterea diff cile est videre quare in. d. l. vnica. §. sciendum.
maritus cesset debitor volūtarius mediante facto suo qz do
tē recipit, ℈ in. d. l. si cū dotē. §. si pater. vbi p̄ qui recipit dotē
absente filia est effectus debitor mediāte facto, hoc est media
te exactione, z tñ ꝑm Bar. z doc. dicitur debitor necessarius, z
ꝑterea legatū p eū factū cōputāt in dotē. Inter istos duos
casus quare. i. d. §. sciēdū. sit debitor volūtariꝰ, z in. d. §. si pa
ter. sit debitor necessarius cū vtroq; casu factū hois interue
nit. s. exactio dotis, nō curo nūc intrare istā difficilē materiam:
dici plene in. d. aut. ꝑterea. ad ibi dicta me remitto. tñ q̄ tuz
ad istū ter. pōt dici q̄ certū erat hic patrē noluisse multiplica
re obligationē cū ter. dicat q̄ pater eadē cētum legauerat que
pmiserat marito, vñ pōderāda est illa dictio, ex qua ℈stat pa
trē noluisse multiplicare obligationē istō tū ℈ bum eadē posset
esse verbū testatoris. Itē posset ille verbū iurisconsulti, z isto
ultimo mō nihil faceret. ¶† Quid autē in dubio si pater legaſ
set non apponendo dictionē eadē. an p̄sumatur voluisse lega
re filie eadē. c. gl. hic ver. eadē. tz q̄ sic p quatuor iura per eum
allegata. tū tex. quē pmo loco alle. i. l. titia. §. q̄ inuita. j. ti. j. nō
facit. z male alleg. p gl. qz nō loquit in dubio. vt gl. dicit, ℈ i ca
su claro z certo, vt dicit Rx. ibi fidei cōmissū filie nōe dotis re
liquit. z ita dicit Bar. §. ℈ tūc fortiter obstat tex. i. l. si pater. p
filia. C. ō col. do. vbi filia hz vtriūq; z dotē p̄cipuā, z illō q̄ pater
legauit, ergo de directo ꝑ istū tex. Bar. videt q̄ ille ter. loquit
ur qñ aliō legauerat q̄ ꝑmiserat. puta pmiserat sr̄ēm in dotē
z q̄titatē legauerat. nā hoc casu nō pōt capi ꝓiectura q̄ volue
rit facere aio cōpensandi, eo qz † ō q̄titate ad sr̄ēm nō fit cōpēsa
tio. l. si quenerit. ff. de pig. ac. z. l. fi. C. de cōpensa. Ideo filia
pōt vtriūq; petere, vt ibi. ℈ iste tex. logit qñ pater pmiserat q̄ti
tatē. p dote filie z postea legauit q̄titatē, nā de q̄titate ad quā
titatē ꝑprie fit cōpensatio, vñ tūc p̄sumitur legasse aio cōpen
sandi. z cū ista sol. Bar. tenet Bal. Raph. cu. Pau. de ca. z. d.
Alex. hic. Bal. in. l. qm in ꝓtocolis. in vl. co. circa me. ff. de in
of. test. z in. l. Nesennius. fi. de ne. gest. Ista sol. pōt esse vera in
se, ℈ est nimia diuinatio ad illū tex. Itē ter. ibi nō se fūdat. qz le
gatū esset alīō q̄ erat pmissum similr diuinativa est sol. Jaco.
de arē. hic quā refert. d. Ale. dicēs q̄ nullꝰ de ea facit mētionē
q̄ ibi loquit qñ q̄titas legata z q̄titas pmissa in dote erāt di
uersa, quo casu cessat ꝓpositio. ℈ hic q̄titas legati cōcurrit cū
q̄titate dotis, vt dicit iste tex. in ℣. eadē. sed ista est diuinatio
ad. l. si pater. q̄ ibi essent diuersę q̄titates, de hoc i illo text.
verbū nullū. Itē nō dz in illa materia attēdi an sint q̄titates
pares vl dispares, qz p̄ q̄ currēti q̄titate deberet sitri cōpēsa
tio. ar. l. impatoz. §. si certū. in ℣. enimero. j. ti. j. ℈m Bal. Jmo.
Ale. hic. ex in. ℣. si pater. vbi et ā Sing. z Bal. in. l. in ta. §.

qui innita. j. ti. j. vnde vsquequaq; nō est bene solutum ℈ria. d.
l. si pater p filia. lz. d. Alex. in discursu quasdā alias sol. diuina
tiuas referat q̄ nō sunt digne referri. ¶ † Ego rideo notabi 13
liter sine vlla diuinatione, put et alias dixi i. d. aut. ꝑterea. C. vñ
vir z vxor. ℈ nūc plenius ponā. vnde dico q̄ ille tex., p̄cedit z
q̄da z egtate. nā vbi p̄ p filio dotē, pmiserat, deinde filie ex be
redate vel emācipate aut ꝑterite legatū dedit, ibi decidit q̄ si
lia vtrunq; habebit, eo qz q̄si vr sibi potius legasse in quādam
recōpensationē iniurie exhērdationis vel ꝑteritionis, vel vr le
gasse in ꝑmiū emācipationis. vt dt tex. i. l. vt liberis. in. fi. C. ō
collat. q̄ velit i dote cōpensare. z iste est ꝓprius intellect⁹ il
lius tex. sine vlla diuinatiōe. z ideo pōdero q̄ tex. in. d. l. titia.
§. q inuita loquēs similiter in filia exhērdata cui⁹ dotē pr̄ reha
buerat cū misterio ponit casū claz z certū q̄si filie exhērdate pr̄
fecit legatū nōie dotis, ꝛls si nō expressisset nōie dotis vt ibi fe
cit in dubio nō p̄sumeret eā dotis, sed ꝓpter iniuriā exhērdatio
nis. d. l. si pr̄ p filia. z isto mō babes ibi tex. singulare z pere
grinū limitante istū tex. z alios ꝛcordātes allegatos hic. in. gl.
in ver. eadē. q̄ pr̄ in dubio q̄si legat filie p̄sumit legare aio cō
pensandi cū dote ꝑmissa. z sic filia nō pōt nisi vnū ℈sequi. est ve
rum, nisi pr̄ p̄sumat legasse in recōpensationē iniurie q̄ facit fi
lie eā heredādo vel ꝑtereūdo, vel q̄si facit in ꝑmiū emanci
patiōis. vt dixi. Et pōdera q̄ forte et idē voluit dicere Bar.
j. d. l. si pater p filia. dum dt q̄ ibi legatū nō erat factū ꝑpta
tione ad dotē. z sic nō cōpensat in dotē. forte Bar. voluit dice
re q̄ ibi legatū erat factū ꝓpter alios respect⁹ supius relatos
q̄ ꝓpter dotē. vel forte Bar. z ibi voluit idē dicere q̄ hic. qō
ideo sibi legatū nō dicat factū ꝑ tē plationē ad dotē. eo qz erat
diuersum: qz dos erat in specie z fuerat legata q̄titas: vel e
contra z p certo verba sol. Bar. ibi sunt valde ambigua, ℈ cre
do q̄ necessario dz dēclarari altero ō duob⁹ modis quos statiꝫ
dixi. p solutiōe q̄ ego dedi ad. d. l. si pater p vna filia. q̄ puto
verā. z q̄ semper tenui. Adde sic etiā esse qñ filia esset cū hēdi
bus extraneis instituta, tunc quodāmodo fit sibi iniuria z tūc
habebit dotē p̄cipuā nec cōpensabit cum legato de institutiōe
facta ō ipso filio. tex. est sin. in. l. fi. in ver si. sinautē extranei. C.
cōia vtriusq; iud. quē Bar. dt esse multum sing. z se nescire ali
bi. idē dicunt Bal. Ra. cu. Lu. ro. d. Alex. in. d. l. si cū dotē. §.
si pater. z. d. Alex. hic. z ista erit secūda limitatio ad istum tex. q̄si
etiā tunc filia videat affecta aliqua iniuria, er quo fuit instituta
cū extraneis ℈ de iure pater potuerit hoc facere dūmodo fi
lia habuerit legitimā suam, nō pōt ꝙqueri. l. cum ḡrīs. z. l. pa
rentibus. C. de inoffi. test. ¶ Tamen ℈ intellectum quē dedi
ad. l. si pater. ꝓ filia vr fortiter obstare tex. in. d. l. si cū dotē.
§. si pater. in illa alternativa sive patri heres extiterit sive in
legato tūm acceperit: ergo ibi erat ꝑterita ab istitutiōe, sicut
in. d. l. si pater ꝓ filio. z tamē ibi legatum cōpensatur cū de
bito dotis, dic q̄ tex. ibi cum misterio bis repetit sive in lega
to tūm acceperit quātū dotis satis esset. vel si tūm a patre conse
quuta est quātum ei dotis nōie debebat, z sic legatū ibi tūm ca
piebat quātum i effectu institutio, z sic effectualiter non dicat
ibi ꝑterea. z hoc patet ꝑ dictionē sive. ibi bis positā. dumōt
sive patri heres extiterit sive in legato tūm accipit. † nā dictio 14
sive, nō est simplex disiūctiva, ℈ habeat aliā naturā cole z sen
sum ꝓiungit. vt cū dz Alex. audiet sive paris. ℈ Bar. in. l. si ea
ita. ff. de aur. z ar. leg. z sic ibi tex. in dictione sive, vr a pari ca
pere. sive patri heres extiterit sive in legato tūm acceperit. er
go etiā isto casu habet effectualiter p institutō. ¶ Extra gl. for 15
mat Bar. tres cōmes. † prima qñ pater primo extat tradēdo
dotē z postea legat, an filia debeat vtrunq; habere distingvit
Bar. ꝑm Dy. Ja. de are. z Old. qō aut testatoz legat ipm coz
pus dotale traditū in dotē, z sic legauit res ꝓius in dotē da
tas: z tunc valet legatū z vltra dotē filia dz habere estimatio
nē illarū rerū, qz cū pater legauerit res iam traditas in dotē.
z sic iam effectas mariti. l. doce ancillam. C. de rei vendi. p cō
sequēs legauit res alienas quas scit esse alienas, z se tradit is
se genero. z etiā si ignozaret legat cōiuncte ꝑsone, ergo debet
earuz estimatio. l. cū alienā. C. de leg. z ita est casus in. l. cū pa
ter. §. pater filie. j. ti. j. ℈m intellectu. gl. z ibi. z dicit ibi Bart.
q̄ est novus casus, z dicit Raph. cu. hic, qō ille est casus sing. z
multū notandus, qz mille vicibus testatores legant bona que
in dotem dederant: nam tunc etiam deberetur estimatio, ta
men idem Raph. cu. in. d. §. pater filie. dicit quod cōmuniter
istud non seruatur, vt ibi p eum. Alia etiā pōt esse ratio vltra
Bar. z valde plana: qz cū pater ibi sit extra vinculum obliga
tionis legalis qua tenebat dotare filiā, vt dixi. §. in gl. si i vlti.
parte, cū tā dos ecta soluta actualiter z tradita: nec ipsa exigit
nō videtur factum legatum animo compensandi cum nō sub
esset necessitas cōpensatiōis. vt voluit Bar. in. l. filia legate q̄
C. co. Joā. de imo. z do. Pe. de bexu. hic: ergo ipsum legatuz

valet z debetur estimatio.aut testōr legat simplr.z tunc dic vt ibi p Bar.z cū ista doctrina trāseunt Bal.z alij indifferenter ħ vltra aūt quos.s.relatos.Bald.posī ¶y.i.d.l.filia legator. Lu.ro.in pn.celiū.qō incip z.videam⁹ primo qd iuris z vide ad primū mebrū Bar. hic illud qō decidit tex.in.l.licinius.

16 in pn.j.ti.j.¶ Scdo querit Bar.qd ecōtra † pater primo legat filie, postea dotat an filia debeat vtrunq; habere,z tz q; si primo legauit pro dote seu noie dotis z postea viuens dotat videtur de ipso legato votare,z sic testor viuens vr soluere legatuz.l.filia.C.eo.qñ tñ esset in legato quātū in dote.l.luci⁹. j.ti.j.si vero primo legauit simpliciter z postea dotat,tūc filia habebit vtroq;. argumento.l.qnquaginta.ff.de pb.no gl.in l.plane.§.eandē.in verbo ostendat.s.eo.z idem tz Bar.in.d. l.filia.sed illud reprobāt cōiter doct.hic.Dy.Jac.de are.Ol.

17 Bal.Jmo.z do.Alex.hic,z cōiter doc.in.d.l.filia.† q2 imo legatum simplr factū intelligit in dubio aio cōpensandi factum per tex.in.d.l.filia non violando literā.z ibi hoc tz Bal.in suo summario,z idem tz ipsemet Bar.in.l.lucius prima.in ver.ſz hoc videtur. ff. de leg.ħ.scdo q2 nō dz īstitui differentia an pater ex primat se reliquere,p dote filie an simplr relinquere, q2 semp intelligitur p dote relinquere.l.qō aūt.z ibi Bar.z.l. tali.de iure do.Ad.d.l.qnquaginta allegatam per Barto.respondent Jmo.z.d.Alexā.hic ſz ego clarius loquar q ibi erāt due dispositiones vltime voluntatis.z ſi scda intelligeretur ēadem quātitate,de qua prima nullus esset effectus,ſz in casu nostro scda dispositio.s.actus dotandi inter viuos.vnde dato q intelligatur de eadē quātitate de qua factū est legatū tñ vltra legatum hz istā cōmoditatē:q2 est effectū filie q antea non erat.cū legatū vino testatore,nō habeat effectū z esset renocabile p testorem.l.cū hic stat⁹.§.ait orator.io.ff.de do.inter.vi.z vxo.z.c.cū mathe.de cele.mis.Prædicta,ꝑcedunt qñ pr illam quātitatem q; primo legauit filie postea dedit in dotē.si autem minus puta pater legauit mille filie postea viuēs ēt maritauit cū qnq; centū,an residuū poterit filia repeter e mortuo patre? Sōld.lau.in.d.l.lucius.j.ti.j.tenuit q reliduus pōt petere:q2

18 † qñ quātitas est exprēssa in legato,illud non minuit p cām adiecta.l.lucius.ff.de ad.leg.z.l.creditor.§.cā inter.ff.mādā. Cōtrariuz tz ibi Dy.p tex.in.l.libertis quos.in pn.ff.de adi.leg. Bar.aūt in.d.l.luci⁹ prima distinguit qō aut pr qñ fecit pmū legatum de mille, legauit nō p dote filie,ſz p eo maritāda, z tunc si eam viuēs maritauerit cū qnq; centū,q2 finita est cā legati:ergo extinguitur legatū i reliduo. Nec obſt.d.l.libertis quos.q2 ibi in scdo legato retinetur pl⁹ q; i primo. Aut pater facit primū legatū de mille p dote filie seu noie dotis filie.z tūc ſz pater eam maritauerit cū qnq; centū poterit filia residuum

19 petere:q2 ea maritata cā legati non est finita † cū cōstante matrimonio possit dos augeri.l.pe.z aut.sed tñ necesse.C.ō don. ante nup.Sz ō Bar.tenent indistincte Bal.Ang.Sal.Paul. de ca.z alij in.d.l.filia.Bal.Jmo.z Raph.cu.z do.Ale.hic, Mic,de nea Jmo.z Raph.cū.in.d.l.lucius.j.Ꝑet.de anch.z Jmo.in.c.filius.extra de test. Lo q2 aūtera opi Bar.seq̄tur q si pater religasset mille filie p ea maritāda.z postea ea maritasset p nihilo, q filia nihil posset petere de legato, qđ est absurdum. Et ſz hoc in specie tz Buli.de cu.i.l.cū his.§.si multi

20 er.ff de ꝓdi.inde.vbi tz † q si pater vel auus reliquit filie mille p ea maritanda z postea ipsa nupserit viuente z sciēte testōre rei nihil dedit,qō tñ postea poterit actione ex testō petere legatuz de mille factū p dote.l.si qō hered.C. de inst.z substi. Et illā decisionem Bul.de cu.refert z seqtur do.Ale.in pn.

21 vj.ħ.vol.inci.vltis z diligenter animaduertis.in.v. col.¶ † Itē dicit Paul.de ca.in.d.l.filia.se ꝓsoluisse z obtinuisse ꝑ Bart. in qua dz cā in qua pater in testō reliquerat mille p filia maritanda.deinde patruus vel pater illius puelle eā maritauit p minori summa,q nō obstante q sit maritata poterit petere legatum factum a patre vel eius residuū.¶ Sz aduerte lz oēs

22 ita tenēāt.ego p Bar.soleo facere tale fundamentū.† nam pr qñ semel dedit dotē filie nō pōt amplius illā dotē diminuere aut.sed q̄nis.C.de rei vxo.act.tā qñ pater soluz primisit dotē p filia pōt qualitatē diminuere,ita tz gl.in.d.aut.sed quanuis modo in ꝓposito qñ pater solū legauit dotē filie.hic nō interuenerit traditio:ergo quātitatem dotis legate z nō tradite dz posse diminuere.ergo postea eā maritā docum minori quātitate dz intelligi quātitate dotis diminuisse.Tñ Dy.z Sal.in.d. aut.sed quanuis reprobāt illā gl.ibi.q2.l.quoties.ff.sol.ma.p q̄s monet gl.nihil facit,q2 nō loqtur in diminutione dotis,sed bene dicit qō pater qui dat dotē pōt ante vel incōtinenti post stipulari sibi reddi.vtra illā gl.tenet etiā.d.Jtā.de curte.i pn. rxvij.inci.Magnificus vir do.Augustinꝰ vñ.dubio.vnde nō recedo a cōi opi.Et p q̄s Bar.adde tex.in.l.virilis.§.fi.cā l.seq.ff.de lega.p cuius potes dicere q ibi legatur p

23 dote filie, non aūt ꝑ ea maritanda. Item adde † q si frater nō dat integrā dotē sorori sue relictā a patre quānis bn egrege aue maritauerit,tñ tenet dare supplementū vsq; ad integraz quātitatez legatā.ter.est in.l.cū pater §.pater certē.j.ti.j Et ibi Bal.Jmo.Rap.ad hoc nota.illum ter.z ibi Raph.limitat nia facta fuisset liberatio,put cōiter fit q bñ no.qd aūt

24 si † testōr legat p filiabus maritandis,z vna filia sit maritata, z dotata ex hereditate matris an ei debeatur legatum:vide per Jo.de imo.notabiliter determinatū q sic,i ¶lil.crim.c.cā q̄ vertitur z versa est inter Ant.de pe.col.vbi precipue ad hoc allegat Buli.de cu.quē vide in.d.l.cum his.§.si mulier.z istas decisiones bñ nota z tene mēti.¶ Tertio z vltimo q̄rit Bart.

25 † an in casu huius.§.si testōr nō legauit filie,sed genero cuius dotem ꝓmiserat an ꝓcedat ille tex.o distinguit vi hic p cū.¶ Miror q p ꝓo primo mebro nō alleget tex.expressum vtētē p ratiōne Bar.in.l.cum pr.ff.de iure do.Item pondera Bar.tenere ꝑ expositionē q̄s facit Bal.ad istū tex.in verſi.idē intelligendo etiam genero.Sixt.s.apostillādo tex. vltimo aduerte Bal. velle q qñ testōr legat simplr genero,cui etiā dotē promiserat qđ gener dz vtrunq; habere,q2 tunc testor erat debitor voluntarius,ideo nō vr reliquisse aio cōpensandi.l.creditorem.j.ti.j.z.l.unica.§.sciendum.C.de rei vxo.actio.secus q̄n le

g ger filie censet debitor necessarius ideo tunc censetur legasse animo compensandi vt hic.z.l.cum dotem.§.si pater.ff.so.ma. l.filia.C.de leg.z tamen est debitor generi ad dotem.ergo videretur necessari⁹ cū necessitetur allegare sine facto suo dotare filiā z ꝓsequenter generū lz nō immediate sz respectu filie tñ soluēdo genero liberat ab obligatione legali.z sic necessaria.

1 ¶ Conditio de instrumentis reddendis continet etiā liberationem prestari,q̄ sufficit si instrumenta reddi non possunt. z num.1.z intelligē q̄s vt nu.6.z.2.

2 Redditio instrumenti debiti lz liberet debitorem nō tamē liberat ipso iure,sed ope exceptionis.z num.7.

3 Conditio que potest equipollenter impleri non dicitur defecta.z j.num.8.

5 Conditio q aliquando importet virtualem effectum vltra illud q verbum sonat.

Creditor debitori soluenti vltra quod teneatur reddere eidē instrumentum debiti cācellatum debet etiam facere instrumentum liberationis.

8 Cōditio lz debeat in forma specifica impleri,tñ sufficit q virtualr impleatur quando formaliter impleri non potest.

9 Statē statuto q debitor nō cogat soluere nisi creditor reddat instrm debiti cācellati sufficit q̄ creditor,pdata amissione instrumēti p iuramentū eligeret ipm p acceptilationem.

10 Statē statuto q solutio debiti non possit probari nisi p publicum instrm producens instrumentum debiti cancellatum dicitur probare solutionem per instrumentum.

11 Amissio instrumenti probatur per iuramētum si persona est honesta.

Probatio per iuramentum q admittatur in his que sunt leuis pretij dicū.

12 Debitor si fecit mihi literas cambīs quas amisi in itinere qđ si libero ipsum per instrumentum ab ipsis literis cambij, possum depositum repetere.

14 Cōditio impossibilis q testator putabat possibilem vitiat dispositionem z non vitiatur nisi possit p equipollens impleri.

15 Bannitus cuius bannum non est cancellatū si vigore statuti potest impune offendi apparet i libris cōis eū soluisse equitatem in banno positam lz bannum non cancellatum qđ non poterat impune offendi.

16 Banniti qui ex forma statuti debebant rebannīri p quosdam sapientes,q non poterunt offendi etiam antequam bannum sit cancellatum.

17 Condemnatio banni,si dz cancellari z sma nō reperiat in archiuo publico,si q̄dam priuati habent exinde publicū instrm talis banni.tunc sindicus cōis liberabit a banno,z inde cōficiet instrumentum q̄s ponet in archiuo.

18 Ignorantia priuata nō patrocinatur vbi publica scientia deprehenditur.

19 Creditor qui promisit soluta debito reddere chirographum si istud casu perdidit sufficit qđ faciat ei refutationem z cācellabitur verbaliter.

Creditor si promisit reddere instrumētum cancellatū z illud est perditum sufficit quod reddat equipollens.

1 **Sitā.** † Conditio de instrumentis reddendis ꝓtinet etiam liberationem pstari q solum sufficit si instrumenta reddi non pñt.h.d.z est singularis tex.scdm do. Ꝑet.de ber.z istū tex.reputat nobile z vnicū in iure Bald. i.l.peccunie.ad.ſ.C.de soluti. ¶ Diuide istū.§.itellectualiter

in tres

in tres partes. In prima premittit vnū q̄ conditio si tabulas reddiderit, idē importat q̄ si heredē liberauerit ab actiōe cuius probatio cōtinet in tabulis, q2 testator apponēdo talē conditionē nō videtur voluisse talē redditionē fieri propter se sed propter officium liberationis, q2 † traditio instrumēti videt ad effectū liberationis tēdere. l. labeo. ff. ō pa. z ecclesia sanc. Marie. v. in fi. vt li. pē. Jn secūda ex illo, p̄missō infer ad decisionē q̄ tabule extant non sufficit instrumentuz reddere p2out est facti nūl etiaz liberet per acceptilationē q2 testato2 non sensit de redditione sola instrumēti p2out est facti z p2out verbū sonat ꝫ de effectuali liberatiōe q̄ sit ipso iure mediante acceptilatione. l. iij. §. nūc de effectu. ff. de libe. leg. q2 redditio instrumēti sola nō liberat ipso iure vt hic. sed ope exceptiōis. d. l. labeo. ad fi. si aūt tabule nō extarent i rerū natura, z sic instrm non potest reddi, tunc debet liberari per acceptilationē, z censetur ꝺditio impleta q2 ad impossibile nemo tenet. l. impossibilium. ff. de reg. iur. Jn tertia ampl at istam secundā decisionem tex. vt, p̄cedat siue tabule iam intercidissent tēpore p̄diti testamenti siue post testm̄ ante mortē testatoris, siue etiam mortuote statore, tm̄ si tēpore testamēti instrumētuz iam erat p̄ditū clare p̄cedit iste tex. q2 tunc conditio esset impossibilis z non haberet p̄ adiecta. l. ab omnibus. §. j. j. eo. z. l. obtinuit. ff. de condi. z demō. sed si tunc non fuit perditum sed postea nō fuit conditio impossibilis a p̄incipio vñ si postea perdatur instrm̄ cēsetur cōditio defecta z defectus ꝺditionis vitiat legatum ꝫtra rūm, tū deciditur in ista vltima parte tex. † q2 cōditio non dicit defecta q̄ potest equipolleter impleri. secūda est ibi, quare z si tabule. tertia z vltima est ibi, nec ad rē. ¶ † No. j. q̄ factū est legatū alicui sub cōditiōe si instrumentum debiti reddiderit heredi illa ꝺditio cō. inet in se duo. primo illud q̄ sonat. l. q̄ instrm̄, z sic q̄ ipsa charta materialis actualiter reddatur: secō ō vltra redditionē instrumēti debito2 ipso iure liberetur mediante acceptilatiōe. ¶ † Ex quo colligit arte nota, q̄ conditio aliq̄ importat virtualē effectū vltra illud q̄ verbū sonat. z p istum tex. dicit Ja. de are. z Bal. sequuntur Pe. de be. z Jac. puteus q̄ liz credito2 debitori soluenti debitum teneatur redere instrumentuz cancellatur. l. dissolute. C. de condi. ex lege. z. l. secut datū. C. de libe. causa. gl. notabilis in. l. ex empto. §. is qui vinum. ff. de actio. empti. tamen per istum tex. tenetur etiā facere instrumentum plene liberationis z p2o hoc. l. pecunie. ff. de solu. z. l. plures apochis. C. de fi. inst. z si dicit nonne debitor habens penes se instrumentum debiti incisum p2obat per hoc liberationē. l. chyzographū. ff. de p2oba. z. d. l. labeo. z. l. posiţ. ff. de pac. z. d. c. ecclesia sancte Marie. sco. in. fi. vt lit. ꝓ ergo hoc dz ei sufficere. rūde q̄ hec ꝓbatio liberationis q̄ fit p ostensionē instri incisi existētis penes debitorē est p2obatio p̄sumptiua z satis leuis que pōt facile tolli p aliam p̄sumptionem, vñ si debitor esset persona domestica creditoris p̄sumeretur potius subtraxisse instrumentuz q̄ q̄ debitū solueret vt notāt doc. in. d. l. labeo. Bart. in. d. l. fullo. §. q tabulas. ff. de furtis. Jtē si credito2 ꝓbaret domū suā fuisse subiectam sacco vel famulū suū aufugisse, z multa instrumēta exportasse, faceret vacillare illam p̄sumptiuam ꝓbationē que fit p ostensionē instrumenti incisi vñ tuti9 est habere instrm̄ liberationis plene facte p acceptilationē: vt hoc ter. notabili, tm̄ fm̄ Rap. cū iste tex. nō videt facere p2o ista decisione Jac. de are. z Bald. nam ideo hic exigit liberatio p acceptilationez: eo q2 sola redditio instrumēti nō liberat ipso iure liz tm̄ ope exceptionis, sed in eorū decisione debitor actualiter solvit creditori z solutio indubitāter liberat ipso iure, vt insti. q. b9 mō. tol. ob. in pn. ergo cū hic sit liberat9 ipso iure p solū. Alia liberatio non est necessaria. Sz defendēdo decisionē Ja. de ar. z Bal. q̄ est vtilis i p2actica dic verū esse q̄ nō requirit alia liberatio ex quo ista est liberatus ipso iure p sol. imo impossibile esset amplius liberari liz bene requiritur instrumentuz q̄ vere p2obet ipsam liberationē vltra instrumētū debiti q̄ reddit cācellatū. vt. c. significavit. z. c. Jlbe. de test. late Bar. in. l. si finita. §. eleganter. ff. ō dā. infe. ¶ † Limita istū tex. p̄cedere q̄n instrm̄ extaret z debitū non esset solutū, tūc requirerent duo supradicta. l. redditio instrumēti z acceptilatio liberatoria. Sz aūt debitū iā esset solutū anteq̄s apponeret ista cōditio tūc amplius impleri nō pōt. l. si facta. in pn. ff. de cōdi. z demō. q2 liberatio z sic ꝓbatio p̄supponit habitū. l. z. ff. de ver. obl. z. c. ad dissoluendum de desponsa. impu. vnde tūc vnū tm̄ poterit impleri. s. redditio instrumēti de facto p2out verbū sonat. liz Bal. z alios in. l. ab oibus. §. j. j. eo. z in effectu Pau. de ca. z lati9 Jlexā. pōt interesse debitoris q̄ etiaz soluto debito reddat sibi instrm̄ q2 sic maneret penes creditorē, posset iterū ipse vel ei9 heres cōpellere vigore dicti instrumenti soluere debitorē vel heredes non valēte ista solutione p. l liberatione p2obare. ¶ Secundo

7 ex hoc tex. † q̄ redditio instrumēti ita p credi2em debitori non liberat ipso iure, sed solum ope exceptionis tacite pacti d. l. Labeo. in. fi. alias frustra recoreret in hoc text. acceptilatio liberatoria vltra redditionē inst fi. ¶ Tertio no. diligenter ex tex. ibi. z si tabule in rerū natura nō fuerint q̄n ta. tū est legata sub cōditione si tabulas heredi reddiderit z tabule non fuit in rerū natura, nō tm̄ p hoc deficit hec cōdictio, imo impletur liberādo heredē p acceptilationē, vt notabiliter dicit iste tex. q2 ista conditio apponitur ad fi. liberationis, vt p̄cedit iste tex. in. j. parte. ideo sufficit vt effectualr impleatur, liz nō possit
8 formaliter impleri. Et sic diligenter pōdera q̄ † liz cōdit o debeat impleri i forma specifica. l. qui heredem. in p̄in. z. l. mens, ff. ō ꝺdi. z demō. p̄cedit q̄n pōt impleri formalr, put testor voluit: alis sufficit virtualr z in effectu impleri quātu ad mentē testatoris z cām sin. ita est tex. valde notabilis hic. z ita etiam tz Bar. in. l. j. ff. de condi. insti. vbi tenet q̄ q̄n cōditio nō p tm̄pleri eo modo quo testator voluit, sufficit impleri p eam similē per. l. legatū. ff. de vsufr. leg. Alibi habes tex. q̄ liz cōditio non impleat formaliter nō tm̄ per hoc irritat dispositio. l. pater fa. z ibi Bng. z Bmo. ad hoc no. ff. de here. insti. ¶ † Per istū tex. de
9 cidunt Dy. z Bar. z ceteri cū co tenent q̄ † stante statuto in ciuitate q̄ debitor nō cogat solvere nisi creditor reddat instrumentū debiti cācellatū si creditor nō habet q2 admittit sufficit q̄ debitorem liberet per acceptilationem vt est text. notabilis hic. z p2obavit amissionē instrumēti per sacramentū. l. fi. C. de fi. instru. ista decisio Bar. est equa z rōnabilis ne gaz debito suo p2iuetur iniuste, sed possit dubitari ex quo idē est ꝺ iure cōi. z. l. dissolute. C. de cōdi. ex leg. l. plures apochis. C. de fi. instr. ergo statutū dz sic intelligi vt aliquid operetur vltra ius cōe, vt l. si q̄n. i p̄in. j. eo. Bar. in. l. iij. §. p2etor ait. ff. de dā. infe. in. l. de. ff. de vsuca, sed fm decisionē Bar. istud statutum nihil ope
10 raretur vltra ius cōe, vt hoc tex. ¶ Adverte etiā q̄ statē statuto q̄ solutio debiti nō possit p2oba. i nisi p publicū instrm̄ certe dz ꝓbare solutionem per instrm̄ ille qui ꝺducit instrumentū creditī cancellatum. ita singulariter tz Bal. nec alibi legi in. l. vacuatis. in. fi. C. de dec. lib. x. q̄ bene nota. q2 nō inuenio per aliquē fieri mētionem in aliquo loco. dixi de ei9 veritate. in. d.
11 l. Labeo. ¶ Itē in quantū Bar. hic tz † q̄ credito2 ꝓbat amissionē instrumēti per solū iuramentū dic q̄ istud p2ocedit in casu isto, q2 tractatur de modico p2eiudicio debitoris cui ꝑsulit p liberatoriam actionem, z in his q̄ sunt modici p2eiudicij ad mittit ꝓbatio per solū iuramentū. l. thesaurus. cū simi. ff. ad exhi. Adde Bal. in. l. dissolute. añ fi. C. ō cōdi. ex. l. vbi dicit s se tex. no. q̄ si credito2 nō hz instrm̄ iuret se nō habere z faciat instrumentū quietationis. ¶ Hoc tenet Bal. in. l. fi. C. ō edi. vbi tz q̄ amissio instrumēti ꝓbatur iuramento si est pson bone fame z allegat verisimilia, vt q2 domus fuit sibi cōbusta, z tale iuramentū sibi p2odest z nemini nocet. istis cōcurrentibus, ꝓbat amissio instrumēti per iuramentū. d. l. thesaurus. cū alijs ē. alleg. Jtez q̄n quis ad exhibendū instrumentū tenet officio iudicis tm̄, ista loquitur. d. l. fi. C. de fide instr. z ibi expresse. y. in. ij. opp. Bal. ad fi. alias ꝺz ꝓbari amissio instrumenti per legitimas probationes sicut z amissio cuiuslibet rei. l. si quis ex argētarijs. §. pe. z fi. z ibi Bar. z alij plene. ff. de eden. i dixi cū cōcor. traditis p Jlex. hic z ibi. ¶ Secūdo per istum tex.
12 decidit no. Bar. casum quotidianum in. l. instrumēta. in fi. C. de fide com. † q̄ si mercator fecit mihi literas cambij, z ego in itinere eas amisi vnde cambium non est secutum quod depositū meū repetā non obstante q̄ non possum literas cābij reddere liberando mercatorem ab ipsis literis per publicum z solēne instrm̄ qō reputat tenendū mentir. non inuenio aliquem in specie nec hic nec ibi tangere, z q2 est casus frequēs aduerte qō ista liberatio mercatoris ab ipsis literis cambij, vt dicit Bal. nō vr sufficere: q2 posset vnus alius tertius reperire istas literas cambij eis mediātibus recipere pecunias ab illo alio mercatore ad quem litere ꝺrigebātur: vnde videtur q̄ mercator qui fecit literas cambij no añ teneatur restituere deposituz nisi ei fiat cautū qō si alius qui possit reperire istas literas cambij faceret sibi exbursari talē pecuniam qō mercator qui literas facit sit consultum saltem interim donec alio modo p̄videatur ne hoc sequi possit: q2 q̄n reꝺditio instrumēti nō solū apponitur ad fi. liberationis, sed etiā ad aliū effectū tūc nō
13 p̄cedit iste. §. put limitat Bar. hic quā statim referā. ¶ † Limita ista tex. vt p̄cedat q̄n cōditio de reddēdis instrīs apponit solū p liberatione, z. l. ad effectuz liberatiōis secus si apponere alia cā, z ad aliū effectuz puta ad sciēdū verū vel ad cernēdū debitorē puta promisit tibi centum si p instrm̄ aut chyzographū ostēdas patrem meum illa p̄misisse, tūc non sufficit quod velit accepto ferre nisi per instrumentum ostendatur Bar. hic in fi. Et sic, unum. l. multiciter Bang. Bali. Raph. & u. Bar. hic in fi. Et sic

§lo.⁊ Ang. de perillis hic,⁊ potest etiã illã limitationẽ exemplificare in casu notabili quẽ statim.s.p̃xime retuli. ¶ Quar
14 to no.ex vltima parte tex.ibi tñ cũ testo fiebat.† q̃ lz alias cõditio impossibilis quã testator putabat possibilem vitiet dispositionẽ ⁊ nõ vitiet.vt est tex.reputatus singularis in.l.seruo manumisso.ff. de ꝓdi.inde.quẽ Bar.Ang.⁊ ꝯPau.de ca.ibi dicũt lin.⁊ Ang.in.l.cũ in scõo.ff. de intiust.rup. Illud ꝓcedit nisi talis ꝓditio impossibilis possit p̃ eq pollens ad impleri.ita eleganter ꝓbat iste tex.tenẽdus meti ꝑm Alex.hic Jdẽ Bart.in l.j.⁊ ibi Jo.de Imo ff.de cõdi.instit. ¶ Capio glos.p̃imã i ver. cui.q̃ diuidit in quatuor partes. Jn p̃ima declarat tex.⁊ allegat tres cõcordantes. Jn.ij.oppo.⁊ se remittit. Jn tertia allegat vnã ꝓcordãtiã corrupte ⁊ melius allegasset.l.seruũ filij.§. cũ q chyrographũ.⁊ q̃ ibi no.s.e,in iiij.⁊ vltimo no.ex isto tex. scõa ibi,sed §.j.eo.iij.ibi.itẽ facit.s.eo.l.legatũ. quarta ⁊ vltima ibi,⁊ no. vtilem.§. ¶ Jn eadem gl.ibi,sed cõtra.§.eod.l.ab oĩbus.§.in testõ.dic q̃ si extabat debitum ⁊ etiam instrumẽtũ debiti tunc legatarius tenet vtrunq; facere.s.reddere instrm ⁊ liberare debitorẽ,sed si instrumentũ nõ extat,sed extat õbitũ tunc non debet impleri quo ad redditionem instrumẽti,quia fieri nõ põt,sz liberatio sola sufficit,⁊ cõditio quo ad liberationem ex illa parte dz impleri,vt hic.sed si neutrũ põt fieri,quia nullũ erat debitũ ⁊ nullũ erat instrumentũ tũc cõditio de reddendis instrumentis habetur ꝓ non scripta,⁊ sic non attenditur vt ibi.vel si vis intelligere q̃ sibi subesset debitũ tũc conditio habetur ꝓ non scripta quo ad reddẽdas tabulas,⁊ dz impossibilis, vt ibi.⁊ sic legatũ dz pure debitum legatario,tñ dz fieri liberatio per acceptilationẽ,ꝑm gl.ibi,Et tũc facit iste
15 tex.ꝑm Bal.ad q̃nem,† statuto cauet q̃ bannitus cuius bannum non est cãcellatum possit impune offendi,modo in libris cõis apparet qõ aliqs bannitus soluit quãtitatem in bãno positam,⁊ sic iure erat rebannitus.tamen bannum non fuit cãcellatũ de facto an poterit impune offendi.iste tex.facit q̃ sic.q2 nõ sufficit liberatio nisi etiam bãnũ fuerit actualiter cãcellatũ cum potuerit cãcellari. ¶ Contrariuz determinat Bal.q2 iste nõ dz amplius bannitus singulariter nec substãtialiter ex quo ap paret solutio,⁊ sic sublata ois obligatio ⁊ pena,⁊ cum apparet scriptura in archiuo publico nõ põt ptẽdi ignorãtia.⁊ iste tex.loquit in cõditiõe bois q̃ dz impleri in forma specifica nedũ quo ad effectũ,sed etiã quo ad modũ.l.qui heredi.in p̃inc. ⁊.l.Mevi⁹.ff.de cõdi.⁊ demõ.sed qõ nostra loquit in ꝓditiõe iuris,seu in dispositiõe legali in qua habito effectu nõ curam⁹ de mõ.l.gallus.§.⁊ qd si tñ.ff.de libe.⁊ posth.⁊ cũ Bal.tradit simplr Raph.cu. hic vltra Bal. tu potes ad istum tex.alr rñdere q̃ cãcellatio bãni nõ est ita in ptãte banniti sicut est hic in ptãte legatarij redditio testamẽti. ¶ Jtẽ ꝓ isto decisione facit qõ dicit idẽ Bal.in.l.si creditores.circa pn. C.de fideicõ.
16 q̃ † si statutũ disponat q̃ bãniti debeãt rebãniri per quosdam sapientes,q̃ etiã anteq; bãnũ sit cãcellatũ nõ poterant offendi q2 bãnũ est inefficax patet:q2 si ageret ex eo obstaret exceptio, vt ibi.Sz Jo.de Imo.tz decisionẽ Bal.posse,pcedere si iurata bãnũ facta est scriptura liberatiõis,aut facta est mẽtio õ solutione. Alias cũ ꝓbabilr possit offendẽs ignorare solutionem esse factã licet instrm sit in archiuo publico est excusand⁹ nisi,p bet scia p notata p Dy.⁊ Bar.in.l.pe.ff.de adul.quã Bart.legit,p sin.⁊ sequit latius Alex.hic ꝑtim p notata p Bal.i.l. Labeo.§.j.ff.de pac.⁊.p. alia de qb⁹ hic ꝙ cũ ad quẽ te remitto. ¶ Jtẽ adde qõ decidit notabilr Bal.in. l. nostrã.C.de test.
17 † q̃ si cõdẽnatio bãni dz cãcellari ⁊ snia reperit in archiuo publico:q2 forte libri sunt cõbusti tñ quidã p̃iuati habẽt exinde publicum instrm talis bãni,tũc syndicus cõis liberabit eum in bãno ⁊ ide pficiet instrm publicũ q̃ ponet in archiuo publico. ita dicit de hoc esse tex.multũ notabilẽ hic.vel iudex ꝓnuntiabit q̃ si appareat de eo bannus vel cõdẽnatio qõ ipse decernit nõ valeret.arg.eoꝝ q̃ not.Jnn.in.c.B.ppetu⁹.de fide inst.est etiã vtile ad hoc vt nullus possit ptendere ignorãtiã,q2 hic p
18 edicta publica,⁊ publicas pclamationes fiat notũ.† nã vbi publica scia depbẽdit,tũc puata ignorãtia nõ patrocinatur.vt no. p gl.in.l.si tutor.C.de peri.tu.⁊ in.c.j.de post.pla.Jtẽ ibi residet Bal.quẽ refert ⁊ simplr sequit̃ Flor.hic. ¶ Jn vlti.pte gl. ibi,⁊ nota vtile.§.ꝓ instrumẽtis q̃ nõ põt reddi.s.debitori solueuti p̃t fieri dz.l.si solute.C.de cõdi.ex.l.nã tũc sufficit fieri liberationẽ p acceptilationẽ,⁊ in instrm solutionis.ita voluit dicere ista gl. Adde q̃ fortius ẽt velle istã gl.notabilẽ Bal.in l.instrumẽta.circa fi.C.de fideico⁹ q̃ si debitor ꝓmisit soluto si bi debito reddere chyrographũ ⁊ illud casu pdidit q̃ lz chyrographũ nõ possit actualr reddere.tñ fiet ei restitutio.⁊ cãcellabit ei chyrographũ verbalr postq̃ actualiter fieri non põt.ita ẽt velle,ista gl.nec io quo Bar.voluerit inducere istã glo.velle hoc ꝓ parũ videt facere. Jtem dicit Bal pecunie,ꝓpe fin.
per gl.ibi,que parũ fac t.C.de sol.q̃ si creditor ꝓmisit reddere instrumẽtũ cãcellatũ ⁊ illud est perditũ reddet equipollens, q2 confitebitur creditor instrumentũ non habere.⁊ si quid haberet aut habuerit cancellat,⁊ ꝓ cancellato vult haberi,⁊ hoc esse bene obseruandum in practica.

1 ¶ Qui non admittitur ad partem iure actionis facit partem si habeat ius retentionis etiam iure suo ꝓpꝛio.⁊ vide.7.

2 ꝯPartem ad hoc vt quis faciat alteri non requiritur q̃ eodem iure ad partẽ admittatur, sed sufficit q̃ alio iure diuerso eandem partem habeat vel retinere possit.

3 Stante statuto excludente feminam dotata ꝛ a successione existentibus masculis quod licet veniat ad dotem ipsa filia diuerso iure fratribus facit partem in legitima.

4 Filia que stantibus masculis solũ debet dotari deducet dotez de toto patrimonio tanq̃ es alienum ⁊ de residuo debetur legitima masculo tantum.

5 Res nostre nec in totum nec in parte nobis legari possunt.

6 Jus accrescendi qõ habeas locum etiam quando testator legat res alienas.

7 Qui nõ admittitur ad partẽ nec admitti separatur aliquo iure actionis vel retẽtionis vel alterius equitatis per se vel per aliũ nõ facit partẽ.⁊ vide aliter formatam hanc regulaz.nu.9.

8 Jus accrescendi q̃ proueniat ex tacita voluntate testatoris ⁊ coniectu rata mente.

10 Qui admittit ad partẽ vel admitti sperat aliquo iure actiõis vel retẽtiõis vel alterius eqtatis p se vel p aliũ facit partem ⁊ impedit ne collegatarius admittatur ad partem tantum.

11 Qui non admittit ad partem de iure,sed ex quadã humanitate ⁊ equitate,facit tamen partem ⁊ impedit ius accrescendi.

12 Obligatio naturalis q̃ possit esse inter seruum ⁊ dominum.

13 Jus accrescẽdi q̃ nõ impediatur per obligationez naturalẽ.

14 Limitationes ad tex.in.l.plane.§.duobus.s.eo.

15 Jntellectus ad tex.in.l.si quis Titio.§.de vsufru.accrescẽdo ⁊ numero.1.

16 Vsusfructus rei hereditarie si legatur tunc trãsit ipso iure in legatarium sicut transit dominium rei legate.

17 Heres vinenti non datur.

18 Qui nõ admittitur ad partem q̃ faciat partem ei qui admittitur de iure singulari,secus si admitteretur de iure cõmuni.

19 Jus commune potentius est quam singulare.

1 **Si Titio ⁊ mevio.** †Qui non admittitur ad partẽ iure actionis facit pt ẽ si habeat ius retentiõis,ẽt iure suo ꝓpꝛio lz non iure legati.h.d.ꝑm Bart.⁊ cõtra alios,vt sic q̃ nõ admittit ad pt̃ẽ iure legati lz iure,ꝓpꝛio dñs facit partẽ.h.d.Bal.⁊ Raph. cu.⁊ dz duas partes,in p̃ima ponit dictum. Jn scõa assignat rõ scõa ibi,nã Titius. ¶ Ad fin.tex.ibi partẽ facit l.facit.qõ alter non habebit nisi partẽ tantũ.l.vtrum.ff.de reb.dub.Sicut materialiter loquẽdo.vt.j.subiungit Bar.si eum alias comederet faceret sibi partẽ,q2 faceret q̃ nõ haberet nisi partẽ tñ,⁊ sic faceret ptẽ est impedire ne qs habeat totũ ius accrescẽdi. ¶ †Mo.istã tex.ꝑm Bal.qs ad hoc vt quis faciat partẽ alteri nõ requirit̃ q̃ eodẽ iure ad partem admittatur,sed sufficit q̃ alio iure diuerso eandem partẽ habere vel retinere possit vt est in casu isto vbi Titi⁹ q̃ est dñs stichi legati nõ retinet ptẽ iure legati q2 nõ valet legatũ rei sue ꝓpꝛie l.ꝓpꝛias.C. lega.⁊ l.cetera.in p̃in.s.eo.Sed retinere poterit q2 dñs:⁊ tñ facit partẽ:vñ licet quo ad Titiũ dñm stichi legati non valeat legatũ aliquo modo.d.l.ꝓpꝛias.ideo videbat q̃ non faceret partem tñ q2 retinere potest iure ꝓpꝛio q2 dñs:nõ facit partẽ,⁊ intellige qõ hic legabatur res Titij.,⁊ sic aliena a testatore sciẽte,vel legabat cõiũcte persone alias nõ valeret legatũ etiã quo ad mediũ.l.cũ aliena.C.de legat. ¶ Jnducit iste tex.
3 per Bald.ad notabilem questionẽ,q8† si statutum excludat a successione existẽtibus masculis filiã feminã dotatã lz ipsa filia veniat diuerso iure ad dotez vigore si statuti excludat a successione ꝓ fratres tñ eis facit ptẽ in legitima ex quo ꝓ statutũ nõ excludit i totũ a successione,cũ debeat dotari,⁊ sic nõ habeat oĩno ꝓ mortua.vñ cũ debeat dotari ⁊ dos succedat loco legitime,vt no.in.l.Titio centũ.ff.de cõdi.⁊ demõ.ergo legitima ꝓptẽ facit cũ masculis.etiã si dos min⁹ sit q̃ legitima,⁊ cũ Bal. trãseũt simplr ꝯ.de Imo.⁊ ꝯPet.de Bexu.hic,qõ est vtile in practica si quatuor essent filij.⁊ ẽt ista soror dotata ⁊ sic sũt in totũ qnq; filij:vñ legitia portio vnius cuiusq; ẽ dimidia ei⁹ qõ habitur⁹ est ab intestato.⁊ si essent pauciores qnq;,ltia esset tertia portio ei⁹ qõ vnusq;q; habitur⁹ est ab intestato.⁊ sic tertia dimidie.aut nouissima vbi gl.⁊ doc.C.de inof.testa.sz ergo dicta filia dotata ꝓ statutũ sit excluſa a successione p̃na,dz tñ facere ꝓtez in ltia pp dotẽ,ita qõ legitima vnusq;sq; ex dictis quatuor fratrib⁹ erit dimidia etiã q̃ vnusq;q; habiturus erat ab intestato

ab intestato. ideo legitima filioꝝ est pinde ac si filia succederet
adde q̄ ℨiiũ tz Ang. ꝛ l. Papinian⁹. §. vñ si qs. p gl. ũ. ibi in v.
sextas. ꝛ ibidē etiã Bal. ff. de inof. test. vbi no. Ang. diligenter
illã gl. * ꝛ dt decidere et p̄esse q̄nē q̄ filia femina dbeat solũ
dotari extãtib⁹ masculis tũc illa dos deducitur de medio tãq̄
es alienũ ꝛ de residuo tm̃ debeẽ legitima masculo, pide si filia
nõ eẽt in rerũ natura. vñ si est vn⁹ fili⁹ ꝛ vna filia habebit do-
tẽ q̄ detrahit tanq̄ es alienũ. ꝛ de toto residuo masculꝰ habe-
bit tertiã nõ aũt sextã sicut deberet habere si filia vocaret vna
cũ eo, vt ibi lati⁹ p cũ. Et dt Rap. cu. hic ad fi. q̄ ita ℨsuluit cũ
Ang. p. d. §. vnũ si qs. cũ gl. ꝛ reperio q̄ ita ℨsuluit ipse Rap.
cu. ꝛ plene in ℨsi. xxxv. qđ incipit, ſtãte statuto Vincentie. dt ẽt
Pau. de ca. hic q̄ nõ est diu qđ habuit istum casum de facto ꝛ
trãsit cũ decisiõe Ang. quã reputat tenendã mẽti, ꝛ q̄ facit tibi
honorẽ. ꝛ q̄ vidit multos dubitare sup hoc. Adde q̄ ita etiam
notabiliter ℨsuluit Ang. i ℨsi. ccxcix. inc ℨtuct⁹ talis est. statu-
to ciuitatis Lozone. ita etiã tz Ang. i eadẽm et. l. papinianus.
§. q̄m aũt quarta. ad fi. vbi dt q̄ de ista q̄ne pluries ℨsultꝰ rñ-
dit qđ habeẽ ℨsideratio filie, cũ filia nõ sit ab omnib⁹ exclusa,
ex quo dz habere dotẽ p parte sua, vñ legitima aliorũ filioꝝ
impugnatur. q̄ de toto residuo q̄ inueniret extra dotem est
eoꝝ legitima detrahenda. ꝛ p hoc dt esse gl. ordina. quã nescit
ab alio allegari. in. d. §. vnde si quis, q̄ etiã ad hoc reputat sin
gularem ꝛ vnicam in iure Ang. in p̄alle. cõ. ccxcix. De qua
q̄ne quia egeret ad hunc altioꝝ indagine, vide p Bal. Ang.
ꝛ Mod. in. l. plene. §. si duob⁹. §. eo. cũ ℨcordãtiis ibi traditis
per Alex. qui aliter non examinãt. vide Bal. in. l. vnic. in. vi. q.
ad fi. C. q̄ non pe. par. ꝛ Bal. notabiliter tenentẽ ℨium in. l. j.
in. §. j. C. de cad. tol. Et vide notabiliter Ant. de bu. in cõs. xx-
xix. qs inci. in questione ista varia sunt scripta. ¶ † Secõdo not.
ex hoc tex. q̄ res nostre p̄prie nec in totum nec in parte lega
re nobis possunt ꝛ ita ampliatur regula. l. p̄prias. C. de leg.
l. ceteris. in p̄in. §. co. ꝛ. l. mea res. ff. de cond. ꝛ demon. Est enĩ
eadem rõ p̄hibitiua in parte q̄ in toto, ergo idem ius. l. que
de tota cũ vulgarib⁹. ff. de rei vẽ. ꝛ. c. pastoꝝ alis. in p̄n. de offic.
dele. ¶ † Tertio not. q̄ ius accrescẽdi hz locũ etiã q̃n testatoꝛ
legat res alienas: nã hic iste stich⁹ seru⁹ nõ erat testoꝛis sed
Titi, ꝛ hic impedit ius accrescẽdi, q̄z Titi⁹ erat dñus. si ergo nõ
fuisset dñs inter hos legatarius habuisset locũ ius accrescẽdi
cuius res non essent testatoꝛis ℨsiderata tũ distinc. l. cũ alienã.
C. de leg. qđ adde ad materiam. l. re coniuncti. ff. de leg. iĩ. La
p̄to gl. scdam in ver. pars que diuidit in quatuoꝛ partes Jn. i.
declarat ter. Jn. ij. enumerat quatuoꝛ casus negatiuos. in qui
bus q nõ admittit ad partẽ legati non facit etiãz partem. Jn
ij. enumerat ℨ quatuoꝛ casus affirmatiuos cõtrarios. in qui-
bus qui non admittit ad partẽ legati. tũ facit partẽ. Jn quar-
ta oppo. de quatuoꝛ. l. ꝛ sunt quinq̄ ꝛ nõ ſoluit. deinde allegat
vnam cõcordãtem. in. l. ij. ꝛ est. l. ij. §. secunda ibi not. quibus
casibus. iĩ. ibi. Item legatur mihi quarta ꝛ vltima est ibi. Jtẽ
sunt arg. contra. ¶ Jn. ij. ꝛ iĩ. parte glo. ex casibus enumera-
tis per glo. p̄o ꝛ contra. nõ habem⁹ rõnem. ll. per gl. allegata
rum: ideo Bar. cum quo Ang. ꝛ ceteri omnes trãseunt in hoc
ponit duas regu. vnã negatiuã ꝛ aliã affirmatiuã. Prima re-
gula negatiua est, * q̄ q nõ admittit ad partem nec admittit spe
rat aliquo iure actionis vẽ retẽtiõis vel alterius eqtatis, vel
p se vel aliũ iste nõ facit partẽ ꝛ ideo ℨiunctus totũ legatũ suo
iure ℨsequit. ita loquunt p̄imi quatuoꝛ casus ponti in gl. in-
spiciantur. ꝛ aduerte q̄z in eis legatum est p̄o non scriptuz q̃n
legatur ei qui tempoꝛe testamẽti nõ erat in rerũ natura vel q
moꝛtuus est ante testatoꝛem vel q̃n legat posthumo, qui nascit
aboꝛtiuus ꝛ in legato p̄o non scripto est locꝰ iurꝛ accrescẽdi
ꝛ ille q nõ admittit ad partẽ nõ facit alteri partẽ, vt in iuribus
allegatis in glo. omitto tertiũ casum q̃n legatur mihi ꝛ heredi
cui reddit valde dubi⁹ ppter istum tex. qui foꝛtiter obstat di-
cẽs. §. de per se late. ¶ Similiter in iiĩ. casu q̃n legatari⁹ post
moꝛtẽ testoꝛis repudiat legatũ, ꝛ tũc efficit caducũ ꝛ in legato
caduco pars caduca accrescit collegatoꝛio ꝛ sic q nõ admitti-
tur in partẽ etiã nõ facit partẽ, ꝛ si diceres quare in p̄dictis
casibus pars legati que nõ vz que est p̄o nõ scripta, vel q̄z ca-
duca vel quasi caduca, quare nõ remanet potiꝰ apud hẽdem a
quo relicta est q̄ accrescat collegatario, dic rõnẽ fundamenta-
lem etiã * ius accrescẽdi puenit ex tacita volũtate testoꝛis. l. si
Titio ꝛ Mevio. §. Julian⁹. j. titul. j. ideo dicit tacita subſtitu
tio. ſm gl. no. in. l. apud Julia. §. idẽ Julianus. ff. ad tre. ex cõie
ctura tacite volũtatis ſurgit ex eo, q̄ testoꝛ legauit duob⁹ piu
etiãsti duo iudicant vt vna p̄sona. l. plane. circa. p̄in. §. e. ꝛ. l.
vnica. §. si vero quidã. in vers. ꝛ ita tã varie. C. de cad. tol. ꝛ in
hac re legata testoꝛ magis dilexit collegatarios quã heredẽ. ꝛ
est verisimile q̄ si testoꝛ cogitasset poꝛtionez ofiicere respectu
vnius ex legatariis qđ voluisset potius coniunctuz in legato
habere quã heredẽ. ideo p̄ferꝛ ipsi heredi. ꝛ sic posset forma
9 re istã regulã negatiuã hoc mõ * q̄ q nõ admittit ad partez le
gati, eo q̄z legatũ p parte sua sit, p nõ scriptum vel caducũ, vel
quasi caducũ. tunc nõ facit partẽ nec impedit ius accrescendi.
ita p̄prie loquũt casus p̄imo allegati in gl. ꝛ. ll. p. gl. allegatis
p̄eter tertiũ casum: q̄z ppter tex. nostrum multũ aduersantes
redditur multũ difficilis, ꝛ de eo plane dicam. ¶ Secõa reg. af
10 firmatiua Bar. * est q̄ ille q i aliquo ex p̄dictis modis relatis
ſ. per Bar. in p̄ima regula põt ad legatũ admitti facit partẽ
ꝛ impedit ne alius collegatari⁹ admittatur nisi ad partez tñ.
ita loquuntur alij quatuoꝛ casus secõo loco p gl. relati: rõ est in
p̄optu ſm Bar. q̄z ex eo q̄ aliquo mõ admittitur aufert tibi
partẽ cũ eadẽ res pluriũ esse nõ possit. l. si vt certo. §. si duobus
vehiculũ. ff. cõmodati. ꝛ. l. qđ ℨ. §. si vni duo. ff. de reg. iur. vnde
q̃n legatum vz in p̄sona collegatarij omni iure, ꝛ ipse petit non
est dubium q̄ facit partẽ. vt. l. si pluribus. §. eo. ꝛ. l. re coiuncti.
§. tit. ũ. Idez q̃n collegatarius sperabatur admitti. vt in post-
humo qui speratur nasci. l. si duobus. in p̄in. §. e. Aduerte q̄
ideo dixit Bar. per se vel p aliũ ppter casum huius gl. q̃n lega
tur mihi ꝛ nõ capaci tũc facit mihi partẽ. l. sit Titio ꝛ Mevio.
j. tit. j. q̃n nõ est in oino incapax, ſz mero iure est capax, ſz nõ in
effectu q̄z fisc⁹ aufert ab eo tãq̄ ab indigno. l. ex facto. §. Julia
nus lõgin⁹. ff. de vulg. ꝛ pup. ꝛ. l. aliud est capere. ff. de verb. sig.
q̄z lz ipse incapax nõ admittatur, tñ fi sc⁹ qui in eius locũ succe
dit facit partẽ sicut materialiꝛ loquẽ do ſm Bar. sicut faceres
mihi partẽ in mẽsa si mecũ comederes ita si aliũ poneres loco
tui in mẽsa. ¶ Secõo ideo dixit Bart. iurg actionis vel reten
tionis p̄opter casum gl. ꝛ sic p̄opter istũ ter. q̃n testatoꝛ legat
mihi ꝛ Titio seruũ q erat Titi, nã lz Titius nõ admittatur ad
ptẽ iure actionis agẽdo ex legato: q̄z legatũ rei p̄oꝛie, nec in
totũ nec in parte valet, vt dixi in ter. tñ admittitur iure retẽtio
nis: q̄z põt eã retinere iure, ppũ q̃n lz sua, ideo facit par-
tem ꝛ impedit ius accrescendi. Bar. tñ. declarat istã rõnẽ tex.
multum extranee: vt etiã dt Raph. cu. nã q̄z p legatũ rei aliene
in Meuiũ nõ transfertur dñiũ ipso iure heres hz redimere, et
mihi dare vel dare estimationẽ, ꝛ ideo habeo necesse petere ser
uum de manu heredis: q̄z seruꝰ nõ erat testatoꝛis, licet alien⁹
f. collegatarij. ideo heres põt sibi cõsulere iure retentionis, ita
dicit esse casum bic in isto. §. ꝛ istud etiã ꝓsequitur latius Bar.
in sequenti ℨio ꝛ dic. Bar. videtur seipsum cõfudere ꝛ sibi ipsi
ℨiari. nã. §. in summario huius ter. ꝓt q̄ titul⁹ q nõ admittit
ad partẽ legati iure actionis, facit tñ partẽ: q̄z hz ius retentio-
nis ex iure suo, p̄prio. ꝛ sic Bar. i suo summario vult q̄ Titi⁹
legatarius sit ille q hz ius retẽtionis rõne dñi sui, ꝛ tñ postea
Bar. declarãdo istã rõnẽ tex. nõ vult q̄ sit ipse Titius legata-
rius q habeat istã retẽtionẽ, ſz sit ipse heres: q̄z de manu here
dis oz capi seruus legatus, cũ sit alienus, ꝛ sic quantũ ad istuz
ter. circa ius retentiõis. Bar. sibi vr ℨiari: q̄z in summario
vult q̄ sit Titij collegatarij, ſz hic vult q̄ ñt heredis: ꝛ si tu di
ceres saluãdo Bar. q̄ bic vtriusq̄ sit retẽtio, ſz diuersis respe
ctib⁹ hẽdis ꝛ ẽt collegatarij, aduerte q̄z materia nostra est an
legatarius q nõ admittitur ad partẽ legati faciat partẽ colle-
gatario, ꝛ bicoꝛ q̄ sic, si hz ius retẽtiõis. ergo loqr de iure re-
tẽtionis qđ hz collegatarius, nõ aũt de eo qđ hz heres nisi idẽ
esset heres ꝛ collegatarius, vt est in. l. plane. §. si duobus. §. e.
qđ non est hic, ꝛ credo q̄ ille text. decipit Bar. Jtẽ iste text. de
cidit de Titig legatario q̄ ptẽ faciat, lz nõ admittat iure lega
ti, nõ aũt loquit de hẽde. Consideꝛa si posset sic intelligi Bar.
q̄ q̃n legat tibi ꝛ mihi res tua vt hoc tex. rõsit q̄z me nõ trã-
sit dñiũ, ſz heres hz redimere ꝛ mihi dare, vñ herede redimẽte
a te collegatario habes tu ius retẽtionis nõ aũt heres. ꝛ sic iu
re retẽtiõis cõsulit tibi legatario, ꝛ si Bar. habuisset istũ sensũ
posset ꝓcedere. tñ ista nõ fuit mens Bar. nã Barto. loquit q̃n
legatur mihi ꝛ tibi res tua, ꝛ heres hz redimere. dt Bar. iure
ergo retẽtionis cõsulitur sibi ꝛ sic heredi: nõ autem dicit tibi ꝛ
istud patet clarius ex oppositiõe quã statim formaꝛ. d. l. plane.
§. si duobus. §. eo. vbi dt Bart. heres poterat vti retentione
sicut bic, ergo Bar. exp̄esse loquit de iure retentionis qđ hz
hẽs ꝛ nõ de eo qđ hz legatarius. qđ oino est alienũ a materia
nostra. Tertio ideo, Bar. dixit vel alteri⁹ equitatis p̄opter
tertium ꝛ quartum casum gl. q̃n legatur mihi ꝛ seruo p̄opꝛio
testatoꝛis sine libertate, tunc seruꝰ facit mihi partez, vt. l. pla
ne. §. si cõiũctim. §. eo. q̄z lz legatum factum seruo p̄opꝛio si-
ne libertate stricto iure non valeat, tamen ex equitate et pie
tate ipsi seruo debeẽt: q̄z nõ debent heredes esse ita impij, qui
legatũ p̄stent illi seruo, vt est tex. notabilis in. l. pe. §. illo. C.
11 be neces. ser. here. inſtit. Et sic diligenter not. * qđ qui nõ ad-
mittitur ad partem õ iure. sed solũ ex quadm humanitatate ꝛ
equitate, tã facit partem, et sic impedit ius accrescẽdi, ꝛ ita eti
am tenent doct. in. d. l. plane. §. si cõiunctim. ꝛ gloss. in. l. si si

lio ꝛ ei.j.ti.j.ꝛ idem est in quarto casu gl.qñ legatur mihi ꝛ seruo meo p̄r eandē rationē,vt.l.si mihi pure.j.tit.j.Sz a iuerte ꝛ ista cōmunis solutio possit in se esse vera,tamen text.in.d.§. si cōiunctim.dicit q̄ legatum factū seruo p̄pio sine libertate nō cōstitit nec ibi ter.potuit diuinare de eqtate.d.§.illo.q̄ est ius nouissimū imperatoris post mille annos postea editū, ideo Are.in.d.§.si coniunctim.alio modo,ꝛ quidē subtili dicit q̄ legatū factū seruo p̄pio sine libertate vꝫ in suspecto iure naturali,seu iuregētiū p̄mevo,vñ oriꝝ obligatio naturalis iter seruū ꝛ heredē,que obligatio naturalis potest esse inter seruū
12 ꝛ dominū:vt.l.si id qs.in p̄incipio.ff.de cōdi.indebi.ꝛ.l.quibus diebus.§.dños.ff.de condi.ꝛ demon.vnde cū istud legatū valeat saltē respectu naturalis obligationis non ꝛ ino inutile.Ideo impedit ius accrescendi,sed istā rationē q̄ videt subtilis ego subtiliter impugno ꝛ ineuitabiliter,† nam obligatio
13 naturalis nō impedit ius accrescēdi, p̄out vult sua ratio,put vult tex.in.l.hac cōsultissima.§.ex imperfecto.in fi.liberis accrescere.C.de test.vbi cōpetit i° accrescēdi,ꝛ tñ relictū in testō non solenni naturaliter debet fm eōem sniam p̄out latius dixi in.d.§.si cōiunctim.ꝛ ad ibi dicta me remitto.Et de hoc vltimo etiā dixi in.l.re cōiuncti.j.ti.ñ.ꝛ sic ratio Are.que videbatur colorata peccat in fundamento. ¶ Restat magna difficul
14 tas inter istum.§.l.plane.§.si duobus.ē.c.† nā hic qñ legat mihi ꝛ tibi res tua i psona tua non vꝫ legatū rei suę p̄prie,ꝛ tñ tu facis mihi partē,ſ in.§.si duobus.qñ legatur mihi ꝛ heredi in persona heredis nō vꝫ legatū:qz a seipso sibi legari non pōt.ꝛ tñ nō facit mihi pte,ꝛ tñ ibi heres q̄ etiā erat collegatarius ita potuisset vti iure retētionis put hic.p̄o solutione huius difficilis cōtrarij Bar.ponit tres limitationes seu verius tres restrictiones in.§.si duobus.p̄ima qñ p̄cedat qñ legat corp⁹ hereditariū seu species que erat testatoris,quo casu trāsit dñiꝫ recta via in legatariū nec heres pōt vti retētione p̄textu alicuius iuris:merito ibi nō facit ptē.nō cū heres ad illud admitti pōt iure hereditario,ꝛ sic vt heres:qz testator specialr legādo illud ab vniuersitēte eximit,qz titulus institutionis non concernit res legatas q̄ videtur extracte de corpore hereditatis. l.si heredis seru⁹.§.e.nō etiā pōt venire vt legatarius,qz sibi a seipso legari non pōt,vt ibi dicit tex.ꝛ.l.legatū.§.j.ſ.eo.ꝛ sic heeres nō pōt vti retētione nec iure hereditario nec iure legati,ꝛ dñiū nō est factū hr̄dis qz recta via trāsiuit in legatariū,tō nimirū si ibi nō facit partē cū nō habeat aliq̄ ius retentionis put in isto tex.vñ secus si testator legasset rē heredis aut alienā aut quātitatē aut gen⁹,qz tūc dñium nō trāseat recta via in legatarium,sed debeat res legata capi de manu heredis.tunc heres posset vti retentione,ꝛ sic facere partē:nec tūc,p̄cederet d.§.si duob⁹.imo fortius etiā in p̄imo casu qñ testō⁹ legauit corpus hereditarius,ꝛ sic rē p̄oprīam her.di ꝛ tibi.ita demū d.§.si duobus.,p̄cedit qñ legatarius vēdicat.si aūt ageret actione p̄sonali ex testō.qz etiā tūc peteret de manibus heredis ad huc non p̄cederet iste tex.qz adhuc heres posset vti retētione, ꝛ sic impediret ius accrescēdi,et ō p̄siliū est fm Bar. legatario q̄ agat isto casu contra heredē rei vendi.nō antē actione personali ex testamēto. Ita mirabiliter scōo mō limitat ꝛ restingit illū tex.Bar. ¶ Subdit Bar.ex hoc apparere intellectum.l.si
15 qs Titio.ff.de vsufru.accre.ꝛ vbi si testō⁹ legat Titio ꝛ hr̄dib⁹ suis vsumfructū,titi⁹ habebit tm̄ dimidiā ꝛ hr̄des ptē faciunt intelligendo de hr̄dib⁹ suis.ſ testatoris,aut litera iacet,ꝛ rō est qz apud hr̄des remanet ius dñij directi ꝛ ius vsusfruct⁹ causalis,iō per retentionē pōt sibi hr̄des p̄silere. ¶ Tertia limitatio Bar.hic ꝛ ibi est q̄ in.d.§.si duob⁹.heres ꝛ legatari⁹ erāt cōiuncti re tm̄ aut re ꝛ verbis,qz testator reliquit eādē rē heredi ꝛ legatario,ꝛ sic erat locus iuri nō decrescēdi inter eos,tūc iure suo legatarius ad totū admittit ꝛ heres secū nō cōcurrit.si aūt fuissent verbis cōiuncti,sed re diuincti qz testator diuisit ꝛ assignauit partes,tūc legatarius nō pōt petere nisi partē suam tm̄ p tria iura hic allegata p Bar.cū ista doctrina Bar. trāseunt Ang.Pau.ꝛ Flo.ꝛ Alex.hic,ꝛ in.d.§.si duobus. ꝛ Ang.in cō si.ccxciij.incip.Pe.testator solum Titiū heredē instituit.Facit gl.in.l.ab omnibus.§.si Titio.in.gl.ū j.eo.que vult.d.§.si duob⁹.,p̄cedere qñ est legata species sec⁹ si fuisset legata quantitas,ſ istas limitatiōes reprobat Raph.cu.in.d.§.si duob⁹. dicēs q̄ sibi videnī truffe.nā ex quo legatū est nullū nō est querendū de iure retinēdi,sed parcat mihi Rap.Istud fundamētū sic simpliciter intellectū est Zisti ter.vbi legatū est nullū ex parte Titij.ꝛ qñ queritur de iure retinendi:vnde ℞.hzisto.de Castel.hic etiā reprobat Bar.ꝛ tē q̄ in.d.§.si duob⁹.legatum respectu heredis cōtinet cōtrarietatē ꝛ impossibile q̄ a seipso sibi legare nō potest.Ideo cum legatum sit p̄o non scriptū nō pōt queri de iure retinendi,ꝛ sic non facit partem,ꝛ id qz collegatario totū queriť.Sed tu caue qz etiā hic legatū cōtinet impossibile q̄ res sua sibi legetur,qz illud qz meū est amplius fieri meū nō pōt.l.iij.§.ex pluribus.ff.de acqui.pos.ꝛ sic etiā hic est impossibilitas de iure:licut ꝛ ibi.Item p̄ima limitatio Bar. nimis restingit.d.l.si duobus.simplr ꝛ indistincte loquentem vbi nō apparet q̄ fuerit species hereditaria magis q̄ res heredis vel alterius.Item ibi apparet q̄ fuerit actum rei vend.ꝛ nō actione personali ex testō,ꝛ ita etiā reprobat Imol.Raph. cu.ꝛ Imo.in.l.Titio.ꝛ ei.j.tit.j.ꝛ in.l.cui fund⁹.ff de cōdi.ꝛ de mon. ¶ Scōo circa intellectū Bartol.ad.l.si quis Titio.ff.de vsufru.accre.licet cū eo simpliciter trāseunt Angel.ꝛ Flo.hic
16 tū cū reprobat Jo.de Imo.ꝛ bñ qz † qñ legat vsusfruc.rei hereditarie trāsit ipso iure vsufr.in legatariū sicut dñium rei legate sine traditiōe fm gl.ꝛ doc.in.l.corruptionē.C.de vsufr.sacit l.si vsusfruct⁹ mihi in biennīū.ff.de vsufr.leg. Ideo in hoc vꝫ hr̄s magis hr̄e ius retētiōis quo ad ipsum vsumf. q̄ qñ sibi alteri legatur aliqua species hereditaria quo ad plenam p̄oprietatē.vnde intellectus Bart vꝫ solū posse saluari in legato vsusfructus rei heredi vel extranei.nō aūt testatoris. sed dum Bart.intelligit illū ter.log de heredibus testatoris intellect⁹ vꝫ non solum verus,imo necessari⁹:qz impossibile est intellige re de hr̄dibus ipsius Titij legatarij,qz Titi⁹ legatari⁹ vine-
17 bat ꝛ p̄tendebat totū vsumfructū sibi deberi:† vñ viuētis nō est possibile dare heredē.l.j.ff.de here.vel actio.ven.ꝛ.l.qui sub pstitis.ff.de acq.her.dixi in.d.§.si duob⁹.ꝛ de intellectu illius l.si quis Titio.dixi in repetitione.l.re cōiuncti.j.titu.ñ.ꝛ vide Bal.in.l.vnica.§.vbi autem.C.de cad.tol. ¶ Tertio circa tertiam limitationem Bar.adde q̄ eā etiā tenet Barto.in.d.§.si duobus.ꝛ ibi sequuntur Ang.Pau.de cast.ꝛ Alex. Idē tenēt Pau.de cast.ꝛ Alex.hic ad fi.Sed istam limitationem reprobant Imol.ꝛ Rapha.cu.ꝛ Areti.ibi Imo.ꝛ Rapha.cu.hic q̄ aliqua de quibus per eos.ꝛ respondent ad tria iura allegata per Bar.q̄ parum vel nihil faciunt:ego etiam per quedā fundamenta tenui cōtra Bar.in.d.§.si duobus.ad ibi dicta me remitto.ꝛ in contrarium vꝫ get tex.in.d.l.si duobus.§.fi.in verb. viriles partes.ſ.eo.vbi mihi ꝛ posthumo cōiunctis verbis tā tum sed re disiunctis erat legata res.ꝛ tamen nō nato posthumo tota mihi debetur.quem ter.etiam alio fortiori modo induxi cōtra Bar.in.d §. si duobus.ꝛ sic reūcio sol.Barto.hic. ¶ Secundam p̄incipalem sol.ad difficile contrariū.§. duobus.tradunt Pet.de bellaper.ꝛ Ray.de Forli. ibi,vbi etiam Bar.refert,ꝛ istā sol.sequitur Bal.Sal.Imo.Paul.de cast. ꝛ Pe.de Bexu.hic,ꝛ non scio reperire meliorē sol.ista qñ iste tex.loquitur quādo ius retentionis est vetustius ipso legato: nā hic ius retentionis causatur ratiōe p̄oprij dominij qz hz Titius collegatarij,qz ius dominij erat antea q̄ fuerit legatum,vnde cum tunc reperiatur a quo possit sumere fomentuz ꝛ efficaciam ius retētionis,ideo illud attēditur.ꝛ impedit ius accrescēdi.ita p̄oprie loquitur te.hic,sed ius retentionis qz vellet habere heres idē qz legatarius non est vetustius legato sed incipit haberi solū tūc ex causa legati,ꝛ cum legatum sit ipso iure nullū ius retentionis nō potest super eo fundari:nec etiam super titulo hereditario institutionis cū res legata fuerit exēpta de vniuersitate hereditatis.vnde cū ibi ius retētionis nō possit super aliquo fundari,ideo ibi nō facit partē nec impedit ius accrescēdi. Ista videtur mihi potior solutio que possit dari ꝛ magis cōiter tenetur vt ex p̄dictis p̄z,quānis Alex.reprobet qz nō potest assignari ratio differētie: nā imo ratio differētie p̄z ex p̄dictis alia per ea quā assignat Imo.ꝛ reprobat Alex.hic.ꝛ ita tene quicquid alias in discursu dixerim in.d.§.si duobus. ¶ Nō admitto tamen qz aliam sol.tradit insignis doctor Joan.de Fabri in.§.si eadem.insti.de legat. vbi querit contra ista duo iura contraria quare magis faciat partem legatario qñ res sua sibi legatur vt hic quam qñ legat a seipso sibi ipsi,vt.d.§.si duob⁹.dicit q̄ fortius est dubitatio.ꝛ respondet q̄ maior est defectus qñ deficit legatū ratione rei legate vt hic,q̄ qñ deficit ex parte persone. Ideo minus subuenitur legatario,istud patet in regula Catoniana que non permittit legatum confirmari qñ est effectus ex parte rei secus si ex persona.l.j.ꝛ ibi notat.ff.de reg.Cato. Item vno casu magis subuenitur vt valeat legatum in totum q̄ in alio p parte. Item minus valet legatum qñ a seipso sibi legat,quo casu semper est inutile.d.§.si duob⁹.ꝛ.l.legatam.§.j.ſ.eo.quam qñ alicui res sua legat,quo casu pōt valere si viuo testatore alienauerit ea:. §.sed ꝛ si rē.ꝛ ibi gl.Insti.de leg.subdit tamen q̄ ista materia est sp nosa:ideo cautius trāseundū est in ea:sed istam differentiā Jo.Fab.in legatū sit inutile rōne legatarij an rone rei legate qā faciebat Dy.reprobat Bar.hic.ꝛ in.l.plane.§.si cōiunctim.in.j.oppositiōe.ſ.eo.qz ista doctrina ponit diuersitatē casuum ꝛ non rationuz. Item non est verū si alicui res sua legat q̄ valeat si viuo testatore alienaret,cā,per regu.Catonia.ꝛ p

tex.in.l.

tex.in.l.cetera in prin.ff.eo. ¶ In vltima pte glo.dñ opponit de quinq;.ll.z Bar.dicit se examinare ista ẽxia in.l.re coniun cti.in vlt.q.j.ti.ff.quantũ ad quatuor prima iura.f.l.si cẽis ser uus.ff.de autho.tut.z.l.pinde.§.fi.z.l.itẽ si aliter.z.l.itẽ si ser uus.in prin.que sequunt.ff.de stip.ser.respõde ẽz Jmo.z Rapha.cu.q; loquunt in contractibus z in diuersis casibus hic in vltimis voluntatibus. Item ibi nõ admissus nõ habet ius re tentionis,secus vt hic ẽm gl.z Bar.in.d.l.proinde.§.j.Zd.l.cũ pater.§.libertis.respõdent Jmo.z Rapha.qñ nihil obst.quia ibi nõ admittit aliquo iure ille q; con senserat alienationi pro hibite:hic autẽ admittit saltem iure retentionis. ¶ In fin.gl. dñ allegat pro concordanti.l.iñ.§.sed z coniunctim.ff.de lega. 17 prestan.dic melius qs ibi habes notabilẽ † fallẽtiam ad supe rius dicta:nam ibi quõ admittitur ad partẽ facit tamẽ partẽ ei q admittit de iure singulari secus si admitteret de iure com muni:z sic ibi log tur qñ qs admittitur de iure speciali cui non competit ius accrescẽdi,vt ibi,vt.l.si mulieri z Titio.ff.de con di.z demon.secꝰ si admitteret de iure cõi:q2 potẽtꝰ est ius cõe ẽ fit ius singulare.l.eius militis.§.militia missus.ff.de testa. mil.z.§.q2 vero verisimile in fi.in autb.de nõ alie.z.c.fi.z ibi Bemi.in.v.no.notat de in inte.resti.in.vi.z de hoc.q; admisso de iure speciali non competit ius accrescendi,dixi plenius in d.l.re coniuncti.vbi etiam enumerani plures alios casus ĩ q bus non habet locum ius accrescendi.

1 ¶ Qui habet electionem ex vltima voluntate non potest va riare z post electionem periculum pertinet ad legatarium.

2 Verbum volo,iunctuꝫ cum infinitiuo in actibus inter viuos non disponit.

Verbum volo,nihil importat nisi ratione adiuncti.

3 Si vna ex rebꝰ alternatiue legatis perũt post electionez de ea factam,perit periculo legatarii si electio non est variabilis.

4 In vltimis voluntatibus electione semel facta nõ admittitur variatio,nisi electio esset facta ante tempus.

5 Debitor q habet eligere magis potest variare quaz c r ditor.

6 Ratio quare in stipulationibus admittitur variatio,secus in vltimis voluntatibus,z vide.nu.12.

7 Variatio vel mozc.purgatio qñ executio sit a lege vel ab hoie.

8 Variatio an admittat quando testator legat de rebus alienis vel heredis alternatiue vel etiam in quantitatibus.

9 Variatio z mozc purgatio quod admittatur in vltimis volun tatibus vbi fit executio ipso iure.

10 Dominium in legato alternatiuo quod non transeat in lega tarium antequam fit electio.

11 Libellus alternatiuus in rei vendicatione quod nõ admitta tur,licet in actione personali.

12 Ultima voluntas quod non potest stare in pendenti nec in su spenso,intelligo quo ad cessionem dici.ibi.

Reipublice interest quod vltime voluntates exequantur.

14 Contractus quando sunt puri regulariter nõ stat in suspenso.

15 In actu semper habet locũ penitentia z variatio admittitur.

§. Stichum.

1 † Habes electionẽ ex vltima volũta te nõ põt variare z post electionẽ pe riculũ ptinet ad legatariũ.h.d.totus.§.z hz duo dicta.ẽm est ibi cũ autem semel. ¶ No.j.ex text.ibi. si dixerit se velle.qõ p ista ẏba infinitiui modi significat se velle dare,inducit statiz ele ctio inuariabilis.z sic põdera hic videri tex.ꝫ doctrinã Bart. z cõem.in.l.serui electiõe.in prin.post gl.ibi.§.e.z in.l. cũctos 2 populos.C.de sum.tri.vbi tenent Bar.z doc.q; verbũ † volo iunctum cum infinitiuo in actibus inter viuos non disponit. vñ si dico volo eligere talẽ rẽ non inducitur electio nec per ta lia verba dico2 eligere.In contrariuꝫ vt dixi videtur esse text. hic notabilis sustinendo regu.Bart.z doc.respondeo notabi liter ad istum tex.q; hic verbum volo dare,magis tendit ad executionem z implementum q; verbuꝫ volo eligere:q; verbũ magis inclinat ad suspensionem z deliberationẽ,nimirũ si hic disponit z inducit electionẽ inuariabilẽ qõ nõ est ibi naz etiam verbum volo eligere,lz nõ inducat electionẽ q2 respicit delibe ratione z suspensionem in futurũ vt dixi tũ si dico volo habe re istã rẽ,vel volo sumere istam rem,tũc statim inducit electio inuariabilis,q2 tunc respicit executionẽ z implementum tex. esti.l.apud ausidiũ.ff.de opt.leg.p quẽ tex.ita tenet Bar.po nos hanc differentiã.in.l.gerit.ff.de acqui.here.z istud p que dam alia latius confirmaui in.d.l.serui electione.§.eo.Zd ibi dicta me remitto:z vide etiam circa hoc Bart.in.l.apud ausi. ff.de opt.leg.vbi dicit q; verbũ volo mihi importat nisi ratio ne adiuncti,vnde si dico volo eligere:certe non eligo,sed si di co me velle habere,rẽ talẽ bene eligo. Ꝫz caue quia etiã si di cerem me velle eligere talẽ rẽ tamẽ ratione talis adiuncti non inducereꝫ electio,ẽm Bar.to.in.l.serui electione.z in.d.l. C.de sum tri. ¶ † Secõ no.ex isto tex.q; si vna ex rebꝰ alterna tiue legatis perũt post electionẽ de eo factã qõ perũt periculo legatariꝰ pinde ac si sola fuisset legata nec remanet obligatio in altera:ratio est q2 quando vna res eligitur perinde est ac si sola fuisset legata merito p interitũ talis rei electe heres libe ratur,q2 cũ facta electione dominium ipso iure transeat in le gatarium:vt.l.apud ausidiũ ff.de optio.legat.tũc succedit re gula qõ perit periculo illius cuius est.l.pignus.C.de pig.act. text.tñ in.d.l.apud ausidium.p2o2ie loquitur quãdo electio est legatarij.z sic credit tozis quo casu facta electione per ipsum legatariũ bñ lex facit executionẽ vt dominiũ ipso iure transeat in ipsum legatarium eligentẽ:sed iste tex.loquitur quando ele ctio est heredis.z l.c de.b tozis:vñ intelligere facta electiõe qũ licitum non est variare:vnde perinde est ac si sol⁹ electus fuisset legat⁹,quo casu per interitũ eius nõ intervenientẽ dolo vel cul pa debitoz liberatur.l.nõ amplius.§.j.ff.e.l.si ex legati causa. ff.de verb.obli z l.quod te.ff.si cer.peta.secus qñ facta electio ne licitum est variare,tunc si vna ex rebus alternatiue debitis desinat posse prestari remanet obligatio in alia:quia electio cẽ setur nõ facta.l.stichum aut pamphilum.in princi.ff. de solut. ¶ Secundo iste text procedit in legato alternatiuo in quo v traq; species est in obligatione,nõ tñ irrevocabiliter ante ele ctionem.l.si duo ff.de verbo.obliga.glos.in.l. non quocũq;.§ fi. vbi dixi.ẽ.eo.gl.in.l.illud.in prin.ff.de cõstit.pecu.z in.l.cum iste.§.fi.ff.de condi.indebi.sed electa semper censetur fuisse in obligatione.l.si quis stipulatus sit stichum.ff.de verbo.oblig. Ideo si perit,perit periculo legatarij.nec requiritur qõ ibi sit facta aliqua obligatio.secus est in legato generis in quo nulla species est in obligatione nisi actualiter soluat.l.cum incer tus.ẽ.eo.tũc non sufficit stichũ esse mortuũ post electionẽ nisi fuerit obligat⁹,z legatariꝰ in mora recipiẽdi.tex.est in.§ si cui 4 homo.vbi dixi.ẽ.eod.l. ¶ † Tertio not ex secũda parte.ẽ.q; in vltimis voluntatibus facta semel electione nõ est licitũ am pliꝰ variare vt hic.z.l.statuliberũ.§.stichũ.in.fi.ff.tit j.z.l.ser ui electione,in prin.vbi plenius de materia.ẽ.eo.z rationẽ vi debimus in.gl.q; hoc tãgit Limita nisi electio esset facta ante tẽpus tunc interiꝫ potest variare,vt.l.vnũ ex familia.in.princ. in ver.cũ mozeret.z ibi gl.fi.z Bart.ad fi.j.ti.l.bene facit tex. in.l.j.§.quod sit p2etoz.ff.quozũ lega.Lapio gl prim⁹ in verbo,non poterit.que dividitur principaliter in tres partes. In prima opp.cõtra tex.z solu.In secunda signat in cõtrariuꝫ in argumentũ tria iura quibꝰ nihil rñdet.In tertia z vlti. allegat duas concordantes.secunda ibi,item sunt,argumentum con tra.iñ.ibi item facit rursus. ¶ Prima pars principalis subdivi ditur in quatuor particulas.In prima facit quod dictũ est oz opponit contra tex.In secunda soluit vno modo.In tertia il la solu.reprobat.In quarta soluit alio modo,z illam sol.tenet ñ.ibi solutio hic erat electio tertia ibi.ẽ certe idẽ.quarta z vl tima est ibi,dicit ergo aliud in stipulatiõe. ¶ In eadẽ glo.ibi,. vt.ẽ.de eo qõ cer.loc.l.ista prima solu.vltra reprobationẽ glo. confunditur per tex.in.l.eum qui certarum.ff de verbo.obli. 5 ẽ.allegatã in gl.† vbi debitoz cuius est electio magis põt varia re q; creditoz,vt ibi plene habetur.ergo de directo cõtra ista 6 glo. ¶ † In ea.gl.ibi dic ergo in stipulatione aliud ẽ in lega to,isla differentia est vera,z ratio differẽtie est ẽm glos.quia i legatis facta electione,electio statim trahit secum executionẽ quia statim dominium trãsit ipso iure in legatarium,ergo nõ admittitur variatio. Et istam rationem assignat text in.d.le. apud ausidiũ,secus est in contractibus,z istã rationẽ diuersi tatis etiã tenet gl.in.l.statuliberozũ.§.si stichum ẽ.titu.j.z.l. si 7 quis stipulatus sit stichũ.ẽ.de verbo.obl. ¶ † Cõfirmatur q2 quando fit executio a lege,vel ab homine ibi non admittit va riatio vel purgatio mozc.l.si cui.ff.de actio.z oblig.z.l.qui ob rem non defensam.ff.de cõdi.indebit. Et istud etiã procedit i vltimis voluntatibus,ẽm Bart.in.l.si is cui.j.ti.j.z in.l.si in sulam.in.iiij.q.ff.de verb.obliga.ista ratio diversitatis glo. est bona in se tamen ẽm Bar.z alios scribentes non est generalis q2 nõ procederet quãdo testatoz alternatiue legasset de rebus alienis,vel heredis.vel in quãtitatibus:nã tunc facta electio ne nõ trãnt dominiũ ipso iure in legatarium.z tamẽ habet lo cũ qs hic dicitur qõ facta electione nõ potest mutari volũtas vnde ratio glosse est vera z habet locum solum quando electio cadit in rebus proprijs testatoris:tũc facta electiõe ius statim facit executionem,q2 dominium statim transit in legatarium d.l.apud ausidium. ¶ Sed aduerte q; Ange. Pan.in.d.l ser ui electione.z in.l.qui ex pluribus.ff.de verb oblig.tenet z ve puto melius q; in istis casibus quando testatoz alternatiue le gasset de rebus alienis vel rebus heredis vel in quãtitatibus q; imo nũc licita esset variatio cũ nõ stat ipso iure executio,z ita limitat iste text.cũ simili,ne alias reddat imperfecta ratio iu 8 risconsulti,in.d.l.apud ausidiuꝫ. ¶ † Confirmatur optime q2

in vltimis voluntatibus vbi fit executio ipso iure, vbi pōt mora purgari, z ibi admittitur variatio que alias non admitteret.l.j.ff.ēn ita.ff.ad leg.falc.z.l.pe.ff.de pe.le.z hoc mō pōt hī defendi rō gl. nostre. hō vt dixi fuit rō iuris cōsulti.in.d.l a
19 pud anfidiū. ¶ Vo etiā gl.dū dicit facta electione, ergo interim anteqū fiat electio in legato alternatiuo nō trāsit dñiū i legatarium, z hoc expresse tz gl.ex.di.in.l.si in rem aliquis agat.ff.
11 de rei vē. z ideo libellus alternatiu⁹ in rei vēdicatione nō p̄cedit l3 secus in actione psonali eo q̄ nō reperitur dūum alternatiuū l3 reperiat obligatio alternatiua.l.vbi aūt nō appa ret.§.illud aut illud.ff.de ver.obl.q̄ reputat perpetuo nocēdū Bal.hī z simpliciter sequunt3 Io.z Ang.de perillis h.c. ¶ Ultra gl. Pet.Cy.z Bar.z cōiter alij dicūt q̄ alia est ratio diuersitatis,q̄ vltime volūtates nō pōt stare i pēdenti nec
12 suspenso p̄out p̄cto.l.fi.in fin.ff.cōia p̄dicti.z hoc fauore vltimarū voluntatū vt cleriorē exitus habeant,q̄ interest reipubli.q̄ vltime voluntates execution demādent, vt est text.in.l. vel negare.ff.quēadmodū test.ape.z ista rō est generalis:vnde ad quemcunq; pertinet electio nō l3 variare. In cōtractibus autem distinguitur an electio pertinet ad creditorem.z idem aut ad debitorē.z tūc refert per que verba,an p̄teriti tēporis vt voluerit,aut futuri vt quē voles.vt.d.l.si q̄s stipulatus sit sticbū.in p̄in.z.d.l.cum qui certarū.§.j.ff.de verb.obli.z notatur in.l.si vnus.§.z generaliter.ff.de pac.istā rationē diuersitatis vbiq; tz Bar.sed hic,in.d.l.si quis stipulat⁹ sit stichum.in p̄in.z in.d.l.cum qui certarū.§.fi.z in.d.l.apud anfidiū.Bal. z Ja.o.in.d.l.serui electione.in p̄in.z istā sequunt cōiter do.
13 ¶ Istam rationem reprobat Pet.de Bexu.hic q̄ imo vltime voluntates stant in suspenso quandiu heres deliberat adire hereditatē z quādiu legatarius deliberat acceptare legatū z ad.l.fi.in fi.ff.cōia p̄dicto.rūdeo quod loquitur quo ad cessionē dieī,nā quo ad hoc nō pōt stare in suspenso. Tu aduerte fozi⁹ q̄ Bar.met in.d.l.fi.in quob⁹ locis dicit q̄ illa l.vult dicere q̄ tz iure quodā speciali in seruitutibus sit receptū vt cōtract⁹ stet in pēdētia:tū istud ius singulare nō est extendēdū ad vltimas volūtates. Istum dicit esse ꝓprium intellectū isti⁹ tex.
14 patet hoc † esse verū,q̄ etiā contractus q̄ sunt puri regulariter nō fiūt,in suspenso,vt declarat late Bart.in.l. vsusfructus. ff.de tritic.ser. Jo.fa.in.l.j.Instit.de inuti.stip.z dicit q̄ ibi non erat alterius efficaciter quelitum q̄ penitentia habet locum.
15 sm Dy.z Bal.vt hic fauore vltime volūtatis:sm Bar. ¶ † Incadē gl.ibi.§.depositi.l.j.§.pe.dic q̄ sine alicuius p̄iudicio variat q̄ in deposito semper h3 locum penitentia cum fiat gratia deponentis tantum, secus in alijs ꝓtractibus vltro citroq; obligatorijs:sm glo.in.l.sicut.C.de actio.z obli. ¶ In ea.gl. l.cum qui certarum.§.fi.dic q̄ loquitur in cōtractibus in quibus admittitur variatio.z ibi plene per doc.nos loquimur in vltimis voluntatibus.vt dixi.§.in vltima parte gl.

1 ¶ Qui in fuga est videtur esse in loco a quo recessit.

2 Reprezalie si sunt concesse cōtra Perusinos an possunt exerceri contra Perusinos a sua ciuitate exbannitos.

3 Bannitus non delinit esse ciuis sue ciuitatis quod ad eius incommodum.

4 Plebanus qui debet habere decimas omnium pecorum que sunt in sua villa,sed si ꝓpter guerrā pecora sunt alio tradicta z alia ibidem nata habebit etiam decimam pecudum alio tradictarum.z ibidem natarum.

5 Conditionem impletam esse iuris fictione licet non sit impleta in forma specifica nec veritate attenta q̄ satis fit.
Relatiuum que,iunctum verbo futuri temporis importat cōditionem.
Conditionem impletam esse equipollenter q̄ sufficiat quando non potest impleri in forma specifica.

6 Res censetur esse in loco ad quem destinata est vel stare debet aut consuerit.
Appellatione eoꝝ que in loco erūt tēpore mortis testatoris q̄ continentur ea que ibi esse consueuerunt,z que est.nata sunt vt alibi essent licet casu aliter alibi reperiantur.

7 In legato facto vxori per testatorem existentibus in camera, q̄ non veniunt illata per eam testatore ignorante.
In legato facto per virum vxori de camera cum omnibus que ibi erunt que veniunt.

8 Legatum factum vxori de omnibus vestibus quas habebat in domo q̄ cōprehendat vestes que fiebāt de nouo licet essent extra domum ad vsum tamen vxoris.
In legato facto vxori de veste venit pannum ad faciēdum vestem destinatus licet vestis non sum facta sit.

9 Partus fingitur esse editus vbi mater fingitur esse,licet vere non sit.
Si Perusinus casualiter cū vxore p̄gnāte tranabat per ci
uitatem Florētie z ibi peperit filium.q̄ talis filius non censetur origine ciuis Florentinus,sed Perusinus,z vide nu.1.

10 Forum vt aliquis sortiatur ratione originis,oportet q̄ sit natus in loco in quo parentes habent domicilium z non in loco in quo parentes erant transeuntes.z vide nu.1.

11 Statutum q̄ nullus possit esse de collegio nisi sit ciuis originarius loci si pater sit ciuis originarius,z filius sit alibi natus q̄ habebit locum in eo,z vide nu.1. vbi tenet contrarium.

12 Statutum loquens in casu vero quod habeat locū.l.ficto in casibus in quibus i⁹ commune equiparat casum verum z casum fictum.

13 Statutum loquens in casu vero habet locum in ficto quando dispositum ita potest conuenire casui ficto sicut vero,z ratio, z mens disponentis ita habet locum in vno sicut in alio.

16 Veritas z non destinatio q̄ attendatur in assumptione originis que fit a natura.

17 Destinatio alicuius quod attendatur quo ad regulandā suam dispositionem non legis.

18 Oriundus de aliqua ciuitate q̄ dicatur cuius pater in ea natus est z originem duxit:licet filius alibi nascatur.

19 Statutum de admittendo in collegium nisi sint ciues originarij vel nisi habeant certas qualitates quod benigne interpretandum est.

20 Testis vnicus plene ꝓbat vbi nō agitur de alicuius p̄iudicio. Doctoratus,sacerdotium.z q̄ quis sit baptizatus vel ordinatus p̄obatur per vnum testem.

21 Idem ius censetur de accessorio quod de principali.
Vacca vendita qō censetur venditus vitulus qui est in ventre item z vitulus lactens.

22 Accessorium regulariter sequitur naturam principalis.
Accessorium sequitur causam eius cui accedit.
Statutum in principali censetur statutum in accessorio.

23 Qui petit se mitti in possessionē bonorū defuncti debet etiam mitti in possessionem fructuum post mortem defuncti.

24 Pater qui dotauit filiam si vltra dotem expendit in nuptiali festinitate,potest expeditum imputare filie habenti ꝓpriuz matrimonium.

1 **§. Legatum est ita.** † Qui est in fuga vī ēt i loco a quo receſſit,q̄ ius est de principali,est etiā de accessorio.h.d.z sunt due decisiones:scda ibi,huic p̄ns est. ¶ No.j.q̄ seru⁹ fugitiu⁹ vī esse i loco vñ aufugit vt volūtas testatoris seruet z ne fuga seruoꝝ officiat volūtati testōris.l.j.C.de ser.fu.facti tex.in.l.Titi⁹.ff.
2 de ser.expo.rūm te.inducit Bar.Ang.z Sal. † q̄ repsalie cōcesse p̄ ciues Perusinos pōt exerceri p̄ Perusinos a sua ciuitate exbānitos q dicunt esse in fuga z cōsequēter vident esse in loco⁹ vñ aufugerunt,de quo tñ Bart.se remittit in suo tractatu repzesaliarū.in.vij.q.p̄in licet Bar.ibi nō videatur specifice tāgere istā q. ¶ Ultra Bar. cōfirmatur duplici fundamento, q̄ iste exbannitus ꝓpter delictū ex delicto suo nō dz cōseq liberationē de repzesaliꝝ.l.relegatorum.ff.de interdi.z relc.z.l.si hereditaria.in fi.ff.de neg.gest. † scdo q̄ licet bannit⁹ de
3 sinat esse ciuis.in.le.amissiōe.§.q̄ deficiūt.ff.de cap.di.p̄edit quoad suū comodū,secus quo ad incōmodū,q̄ quo ad icōmoda non delinit esse ciuis sm Bart.fu.l.tutelas.§.fi.ff.de capit. dimi.vbi etiā Bart.dicit istud facere qō exbanit⁹ possit capi ꝓ repzesaliꝝ:z de ista.q.Bar.vide etiā per Joā.And.in addition.Specul.in ti.de iniur.super rub.Bal.in aut.z omnino. C.ne vxoz ꝓ marito. ¶ Secundo facit iste te.sm Dy.Jac.
4 de Alre.Bal.Imol.z Flo.ad questionē † plebanⁱ debet habere decimas omnium pecoꝝ que sunt in sua villa, sed ꝓpter guerrā pecora sunt alio tradicta z alia ibidem nata:certe plebanus vnde recesserūt debet habere decimas z non plebanⁱ loci quo sunt tradicta ne mens canonis ledatur ex casu superueniēte p̄ter ꝓpositū plebani, vt hic facit̄ que notātur in c.cū sint.z.c.pastoralis.de deci.ite q̄ pecora videtur esse i loco vnde recesserūt,vt hic.z.d.l.Titi⁹.ff.de ser.expq.z.le.nihil.ff.de cap.facit.l.fundi.ff.de act.empt.z.l.q̄tū.§. idē resp̄odit.ff.de tut.instru.tamē iste te.nō vī facere ad p̄dicta vt etiā dicit Raph. cu q̄ loquitur in his que dependent ex volūtate nostra vbi res videtur in loco destinato,vt hic,z le.ex facto magna.ff.de here.instit.secus vbi agit de iuris dispositione nō attēdit destinatio nostra ꝓut cōtingit in ista.q.l.cetera.§. fi.ff.
5 e. ¶ † Scdo no.ex isto te.q̄ sufficit cōditionē impleri iuris fictione, tz non impleat in forma specifica nec veritate attenta,iste tex. est notabilis hic,nam ista verba que in fundo erūt cum moriar faciunt conditionem q̄ relatiuum que,iunctū verbo futuri tēporis importat conditionem.leg.Stichum qui meus erit.§. eo.z impletur iuris fictione,q̄ existens in fuga fingitur esse i loco a quo aufugit qō not.ad regu. que habet qō conditiones
debent

debet impleri in forma specifica.l.g heredi.z.l.mennus.ff.de cō
di.z demon.nā hic habes egregiū tex.q̄ sufficit impleri turis
hentōd.z nō impleat i forma specifica nec veritate attēta.Ad
de q̄ similiter sufficit conditionē impleri in forma equipolleti
ūā nspō in forma specifica.vt est text.i.§.si ita cui.vbi dixi.s.
ad leg.fal.¶ † Tertio not.ex text.ibi esse cōsueverat.z ibi,ac
si in eo fundo fuisset q̄ res cēset eē in loco ad quem destinata est
vel vbi stare dz aut consuevit:z hic appellatione cozū q̄ in loco
erunt tpe mortis testatozis cōtinētur ea que ibi esse consueve
runt z q̄ destinata sunt z ibi esse nt lz casu aliter ibi reperiantur
non vt ibi perpetuo sint.sz ad tēpus.facit text.in.l. quesitū.§.
fi.z in.l.si ita legatū.ff.de leg.iij.z in.l pen.§.i.ff.de aur.z arg.
leg.z in.l.cū delationis.§.subinus.ff.de fun.instru. quod pla
ne procedit quando testator loquut⁹ est per verba de futuro q̄
erunt sicut hic.secus si per verba de presenti sez que sunt z scie
bat ibi nō esse per iura prealleganta ꝑm ꝓDau.de ca.z Ange.de
perillis.z vide etiā ter.in.l.cū ita legatur.in prin.§.de.ij.vbi
ponitur casus ecōtra ii legat quicquid in horreo meo erit tem
pore mortis z plus reperiatur quā consuetum fuerit an debea
tur z ibi Bar. † not. illum tex.contra dominas quibus tstōr
legat omne q̄ habet in camera q̄ illata per eas ignorāte testa
tore nō cadunt in legatū. Sic idē tex.no.in.l.nomen.§.filio ff.
de leg.iij.z ita sunt notanda ad quotidianas questiones quam
do maritus legat vxōri camerā cū omnibus que ibi erunt tem
pore mortis maritiz tunc plus vel minus reperiatur q̄ cōsue
tum fuerit an debeatur.z dicit ꝓDau.de ca.qō semel vidit istū
casum de facto florentie,nā testatoz existens in villa fecit testa
mentum z legauit vxōri omnes masaricias que erāt in domo
florētie z de illis masaricijs aliquas portaverat in villā quosq̄
flaret reportaturus florentiā:q̄z communiter cōsueverant sta
re florētie,querebatur an deberētur vxōri.z planum est qō hic
si testatoz loquutus fuisset per verba futuri tēporis que erāt.
idē si p verba presentis tēporis si testatoz ignorabat illas ma
saricias esse in villa z hoc ne ex casu vel ignorantia fraudet in
tentio testatoris.si aut ē loquutus est per verba presentis tem
poris z sciebat esse in villa z nō florētie, vt est hic:citē casus est
valde dubius. q̄z tex.prelegati fortiter faciunt qō vxōr habe
re debeat in contrarium videtur facere mens testatoris q̄ lo
quutus est per verba presentis tēporis z sciebat tunc illa non
esse florentie:z clare non decidit ꝓDau.istum presentem casum
sed dicit q̄ vidit super eo dubitari:q̄z ex vna parte vigebāt tex.
prealleganti ex alia institutio testatoris,sed idē ꝓDau.de cast.in
alia lectura Bononiensi que nō est impressa tenet qō indistin
cte debeātur vxōri per iura prealleganta. ¶ Itē adde q̄ decidit
Bal.post z.y.in.l.ex facto magna.ff.de here.instit.per illū tex.
in ver.rerum autem.† qō si testatoz legat vxōri omnes vestes
quas hz in domo venunt etiam vestes que erāt extra domum
z fiebant de nouo que tamen erāt destinate ad vsum vxōris:q̄z
videntur fuisse in domo propter destinationem testatoris z fi
nale propositū q̄ bene nota,z vide.de facto.Adde facere tex.l.
ij.§.j.ff.de aur.z arg.leg. Item adde tex.not.in.l. vestimētum.
z ibi Bar.ff.de aur.z arg.le.vbi est tex.qō si testatoz legat vxō
ri vestē venit primus destinatus ad faciēdū vestem licet vestis
nondū facta sit q̄ nota.q̄z quilibet prima fronte dicere ꝺzium.
¶ † Quarto not.ex secunda parte tex.qō partus fingitur esse
edit⁹ vbi mater fingitur esse licet vere nō sit,z per illū tex.de-
terminant ꝓDe.z Neo de Neap.Bal.Ange.z Jo.hic q̄
aliquis civis ꝓRutilinus casu aliter trāsibat per civitatem
florentie cum vxore sua pregnāte que ibi peperit filiū,qō ibi
talis filius non debet censeri originē civis florētin⁹. nec quo
ad munera,nec quo ad honores:ex quo in peregrinatione na-
tus est,sed debet cēseri natus in loco in quo pater hz originez
per istum text. z hic debet cēseri esse civis originari⁹ ꝓRe-
lin⁹ q̄z Perusij natus esse fingitur,vt hoc tex.ex quo mō dum
peperit erat ibi in trāsitu z sic ad tēp⁹ nō vt ibi perpetuo esset
licet alis quis efficiat loci civis propter originē in.l. cives.C.
de inco.lib.x.z.l.j.com limi.ff.ad muni.que iura sic debēt limi
tari. Sic de Bar.in.l.filios.C.de munic.z ori.lib.x.vbi dicit si
gnāter † qō ad hoc vt ratione originis aliquis sortiatur forū
oportet quod sit natus in loco in quo parētes habent domici
lium:z non in loco in quo erāt transeuntes,per.l.j.C.de capti.
qō est multum singulare z signandū si est verum:ibi tū subdit
Bar.se istud non firmare sed illud exp̄esse firmat.Abb.in ca.
Rodulphus.de rescrip.vbi dicit illud dictum Bar. esse singu
lare z tenēdum mēti.† istud est valde notabile ad statuta que
vigent per totā Italiā precipue in civitatibus in quib⁹ sunt
studia z ibi,publice legitur quibus cavetur quod nullus pos
sit esse de collegio legistarū vel medicorū nisi sit civis origina
rius loci.qō si pater sit civis originarius licet filius alibi sit na
tus a casu iste debet cēseri civis originarius loci cuius est pa
ter per istum tex.z dicit ꝓDau.de ca.quod istud vidit de facto
ꝓPadue in filijs cuiusdam doctoris natis alibi vbi pater erat
cōductus ad legēdum vel ad aliud ministerium puta vicariatus
non propterea minus dicunt originarij patrum.z dicit Jel.
Sandeus in.c.rodulphus.z seq.de rescri.referens predictam
decisionem ꝓDau.de ca.quod ita vidit servari in pluribus do
ctoribus:z qō ita fuit servatum in eo collegio ferrarien.vbi
est statutū qō non admittatur alius in collegio doctorum qui
nō sit civis originarius ferrarie z ipse casualiter natus fuit
in villa quadā scilicet in feliana opido Regien.tamē origo
vtriusq̄ parētis sui erat ex ferraria,z istud sufficit vt etiā ipse
dicat civis originarius ferrarien.z si dicat quod iste tex. non
est vere originarius civis sed ficte in statutis.verba intelligū
tur vere z nō ficte.l.iij.§.hec verba.ff.de neg.gest.ergo intelli
gitur statutū de cive originario vere ad hoc r.spondet dupli-
citer Jel.primo † cum in casu isto ius commune equiparat ca
sum verū z fictum in xta.l. assumptio.§.filius.ff.ad muni.ergo
idē erit in statuto, vt declarat Joā.de imo.in.c.ad audientiā.
in.j.notab.de cleric.nō resident.iuncto.c.cū dilecti.e.ti.z sequi
tur Alex.in.l.j.§.lex falci.j.ad leg.fal.secundo respondet ex
dictis Bal.in.l.sine possidetis.in iij.opp.C.de proba.vbi te-
net † quod quando dispositū ita potest convenire casui ficto si
dut z vero z ratio z mens disponendi ita habet locum in vno
sicut in alio tunc statutum habet locum in vtroq̄ sive dispos-
tio sit favorabilis sive odiosa.ꝑm eum. ¶ † Sed nō aduertit
Jel.quod licet ꝓDau.de ca.hic dicat se vidisse de facto: tamen
postea determinat contrariū z in contrarium etiam alibi com-
muniter tenet vt statim referam z contrarium tenēt Jo.de imo.
Rapha.cu.ꝓDau.de cast. Alexan.z ꝓDe.de Bero. hic qō nati
in loco in quo pater vel mater non erat mansura: nihil hominus
dicitur ibi sortiri originē vbi nascitur:q̄z lex disponit q̄ ratio
ne pp̄rie originis qō ibi dicatur civis vbi nascitur.d.l.cives.
C.de inco lib.x.faciunt no per glo.z doc.in.l.assumptio.§.j.ff.
ad muni.z d.l.si filios.C.de muni z orig.lib x.vbi filius quo
cunq̄ loco natus efficitur civis illius loci in quo nascitur rone
proprie originis loci.dicitur originarius civis z dicit Rap.
cu.se ita consuluisse z q̄ ita de facto servatur:q̄z quo ad dispo-
sitionem legis non attendit destinatio hominis.l.cetera.§. nā
si.e.t.l si nundum.C.de fur.secus in his que pendent ex volun
tate nostra:q̄z tunc videt esse in loco destinato:vt hic. ¶ Decū
do ad istū text. respondent Jmo.ꝓDau.de ca.z Ale.quod hic
non dicitur partus natus in loco fuge: eo quia fraudaretur
mēs z intentio testatoris qui cogitavit partum nascturum in
loco in quo ancilla esse consueverat z fieret preiudicium legata
rio z sic lederetur mens testatoris ex casu extrinseco pter eius
propositū interveniēte.sed in.q.nostra non fraudaretur mens
l.disponentis quā efficaciem loci ratione proprie originis z
non tendit in preiudicium alicuius. † Adde quod idē z la
tius tenet idē Raph.cu.in.l cetera.§.fed si quis ad opus.cir.a
ca fi.s.eo.vbi dicit qō habuit de facto istā.q.z quod sin ea cōsu
luit. Aliquis habet vxorem pregnantem:cū esset in aliquo lo-
co casualiter ibi peperit.nunquid efficiatur partus civis loci
in quo nascitur rone originis.refert Bar.in.d.l.filios.dubito
tem tamen dicere q̄ filius non nanciscatur ius civitatis licet
nascatur in al quo loco si pater non intendit quod ibi moretur:
q̄z ex quo non est intentio patris vt ibi moretur:videtur pot.⁹
natus in loco vbi pater voluit eum estimare argumento huius
§.vbi videtur tenerq̄ Bal.z Ang.Contrarium dicit se consu
luisse z cōtrarium putat servari † q̄z in ista assumptione ori-
ginis que sit a natura attenditur veritas z nō destinatio patris.
d.l.assumptio.§.i.z.l.filio quē pater.ff.de libe.z posth.Elias
sequeretur quod si quis tēderet cū vxore sua parisios z pare
ret in itinere qō esset civis ꝓParisiensis vbi ipse pater nunquā
fuit quod videtur absurdū. Itē † q̄z destinatio alicuius atten
ditur quo ad regulandum dispositionem suam.vt hic: non au-
tem quo ad regulandum dispositionē legis.vt ibi.z.l.nudum.
C.de furt.z.l.proponebatur.ff.de cast.pecu.z ita etiā cōsuluit
Raph.cu.in cōsi.clxxvij.inci.suppositis statutis Mediolani
z camarum. ¶ † Aduerte tamen quod ille dicitur originarius ō
aliqua civitate civis pater in ea natus est originem ducit l cet
filius alibi nascatur:ita tenet gl.nc tab.in.c.i.§.j inverbo alie
nigenas. de usur.in.vi.facit quod vult gl.in.rub.C.de muni-
cip.z orig.lib.x.que vult quod quis dicat originarius.ab ori
gine patris.z gl.in.d.l.cives.in.glo.j.in prin.C. de incol. li.x.
¶ † Secundo aduerte qō statuta disponentia de non admit-
tendis in collegium doctorum nisi sint cives originarii vel nisi
habeant certas alias qualitates sunt benigne z non rigide in
terpretāda ex quo nullius prōdicium vertatur. Et ex eo quod
neminem ledit benignior via est sequēda.l.ij.§.item varus.ff.
de aqua pluvia.arcenda.ita in terminis tenet Bald.in consi.

ciarijū.n. vol. qō incipit statuto ciuitatis Verone cauetur. z ist) decisione solitus fu multū allegare cōsulendo in tali ma-
20 teria z vltra Bar. facit quod in simili dicim⁹ † quod vnic⁹ testis plene p̄bat vbi non agitur de alicui⁹ p̄iudicio ita not. Abb. in. c. ꝓposuisti per glo. ibi de ꝓse. ecc. vel alta. is. Ant de bu. in. c. veniens. i. de test. z est gl. in. c. nō per. eo. tit. de test. z ibi per hoc no. infert Bal. ꝙ per vnum testem plene p̄batur qō aliquis sit baptizat⁹ vel aliquis sit ordinat⁹ vel quod ecclesia sit consecrata: z similiter sacerdotiū p̄batur per vnū test. m: qz p̄ ista nemini p̄iudicatur: z similiter doctorat⁹ posset p̄o bari per vnum testē: z sic limitatur regula. l. iurisiurandi. C. de test. que dicit ꝙ dicto vnius testis non credit etiam si p̄claro curie honore pfulgeat. ¶ Quinto z vltimo not. ex fin. text.
2 † ꝙ ide iuris cesset esse de accessorio qō est de principali. Adde l. emptores. § si quis rem. ff. de actio. em. z l. vñ. C. de allu. z pal. z ideo ex quo mater est in fuga etiā partus censetur esse in fuga: qz partus sequat in hoc vētrem, vt hic facit. l. ſz edes. §. si quis mulierem. ff. loca. ꝫ acit quod vendens equam vel vaccā videtur etiam vendere pullum qui sequitur tanquam accessorium vt per Huli. de cu. z Bar. in. l. si vt certo. §. nō vsq; ad eo. ff. commo. p̄ Bal. in. c. translato. de consti. vbi tenet ꝙ qui vendit vaccaꝫ pregnantem, vendit fetū: itē vitulū lactantō nondū
22 pascentē herbā: † item accessorium regulariter sequitur naturā sui p̄incipalis. l. fi. z ibi Bal. no. C. per quas perso. no. acq. z. l. eo. C. de appel. z. l. cuꝫ p̄incipalis. ff. de re. iur. z in regula accessoriū. in certo bona glo. in. c. ꝙ in dubijs. de consec. ec. vel altaris. Itē accessorū sequit causam ei⁹ cui accedit. l. item si fundi. §. huic vicinus. z ibi gl. not. ff. de vsufruc. Item qō est statutū in p̄incipali cēsetur esse statutum in accessorio, tex. est in. l. iij. §. z si qd. ff. de neg. gest. z ibi gl. dicit ꝙ istud est exinterpretatione quam glo. dicit ibi Bal. esse perpetuo notandam.
23 ¶ Et p̄ hoc infert in practica † qs si ꝙs petierit se mitti in possessionem bonorū que fuerunt defuncti implorando beneficiū l. fi. C. de edic. diu. adri. tol. tamē ille est mittendus etiā in possessionē fructuum post mortē defuncti, licet isti fructus nunqꝫ fuerint p̄o p̄ie defuncti. ad hoc reputat illū tex. esse bene notandū p̄o ampliatione. d. l. fi. C. de edi. di. adr. tollen. Sed adverte contra p̄edicta facit qō volunt Bar. z An. in. l. fi. circa p̄in. per illū tex. qui est valde notabilis ad hoc. ff. de peti. her.
24 vbi tenent † ꝙ licet pater dotādo filiā intelligatur dotasse de suo p̄o rio quānis filia habeat hereditatem maternam, vt est text. solennis. in. l. fi. C. de do. ꝓmiss tamen si ext⁹a dotem facit nuptialē festinitatē potest illud imputare filie habēti p̄ximum patrimonium ex hereditate matris: per illum tex. quem reputat no dignum licet dicat in contrariū esse argumētum in. l. j §. sed nonnullos. ff. de tute. z rat. distr. z sic nō idem iudicam⁹ ibi de accessorio. quod de principali.

1 ¶ Si testator donat eo viuente legatario vnam ex rebus alternatiue legatis, legatū remanet in alia, secus in legato simplici. vt. j. nu. .

2 Datio facta per testatorem de vna re per ipsum ex alternatiue legatis non dicitur electio.

3 Datio facta per testatorem legatario de vna re ex alternatiue legatis non inducit liberationem in vtraq;.

4 Liberatio an contingat si testator dat in vita illud quod dando heres liberaretur.

6 Filia cui pater testamento legauit fundum aut mille p̄o dote. z eo viuente dat eidem mille p̄o dote quod eo mortuo poterit petere fundum.

7 Legatarius in alternatiuis quod habeat electionem de iure. Electio in vltimis voluntatibus in alternatiuis est creditoris in contractibus debitoris.

§. Si titio stichus.

1 † Si testator donat legatario vnā ex reb⁹ alternatiue legatis remanet legatū in alia. b. d. z est pulcher casꝰ fm Ang. z est singularis casus z forte nō reperies alibi fm Imo. z Alex. ¶ Dubiū faciebat in isto tex. z quidē magnū. nam si testator in re legata plus potest p̄iudicare legatario q̄ possit heres qui p̄iudicare non potest. l. si fundum sub conditione. in p̄in. §. c. ſz cū heres dando alterū de alternatiuis liberat etiā ab alio. §. stichū. §. ea. l. ergo forte dz seq liberatio ab vtroq; quando testator in vita donat vnū ex alternatiue legatis: contrarium decidit in isto singulari. §. testator viuens vnum ex alternatiuis ipsemet legatario donando nō videt tamē p̄ hoc extinxisse legatū in alio. nā hoc potuisset facere si voluisset: ſz p̄ vnū ex alternatiuis donatū legatario voluit testator peruenire ad aliud ita ꝙ legatarius vtrunq; consequatur ita est text. peregrin⁹ z singularis hic. ¶ No. ꝓmo ex isto tex. fm By. Bar. Bal. Sal Imo. ff. ad. de ca. z alios q̄ si testator in vita sua dat illud ꝙ heres dando liberaretur: nō tamē contingit liberatio: z sic testator vnam ex rebus alternatiue legat⁹ donat legatario non videtur satisfactum legato alternatiuo: secus si heres vnam ex eis solueret liberaretur in totum: qz in effectu vna tantum ex rebus alternatiuis debet. §. stichū. ē. ead. l. z sic videt quod datio heredis isto casu plus operet quā datio testatoris z tamē vt statim dixi testator si vult pōt in re legata plus p̄iudicare legatario q̄ possit heres z hoc est expeditum z sic ex
2 isto tex. duo corrolaria inferunt. † Primo q̄ ista datio facta p testatorē viuentē nō dicit esse electio qz electio nō spectat ad eum sed ad heredē vel legatarium alias nō remaneret legatū in altero vt dicit text. ſz fingeretur non esse legata. d. §. stichū. ē. ea. l. Secō infert ꝙ illa datio facta per testatorem viuentem nō habet vim solutionis: qz per solutionē vni⁹ ex reb⁹ alternatiue debitis inducit liberatio ab vtroq;. l. stichū aut pōbilium
3 in p̄in. ff. de sol. ¶ Tu aduerte licet By. Bart. † z alij oēs idifferenter ita dicant. in. i. no. huius text. credo qō nō bene loquuntur dum dicunt qō non contingit liberatio si testator in vita dat illud quod heres dando liberetur credo qō errēt quātum ad istum tex. qz non est verū ꝙ heres dādo vnum liberaretur ab vtroq;: qz in isto tex. electio erat legatarij. z testor expresse relinquit electionē ipsi legatario. vt dicit tex. ibi vtrum eorū malit. z qñ testator etiā non expressisset. de iure, tamen electio in dubio est ipsius legatarij. vt statim dicā in gl. ergo fortius in isto text. vbi concurrit dispositio testatoris z dispositio legis. z p̄ vtrāq; data est electio legatario. ergo i isto. §. heres. possit dare vnū ex alternatiue legatis ipsi legatario: qz hic auferret electionem ipsi legatario. Itē heres dādo vnū non solū non liberaretur ab vtroq; p̄out dicūt Bar. z doc. imo nec ab illo quem dedit nisi legatarius esset cōtentus illum accipere z tex. in. §. stichū. ē. ea. l. qui forte decepit Bar. loquit quādo electio erat ipsius heredis tunc bene verū est qō solū z ando vnū imo solū eligendo liberat ab vtroq; vt ibi dixi: z p̄operea cogita si Bar. debuit negatiue dicere ꝙ heres dādo nō liberare tur, put affirmatiue dicit liberari: z si tu diceres qō heres dando vnū ex alternatiuis legatario volenti z sponte recipienti liberat ab vtroq;, nō ꝙ doct. velint electionē esse heredis z isto modo saluetur no. Bar. z doc. hic, ꝙ tunc non induceretur liberatio, qz heres daret: ſz qz legatarius consentiret, z contēraretur. Itē tunc istud notabile non cogeretur ex p̄incipio huius tex. vt dicūt Bar. z doc. sed veniret extra istū text. cum iste tex. loquatur quando testator expresse dedit electionem legatario vt haberet quem mallet: tunc heres vt dixi non posset vnū dare, ſz si ipse legatarius eligeret vnū planū est qō induceret liberatio ab vtroq; qz traheret executionem ipso iure. l. apud aufidiū. ff. de opt. leg. Idē si heres de consensu legatarij daret qz tūc legatarij cōtinē do cēseretur ipse eligere z nō heres. l. qui patitur. ff. man. l. si fideiussor. §. pater. z ibi gl. magistra. ff. de pig. Si autē daret nō volente legatario aut recusante nō credo qō not. Bar. z doc. sit verū p̄out posset dare invito legatario p̄out est qñ electio est ipsius heredis. §. stichū. Limita istū tex. p̄cedere in legato alternatiuo in quo si testor viuēs donat ex eis legatario. pōt legatarius post mortē testatoris aliū petere. vt hic. secus est in legato simplici in quo testator viuens dedit totū quod legauit. nō pōt post eius mortē legatarius aliud petere. l. lucius. j. ptu. j. fm Bar. z alios hic. z not. Bar. in. l. vñ. C. de iur. do. qz quando testator eandem rem legatam donat in vita sua legatario dicitur satisfactū legato. §. cū pater. ē. ead. l. z. l. filia legatorum. C. de leg. ſz aduerte, licet Bar. z omnes ita transeant, dic melius ꝙ in. d. l. lucius testator viuens vendidit illud ꝙ legauit z legatario soluit eius estimationē: tunc dicitur satisfeciſſe legato adeo ꝙ si postea reemeret rē legatam non posset legatarius aliud petere, ita p̄o p̄ie loquitur tex. in. d. l. lucius p̄ima. z credo ꝙ eadem etiam in effectu fuerit meus Bar. z doc. ¶ Ultimo per istum tex. de
4 terminat no. Bal. † qō si pater i testamēto alternatiue legauit filie sue duas res p̄ dote puta fundū aut mille: z postea viuēs dat tantū vnam ex dictis rebus p̄o dote filie quod non intelligitur liberasse heredem ab alia re. sed post mortem patris alia debetur filie z peti poterit p istū tex. nec obstat tex. i. d. §. cū pater. ē. ead. l. qz ibi in legato erat p̄cise idē qō in p̄missione. sed hic in donatione non est p̄cise idē ꝙ in legato. z no. illam decisionem: qz valde utilis in practica. z cū Bal. simpliciter transit Flo. hic. Idem tenet Alex. hic per istū tex. z per not. per Bar. z doct. in. d. l. lucius. j. titu. j. Contrarium sub dubio forte tenet Jo. de imo. hic cū vtraq; dispositio fuit ob eandem causam Bar. l. libertis quos. in p̄in. ff. de ali. z cib. le. z simpliciter sequitur Ja. puteus hic. Sed respōde tenendo decisionē Bar. que vt dixi vtilis est, ꝙ in. d. l. libertis quos. i p̄in. interuenerūt due dispōnēdi formē. z secūda cōtinebat plus q̄ prima: ſz in p̄sēti questione vna tm̄ p̄cessit dispositio posita

sequuta

secuta est executio facta p testatorē viuente de parte fm Bar. met. in. d. l. Lucius prima. Ité ibi nō erat electio legatarij: r cā ibi nō erat multiplicabilis: hic autē dos recipit augmētum. l. pe. in aut. sed iā nece s C. de dona. ante nup. ¶ In gl. j. in verbo malit. ibi. r hic subaudi maxime poterat gl. cōgruentius dicere q hic denotat cōtingentiam facti: qz etiā testatoz non dedisset electionem legatario: † tū legatarius in alternatiuis bz electionē a iure. l. Lucio. vbi gl. r doc. j. ti. j. nam in vltimis voluntatibus in alternatiuis electio est debitoris r sic legatarij. vt dicit in Jctibus autē electio est debitoris. l. plerūq. §. fi. ff. de iur. do. r. l. si in emptione. §. pe. ff. de cōtrahē. emp. ¶ In fi. gl. ista gl. innuit qs si electio esset heredis nō ꝓcederet iste text. qz si heredis esset electio posset eligere pamphilū iam donatum a testatore. sed gl. erāt cū tex. dicat q solus stichus remanet in obligatione: ergo non est verū qs posset eligere pamphilum. Item heres non potest eligere illum per quem legatum fieret inutile. l. cum res. §. sed si stichus. s. eo.

1 ¶ Coniunctio verbalis non inducit ius accrescēdi in rebus prorsus diuersis r ibi quando inducat.

2 Dictio distributiua singulos quod habet vim separationis.

3 Testator si instituat filias suas in centum pro qualibet qs inter eas non habet locum ius accrescendi.

4 Quantitates adinuicem functionem recipiunt.

§. Quibus ita. † Cōiunctio verbalis non inducit ius accrescēdi i reb⁹ prorsꝰ diuersis. b. d. r fm Ang. not. singulare casum r quotidianū cōtingētem de facto. Rō est fm Bal. qz hic nulla est coniunctio: pt3 qz natura cōiunctionis verbalis est facere partes ab initio reales p3cursum. ſ. hic nō fiūt partes ab initio, nec p cōcursum: ergo hic nulla est cōiunctio: r per ꝯs cessat effectus cōiunctionis circa ius accrescēdi: qs aūt hic neque ab initio neq; per cōcursū fiāt partes p3, qm̄ dictio singulos tantū operat quantū singularis dinumeratio rerū vnicuiq; legatario particulariter facta, r sic pinde est ac si vnicuiq; seruꝰ de p se insolidū legatus esset: r ideo ter. ōt nō p3cursuros in eūdem seruū r sic inter eos nō est locꝰ iuri accrescē. Nec ob. si tu diceres qs hic adest saltē ꝯiunctio verbalis ꝓout etiā Bar. r doc. in summario dicūt: qz aduerte q ꝯiunctio verbalis ita demū inducit ius accrescēdi qñ nō est omnimoda diuīctio r diuersitas rei. puta si testō ōt lego Titio r Seio fundū equis portionibꝰ: qz bz dicat equis portionibꝰ tū fundus nō est actualiter diuīs⁹, ſz ꝑindiuiso sunt partes quarum nulla ad oculum pōt demōstrari: ideo cum ibi non sit omnimoda diuisio hz locum ius accrescēdi. l. re cōiūcti. ſ. ti. ſz qñ testator dixit singulos seruos lego voluit dividere ipsos seruos ita q in vno seruo nō cōcurrunt ideo non hz locum ius accrescendi sicut si testator legasset vnā rem duobus: puta fundū factis portionibꝰ ꝓ diuiso: puta lego titio tale fundū vsq; ad talem locū puta. vsq; ad talem fossatum r a tali loco vsq; ad talē, lego seio nō hz locum ius accrescendi: qz tunc fundus est diuisus per partes que ad oculum demonstrātur. Ité tunc tot censentur fundi quod sunt partes. l. plane. §. fi. s. e. r voluit Bar. plane in. d. l. re cōiuncti. Alb. de ros. Rep. cu. Dan. de ca. hic. ¶ Ité vbi est rei omnimoda diuīctio, pat est quando opponitur, verbū singulos seruos, vt hic non videtur testator fecisse animo cōiungendi, ſz vt celerius loqueret dixit tex. in. l. si qz ita heredes. ff. de her. iust. r sic in hoc tex. fm mentē r veritatē non est etiam coniunctio verbalis in effectu:

2 † qz istud distributiuū singulos hz vim separationis: itē ideo inter cōiunctos re, habet locum ius accrescēdi: qz testator vocauit vt in vnū corpus, ita dicit tex. in. l. vnica. §. his ita. i. ver. ita tū varie. C. de caducis tol. que ratio cessat quādo sunt diuerse res r diuersa corpora: facit bū tex. in. l. lucius. §. que habebat. ff. ad treb. ¶ Item aduerte q text. eg parat istos duos casus vel qs testator in vna oratiōe r in vno verbo dicat titio r mevio lego singulos seruos, vel dicat in diuersis orationibus titio lego vnū seruū. mevio lego aliū seruū q nō videt prima fronte posse stare: qz qñ testator legat titio vnū seruum r deinde separatim in alia oratione legat mevio aliū seruū, isti sunt oīno diuīcti. primo re: qz diuersi serui sunt legati. Item verbis: qz vocati in diuersis orationibꝰ: r tamē in casu nostro qñ testator dicit titio r seio lego singulos seruos isti sunt cōiuncti verbis: qz vocant ad legatū sub vnitatē oratiōis: vt hic nō est nisi vnica oratio r verbū principale lego r sic inter istos est cōiūctio verbalis. d. l. re coniuncti. z. l. triplici. ff. de ver. sig. r cōsuēter fi militando tex. nostro nō vī posse procedere. ¶ Breuiter die q isti etiā nō dicantur cōiūncti verbis cōsiderato effectu vt hic: qz testator nō tā vī voluisse coniungere quam cito loqui. r mō isto est intelligenda. d. l. re coniuncti. in. ſ. respō. r facit tex. in. l. penul. ff. de vsufr. accrescen. ¶ Ité aduerte q iste text. loquit qñ diuerse species r sic diuisi sicut sunt singuli heredes legati Bart. men extendit istum. §. vt procedat etiā in quātitatibus singulis relictis r ōt Bart. se vidisse de facto, † testator instituit filias in centū ꝓ qualibet. nā bz videant cōiuncte verbis ꝓpter vnitatem sermonis in eadē oratione factam. l. vnica. §. is. ita. in ver. r ita tā varie. C. de cad. tol. tñ cessat inter eas ius accrescendi: r ideo si vna earū moriatur portio sua alteri nō accrescit ꝓpter dictionē qualibet: qz partes ꝑ diuiso separate sunt r singulis relicte: per istū tex. vbi ōt esse casum r p. d. l. j. in pn. ff. de vsuf. accre. r. l. ij. in prin. ff. ad. mod. vsuffr. amit. nota istā decisionem: qz est vtilis r quotidiana r vidi pluries in facto: r cum Bar. tenēt Bald. Ang. Sali. Nic. de neap. r alij oēs hic. Idem latius tz Bar. in. l. re coniuncti. ff. de leg. iij. in vers. ārō nunquid inter cōiunctos verbis tñ. Bal. in. l. si duobus. §. fin. ff. eo. Joan. de imo. in. l. qui filiabus. §. j. in prin. r ibi Alex. s. e. Ang. in cōsi. xj. incip. seruitus. §. j. notarius. Alexā. in consi. v. ij. volu. qō incipit, viso titulo questionis. sed aduerte licet oēs indifferenter hic r vbiq; cum Bar. trāseunt: tñ iste text. in quo Bar. r doc. se fundat non videtur facere ex quo ad diuersa ex toto erat facta dispositio, hoc est ad singlos diuersos seruos, sed in questione Barto. quelibet filia erat vocata insolidū ad centum: r sic quantitas erat tantum varia, sed non prorsus diuersa prout est in speciebus. prout dicit Barto. in summario

4 † cum quantitates functionem adinuicem recipiāt. l. ij. §. j. ff. si cer. peta. quod nullatenus pōt dici in speciebus. secundo cōtra Bar. r scribētes facit: nā illud nomē collectiuum filias induxit coniunctionem re r verbis simul secundum Bar. in. d. l. re coniuncti. in. iij. q. princ. prime partis principalis. in fi. r est communis sententia fm Rapha. cu. ibi. licet idem Barto. sibi contrarius ibidem. in. ij. q princ. prime partis principalis teneat q illud nomen collectiuum filios inducat solum coniunctionē verbalē: r tunc cessaret ista obiectio: ſz primū videtur verius q sint coniuncte re r verbis simul ex quo eas nominū r rei complexus coniungit. l. triplici. in prin. ff. de ver. sig. Sz responde q oppositio ꝓcederet qñ nomen collectiuum filias esset simpliciter prolatum tūc bene induceret coniunctionem mixtam re r verbis. sed hic fuit additum pro qualibet earum que verba inducunt disiunctionem realem.

¶ Sequitur. §. si is cui. cum. l. seq. que est. l. duobus.

1 ¶ Si plures petunt simul eandem rem legatam coguntur in actione concordare secus si veniunt separatim. r nu. 5. r vide nume. 16.

2 Plures q possint simul in eodem libello agere r eundem convenire si eodem facto r ad eandem rem agunt.

3 Cumulari q possint in eodem libello contra eundem plures diuersi articuli r eadem sententia terminari.

4 Judex officium sum non impartitur si non petitur a parte.

5 Collegatarius si est consequutus estimationem partis rei legate facit partem ac si totam rem fuisset consequutus.

Perceptio estimationis partis sue impedit ius accrescendi.

Estimatio succedit loco rei.

7 Filia renuntiauit hereditati paterne: qz vocat se dote contenta, vel qz aliquid aliud ꝓ sua legitima acceperit q facit partem fratribus in legitima.

8 Jus accrescendi ad hoc vt habeat locum debet pars ipsoius re deficere.

9 Statuto excludente feminam dotatam existētibus masculis an talis femina faciat partem cum fratribus remissiue.

11 Rei vendicatio si fuit intentata per vnum ex pluribus legatarijs ad rē r alius intentat actionē personalem ex testamento, iste actiones dicūtur quodammodo contrarie in executio.

12 Jurari in litem quod possit in rei vendicatione: non tamen in actione personali.

13 Judicium sortis quando sit permissum.

14 Vsus sortis qs in bñficijs ecclesiasticis ppetuo sit prohibit⁹.

15 Pontificis electio quod non possit fieri sorte.

16 Appellari quod non possit a sententia sortis.

17 Ad judicium sortis recurritur quando factum est certū r dubium est in iure.

18 Inquisitor deputat⁹ sup heresi nō pōt se intromittere de diuinationibus r sortilegijs nō sapientibus' heresim manifestā.

19 Sortilegia quando dicantur sapere heresim manifestam.

§. Si is cui. † Plures petētes simul eandē rē legatā cogūt in actione cōcordare, secꝰ si veniāt separatim. b. d. cū. l. se. r est singularis tex. fm Bal. r Aler hic. r differt iste. §. a lege sequēti in duobus. primo quia hic loquit s duobꝰ heredibꝰ vnius legatarij: r sic loquit in pluribus tenentibꝰ locū vniꝰ, ſz. l. sequēs loquit de duobꝰ legatarijs ꝓincipalibꝰ quibꝰ legata est eadē species ꝓncipaliter ita q vim debet species alteri estimatio r in quibꝰ locus est preuentioni. l. si plurib⁹. s. c. sed obiicitur hēdes vnius legatarij in

eodē iudicio valebant diuersas actiōes intētare z nō pūt duplici ratione.prima q2 isti plures agētes tenēt locū vni⁹,secunda z melioꝛi rone q2 p eadē re z eadē cā absurdu3 est diuersas actiōes ꝓponi q̄ sūt quodāmodo cōtrarie,sz.l. sequens loqtur in duob⁹ legatarijs p̄incipalib⁹ qui separatim in diuersis instantijs z diuersis actionib⁹ egerūt. Item intelligit Bal. istū tex.quādo plures heredes vni⁹ legatarij agebāt simul in vno z eodē libello ad eadē rez diuersis actionib⁹ z diuersis agendi formis z cōlequeter diuersi modi concludēdi requirebantur z diuerse instantie merito nō admittūtur sed cōpelluntur p iudicē cōcoꝛdare in eadē agēdi forma,sed per diuersos libellos bene admittūtur diuerse agendi forme etiā ex eadē causa p̄ouenientes. vt in.l.seq. z ratio huius.§.est enidēs ſm Bal.q2 non potest dici idem libellus ex quo resultant diuerse concludendi formez:z ideo ex eadē instātia pcedi nō potest, vnde qui volunt esse diuersi debēt agere seoꝛsum diuersis instantijs,vt in.l.seq. alias repellerentur nisi cōcoꝛdent,vt hic.z idem q̄ iste text.intelligatur quando plures agebāt simul in vno z eodem libello tenent Pau. de ca.z Alex. ¶ Et primo ꝓpterea not.ex isto
2 tex.† qō plures possūt simul in eodē libello agere z eūdē cū uenire qn ex eode facto ad eandē rem agunt.z est bonus text. in.l.ii quis cū ꝓcuratoꝛio.§.j.in ver.vnius litis.z ibi Bart.ff. de p̄.z in.l.supza iter.§.officiū.in fi.z ibi Bar.z plen⁹ in.§. cassius.ff.de aqua plu.ar.† Adde q̄ similiter in eodem libello ꝛ eūdē plures diuersi articulari cumulari z eadē snia terminari possunt.vt.c.cū olim.sco.z ibi Abba.in.j. nota.ad hoc not. de p̄uilegijs.similiter econtra plures possunt conuenīri in eodem libello super eadem re.c.ū.z ibi Abb.in.j.no.ad hoc no. de libel.obl. Sed aduerte licet ista sint vera in se,iste tex.parū facit in quo nihil dicitur de eodem libello nec de diuersis nec
est curandum an agant eodē libello siue diuersis. vt etiā tenet Rapha.cu.hic:sz solū si eodē tpe agunt,lz diuersis libellis.vt vult text.ibi simul venientes:q2 si non cōcoꝛdāt in actione seu in forma agendi semper repelluntur.z istud pl⁹ placet ad istū tex. ¶ No.ex tex.ibi,vel iudice imminente. cui addit Bar.ad
4 repetitionē rei ſm R.y.in.l. fi.in p̄in.C.cōia de le.† Adde rō nē q2 iudex nō dꝫ impartiri officiū suū si nō petatur a parte.l.
5 iij.§.hoc aūt iudiciū.cū si.ff.de dā.infec. ¶† Et sic not.q̄ vbi plures discoꝛdēt in modo agendi ex eadem causa iudicis officio cogūtur cōcoꝛdare:q2 iudex nō dꝫ admittere varietatē agētiā eodē tpe ex eadē causa.Et sic no.q̄ iudex partes discoꝛdantes reducit ad cōcoꝛdātiā.facit.l.nō amplius.§.fi. cū.l.seq.§. e.z.l.meminimus.C. quando z qui.quar.pars debe.lib.xj.q̄
6 qualiter procedat dicam in gl. ¶ Itē no.ex.l.seq.† qō si vnus collegatarius cōsequut⁹ est estimationē partis rei legate ita facit partē collegatario sicut si rē fuisset consequutus:q2 estimatio loco rei succedit,z sic no.q̄ pceptio estimatiōis partis sue impedit nec alteri tota res legata ꝺbeatur z hic impedit i⁹ accrescēdi:q2 vt dixi.estimatio succedit loco rei,z est ac si partē suā fuisset cōsequutus. ¶ Et per istū tex. determinat nota.
7 Bar.† qō si filia renūtiauit hereditati paterne:q2 dicat se dote contētā,vel q2 aliquid aliud p̄ sua legitima acceperit, q̄ facit partē fratribus in legitima:z sic legitima filie fratrib⁹ non accrescit:q2 nō est mera repudiatio sed quedā satisfactio: cum loco sue partis habebat dotē,q̄ est bene notandū per hāc.l.z cū Bal.sim plr tenēt Pau.de ca.Flo.Bal.de perillis,z Alex. hic.Adde.Bar.in.l.j.§.quidā filium.in.iij.q.ff.de contratab. p̄ tex.in.l.j.§.aduersus.ff.si quid in fraudē patro. Sed aduerte q̄ iste tex.vt etiā dicit Rap.cu.nihil facit ad ius accrescēdi ex quo legatarius accipit partē suā legati agendam actione personali ex testamento.vnde post agnitū z acceptatū legatū non pōt tractari de aliquo iure accrescēdi.l.j.§.pen.ff. de vsufruc. accres.lz postea desinat habere. Itē dato q̄ etiā estimationem nō habuisset.facit q̄ vult gl.reputata singularis.i.l.si duo pa
8 troni⁹ p̄in.ff.de iureiu.q̄ vult † q̄ ad hoc vt habeat locū ius accrescēdi debeat pars ipso iure deficere.p̄terea vt etiā dicit Bal.in.l.pater filiū.ff.de inof.te. Materia iuris accrescēdi est impertinēs ad istas qōnes.na cū filia renuntiauerit hereditati paterne nō est qō an fratri accrescat,sz an frater vocetur p̄ ꝓnomine ac si filia non supesset in rerū natura. Itē adde q̄ contrariū tz idē Bal.in auc.nouissima.in.vij.q.C.de inof. test. z in.l.vnica.§.in p̄mo.C. de cadu. tol.vbi in hoc ponit quedā verba que repuiat aurea z subtilia.z vide etiam Bal.in.l.vnica.in.vl.C. qñ non peten.par.z Bald.z Ange.in.l.papinian⁹. §.vnde si quis.C.de inof.test. Pau.de ca.in.l.qui superstitis. ff.de acqui.here. ¶ Ite vide aliū questionem quam posui post
9 Bal.z alios in.§.fi titio z mevio.§.ea.l.† quādo statutū excludit filiā feminam dotatam existentibus filijs masculis,an talis filia dotata faciat partē cum fratribus in legitima.z an computetur in numero filioꝛum ad augendam legitimam ipsis filijs masculis.In gl.in verbo.in psonā. opponitur contra text.
10 q vult † qō q̄n plures hēdes legatarij discoꝛdēt in mō agendi cōpellunt p iudicē concoꝛdare:econtra qō imo iudex non concoꝛdat.sz qō repellant a legato z legatū extinguatur. vt.l.quoties.in p̄in.ff.de vsufr. Bart.aūt p̄ sol.distinguit. vt hic p eū. Adde in quātū Bar.aūt p̄ sol.isti⁹ text.dicit qō hic discoꝛdant in p̄iudiciū tertij sz heredis,ideo cogūtur p iudicem concoꝛdare.vt hic.ibi aūt discoꝛdabāt solū ad ꝓpoꝛtium cōmodoꝛ iō se impediunt z dispositio non hꝫ locū vt ibi nisi alter teneat qō sorte dirimatur.vt.l.j.in p̄in.C.commu.de leg.l.sz eū ambo.ff.de iud.cum ista doctrina Bar.tenēt Bal.Rapha.cum. Flo.z Ang.de perillis hic. Istā solu. Bar.ad istum tex. repoꝛbant Imo.z Pau.de cast.hic:q2 modicū est p̄eiudicium heredis.z dicit Jo.de imo.q̄ nō cōcipit iudiciū vel interesse heredis in hoc:q2 siue agatur actione p̄sonali siue reali: non pōt aliquis istoꝛū cōsequi nisi parte legati. Sed aduerte si hoc eēt verū qō dicūt Imo.z Pau.de castr.vana z frustratoꝛia fuisset decisio istius tex.z seruiret nobis de vento. Ad quid em̄ iudex deberet cos reducere ad cōcoꝛdiā vt vna actione intētēt si non p̄eiudicarent heredi:addē qō Bal.in.l.fi.in p̄in.j.opp.C. cōmu.de leg.dicit quod in isto text. ideo tractat de p̄eiudicio tertij:q2 interest rei non conuenīri diuersis actionib⁹:ideo petenti reo imminet hic iudex ad concoꝛdandū z aliter in specie non declarat.tu dic melius z plenius quod in isto text. quando vnus ex legatarijs vult agere rei vendicatione z alius actione personali ex testamento ꝓ eodem legato, iste actiones dicū
11 tur quodāmodo cōtrarie in exercitio† q2 rei vēdicatione p̄supponit dominū in agente.l.in rem.z.l.officium.ff.de rei.vē. z.C.examinata.de iud.sed actio personalis ex testamēto cōpetit ad dandū sic ad dominū transferendū.§.sic itaq;.inst.de ac. vnde de magno p̄eiudicio heredis dicitur restari qui diuersas defensiones dꝫ parare z diuersas ꝓbationes facere:z sic diuersos sumpt⁹ subministrare ſm diuersitatē dictarū actio
12 nū.l.nemo ex bis.§.quoties.ff.de reg.iu.† Item in actione in rē z sic rei vendicatione potest iurari militem sed non in actione p̄sonali ex testamento.l. in actionibus.z.l.alias.ff.de in lit. iur.vnde cū grauetur heres.ideo statuit iste text. q̄s ad instantiā heredis iudex cōpellat legatarios cōcoꝛdare in vna actione cōiter p eos intētāda.z ista est ꝓpꝛie mēs istius tex. Ultimo dū Bar.tenet quod recurri potest ad iudiciū sortis alterā parte petere de iudicio sortis an sit licitū z quādo permittat aliqua tāgit Alex.hic post Imo Rapha.cu.z Pau.de ca.
13 hic. Adde q̄ dicit ter.i.c.sozis.xxvj.q.ō.† q̄ sozis nō est aliqd mali sed in humana dubietate diuinam iudicans voluntatem q2 verū considerata sorte in se sed ex causa aliqñ p̄hibetur, ſm gl.in.c.fi.in fi.de sortile.ego plura de iudicio sortis tetigi in.l.fi.in p̄inc.C.commu.de leg.que hic nō repetam.z vide p Fel.in.c.capitulum sancte crucis.z tribus seq. vsq; ad fin.de rescri.vbi inter cetera ponit quid in beneficialibus.z qd in pa
14 patu an possit questio sorte dirimi. ¶† Et ad illud q̄ dī in beneficijs:dic qō in beneficijs z ecclesiasticis vsus sortis est perpetuo p̄hibitus.ita dicit tex.in.c.fi.in fi.de sortileg.z ibi gl. no.z ratio est quia in beneficijs ecclesiasticis tradita est specialis forma a iure.in.c.q2 ꝓpter.de elec.a qua non potest recedi. ¶† Et per hoc infertur q̄ si electio aliozuꝫ p̄latoꝛū non
15 potest fieri per sortes,multomin⁹ electio pape.z ita etiā tenet Bal.in.d.l.fin.in p̄in. C.cōmu. de le.z ibidē etiā subdit Bal.
16 † q̄ a snia sortis z sic fortune appellari nō pōt:q2 fortuna nō hꝫ superioꝛē in mūdo. Itē aduerte q̄ vbi est dubiū sup facto
17 nunq; recurritur ad sortē† q2 factū dꝫ plane p̄bari per eū q fundat intentionē ex illo.l.ei qui.ff.de p̄oba. Sed qñ factū est certū z dubiū ex iure:tūc ꝓpꝛie regritur ad iudiciū sortile. gl. est fi.in.l.j.in verbo.phibebit circa fi.C.vti.pos.quā ad hoc reputāt singulare Imo.z Alex.hic. Eam etiam no. Nic.de neapo.Raph.cu.z Pau.d ca.hic idē tenet Bar.in.l.fi duo.circa fi.in p̄in.ff. vti pos.Lyn.z antiqui in.d.l.fin p̄in.C.cōmu.d leg.Bal.in.c.licet causam.de p̄oba.Ang.no.in.l.sed cum ambo.ff.de iudi.sed Anto.de but.in.c.fi.ad fi.de sortilegijs. tenet in hoc cōtrariū.z miroꝛ q̄ scribentes nō faciāt de eo mētionē q̄ siue sit dubium super facto siue super iure.q̄ potest dirimi sorte.alleg.de hoc gl.in.d.c.licet causam de p̄ob.in.gl.in verbo vti possidetis.circa med.in versi.itē si constat.qō dicit placere Host. vt ipse Ant.refert in.d.c.lz causam.tz Joan.Andr. z cōiter alij ibi tenent p̄imam opin.z melius ꝓ quo benefacit tex.in.d.l.fin.in p̄in.C.commu.de leg.vbi non erat questio super pacto:q2 factū erat planū.sz erat questio sup iure,ideo dirimitur sorte,vt ibi est tex. Itē in ista materia sortiū nota di
18 ligenter† q̄ inglitoꝛes sup hereſi deputati nō pūt se intromittere de diuinationibus z sortilegijs non sapientibus heresim manifestam.text. est nota.dignus in cāp.accusatus.§.sane.de

here.

hereti.in.vi.z qñ dicat sapere heresim manifestā multa vide p Bld. Zan.in pli.c.viij.qué refert z sequit Bemi.in.d.c.ac cusatus.§.fin.vbi tenēt q̄ sortilegia simplicia z magis que si unt ad p̄uocādum amorem mulierum z inuocatio dem̄onum ad tentandum pudicitiam mulierum z similia licet sint illicita z ab eis sit abstinendū, non tamen sapiunt heresim manifestā z sunt magis superstitiosa q̄ heretica, vt ibi post Augustinum in li. de ciuitate dei z.s. Thomā ibi per eum allegatum. z vide tex. xxvi.q.in.c.illud. Lex lxxviij.

1 ¶ Res mea in qua mihi deficit aliq̄d ius potest mihi legari

Res mea que potest a me auocari potest mihi legari.

2 Heres grauatus in vltima volūtate p̄o aliquo fide iubere si soluit non repetit.

3 Obligatus ex contractu p̄o me fideiubere si soluit repetit a me solutum.

4 Extraneus si mihi legat rē meā alteri tertio pignoratā z censetur grauare heredem vt illud pignus liberet soluēdo debitū principale. z vnde nu. 6.

Testator si mihi legat rē alienam alteri pignoratam an heres tenetur rem redimere a domino z etiam eam liberare a tertio cui erat pignorata.

5 Heres tenetur facere rem legatarū z tenetur de euictione.

6 Testatorem voluisse grauare heredē duplici onere quod nō sit verisimile.

7 Testator si legat rē suam quam putabat alienam alteri p̄ignoratam heres non tenetur eam redimere nisi legatum esset factum coniuncte persone. z intellige. vt nu. 8.

8 Voluntas testatoris in legatis seruanda est.

9 Creditor quando legat debitori rem obligatam quod videatur solum legare liberationem. z vide. nu. 16.

10 Legatum factum mihi de re mea a testatore ignoráte eam eē p̄gnori obligatam non valet.

11 Si testator legat mihi rem meam que non erat actualiter pignori tradita z sola conuentione obligata legatum non tenet an heres teneatur redimere.

12 Creditor qui habet rem meam pignoratam si eam mihi legat heres non tenetur luere z quid cōtineat legatum. nu. 16. z. 7.

13 In casu huius. l. quod agatur actione ex testamento nō illud qd̄ legatum est sed ad factum.

14 Libelli i quo ago vt luas vel vt vēdas vel vt emas q̄ p̄cedat.

15 Testator qui legauit chirographum in quo debitum non continetur, intelligitur ipsum debitū legasse z non liberationem.

16 Remissio principali sequitur remissio accessorij.

17 Legatū ret mee mihi factū ꝓpter ius alteri debitū qñ valeat.

SI tibi homo. Res mea alteri pignorata mihi leget ab alio extraneo tenet ei? heres soluēdo debitū pign? liberare. b. d. z illud p̄incipiū nō est alibi in iure fz Bart. al. Bng. z Imo. z alios hic z poterat esse duplex ratio dubitādi in isto tex. ¶ Prima q̄ videbat q̄ res p̄opria ipso dño legari nō posset. l. p̄oprias. C. de leg. z. l. cetera. i p̄in. §. et nō videbat legatū nō valere sed illud, p̄cedit nisi res pp̄ria esset alteri obligata seu pignorata: z sic habes notare ex hoc

1 text. † q̄ res mea in qua deficit mihi aliq̄d ius pōt mihi legari q̄ intelligit mihi legatū illud ius q̄ mihi abest, ali? est casus in quo res mea pōt mihi legari qñ nō est mea irreuocabiliter: q̄ pōta me aduocare iure dñij. l. non quocunq̄. §. si ex bonis. vbi dixi. s. z. l. libello. §. si qs seruū. ff. d̄ cap. z. l. ex sertāte. §. vltim? ff. de excep. rei iud ¶ Secūda p̄ncipalis dubitatio potuit esse in hoc text. posita p firmo q̄ legatū valeat vt dixim̄ dubitat in quo cōtineret substātia illi? legati vel an tm̄ in hoc vt res pignorata ad obligationē pignoris liberaret, q̄ heres facere potuisset submittēdo aliā rem in pign? an vero heres teneat soluere debitū p̄incipale, z determinat legatum valere z hērdē teneri totū debitū soluere. ista est p̄pria mēs z intētio hui? text. Sz aduerte q̄ hērs soluēs tale debitū non poterit repetere a legatario. ills qs̄ soluit p actionē negotiorū gestor? vel p actio

2 nē mādati sicut q̄ñ hērs est grauatus in vltima volūtate p aliquo fideiubere. nā si soluit nō pōt solutū repetere, vt ē tex. in. l. trib?. ff. de vsufr. ea. re. que vsu cōsu. qui ter. nō reperit alibi in iure fm Bal. qui dicit q̄ interrogauit quēdaz in priuato examine qui respondit contra illū tex. z eū reputat mirabilez id Bald. in. l. in debitā. §. de condi. in de. eū etiā reputat singu. Bng. in. l. si qs mandato. ff. de neg. gest. cum etiam not. Bald. li. p̄o ea ad fi. C. mand. z in. l. vnica. §. ne autem. in. fi. quest. vbi limita. C. de cad. tol. z in. l. si fideiussor. i. p̄in. §. co. † sec? in eo qui tenet ex cōtractu p̄o me fideiubere: q̄ si soluat, pōt solutū a me repetere: q̄ in vltimis volūtatib? fit latior interpretatio quā in p̄tract. b?. l. in testamētis. ff. de reg. iur. z. c. cū dilecti. de dona. in quo tā dic. vt subtiliter not. Bald. in. l. sen

cimus. C. de ver. sig. z simplititer tenet Pos. de cas. hic. ¶ Nō

4 p̄mo ex tex. † qñ extraneus legat mihi rem meā alteri tertio pignoratā, cēsetur grauare heredē vt illud pign? liberet soluendo debitū p̄ncipale. Limplia istu tex. notabilr vt etiā p̄cedat q̄n testator legat mihi rem alienā puta titi que erat pignorata scio nam heres tenet redimere talē rem a tio z etiā liberare a scio habēte pign?. z sic tenetur duplici onere. Ita innuit Bart. hic

5 † eo q̄ heres tenet facere rē accipiētis z sic legatarij. l. h̄moi. §. q seruū. in. fi. §. e. taliter q̄ nō possit ab eo euelli. l. si rē meā. ff. de euic. Itē tenet de euictione. l. si domus. §. nō euictiōe. §. e. z. l. cū aliena. C. de leg. z est magna ampliatio ad istū tex. si est vera. Adde quod cum Barto. tenet Raph. cu. hic, z in. l. si res obligata. §. eo. z cū Bar. etiā simpliter tenet Pe. de anc. z Jo. de imo. in. c. filius. de testa. §. ipsemet Jo. de imo. hic intelligit esse verū quando testō sciuit virū q̄. s. rē alienam z alteri obli

6 gatā, secus si tm̄ sciuisset eam alienā. cum non † sit verisimile voluisse grauare heredē duplici onere. s. redimēdi a ꝺo domino z luēdi a creditore. l. titia. §. q̄ inuita. s. ti. i. sed Pau. de ca. Ang. de peril. z Alex. hic tenent indistincte contra Barto. q̄ vt est dictū non est verisimile q̄ testō voluerit hērdē duplici onere grauare vñ sī res valebat. x. z erat pignorata p̄o quinq̄ aū tenebit heres ad. x. p̄dicta nisi dño. z titius tenebitur liberare eum a pignore. z si titius dñs z vellet. x. p̄o revellet q̄ adhuc heres solueret quinq̄ p̄ pignore nō tenebit hoc facere tanq̄ in modico pretio velit vendere. l. nō dubiū. §. fi. z. l. q cōbinam. §. fi. j. de leg. iij. vnde tñ tenebit legatario ad dandū x. z sic ad iustum p̄tium rei, vt ibi z. l. si dominus. §. qui cōstitutur. §. eo. z non tenebitur aliter luere. z hoc modo intelligēdo nō grauaret heres duplici onere. ¶ Itēq̄ñ heres redimit rē a titio dño: tūc titius tenetur liberare a vinculo pignoris z liberā tradere. l. ex pdus. z ibi not. C. de euic. z. l. creditor. §. p̄diū ff. s act. em z si traderet nō liberatā z euincere a legatario legatari? haberet regressū de euictione cōtra heredē. l. si dem?. §. de euictione. s eodem. z ipse heres haberet regressum contra venditorē. d. l. ex p̄dēs. z ita declarat mētz. Bar. ¶ Z i

7 n ita tunc istum tex. quatuor modis z totū ordinate habebis. ¶ † Primo limita vt p̄cedat quādo testator sciebat rem eē alienā, si autē putabat eē rem esse suā z sic errasset nō valeret legatum nisi esset factū coniūcte p̄sone. l. cū alienā. C. eo. secz de leg. Ita videt limitare istū tex. Bar. in sua theorica ibi z p̄dicta oia intelligo. Z ista limitatione sequūtur Raph. cu. z Pau. de castr. z Alex. hic. z dicit Alex. q̄. cū Barto. in hoc tranſeunt alq̄ q̄ñ testator putauit rē esse suā, heres nō tenebitur credi tori legat debitū z pign? liberare: q̄ testator verisimilit noluit grauare heredē tali onere redimēdi in casu i quo errauit credens esse suam. ¶ Sed tu caue q̄ si testator credat rem esse suā et legando eam cōiuncte persone adhuc nō valeret legatū Bar. z alios quia viderer legasse respectu dñi. sed respectu dñij legatū nō valebat: q̄ legatarius erat dominus. l. p̄dias. C. eo. ergo etiaz valere non potest respectu luitionis pignoris

8 cum illud veniret omnino p̄eter p̄opositum z † voluntate testatoris que in legatis seruāda est. l. si tibi z mihi. §. in legatis. C. e. z dicā statiz in seq. limitatione. Bar. z hoc si illa ꝺba Bar. nisi esset factū cōiuncte persone referantur generaliter ad istū tex. ¶ Itē aduerte q̄ ista limitatio Bar. potest referri ad istū

9 tex. sed ad. l. j. §. j. ff. de lib. leg. de qua opponit gl. ij. † vz qñ creditor legat debitori rem obligatam vt videat sclū liberationē legare ab hypothecā, vt ibi vt p̄cedat quādo testator sciebat, rē esse debitoris: secus si putabat rē esse suam tunc nō valeret legatum nisi legatarius esset coniuncta persona. z ita Bart. intelligunt Imo. Pau. de cast. z Alexan. z an tunc talis limitatio sit vera dicā super gl. ij. in secunda limitatione. ¶ Scdo li

10 mita istum tex. † quando testator sciebat rem esse meam tamē ignorabat eam esse pignori obligatam: tunc legatum nō valet nec iste tex. p̄cederet fm Bar. hic circa fi. quia debem? inspicere illud quod testator cogitauit. l. quo loco. ff. de here. instit. z in conditionibus p̄imum locum. ff. de condi. z demō. z. l. seruo manumisso. ff. de condi. inde. z ista limitatione sequūt Nic. de neapo. Rap. cu. Pau. de castr. z Alexan. hic testator ergo legando rē quam sciebat esse meaz sed nesciebat alteri obligatam voluit legatum derisorium facere non enim voluit liberari pign?: q̄ istud ignorabat. vt. l. si res obligata. §. e. z debem? inspicere illud qd̄ testator cogitauit fm Bar. non etiaz voluit legare rem ratione dominū cū sciret eaz esse meā. z sic nō posse legari. ¶ Sed aduerte licet omnes ita transeant cuz Bart. tñ caue q̄ñ testator sciebat rem legatū esse meā licet noluerit legare rē ratiōe dñij: q̄ nō potuit, q̄ res erat mea que mihi legari nō potuit. tamen debemus capere p̄sumptionē q̄ legatum valeat in eo qd̄ potuit per reg. l. si qñ. in p̄in. j. co. z. l. q ottieo. j. de rub. du. q̄. testator in dubio p̄esumitur velluisse facere le-

gat i valid⁹ z vtile.l.titia cū testa.nēto.§.j.z.l.meui⁹.in prin.ff.ti.j.ergo vt legatū valeat p̄sumemus q̄ testat⁹ voluerit pignus debere liberari:tñ cū testat⁹ ignoraret obligatione pignoris poti⁹ act⁹ reddit nullus quam q̄ heres tenet ad illud q̄ testat⁹ ignorauit p̄m Bar.z alios qō reputo bñ notabile.

1 facit tria regula † q̄ act⁹ gētiū non debent operari vltra eoꝝ volūtatē.l.nō oīs.i prin.§.si cer.pe.z.l.obligationū subtātia.

2 §.fi.ff.de ac.z ob.¶ Tertio limitat ista tex. Raph.cū p̄occedere qñ res erat actualiter pignori tradita,vt.pbat iste textū. verbo pignus.qō dicit a pugna:z sic realem traditionē impor tat.l.hi rē alienā.§.p̄opōne.ff.de pig.act.z.§.ite seruiana.inst. de ac.secus si non esset tradita,s̄ sola conuentione obligata,vt l.j.ff de pig.ac,tūc non procederet iste ter.qz qñ res est obligata alī per traditionē:tunc testat⁹ voluit eam mihi tradi:z sic necessario voluit eā lui,z liberari eū aliter mihi tradi non posset,z hoc mō ꝓcedit iste tex.sed qñ legatarius habet dominū z etiā rē penes se tunc potest dici q̄ testat⁹ legauerit vt liberaretur ex quo rē habet penes se:z verba non important. Istā limitationē reꝓbat Ang.de peril.z Alex.hic nam p̄m Ange.de perilis,ista videtur extranea limitatio quia etiam facta traditione verba nō conuenirēt vt teneatur heres luere,z tamen tunc tenetur.vt hoc tex. Itē p̄m Alex.testat⁹ sciens rem esse obligatam z legando eam videtur voluisse facere legatum validū z vtile vt in turibus.in pced. limi.allegatis.¶ Quar-

13 to limita istū tex.vt ꝓcedat† qñ extrane⁹ legaret mihi rem meā alteri p̄ignoratā. secus esset qñ credit⁹ qui rē meā habet pignoratā eā mihi legaret.l.j.§.j.ff.de liberatione lega.z hic.in

14 gl.q.vbi dicē.¶† Secundo p̄incipaliter no.ex isto tex.in.fi. ibi vt pignus luat hic esse tex.no.q̄ in casu huius.l.Cuius seruus meus ut mihi legatus tū ago actiōe ex testamento contra heredē nō ad illud q̄ mihi legatū est s̄ ad aliud scz ad factū,z sic res in legator:z tamē agit ad factū z sic directo petā heredē cōdemnari,vt pignus luat. q̄ Bar.hic.in fi.reputat notabili. non ergo agam ad rē nec petā qō heres det mihi pecuniā pro luēdo pignus,s̄ agam ad factum vt heres pignus luat:z sic le

15 gatari⁹ debet esse cautus in modo agēdi:† z sic valet libell⁹ in quo ago vt luas sicut valet libellus in quo peto vt emas vel vēdas.z.l.si equo.vt dixi,z.i.si sic.§.fi.ff.e. ¶ Cōtra istud notabile istū tex.videtur stringere tex.in.l.meuius.i.§.fundo.in.fi.z ff. j.ti.j. de quo gl.fi.opponit s̄ ad illud ꝓpositū vbi si res legata est pignori obligata pōt ipsa res legata peti vt sibi tradatur q̄ hoc fieri nō pōt venit etiam luitio.potes ꝓ nunc respondere ex mēte Raph. cu.qo ideo hic non petitur res legata:eo q̄ erat ipi⁹ legatarij nec ꝑ respectu poterat ipsa legari z sic cum legatum nō valeret circa rē ꝓincipalem q̄ erat sua:ideo legatarius petit solā luitionē z sic egit contra heredem ad factū vt res sua luatur,ita ꝓpone loquitur iste tex.s̄ in contrario legatū valebat circa rem p̄incipalē:q̄ erat aliena z alteri obligata. Ideo ibi legatarius pōt petere rē principaliter legatam z petendo rē consequitur luitionem.¶ In gloss.secunda in verbo dederas. habes limitationē ad istū text.vt ꝓcedat quādo extraneus qui nō habebat rē pignoratam legauit mihi

16 rem meā alteri tertio pignoratā:tunc censet grauare heredem suum vt illud pignus luat soluēdo debitum principale.† sec⁹ quando credit⁹ qui ꝑ rē meā pignoratā ea mihi simpliciter legaret:z tunc in dubio cēsetur mihi solū legare liberationem pignoris nō aūt remissionē debiti principalis:z sic heres non tenebitur aliqd soluere nec debitū psonale remittere s̄ solum tradere rē liberatā a pignore.l.j.ff.de lib.le.rō.diuersitatis est q̄ qñ credit⁹ legat debitori pōt heres remittere solū ius pignoris remanēte substantia debiti principalis. Ideo illud solū videt in dubio legasse z hic sufficit liberare pignus remanēte actione psonali:q̄ testat⁹ re in dubio p̄sumit minus grauare heredē q̄ sit possibile.l.vnū ex familia.§.si rē.j.ti.ij.s̄ qñ extrane⁹ legat rē tertio pignoratā nō est verisimile q̄ ille tertius eā liberet nisi mediāte solutiōe:ergo testat⁹ videtur grauasse hrēdē vt debitū soluat z pign⁹ luat.¶ Istā limitationem gl.z sic.l.j.§.j.ff.de lib.le.Bar.limitat in doctrina sua tribus modis,z ita habebis ordinatam istā materiā. Primo limitat

17 Bar.qñ † res esset pignorata ꝑ maiori quātitate q̄ valeret,secus quando esset pignorata ꝓ minori quātitate vel ꝓ tāto quantū vz.nā qñ pignus esset ꝓ tanto obligatū qō luitio non sperareꝰ,tūc credit⁹ legando talē rem videt legare liberatio nē debiti principalis:eo q̄ res ꝑ tāto pignorata iuris interpretatione videt esse ipi⁹ creditoris:z sic tunc videt legare rem ꝓpriā,vt est tex.reputat⁹ sing.in.l.qui habebat.in prin.ff.ti. z cū ista limitatione trāseunt simpliciter Nico.de neap.Valic. z Raph.cu.hic. Ps.de.anch.z Jmo.in.c.filius.de test.sed cō trarium tenent z melius Ang. Jmo.z Ps.au.de call. Ange.de peril.z Alex.hic:eo q̄ istud legatum potest multum operari in restitutione talis rei pignorate absq̄ eo qō intelligat⁹ remissum debitum principale q̄ pōt auferre vtilitatem in vsu rei pignorate, nā magnū est cōmodum q̄ res sua sit libera ab hypotheca vt de ea possit libere disponere z ipse tantū sit psonaliter obligat⁹,vt etiā in.d.l.j.§.j.ff.de lib.le. facit.l.labeo.l. postq̄.cū ibi no.ff.de pac. Nec ob.d.l.qui habebat.q̄ p̄m eos loquit in casu diuerso qñ legabatur nō ipsi debitori.sed alī extraneo z hic ibi non potest videri legata liberatio pignoris.nā vbi testat⁹ legauit alteri omnia quecūq̄ habebat ī patrimonio,tūc etiam venit illa res obligata p̄o tāta q̄titate quantū valebat,nā z illa censetur esse testatoris q̄ non est verisimile q̄ debitor ea luatur vt ibi est tex.sing nec ibi potest dici qō videat legata sola liberatio hoc nihil proficeret legatario cū res li-

18 berata sicut quādo legatur debitori.¶† Secundo limitat Bar.q̄do testat⁹ sciebat rē non esse suam.s̄ esse sibi obligatā tūc procedit.d.l.j.§.i.secus si testat⁹ putasset rē esse suā tūc legatū nō vz in quo,ꝑter errorē testōris vt nec importet liberationem pignoris nisi esset factū cōiuncte psone per.d.l.alienam.C.de leg. Istā limitationē reꝓbāt z bñ Jmo. Pau. de ca.z Ange. de perilis.z Alex.hic qz si testat⁹ habuit animū legandi extraneum dñium rei in casu quo p̄fecte esset sua multo fortius videtur legasse ius pignoris q̄ in ea habuit,z sic liberationē ab hypotheca,p̄sertim cum heres nō grauat⁹ alteri quid p̄stare,vt p̄stare legatario illud q̄ alteri legatū est.vt.l.vnum ex familia.§.si rē in rōne sui.j.ti.ij.z per hoc nō obstat.d.l.cū alienā.qz ibi ꝑpter opi.testōris heres grauaret redimere ab alio

19 q̄ sec⁹ est hic in hoc isto.vbi nihil venit redimendū.¶† Tertio limitat Bar.i.d.l.j.§.j.vt ꝓcedat qñ testat⁹ legauit rē sibi obligatā. sec⁹ quādo testat⁹ legasset chyrographū in quo debitū continetur tūc intelligitur ipsum debitū legasse.l.seruum filij.§.eū qui chyrographum.ff.eod.ratio diuersitatis est dupler.vnā assignant tex.in.l.labeo.ff.de pac.qz legatū chyrographi nihil operatur nisi debitum intelligeretur legatū z sic remissum,secus qñ legatur res obligata:qz magnum est commodū q̄ res obligata liberet a neru hypothece quanuis debi

20 tū ꝓcipale duret.† Secta z melior rō est qz ad remissionē p̄incipalis sequit remissio accessorij.s̄ non econtra,vt.h.j.§.j.ff.ob. mo.pig.vel hyp.fol.z.l.ex pupillari.§.de vul.z pu.vnde legādo pignus qō est accessorium non sequitur remissio debiti:qz est p̄incipale.¶ Lapio glo.fi.in verbo luatur.que diuiditur in tres partes. Inp̄ima assignat rōnē text.fm Rogle. In secūda oppo.cōtra tex.z nō soluit. In tertia colligit ex tex.nota bile per qō remouet ꝓbationes.C.de leg.de quo dixi.§. in prin.tex.secūda ibi s̄ argumentum contra.tertia ibi.z not. hic q̄ valet legatū.¶ In secūa parte dum opponit de.l.meni⁹ §.pen.j.titu.i vbi non vz legatū rei mee ꝓpter ius seruitutis alteri debitū z sic q̄us illud ius mihi ablit.z tñ hic vz legatum rei ꝓpriæ factū legatario ꝓpter ius pignoris qō ali⁹ habebat.rñde fm gl. ibi qō aut dño cui legata est res ꝓpria ōficiebat tale ius quo mediāte poterat tota res auocari vt est ius pignoris z vsufructus:qz per pignus sit quomin⁹ dñs rē habeat z tale ius intelligit esse legatuꝫ vt hic. Aut non poterat in totuꝫ ius aduocari vt in iure seruitutis realis qz seruit⁹ non facit quin rem dominus habeat z non videtur illud ius legatum,z ibi plenius videas.

1 ¶ Testat⁹ quod non p̄sumatur legatum duplicare quantum ad solutionem.

2 Res eadez si vni pluribus heredibus separatim relinquatur nō tenētur singulari insolidū.imo semel tantū dz legatarius ab omnibus habere,etiā si ab vno ex heredibus fuisset specialiter relictum est in testamento z ab alīs vniuersaliter in codicillis fallit.vt ibi.nu.6.

3 Voluntas testatoris quando est clara interpretatio verborum nusquam tantum valet vt melior sensus existat.

4 Si vnus ex plurib⁹ heredibus in certa specie simpliciter gravatur ille tenetur insolidum.

6 Una solutio q̄ non possit parere solutionem z repetitionem.

7 Heres gravatus in vna re hereditaria in qua hz partē intelligitur gravat⁹ in illa parte,secus si res non erat hereditaria qz tunc in totum gravatus censetur z quando videatur gravatus insolidum.vide.nu.9.

8 Verbum vendicare quod ponatur hic ꝓ verbo petere.

9 Actione personali quod quis teneri pōt etiam ꝓ re aliena.

10 Solutio estimationis rei legate facta ab vno ex heredibus liberat omnes filios ipso iure.

11 Negativa postposita signo vniuersali facit equipollere suo contrario.

13 Si vn⁹ ex plurib⁹ heredibus specialiter gravat⁹ soluit estimationem ipsius rei legate q̄ non repetit ab alīs coheredibus.

Per generale

per generale legatū iniunctum omnibus heredibus in codicillis non videtur recessum a speciali legato iniuncto vni ex heredibus in testamento.

14 Collectam si imposuit papa clericis vnius cōitatis pro soluēdo aliquo debito alicuius ecclesie, & deinde generaliter toti provincie, potest creditor vti spāli impositione & etiam generali.

15 Species nō recipit multiplicationē & bis prestari non potest.

16 Generi per speciem quando derogetur.

Genus non derogat specie.

17 Per secundum legatum factum diuersa scriptura quando videatur recessum a primo.

§. Si testamento

Istū. §. reputāt difficilem & merito Bar. Angel. Paul. de ca. & erit multū subtilis, vt. §. ex dicedis apparebit. q psequt' est estimationē totius a grauato singlr nihil dz cōseq a gratuatis vniuersalr. h. d. pm Bar. & Bal. vel sic & notabilr' psona spāliter, grauata nō itelligit liberari p legatū postea ab oib' hrdib' factū de eadē re: legatari' in vnica solutiōe dz esse contētus. h. d. sin. pm. Bal. Jmo. & d. Alex. vel sic & tertio, pprius ad literā, Legatari' q ab vno hrdē spāliter grauato estimationē rei legate habuit nō pōt eādē rē ab oib' heredib' postea in codicillis grauatis petere. h. d. Rō. & q legat rē ab vno herede postea ab oib' nō itelligit duplicasse legatū sed voluisse q vnica pstatio suffic iat. ¶ Dubiū faciebat in isto tex. q si in testamētis diuersoz idē stich' eēt vni legat' ex quolibet dberet mero iure. & si esset psequt' estimationē ex testō vni' nō phiberet agere ad rē ex testō alteri', vt plene. §. si duoz. s. e. ergo idē videbat q idē stich' fuit relictus vni ab vno hrde in testō. & postea fuit eidē relict' ab oibus heredibus in codicillis. Sz cōtrariū decidit in hoc tex. in vno testatore † q nō psumitur voluisse duplicare legatū speciei q̄tū ad solutionē, vt hic. & l. meni'. §. eū q. ad fi. j. ti. j. lz eā relinquat eidē a diuersis heredib' & in diuersis dispositionibus. Idē si essent diuersi testatores tñ haberent p vno. l. hmōi. §. j. s. e. secus si essent diuersi testatores & diuersa testamēta ex quo quilibet eoz̄ voluit qō debeat & soluat isolidū. vt in. d. §. fi. duoz̄. ¶ No. j. ex isto tex. pm Bar. tria. † Primo q si eadē res relinquit vnia pluribus hrdib' separatim nō tenent singuli insolidū: imo semel tm. dz legatari' ab oibus habere etiā si ab vno ex hrdib' fuisset special ter relictū in testō & ab alijs vniuersaliter in codicillis: q postq̄ ab vno tm testatore legatū est non presumitur voluisse duplicare legatū sz q semel tm ad eū ptineret, vt hic. & l. meni. §. eū q. & ibi gl. j. ti. j. Fallit q̄n testator exp̄sse dixit q quilibet heredū teneret insolidū & sic exp̄ssum voluit solidū pstare, vt ita loquit tex. in. l. q d ergo. §. j. e. q cod ad illū tex. dicit glo. j. hic & male & sine rōne: eo q in claris & certis nō est op' cōiectoris. l. continu'. §. cū ita. ff. de ver. ob. & l. pediculis. §. arg. ff. de aur. & arg. leg. Plācē q̄n volūtas testōris est clara interpretatio ēbozū nuncq̄ tm valeat, vt melioz sensus existat. l. q̄. ad fi. C. de lib. pte. ¶ Secōo not. ex isto tex. pm Bar.* q q̄n vnus ex plurib' heredibus grauat' in certa specie simpliciter q̄ tenet insolidū, ists pbat Bar. p illū tex. vbi si codicilli nō fuissent facti gb' postea ab oibus eadem res legata fuit ille specialiter grauat' teneret insolidū. Sed vltra Bar. iste tex. pōt & fortr & subtiliter induci ex mēte Rap. cu. Pau. & ca. q si ille heres simpliciter grauatus teneret p parte & nō insolidū. certe solūdo estimationē nō liberasset coheredes, vt dicit tex. q cod solusset vltra rata p illis indebitū solusset & posset repetere, p parte alioz̄, per additionē indebiti. l. si testō. §. fi. ff. & fideiu. & sic nō liberaret cohrdes: † q vna solutio nō pōt parere cōtrarios effect'. s. liberationē & repetitionē. l. q hoiem. §. fi. ff. de sol. & l. cū his. §. j. ff. de cōdi. inde. ¶ Cōtra istā inductionem sic subtiliter factā de isto tex. arguit alibi Bre. q nō sit bona in. l. plane. §. in vlt. col. s. e. q si primus heres videtur grauatus insolidū: ergo lz soluere estimationē rei legate alij cohrdes non liberarētur a prestatione illius rei p rata eoz̄ sicut q̄n duo heredes sunt grauati insolidū & vnus soluit rotā estimationē & l. quid ergo. §. j. §. eod. ¶ Sed ad hoc facile est rndere q ille tex. in. d. l. q d ergo. §. j. vt dixi in prece. nota. loquit q̄n fuit special iter a testatore exp̄ssum q quilibet hrdū teneret insolidū hic q̄n simpliciter: & sic sum' in dubio pm Barto. & omnes hic. in. j. oppo. & sic inductio huius tex. est bona. Contra istud pm notabiler: & nic cōtra istum tex. fortiter obstat. tex. in. l. si fūdū sub cōditione. §. si libertas. s. eo. vbi vnus ex plurib' heredibus grauatus simpliciter in vna specie nō tenet insolidū lz solū p hereditaria portione: ergo cōtra istum tex. communis sol. anti. quoz̄ est Byn. Pe. & Rayn. hic. & Hul. de ca. l. servus. ff. de pac. & sequuntur Bar. Bal. Ange. Sal. Raph. cu. Pau. de ca. & Alex. hic. Bar. & cōiter doc. in. d. §. si libertas. & in. d. l. meus. y. cū qui. circa. l. plane. §. j. in vlt. col. s. eo. q̄

hic stich' legatus nō erat hereditarius, sz erat heredis vel alterius tertij nā si fuisset testator primus heres grauatus non teneret nisi
7 p̄ parte sua hereditaria tm vt ibi. ¶ † Ratio est q̄ singula hēres in vna re hereditaria in qua hab. t partem intelligitur in illa parte grauatus vt ibi. Sed q̄n res non erat hereditaria sz heredis vel alterius tertij cessat rō predict. q̄ in ea nō hz partē hereditariā: ideo in totū videtur esse grauatus sz q̄ iste tex. loquat in re nō hereditaria ostendit tex. du dicit estimation. psequt' fuerit nā si fuisset res hereditaria debuisset conseq rē de necessitate. Sz aduerte lz cōmuniter oēs ita transeāt in contrariū eōdem solu. quatuor multa vrgent. Primo q dicere q hic stich' non fuit hereditarius sed hrdis vel alterius est manifesta diuinatio & pfecto iurisconsultus fuisset diminutus dimittere illud in quo plustit substantia huius tex. Secō oporteret & aliud pm diuinare. s. q in isto tex. testator scieret rē esse heredis vel alterius alias legatū nō valeret nisi fuisset factū p̄iunctē p̄sone. l. cū aliena. C. eod. Tertio & fortius obstat iste tex. in verbo vēdicari: nā si nō fuisset testatus nullum fuisset dubiū q vēdicare nō potuisset etiā nulla facta solutione estimationis: & tñ tex. vult q si nō fuisset p̄sequtus estimationē potuisset vendicare: ergo non erat heredis & multo min' alienus ex quo nō trāsiuisset dñiū in legatariū. l. si heres alis seruus. s. e. Itez tex. in. l. meuius. §. cū qui. j. iit. vbi pomit idez casus loquitur exp̄sse de dominio ergo erat testatoris.
¶ Sed ad istum tex. rndet Raph. cu. Paul. de ca. & d. Alex.
8 † q verbū vendicare in hoc tex. de necessitate stat impropriē & large q verbo petere cū supra dixerit litis estimationē solueret vt p̄dixi: & ita etiā exponit istum tex. Raph. cu. in dic. §. si libertas. & Bre. in. l. plane. §. j. in vl. col. s. eo. sed ista expositio destruit ista tex. Ite confunditur per text. similem huic. in. d. l. meuius. §. cum qui in verbo dominiū. in quo non pōt ista expositio cadere: & sic vides p quas amaritudines trāsit ista cōmunis sol. doctoz̄. ¶ Quarto obstat tex. in. §. si fundus. j. eo. l. vbi q̄n legat fundus vnius heredis nō, pterea tenetur insolidū. sed p̄ hereditaria portione. Sed rndē q̄ ibi loquitur quādo fundus vnius ab heredibus fuit semel relict' ab omnibus heredibus: tunc ille heres cuius est fundus nō tenebitur nisi p̄ parte sua & ceteri in reliquas partes, vt ibi. hic aūt q̄n plures a diuersis heredib' fuit legatus: & hic ab illo herede cuius erat specialiter deinde ab omnib' generaliter, & virtute specialis grauāmins tenet insolidū. ¶ Secā principalis solet Jac. de are. q̄ ibi loquitur quandū ad agendū rei vendicationē: & sic actione reali in qua legatarius non pōt vendicare, nisi parte heredis grauati, nō aūt p partibus aliozū a quibus noluit testator auferre dñium cū eos non grauauerit. sed ite tex. loqtur q̄n testator grauauit vnū ex heredibus simpliciter in specie hereditaria quo casu videtur grauari respectu totius: ideo actione personali ex testamento pōt ad totū peuenire etiā p̄ partibus aliozū vt eas redimat, ar. l. cū queit. §.
9 si plures. ff. de fideicom. liber. † q & etiā p̄ te aliena pōt quis teneri actione personali. & secundum istam sol. tex. plane p̄cederet in seruo hereditario & sic in seruo testatoris, & verbū vendicaret staret p̄propriē. Istā sol. Ja. de are. sequūtur Jmo. d. Pet. de bexu. do. Jac. puteus hic & Ly. in. l. vnica. §. sed vt manifestet. ad. fi. C. de cad. tol. sz assumptū illi' sol. nō videtur esse verum q̄ testator simpliciter grauādo vnū ex heredib' in certa hereditaria videatur isolidū grauare vt etiā teneatur redimere partes coheredum non est verum imo legatum restringitur solū ad partem hereditariam ipsius grauati p ter. in. d. l. cū quasi. §. si plures. quem p̄ seq. alle. Jmo. sz facit q̄ ibi est speciale fauor libertatis. §. pen. instit. de dona. ergo contrarium in alijs est ius commune. Item ibi vnus heredū fuit grauatus ad quid individuum sc, ad libertatē. ¶ In tāta difficultate considerabant q̄ isti duo tex. possunt aliter & plane cōcordari: nam si bene aduertatur sūt diuersi & nō aduersi & ponūt casus diuersos. nā in. d. §. si libertus. testator instituerat heredem patronum in septem vncijs & quosdam alios in ceteris, & sic in quincunce: deide grauauit simul in vna disp̄one & in vna clausula oēs heredes p̄ ista verba q̄sq̄s mihi ex supra scriptis cū patrono heres erit seruos illos titio do lego ibi nō pōt capi p̄iectura p alios eoz̄ fuerit grauat' insolidū nec magis vnus q̄ā alius ideo ex quo oib' simpliciter onus iniūctū itelligitur p portionib' hereditarijs & sic non ibi fuit grauatus vn' heredū speciāliter in certa specie sicut hic. nā in isto text. in. d. l. meuius. §. cū qui. vbi est idē casus grauamē fuit iniunctū in diuersis dispositionib'. nā i testamēto stich' fuit specialiter legatus ab vno heredē itelligit insolidū duplici p̄sideratione. prima q̄ postea hoc in codicillis mutauit & voluit ab omnib' heredib' partiter deberi, secā q̄ vterq̄ test. ōt q̄ ante quam codilli aperiāt̄ heres primo grauatus solat totam

est mationi stichi q certe non soluisset si non fuisset gravatus in tota q3 nemo p3esumitur iactare suum. l. cuz de indebito. in p3in. n. de. p3o. Joes tex. hic decidit q ex eo ancillis ipso iure nihil vẽdicare poterit qñ testo3 eũ semel ad legatũ venire voluit ꝓpter mutationẽ z declarationẽ q3 i codicillis fecit. ¶ Et si diceres q iste intellect⁹ pfundit p ea q ꝯ. prime dixi ꝓtra intellectũ Ja. de are. vbi dixi, qõ testato3 grauando simplr vnuz ex heredibus in certa re hereditaria nõ videt grauare insolidum arguendo a speciali. d. l, cuz quasi. §. si plures. rñdeo z dico q illud ꝓcedit qñ est vna dispositio testatoris, hic sunt due: scz testũ z codicilli: z si iterũ diceres q do. Alex. j. videt impugnare istã differẽtiã an in eadẽ scriptura, an in diuersa z sic an in eadẽ volũtate an in alia: q3 dico, d. Alex. male dicere, vt. j. in fi. dicã. z Bal. Jmo. z cõiter alĳ istã differentiã tenẽt, z ĳs in. d. §. si liber⁹ testato3 relinquerit specialiter seruos ab alĳs hẽdib⁹ excepto patrono: z sic ibi alĳ hẽdes spãliter grauati deberẽt teneri insolidũ ad alios seruos legatos: z tñ tex. ibi dicit qõ tenent solũ ꝓ portionibus hereditarĳs: hic q ibi est diuersus casus q3 ibi nõ ꝓcurrũt ea q hic q3 hic fuit grauatus spãliter vn⁹ heredũ i vna certa specie ibi nõ ĳs ibi alĳ fuerint indenũte grauati sub illa clausula q ꝯ mihi ali⁹ ex supascriptis. Jte hic mutauit in codicillis z voluit z ab oibus heredib⁹ pariter deberi z sic declarauit q p3im⁹ spãliter grauat⁹ in testamẽto tenebatur insolidũ q nõ est ibi. Tertio antẽ q3 aperiant codicilli heres p3imo grauatus in testamẽto soluit totã estimationẽ stichi. erat ergo grauat⁹ i totũ. vt. §. dixi ſ ĳs ista oia cessant vt ibi dixi: ergo relinquit q sunt casus diuersi. z nõ adueni. ¶ Tertio p3incipaliter no. ex isto tex. ſ Bar. † qõ solutio estimationis rei legate facta ab vno ex hẽdib⁹ oẽs alios heredes ipso iure liberat, ꝓtra istud videt obstare tex. in. l. meli⁹. §. eũ qui. j. ti. j. de quo gl. fi. oppo. z se remittit ad ibi no. ibi ponit idẽ casus q hic qñ ab vno ex hẽdib⁹ grauato legatari⁹ estimatione rei legate substituit z postea codicilli sunt apti in qb⁹ ab oibus heredib⁹ eadẽ res fuit relicta, ſ ĳs sit idẽ casus tamẽ in determinatione videt dissoꝛdare z sic est idẽ casus ſ diuersa decisio: nã iste tex. qõ vult p solutionẽ estimatiõis factam ab vno hẽde specialiter grauato alĳ oẽs ipso iure liberent ibi aũt videtur velle cõtrariũ q ĳs vnus soluerit totã estimationẽ tamẽ res posſit vẽdicare p3o partibus aliorũ nõ eius qui soluit. nã dicit ibi tex. ab oibus heredibus dñiũ nõ querere ergo innuit q ab aliquib⁹ pot erit ĳs nõ ab oibus: q3 nõ ĳs ab illo q solueꝛit estimationẽ. Bar. p solutione dicit q ille text. põt dupliciter intelligi, vt hic p eu, tñ vt dixi in p3eced. nota. dicere. q ĩ isto tex. res nõ erat hẽditaria res nõ trãsit sine discrimine. sũr si ibi fuisset heredis inepte diceretur ab omnib⁹ heredib⁹ do minũ non quereꝛe. Illud de dñio nõ posset stare sed intelligis illum ter. in specie hereditaria legata nõ cõtinet diuinationez z tunc respõsio ad illũ tex. in vno verbo erit dum tex. ibi dicit ab oib⁹ dñiũ nõ querere intelligitur id est nullis. † q3 negatiua postposita a signo vniuersali, facit eg pollere suo ꝓtrario. l. legitima. §. an ergo. z ibi gl. z Bar. ff. de leg. tu. z. l. nec quicquã. §. vbi decretũ. ff. de offi. pcon. z leg. z sic cũ ibi p3im⁹ gravat⁹ soluerit totã estimationẽ dñiũ rei legate oibus nõ quereꝛet id est a nullis. z hoc modo ꝓcordat cũ isto tex. reiectis ĳs q dicit Bar. vt põt dicere ſ Pau. d. ca. q verbũ ab oibus determinet verbũ reli. te. nõ autẽ verbũ querere, z erit sensus qõ vna res q fuit in testamẽto ab vno heredũ legata, postea in codicillis fuit ab oibus relicta si legatarius recipit estimationẽ a p3io herede grauato nõ põt ab alĳs dñiuz querere: q3 testo3 videt lepi⁹ loqui z nõ sepius legare. vt ibi sepius dicit in litera. ¶ Succedit ne querit Bar. † an i casu hui⁹. §. heres. spãliter grauat⁹ q solvit totã estimationẽ habeat regressũ ꝯ alios coheredes, z ĳs qõ sic ex quo etiã alĳ fuerũt grauat imo pl⁹ secundũ cũ eo casu quo teneret solus insolidũ ꝺ3 partes coheredib⁹ redimere. l. cũ quasi. §. cũplures. ff. de fideicom. liber. ¶ Tene ꝓtrariũ ex quo p3i⁹ erat insolidum obligatus z ex causa lucratiua: similiter etiã erãt grauati alĳ coheredes in codicillis etiã ex causa lucratiua. Jdeo solues nõ ꝺ3 posse repetere p tex. i. l. in lege fal. hoc obseruãdũ. ff. ad. l. fal. no. Bar. in. l. reos in. §. q. ff. de duob reis. z ita tenẽt Rap. cu. z do. Alex. hic ad fi. Pau. ō ca. z. d. Alex. i. l. si ex toto. §. i. ſ. e. nec ob. d. l. cũ quasi. §. si plures. q3 lo fuit qñ ab vno ex heredib⁹ fuit relictũ quid idiuiduũ. s. libertas. ¶ Quarto p3incipaliter vltra Bar. not. ex isto tex. ſm intellectuz singularẽ Bal. † quod per generale legatũ iniunctũ omnibus heredibus in codicillis nõ videtur recessum a speciali legato iniuncto vni ex heredib⁹ in testamẽto z sic illo casu generalis dispositio nõ derogat speciali: eo q3 fuit posterior z in diuersa dispositione ex quo infert no. Bald. q3 si p3o soluẽdo ali quo debito cui ſdã ecclie ꝑpa imposuit coll. tam clericis q̃ ſdam communitatis: deinde generaliter toti ꝓuincie q est ptãte creditoris vtrũ special angs nerali impositiõe vtak z sic facere gratiaz cui velit: q3 neutra derogãt alteri p istũ ter. q Bal. reputat esset bene notandum, istud notabile vltra Bald. inducit fortiꝰ p hũc tex. ſm Jmol. Raph. cu. Pau. de ca. d. Alex. q3 si per ſm legatũ vniuersale tolleretur p3imũ legatũ factũ a p3imo herede certo solutio facta a p3imo herede esset facta i debite z soluẽs repeteret. ergo alĳ coheredes nõ essent liberati qõ est contra istũ tex. censenẽ ergo isti tanq̃ duo rei debẽdi scz ille vn⁹ special⁹ gravat⁹ qui tenet insolidũ z alĳ oẽs coheredes qui loco alterius habentur z omnes simul insolidũ tenent ĳs inter se p hereditarĳs portionib⁹ z pinde ac si testato3 alternative grauasset illũ vnuz ex heredib⁹ aut alios oẽs q3 cẽset multiplicare obligationẽ, sed nõ exactionẽ q3 fuit legata species q nõ recipit multiplicationẽ † cũ bis eadẽ species nõ possit eidẽ pstari. l. plane. §. i. ſ. eo. z. l. luci⁹. §. impuberẽ. j. ti. j. z sic i effectu voluit testato3 semel tantũ legatũ peruenire ad legatariũ vt dicit iste ter. in fi. in d. l. meuius. §. eũ. q̃. tit. j. vnde vno solutẽte totũ alĳ liberãtur ergo censet vt duo rei debendi: q3 cõtra quemlibet agi potest insolidũ z vno soluẽte totũ alĳ duo liberant. vt. l. si ex toto. §. i. ſ. e. z. l. ĳ. z. ĳ. ff. de duo. reis. z in hoc cõsistit substantia z cõsideratio intellectus istius. §. z ita etiã tenẽt Jmo. Pau. de cas. do. Ale. z. d. Ja. putẽ hic † nec pdictis obstat regula. generi p speciẽ derogat vt in regula generi. de reg. in. i. vj. z. l. vroꝛẽ. §. felicissimo. ff. de le. ĩ. z in. c. ō. de offi. le. z. c. ḡuis tibi. de p3bẽ. in. vj. q3. ad hoc no. rñdeo altero ꝺ quatuo3 modis. ¶ Primo dico q hic pcessit gravamẽ speciale ab vno herede. z postea generale ab oibus, vnde nunq̃ reperitur in mundo nõ speciei derogetur p genus sed bene contra. ita ad literã dicit tex. no. in. c. dudũ. circa med. de p3eb. in. vj. z Bart. nõ recordatus de illo tex. in. no. q. in. l. sed z posteriores. ff. de leg. posſ Dyn. in. d. reg. generi. z in. l. talis scriptura. ſ. e. ¶ Secũdo põt dici q hic vtrąq; fuerit specialis ĳs vna directa ad vnum heredem alia ad oẽs nã hic in vtrąq; dispositione fuit relicta eadẽ species. z eidẽ. z sic vtrąq; fuit dispositio spãlis. l. si er toto. §. i. cũ ibi no. ſ. e. ¶ Tertio q3 heres p3imo grauatus in specie cẽsi netur in generali gravamine postea facto omnib⁹ heredib⁹. l. ab omnibus. §. si titio. ſ. eo. z firmant in specie ad ĩ. Pompha. cu. z Pau. de castr. hic non ob. regula. l. doli clausula. ff. ō ver. ob. ergo hic nõ cadit regula q species derogat generi. ¶ Quarto dicta regula p3ocedit in rebus non aũt in personis gravatis. per istũ ter. z. d. l. meuius. §. eũ qui. ſm Am. z Pau. de ca. hic. z vide de ista materia omnino plene Bal. in. l. ſsitũ. §. si q̃s fundi. ff. de fid. instr. z in. l. si plurib⁹. §. i. z i. l. meuius. §. eũ qui. j. ti. i. ¶ Nec ob. ter. no. in. l. legato3um. §. o plures j. ti. i. q3 ĳs ibi scripserit codicillos ad oẽs heredes. nõ tamen ibi dicitur quod omnes heredes gravauerit. vt etiam ibi not. ¶ Ultimo vt nihil omittat. d. Alex. in vno reprehendit Bal. Jmo. dum volunt † q ideo in isto ter. non videtur p secundũ legatum recessum a p3imo: eo q3 secũdum fuit factum in alia diuersa scriptura, z hoc non putat. d. Alex. verum nec ratiõe pbari. z dicit q Dy. z Bar. in. d. l. si pluribus. §. i. j. ti. i. z i. d. l. quesitũ. §. qui fundum. ff. de fid. instr. non admittunt hãc distinctionẽ, an in eadẽ scriptura vel in diuersis. Lu dic q3 ista differẽtiã facit expresse Bar. in. l. libertis anos. i vsin. ff. de ali. le. post Dy. i. c. regula generi q speciẽ. z. i. d. l. doli clausula. z Bald. Jmo. z communiter alĳ hic ita etiam tenẽt. z ita habes bene z vtiliter expeditum istum. §.

1 ¶ Legatum si fuit agnitum quod censetur fuisse legatarũ a die adite hereditatis, z idem seruatur in accessoriis rei legate

2 Seruus non habet statum.

3 Dominium rei legate a die adite hereditatis transit in legatarium vere. ficte a die mortis testatoris z irreuocabiliter a die acceptationis.

4 Verbũ inteligitur⁹ denotat fictionem. z nu. c. vbi quod in ĳs que sunt iuris sonat veritatem. secus in ĳs que sunt facti.

6 Dominiũ rei legate quod querat ficte a die mortis testatoris intellige dummodo postea sequatur aditio hereditatis.

7 Fictio translatiua de tempoꝛe ad tempus quod debet habere duo extrema habilia scilicet a quo z ad hoc.

8 Dominium rei legate quod vere transeat in legatarium a die mortis testatoris in casibus in quibus aditio non requiritur.

9 Dominium rei legate sub cõditione quando transeat in legatarium.

10 Conditio in legatis non trahitur retro sicut trahitur in institutione z contractibus.

11 Puri z purificati quod idem sit iudicium.

12 Acquisita post aditam hereditatem z post acceptionẽ legati per rem legatam seu p3o per rem legatam acquiruntur legatario z vere sunt legatarĳ.

Legatu n

1 Legatum factum de re cum cõmodis suis, comprehẽdit etiã acquisita per rem vel propter rem ante mortem testatoris.
2 Usure debite occasione sortis legate ante mortem testatoris q debeantur legatario.
3 Legatum factum de pecuniis existentibus super montẽ Florentie quod comprehendat redditus dictarum pecuniarum que currerunt vivo testatore.& nu.16.
4 Relicti appellatione totum continetur.
5 Acquisita per seruum legatus efficitur heredis incõmutabiliter nisi heres moram fecerit in adendo.
6 Acquisita per alienam legatam non debentur legatario, nec fructus ex tali re nisi a tempore more heredis.

§. Cum seruus. †Legata cẽsẽt fuisse legatarij repudiatũ nũqz eis fuisse cẽset & idẽ accessorie rei legate seruat. ¶In tex. ibi. cũ seruꝰ intelligit. s. testoris q fuerit pure & simplr legatꝰ ñ sub cõditiõe nec alternative: q tũc nõ trãsiret dñiũ recta via a morte testoris vel ab adita hrdita te vt declarat plene Bar. in. l. j. vbi dixi. s. e. ¶In tex. ibi, seruus tatus intellige. s. dñiũ. & iuris cõsultus imp2 prie loquitur sm Ang. & Pe. de bey. q2 seruꝰ nõ hz statũ cu habeatur ꝓ morruo quo ad ea q̃ sunt iuris ciuilis. l. g attinet ff. de re. iu. & idẽ dicunt Raph. cu. & Pau. de ca. Tu dic melius q ideo bñ exponit stat⁹. i. dñiũ qa de statu serui hic nõ agit. qz cõstat eũ cẽ seruũ sm Sy. Bal. & Flo. ¶In tex. ibi, in suspẽso est intelligẽ inspecto futuro euentu, & quãtũ ad acquisitionẽ irrevocabilẽ. q2 põt legatarius repudiare legatũ, hz inspecto presenti statu & veritate nõ sunt in suspẽso, cũ adita hrditate dñiũ seruisit vere legatarij. l. cum pr. §. surdo. j. ti. j. hz revocabiliter, & idem q̃ ad quesita p seruũ cadẽ rõne, hz si legatarius repudiat censet nõ quesita, & hac rõne dicunt in suspẽso. & vide gl. in. l. cũ pr. in fi. ff. de neg. ge. & sic nõ ob. l. fi. in ti. ff. cõia pre. q̃ dicit q vltime voluntates nõ possunt cẽ in suspẽso. & sic in veritate non sunt in suspẽso. & dixi. in. l. bmõi. §. fideicõ. s. eo. ¶No. j. ex tex. ibi, ex die adite hereditatis. illud ad q̃ semp allegat, q̃ dominiũ rei legate † a die adite hrditatis trãsit in legatariũ. s. vel reficte aũt a die mortis testoris, vt. l. a titio. in fi. ff. ꝺ fur. & ita declarat hic gl. magistra. & gl. i. l. si hrdis seruꝰ. j. sto, irrevocabiliter [illegible] a die acceptionis legati. vt est gl. in. l. si q̃s ita hrditatẽ. ff. de ꝺi. instit. & primo q̃ notaui ex hoc tex. late disputat Alex. hic arguẽdo ad vtrãq; partẽ & ot istã esse cõem opi. & vltra Alexñ. Adde duos tex. notabiles in. l. legatũ ita. ff. de leg. ij. qui ot q̃ recta via dñiũ ad legatarium trãsit nõ per fatum heredis. & tex. in. l. §z si dãnũ. §. sed & si creditor. ff. de pecu. vbi tex. dicit q̃ heres in legato puro nullo momẽto dñiũ habuit põdera illud verbũ nullo momẽto. Bz aduerte lz iste tex. vt ꝺixi ita cõiter allegeit: tñ pt fortiter retorqueri in oppositũ. vt ꝺ̃ iũ. pbet ꝺ̃ pliciter inducendo. Primo cũ tex. dicat ex die adite hereditatis, eius intelligit. † Nã verbũ intelligitur denotat fictionẽ. & l. qui a seruo. in fi. & ibi gl. ff. de actio. obl. l. vnica. ver. j. cuz tribus sequentibus. C. de rei vxo. ac. vbi hoc pluries ꝓbat & l. sed in bello. i ver. per gloriã viuere intelliguntur. & sic ficte insti. ꝺ execu. tu. glo. in. l. heres qñq; ff. de acq. her. & in. c. ex studijs. de presum. Bar. in. l. si is q̃ pro emptore. vbi dixi. ff. de vsucapioni. & sic ꝓbat iste tex. q̃ etiaz post aditã hereditatẽ dñiũ rei legate ficte non aũt vere intelligitur esse legatarij. Secundo cum iste tex. dicat q̃ omnia sunt in suspenso q2 pendet ab euẽtu, an legatariꝰ agnoscat legatũ vel repudiet: ergo rebus sic in suspenso manentibus, non põt dici trãsire dñium vere in legatarium, a die adite hereditatis & sic iste tex. videt probare cõtra illud ad q̃s quotidie allegat ¶Bz ad primũ de verbo intelligitur, potest ꝺ̃ pliciter respõdere, primo & planius quãrñdeant Jmo. Pau. de ca. Alex. & Bet. de beru. hic, quod iste tex. loquitur quando legatarius acceptauit legatum, ibi si non repulerit, & tunc tex. bene subligit ex die adite hereditatis, eius intelligitur, & sic per fictionem q2 quando legatarius acceptauit legatum fingitur eius esse irrevocabiliter a die adite hrditatis, & ita loquit iste tex. naz vere nõ dicit irrevocabiliter habere nisi sequuta acceptatione legati, & ea sequuta fingitur absq; retro sua die adite hereditatis. Scõo potest notabiliter rñdere vltra scribentes † q̃ verbũ intelligit in his que iuris sunt vt hic, sonat veritatẽ. Secus in his que sunt facti ita notabiliter declarat Bal. in. c. bone memorie. de appel. Sed cave per tex. in. ꝺ. l. qui seruo. i. fi. cum glo. ff. de actio. & obli. cuz aliis iuribus. s. allegatis q2 videntur loqui in his que iuris sunt, & tamẽ imponant fictionem. ¶Ad secundum, ꝺum in tex. dicitur in suspenso, & respõ de vt. s. ꝺixi declarãdo tex. q̃s attento presenti statu & in veritate legatũ nõ est in suspenso, & cuz iste tex. loquntur quãdo legatarius acceptauit legatum, vt tũc subiũgat scz ex die adite

7 hereditatis. eius intelligitur certe tũc acceptato legato nõ ditur esse in suspenso. ¶† Item q̃ ꝺicũ dñiũ transiret ficte a morte testatoris. ꝺ. l. a titio. in fi. ff. de fur. intellige ex mẽte Pe. de bellaper & Bal. hic dũmodo postea sequat aditio hrditatis q̃ tangz vnũ extraneũ ꝺicte fictionis esset ꝺicta fictionem & eam efficacem reddit q2 ꝺispolita in testamẽto non possunt habere robur & effectum nisi sequat aditio hereditatis. l. si nemo. ff. de test. tut. & l. filiũ. §. cũ ex heredatio. ff. de cõtra tab. vñ cum ad cõfirmationem legati requiratur aditio hereditatis antequam legatum sit confirmatum per talẽ aditionẽ hereditatis non pt heri eius exe cutio p translationẽ dñi si secuta aditione ꝺicitur dominiũ vere acquisitum legatario. ꝺ. l. cũ pr. §. surdo s die adite hereditatis vt hic & ficte a die mortis testatoris. ꝺ. l. a titio. in fi. & sicut adita hrditate fingit heres vsq; retro adiuisse a die mortis testatoris. l. heres oñq;. ff. de acq. here. & l. si ex re. §. fi. ff. de stip. ser. alias testator ꝺicat p̃ parte temporis decessisse testatus & p parte intestat⁹. & l. ius nostrũ non patitur. ff. de reg. iur. ita ex consequẽt sub altera fictione fingit legatarius vsque retro fuisse dominꝰ a die 8 mortis testatoris. ꝺ. l. a titio. in fi. & hic in gl. ũ. & tenẽt ẽt Jm. & Pau. de ca. hic, & † sicut fictio translatiua de tpe ad tpẽs debet habere ꝺuo extrema habilia scz a quo & ad q̃s, vt declarat Bar. in. l. si is qui pro emptore. in. v. questio. p. in. vbi ꝺixi. ff. de vsu. Ita hic sunt ꝺuo extrema vnũ a quo. puta aditio hrditatis. & aliud ad q̃s. scz ꝺies mortis testatoris. ¶† Itez põdera q̃s ex predictis posset subtiliter inferri q̃ in casibus in q̃b⁹ in legatis nõ requiritur aditio hereditatis qui enumerant p glo. in registram in. l. eam quaz. vbi ꝺixi C. de fideicom. in illis posset ꝺici q̃ a die mortis testatoris etiam vtre dominium sit translatũ in legatarium & notabiliter limitabit. ꝺ. l. a titio. in fi. ff. de fur. quod vltimuz sub ꝺubio tũ forte tenet solus Ange de perilis super quo tamẽ cogita. Subdit successive Barto. 9 † quod iste tex. & predicta ꝓcedũt in re pure legata, & idẽ si sub conditione, & cõditio extitit ante aditã hereditatez & post mortem testatoris. si autem cõditio extitit post mortem testatoris & post aditã hereditatez & tũc legatũ est legatarij solum a tempore existentis ꝺitionis, & non ante fingitur tunc retro sunz a 10 morte testatoris † eo q2 in legatis conditio non trahit retro sicut trahitur in institutione hrdis, vt prediximus in ꝓtractibus l. j. §. serui appellatiõe, & ibi Bar. ff. ad Sylla. & l. si mꝰ. §. eandem. ff. de except. rei iudi. & l. legatũ. §. fi. j. eod. & istud sentit gl. hic in verbo in suspenso. & quod in legatis cõditionalibus adueniente conditione legati non trahatur retro ad tpẽs mortis testatoris nec adite qe hereditatis. vide plenius Bar. in. ꝺ. l: si is qui pro eptore. in. v. q pr nc. vbi ꝺixi. ff. de vsuca. ¶Sed aduerte lz omnes ita transeant cũ Bar. tñ in contrariũ videt facere q2 li res a principio fuisset pure relicta legatarij pure acceptãdo eã fingeret q̃ vsque retro esset sua, vt est tex. hic & i. l. seruũ filij. §. i. s. eo. ꝺixi. s. ꝓxime ergo similiter deberet idẽ esse quãdo euenit cõditio legati, & legatarius acceptauit lega 11 tũ cũ habeamꝰ regulã † q̃s puri & purificati idẽ sit iu ꝺicũ. l. fi. §. titius. vbi gl. Ang. & Soder. & ibi plene ꝺixi. ff. de vul. & pu. nec potes ꝺicere q̃s obstet inhabilitas extranceorũ p ea que s. proxime ꝺixi. Sed respõde defendẽ do Bar. q̃ er quo cõditio fuit purificata post aditã hereditatẽ certe fuit purificata tali tẽpore q̃ nõ potest haberi retro pro pura cũ in legatis cõditio nõ trahat retro vt ꝺixi. Hinc ẽ vt ꝺicit Bar. & bñ q̃ si cõditio legati eliet purificata ante aditã hereditatẽ, 12 tũc puri & purificati bñ idẽ ect tuciciũ. & ista ẽ veritas. ¶Secundo no. ex illo tex. q̃ ea que acquirũtur post aditã hereditatẽ & post acceptatione legati p rem legatã seu propter rẽ legatam acquirũtur legatario & vere sũt legatarij ita q̃ ea põt vẽdicare vt hoc tex. Ea vero seruꝰ legatꝰ acquirit ante mortem testatoris, & si vivo testatore nõ debent legatario nec ad legatariũ pertinẽt, vt. l. quelitũ. §. pe. j. e. † Limita ist ud scz ꝺuo- 13 bus modis. Primo nisi testator ꝺixisset, lego rẽ cũ cõmodis suis vt est gl. nota. in. l. Lucius. prima. & ibi Bar. j. ti. j. Pau. 14 de ca. & Alex. hic. ¶Secõ signãter limita nisi quo ad cõmoꝺũ vsurarũ debitorũ occasione sortis legate sm Pau. de. ca. hic allegãt ad hoc tex. p̃o singulari in. l. nomẽ ꝺebitoris. i pun. ff. de leg. iij. vbi est tex. ling. q̃ qui legat sortẽ ꝺebitã vt legare vsuras q̃ cucurrerũt & exacte fuerũt vivo testatore. & p 15 illũ tex. ꝺicit se ꝓsulvisse Florẽtie † cũ quiꝺã legasset pecunias quas habebat sup montẽ Florẽtie aut sup impẽsis Venetijs q̃ etiã videt legare reꝺditũ ꝺictarũ pecuniarũ seu pagas q̃ cucurrerũt vivo testatore lz in legato nõ fecerit mentionẽ nisi ꝺe sorte. q̃ est valde notabile p limitatiõe. ꝺ. l. q̃sitũ. §. pe. j. eo. Et impr legit & refert Bile. hic q̃ nihil vltra addit. ¶Ad eo. Et impr legit & refert Bile. hic q̃ nihil vltra addit. ¶Ad deq̃s decidit idẽ Pau. & ca in. l. cũ stipulamur. p illũ tex. ff. & ff. ob. & ibi etiã impliciter sequitur Bilerand. vbi ꝺicit Pau.

16 de ca. tñ alias cēſſ. Iuſt ſi iſto notabili caſu teſtator qui habebat pecūnias in mōte Florē. iuſſit ſolui debita de dictis pecūnijs. poſtea dixit quod illud qđ reſtabat ſolutis debitis de dicta pecunia mōte ſ. lo. reliquebat ciuitati hoſpitali. z tpe teſtamēti ſolutis debitis reſtabant mille poſtea teſtator ſuperuixit poſt multos annos. z plures alias pecunias i mōte acquiſiuit. ita qđ ſolutis dbitis reſtabāt tria milia an totū ß debeat illi hoſpitali: refert fuiſſe iudicatū qđ hoſpitali deberēt ſolū mille. cū in illis poterit tūc operari dicta diſpō tpe cōditi teſtamēti ꝓpter verbū reſtaret qđ eſt ꝓteriti iperfecti ſubſtantiui z ꝓſentis tpis optatiui. Nec ſi tpe teſtamēti nihil reſtaſſet p. l. ſi de bitor. §. veriſi mile. ff. ō ẜbē. cmp. Itē nec ſi diſciſſet qđ reſtituerit: p. l. ſolem. cū ibi notatis. ff. de ꝑdi. z dem. Ita ibi reſidet notabilit Ban. de ca. quē vt ēt dixi ſimplr ſequit Ale. refert etiā z ſimplr ſeqr Fel. in. c. ad hoc. de reſcri. ſubdēs qđ quotidiana ſūt. z aliud nō dt. tñ Are. in. d. l. cū ſtipulamur. dubitat de illa deciſiōe Pau. de caſt. p doctri. Bar. i. l. ſi ita. ff. ō au. z ar. dupliciter iducēdo. vt ibiē. ego etiaz dubito ꝓpter ver-
17 bū reſtabat, † cū appellatiōe reſidui totū cōtineat, vt. l. ū. C. ō here. inſti. z. l. qō ſi Meuī. ff. e. de here. inſti. Itē ad notabile
18 ꝑdictū huī⁹ tex. adde † qđ ea q̄ acquirit ſeru⁹ legat⁹ ante aditam hrēditatē efficiunt hrēdi, incōmutabiliter q̄ nō tenet ea reſtituere legatario ſm gl. z doc. in. l. ſi. C. de vſu. z fru. le. z gl. in. l. Berēnius. z in. l. equis. ff. de vſu. cū multis ꝛcordātibus h allegatis p Ale. quē p te videas. Quis ꝓtrariū teneat gl. in. l. q̄ ſern⁹. ſ. ti. ſ. Bar. z Bng. in. l. ſeruo legato. in pr̄in. §. eod. vt hic plenius p Ale. ad quē remitto qđ limita niſi here⁹ mozā feciſſet in adeūda hereditate, q̄ tūc fruct⁹ z acceſſiones q̄ obtinuerūt ante aditā hereditatē poſt tñ mozā factā in adeundo ſunt reſtituēdi legatario ſm Bal. i. l. j. in fi. quero quid ſi legatarius. C. de vſu. z fruc. leg. Sal. in. l. ſi. eo. ti. Ale. hic ad fi.
19 ¶ Ztēintelligе iſtū tex. z p̄dicta i ſeruo teſtatoris legato, in quo diſtinguit an queſierit ante aditā hereditatē vel poſt, vel ante mortē teſtatoris an poſt ſcōm p̄dicta. Si aūt legatur res aliena: tūc queſita per talem rem alienā legatā non dicūtur legataria: nec fructus ex tali re aliena percepti, niſi a tē pore mortis heredis. vt. l. queſitum. §. fi. ſ. eo. z. l. Berenni⁹. z. l. equis. ff. de vſu. z. l. j. z. ij. C. de vſur. z. fruc. le. Bar. z alū. hic.
1 ¶ Res vnius heredis ſi legetur ab omnib⁹ heredibus, ille ſolus non tenetur, ſed omnes ꝓ̄ portionibus hereditarijs.
2 Teſtator legans rem hērdis quam putabat hereditariā: ille ſolus ex heredibus cuius eſt tenetur eam p̄ſtare legatario.
3 Actio perſonalis non datur cōtra heredes niſi p̄ portionibus hereditarijs portionibus, quamuis vnus eorum habeat facultatē rei reſtituende in totum.
4 Actio ex teſtō eſt ſtricti iuris, niſi quo ad fruct⁹ z acceſſiones.
5 Omnium rei heredis legate per teſtatorem qō non tranſeat ipſo iure in legatarium.

1 **Si fundus.** † Si res vnius heredis legat⁹ ab oī-bus heredib. nō tenet ille ſol⁹. ſz oēs ꝓ portionib⁹ hereditarijs h. d. z nō eſt alibi iſte tex. ſcōz Dy. Alb. de ro. Raph. cu. z Pe. de bex. z loquit iſte tex. q̄n legata erat ſpecies vni⁹ heredis, z teſtator leganſ ſemel tantuz ab omnibus heredibus. tūc quilibet heredum tenetur p̄ hereditari portione, vt hic. q̄n autē legatur res ſpecialiter ab vno heredum. z poſtea in alia diſpoſitione legatur ab oibus hērdibus. tunc loquit tex. in. §. ea. l. z. l. de alius. §. eū qui. ſ. ti. ſ. q̄ꝛ legat ab omnibus heredibus ſub termino, quiſq⁹ mihi aliud ex ſuprāſcriptis heres erit. z tūc p̄dicte loquit ter. in l. ſi fundū ſub conditione. §. ſi libertus. §. eo. pnt plenius dixi
2 in. D. §. j. §. ea. l. † Itē intellige iſtā tex. ſcōz Bar. q̄n teſtōr ſciebat rē legatā eſſe heredis, ſec⁹ ſi putabat eſſe hereditariā z ſic errabat. vnde nō cogitauit alios grauare in redimēdo vñ ille ſolus ex heredib⁹ teneat cuius eſt res, vt. l. fideicōmiſſaria. prima in. §. qui incipit, ſeruum peculij. ff. de fideic. liber. vbi teſtator dona verat ſeruum filio ſuo in militiam ꝓficienti z credebat donationē non valere inter patrez z filiū ſuum militez z ſi credebat illā ſeruū remāſiſſe in patrimonio ſuo, z ideo ſz grauauerit filio ſuo manumittere illū ſeruū: tñ alij non tenentur ꝓ portionibus hereditarijs. ſed ſolū ille filius miles teneē in totū, z cū iſta limitatione Bar. trāſeunt alij oēs, z in ſpecie Kap. cu. z Bn. de peril. iſtā limitationez tenēt: ā etiā ſz Bar. met. in. d. l. fideicōmiſſaria. §. ſeruū peculiū. pōdera ergo dili gēter. q̄z ex hoc volūt Bar. z doc. q̄ in caſu huī⁹. §. ſi teſtōr crediſſet hūc fundū qui erat vnius ex heredibus fuiſſe ſuū ꝓ ꝓtiū z ſic errāſſet legando eum implr, ab omnibus heredib⁹ deberet inſolidū ab illo ſolo herede qui eſt dominus et poſſeſſor qđ ꝓfecto ſi eſt verū eſt magna et ſolēnis limitatio ad iſtū tex. eo. q̄z ſcōz eos cū teſtator crederet fundū ſuum ꝓpriuz nō videt grauatile coheredes vt redimant rē alienam quam ignorabat eſſe ſuā. vt. l. vnū ex familia. §. ſi rem. ſ. ti. ſ. ille coheres qui eſt dñs nō grauat redimere. z ſic ipſe inſolidū ꝑ fiat p. d. l. fideicōmiſſaria. ſ. ū. iſte opinio Bar. z doc. vī mihi eſſe dura, z contra mentē teſtatoris. z ponus videret dicendū totum ꝓtium. nā teſtator ſimpl citer legando ab oibus hērdibus intelligit eos grauare ꝓ portionib⁹ hērditarijs. vt hic. z. l. ab omnibus. ſ. z. p̄in. z. l. ſi a pluribus. ſ. ti. ſ. quēdo ergo teſtator putabat fundū eſſe ſuū ꝓ ꝓtium, z legat ab oibus heredibus intelligit quemlibet grauare ꝓ portionib⁹ hereditarijs: ergo ille heres cuius eſt fund⁹ z q̄ cū poſſidet nō dz inſolidū teneri q̄ eſſet ꝓ illud qđ voluit teſtator. z cōtra ſignificatū verborum platorum a teſtatore: qui leganit ab oibus heredibus z debemus iſpicere illud qđ teſtōr cogitauit, vt dicit Bar. met ſ. in p̄in. hui⁹. l. circa fi. p. l. quo loco. de here. inſti. z. in. l. in conditionibus p̄imū locū in p̄in. ff. de cōdi. z demon. z. l. ſeruo manumiſſo. ff. de cōdi. Nec ob. qđ tunc ipſe heres nō cogitur redimere. cū ſit ſuus fateor. ſz dico qđ nec etiā dz cogi ꝑ ſtare vltra quā fuerit grauatus, z vltra illud qđ voluit teſtator qui leganit ſimplicit ab oibus hērdibus. Et ad. d. l. fideicōmiſſaria. que videtur ſatis ſtringere ꝓ limitatiōe Bar. z doc. potes reſpondere ſcōz Pe. de ber. vbi. z Ja. Pot. eū ibi loqr in libertate legata que eſt indiuidua. z ibi cōcurrit duplex ſauor. l. libertatis, cuius fauore multa ꝓ iuris regulas ſtatuta ſunt vt inquit tex. i. §. pe. inſti. de dona. Itē ꝛcurrit fauor p̄cedētis libertatis: q̄ teſtator illum ſeruum donauerat filio ſuo militi, vel ad militiam ꝓficienti: vnde quia libertas eſt indiuidua. z teſtator exercuit libertatem in illum filiū militē, nimirum ſi ille ſolus filius miles qui erat dñs ſeruī debet ꝑſtare libertatē: nec aliqd pōt a coheredibus cōſequi, q̄ rēnes ceſſant in caſu. §. noſtri. z credo qđ iſta ſit veritas ꝓ Bar. z ſcribētes. ¶ Scōo no. ex iſto tex. † qđ vnus heredū poſſidēs rē legatā inſolidū, nō tñ tenet actiōe perſonali inſolidū, ſed tm ꝓ ſua be-
3 reditaria portione. z ſic actio perſonalis cōpetēs ad ſpeciē. non dat ꝓ heredes niſi ꝓ hereditarijs portionibus. Quis vnus eorū habeat facultatē rei reſtituēde in totū vt hic. z. l. q fundum. §. ſi tu ex pte. ff. ad. l. ſal. z. l. ꝓ hērditarijs. C. de her. ac. ¶ Nec ob. tex. in. l. iij. §. heres. ff. cōmo. vbi vnus ex pluribus heredibus q̄ h⁹ facultatē rei reſtituēde condemnat inſolidū q̄ loquit obligatiōe rē reſtituī. z in ſctibus bone fidei. pp eqtatē officij
4 boni iudicis q̄ in actione verſat vt ibi dz in fi. ſz actio † ex teſtamēto eſt ſtricti iuris. l. alias. z ibi notabiliter Bar. ff. de in. l. iur. z. §. actionū. inſti. d actio. niſi quo ad fructus z ad acceſſiones. l. in minozū. C. in qui. cau. in integ. reſtit. non eſt neceſſ. l. hmōi. §. heres. ſ. eo. de quo vide Bart. in. l. iiij. §. cato. in. ij. opp. ff. de ver. ob. ¶ Cōtra iſud notabile z ꝓ iſtū tex. ſacit nā
5 rei legate trāſit dñiū ꝓſo iure in legatariū, vt in. §. p̄cedenti, ergo q̄ poſſidet pōt inſolidū rei vēdicatione cōuenirī. l. ij. §. fi. ff. de ꝑto. ſtip. rndet Bar. † qđ fuit hic legata res gēedis z nō teſtōris, vt dt tex. ibi nō trāſiuit dñiū. ſz agēdū eſt actione ꝑſonali q̄ nō pōt dari niſi ꝓ hērditarijs portiōibus. z ſic pōdera hic Bar. eſſe caſum qđ q̄n legat⁹ res heredis nō trāſit dñiū in legatariū, put tenet gl. in. l. ſi hērdis ſeruus. l. vbi dixi. §. c. l. z teſtator poſſit diſponere d rebus hērdis ſicut d ſua ꝓ p̄dicta l. vnū ex familia. §. ſi rez. ſ. ti. ſ. z iſtū tex. Dy. inducebat ꝓ gl. i. l. ij. C. cōia de le. q̄ z qđ etiā ſi res heredis ſit legata trāſit dñiū ipſo iure in legatariū, nā ſi trāſiret cōueniretur ſolus poſſeſſor rei vend. inſolidū qđ eſt ꝓ iſtū tex. z cū Dy. tenent Bal. z Sal. hic ſz aduerte ſcōz Jo. d Jm. qđ iſte tex. nō vī. pbare notabile p̄dictū, qđ dñiū rei heredis legate nō transeat ipſo iure in legatariū q̄ hic erāt omnes hērdes grauati z nō ipſe ſolus cuius erat res, vñ ꝓ partibus aliorū nō trāſit dñiū: nō tñ tex. negat quin trāſeat ꝓ parte ipſius heredis q erat dñs. ¶ Sed tu cane. q̄z imo Bar. videt velle q etiā ꝓ pte illi⁹ heredis q erat do. dñiū nō trāſiertur nec poſſet legatari⁹ ꝓ eū rei vē. agere. z ſz Bar. hoc nō pbet, tu pba optime. Nā ſz dict⁹ heres cēt do. z habe ret facultatē rei reſtituende, tñ q̄ nō poterat cōueniri rei vēdi catione non teneē actione perſonali inſolidum: q̄ rei vēdi catio concurrit cū actione perſonali etiam ſtricti iuris facit vt vn⁹ heredū q habet facultatē rei reſtituēde teneat inſolidū. l. in cōditiōe. ff. de cōdi. fur. z. l. cū plures. ff. ō vi z vi. ar. Bar. in. d. l. iij. §. heres. ff. cōmo. z latius in. d. §. cato. in. iij oppo. z Pau. de ca. hic. ad aliud ꝓ poſt tū. ergo cū iſte. tex. exp̄ſſe dicat qđ heres cuius eſt fundus legatus non tenetur niſi ꝓ parte ſua: ergo ineuitabiliter ꝓbat qđ dominiū in aliquo etiam ꝓ parte hēdis non eſt tranſlatum in legatarium. z iſta eſt vera induct. o de hoc tex.

¶ Superficarius q̄ poſſit legare ſuperficiē dño directo. Habens vti. c dñiū qđ pōt illud legare habēti directum. Superficies eſt ſeruitus large, z ꝓ ea non cōpetit confeſſoria ſed vtilis rei vendicatio.

Veritates

3 Seruitutes sunt indiuidue excepto vsufructu,superficies est diuidua.
4 Legatū rei proprie propter seruitutē alteri debitā nō valet
5 Feudum dicitur esse seruitus.
6 Dominū vtile nō pōt cum directo cōcurrere in eadē psona.

1 **Valet legatum.** †Superficiari⁹ pōt legare superficie dño directo soli.h. d.z.nc habēs vtile dñi pt filō legare habēti directū,z sic ōt ide in effectu.l.si dom⁹.§.fi ff.e.c. ¶ In tex.ibi,lz is dñs soli sit illud faciebat dubitationē i hoc tex.quāuis res sua ppria sibi legari no posset.l.& prietas.C.de leg.lz nō est sua pleno iure p pter superficiem que erat alterius,z ppter hoc vz legatum,si cut etiā valet in hac.l.in prin.z.l.nō quocunq;.§.si ex bonis. ff.eo.valet ergo legatum factū de specie directo dño.nō ex eo q̄ auferat lucrū in dñio,nec q̄ aliquod dñū accrescat directo dominio,sed quia extinguit vtile dñū q̄ habebat superficia rius dño remanet suum directū dominiū plenum z liberū z non impeditum aliqua seruitute. ¶ In tex.ibi,vt hac seruitute large loquit tex.ꝑm ꝓpe.Dy.Bal.Jm.Rap.Pau.ō ca. z ylo.q̄ superficies sit seruitus.nā nō est qualitas sed substan tia,ideo nō competit confessoria que datur pro seruitutibus. l.u.§.fi.ff.si cer.ven.sed superficiarius habet vtilez rei vēdica tionē.l.superficaria.ff.de rei.vē.z.l.j.§.q̄ ait.ff.de supfi.Jō cuz superficiarius habeat vtile dñiū non potest in re sua ha bere seruitutē.l.in re.cōi.ff.de ser.vrba.prędi.z.l.vti frui pn. filiusfructu⁹ pe.† z sic superficies nō est proprie seruit⁹,sed vale dominium.z sic est quasi seruitus.nam vtile dominiū se hz ad directum instar seruitutis:qz per ipsuz incommodatur directū.sicut incōmodat proprietas per seruitutē.Itē superfi ciarius hz quasi vsumfructū seu quēdam vsum,vt dicit tex.in l.j.§.pe.ff.de superfi. vnde sicut vsufructuarius hz totaz vti litatē rei,ita habens superficiem.z quod superficies nō sit,p prie seruitus comprobat subtiliter Ra.cu.per duo.* nā oēs seruitutes sunt indiuidue excepto vsufructu.l.pma.§.si vsum fructum.ff.ad leg.fal.iuncta.l.stipulationes non diuidūtur.in prin.ff.de ver.obliga.z tamen superficies secundum eum est diuisua.l.j.§.pe.z fi.ff.de superfi.Secūdo z meli⁹ ppter ser uitutem alteri debitam non valet † legatū rei proprie ipsius legatarij.l.meuius.§.fundo in fi.j.ti.j.z tamen ratione isti⁹ ser uitutis superficialis bene valet legatum factum domine dire cto ipsius rei,vi est tex.hic.Adde vltra scribentes † q̄ simplr feudum dicitur esse seruitus,iuxta nota.per gl.in.l.si cuius.§. primo.in ver.oportet.ff.de vsufr.per quā gl.ita i specie tenet Bal.in.l.si vxorē.ad fi.C.de pdi.in ser.z l.fi.C.de suis z legi timis in.c.ū.si de feu.fue.cōtro.inter do.z agn.Nā dñi directi quandaz seruitutē superficiario vasallo z emphyteute pp vti le dñū quod illi habēt. ¶ In tex.ibiz superficiē lucrifaciat: intellige p extinctionē vtilis dñi z dicte seruitutis:qz a talis seruitute tali supficiei liberat,z sic dominus direct⁹ incipit habere plenū z vtile dñū quale antea ñ habebat:qz si voluis set agere rei vēdicatiōe cōtra superficiariū fuisset repulsus ex ceptione.l.prima.§.is aūt.ff.de superfi.z hic in gl.vnde nanc 6 impugnatur ppietas finito vsufructu.† nō autē credas quod vtile dominiū possit concurrere cum directo in eadem perso na qz istud est impossibile.l.si heres institutus.in princ.ff.ad Trebel.z.l.stichum.§.aditio.ff.de solu:

Lex lxxxix.

¶ Sequitur.l.filio pater cum tribus.ll.sequentibus.

1 ¶ Filius cui facta sunt prelegata in testamento patris in quo est pro parte institutus potest legata acceptare z ab here ditate abstinere.
Boni viri execrantur lites.
2 Filius quando possit acceptare z retinere emphyteusiz ex cō tractu paterno acquisitaz pro se z filiis suis z abstinere ab he reditate paterna.
3 Emphyteusis accepta pro se z filiis z heredibus ita demū de betur filiis si sunt heredes.
4 Filius q̄ non possit feudū paternum retinere,hereditate pa terna repudiata.
5 Institutus heres a debitore fisci qui repudiat hereditatē pua tur omnibus bonis a testatore peruētis etiā tituloiter viuos.
6 Repudians hereditatem debitoris pie cause priuatur omni bus bonis eidem a testatore etiam inter viuos peruentis.
7 Dura sententia non est admittenda nec tenenda.
Sententia humanioz in dubijs est sequenda.
8 Opinio prima ex pluribus relata z non vltra censetur appro bata quando prima est benignioz z equitatem sapit.
9 Opinio quamuis dura a lege approbata sequenda est.
Statutum quamuis durum seruari debet.
10 Impugnās testamentū q̄ nullū cō modū ex eo consequi debet
11 Filius heres qui se abstinet ab hereditate defuncti iustis rō nibus non dicitur eius iudicium impugnare vel etiā iniustis, z intellige si est pro parte institutus datus z coheres.
12 Si vnus solus heres institutus vel plures heredes instituti repugnant testamēto,dicuntur illud impugnare.
13 Duobus heredibus institutis in testamento quibus testator prelegata fecit adiecit clausulā codicillarē in testamēto:si am bo repudiant hereditatem an petant prelegata ex codicillis.
14 Voluntas testatoris qñ est clara,nō debemus ire p cōiecturas
15 Beneficium abstinēdi cōcessum filijs in potestate eos redigit ad instar emancipatorum z tollit necessitatē nō suitatē.nu.⁹.
16 Filius inꝑtate non obstāte beneficio abstinēdi q̄ ipso iure sit heres z transmittit hereditatē patris nō aditā ad quoscunq;.
17 Filius emancipatus an bodie transmittat hereditatē patris non aditam sicut suus.
Emācipatus quod bodie succedit ad similitudinem suorum.
18 Suitas fundatur in patris potestate.
Suitas firmat tabulas pupillares tutele z libertat⁹ dationē.
19 Suus abstinens se ab hereditate patris potest intra triēniz renocare abstentionem suam si bona patris non sunt alienata.
20 Suitas an censeat sublata in his q̄ cōsernūt vtilitatē filiorū.
21 Filij in potestate quod secūdū.l.xij.tab.erāt z sui z necessarij.
22 Filius in dubio non presumitur se immiscuisse hereditati pa terne nisi creditores hoc probent.
23 Suitas an tollatur per dationem coheredis extranei vbi q̄ sic secundum communem opinionem.
25 Dictio bocamplius isto tex.q̄ inducat repudiationē diuisibilē.
26 Si pater diuisit inter eius filios hereditatē z insitutēdo eos heredes vnicuiq; eoz̄ fecit prelegata:q̄ si aliquis repudiat eius portionem hereditatis non habebit prelegatum.
27 Prelegata omnium bonorum vel maioris partis bonoruz q̄ veniant in restitutione fideicommissi.
28 Prelegata omniuz bonorū vel maioris partis que succedāt loco portionis hereditarie quod imputentur in falcidiā.
29 Filius in potestate si renuntiat hereditati paterne,an trans mittat prelegata.
Filius emancipatus hereditatez patris non aditā, quod non transmittat ex potentia suitatis.
30 Si filius pro parte institutus sit mortu⁹ anteq̄ repudiet hꝝ ditatē:q̄ nō trāsmittit prelegatū secus si vita eā repudianit.
31 Existens in mortis articulo qs adire nec repudiare possit he reditatem.
Conditio si heres non erit quod dicatur impleri vltimo vite spiritu non tamen conditio si heres repudiauerit.
Legare a seipso sibi est impossibile.
32 Conditio tacita que impedit legati cessionem z transmissionē, quod faciat cessare regulam catonianam.
33 Conditio appolita in institutione si intelligit repetita in pre legato,ea deficiente deficit legatum.
34 Prelegata posita loco portionum hꝝditariarū q̄ ex presum pta voluntate testatoris prohibētur ab hereditate separari.

i **Filio pater.** †Suus vel emācipatus p parte institut⁹ se abstinens ab hereditate paterna,prelegatū in totū a cohere de cōsequit etiā factū p verba repetitiua:nisi testōr aliud voluerit vel plegata loco hꝝditatis posuerit.h.d.cū tri bus.ll.sequentib⁹ vsqz ad.l.quelitū. ¶ Diuide istā legē cū tri bus sequētib⁹ in quinq; partes principales.In prima ponit decisionē in filio i potestate pro parte substituto cui factū est prelegatū,vt si se abstineat illud consequat a coherede.z assi gnat rationē decidēdi.In secūda que est i.l.seq.sed si nō alias ponit primā limitationē a i decisionē.l.precedentis qñ testōr cōtrariū exp̄esse voluit.In tertia in.l.nā nec emācipatus ex tendit primā decisionem loquentez in filio i potestate vt ꝑce dat etiā in filio emancipato,z assignat rationē huius extensio nis:qz filius in ptate p beneficiū abstinendi sibi cōcessuz a pre tore redactus est instar filij emācipati.In quarta,scz in.l.qd ergo.in prin.ponit aliam extēsionem ad primam decisionē vt procedat nō solum qñ filio in parte institūto est factū prelega tum simpliciter,sed etiā quādo est factū cū decisiōe repetitiua hoc ampli⁹.In quinta z vltima in ver.plane.ponit aliā nota bilem limitationē ad primā decisionē qñ testator in filios he reditatem per prelegata diuisit.z sic plegata loco hꝝditatis posuit. ¶ In istis ergo quatuoz.ll.ponit vna decisio cū dua b⁹ ampliationib⁹ z duab⁹ limitationib⁹. Decisio principalis est q̄ prelegatum simpliciter factum filio in potestate ꝑ par te institūto.ei debetur,quis se abstineat ab hꝝditate patris. Prima ampliatio est vt nō solum ꝑcedat in filio in ptate,sed etiam in emācipato.Secūda ampliatio est vt ꝑcedat nō solum

quãdo est factũ prelegatũ simpliciter. sed etiã qñ est factũ cuz dictione repetitiua hoc amplit'. ¶ Prima limitatio est. qñ testato' expresse voluit ꝓtiũ Secũa limitatio qñ abest efficax coiectura tacite voluntatis ꝓtie ponendo prelegata loco heredi tariaꝝ portionũ. z ita habes eruditã medullã istaꝝ quatuoꝛ legũ. ¶ No. ex isto tex. qñ filius in testamento patris est p parte institut'. z ẽt facta sunt sibi prelegata. põt abstinere ab hꝛditate paterna z acceptare legata q̃ est vtile. qñ hꝛditas eẽt implicita ionerib' z debitis z vellet euitare lites quas boni viri execrant. vt dicit tex. in. l. apud celsum. §. si qs. ff. de exce. do. z in. l. iteꝝ rem. §. fi. ff. de alie. iud. mu. can. fac. legatum autem nõ põt afferre nisi vtilitate. l. si hereditatẽ. in princ. ff. mã. per
2 istũ tex. no. Bal. egregium ar. † q̃ filiꝰ põt acceptare z retinere emphyteusiz ex cõtractu paterno acquisitã p se z filiꝯ suis, z sic q̃ pater fuit stipulat' p se z filiꝯ z abstinere ab hꝛditate paterna: nisi aliud cõstet fuisse de mẽte cõtrahentiũ: eo qꝛ talis emphyteusis descedit i filiũ titulo singulari, scz mortis causa capionis z agnoscere hanc mortis causa capionẽ. z sic separare emphyteuziz ab hꝛditate patris, sicut z sic separat plegatũ z sequunt Jo. de Imo. Flozi. z Ang. de perillis hic. de quo vt de per Bar. z alios in. l. si mihi z titio. ff. de ver. ob. cũ concoꝛ
3 dantiꝯ q̃ ibi tradi solẽt. ¶ † Intelligẽ z limita nisi pater esset stipulatus emphyteusiz p se filiꝯ z heredibus. tũc ꝓpter illã dictionẽ z heredibus filiꝯ nõ possunt venire ad emphyteusiz nisi etiã essent heredes patris: qꝛ cõcessio requirit vtrunq; copulatiue, scz q̃ sint filiꝯ z q̃ sint heredes. §. emphyteusiz. ĩ aut. de nõ alie. ꝑm Bal. in. l. vt iur. suiradi. §. si liberi. ff. de oper. li bel. Bal. i. l. tale pactũ. §. fi. per illũ tex. ff. de pac z in. l. empto re. C. loc. Bal. in. l. iij. in. xx. q. C. õ iure emphy. vt dixi late. Jo. de Imo. in. l. quod dicitur. ff. de ver. obli. z ibi late Alexand.
4 cum concoꝛdantiꝯ per eum allegatis. † Jn feudo autẽ pater no filius non potest illud retinere repudiata patris heredi tate licet pater illud acquisierit ꝓ se z filiꝯ. vt. c. j. in ti an
5 agna. vel ti. z in. c. filius. de capi. qui cur. vendi. ¶ † Adde tũ vnum casum singularem in quo institutus heres repudians hereditatem pꝛiuatur omnibus bonis ab illo testatoꝛe puẽtis etiam titulo inter vnuos, scilicet quãdo quis est institutus heres ab eo qui est debitoꝛ fisci vel reipublice ꝓpter tributa que tenet̃ soluere. z sic est specialis casꝰ fauoꝛe reipublice vel fisci. tex. est singularis ad literam in. l. heres. C. de omni agro. de ser. lib. xj. quem tex. Bar. ibi ad hoc reputat singularem cum etiam multum commendat Lu. ro. in. repetitione sua thetice similiter. C. ad. l. fal. in. xiij. spetiali pie cause inter cõtractus, vbi dicit quod ille tex. est vnicus in iure z perpetuo
9 memoꝛie cõmendãdus: † z per illũ text. singulariter refert in repudiãte hꝛditatez debitoꝛis ecclesie aut pie cause: occasiõe decimarũ que dicuntur tributa animarũ egẽtiũ. c. tua nobis. de decl. z. xvj. q. j. in. c. decime. nã pꝛiuabitur omnibꝰ bonis q̃ ab illo testatoꝛe vndecunq; et inter vnuos habuerit, z talia bõa debebuntur ecclesie. sed tu aduerte circa illum singularẽ tex. d. l. heredes. qꝛ ibi nõ habebat cohereditẽ cuius additõe posset ibi relicta i testamẽto ꝓfirmari: sicut habebat hic quia ibi solus erat institutus heres: ergo nõ videt facere ad tex. nostruz sicut statim. §. dica z in. iij. no. ¶ Secundo no. ex tex. ibi duris
7 sima sententia est † quod dura sentẽtia nõ est admittẽda nec tenenda. imo. ꝑm Bal. hic, dura sententia ꝓsumit falsa z nõ vera. Adde tex. in. l. ũ. que incipit. si quis ꝛruum. in. ij. respõ. ff. de cu. re. vbi dicit tex. sed hec interpretatio perdura z pernimium seuera est. in dubijs ergo opinibus humanioꝛ sententia semper est sequenda. vt est tex. in. l. nõ sine. circa medtũ. C.
8 de bo. que lib. hinc † quod licet quãdo referuntur plures opiniones, vltima celeatur approbata. vt. l. si idẽ cũ eo. §. fin. vbi notãt doc. ff. de iurisdi. om. iu. no. Bar. in. l. bona fides, per illũ tex. ff. de positi. gl. in. l. qui filiũ. §. Sabinus. ff. ad Treb. tñ qñ prima opinio sapit equitatem vltra rigoꝛe. tũc prima opinio censetur approbata, z illa est tenenda ꝑm Are. in cõsili. clxiij quod incipit. diligenter z mature discussis. per gl. in. l. si cum
9 exceptione. §. sed z h quis. ff. q̃ met. cau. † Limita quando lex expresse aprobat sententiam duram z asperan. illa sequenda est. vt est tex. in. l. prospexit. ff. qui z a qui. ibi, quod quidẽ per quam durum est sed ita lex scripta est, z per. d. l. prospexit. ꝺt Bal. in acceptam. circa fi. C. de vsu. ꝺõ statutum licet durũ seruandum est alibi tamen probat tex. in. d. l. ij. post medium. ff. ꝑ custo. z ex bib. re. q̃ a duritia. l. ꝙuis ita scripta sit est recedendum illud procedit in legislatoꝛe qui ulterius procedit ita disponendo. Jte duricies, d. l. prospexit, fuit inducta rõne publice vtilitatis, vt criminoli reperiantur, z vt prohibiti manumitti quãtis inculpabiles sint: tamẽ sint soliciti delinquentes perquirere secundũ Andre. de Jser. in. c. j. §. li. de capi. qui cu ri. vendi. licet Bartol. in. l. non dubium. C. de leg. reciprat. Jac. de Are. dicere q̃ illa. l. prospexit. caret spiritu. dixi plene in. d. l. nõ dubium. vbi relatis aliozum opinionibus posui verã rationã ad illuz tex. in. d. l. prospexit. ¶ Tertio ponder. tex. fb. nõ enim impugnat iudiciũ ab eo, vbi iurisconsultus respondet tacite obiectioni. nã videbatur filiũ repudiãte seu abstinẽte se ab hereditate patris nõ debere habere aliquod plegatũ:
10 † nã ex eo q̃ quis impugnat nihil cõsequi debet, vt in regula ex eo. de re. iur. i. vj. facit. l. in seruitute. C. sz z si quis. ff. ẽ. do. libe. z. l. filiũ. §. omnibus. ff. de leg. prestã. vnde qui impugnat testamentũ perdit ea que ex testamẽto oneruntur. l. j. ff. ẽ bis qui. vt indi. z ideo filius impugnans testamẽtũ patris pꝛiuatur substitutiõe pupillari cũ esset substitutus pupillariter fratri suo pupillo vt est tex. in. l. si is q̃ cõtra. ff. de vulg. z pu. non tñ pꝛiuat̃ his que alitꝛ de obuenũt quã ex testamẽto, vt donatione causa mortis. l. i. z ibi gl. no. ff. de inoff. test. Bart. in. l. cũ
11 pater. § libertis. j. ti. i. huic obiectiõi respõdet tex. vt habes i litera, z sic nota † q̃ heres nõ dicitur iudicium defuncti impugnare. si se ab eiꝰ hereditate abstinet iustis ratiõib' motus, vt dicit litera. ideo plegatũ nõ perdit. Jtem si iniustis rationibus motus. qꝛ in adeũda vel repudiãda hereditate sufficit p ratione volũtatis. l. qꝛ poterat. ff. ad Tre. limita istã tex. vt pcedat quãdo filiꝰ fuit p parte institut' z sic habet cohereditẽ, z tũc licet se abstineat ab hꝛditate patris: nõ dicit impugnare indiciũ testatoꝛis. ex quo habet cohereditẽ. z sic sua repudiatio nõ ha
12 bet effectũ impugnatiõis alio cohereditẽ adeunte. † sz si esset solus institutus. vel si sunt plures z oẽs impugnãtitũc bñ dicũ tur impugnare iudiciũ defuncti. qꝛ tunc corruit tota volũtas testatoꝛis, z eis disposita in testamẽto annullant z reducũt rẽ ad cãm intestat. l. questum. ff. de acqui. her. z. l. si nemo. ff. ẽ testa. tut. z. l. eaz quã. C. de fideicom. z hoc modo respõdẽt Bar. z doc. hic, z i. l. qui filiab'. §. fi. ff. e. ad. l. si patroni. §. quid ergo in ver. cur. eiũ nõ vt indignũ. ff. ad Tre. q̃ ideo ibi dicit impugnare repudiãdo qꝛ solꝰ erat institutꝰ. sz tu fundamẽtali' ad uerte q̃ ite tex. nullatenꝰ posset pcedere q̃tũ ad ꝓlegata quãdo solꝰ filiꝰ fuisset heres instit'. nã tũc nõ esset tractãdũ de prelegatis qꝛ sibi ipsi a seipso ꝓlegari nõ potuisset, z sic plega ta fuissent in totũ nulla. l. legatũ. §. j. e. l. z quidam si duobꝰ. §. e. Jõisse tex. cũ misterio ponit casum qñ filiꝰ fuit solũ ꝓ parte institut'. z sic habuit cohereditẽ. ¶ Sed hic cadit
13 pulchra difficultas. † pone testatoꝛ institut duos hꝛdes puta filiũ z aliũ z eis reliquit plegata, deinde apposuit clausulã codicillarẽ q̃ si nõ valebit iure testamẽti valeat iure codicillozũ que clausula cõiter apponitur in omnib' testamẽtis. ẽbo repudiauerũt hꝛditatẽ ã potuerũt ꝛtute clausule codicillaris petere plegata a venientib' ab intestato. est necessarius passus ad intellectũ tex. solus Raph. cu. hic tenet q̃ nõ. qꝛ cũ ambo repudiauerit dicunt iudiciũ defuncti impugnasse, ergo nihil debẽt posse ex eo cõsequi. argumẽto hui' tex. a ꝓo sen su. sz tu caue. qꝛ isti repudiauerũt iudiciũ testoꝛis nõ simplr sz quo ad volũtatẽ testamenti vñ cum in testamẽto sit adiecta clausula codicillaris. ista plegata. tũc petunt ex clausula codi cillari succedẽtia ab intestato. z via cause itestati. l. ex ea. §. i. ff. de testa. l. postbu. §. si paganus. ff. de inoff. rup. l. ab intest. z. l. si qs cũ nullũ. ff. de iure cod. si ẽtingeret in facto esset que stio ꝓ amico. ¶ Quarto põdera tex. in. l. sequenti, ibi lz cõ cõditionaliter expresserit. nã sensus est q̃ lz testator nõ expresserit conditionaliter si filiꝰ meus repudiauerit hereditatẽ, no lo q̃ habeat plegatũ. ĩ si aliter expresse apparet de volũtate testatoꝛis q̃ p istã formalẽ expressionẽ cõditiõis stãdũ est vo
14 lũtati testatoꝛis. † qꝛ q̃ volũtas testatoꝛis est clara, nõ est eũ dũ per coniecturas. ij. l. ad fi. C. de li. ꝓ. l. ille aut ille. §. cuz in verbis. z. l. nõ aliter. ff. de leg. iij. qꝛ in claris z certis nõ est locus cõiecturis. l. cõtinuꝰ. §. cũ ita. in fi. ff. de ver. ob. z. l. pedi culis. §. argento. ff. de aur. z arg. leg. ¶ Quinto no. in. l. nam
15 nec emancipatus. † q̃ beneficiũ abstinendi concessum a ꝓtoꝛe filiꝰ in potestate redigit eos instar filiozũ emãcipatozũ. vt si cut emãcipati sunt volũtarij heredes ita filij in potestate, z sic equiparatio fit inter suũ z emãcipatũ. ꝓpter beneficiũ abstinẽ di. ꝓpter q̃ filij in potestate sunt reddacti instar volũtariozũ heredũ. lz ff. l. xij. tab. essent su. z necessarij hꝛdes. similẽ tex. habes i. l. ꝓ herede. §. papinianꝰ. ff. de acqui. her. z in. §. sic permittit ꝓtoꝛ. insti de her. qua. z diffe. ¶ Jtelligũt Bar. Bal. Ang. z omnes alij indifferẽter procedere i eis que essent dãnosa filiis, puta si cogerent inuiti esse hꝛdes z sic esse astricti onerib' hꝛditarijs, z sic ꝓstationi legatozũ. Secꝰ in his
16 que respiciũt cozã cõmodũ z vtilitatẽ, † qz i his idẽ operat̃ sui tas in filiꝯ in potestate nõ alijs operabat ante beneficiũ absti nẽdi cõcessum a ꝓtoꝛe, vt est tex. melioꝛ de iure in. l. si filiꝰ q̃ patri. ff. de vul. z pup. vnde nõ obstante beneficio abstinendi filij potestate sunt ipsi ture hꝛdes. l. j. §. ũ sunt i potestate. ff.

siqs omiſſ.cau.teſt.Ideo tranſmittunt hereditatē patris non aditam ad quoſcunqꝫ heredes ſcōz cōem opi.l. apud hoſtes. C.de ſuis z leg.l.x militari.§.fi.ff de teſt.mil.l.ſi fratris.C.ō iure delib.z ita firmat Bart.in.l.ſi infanti.vbi late dixi.C.de iure delibe.z latius Bar.z alij in.l.ventre.ff.de acqui.her.ſe cus filijs emancipatis.ſed aduerte q̄ idem Bart.in.d.l.ven
17 tre.dubitauit †nunquid hodie emancipatus tranſmittat he reditatem patris non aditā,ſicut ſuus,attento q̄ emancipa tus hodie ſuccedit in ſimilitudinem ſuozuꝫ.l.meminimus.C. de legi.her.z qz hodie ſublata eſt differētia emancipatiōis z patrie poteſtatis.§.nullā.in auc.de her.q̄ ab inteſt.z ſup hoc
18 Bar.ibi relinquit cogitādū:tñ cōiter doc.ibi cōcludūt †q̄ nō qz ſuitas fundat in patria poteſtate regulariť.§.ſui.inſt.ō he re.qua.z diff.vt per Alex.in.l.cū quidā.§.ſuum heredem.ff.ō acqui.her.z in.l.ſub conditione.ff.de lib.z poſt.z in.l.ſi eman cipatꝰ.q.C.de col.cum concordantijs per euꝫ allegatis,z te nent communiter Mod.in.l.gallus.§.z quid ſi tantum.ff.de lib.z poſth.Item propter exiſtentiam ſuitatis confirmantur tabule populares z tutele z libertates dato q̄ filiꝰ ſe abſti nuerit ab hereditate.l.illiꝰ q ſe paterna.z.l.queſitū.z.l.iij.ff.ō acqui.her.z.d.l.ſi filiꝰ qui patri.ff.de vulg pu.nō ſic ieman
19 cipatio.†Itē ſuus abſtinēs ſe ab hereditate patris pōt intra triennū oſtenſionē ſuā revocare,ſi bona prīs nō fint interim alienata.ſecus in emancipato.l.ſi.vbi dixi.C.de re.be.habeť
20 in.l.ſi qs ſuus.ff.de iu.deli.†ſed tu aduerte licet Bart.z oēs indifferēter ita teneant q̄ in his q̄ cōcernūt cōmoda z vtilita tē filiozū:tuns ſuitas nō intelligiť ſublata,ſecus q̄n eſſet dāno ſuz filiōz z tūc ſuitas nihil operatur:z ſic volunt doc.q̄ pretoz concedendo beneficiū abſtinēdi,non ſolū abſtulit neceſſitatē
21 ſed etiā ſuitatē,cū limitatione proxime dicta.ego† aūt ſemp tenui z ſemper tenebo q̄ filiꝰ in poteſtate fz.l.x̄ꝰ.ita erāt ſui z neceſſarij.z ſic habebant duas qualitates.d.§.ſui inſt.de her. qua.z diff.z pretoz dādo beneficiū abſtinēdi bene ſubſtulit ne ceſſitatē:ne inuiti eſſent hēdes,z ſic aſtringerent ad onera he reditatis.z ſic ad preſtationē legatoz,ſed nō ſuſtulit ſuitatez: que nō pōt afferre niſi cōmodū z vtilitatē filij.Unde cū bene ſit abſtinendi ſit inductū in fauoꝛē filiozū nō debet in eozuꝫ damnum retoqueri.l.q̄ fauoꝛe.C.de le.z qō beneficiū abſti nēdi tollat ſolū,neceſſitatem,facit bene text.in.l.neceſſarij.ff. de acq.her.z in.§.ſui.iūcto.§.ſeq.ſed hic permittit ꝓtoz.iſti tu.de her.qua.z diff.z.l.i.§.qui ſunt in ptāte.ff.ſi qs omi.cau. teſt.z hoc eſt q̄ etiā dicit iſte tex.in iſta.l.nam nec emācipat ibi ꝓtoz eū permittēdo his qui ſunt in poteſtate abſtinere ab hēditate paterna liberū arbitriū adeūdi cōceſſit.ergo ſolū di ſpenſauit circa neceſſitatē vt efficerentur volūtarij:nō aūt ali quid circa ſuitatē amouēdā diſpoſuit.z ita tenendo ſuperflua erit ſolutio Bar.z doc.hic.¶Sexto no.ex ea.l.nā nec emāci
22 pat⁹ ſcōz Wy.Bal.z alios †q̄ filiꝰ i dubio nō p̄ſumit ſe im miſcuiſſe hēditati paterne,niſi creditores hoc probēt:cū ha beat beneficiū abſtinendi z ſic intētio creditozū agētiū ꝫ filiū tangꝫ ꝫ heredē patris nō eſt fundata:niſi ꝓbēt q̄ ſe immiſcue rit.l.j.C.ſi vt ſe ab.he.ab ſicut ſi nō eſſet fundata ꝫ emācipatū z ita tenēt glo.z doc.in.l.ſi cuꝫ dotem.§.trāſgrediamur.ff.ſol. ma.z in.l.neceſſarij.§.ff.de acq.her.Ly.Bal.z alij in.d.l.j.C.ſi vt ſe ab here.abſti.z ideo vī q̄ hodie non habeat locum illud Apoſtoli ſi filius ergo heres.¶Septimo ſubtiliter no.ex ea
23 l.ſcōz Chriſto.de caſtel.z Rap.cu.hic †q̄ per dationē cohere dis extranei nō tollitur ſuitas nec neceſſitas filij in poteſtate Nam in iſta.l.filius in poteſtate habeat coheredē:vt expreſſe dicitur in duab⁹.l.p̄cedētibus,z iſtud neceſſariū eſt dicere. Alias frustra tractaret de p̄legatis ſque a ſeipſo ſ.abijpſi fie ri nō poſſent q̄n ſolꝰ eſſet inſtitutꝰ,vt dixi.§.in iij.no.z tex.iſte dicit q̄n filius in poteſtate ſe abſtinuit beneficio ꝓtoris:ergo p dationē cohēdis extranei nō erat ſublata ſuitas nec neceſſi tas q̄ tunc nō ſe abſtinuiſſent beneficio pretoris.Iſtud tñ eſt ꝫ cōem opinionem gloſſaruꝫ z doctoꝛum in.l.filius qui patri ff.de vulg.z pup.z in.l.ſi filius heres.ff.de lib.z poſt.z dicit Ang.de perillis hic qō audiuit Padue in publica repetitiōe qō Rap.cu.ſolitus erat dicere quod hic erat caſus ineuitabi lis contra cōem ſententiaꝫ quod dictio heredis extranei indi ſtincte nō tollit exiſtentiam ſuitatis inducendo vt ſtatim dixi expreſſe no.iſtum tex.tamen ſuſtinendo cōem opin.poteſt ad iſtū tex.dupliciter reſpōderi ꝓmo ſcōz Ang.ō periglis q̄ iſte ter.non includenter probat:qz non apparet q̄ hic cohēs fue rit extraneus.ſi eñ fuiſſet ſuus clarum eſt q̄ ſuitatem non tol leret.l ſi filius qui patri.ff.de vulg.z pu.z licet nō apparet q̄ tex.in iſtis.ll.magis loquať de coherede extraneo quā ō ſuo: tñ patꝛquā iſti ter.loquuntur de coherede z poſſunt compre hendere coheredem ſuum:ergo ſequitur quod neceſſario non probant opi.Chriſto.z Raph.z vltra eum pondera tex.in.l.

quid ergo in ver.plane vbi dicitur:plane ſi pluribus filijs in ſtitutis,vbi erat coheres,ſꝫ nō extraneus imo alius ſuus,nō reſtringo tamen ad illos terminos iſtas tres leges p̄cedentes qz ibi ponitur caſus particularis.z particularis limitatio ad principalē deciſionē iſtarū legū.Secundo vltra cū reſpōdeo tenendo opinionē quam tenui.§.in.v.not.quam puto veram
24 †quod pretoz per beneficium abſtinendi ſoluꝫ ſuſtulit neceſſi tatem non ſuitatem prout clare vī dicere iſta.l.nam nec emāci patus ergo non obſtāte beneficio abſtinēdi duraret ſuitas.z illa potuit tolli p dationē cohēdis extranei cum pretoz p hū ficium abſtinendi eū fecerit de neceſſario volūtarium heredē in hoc redegerit iſtar emācipati.¶Octauo no.in.l.qd ergo. q̄ quādo pater filio in poteſtate,p parte inſtituto fecit plega tū cū dictione repetitiua hoc amplij⁹ non eſt abſimilis caſus pretoꝛi poſito in.l.filio.prime precedēti,vt ſicut ibi filiꝰ ſe ab ſtinēs ab hereditate paterna,tamen conſequitur prelegatuꝫ:
25 ita erit hic.†Dubiū faciebat qz per verbū hoc amplius,indu citur repetitio p̄cedētiū.l.legata inutiliter.ff.co.z.l.ſi ſeruꝰ le gatus.§.ſi ei cui.j.e.z ſic videbatur mixtum prelegatū cū por tione hereditatis:ergo videbat nō ſeparabile ab hereditate. contrarium dicitur in hoc tex.qz verba hoc amplius,nō indu cūt repetitionē indiuiſibilē,ſed diuiſibilē,ita eſt caſus nota bilis hic.ratio decedēdi poteſt eſſe:qz iſta ꝛba repetitiua fue runt poſita ad augmentum filij ergo nō debent operari dimi nutionem.d.l.legata inutiliter.cū li.Item cū ſint inducta ſa uoꝛē filij,non debent operari odiū z damnum.l.qō fauoꝛe.C. de legi.z in regula q̄ ob gratiā.de re.iuri.vj.¶Nono z vlti
26 mo no.in ver.plane.tex.ſingu.q nō eſt alibi in iure † q̄ ſi pr̄ inſtituit filios hr̄des,z oia diuiſit iter eos,ne poſtea deuenīt ad rixas.qz cōmunio ſolet diſcoꝛdias excitare.l.cū pater.§. dulciſſimis.ff.de le.iij.z vnicuiq̄ via plegatoꝛū aſſignauit cer tā pt̄ē z ſic diuiſit hr̄ditatē inter filios inſtitutos p plegata,q̄ ſi aliquis repudiat partē ſuā hereditatis,nō debet habere p legatū,q̄ eſt bene notabile z ſīm Pau.de ca.ſi non haberem⁹ iſtum tex.eſſet ſatis dubiū,z eſt ratio:qz iſta prelegata ſucce dūt i locū portiōis hereditarie qz vnuſquiſq̄ filiozū debet habe re:ideo aſſumūt naturā hr̄ditatis cuius loco ſuccedūt.l.Im perator.§.ſi.z.l.ſeq.j.tit.j.l.fi.te.§.j.ff.de cōd.z dem.z.l.ſi do nare.§.j.ff.de dona.inter vi.z vxo.tō idē indicamus de iſtis p legatis q̄ de portione hereditatis.Itē iſta plegata diuiſoria bonozū ſunt facta in executionē inſtitutionis.vt obuietur diſ coꝛdijs vt dixi,ideo nō poſſunt ſeparari ab inſtitutione:qz nō eſt in poteſtate heredū conſequi commoditatē reiectis oneri bꝰ hr̄ditarijs.¶Hinc ex iſto tex.plura poſſunt vtilia inferri. Primo infert notabiliter Bar.hic,z in.l.z̄dar cell⁹.§.q̄am
27 libertis.ff.ad Tre.† q̄ lꝫ plegata facta heredi non veniāt i re ſtitutione fideicommiſſi vniuerſali,quādo heres eſt gravatus de reſtituēdo portionē ſuā:vt.l.ſi titius.ff.ō le.iij.tū qñ eſſent plegata omniū bonozū vel minoꝛis partis tūc bene veniret in reſtitutione fideicōmiſſi:qz ſuccedūt loco portionis hēdita rie z de eis indicamus prout de pte hr̄ditatis,vt eſt ter.nota bilis hic cū Bar.tenēt Ang.Pau.de ca.Flo.z Bng.ō perik lis hic Bal.in.l.cum virum.C.de fideicom.Item latius tenet Bar.in.d.§.quidez liberis.z ibi Imo.Alex.z ibi Bart.reſpō det ad illum tex.in verbo maximam partem.qui videtur ob ſtare:per quem tex.Raph.cu.hic reprehendit Bart.z dicit eum dicere contra caſum illius tex.ſed reſpōde vt ibi p Bar.
28 Hinc z ſecūdo pōt inferri z quidē notabiliter † qō lꝫ in falci diā nō imputētur niſi ea que titulo inſtitutionis heres petipit l.in quartā.ff.ad.l.fal.tamē imputarentur iſta plegata oiuꝫ bonozū vel maioꝛis partis,que ſuccedūt loco portionis hēre ditarie,z ita etiā tenet Bng.de perillis hic,z bene not Ter tio infert Raph.cu.qō ſi inſtitutus moꝛeret ante aditā heredi tatē ita qō nō trāſmitteret etiā iſta plegata,ne hēs eī⁹ habeat plegata ſine onere hereditatis qō ipſe habere non poterat.
29 Sed tu caue:qz filius in ptāte de quo loquitur iſte tex.heredi tatē patris nō aditā trāſmittit ad quoſcūqꝫ,vt dixi.§.in.v.no. tū Rap.loquiť cū grano ſalis,eo caſu quo nō trāſmitteret,z li cet nō ꝺclaret,tu declara,qñ filius renūciaret hr̄ditati pater ne,qz valebat plegatū,vt dicit iſte tex.i fi.vbi q nō agnouit hereditatē,tūc nō trāſmittit.l.filius qui ſe paterna.ff.de acq. here.z.l.vnica,in ver.ſi tū hr̄ditatē nō recuſant.C.de his qui ante aper.tab.qz tranſmiſſio nunq̄ fit qñ hereditas recuſať vel qñ eſſet filius emancipatus qui hereditatez patris nō adi tam et potētia ſuitatis nō trāſmittit,vbi dixi.§.in.v.notabili. ¶Lapio gl.primā in verbo petitionē,quā diuide in tres par tes in prima declarat tex.z allegat quatuoꝛ cōcordātes.In ſecūda op.z ſo.z eſt fortius z difficilis oppoſitio,vt.j.patebit In tertia etiā opp.z ō ſo.ſe remittit,ſed a eſt ibi,ſꝫ contra.j.ti. Tertia z vltima eſt ibi,item ⁊tra.j.de exce.dol.¶In ſecū

da pte gl. ibi nō extitit cōditio eo viuo. Ita sol. gl. tenēt Bar. z cōiter doc. gl. z doc. in. l. qui filiabus. §. fi. ff. e. z in. d. l. miles
30 §. p20 parte. j. ti. j. † ⁊ hic sol⁹ p20 parte institut⁹ repudiauit in vita hereditate patris, Ideo consequitur totū plegatū ab herede. ibi aūt p parte institut⁹ mortuus est anteq̄ repudiaret hereditatē: vnde heres eius nō pōt cōsequi integrū plegatum vt ibi. eo qz plegatū portione tāgēte ipsum instip20 totū hz tacitā cōditiōez: si repudiauerit hereditatē: qz a seipso sibūpsi plegari nō potuit. l. legatū. §. hēdi. j. eo. l. z qde. z. l.
31 plane. §. si duob⁹. ff. e. † vñ si decedat nō repudiata exp̄esse hereditate certe in extremo mortis articulo dicit p ditio qz tūc repudiare nō pōt sicut nec adire: vt est gl. reputata singularis in. l. fi. ff. oñ dies leg. ce. nimirū si illa portio plegati nō trāsmittit ad heredē. cōtra istā cōem solutionē glossar. z doc. foz titer facit: qz q̄n p20 parte institut⁹ mortuus ante adita hereditatem dicit in vita cōditionē extitisse: cū in vita d. signat esse heres qz vltime vite spiritu adire nō pōt. p gl. singularē in. d. l. fi. ergo plegatū dz in totū deberi eius heredi. Huic difficulti respōdet Bar. in. d. l. miles. §. p parte. ⁊ hz cōditio si heres nō erit: de qua loq̄t. d. l. fi. dicat impleri in vita i vltimo vite spiritu vt ibi est ter. apertus in. l. ab oībus. §. cū quidā. in fi. j. e. tū cōdō si heres repudiauerit: qnā Bar. st ineſſe plegatario nō pōt ipleri vltimo vite spiritu cū necesse sit q̄ exp̄sse repudiet. Sed adnerte qz dicere put st Bar. ⁊ cōditio citata q̄ est plegātis facta instituto p parte est illa si repudiauerit z non illa si heres non erit. nescio vnde somniauerit Bar. ista est quedam diuinatio Raph. cu. ex alio reprehēdit Bar. ⁊ imo etiā nō subintelligatur illa tacita ꝑditio quā dicit Bar. si repudiauerit hereditatē: qz legatū est de se omnino purū. z semp valet dūmodo legatarius nunq̄ adeat: si aūt adiret bene corrueret legatū p20 parte sua qz est impossibile a seipso sibi legari. z p terea dicit Raph. ⁊ nunq̄ vidit aliquā bonā rūsionē ad. d. l. miles. §. i. tū rūdet ⁊ vbi vbū portiones importāt totum. vt l. coheredi. §. fi. ff. de vulg. z pup. z sic dum tex. st ⁊ transmittit portiōes, intelligitur totū plegatū capi cōdo portionē p ipsoto z hoc mō pcordat cū isto tex. z dicit ⁊ ita ēt intelligūt Ja. de are. z Alb. de ro. in. d. l. miles. §. p20 parte. Sed ista solutio impropriat tllū ter. vnde est reūcieda: vnde tenendo sol Bar. z cōmunē nō obstat impugnatio Raph. dū dicit ⁊ istud legatum semper est purum, z nō est tacita cōditio, si repudiauerit hereditatē. z hoc nā est verū: patet nā si postea inst tut⁹ repudiaret hereditatē legatū nō valeret p20 ea parte, p qua erat institutus z p20 qua a seipso subūpsi legari nō potuit: qz obstaret regula catoniana q̄ impediret ex post facto, ppter repudiationē reconalidari legatū, p illa parte instituti p20 quo ab initio nō valuit. vnde necesse est dicere ab initio ieise tacitā cōditionē si repudiauerit: nā plegatū factū instituto, p parte valet i totū, si repudiat hereditatē: si vero adeat redditi nullū, p parte, p qua est heres. medio aūt tpe pēdet sub cōditione tacita si hēditatē repudiauerit. ideo cessat regula catoniana que nō hz locū in legatis cōditionalib⁹. l. certa i p̄in. ff. eo.
32 . l. pe. ff. de reg. cato. † z cōditio tacita q̄ impedit legati cessionem z transmissionē, vt hic facit cessare regula catoniana. fin Bar. in. l. j. ff. de re. cato. i. l. si domino stich⁹. post gl. ibi. j. eo. z in. l. si optio. ff. de op. le. Bar. z Flo. in. l. serui filius. in p̄ine.
33 p tllū ter. s. e. ¶ † In gl. ibi, sol. vt. C. dicit ⁊ in. d. l. fi. §. fi. ff. ō excep. do. plegatū habebat in se aliā cōditionē q̄ istā tacitā si heres nō erit, vel si repudiauerit: qz ibi filia erat instituta in parte sub cōditione, si coheredes ab actione tutele liberasset, z illa cōditio apposita in institutione intelligit repetita in plegato, ideo ea deficiēte deficit etiā legatū. ¶ In ver. plane. l. q d ergo. gl. j. z. s. incepte figurāt casū z dicit Bar. ⁊ nescit qd dicant. Item postea solvēdo cōtrariū ⁊ hic filius habet istud plegatū a lege, ideo nō pōt illuz separare ab hereditate: sed in l. qui filiab⁹. §. h. ff. eo. hz plegatum a testatore: est exp̄esse cōtra istum ter. dum dicit qd testator verbis legatorū bona inter vivos diuisit: ergo illa plegata habent a testato
34 re. Item ter. subdit vo' ūtatis ; ratione. ergo ista plegata, ꝓbi bent separari ab hereditate propter p̄sumptam volūtatem testatoris, cū tala legata sint ponita loco portionū hereditariarum. prout gl. dixit in gl. pe. z etiam glo. fi. declarando vt plenius dixi. s. in tex. in vltimo notabili.

Lex xciij.

1 ¶ Verbum assignare quot modis capiatur.
2 Pretium instum rei immobilis quod probatur secūdum estimationem redditūum qui inde percipiuntur.
Practica probandi verum valorem rei.
3 Respectus ad fructus z redditus rei quod potius habeē quā ad valorem vt exactio sibi inquantum aliquis facere ponit.
4 Omnis pactiose quod sint quodammodo steriles.
5 Pretium instum fundi vel domus: quod sit quantuz capiunt eius redditus in. xx. annis vel in. xxv.
6 Sola presentia non indicat consensum.
7 Presentia z taciturnitas non preiudicat vbi contradicēdo actus non potest impediri ne fiat.
8 Consentiens alienationi rei sue sibi non preiudicat in pretio
9 Fideicommissarius in casu huius. l. quando possit petere pretium ab heredibus.
10 Mutuās pecuniā simpliciter nō adiecto tēpore quo debet remanere penes debitorez, videt ⁊ incontinenter possit repeti.
11 Qui diu p20 alio stetit obligatus potest agere vt liberetur.
Dictio diu intelligitur arbitrio iudicis.
12 Quando quis tenetur ad quantitatem respectu rei, soluendo ipsam rem liberatur.
13 Obligatus ad quantitatem respectu certe speciei, illa specie per empta liberatur etiā a quātitate.
14 Emens rem communem cum alio intelligitur etiam partem suam emere.
15 Donare videtur ille qui non opponit exceptionem quam opponere potest.
16 Heres si vendit rē legatam de cōsensu legatarij an legatarij habebit saltem pretium, vel sibi etiaz in pretio preiudicauit
17 Creditor si consensit debitori vt vēdat pignus salvo iure suo ⁊ sibi non preiudicat.
18 Fideicommissarius cōsentiēs alienationi de re sibi legata que fit ex necessitate sibi non preiudicat.
19 Donandi animus nō presumitur vbi potest capi alia leuis cōiectura quam donationis.
20 Causa limitata consensus prestiti in cōtractu, limitatū debet p20cedere effectum.
21 Donatio quod magis presumenda sit cōsētiente quādo alienatio fit ex causa necessaria: quam quando fit voluntarie.
Donatio quod presumatur quando quantitas datur indigēti z est modica vel esset dato coniuncte persone. ibi. nu. 8.
22 Res si legatur ex ea percipiatur annuus reddit⁹, res ipsa videtur legata z annuus redditus.
23 Legatarius qui vltra legatū erat consequutus aliam libertatem a testatore si consensit alienationi facte per heredē de legata: quod videtur donare.
24 Jus patronatus libertorum quod transit etiam ad heredes extraneos.
25 Prohibitio alienationis facta fauore personarum si consentiant alienationi nihil operatur.
26 Testator relinquēdo rē in pluribus z vetādo alienari eoipso videtur fideicommittum vicissim relinquere, si contingat alterū eorū alienare.
27 Consentiens alienationi rei sue quam nō possideat, an videatur sibi preiudicare etiam quo ad pretium?
29 Fideicommissarius consentiens alienationi rei que ad eūerat peruentura in casum quo alienaretur, sibi preiudicat.
30 Si vendens rem alienam dicat vendo rem istam titij, quod videtur vēdere nomine ipsius titij, z titius poterit ratū habere.
31 Cōsentiēs alienationi rei sue regulariter quādo sibi ꝓiudicet.
32 Dominus si cōsentiat vasallo vel emphyteute alienādi fendū vel fundum emphyteuticam quod sibi in totum preiudicat.
33 Dominus sciēs z patiēs vasallum feudum alienare, videtur consentire nisi erraret.
34 Primogenitus ad quod debet deuenire feuduz si cōsentit secundo genitum inuestiri sibi preiudicat.
35 Consentiens alicui donanti rem suaz sibi in totuz preiudicat.
36 Donatio presumitur ex conuentione personarum, z supra numero. 28.
37 Consentiens testatori leganti rem suam, an videatur donare Et an possit consensum illum renocare. nu. 45.
38 Filius familias de consensu patris an possit legare rez patris p20 anima.
39 Legatario cui fuit per testatorē res titij legata ipso titio consentiente, an detur actio ex testamento contrahentium.
40 Testator sicut potest stipulari heredi: quod ita etiam possit stipulari legatario.
41 Heres pōt p20 re titij legata scio, titio cōsentiente agere p̄tra titium actione mādati vel de dolo, z det legatario rē legatam
42 Legatum quod sit quedam donatio.
43 Presens z tacens legato facto de re sua sibi non preiudicat.
44 Consentire non videtur qui patitur aliquem testari de re sua
45 Legatū factū de re quā testator ignorabat aliena sciēte z presente domino valet z datur actio heredi cōtra consentientē.
46 Dominū rei extranei legate de expresso eius cōsensu, ꝙ non transeat ipso iure in legatarium.
48 Pretium in vnicersalibus quod succedat loco rei.

Si fundum

SI fundus per fideicom. Legatarius consentiens alienationi rei a testore sibi pure relicte pindicat sibi in rem & in pretio q ad huc pt petere. Ite hrs q est obitor & titatis respectu rei alienate soluendo relegatā liberat a obito ptij.h.d.z est difficilis fz Bar.z fm Rap.co.est tex.multum singularis.z Bau.de ca. in duob locis reputat istuz text.singularem z non esse alibi. ¶ Dividit in tres partes. In prima ponitur thema ex quo de duob dubitat. In seda respondet prime dubitatioi. In tertia rndet alij dubitationi.seda ibi,placet tertia ibi. Marcellus no.z dum tex.in illa tertia parte dicit Marcellus notat.dic determinando:nō aūt reprehendendo nec corrigēdo: qz etiā effectualit tenet gl.fi.hic. ¶ In tex.ibi,propter es alienū hereditariū.intelligeq tamen nō absolvebat patrimoniū defuncti:imo hereditas erat solvēdo pro debitis z p legatis,& fideicommissum fuisset inutile.l. vniuerse.C.eo.z.l.pr filiū.ad finē prin.j.ti ij.z vendebatur fundus legatus de consensu fideicommissariorum:qz forsā hereditate nō erāt alie res ex quib ita facile posset redigi pecunia exoluēda creditorib vrgētibus. ¶ In tex.ibi.presente z assignante eo.do.c.iter ex ponit assignāte id est consentiente,sed mihi non vr congrua expositio q verbū assignare imporet solum consentire.vñ An.de perilis exponit assignāte.i.subscribēte.ista expositio pcederet z li tex.diceret tu blignante.nā subrogare idez est q subscribere:vt inquit tex.in.l.subligatū.in prin.ff.de ver.li. 1 s cū tex.dicat assignāte ista etiā expositio no est bona:vñ ego intelligo assignante.i.tradente.l.qui officij.s.fi.cū gl.ff.de cōtrab.emp.vel etiā dante seu transferente illum fundū in herdem cuius fundi primo erat ipso iure translatū dñio in ipsum fideicom.etiam ignorantem.l.a titio.in fi.ff.de fur.l.cū pater. s.surdo.ff.de leg.ij.z.l.si partē.s.j.ff.si seruit.ven.nā fm diuersas materias diuersimode capitur verbū assignat.nā in tit.de assi.l.assignare libertū est testificari cui ex liberis libertū patronus esse voluit vt dicit tex.in.l.assignare.ff.de ver.sig.facit l.assignare ff.de assig.lib. Ite assignare est conferre qñ alicui assignatur beneficiū ecclesiasticū.c.exposuit.in prin.z i fi. in vi. g netis.z ibi gl.de cōcess.p ben.no. Be.in.c.si bñficia p illū tex.de p ben.in.vj.vbi notat q verbū assignare dnotat totalem beneficij ecclesiastici collationē quod dicit esse notandum p executorib apostolicis,qui dicūt assigno tibi tale beneficium:qz idem importat q conferre. Item assignare est rē tradere ad custodiēdū.l.j.s.fi.z ibi gl.ff.nau.cau.sta.z.l.cū pater.s.pr plurib.ff.o leg.ij.vbi assignare claues est tradere custodiā rerū q sub illa claui claudunt. Ite assignare importat trāslationē dñij.l.li plurib.in verbo assignat.z ibi Are.in ij.no.ad hoc.no.s.e.z in.l.si verberatum.s.pe.ff.de rei vē.z. l.Lucius.ff.de euictio.z declarat notabiliter Bar.in.l.si cestā te.in prin.in.ij.q.iij.qōnis principalis.ff.sol.ma.Bal.in.c.cō stitutus.de rescrip.z dicit magistraliter Bal.in.l.ij.C.cōia d le.z per verbū assigno.interdum datur possessio interdū titulus interdum quedam administratio. Naz si interuenit actus corporeus assignare ponitur pro tradere.l.si qd earum.s.fi.z ibi p Jacob.de are.j.tit.ij.si aūt assignatio verabilis fiat in testamento importat legatum.l.quidam prin.C.de nece.ser. ber.instit.z.l.pe.C.de leg.Si autem inter vivos,tunc si pr assignat filio in potestate dicitur solum concedere in peculiū.l. fi.ff.de pec.le.Si aūt assignat filio emancipato videtur ei donare.l.si donatione.C.de collq cū sit sui iuris non potest habere peculium.l.fi.in fi.C.de inoffi test.z si testor in testamēto assignat bona sua plurib an dicat testari vel codicillari.vtilitas est euidēs:qz testamētū rumpit agnatiōe postbumi pteriti.l.postbumo.C.de cōtra tabu.Secus in codicillis.l.pe.C.d iure codi.z.l.j.C.de codi. De hoc vide notabiliter Bal.in.l. quoties.C.fa.er.per gl.ibi quā ad hoc reputat notabiliorem aliaz de corpore iuris. ¶ No.i.er tex.ibi,scm redditū ei fun 2 dipt etiā no.gl.j.t q iustū pretiū rei immobilis pbatur secūdū estimationē redituū q inde percipiūtur vt vnde qñ expedit,pbare valoez rei:modus pbandi in practica est q cautū,summatim cōsuiter pcipitur ex ea,z res ex qua tm perci pitur cōuniter vel tantū ad rationē tot p cētenario:ex quo sequatur q testis deponens rem tantū valere eo qz de ipsa p cipiuntur tot fructus singulo anno q ascendunt ad tantū bonam rationem reddit.z est tex.quē gl.alleg.l.si quos.C.de rescin.vend.in verbo redditū quātitas estimetur,ad idē tex.in l.pe.in verbo pro fructū modo pretium inuentum sit.item tenent Bar.z alij in.ij.ad fi.post gl.ibi.C.de rescin.ven.Bar. 3 in.l.pretia rerū.s.j.ff.ad.l.fal. ¶ Item adde tex.in.l.qui bonis.ff.qui.ced.pol.quem & ar.ibi reputat sing.z mirabile qd in exigendo quantum aliquē facere posit debet habere respectus ad fructus z ad redditus rei potq ad valorē:quem tex.etiā dicit non esse alibi Sing.z Imo.in.l.si maritus.ff.sol. 4 ma.Imo.in.l.apud iulianū.s.heres.s.eo.¶ Ibi no.Bart. l fi.s.finaut legata per illū tex.C.d bo.que li q domus ptiose sunt quodāmodo steriles:qz nō respōdēt redditus pretio domorū.Similiter vna iuris multū vz z parum reddit habet. 5 ¶ Item adde q iustum pretium fundi vel domus est quātū capiunt eius reddit in.xx.annis z sic multiplicādo redditus per.xx.annos,illud quod in illis.xx annis pcipitur est iustuz pretium.ideo si domus locetur pro quinq in anno,vz centuz, vt est tex.notabilis ad literā.in.s.li vero alicuius ecclesiastici z ibi gl.in aut.de non alie.z gl.in aut.perpetua.C.de sac.sanecele.in gl.ti.Lud.ro.in cōsil.cccexvij.nci.p pleniori discussiōe.in primo dubio. Ibi tenet gl.q iustū pretiū rei sit cuā tum capiunt fructus in.xx.annis.ita gl.r.q.fi.hoc ius.in verbo finaūt.in verbo distincte.de quo etiā habetur in.c.cōm ō inter economum.de test.q nota ad pbandū iustuz pretiū rei:puta si ageret remedio.l.ij.C.de rescin.vēd.z.c.cū cāz.ō em p.z vē. 6 ¶ Secundo no ex tex.ibi presente z assignāte.q sola p sentia nō inducit cosensum:quamuis gl.magna hic notet ex isto tex.p iuz z male,z ideo tex.cause subdite z assignāte.vnde dato q fideicōmissarius fuisset presens alienationi fundi ibi legati z non cōtradixisset:per hoc non preiudicasset sibi in fundo qui adhuc posset ipsum fundum petere. Ita loquunt iura allegata in.l.caius.ff.de pig.ac.z.l.titia.s.lucio.j.tit.j. Nam quādo cōtradicendo non possum impedire neactus fiat tūc 7 presentia z taciturnitas nihil preiudicant. ¶ Nam rem meam pōt quis vendere me invito.l.rem alienā.ff.de cōtrahē.em. ideo tunc taciturnitas nihil preiudicat vt est doctrina gl.communiter approbate in.d.l.cui.z ibi Bar.z gl.xvj.d.c.j.Bar. late in.l.que dotis.ff.sol.ma.z Abb.in.c.nonne.de presumpt. 8 ¶ Tertio no.tex.ibi,sed pretium eius restitui debere q li quis cōsentiat alienationi rei sue:non tamē sibi preiudicat in pretio imo vr mandare venditori vt vendat z pretiuz habeat loco rei.l.in familie.C.fami.erc.l.mater.C.de rei ven.z.l.si ab eo.C.de neg.gest.z potest esse ratio:quia ista venditio nō fuit facta fauore fideicommissarij cuius erat res vendita:quis fideicommissarius non habebat rez vendere sed fuit facta pro 9 pro fauore heredū:propter eos alienū exoluendū. ¶ Junxta istū tex.moueo nouum dubium non tantū a gl.nec a doc.s.quādo fideicōmissarius poterit istud pretiū petere ab heredib pro in effectu vr quodda mutuū.q2 pecunia reddacta ex venditione rei legate videt mutuata heredib.z sic breui mam eis nu 10 merata.l.singularis.ff.si cer.pe.i Et qñ qs mutuat pecuniam simplr nō adiecto tpe quo debet remanere penes debitorē,videt q incōtinenti possit peti fm gl.in.l.si penā.in glo.fi.ff.de ver.ob.sed isto modo bene consuleret heredib.in exoluendo eos alienū.si incontinēti deberet fieri restitutio fideicommissario nullā vtilitatē haberent heredes ex tali vēditiōe.vt.l.q sic.ff. de solu.z.l fi.s.fi.C.de bonis que lib.vñ videret imputandū fideicommissario quare legē apertius nō dixerit z sic quare nō limitauerit tps solutioni ptij.l.veterib.ff.de pac.z.l.Labeo scribit ff.de ob.em.vel videret dicēda z forte meli,qē ex quo tēpus solutionis nō fuit taxatū a paribus nō reperit limitatū a iure q debeat relinqui arbitrio iudicis per reg.l.j.in fi. ff.de iure z li.z.c.cū causis.de offi.dele.z.c.fi.de trāsa. Jdem ter tene q fideicōmissarius poterit agere ad ptiū quātus fuerit in solutione cessatū,vel qñ facilis fuerit solutio heredibus fm gl.ordinariā,que ita tenet in.l.pe.C.cōmodati.per tex.bo 11 nū in.l.Luci.ff.mādati.vbi est tex.q qui obligauit p alio pignus suū vel se pōt agere vt liberet si diu stetit in obligatione,z gl.ibi declarat q illud diu nō intelligit p decennio prout alibi fm subiectā materiā capitur,sed intelligit arbitrio iudicis.z cum illa gl.tenet Bar.z magis cōiter alij in.d.l.si penā in fin.vbi plene dixi.idem tenet Abb.in.c.finē.de prescrip. 12 ¶ Quarto no.ex ver.Marcellus.quod ibi quis tenetur ad pretium,z sic ad quantitatem respectu rei,solvendo ipsam rē liberat. Adde tex.in.l.si vero.s.fi.ff.sol.matrimo.hic allegatum in glo.fina.z ibi Barto.vbi etiam per hoc not.casum in quo aliud pro alio potest solui creditori invito.ad idē text.in l.fideiussor euictionis.z ibi Bar.ad hoc nota.ff.de excep.do. 13 imo fortius obligatus ad quātitatem respectu certe speciei, perēpta illa specie liberatur etiā a quātitate.l.titie textor.s. s.fina.supra eodem.z.l.quidā testamēto.s.si tibi.z.l.filiusfa. s.fin.j.eo.z.l.j.s.fin.cum.l.sequenti.ff.si cui plusq per.l.fal.z istud per alia quinq iura tenet Bar.in.l.quod tei prima oppositione.ff.si cer.pe.vbi latē examinant an hoc vltimū sit verū,qz est articulus latus z disputabilis. ¶ Li.j.expedit.s. 14 in primo notabili. ¶ Glo.ij.in verbo mercatus sit.notat ex text.quod si vnus coheredem alterum ab alijs coheredibus rem

communē hereditariā. poterit etiā cū partib⁹ aliorum partē suam emere ꝛ sic ꝫ regulariter nō valeat emptio rei sue. l. rei ff. de cōtra. emptio. Tamē qñ quis emit rem communē intelligitur etiā parte suam emere quam habet illa cōmunione. vt dicit tex in. l. si vno. §. fi. ff. de in dīē addic. allegat⁹ in glo. Sz ista gl. errat p̄tū ad istū tex. q2 hic fundus per fideicōmissuz relictus nō erat cōmunis heredum: imo nec alius eoꝝ cū ei⁹ dominium esset ipso iure translatum in fideicōmissariū. l. a titio in fi. ff. de fur. vnde gl. verū dicit in se sed quātā ad istū tex. non procedit. ¶ Jn gl. in verb. ppter eo alienum. in fi. hec gl. nō bene dicit ppter duo. Primo q2 non est verisimile q̄ si eo alienum diminuisset legatū q̄ non fuisset allegatum per heredes qui non apponit exceptionem quā potest opponere. videtur donare. l. si quis delegauerit. ff. de noua Bar. in. l. fi. pn. ff. de bis que in fraud. cred. Et donatio nō p̄sumit. l. si cū aurum. ff. de solut. imo potius p̄sumit fatuitas ꝛ stultitia quaz donatio scīz Bal. in. l. generaliter. C. de nō nume. pe. ergo nō est verisimile q̄ si heredes habuissent exceptionem eris alieni cōtra legatarium quod eam non apposuissent. Scdo si fuisset eo alienū absorbēs facultates hereditatis non voluisset fideicōmissum. l. si vniuerse. C. de leg. Ūñ dic vt dixi. §. in apostillatione tex. q̄ licet imminueret aliquod eo alienū: tamē hereditas erat soluēdo p debitis ꝛ legatis, sed forte nō erant in hereditate alie res, ex qbus ita ꝺ facili posset redigi pecunia p̄o soluēdo creditoribus sicut ex vēditione fundi per fideicō missum relicti. ¶ Gl. in verbo. restituī. de he. dicit in sex p̄tes Jn p̄ma oppe. cōtra tex. ꝛ sol. ꝛ est difficile contrariū. Jn scōa idē facit. Jn tertia idem. Jn quarta nota. ex tex. ꝛ nō bñ. Jn quinta cōtra illud notabile oppo. de duabus legibus, ꝛ ꝺ solu. se remittit. Jn sexta ꝛ vltima colligit aliud notabile ꝛ nō bene. scōa ibi ꝛ eodem mō rāde tertia ibi itē eodē mō. quarta ibi itē nota hic p̄sentiam nocere quinta ibi. sed argumentū contra. sexta ꝛ vltima est ibi. itē nota q̄ p̄tiū succedit loco rei ꝛc. ¶ Jn p̄ma parte gl. istud p̄mū Jstū est difficile. Nam in. d. l. codicillis. §. j. ¶ Testator leganit insulaz libertis ꝛ eoꝝ redditum post ea heres vendidit talem insulā de p̄sensu libertorum decidit tex. q̄ liberti nō habebunt nec rem nec p̄tiū sic nec insulā nec eius p̄tiū: ergo de directo cōtra istū text. ¶ in solu. huius contrarij ingenia doctorū multum laborarāt ¶ Primo respondent gl. ibi eo animo hic cōsensit vt non perderet fideicōmissum quēs dicat glo. q̄ hic cōsensit saluo iure suo tō sibi nō p̄iudicat. Et intellige p̄m Barto. qñ dixit saluo iure suo, scilicet in p̄tio. Nā si simpliciter cōsensisset saluo iure suo nō p̄iudicasset sibi etiā in fundo: q2 talis cōsensus in effectu habetur p̄o nō consensu. ꝛ videtur quedā nugatio: vt dicit gl. in. l. si debitor. §. j. ꝛ in. l. sicut. §. nō videt. ff. qui. mo. pi. vel hypo. sol. ¶ q̄ vult q̄ si creditor cōsensit debitori vt solvat vēdat pignus saluo iure suo, istud est q̄dā nugatio q2 creditor in nullo sibi p̄iudicat, facit qđ vult gl. in. l. si q⁹ a filio. in p̄m. §. eo. ꝛ istam solu. sequunt Dy. ꝛ Old. Lau. sed ista solutio nō est tenēda: q2 diuinat ad istū tex. vbi ꝺ ista ptestatiōe nihil aparet. Itē secundū protestationē gl. eo. animo consensit vt fideicōmissum non perderet: ergo hoc modo nō p̄iudicaret sibi etiā in fundo, q̄ est cōtra tex. ꝛ dicere prout dicit Bar. q̄ talis protestatio nō fuit cōcepta, put dicit gl. scilicet vt nō perderet fideicōmissum, sed fuit cōcepta vt solū saluū esset in p̄tio, esset facere etiā aliā diuinationē ad istū tex. Itē scīz ista diuinationē iste tex. nō haberet dubiū: q2 si expresse cōsensisset saluo iure in p̄tio: eēt sine dubio qđ sibi nō p̄iudicaret in p̄tio vnde iste ter. debet realiter intelligi qñ fideicōmissarius cōsensit absq; aliqua protestatione, sz aduerte inquantū Bar. ꝛ doc. volūt q̄ si fideicōmissarius consensisset saluo iure suo simplr q̄ nō p̄iudicaret sibi in aliquo, nec in p̄prietate, nec in p̄tio certe istud nō vr verū q2 eo ipso q̄ consentio q̄ rem meā vendas saluo iure meo: sum cōtentus de venditione ꝛ sic sam cōtentus p̄iudicare mihi in re ꝛ per illa verba saluo iure meo. volo q̄ saluū sit ius quoad p̄tiū: nō aūt quoad rē: ex quo expresse cōsensi q̄ venderet. facit bene. l. mr. C. de rei vē. ¶ Scdo modo respōdet subtilis Pe. de bellaper. q̄ hic fideicōmissarius cōsensit alienationi que fiebat ppter eas alitnū hereditariū. ꝛ sic ex necessitate: sed in Jstiū consenserunt alienationi que fiebat volūtarie, ꝛ nō ex necessitate, ꝛ cuz ista solutione trāseūt cōiter alij excepto solo Bar. eā tenent Bal. Ange. Jmo. Rap. cu. Pau. de ca. ꝛ alij cōiter vt dixi. dixit Pau. de cast. qđ ista est ꝛa scōm omnes, ꝛ ista teneo declarādo eā vt statim subijciam, ꝛ p̄o ista solutione bene facit, q2 iste tex. cuz mysterio dicit qđ ista vēditio fuit facta ppter eo alienum hereditarij, quasi secus sit ex causa voluntarie. ¶ Itez p̄to ista solutiōe facit duplex ratio. Prima q2 hic suberat alia causa cō sentiendi, scilicet, ppter necessitatē eris alieni. ¶ Unde qñ potest capi alia p̄sumptio q̄ donationis, ibi non p̄sumitur animus donādi. l. si cū aurū. ꝛ ibi Bar. ff. de sol. ꝛ. l. cāpanus. ff. ꝺ opelib. imo etiā vbi caderet alia locus occasio vel cōiectura ibi nō p̄sumitur donatio ꝑm Bal. in. l. j. C. ad Treb. sz in cōtrario nulla suberat necessitas, ideo p̄sumitur animus donādi nisi cōtrarū ꝓbetur. ¶ Scda ratio est, q2 in necessitatib⁹ nemo liberalis existit. l. rem legatā. ff. de admē. leg. ꝛ. l. fideicōmissa. §. si rem. ff. de leg. iij. vnde fideicōmissari⁹ qui cōsentit alienationi necessarie, fecit vt subueniret necessitati heredum, vt ex p̄tio fundi legati vēditi possent satisfacere creditorib⁹, non aūt fecit animo donādi vt in totum iuri suo p̄iudicaret, ideo datur sibi regressus ad p̄tiū, vt in litera. ¶ q2 limitata causa cōsensus ꝓbāti in venditione limitatū debet ꝛ ducere effectū l. in agria. ff. de acq. re. do. ꝛ. l. age vbi. ff. de trāsat. ideo fideicōmissarius cōsentiens amplius non potest petere rem vēditā, sed solū p̄tiū. sufficit em̄ in cui vel i paucis per amici laborē cōsulatur. vt inquit tex. in. l. tutor. C. de neg. gest. ꝛ in. l. tutores. §. qui se negotijs. in fi. ff. de admi. tut. ¶ Et sic tu subtilis diceres qđ necessitas alienādi p̄opter eo alienū hereditarū incūbebat solis heredib⁹ institutis, non autē ipsi fideicōmissario qui est singularis successor in fundo legato. l. j. §. si heres p̄cepto. ff. ad Treb. ergo nō sumus in p̄dicta regula qđ in necessitatib⁹ nemo liberalis extitit cū ex parte fideicōmissarij nulla subesset necessitas. Respōde inherēdo supradictis qđ fideicōmissarius videns necessitatē heredū p̄o eroluēdo ere alieno cōsensit huic alienationi necessarie heredū, vt eo2ū necessitati subueniret, nō autē vt actum liberalitatis ꝛ sic donatiōis in hac necessitate exerceret cū possit capi alia p̄sumptio q̄ donationis vt p̄dixi, ꝛ sic tene solutionē Pet. que cōiter tenet licet solus Bar. eā reprobet ex fundamēto, ꝙ q2 maior est causa p̄sumēdi donationē quādo alienatio fit ex necessitate q̄ qñ fit voluntarie. allegat nota. per glo. in. l. cum quid. in glo. magna, in verbo p̄o canto. ante ti. ff. ti. cer. pe. que gl. parum facit q2 loquitur qñ quātitas que datur est parua quādo datur indigenti tunc p̄sumitur donatio, qđ nō est hic vt statim dicā. Preterea vt dixi qñ imminet eo alienū potest capi alia cōiectura constituēdi q̄ ex causa donationis, sz qđ consentiat vt tali necessitati subueniatur q̄ ratio cessat vbi alienatio fit voluntarie ꝛ sic nulla subsistēte necessitate. Pau. de ca. etiaz dicit se admirari de ista reprehē. de. Bart. nā bene verū est qđ necessitas scz paupertas illius cui traditur facit p̄sumi animū donādi eo q̄ traditi: si est modicū illud qđ datur, ita ꝓprie loquitur gl. in. d. l. cū quid. allegata p̄ Bar. sed hic nō suberat paupertas: q2 vt dictū est. §. ista lex intelligit qñ bōditas erat solu tēdo ꝛ debitis ꝛ legatis. alias fideicōmissū nō valuisset. Ut dixi et tenet ista solutionē Petri q̄ hec alienatio facta fuerit ex necessitate, sed etiā restrigit q̄ tñ p̄cedat in casu huius legis quādo fideicōmissarius cōsensit q̄ fund⁹ legat⁹ vendere tur vni ex heredibus p̄ alios coheredes, ꝛ in hoc ꝑm eū redditur ista lex singularis. secus si cōsensisset q̄ vni extraneo venderet. ¶ Sed istā restrictionē reprehēdūt ꝛ bñ Jo. de Jmo. ꝛ Ange. de perillis: q2 nulla. le. ꝓbat. ꝛ nō habet bonā rationē diuersitatis. Itē q2 necessitas alienatiōis de qua in tlo. tex. ita excludit p̄sumptā donationē qñdo alienatio fit vni extraneo sicut qñ fit vni ex heredib⁹ p̄ eā qđ. dixi. Duas alias solutiōes tradit hic Bar. Prima est q̄ l. Jstia nō erat legata res sicut hic, sz erat legat⁹ redditus annuus insule: vñ cōsentiendo alienationi dicte insule, nō pōt sibi intelligi remissum nisi ius recipiēdi illū annuū redditū: sed ista solutio nil vz. ꝛ est cōtra multa iura ꝛ eā in specie reprehēdunt Jmo. Rapha. cū. Ang. de peril. ꝛ bene: q2 ibi testator legauerat insulā vt ex ea libertis redditū annuū perciperet: ergo ipsa insula erat in legato ꝛ nō redditus: ꝙ q2 qñ relinquit res vt ex ea percipiat redditus: tunc videret legata ꝛ nō annuus redditus, vt est ter. in. l. iij. ꝛ ibi Bar. met. ad hoc no. ff. de admen. le. ꝛ in. l. cū hi. §. si vni fundus. ff. de transa. bene facit tex. no. cū gl. in. l. donationes ī cōcubinā. §. species. ff. de do. ꝛ gl. in. l. cū mulier. C. de iure do. ¶ Alia ꝛ quarta solutione posuit Bar. ¶ q̄ ibi legatarij qui consenserunt alienationi erāt liberti testōris: nō facilius p̄ cōsensum p̄sumit donatio. le. si vero. §. idē Papinian⁹. ff. mā. ꝛ. l. si seru⁹ eōi⁹. ff. de do. iter vi. ꝛ vxo. hic vero erat qđā extraneus. ꝛ dicit Bart. ista solutionem sibi placere ꝛ eā etiā firmat Bar. in. l. Jstia. ꝛ sic vult Bar. si bene aduertis q̄ vbi vltra liberalitatem rei legate legatarij erāt et cōsequuti alia liberalitatem, scz libertatis, ꝛ tūc cōsentiēdo alienationi rei legate bene sibi p̄iudicant vt ibi secus qñ legatarij non est consequuti nisi legatū vt hic, sed Raph. cu. qui ppendit ista esse intentionē Bar. ꝛ reprobat ꝛ dicit Bart. facere nouum ꝛ mirabile castrū in aere, seu tu caue: q2 hoc nihil obstat, cū vera sit p̄dicta oppositio Bar. q̄ ibi est duplex liberalitas testatoris, hic tm̄ vna. Sing.

repz: hendit ex alio q2.d.§.idē Papi. allegatus per Bar. lo quitur qñ donatarius cōsenlit ei qui donauit: tunc bene presu mitur cōsentire animo donādi. Sed in.l.contraria. liberi non cō enserunt patrono iam defuncto a quo cōsequuti sunt liber tatē. sed cōsenserūt heredibus eius quibus tāta reverētia aut remuneratio nō debet. argu.l.q2 tale.ff.sol.mat. Sed tu cane quis heres cēsetur eadem persona cum defuncto. vt in auth. de iureiu. a mo2. presti. in pzi. z gl.no.in.l.ū.§. fi.ff. de pretoz.
24 stipu. ¶ Item ius patronatus libertozum transit etiā ad he redes extraneos. l. venia. vbi Bal. notat. z ibi dixi. C. de in ius vocan. Jo. de Imo. etiam dicit q̄ licet solutio Bar. sit in se no tanda: tñ tex. l. cōtrarie nō videtur fundari ex illo, q2 ibi essent liberti. z sic q2 essent cōsequuti libertatē a defuncto, z illud qs essent liberti videtur denotare potius facti cōtingentiā, z its etiā repzobāt Imo. z Lud. ro. in. l. que dotis. ff. sol. mat. z ibi dem allegā. Tu etiam aduerte q̄ ꝑm sol. Bar. videtur inferri q̄ si huic fideicōmissario fuissent legati duo fundi, z sic collata duplex liberalitas q̄ postea ex simplici cōsensu alienatio nis vnius fundi sibi preiudicare etiam in pretio quo ad illum fundū q̄ esset multū restringere istū tex. nisi dicas Bart. loqui in eo qui erat libert⁹ defuncti. z sic cui liberat⁹ fuit pzius sepa ratum relicta a legato, secus qñ simul quasi tūc vna tm̄ obliga tio antidozalis dicab esse ꝛcta. Item idē Bart. in distinctione quā infra ponit vī aliqualiter variare: nā dicit, q.d. §. idē papi. procedit qñ illē qui donauerat mihi rem meā vēdidit: tunc videoz cōsentire animo donandi vt ibi. si aūt qui vendidit non donauerat sed authoz vī predeceſſoz su⁹, z tūc si ille q̄ consen serat libertus authozis legātis, z consentiendo sibi preiudi cat in totū vt in cōtrario. ¶ Quintaz solutionē ponit Bart. in ꝛcio q̄ ibi testatoz exp̄resse, phibuerat alienari insulā legataz, vt ot tex. ibi eā quā alienari vetuit. Jdeo liberti cōsentientes a lienationi heredis faciūt ꝛ phibitionē testatozis: ideo nō pos sunt aliqm̄ id cōsequi de pretio vt dicit tex. ob pretium nullā fi deicō. petitionē esse, ſz in hoc text. nulla fuit ꝛ phibitio de aliena do. z ista solutio vī quadrare ad vtrunq; tex. Et eā sequit. z di cit ibi multū placere Jac. Puteus hic. Adde q̄ istam solutio
25 nē vī etiā ponere Bar. hic in sequenti ꝛcio glo. ¶ Istam so lutionē repzobat Jo. de Imo. q2 qñ phibitio alienatiōis fit fa uoze personarū q̄ cōsentiunt alienationi nihil operatur. l. quo ties. C. de fideicō. Raph. cu. etiā rep̄bat ex alio: q2 ibi p̄ceptū testatozis de nō alienādo erat nudū, q2 nō adiecerat cām: ideo non vz, vt. l. filiussa. §. diui. Ieo. vel etiā vltra eū si volumus di cere q̄ ibi p̄ceptū de nō alienādo erat factū fauoze ipsozū liber tozū vt inde haberēt tredditus tunc et. am tale p̄ceptū nō li gat q2 est potius cōsilium z fauoze p̄hibiti cui alenando pōt renūtiare ꝑm Bar. z alios in. d. §. diui. in duobus locis sed ad repzobationē Raph potes respondere q̄ qñ sunt plures legatarij, z sunt p̄hibiti alienare, vt ibi. talis p̄hibitio non est sine causa: q2 vn⁹ intelligit p̄hibitus causa alteri⁹, z si vnus cōtraueniat intelligitur fidec. relictū alij⁹. l. peto. in p̄inc. z. §.
26 fratre. ff. de leg. ij. ¶ Item testatoz relinquēdo rez pluribus z vetando alienari eo ipso videt eis fideicōmissū vicissim re linquere si contingat alterum alienare, z est gl. reputata singula ris in. l. codicillis. §. instituto. in ꝛb. filiꝰ meus. j ti. j. quā Jmo. ibi dicit esse diligenter notandā z forte meliozem non reperiri
27 de qua plenius dixi in. d. §. diui. ¶ Sextam solutionē ponit Jaco. de Ire. q̄ in. l. cōtraria quis consensit alieni rei quam non possidebat: tunc cōsentiendo simpliciter, videtur etiā pre tium remittere. vt ibi. secus si rem suam quis possideat, z aliū vēdat eo cōsentiente: tunc nō videtur remittere p̄tiū vt hic: q2 nemo p̄sumit donare, z sic iactare sū. l. cuz de indebito. in p̄incip. ff. de p̄oba. Ratio diuersitatis est, q2 vbi quis nō possidet cōsentiendo alienationi videtur alienātē liberare ab obligatione qua sibi tenebat. Sed vbi ipse possidet non vide tur donare p̄tiū ꝑm eum refert Pau. de Cast. hic in fi. z repu tat singulariter tenendū menti. Istam solutionem impugnat
28 Bal. z Flo. q̄ia indistincte nō debet p̄sumi donatio nisi ex coniunctione personarū z modicitate, vt. l. si seruus cōmunis ff. de dona. inter virum z vxorem. z. l. procula. ff. de p̄o. z no. Bar. in. l. que dotis. ff. sol. matri. Item ꝑm Imol. cōfunditur ista solutio per. l. si eum seruum. ff. si cert. peta. per quem text. Barto. j. rep̄obat illam solutionem Jac. de Ire. ad. l. mater. C. de rei vendica. ¶ Septimā z vltimam sol. ponit Raph. cu. hic p̄ verba prolixioza, sed ego strictius z clarius ponam qs iste tex. cum mysterio dicit p̄sente z assignante, z sic loquit qñ fideicōmissarius p̄sens assignauit sibi fundū legatum vt vē ꝛeretur, z tūc habet regressum ad p̄tium vt hoc tex. sec⁹ qñ legatarius consensit solum heredi alienāti, z tunc nō habet re gressum etiam ad p̄tium, vt in contrario. Ratio diuersitatis est: q2 quando legatarius assignat fundum legatum vt venda
tur videtur legatum agnoscere, z sic legatum efficitur suū irre uocabiliter, z consequēter heredes vendunt rem p̄opzigm le gatarij, vnde legatarius consentiendo alteri vt re suā p̄opziā vendat: intelligitur velle habere p̄tium, vt no. in. l. mater. C. de rei ven. Sed qñ legatarius consensit simpliciter heredi vē denti tunc videtur legatum repudiare: quia consensit actui cō trario legato. Jdeo tunc non habet regressum ad p̄tium: q2 non alienatur tunc vt sua sed vt heredis. Ista solutio Raph. li cet subtilis mihi non placet, quia non videtur esse verum as sumptum Raph. q̄ legatarius simpliciter consentiendo alie nationi rei legate videatur per hoc legatū repudiare: imo po tius videt agnoscere: ex quo cōsentit dispositioni que fit de re sibi legata. l. si auia. C. de iure deliberād. Pretera ista solutio diuinat ad cōtrarium q̄ ibi liberti non agnouerint legatū in sule nec redditus ex ea pereceperint antecꝫ p̄sentirēt alienatio ni q2 si p̄z⁹ agnouissent, legatū fuissēt irreuocabiliter effectuz eozum ꝑm gl. in. l. si quis ita hereditatem. ff. de condi. instit. er go nō potuissent tacite repudiare, vñ teneas solutionē Pe. de bellaperti. que est tutioz ceteris declarādo eam: vt. §. declara ui. z ita babes plane z subtiliter expeditum primum cōtrariū gl. ¶ Jn eadē gl. ibi. l. cū pater. §. libertis. die melius ad istud
29 ctrariū z precedens. ¶ q̄ hic fideicōmissarius consensit aliena tioni rei q̄ sibi erat pure z simpliciter legata. Sed in cōtrariꝫ qui consensit alienationi rei que sibi pure legata nō erat, ſz e rat ad eum perventura in casum quo alienaretur in penā alie nantis, z tunc consentiendo p̄iudicat sibi in totū: q2 p̄opter consensum facit q̄ alienans non delinquit nec incidit in penaz p̄uationis. ¶ Extra gl. quarto opponit Bar. d. l. mater. C. de rei vend. vbi cōsentiens non habet etiā p̄tium nisi re amissa vel p̄scripta, z respōdet notabiliter vt hic per eum. Ex qua solu. dicit Jo. de Imol. esse singulariter notādum: q2 forte ali
30 bi clarius non inuenies secundum eum. ¶ q̄ si vendens rē alie nā dicat: vēdo istam rem Titij, videtur vendere nomine ipsius Titij, z hic etiam re nō perēpta poterit Titius habere ratum. qs no. ad limitationē. d. l. mater. facit q̄ si asserens se procura torem vel tutorē aliquid simpliciter faciat: licet nō dicat se fa cere procuratozio vel tutozio nomine tamē intelligitur dicto noie facere. vt no. gl. z doc. in. l. sciendū. §. tutozes. in verbo. ha betur. ff. qui satisdare cogā. z p̄obatur in. l. quocūqz. ff. de procura. Tu vltra eū vide de hoc vltimo plene Bar. in. l. j. §. nūtiatio. ff. de oper. no. nuntia. in ver. quid si procuratoz nūtiat. cum se quen. vbi late dixi. Sed mirandum est de Imola qui dicit hoc non reperiri alibi: mirandum est q̄ non viderit Bartol. istud dicētem in. l. mater. in antepe. q. z ibidē Bal. ad fi. z alij vbi te nent q̄ semper vendens rem vt alienam vī vendere alieno no
31 mine illius cuius est. Et ideo ille semper potest ratificare per d. l. si ab vno. C. de neg. z. d. l. in familie. C. fa. ercis. ¶ Suc cessiue tangit Bar. an z qñ consensus alicuius alienationi rei sibi p̄iudicet z distinguit, vt hic per eum. Et istaz distinctionē simpliciter sequūtur Ang. z Flo. hic. z in effectu Jo. de Imo. eam etiam reassumit idem Bar. in. l. que dotis. ff. solu. matri. Sed Pau. de Cast. dicit quod ista distin. Bart. est satis contu sa, z distinguit alio modo. vt hic per eum cuius distinctio est lō gioz z cōfusioz: tene distinctio. Bar. vno excepto licet eam sim pliciter teneat Alexand. in dicta. l. que dotis. vbi solum addit Bal. in. l. cū proponas filios. post gl. ibi. C. de pac. z. l. si fine. C. ad Velleia. ¶ y. z Bal. in. l. mater. C. de rei vē. z verba ¶ y. z Bal. in. d. l. mater. etiā refert Jo. de Imo. hic solum Adde cir ca. l. codicillis. §. j. j. melius esse dicendum secundum intelle
32 ctum Pe. de bellaperti. quem supra tenui. Idē adde q̄ si va sallus vel emphyteuta alienat feudum vel feudum emphyteu ticum, z dominus consentiat sibi p̄iudicat in totum, z quo ad rem z quo ad p̄iudiciū ꝑm Ja. de Ire. Bal. z Imol. in. l. do talem. in secūdo notabili per illū tex. §. lo. ma. ¶ y. z in. l. fi. C. de iure emphyteuti. z simpliciter sequitur Alexād. in. d. l. que dotis z in consilio. clxxxviij. secundi volu. quod incipit: viso et
33 matura discusso. ¶ Similiter si vasallus alienat ius suū feu di domino sciente z patiente censetur dominus consentire nisi erraret. glo. est valde notabilis in. c. j. in verbo permissu. z ibi
34 Bald. de p̄ohibi. feu. aliena. per Lotharium. ¶ Item adde q̄ si ad primogenitū regis vel baronis pertinebat regnū vel feudum si cōsensit inueniri secūdo genitum sibi p̄tudicat. c. j. §. preterea. z ibi Bal. quib. mod. feu. amit. Et est exp̄ssum in c. q̄ periculosū. vī. q. j. Predicta que dicit Bar. in sua distin. c. q̄ p̄iculosū. vī. q. j. p̄cedit quando quis consentit contractui oneroso de re sua. Si autem consentiat alicui donanti rem suam: tūc in totuz si bi p̄iudicat, z nihil repetit. v. l. ij. si aduer. dona. z. l. si seru⁹ cō munis. ff. de do. inter vi. um z vxorem. Ita tenet Barto. z Ra phā. Lumanus hic. z Bald. in. l. que dotis. ff. soluto matrimo nio. Sed aduerte licet omnes indistincte teneāt ita trāsēat hic z ibi.

Tamen iura allegata per Bar. nihil p̄bāt: quia text. in. l. ū.
35 C. si aliquer. do. loquit † quando qs cōsentit donanti rē suā. z cō
sentit illi a quo ipsa rē dono p̄tiu habuit: tūc libi bene p̄tiu
dicat: q̄ tunc videtur cōsentire animo donandi. l. li vero. §. adē
papi. ff. de māda. Bar. ē. in sua distī. in p̄mo in ēdo q̄ nō est
in ista questione: similiter text. in. l. li seruꝰ cōis. ff. de do. iter vi-
36 rum z vxorē. nihil facit † ga ibi loquitur p̄pter coniunctionē
personarum que facit p̄sumi donationē p̄m Bar. in. d. l. que
dotis. que coniunctio personaꝝ cessat in quēstiōe ista. Unde
p̄o ista diuisione Bar. melius facit text. in. l. in ēdibus. §. pe. ff.
de dona. vbi est text. q̄ si aliquis donat rem meā z a teri suo no
mine mea voluntate z me cōsentiēte ego dicor donare z ideo mi
bi p̄iudico. z illū tex. ad hoc melius allegat ipsemet Bar. in
37 d. l. que dotis. ¶ † Quid si cōsentio testari legāti rem meam?
iste casus est dubius sz Bar. z distinguit vt hic per eū. alij nō
tangunt z quia est subtilis z quotidianus passus intendo bene
examinare. Adde quod idem quod hic in effectu tenet z ple-
nius idem Bar. in d. l. cuꝫ quis decedens. in p̄in. vbi bonus
tex. ff. de leg. ij. z in consi. ccxj. quod incipit, quidam sibi filios
heredes instituit. in p̄mo dubio. ¶ Item adde inquantum
Bar. tenet q̄ si consentio tibi leganti rem meam z eaꝫ possidē
ti: q̄ non est dubium q̄ datur exceptio contra me consentien-
rem per l. cum. ff. de pig. acti. z. l. sicut. §. venditionis. ff. qui.
mo pig. vel. hyp so. Ista tura nihil vident facere: q. d. l. Bar.
solum dicit q̄ si debitor subscribit se tanq̄ testis in testamē to
in quo creditor fundū illius debitoris sibi pignoratum lega-
uit vni ex filiis q̄ asseruit se ab ipso debitore emisse: q̄ istud
nō p̄iudicat in aliquo ipsi debitori: ergo nō p̄iudicat etiaꝫ quo
ad exceptionem Bar. in. d. l. cū quis decedens. in p̄in. z in. d.
consi. ccxj. de hoc p̄pendes dixi q̄ ideo ibi non p̄iudicat:
quia solum se subscripsit in testamento vt testis, z aliter expsse
nō cōsensit testatori legāti. vnde si se subscripsisset tanq̄ expsse
cōsentiēs. tunc contra expresse consentientem ageretur hy-
pothecaria inducit exceptio ſm Bar. idem, sed certe nec istud
bene p̄batur illo tex. Similiter text. in. l. sicut. §. vēditionis.
non videtur etiā facere: p̄out etiam satetur Bart. in. d. l. cum
quis decedēs. in p̄in. z. in. d. cōsi. ccxj. q̄ loquitur quo ad hoc
vt pignꝰ tāru liberet z creditor agēs hypothecaria exceptiōe
repellat: q̄ hoc pōt nudo pacto fieri, vt. l. li tibi. §. de pignore.
ff. de pac. ſn per hoc debitū p̄incipale non extinguitur nec in
eo consentiēs sibi p̄eiudicat vt ibi. z. l. si probaueris. C. de re-
miss. pig. Bar. in. d. l. q̄ dotis. ¶ Alibi Bal. i. l. j. in lec. C. de sa
38 crosan. eccle. † Queritur an filiusfa. de consensu patris possit le-
gare rez patris p̄o anima: p̄imo dicit videri q̄ hic per. d. l. si
cut. §. venditionis. vbi si consentit testamento ita sibi p̄eiudi-
cat ac si consentiret in cōtractu: postea dicit q̄ si loquit quo
ad excipiendum cōsentientem hic quantum ad agendum
ex nudo cōsensu. Sed aduerte q̄ in. d. §. vēditionis. z ū tex. ibi
dicit z legare p̄milit, valet q̄ consensit sit tex. vnicus z singula
ris in iure de eo qui alicui cōsentit vt de re sua testetur, notat
Bar. in infinitis locis in. c. i. p̄terea. qui. mo feu. amit. z in. c.
j. §. donare, qualiter olim feu. pote. alie. z in. l venditioni. C. de
vsuca. p̄o empto re. z in. l. si tibi homo. §. de pignore. ff. de pac.
z in. l. quoties ab omnibus. C. de fideic. z in. l. si. C. vnde legi. z
in. l. cum alienam. z ibi Bal. C. de leg. Sed tu adde aliū cōcor
dantem ter. in. j. in p̄inc. z ibi Bal. ad hoc nota de p̄hibit.
39 feu. alie. per Fede. ¶ † Secundo p̄incipaliter aduerte inquā
tum Bar. tenet q̄ legatario non datur actio contra consentiē
tem per. d. l. cum quis decedēs. in p̄in. nā Bar. ibi z in. d. con
sil. ccxj tenet q̄ actio ex testamento contra consentientem non
detur nec legatario nec etiā heredi: quia cum non sit honora-
tus non potest etiā grauari. vt dicit ibi tex. z si nō poterit ibi
conuenīri actione ex testameto p̄ reg. l. ab ec. C. de fideic. z. l. j.
C. comunia de leg. Item a legatario cui iussus est dare non de
bet posse cōueniri aliqua penir actiōe: q̄ cū eo nihil est gestū
licet sit gestū cum testatore: nō est ergo materia ex qua oriatur
actio. nec obligatio. l. quecunq̄ gerim⁹. ff. de actio. z obligatio.
40 ¶ † Sed tu caue q̄ istud p̄cedit quādo ille simpliciter cōsen-
sit si aūt p̄misisset testatori q̄ illam rē daret legatario: tunc le-
gatarius posset agere ex p̄missione facta testatori p illud q̄
tenet Bar. in. l. nemo potest. ē. eo in. ij. op. per. d. l. quidam cū
filium. ff. de here. instit. z. l. spadon⁹. m. §. j. ff. de excusa. tut. z ra
tio est p̄out etiam ibi dixi: quia licet testatori potest stipulari
heredi. l. si tibi, §. si pactus. ff de pac. late tradit in. l. q̄ dicitur
ff. de ver. ob. q̄ tūc non dicit stipulari alteri. ex quo heres cen-
setur eadem persona cum defuncto vt in aut. de iureiu. a mor.
p̄sti. ita etiam testatori potuit stipulari legatario: q̄ in re le-
41 gata censet esse heres. l. id tempus. §. j. ff. de vsuca. ¶ † Ter-
tio p̄incipaliter inquantum Bart. tenet q̄ heres qui tenetur
legatario insolidum potest agere actione mandati vel de do-
lo contra consentientem: quia forte testatori alius non fuisset re
licturꝰ. arg. l. quidā cū filium. ff. de here. instit. Adde q̄ idē Bar.
plenius in. d. l. cū quis decedens. in fi. p̄. et. z in. d. cons. c. tenet
q̄ si consentio testatori leganti rem meā talis consensus in-
ducit mādati. l. i. z. ij. ff. mādati. p̄sertim cū alter testatori no fuis
set relicturꝰ nisi ille consensisset Ām cu heres ten. ar ad legata.
si duobus. §. j. ff. co. habebit actionē mandati p̄ consentiente. z
42 quā poterit cedere legatario. d. l. quidam filiū. † Sed p certo
mitādum est q̄ cū legatū sit donatio quedā. l. legatū ita. j. tit.
j. z Bar. in questione p̄cedente. in. d. l. q̄ dotis. tenuerit q̄ō
si consentiens donāti rē suam indistincte sibi p̄iudicat: qua
re non ita si in consentiente leganti rem suā ita vt sibi indistīcte
p̄iudicet, z propterea Bal. in. l. cum alienam. in. ver. sz
pone. cum se. C. de leg. tenet q̄ idem sit in consentiente leganti
rē suā q̄ in cōsentiēte donāti, z ide tenet Lud. ro. in. d. l. que
43 dotis. z ibi simpliciter Alex. idē etiā tenet Jo. de ſmo. † Ubi
suadet secus esse q̄n quis esset solum p̄sens leganti rē suam
z taceret: q̄ tunc sit i non p̄iudicaret: vt no. gl. in. l. si fideiꝰ
sor. §. pater. ff. de pigno. z in. d. l. Cauſus. idem tenet Alexa. licet
de ſmo. non faciat mentionem in consi. xx. terti voluminis i
44 cip. ponderatis bis que in themate narrātur. z vltra cos z ad
de q̄ vult idē Bal. in. c. j. in p̄in. de p̄hibiti. feu alie. q̄ Lo-
ta. vbi q̄rit quid si patior te de re mea, ista i. Ea videar cō
sentire, z determinat q̄ non. per. l. si q̄n. §. fi. C. de inoffi. testa.
z q̄ patientia non p̄sētat authoritatē extra iuris dispositio-
nē: questio ergo nostra p̄cedit q̄n quis expresse consentit testa
tori leganti rē suā: p̄out etiā dicit Bar. in. d. l. cū quis decē-
dēs. in p̄inc. z in. d. cōsi. ccxj. secus q̄n solū esset p̄sens z tace
45 ret ac pateretur de re sua testari. ¶ † Jtē ad istā materiā, p ei⁹
ampliatiōe adde q̄ si quis legaret rem meā alteri me expres
se consentiente cum ex hoc esset sibi ius leganti quesitum: nō
posset q̄ pentitētiā illud impedire, nec cōsensum p̄stitū revo
care ſm Bal. in. l. e. sensuꝫ. C. qui testa. fa. pos. p multa iura ibi
p eum allegata. Et vltra eū facit trita regula q̄ que ab initio
sunt volutatis ex postfacto reducunt ad necessitatē. l. in cōmo
dato. §. sicuti. ff. commo. z. l. sicut. C. de act. z ob. z. c. licet. z ibi
not. Abb. de voto. ¶ Secūdo amplia q̄ dicta z tex. in. d. l. si
46 cut. §. vēditionis, † p cedūt etiā si testatoꝝ q legatarior tem
esse alienā, dumodo dīs cōsentiēs sciat. ita notabiliter Bart.
47 in. le. cum alienā. z ibidē Salt. C. de le. † Aduerte etiā q̄ ſte
statoꝝ legat rē extraneī de ipsiꝰ expresso consensu ramē dīnum
ipso iure no trāsit in legatariū, ita notabiliter tenet Ling. in. l.
j. circa fi. C. commu. de le. z ibi vide per Bar. quid si testatoꝝ
legat rē heredis de expressio eius cōsensu an tūc trāseat ipso
iure dīnum in legatarium: dixi de vtroq; plene in. l. i. §. eod. ad
ibi dicta me remitto. ¶ Jn. e. gl. ibi. Jtē nota hic p̄sentia no
cere, istud notabile nō bñ colligit ex isto tex. vbi nō solū inter-
uenit p̄sentia sed etiā assignatio ipsius fundi vt alienaret vt
48 dixi in tex. i scdo notabili. ¶ † Jn vltima parte gl. ibi. Jtē nō-
ta q̄ p̄tium succedit loco rei: istud notabile non est verum ad
istum text. q̄ p̄cedit in vniuersalibus puta in petione here-
ditatis p̄out loquitur. l. si rem z p̄tium. ff. de peti. here. alle
gata per gl. sec⁹ est i singularib⁹, p̄out loquit⁹ iste tex. z plene
dixi de hoc in. l. si seruum. ff si cer. peta. ad ibi dicta me remit
to. Et i isto tex. q̄ fideicōmissarius cōsentit q̄res ei relicta vē-
deretur p heredē vt subueniret necessitati heredis cui immi-
nebat es hereditarium alienum exolvēdū. Ideo p̄tium sibi
debetur non ex natura obligationis. sed q̄ isto casu cōsentiens
alienationi fundi sibi legati intelligitur sibi p̄tium reserua-
se vt dixi. §. in gl. magna. in p̄ima parte declarādo intellectū
Bet de bella perti. quem ibi tenuit.

Lex xcv.

1 ¶ Modus mixtus adiecto legato si deficiat per factū alie-
nū vel casum fortuitū legatus tamen debet: z intelligē vt nu. 4.
2 Asseſſor quod habet habere salariuꝫ a partibus statutū, licet
ipse deueniat ad concordiam.
3 Salarium si debetur iudici post latā sniam z per eū non stet, z
ita p̄testatur qd licet nō dederit: tamē debeat illud habere.
4 Modꝰ mixtus si adiciatur mero executori si deficit p casum
facit deficere executionem.
5 Modus potestatiuus adiectus legati si deficit per casum, nō fa
it deficere legatum.
6 Factum tertij z casus fortuitus mortis parificantur in defe
ctione modi mixti.
7 Legatarius cui relicta sunt centum vt seruū alienū manumit
tat quod licet seruus nō valeat nisi quinquaginta, z dominus
vult habere centum q̄ tenetur dare illa centum sibi legata.
8 Arguere de conditione ad modum quod sit bonum.
9 Conditio mixta facit deficere legatū si deficit casu fortuito, se
cus in modo.

Dictio

Dicto vt facit modum. & nu. 1.

10 ¶Modus donec pendet nõ impedit ortum & nativitatẽ actionis sed executionem.

11 Legatum dotis qõ habeat in se tacitam conditionem si matrimonium sequatur.

12 ¶Modus respicies commodum tertij semper dicitur esse cassus nisi alis. secus si commodum legatarij.

13 Differentia inter modum & fideicommissum quod sit.

14 In dispositione modali cauendum est de modo implẽdo: alias legatarius non admittitur.

15 Grauamen casu deficiens cedit lucro eius qui est gravatus.

16 Fideicommissum quando præsumitur causa finalis legati.

17 Lex non debet censeri imposita verbis.

18 Mẽs legatij nõ est disputare verbalẽ sz realiẽ determinare.

19 Mens testatoris magis attenditur quam verba.

SI titio. ¶*Si modus mutatus adiectus legato deficiat per factũ alienum vel casum fortuitũ: tũ legatũ debet. h. d. ſm cõem lecturã. vel sic: fideicõmissum deficiens facto alieno vel casu mortis cedit lucro legatarij a quo relictũ est. h. d. ſm aliã lect. & illis lecturis dicet. j. extra glo. ¶Diuidit in tres partes. In prima ponit decisio. In secũda rõ decisionis. In tertia cõparatio facta ibi: qz per eũ ibi nõ stat. tertia ibi, nã & si mortuus. ¶Nota primo ex isto tex. ſm cõem lecturã qõd modus mixtus pendens ex facto honorati & alterius tertij si deficiat per factum illius tertij vel per casum fortuitũ mortis nõ facit deficere legatum. Ratio assignat in tex. qz cũ nõ stet per legatariũ quo minus adimpleat volũtatẽ defuncti & sic fideicõ. sibi iniunctũ: nõ debet imputari & sic nõ dz priuari cõmodo legati, vt hic & l. pater. §. Tusculanus. ff. de leg. iij. & in regula imputari. & reg. cuz nõ stat. de reg. iur. in. vj. facit. Liure ciuili. ff. de cõdi & demõst. Sicuti alibi assessor vel cõsultor dz habere salarium statutũ a partio⁹, lz ptes deueniãt ad cõcordiã: qz nõ stat per eum, vt est gl. ordinaria in qua multi decipiũtur pter eius ignorãtiã in statutũ. §. assessore. in verbo cõiter. de reseri. in. vj. Idẽ tenet Spe. in ti. de salario. §. j. ex quo cõsuluit egregius Lud. rom. in principio quidẽ dubiteditur ostẽditer. *qõ si ex forma statuti nõ debet salariũ iudici nisi post latã sniam si nõ stet per iudicẽ & ita ptestatur tũc salariũ sibi debetur sicut si sniam ptulisset quo. ¶† Limita istũ text. pcedere qñ modus mixtus adũcit legatario sec⁹ si adficeret mero executori: qz tũc facit deficere cõmissionẽ executiõis si deficiat p causam mortis. l. si qs quos. §. ti. j. & no. l. si qs eũ. ff. de cõdi. & demõ. ſm Bal. Paul. de cast. & Bng. de periglis hic. ¶Itẽ intellige istũ tex. pcedere in seruo alieno prout pprie loquit tex. qz pẽdet ex volũtate domini an velit eũ manumitti, & sic etiã ex facto tertij: tcũ seruus alienus nõ possit manumitti inuito dño. l. seruo alieno. C. de testa. manu. & dñs nõ põt cogi vẽdere seruũ suũ vt manumittatur. l. alieno. §. si is cuius. ff. de fideicõ. liberta. secus si fuisset seruus ipsius testatoris: qz tũc nõ esset modus mixtus. sed potestatiuus cũ per aliũ fieri nõ posset quo minus seru⁹ manumittat q̃ per ipsum legatariũ, nã seru⁹ ipe nõ posset libertatẽ recusare. l. si. C. de manu. test. & tũc etiã on⁹ manumittẽdi esset oppositũ per viã cõditionis nõ deficeret relictũ etiam si per casum mortis serui deficeret cõditio cũ sit potestatiua. l. que sub cõditione. §. quoties. ff. de cõdi. insti. ¶*Secõ diligenter nota ex isto tex. q̃ paria sunt modũ mixtũ deficere p factũ tertij vel per casum fortuitũ mortis: nã factũ tertij cui de iure resisti nõ potest equiparat casui fortuito. l. Set⁹. ff. de reg. iur. & sic factũ tertij & casus fortuitus equiparant q̃ vr esse cõtra istinctionem. Jo. appobatã p gl. & doc. in. l. j. C. de insti. & substi. Sed ibi loquit in relicto sub cõditione: hic autẽ sub mõ vt statim dicet. ¶In gl. idẽ si velit sed immẽso pretio. Rapha. cuma. itelligit. d. l. nõ dubiũ. §. fi. ff. de leg. iij. allegatã in gl. loquitur in relicto pecuniario vbi estimatio dari potest. sz iste ter. loquit in libertate vbi estimatio dati nõ põt. †vnde tũc videt q̃ legatarius teneat redimere vsq; ad vires sui legati. Et sic vult Rapha. cu. q̃ si testator legauit titio centũ vt manumittat seruũ alienum valẽte quinquaginta & dñs non voluit eum vendere nisi pro centum q̃ legatari⁹ tenebit totũ cẽtum erogare pro emendo talẽ seruũ manumittendũ lz nõ valeat nisi quinquaginta, sed istud reprobat Pet. de bexu. & Jaco. puteus: qz testator fideicommittendo legatario vt manumittat seruũ alienũ videtur illum grauare vt illũ seruũ emat iusto pretio. l. si fideiiusso. §. fi. ff. eo. ergo si legatarius offerat iustum pretium dño serui. & dñs velit immẽsum pretium esse. excusat legatarius si nõ vult erogare vltra iustum pretium serui per. d. l. nõ dubium. §. fi. ff. l. qui conuenit. §. fi. ff. de leg. iij. Tene limitationẽ Raph. cu. & licet ipse nihil allegat, tu allega bonũ tex. in. l. generaliter. §. si quis alienum. in fi. ff. de fideic. libert. vbi est tex. qõ si legatarius sit gravatus manumittere seruũ alienum tenetur indistincte tanti redimere quantum ex iudicio testatoris est cõsequutus & sic quãtũ ei legatũ est. & ita etiã no. gl. in. l. deberi. in gl. magna ad fi. C. de fideicõ. liberta. Nõ aperit tñ ibi tex. an ctiet vltra iustũ pretium vel ne. ¶Extra glossas opponitur cõtra istũ text. de l. legatũ. C. de cõdi. insert, licet Bar. opponat de. l. j. C. de insti. substi. que potius procedat cum isto. sed Bar. habuit respectum ad gl. ibi nam in. d. l. legatum conditio mixta pendens a facto debentis implere & a facto tertij si impediat per casum mortis illius tertij habetur p defecta. & legatũ nõ debet. ergo ꝺ istum tex. qui vult totũ ꝺmium q̃ gravatus manumittere seruũ alienũ si impediat p casum mortis serui tũ debet ei legatũ. & procedat tex. in. l. pater. §. Tusculanus. ff. de leg. iij. hic allegatur in gl. & sicut ibi ꝺditio mixta deficies casu, facit deficere legatum: ita hic casus mixtus deficies casu fortuito deberet facere deficere legatũ* cũ bonũ sit argumẽtũ de cõditione ad modũ. l. j. & fi. C. de his q̃ sub modo. & tũ in hoc tex. decidit totũ prarium: timore huius cõtrarij. gl. magistr. in. d. l. j. C. de insti. & substi. & in l. in testamẽto. ff. de condi. & demon. Bar. & cõiter doc. hic. & ibi soluũt istud ꝺmium faciẽdo differẽtiã inter cõditionẽ & modum. 9 Nã* cõditio mixta deficies casu fortuito bene facit deficere legatum vt in ꝺmio in. l. in testõ. fi. & in. l. cũ ita datur. ff. de cõdi. et demõ. secus est in modo mixto. casus est hic & sic modus & ꝺditio non p oia eqparant p gl. in. d. l. C. de insti. & substi. q̃ autez in isto tex. esset modus apparet per dictionem. vt, que facit modũ. demonstratio falsa. §. fi. & l. quibus diebus. §. termino. & ibi Bal. ff. de cõdi. & demon. gl. in. l. j. C. de his que sub modo. Ratio diuersitatis inter cõditionẽ & modus est: qz cõditio pẽdens impeditorũ & nativitatẽ actionis & obligationis. l. cedere. 10 diem. ff. de ver. sig. †Sed modus donec pendet non impedit q̃ oriatur actio & obligatio. sed bñ impedit executionẽ. d. §. ter milius. & ibi glene p Bar. vnde si deficiat cõditio facilius impeditur oriri obligatio ad legatũ quã tollatur ita orta qñ est modus per regu. l. patre furioso. ff. de his q̃ sunt sui vel alie. iur. & c. quemadmodũ de iure cinr. ¶Contra istã cõem solutionẽ fortiter facit tex. in. l. titio cẽtũ. §. titio genero. in ver. Sz cũ ante nuptias. ff. de cõdi. & demõ. vbi legatũ erat relictũ sub modo. s. vt matrimoniũ cõtrahat & tũ si matrimoniũ morte alterius & sic casu fortuito impedit nõ debet legatũ. Bar. hic & ibi. & d. l. j. C. de insti. & substi. rñdet q̃ ibi reuera erat cõditio & nõ mod⁹. 12 & sequitur Bng. hic.* qz legatum dotis habet in se tacitã cõditionem si nuptie sequunt. l. stipulationẽ. & l. ꝓmittẽdo. ff. de iure do. & Bar. ibi allegat. §. sed hoc in presenti. in aul. de sactis epis. Istam solutionem reprobant Raph. cu. Petr. de be. hic Raph. Ful. & Moder. in. d. l. j. C. de insti. & substi. Raph. cu. in consi. lxvix. incipiẽte testator legauit vxori sue. per tex. in. v. sed cum ante nuptias. vbi tex. ad literam dicit tale legatum esse purum. cõsequenter erat ibi modus & nõ cõditio Bar. ibi multum se ivolvit & dicit qõd ibi mutat casum. & sic destruit tũ text Secõ modo rñdet Dy. q̃ in. d. ver. sed cum ante nuptias. modus erat causa ginalis relicti: qz relictũ noie dotis intelligit relictum ob cãz finalem vt matrimoniũ contrahatur & nuptie sequantur, sed in isto tex. modus fuit causa ipulsiua, & istã 2 sequuntur Raph. cu. & Ja. pu. hic. Sed Bartho. reprobat qz quotiescũq; mod⁹ respicit cõmodũ tertij vt hic. s. cõmodũ serui manumittẽdi. tũc semp 82 esse causa finalis. secus si solum respiceret cõmodũ legatarij: vt est text. i. d. le. titio centũ. i pn. Subtilitatus princeps. ¶Christo. de castel. hic aliter intellexit istuz tex. qõd nõ loquat de legato modali neq; de modo, put eux intellexerũt cõiter do. Sz hic legatũ erat simplex cũ onere fideicom. vt manumitteret seruum alienum. Nã hic fuit duplex dispositio. Prima ptinet legatum purũ: qz testator legauit purã pecuniã titio. Secõ ptinet fideic. qz postea p fideicõmissum grauauit vt seruũ alienũ manumitt. & sic sunt due dispo 3 sitiones. † vnde differentia est inter modũ & fideicõ. nã modus est vna oratio & vna dispositio qualificata, puto lego tibi centum vt manumittas seruum alienum. Liũ. §. item si quis ex his & §. seq. ff. de leg. prestan. hic cñ est vnica oratio vnica dispositio qualiũ cata sub isto modo. Et ideo tũc qualitas deficies bene facit deficere legatum. & ita procedit tex. in. d. ver. sed cum ante nuptias. vbi legatũ bene erat modale vt nuptie contrahãtur vnde deficiẽte illo modo bene deficit legatũ. Sed quãdo sunt due orationes & due dispones testatoris. vna est legatũ secũa est fideicõmis. & sic nõ est vna qualificata, sed due separate. & tũc licet deficiat fideicõmissum facto tertij vel casu fortuito mortis, nõ tñ deficit legatum. & ita pprie loquit te. hic. & l. d. l. pater. §. Tusculanus. & ita superiꝰ secõ loco summando istum 4 ter. ſm istam secõam lec. ¶Item inter istas dispones magna est differẽtia. qz in dispõne modali est cauendũ est modo implẽdo, alias legatarius non admittitur in effectu ad qẽdum. l. si

tibi pure legauero.ff.de lega.iij. Secus qñ sunt due dispositiones.s.legatū t fideicōmissum:q2 legatarius capit legatū simplex.licet nō caueat de fideicō.implēdo.l.si cui legatū.ff.de cōdi.t demō. Iste fuit subtilis t peregrin⁹ intellectus. Christo. de castel.licet ipse eū nō ita ponit nec ita probet. quem intellectum etiam habuit Argētinus filius Ray.prout hic referunt Alb.de ro.t Raph.cu hic. Et idē etiā videtur voluisse Bart. in.d.l.quib⁹.dieb⁹.§.Termil⁹.in.j.q.idē tenet Pau. de.castl. hic.licet de dño Christo.t alijs.s.relatis non faciat mentionē. nā dicit Pau.de ca.q reuera iste tex.nō loquit in modo sed in
15 onere iniūcto per viā fideicōmissi.† Alias modus sit per vt, vt si diceretur lego tibi cētū vt seruū alienū manumittas,ſz hic primo fuit legata pecunia,t postea iniunctū onus fideicōmissi qō seruum alienum redimeret t manumitteret: bene tūc ſm eū equiparātur onus iniunctū per viam modi t iniunctū per viā fideicōmissi quando ambō sunt in eadem oratione, vt colligitur ſm eū in.l.hutusmodi in prin.§.eo.ita reſidet Pau.de ca. hic modo in proposito qñ legatū est alicui simpliciter t postea grauatus est p fideicō.facere aliquid: puta manumittere seruum alienū:tūc si fideicō.deficit casu fortuito t sic est quasi ca
16 du cū,stat reg.† q grauamē casu deficiēs cedit luero eius q est grauatus.l.si qui cū.ff.de cōdi.t demō.t.l.unica.§.in primo.t §.p secūdo.C.de cadu.tol.vnde in casu isto si moritur seruus alienus quem legatarius erat per fideicom. grauat⁹ emere t manumittere:legatum pecunie remanet penes ipsum legatarium:nec potest dici qō hic fideicō.fuerit causa fiscalis legati: imo ecōtra legatū fuit causa fideicō.l.Paphilo.in.fi.ff.de leg.iij.q2 si isti Titio nō fuisset legata pecunia nō potuisset ab eo fideicōmitti de emēdo t manumittendo seruo alieno impediēte reg.quē nō bonoz grauare nō possum.l.ab eo.C.de fideicō. Tn q fideicō p sumat cā finalis legati est optim⁹ tex.quē vide signa.in.l.filio.§.j.ff.de adi.le. Iste peregrin⁹ intellect⁹. Christo.presupponit q si in isto tex.fuisset modus: nō ꝓcederet iste tex.t in hoc reprobat istū intellectū Raph.cu.per tex. in.l.nō tm.§.si aliū.ff.de fideicō.liber.vbi satis p hoc qō hic sit modus tm idē decidit q hic Tu āūt dic q ibi ponitur fere idē casus qui ponitur hic nō solū qñ exp̄esserat modū,sed etiā qñ fideicō.t pecuniā prius de per se legauerat sicut t hic, vñ ibi idem dicitur qō si stat per tertiū t sic per dñm seruī qui nolit seruū vēdere q legatari⁹ retinet legatū ex volūtate defuncti: t sic in alijquo nō ob. Sed iste intellectus Christo.mihi non
17 placet ex alioq2 vt etiā dicit Bet. d bezu.l Ista est differētia verbalis t non realis t iura nō debēt esse imposita verbis,ſd reb⁹.l.ij.in fi.C.cō.de leg.t.l.cōmissa.§.j.de elec.in.vj.q2 mēs legū est non disputare verbaliter,sed determinare realiter ſm Bal.in rub.ff.de diuisi.circa fin.quid enim aliud est effectualiter dicere lego tibi cētū vt seruū alienū manumittas, vel dicere lego tibi cetū t fideicōmitto vt seruū alienus manumittas. certe quantū ad mentē testatoris idem esse debet vtroq casu,t ſm mētem testatoris si modus in eadē oratione est causa finalis ergo t fideicōmissum q immediate sequit primū legatus t dicere q modus t fideicōmissum de manumittendo in alia oratione non ita afficit legatū sicut si in alia oratione fuisset adie
18 ctus.† certe hoc nō vī fuisse ſm mentem testatoris que magis attēdi dz q ipsa ꝓba.l.cū virū.C.de fideicō.t.l.ij.C.de liber. p̄te.t.l.preter Seuerinā.in prin.ff.de cōdi.t demō.postquā sumul t continuative illud fideicom.in coꝫtinenti adḋitur.

Sequitur.§.sicuti.cum.l.seq.t prin.l.plane.

1 Fideicōmissum q pōt relinq a succedētibus ab intestato filio pupillo q expirat adueniēte pubertate dūmodo pupillus nō sit exheredat⁹ t venientes ab intestato nō sint a pfe istituti.
2 Quilibet potest grauare onere fideicōmissi sibi ab intestato successuros de iure ciuili vel pretorio.
Succedēs ab itestato dz succedere ex tacita volūtate defūcti.
3 Substitutio facta si filius decesserit sine liberis t filij filiorū sine filjs bona deueniant ad Titium an valeat in filjs filiorū positis in conditione.
4 Succedere ab intestato qō proprie dicuntur veniētes de iure ciuili ex presumpta voluntate defuncti.
5 Succedens de iure pretorio dicitur habere tacitam voluntatē defuncti t sic potest fideicommisso grauari contra glos.
6 Pater quod possit grauare fideicōmisso legitimos heredes filij sui impuberis t ibi de ratione.
7 Captatoria dispositio q non dicatur quando in voluntate alterius solum committitur electio personarum.
8 Pater quod non possit grauare fideicommisso legitimos heredes filij puberis vel emancipati.t nu.14.
9 Fideicōmissū relictū a legitimis heredib⁹ impuberis an habeat locū etiā si ex testamento patris non adeatur hereditas.
10 Substitutio pupillaris q corruat si ex testamēto paterno hereditas non adeatur.
11 Filj⁹ pupill⁹ a patre i bonis suis ꝓprijs q grauari nō possit.
12 Fideicommissum ex quo est onus t grauamē nō potest legitima filij apponi.
13 Fideicommissum in dote filie quando non est vltra legitimam quod apponi non possit.
14 Substituto pupillari q possit iniungi fideicōmissum per testatorem etiam in legitima filj.t nu.7.t nu.30.
De legitima filij non requirit grauamen impositū quādo deuenit ad eius substitutum pupillarem.
16 Fideicōmissum relictū a legitimis heredib⁹ pupilli vel ab eius substituto q si potētius q relictū ab ipso pupillo.t nu.30.
15 Substitutio pupillaris quod sit bonoz.
19 Pater q possit facere codicillos filio suo pupillo licet ipse nō testetur,scilicet grauando venientes ab intestato nu.
20 Clausula codicillaris apposita in testamēto quod ꝓrigitur ad pupillarem substituentem.
22 Fideicommissum relictum a legitimis heredib⁹ pupilli quod expirat adueniente pubertate.
23 Dispositio huius tex.q non habeat locū in milite testante ex quo potest filio suo directo substituere quādocūq, sic fideicōmissum iniunctum legitimis heredibus erit perpetuum.
24 Fideicōmissū de quo.in.l.Scenola.j. ad Trebel. qō nō valet post pubertatē qñ substō pupillaris fuit facta in codicillis.
25 Substitutio non extenditur vltra tempus constitutum.
26 Pater qō nō possit a legitimis heredibus filij pupilli ꝛ heredati fideicōmissum relinquere,nisi ipsi sint heredes patris.
27 Pater filio pupillo exheredato qō possit pupillariter substituere.t nu.31.
28 Fictio non cadit vbi veritas locum habere non potest.
29 Legitimi venientes ab intestato impuberi quādo possint gravari fideicommisso.

1 **Sicuti.** Tib⁹ ab intestato filio pupillo qō expirat adueniēte pubertate dūmodo pupillus nō sit exheredat⁹ nisi veniētes ab intestato eēnt a patre instituti.h.d.cū.l.seq.t pri. secunde.l.sequētis vsq ad.§.qui rogatus.t est casus valde singularis qui non est alibi in iure ſm Bar.t oīs hic.t Ang.i. l.eā quā.C.de fideic.ō.t intēdo eum solēniter t viriliter legere qui toto die allegat. Iste tex.diuiditur in tres partes. In prima ponitur decisio. In secda vna limitatio. In tertia alia limitatio.secda est in.l.qō fideicommissum.tertia est in.l.plane.
2 in prin. No,primo ex isto tex.q glibet pōt aggrauare onere fideicōmissi sibi successuros ab itestato de iure ciuili vel pretorioq cū potuerit facere testū t alios heredes istituere nō faciēdo testū videt eis tacite hereditatē suam relinquere. Et ex hoc dicim⁹ q succedētes ab intestato dicunt succedere ex tacita volūtate defuncti.vt.l.cōficiūtur.in prin.§.de iure codi. q2 q potest adimere nō adimēdo videt tacite dare. Et itellige istū tex.q iste testatoz faciebat solū codicillos in quib⁹ grauabat veniētes ab intestato,vel eos grauare intelligit.l.si qs cuz nullū.t.l.ab intestato.ff.de iure cod.t sic ita possum grauare fideicōmiſo illos qb⁹ adimere potui t nō ademi:sicut t illos qs exp̄esse honoraui. Ad idē te.no.in.l.j.§.sciendū.in verbo vel dū eis nō adimit.ff.de le.iij. Et ita limitat t declarat reg. l.ab eo.C.de fideicō. Et istud facit ad illā arduā t difficilez qōnē quā ponit Bar.in.l.ceturio.i.vlti.q.iij.qōnis princ.ff. 3 vulg.t pup.t de boc pluries cōsului qñ testator dixit,si filj⁹ me⁹ decesserit sine liberis vel filij filiorum sine filjs vult omnia bona sua deuenire ad talē,an talis substitutio valeat in filjs filiorum.t sic an filij filiorum qui non fuerunt exp̄esse honorati,sed solum positi in cōditione potuerint exp̄esse grauari onere fideicōmissi. Bar.ibi tenet q sic:q2 ex quo filios filiorū grauauerit videtur eis tacite reliqsse.l.deniq.§. interdū. ff.de pecu.lega.sec⁹ qñ eis nullū grauamē imposuisset, prout tenet gl.no.in.l.Lucius.ff.de hered.instit.que vult q filij positi in cōditione nō videtur tacite instituti.t certe ꝛ passim iste sit dubius vt ibi late examinaui,tū p opi. Bar.multū faciat notabile p dictū q collegi ex isto te.t ratio.t assignata qō ex quo illis filjs filiorū testatoz adimere potuit eis hereditatē. ergo nō adimēdo videtur eis dare,ergo eos grauare potuit fideicō. Ad idē facit q2 ex quo testatoz posuit filios filiorū in condition. tacite cogitauit hereditatez ad eos debere venire ab intest.vt ōt te.no.in.l. Lucius in verbo prudēs cōsiliū testatoris. vñ postea adjicēdo grauamen fideicommissi ex ista tacita noua volūtate dz induci t relictū t fideicōmissum quasi ex duplici tacita volūtate honoris t fideicōmissi,vt ibidem plenius dixi 4 t ad ibi dicta me remitto. † Secūdo not.ex tex.ibi,vel bonorū

possessio-

possitio peruentura est. hic esse tex. § aliud q̃ tenet glo. mirabilis in l. j. §. vel maxime. ff. de col. bon. que vult q̃ in venientes de iure ciuili dicunt ab intestato succedere ex psumpta voluntate defuncti, & sic illi tñ. ponunt grauari fideicommisso. & ita intelligit. o. l. cõ fideicunt. in p̃n. ¶ Ille ergo qui succedit de iure pretorio nõ dr habere tacitã voluntate defuncti, & sic nõ potest grauari onere fideicõmissi, & hoc modo esset multũ vtile posse venire de iure ꝓtorio tm quasi gl. Bart. vbi dicit esse mirabilis, cã reprobat, q̃ ista sit tacita voluntate defuncti qui succedit ab intestato de iure pretorio, sicut q̃ succedit de iure ciuili, quod allegat tex. in l. scripto. §. fi. ff. vnde liberi. in verbo parentũ comune votum. vbi ꝓbatur q̃ qui venit de iure pretorio tãm venit. tm. ex voto & voluntate parentum. Sed ille tex. in d. scripto. §. fi. licet loquatur in filio nõ tñ aperit q̃ veniat de iure ꝓtorio tm, & licnõ aperit q̃ loquatur de filio emancipato nisi ꝓpter subiectã materiã, & sic ille tex. nõ vrgeter ꝓbat cõtra ill. gl. sed cõtra illam gl. est text. hic, & text. in. d. l. j. §. sciendum ff. de lega. iij. & in l. li pater. §. fi. in fi. ff. ō fideicõ. liber. & ĩ §. preterea intestat⁹. in verbo bonorũ dario in. e. instit. de fideicomb. re. que iura volunt q̃ venies ab intestato de iure ꝓtorio dicũt venire ex tacita voluntate defuncti, & illã gl. etiã reprobat Jo. de imo. in. l. li Titio. §. muli. r. ff. de leg ij. licet eã reputat singularẽ, & videatur sequi Bal. in. l. nõ iustã. in. iij. opp. C. ad Treb. de qua gl. vide omnino Bal. in rub. C. qui admit. i vlt. vbi And. Bar. b. in repe. & quatuor sequẽtib. ¶ Tertio no. ex isto tex. q̃ sicut pater potest grauare fideicommisso legitimos heredes suos ab intestato successuros, ita potest grauare fideicommisso legitimos heredes filij sui impuberis. Ratio est ꝑm gl. Bar. & omnes: q̃ cui⁹ pater potuerit testari ꝓ filio suo pupillo, & hic ei substituere pupillariter extraneum, & excludere venientes ab intestato etiã si esset mater ipsius impuberis l. Papinianus. q̃ sed nec impubert. ff. de inoff. test. & c. li pater de testa. in. vj. ergo nõ substituendo videtur dare legitimis heredibus venientibus ab intestato. l. ꝓficiũtur. in p̃n. ff. de iure codicilli. ergo pot eos fideicõmisso grauare, venientes ergo ab intestato videtur habere hereditatẽ impuberis a patre q̃ potuit illã auferre dãdo extraneum pupillarem substitutum: ergo nõ auferendo videtur eis cõcedere. ¶ Reperio q̃ ad istam cõz rationẽ gl. Bar. & doc. reprobat subtilitatẽ Bre. in. l. j. §. fi. ff. de vulg. & pup per tex. in. l. vnũ ex familia. §. si de falcidia iuncto p̃n. & q̃ ibi Bar. ff. de lega. ij. vbi ꝓbatur q̃ si testator reliquit ꝓditũ vm ex liberis quos heres elegerit q̃ nec liberi electi, nec alij si heres non eligat v̄ dentur habere causam ab herede, sed a defuncto: vnde detrahit falcidia sicut de testamẽto primi testatoris. ergo eodẽ modo & ꝓposito licet testator reliquit ꝓditũ vm ex liberis quos heres elegerit q̃ nec liberi electi, nec alij si heres non eligat v̄ dentur habere causam ab herede, sed a defuncto: vnde detrahit falcidia sicut de testamẽto primi testatoris. ergo eodẽ modo & ꝓposito licet testator de substitutis pupillarib⁹ hereditatẽ pupilli quam potuit non dare vel ꝑ reliquat venientib⁹ ab intestato quib⁹ potuit auferre: q̃ tñ agitur de successione alterius & de alterius hereditate. non videt posse dici q̃ ista rõne hereditas dicatur haberi a defuncto vnde fit dicit q̃ melior rõ est q̃ sentit hic iurisconsultus, licet non ea explicet totaliter vez q̃ testator, ideo pot per codicillos ab intestato grauare legitimos heredes filij impuberis: q̃ regula ponit in. l. ij. §. e. q̃ cui licet testari, ꝫ codicillari, ſ. patri licet testari in bonis filij impuberis: ergo licebit nõe ipsi⁹ filij codicillari & grauare fideicõmisso venientes ab intestato ipsius impuberis. sed q̃n pr grauaret fideicõmisso ipsum filiũ impuberẽ nõ potest dici ꝑficere codicillos ꝑ filio: q̃ ex codicillis non grauatur facies codicillos sed heres eius. Tu tene rationẽ glo. & Bart. cõem que est vera & fãda metalis ratio. Et ad fundamentũ Bre licet subtile respõdeo in forma * q̃ sicut admodum dicitur dispositio captatoria q̃n ipsa essentia testamenti cõsistit in voluntate alterius, et ista est reprobata a iure. l. captatoriæ. §. e. & c. l. captatorias. C. de test. mi. & vtrobiq; dixi, sec⁹ cum in voluntatem alterius cõmittitur sola electio personarũ ista non est captatoria nec reprobata a iure, vt declarãt Bar. & doc. in. d. l. captatorias. & i d. l. captatoriæ. ista in ꝓposito q̃n pater facit vel nõ facit substitutionẽ pupillarem: certe substantia testamẽti cõmittitur in voluntatem patris. & istud ius permittit fama noꝛe pupilli. ergo qui admittuntur dicũtur vocati a patre: ideo possunt a patre grauari fideicommisso vt hic. sed in casu. d. l. vnũ ex familia. in p̃n. & in. d. §. fi de falcidia. allegati per Bre. solũ cõmittitur electio psone de certis, sed liberis substantia ergo ipsius dispositionis non venit ab ipso eligẽte psonã vt ibi dicit tex. sed solũ ꝓuenit ab ipso testatore, & ista est veritas. ¶ Sed vltra Bre. cõtra istam communem rationẽ gl. Bar. & doc. fortiter vrget tex. in. l. plane. in p̃n. j. immediate sequẽti, vbi reseruo de hoc in specie dicẽdũ. ¶ Et hic ex ꝓdictis habes colligere limitationẽs ad istũ text. & eius rationẽ quas. §. adduxi q̃ ꝓcedat quãdo filius est impubes & in potestate patris, secus si esset pubes. vt in. l. sequẽti, vel esset emãcipatus: q̃ filio puberi vel emãcipato nõ potest pater substituere pupillariter. l. ij. in p̃n. ff. de vulg. & pupil. & instit. de pup substi. & ꝓr cessat ratio. § aliq̃ nota ad istũ text.

¶ Ite ad istũ text. ꝓ eius q̃ declaratione vt mihi omittatur adde q̃ fideicõmissum relictum a legitimis heredibus impuberis, de quo loquitur iste tex. cum. l. sequenti. & ꝓncipi. sequenti habet locũ etiã si ex testamẽto patris non adeatur hereditas. Ita singulariter tenet Raph. Fulg. in. l. ea quã. C. de fideico. per illũ tex. ſm vnum suum nonum intellectũ que ponit ad illum tex. qõ reputat nota. dignum. Nam iste tex. licet ꝓprie loquatur qñ pater exheredauit filiũ impuberem. ergo quando facit testamentum. l. non codicillum. C. de test. & tunc ꝓcedit ampliatio Raph. Fulg. sed ego in. d. Nam quam reprobant illũ intellectũ Raph. & ꝓ certo est admittendum de ista eius ampliatione: qui cõtra eam videtur esse text. in. l. ij. §. quisquis. ff. de vulg. & pup. vbi est tex. formalis * q̃ si non adeatur hereditas ex testamẽto patris, cogunt substitutio pupillaris tangẽs eius accessoria. ¶ Quarto no. ex isto text. q̃ licet iste filius pupillus nõ possit grauari a patre ꝓ fideicõmisso in bonis suis ꝓprijs. l. ex tribus. vbi glo. & doc. C. de inoff. testa. sed solum potest ei pupillariter substitui, q̃ est prouisio testamẽti ipsius pupilli. l. ij. in p̃n. ff. de vulg. & pup. Item licet a filio impubere instituto legitima tantum non possit hereditem mitti nec vniuersaliter. nec particulariter. nec legari de plici ratione. * Prima fideicommissum est onus & grauamen. l. cohæredi. §. cum filio. ff. de vul. & pup. & omne grauamen ipso iure reijcitur de legitima filij. l. quoniam in ꝓprijs. C. de inoff. testa. Secunda ratio: q̃ filius habet legitimã suam non a testatore: sed a lege. vt. l. nar rogator. vbi dixi. ff. de adop. Ideo cum nõ habeat legitimam a testatore non potest in ea grauari per fideicommissum per regulam. l. ab eo. C. de fideico. * Lodez modo non potest imugi onus fideicommissi in dote filie que non est vltra legitimã suam ſm Ly. in. l. vnica. §. videamus in fi. C. de rei. vxo. act. Jo. and. in addi. Spe. in ti. de instru. edi. §. vt autẽ in additione que incipit, sed incipit facit text. in. l. §. filie. & ibi Bar. no. ff. de ie. ſi. Bar. in l. Lucius. §. martius. q̃ illũ tex. ff. ad Treb. Bal. & latius Bal. in. l. q̃ñ nouella vter q̃. in. ij. q. C. de inoff. testa. * tñ bene possunt grauari fideicõmisso vniuersali vel particulari legitimi heredes ipsi⁹ impuberis venientes ab intestato: ꝓ rationem q̃ dixi. §. in ꝓcedẽti notabili: q̃ pater potuisset excludere venientes ab intestato substituẽdo alium extraneum, pupillariter ergo non adimẽdo videt eis dare: ergo pot eos grauare fideicõ. & ad hoc tota die allegatur iste. §. * codez modo per eãdem rationẽ potest imungere hideicõ substituto pupillari: nõ solũ in legitima filij quã pater sibi reliquit. sed etiã in alijs bonis, ꝓprijs alij per istũ tex. & ita etiam tenent Ly. Bar. & cõiter alij in. l. ex tribus Bar. & alij in. l. j. §. n. ff. & vulg. & pup. & Bar. in cõl. xiij. q̃ incip. ex facto, & posito plura dubia oriuntur. Ly. & Bal. in. l. cu vnũ. C. de fideico. Barthe. in no. clxiij. Cõiter maꝛtur optime. q̃ licet omne grauamẽ & omne onus & oris cõditio ipso iure reijciatur de legitima filij. d. l. qñ in ꝓprijs. tñ si postea legitima filij deueniat ad eius substitutũ, veniat cum eius onere: nec tũc reijcietur: eo q̃ mutatio ꝑsone delinit esse legitima tex. est no. in. l. cu pater onus. & ibi no. Pan. de cast. in vira. lec. ff. de leg. d. Et idem tenet Pan. de cast. in. d. l. qui in. d. §. Et idem tenet Pan. de cast. in. d. l. qui in ꝓprijs. vbi dixi. Raph. cu. hic circa. & Jaſet. de Bexutio

16 * Et sic ponderata q̃ potius est fideicõ. relictus per patrem a legitimis vel a substituto pupilli, q̃ relictum ab ipso pupillo: q̃ in persona legitimo rũ & substituto rũz pupilli v̄z grauamen in legitima pupilli, & etiã in bonis ꝓprijs ipsius pupilli: sed neutrum v̄z in persona ipsius pupilli. ¶ Sed aduerte q̃ alibi deciditur totũ ecõtra: q̃ si pater exheredat filium ab hereditate, & ei reliquit legatum a filio exheredato substituit pupillariter, q̃ nõ potest legari nec fideicõmitti a substituto que bona ꝓnauit, sed bene ad ipsum exheredatum: vt est tex. in. l. cũ quidam. C. de leg. & l. qui fundum. §. qui filios. vbi Bar. & Mod. laborãt in reddẽdo rationẽ. ff. ad le. ſal. & in. l. ab exheredati. q̃ est. l. antepe. ff. & istud ꝓcedit etiã in testamento militis. l. milites ita. §. si milites. ff. de test. mil. Et per ista iura substitutus Raph. Fulg. in d. l. ex trib⁹. tenet cõtra cõem ſniam q̃ etiã a substituto impuberis nõ possit reliquum fide com. sicut nec ab ipso pupillo. Item si nõ possum grauare heredẽ meum ergo nec heredes heredis. l. si fuerit. §. fi. ff. de leg. iij. Et ad istũ tex. rñdet q̃ hic filio erat relicta ꝓ legitima: ideo pot substituti grauari sicut etiã potuisset ipse filius. ſz ille intellect⁹ ceruinat & redderet istũ tex. dubitabile. vñ tenetur cõez ſniaz q̃ est vera. Et ad iura ꝓ ista ſz difficile

17 sit rõnem assignare, dic vt dixi in. d. l. cũ quidã. ¶ Et si dicas rete-

ra cōmuni sñia: planū est q̄ pater pōt substituere pupillariter pupillo in oibus bonis pupilli, z etiā in legitima habita a patre q̄ ad substitutū pupillarē pertinēt oia bona pupilli, vnde cūq; puenētia..l. ſz si plures. §. ad substitutos. ff. de vulg. z pupil. z tñ nō pōt p fideicōmissum relinquere vt in iuribꝫ p̄alle gatis cū in effectu nō videat referre an substitut⁹ admittat ex pupill. an ex fideicōmissaria substitutione, z si diceres q̄ fidei cōmissaria est onus z grauamē. l. coheredi. §. cū filio. ff. de vulga. z pup. secus est in pupillari substitutione: nam videtur qō timo sit minus onus cū in fideicommissaria detrabatur quarta

18 Treb. per legitimos impuberes. secus in pupillari, dic† q̄ rō diuersitatis est, q̄ substitutio pupilli est bonoꝝ z puisio pupilli qō pupillus habeat heredē: ſz fideicōmissaria est onus vt dixi, z per eā succedit testatoꝛi z non ipsi pupillo. d. l. coheredi. §. cū filio. ¶Quinto pōdera q̄ tex. loquit de venientibus ab intestato. tā p̄is quā ipsius ꝓuberis q̄ pūt grauari onere fideicōmissi: ergo loquit q̄n pater nō fecit testam̄, sed solum codicillos ergo pōdera hic esse tex. no. put etiā pōderant glo. Bar. z

19 doc.† q̄ pater pōt facere codicillos filio suo pupillo: licet neq; sibi neq; filio testet, z ſz etiā codicillos sibi nō faciat: sec⁹ in testamēto z pupillari, substōne: nā p̄ non pōt soli filio facere pupillarē substitutionē nisi p̄i⁹ sibi satisfaciat testm̄. l. j. §. fi. z. l. ij. §. q̄q; z p̄ius. ff. de vul. z pup. z istud qō habes hic, alibi non inuenies in iure ꝑm Bal. Jmo. Raph. cu. Pau. de castr. z Flor. z sic not. q̄ ſz p̄ nō possit testari filio suo pupillo nisi sibi testet: vñ eo casu quo p̄ decedit intestatus nō pōt facere filio testam̄ z sic pupillarē substitutionē vt in iuribus allegatis. eo q̄ testm̄ filij hꝫ dependentiā a testō patris, vnde non valet nisi p̄ fecerit testam̄ vt ibi: tñ p̄ pōt facere solos codicillos pupillo: q̄ tūc nō habēt dependentiam q̄n nullū factū est testm̄, vt. l.

20 iij. ff. de iure codi. ¶† Et p istū tex. dōt Bar. q̄ clausula codicillaris que cōiter apponit in testamētis. s. si nō valet iure testamenti valeat iure codicillozū: pozrigit ad pupillarē substitutionē qō reputat Bar. notandū: z sequitur simpliciter Raph. cu. hic in fi. Sed tu dic vt lati⁹ p Bar. in. l. j. in. xvj. q. ff. de iure cod. p Bal. An. Jmol. z alios. in. l. ꝓbis ciuilib⁹. ff. de vul.

21 z pup. cū multis ꝓoz. ibi traditis p Ale. in. j. no. ¶† Subdit etiā Bar. se intelligere istud notabile q̄ p̄ pōt codicillari filio suo pupillo, verū est grauādo venientes ab intestato, non aūt filiū in suo ꝓprio. Adde q̄ rō est: q̄ qñ p̄ in codicillis gra uaret fideicōmisso ipm filiū ꝓuberē, tūc non posset dici facere codicillos ꝓ filio ipso: q̄ ex codicillis nō grauat faciēs codicil

22 los sed heres ei⁹. ¶† Sexto no. ex. l. q̄ fideicōmissū. q̄ fideicō missum relictū a legitimis heredib⁹ pupilli expirat aduenien te pubertate z sic non durat aduenīente pubertate sic expirat pu. substitutio. l. pupillari. ff. de vul. z pup. z. §. masculo. insti. de pup. subst. z ista lex nō est alibi in iure ꝑm Dy. Bar. z alios. z sic habes notabilē casuz z signādum in quo substitutio fidei. expirat. xiij. anno. z sic finit aduenīēte pubertate qñ est facta legitimis heredib⁹ impuberis, alias aūt est perpetua z durat post pubertatem. l. p̄cibus. C. de impu. z ratio est ꝑm Bar. q̄ intra tp̄s pubertatis videnī venientes ab intestato habere ex dispōne defuncti q̄ aliū extraneum poterat substituere, vt dixi ē. in. iij. no. postea vero videnī habere ex casu: ideo nō pūt per defunctū grauari, vt. l. ſz si sic. §. fi. ff. de le. iij. ¶Adde qō istā rationē etiā ponit Bar. in. l. in. p̄in. in pe. q. ff. de vulg. z pup.

¶Hinc ex ista rōne inferꝫ limitatio ad istū text. vt. p̄cedat in

23 testatoꝛe pagano. †sec⁹ si testatoꝛ esset miles q̄ pōt substituere filio suo directo qñcūq; etiā post pubertatē in bonis p̄uēt⁹ ab ipso patre milite. l. cēturio. de vulg. z pup. z. l. p̄cibus. C. de impu. z alijs substi. z. l. in testō. C. de test. mil. tunc fideicōmissū relictū a testatoꝛe milite successuris ab intestato filio suo esset ppetuū: eo q̄ ppetuo poterat p̄uare istos successuros ab intestato filio suo substituēdo ei etiā post pubertatē p directam militarem: ergo eos semp vī honoꝛare eo ipso q̄ ademit: ergo semp durabit fideicō. etiā post pubertatē: z ita etiā limitat istū

24 tex. Ang. Jmo. Raph. cu. hic z bene. ¶† Per istū tex. dicunt Dy. z Bar. q̄ fideicōmissum de quo loquitur. l. Scevola. ff. ad Treb. non valet post pubertatē q̄n sub. pup. fuit facta in codicillis in quib⁹ fieri nō potuit: tñ ex equitate cōuertit in fideicō missariā vt ibi: nā sicut evanesceret pup. substitutio aduenīente pubertate si valeret iure directe militaris. d. l. in pupillari. z d. l. masculo sta dz evanescere fideicōmissū q̄ iuris interp tiōe loco ei⁹ succedit. z est singularis limitatio ad. d. l. Scevola. z sequūtur etiā Ray. de fozli. z Bal. hic. idē tenet Bar. in. d. l. Scevola. z in. l. si frater. C. de fideic. Ly. in. l. p̄cib⁹. in pe. q. C. de impu. Jo. An. in. c. si pater. de test. in. vj. in nouella. Ista cō clusio ꝑm Pau. de ca. p̄cedit in pupillari expresse facta in codicillis que cōuertitur in fideicōmissariā: tūc illud fideicōmissum bene expirat aduenīente pubertate: q̄ substitutio limita

to tempoꝛe vltra illud tempus non extenditur. i. si quis ita. ff.

25 de vulga. z pup. z hoc etiā tenet Raph. cu. † sed q̄n cōpēdiosa esset facta filio pupillo in codicillis per verba cōia, vt q̄ncūq; filius me⁹ decesserit talē substituto: quia tex. in. d. l. Scevola. simplr dicit ei quocūq; codicillis substituerit z sic non aperit ibi tex. q̄ substitutio fuerit. ſz in dubio debeat p̄esumi directa. c. p̄. de test. in. vj. tunc ſz alias in compēdiosa facta p verbū cōe cōpbendat directa pupillaris, si decedat in pupillari etate z postea fideicōmissa, vt late p Bar. in. l. cēturio. in. iij. q. p̄in. ff. de vul. z pup. tñ q̄ vbi est facta codicillis non pōt valere iure directe pupillaris, etiā intra pupillarē etatē, ſz solū iure fideicōmissi. tūc si filiꝰ decedat in pupillari etate in fideicōmisso cō tento sub cōpēdiosa q̄ succedit loco pupillaris substōnis, venient oia bona z patris 2 filij, sed si filius moꝛiat post pupillarem etatē: tūc in fideicōmisso veniūt solum bona q̄ habuit a patre: nō autē bona, ꝓpria ipsius pupilli nec eius legitima: p ea q̄ fundementaliter dixi. s. in. iij. no. Et dicit Pau. de ca. q̄ ista est veritas ſz male declarata p do. Idē tenet Ang. de periglis hic, z tenet esse multū notandū. Sed tu aduerte q̄ ſz ista in se possunt esse vera: tñ non videtur posse ꝓcedere ad. d. l. Scevola. cū ter. ibi in fine dicat totū accipiūt. z sic in dicto fideicōmisso nō solū veniūt bona paterna, sed etiā bona ꝓpria ipsi⁹ filij, vt ibi, z. l. coheredi. §. cū filio. ff. de vul. z pup. Raph. cu. hic re ꝓbat istā determinationē Dy. quā Bar. z oēs sequunt. z cuz. Raph. simpl. ſz Bet. de bexu. hic. Sed ego clarius eo loquar z ordinati⁹ q̄ iste ter. in quo se fundāt doc. ad limitandum. d. l. Scevola. loquit q̄n fideicōmissum fuit relictū a legitimis pupilli: tūc non durat vltra puber tatē ꝑm rationē quā. s. dixi ꝑm Bar. z doc. q̄ eueniēte pubertate tales legitimi nō dñr postea ampli⁹ habere hereditatē filij ex beneficio patris: ergo vltra nō possunt a p̄re grauari fideicōmisso, q̄ post pubertatē videntur habere a foꝛtuna z a casu, vt dicit Bart. ideo nō pūt p patrē grauari. d. l. ſz sic. §. fi. ff. de leg. iij. vel meli⁹ post puberta tē tales legitimi dicunt hꝛe ab ipso effecto pubere q̄ cū esset effect⁹ pubes poterat cōdere testm̄ z alijs hereditatē relinquere: q̄ cū nō fecerit vī tacite reliquisse veniētib⁹ ab intestato. l. cōficiūtur. in p̄i. ff. de iure codi. Sed in. d. l. Scevola, vbi substitutio facta in codicillis trahit ad fideicōmissum, istud fideicōmissum nō fuit relictū a legitimis pupilli vt hic, sed fuit relictū ab ipso pupillo quē testato⁹ vī grauare z nō ei⁹ heredes vt no. Bar. z doc. in. l. coheredi. §. cū filio. ff. de vul. z pup. ergo videt q̄ tūc non extinguat pubertate, cū ipse potuerit ēt post pubertatē grauari et fideicōmissaria facta ipso filio q̄n ei fieri pōt durat ēt post pubertatē. vt. l. p̄ cib⁹. C. de ipu. z alijs substi.

26 †Septimo z vltimo no. ex. l. plane. q̄ a legitimis hꝛdib⁹ filij pupil. exheredati nō pōt p̄ fideicōmissum relinquere nisi ipsi sint hꝛdes patris vt hic. z. l. in rōne. in. §. fin. ff. ad leg. Fal. q̄ tūc cēsent grauari vt hꝛdes p̄is, z non vt legitimi impuberis ei ab intestato succedētes. Et sic pōdera q̄ p istū tex. vī ineui tabiliter ꝓfundi rō gl. Bar. z cōis quā posui. s. in. iij. no. nā li-

27 cet pater exheredauerit filiū. tū filio † pupillo exheredato potuit pupillariter substituere. l. j. §. pe. z. l. ſz plures. §. ad substitutos. ff. de vul. z pup. z. §. nō solū. insti. de pup. subst. Ergo substituēdo pupillo exheredato extraneum potuit adimere a legitimis hereditatē pupillo. ergo eos adimēdo videt eos pare ergo dz posse eos grauare fideicōmisso ꝑm p̄edictā cōez rationē, z tñ ꝓiū expresse dz in isto tex. ergo dicta ratio cōis nō videtur esse vera nec generalis. ¶Huic difficultati respōdet Raph. Cu. z Pe. de Bexu. hic, q̄ licet pater possit pupillo exheredato substituere pupillariter extraneum, z ꝑ possit adimere bona a legitimis hꝛdib⁹ pupilli qui venirēt ab intestato, tū extraneus qui esset substitutus filio exheredato non

28 vibetur illa bona habere a patre, †q̄z vbi nō pōt habere locū

29 veritas ibi nō pōt cadere fideicom. l. q ad certuz. ff. loca. †Ad hoc ergo vt q̄s possit sibi grauare legitimos veniētes ab intestato opz q̄ possit sibi auferre bona, z q̄ illa bona fuerint aufereētis alias fideicōmisso grauari nō posset. ita p̄cdit. rō glossē. Bar. z doc. quā posui. s. in. iij. no. Ad hoc ergo vt legitimi possint fideicōmisso grauari nō sufficit q̄ potuerit admittere, sed regrit q̄ filiꝰ habebat bona patris: q̄z illis solis pōt grauari fideicōmisso. l. i duplicib⁹. z. l. in rōne. §. q̄ vulgo. ff. ad legē Fal. sed filiꝰ exheredatus nō hꝫ bona patris, vel si hꝫ: q̄z forsan in querela inofficiosi testamenti obtinebit, illa habet ꝓtra volū tatē patris, ergo legitimi non possunt grauari. q̄z requirit q̄ habeāt ex tacita vel expressa volūtate patris. ¶Sꝫ tu aduerte q̄ si verū esset coz ꝓsuppositum q̄ pater nō possit grauare fideicommisso venientes ab intestato impuberis, nisi in bonis que ab ipso patre in filium impuberē peruenerūt, tunc clara esset eo rū resp̄sio, q̄ cum ad filium impuberem exheredatuz nulla bona patrina peruenerint, ex quo est exheredatus ergo

venientes

mittes ab intestato impuberis nō pñt fideicōmisso grauari: ed cōis opinio glosarū z doc est in oppositū: q z ipse pupill nō possit grauari a pte p fideicōmissum in bonis prop̄ris ipli pupilli nec in ei⁹ legitima: tū legitimi hēdes impuberis z substitutus pupillaris pñt grauari in legitima, z in bonis prop̄ris ipli pupilli, z sic in oibus bonis siue ad eū puenerint a pte siue nō, vt dixi. s. in. iiij. no. q z efficaci⁹ est fideicōmissus re lictū a legitimis impuberis vel a substituto pupillari: q z in p bona legitimoz̄ z substituti vz grauamē in legitima z i bonis prop̄ris pupilli, ſ neutrū vz i psona ipli pupilli vt ibi dixi, nisi diceres salnādo Rap. q istud nō p̄cedit qñ filius est exhēdatus: q tūc a legitimis ei⁹ hēdib⁹ z a substituto pupillari nō posset fideicō. reling nisi legitimi essent exhēdes p̄fis. vt hic. z. l. cū q dā. C. de leg. z credo q ita intellexerit Rap. Allio scso mō rñ det obiectioni. s. formate. Jac. bu. hic q ista. l. p̄cedit in odiū p̄fis exhēdatis filiū. z iō in hoc statutū est vt nec ipse filius nec ipli venientes ab intestato possint grauari fideicōmisso, ppter iniuriā qua p̄ vr affecisse filiū ipm exhēdādo, vt dicit text. in. l. cū qdā. C. de leg. z vide q ibi dixi z q ponūt Bar. z doc. in. l. q finda. §. q filios. ff. ad. l. falc. z ista vr clarioz rūsio. Et vltra cū tu subtilis diceres q ista rō putei nō est gñalis: q z non p̄cedat q p̄ exhēdasset filiū impubere bona mēte z ad eius p̄ uisionē. vt. l. multis nō note. ff. de libe. z posth. q z pater potest substituere filio pupillo ex hēdato siue eū exheredet bona mē te sine etiā mala sm Bar. in. l. ij. in p̄n. vbi dixi. ff. de vulga. z pup. q z tūc cessaret iniuria illi exheredato z odiū patris exhe rēdātis: potes dicere defendēdo istā rōnē q isto casu qñ filius est exhēdatus bona mēte z ad ei⁹ p̄uisionē q tūc ab eius sub stituto z a venientibus ab intestato posset fideicōmissus relin quiz tūc cessat. d. rō iniurie, z ita tz Jo. Fa. id. ℏ nō solū. z ibi expsse Bn. de Bre. insti. de pup. substi. z mō habes notabiles limitationē ad istā ter. vide tū circa hoc vltimū ea que dixi in dd. qdā. C. de leg. Et ita habes bñ fundamentaliter expedi tas ista. ll. que sunt fundamentales z frequenter allegantur.

¶ Sequitur §. diui. positus in. l. cuj. filiusfamilias. sm p̄ma lectu.

¶ Quia hic. §. diuersimode per authoz em: legitur: ideo p̄ fatiljoz studio summariū ad vtriuq; lectu. accommodabit. Et omittitur summarium tex.

1 ¶ Preceptū testoris de nō alienādo nudū a cā z psona nihil vz. z in scda lectura: eo. nu. q est nullū ipo iure, z in p̄ima. n. 4.
2 Prohibitio testatoris non valet nisi sit certa psona designata que possit agere ex contemptu.
3 Prohibitio testatoris de alienādo ita demū valet si concer nit personam alteriꝰ quam prohibit. cū vel sit causa.
Consiliū nemo sequi tenetur: in secunda. nu. 2. z in p̄ima. n. 4.
4 Verba vniuersalia negatiua videntur importare nullitatem ipso iure. z in secunda. nu. 5.
Clausula nullius esse momēti: q intelligat ipso iure z q nō.
Preceptū iudicis nudum z sine causa, quando valeat, in scā da. nu. 5. z in p̄ima. nu. 11. z in secunda. nu. 117.
Promissio facta sine causa nō vz effectualiter. in secūda. nu. 6. nisi fiat sub conditione. ibi. nu. 9.
Legitimatio spuriꝰ facta sine rōnabili cā nō valet: i scda. nu. 7.
6 Prohibitio alienationis censetur odiosa: in secunda. nu. 8.
Prohibitio alienandi facta conditionaliter sine cā valet etiā si persona non fit expressa, z in secunda. nu. 9. z nu. 61.
7 Stipulatio facta sine causa licet in effectu non valeat: tamē fa cta sub conditione tenet: in secunda. nu. 10.
8 Prohibitionem testatoris de non alienando nō esse nudā, fa ciunt causa z persona, z in secunda. nu. 1.
9 Dispositio testatoris de non alienando vbi reperit facta sine causa nec respectu persone nō habet p̄z lege. z in scda. nu. 12.
10 Posteriorum appellatione qō veniant vltra trinepotes, secus appellatione liberoꝝ, z in secunda. nu. 13.
11 Testatoz per suā, p̄hibitionē alienādi factā cū causa nō potest suis creditoribus p̄eiudicare: quin talia bona p̄hibitiōe non obstante vendantur, z ipsis satisfiat, z in secunda. nu. 14.
12 Filius in legitima q sit creditoz. z p̄hibitus alienare etiā cuz causa non impeditur alienare vsq; ad legitimam, z in secūda. nu. 15. z intellige vt nu. 20. z in p̄ima. nu. 16.
13 Res p̄hibita alienari respectu certe persone vel cause: pōt tñ alienari respectu dotis vel donationis ppter nuptias, in scda nu. 17. z nu. 77. z vide in p̄ima. nu. 57. z in scda nu. 9. z. 8.
Bos succedit loco legitime, z in secunda. nu. 10.
14 Fideicommissum est grauamen, z tanquam onus de legitima reijcitur, z in secunda. nu. 16.
Dispositio huius. §. loquens in creditoribus q habeat locuz in quas creditoribus.

16 Prohibita alienari cū causa, an possint alienari vsq; ad quar tam trebellianicam.
Filius p̄hibitus alienare eū cā vsq; ad tp̄m. xxv. annorū. q phibetur etiā alienare legitimā. in scda. nu. 7. z in p̄ima. n. 16.
Cautela p quā filius phibitus alienare ante p̄fectā etatē xxv. annoz̄ū poterit alienare legitimā, in scda. n. 8. z in p̄ima. n. 17.
17 Prohibitio alienationis qñ fit per testatoz̄ respectu certe p sone: illa persona dicitur fideicōmissaria in causa facte aliena tionis contra testatoris dispositionem. z in secunda. nu. 20.
18 Prohibitio alienationis facta cū cā trahit solū ad alienatio nem voluntariam. nō autem necessariaz, z scda. nu. 21. z nu. 72.
Prohibitio alienari q non veniant in confessione bonoꝝ, li cet prohibitus cōmittat tale delictuz ppter quod omnia eius bona veniant confiscanda. nu. 5.
Prohibitio alienationis que cunq; st: nō intelligitur de ea q fit ex causa necessitatis propter ea alienum. in secunda. nu. 22.
Res prohibita alienari potesta creditoz̄ hereditarijs ac cipi in tenutam. in secunda. nu. 23.
Uxor q possit p̄z cius dote eligere locū specialiter alteri legatum etiam ad piam causam p̄z cōstitutione eccl̄ie, in secū da. nu. 24. z intellige, vt nu. 29. quando erant obligata ipli.
Bona prohibita alienari eo in casu possunt per creditoz̄es vē di p̄z satisfaciēdo creditoribus hereditarijs: si alia bona nō sunt. in secunda. nu. 25.
Fructus beneficioꝝ clerici q possunt in subsidiuz capi p̄z satisfaciendo debitis clerici. in secunda. nu. 6.
Bona feudalia q possint capi in subsidiū p̄z satisfaciēdo de bitis vasalli, z in secunda. nu. 27.
Res donata eccl̄ie z prohibita alienari in subsidiū ex neces saria causa alienari potest, z in secunda. nu. 28.
Filius non potest eligere legitimam in re prohibita alienari, secunda. nu. 40. nec in re alteri legata.
19 Testatoz coipso q legat rem pluribus z prohibet alienari, q si vnus sine cōsensu aliozum alienat, nō videtur tacite vicissim per fideicommissum relinquere contra ℏmo. in secunda. nu. 3.
20 Fideicōmissum rectp̄rocū inter plures ad hoc vt dicatur in ductum que requirantur. z in secunda. nu. 31.
21 Prohibitio alienationis facta sine causa, ls non valeat quo ad prohibitū qñ erit legitime etatis: valet tamen quo ad eius tu toꝛes vel curatoꝛes, z in secunda. nu. 35. z in secunda. nu. 62.
22 Prohibitio alienatiōis facta sine cā ifi re prohibita alienari de iure communi q valeat, z in secūda. nu. 54. z in secunda. nu. 66.
23 Prohibitio testatoris de alienando vbi cōcurrit cū phibitio ne legis: res phibita nō potest etiā alienari in casu permisso.
24 Prohibitio alienatiōis facta sine cā respectiōs nō solū fauoꝛes phibiti etiā alterius qō tz, z in scda. n. 4. z in scda. nu. 6.
25 Prohibitio alienatiōis facta de re animata, ita sine causa va let, z in secunda. nu. 59. in fi. 64.
26 Prohibitio alienādi vasallos facta per comitē filio sine cau sa an valeat, z in causa alienationis vasalli babebūt libertatē, z in secunda. nu. 44. z in nu. 45.
27 Vasalli q equiparantur liberis, z in secunda. nu. 44.
28 Dñs p̄hibetur alienare vasallos suos, z in secūda. nu. 46.
29 Vasallus qñ facit pactum de non alienando ex quo tale pactū concurrit cum p̄hibitione legis: tūc non potest alienare etiā in casu permisso, z in secunda. nu. 35.
30 Prohibitione noua addita p̄hibitioni veteri eaz ampliat, z secunda. nu. 6.
Pactum nudū in quo deducit illud qō alias erit debitū ex ali qua parte legis tūc dicit roborari a lege z producit actionē.
Tutoz sol⁹ an tēpoze. l. secūde. C. de vsuca. p̄z emptoze pote rat alienare seruos, z alias res hereditarias, in secūda. nu. 37.
Res alienare p̄hibita q nō potest vsucapi, z in secūda n. 38.
Tutoz ante. l. lex. q tutoꝛes. C. de admi. tut. q etiā rez immo bilem alienare possit, in secunda nu. 9.
Intellectus ad. l generaliter. §. si petitū. j. de fideicō. liber. in secunda. nu. 40.
Prohibitio alienatiōis sine causa facta de re que recta via nō transit in legatarium tenet, z in secunda. nu. 48. z nu. 65.
Dominum rei legate licet transeat directo in legatarium: nō tñ trāsit possessio que nō pōt appr̄ehendi sine licentia heredis.
40 Preceptu est testatoris de nō alienando q̄ uis nudum, si exe quendū per heredē via contractus. valet. z in secunda. nu. 49.
Prohibitio alienatiōis facta sine cā ifi tuic facta ppter mino rē inducit tā phibiti z hoc ut exp̄ssum, valet. z in scō. nu. 48.
Dispositio legis z testatoris equiparatur. z nu. 86.
Testatoz si legate ecclie cētum vt emat fundum q eccl̄ia di ctum fundum alienare non possit.
35 Prohibitio de non alienando q̄uis sit facta cū causa vel re spectu certe p̄sone: tamen nō valet. si testatoz est vsus verbo

subiunctiui, z in secunda. nu. 50.

38 Testator q nō potuit trasferre dominiū rei legate in aliū post quā est translatum de legatario in alium per viā contractus.

39 Lex fictibus seru⁹. j. de manu. test. q nō bz locum qñ testator expresse prohibuit alienari aliā, vide. j. nu. 42. z in sco. nu. 56.

40 Prohibitio de nō alienando si incepit a precedenti phibitione pura li. et postea subiungat futurum subiunctiui: puta z si alienauerit q tamen tenet. z in secunda. nu. 56.

42 Prohibitio facta p verbū subiunctiui, vel tacita licet nō impediat dominū translationem: tū fideicommissario cui⁹ respectu facta est prohibitio debetur estimatio. z in secunda. nu. 73.

43 Prohibitio testatoris de non alienando quando est expressa: tunc ille in cuius fauorē facta est, potest propria authoritate ipsam rem apprehendere, z in secunda. nu. 58.

44 Dominus propria authoritate recuperat feudum per vasallum illicite alienatum, z in secunda. nu. 59.
Futurum subiunctiui q importat z preteritum z futurum, in sco. nu. 51. z rem perfectam cum effectu significat, ibi. nu. 52.
Futurum subiunctiui a futuro indicatiui in quo differat.
Alienans nunquam videtur cōtrafacere prohibitioni testatoris, nisi rem actualiter tradiderit. in secunda. nu. 53. z nu. 86.
Emphyteuta alienans si non tradit non priuatur iure suo, in secunda. nu. 54.
Prohibitio de nō alienando tacita nō impedit translationez dñi. in sco. nu. 55. z in prima nu. 40. z in sco. nu. 47. z. 74.
Prohibitio testatoris de nō alienando certas res sine causa nec respectu certe persone z dicitur esse nuda, z non impedit dominū translationem, z hic non valet. in secunda nu. 60.
Fallit nisi facta conditionaliter. nu. 61.
Item valet respectu tutorum. nu. 62.
Item si respiceret fauorem alterius. nu. 63.
Item si prohibetur alienari res animata. nu. 64.
Item res prohibita capi debet de manu heredis. nu. 65.
Item fieret super rebus alias prohibitis alienari. nu. 66.
Item si certa pena adiceretur. nu. 67.
Item si alienantem testator priuat. nu. 68.
Prohibitio testatoris de non alienando certas res facta cum causa vel contemplatione certe persone valet, z impedit trāslationem dominij, in sco. su. 69. etiā si facta sit inter ignotos.
Res certa si aliquibus est relicta z cuilibet est phibitum alienare ad certa, persona vel causa cui acquiri debet quod etiam videtur phibitum alienari partem que alicui obuenit per ius accrescendi. in secunda. nu. 70.
Prohibitus cum causa alienare fundum non potest illum habere pro delicto. in secunda. nu. 7.
Prohibitus alienare rem extra familiā si alienat cū pacto q debeat incōtinēti restitui de familia tz alienato, in sco. nu. 75.
Alienatio semel facta de re phibita alienari in vnū de familia z sic i psonā pmissā, poterit sem q postea alienari. i sco. nu. 67.
Alienatio non impeditur quando testator in prohibitione est vsus verbo futuri subiunctiui, in secunda. nu. 79.
Alienatio facta contra verba prohibitiua testatoris si ratio z mens ipius disponentis non offenditur. tenet in sco. nu. 77.
Alienatio prohibita contemplatione familie, si est facta ipsis consentientibus tenet. in secunda. nu. 79.
Prohibitus alienare extra familiā facta denuntiatiōe illis de familia. z ipsis mere nolentib⁹, alienare poterit. in sco nu. 80.
Res prohibita alienari sita in tam longinquis partibus q legatari⁹ de facili ea vti nō posset, alienari pōt in secūda. nu. 81.
Res prohibita alienari contemplatione familie quod vno solo existente de familia talis alienare potest: in secūda. nu. 82.
Prohibitus alienare q possit vendere fructus seu cōmoditates rei prohibite alienari toto tēpore vite sue. in secūda. n. 83.
Vasallus q possit vēdere fructus seu cōmoditates res feudalis p toto tpe q feudū penes eū est duraturus, in sco nu. 84.
Res prohibita alienari si alienetur presente illo z nō p̄dicēte cuius respectu facta est prohibitio, alienatio tz. in sco. nu. 85.
Res prohibita alienari non prohibetur hypothecaria, in secunda. nu. 86. intellige sine traditione.
Meliozamenta facta in re phibita alienari que z qualia sint soluenda alienanti, in secunda. nu. 87. vbi remissiue.

45 Prohibitio alienationis facta de re heredis licet non valeat: tū estimatio debetur fideicommissario, z in secunda. nu. 88.
Cautio de vtendo fruendo arbitrio boni viri, an possit remitti per testatorem, in secunda. nu. 89.

46 Prohibitio alienandi si est facta respectu certe psone. an aliq modo possit fieri alienatio p phibitiōe nō obstante z i sco. n. 90.

47 Pena lata p phibitū alienari q nō p̄iudicet illis quorū contēplatione est facta prohibitio sed non sint citati z sco. num. 91.

48 Substitutus q non sit citandus quando iudicium agit cum herede, z in secunda. nu. 92.

49 Sententia lata contra heredem preiudicat fideicommissario etiam non citato.

50 Fideiusso⁹ necessario non citatur qñ executio fit p̄ principalē.

51 Aduersarius futurus citari non debet.

52 Citandi q non sint illi quos incidentes negotium tangit.

53 Actus afferens detrimentum alicui secundario, non dicit ver u in eius detrimentum.

54 Sententia lata per superiorez coram quo agebatur de processu iudicis per viam appellationis, nocet iudici licet non citato.

55 Suffraganei non citantur qñ est questio inter archiepiscopos super iure episcoporum.
Sententia lata contra principales an preiudicet illis quorū secundario interest qui non sunt citati. in secunda. nu. 93.

56 Res prohibita alienari in personam permissam q possit sem per alienari, z in secunda. nu. 94.

57 Res pupilli que semel iuste fuit vendita q tutor potest eam licite pro se retinere.

58 Causa semel delegata in curia Romana nunq̄ exibit de curia nec ad ordinarium reuertitur.
Tex. in. l. cū pr. §. quindecim. j. de leg. ij. q loquat qñ phibitio alienationis esset personalis z limitata. in secunda. nu. 95.

59 Prohibita expresse alienatiōe respectu certe persone vel causa an prohibeatur alienatio in causa dotis vel donationis propter nuptias, z in secunda. nu. 69. z vide. 8. nu. 3.

60 Statutum regni iuratum prohibens alienari per regem immobilia regni, non comprehendit alienationē factam p̄ reginam pro matrimonio contrahendo. in secunda. nu. 97.

62 Prohibitio alienationis quantūcunq̄ generalis q nō intelligatur includere casum dotis. z in secunda. nu. 98.

63 Dos specialiter est a iure priuilegiata vt in bonis fideicōmiss. suppositis pro ea alienentur.

64 Arguere ō lege ad testatoris dispositionem quod sit bonum.
Lex quantumcūq̄ generaliter loquens. nō intelligitur loqui in speciali dotis.

65 Dispositio aut. res que. C. cōmunia de lega. q sit exorbitans a regulis iuris. z in secunda. 99.
Dispositio aut. res que. q tanquā fauorabilis extēdi debeat ad casus similes. z in secunda. nu. 99.

66 Prohibitio alienationis expressa q sit fortior quā tacita. z in secunda. nu. 100.

67 Contractus inter vivos quod non recipiant interpretationē auth. res que. z in secunda. nu. 103.

68 Prohibitio alienationis facta per testatorē in vlti. voluntate q sit fortior q̄ prohibitio que fit inter vivos, z in sco. n. 124.

69 Res prohibita expresse alienari per viam cōtractus inter vivos q non possit alienari ex causa dotis, z in secunda. nu. 105.

70 Testator q possit expresse prohibere ne res alienetur etiā in causam dotis. z. 3. nu. 6. z in secunda. nu. 69.
Pater tenetur dotare filiā saltē officio iudicis, z dicitur quasi debitor in dote. z in secunda. nu. 10.

71 Statutum prohibens alienationem immobiliū in non subditum an valeat. q sic. z in secunda. nu. 96. vbi disputat.

72 Statutum laicorū prohibens alienationem immobiliū in ecclesiam vel monasteria an valeat quod non z est cōmunis z intelligetur. vt nu. 83. vide in secunda. nu. 107.

73 Dominium quod transferatur in ecclesiam ex venditione sine traditione est speciale priuilegium.

74 Statutum laicorum quod dicatur contra priuilegiū ecclesie z non contra libertatem ecclesiasticam. z in secunda. nu. 108.
Jus competens de iure communi quod sit fortius quazquod competit de iure speciali. in secunda. nu. 89.

75 Statutum laicorum quod sit in fraudem ecclesiastice libertatis, z eam comprimendum non valet. z in secunda. nu. 111.

76 Laici in acquirendis quod possunt preiudicare z derogare iuribus ecclesie si hoc faciunt non malo animo.

77 Statutum laicorū disponens q ecclesia nō possit prescribere res laicorū, ne ciuitas perdat datia valet, z in secunda. nu. 114.
Laici pñt phibere alienationē rerū tributariarum in ecclesia.
Laicis licitū est defendere iurisdictionē suā racquisitis. eccle.

78 Laici quod possunt facere statutum quod imponatur collecta clerico vel ecclesie pro acquirendis.

79 Statutum quod clerici nō solutes collectas pro bonis patrimonialibus non audiatur. valet.

80 Facilius proiudicatur in acquirendis quam in iam quesitis.
Prelati in acgrēdis pōt cōditionē ecclesie facere deteriorem.
Statutū laicorum super eo quod est honestum reipublice valet

quod ad ecclesias.
1 Dominio que fauet ecclesie in dubijs opinionibus in iudicādo consulendo tenenda est. ꝛ in secunda nu. 110.
2 Statutum laicorum disponens quod femina nō possit testari, vel se obligare sine p̄sentia duorum agnatorum, nō compr̄ehendit casum quando mulier testaretur ad piam causam.
3 Priuatus potest imponere legem rei sue, ne transeant in ecclesiam, in secunda nu. 112. ꝛ in prima sub nu. 75.
4 Statutum laicorum qō fortius operetur q̄ pactū priuatorū.
5 Alienatio si prohibeatur per viam contractus, an sit dare remediam per quod prohiberi possit alienatio ꝛ trāslatio dominij. ꝛ in secunda nu. 114.
6 Quando fideicommissum est conditionale vel in diē ꝛ euenit conditio: conditione pūrificata dominium ipso iure trāsfertur in fideicommissarium.
7 Prohibitio alienationis facta in donatione causa mortis an impediat translationem dominij sicut in legatis, quod sic.
8 Donatio causa mortis q̄ sortiat oēs effect⁹ vltime volūtatis.
9 Donatarius causa mortis potest grauari fideicōmisso sub pd.
10 Prohibitio alienationis in contractibus quod nō impediat translationem dominij. in secundam nu. 115, quamuis contrafaciens teneatur ad interesse vel incidat in penam conuentam.
11 Prohibitio alienationis facta in vltima voluntate impedit translationem dominij. in secunda. nu. 116.
12 Dominium ipso iure in vltimis volūtatibus qō trāsferatur p conditionem extinctam. in secunda nu. 117. secus in cōtractib⁹.
13 Prohibitio alienationis etiam per contractū impedit translationem dominij. si alienatio est irrevocabilis. ꝛ secunda nu. 118.
14 Res effecta sacra non potest amplius ad prophanos vsus reverti. in secunda nu. 119.
15 Prohibitus etiam pacto alienare non potest rem religiosam facere. in secunda nu. 22.
16 Reservatio iuris in re per pactū prohibita alienari quod impediat translationem dominij. ꝛ in secunda nu. 121.
17 Singularis successor nō tenetur stare colono: nisi colonus i casu alienatiōis faciat sibi specialiē obligari rē locatā. ꝛ i scōa. n. 122
18 Pactum prohibitum alienationis si habet naturam resolutionis [illegible] ꝛ traditionis quod tunc impediatur translatio dominij. ꝛ in secunda nu. 123.
19 Clausula si alienabis, quod differat a clausula, si alienaueris.
20 Dominium quod non transferatur in cōtractibus inter vivos sine traditione: a principio non trāsfertur. in secunda. nu. 124.
21 Statute statuto quod si capitaneus in cōsilio fecerit propositū de rebannitendo aliquem bannitum puniatur in cētum, nūqd statim quod incipit proponere incidat in penā. in secūda. n. 125
22 Prohibitio alienationis in contractibus in quibus sine traditione transfertur dominium in illis non impedit trāslationem dominij. in secunda nū. 126.
23 Prohibitio alienationis facta per sētetiam arbitri, an impediat translationem dominij. ꝛ in secunda nu. 127. vbi quod non.
24 Compromissum laudo sequuto quod sit quedam transactio.
25 Emphyteota qui facit compromissum de emphyteosi sine consensu dominij, non dicitur alienare. ꝛ in secunda nu. 128.
26 Pendente litigiosi non inducitur coram arbitro. ꝛ in scōa. n. 129.
27 Preceptum iudicis de non alienando an impediat alienationem ꝛ dominij translationem. ꝛ in secunda nu. 130. quod sic si factum est cum causa legitima.
28 Judex potest interdicere bannito ꝛ confinato alienationem. ꝛ in secunda nu. 131.
29 Sententia nihil operatur circa dominium. ꝛ in secunda. n. 132
30 Libertas ne revocet pōt prohiberi per sētētiā. ꝛ in scōa. n. 133.
31 Alienatione prohibita per testatorem, an videatur prohibita heredis institutio. ꝛ in secunda nu. 134.
32 Prohibitus alienare extra familiam vel descēdētes, potest ex testamēto trāsferre eū qui sibi esset ab intestato successur⁹, dato quod non esset de familia illa, ꝛ est communis, ꝛ in scōa nu. 55.
33 Testator si prohibet heredem ꝛ eius descēdētē alienare, quocumodo vel alio quouis titulo i aliū trāsferre, ꝛ si secus fiat voluit eius bona peruenire ad titium prohibitus, non obstante tali prohibitione potest heredē instituere. ꝛ in secūda. n. 139.
34 Alienatione inter vivos prohibita nō comprehendit heredis institutionem. ibi.
35 Fideicōmissum iniunctū alteri in defectum cōditionis que ō venerit exigitur vel reprobatur non debetur. ꝛ in secunda nu. 104
36 Testator non potest expresse prohibere heredi instituto ne aliū heredem instituat. ꝛ in secunda nu. 40.
37 Prohibitio alienare extra familiam quod succedat ad intestato eius heres legitimus in secunda nu. 136.
38 Prohibitus alienare rem extra familiā aliquo titulo vel quo cunq̄ titulo, talis nō potest heredem instituere. in secūda. n. 137

39 Prohibitus aliqua bona acquirere in territorio etiam si sit legitimus non poterit etiam ex testamento succedere. in secunda num. 138. ꝛ ibi de veritate.
40 Prohibitio tacita de alienando quod inducatur quādo quis est institutus heres vniuersalis ꝛ grauatus de restituendo alteri. in secunda nu. 42.
106 Venditione prohibita an videatur prohibita donatio ꝛ omnis alienatio. ꝛ in secunda. nu. 143.
107 Venditionis appellatione non veniūt alij contractus si est facta mentio de pretio quod sit conueniens rei, ꝛ in secūda. n. 145.
108 Venditionis appellatione non veniunt alij cōtractus si cōmunis vsus loquendi se habeat in contrarium. ꝛ in secūda nu. 144.
109 Prohibitio de alienando facta filijs an extendatur ad nepotes quod non. ꝛ in secunda nu. 146. ꝛ intelligit nisi ratio prohibendi etiam comprehendat nepotes.
Nepotes nō cōtinētur filijs appellatiōe nisi ex interpretatiōe.
Prohibitio alienationis facta filijs filiorum qui non erant instituti. sed positi in conditione, an valeat. in secunda nu. 147.
110 Prohibitio alienationis facta heredi, an videatur facta heredi heredis quod sic. ꝛ in secunda nu. 148.
Heres alienare si permittitur, eius heres ꝛ sic heres heredis poterit alienare.
Heredis appellatiōe ex ppria significatiōe venit heres hēdis
111 Conditio que debebat impleri in herede, potest impleri in herede heredis. ꝛ in secunda nu. 149.
112 Prohibitio facta heredi nominatiue quod non comprehendit heredem heredis, ꝛ in secunda nu. 150.
113 Prohibitio facta heredi vt res perpetuo i familia remaneat, licet comprehendat heredem heredis: tamen non durat vltra quartum gradum, nisi adhibeatur quia vult rem perpetuo trāsire ad omnes descendentes. ꝛ in secunda nu. 155.
Descendentium nomen in infinitum extenditur.
Dictio, ipsi heredi, facit prohibitionem personalissimam. vt non veniant heredes heredis. in secunda nu. 151.
Prohibitio facta heredi de alienādo si in ea adhibeatur causa: quia vult talem rē remanere in familiam, vel nō exire de nomine suo: tunc comprehendit heredem heredis. in secunda n. 152.
Ratio adiuncta quod facit recedi a proprio significatu verborum antecedentium. in secunda nu. 153.
Repudians bonorum possessionem quod censeatur etiam repudiare eius adeūdi si adhibeat causam generalem, puta quia hereditas est damnosa. in secunda nu. 154.
114 Res prohibita alienari an possit vsucapi vel prescribi. ꝛ secūda nu. 156. vbi quod sic spatio. xx. annorum.
Preceptum iudicis ꝛ preceptum testatoris in prohibēdo rē alienari, equiparantur. secunda nu. 158.
Arguere de iudicijs ad vltimas voluntates quod sit bonum. in secunda nu. 50.

Filiusfamilias.

Diui.

¶ Preceptum testatoris de non alienando nudum quod est qñ nō continet rationabilē causam, nec appareat persona cuius contēplatiōe factum nihil valet. Sec⁹ si sit persona designata in qua peruenire debeat si fiat alienatio. ꝛ tūc nō preiudicat creditoribus ꝛ fisco quominus prohibitione non obstante respectu illarum personarum facta alijs bonis deficientibus possint petere ꝛ illa vēdere vt eis satisfiat. h. d. ¶ Diuidit in quatuor partes. In prima ponitur dictum qñ prohibitio est sine causa ꝛ absq; respectu certe pſone. In secūda ponit ratio dicti. In tertia ponitur exceptio. In quarta ponit fallētia ab illa acceptatiōe scōa ibi, quali nudū. tertia ibi, q̄ si liberis, q̄rta ꝛ vltima est ibi

1 sed hoc neq;. ¶ Dico, primo q̄ preceptū testatoris de nō alienā- a do nudū a causa ꝛ a persona nihil valet. L. cōcordat tex. in. l. pater filiū. §. iuli⁹ agrippa. ꝛ in. l. luci⁹. j. de le. iij. Et ratio est: qr tale p̄ceptū nudū cēsetur poti⁹ cōsiliū q̄ nemo sequi tenet. l. ij. §. fi. ff. mā. Et in terminis nostris est te. in. l. cū pater. §. mādo. j. ff. ꝛ in. l. quint⁹. circa. fi. ff. de annu. le. ꝛ in. le. titio centū. in pr̄. ff. de cōdi. ꝛ demō. ¶ Et sic cōrelarie habes notare, duo

2 ex tex. Primo † q̄ phibitio testatoris nō ꝙ nisi sit certa perso b

3 na designata q̄ possit agere ex cōceptu. ¶ † Secō qō phibitio

4 testatoris de no alienādo ita demū valet si cōcernit fauorē alte rius q̄ prohibiti, vel si sit cū causa. ¶ † Et pondera vlteri⁹ a q

a te. dicit nullius esse momenti, per que verba videtur phare q̄ tale p̄ceptū testatoris prohibitiuū nudū a causa ꝛ pſona nullum ipso iure, ꝛ in totum. vt in simili probat te. in authē. sacramēta puberū. in fi. ꝛ ibi Bar. in fi. ꝛ Bing. no. C. si aduer. vē-

b nā cū sim. b † verba vniuersalia ꝛ negatiua videntur importare

5 totalē nullitatem, ꝛ ipso iure. tex. est in. l. si quis sempronium. ff. ō bere. isti. ꝛ. l. si minor. ff. de seruis expor. ꝛ l. l. cū hi. §. si i ānos.

☞ Pōdera vlteri⁹. Ampliatio. iason. tenet in col. x. versicu. sed tu potes.

☞ Purpuratus

☞ Nam cū sint. Add. l. j. ff. de iniust. rupto. §. j. instit. de here. instit. l. luci⁹. ff. ō cōditio. ꝛ dem. l. filiū. §. sed cū exheredatio. ff. ō ꝛtra tab.

Purpurat⁹.

a ☞ Laur. Jmo illa lege a pē. importāt ipso iure. Sed li. c. rodulphus. xx. col. de cōsti. Addō p̄o gl. i ver. ō cime. i. c. cum bertoldus. de pe. iudicis. Purpurat⁹.

b ☞ Exce. do. 7 b Adde tex. i. l. iulian⁹ verum debitorem. in p̄ncē. ff. de cōdi. inde. Purpurat⁹.

c ¶ Posteros. Adde tamē q̄ posterox appellatiōe non veniūt descendētes ex linea femineā. l. vacatio. j. ō mu. z bo. z. l. j. § fi. j. ō iu. immu. q̄ intellige ni si talis dictio posteros esset plata a femina quia tūc bene descendentes ex ea venirēt per ea que ponit Pe. de anc. i cōs. ccc xxxix. alias cccxlj. inci. p maiox intelligētia. colum. iij. z vide ☞ rācis. cur. i eius consil. xl. col. v. p̄o quo etiā adde que ponit h̄ author i l. sed si hac. §. liberos. ō. de in ius vocan. z ibi vide Ale. ponētē aliam limitationem videlicet quādo sequeretur absurdum. z i consi. lxxx. col. fi. in. j. vol. in ci. viso x animaverso.

d ☞ Trinepo c tem. Adde. l. d femine. §. fin. C. de se. nup. Purpurat⁹.

e ☞ Dic. Limitatio te. i p̄nc, de legitima. Jas. j. ea. leg. col. ix. ver. tertio facit. Purpurat⁹.

f ¶ Dos z legitima. Adde Pau. de cacenſi. cviij. in ci. super eo ō quo queritur in j. col. z p eū ff. de transac. z in. l. i. § j. ff. de ferijs. z. l. nō dubium. C. de le. La- e tamen quia ista verba nullius esse momenti aliquā intelli guntur non ipso iure. l. pe. z ibi Bal. ad hoc no. C. quod metū. ex tex. in. l. iij. §. ij. ff. p̄o socio. dixi plene i. l. de pupillo. § si ge forte. ff. de ope. no. nun post glo. ibi. ¶ Limita istū tex. † vt p cedat quando p̄hibitio est facta dispositiue secus si conditionaliter: quia licet non sit tūc expressa causa nec persona cui⁹ respectu sit facta p̄hibitio nihilomin⁹ tenebit. casus est no dignus in. l. iij. §. j. z ibi Bal. ad hoc valde no. ff. de cond. insti. Et licet. d. Alex. hic valde dubitet de decisioni. illi⁹ tex. nec declaret. z ante eum Rapha. cu. ibi. Tu cōfirma per optimum similē. † nam stipulatio facta sine causa i effectu nō valet: q̄ obstat exceptio doli. l. ij. §. circa. cū si. ff. de exce. do. b tamē si fiat sub cōditione, valet eo quia cōditio habetur p̄o causa. l. a titio. in p̄n. z ibi Bar. z alij ad hoc no. ff. de ver. ob. l. ad cū p̄esens. z ibi Bar. Ang. z Mod. ad hoc no. ff. si cert. pe. l. si quis cū debitore. ff. de iureiu. l. pecuniam quam. in ver. causa cōditionis. ff. si cer. pe. quā ad hoc no. Bal. in. l. hoc iure. §. fin. ff. de do. Lu. z. d. Alexan. in. d. l. cum ad p̄esens. z declarat hāc regulā no. Bal. in. l. si pater. in. vj. q. C. de insti. z substi. z istud, p̄cedit etiā quando ex implemento conditiōis nihil adest stipulatori z nihil abest promissori, ita p̄obat no. tex. i. d. l. cū ad p̄esens. i exemplo, si rex partho⁹ vinat. z ideo ad hoc no. Ang. z idē An. in. l. si inter a. ad fi. ff. de pac. alie limitationes ad hūc. §. colligūtur ex dictis Bar. j. p̄sertim in. ij. co. ibi dicit. ¶ † Scōo no. ex text. duo que faciunt p̄hibitionem testatoris de alienādo non esse nudam. i. causam z personam cuius contēplatiōe testator p̄hibuit. Be p̄imo. i. de cā. exemplū si testator dixerit nolo talem fundū alienari quia fuit mihi donatus ab imperatore. vel quia fuit antecessorum meorum. z in hoc consistit iusta affectio. i. si in emptionē. ff. de mino. vel quia erat aliqua turris fortissima que erat tutela z p̄tectio illorū qui sunt de agnatione testatoris. Et isto vltimo casu etiā sine expressiōe istius cause valet p̄hibitio, vt est gl. no. i. l. quoties ab omnibus, z ibi ☞ y, z alij. C. de fideicom. cum cōcor. per. d. Ale. hic. Et Bar. j. in. l. col. facit mentionem. de secundo, de persona. pone exemplum vt in tex. quando apparent persone ad quas voluit testator bona p̄hibita alienari deuenire: puta filij z posteri vt i tex. ¶ Ad de idem esse in quocunq; alio tertio in quem testator voluit bona p̄hibita alienari deuenire. l. iij. §. si quis ita. ff. de alimē. leg. l. titia. §. qui marco. ff. de annu. le. §. fi. insti. de le. z. l. unica. C. de his q̄ pene nomi. Raph. cu. z. d. Alex. hic in. j. col. Ang. in cōsi. clxv. q̄ incipit testator in omnib⁹ suis bonis in. v. col. d. Alex. in cōsil. lvij. i. ij. vo. quod incipit perspectis. in. ij. col. in p̄n. alia multa exēpla ponentur infrius in discursu materie. ¶ Tertio no. ex ter. ibi vel qui talē legem in testamēto nō possunt dicere quod † licet dispositio testatoris dicatur lex. colū. iij. p̄o lege seruet. §. disponat. in aut. de nup. z l. verbis. i. ff. de ver. sig. l. testandi. C. de test. tamen in hibēdo alienari vbi nō apparet causa nec vna persōa certa p̄hibita: nō est lex: nec est seruāda p̄o lege. ratio quia ista p̄hibitio nō continet vtilitatem alterius nisi p̄hibiti. ideo per hoc obligatio nat inō potest vnde esset sine causa interdicere heredi quod postquā factus est dominus bonorū nō posset ea alienare quod lex reputat p̄o absurdo: cum in re sua quilibet sit moderator z arbiter. l. in re mandata. C. mādati. l. nemo erter⁹. C. de iud. etiā in abutendo. l. sed z si lege. §. consuluit. in verbo dum se abuti putant. ff. de pet. her. ideo lex nō vult quod ista volūtas testatoris valeat quādo cōtineat aliquid absurdū. alio modo limitauit in. l. nemo potest. per illū tex. ō. eo. ¶ Quarto not. ex tex. ibi q̄ si liberis aut posteris † esse differentiā inter liberos z posteros. cz eū ponit tex. in. l. iuris cōsul. §. parētes. ff. de gradi. q̄ liberi vsq; ad trinepotē vltra duos d posteri vocant. z ita etiā not. Bart. in. l. liberorū. in vlti. col. ff de ver. sig. fecit. l. cū acutissimi. in verbo posteritatem. C. de fideicom. ¶ Quinto not. in ver. sed hec neq; † q̄ testator per suam p̄hibitionē alienandi factā cū causa nō potest p̄iudicare creditoribus suis. quia talia bona non obstante p̄hibitiōe testatoris vēdani vt creditoris satisfiat: quādo aliunde nō habēt vt possit satisfieri. facit. l. si. ō. z si p̄fati. C. de iure delib. z quod dicā. j. in vltimo no. ¶ † Hinc c potest i⁹ elicere ex hoc tex. q̄ cum filius in legitima dicatur esse creditor vt est not. gl. in. l. si quis legatū. §. z ibi Bar. ff. de falsis. z legitima filij cēseatur es alienū. l. papinianus. § si quis impubes. ff. de inof. testa. Bal. in. l. ij. circa fi. C. de lib. p̄te. z in. l. quanquam. C. ad leg. falc. do. Alex. ō. l. si debitor. ff. ad. l. fal. q̄ hic est tex. quod p̄hibitio alienatiōis facta per testatorē cū causa non impediat filiū alienare inq̄ tū capit p̄o sua legitima. ita nouiter ad hoc pōdero istum tex. z si subtilit diceretur q̄ tūc in legitima nō est creditor sed quasi p [illegible] C. de in. z fa. signo. cū cōcor. quas ibi dedi. z dicit [illegible] p̄n p.n to queritur in. j. col. pūctualiter Bar. in. d. l. q̄s legatū. §. fi. rūd. † dupliciter. p̄mo quod istud tollit per illud q̄ tex. subdit ō fisco cū p̄i⁹ dixisset de creditoribus. secōo aperti⁹ dico q̄ ille tex. etiā p̄cedit i quasi creditoribus. ¶ Probatur per illud q̄ tz Bar. hic i. ij. q. post Ja. 13 de are. vbi vult † q̄ res p̄hibita alienari respectu certe p̄sone vt cause. potest tū alienari ex cā dotis vel donationis p̄pter nuptias. z tū etiam dos dicitur solū quasi debita. vt est glo. no. i. l. f mulier. §. cū. q̄ ponere ff. in. gl. fi. ff. ad tre. z dos legitima f equi parantur: cū dos succedat loco legitime. per Bar. i. l. titio centum. §. titio genero. cū suis cōcordātijs. ff. de condi. z demō. antamen illud q̄ vult Bar. in illa. ñ. q. sit verū 13 cōiter alij cū eo trāseant tū ibi late disputabo illū passum. ¶ Sed quantū ad p̄positū de legitima filij confirmatur p̄dicta conclusio per istū eundē tex. aliter inducēdo, nā casu alienationis filij deberet vocari per fideicōmissum ille cui⁹ fauore facta est p̄hibitio. vt est tex. hic in verbo fideicōmissarij. z dicā i sequēti no. sed fideicō- 14 est grauamē. l. coheredi. §. cū filio. cū fi. ff. ō vul. z pu. † z omne grauamē ipso iure reūcitur ō legitima filij. l. q̄m i p̄ioribus. z. l. sancimus. §. cū aūt. ff. de inofficio. testa. igitur, ꝛc. z q̄ talis p̄hibitio respectu legitime cēseatur etiā on⁹, facit. l. femine. §. illud. z §. fi. C. de secū. nup. z ita etiā in terminis tenet Are. in. cōsi. xix. q̄ incipit in facto p̄supponitur. i. ij. z iij. col. ibi tū nō facit ali- 15 quam mētionē de hoc tex. ¶ Et vir bis habes no. † ampliationem ad hūc tex. loquēte in creditoribus, vt p̄cedat in quasi creditoribus. ¶ † Quid autē sit respectu quarte trebellianice, vtrū p̄h biti alienari cū cā possint per heredē alienari vsq; ad quartā trebellianicā. vide no. Lu. ro. in cōsi. ccvj. q̄ incipit licet ex cōmuni cōclusiōe. Are. in cōsi. xvij. q̄ incipit, visa z discussa. in tertio dubio. z in cōsi. xxxvij. q̄ incipit. sequēdo ordinēque 17 sitorū. in. ij. z. v. col. in fi. † Serto no. in verbo, fideicōmissarij, quod q̄ p̄hibitio alienationis fit per testatorem cōtemplatione certe persone, illa persona dicit esse fideicōmissaria in casu alienationis facte cōtra dispositionē testatoris, vt hic. z i. §. se. z i. l. vnū ex familia. quasi per totā legē. z. l. peto. §. fratre. z. §. fi. z. l. cū ita. in fi. z. l. cum pater. §. libertis. j. ti. j. ¶ Septimo no. 18 † q̄ p̄hibitio testatoris de nō alienādo facta cū causa z sic legitime trahitur solum ad alienationem volūtariam, nō aūt ad necessariam, ppter ne alienum creditorum. z istud cōsonat dicit tex. in. l. peto. §. p̄ diū. z ibi Bar. j. ti. j. z in. l. pater filiū. i p̄n. z ibi Bar. j. de le. ij. facit. l. alienationes. ff. fa. ercis. facit. l. senatus. in p̄inci. in verbo, nō vt vendat sed vt eroluat. ō. eo. vbi multa dixi que hic posset repeti. Facit i simili. l. j. z ibi Bar. C. de p̄edijs min. z. l. j. ff. de fun. dota. ¶ Bl. j. in verbo eos. Divide in duas partes. In p̄ima timore taciti p̄trarij. ō. l. plauti⁹. ff. de aur. z arg. leg. dupliciter respōdet. In secūda ponit casū in hoc. §. tribus modis. secūdum quod. j. declarat Bar. i quarta gl. ¶ In eadem glo. ibi vel etiam in herede vel in heredib⁹. pondera hic esse gl. ordinariam contra illud q̄ tenet Jmo. in 19 l. codicillis. §. instituto. j. ti. j. vbi tenet † q̄ eo ipso q̄ testator legat rem plurib⁹ z p̄hibet alienari, videtur tacite vicissim p fideicommissum relinquere si cōtingat vnum sine alio⁹ cum consensu alienare. Unde tūc talis p̄hibitio plurib⁹ simpliciter facta valet z tenet: quia tūc intelligitur facta vni contemplatione alteri⁹ legatarij vel coheredis. ¶ Ad hoc pōderat esse ibi glo. quam ad istud reputat singularem. In contrarium habes gl. expressam hic z cōtrarium no. Bal. in. l. quoties ab omnib⁹. C. de fideicom. z domi. Alex. hic in. fi. cōmenti. vbi ad gl. ō. §. istituto iūcto tex. respōdet quod loquitur quādo plura alia verba 20 fuerūt adiecta. ¶ Adde tu † quod etiam assumptum Jmo. nō est verum: quia eo ipso quod testator relinquit rē plurib⁹ z p̄hibeat alienari, videatur inter eos facere fideicommissum recipcum. Istud non est verum. nec sola p̄hibitio alienādi facta inter plures hoc inducit, sed alia requirūt, put habes tex. i. l. titio scio. §. scia libertis. j. ti. j. Declarat Bar. in. l. vel singulis. vbi dixi. ff. de vsu. z pu. Pau. de ca. z alij in. l. penul. ff. de imp. vbi etiam dixi. Nā requireretur quod esset facta vltimo mortē tz in tota re, vt in dictis locis habetur. adde etiā illud q̄ not. Bal. in. l. cum hi. §. sed si pluribus. per illum tex. ff. de transac. ¶ Capio gl. in verbo, nō possunt dicere in p̄ima parte. Bart. extra glo. formatres oppo. ex quarū solutione colligunt tres 21 alie limitationes ad hūc tex. Prima limitatio est † q̄ quis p̄hibitio nne causa nō valeat quo ad p̄hibitū vt p̄hibitus impediat alienare si sit perfecte etatis, valet tamē vt eius tutores vel curatores interim impediātur alienare. Ita loquit⁹ t. r. fm Bar. hic z in. l. ij. C. de vsu. p em. Et rō est: q̄ administratores nō possunt sanare illi renūciare, p̄out p̄hibitus pōt si est p̄fecte etatis, vt hic dicit glo. per. l. heres potest. ff. ad. l. fal. ¶ Addō q̄ Jo. de imo. Rap. cu. z do. Alex. assignat aliā rationē ad tre. 22 † d. l. que erit alia limitatio ad hunc. §. q̄ ibi de iure cōi alienatio rerum minorū erat p̄hibita p̄ctere in certis casib⁹. vnō sitestator

si testator talē rem de iure cōi alienari prohibitū expresse, phi
huerit etiā sine alia causa talis prohibitio tenebit adeo, q nō
poterit alienari, etiam in casibus a iure permissis, per tex. val
de no.in.§.sanctissimas.in auf.de alie.z emph. vbi res ecclesia
rū aliās possunt alienari, predeptiōe captiuorū si sint prohi
bite a testatore alienari non poterūt alienarietiā in casumisl
sis pīs aliās permissum.† Et hic vbicūq; cū prohibitione testa
toris cōcurrit prohibitio legis, non potest fieri alienatio etiam
in casu de iure permisso. gl. est in. l. si. in. fi. in. gl. magna ad fi. C. ō
re.eccle. non alie. gl.z Bar. in. l. ea lege. C. de cōdi. ob cau. gl.z
doct. in. c. verū. de codi. appo. Bal. in. l. j. in. vij. oppo. ad fi. C.
de pac. z in. l. quoties ab omnibus. C. de fideicō. Bene facit tri
ta regula, quia duo vincula debēt magis ligare quā vbi vnum
est auf. itaq; z in corpore vnde sumit. C. cōmu. de succes. z in. c.
j. de treu. z pa. ad idem bene faciunt ea que vltra alios addaz
j. in. ij. limitatione. ¶ Sed tu aduerte q imol. Rap. z Alex.
non bene inferūt ex. d. l. ij. C. de vsuca. pro em. nec bene loquū
tur quo ad illū fm cū dicūt, q ibi ille res minoris de iure con
muni erant prohibite alienari per solos tutores, quia imo tē
pore illius. l. secūde, serui de qbus loquit illa lex z alie res mo
biles seruiles nō phibeant alienare per solos tutores absq;
decreto iudicis. bene verū est q istud postea fuit inductū
per tex. in. l. lex que tutores. C. de admi. tut. Et ita etiā eos re
probat Alē. in cōsi. xxiij. q incipit diligēter z mature cōsidera
tis. ¶ Secūam limitationē tradit Bar. per. l. ij. §. si qs ita. ff.
de a. li. leg. qñ phibitio respicit nō solum fauore prohibiti, sed
etiā alter. q tertij, z istud est expeditum p tout dixi in tex. in. ij.
no. ¶ Tertiam limitationē tradit Bar. per. l. generaliter. §.
si petitum. ff. de fideicom. lib. qñ res animata z sic persona pro
hibitur alienari valet z ratio eo q fauore ipsius rei phibite cen
setur facta phibitio vt est ibi in seruo prohibito alienari, ideo
casu cōtrauēntionis psequit libertatē. casus est ibi not. ¶ Per
quē infert sing. Bar.† q si aliquis baro, vel comes phibeat
filio vel hērdi alienari vasallos licet implicite z sine cā tā
lis phibitio semper valet: q censet facta cōmodo z fauore va
sallorum. a solus Rap. cu. reprobat q in. d. §. si petitum iō ibi
q prohibēdo alienari seruī in dubio videtur dedisse liberta
tē seruo propterea subiūgit tex. q si nō habuit animum dāde
libertatis vt in isto casu qñ voluit seruū coercere qō prohibi
tio nō valeret vnde nō pōt dici idē fm cū in vasallis cū ibi spe
ciale sit i libertate. Tu potes dicere vt psupponit Bar. q imo
ibi litius cōe: q respectu rei phibite que habet animū z affe
ctionē cessetur facta phibitio: ergo resultat tacitū fideicōmis
sum b per qō relinquitur ibi libertas in casu alienatiōis. ideo
etiā tunc vasalli videbunt libertati in casu alienationis. ita vt
q sit clare, de mēte Bar. nota ergo ppetuo z va de signa istam
decisionē quā bñ inspexeris satis volu t Bar. quod si baro vel
comes phibeat filio vel alijs illitutis alienare vasallos: ex quo
talis phibitio cesset facta fauore z cō modo vasallorum, in casu
alienationis z sic cōtrafactionis videtur relicta liberatio va
sallis. Et tūc inducet liberatio vasallorum subiectione. z sic a
superioritate dñi. ita vult Bar. se fundādo i. d. §. si petitū. vbi
istud decidit: i seruo. nō memini legisse alibi istud ab aliquo
tactū nec forte i toto libro feudorū istud inuenies. z sic est verū
et valde singulare. ¶ Et accedat q alibi† vasalli eq parātur
libertis. gl. cū in. c. j. in verbo salua reuerētia de milite vasal. q
primax est. gl. in. l. solo. C. de lib. cau. Spe. i ti. de feu. §. quoniā.
in ver. xvij. Bald. in. l. liber. C. de ope. lib. Ego tñ dubito de ve
ritate huius dicti q nō dz in dubio presumi q ista fuerit vo
luntas testatoris liberandi omnes vasallos a subiectione filij:
cū esset nimis graue z pudiciale que ratio cessat in. d. §. si pe
titū. vbi capit illa presumptio q tractatur tātū de preiudicio
vnius serui: vnde si vis dare paritatem termino rū posset argui
ex illo tex. qñ testator in specie prohibuisset alienari vnū vasal
lum. cogitatū iterū in p dictis. tu aut potes firmare decisionem
Bar. de vasallis quātū ad hoc vt phibitio valeat nō dico quan
tū ad cōsequēdū liberationē. Et hoc cōfirma tali fundamento
q est valde planū† q de iure cōi absq; phibitiōe testōris dūs
prohibet alienare vasallos inuitos: q eorū interest non muta
re dñm. tex. est in. c. pterea ducatus. de. phi. feu. alie. per Fede.
glā. in. l. inuitis. ff. de fideicō. liber. Spe. inti. de feu. C. quoniā.
versi. xvij. z ibi Jo. An. ánā addit. que incipit z hanc rōnē notat
Bal. in. c. j. §. si qs miles. in primo no. per illū tex. quo tēpo. mi
les. z in. l. testō. C. ad. l. falci. z in. c. fi i gene ali. fi de feud. fue.
prouer. inter do. z agna. z in. c. j. ci. ca fi. ō rest. spo. Bal. Sal.
z Paul. de Cast. in. l. debitorū. C. de pac. Abb. in. c. audītis. de
presum. Alex. in. l. ij. in princip. ff. sol. matr. ergo cū hic cū phi
bitione legis simul cōcurrat prohibitio testatoris valet etiam
sine cā. etiā vbi alias nō valeret. z hoc q 2 duo vincula &c. prout
in. c. 8. statim in prima fallētia. ¶ Confirmatur p illud qō sin

29 tz Bal. in. c. j. §. preterea. de capi. corra. vbi tz, qđ† qñ vasall⁹
facit pactū de nō alienādo, quo casu pactū concurrit cū prohi
bitiōe legis: tūc nō pōt alienare etiam in casu alias a iure per-
30 misso ad hoc vt pactū aliquid operetur z valeat.† Et q2 qñ p
hibitio noua adiūgitur phibitiōi veteri, tūc bz eā ampliare per
tex. no. in. d. §. sanctissimas. in auf. de alie. emphyt. ¶ Potes z
31 alio modo cōfirmare per aliud optimū simile,* nam quoties
cūq; i pacto nudo deducit illud qō alias erat debitū ex aliqua
parte iuris illud pactū 8z roborari illa lege z dicit efficax ad
agēdū. ita no. Bar. in. l. legitima. per glos. ibi. ff. de pac. notat
idem Bartol. in. l. nō impossibile. p illum text. ff. c. z vtrobique
dixi. Facit bñ ter. i. l. inter socerū. §. cōuenit. ff. de pac. do. iūcta
l. si qd pro uxore. in p. in. ff. de do. inter vir. z uxo. Ergo idē di
cemus in pposito nostro qō quāuis phibitio testōris fuerit de
se nuda. ex quo tñ cōtinebat illud qō erat phibitū de iure, ista
phibitio per hoc censet efficax z valida z ista fundamēta mul
tum me mouēt ad ita tenēdū vltra tex. Bar. ¶ In ca. gl. ad fi.
32 Bar. hic z in. d. l. Titio cētū. in pn. rndet z ex eius rnsiōe datur a
alia limitatio ad hūc tex. vt procedat qñ res legata trāsit dire
cto in legatarium, secus vbi de manu heredis. tūc vs phibitio
etiam sine causa z remedio cautionis prestande heredi qait rē
nō daret. ¶ Ista sol. reprobat Raph. cu. q2 est extranea restri-
33 ctio ad. d. l. titio cētū. Aliter, z melius impugnat Jmo.† q2 tz
speciei legate transeat dominium recta via in legatarū. non tñ
trāsit possessio. l. cū heredes. in p. in. ff. de ac qui. pos. no. gl. in. l.
cū duob⁹. §. idē rndet. ff. p socio. z in. l. fi. C. de sac. san. ec. sz pos
sessio nō pōt apprehēdi sine licentia hērdis. l. j. §. j. z. §. rediganf.
ff. quo. leg. Unde etiam tūc heres poterit a facere lege, seu con
ditionē vt non alienet. Sz ad hoc rndet Alex. sustinēdo Bar.
q8 qñ trasit dñium recta via cum nō acquirātur facto heredis
tradētis, tūc heres in traditione possessionis non pōt legē adi
cere que cōtineat prohibitionē alienationis dūi iā qsitū. l. per
34 fecta. C. ō dq. que sub mo. tu. potes dicere ex mēte Bar.† q si
cut nuda conuētio contrahentiu prohibitiua alienationis vz z
tz l. ea lege. C. de cōdi. ob. cau. ita etiā vz preceptū testatoris de
nō alienā. quāuis nudum qñ est exequēdū via contract⁹ p he
35 redē. Jmo. Pau. de La. z Alex. tenent† solutionē glo. in. d. l.
titio. q ibi, phibitio fuit facta ppter minorē industriā prohibi-
ti. z testator hoc expressit, tunc vz z tz sicut qñ propter prodi
galitatē iudex iterdicit alicui argu ēdo de facto iudicis, ad fa
ctū testat ris. l. hac lege. ff. de manu. z i. l. is cui bonis. ff. over-
bo. ob. Dispositio enim legis z testatoris equiparātur. l. si ita
fuerit. §. fi. ff. de manumiss. test. ¶ Pro ista solutiōe bene facit
qō per. d. l. Titio. signanter decidit Bal. i. l. fin. C. de pac. inter
36 empt. z vēdi.† q si testator reliquit ecclesie centū, vnde emat
fundum quod ecclesia dictum fundum alienare non poterit, q2
videtur phibibita alienari licet nō sit expressum. ¶ Ista solu
tionē etiā tz Rap. cu. in. d. l. Titio centū. in p. in. Sed caue, qō
huic solutioni obstat impugnatio Bart. q ipse alūnus admit
teretur ad reuocādū, nō heres, nec ibi heres peteret cautionē. b
Secōo quia quando causa expressa respicit solū fauorem, phi
biti, dicitur tunc consilium vt hac gl. Et, pbatur in. d. l. ij. C. de
vsuc. pro empto. ideo suo fauori quilibet pōt renuntiare. Aliā
solutionem ponunt Ald. Lau. Ulbe. z Rap. cuma. q sit differe
ntia an prohibitio fiat via p̄cepti seu principalis dispositio
nis: z tūc procedat iste tex. si aūt per viam modi, z tunc distin
guatur an fuit causa impulsiua, an finalis. ita p̄cedat p̄trariū
d. l. titio. in p. in. ista differentia confundatur per. l. ij. §. si quis
ita. ff. de adimen. leg. z in. l. pater. §. Julian⁹ agrippa. z. §. quin
decim. j. de le. ij. z. l. cū pater. in. §. libertus. j. tit. j. ¶ Preterea
ista solutio est cōtra gl. j. hic que dicit non alienet. Et sic intel
ligit istum tex. etiā, si prohibitio fiat per viam modi. ¶ Extra
gl. opponit Bar. d. l. sticibus seruus. ff. de manu testa. z dicit p
illum textū determinari oēs leges. ō ista materia loquētes vt
37 phibitio† de nō alienādo quamuis sit facta cum causa vel re
spectu certe persone tamē non valeat quando testator est vsus
verbo subiūctiui. vt puta si direrit si alienaueris peruenias ad
Titium: q2 tunc cum sit perfecta alienatio, res in animum trāsi
ta vocat persona cuius cōtemplatione est facta phibitio vnde
valebit phibitio cū causa vel respectu certe persone quando
fit per verbum indicatiui, si alienabis, vel quādo dixi, nec alie
naret prout exemplificat gl. hic. cū Bar. tenēt Jmol. Rap. cu.
Pau. de Cast. Alex. hic. Bar. z doc. in. l. gabsenti. §. j. ff. de ac
qui. poss. Pe. z Ly. in. l. fi. C. de reb. alie. nō alienā. Bal. in. l. ea
lege. C. de cōdit. ob cau. ¶ Ad istam differentiam Bart. inter
alienaueris, z alienabis: adde facere tex. i. l. si quis stipulat⁹ sit
sticbum in p. in. ff. de ver. oblig. nec obstat tex. in. l. iij. §. si quis
ita. in verbo alienauerit. ff. de aliment. leg. q2 rndet fm Raph.
z Alē. quod ibi nō dicit tur valere phībitionē quo ad impediē-
dum translationem diminū, sed intelligitur qō valeret ad hoc

Vassal-
lorum. Iste est
verus intelle,
ctus maxime
quia hoc erat
decisū. ad qd
allegatur per
Bart. in. l. cuz
filiei heredis.
ff. de fidei. lib.
Et maxime ega
quādo vult q
ex sola prohibi
biti. nō debea
tur libertas.
fundat se tert
in. d. l. cum fi
dem. quia di
rit testator ne
contrarīū er
periatur. Itē
ibi ter. ebpara
rat phibitio,
nē de non alie
nādo z de non
seruiēdo z ex
hoc secūdo so
lu; inducitur
libertas ergo
idem. i. j. l. id
hoc iure. ff. de
vulg. Purp.

Fideicom
missū. Jmol.
ibi sive aliena
tur, psumitur
data libertas
ex sola prohi
bitione de nō
alienādo, sive
ex solis prohi
bitiōe & nō ser
uandoi pmo
natio. Mā alie
inter ti nō dicit
sit facergo cū
sumitur. l. nō p.
mancipa. C. de
coll. Purpu.

a ¶ Aduerte. Limitatio .l. a
si. facit quod 8
vult Alexã. i.
volum. cons.
xl. Purpur.

b ¶ Ratio. Am
pliatio tex. i.
ij. parte quã.
j. tenet versi.
sed tunc.
Purpure.

c ¶ Prealle
gate. Iste est
inceptus itel
lect⁹ quia ibi
non est perso
na cui applicet. Jtẽ text.
equiparat pbitionẽ bo
norũ heredis z testato
ris ergo cẽsli
ter loquitur.
l. tam hoc iu
re. ff. de vulg.
z pupil.
Purpur.

b ¶ Detrimẽ
tam. Adde
Sely. in. c. cũ
M. versi. fal.
lit. ij. de cõsti.

vt heres possit petere cautionem de non alienando ab illo, pbibito vt ibi dicit tex. Jtẽ etiã valet quo ad hoc vt fideicõmissario cuius cõtemplatione facta est pbibitio debeat estimatio vt ẽt tꝫ Bar. hic per. l. a lege. cum glos. C. de cõdi. ob cau.
¶ Aduerte a etiã pro intellectu doctrine Bart. † qõ lꝫ testõr possit dominiũ rei legate donec est apud legatariũ in aliũ trãsferre. l. fi. C. eo. dixi post gl. z Bar. in. l. nemo potest. in glo. magna circa fi. ff. eod. tamẽ post quã trãslatã est dñũ a legatario in aliũ per viã contractus: non põt testator hoc facere: ex quo ille tertius habuit per viã ẽctus z non a testatore. tex. est not.
9 in. d. l. Stichus seruus. ¶ Limita. d. l. Stichus ſm Bart. z clarius Pau. de cas. nõ bre locũ, qñ testator exp̃resse pbibuit alienari: q2 tũc per quẽcunqꝫ verba fiat etiã si per subiunctiuũ impeditur alienatio z dñũ trãsferri. Ille ergo tex. pcedit si, pbibitio fiat tacita puto lego fundũ. z si alienaueris volo deueniat ad talem, isto casu tacite pbideo ne alienes: ita procedit tex. in. d. l. Stichus. ad hoc singu. Pau. de Cast. z tunc procedit
b dict. Bar. rõ b diuersitatis † q2 exp̃ressa pbibitio testatoris
40 de nõ alienando facta cũ causa vel respectu certe p̃sone reddit alienationẽ ipso iure nullã, z sic impediat translationẽ dñũ in aliũ, secus est in pbibitione tacita. gl. est no. in. l. cũ pater. §. libertis. in. gl. j. z ibi Bar. z doc. no. j. tit. j. no. in. l. seruo legato, in pri. ff. eo. ¶ Dubito multũ de veritate huius limitatio nis quãuis aliꝫ nihil tãgunt: q2 etiã exp̃ressa, pbibitio testatoris qñ testator vsus est verbo subiunctiuo, alienaueris. vr militare cadẽ rõ quã ponit Iurisc̃onsultus. d. l. Stichus seruus. ex Bar. z doc. hic: q2 tale verbũ p̃supponit perfectã alienationẽ, z sic dñium iam in aliũ translatum. z hoc modo tollitur etiam gl. in. d. §. libertis. in. gl. j. nisi saluando Bart. z Pau. de Cas. intelligas qñ pbibitio exp̃resse pure exp̃ressit vt dicam nunc in sequẽti limitatiõe. ¶ Scdo no. limita. d. l. Stichus seruꝰ. z
41 doctri. Bar. z doc. hic, nõ pcedere qñ † testator incepit a precedenti pbibitione pura: q2 primo pbibuit res alienari, lꝫ postea subiungat futurum subiunctiui. z si alienauerit, deueniat in talẽ: tunc pbibitio bene vꝫ z tꝫ, z alienatio est nulla ppter pbibitionẽ purã precedentẽ, quo casu fideicõmissum non revocatur tunc in casu quo dñium iam sit in aliũ translatum. Ex quo pbibitio simplex facta cum causa impediret translationẽ dñi, z sic cessat ratio. d. l. Stichus. Et ita tenet sing. in. d. l. Stichus. in. gl. fi. ita ẽt tꝫ Bre. in p̃si. xvij. q incipit visa z discus
42 sa cõsulta. ¶ Jtẽ inquãtũ Bar. tꝫ * qñ licet pbibitio facta p verbũ subiunctiui, vel pbibitio tacita nõ impediant trãsl atione dominij: tñ ipsi fideicõmissario cuius respectu est facta pbibitio debet estimatio rei. p. d. l. ea lege. cũ gl. Adde, p hoc face re apertã rõnẽ: cũ in p̃dictis casib⁹ reperiat fideicommissum relictũ in casum quo dominium fuerit in aliũ trãslatũ: qñ testator vsus est verbo subiunctiui si alienaueris: ergo in effectu testator relqd pfideicõmissum rẽ alienã ergo succedit regula q qñ testõr sciẽter legat rẽ alienã, fideicõmissario debetur estimatio. l. cũ alienã. C. de legat. §. fin. instit. eo. z. l. nõ dubiũ. §. fi. j. ff. leg. ij. z hoc etiã voluit Raph. cu. hic. ¶ Adde etiã p intelle-
43 ctu totius materie, † q qñ pbibitio testõris est exp̃ressa, ille in cuius fauorẽ facta est, pbibitio, põt pp̃ria authoritate illam rem apprehendere. gl. est solẽnis in. §. decreto. in verbo licetiã damus. in aut. vt de cetero cõmuta nõ fiãt. quã sequitur z commendat Lud. Ro. i. d. l. b absenti. §. j. Ang. in. l. nemo põt. ff. õ pac. Bal. in. l. ceterũ. de iud. vbi illã gl. reputat ad hoc singula
44 rẽ in iure. ¶ Et peã not. infert † q si vasallus feudũ illicite alienat põt dominus sua authoritate recuperare quod bene nota: quãuis Ang. sibi cõtrari⁹ in. d. §. decetero. reprobat illã gl. ¶ Successiue inquãtũ Bar. opponit de. l. codicillis. §. matre. in tit. j. adde inquãtum in solutiõe õr q ibi, pbibitio fuit facta odio certe p̃sone, vt tũc admittat ad revocã. hẽdes defuncti. nã fallit Bar. q ibi filij fororũ vxoris essent heredes testatoris imo necꝫ illi⁹ vxoris, lꝫ bene admittunt ex fideic. testõris vt ibi clare dicit tex. ¶ Sibi verbo, nã si heredis. Tene tertiũ intellectũ q est verus. adde tñ inquãtũ Bar. reprobat ſm intellectũ vltra reprobationẽ gl. q testator nõ põt pbibere alienationẽ rerũ heredis. p. l. heres. pp̃riũ. ff. qui z a gb⁹. z. l. si qs
45 inglinos. §. j. z. l. si heredis seruus. §. eo. Intellige sane, † q nõ valet, pbibitio vt per eam impediat translatio dñi rerum heredis: tamẽ vꝫ pbibitio vt heres teneatur ad estimationẽ in ribus pa. legatis, put etiã tenuit Bar. §. i. vij. opp. de in stich⁹ seruus. ff. de imm. test. ratio est: q2 tũc cum fideicõmissum sit factum de re heredis debet valere quantum ad estimationem prout dixi. §. circa illã. vij. opp. de. d. l. stichus seruus. z isto mõ potes intelligere istum text. qui aliter fortiter obstaret contra Barto. in. l. si quis ita legatus. §. quod cõstitutũ. ff. de man. test. quẽ aliter Rap. cu. cõtra Bar. vbi testator ita potest pbibe re manumissionem serui heredis, sicut seruũ ꝑ pñ qõ est de di
c recto cõtra illa in a p̃allegata. c p̃sertim §. d. l. si quis ingli nos. §. j. sed intellige. d. §. cõstitutũ. p̃cedere qñ tũ ad hoc vt heres, pbibitus teneatur ad estimationẽ nõ aũt quo ad impedi. dñ. ne trãslationẽ dñi. quis nõ sit sine violẽtia ad illum tex. q fortiter stringit. vnde necessarium est ita dicere vt iura iurib⁹ 2cord. l. vnica. C. de inoff. do. c. cum expediat. de elec. ¶ Ex
46 tra gl. circa materiã isti⁹. l. Bar. fo 2 mat. xij. q. Prima est † an facta pbibitione r respectu certe persone, sit aliqs remedium vt possit fieri alienatio. Bar. ponit duo remedia. pmũ q hẽs vel legatarius patiat fundũ vendicari p aliquẽ q sit creditor 2 rem p hypothecariã obtineat: q2 pbibitio testatoris non nocet creditorib⁹, vt hoc tex. vel patiatur per aliquẽ vẽdicare vt pp̃riũ idem no. Bar. in. l. peto. §. p̃editũ. per illum tex. j. ti. j. Subdit
47 Bar. sub dubio forte † q ſnia nõ p̃iudicabit illis quoꝝ cõtẽplatione facta est, pbibitio nili sint citati per. l. in concedendo z meh⁹ in. l. sequeti. que incipit. in diẽ. ff. de aqua plu. arcen. bene fecit loqui sub dubio forte Bar. q2 ꝫ ſnia tenẽt alij oẽs z in specie Ang. ꝫ Io. Jmo. Rap. z Ale. hic. Ang. z Lud. in. d. l. in diẽ. Jmo. in. l. decẽ. ff. de ver. ob. z q semel Bart. sibi ꝫ p̃ in d. l. in diẽ. eo q2 ius defẽsiuũ p̃incipaliter spectat ad pbibitũ vnde non sunt citandi qui in consequentã vel secundario ledi pñt, vt est gl. reputata singularis in. l. de vnoquoqꝫ. in pri. in gl. ij. ad ij. ff. de re iudi. quam Ang. Jmo. z Mod. ibi. z hic ad hoc valde nota. reputant singularẽ. Scdo facit ſm Rap. cu. q2 isti, quoꝝ cõtemplatione facta est, pbibitio reputant legatarij seu fideicõmissarij. vt hoc tex. in. fi. vbi dixi, sed legatarij vel fideicommissarij non sunt citandi, quãdo iudiciũ agitur p̃tra he red. l. si suspecta. z. l. qui de inofficioso. ff. de inoff. test. z. l. si su
48 perat⁹. in p̃in. ff. de pig. ¶ Tertio bene facit † q2 qñ iudiciũ agit cũ herede, substitutus nõ est citãdus. l. j. §. pen. ff. de ven. in pos. mit. Bar. exp̃sse. i. d. l. i diẽ. z est bon⁹ text. i. l. ex ẽctu. ff. de re iudi. vbi sententia lata contra heredẽ institutum manda-
49 tur executioni cõtra substitutum. ¶ † Quarto facit: q2 ſnia q fertur contra heredẽ institutũ, non est necesse citari fideicommissarium etiã vniuersalẽ vt ei p̃iudicet tex. est in. l. fi patroni. §. fi. ſm vnã lectu. ff. ad. Treb. z in. d. l. j. §. pe. z fi. ff. de vẽtre
50 in pos. mit. ¶ Quinto facit: q2 † qñ fit executio p̃incipalis õbitoris non est fideiussor necessitate citãdus, ita no. Bal. in l. j. C. de cõuenien. fis. debito. lib. x. z in. l. duobus. §. qui iurauit ff. de iureiu. An. in. l. in cognitione. in. fi. ff. ad syl. Et est de hoc tex. optim⁹ in. l. authore laudato. C. de enic. quẽ tex. ad hoc allegat Alexan. idem tenens in consi. clv. in. ij. volu. quod incipit
51 stantibus his que in themate narrant. ¶ Sexto facit † qa nõ est necesse citari illum qui ex post facto ob aliquẽ casum i⁹ habere põt z sic futuri aduersarij citandi non sunt ita. not. tenet Bal. in. l. nec q quã. §. vbi decretum. ff. de offic. proconsl. z le. p tex. in. d. l. i. §. pe. ff. de ven. in pos. ¶ Alibi dicit Bald. in rub. extra de rescrip. qõ † q casu vel in consequẽtiam ledi possunt non sunt citandi. ¶ Septimo facit quod tenent Jmol. z Bal. in. c. humilis. de mai. z obe. non esse citandos illos quos inciden ter negotiũ tangit, sed sufficit p̃incipalẽ citari. d. l. j. §. pe. z fi. ¶ Octauo facit qõ vult gl. in. c. q̃uis. in glo. fi. de pac. i. vj.
52 p̃er quã inferendo no. ibi Hemi. † qõ actus non dicitur verti in
d detrimentum d alterius quãdo nõ adfert ei detrimẽtum p̃incipaliter licet secundario. ¶ Er quo decidit qõ si ex forma statuti debent citari illi in quoꝝ detrimentum sit actus intelligitur directe z p̃incipaliter, nõ ante secundario qẽ est bene no-
54 tandum secũdũ eũ. ¶ † Nono facit q2 qñ est questio de processu iudicis coꝝ superioꝝ per viã appellationis, vel nullitatis valet processus z sentẽtia contra eũ lꝫ ipse iudex non citetur: q2 non agit p̃incipaliter cõtra iudicẽ ſm Inn. in. c. in nostra.
55 de pcu. Bal. in. l. sancimus. in. xẽj. q. C. de iudic. ¶ † Decimo z vltimo facit qõ tenet Bal. in. c. fi. circa p̃in. post Inn. ibi de dolo z cõtu. z q qñ est 2trouersia inter archiepiscopos sup iure eoꝝ seu super iure p̃imatie licet causa tangat p̃inciales id est suffraganeos tñ nõ est necesse eos citari: q2 sunt appendi
56 ces in cõsequẽtiã. ¶ Circa ſm remediũ Bar. † quod si pbibitus primo faciat vnã alienationẽ in personam pmissam postea poterit alienare simpliciter per. l. pater. §. qndecim. j. de le. iij. Subdit tñ Bar. qõ alio casu logtur vt ibi patet nec aliter declarat. ¶ Forte voluit dicere Bar. q in. d. §. qndecim. est, pbibitio non respectu persone vt hic, sed respectu certi generis psonarũ, prout etia in. l. peto. §. fauore. j. tit. j. Dinc cũ non esset persona q posset p̃ima vice licite accipere. Accedat qõ tꝫ Pau. de ca. in cõsi. xvij. incip. in questione que vertitur Parme. ¶ Quantum tamẽ ad istud remedium Bartol. adde text.
57 not. in. l. tutor rerum. ff. admini. tutor. quem Bart. † ibi reputat valde sing. quod quãdo res pupilli fuit semel iuste vendita potest etiam tutor eam tutor eam licite retinere p̃o se nõ obstante qõ sit tutor illius pupilli. Et illũ tex. etiã reputat sing. Ludo. Roma.

in.

insl.singularia.ff.si cer pe.Ad idē facit tex.in.l. quod dixim⁹. §.si.cum l.seq.z ibi Bar.multum no.ff.quod met.cā.z tex.i.c. 2 ex pte.de feudis. ¶ Facit nō.† q cā q semel est delegata p papā in curia romana nūq exibit de curia nec reuertet ad or dina.iō quis delegatus ille sit mortuus.ita no.Archi.in.§. his ita.xxv.q.j.Bal.i.l.si vt pponis.pma.z alibi Sa.C.quo modo z qñ iudex.Bal.in c.j.§.ad hoc.ō pace iur.fir.i vsi.feu. 3mo.in.l.si expressum.ff.de appel.¶ Det.de Finc.in cōsi.lxij.q incipit.cū cuiscriptas regulas cācellarie.¶ Secundo querit 4 Bal.† An res phibita alienari respectu psone vel cause pos sit alienari propter dotem vel donationem propter nuptias, hoc puctus est an phibitiōe expressa testatoris excipiatur cā dotis.istud ar.intēdo.ate exeutere quis scribetes paucis ab solui.Bar.hic sequitur Ja.ō Are.determinat.q sic p tria iu ra per eū allegata.z cū eo omnes hic indifferēter tenet.idē tenet Jac.de Are.Ly.Bal.z Sal.in.l.volūtas.C.de fideic.Bal. in.l.ij.in.c.q.C.de re.alie.nō alie.Pau.de ca.vbi addit rōnē psuasiuā in consi.xij.quod incipit.q2 per substantiā eximim consultorem.Alexan.in consi.lvj.qē incipit. cōsideratis ver bis testamenti.lib.j.qō consiliū est ero2e duplicatum in consi. clv.alias.xvij.li.ij.vbi Alexā.limitat in individuo esset facta 5 phibitio ex causa dotis.facit.§.sanctissima.in authē.de al. z emph.z ista est cōmunis sentētia.¶ Pro ista cōi facit qđ in fortioribus terminis tenet Alb.de Ros.in pma parte statuto rū.q.xlvij.q incipit statuto regis z regni Aragonie.rc.vbi refert de facto fuisse alia q̄stionē longo tēpore vētilatam in cu 6 ria romana.† statuto inclyti regni Aragonie iurato per ipsū regē z (qđ est fortius) canebatur qđ rex nō posset alienare ali qua immobilia regni,nisi pro inclytis filiis infantib⁹ vel nisi ex causa necessitatis regni.Euenit aūt q rex p mrimonio con trahēdo multa bona immobilia donauit regine:fuit dubitatū an potuerit:z q̄tū attinet ad presens propositū tz q potuit.p tex.in aut.res que.z in corpore vnde sumit⁹.C.cōmunia de le ga.q est bene notabile ad propositū:q2 ibi erat expressa phi bitio alienationis a statuto iurato:quo est plus quam in casu nostro.¶ Sēdo bene facit:quia decisio Bart.z doc.intelligit quādo nulla alia bona extabāt ex quibus posset constitui dos filie.[illegible]ta declarāt Jaco.de Are.Ly.z Bal.in d.l.volū tas.Sal.in.l.fi.C.de rebus alie.nō alie.z Alex.hic.vñ si dicere mus q ab ista phibitione expssa testatoris quā facit pater filio de non alienando non excipereturcausa dotis:certe eius filia esset sine dote:z propter hoc forte non posset maritari:ideo in 7 casu isto hoc non est presumendus.¶ Tertio facit.q2 a pro phibitiōe expressa alienatiōis excipitur qō filius possit aliena re quatenus est legitima filij,prout dixi in text.in.ij.vol.ij.no. z in.v.not.ergo ide oz esse quaten⁹ est dos:cū dos succedat lo co legitime.l.Titio gētū.§.Titio genero.ff.de cōd.z dem.pos seo tamē ad hoc dicere quod termini nō sūt pares q2.ō.loquiā mur de legitima immediate ipsius phibiti:hic aūt ō dote nō phibiti ꝫ eius filie.Quarto facit ratio quā assignat iurisc. in.l.mulier.§.cum proponeretur.ff.ad Treb.allegata p Bar. ibi qō mulieris pudicitie z partus voto cōgruebat.¶ Con 8 matur z quinto:† q2 in quacūq generali phibitione facta per testatorē nō presumitur eū cogitasse de isto casu speciali dotis quē testator in specie verisimiliter nō phibuisset.arg.l.obli gatiōe generali.ff.de pig.z eius quod vult gl.in.l.tale pactum 9 ff.ff.de pac.pro qua notauī esse tex.in.l.cum res.in pmo.ō.e. ad hoc bene facit.d.§.cū deponeretur.¶ Sexto z forti⁹ facit 10 † quia dos est specialiter priuilegiata a iure,p.d. auf. res q̄. in corpore vnde sumitur:per quecūq verba plata per legē vel testatorem:non intelligitur tali priuilegio derogatum:ex quo est clausa in corpore iuris.gl.z Bar.in.l.heres absens.in pmo.ff.de iud.z in aut.qua in puincia.C.vbi ō crim.agi.opor. t est tex.in.l.decurio.z ibi gl.C.de silētia.li.xij.quam gl.repu tat singularē Bal.in.c.j.in.fi.quo tēpo.mile.i vsi.fue.¶ De 11 ptio facit arguēdo a lege ad testatorē.iurta.§. disponat.i auf. 12 de nup.† q leges quantūcun que generaliter loquētes vel ge neraliter phibētes non intelligūtur log in casu speciali do tio.ita sing.no.Sa.in.l.fi.in pmo.C.de iure do.dixi i.l.j.ff.sol. mat.vbi plura ad hoc addidi.ista sunt in effectu in substantia pncipaliora fun.que adduci possunt p ista cōi sentētia:q̄ etiā fouetur maxima equitate ne filia remaneat indotata.pstim cū in ambiguis iudicādū sit pro dote.l.in ambiguis.ff.de iure do.¶ Contraria opi.tenet solus Bald.in.c.j.§.donare.quali. olim feu.poterat aliena.mol⁹.q2 dispositio.d.aut.res q̄.nō hz locū in his terminis.s.in rebus expresse phibitis alienari p 13 testatorē:† q2 cū sit exorbitans a regulis iuris cōis:nō debet extēdi extra casum suum.l.ius singulare.z.l.q vero.C.de leg. ¶ Sed ad hoc fundamētū rndet Alex.hic.q cū dispō.d.aut. res que.contineat casum fauorabile debet extēdi ad casus si milce.vt per gl.z doc.in.l.ñ cōstante in pmo.z ibi Bar.in.vi. q.prime ptis.ff.so.ma.gl.in.l.que propter necessitatem.cū ff. de reg.iur.z patet q2 glo.z doc.in.d.aut.res que.am extēdunt alios casus.Quid tenendū in hoc no.z subtili posiū Bu rū vt psulēdo z iudicādo recedere a cōmia.¶ Sed tu petes tenere contra istā cōem sniam.z in puncto iuris credo eū ne 66 lius.† nā fortior est expressa phibitio testatoris de no aliet ā do,quam tacita.pz clare:q2 phibitio testatoris reddit alie nationē ipso iure nullā z impedit trāslationē dñij.z alienātē tas q̄s indignū repellit a reuocatione rei alienate.secus est in phibi bitione tacita q̄ nō hz istos effectus,pstim q2 nō impedit trās lationē dñij.gl.est in.l.cū pr.§.liberis.in.gl.j.ibi,z ibi Bar.z doc.ff.de leg.ij.expresse Bar.hoc.cū quo alij transeunt.Sic est,q nulla lex permittit alienationē ex causa dotis qñ testor expresse phibuit alienationē,sed solū permittit quādo tes te est phibita,put ppie loquit.d.aut.res q̄.z p hoc clare pz q non obstant tres leges allegate p Bar.q2 loquūtur in tacita phibitiōe resultante ppter ñdeicōmissum,non aūt loquuntur in expressa phibitione testatoris de qua est qō nostra.Et i e le ges allegate per Bart.nō faciūt ad propositū nostrū.¶ Per hoc etiā patet nō obstare aliud fundamentū Alex.q pri.ad dux.dū dicebat q.d.aut.res que.q cōtineat causam favora bilem debet extendi ad casus similes.z sic ad hunc casum:q2 tu aduerte q hoc casu fieret extensio de minori ad maius,scz ō tacita phibitione ad expressam q̄ est multo fortior,vt predixi quod esset absurde dictū.¶ Nec ob.si pōderetur ratio tex.in aut.res que.omnib⁹ cōiter psunt bis q̄ aliquibus vtilia sunt preferunt:q2 illa ratio militat quātum ad rēs subiectas restitutioi quib⁹ resultat tacita phibitio.z ita loquit ille tex.sec⁹ qñ est expssa phibitio.¶ Sēdo facit:q2 rationes assignate per gl.z doct.in aut.res que.fundantur in presumpta voluntate defuncti.vt est tex.in.l.mulier.§.cū proponeret.ff.ad trebel.ergo nō hz locū qñ expresse apparet de voluntate testato ris expsse phibētis:q2 in claris nō est op⁹ cōiecturis.l.cōti 67 nuus.§.cū ita.ff.de verb.obli.¶ Confirmat per illud † qđ tz Bal.in.l.nulla.C.de iure do.dū dicit glo.ibi est notā.q contra ctus inter vivos non recipit interpretationem.d.aut.res q̄.er go vult quod illa authenti.sit fundata in psumpta mente testa 68 toris.¶ Tertio facit forte fūdamētū.† nā fortior est phibiti tio alienationis facta per testatorē in vltima voluntate quam phibitio facta inter vivos per viā pacti.Istud assumptum pz euidēter:q2 prima impedit translationē dominij,vt supra a 70 prime dixi secus est i phibitione inter vivos:q2 illa nō im pedit translationē dñij,ita firmant glo.z doc.in.l.ea lege.C.ō cōdi.ob cau.z in.l.si ita quis.§.ea lege.ff.de ver.ob.Bar.hic, i ij.q.Hinc est qđ res subiecte restitutioni per viā vltime vo luntatis nō possunt in effectu alienari.l.ij.§.pe.C.vt leg.no.in l.Marcellus.§.res q̄.ff.ad trcb.Et ij res subiecte restitutio ni per viā contractus possunt effectualr alienari.le.z si dotis. 69 vbi Bar.z doc.no.C.de iure do.sed sic est † q rex expresse p hibitione alienari p viā pacti inter vivos tali phibitione q̄ im pediat trāslationē dominij non possunt alienari.et ex eā dotis vt ex gl.ordinaria z approbata in.l.nulla.C.de iure do.quam ibi sequunt doc.pstim Ly.z Bal.z dicit ibi Bal.qđ illa gl. est multū signāda q2 vult q ptractus inter vivos nō recipiāt interpretationē.d.aut.res que.illa gl.sequitur etiā Bal.i.d. §.j.§.donare.Alex.vbi dicit quod illa gl.non est alibi in iure. Et idem Alex.in consiij.in.ij.vo.qō incipit,visis scripturis mihi transmissis.multo ergo fortius quando z expressa phibi itio per viam vltime voluntatis debet impedire ne possit i do 70 tem dari.¶ † Quarto considera si dispositio aut.res que.p cedit ex defectu potestatis testātis,prout tenet Pau.de ca. in.d.cōsi.xij.quod incipit,q2 p supascriptū eximiū psultorē. Et tūc ista opinio nō posset ꝓcedere q2 sive tacite sive expsse testator non posset phibere.Sed contrarium est verius,q b imo testator possit phibere dispositionē.d.aut.res que,put tenet Alex.in.d.consi.lvj.in.j.vo.qō incipit,consideratis ver testamenti.Et quod non sit ex defectu potestatis patet:q2 p viam contractū potest tolli dispositio.d.aut.res que.prout est gloss.in.d.l.nulla.Et ita alias tentaui consulendo in ciuitate Bononie pro nobilibus de castellio.¶ Tertio querit Bart. 71 † an valeat statutū laicorum prohibens alienationem in fa a cum non subditum,z an valeat respectu ecclesiarum z eccleha b sticarum personarum.Circa b primum z bene concludit q sta tutum valeat pr̄sertim per textū optimū in.l.si in emptione. §.j.in fine.bo.vel more ciuitatis cōmercio exuerūt.z ibidē Bar. Bal.z Saly.ad hoc no.ō.de contraben.emp.idē tenēt Bar. Bal.z Saly.in.l.dudū.per illū tex.C.de cōtraben.emp.Bar. in.l.in his.C.de priuīle nauicular.o.li.xj.Bal.in.l.ij.in fi.ff. de iur.om.iu.z.l.ea lege.C.de pdi.ob cau.z ne.Pe.de Arch

a ¶ An valeat statutum. adde doc.i.c. eccle sia facte de re de consti. Aud.ro.in. l. stipto hoc mo do concepta. ff. de verbo. obl.¶ Ego.na tam in repe. c.quis ō pac. li. vj. Mathe.not. cliij. Ang.in dispu tatione ici.no bilis quedam gene.Petr.ō Ancha.consi. cliij.inci.i pau cis ꝓbis.

b ¶ Circa primum. Adde Bar.in.l. fin. C.ō sacro.ss. ecc. Pur zu.

in cõme. c. canonũ statuta. in verbo statutũ Perusij in constit. z differe Barb. in rep. rub. de reb. ecc. nõ alie. vbi exponit multas limitationes ad dicta statutũ. Et ca ꝑm articulũ q est sub
72 tilitie, z disputabilis an valeat statutũ phibens alienationẽ rerum immobiliũ in ecclesijs vel monasteriũs, Bar. hic post Cl. Lan. tz q nõ: q esset ꝓtra ꝓuileg a ecclesiarũ cũ ecclesie sint ꝓuilegiate q ex solo ℨctu absque traditiõe trãsferat dñium. l. ij. C. de sacrosan. ecc. idẽ tenet Lib. Bng. Jmo. Raph. z Alex. hic. z hic nemo scribẽtiũ discrepat a sententia Bar. idẽ tz Bart. in. d. l. fi. C. ꝺ sacros. eccle. z l. fi. C. ꝺ exac. tri. li. x. Ang. in cõs. xlviij. q incipit quidã Frã, de Ylorẽtia cũ limitatiõe quam examinat Alex. hic. ¶ Tu aduerte q decisio Bar. z cõis videtur esse bona inquãtũ statutũ sit nullum per tex. formalẽ in. c. fi. de immu. ecc. i. vj. vbi etiã Jo. an. z Bemi. idẽ tenuit. sed rõ Bart. post Old. nõ videtur esse ꝑm Rap. Jul. z Pau. de Cast. in. d.
73 l. fi. nã q posset vẽdi eccle, istud nõ est ꝓuilegium, tz de iure cõi. † sed q ex voluntate dñium transferat sine traditione, istud est bene ꝓuilegiũ. d. l. fi. ideo si fiat statutũ, qõd res immobiles nõ possint alienari in ecclesia, istud nõ est ℨ ꝓuilegia ecclesia
74 rum, vt dicit Bar. nã bene † cõtra eozũ libertatem esset, si fieret statutũ q ex cõtractu nõ trãsferat dñiũ in ecclesiã sine traditione. Et isto fundamẽto vltra eos vtit Auge. in. d. ꝙ. xlviij. sed tu potes defẽdere Bar. dupliciter. ¶ Primo q Bar. cõsiderauit q saltẽ istud ꝓuilegiũ semper veniat in ꝓsequentiã. ergo, phibẽdo cõtractu prohibet etiã istud ꝓuilegiũ q in cõsequẽtiã venit. ¶ Secto z fortiꝰ si dicũtur cõtra libertatem ecclesiasticam ea que statuuntur cõtra ꝓuilegia ecclesiarũ. quã to fortiꝰ ea que statuũtur cõtra cõpetentia de iure cõi ecclesijs, cum fortius sit illud qõd cõpetit ex iure cõi quã illud qõd ex ꝓuilegio z hic iure singulari. ar. l. eius militis. §. militia missus. ff. de testa. mi, §, q2 ꝙ similr in fi. auf. de nõ alie. z ita tenent Jn. z alq; cano. in. c. ecclesia sancte Marie. de cõstit. z in. c. cũ tertia per illũ tex. de elec. Saly. z Rap. in. d. auf. cassa. z Alex. hic. ¶ Contrariã opi. q imo valeat statutum laicoz ꝓhibens alienationẽ rerũ immobiliũ in ecclesias, tenet Jac. But. in. d. l. assiduis. C. potio. in pig. hab. z in. d. auf. cassa. q statutum laicoz nõ disponit directo in ecclesiasticos vel ecclesias ℨ in subditos laicos ꝓhibẽdo. ne eis vẽdat. Eng. istud rep
75 bat † q2 tale statutũ videt fieri in fraudẽ ecclesiastice libertatis z ad cã cõpromẽda. iõ nõ videt posse fieri. q. not. q Bart. in l. j. §. que onerãde. ff. quarũ re. actio nõ dat. per Jmn. in. 4 notabilẽ. de sen. ex com. ¶ Adde qõ ℨctũ et tz Bald. in. c. clerici. ꝺ iud. vbi querit an statutũ ecclesie ciuitatis Mediolani expresse ꝓhibens res immobiles posse alienari in personas ecclesiasticas valeat z an censeatur cõtra libertatẽ ecclesie, z refert, q in hac qõ. laudabilis memorie Dignozolus de Mediolano post ꝓlixas allegationes ꝓ z contra, finaliter consuluit in conn. xix. q tale statutũ sit iuridicum z non censendũ contra libertatẽ ecclesie, cũ sit conditũ principaliter propter publicum z cõe bonũ, ne immobilia trans eat ad ecclesias, cum nõ possint postea alienari ꝓ necessitatibus ciuitatis nec publicis functionibꝰ grauari. auf. itẽ nulla cõtra. C. de epis. z cle. c. nõ minꝰ. de immu. ecc. itẽ q2 q libet ꝓnatus põt imponere legẽ rei sue ne trãseat in ecclesiã. l. si ita quis. §. ea lege. cũ gl. ff. de ver. ob. ergo multo fortius statutũ, vt est gl. in rub. C. de decre. decur. lib. x. cũ sit allegat etiã. p hac pte tex. in. c. j. §. donare. in verbo aut ꝓ anima iudicare. quali olim fuit pote. alie. ¶ Adde q illud consiliũ Dignozoli Bal. coz rupte allegat nã est in ꝓsil. xcj. q incip. statuto ciuitatis Mediolani cauetur q nullus ꝛc. ¶ Ista opi. et tz Bal. in repet. magna. l. cũctos populos. C. de sum. Tri. z ibi tradit ad. d. l. fi. C. de sacrosan. eccle. q ibi ecclesie creditur illud ꝓuilegium post ℨctũ factũ cum ecclesia iam tũc ꝓuilegiata in acquisitione dñij sine traditiõe, si q3 ℨctꝰ nõ est validus, put in casu nro propter statutũ annuliãs tunc non hz ecclesia ꝓuilegiũ, nec statutũ vr esse ℨ libertatẽ ecclesiasticã. ¶ Tu vltra alios potes firmare istã ꝑm opinionẽ ex mul
76 tis. † Primo p illud q tenet Bal. i quoda suo consi. posito in ter consilia Pet. de Anch. in pñ. xj. q incipit, factũ sup q ꝓsiliũ petitur tale est. vbi no. concludit. q licet in iam quesitis laici nullo ingenio possint dare gare eccl sijs vel iuribꝰ ecclesiarũ de sancte Marie. tñ in acquisitis in laici non faciunt hoc malo ingenio sed primo, alteri ꝓ bono publico vt sibi plint, videt q tũ possint in alienare ergo simliter dicen. in ꝓposito. ¶ Secto
77 facit qõ no. vult Bal. in ru. extra de cõsti. † q valet statutum laicoz disponẽs q ecclie nullo tpe possint pscribere res immobiles laicoz, ne ciuitas p datia z collectas, ad quas non tenent ecclesie. z tale statutũ respicit qrẽda. secus est in acquisita gente statutũ ꝑm cum. ¶ Tertio facit q in terminis nr̃s vult Bal. in. c. que in ecclesiarũ, de consti, qõ licitum est laicis ofen quisitis ꝛ. fundationes in acquisitis, z ideo possint laici ꝓ eozũ

¶ Contrarium Respõ de plan. q ꝓhibendo subditis vendere ꝓhibet ecclesiã emere, ppter regulam coz a relationem. l. fi. de indic. vid. tol. Alex. in. fi. C. de exac. trib. li. x. in additio. Purpur.

¶ Quod ꝓlatus, Adde l. ex liberis. z ibi doc. C. de acqui. po. doc. in. c. monem. xij. q. ij

c ¶ Emilis. Adde Bar. in. l. fi. ꝺ exa. trib. lib. x. Purpur.

p ¶ In dubiis opinionibus Adde. lege. si pars. ff. de in ofi. testa.

e ¶ Alex. Ratio prime conclusiõis Bartol. fuit enim hic z ante gl. le. j. in. fi. C. de re. alie. non a lic imo dispositio expressa testatoris plꝰ operatur quã ler. Jas. in. l. ꝺ cibus. ver. ij. C. de impube. Et idẽ qs hic. ℨ dicit. Purpu.

statutũ phibere alienationẽ rerum tributariarũ, vel colle ctarũ in clericos vel ecclesias ne fiscꝰ careat subsidio collectarum

¶ Quarto bene facit illud qõ tz Bar. in. l. referipto. §. fi. ff. de
78 mu. z bono. † q tz laici nõ possint facere statuta qõ imponẽ collecta ꝓ possessionibꝰ ita questitis clerico vel ecclesie. q2 esset ℨ libertatẽ ecclesiasticã. d. auf. cassa. z. d. c. nouerint. tñ ꝓ bis. q nõ sunt q ita clericis, vel ecclesijs posset fieri statutũ qõd eis quenerit ad ecclesias poterit imponi collecta z hic qõ censeatur tributaria ꝓ collectis imponẽdis: allegat nõ. ꝙ Jnno. in. c. po- 87
stulasti. de fo. cõpe. Et ita fecerũt ꝑm eũ ꝙ dicunt qu: merito imponunt collectas omnibus possessionibꝰ q ꝓ ea deuenat ad ecclesias. Et ita et tz Bal. in. l. placet. C. de sac. san. eccl. vbi late scripsi de hoc, z retuli plures tenere ꝙ nõ imittam hic.

¶ Quinto facit qõd tenet Bal. in. c. cũ venissent. de eo quit. in
79 pos. † q si statuto cauetur, q clerici, qui non soluunt munera ꝓ bonis patrimonialibus, ꝓ quibꝰ oantur collecte loco tributoz̃ non audiantur. istud statutũ valet z tenet: z est lauda-
80 bile ppter bonũ publicũ. ¶ Sexto facit trita regula. † q2 facilius ꝓiudicat in querẽdis quã in iam quitis. l. quotiant. i pin. ff. que in fraud. cred. l. fi. cum multis limi. C. ꝺ acq. pos. Hinc est,
b q ꝓlatus b in acquirẽdis põt cõditionẽ ecclesie facere deteriorẽ, nõ aũt acquisitis. gl. est. xvj. q. vj. c. fi. in. gl. vlt. Bar. z doct. in. l. tubemus nulla, per illũ. C. de sac. san. eccle. Jnno. in. c. ij. ꝺ don. cano. in. c. j. de dolo z cõtu. Abb. in. c. tua ad finẽ. de bis q fiunt a pla. sine ꝛ sensu cap. in. c. verũ. de fo. cõpe. ¶ Septimo ꝓ 88
ista parte facit bonus tex. in. §. fi. in aut. de hered. z fal. ubi in omni persona sive ꝓuilegiata sive militari, sive laicer dotali, vbi
81 patet † qõ dispositio laicoz̃ super eo qõ est honestum z reipublice vtile, valet, etiam quo ad ecclesias z ecclesiasticas ꝑsonas
c nili diceres quod sit illa dispositio iuris ciuilis c q nõ sit approbata a summo pontifice, nõ ꝓiudicat ecclesijs. d. c. ecclesia sancte Marie. Jn quo vltimo dic vt not. ꝙ Abb. z alios cano. in c. fi. de sol. z in. c. i. z. ꝺ. de ope. no nũ. ꝙ Bar. z alios in. l. ꝓiuilegia. C. de sac. san. eccle. Et tenedo istã partẽ que põt optime. disputãdo defendi. potes rñdere ad tex. i. d. c. fi. de immu. ecc. in. vj, qõ loquit qñ statutũ laicoz̃ passim ꝓhibebat omnia vẽdi ecclesijs, vt patet ibi in tex in verbo nec quicquã vendat. Et sic erat nimis ꝓiudiciale ecclesijs maxime cõcurrentibus etiam aliis ꝓhibitionibus de quibus ibi in tex. Secus est in ꝓposito nostro vbi per statuta laicoz̃. solũ ꝓhibent alienari immobilia in ecclesias ꝓout etiam distinguit Anto. in. d. c. fi. xlviij.
82 ¶ Tñ q2 in dubijs † opinionibꝰ d cõsulẽdo z iudicã do tenen- d
da est opinio q fauet ecclesie, l. fũr ꝑsone. ff. de relig. z sumptu. c. fi. de re iud. Ideo durũ z difficile esset obtinere ℨ sententiã Barꝭ est magis cõis. Quã intelligẽ, ꝓcedere † qñ statutũ ꝓ- 8
hibitiuũ faceret expressam mẽtionẽ de ecclesia, sia ut simplr disponerẽt ꝑ mobilia nõ posse alienari in nr̃os subditos tũc ꝓ ista verba q̃tuncunq; gñalia non vñr cõprehendi ecclesiastice ꝑsone ꝑm Bald. in. le. fi. C. de sac. san. ecc. vbi ꝺ se ita cõsuluit se, facit bñ tex. in. c. tua nuper. z ibi Anto. de dec. z. c. a nobis. primo. z ibi Abb. iũ. no. ad hoc no. de sen. ex. cõ. idẽ tenet Joã. And. in. c. fi. de immu. eccle. in. vj. bene facit q3 tigniter
84 tenet Abb. in. c. relatũ. cl. j. per illu te. de testa. † q statutũ laicoz̃ dispones q femina nõ possit testari vel obligare sine ꝑsẽtia duoz̃ agnatoz̃, nõ cõprehendit casum, quando mulier testaret ad pias causas, vel donaret ecclesie, allegat Bal. expresse tenẽte i. l. generali. ad fi. C. de sac. sã. ec. Idẽ tenet Abb. in repetitiõe. c. ecclesia sancte Marie. de cõstit. Pet. de Anch. in cõmento. c. canonũ statuta. in ver. dicit etiã Bal. de cõ- 89
sti. Pau. de Cast. in. l. j. ad fi. C. de sac. sã. eccle. z in cõsil. xxxij. qõ incipit, casus talis est domina Alda Garita. vbi stam decisionem cõmendat ꝓ singulari. Contra tũ tamen in hoc vltimo z quidẽ subtiliter tenet Ludo. i repet. auf sin iliter. C. ad le. fal. in. xvj. speciali qõ habet pia causa inter ℨcios. Et in consi. clvj. q incipit, visa diligenter ꝓpositi thematis consultatione. in primo dubio nũc non examino. ¶ Quarto q3it Bar.
85 † an per viã cõtractus aliquo remedio possit ꝓhiberi aliena- 90
natio z translatio dñij: Ide vt per eum z in. l. qui absenti. §. j. e
ff. de acqui. possi. cũ multis cõcoz. hic z ibi allegatis ꝙ Alex. e adde Bart in quantum Bar. z doc. constituunt differentiam ꝓhibitio expressa fiat per viam vltime voluntatis. z illa impedit trãslationẽ dñij vt. ℨ. fuit pluries dictũ an per viã contractus, z illa non impedit translationẽ dominij. q. vis committa tur obligatio a ꝑnam vel ad eius interesse. vt. l. ea lege. C. ꝺ cõsi. ob cau. z. l. si ita qs. §. ea lege. ff. de ver. obl. z ꝛc. i. c. Raynaldus. in verbo trãsferenti in alium. z ibi Anto. not. de test.
86 ¶ Ꝙ percepi cũ est videre q̃ sit ratio differentie. Jacob. 91
pute, q̃ hic aliꝙ fiat ratiõe q2 dispositio testatoris egparat dispositioni legali. §. dissonat. in authent. de nup. vñ quemadmodũ ex dispositiõe legali impedit trãslatio dñij. l. nõ dubiũ.

ad ff. C.

ad fi.C.de legi.z l.cũ lex.ff.ꝺ fideiuſ.ita ex diſpoſitiõe teſtatoris non ſic eſt in contrahentibus quia cõtrahentes nõ habẽt tan tam poteſtatem, vt poſſint impedire effectꝰ tarifgẽtiũ.z ſic fa cere ne ex traditione trãſferat dñiũ.l.pe.ff.de pac. ¶ Tu dic qꝺ melior z fundamẽtalior ratio diuerſitatis eſt.qꝺ vltima vo 87 luntate ei cuius cõtemplatiõe fit prohibitio videt fideicõmiſſi ture relinqui in caſu alienatiõis vt hoc tex.z in l.vnus ex fa milia.ff.qꝺ ſi talia.z l.pero.ff.fratre.z l.cũ pater.ff.liberis.ſ. tit. ſ.modo nos habem⁹ qꝺ † qñ fideicõmiſſum eſt cõditionale vel in diẽ z euenit cõditio, certe purificata cõditiõe dominiũ ipſo iure trãſſert in fideicõmiſſariũ.ideo poteſt vendicare rẽ.l.ij.ff. ſinaute ſub conditione.C.commu.de leg.ſed per actũ alienatio nis purificatur incõtinenti fideicom.ſi ergo cõditio poſtea exi ſtẽs irritat ipſo iurẽ alienatiõẽ medio tẽpore factã.ꝺ.l.ij.vel ij. ꝺ.ff.ſinaute ſub cõditiõe,ergo fortiꝰ exiſtẽte,cõditione eodem pũcto quo alienat debet impediri trãſlatio dñij, cum facilius aliquid impediatur quã tollatur.l.pẽe furioſo.ff.de his qꝙ ſunt ſui vel alie.in c.quẽadmodũ.de iureiur.preſertim cuꝫ nõ poſſit trãſferri dominiũ nec pignꝰ in re que eodẽ momẽto ſit futura aliena.arg.l.qui ſic.ff.de ſolu.z l.titio cum morietur. ff. de vſuf. ita ꝫ Lyn.in l.ſi.C.de rebꝰ alie.nõ alie.Bar.in ꝺ.l.qui abſenti. ſ.ij.que ratio ceſſat in prohibitione facta in ẽptu qꝛ cum ſtet in finibus ſolius phibitiõis nõ eſt potẽs alienationẽ z ſic domi nij trãſlationẽ impedire:nã cõtrahentẽ inter viuos nõ poſſum grauare fideicõmiſſo.l.aſſignare.ff.ꝺ aſſig.liber. ¶ Iurta pre 88 dicta occurrit pulchrũ dubiũ qꝺ in donatione cã mortis, † an prohibitio alienationis facta in donatiõe cã mortis impediat trãſlationẽ dñij ſicut in legatis:an vero nõ impediat ſicut i cõ tractib⁹.tãgit ſolus Raph.cum.circa ſi.z dicit ſe cõſuluiſſe qꝺ etiã tũc impediatur trãſlatio dñij.Et pius nõ dicit.alij nõ tan gũt.adde qꝛ ita ſubtiliter cõſulunt ipſe Rap.cu.in cõſil.ccxvij. ſecundum ordinẽ qꝺ incipit filiuſſa.ſuã vltimã voluntatẽ con didit.vbi arguit pro z contra,z finaliter cõcludit vt ꝺ. mortis ſubtili z egregia rõne premittẽdo in primis qꝺ donatio cauſa mortis ſortitur oẽs effectus vltime voluntatis.l.ſi.C.de dona. cau.mor.z l.marcellus.ſ.j.z l.ſi debitor.z l.illud.ff. de don.cau. mor.quos effectus ibidẽ Raph.enumerat.z notãtur p Mo deſtinum. Alex.in l.ij.ꝺ. eo.in ꝓpoſito inter alios effectus p donationẽ cã mor.trãſit ipſo iure dominiũ ſine traditione.l.ij. ff.de publicia. ſicut per legatũ. l. a titio. in fin.ff.de fur.l. ſi tibi homo.ſ.cũ ſeruus.cũ ſi.ꝺ.c.Ecce qualiter dona. cau.mort.ha bet naturã vltime volũtatis q̃tũ ad dñij trãſlationẽ ipſo iure, cũ in ẽptib⁹ ipſo iure non trãſieratur dñiũ,ſed demum interue niẽte traditiõe l.traditiõib⁹.C.de pac.l.ſi ager. ff. de rei vẽd.er go qua rõne donatio cã mortis habet naturam vltime volũ tatis q̃tũ ad dominij trãſlationẽ ipſo iure, certe pari rõne hz naturã vltime voluntatis q̃tum ad reſolutionẽ dominij, ptz euideter qꝛ ſi donator cã mortis ſuperuixerit vel donatarⁱ ꝑ moriatur vllis vẽdicatio cõpetit donatori z ſic trãſfertur do miniũ ipſo iure.l.ſi mortis.z l.ſeq.ff.de donat.cau.mor.adde qꝺ etiã ſi res fuiſſet in alio alienata per legatariũ tñ adhuc vẽ caretur ſm Bar.in l.illud.ſ.j.ff.de do.can.mor. q̃ alias nõ re peritur in donationibus ob cãm vt eſt gl.magiſtra in l.j.in gl. magna.z ibi Bar. z doc.ff.de don.miſi fauore alimentorum l.j. C.de donatio.que ſub mo.cũ ergo donatio cauſa mortis equi pararetur vltime volũtati qꝺ ad trãſferẽ.ipſo iure dñiũ z quo ad reſoluẽdũ ergo fortius quo ad impediẽ.per regulã.ꝺ.l.pa tre furioſo.z ꝺ.c.quemadmo. ¶ Iſta rõ eſt pulchra z ſubtilis, z bene cõcludit.tu cõfirma deciſione Raph.alia apta rõne qꝛ a donatario cã mortis nõ poſt fideicõmiſſi.l.cũ pater.ſ.j.j.tit.j.in 89 l.ſeta.in fi.ff.de dote pleg.† ſic donatarius cã mortis põt gra uari fideicõmiſſo ſub cõditione ſi alienabit.l.ij.ſ.ſi.j.de leg.ij. Bar.in l.vt heredibus.in prin.j.tit.j.ergo in donatiõe cã mor. militat rõ quã aſſignaui.ſ.in vltimis volũtatibus. nã ex fidei cõmiſſo träſeũte dñiõ ſine traditione,clarũ eſt quod impeditur dñij trãſlatio in aliũ ex alienatione per regulã.l.ſi vt certo.ſ.ſi duobus vehiculuꝫ.ff.cõmo.z l.ij.ſ.ij ex pluribus.ff.de acquir. poſ. ¶ Secundo prin.adde dictis Bar.inquantũ generaliter 90 vult † qꝺ vbicũqꝫ alienatio eſt irreuocabilis.tũc etiã per con tractũ impeditur trãſlatio dominij, vt eſt in libertate vt l.ſi ea quidẽ.C.ſi mãci.ita fue.alie. Cõtrariũ in hoc videtur tenere.ꝺ. Alex.per tex.qui ſm eum fortiter ſtringit in l.ſi.C.ſi pact.inter emp.z ven.ibi humatio iure eximere ſucta gl.ibi cõiter appro bata que dicit qꝺ nõ obſtãte prohibitiõe poteſt alienari licet ad intereſſe teneat.ad tex.ia ꝺ.l.ea quidẽ.dicit eſſe reſpõdẽdus vt per gl.ibi vel aliter vt per Bal.in ꝺ.l.ea lege. C. de condi.ob cau. ¶ Tu potes declinare auctoritate illius gl. tenere cõclusio nẽ Bar.pro quo adde duos tex.ſ.in l.ſeruus hac l.ff. ꝺ manu miſ.z in l.ille ſeruus.ſ.ſi.ff.qui z a quib⁹. ¶ Tertio principa 91 liter inquãtũ concludit Bar.quod † reſeruatio iuris in re p pa ctũ prohibita alienari impedit trãſlationẽ dominꝫ.per l.ſi cre ditor.ſ.ſi.in verbo,nullaꝫ.fm literaꝫ p Cana. ff. de distra.pign. q̃ nõ reperitur alibi in iure fm Imo.hic z in l.qui rome.ſ.co 92 heredes.ff.de verb.ob. ¶ † Adde quod ex hoc iamne Imo. no tabile remediũ i practica ad l.emptionẽ.cũ ſi.ꝺ. loca.que dicit qꝺ emptor ſeu ſingularis ſucceſſor nõ tenetur ſtare colono ſeu cõductori.hoc eſt veruꝫ:niſi colonus appoſuerit pactũ quod res conducte non debeãt in aliũ alienari. Et ſi cõtra fiat alie natio fit nulla.z prꝺ obſeruãtia predictorũ faciat ſibi obligari ſpecialiter rem locatam.nã tũc poterit transferri dominiuꝫ in emptorẽ in preiudicium coloni nõ cõſentientis.z ita dicit Imo. alias allegaſſe in practica,adde quod no.Bal.in l.ſi filio.ſ.fin. ff.ſolut.matri. Tu adde quod eandem practicã que eſt bona z vtilis,ponunt Imo.Lud.z Mod.in l.qui abſenti. ſ.j. ad fi. ff. de acqui.poſ. ¶ Bau.ꝺ ca.in l.ſi merces.ſ.j.ff.loca.ꝺ. Alex. in ꝺ.l. ſi filio.ſ.ſi vir in quinquennium.in iij.col.in fi.ff.ſol.mat.z iſta eſt melior practica quaꝫ illa que traditur per Bar.z doc.in l. qui fundũ.ff.loca.z in ꝺ.l.emptorem.z in ꝺ.l.j.ſ.quod autẽ.ff. ꝺ ſuperficie.z in ꝺ.ſi vir in quinquẽniũ,quod colonus ſeu con ductor pro obſeruãtia cõductionis habeat obligata bona lo catoris,z in ſpecie rẽ locatã,tunc non poterit expelli a ſingu lari ſucceſſorẽ.cũ habeat ius in re.z idẽ tenet Bal.in fin. C.de fru.z lit.expẽ.do. Abb.in c.ſi.ne pla.vices ſuas. nam credo qꝺ tũc ſingulari ſucceſſore offerendo intereſſe colono habẽti fun dũ hypothecarũ:poterit eũ expellere.l.paul⁹. ſ.qui pignoris. ff.q mod.pign⁹ vel hypo.ſolu.z in l.cum ſeruus.ff. de diſtrac. pign.preſertim cũ difficulter ſoleat pbari intereſſe. z ita tenẽt Imo.z Mod.in ꝺ.ſ.ſi vir in quinquennium.Bal.in ꝺ.l.qui fun dũ z in ꝺ.l.emptorẽ. Imo.in l.vectigalia.ad fi.poſt Bar.ibi. ff. 93 de public. ¶ Quarto z vltimo inquantũ Bar.tenet q̃ pactũ prohibitiuũ alienationis habet naturã reſolutiuã cõtractus z traditiõis:tũc impedit trãſlationem dominij: vt quãdo ven do rem z promittis non alienare:z ſi ad actum aliquẽ alienatiõis deueneris,eoipſo res ad me reuertat.z cõſtituis te meo nomine poſſidere:nã tunc te incipiẽte alienare,dñiũ ad me re uertitur.ergo nõ põt ad aliũ trãſire.arg.ꝺ.l.ſi vt certo.ſ.ſi duo bus vehiculũ.ff.commo. Dic quod iſtud eſt expeditũ. Et ita etiam tenent Bar.z aliꝫ in ꝺ.l.qui abſente.ſ.j.z eſt gl.no.in l.j, z ibi Bar.ff.de dona. ¶ Subdit fortius Bar.idẽ eſſe ſi ſolum dixit ſi alienabis.allegat corrupte text.in l.fideicõmiſ.ſ.j.ff.de fideicõ.liber.debuit allegare tex.in l.cuꝫ fidei hꝰdis. iacta. l. ſe quen.in illo tit.ff.de fideicom.libert. Facit bene text.in l.inter dũ.ff.quibus mod.vſufru.amit.ſed iſtud vltimũ reprobat bo 94 nus rationibus dom. Alex. ¶ † Quinto querit Bart.an per ſentẽtiam arbitri prohibentis alienationẽ,impediatur trãſla tio dñij, z tenet q̃ non, ſequutus Imo.in ca. Raynaldus. de teſta.vbi eſt tex.z ibi gl.in verbo neutra pars.ſequũtur Bal.z Alex.hic Imo.z Mod.in l.ſi ita quis.ſ.ea lege.ff.de ver. obl. adde bene facere quod compromiſſum ſequuto laudo ceſſetur eſſe quedã transactio.vt not.doc.in aut.ſi vero cõtigerit. C. de iudi. z eſt gl.in corpore vnde ſumit,z ſic dicitur eſſe ẽptus,ſed per cõtractum nõ impeditur trãſlatio dominij, vt tꝫ Bar.in q̃.ꝓceden.vbi dixi. ¶ Secũdo adde bene facere qꝺ tenet Bal. 95 in l.ſi.ſ.ſi.C.cõmunia de lega. † quod emphyteotha faciẽs cõ promiſſum in arbitrꝫ de re emphyteotica abſq; cõſenſu do mini nõ dicit alienare.bene etiã quod arbiter adiudicet alij parti,eo quia p ſententiã arbitri nõ perditur dñiũ.ꝺ. ca. Ray naldus.de veritate huius vltimi dixi in l.ſi.in ij.q.vbi reproba ui iſtud.C.ꝺ iure emphy. ¶ Tertio adde qꝺ no.dicit Bal.in l. j.in fi.C.cõmu.diuidũ.qꝺ vtiq; litigioſi nõ inducitur coſa arbi 96 tro iuxta.l.ſi.C.de litigio.cũ ſi.ideo qꝛ pẽdẽtia litis coſa arbitrio non debet plus operari quã ſi eſſet lata ſententia.l.Julianꝰ ve rum debitorẽ.ſ.ꝺo riſo.ff.de cond.inde.ſed ſentẽtia arbitri nõ impedit alienationẽ vt dixi.ergo nec pẽdentis. Facit bene ter. in cle.cum lite pẽdente.in fi.in verbo a iudice copetente vt li te pendẽ.z ſequitur Sal.in ꝺ.l.j.in fi.z ꝺo. Alex.hic. ¶ Sexto 97 q̃rit Bar.† an preceptũ iudicis de nõ alienãdo impediat alie nationẽ z ſic translationẽ dñij.z cõcludit qꝺ ſic per text.in l. ſi ſciẽs,vbi Bar.idem no.ff.de contrahẽ.emp.de Bal.in l.fin.in prin.ff.de pac.inter emp.z vẽd. Imo.in ꝺ.l.ſi ita quis. ſ.ea le ge.Intelligo verũ ſm Imo.z ꝺ. Alexan. qñ prohibitio ſit cum cauſa legitima puta prodigalitatis.l.is cui bonis.ff.de ver.obl. z l.Julianus.ff.de cura.furio.quã voluit allegare Bar.dñi cor rupte allegat.ff.de iure fiſci.z ꝺ.l.ſi ſciẽs,vel ꝓpter lites pẽdẽ tiã vt l.diuus.ff.de pet.hered.vel ſimili rationabili cã vi eſt gl. notan.l.ꝓſperit.in prin.i gl.j.ff.q z a qui.z l.h ab eo.ff. de vſuf. Similiter propter inſpicionẽ fuge iudex põt aliqm interdicere alienationẽ.tex.eſt no.in l.de pollicitationib⁹ in fi.z ibi Bart. ad hoc no.ff.de pollicitatio,z illũ text.reputat ſingularẽ Bal. 98 in l.per diuerſas.in ij.q.C.mand.z per eum no.† q̃ iudex põt

bānito cōsinato interdicere alienationē. Et idem no. Bal. in l. j. in ij. q. C. de cōtrahē. emptiōe ponit de illo text. Ulp. z Bal. post Ja. de are. in l. fi deiussor. §. fi. ff. qui satisda. cogā. secus si iudex ex arrupto, z sine causa prohiberet tūc nō impediretur alienatio. ratio qz tūc tale ꝓceptū iudicis nō valet, vt p Bart.

99 §. in vlt. q. ¶† Item qr si nia nihil operaī circa dīsium vt est gl. magistra in §. j. instī. de offi. iudi. Bart. z doc. in l. er hoc iure. ff. de instī. z in. z ita etiā tenēt Pe. z Ly. in l. fi. C. de rebus alie. nō alienan. Bal. z Sali. in l. ea lege. ad fi. C. de ꝺdi. ob causam post

100 Jaso. c. d. c. raynaldus. ¶† Fallit in libertate q̄ est irreuocabilis: nā sicut pōt ꝓhibere pacto cōtrahētiū vt firmat Bar. §. in iij. q. ita etiā per sentētiam iudicis. ita probat text. in l. seruus hac lege. ff. de manumiss. allegata per Bart. ¶ Septimo

101 q̄rit Bar. an ꝓhibita alienatione p testatorē videaī ꝓhibita heredis institutio. z remittit se ad ea que dixit in d. l. fi ita gs. §. ea lege. ista materia frequēter cōtingit in practica. Pūct° ergo est an prohibita alienatiō e per testatorē cū causa intelligatur alienatio z dominij trāslatio prohibita et ti. vniuersali institutiōis heredis Bal. in d. §. ea lege. z plen° in l. peto. §. fratre. j. tit. j. dicit quod si prohibitio sit in singulares personas: tūc est prohibita institutio. Et sic nec per heredis institutionē nec p successionē ab intestato poterit res alienari ꝓhibita deuenire ad tales psonas quin fiat ꝛtra volūtatē testatoris. l. codicillis. §. matrē. j. tit. j. z est ratio: qz institutio dicitur esse alienatio. l. si qs pris. §. ceterū. vbi gl. Bart. z doc. ad hoc no. C. de secū. inp. l. ex hoc edicto. §. alienare. ff. de alie. iudi. mutā. cau. fa. ¶ Si vero prohibitio est respectu certarū psonarū: putavt nō alienet extra familiā: tūc talis ꝓhibitio nō extēditur ad eū qui venit ab intestato vt heres legitim°. l. cū pater. §. cū inter. j. tit. j. not. gl. in d. l. peto. §. fratre. z in l. pater. §. iuli°. j. de leg. iij. Sec° si veniret ex testamēto. z sic vt heres testamētarius: nam prohibitus nō potest ex testamēto heredē instituere. d. §. fratre. eo quia vt dixi heredis institutio ꝺz esse alienatio. Saluo nisi etiā tūc instituere rē legitim°. z sic qui esset ab intestato successurus fm Bar. in d. §. fratre. z Jmo. in d. §. ea lege. z statim. j. subiūcta. z cum ista theorica Bar. tenet Ang. in gsi. vij. qs incipit, ex dicto themate plura dubia possent oriri. d. Alex. in cōsi. lvj. qs incipit consideratis verbis testamēti in j. vol. idē tenet. d. Alex. in cōsi. clv. in ij. vol. qs incipit, visis z accurate cōsideratis. z in cōsil. lv. in iij. volu. quod incipit pōderatis his q̄ in themate narrantur. z latius in gsi. lix. in iij. vol. q incipit. attētis verbis testamēti. Bal. in l. ea lege. in vj. col. in iij. q. C. de cōdi. ob causam. Et ista theorica est cōiter approbata. ¶ Ad cōsirmationē ꝑdictorū adde

102 no. regulā q ¶† qñ quis est ꝓhibitus a testatore alienare extra certū gen° personarū: puta extra familiā vt descēdētes: tū pōt ex testamēto trāsferre in ea qui alias esset sibi ab intestato successur°: dato q nō esset de familia illa. z istud ꝛgingit quotidie qñ heres sic ꝓhibitus nō habet nisi filias q̄ sunt maritate extra familiā[a] pōt eas instituere hr̄des. gl. est no. in l. pater. §. iuli° agrippa. j. de leg. iij. Et illa gl. est cōiter a doct. approbata fm Jmo. z Raph. cu. in l. cū pater. §. cū inter. j. tit. j. illā gl. etiā vt singulariē z verā sequit Jmo. i d. §. ea lege. do. Alex. in d. §. lv. in iij. volu. in ij. col. z in d. cōsi. lix. in iij. volu. z v. col. ad fi. z se. Facit bū qđ tenet Bart. in l. iij. in vlt. col. in ij. q. §. eo. no. qz fortis est decisio, cū testator fauore familie z sic agnatiōis expresse ꝓhibuit. vt ꝓpetuo bona remanerēt in familia: videt eīm cōtra volūtatē testātis fieri, si extrane° a familia instituat licet cēt ab intestato successur° illi ꝓhibito: tū vt dixi ista decisio cōiter

103 tenet. z fm cā pluries ꝛsului. ¶† Sedō adde ꝑdictis aliā magis egregiā decisionē Ang. in gsi. vij. qs incipit. dñs andreas cōdidit testū z suū heredē fecit quoddā hospitale ꝛc. vbi ꝛsuluit qđ si testator ꝓhibuit heredē z et° descēdētē alienare quoquomodo vel alio quouis tit. in aliū trāsferre, z si secus fecerit volunt eius bona puenire ad titū. nō obstante tali ꝓhibitione potest instituere heredē etiā extraneū. motus qz talis ꝓhibitio intelligit de alienatiōe voluntaria inter vivos que nō trahitur ad heredis institutionē, cū sit necessaria alienatio. l. j. ff. de fun. dota. tūcta. l. ex hoc edicto. §. alienare. ff. de alie. iudi. mutā. cau. fa. non enim ꝓhibitus pōt perpetuo viuere: necesse est qđ habeat heredē: nec fm eū debet imputari ꝓhibitio si instituit quē vult. z sic extraneū: qz libera debet esse testādi facultas. z nō ꝺz restringi per metū penarū vel amissiōis iuris aut hereditatis, ille aut. ff. de here. instit. l. stipulatio hoc mō cōcepta. ff. de ꝓb. obl. fort° subdit ibi valde sing. Ang. z est solēnis decisio, q si testator q ꝓhibuit bona hereditaria alienari, voluisset dicta bona adimere heredi suo si extraneū heredē instituisset, z hoc exꝑsse adiecisset in testamēto certe ista talis ꝓhibitio

104 de institutio ad aliū hr̄dē nō valeret. mot°: ꝛq̄ fideicōmissū relictū alteri vel imūctū in defectū cōditiōis q̄ de iure reꝛicit vel reꝛobaī non debet. l. vnica. C. de his q̄ pene nomi. §. fi. instit. de

105 lega. l. quoties sub cōditiōe. ff. de cōd. z demon. ¶† Et sic vult singularissime Ang. q testator nō possit heredi instituto expresse ꝓhibere ne institutionē heredis etiā extranei faciat, quātis ad vtiat cām cōreplatione familie vel descēdentiū. qđ perpetuo tene cozdi ad limitationē isti° tex. z aliozū quos allegaui in notabilib°. illā decisionē Ang. formaliter refert z sequitur domi. Aler. in cōsi. clv. in ij. vol. qđ incipit visis z accurate considera/tis his que in themate cōtinētur. Adde qđ istud idez qđ testatoz q ꝓhibet bona alienari extra familiā tū nō pōt ꝓhibere qn ali° heres extraneus instituat licet ipsemet Ang. in cōs. vij. qs inc. ex dicto themate plura dubia possent oriri. Et ita als ꝛsului in cimitate Padue. z ita fuit iudicatū. Et q nesciret illā decisionē Ang. diceret cōtrariū. ꝑter exꝑessa verba testatoris. ¶ Cōsidera tū tu, quecte tex. no. in l. pater. §. fundū. in fi. ff. de lega. iij. vbi decidit tex. qz ꝓhibitio ibi fuit facta ad tps quo ad viuerem: ideo habet testamēti factionē. z pōt etiā extraneos heredes instituere. ita ibi ad literā dicit tex. ergo si ꝓhibitio nō fuisset tēporalis. tex. videt velle q nō posset testari nec heredes extraneos instituere. Itē cōsidera qđ testator poterat non relinquere illi heredi: ergo fortī° potuit limitare inhibēdo ꝓhibitionē p regulā. l. videamus. §. pe. ff. de in lit. iur. Itē ꝓhibitio illa testatoris cū cā legitima cēsetur esse lex. §. disponat. in aut. de nup. co. iiij. Et declarani. §. in notabilib°. ergo tāq̄ lex debet obseruari. ¶ Tū magna est auctoritas Ang. z do. Alerā. cū

106 nō habeāt ispecie ꝛtradicētē. ¶ Octauo q̄rit Bar. †an ꝓhi/

c bita vēditione[c] intelligatur ꝓhibita donatio z oīs alienatio: z videt cōcludere qđ sic, sequutus gl. in l. ij. C. de vsusca. pro eo pto. q̄ gl. non est alibi in iure fm Bal. in rub. extra de pac. in ij. col. z in c. litere. in vlt. col. de dila. z illa gl. allegat text. meliorem de iure in l. statuliberi a ceteris. §. ij. ff. de statuliber. Facit tex. in c. j. in prin. iūcto. §. donare. qualit olim feu. pote. alie. cū multis autozitatibus doc. hic additis per do. Alexan. ¶ Limita istā cōclusionē Bar. fm Jmo. z do. Alerā. quando est eadem rō in alijs cōtractibus ꝓout in vēditiōe: puta qñ testator ꝓhibuit alienari ne ereat extra familiā. Ista ratio militat etiā si donaret extra familiā. d. l. volūtas a cōtrario sensu. C. de fideicō. alias secus esset vt l. ficut. §. sed z si ꝓmiserit. ff. qui. mo. pign°. vl hypo. soluī. z l. fi. cū gl. C. de iure emphy. Et ita etiā distīguit in d. q. B. an ꝓhibita donatione comꝓehendantur alij cōtract° p d. l. sicut. §. in cōtrariū. fm Jmol. do. Alerā. hic. ¶ Sedo limita

107 †cōclusionē Bar. nisi fiat mentio de ꝓtio, tūc terminus vēditio, capit stricte ꝓ sola vēditiōe. gl. est no. z ibi Bar. in l. fin. C. de ꝓdis curia. lib. x. gl. in l. apud celsum. §. fi cū legitima. ff. de exce. do. z in l. si cū dotē. z ibi no. Bald. C. de iu. do. Abb. in c. j. de his que fiūt a ꝓla. sine cōsen. capi. Quod intellige verū qñ ꝓtiū est conueniens rei: alias secus. gl. est no. in l. j. in ver. agēdo. ff. de superfici. quā reputat singularē Bald. in c. litere. in ij.

108 col. de dila. ¶† Tertio no. limitant isti cōi° vsus loquēdi se habeat in contrariū: qr tunc appellatione vēditionis non cōꝓhendunt alij contractus ex quo quilibet de per se intelligit fm cōem vsum loquēdi. l. liberoū. ver. qđ ergo. z ibi gloss. ff. de le. ij. Dixi post Bar. in rub. ff. de ope. no. nun. z ita limitat do. Ub. in d. §. de his q fiūt a ꝓla. idē tenet Bal. in l. j. C. de rer. permut.

109 Et do. Alerā. hic. ¶ Decimo querit Bar. †an ꝓhibitio facta filij ertē dak ad nepotes. z cōcludit qđ nō, per tex. in §. nos igitur. z ibi gl. o. d. Jac. de bel. z Ang. in aut. de resti. fideī. col. ix. Idē tenēt Ray. Bal. Jmo. z do. Alex. hic. Bar. in l. lucius. §. j. de leg. iij. Ly. Bal. z Sal. in l. volūtas. C. de fideicō. Bald. in l. titius. in prin. ff. de libe. z posth. u. in l. qs quis. C. ad l. iu. maie. do. Alexan. in cōsi. lvj. v. vol. quod incipit altrouanolus. Facit qz

d appellatione filiozū °non cōtinētur nepotes nisi ex quadā interpretatiōe. l. iusta. ff. de verbo. sig. z l. qđ si nepotes. ff. de testa. tutel. que nō videtur procedere in odiosis. l. cū quidā. ff. de lib. z posth. odiosum autē videtur interdicere alienationē. rei suc. l. in re mādata. C. māda. z dixi in tex. in nota. ¶ Undecimo q̄rit

110 Bart. † an ꝓhibitio facta heredi videaī facta heredi heredis: z de ꝓmissione est tex. q sic in l. sicut. §. si debitori. ff. quib° mo. pignus vel hypo. sol. Tamē Bar. idem putat in ꝓhibitione argu. j. primo. §. z l. pater. §. fundū. j. tit. ij. que iura parum imo nihil faciūt, nec in eis fuit facta ꝓhibitio sub nomine heredis, nec dubitatur an trāseat ad heredē heredis. Preterea secūdū Jmo. nō videtur idē in ꝓhibitione qđ in permissione cū permissio sit fauozabilis, z seruet arbitriū bonis in re sua, secus in ꝓhibitione, vera est tū decisio Bart. z cōmuniter approbat in locis statim allegādis, qa heres heredis cēsetur heres testatoris. l. fi. cū. §. C. de here. instī. item appellatione heredis comꝓehēditur heres heredis ex ꝓpria significatione vt l. hr̄dis appellatione. z ibi gl. de verbo. signi. Bald. in d. l. fin. in rr. q.

111 C. de her. instī. ¶† Cōfirmat: quia conditiones que debēt vere impleri z in forma specifica. l. qui heredi, z l. meui°. ff. de condi. z demon.

[a] Familiā. Hinilem facit lex, patroni. ff. de bo. liber. l. j. C. de ipo. lucr. decisi. lib. x. Purp.

[b] Heredē. Ad hoc respōde p. l. cū ita legatū. ff. de condi. z demon. Jas. i. d. l. stipulatio. j. col. Purp.

[c] Prohibita vēditiōe. Adde. l. j. C. de pdi. curia. li. xj. Ly. in. l. nolumus. i. iij. q. C. de fideic. Bal. in l. fi. i. iij. q. C. de reb. eccl. nō alie.

[d] Appellatiōe nūoru. Adde gl. i cle. j. de bap. bar. in l. liberoū. ff. de verb. sig. bar. in l. almēta. i pn. ff. de alu. le. Jo. an. i c. statutu. de hr̄. lib. vj. i nouella. Ant. de bu. in. c. ad errīpādas. de filijs plb. tū si sit nepos quem auus tolebat ꝑtractare z noia re filiūvenit appellatiōe filij fm Bar. i. d. Lalmēta. z illud dictū a bar. reputat sin. Lud. ro. i. l. fi°o. in §. de viro. in. ꝛrin. fallentia. ff. so. ma. idē Lud. ro. gl. cccc. xxviij ic. in casu pūtis ꝛsultationis. Et qz i vltimis volūtatibus vide p Bar. in. d. l. libero. z qđ in ꝛcti bus. vid p Ant. de bu. i. c. i gbuldā. i pe. col. de ci: Ber. de anc. i cle. j. e. ti. Et qđ i feudis. vide tex. in §. z si clientus lus. de alienat. feud. z ibi Bal. b z Bal. i. c. q in ec cleiarū. in. xvij. col. de consti.

z demon,si cõcipiant in herede dicũt implerí in herede hered is.ter,est no,in l.cũ ita datur.§.fi.ff.de cõd.z demon.in.l.si pe culium.§.heredi,z.l.si statulibera.§.nõ soli.z.§.si filius.z.l.ser
112 uus si hered.in pri.ff.de statulibe. ¶ Limit.z decisionẽ Bar. nisi testator fecerit prohibitionẽ heredi nominatiue:tũc nõ ve nit heres heredis,l.lucius.§.j.j.ti.ij.facit.l.si seru⁹ cõis.ff.de ins pu.seruo.idẽ tenet Ray.Imo.z do.Alex.an.hic Lud.rom.fi.l. si quis filium.§.fi.de acqui.here.do.Alexã.hic in cõsi.lvj.qõ in
113 cipit cõsideratis verbis testamẽti.in.ij.col.in.j.vol. ¶ Scdo p limitatiõe adde q si heres sit phibitus alienare rẽ vt in fa milia perpetuo remaneat licet cõprehẽdat heredẽ heredis nõ durat vltra quartũ gradũ post testatorẽ.ter.est singula.in.§.j. z ibi Jac.de bel.z Aug.ad hoc no.in aut.de resti.z ea q̃ pa.col.
a iij.vel alias defideſ ō.do.Alexã.hic.qõ limita⁹ fin.nisi testator in prohibitiõe adiecisset istã causam quia vult illã rem perpe tuo trãsire ad omnes descendentes tunc ista prohibitio erten 1
ditur vltra quartũ gradũ z deinceps in infinitũ:propter illud nomẽ infinitũ q; nomen descendentiũ in infinitum extenditur. §.j.in aut.de here q̃ ab intesta.col.ix.l.fi.C.de suis z leg.ita sing. limitat Jac.de bel.in d.§.j.quem refert z sequit̃ do.Alexã.in d. consi.lvj.in.ij.col.in j.vol.z in consi.lix.in iij.vol.qõ incip.attẽ tis verbis testamenti.in iij.col. ¶ Duodecimo querit Bart,
114 an res prohibita alienari possit vsucapi vel prescribi,b z cõclu
b dit qõ sic,z cũ eo tenet simpliciter Raph.cu.idẽ etiã tenet do. Alexã,tali fun.quia res que potest interuenĩte aliqua solẽni tate alienari illa põt prescribi fm Bar.z alios in l.fi.p illũ ter. C.q.cau.in integrũ resti.nõ est necel.Bal.in l.j.in vij.col.C.de ser.fugi.sed res prohibita per testatorẽ alienari:potest aliena riseruata certa forma.si interueniẽte cõsensu z scientia illorũ quo rũ fauore phibita est.l.cũ pater.§.libertis.j.ti.j.l.nihil.§.j.j.eo. ergo debet posse prescribi. ¶ Cõtrariũ tenet ipsemet Bal.in l. vbi lex.ff.de vsufc.per illũ tex.cũ gl.iucto.§.diſponat.in authẽ. de nup.col.iiij.idẽ tenet Imo.hic Aug.in l.j.C.de pscri.lõ.tẽp. do.Abb.in c.cũ nõ liceat.in iij.col.de prescri. Tenendo istam partem nõ obstat tex.in l.si.§.pe.C.cõmunia de lega.allegatus 3
per Bar.quia ille tex.fm Imol.dicit de directo oppositũ.quia dicit qõ nullũ obstaculũ pscriptiõis põt eis opponi. ¶ Pos sem tu pdicte dicere q̃ Bar.cõsiderauit qõ ideo i illo.§.pẽ. non prescribitur cõtra legatariũ vel fidei commissariũ eo quia ibi erat relictum sub cõditione vel in diem incertã ideo cũ in terim non posset agere:non posset etiam prescribi per regulã. l.j.ff.C.de annali pscrip.sed in questiõe Bar. facta alienatiõe poterãt statim agere merito Bar.ex illo tex. cõcludebat posse prescribi.Nõ ob.etiam tex.in l.qui heredi.§.si pars.ff.de cõdi. z demon.allegatus p Bar. quia fm Imol. intelligitur qõ res fuit vsucapta vino testatore,vt ibi dicit gl.z licet gl.etiã videa tur itelligere q̃n post mortẽ testatis fuit vsucapta,tñ fm Imo. nõ videt istud posse procedere per pri.dicta. ¶ Tu potes di cere q̃ tex.ũ d.§.si pars nõ loquit̃ de re alienari phibita:sed lo quitur de relegata simpliciter z sic nihil videtur facere ad ppo 5
situm. ¶ Tu etiã potes rũdere ad fundamentũ Alex. ex mente Abb.in d.c.cũ non liceat.in.iij.col.q̃ in illa.l.fi.cũ si.C.in quib. cau.in integ.rest.iura nõ simpliciter prohibẽt alienationẽ rerũ minoris.sed bene phibẽt sine causa z sine certa solẽnitate z sic iura nõ resistũt simpliciter tali alienationi,sed hic testator ex presse phibuit alienationẽ ergo etiã vsucapionẽ.l.alienatiõis ꝓbo.ff.de ver.sig.iucta.d.l.vbi lex. Tenẽdo istã sẽdam opi. Eã limita.pcedere in vsucapiõe vel prescriptiõe lõg.tẽpo.d.l.ij.cũ gl.C.de vsufcap.pro empt.eo.quia in tali prescriptiõe requirit 6
titulus.l.diutina.C.de pscrip.lõ.tẽp.sed hic titulus alienatiõis est nullus z habet̃ p nõ titulo,vt hic,z l.pater.§.iulius agrip pa.ff.de leg.ij. Tamẽ nõ prohibẽt prescrip.xxx.vel.xl. ann.in q̃ d nõ requirit titulus,ita tenet Pau.de ca.in d. l. fi.§.C.si.cõmu nia de lega.z latius do.Alex.in cõsi.lix.in iij.vol.quod incipit, attẽtis verbis testamẽti prefati domini Vinciguerre. i vj.col.
115 ¶ Decimotertio z vltimo querit Bar.an nudũ pceptũ indi cis sine causa vel causę cognitiõe factũ valeat z aliter loquit̃ est ipse Bar.in d.l.pater.§.iuli⁹ agrippa.j.ti.ij. dic vt late per Imo.z latius do.Alex.hic iũctis his que dixi in l.vnica.§.fi.ff.
116 si qs ius dicẽ,nõ obtẽ. ¶ Vltimo pro cõplemento isti⁹.§.in quantũ.§.in ter.in v.no.collegi ex tex. quod prohibitio aliena
c tiõis facta per testatorẽ cũ causa nõ impedit filiũ alienare qua tenus capit suã legitimã dupliciter inducẽdo istũ tex.vt ibi dixi. ¶ Limitat not.hoc esse verũ q̃n phibitio esset facta simpliciter. sec⁹ si fieret vsq; ad tẽp⁹ certe etatis:puta si testator disposuit qõ filij nõ possint alienare quousq; sint etatis,xxx.an.quia tũc non continet gravamen sed prouisionẽ filiorũ quorũ mãrimi tati pater voluit prouidere:ideo nõ reijcit etiã hodie de legiti ma.l.filijs matrẽ.C.de inof.test,Bar.in l.cũ ex filio.ff.de vulg.z pupilla notabiliter tenet Pau.de ca.in cõsi.ccxxxiij. qõ inci-
117 visis cõsideratis oĩbus.in ij.col. ¶ Tu circa hoc vltimum vidẽ cautelã q̃ tradidit Ang.in l.quoties ab oibus.p istũ tex. C.de fideicõ.q̃ filij prohibiti alienare ante perfectã etatẽ xxx. ann.repudiẽt successionẽ patris cũ iuramẽto tũc possint alie nare vsq; ad legitimã non obstante illa prohibitione patris:z dicit qõ ita multoties practicauit Perusij.refert z sequit̃ do. bar.ꝓo.in cautela.lix.que icipit si pater q̃ habet fortasse filios. ¶ Et per hec cum laude Dei sit expeditus iste.§. ¶ Sequitur secunda lectura huius.§.Diui.

a ☞ Quod limita. Sublimitatio. Jas.q̃ tẽpa er dictis Ale.in consi.lix.col.pe.z vis so.Ey.ij.pte. cõsi.ccxxvij.z inter.consi.Curtij. consi.xlj. Purpuratus.

b ¶ Vel prescribi. adde Fel.in.c.cũ non liceat.in.ij. col.de prescript.

Si filiusfamilias.

Diui.

¶ Iste§.est solennis z habet vtilem z quotidianã materiã. Ideo diligẽter ve nit attringẽda,vt inquit iurisco.in l.legaui.in prin.de lib.leg.h. d.fin Bar. † Prohibitio alienatiõis facta sine cã z nõ respectu certe psone nõ valet alias valeret nisi in piudiciũ creditorũ hoc dicit fm Bar.Vel sic z pleni⁹. Preceptũ testatoris de nõ alienãdo nudũ qs est qũ nõ cõtinet rationabilẽ cãm nec apparet persona cuius cõtẽplatione sit factũ nihil valet.secus si sit psona designata in quã peruenire debeat si fiat alienatio:z tũc nõ piudicat creditorib⁹ nec fisco quomin⁹ nõ obstãte phibitione facta si alia bona deficiant possint vẽdi vt eis satisfiat. ¶ Diuidit in quatuor partes. In prima ponit dictũ qũ sit phibitio sine causa z absq; respectu psone. In scda assignat rõ. In tertia qũ phibitio sit respectu certarũ psonarũ. In quarta z vltima ad hoc vltimo ponit exceptio,scda est ibi,quasi nudũ preceptũ.tertia ibi.qs si liberis.quarta z vltima est ibi,sed hec
2 neq; creditoris.Ho.j.ex hoc tex. † qs pceptũ testatoris de nõ alienãdo nudũ a causa z a persona nihil valet.cõcordat tex. in l.pater filiũ.§.iulius agrippa.z in l.lucius.j.de leg.ij. ¶ Pondera qs tex.iste dicit nullius esse momẽti.z sic vult qõ tale preceptũ sit nullũ ipso iure in totũ propter illã vniuersalẽ negatiuã nullius esse momẽti.q̃ dictio istud importat aut.sacramenta puberũ.in fi.z ibi Bar.z Aug.in fi.ad hoc no.C.si aduer.ve.
3 Ram † cũ sint vniuersalia negatiua videtur importare totalẽ nullitatẽ z ipso iure z de ista dictione nullius esse momẽti dixi late in no.in l.de pupil.§ si quis forte.j.de ope.no. nũ.vbi plures tex.pro z cõtra adduci nõ repetã hic. ¶ Ratio fundamẽtalis huius regule z huius tex.est quia tale preceptũ nudũ cẽsetur quoddã cõsiliũ testatoris per q̃ videt hortari z cõsulere
4 heredi ne alienet.sed † consilium nemo sequi tenetur.l.ij.§.fin.ff. mãda.l.cũ pater.§.mãda.j.de leg.ij.l.legatis. circa fi.j.de annũ. lega. Itẽ cum ista prohibitio fiat solum fauore heredis vel alterius honorati nõ põt testator facere quin ipse huic fauori possit renũtiare.ter.est no.in l.põt.ff.ad leg.fal.z ibi do.Alex. etiã allegat istã l.dic vt ibi per eum imo causa que respicit solus fauorẽ prohibiti habẽt pro nõ causa.ter.est no.in l.titio centum, c
5 in prin.j.de cõdi.z demõ. ¶ Adde pro ampliatiõe huius text. q̃ sicut preceptũ testatoris de nõ alienando sine cã nihil valet quia est nudũ. Ita † preceptum iudicis nudum z sic sine causa nihil valet puta si iuder mãdauit alicui ne talem rem alienet si non exprimit causam,tale preceptũ nihil valet eo q̃ testator z iuder in phibẽdo alienari equiparãtur.text.in.l.seruus hac le
d ge.j.de manumiſ.Dec⁹ si iuder preciperet cũ causa puta pdigo.l.is qui bonis.j.de verbo.obli.vel quia illa bona essent i litigio litigiosa.Et de hoc an preceptũ iudicis sine cã valeat tangit Bar.j.ad fi.in v.t.qõ.vbi dicetur. ¶ Similit̃ pmissio seu stipulatio sine causa effectualẽ nõ valet scdm cõem sniam.l.ij. §.circa.j.de excep.dõ.gl.in.l.generaliter.in verbo causam.C.de nõ nu.pec. ponit late Moder.Imol.do.Alexã,z alij in.l.a titio.j.de verb.obl. ¶ Similiter legitimatio spurij facta sine iusta z ratiõabili cã nihil valet⁹.c per venerabilẽ.in ꝓbo diuersis
6 causis ispectis quis filij sint legit.z ibi do.Anto.de but.z domi. Abb.i.ij.no.ad hoc no.illũ text.idẽ tenet Spe.in tit.de dispẽ. §.qualiter.ver.dicunt quidã.Pet.de ancha.i consi.cclij.incipit tenore pulegij.in.ij.col.z no.do.Ant.roscell⁹ in suo solenni tractatu legitimationis.i.ij.lib.sup rubrica de causa materiali vel subiectiua vbi istud valde cõmẽdat z dicit qõ p̃ poteris destruere multas legitimationes factas p comites palatinos q̃ nõ possunt legitimare sine iusta z laudabili ea.Idẽ tenet do. Alexã.in consi.lix.ij.volu.incipiẽ.visa legitimatione.in.vij.col.z in cõsi.pe.v.volu.incipiẽ.perspectis verbis dicti pulegij.in.ij.z i vl.col.vbi singulariter limitat do,Alex.qũ legitimatio fieret vi uente patre z de eius volũtate.z sic habes bene ampliatã z ornatã regulã huius text. † Stat ergo regula hui⁹ tex.q̃ pceptã testatoris de non alienãdo sine causa nihil valet. Et si diceret quare lex nõ psumit cãm in testatore puta vt bona remaneant in familia vel quod phibitio sit facta fauore venientium ab intestato ad hoc tale preceptũ testatoris valeat.Dic quod
8 ideo lex nõ psumit causam si non exprimatur a testatore:† q̃

prohibitio alienandi cesset odiosa. vt probatur in. ff. nos autē. i aut. de resti. fideicō. col. ix. ūcta. l. filij. z. l. iustā. j. de ✠b. sūg. z p plura confirmatdo. Aler. in consil. lix. ij. partis incipi. attentis
9 verbis testamēti. i pe. co. ¶ Limita sing. istum †. ff. vt procedat qñ prohibitio est facta dispositiue z sine cā nihil vz: fec⁹ si cōditionaliter tunc licet nō sit expressa cā nec persona cui⁹ respectu sit facta prohibitio nihilomin⁹ vz z tz. casus est de hoc no. dignus in. l. ij. ff. j. ff. de cōdi. insti. z ibi Bal. ad hoc valde no. illū ter. d. Aler. hic qui multū dubitat super decisiōe illius text. z ante eum Raph. cu. ibi. Tamē quia do. Aler. hic. z Rapha. cu. ibi multū laborāt circa illū sing. ter. in. illa. l. ij. ff. j. potes ad illū text. dupliciter dicere. Et primo quod nō est verū illud qđ Bal. ibi z do. Aler. hic. no. ex illo tex. quod ibi. phibitio alienationis fuit facta sine causa: ✠ quia fuit cōditionaliter facta vz. errāt quia nō potest ibi dici prohibitio sine causa cum ibi esset prohibitus alienari seru⁹ hereditarius z sic res animata quo casu quando prohibet alienari res que habet animam semper dicitur subesse causa, ne seruus pōt dominū mutet. Ita tenet Bar. hic, z oēs in. v. opp. per tex. in. l. generaliter. ff. si petitū. j.
10 de fideicō. liber. ¶ †Secūdo dico quod quēadmodū stipulatio sine causa i effectu non valet, vt. ff. dixi: tū si fiat sub conditione valet z tenet eo quia cōditio habetur pro causa. l. a titio. i pn. z ibi Bar. Ang. z Moder. ad hoc no. j. de vet. ob. l. si qs cū debitor. j. de iureiur. l. pecuniam quā. z ibi Bal. ad hoc no. ff. si cert. pe. z illam. l. ad hoc no. Bar. in. l. B iure. ff. si. j. de dona. Ludo. z d. Aler. in. l. cum ad presens. ff. si cer. pe. no. Bal. i. l. si pater. circa. vj. q. C. de insti. z substi. Et istud procedit etiam quādo ex impleto cditiōis nihil adest stipulatori z nihil adest promissori adhuc quia cōditio habetur p causa puta promitto tibi. c. si rex parthor viuit. z est in. d. l. cū ad preses. in verbo si rex parthorū viuit. z ibi Ang. ad hoc no. z ibidē Ang. i. l. si intra. ad fi. ff. de pac. z hoc modo habes bñ declaratā istam limita. ad ter.
a ¶ Omnib⁹. addetu. quod est cōsil. ccl vij. in pma pte consiliorum nostrorū secūdū impressionē papiē. Alias q̄ plures limitatiōes colligemus ex dictis Bar. preser
11 tim in. ij. col. vbi dicit. ¶ Secūdo no. ex hoc tex. †quo que facit prohibitionē testatoris de nō alienādo nō esse nudā. ff. causam z personā cuius cōtemplatiōe testator prohibuit. ¶ Circa primum de causa, pone exemplū si testator dixerit nolo talē fundū alienari quia fuit mihi donat⁹ ab imperatore vel qa fuit antecessorū meor: z i hoc consistit iusta affectio, vt est ter. in. l. si i emptione. ff. de mino. vel quia erat certa turris que erat tutela z protectio eor qui erāt de agnatiōe testatoris: tūc etiā absq; alia expressiōe alicuius cause valet prohibitio. vt est gl. no. in. l. quoties ab omnib⁹. z ibi Cy. z alij. C. de fideicō. cū concor. hic adductis p do. Aler. ¶ De secūdo scilicet de persona pone exēplū vt i text. quādo testator expressit personas ad quas voluit bona phibita alienari deuēire puta q̄ testator dixit qđ phibet talia bona alienari z casu quo alienāt vult peruenire ad tales filios vel ad tales posteros vel ēt ad aliū tertiū puta ad hospitale. l. ij. ff. si quis ita. j. de adimen. leg. l. titia. ff. q̄ marco. j. de annu. leg. ff. si. iiti. de lega. z. l. vnica. C. de his que pē. no. Raph. cu. z do. Aler. hic Ange. in cōsi. cix v. incipiē. testator in
12 omnib⁹ suis bonis. in. v. col. z do. Aler. in consi. cxcix. incip. prospectis. in. ij. col. alias est i cōsi. lvij. i. ij. vo. ¶ Tertio no. ex tex. ibi. quia talem legem in testamēto nō possunt dicere q̄s lz als dispositio testatoris seruetur p lege. ff. disponat. i aut. de nupt. col. iij. z licet alias quilibet possit apponere quā legē velit dationi vel donationis rei sue. l. legē. C. de pac. z. l. j. C. de pact. cōuē. z licet alias sufficiat p ratiōe volūtas. l. quia poterat. ff. ad treb. tamen testator inhibendo rem alienari istud nō potest facere vbi nō apparet cā aut psona cuius cōtēplatiōe fiat phibitio. Et sic volūtas testatoris habetur p lege qñ est legitima z sic facta put leges disponūt. l. cū q̄stio. in fi. C. de lega. Alias qñ nō est iusta z legitima put leges disponūt nō habetur pro lege nec est licitū ei stare. Ratio ratiōis est qr prohibitio alienatiōis simpliciter facta nō cōtinet vtilitatē alterius nisi prohibiti. l. titio cētum. in princ. j. de cond. z demon. Jdeo per hoc nō pōt nasci obligatio z iterdicere sine cā hr̄di qđ posit⁹ erit
13 fact⁹ dñs bonor nō possit ea alienare pro libito volūtatis, qđ lex reputat absurdū: cū in re sua quilibet sit moderator z arbiter. l. i re mādata. C. māda. Jta pōt persuasiue dici. ¶ Quarto pōdera tex. ibi, quod. si liberis aut posteris, †differētia esse inter liberos z posteros quā in specie ponit tex. j. l. iurisconsult⁹. ff. parētes. j. de gradi. vbi dicit tex. quod liberi dicūtur vsq; ad tri nepotē vltra hos posteri vocātur. ponit etiā Bar. in. l. liberor. in vlti. col. j. de verb. signi. Facit tex. in. l. cū acutissimi. in verbo posteritatē. C. de fideicō. ¶ Quinto not. in vers. Sed hoc neq;
14 creditoribus, †quod testator per suā prohibitionem factā de nō alienando tales res cum causa legitima nō potest preiudicare creditoribus suis quin talia bona nō obstāte prohibitiōe testantis vēdantur vt satisfiat creditoribus quando aliūde nō posset satisfieri. facit tex. in. l. ff. z si prefatā. C. de iure deliber. z tex. i. l. pacto succession. C. de pactis. ¶ Hinc ex hoc tex. potes
15 egregie z nouiter inferre quod cū filij⁹ in legitima dicatur esse creditor, vt e. gl. in. l. si quis legatū. ff. ff. z ibi Bar. j. de falsis. z propterea legitima filij censetur esse es alienum. l. papinian⁹. ff. si quis impubes. ff. de inoffi. testa. Bal. i. l. ij. circa fin. C. de lib. prē. z in. l. q̄ q̄. C. ad le. fal. d. Aler. in. l. si debitor. j. ad le. fal. ideo prohibitio alienatiōis facta p testatorē cū causa legitima non impedit⁹ filiū posse alienare quaten⁹ capiat sua legitima. ¶ Et si diceretur q̄ filius i legitima nō est creditor, ff quasi creditor per gl. in. l. ij. C. de iur. z fact. igno. cū concor. quas ibi dedi, Rñdetur q̄ istud tollit⁹ per id quod subdit tex. de fisco. z p illud q̄ subdit litera de fideicōmissario vt statim dicam. ¶ Facit qđ
16 vult Bar. hic. in. ij. q. post Jac. de are. †qđ res phibita alienari respectu certe persone vel cause potest tamē alienari ex cā legitima quia dos z legitima equiparātur, cū dos succedat loco legitime. l. titio cētū. ff. titio genero. j. de cōdi. z demō. cū etiā dos solū dicatur quasi debita vt est gl. ordi. in. l. mulier. ff. cum proponeret. in gl. ñ. j. ad tre. ¶ Confirmatur q̄ talis phibitio respectu legitime cēsetur onus z grauamē. l. femine. ff. illud. z. ff. ff. C. de secū. nup.]Batet qr in casu alienatiōis debēt vocari p fideicōmissum ille persone quarum fauore facta est prohibitio, vt est ter. hic in ✠bo fideicōmissarij. z dicā. j. in pe. no. sed fideicommissum est grauamē. l. cohr̄edi. ff. cum filio. ff. de vul. z pup. z omne grauamē ipso iure reūcitur de legitima. l. quomā i prior⁹. z. l. scim⁹. ff. cum aūt. C. de inoffic. test. z ita etiam cōsulunt Are. in cōsi. xix. inci. ex facto. pponitur. in. ij. z. ij. co. licet de isto tex. nō faciat mentionez. ¶ Limita no. istā cōclusionē quā fe-
17 ci, †quod filij⁹ vsq; ad quātitatē legitime pōt alienare de bonis phibitis ex causa alienari qñ phibitio esset facta simpliciter, sec⁹ si fieret vsq; ad tēp⁹ certe etatis filij, puta si testator dispo suit q̄ filij nō possint alienari donec sint etatis. xxv. aut. xxx. anno. ista phibitio tūc nō continet grauamen imo cōtinet promissionem filiorū quorū infirmitati pater voluit prouidere. Jdeo nō reūcit etiam hodie de legitima. l. filij matrem. C. de inoffi. te. Bar. i. l. cum ex filio. ff. de vulg. z pup. ideo tūc non posset filius alienare p legitima sua ante tempus. xxx. anno. Jta no. determinat Bau. de ca. nec alibi melⁿ legi in cōsi. cxxxiij. incipien.
a visis z cōsideratis omnib⁹. a in. ij. col. ¶ Circa istam limitatiōnē adde cautelā per quam potes euadere istam limitationem quā ponit Ang. in. l. quoties ab omnibus. per illā. l. C. de fidei-
18 cō. vbi determinat †q̄ filij, phibitia patre testatore alienare ante perfectam etatē. xxx. anno. si volūt alienare cautela est q̄ repudient successionē patris cū iuramento. tunc possunt alienare vsq; ad legitimā nō obstante illa prohibitiōe patris. z dicit Ang. q̄ ita multoties practicauit in ciuitate]Perusij qđ refert z sequit. d. Bar. vero. in cautel. lix. incipiē. Si pater q̄ habet forte filios tc. Intelligēdo sane quādo habet fratres vl cohr̄des alias nō posset repudiare patris accepta re solam legitimam, vt tenet Bal. z Moder. in. l. ix. C. de repudian. here. ¶ Sexto pōdera tex. ibi neq; fisco. z nō intelligas
19 istum tex. quādo bona propter delictum essent cōfiscata eo q̄ in cōfiscatione bonor nō venunt bona prohibita alienari dato quod heres cōmitteret tale delictum propter q̄ omnia eius bona venirēt cōfiscanda. Jn illa confiscatione nō veniunt bona phibita alienari. l. imperator. z ibi Bar. z Ang. ad ✠ no. j. de fideicom. liber. l. iura libertorum. j. de iure patro. Jo. an. i ad di. Spec. in ti. de feu. ff. quomā. in verū. ri. Lud. ro. in. l. si finita. ff. si de vectigalib⁹. j. de dam. infec. late. d. Aleran. vbi disputat istum passum z per nouē fundamēta firmat istam regulam qđ in confiscatione nō veniūt bona prohibita alienari in cōsi. cxviij. prīe partis inci. opportune consideratis. vñ itellige istū tex. secūdum q̄ etiam declarat hic gl. quādo fisco aliquid debebatur per defunctū puta ex causa tributorū vel ex alia causa. pater. q̄ tex. equiparat creditores z fiscū dū dicit, neq; creditoribus neq; fisco. Sed quatenus loqtur de creditorib⁹ planū est tex. loqui de creditorib⁹. ff. defuncti quibus debebat defunctus. ergo similiter debeat itelligi dū dicit neq; fisco. Et si diceres subtiliter q̄ isto modo tex. redderetur superfluus cōtra. ff. quibus. in prima cōsti. codi. quia tunc fisc⁹ similiter est creditor ergo sufficiebat dicere creditorib⁹.]Respōdet quia fiscus videtur habere causā quasi lucratiuā iuxta text. in. l. apud celsum. ff. autoris autem dolus. ff. de excep. do. ideo in fisco videbat magis dubitabile quam in creditore, q̄ creditor pretēdit causam onerosā,
20 ¶ Septimo no. ex. tex. ibi fideicōmissarij qđ quādo phibitio alienationis fit per testatorē cōtēplatione certe persone illa persona dicit fideicōmissaria i casu alienationis facte p tra dispositionē testatoris, vt hoc tex. in. ff. seq. z. l. vnū ex familia. quasi p totā le. z. l. peto. ff. fratre z. ff. ff. z. l. cū ita. in fi. z. l. cum pater. ff. ff. bert⁹. j. de leg. ij. Si autē prohibitio alienationis non fit cōtē

platione

platione certe pſone ſ; in genere cõtemplatione familie nun
illi de famil'a intelligãtur fideicõmiſſarij ita q̃ primo
ideicõmiſſarij poſſit petere: eſt alt' paſſus in q̃ nunc ha
uso conſulere videas, de hoc Bar. in l. q̃ roime. §. coheredes. ſ.
De ver. obli. z ibi latius Bod. preſertim Alex. z are. ¶ Octa
uo vlti. no. † q̃ prohib tio teſtatoris facta cum cauſa legiti
ma intelligetur ſolũ de alienatione voluntaria: tũc aute trahit
ad alienationẽ neceſſariã q̃ fieret ꝓpter eo alienũ vt creditoꝛ
ribus ſatisfiat. iſtud idez expꝛeſſius dicit tex. in l. peto. §. prediũ
z ibi Bar. z i. l. vnũ ex familia. §. ſi talia verba. ſ. de leg. ij. z in. l.
pater filiũ. in princ. z ibi Bar. i. de leg. ij. ¶ Facit regula gene
talis † q̃ in quacunq; ꝓhibitione alienationis non intelligit
de alienatione q̃ fit ex cauſa neceſſaria ꝓpter eo alienũ. l. alie
nationes. §. ſa. ere. l. ſenat'. in princ. §. co. in verbo non vt aliena
ret. ſz vt ſolueret. tex. in. l. j. z ibi Bar. C. de pdi. mino. z in. l. j.
eſũ. do. Ite ad illud no. vide no. Bal. i. l. ĥi. §. in ꝓtemplatione
in iſũ. q. C. de iu. deli. in no. q. ibi p eum tradita. vbi et ſubdit
qđ † alienatio neceſſaria extra penã eſt. ¶ Tertio adde q̃ re
bus ꝓhibitis p teſtatoꝛẽ alienari ex iuſta cauſa pt tñ fieri miſ
ſio in poſſeſſionẽ de creditoꝛib' hereditariꝫ̃ qbus teſtatoꝛ nõ
potuit talẽ legẽ ꝓhibitoꝛiã imponere. l. cũ fideicõ. ſ. de fideicõ.
liber. fz Bal. in aut. ei qui. C. de bo. autho. iudi. poſſ. in ver. q̃ro
nunquid in rebus ꝓhibitis p teſtatoꝛẽ alienari. refert z le
quitur Alex. in cõſi. xxiij. ſ. vol. incip. opportune conſideratis
que in themate referuntur. ¶ Quarto adde q̃ multum no. de
cidit Bal. in. l. ĥ. ad fi. C. ſi aduer. vendi. pigno. Quid ſi teſta
toꝛ erat debitoꝛ vxoꝛis in dote z voluit quaſdam res alienari
q̃ in eis voluit poſt mortem filiorum conſtrui eccleſiã vel ho
ſpitale: certe vxoꝛ iure creditricis poterit tales res libere vẽ
dere. ſic impedire ibi cõſtructionem eccleſie vel hoſpitalis q̃
teſtatoꝛ non põt impedire ius creditoris quominus creditoꝛ
poſſit vendere rẽ quã velit. l. creditoris arbitrio. §. de diſt. pig.
l. cũ fidei. ſ. de fideicõ. lib. z eſt expꝛeſſum in. l. j. C. debito. vedi
tio. pigno. impe. non poſ. Subdit tñ Bal q̃ eccleſie vel hoſpi
tali ſatiſſiet in alijs locis teſtatoris facta ꝓmutatione loci ar
bitrio epiſcopi, ꝓpter neceſſitatẽ legati, vt. j. de vſu fru. leg. z. l.
legẽ. de ædi. re. ad ciui. ptinẽ. qđ eſt bñ no. ſm eũ. ¶ Non
reperio illã deciſionẽ ab alio tactã nec examinatã. Cõtra eam
videt fortiter facere argũẽdo de legitima filij ad dotẽ vxoris.
iuxta tradita ꝑ Bar. in. l. titio centũ. §. titio genero. ſ. de condi.
z demon. Modo filius nõ põt eligere legitimã in re alij lega
ta, vt ſtatim. ſ. videbimus. ergo videret qđ etiã vxoꝛ ꝓ dote
non debeat poſſe eligere locũ ſpãliter legatũ ad pium vſum ꝑ
cõſtructione eccleſie vel hoſpitalis: ideirco quomodo illa deci
ſio intelligi ꝺbeat ſtatiꝫ declarabo. ¶ † Limita z intellige iſtã
ter. z ꝓdicta q̃n nõ aderant alia bona q̃ poſſent vẽdi ꝑ ſatiſfa
ciẽdo creditoꝛib' hereditariꝫ̃. tũc põt in ſubſidiũ alienari bo
na ꝓhibita ꝓ erolnẽdo eo alienũ. Secus ſi adeſſent alia bona
non ꝓhibita alienari. tex. eſt de hoc valde no. in. l. pater filiũ
in fi. princ. z ibi Bar. no. ſ. de leg. iij. in verb. ſi non ei at aliud in
hereditate vnde debitũ exolueret. z ita ẽt limitat Rapha. cu.
in l peto. §. prediũ. ſ. de leg. ij. ¶ Confirmo iſtã limitationẽ ꝑ
tria. Primo ꝑ illud q̃ tenet Bart. z Mod. in. l. cõmodis. ſ. de
re iud. vbi tenent † q̃ illud q̃ ꝺz fructꝰ beneficiorũ poſſe capi,
ꝓ ſatiſfaciendo debitis clericoꝛũ eſt verũ in ſubſidium defi
cientib' alijs bonis clerici. ¶ Secõ addo illud qđ tenẽt Bar.
z alij in. l. ſi finita. §. ſi de vectigalib'. ſ. de dã. infec. qđ illud † q̃
ꝺz bona feudalia poſſe capi ꝑ ſoluendis debitis vaſalli proce
dit in ſubſidiũ deficientib' alijs bonis ipſi' vaſalli. ¶ † Ter
tio addo q̃ vult Jo. An. in. c. verum. de condi. appo. quem ſe
quit Cire. in conſi. xxij. inci. diligenter z mature ibi idem con
cluditur per eos in re donata eccleſie ꝓhibita alienari q̃n ſu
perueniat neceſſaria cauſa alienandi: tamen ſi põt ſubueniri ꝑ
alienationem alteri' reiſtabit firma ꝓhibitio donatoris. ſcõm
iſta intellige ſupradictam deciſionem Bal. i. d. l ĥ. ad fi. C. ſi
aduer. vend. pigno. † q̃ talia bona erant obligata creditoꝛi
z ſic vxoꝛi, alias non poſſent ei dari in ſolutũ niſi deficientibus
alijs rebus. d. l. pater filium ad princi. cum alijs ꝓalleg. z ꝑ
illa ſunt plene expedita textualia huius. §. ¶ Tamen vt nihil
omittam. Circa quintũ no. ſ. poſitũ q̃ filius põt alienare bona
ꝓhibita alienari vſq; ad concurrentem legitimam ſui in qua
filius reputat eſſe creditoꝛ limitaui vno modo. ¶ Secõ not. li
mita † q̃ omnia bona teſtatoris non ſunt ꝓhibita alienari
ſed quedam tm̃ q̃ tunc filius non poteſt eligere legitimã in bo
nis ſpãliter ꝓhibitis ſm̃ Pau. de Caſt. in cõſ. xvij. inci. in cau
ſa que vertitur parme confirmo vltra cum q̃ filius nõ poteſt
eligere legitimam ſuam in re alij legata quãdo ſuperſunt alie
res. ita no. determinat Bald. in rub. ſ. de re. diui. ad fi. z in. l.
non amplius. §. ſi. ſ. eo. z ibi Alex. z idem Alex. in. l. in quart.
ſ. ad leg. fal. z idem Alex. in. l. marcellus. §. res que ſ. ad treb.

¶ Ex predictis tertia. capto gl. j. in vet. b. cos. quam diuide in
duas partes. In prima timore tacite contrarij. l. plautius. ſ.
de au. z arg. l. gl. dupliciter reſpondet. In ſecunde ponit ca
ſum tribus modis ꝓout iſta gl. declarat Bart. ſ. ſuper gl. nũ.
¶ In ea. glo. ibi. vel etiam in herede vel hereditibus. pendẽ ra
bic eſſe glo. contra illud qđ tenet Jo. de in. o. in l. codicillus. §.
31 inſtituto. ſ. tit. j. vbi tenet † q̃ eo ipſo q̃ teſtatoꝛ legat rẽ pluri
b' z ꝓhibet alienari: videt eis licite ꝑ fideicõmiſſum vicißim
relinquere ſi contingat alterum ſine alteri' conſenſu alienare.
vnde talis ꝓhibitio plurib' facta valet z tenet: q̃z tunc intelli
gitur facta contẽplatione alterius collegatarij vel coheredis.
Ad hoc ponderat glo. ibi quã reputat ſing. ſed male dicit z in
contrarium eſt gl. hic Ꝛium expreſſe no. Bal. in. l. quotics ab
omnib'. C. de fideicom. z Alex. hic ad fi. z ad gl. in. d. §. inſtitu
to iuncto text. reſpondeas q̃ loquitur q̃n alia vet ba fuerũt ad
32 iecta. non eſt enim verum † qđ ſola ꝓhibitio alienandi facta
inter plures inducat inter eos tacitã ſubſtitutionẽ recipꝛocã:
niſi duo copulatiue cõcurrant. Primo qđ fiat vltimo mortẽti.
ſecundo qđ fiat in tota re vel in tota hereditate. l. tit. o ſcio. §.
ſeia, liberis. ſ. de leg. ij. ponit Bar. in. l. vel ſingulis. vbi aliqñ
dixi. §. de vul. z pup. Pau. de ca. in. l. pe. C. de impub. vbi etiã
aliquando plene dixi. ¶ Lapio glo. iiij. in verbo, non poſſunt
dicere. quam diuide in duas partes. In prima opp. z ſoluit. i
ſecũ prope fi. oppo. z de ſol. ſe remittit. ſecũ eſt ibi. Item Ꝛ. §.
condi. z demon. ¶ In prima parte glo. Bar. extra gl. formal
tres oppo. er quarum ſolu. colliguntꝰ tres limitationes ad iſtũ
33 tex. ¶ † Prima opp. eſt de. le. ij. §. ſ. de vſuc. ꝑ emp. Ad quã
rñdet no. Bar. qđ lz ꝓhibitio ſine cã non valeat quo ad ipſum
ꝓhibitũ quin ꝓhibit' poſſit alienare cũ erit perfecte etatis
valeat tñ vt eius tutoꝛes vel curatoꝛes interim impediantur.
alienare. Rõ: q̃z adminiſtratoꝛes illi fauoꝛi minoꝛũ renũtiare
non pñt. alio modo rñdent Jmo. Rapha. cu. z Alex. qđ in. d. l.
ij. alienatio rerũ minoꝛis de iure cõi erat ꝓhibita ꝓterquam
in certis caſib': vnde ſi teſtatoꝛ talẽ de iure cõmuni ꝓhibitã
alienari expreſſe ꝓhibuerit etiã ſine aliqua cã talis ꝓhibitio
tenebit adeo q̃ nõ poterit alienari etiã in caſib' a iure cõi per
34 miſſis: q̃z vbicũq; † cũ ꝓhibitione teſtatoris cõcurrit ꝓhi
bitio legis: non põt fieri alienatio ẽt in caſib' alias a iure per
miſſis. tex. eſt de hoc valde no. in. §. ſanctiſſimas. in aut. de nõ
alienan. gl. in. l. fi. in gl. magna. ad fi. C. de reb. alie. nõ alie gl. z
Bar. in. l. ea lege. C. de condi. ob cau. gl. z doc. i. c. verũ. de ꝑdi.
oppo. Bal. in. l. j. in. vij. opp. ad. fi. C. de pac. z in. l. quoties ab
omnibus. C. de fideic. eo q̃ duo vincula fortius operãt quam
vnum. aut. ita q̃. C. com. de ſucceſ. gl. z ſcri. in. c. j. de treu. z pa.
¶ Prima iſta eorum reſponſione vltra eos facit q̃ ſingul. tenet
35 Bal. in. c. j. §. preterea. de cap. coꝛa. † quod quãdo vaſall' fa
cit pactum cum dño de non alienando tunc nõ poteſt alienare
etiã in caſibus alias a iure permiſſis: ad hoc vt pactum aliquid
36 operetur. Item † quãdo ꝓhibitio noua adꝺicit ꝓhibitioni ve
teri: tũc habet ampliare. §. ſanctiſſimas. in authen. de nõ alien.
37 ¶ † Tu aduerte quod Jmol. Rap. z Alexã. non videntur be
ne loqui circa intellectum. d. l. ĥ. dum preſupponũt q̃s tẽpoꝛe
illi'. l. ij. ſeruꝰ z alie res mobiles ꝓhiberẽtur alienari ꝑ ſolũ tu
toꝛem: iſtud eſt falſum q̃ ſolũ hodie fuit facta talis ꝓhibitio
per. l. lex que tutoꝛes. C. de admi. tut. z ita i ſpecie tenet Aret.
in cõſi. xxij. inci. diligenter z mature conſidera. z vltra Are. q̃s
tempoꝛe illius. l. ij. nõ eſſet, ꝓhibita alienatio ſeruꝰ z ſic res mo
bilis quin ſolus tutoꝛ poſſit alienare oſtẽdo: quia alias incepta
fuiſſet dubitatio illius text. in. d. l. ij. ſ. an tales ſeruꝰ vel talis
ſeruus venditus ꝑ tutoꝛẽ poſſet vſucapi ab emptoꝛe. Cum re
38 gulã habeamus † q̃ res ꝓhibita alienari vſucapi non poſ
ſit. vbi lex. j. de vſucap. ſed in illa. l. ij. ideo vſucapi non poteſt
eo q̃ ibi tutoꝛes alienauerãt ꝓ expreſſam volũtatem defuncti
ita ad. d. l. ĥ. formaliter dicit Bar. in. d. l. vbi lex. ¶ Addo fa
39 cere bonum † tex. in. l. tutoꝛes. C. de admi. tut. z ibi gl. fortius.
tenet q̃ etiam edificium legatum z ſic rem immobilẽ poterat
tutoꝛ alienare ante. d. l. ler quo tutoꝛes. Niſi reſpõdeas ſaluan
do Jmo. z ꝑfatos Mod. q̃ etiam illo tempoꝛe erat ꝓhibita
ſolis tutoꝛib' alienatio niſi eam faceret in certis caſib' ſpecia
libus put ſentit gl. in. l. lex q̃ tutoꝛes. in gl. prima ſz hodie per
illam. l. ler que tutoꝛes. bñ ꝓoutſum eſt qđ licet olim in ꝑdi
ctis caſib' poſſent tutoꝛes alienare ſine decreto z authoꝛitate
iudicis, hodie non poſſunt etiam in illis caſib' ſine decreto iu
dicis alienare. ¶ Ultra ſcribentes aduerte circa. d. l. ĥ. cũ ibi ꝑ
hiberetur alienari ſeruꝰ hereditarij' z ſic res animata ergo in
eius ꝓhibitiõe nõ regrit expreſſio alicuius cauſe ꝓout tenet
Bar. ſ. tertia oppo. Reſpondendo ad. l. generaliter. z. §. ſi pe
40 titum. ff. de fideicom. lib. ¶ † Punctus ergo eſt videre qua
re Bar. non ita ita reſpõdeat in iſto primo Ꝛio ſicut. ſ. rñdet in
tertio. cum vtroq; ſit ꝓhib tus alienari ſeruꝰ hereditarius

41 sic res animata. ℣ro sol. dic qꝫ i. d. §. petitū.† queritur an testato2 prohibẽdo alienari seruū hereditariū videatur per talẽ prohibitionẽ religisse fideicõmissaria libertatẽ ipsi seruo. Et distinguit faciendo tres casus principales: aut enim testato2 facit talẽ prohibitionẽ animo ꝓducẽdi seruū ad libertatẽ. et tunc per talẽ prohibitionẽ eo animo factã videtur seruo libertatẽ reliqsse. Aut talia verba exp2essit nõ animo tribuende libertatis. et tunc cessabit libertas. et de hoc scõo casu ponit duo exempla ex quibus talis animus nõ dãde libertatis cõgnoscitur. ℣Primũ exẽplũ est qñ mero fauore heredis ꝑsoluit heredi q talem seruum retineat. et in hoc cõcordat cũ. d. l. ij. C. de vsuc. p emp. facit tex. in. l. fi. C qui ad lib. peruenit. nõ pos. ℣m exemplũ est qñ vetuit alienari mero odio seruo ꝓhibiti. vt qꝫ voluit seruũ coerecre vel cruciare ne meliorẽ oñm experiretur. Alliqñ et tertio casu sumus in casu dubio qꝫ non apparet an testatori talẽ prohibitionem serui alienãdi fecerit animo relinquẽde libertatis aut animo ꝓio. et in dubio decidit ille sing. tex. qõ in dubio cẽsetur facta ꝓhibitio animo dãde libertatis. et sic ne acerbiorẽ dñi experiat nisi heres probet de ꝑia voluntate testatoris. In dubio ergo cẽsẽt prohibuisse fauore serui. et sic propter interesse. et affectionẽ rei prohibite. et sic in dubio ꝑsumitur cã. et nõ nuda prohibitio. et istũ casum dubiũ põderat Bar. i. in. ij. opp. ergo nihil facit ad casum. d. l. ij. C. de vsuc. ꝓo em. et sic in dubio videtur relicta libertas sub cõditiõe tacita si heres eũ alienabit quo casu quomodocũq; heres tenauerit seruũ videre cõsestim poterit petere libertatẽ. ita dicit tex. in. l. quidã testõ. i ꝑn. et in. §. rogo. i. de fideic. lib. et nũc habes clare enucleatũ sensũ. d. § si petitũ. ¶ Circa fm cõtrariũ Bar. d. l. ij. § si quis ita. ff. de adimen. leg. Aduerte qꝫ illa opp. prima fronte non vr esse cõtra istũ tex. imo concordare cũ ver. q si liberis. vñ saluando Bart. ex eius mente dicas qꝫ iste ter. loquit qñ ꝓhibitio fit respectu certe persone cui in casu alienationis fuit factũ fidei cõmissũ. prout declarauit in tex. ibi aũt alienatis respiciebat ꝓximiciũ tertij et sic heredis q ex alienatiõe libereꝫ q̃uis commodum fideicõmissi ad ipsum heredem nõ spectaret. vnde fm Bar. in fauorẽ heredis videtur facta ꝓhibitio licet hic nõ fuerit expressum. ꝓut fuit expressum in hoc tex. vnde iste text. loqtur in expsso fauore certe psone. ibi in tacito. et ad hoc Bar. allegat gl. sequẽtẽ de vtroq; in. l. quotiens ab omnibus. et ibi ℣.

42 C. de fideico. ¶† Circa etiã opp. Bar. de. l. gñaliter. §. si petitum. dic vt dixi in primo ꝓio Bart. qꝺ ibi in dubio qñ ꝓhibet alienari seruꝰ hereditariꝰ. et sic res animata videtur in dubio subesse cã. s. affectio talis serui. ¶ Et inq̃tũ Bartol. ex hoc

43 infert† q̃ si aliqs baro vel comes ꝓhibereꝫ filio vel bꝛdi alienare vasallos ꝓ simpliciter et sine cã prohibeat tñ talis ꝓhibitio semp vꝫ propter affectionẽ et sic ꝓpter interesse affectionis ad cõmodũ vasallorũ. ¶ Istã limitationẽ reprehẽdit solus Rap. cu. hic. Allq; nihil tãgit: qꝫ in. d. §. si petitum. in quo solo se fundat Bart. illud ibi ideo est qꝫ ꝓhibendo alienari seruũ in dubio videt dediisse libertatẽ seruo. patet. qꝫ si nõ habuit animũ dãde libertatis. vt in secõ casu illius tex. prohibitio nõ valeret. vnde nõ possumus inferre idẽ esse in vasallis: cũ ibi spãle fit fauore libertatis. tu aduerte q̃ Bar. circa. §. petitũ. nõ cõsiderat fauore libertatis. sed cõsiderat qꝺ qñ fit ꝓhibitio alienationis de re animata tũc cẽsẽt fieri ꝓpter interesse affectionis et ꝓpter hoc in dubio resultat tacitũ fideicõmissum relinquendi libertatis in casum quo seruum alienaret. ita voluit inferre Bart. qñ vasalli et sic res animate prohibent alienari, et si contingat vnũ alienari ille eximet a subiectiõe ꝺñi sicut in. d. §. pe-

44 titum. ¶ Cõfirmat† Arguẽdo de liberis ad vasallos. ꝓt alibi equiparãtur. vt est gl. in. c. i. in verbo salua reuerẽtia de mil. vasal. q̃ cõtu. est. gl. in. l. solo. C. de lib. cau. Spe. in tit. ꝺ feu. §. qñ

45 in ver. x vñ. Bal. in. l. liberti. C. de oper. lib. ¶† not. diligenter dictum Bar. si est verũ quod testato2 prohibendo alienari vasallos per istam prohibitionẽ in dubio cẽsetur velle q̃ si heres vnum vasallum alienet quod per talẽ alienationẽ eximatur a potestate domini sicut. §. petitũ. per alienationẽ seruus in dubio consequit libertatem. et licet tex. in. d. §. petitum. posset eua di tamen ꝓ ista singulari decisione Bar. videt optime face-

46 re:† qꝫ omnino de iure cõi ꝓhibitũ est ꝺño vt nõ possit alienare vasallos inuitos qꝫ eorũ interest non mutare alium ꝺñm. vt est tex. in. c. i. §. preterea ducat⁹. de ꝓhib. feu. alie. per ℣e. et est gl. ord. in. l. inuitus. ff. de fideicõ. liber. cũ multis cõcor. quas alias vedi hic et posui in ꝓlu. feud. vnde ex quo lex. prohibet vasallos alienari testato2 prohibendo illud nõ omnino lex ꝓhibet facit vt talis ꝓhibitio sine cã q̃ alias nõ valeret nunc valeat q̃. §. sanctissimas. in aut. de nõ alie. et dixi statiz. §. in. j. opp. Bart. ibi etiã ad hoc retuli bonã decisionem Bal. in. c. j. §. preterea ducatus. de cap. cont. et ita habes expeditas tres opin. Bar. in. ea. gl. in fi. ibi sed ibi apparet sol. quasi dicat gl. q̃ ibi apparebat de causa. s. de fauore filij fratris mi⁹ industriosi et hic ibi ꝓhibitio erat facta respectu certe ꝑsone. Bar. reprehendit istã so. qꝫ illa cã respiciebat fauorẽ ꝓhibiti et nõ alterius. ergo habet ꝓ nõ cõcr. revocatio pertinet ad ipsum ꝓhibitũ et nõ ad heredẽ ẽ. ℣mo. ℣au. de ca. et. d. l. ler. hic et ℣au. de ca. istã d. l. tutio centũ. in pn. defendat istã sol. gl. qꝺ in. d. l. titio centum ꝓhibitio fuit facta ꝓpter minorem industriã ꝓhibiti et

47 testatoꝛ hoc exp2essit. ideo valet.† sicut qñ ꝓpter prodigalitatẽ iudex interdicit administrationẽ ꝓdigo. l. is cui bonis. ff. de ver. ob. l. pe. ff. de cura. furio. arguẽdo de iudice ad testatorẽ et cõtra. l. seruus hac. l. ff. de manu. l. si fuerit. §. fi. ff. ꝺ manumissa. Ista saluatio mihi nullatenus placet per impugnationẽ Bar. qꝫ ipse alienus ꝓhibitus admitteret ad revocãdũ et non ipse heres. nec ibi heres peteret cautionẽ ex quo cẽ exp2essa respicit solũ fauorẽ ꝓhibiti: ergo dicit esse preceptũ nudum ꝓut est tex. ibi. et superius dixi. ¶ Teneas so. Bart.

48 per quã habes altã no. limitationẽ ad hũc tex. vt ꝓbat† qñ res legata trãsit directo in legatariũ tũc simplex ꝓhibitio non vꝫ vt hic. Sed vbi nõ trãsit directo sed de manu heredis qꝫ hꝫ necesse emere et tradere legatario. certe here. tradens subtila conditione alienauerit, valet tale pactũ sicut si tale pactum de nõ alienãdo apponeretur in contractu. l. ea lege. C. de cõd. ob. cau. et ita etiã dicit Bar. in. d. l. titio centũ. in pn. j. de cõd.

49 et demon.† Sicut ergo in cõtractibꝰ nuda cõuentio ꝓhibitiua alienationis vꝫ et tz. l. ea lege. C. de cõdi. ob. cau. ita est vꝫ preceptũ testatoris nudũ de nõ alienãdo qñ est ereq̃rendum via ꝓcius per heredem. et istã sol. tene quicqd hic dicũt Mod. et min⁹ bene. ¶ Extra gl. Bart. opponit de. l. stichus seruus. ff. de manu. testa. et dicit per illũ tex. determinari omnes leges

50 de ista materia loquẽtes† vt ꝓhibitio facta cum causa vel respectu certe ꝑsone nõ valeat qñ testato2 vꝫ est futuro subiũcti ui: qꝫ dixit si alienauerit. qꝫ cũ ꝑfecta fuerit alienatio et res in aliũ trãllata postea vocat⁹ persona cuius cõtẽplatione facta est ꝓhibitio. cũ Bar. tenẽt Imo. et Mod. hic cũ cõcor. hic adductis per Alex. ¶ Contra tñ istã declarationẽ Bar. videt fortis text. in. l. ij. §. si qs ita. in verbo alienauerit. j. de ali. le. vbi ꝓhibitio fuit facta per futurũ subiunctiui: et tñ valet ad illum tex. rñdent Rapha. cu. et Alex. hic qꝺ in illo text. non debet valere ꝓhibitionẽ quo ad impediendũ translationem ꝺñi. Sed intelligit valere quo ad hoc vt heres possit petere cautionẽ ab illo ꝓhibito de nõ alienando et sic valet quo ad hoc vt fideicommissario debeat estimatio cuius cõtẽplatione fũcta est ꝓhibitio. vt etiã dicit Bar. per. l. ea lege. cum gl. C. de condit. ob cau. ¶ Tu adde in primis contra. d. l. stichus seruus. videret

51 facere† Nam futurũ subiunctiui importat et preteritũ et futurũ tẽpus. l. verbũ erit. j. de ver. sig. l. plociana. ẽ. de in. codi. gl. in. l. ij. §. ex plurib⁹. in. gl. parua. in verbo vsuceperit. j. de acqui. pos. q̃ gl. Bar. ibi dicit tenendã menti ꝓstatutis et vltimis voluntatibus in quibus apponunt verba subiũctiui modi que reperiunt in futuro et in ꝑterito. Ibi dixi late de hoc et si dicat qꝺ in. d. l. stichus seruus. verbũ alienauerit. necessario intelligat in preteritũ qñ perfecte alienauerit. Dico quod cum futurum subiunctiui etiã importet futurum ipse alias esset implicare cõtradictionẽ dicere futurũ subiũctiui si non importaret etiã futurũ. vnde tex. in. l. quidam in testõ. in pn. j. de fidei com. liber. dicit quoquomodo vendere tentauerit seruum cõsestim libertas peti poterit, et ista interpretatio videtur ẽbere sicri fauore libertatis vt valeat. Cũ multa ꝓ libertate contra iuris rigorẽ sint ꝓstituta dicit text. l. gñaliter §. quis seruo. in fin.

52 j. de fideicõ. lib. Huic oppo. respondet† q̃ futurũ subiunctiui formaꝫ a preterito perfecto indicatiui ideo rem perfectã cum effectu significat. l. i. §. fi. et ibi Bart. ita summat. ẽ. qꝺ gsꝫ iur. Sed futurũ indicatiui si alienabis, et presenti tẽpore formatur Ita declarat gl. magistra assignãs rationẽ differentie inter futurũ subiũctiui si alienauerit, et futurũ indicatiui si alienabis. gl. in. l. si qs stipulat⁹ sit stichũ. in pn. et ibi Bar. j. de ver. ob. Modo in ꝓposito futurũ subiunctiui si alienauerit, significat perfectũ actũ alienationis. d. l. stichus seruus. Idẽ libertas postea relicta nihil vꝫ. Sec⁹ qñ vtitur verbo si alienabis vel alio simili verbo. Ita loquit text. in. d. l. quidã in testõ. in pn. quem ter. ita declarat Bar. in. l. qui absenti. §. j. ad. fi. j. de acqui. pos. ¶ Scdo ꝓ differentiã Bar. quã facit p. d. l. stichus seruus. an testato2 vtatur futuro subiũctiui. si alienauerit, et tunc nom impediat alienatio: qꝫ postq̃ seruus est in aliũ perfecte trãslatus tũc vetat p testatorẽ alienari, sec⁹ si testato2 vtat verbo indicatiui nisi alienabis. Contra istã differentiã vꝫ fortiter vigere qꝫ

53 † alienãs nunq̃ vꝫ ꝓfacere ꝓhibitiõi testoris nisi rẽ actualiter tradiderit scõm Bal. in. c. j. §. aut si libellario. quib. mod. feu. amitt. vbi formaliter dicit Bal. q̃ sine p testm sine per statutũ ꝓhibeatur alienatio sub pena q̃ nunq̃ incurritur pena nisi sit ꝓcessum

sit processum ad actualē traditionē. Ite tz Bal. in.c. imperialē. in prin. de prohibi. feu. alie. per fed. z p ista regula soleo allegare gl. ozai. in. l. j. §. si rē depositam. ff. ēpositi. † Si etiā videmus in emphyteuta q non priuat iure suo si alienat z non tradit, requiritur traditio: vt priuet sola alienatio non sufficit fm Spec. in ti. de loca. §. nunc aliqua. in ver. iv. Sal. z alios in. l. fi. C. de iur. emphy. vbi ordinarie dixi. Ant. de bu. z Imo. i. c. potuit de loca. Modo in pposito nostro siue testato2 phibens sit vsus futuro indicatiui si alienabis, siue sit vsus futuro subiunctiui si alienaueris: nūcz dicitur alienās ẓueniſſe, phibitiōi nisi actualiter traditerit rē phibitā alienari, ergo nō dz cōstitui differentia in forma verboꝝ phibendi: sed an sit secuta traditio vel nō. z sic an alienatio fuerit perfecta cum tradītione z translatione dominū: traditio ergo est illā q attēdi debet z nō formalitas verboꝝ. ¶ Est verū qō assumptum qō feci in terminis nostris multū fortiter ob. tex. in. d. l. quidā in testamēto in verbo. q quomodo vendere tētauerit z nō dicit aliqd de traditione. tex. ille valde vrget nisi intelligas illum text. quoquomodo. s. p quem tamē transferatur dominiū patet q2 text. ille statim subūcit nec pdest heredi si eum redemerit z sic denotat dominium prius fuisse translatū z hoc nō pōt dici nisi mediante traditione. l. traditionibus. C. de pac. vel posset dici qō illō ibi fit speciale fauoꝛe libertatis. vt quoquomodo heres prohibitus seruū vendere tentauerit, possit cōfestim peti libertas. vt ibidem dicit tex. ¶ Nec ob. huic secūde difficultati si respōderet sustinendo Bar. q Barto. vellet facere differentiam hoc modo: nā si testato2 vtaf futuro subiunctiui si heres alienauerit stichō volo q sit liber. z tūc si heres alienaret z traderet nō impediret translatio dominij. Si aūt testato2 vteref futuro indicatiui si alienauit z tunc heres tradendo non transferret dominiū. Dico q istō stare nō pt. q2 siue vtaf futuro subiunctiui, siue futuro indicatiui ex quo i. d. l. stich⁹ seru⁹, phibitio fuit tacita † illa neutro casu impedit trāslationē dñi, put expresse firmat Bar. met. in scōa opp. per gl. in. l. cum pater. §. libertis. ō leg. ij. ¶ Tenendo doc. Bar. cōiter approbatam, limita† no. in. d. l. stich⁹ seruus. non pcedere nec habere locū quando testato2 icepit a pcedenti phibitiōe pura q2 pmo phibuit pure seruū alienari: tz postea subūgat futurum subiunctiui z si alienauerit. Tunc phibitio valet z alienatio est nulla ppter phibitionē puram. precedentē: quo casu cessat ratio. d. l. stichus. z ita tenet gl. ibi. Lapi. de castel. z Pet. de bexu. hic Aret. in consi. xvij. in cl. visa z discussa cōsultatione. ¶ Ultimo inḡtum Bart. tenet † qō tacita phibitio tz non impediat translationem dominij. vt est gl. no. in. l. cum pater. § libertis. in gl. j. de leg. ij. no. scribent. in. l. seruo legato. in prin. ff. eo. tñ ipsi fideicommissario cuius contemplatione facta est prohibitio de bet estimatio per gl. in. d. l. ea lege. C. de cōdi. ob. cau. ¶ Adde rōnem esse fm Raphā. cu. Nam qñ testato2 vsus est verbo subiunctiui si alienaueris: reperit per fideicōmissum in casu alienationis reliquisse rem alienam: nimirum si debet estimatio. §. fi. instī. de leg. l. rem alienam. C. eo. z. l. non dubiū. §. fi. j. de leg. ij. ¶ Aduerte diligenter ad practicaz † quod qñ est expressa prohibitio pōt ille in cuiꝰ fauoꝛem facta est prohibitio propria authoritate rem apprehendere. gl. est solennis in. §. de cetero. in verbo. licēti ā dam⁹. in aut. vt de cetero cōmu. nō fiat. quam gl. sequitur Ang. in. l. nemo potest. ff. de pac. Ludo. i. l. qui absenti. §. j. de acqui. pos. Bar. q eam reputat sing. in. c. ceterum. de iudi. z per illam gl. dicit Bal. †. qō si vasall⁹ illicite fundum alienauit dominus sua pp̄ria authoritate pōt recuperare qō benc no. z ita tenet q̄us Ange. sibi contrarius in. d. §. de cetero. rep̄obet illam gl. z nō bene. Et per ista habes perfecte expeditam hā: glo. z omnia dicta Bar. ¶ Ante quam expediam sequentes glo. reassume duas regulas tex. vt clare z perfecte materiaz habeas. Prima regula est qō † phibitio testatoris de nō alienādo certas res sine causa nec respectu certe persone non dicit esse nuda z sic non vz z nō impedit dominū translationem. Ad istā regulam ex dictis. ff. maxime p Bar. habes aliquas limitationes quas breuissime reassumā. ¶ † Limita primo nisi talis phibitio fiat p̄ditionaliter tūc valet sine expressione alicuiꝰ cāe. tex. est no. dignus in. l. iiij. §. j. z ibi Bal. ad hoc valde no. ff. de p̄di. instit. dixi. ō hoc ff. in tex. in primo no. ¶ Secō limita qō tz talis phibitio non valet quantum ad ipsum prohibitum quin non obstante prohibitione possit alienare: † valet tñ quantum ad hoc vt tutores vel curatores minoris phibiti alienare non possit. l. ō. C. de vsucap. p̄o emp. ¶ † Tertio limita quando tz talis prohibitio respiceret etiam fauoꝛem alteriꝰ q ex tali alienatione ledeꝛet. ref. l. iij. §. si qs ita. j. de adi. leg. ¶ † Quarto limita qñ prohiberet alienari seruꝰ hereditariꝰ z sic res animata. l. generaliter. §. fi petitum. j. de fideicom. lib. Istas tres vltimas limita

65 tiones tradit Bar. hic dixi. ff. de singulis nō repeto. ¶ † Quinto limita quando res legata tranit directo in legatarium tūc nuda z simplex, phibitio de non alienando non vz neque tenet vt hoc tex. sec⁹ quando debet capi de manu heredis: quia tunc heres tradit legatario sub illa conditione si non alienauerit z isto casu bñ vz. l. Titio. in prin. z ibi Bart. j. de condi. z demō. Idem Bar. hic in. vi. oppo. q2 licut nuda conuentio contrahē
66 tium p̄hibitiua alienationis vz z tenet. l. ea lege. z ibi gl. C. de condi. ob. cau. Ita preceptum testatoris de non alienando nudum vz quando est exequendū via contractus per heredē. ¶ † Sexto limita quando talis prohibitio alienationis nuda fieret super reb⁹ alias prohibitis alienari z sic concurreret p
67 hibitio testatoris cum prohibitione legis. tūc vz cuius sit nuda: z impedit translationem dominij. d. l. ij. C. de vsuca., p eam. fm alium intellectū Imo. Raph. cu. z Alex. hic facit tex. in. §. sanctissimus. in ant. de non alie. z dixi latius. ff. ¶ † Septimo limita quando prohibitioni de non alie. facte sine causa nec respectu certe persone testatoꝛ adūceret certam penam. tunc tz alienatio valeret, tamen alienans incideret in illā penam. Ita limitat solus Raph. cu. hic per tex. in. §. fi. instit. de lega. z in. l. vni. C. de his q pe. no. vide tamē qō dicā in sequēti limitatiōe
68 ¶ † Octauo limita qñ testatoꝛ vetat rem alienari z alienantē priuat tūc vz preceptum prohibitū alienationis. Ita tz Angel. in p̄si. clxvij. inc. testatoꝛ in omnibus bonis suis. Contrarium z melius tenuit idem Auge. sibi ẓius in consi. cliij. incip. Andreas Petri monaldi. Motus q2 tz testatoꝛ priuauerit alienantem in casu quo alienauerit, tñ q2 testatoꝛ non designauit personam cui applicari vellet si ẓ fieret, tale preceptum est nudum. Ideo non vz nec tenet, vt hoc tex. ¶ Secūda regula text.
69 est vtilis z quotidiana † prohibitio testatoris de non alienando certas res. facta cum causa vel cōtemplatione certe persone vz z tz z impedit translationem dñi. Amplia istam regulā vltra ea q̄ dixi in tex. trib⁹ no. modis. Postea eam limita. xij. vel. xiij. modis. ¶ Amplia prīmo istam regulam multum no. vt procedat etiā qñ alienatio fieret inter ignorantes q2in re ex
a presse per testatorē prohibita alienari nō sustinet alienatio ex ignorātia partiū sicut sustinet in phibitione tacita q̄ resultat ratione fideicōmissi illa bñ sustinet inter ignorātes. text. est de hoc valde singu. in. l. fi. §. fi. j. de leg. ij. z qō ille text. non procedat quādo res est expresse prohibita alienari: tenet ibi Paul. de ca. sub dubio tñ forte. Sed ego addo Paul. de cast. istud clare
a firmante in cōsi. xvij. a inci. in causa que vertitur per me. idem tenet Alex. in. l. Marcellus. §. res que. s. ad tre. ¶ Secūdo no.
70 amplia. † q si aliquib⁹ est relicta certa res, puta dom⁹ vel fundus z cuilibet est phibitum partem suam alienare adiecta cā vel psona cui acqri debet quod etiā videtur phibituz alienari partem q̄ alicui obuenerit p ius accrescendi z sic non solum pars quam expresse habet ex testamento testatoris: sed etiam alia pars repudiātis q̄ sibi accrescit. Ita egregie no. Ly. Bal. Ang. Imo. z Alex. in. l. si non testō. per illum tex. C. de vulga. z pup. vbi dicunt p illū tex. ita fuisse determinatum Florentie. Idē tenet Bal. z Alex. in. l. si mihi z tibi. in prin. vbi dixi. ff. eo.
71 ¶ † Tertio no. amplia qō phibitus cum causa alienare fundū non potest etiam eum habere pro derelicto: q2 esset quedā donatio q̄ faceret illum occupanti. l. qō seruꝰ. z ibi Bar. j. de stip.
72 seruo. ¶ Limita † ista regulā sic ampliatā. Pro qñ alienatio fieret ex causa necessitatis ppter es alienū, z sic vt satisfiat creditoribus qñ nō subsunt alia bona ad solucōn, vt hoc text. i vlt.
73 parte. vbi late z no. Dixi. z. l. pet. §. prediū. j. de le. ij. ¶ † Secō limita qñ testatoꝛ q vetuit rē alienari cōtemplatiōe certe psone vsus est futuro subiunctiui, tūc nō impedit alienatio z sic translatio dñi. Ratio q2 tūc cum est pfecta alienatio z sic res in alium trāslata: tūc phibita est alienari q̄ fieri nō pōt. l. stich⁹ seruus. ff. de manu. testa. q̄ limitat oēs. ll. de hac materia loquētes ꝑm
74 Bar. hic i. vij. opp. fm vnā ei⁹ sol. ubi late dixi. ¶ † Tertio limita qñ testatoꝛ phibet expresse rē alienari z si alienauerit disponit qō deueniat ad Titiū z sic ad certam psonā. talis phibitio expssa bñ impedit translationē dñi ita loqtur text. hic. Secus si fiat phibitio tacite, puta lego tibi talē fundum z si eum alienabis volo qō deueniat ad seruū, q̄ casu tacite phibeo vt non alienes, tunc tacita phibitio alienationem z sic translationem dñi non impedit. gl. est no. in. l. cum pater. §. libertis. in gl. j. ff. de leg. ij. z ita loquit. d. l. stichus seruus. fm secundā solu Bal.
75 ff. vbi dixi. ¶ † Quarto limita quando prohibit⁹ alienare rē puta domum vel fundum extra familiam alienaret cum pacto quod incontinenti debeat restitui alicui de familia: q2 non dicitur alienatio extra familiam fieri que momento est penes extrancum duratura. argu. l. fina. §. fina. vbi textum. not. C. de bo. que libe. fm Ang. in. l. voluntas. in. fi. C. de fideicō. Tu cō firma vltra Ang. p tex. valde no. in. simili in. l. cogi. §. hic q̄ so-

¶ In consi. xvij. Adde q est in cōsi. cclvij. in prima parte cōsiliorum nono2 secundū statam papiēse.

76 lidū.j.ad tre. ¶† Quinto no.limita qñ ꝑma alienatio fieret ta personam permixtam puta in vnum ō familia tunc secundo loco posset postea simplicit alienari etiā extraneū ex quo res semel erit effecta alienabilis.l.pater.§.quindecim.j.ō le.ij po
77 nit Bar.j.i.j.q.extra gl.vbi pleni⁹ dicā. ¶† Sexto no.limita qō res exp̄esse ꝓhibita alienari per testatorē respectu certe ꝑsone vel cause pot tñ alienari ex causa dotis vel donationis ꝓpter nuptias.aut.res que.C.cōmunia de lega.Ita tenet Bar.in.ĥ.q.z eū eo oēs ibi indifferēter tra⁹ūt.ego ibi late dis
78 putabo istū artī.z tenebo ꝯrium contra omnes. ¶† Septimo not.limita z qñ alienatio fit cōtra verba ꝓhibitiua testatoris, sed tñ ratio z mēs ipius ꝓhibentis nō offendit ꝑ in not. casu determinat Bng.in cōsil.clxix.nec Sup pūcto suprascri-
79 pto. ¶† Octauo limita quando ꝓhibitio alienationis esset exp̄esse facta fauore z contemplatione familie:z omnes de familia consentirent alienationi z sic renūtiarent eorum fauori: tunc valeret alienatio.tex.est in.l.nihil.§.omnibus.j.e.z in.l.
80 pater.§.quindecim.j.de le.ij. ¶† Nono limita qñ qs est ꝓhibitus alienare extra familiā.Nā illis de familia quibus fuerit denuntiatū nolentib⁹ emere pōt postea vendere extraneo per tex.reputatū sing.in.l.qui Rome.§.coheredes.j.de ver.ob.q intelligit ibi Bar.sing.esse verum si solum esset ꝓhibit⁹ alienare extra familiā,secus si esset adiectū vt familie relinquere
tur vel similia verba: tunc nullo modo posset illud facere de quo tñ vide ibi plenius per Mod.p̄sertim per Alex.z per
81 Joan.de Ana.in cōsi.xlvij.inci.illud ꝓsupponit. ¶† Decimo limita qñ esset relicta alicui res sita in tam lōginquis partibus q̄ legatarī⁹ non posset de facili ea vti aut ex ea commodum ꝓcipere tūc nō obstāte ꝓhibitiōe testatoris pōt eam alienare,tex.est no.in.§.finaliter annale legatum.in aut.ō ecclesia.
ti.per quem text.ita limitat Bal.in lec.antiqua in.l.voluntatis.C.de fideicom. ¶ Sed caue q̄ ibi vī cas⁹ valde specialis ex quo non videtur posse argui ad ꝓsentem casum. Item ibi tex.requirit etiā consensum obligati,nec ibi interuenit ꝓhibitio testatoris de nō alienādo sicut hic.sed.l. simpliciter ꝓhibuit alienari res relictas ecclesie que lex,nō habuit notitia qō aliq̄ res esset in tā lōginqs partib⁹. Sed in casu nostro qñ testator scit sua rē quā legat esse in tā remotis partibus z tñ exp̄esse ꝓhibet eius alienationē nō videt qō tunc ratione distantie ꝯ voluntatē testatoris possit alienari.cogita tñ super
82 illo tex. ¶† Undecimo limita quādo alienatio esset ꝓhibita ꝑ testatorē cōtemplatione familie z non supereſſet nisi vnus de familia q̄ tūc res ꝓhibita alienari extra familiā posset per ipsam non alienari,ex quo nō supereſt qui alienationem possit
a revocare.ſm ¶Pau.de ca.in cōsi.xlv.a incip.vī dicendū qō dictus Christophorus de vbertis nihil tñ ad hoc allegat. Tu
a ¶ In cōsi xlv. Adde q̄ est cō silium primus in.j.vol. consiliorum novorum secundū stampam papiensem.
alleg.tex.in.l.mutatione.in.fi.j.de condi.z demonst.quem alle
83 gat Bar.hic in scōa oppo. ¶† Duodecimo limita qñ ꝓhibit⁹ alienare vēdere fructⁿ vel reddit⁹ seu cōmoditates rei ꝓhibite alienari ꝓ toto tpe vite sue:certe hoc pōt facere secundum Bar.in.l.codicillis.§.instituto.j.de leg.ĥ.Ultra Bart.
84 tu ꝓfirma per simile.Nā similiter † vasallus pōt alienare fructus seu cōmoditates rei feudalis ꝑ toto tpe quo feudū est penes eū duraturū et irrequisito consensu dñi ſm Bar.And.de Iser.z Jo.Alua.in.c.Imperialē.in prin.de ꝓhibi.feu.alie.p fed.
in.c.ĥ.§.ex eadē lege,cōtra Bal.in.c.j.§.aut si libellario.quibus mod.feu.amit.z in.c.que in ecclesiarum.de consti.z in.l.
85 communi diuidundo.in.fi.prin.C.commu.diuid. ¶† Tertio decimo limita quando alienatio fieret p̄sente illo z non contradicente cuius respectu facta est ꝓhibitio z in quē debet trāsferri res si alienet:q̄ sibi p̄iudicat ex quo est p̄sens z nō cōtradicit ꝓut est gl.ordi.in.l.cum ꝓponas.prima.C.
de pac.per quā gl.ita in specie tenet Lu.Ro.in cōsi.ccccxvij.incip.circa ꝓpositam consultationem.ad.fi.Sed tu caue qō illa gl.ibi communiter reꝓbatur ꝓut ibidem dixi.z dicit
Bal.in l.j.C.de bo.mat.er.quod illa gl.est communiter reꝓbata. ¶Quartodecimo z vltimo limita dictam regulam ꝓ
86 cedere † in alienatione effectuali quando secuta esset traditio alias secus ꝓut dixi.s.in tantum quod Bald.in.d.c.j.§.aut si libellario. tenet quod etiā per hypothecam sine traditione non dicitur cōtra fieri ꝓhibitioni alienationis.facit text.in
l.si in quorum.ff.de pig.sed cōtra istud vltimū videtur facere text.in.l.C.de reb.alie.z nō alie.in.l fi.ff.sed q̄.C.cōia de leg.z in.l.quidā in testamēto.in p̄i.j.de fideicū.lib.z in.ca.nulli.de
87 reb.eccle.nō alie. ¶† Ultra predicta qñ revocantur res alienate cōtra ꝓhibitionē testatoris que z qualia melioramenta sint soluenda alienanti declarat⁹ ¶Pau.de cast.in p̄cal.consil.
xvij.inci.in causa que vertitur parme ¶ In gl.an ver.bo.nam si heredis. In quantum Bar.reꝓbando vltra glo.secundum
88 intellectū faci. tale assūptū † q̄ testō⁹ non pōt ꝓhibere alienationē rerū heredis sicut rerū ꝓpriarū ꝑ tex.in.l.hīs seruum ꝓpriū.j.qui z a quib⁹.z in.l.si quis inglinos.§.j.ff.cod.
gl.in.o.l.heres seruū ꝓpriū.intelligit hoc esse verū: q̄ testō⁹ nō pōt ꝓhibere alienationē rerū heredis verū est vt ꝑ talem ꝓhibitionem impediat trāslationē dñij, tñ talis ꝓhibitio vī
vt ꝑ heredē ꝓhibitū debeat estimatio cuius cōtēplatione facta est ꝓhibitio.ꝓout etiā in simili ꝺt Bar.ff.in.vij.opp.d.
l.stichus seruus.j.de ma.testa.Ratio q̄ tūc fideicommissum fit super re heredis z sic super re aliena ergo debet estimatio
ꝓut etiā ibi dixi z firmat etiā Raph.Lu.hic. ¶ Sz aduerte qō ō istā cōclusionē Bar.stringit fortissimus text. in.l.si qs ita sit legatus.§.ꝓstitutū.j.de ma.test. vbi testō⁹ pōt ꝓhibere manumissionē serui heredis sicut serui ꝓpriū,z illum text. allegat Raph.Lu.hic ꝯ Bar.Alij nihil tangūt. ¶Ego alias saluando Bar.rndebā ad illū tex.altero de duob⁹ modis.Primodicebā cōcordādo.d.§.qō cōstitutū.cū.d.l.si quis inquilinos.§.j. q̄ ille. §.q̄ constitutū. procedit quo ad hoc vt hīs ꝓhibit⁹ teneatur ad estimationē:z ita declarat glo.ff.d.l.hīs seruū ꝓpriū.non aūt q̄ hīs ꝓhibeatur trāsferre z suum rei
ꝓpriē.Secōdo icebā.qō.d.§.ꝓstitutū.loquitur in exp̄ssa ꝓhibitione sed.l.si quis inquilinos.§.j.loquit⁹ in tacita q̄ venit i consequētiā. Et istud erat quātū poterat dici saluādo Bart.
¶Nunc neutra sol. placet nec tex.patītur,eo q̄ text.in.§.q̄ constitutū ꝓhibet seruū heredis ab ipso herede manumitti qñ heres fuit a testatore ꝓhibitus manumittere,z sic ꝓhibetur transferre dominium nec ad illū tex.potes aliquid dicere de estimatione ꝓout dicit gl.in.d.l.heres seruum ꝓpriū. Istud ostendo inexcitabiliter. Nā si verum esset qō ibi potuisset seru⁹ heredis manumitti non obstāte ꝓhibitione testatoris:
ibi nō posset tractari de aliqua estimatione soluēda per hīdē: q̄ nemo ibi est cui ōberet solui estimatio. Nā quidē ipsi seruo q̄ ipse nō est in aliquo dāmificatus ex manumissione,imo cōse quutus est maximū cōmodū libertatis. Nam etiā ipse heredi qui manumisit eo q̄ ipsi heredi a seipso deberi estimatio non pōt z sic in illo text.posito q̄ heres posset manumittere seruū cōtra ꝓhibitionē testatoris nō posset tractari de aliqua estimatio,q̄ nullus ibi est cui estimatio illa p̄stari possit z sic
ille tex.strictissimē ꝯ Bart.ꝯ Bar. etiā facit illud quod tenet ipsemet Bar.in.l.nemo pōt.s.eo.dum oppo.de.l.j.C.ō vsuf.
z ō.l.pe.C.vt in pos.leg.z reprehendit primā sol.gl.in.d.l.pe.
89 dum dicebat gl.† q̄ cautio de vtendo z fruendo arbitrio boni viri erat interponenda fauore heredis:ideo non potest per testatorem remitti. Bar.ibi reprehēdit q̄ testator ita potest
disponere de rebus heredis sicut de suis ꝓpriis. l. vnū ex familia.§.si rem.j.de leg.ij. Cōfirmatur q̄ sicut bona testatoris sunt tacite hypothecata legatarijs.l.j.C.cōia de leg. vidimus in.l.j.§.eo.Ita pōt testator facere vel in vltima voluntate vel per contractū q̄ bona heredis sint hypothecata ꝓ legatis ſm Ly.Bal.z Ang.in.l.assiduis.C.qui pot.i pig.hab.
z in.l.j.§.sol.mat Alex.in.l.si heredis seru⁹.s.eo.quāuis cōtrarium in hoc vltimo teneant Jmo.z ¶Pau.de Castr. in.d.l.si heredis seruus. ¶Bl.sequēs in verbo fideicōmissarij dicit in tres ptes. Jn ꝓima declarat tex. Jn scōa opp.z sol.
Jn tertia allegat cōcor.ad tex. ¶Extra gl.circa materiā bu-
90 ius.ff.Bar.formal xiij.q. Prima questio est an ꝓhibitiōe facta respectu certe ꝑsone sit alīq̄ remediū per q̄ possit fieri alienatio.z ponit duo remedia que effectualiter impugnat
91 vt hic ꝑ eū z in.le.peto.§.pdiū.p illū tex.j.de le.ij. ¶† Adde dictis Bar.circa primū remediū inquantū Bart.sub dubio forte tz q̄ sniā lata ꝯ ꝓhibitū nō p̄iudicabit illis quorū cōtēplatione facta est ꝓhibitio nisi sint citati per.l.in conceden
do.z melius i.l.sequen.que incipit in diē.j.de aqua plu.arce. ¶Contra Bar.in hoc tenēt indifferenter omnes hic,z Ang.
z Lud.in.d.l.in diē.vbi etiā Bar.met.sibi cōtrarius. Jnno.in l.decē.j.de verb.obl.eo q̄ ius defensiōis p̄cipiēr spectat ad ꝓhibitum alienare: vnde non sunt citandi qui in consequentiam vel secūdario ledi possunt.vt est glo.reputata sing.l. de vnoquoq;.in prin.in gl.ij.ad fi j. de re iud. Confirmatur secundum Rap.cu.q̄ isti quorū cōtēplatiōe facta est ꝓhibitio cē
92 sent legatarij seu fideicōmissarij,vt hoc tex.in fi.sed † legatarij vel fideicōmissarij nō sunt citandi quando iudiciū agitur contra heredē.l.si suspecta.z.l.qui de inofficio.ff.de inoff.testa.le.
si superatus.ff.de iudi.Adidē facit:q̄ in sententia que fertur cōtra institutū nō est necesse citari fideicōmissarium,vt est ter.
in.l.si patroni.§.fi.ſm vnā lecturā.j.ad Treb.z in.le.j.§.pe.z ō.de ven.inspi.Sicut quando iudiciū agitur cum herede substitutus nō est citandus ſm Bar.in.d.l.in diē.z est tex.de hoc
melior de iure in.l.ex cōtractu.j.de re iudi.z ita alias legēdo istam partē tenui hanc cōem opi.cōtra Bar.z cumulaui que dā alia similia ad idē. ¶Potes saluare Bar.cū quibus ab oībus

reꝓbatum

reprobatum z dicere q̄ omnia allegata i cōtrarium proceduṅt quo ad validitatē actus. Nā si valet act⁹ valet sentētia licet nō citēt illi quorū secūdario interest. d.l.si patroni.§.fi.z.d.l.§. pe.z fi.§.ō vē inspi.cū alijs in cōtrariū adductis. Aut † queri mus an fiat ꝑiudiciū illis quoz secūdario interest: qui nō sunt citati: z dicendū est q̄ nō: z ita ꝓprie loquitur Bar. hic qui dicit q̄ eis nō facit ꝑiudiciū, z ita formaliter limitat z distinguit d.Alex.in.d.l.de vnoquoq;.in vlt.fallen.z notabilius z pleni⁹ idem do.Alex.in cōsi.cxxiij.tertū volu.inci. in causa q̄ vertit inter agētes.i.iij. col.z licet ipse nō alleget. Idē no.tenet Jo. fab.in.§.licet autē.insti.de adop. Lu.ro.in.l.peregre.§.quib⁹ explicitis.j.ō acg.pos.can.in.c.humilis.de maio.z obe. ¶ Cō tra tñ istam fallen.z istam saluationem allego ter.fortiter strin gētē in.l.ex cōtractu.j.de reiu.vbi sentētia lata cōtra institutū non solum valet cōtra substitutum non citatum imo cōtra eum mādatur executiōi: z facit ꝑiudiciū q̄uis citat⁹ nō sit.d.Alexan.hic.rūdet ad illū tex.q̄ ille tex.intelligatur q̄n substitutus fuit citatus. Sed ꝓ certo ista est truffa. Primo est manifesta divinatio ad illū tex. Secō z fortius ille tex. esset penitus de in dubitabili: si substitutus fuisset citatus q̄ō sententia mitteret executiōi contra eū. dic ergo q̄ō ibi loquit in pluribus heredi bus eiusdē testatoris. vel in vno herede z alio substituto vbi ge sta cū vno herede debēt cōfirmari per aliū siue coheredē siue substitutū siue culpa heredis cōdēnati quādo agitur p crediti to testatoris. ¶ Circa scōm remediū Bar. † q̄ primo faciat vnā alienationē in personā permissam postea poterit simpliciter alienare p.l.pater.§.quindecim.j.ō leg.ij. Tamē subdit Bar. quod alio casu loquit ille.§.vt ibi patet. nec aliter declarat Bar. Ego alias declarauī Bar. velle dicere z adhuc ita declaro quod in.d.§ quindecim. est prohibitio non respectu certe persone: put Bar. hic formaz questionē, sed respectu certi generis personarū. vt.l.peto.§.fratre.j.de le.ij. vnde hic nō esset persona que posset prima vice licite accipere put in.d.§.fratre. q̄n prohibitio sit respectu familie posset primo alienari licite in vnum de familia quod nō cadit hic: vbi nō est nisi vna persona cuius cōtēplatiōe fit prohibitio. ¶ Reperio quod quidā q̄ viderūt scripta mea: reprehēdūt istā ōclarationē subtilē z colorā tō fallētā. Nā dicunt q̄ō si.§.quindecim procedit q̄ō prohibitio fit respectu certi generis ꝑsonarū puta respectu familie nec possit alienari extra familiam si aliēcē vni de familia z sic persone licite poterit postea passim z simplr alienari, a fortiori istud debet procedere in questiōe Bar. q̄ō do. phibitio fuit facta respectu certe ꝑsone puta titij: q̄ si alienatio fiat titio z sic licite z postea prohibitus ab eo redimat poterit a fortiori alie nare ex quo semel vendidit illi persone particulari: cui⁹ cōtem platiōe facta est prohibitio. Dic q̄ iste nullaten⁹ est casꝰ Bar. quādo prima alienatio fieret ipsi titio cui⁹ respectu particula riter facta est prohibitio z q̄ ista nō sit mēs Bar. ostēdo evidē ter. nā Bar. monetur quia ille cui debet acquiri potest dicere q̄ prima alienatio facta est ficte z sic sibi nō ꝑiudicat. l.nuda.§.de cōtrahē.emp.z.l emptor.§.de aqua plu.arcen. Certe istud nō posset allegare quādo sibimet fuisset facta q̄a sic allegaret turpitudinē suā cōtra.l.alias.§.de iurein.z sic Bar. loquitur. Quā do prima alienatio nō fit in eum cui dz acquiri sed fit alij. Dz istud nō potest fieri in casu ꝓsenti cum hic non sit alius in quē possit licite alienari nisi ille cui debet acquiri in casu alienatio nis. ergo Bar. optime dixit quod ille.§.quindecim nō facit ad casum nostrū. ¶ † Aduerte etiā q̄ ille.§.quindecim. loquitur q̄n prohibitio alienatiōis esset personalis z limitata ad portiō nē vnius tantū. Ideo si semel portio vni⁹ sit alienata vni de fa milia illa vacat eiuit causam prohibitionis ideo ille in quē est alienata illa pars potest postea eā etiā in extraneū alienare ex quo nō est prohibitus alienare nisi partē suā. Ita ꝓprie loqui tur.d.l.quindecim. sec⁹ quādo prohibitio esset simpliciter vel in rē q̄n plures essent simpliciter prohibiti alienare tālē fundū quia quilibet cēseretur prohibitus nō solū de parte sua sed etiā de illa quam habebit a coherede. z ita illū tex. declarāt Bar. z Imo.i.d.l.peto.§.fratre. Bar.ibi.l.volūtas. C.ō fideicō. Idē Bar.in.l.scevola.i.fi.j.ad treb.z no. Pau.ō ca.in.d.l.volūtas vbi dicit a se ita alias ō facto ꝓsuluisse. merito ergo Bar. hic dixit q̄ ille.§.quindecim. alio casu loquit ibi ptz z sic nō facit ad propositū nostrū z ita habes expeditā primā.q. ¶ † Secūdo querit Bar. an res prohibita alienari respectu ꝑsone vel cause possit alienari propter dotē vel donationē ꝓpter nuptias determinat simpliciter q̄ sic post Jaco.de are. per tria iura hic p eū allegata. z cū Bar. trāseūt idifferēter omnes hic. Idē tenēt Bal. z Soli.in.l.fi.in pe.q.C.de re.alie.nō alie.Cy. Bal. z Sa. in.l.volūtas.C.de fideicō. Pau.de ca.i cōsi.xiij.b inci.q2 p su ꝓscriptū eximiū ꝓsultō vbi ꝓ ista opi.addit aliā satis p suasiuā rationē de qua ibi per eū. Idē tenet do.Alex.in cōsi.lvj. primi vol.inci. ꝓsideratis verbis testamēti q̄ō est error de duplicatum in cōsi.clxxv. Clib.ij. vbi limitat nisi indui. nō esset facta prohibitio etiam ex causa dotis. facit.§. sanctissimas.j aut. de alie.z emphyt. col.ix. ¶ Intēdo istū articulū bene z diligē ter excutere. Ꝓ o † ista cōi opi. soleo allegare q̄ in fortiorū terminis tenet Alb. de ros. in.j. parte statu. In q̄ō. cxlvij. q̄ incipit, statuto regis z regni Aragonie. vbi refert de facto fuisse aliā questionē lōgo tempore venti tatā i curia romana sub istis terminis. Statuto iurato inclyti regni Aragonie cauebat q̄ ter. non posset alienare aliqua immobilia regni nisi ꝓ inclytus filijs infantibus, vel nisi ex causa necessitatis regni. pestea ter. q̄ ita iurauerat: ꝓ matrimonio cōtrahēdo immobilia donauit regine: fuit dubitatū an poterit. z quātū attinet ad prefēs ꝓpositū determinat Alb. de ros. q̄ō hic. per tex.in.d.aut. res q̄ z in corpore vñ sumitur. C. cōia de lega. q̄ō est valde no. ad ampliationē illi⁹ aut. q2 in ꝓdicto casu erat expressa, phibitio alienatiōis a statuto etiam iurato, z tñ ꝑmittitur alienatio cā matrimonij ergo idem in casu presenti. ¶ Secūdo ꝓ ista cōi sententia fortiter facit: q2 ista questio z iura allegata per Bar. ꝓcedūt quādo nō erāt alia bona ex quibus mulier posset dotari: nisi ille fundus qui esset expresse prohibitus alienari ſm Cy. z Sal.in.l.volūtas. C. de fideicō. Sal.in.l.fi. C ō pa.inter em. z vēdit. z do. Ale. hic. Si ergo nō posset cōstituere dote de fundo prohibito alienari, z nō esset alia bona: ista mulier remaneret dotata, z cōsequēs sine dote nō de facili reperiret maritū: quod nō est presumēdū fuisse de mente testatoris prohibentis alienationem † q2 in quacunq; generali prohibitione facta p testatorē non ꝑsumitur cū cog tale de isto casu speciali dotis quē casum testator verisimiliter in specie nō prohibuisset. arg. l.generali. C ne fideius. do. dē. z q̄ vult gl.i.l. tale pactū. §. fi. ō. de pac. z ad hoc cōfirmandū solebam alias quedā addere q̄ nō curo nūc repetere. ¶ Ista est cōmunis sētētia z habet magnā equitatem ne mulier indotata remaneat. Ideo etiā si articul⁹ esset dubius in ambiguis ꝓ o dote est iudicādū. l.in ambiguis ō. de iu. do. quāto fortius in casu presenti in quo cōmunis opi. est ꝓ o dote. ¶ Cōtrariū opi. tenet solus Bal. mo z suo sibi contrari⁹. in.c.j.§. donare. qualiter olim feu. pote. alie. Motus bono fundamento: quia dispositio dicte aut. res que. nō habet locū in reb⁹ expresse ꝓhibitis alienari per testatorē: ꝓout est questio nostra, z credo q̄ō in hoc dicat veritatē: quia cū illa au thē. sit † exorbitās a reg. iu. communis nō debet extendi extra casum suū. l. ius singulare. ff. de legi. q̄uis ad hoc ylt⁹ rē spōdeat do. Alex. q̄ cū cōtineat causam fauorabilē debet extēdi ad casus similes per glo. Barto. z docto. in.l.si cōstante. i fr. q. prime partis. ō. solu. matri. ¶ Ista sunt que reperio tacta i hoc quotidiano articulo. Ego tenui z teneo contra istam communē sententiā quod q̄n testator expresse z nominatim prohibuit alienari talē fundū: quod nō possit per prohibitū alienari ex causa dotis vel donationis ꝓpter nupt. eo q2 tria iura allegata per Bar. nō loquūtur in expressa prohibitiōe sed in tacita a que resultat ꝓpter grauamen fideicōmissi: ergo illa iura nihil 100 penit⁹ faciūt ad ꝓsentē questionē. Nā clarū est q̄ō † fortior est expressa prohibitio testatoris quā tacita patet: q2 phibitio expressa testatoris reddit alienationē ipso iure nullā z impedit translationem dominij: z alienantem tanq̄ indignū repellit a revocatione rei alienate. Sec⁹ est in omnibus istis quādo solū est tacita prohibitio ratione fideicōmissi. gl. est ordi. z ap. ꝓbata in.l.cum pater.§.libertis.in.gl.i.j. de le.ij. Bar. hic.i.ij. col. ¶ Cōfirmo q2 phibitio tacita que resultat ratiōe fideicōmissi facit vt alienatio inter ignorātes facta valeat, vt est ter. reputat⁹ sing.in.l.fi.§.fi.j. de leg.z tñ sec⁹ est q̄n est expresse phibita alienatio: tunc non valet etiam inter ignorātes ſm Pau. de ca. ibi z expresse in cōsi.xvij.inci.in cā que vertit parme.in.xl. col. domi Alex.in.l.marcellus.§.res que.j.ad tre. Cū ergo fortior z efficacior sit expressa phibitio testatoris q̄ tacita, ergo tria iu b ra allegata per Bar. que solū loquūtur in phibitiōe tacita resultante ratiōe fideicōmissi nihil faciūt ad.q. nostrā que log tur q̄n fundus est prohibitus expresse alienari z nulla lex in mūdo permittat alienationē ex causa dotis q̄n alienatio est expresse phibita. ¶ Et per hoc apparet non obstare illud q̄ dicebat do. Alex. q̄ dicta aut. res que. cōtinet casū fauorabilē dotis: ergo debet extēdi ad istū casum quia istud dici nō potest: nā isto mō fieret extēsio a minori ad maius a tacita prohibitiōe ad expressam quod nullatenus est dicēdū z sic apparet quod tres leges allegate p Bar. nihil faciūt. ¶ Secō q̄ō nihil faciāt ostēdo z ista est mera veritas quia illa tria iura loquūtur quando prohibitio fit q̄naliter z tacite ꝓpter grauamē de restituēdo heredi tatē vel partē ꝓpter q̄ō grauamē tacite prohibet alienatio: ſz c q̄ō Bar. loquitur q̄n prohibitio de nō alienādo fuit spālis z nō in genere. Itē sunt expressa in certo fundo ergo talis phibitio

a ¶ Vbi dicit. Addō q̄ Pau. ō cas. hic etiā tz in cōsi. lxxvij. inc. Ultis z cōsideratis omnibus que in puncto. in. j. parte consiliorū antiquorū ſm stampā papiēsem. Et duplica to in ij. vo. ipſ. ccc.

b ¶ In consil. xiij. Adde q̄ est i cōsi. lxxc. in. i. pte cōsil. antiquorū ſm cūdum stampam papiensem. Et adde q̄ hanc opin. sequitur etiā do. Frā. cur. in consil. vj. colū. v. circa medium.

c ¶ Cōsi. cxxv adde q̄ō est i cōsi. xxiij. i. volu.

specialiter ꝛ exꝑsse facta in certa re ꝺ̄ lõge plꝰ operari q̄ꝫ generalis ꝛ tacita ꝓm Bar.i.l.quidã.§.fi.j.ad tre. ¶ Tertio q̄ tria iura allegata per Bart.nihil faciãt ostẽdo qꝛ loquũtur in ipsis liberis istitutis ꝛ immediate grauatis fideicõmisso ꝛ sic tacite ꝓhibitis alienare quibus bene ꝓmittitur alienatio ex causa dotis vel donationis ꝓpter nuptias.ita ꝓprie loquũtur aut. res que.ꝛ alia duo iura Bal.sed questio nostra loquitur ꝺ dote vel donatiõe ꝓpter nup.nõ quidẽ persone ꝓhibite alienare ſꝫ ei⁹ filie:qõ ostẽdo quia si pater vel alius qui tenebat dotare filiã eam instituisset heredem ꝛ ꝓhibuisset alienare fundũ certe talis mulier posset alienare ꝓ dote qm̃ nõ haberet alia bona ad dotẽ.Istud ꝓbo nõ per il.Bar.que nihil faciũt:sed per text.exꝑsse in isto.§.nostro.in fi.vbi est tex.qõ ꝓpter eos alienum,ꝛ sic ꝓpter creditores testatoris possũt alienari res specialiter ꝛ cũ causa ꝓhibite alienari.Sed sic est q̄ pater tenet ꝺotare filiã saltẽ offꝯcio iudicis.l.q liberos.ff.ꝺe ri.nu.l. obligamur.§.lege.ꝛ ibi Bar.ff.ꝺe actio.ꝛ obli.ꝛ.l.fi.C.ꝺ̄ ꝺo.ꝓ miſ.ꝛ ideo pater ꝺicitur quasi ꝺebitor filie in ꝺote.vt est gloſſ. ꝛ ꝺ.in.l.mulier.§.cũ ꝓponebatur.i.gl.fi.j.ad tre.ꝛ talis ꝺos est sicut ea alienũ reſpectu patris ꝓm Bar.in.l.a filia.in ꝓin.j ad treb.ergo apparet quod in istis terminis nõ ꝓcedit questio Bar.quia esset casus hic.vll.Bar.nõ tẽdũt ad hoc. ¶ Cõfirmatur per illud quod ꝺixi in tex.in not.ꝺe legitima quã fili⁹ potest ꝺetrahere ꝺe re ꝓhibita alienari q̄m nõ supersunt alia bona,ꝛ bonũ est argumẽtũ ꝺe ꝺote ad legitimã,vt per Bar.i.l. titio cẽtũ.§.titio genero.in vlt.col.j.ꝺe cõꝺ.ꝛ ꝺemon.Et sic ex istis tribus fundamẽtis apparet q̄ iura allegata ꝑ Bar. nihil faciũt ad questionem ꝓsentem. ¶ Et si tu subtilis ꝺiceres q̄ forte Bar.voluit ponderare rationẽ illoꝝ iurũ vꝯ rationẽ.l. mulier.§.cum ꝓponeretur.j.ad treb.ibi mulieris pudicitie, ꝛ patris voto cõgue bat ꝛ rationẽ quam assignat tex.i.ꝺ. aut. res que.ad fin.ibi ea enim que omnib⁹ cõiter ꝓsunt his que quibusdam specialiter vtilia sũt ꝓponẽda sunt,qꝛ ꝺico quod et ã ille ratiões nõ faciũt ad ꝓsentẽ questionẽ Bar.eo qꝛ fundatur in ꝓsumpta volũtate defuncti:ergo nõ loquũtur ĩ ꝓsenti casu qñ exꝑsse apparet ꝺ̄ volũtate testatoris exꝑsse ꝓhibentis alienari cẽtum fundũ qꝛ in claris nõ est locus cõiectu ris.l.continuus.§.cũ ita.in fi.j.ꝺe ver.ob. ¶ Cõfirmo optime per illud qõ ꝺicit Bal.i.l.nulla.C.ꝺe in.ꝺo.ꝺũ ꝺicit gl.ibi esse notandum q̄ contractus inter vivos nõ recipiũt interpretationẽ ꝺicte aut.res que.ergo vult qõ.ꝺ.aut. sit fundata i ꝓsumpta mẽte testatoris. ¶ Pro eadem sentẽtia Cõtra Bar.ꝛ omnes adduco forte fundamẽtum.† nam fortior est ꝓhibitio alienatiõis que fit a testatore in vltima volũtate quã illa que fit per cõtractus iter vivos.istud assumptũ ꝓbo ꝺupliciter. nã ꝓhibitio alienatiõis exꝑssa facta a testatore impedit alienationem ꝛ translationem ꝺominij per gl.ꝺ.ꝛ approbatã in.l. cum pater.§.libertis.j.ꝺe le.ij.ꝛ ꝺixi.§.late.sed ꝓhibitio alienatiõi ꝙque fit per viã cõtractus non impedit trãslationem ꝺominij:vt tenẽt gl.Bar.ꝛ omnes i.l.ſi ita quis.§.ea lege.j.ꝺ̄ ver. ob.ꝛ in l.ea lege.C.ꝺ̄ cõꝺi.ob cau.Bar.statim.j.i.iij.q.vbi ꝺicam.Secundo ꝓbo assumptũ.Nã res ſubiecte restitutiõi ꝑ viam vltime voluntatis in effectu alienari nõ possunt.l.ij.§.pẽ. C.commu.ꝺe leg.l.marce.§.res que.vbi no.j.ad treb.ꝛ tñ res ſubiecte restitutiõi per viã ꝓcꝰ possũt effectualiter alienari.l. ſi.ccxlv.§ inci.vltis ſcripturis mihi trãſmissis.in.vij.co.ergo multo fortius quãꝺo est exꝑssa ꝓhibitio alienãꝺi per viam vltime volũtatis,ꝺebet impedire ne possit in ꝺotẽ ꝺari.ꝛ istam puto esse veritatẽ cõtra comunẽ sententiã. ¶ Tertio querit Bar.an valeat statutũ ꝓhib.hẽs alienationẽ immobiliũ in nõ ſubiectũ.ꝛ tenet q̄ valeat quo ad laicos forenses sed nõ q̄ntũ ad clericos seu ecclesiasticas ꝑsonas. ¶ Circa ꝓmũ q̄ tale statutũ valeat ne bona immobilia possint alienari in forenses laicos est cõmunis opi.cũ Bar.ꝑsertim ꝑ tex.quẽ ipse allegat in.l. ſi ẽptiõ.ff.ꝺe cotrahẽ.emp.ꝛ ibi Bar.Bal.Sali.ad hoc no.illũ tex.ꝛ in.l. ꝺudũ.C.e.Bal in.l.q.in fi.§.ꝺe iur.om.iud ꝛ in.ꝺ.l.ea.l.ꝛ ꝺiffuse.ꝺ.Alnd.barba.in repe.rub.extra ꝺe re.ec.nõ alie.vbi ponit multas limitationes ad ꝺictũ statutũ. ¶ Licet omnes ita transeant ꝛ ita ĩdubitanter sit tenendum:in cõtrarium tñ allego tex.in l q̄.in ꝓin.C.ꝺe ꝓe. ã q̄ reb⁹ nauicu li.j.vbi ca principa.ꝺicit text.quoniam intercipere contractum emẽꝺi ꝛ vendẽꝺi ius ꝓhibet ꝛ sic nõ est licitũ per statutũ tollere facultatẽ emẽꝺi ꝛ vẽꝺẽꝺi.Bar.ibi ad hoc põderat illũ tex.ꝓ ita cõem decisionẽ scribẽ.hic.ꝛ rñdẽt qõ illa fuit cã impulsiua quare imperator ibi inoluit ãnullare ꝓtractũ ꝺe rebus nauicularũ qꝛ nõ est fas,nec est licitũ ꝑ statutũ tollere facultatẽ emẽꝺi ꝛ vẽꝺẽꝺi nõ tñ negat ille tex.quin ꝑ statutũ potuisset annullare si voluisset.ꝺ.l.ſi in ẽptione.§.j.Sed nõ insistã in hoc qꝛ intẽ ꝺo plenius exꝯtere sequẽtẽ passum. ¶ Circa secũꝺã conclusionẽ Bar.in qua tenet Bar.nõ valere statutũ laicoꝝ ꝓhibẽs alienationẽ imobiliũ in ecclesias vel monasteria,eo qꝛ esset ꝓtra priuilegia indulta ecclesiis,que habẽt q̄ solo ꝓtu trãsferẽ ꝺñiũ sine traditione.l.fi.C.ꝺe sac.sã.ecc.ergo tale statutũ ꝺꝛ cõtra libertatẽ ecclesiasticã ꝑ ꝓsequẽs est nullũ.ꝛ cũ Bar.trãseũt indifferẽter oẽs hic.ꝛ Bar.in.ꝺ.l.fi.C.ꝺe sac.sã.ecc.ꝛ in.l.fi.C. ꝺe exac.tri.li.x:cũ alijs bicadductis ꝑ.ꝺ.Alex.ꝛ nõ eũꝺo per medicata suffragia,ꝑ ista cõclusione Bar.ꝛ cõi videtur tex.factus ꝓpter hoc in.c.fin.ꝺe immu.eccle.in.vj. ¶ Sed rõ Bar. videt bona:ꝓout eã repꝛhẽdũt Raph.ful.ꝛ Paul.ꝺe ca.in.ꝺ. l.fi.C.ꝺe sac.sã.ec.Nã q̄ possit vẽꝺi ecclesie,istud nõ est priuilegiũ imo est ꝺe iure cõi,ſꝫ q̄ ex vẽꝺitione trãsferatur ꝺñium sine traditione istud est bene priuilegiũ.Ideo.† si fiat statutũ qõ res immobiles nõ possit alienari in ecclesias,istud nõ est ꝺ̄ priuilegiũ ecclesiarũ,vt ꝺicit Bar. nã esset contra priuilegiũ qñ fieret statutũ q̄ in ecclesia nõ trãseat ꝺñiũ ipso iure sine traditione: ꝛ ſꝫ ipsi nõ ꝺicant,añ eos istud fundamẽtum ꝺ̄ Bar. adducit Ange.in cõsi.xlviij.inci.quidã Frã.ꝺe Florẽtia. ¶ Sed ab ista impugnatiõe ego ꝺefendo Bar.ꝺuplicit rñdẽꝺo. Et primo ꝺico Bar.cogitasse q̄ istud priuilegiũ saltẽ venit in ꝙsequtiã ꝑcꝰ emptionis ꝛ vẽꝺitionis.si ergo ꝓhibeatur ꝓctus ne possit vẽꝺi ecclesie,ergo etiã ꝓhibetur idud priuilegiũ in cõsequẽtiã veniens.Secundo ꝛ fortius ꝺefendẽꝺo Bar.si illa ꝺicatur esse ꝺ̄ libertatẽ ecclesiasticã q̄ statuũtur cõtra priuilegia cõpetẽtia ecclesiis,q̄to fortius q̄ statuuntur ꝓtra ea que cõpetunt ecclesiis ꝺe iure cõi cũ sit regula trita† q̄ fortꝯ sit illud q̄ cõpetit ꝺe iure cõi q̄ illud qõ ꝓpetit ꝺe iure speciali.§. qꝛ vero verisimile. i fi.ff.auf.ꝺe nõ alie.col.ij.si ergo ꝺ̄ ſꝫ libertatẽ ecclesie q̄ statuitur ꝺ̄ illud qõ cõpetit ecclesiis ex priuilegio ꝛ sic ꝺe iure singulari,quanto magis qñ statuitur ꝺ̄ ecclesias in eo qõ habent ꝺe iure cõi qꝛ fortꝯ est illud qõ habẽt ꝺe iure cõi q̄ illud q̄ habẽt ꝺe iure singulari.ꝛ ita habes ꝺefensatã sententiã Bar.ꝛ coem a quo in cõsulẽꝺo ꝛ iudicãꝺo durũ eẽt recedere† ũ in ꝺubijs tenẽꝺa sit opi.q̄ fauet ecclesie.l.fit ꝓsone.ff.ꝺe religio.ꝛ sump.fune.c.fi.ꝺe re iu. ¶ Licet ista sit cõis sentẽtia,ego ꝛper tenet cõtrariũ q̄ imo tale statutũ valeat ꝓhibens alienari res immobiles in nõ ſubiectũ potestati ꝛ sic in ecclesias vel ecclesiasticas ꝑsonas,ꝛ referã oẽs qui tenẽt contrariũm. ¶ Contrarium in primis tenet Ja.but.in.l.assiduis.C.q potio.in pig.hab.ꝛ in.ꝺ. authẽ.cassa. Motus viuo ꝛ claro fundamento quia tale statuꝫ nõ ꝺisponit ꝺirecto in clericos,ſꝫ ꝺisponit i ſubditos laicos ꝓhibẽꝺo ne ſubditi laici possit alienare res ĩmobiles i ecclesiã. ergo cũ statutũ ꝺirecto ꝺisponat i ꝑsonas laicas,ergo ꝺebet valere.Tamen ad istud fundamentũ rñdent Ange.ꝛ Flor.hic in fi.eo.qꝛ tale statutuꝫ videt fieri in fraudẽ ecclesiastice libertatis ꝛ ad eã cõprimẽꝺam.q̄ nõ videtur posse fieri per no.per Bar.in.l.j.§.q̄ bonozãde.ff.qua.re.act.nõ ꝺa.per Inn.in.c.nouerint.ꝺe sent.exc. Super isto fundamẽto non facio m agnum capitale. ¶ Adde etiã q̄ ꝓtrariũ in terminis tenuit Bal.in c.clerici.ꝺe iud.vbi quẽrit an statutũ exꝑsse ꝓhibẽs res immobiles posse alienari in ecclesiasticas ꝑsonas,valeat,ꝛ an cẽseatur ꝺ̄ libertatem ecclesie,refert quod in hac questione laudabilis memorie ꝺo.Signoꝛo.ꝺe homeꝺe.ꝺ̄ Mediolano post ꝑlixas allegationes ꝓꝛ cõtra finaliter cõsuluit in conſi.xix.q̄ tale statutum valeat ꝛ sit iuridicum,ꝛ nullatenus sit cẽsendum contra libertatẽ Ecclesie,eo quia fuit conditũ ꝓpter publicũ ꝛ cõe bonum,ne immobilia trãseant ad ecclesias.cum non possint postea alienari ꝓ necessitatibus ciuitatis, nec publicis functionib⁹ grauari.aut.item nulla communitas.C.ꝺe epi.ꝛ cl.c. non min⁹.ꝺe immu.eccle. ¶ † Scꝺo qꝛ quilibet priuatus potest imponere legẽ rei sue ne trãseant in ecclesias.l.ſi ita quis. §.ea lege.cũ gl.j.ꝺe verbo.obliga.ergo multo fortius statutũ. vt est gl.in rubꝛi.C.ꝺe decre.decu.li.x.allegat etiã tex.in.c.j.§. ꝺonare.in verbo aut ꝓ anima iudicare.quali,oli feu.pote.alic. ego cõfirmo illud fundamentũ.ꝺ.Signo.melius q̄ ipse adducat.Nã priuatus põt ꝑ pactũ facere ne fundus quẽ vẽꝺit ullo vnq̄ tẽpoꝛe efficiatur sacer vel religiosus,ꝛ sic ne ullo vnq̄ tẽpoꝛe trãseat in ecclesiã.text.est in.l.ſi.C.ꝺe pact.inter empto.ꝛ vẽꝺito.Si ergo istud potest fieri per pactũ priuatorum, ergo lege fortiꝰ ꝺebet posse fieri per statutũ laicorum: quia non est ꝺubium q̄ lõge plus potest statutum q̄ cõuentiones priuatorum

l.non est

l.non est singulis.ff.de reg.iur.Bar. in l.alia. ff. elegante. ff. sol. ma. ¶ Tu aduerte q̄ Bal.in d.l.fi.C.de pac.inter emptorem & ven.perpendit de illo tex.& rñdet q̄ aut.cassa.hz locū in statutis vniuersū, & vniuersaliter factis in derogationē libertatis ecclesiastice illa nō valēt.secus est in pactis pticularū factis sup vna re immobili vt ibi.tu potes aliter rñdere sm glo. cōiter approbatā in d.l.fi.q̄ intelligit istū tex.& vult q̄ nō obstāte tali prohibitiōe poterit illa res alienari p ostrueda ecclesia lz quiēs teneat ad interesse, ita intelligit illū tex. Bald. ibi & oēs sequunt.& ita illū tex.in illa l.fi.in alio ppōsito intelligit Alex.hic.vbi similiter rñdet nō in ista questione sed in alia q̄ nō obstante tali pacto poterit talis fundus alienari in ecclesia vel p ecclesia facienda, lz tū ꝫ faciens tenebitur ad interesse.& dum Bal.allegat Signo.in consi.xix. & in consi.xcj. incip. statuto ciui. Mediolani cauetur q̄ nullus eādem opin. tenuit Bal.in rep.magna.l.cūctos populos. de sum.tri. & fid. cath.& ibi rñdet ad d.l.fi.C.de sac.san.eccle.allegatā per Bar. q̄ ibi ecclesie cōceditur priuilegium post contractum factum cum ecclesia,naz tunc est priuilegium ita in acquisitione dñij sine traditione, Sed q̄ contractus non est validus, & in casu precedenti ppter statutum annullans tunc ecclesia nō hz priuilegium:ergo statutum non vr̄ contra libertatem ecclesiasticā.

¶ Adde p ista parte bene facere illud q̄ no.tenet Bal. in ru
113 bri.extra de consti.vbi tenet valere statutum laicorum: † q̄ ecclesie nullo tpe possint prescribere res immobiles laicorum ne ciuitas perdat datia,& collectas ad quas non tenentur ecclesieq̄ tale statutum respicit q̄renda.sec⁹ esset in iam q̄stis an statutum sit eum. ¶ Ad idem facit q̄ tz idem Bal.in c.q̄ in ecclesiarum.de consti.q̄ licitū est Laicis defendere suas iurisdictiones in acquirendis,sed non in acquisitis ecclesie.& ideo possunt Laici p eor statutū prohibere alienationē rerū tributariarū vel collectariarū in clericos vel ecclesia,ne fisc⁹ careat subsidio collectarum.facit quod tz Bar.in l.rescripto.ff.ff. & mu.& hono.& q̄d tenet Bal.in c.cum venissent.de eo qui in pos.
114 & semp putauī q̄ ista opi. sit verior in iure. ¶ † Quarto que
9 rit Bar.an p contractum ª possit prohiberi alienatio & an sit dare remediū p q̄d prohibitio in ptractu impediat trāslationē dñij dic vt per Bart.hic & in l.qui absenti. ff. de acquir. pos.cū gcor.traditis per Alex.hic ibi.& habes text. in c. Raynal.in verbo transferende in alīū.& ibi Bal. ad hoc no.de test.

¶ Tu ex dictis Bart.habes regulā & tres fallen. Regula est
115 ſq̄ in contractib⁹ prohibitio alienationis nō impedi trāslationem dñij quāuis contrafaciens incidat in penā cōuentam vel teneat ad interesse.ratio huius regule est:q̄ voluntas cōtrahentiū sola nō est sufficiens ad translationem dñij inducendā.l.traditionibus.C.de pac.p consequens nō etiaz sufficiens ad impediēdū trāslationem dñij.lz q̄ acquirens promisit nō alienare & sic pmissū factū:ergo si cōtrafaciat succedit obligatio ad interesse.p regulā.l.stipulationes non diuidunt.in ver.
116 celsus.ff.de verb.ob. ¶ † Hic infert q̄ cū in vltimis voluntatibus trāsferat dñiū sine traditiōe. l.a Titio.in fi.ff.de fur.& l.cū heredes.ff.de acq. poss.certe sīr p prohibitionē alienatiōis in vltima volūtate impedit trāslatio dominij,vt est gl.ordi.in l. ca
117 pater. ff. libertis.ff.de le.ij.& dixi.s. ¶ † Hinc etiaz est q̄d lz in cōtractib⁹ p cōditionē extinctiuam nō trāsferat ipso iure dominiū sec⁹ tū est in vltimis voluntatibus per rōnem pdictam Ita no.tenet Bar.in l.ff.de condi.& demon.in ver.ij.prin.quero de natura aduerbiorum. Quas alias rōnes assignaui alias legendo istam partem potes per te videre. Ista plus placet.
118 ¶ † Limita istā regulā. Prima fm Bar. hic q̄n alienatio est irreuocabilis vt est in libertate tunc per contractum impedit trāslatio dñij,& sic datio libertatis:q̄ sicut difficil⁹ reuocat libertas semel data ita facil⁹ ipedit ne pstet. tex.est in l. ea quidē.C.si manc.ita fue.ali.& text.in l.seruus si hac. l.j.de manu.& tex.in l.ille seruus.ff.ff.j.q̄ aqui.& per hoc dicit Bar.se putare idē esse in quacūq̄z alienatione irreuocabili p eādē rōnē, & aliter non declarat. Tu declara in specie put declarat idem Bar.in d.l.fi ita q̄.ff.ea.l.in j.q.ad fi.& in l.ea lege. C. de cōdi. ob cau.si alienās faceret pactū emēdi de nō faciendo rē vēditā sacrā vel religiosam vel de non faciēdo ibi ecclesiā:q̄ ista est ir
119 retractabilis:q̄ res semel effecta sacra nō pō ampli⁹ ad pro phanos vsus reduci.l.inter stipulātes.ff.sacram.j.de verb. obl.

Ideo tūc impedit trāslatio dñij:q̄ est eadem rō prout in liber
120 tate. ¶ † Adde q̄d cōtra istā illationem Bar. viget fortiter tex in l.fi C.de pac.iter emp.& vē.& in ꝟbo humano iure exime re,tū:gl.vbi cōiter approbata q̄ dicit q̄ nō obstāte tali prohibitione pōt res alienari vt efficiat sacra vel religiosa, sed ad
nanus tūc teneat ad interesse fm Alex.hic,q̄ dicit q̄ ad tert. in d.ea quidem,potest rñderi vt ibi per gl. vel vt per Bal. in d. l.ea lege. Tu adde vltra Alex.,gña.ius exēplū q̄d tradit Bal. in.d.l.ea lege.in quarta fallētia,vbi generali⁹ dicit q̄ prohibēs per pacto alienare nō pōt rem factā vel religiosam facere. Et sic Bal.intelligit etiam quando pactū fuit simpler, & nō in specie fuit dictū ne posset rē sacrā vel religiosam facere, tunc etiā non poterit rē sacrā facere vel religiosam:prout ppie loquit d.l.ea quidē.sed istud etiā vr̄ reprobare Bal.per text. quē sibi ascribit Alex.in.d.l.fi.C.de pac.inter emp.& ven.ite q̄ istud nō est pro
121 prie alienare sed potius Deo assignare cuius proprium est,& sup per hoc reliquit cogitandū. ¶ † Secdo fallit secm Bar.q̄d apponens pactū de non alienādo in cōtractu reseruaret sibi ius reale iure phibita alienari: q̄ reseruatio illius iuris realis impedit translationem dñij per.l.creditor.ff.ff.fm lectu. pisa.s. de distr.pig.qui text.est ad hoc singul. fm Jmol.hic. & in l. qui rome.ff.coheredes,ff.de verb.ob. ¶ Ex hoc sumit Jo.de Imo.bo nū remediū in practica ad.l.emptorē.cū sim. C. locat. vbi dicit
122 † quod emptor & sic singularis successor nō tenet stare colono. Nam istud est verū nisi cōductor apposuerit pactū q̄ non debeat talis res locata in alīū alienari,& si contrafiat alienatio sit a nulla,& pro obseruātia promissorū obliget oīa bona, & speciāl illam domū cōductā,nā tunc non poterit transferri dominiū in emptorē ad preiudiciū cōductoris nō ꝟsentiētis, & ideo nō poterit expelli de domo cōducta.& dicit Jmol.se allegasse & obtinuisse in practica.idē tenēt Jme.& Mod.in.l.qui absenti.ff.ff. ad fi.ff.de acq.pos. Bau.de ca.in.l.merces.ff.ff.s.loca. Alexā.in
123 l.fi filio.ff.ff.s.sol.mat. ¶ † Tertio fallit fm Bart.q̄n pactum prohibitorium alienationis appositum in cōtractu habet naturam resolutiuā cōtractus,& traditionis, tunc impedit trāslationem dominij,vt q̄n emptor promittit vēditori nullo vnq̄ tēpore alienare rē venditā,& si cōtingat eū deuenire ad aliquē actū alienationis:eo ipso res reuertat ad venditorē p quo cōstituit se in illum casum predictā rē precario nōe ipsius possidere tunc q̄ primū emptor incipit alienare dñium reuertit ad vēditorē,ergo pt̄z q̄ nō pōt in alīū transferri per doc.glo.no.ff.ff.& ibi Bar.ff.de dona.idē tenēt Bart.& alij in.d.l.qui absenti. ff.ff. ¶ Tu aduerte inq̄ eū subdit Bart.q̄ verba Odof.nō sunt necessaria q̄ si deueneris ad aliquē actū alienationis ꝛc.Hā dicit Bar.q̄ si solū diceret si alienabit q̄ primum incepit alienare statim trāsfertur dñium in emptorē. Ad hoc corrupte allegat.l.fideicommissa.ff.ff.de fideicō.liber.debuit alleg.text.in.l. cū fidei heredis.& in.l.quidam in testō.e.tit.facit.l.interdum.s. quib.mod.vsufr.amit.secus si in pacto diceret si alienaueris: tūc requirit pfecta alienatio.l.fi chus seru⁹.ff.de manumis. test. ¶ Aduerte q̄ istā differētiā Bar.in ppōsito nostro inter verbū si alienabis,& verbū si alienaueris reprehēdit Alex.& bene. in.d.l.qui absenti.ff.ff.de acqui.pos.vbi per te videas. Tu aūt vltra Alex.& scribens,& hic attende inquantū Bar.ibi dicit q̄d remedium Odof.est bonū,tū non est necessarium q̄d ita exprimatur si ad aliquē actū ꝛc.sed satis est dicere si alienabis:q̄ te incipiēte alienare dñium reuertit ad me venditorem.Hz doc.
124 nō dicant,credo q̄ istud nullatenus sit verū:† q̄r sicut per cōtractū inter vnos non trāsfert dominium ablz traditiōe.d.l. traditionib⁹.C.de pac.Ita etiā nō pōt dñium retro transferri sine traditiōe lz secus sit in vltimis volūtatibus sm Bar.in.d. l.ff.de condi.& demon.quem retuli.s.in regula huius q̄d. Cōfirmo oprime,nam q̄n ex titulo contractus & traditione simul iūctis trāsfertur dñium,tūc lz titulus annulletur nō trāsfertur tū dñium sine traditione gl.est de hoc valde no.in.l.ff.in glo.fi. in fi.C.de inof.dona,& ibi Bal.in fi.eam sequit & reputat multū no.& idem Bald.in.l.ff.vj.q.C.si quid in frau.pat.vbi dicit illam glo.esse subtilem ad hoc.Ideo intellige sane Bar.q̄d non sunt necessaria illa verba,scz si ad quē actum alienationis,vel vēditionis deuenerit:q̄ dicēdo solū si alienabis q̄ primū incipis velle alienare cōtrafacis cōuentioni iuribus palle. Istud est q̄d ppie dicit Bar.tū bene sunt necessaria alia verba resolutiua & transferentia dominij; ipso iure,scz q̄d tunc & eo casu res ipso iure reuertatur ad me,& in illū casum cōstitutus te meo nōe possidere. Ista sunt bene necessaria,nec istud volunt negare Bar.vt pt̄z ex pdictis. ¶ Ultimo circa istā fallen.dā Bar. subdit se ita intelligere q̄nē de ppōsita faciēda per capitaneū
125 declarat Bar.hoc mō.† Statutū disponit q̄ si capitane⁹ in consilio ciuitatis faciat ppōsitā de rebāmēdo aliquē bannitū puniat in cētū,vel unquid statim q̄d incipit proponere incidat in penā statuti.& Bar.cōsiderat an statutū vtaf verbo si ponatur vel si propositā faciat & statim q̄ incipit proponere incidat in penā.si aūt dicat si proposuerit,& tūc requirit propositionē pfectā,istud est q̄d volunt dicere Bar. ¶ † Vltra Bar.et scribē.tu quarto modo & quidē valde nota.limita predictā cōclusionē q̄ in contractibus prohibitio de non alienando nō impedit translationē dominij q̄n essemus in casu in quo ex solo contractu sine tradutione trāsfertur dominiū,vt est in eccle

¶ An per cōtractum. Adde q̄d lz alienatio sit,prohibita a ꝟtū nō tñ cē sest,prohibita alienatio quesit prestīti. vniuersaliter ita Jo.de imol.in l.si ita qs.ff.ea.l.j. de verb.obli.& sequit Alex.in ꝟsil. ext.inci.sup eo q̄d q̄rit. vet. nō ob.si diceret.l.j.vol.Et q̄n alienatio p testatorē esset prohibita etiā i casu ne cessitatis q̄n possit fieri iam testamēto. vide latissime p Barth. soc. in ꝟtra.cclsj.incip. q̄n in prīti cōsultatione per totū.

sia.l.fi.C.de sacrosan.eccle.c.ex pte ꝺ cõsue.z in alijs casib⁹ enumeratis per gl.magistrã.in l.si ager.ſ.de rei vendi.tunc prohibitio de non alienando impediret translationem dominij sicut in vltima volũtate fm Bal.in l.peto.ſ.fratre.in v.ep.z ibidez Jmo.j.de leg.ij.z p10 ista limitatione bene facit:q1 tunc cessat rõ presentis regule quare in contractibus prohibitio alienationis non impedit translationẽ dñij quã superius assignaui,
127 z istam limitationẽ bñ signa:q1 hz multas sub se. ¶ †Quinto querit Bar.an per suiam arbitri phibẽtis alienationem impediatur translatio dñij,z tz ꝙ non.secutus Jmol.in.c.Raynal.de test.vbi est ter,de hoc.z ibi gloss.in verbo neutra pars. Idem tenent Bal.z Aler.hic.Jmo.z Mod.in l.si ita quis.ſ. ea lege.j.de verb.obli. ¶ Tu cõfirma fundamẽtũ Bart. quo mouetur ꝙ potestas arbitri pẽdet ex pacto partiuz.d.l. nõ distinguemus.ſ.nunc de officio.ꝺ.de arbi.ergo arbiter non plus potest prohibẽdo impedire translationẽ dominij quã possit ipse partes per pactũ vt in precedẽti.q.Bart.cõfirma q1 compromissum secuto laudo arbitri dicit esse quedam trãslatio,vt est glo.in.ſ.si vero.in auth.vt diffe.iud.no.Bar.z d.authẽ.si vero cõtigerit.C.de iud.z sic censeꝯ cõtractus inter viuos. Sed sic est ꝙ per ☞tũ non impedit translatio dominij,vt tenet Bar. in precedenti qõne,ergo nec pñias arbitri. ¶ Adde etiam illud qꝺ tz Bar.in l.j.in fi.C.cõmu.diui.vbi p hoc dicit vnũ not.
128 verbũ,† ꝙ vitiũ litigiosi nõ inducit cozã arbitro, iurta l.fi. cũ aut.ibi posita.C.de liti.eo q1 prudentia litis cozã arbitro non dz plus operari ꝙ si esset lata snia.l.Jul.ũ.rñ.ſ.de cond. inde. sz snia arbitri nõ impedit alienationẽ vt dixi:ergo nec pendentia litis,facit bñ,ex.in cle.fi.in verbo coram iudice cõperẽti extra vt lit.pen.z ita etiã sequitur sali.in d.l.j.in fi. C. cõia diui.z Aler.hic. ¶ Adde etiam illud qꝺ no.tz idem Bal.in l.fi.ſ. fi.
129 ad fi.C.cõia de le, † ꝙ emphyteuta faciẽs cõpromissum ĩ arbitrũ nõ dicit alienare tz arbiter aliud dicet illam rez partiꝯ eo q1 ꝙ snia arbitri nõ perditur dñij.d.c. Raynal.ꝺ hoc dicit late

a ¶ Ego ☞tã limitationẽ, Adꝺ ꝙ hac limitatiõe z vide Car. ĩ cons. cxxxv.incip. receptoz postula 10 suffragio puto filias ꝓdictas, ꝛbi sĩ alienatio ẽ ꝓhibita p statuta ꝛbꝫ geminata nõ sustinẽtibꝫ onere,tũc nõ poterit fieri ĩ filias nuptas extra terrĩoriũ etiã si essent ab intestato successure. Et an alienatiõe phibita censeat prohibita successio ab intestato, vide p Soci.cõl.cccxij.

130 in l.fi.in ix.q.C.de iur.emphy.non repeto hic. ¶ †Sexto q̃rit Bar.an ꝓceptũ iudicis impediat alienationẽ,z sic trãslationẽ dñij,z cõcludit ꝙ sic p l.sciẽs.vbi etiã Bar.idẽ not.ſ.de ☞hen. emp.z per l.seruus hac lege.j. de manu.quam Bar. corrupte alleg.z l.Jul.de cura. fur.quã etiam corrupte alleg.Bar. idez tenet Bal.in l.fi.in prin.C.ꝺ pac.inter emp.z vẽ.Jmo.in l.si ita quis.ſ.ea lege.j. de ver. obl. ¶ Intellige ꝯclusionẽ Bar. esse veram fm Jmol.z Aler.q̃ phibito iudicis de non alienãdo sit cũ causa legitima puta rõne pdigalitatis.l. is cui bonis. j.ꝺ verbo.obl.z d.l.Jul.z d.l.fi sciẽs,vel causa litis pendentie,vt l. diuus.ſ.de peti.here.vel ex simili cã,vt est gl.no.in l.ꝓpter.in prin.in gl.j.j.q z a quib.z glo. in l.fi ab eo.j.de vsuca. Similit ꝓpter suspitionem fuge iudex potest interdicere alienationez alicui,vt est tex.in l.de pollicitationibꝫ.in fi.z ibi Bar. ad hoc
131 no.j.de polli.z illũ tex.ad hoc reputat sin. Bal.in l.per diuersas.in ix.q.C.man.z per illũ tex.not.Bal.† ꝙ iudex põt consignato interdicere alienationẽ bonoꝝ,z idem tenet Bal.in l.j. in iij.q.de contrahẽ.emp.Bal.Alb.in l.fi fideiussor.ſ. fi.ſ. qui satisda.cog.Secus si iudex ex abrupto z sine causa perciperet
132 tunc tale ꝓceptum nihil vz, vt p Bar.j.in vlti.q.z † q1 snia iudicis nihil operat circa dñium:vt est gl.magistra.in.ſ. fina. instit.de offi.iudi. Bar.z doc.in l.ex hoc iure.ſ.de iust.z iur. z ita etiã tz Ly.in l.fi.C.ꝺ re alie.nõ alie.Bal.z Sal.in l.ea lege.
133 C.de cõd.ob cau. ¶ †Fallit in libertate q̃ est irrenocabilis,nã sicut potest per pactuz phiberi vt tenet Barto.ſ.in iij. q.vbi dixi:ita etiã p suiam.ita ꝓprie loquit tex.in l.seruꝰ ea lege.ff.ꝺ
134 manu.quã corrupte alle.Bar. ¶ †Septimo querit Bar.an prohibita alienatiõe videbat phibita heredis institutio,z cõsequenter titulus vniuersalis heredis.Et quia materia est frequens z vtilis intẽdo eam plene examinare.Bar.in l.fi ita qs. ſ.ea lege.j.de ver.ob,z l.plenꝰ.in l.peto.ſ.fratre.j. de leg.ij,tz ꝙ si prohibitio fit in certas singulares personas puta prohibeo ne possis alienare in Titiũ aut in Seiũ,z tũc vt prohibita etiã institutio,z sic nec p heredis institutionẽ nec p successionẽ ab intestato poterit res prohibita deuenire ad illas personas l.codicillis.ſ.matre.ff.de leg.ij.z est rõ:q1 institutio ꝺz esse alienatio.l.prioris.ſ.ceterũ.vbi gl.Bar.z alij.C.de secun.nup.l.ex hoc edicto.ſ.alienare.ꝺ.de alie.iu.mu.cau. fac. Si vero prohibitio est respectu incertarũ psonarũ, puta vt nõ alienes extra familiam,tunc talis prohibitio nõ extenditur ad eũ qui venit ab intestato vt heres legitimꝰ.l.cũ pater.ſ.cũ inter.j.de leg.ij. no.glo.in l. peto.ſ.fratre.e.ti.z in l.pater.ſ.iul. agrippa.j.de le. iij. Secꝰ si veniret ex testõ,z sic vt heres testamẽtarius.d.l.peto.ſ.fratre. ¶ Tu p10 cõfirmatione predictoꝝ no,diligẽter
135 regulã valde vtilẽ in ista materia † ꝙ qñ quis est phibitꝰ a testatoꝛe alienare extra certũ genus psonaz puta extra familiã vel descẽdẽtes:tũ põt ex testamẽto transferre in eum qui alias sibi esset ab intestato successurꝰ dato ꝙ nõ esset de familia illa, z istud cõtingit quotidie qñ heres phibitus alienare extra familiã nõ hz nisi filias feminas q̃ nupserunt extra familiaz põt nõ obstante phibitione eas ex testõ heredes instituere ex quo erãt sibi ab intestato successure.gl.est de hoc valde sing. in d.l. pr̃.ſ iul.agrip.z illa gl.est cõiter a doc.approbata fm Jmo. et Raph.cu.in l.eũ pater.ſ.cũ inter.j.de leg.ij.eã sequit Bar.in d.l.peto.ſ.fratre.z i d.l.si ita qs.ſ.ea lege. vbi etiã Jo.ꝺ Jmo. z Aler.in plerisq3 consilijs alias per me hic alleg. ¶ No.quia fortius est decisio:mã testatoꝛ fauoꝛe agnationis z familie prohibuit ne bona possent alienari extra familiam si prohibitus ex testõ instituat vnum qui non sit ꝺ familia dato qꝺ sibi sit ab intestato successurus,videtur facere contra volũtatem primi testatoꝛis,z tamen valet,gloss.est ibi communiter approbata.
136 ¶ †Cõfirmat q1 phibito alienare extra familiaz succedit ab intestato legitimus eius heres dato quod nõ sit de illius familia.l.cum pater.ſ.cum inter.z ibi Bar.ad fi.j.de legat.ij,eo. q1 talis prohibitio intelligit casu quo prohibitus vellet alienare in pemꝰ extraneos per actũ inter viuos vel etiã per actũ testandi,vt declarat Alex.in l.qui Rome.ſ.coheredes.j. de verbo.obl.non examino p10 nunc istum vltimum articulum: q1 est articulus valde latus z diffusus z multi doc. reperiuntur p10 z gtra alias consului in ciuitate Astensi, z secutus fui illam decisio.Bar. ¶ Limita istam no.regulam quam dedi duobus
137 not.modis.† Primo limita nisi in prohibitione de non alienando essent verba vniuersalia maxime geminata,puta ꝙ talis fundus talis domus nõ possit alienari extra familiam alicuius titulo vel quocunq3 titulo,tũc non possit talis legitimus succedere ex testamẽto illiꝰ prohibiti ad hoc vt illa verba geminata quocũq3 titulo aliquid operentur.l.balista. j.ad Tre. Jta limitat Are.in l.Patonius.ſ.j.in ij.not.j.de acqui.hered.

a Alij nihil tangunt, Ego tamẽ contra istã limita.ª alleg. Ang. in consi.lvij.quem statim.j.p10rime referam. ¶ Secundo vade no.limita predictũ regulã vt procedat in prohibito alienare:q1 illi prohibito alienare põt ex testamento succedere extraneus ꝙ ei esset ab intestato successurus, Jta procedit predicta
138 regula,secus aũt est in prohibitione acquirere,vude † si statutũ ciuitatis disponat,ꝙ nullꝰ forẽsis possit aliquo titulo acquirere aliqua bona in territorio,z aliquis forẽsis sit primo consanguineus defuncto,z sic de succedentibꝫ ab intestato,tamẽ non poterit etiã ex testamẽto succedere qꝺ bene no.ad intellectum z ampliationẽ dicti statuti qꝺ est vbiq3 in partibus Italie ita videtur esse de mente Bar.in l.ventre.ſ.de acqui.here.in ver. tertius casus.z ibi expresse põderat z firmat Are.z idẽ Aret. in.d.l.pãtonius.ſ.j. ¶ Alij nihil tangũt.Ego pondero Bart. qui mihi videtur contrariuz tenere in d.l.si ita quis. ſ.ea lege. in ver. Per hoc formo tibi.q.valde no,querit formaliter Bartol.Stante predicto statuto ꝙ nullus possit relinquere forẽsem si nõ alibi dato aliqua bona que sint in ciuitate vel in territorio nunquid forẽsis poterit succedere per viam vltime voluntatis.gl.in l.vnica.C.non licebat habita.metroco. lib.xj. videtur tenere ꝙ sic.Bar.dicit ꝙ non intelligit illam gl.sed quod in ista ꝙestione prohibetur alienatio in certum genus personarum scilicet in forenses. z ideo debet distingui an ille forẽsis tanꝯ proximioꝛ ab intestato. z sic tanꝯ legitimus velit venire an solũ ex simplici testamẽto prout distinguunt glo. prealegate, ergo vult Bar.ꝙ si ille forẽsis esset legitimus z proximioꝛ ab intestato si instituetur heres posset ex testamẽto succedere. Alibi etiam examinat istum passum Sali.in l.ea lege.C.de cõdi.ob cau.vbi arguit ad partes postea videtur tenere quod in
139 casu predicto estimatio debeatur illi forẽsi,vt ibi plenius per eum. ¶ †Secũdo principaliter in hac materia adde egregiã z valde vtilem decisionem Ang..in consi.lvij.inci.domina Andrea condidit testamentum z suum heredez facit quoddã hospitale ꝛc.vbi tenet ꝙ si testatoꝛ prohibuit heredem z eius descendentem alienare certam domum vel certuz fundum z quo quo modo vel quouis titulo in aliuz transferre,z si secus fecerit voluit eius bona peruenire ad Titiũ,decidit egregie Ange.ꝙ nõ obstãte tali prohibitione potest instituere heredẽ omnino extraneũ motus,q1 talis prohibitio intelligitur de alienatione volũtaria inter viuos que nõ trahit ad heredis institutionẽ cũ sit necessaria alienatio.l.j. ſ.de fund. dot. iuncta.l. ex hoc edicto.ſ. alienare.ſ.de alie.iud.imm.cau. fac. nec sẽm eum debet imputari phibitio si instituat quez vult,q1 libera ꝺz esse testandi facultas,z non debet restringi per metuz penarũ, vel amissionis iuris aut hereditatis.l.ille aũt. ſ. de here inst.l.fi. prolatio hoc modo concepta.j.de verbo.oblig.Fortius subdit ibi sing. Ang.z est solẽnis decisio ꝙ si testatoꝛ q̃ prohibuit bona hereditaria alienari voluisset etiã dicta bona ademere heredi suo si heredẽ extraneum instituisset,z hoc expresse adiecit,z

in testa

in testō q̄ ista talis ꝓhibitio de instituendo alium heredē non valeret. ✝ eo q̄ndo cōmunium rerum vel imun. tum in detectum conditionis q̄ de iure reputatur vel reprobatur nō debetur. l. vnic. C. de his q̄ pe. no. in. l. quoties sub ꝓditione. j. de ꝓd. ⁊ demon. ¶ ✝ Et hic vult singularissime Ang. q̄ testator non possit heredi expresse ꝓhibere ne ipse instituat heredes eius etiam extranei faciat. Idem dec. Ang. formalr. put iacet refert ⁊ sequitur Alex. in cons. cliij. vj. volu. incip. Visis ⁊ accurate consideratis bīs que in themate continent. Istud idē q̄ testator q̄ phibet bona sua alienare non tamen potest ꝓhibere ne alius heres etiam extraneus instituatur tenet etiā ipse met Ang. in ꝑsi. vij. inci. ex dicto themate plura dubia possent oriri ⁊ ita alias in ꝓtingentia facti cōsului in ciuitate Padue dū ibi legerē, ita fuit iudicatum. ¶ Nunc teneo ꝓtrarium ⁊ si casus nunc mihi occurreret. Idem consulerem ⁊ iudicarem eo q̄ cōtrarium in terminis tz Bar. in. d. l. peto. §. frater. vltio memb. sue distinctionis, ⁊ ibi clare Bal. i. vj. op. ⁊ idē Bar. i. d. l. Item q̄. §. ea lege, cū quo alij cōiter transeunt. ¶ Et ad ita tenendū moueor. q̄ extraneo ex testamēto ꝓhibit⁹ alienare solus potest venire q̄n est legitim⁹ ⁊ alias successurus ab intestato ꝑ firmaui supra in regula ꝓcedenti. ergo in alio extraneo non ꝓcedit decisio Ang. ¶ Secō adde q̄ vult glo. valde no. in. l. quem ad modū. in verbo. vendicatione. circa med. C. de ar. ⁊ cōm. lib. xj. vbi gl. valde no. querit nūquid ꝓhibitus alienare extra certum genus ꝑsonaꝝ posset extraneum ⁊ testō heredem instituere, ⁊ determinat illa no. gl. q̄ nō. ¶ Tertio pondero facere. ⁊. valde no. in. l. pater. §. fundū. in fi. ff. de le. iij. vbi ꝺcidit ter. q̄. phibito de nō alienando fuit facta ad tps quo ad ꝓhibitus viueret. ideo tūc hz testamenti factionem ⁊ potest etiā extraneum heredē instituere. ergo sec⁹ esset q̄n ꝓhibitio esset simplex aut ꝓtua. ¶ Quarto facit. q̄ testator potuit non relinquere talē fundū vel talē domū instituto. ergo fortius potuit limitare ne in eo possit extraneū instituere. ꝙtra decisionem Imper. regulā. l. videamus. §. pe. ff. de in li. iuran. attento q̄ volūtas testatoris cum cā est lex. §. disponat. in aut. de nu. ⁊ dixi. ff. in ter. ⁊ tenendo istam partē q̄ puto veram non obstant fundamenta quibus mouetur Ang. dum dicit q̄ ꝓhibitio de instituendo alium heredem non ꝙ eo q̄ ꝓpter metū, ꝓtiuation status vel hereditatis non ꝺz restringi libera facultas testandi. Ad ille aut. in ꝓn. §. de he. insti. ⁊. l. stipulatio hoc modo cōcepta. j. de ver. ob. Item fideicommissum relictum in defectum ꝓditionis q̄ de iure reprobat recīt. l. vnic. C. de his q̄ pen. no q̄ dicō q̄ ista fundamēta nihil penitus ad ꝓpositū faciūt. q̄ ba. bet fallaciā in se nō ꝓcederet in bonis ꝓprijs ipsi⁹ testatoris si illis nō pōt restringi libera facultas testādi nec metu pene in defectū ꝓditionis fideic. vz. Secus aūt est i bonis alienis sibi relictis i ꝓhibitiōe alīnādi. sicut q̄ aliqs est institut⁹ hēs vniuersalis ⁊ p fideic gravat⁹ alteri restituere hēditatē. nam pr illud grauamē inducit tacita, phibitio de nō alienando vt dī gl. in. l. cū pr. §. liber. j. de leg. ō. ⁊ tū nō pt in ꝓtudi. in fideicō missa. sic tacite, phibitiōis q̄ est minus testari ⁊ aliū substituere toto ti. ff. ⁊. C. ad tre. l. fi. §. sed q̄. ⁊ aut. res q̄. C cōmu. de. ⁊ tūc bona nō ꝺz sibi auferri nec restringi libera facultas testādi. ¶ Et si tu subtilis diceres posito q̄ fundamēta Bn. nō facerent ad ꝓpositū tū ꝑ dec. Bn. ⁊ Alex. videretur fortius facere q̄ testator q̄ est ꝓuatus nō pt facere q̄ heres suus decedat ꝑte bonoꝝ testat⁹ ⁊ ꝑ parte intestat⁹. l. ius nostrū. j. de reb. q̄ certe sequeret si heres ō talib⁹ bonis ꝓhibitis alienari testator nō posset decedere ꝓ parte testat⁹ ⁊ ꝑ parte intestat⁹ q̄ heres posset q̄ adiuit hereditatē illa bona ſn effecta sua ꝓpria. l. ſj plures. §. quos possum. ff. de vul. ⁊ pu. gl. i. l. i. §. vetres. vbi aliqū plene dī i. j. de acq. pos. Hōs dicere q̄ argumētū ad literā. ꝙ alis res ꝓhibita alienari transibit ad illos quibus ꝺz ex causa fideicōmissi vel hoc ter. in. fi. sicut in bonis subiectis fideicommisso in illis testat⁹ nō pōt. q̄ ꝓhib⁹ testator testatus est ⁊ ita habes ꝓfecte expeditū istū articulū. ¶ ✝ Octauo queritur Bar. an ꝓhibita vēditione⁹ videat ꝓhibita donatio ⁊ quāuis alia alienatio, ⁊ ꝛcludit q̄ sic secut⁹ gl. l. ij. C. ō vsu. ꝓdi. ea. q̄ gl. nō est a tibi, ꝙ Bal. in ru. extra de pac. ⁊ i. ca. litere de ꝛ. ⁊ illa gl. allegat ter. melio rem de iure ad hoc i. l. statuliberis a ceteris. §. fi. j. de statulib. facit ter. in. c. j. i ꝓinc. nuncio. §. donare. quali. olim feu. po. alie. cum multis concor. ⁊ quib⁹ rationibus adductis per Alexan. hic. ¶ Limita secūdū Bar. ⁊ Alexan. procedere conclusionem Bar. quādo est eadē ratio in omni alienatione puta ne res exeat familiam. d. l. volūtas a cōtrario sēsu. C. de fideic. alias secus. vt. l. sicut. §. sed ſ permiserim. ff. mūb. mo. pig. vbi ſ. l. ⁊ l. fi. cū gl. C. de in. ꝑ emphy. ¶ ✝ Secō limita ⁊ ntelligenisi cōis vsus loquendi se habeat in contrarium quia ſ appellatione venditionis nō comprehenduntur alij contractus, ꝓm Alb. in. c. j. ō bis que fi.

a prela. sine contem. cap. Baldus. in. l. j. C. de ꝛ. e. ꝛ. per mu. Alex. hic facit tex. vulgatus. in. l. ito ꝛoza. in ver. quis ergo. cum gl. hō
145 le. iij. ¶ ✝ Et no limita nisi hat metū de pretio tūc ter. n⁹ venditio vel fit metu de ꝓtio capitur stricte ꝓ sola ven. gl. est que quotidie allegatur ad hoc in. l. hi. C. de ꝓd. ⁊. l. j. ⁊ gl. i. l. apud celsum. §. si cū legitima. j. de exce. do. ⁊ gl. in. l. si cū dot. ⁊ ibi no. Bal. C. de iur. Alb. in. o. c. j. in. j. no. ō bis que in. ſ. ⁊ idem Alb. in. c. fi. in vi. no. de accu. q̄ semper intelligē q̄ ita est conuenies rei tunc intelligitur de, venditione licite alias secus gl. est not. in. l. j. §. in verbo agendo. j. de supe. hete. q̄ ad hoc reputat. Ang. Bal. in. c. litere. de dila. ¶ Et secundum has limitationes etiā distinguē in seq. q. Bar. q̄ dī. ix. an ꝓhibita donatione cōprehendat aliq̄ contract⁹ per. d. l. licet. §. in ꝓ ta
146 rū. ꝓm Imo. ⁊ Alex. hic. ¶ ✝ Decimo queritur Bar. an ꝓhibitio ō no alienādo facta filijs extedat ad nepotes. ⁊ concludit quod nō. per. §. nos igitur. in aut. de eccl. dideic. ⁊ ibi gloss. ꝛ. expresse hoc. no. ibidem Jac. de bel. ⁊ Ang. ꝙ iam glo. sequuntur hic ay. Bal. Imo. ⁊ Alex. hic, qui dicunt illā glo. esse ad hoc Ang. Ly. Bal. ⁊ Sal. in. l. voluntas. C. de fideic. Bar. in. l. lucij. §. j. de iega. iij. Bal. in. l. titi. in pn. s. de lio. ⁊ post. ⁊ in. l. q̄ ius. C. ad. l. iul. maie. Alex. in cons. lvj. v. vo. incid. aluronadus de ne facit. q̄ appellatione filioꝝ non continentur ꝑprie nepotes nisi ex quada interꝓetatione. l. iuuā. j. de verb. sig. ⁊. l. qo ſ nepotes. §. de test. tu. q̄ interꝓtatio nō videtur procedere in odiosis. l. cū quidam. §. de lib. ⁊ post. odiosum aut videtur interdicere liberū arbitrium rei sue. l. in re mandata. C. māda. ⁊. l. pe. §. de pac. ⁊ dixi. §. in ter. Tu aūt aduerte q̄ ti. x. in. d. §. nos igit in quo solo se fundant Bar. ⁊ docto. nihil videtur facere quoniam ibi ꝓhibitio tutt facta filijs per nomina ꝓpria filioꝝ, vt ꝑ ex ꝓn. illi⁹ ter. ita ibi illa ter. intelligūt Ja. de bel. ⁊ Bart. ⁊ ita est lectura Bar. facit q̄ dicā in se. ar. in. j. limita. ¶ Tenēdo tñ eodem conclusionem q̄ ꝓhibitio facta filijs nō extenditur ad nepotes, limita no. q̄n rō ꝓhibendi ita comprehenderet nepotes sicut filios puta q̄ ꝓhibuit filios alienare tm rim que est propugnaculum totius familie. iuxta gl. in. l. quo ab omnibus. C. de fideic. eo q̄ tunc rō amplīat ꝓhibitionē, put
147 statim late, ⁊ valde no. dicā in. seq. q̄stione. ¶ ✝ Item retenta coclusione q̄ ꝓhibitio facta filijs no extendat ad nepotes pulchrum dubiū esset quid si ꝓhibitio de nō alienādo esset facta filijs filioꝝ, ⁊ nec nepotib⁹ q̄ nō est instituti nec alteri bonorat⁹, sed solum posita in cōditiōe an talis exꝓssa ꝓhibitio a in talib⁹ nepotibus nō bonoratis valeret necne. Dubiū facit q̄ nō valeat ex quo talis ꝓhibitio de non alienādo est grauāmē, ⁊ sic odiū, vt dixi. §. ꝓxime. ⁊ confirmat. q̄ talis ꝓhibitio inducit fideicommissum vt est te. hic. in fi. ij fideicommissum est on⁹ ⁊ grauamē. l. coheredi. §. cū filia. §. de vulga. ⁊ pupil. ergo nepotes qui no sūt a testatore bonorati, nō possunt etiā grauari. l. ab eo. C. de fidei. Illā difficultate mouet Bn. ⁊ supra dubitat ⁊ nihil ꝺcidit. in cōs. vij. ici. ex dicto themate plura dubia posset oriri i ꝓmo dubio. Posses dicere q̄ ꝓhibedo filijs filioꝝ alienationē vī ex hoc eis tacite relinq̄re illū fundum ꝓhibitū alienari. argu. le. deniq̄. §. interdū. j. de pec. le. ⁊ l. proculus. de vsufru. ⁊ in simili firmat Bar. in. c. ñ turto. j. de vulg. ⁊ pup. in. vl. q̄ij. q̄ ꝓx. Bn. tamē illud q̄ dicit Bart. sit verū est lat⁹, ⁊ diffusus articulus. ibi late examinandi. ⁊ ex veritate illi⁹ articuli pēdet difficultas ꝓxime mota.
148 ¶ ✝ Undecimo q̄rit Bar. an ꝓhibitio facta heredi videat facta heredi heredis. ꝙ de ꝓmissione est tex. q̄ ſic. in. l. sicut. §. ſi debitori. §. quidam. pig. vel hyp. fol. Tamē Bar. idē putat in ꝓhibitione. argu. j. ꝓxi. ⁊. l. pater. §. fundū. de le. in. ista duo iura parum vel nihil facere videtur. quia in illis iuribus ꝓhibitio non fuit facta sub nomine heredis nec dubitat an transeat ad heredē heredis. nisi defendendo Bar. dicas q̄ illa iura faciant in argumentū hoc modo. nam in. §. sequen. declaratur q̄n alienatio dicat fieri cōtra ꝓhibitionem testatoris ⁊ quādo ꝓm ꝓmissionē. in. d. l. pater. §. fundum. tex. arguit de ꝓhibitione ad permissionē hoc modo. Nam cū ibi ꝓhibitio esset tēꝓalis quo ad filiū viueret. ergo post illud tempus cauſat permissionem. ergo ibi arguit a ꝓmissione ad ꝓhibitionē vel ecōtra. forte q̄ ita voluit inducere Bart. tamen reuera illa iura parū faciūt. Pretera ꝓm Imo. nō videtur assumptū Bar. esse verū q̄ idē sit in ꝓhibitione q̄ in commissione, cū permissio sit fanozabilis, ⁊ cōseruet arbitriū homini in re sua, Sec⁹ est i ꝓhibitiōe que est odiosa vt dixi in articulo ꝓcedenti. ¶ Vera tamē est dec. Bar. ⁊ cōiter approbat. eo q̄ heres heredis censetur testatoris heres. dicit te. in. l. fi. C. de he. ins.
149 cum concor. quas ibi dedi. ✝ item appellatione heredis comꝓhēditur heres heredis ex ꝓpria significatiōe. l. heredis appellatiōe hīs gl. j. d. ꝛ. b. hig. Bal. in. d. l. fi in. xvi. q. Hinc est q̄ conditiones que debent impleri in forma specifica, tamen

¶ An ꝓhibita vēditiōe. Adde q̄ hz in testō sit ꝓhibita venditio nō tñ dicit esse ꝓhibita ꝑmutatio ita habes ꝓfil. inter cōs. Paul. de ca. i ꝓfil. clxx. i c. dubitat nunq̄d hospīle. in j. pte. ꝓ ſ. antiquo⁹ ꝓm Stam pāpaiensē. q̄ no. ꝓ limitatiōe hui⁹ cōclusionis. Et q̄ donatio ꝓhibenda et in statuto appellatiōe alienationis. Adde Bar. i ꝓfil. xv. inci. q̄ maritus possit donare.

dicantur impleri dando heredi heredis qñ qs est grauatus si
dederit heredi.tex.est in.l.cũ ita datur.§.fi.ff.de ꝓdi.ꝛ demon.
in.l.si peculium.§.heredi.ꝛ in.l.si statulibera.§.non solũ ꝛ §.si
filius.ꝛ in.l.si seruus heredi.in prin.ff.de statulibe.ꝛ ista est cõ
munis cõclusio qõ ꝓhibitio facta heredi cẽsetur etiam facta
150 heredi heredis. ¶ † Limita istam communẽ cõclusionem nisi
testator fecerit ꝓhibitionẽ heredi nominatiue ipsius nomine
proprio nominãdo,puta titiũ heredẽ ꝓhibeo alienare tñc nõ
venit heres heredis.tex.est in.l.lucius.§.ij.ꝛ ibi Bar.ff.de le.
ij.Ray.Jmo.ꝛ Alex.hic Lud.ro.in.l.si quis filium.§.fi.ff.de
acqui.he.Alex.in consi.lvj.j.vol.incip.consideratis vet bis te
stamenti.facit tex.in.l.si seruus communis.j.de stipula.seru.
151 ¶ † Pro ampliatione huius limita.aduerte multũ sin.quod
dictio ipsi heredes.facit,ꝓhibitionem esse personalissimam,vt
nõ veniãt heredis heredes,ꝓpter dictionez ipsi que non solum
est relatiua,sed etiaz ad eculũ demõstratiua.Ita singulariter
tz Bal.nec alibi vnq̃z scriptum legi in consi.cccix.v.vol.inci.
Nobilis vir Guil.de facto Nozario.ꝛ si vera est hec ampliatio
152 est valde singularis,sed apud me multum mirabilr. ¶ † Istã
limitationem q̃ bz qs qñ ꝓhibitio fit nominatiz heredi,ꝙ tũc
nõ venit heres heredis nõ alij successores.Limita multũ vtiliter
ad practicã,nisi testator adꝺiciat,ꝓhibitioni rationem:qz ve
lit talẽ rẽ remanere in familia vel nõ exire de suo nomine aũt
de suo genere.Tũc attendi debet ratio que est generaliorꝛ ꝙ
declarat ꝛ ampliat ipm dictũ.l.cũ pater.§.dulcissimis.j.de le.
ij.vt sic ꝓhibitio cẽsetur esse mere realis ac si verba essẽt in
rem concepta.ꝛ sic includit omnes heredes ꝛ descendentes.ita
no.limitat Bar.in.l.pater.§.fundum.j.de leg.ij.qz ratio pro
hibitionis que est generalis facit qõ ampliat ꝓhibitio ꝛ cen
seat realis ꝓpter verbo.signifi.vt ibidem tenet Dy.ꝛ Ray.de
fozli.quos in.§.fundum.refert ꝛ sequitur Floz.idem tz Ludo.
ro.in consi.cccclvij.inci.circa propositam cõsultationẽ de tri
bus dubitari ꝓtingit.in.ij.du.ꝛ no.Pau.dẽ ca.in cõsi.cexxxiij.
incip.vilis ꝛ cõsideratis omnibus diligenter.in.ij.dubio.ꝛ ita
alis in ꝓtingẽtia facti cõsului,ꝛ ita obtinuit,ꝛ ita fuit iudicatũ.
¶ Cõfirmo istã limitationem duplici bona ꝙsideratione.Pri
153 mo:† qz ratio adiũcta facit recedi a primo significatu ꝟ bonũ
antecedentiũ.Ita no.egregie Bal.i.l.si seruus legatus.§.qui
154 quinqz.per illũ tex.ff.eo. ¶ † Secundo confirma.nam qui re
pudiat bono.posꝫ.ꝛ sic remediũ petitozium,potest tamẽ venire
de iure ciuili:est vez nisi renũtiet in specie vni iuri adiecta ta
men causa generali putã,si ideo renũtio bono.posse,qz hereditas
est dãnosa. Ista ratio pariter infert circa vtrũq; remedium
excludẽdũ,ꝛ ex rõne intelligimus dictũ,vt no.glos.in.l.si ꝙ
animo.ff.ꝺ acq.he.ita ad literã dicit signãter Bald.in.l.fundi
155 bꝰdẽ.ad fi.C.de iur.delib. ¶ † Deco ꝓncipaliter ꝓ limitatione
adde ꝙ si heres sit ꝓhibitus alienare rem,vt in familia per
petuo remaneat,ista ꝓhibitio ꝛ comprehendat heredem hꝰ
dis,tamẽ non durat vltra quartũ graduz seu vltra quartã ge
nerationẽ post testatorẽ.tex.est de hoc sing.in.§.j.in aut.de re
stit.fideic.ꝛ ibi Ja.de bel.per.ꝛ Ang.ad hãc no,ꝛ Ale.hic ꝛ vl
tra eos etiã no.Bart.in illo.§.j.si est lec.Bart. ¶ Quod limita
singulariter nisi testator in ꝓhibitione adiecisset causam:quia
vult talem rem perpetuo transire ad omnes descendẽtes tunc
ista ꝓhibitio extẽditur vltra quartũ gradum,ꝛ deinceps in
infinitum ꝓpter terminũ descendentes:qz nomen descendẽ
tiũ in infinitum extenditur.§.j.in authenti.de here.ab intesta.
ꝛ.l.fi.j.de suis ꝛ legi.Et sic illud quod nõ operantur ista verba
vt in familia perpetuo remaneat,operaꝫ illa dictio ad oẽs de
scendentes.ita signãter limitat Jaco.de belui.in.d.§.j.in auth.
de restit.fideic.quem refert ꝛ simpliciter sequitur Alex.in.§.
lix.ij.vol.in.c.attentis verbis testamenti.ꝛ in prealle.consi.li.
in.vj.volu.ꝛ licet ipse non dicat,istud idem formal.ter ꝛ ad lite
ram ponit ꝛ notabiliter Bart.in.d.§.j.si tamen vt dixi est lect.
156 Bar. ¶ † Duodecimo querit Bartol.an res ꝓhibite alie
nari possint vsucapi vel prescribi.ꝛ concludit quod sic.ꝛ cũ co
tenet similiter Raph.cu.bic:ꝛ latius Alex.Ista consideratio
ne:quia res que potest interuenięte aliqua solennitate aliena
ri,illa potest prescribi ꝛm Bar.ꝛ alioꝝ.in.l.fi.per illũ text.C.i
qui.cau.in inte.rest.non est necess.Bald.in.l.j.C.de ser.fu.Sz
res ꝓhibita per testatorem alienari potest alienari seruata
certa forma.scz interueniente consensu illorum quorum sauo
re,ꝓhibitũ est.l.nulli.§.j.ff.eo.l.cũ pater.§.libertis.j.de leg.ij.
ꝛ sic requirit eorum scięntia:ergo debet posse prescribi. ¶ Sed
ad istum fundamentum Alexan.potest responderi ex mente
Abb.in.c.cum non liceat de prescrit.quod in.d.l.si iura non
simpliciter ꝓhibent alienationem rerum minorũ,sed ꝓhibent
sine causa ꝛ certa solennitate ꝛ sic iura nõ simpliciter resi
stunt alienationi,sed i casu nostro testator expresse ꝓhibuit
alienationem:ergo etiam ꝓhibuit vsucapionem.d.l.alienatio
nis verbum.j.de ver.sig.vbi dicit tex.alienationis verbũ cõ
tinet vsucapionem.Cõtrariũ tz Barto.in.l.vbi lex.per illum
tex.cũ gl.j.de vsuc.late Jmo.hic.Ang.in.l.C.de prescript.
long.tempo.Abb.in.d.c.cum non liceat ꝛ ꝓ certo mirãdũ
est quod Barto.alleg.ꝓ se tex.in.l.fi.§.pe.C.cõmu.de leg.
qui dicit totũ cõtrariũ ibi.nec vsucapio nec longi tẽporis pre
scriptio,ꝛ ibi nullo obstaculo eis opponendo ꝓout etiam re
prehendit Bar.Jmo.hic. ¶ Alij non tangunt.Sed tu salua
Bar.qui bene alleg.te.d.§.penul.Nam cõsiderauit Bar.qõ
ideo ibi non prescribitur cõtra legatarium vel fideicommissa
riũ nõ valentem agere pendẽte cõditione vel die incerta per re
gulam.l.j.in fine.C.de anna,except.sz hic valebat agere,ergo
currit prescrip.Similiter alius te.quem allegat Bar.in.le.q
heredi.§.si pars.ff.de cond.ꝛ demõ.nõ videtur obstare eo qz
ßm Jmol.potest intelligi qõ ibi illa pars legati fuit vsucapta
viuo testatore ꝓout ibi tãgit gl.Et licet gl.ibi etiam videat
itelligere quãdo post mortem testatoris fuit vsucapta.Dicit
Jmo.istud nõ potest ꝓcedere ꝓ proxime dicta.Tu potes me
lius respõdere ꝙ ibi nõ loquitur rei de re ꝓhibita alienari
sed de re legata simpliciter. ¶ Tenendo istam partem contra
Bart.posset limitatio ꝓcedere in vsucapione vel prescriptione
longi tẽporis.d.l.ij.C.de vsuca.ꝓ emp.eo qa in tali prescri.
requiritur titulus.l.diuina.C.de prescr.lon.temp.sed talis
titulus alienationis est nullus ꝛ habetur ꝓ non titulo,vt hic
ꝛ.l.pater.§.iulianus agrippa.j.de le.ij. Tamen nõ ꝓhibe
tur prescrip.xxx.vel.lx.annozũ in qua non requiritur aliquis
titulus sed currit aliqua negligentia non petentis. Ita tenet
Pau.de ca.in.d.l.fi.§.pe.C.commu.de leg.ꝛ latius Alerãd.
in prealleg.consi.lix.incip.attentis verbis testamẽti.Sed ad
uerte quod etiam istud non est verum contra Bart.quia tuto
ꝙ venditio non valeat ꝓpter ꝓhibitionem alienatiõis:ta
men ex quo empto est in iusta causa erroris qz ignorat here
dẽ ꝓhibitũ alienari,talis erroꝛ habetur loco tituli,ꝛ valet q̃
ad prescribendum.text.habes ꝛ exemplũ in.l.ij.§.si pupillo.
ꝛ.§.si a furioso.j.de vsuca.ꝓ emp.vbi Bar.ꝛ idem Bart.in
l.celsus.j.de vsuc. ¶ Decimotertio ꝛ vltimo querit Bartol.
157 † an preceptum iudicis nudũ sine causa vel sine cause cog
nitione factũ valeat ꝛ dic vt tibi per eũ.Aduerte tamen inquãtũ
Barto.dicit quod iste tex.nihil facit:qz preceptum testatoris
cõtinens solũ fauorẽ ꝓhibiti cẽsetur esse consilium.Adde ꝙ
in hoc Bar.aliter est locutꝰ,ꝛ sic forte melius.in.l.pater.§.iu
lianus agrippa.j.de le.ij.Naz ibi dicit qõ si preceptũ iudicis
est factũ in fauorẽ partis tantũ ꝛ tũc est nudum.ꝛ sic nihil va
let vt hoc tex.secꝰ si esset factũ in fauorẽ tertij vel alterius quo
158 quomodo interesset,tũc non esset nudum ꝛ valeret. ¶ † Cor
firmatio optime:qz ꝓceptũ iudicis ꝛ ꝓceptũ testatoris in ꝓhi
bẽdo alienari rem equiparant.text.est in.l. seruus hac lege.j.
de manu.Item iussus iudicis ꝛ testatoris equiparant l.nõ est
mirũ,ꝛ ibi Bart.ita ad hoc not.ff.de pigno.actio.Item factũ
iudicis ꝛ testatoris equiparantur.l.ij.ꝛ ibi Bal.ad hoc not.C.
ꝺ diuid.tute.ꝛ.l.j.§.si pupillus.in ver.ergo.ꝛ ibi Bal.ad hoc
no.ff.de tu.ꝛ rat.dist.Item licitum est arguere a verbis pre
toris seu iudicis ad verba testatoris.l.si quis legauerit.ff.e.ti.l.
ij filiũ.§.sabinus.ad trebel.l.si ita fuerit.§.fi.ff.de manu.test.
159 † Item bonũ est argumentum ꝺ iudicijs ad vltimas volun
tates.l.qui testameto.§.ne furiosus,ꝛ ibi Bart.ad hoc not.ff.
de testa.Et ꝓpterea in hoc distinguẽ,put dixi.ff.in.vi.q.Bar.
quod si preceptũ iudicis ꝓhibens alienationem est cũ causa
legitima ꝓhibiti,puta causa ꝓdigalitatis vel fuge vel si
militꝫ tũc valet tale ꝓceptũ iudicis.Secus si fiat ex abrupto ꝛ
sine causa:ꝛ tũc nihil valet ꝓout etiam voluit Bar.hic in fin.
ꝛ per ista cum laude Dei est impositus perfectus finis vt arbi
troꝛ huic solennissimo.§.diui.die.v.Mañ.

¶ Sequitur repetitio notabilis.l.xxxvij.Re coniuncti.de legatis tertio.

1 ¶ Disiuncti dicuntur qui separati sunt.ꝛ vide nu.4.

2 Coniuncti ꝓprie dicuntur illi qui sunt cõiuncti verbis testa
toris quibus eadem res equis portionibus,ꝛ non insolidum
relinquitur.

3 Res ꝛ est relicta pluribus ꝛ cuilibet ꝓhibitum alienari par
tem suam videtur etiam ꝓhibitum alienari partem ei obuẽ
tam per ius accrescendi.

5 Ius impositum rei disiuncti legate vno ex ipsis repudiante
non tranꝛ ad alium.

6 Jus accrescẽdi quod ꝓprie habet locum in cõiunctis,sed
ius nõ decrescẽdi quod habeat locum etiam quando aliquis
venit de iure speciali.

Jus accrescẽdi non habet locũ qñ quis venit de iure speciali.

Jus non